IOANNIS ANDREAE
I. C. BONONIENSIS
OMNIVM CANONICI IVRIS
INTERPRETVM FACILE PRINCIPIS,

In ſextum Decretalium librum Nouella Commentaria

Ab exemplaribus antiquis, mendis, quibus referta erant, diligenter expurgatis, nunc impreſſa.

His acceſſerunt doctiſſimorum virorum annotationes,

Summis, ac rerum omnium memorabilium Indice locupletiſſimo.

Venetijs, Apud Franciſcum Franciſcium, Senenſem,
M D LXXXI.

ELENCVS TITVLORVM

alphabetico ordine digeſtus.

F I N I S.

IOANNIS ANDREAE

BONONIENSIS

IVRIS CANONICI FONTIS VBERRIMI,

In Sextum Decretalium Librum Commentaria (quæ Nouellas appellauit) acutisſima.

CVm eram paruulus, loquebar vt paruulus, ſapiebam vt paruulus, cogitabam vt paruulus. Cũ autẽ factus ſum vir, euacuaui, quæ erant paruuli. prima ad Corinth.xiij. licet diuinæ Maieſtatis conſilium ſupernaturaliter quandoq; reuelet paruulis, quod ſenioribus tenet occultum. Matth.xj. Lucæ. x. Naturali tamen ex curſu diſcernimus paruulos ætatis progreſſu, & experientia caſuũ pleniorem veritatis mẽſuram attingere, quaſi pedetẽtim, vt ſcripſi ſuper clemẽtinarum procemio, quòd probat idẽ Apoſtolus ad Hebreos.v.in fi. dicẽs. Omnis qui lactis particeps eſt expers eſt ſermonum iuſtitiæ paruulus enim eſt. Perfectorum autem cibus eſt cibus ſolidus eis qui pro conſuetudine excitatos habent ſenſus ad diſcretionem boni & mali, & ad Epheſ.iiij. Iam non ſumus paruuli fluctuantes & circumferentes nos omni vento doctrinæ. Et ob hoc dicebar pſalmiſta de ſe pſal. xxxvj. Iunior fui etenim ſenui. & patrinus meus beatus Hieronymus ad Nepotianũ de vita clericorum dicit, quòd quis ætate fit doctior, vita inſtructior, & temporis proceſſu ſapientior. Ibi vide in Hieronymiano, in prin. Ad idem.xxvj. quæſt.iiij. ſciẽdum. poſt prin. Cum autem reprehenſibile docẽtis verbo vel ſcripto principaliter conſiſtat in tacendo dicenda, vel dicendo tacenda. lxiij. di. ſi rector. in princi. vtriq; reprehenſioni in gl. huius libri me ſciens fore ſubiectũ exiſtimaui hoc vtile cõtra primum proſequi ſuper hoc libro Nouellam, quæ tacita ſuppleat, & contra ſecundũ apparatum, additionibus tamen pauciſſimis reformatæ, quæ ſuppleant, quod de originali deficit. & maxime propter clementinas, corrigendo quod expedit, qđ imprudenter fieri æſtimabit imprudens, vt dicit Aug. in li. retractationum, in princi. facit de accu. qualiter. j. & cõcor. quas allegat ibi. iij. gl. Conſtat etiam, vt eodem libro dicit Augu. ꝙ in multiloquio facile falſi loquium incidit, cui bene conuenit, de iureiuran. & ſi Christus. in fi. Et dicit Hieronymus in prologo libri Iob. Eſſe non poteſt, quòd in aliquibus non errent multa ſcribentes, ꝗa vero ſicut malum eſt homini, vt veritas eum vincat inuitum, ita bonum eſt illi, vt volens vincatur ab illa, ſecũdum Augu. in epiſtola ad Paſcentium arrianum, in fi. Ideo quia paruulus ſcripſi, nunc autem in ætate virili volens me veritati ſubiicio, imitando Hieronymianũ, qđ vide in Hieronymo ſuper Abdiam, in princi. Et eſt præſciẽdum, quod ſi gloſſas meas inordinarias recipi, vel in ſolennibus chartis circa textũ deſcribi putaſſem, nullũ, vel ſumme breue procemium poſuiſſem, & ꝗplura breuius deſcripſiſſem. ſed ſperãs ſaltẽ alterum per alterũ de compilatoribus ordinarias gloſſas ſcribi, mihi licere putabam deformes chartas ouinas interdũ de non multũ expedientibus occupare. Secundo ſciendum, quod ad ſenarium numerum pertinet tres fuiſſe huius libri cõpilatores, de quibus in procemio, & tres fuiſſe gloſſatores, de quibus conſtat. ſ. dñm Io. mona. & me, qui fuimus ꝯcurrentes, & Archi. qui ſcripſit primis apparatibus publicatis. In quibus autẽ diſcordauerim ab eis in modo gloſſandi, dicam. j. ſuper prima rubrica. Quamplures autẽ ſecuti ſunt nos tres, quorum aliqui omniũ trium faciũt mentionẽ. Ego autem prædictorum duorum & aliorũ ſcripta hic inſeram, prout potero, decurtata, quod ſuũ fuerit cuique tribuendo. Eſt. n. vt dicit Plinius ſecundus ad Veſpaſianum, benignum & plenum ingenij pudoris fateri, per quos profeceris. Item obnoxij profecto animi & infœlicis ingenij eſt deprehendi in furto malle, quam mutuum reddere &c.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ tantum ſunt quatuor, quarum duæ ſunt eſſendi, ut materialis, & formalis, & aliæ duæ fiendi, vt efficiens & finalis.*

PROOEMIVM.

BOnifacius. Anteq̃ ad tex. vel glo. primã deſcendã, eſt ſciendum, ꝙ Io. mon. cardinalis in hoc ſumme commẽdandus, ꝙ poſt cardinalatũ ſatis laborauit ad ſciẽtiam in ſe augendã, quam & aliis in hoc libro cõicauit, nulli dirigens opus ſuũ. Inchoabat poſt Dei inuocationẽ, ꝙ quia ſm philoſophum. Scire eſt rẽ per cauſas cognoſcere. 23. q. 8. occidit. de teſti. cum cãm. iõ dicebat ſe
1 velle cauſas diſtinguere, dicens † ꝙ cauſæ ſunt quatuor, quarum duæ ſunt eſſendi, vt materialis & formalis, & duæ fiendi, vt efficiens & finalis. ſubdens, ꝙ finis eſt cauſa cauſarum in intentione, ſed eſt effectus cauſarum in executione. xxxv. di. ab exordio. & c. ſexto die. Dat exemplũ. Intendo domificare ad hũc finẽ, vt domus me protegat a calamitatib. ab intẽſis calorib. & pluuiis, hic finis mouet efficientẽ, motus p hoc efficiẽs ꝑparat materiã, & tandẽ in mã præparata inducit formã, ex quib. finis inducitur vt effectus cauſarũ. De cęteris. q̃ hic proſequitur, vide, qđ dixi in procemio Gregorianæ ꝯpilationis ſuper. j. gl. Archi. aũt opus ſuum dirigens ad rectores vniuerſitatis ſcholarium huius ſtudij narrat, quomodo ad ſtudentium inſtantiam aſſumpſit hoc opus gloſſandum ſm capacitatem ſibi datã à Deo, cuius multæ ſunt operationes. j. q. j. multæ. Inchoat autem, quo Deus formauit hominem &c. p modũ quẽ ſcripſi poſt Goff. ſuper Rubri. de ꝯſtitu. cõcludens pro Chriſti ſuffragio ſuæ matris & beati Petri principis apoſtolorũ, quẽ dicit ſuum continuum directorem. ¶ Prima gl. legitur,

sine recitatione, tamen tria facit. nam allegatione & cã
prænuisis inuocat suffragium diuinum, exprimens ad
quid, secundo ponit operis vtilitatem, quam optat. ter-
tio de quadruplici hominum sermone loquens operis
defectus excusat & profectus attribuit Archidia. quem
commendat & cui submittit hoc opus. ¶ In glo. ibi,
[*postuletur.*] Valerius libro .x.c.iiii. Humana consilia casti-
gantur, vbi se cœlestibus præferunt. Et ibi. [*christianus*] in
fin. & ibi soluit glo. contrarium canonis. xxii. quæstio. ij.
quæritur. Et ibi, [*psalmista*] cum psalmo. lxxiij. Quam di-
lecta tabernacula tua domine. Et ibi, [*detrahentibus*] con-
tra quas Hieronymus in prologo Esdræ, cum post prin.
præmisisset, quod detractores sui sæpe contra se conscië
tia repugnante lacerant, quæ occulte legunt. subiicit in
fi. Nunquam meum Christo iuuante silebit eloquium,
etiam præcisa lingua balbutiet, legant qui volunt; qui
nolunt abiiciant, eueniilent, apices literas calumnien-
tur. magis vestra charitate prouocabor ad studiũ, quam
illorum detractione & odio deterrebor. Et Aug. de er-
rore monachorum loquens in libro de natura boni. di-
cit, quod sensus perdiderunt studio contradicendi. Et ibi,
[*insufficientissimum*] Hieronymus ad Pauli. vi. c. Sola scrip-
turarum ars est, quã passim sibi omnes vendicant. Scri-
bimus indocti, doctique poemata passim. Vide in Hie-
ronymiano super Galath. & sup Mich. D. Et ibi collegi
hoc quod sequitur, honoris sui causa dictum fuit, cum
enim circa ipsius beneficia factis tunc mereri non pos-
sem, decuit verbis animum non celari. Ipse. n. me gratis
doctorauit inuitum, liber. n. & inops, latentus & iuuenis
seruile docentis officium & magisterij onus & senium
subire nolebam. ad quod me ipsius reuerentia & dolus
bonus induxit, hæc dixi, ne credas adulationis actum,
qui post infantiam continuè displicuit, in adolescentia
placuisse.

S V M M A R I V M.

1 *Seruus seruorum Dei, quis summorum Pontificum primum sibi hunc titulum assumpserit.*
2 *Papa scribens vniuersis debet se præmittere, & præter eum nemo.*
3 *Bononia quando cœpit habere studium.*
4 *Doctrina interpolata perit, continuata viget.*
5 *Cletus papa natione Romanus primus in suis literis posuit hanc clausulam, & apostolicam benedictionem.*

BOnifacius. Salutatio, & contra id,
quod hic se papa præ-
mittit, ponit Archid. quod scripsi post Vin.
in procemio gregoriano super ver. Grego-
a rius [a] seruus seruorum Dei. legitur in cronicis Mar. quod
1 beatus Gregorius fuit primus qui sic se scripsit, habetur au-
tem clausula i. quæstio. iii. saluator, in titu. & c. ex multis,
in fi. xxx. quæstio. iii. capitu. ij. in titulo. & 3 de senten. ex-
commu. relatum. In fi. secundum Archi. Hieronymus
ad Rusticum natura bonus dicens, seruum serui esse te
conuenit, de Dyogene legimus, quod cum dixisset Alexan
drum seruum seruorum suorum, interrogatus ab eo, qua
re id dixerat, respondit, ego præualeo cupiditatibus meis
refrenans illas & subiiciens mihi illas, vt mihi seruiant,
tibi autem cupiditates præualent & illarum cum seruus
efficeris, illarum obtemperas iussioni, seruus igitur es
seruorum meorum [*dilectis*] dicit Archi, quod quando-
que papa vocat dilectissimos. xii. quæstione prima dile-
ctissimus. in princi quandoque subiicet hanc dictionẽ,
xii. quæstio. iii. cap. iij. xxiiii. quæstio. i. didicimus in titu,
quandoque vocat reuerendissimos. xxx. q. iii. capitu. ii. In
2 tit. [*vniuersis*] dicit Gui. in gregorianis. quod † alius, quã
b papa scribens vniuersis non debet se præmittere [b] quia
posset litera peruenire ad maiorem, hic tamen scribitur
generi certo. [*Bononie*] ethimologiam nominis, quam
3 hic ponit Ioan. mona. Et † quando hic cœpit esse stu-
dium, vide in clemen. de magi. capitu. j. in glo. dicitur.
[*Commorantibus*] dicit Ioan. mona. quod per hæc verba in
strui cupientem studere in quinque. s. vt eligat locum ap
tum ibi, Bononiæ. doctorem idoneum ibi. doctoribus,
quod studio vacet ibi, scholaribus, vt dicam super glo. quod
se ad diuersa non distrahat. ibi, vniuersis. quod cõtinuet stu-
dium, quod dicit colligi per interpretationem per ver-
4 bum commorantibus. & inducit illud. Doctrina † scho-
laris interpolata perit, continuata viget. alle. ff. de lega.
iij. l. legatis. § ornatricibus. [*Salutem.*] per salutationem fit
indignationis remissio. lxiij. distinctio. cum Adrianus.
in fi. Insti. de iniuri. in fi. & per pacis osculum sacramen
tis ecclesiæ consentitur. de conse. distin. ii. pacem. [*Apo-
stolicam benedictionem.*] cum maioris sit benedicere. xxi. di
stin. denique. ipse omnibus christianis maior ipsius me
rito benedicit. Benedicere vero debet populo, qui ip-
sum non meruit consecrare. xcvj. di. ecclesiæ, & vt dicit
5 Archi. † legitur in prædicta cronica, quod Cletus natio-
ne Romanus primus in suis literis posuit hanc clausu-
lam, vnde quandoque papa ponit solum salutẽ & non
plus. xxi. quæst. iij. Cyprianus. & xxiiij. q. j. didicimus. in ti.
quandoque etiam subiicietur salutatio, vt prædictis. ca. j.
q. iij. ex multis. & xxx. q. iii. cap. ij. in titulo.

A D D I T I O N E S.

a ¶ Seruus seruorum. Papa ante coronationem non dicitur seruus ser-
uorum, vide Bal. in proœ. decre. & gl. in proœ. cle. in ver. pontificatus.
Spec. in ti. de rescrip. præsen. § viij. ver. item. & Abb. in dicto proœm.
clemen.

b ¶ Præmittere. Nota hic, quod solus papa scribens debet se præmittere. Pa-
pe autem qualiter scribatur, vide in Spec. de appel. § iij. ver. alij sunt,
& de rescrip. præsen. § iij. iuxta prin.

S V M M A R I V M.

1 *Prosper vnde componitur.*
2 *Volumen vnde dicitur.*
3 *Infinitum dicitur multis modis.*
4 *Digerere est per ordinem scribere.*
5 *Gratia per papam facta nondum scripta in solita literarum forma, vel scripta sed nondum bullata, an expiret moriente papa. & nume. 6.*
7 *Scriptura probatoria principis debet intercedere in concessione dignitatis, vel officij, quam facit princeps. & nu. 8.*
9 *Scriptura, quæ fit ad faciliorem probationem, ideo sine illa valet, quod agitur, dummodo probari possit.*
10 *Donatio imperialis an egeat scripto.*
11 *Numerus senarius quare dicatur perfectus.*
12 *Donatio, quæ ante nuptias dicebatur fieri, & augeri, an tunc possit fieri. & augeri constante matrimonio.*
13 *Prænomen & cognomen potest licite mutari, dummodo fiat sine alterius præiudicio.*
14 *Tempus centum annorum dicitur longissimum tempus vitæ humanæ.*
15 *Bonifacius vnde dicatur.*
16 *Patribus sanctis consuetudo fuit mutare nomina his, qui in melius mutarentur.*
17 *Sergius natione Romanus primus Romanorum Pontificum nomen suum mutauit, vocabatur prius os porci.*
18 *Episcopi consecrantur, presbyteri ordinantur.*
19 *Gradus non inuenitur super gradum episcopatus quo ad regimen corporis mystici & vera spirituales & sacramentales actiones.*
20 *Episcopus Hostiensis papam consecrat.*
21 *Scholarem esse, est in studio vacare.*
22 *Aetates quatuor notantur.*
23 *Aetates, vel generationes mundi non variantur secundum substantiam sed secundum statum.*
24 *Aliquota quid sit.*

SAcrosanctæ. Incipe cõstructum ibi, præsidentes. secũ
dum Ioan, mona. secundũ quem hoc proce
mium diuiditur in quatuor partes, in exor-
dium narrationem. j. § sanè. argumentationẽ. j. §. quẽ li-
brum conclusionẽ. j. §. vniuersitati. primã subdiuidit in
duas, in exordium gñale. secundo in magis concretum vel
speciale.

speciale. In primo tangit eminentiam Romanæ eccle-
siæ in præsidentia & in subditorum cura. secundo eius
eminentiam in iurium antiquorũ declaratione & no-
uorum editione ibi, & quas. secunda principalis ibi,
sanè. primo narrat de causa efficienti principali. secun-
do ibi. per venerabiles. de causa efficienti non principa-
li sed cooperante vel instrumentali, tertio in quibus. in
fi. huius operis ex narratis concludit. iij. principaliter. pri
mo arguit operis perfectionem ex numero senario. se-
cunda ibi, nec sine causa. ex dispendiorum, expensa-
rum & laborum euitatione. quartam non subdiuidit,
[*credita*] id est commissæ, sic de appella. dilectis. in prin.
[*dispensationis.*] sumitur hoc verbum pro iuris relaxatio-
ne, & pro dispensatione secundum Ioan. mona. & vi-
de supra de torneamen. capitulo secundo, in glo. penul.
1 [*prosperitate*] † componitur prosper, ex procul & asper,
quasi procul ex asperitate & molestia. Archidia. [*con-
cessum*] quia omne datum optimum &c. j. quæstione ij.
quam pio. Archi. [*& quas*] hic iunge reprimamus, pro-
ut nobis est possibilitas, & quas &c. [*papa*] vide, quod su-
per hac dictione no. in procemio clemen. §. hoc sanè.
in princi. [*apicem,*] ex apes apis, & apes apicis, vt scripsi in
clemen. de iureiurã. Romani. in prin. [*gratia*] vide, quod
no. in clemen. de magi. capit. primo. in. v. gl. [*magistrum.*]
infra dicit doctorem. vide, quod no. in clemen. de ma-
gi. cum tit. in. iij. glo. [*in domo*] vide quod no. in clemen.
2 de statu mona. ne in agro. in prin. [*voluminis*] † sic dicti
a voluo voluis, propter multam reuolutionem charta-
rum, sic & certo libro legistarum inuoluit nomen volu
minis, quia in illo diuersorum compositorum libri vo-
luuntur, quod non est in aliis, [*qui numerus.*] vnde dici-
tur, & quomodo diuersimode sumitur numerus, tra-
ctat hic Archi. quod plenius videre posses in Catholicõ
3 in dictione numerus. [*Infinitos.*] † tractat hic Ioan. mo-
a na. quomodo multis modis dicitur infinitum.[a] Vno
modo secundum philosophũ dicitur de eo, cuius quan
titatem accipientibus est aliqd assumere vltra, & sic ap-
positio in quantitatibus discretis, & diminutio in conti
nuis in infinitum procedunt. Item sumitur infinitum
pro innumerabili, vt hic, & eccle. j. Stultorum infinitus
est numerus. Item pro generali, de rescrip. capitu. ii. Item
idem est, quod valde excedens. ff. ad. l. fal. alienus. Item,
idest quotiescunque. ff. de lega. iij. fideicommis. §. si quis,
x. Item. i. quicunque aliquid generis nominati. ff. de fun.
instru. cum de lanionis. §. aliuã. Item quælibet pars. ff. de
serui. si cui. Item. l. quantumlibet. ff. de in litem iu. videa-
mus. §. iurare. Item. l. quod incertum, vel indetermina-
tum. ff. de condi. & demonstra. l. conditionum. Item si-
ne temporis præfinitione. C. de sacrosan. eccle. l. fi. ff. de
dam. infec. qui bona. §. vlti. [*digestum*] concor. proœ. cle-
men. in princi. & quod ibi dixi secundum Io. mona. in
addi. hic exponit digestum. i. deserte gestum, eũ in hoc
libro superflua sint amota dubia & declarata, vt supra,
4 §. sanè. nam † digerere est explicare ordinate, seu peror-
dinem describere, sicut dicuntur libri digestorum, quia
in eis iura explicantur, & ordinate scribuntur, sic & ci-
bus digeri dicitur, quando purus ad membra nutrientia
dirigitur, de conse. distin. v. nihil. & se. [*transmittimus*] hic
5 tractat Archi. † an gratia[b] per papam facta nondũ scri-
b pta in solita literarum forma, vel scripta, sed non bulla-
ta expiret moriente papa, & tenet quod non, alleg. infra,
de præben. si apostolica. in fin. insti. de dona. §. perficiun
tur. C. de dona. inter vi. & vxo. donationes. ii. C. de test.
omnium, & quia in beneficijs ex collatione sine tradi-
tione ius transit, infra de concess. præben. capitu. fin. &
sic olim consului in quadam causa ecclesiæ Tudertinæ
inducens inter alia. xxv. quæstione secunda, institutio-
nis, & quod ibi no. quod hic Archi. nõ alle. & obtinui,
facit constitutio super cathedrã. circa fi. ver. nos etenim
innouata per concilium Vien. & de sepul. dudum, vbi
de hoc. Et huic conuenit, quod plene scripsi de. l. vel cõ
stitutione, an in illa necessaria sit scriptura, infra de reg.
iur. nemo potest ad. dicit hic Archi. quod quidam ma-
gis curiales licet hoc fateantur, dicunt ad probationem
rei gestæ literam requiri, pro quibus facit. j. quæstio. j. le-
gum. extrauagans Bonifacij. iniunctæ, & de senten. ex-
communi. proinde. in fi. infra de testi. præsentium, viii.
quæstione v. capitu. j. allegatur etiam. ii. quæstio. vj. si epi
6 scopus. & quæst. v. quanto. hinc est, quod is † cui per pa-
pam fit gratia ipsius literis debet esse munitus, infra de
simo. ex diligenti. in fi. & facit quod ibi no. ¶ Ad primã
partem contrariam. s. quod expiret ipse Archidia. alle.
C. de diuer. rescrip. sacri affatus. C. de quadri. præscrip. be
nea Zenone. §. quæ omnia reseruantes. Et no. quod in
7 illa. l. sacri. loquitur in priuilegiis. † Item in concessione
dignitatis, vel officii, quam facit princeps, intercedere
debet scriptura probatoria principis. C. lib. xij. de agen. in
re. l. matriculam. circa fin. C. de re mili. neminem, in
princi. C. de diuer. offi. l. probatorias. & facit, quod
ibi no. Item facit. C. de epis. & cleri. si qua per calumniã,
in fi. in auc. de sanc. epi. §. interdicimus. colla. ix. C. li. xii.
de consuli. l. vlti. in auc. de non alienan. re. eccle. § si mi
nus, quæ habetur. x. quæstione secunda. §. sed & permu
tare, supra de re. permu. si princeps. xx. quæstione iiij. mo
nachum. xix. quæstio. j. duæ sunt. xxj. quæstione ii. capi. j.
lxxj. distinctio. hortamur. de cleri. non resi. fraternitati.
Item quia in talibus non quæritur ius, nec transit domi
nium sine scriptura. C. de fide instru. contractus. C. de
suffra. l. j. tamen quod ibi dicitur speciale, vt ibi no. Item,
8 † literæ in talibus sunt loco tituli. facit, quod dicam, in-
fra de lit. contesta. exceptis. super glo. penul. & vide, qđ
dicam post Hostien. infra de priuile. capitu. primo. §. in
eos. super ver. indultum. ¶ Ad contrarium quod non re
quiratur scriptura, alleg. supra de cleri. peregri. inter qua-
tuor. & capitu. tuæ. C. de pactis. pactum quod bona fide,
9 & C. de fide instrumentorum. l. in literis. Item † cum scri
c ptura,[c] fiat ad faciliorem probationem, sine illa valet,
quod agitur, dummodo probari possit. ff. de pig. contra-
hitur. ff. de fide instrumen. l. in re. Item cum scripturam
vel bullam requiri non sit iure cautũ, superstitiosis &c.
secunda quæstione v. consuluisti. xcvj. distinctio. vbi. ff.
soluto matrimo. l. si vero. §. de viro. Item res non erat
integra ex quo per prouisionem, vel collationem facta
erat gratia, infra de rescrip. si pro te. & sic habebat ius in
re. infra, de concess. præben. capitulo finali, & sic non ex-
pirat, licet scriptura facta non esset, vel bulla apposita.
sunt enim isti actus diuidui & abinuicem separati, vt pa
tet per no. per Innocen. in prædicto, capitulo. excep. Si
enim essent indiuidui ex parte nil diceretur factum. C.
qui testamen. face. possunt lege furiosum. ff. de appel. l.
in executionibus. §. secundo. Dicit etiam Archidiaco.
quosdam distinxisse, an gratiæ factæ annexa sit iurisdi
ctio vel non, vt primo casu requiratur scriptura. C. de
10 manda. princi. l. j. secundo non † quia imperialis dona-
tio eget scripto. C. de donatio. sancimus. §. exceptis. fa-
cit ad hanc distinctionem. C. de nup. auc. maximis.
vidi plures vice cancellariorum testificantium certas
literas tempore mortis papæ fuisse in cancellaria bul-
landas toto illarum literarum inserto tenore. Item
quandoque literæ papales de tali testimonio, mentio-
ne facta super ipsis gratiis dantur sub bulla prædecesso-
ribus suis, ergo quas ante compilationem huius libri
fecisset, non loquitur secundum Archid. & facit, quod
infra dicam. de præben. capitulo tertio. ¶ Prima glo. tria
facit. primo quærenda circa principium librorum se
dupliciter excusando remittit. secundo diuidit. tertio
ponit casum. ¶ Secunda glo. facit tria, auctorem
commendat, nominis ethimologiam ponit, quærit
obiiciendo de leg. & tripliciter soluit legi respondens
¶ Tertia glo. de stilo scribendi remittit, quærit, op-
ponendo soluit, & ex solutione arguit. ¶ Quarta glo.
respondit per quæstionem, vel obiicit, quam soluit
quadrupliciter & remittit. ¶ Quinta glo. remittit,
quæstionem soluit. ¶ Glo. quid de aliis, quærit &

remittit. ¶ Vltima glo. salutationis, dicit quid conferat benedictione, dat. viij. similia & determinationem ponit. Reliqua glo. proœmii. respondit in tex. præter glo. senarij numeri, quæ respondit per quæstionem,
11 † quare numerus senarius dicatur perfectus, primo dat duas solu. quas non approbat, ponit tertiam, quam
12 approbat. Glo. constitutio, dat duas remissiones. ¶ † In glo. secunda, ibi. [*§. est & aliud.*] donatio, quæ olim ante nuptias dicebatur, fieri & augeri potest constante matrimonio, & dicitur propter nuptias, vt nomen rei sit
13 consequens. & ibi. [*de mun. vo. l. j.*] liber † sine fraude vel alterius præiudicio licitè sibi prænomen vel cognomen immutat. ¶ In glo. a schola. ibi, [*ea quæ pater.*] alias, quę paret. ij. filius emancipatus ea, quæ pater in studio sibi ministrat. in portione hæreditaria non computatur, nisi probetur patrem credendi animo ministrasse, & ibi, [*habita.*] scholares & eorum nuncij ad loca studiorum securè venire & habitare possunt, & damnum inferentes cum nota infamiæ reddunt quadruplum. Et eligit scholaris, an velit conueniri coram magistro suo, an coram ciuitatis episcopo. & vide post Hostien. in summa, de magi. in fi. ¶ In glo. xxij. ibi, [*iubemus enim.*] ibi, sic ecclesia religionis & fidei perpetua mater est, ita ipsius patrimonij seruetur illæsum. ¶ In glo. no. rubricas. ibi, [*quod quis. iur. l. j.*] ibi edictum, quod quis. iur. in tex. reperitur. ¶ In glo. xxxv. ibi, [*vt inter diuinum.*] dicit,
14 † longissimum vitæ hominum tempus centum annorum. ibi [*nomen. § j.*] vbi aliud non exprimitur, appellatione portionis continetur dimidia. ¶ In glo. prima, ibi, [*notata fuerint.*] Idem Archi. cum Ioan. mona. hic prosequitur de quadruplici causa, de quo vide, quod, supra dixi, & quod plenius scripsi super glo. prædicta. Diuidit etiam hoc opus in tres partes, in proœmium, tractatum, & epilogum. ij. infra titu. primo. iij. infra de regu. iur. ¶ In glo. secunda ibi [*vnicam decre.*] in decretis tamen habetur. [*Bonifacius.*] lxxix. distinctio. sed quare, xcvij. distinctio. capitulo primo, & secun. xii. quæstione, secunda, cum deuotissimam post princip. & de conse.
15 distinctio prima, vasa. secundum Archid. † Et ibi, [*bona faciens.*] vel secundum Ioan. mona. dicitur a fascia, quod est ligatura, nam sparsum bonum ligauit & redegit in hunc librum. bonum quidem honestum quo ad morum reformationem, vtile quo ad causarum decisionem, delectabile quo ad illuminationem intellectus & accensionem affectus. & ibi, [*mutationem nominis.*] de pœ. distinctio. j. sunt qui arbitrantur. de consecra. distinctio. iiij. primum. & cap. si ex quo. & cap. baptizandi nomen, vij. quæstione. j. scias. l. distinctio. ferrum. xl. distinctione, capitu. primo, & ibi, [*ut nostrum.*] vt tollatur præsumptio carnalis successionis. viij. quæst. j. apostolica. vel affectus carnalitatis, de præben. graue. Et ibi, [*Deus omnipotens.*] de conse. distinctio. j. solennitates. Archidia. & ibi, [*in nouo.*] Matth. xvj. & ibi, [*est nomen*] potuit idem sumi ex veteri testamento Gen. xvii. in princi vbi Deus promouens Abraham mutauit illi nomen dicens, eris pater multarum gentium, nec vltra vocabitur nomen tuum Abrã, sed appellaberis Abraham, quia pater multarum gentium constitui te. Et scribitur sine aspiratione. Stephanus in proœmio clemen. inducit glo. super epistola ad
6 Ro. in princ. † qui dicit, quod moris fuit sanctorum patrum, quod quando mutabantur in melius, mutabatur
d eis nomen.[d] & vide in Hieronymiano. capitu. iij. de Iesu Naue, qui prius Duses Naue vocabatur. & ibi, [*inquisitio-*
17 *ne.*] vt legitur in cronica Mar. Sergius † seruus natione Romanus prius vocabatur os porci. vnde sibi & post eum successoribus fuerat mutatum nomen, quod in aliquibus prædecessoribus fuerat prætermissum, alleg. Fran. in proœmio grego. compilationis. iiij. distinctio. statuimus, quod intitulatur Theodosio, alias Telesphoro. xj. distin. nolite. Lucio. xx. distin. sic omnes agathoni. ad idem. xxxuij. distinctio §. sed postea. ibi [*de Mar.*] ibi ẽt tractatur quomodo mutetur, dicens aliquos dicere, ꝙ dato libro nominum papalium, nomen recipit, quod occurrit. alij, quod dato libro recipit, quod plus placet. ¶ In glo. iij. ibi, [*maiorem.*] facit, quod no. xxj. distinctio in nouo. in princi. ij. glo. & xxxij. distinctio. capitu. j. & ibi, eucharistiæ. Et sic circa verum corpus Christi, fatentur enim, quod episcopo compe⸗tit certum officium circa mysticum corpus Christi, quod est ecclesia, circa quod exercet certas spirituales actiones, quæ inferioribus nõ competunt, sicut conferre sacramentum confirmationis, ordinis & alia, de quibus. xv. distinctio. perlectis. ver. ad episcopum. lxviij. distin. quamuis, & habet etiam iurisdictionem, de qua de offi. ordi. conquerente. [*differunt solum.*] caracterem imprimi solum in his ordinibus, qui relationem habent ad verum corpus Christi, nõ ad misticum, & pro eis, quod psalmistatus non sit ordo. facit, lxxvij. distin. illud. xciij. distin. a subdiacono. de episcopatu bene facit, de seru. capitu. vno, in fin. & de sac. vnct. c.
18 vno. ad fi. in quibus dicitur † episcopos consecrari, presbyteros ordinari. vnde olim presbyteri preficiebant ex se vnum quem episcopum nominabant. xciij. distinct. legimus. ver. quoties. & xcv. distinctio. olim. contra. de psalmista patet de æta. & quali. cum contingat, vbi dixi de hoc. De episcopo vide multa iura in decre. quoties, statim alle. super glo. secunda. Solu. si concedatur, quod ipsi dicunt, characterem ordinis solum relationem habere ad verum corpus Christi, & confectionem eucharistiæ, dicetur episcopatus ordo largè, non propriè quo ad characterem. sed cum videamus ex ordine presbyterali competere aliqua, quæ tapiunt corpus misticum, sicut baptizare, pœnitentias dare, in extremis vngere, non video quare in episcopatu ex respicientibus corpus ipsum misticum negetur imprimi characterem, potissime cum ipse solus sit imprimens characterem ordinis saltem sacri. Non iuuat, si dicas, characterem habet ordinis, quem confert. quia illius virtute non confert. Tamen si huic dicto resistatur, dicemus, quod papa
19 ideo se vocat episcopum, quia † quo ad regimen corporis mistici circa spirituales & sacramentales actiones nõ est gradus super episcopum, quicquid enim quo ad talem actum hierarchiæ potest papa, potest episcopus, &
20 sic quo ad id sunt æquales. † Hinc est etiam, quod Host. episcopus papam consecrat, vt dixi. s. de priuile. antiqua. in princi. Vnde Hieronymus tractans de septem gradibus ad Iusti. Narbo. ponit episcopum pro vij. vide quod ibi in tit. ¶ In glo. tertia, ibi [*ipsis dicitur.*] ad hoc quod no. j. quæstione vij. quoties. & in. iiij. glo. Archidia. ¶ In glo. [*a schola.*] quod grecum, latinè dicitur vacatio. Adde, qd dicam, infra ne cle. vel mona. capitu. ij. in princip. ¶ In gl. [*quid de alijs, in fi.*] dicit Ioan. mona. quod quando epistola dirigitur publicationi, tunc omnes tenentur, vt hic, & constitutionibus authenticorum vt plurimum in ipsorum fine. ¶ In glo. [*multi. in fin.*] secundum quem melius dixisset studentibus, secundum Ioan. mona. dicit, quod solos studentes intendit includere, quod secun
21 dum eum probat ver. scholaribus, † quia scholarem,[e] es
c se, est studio vacare i. intendere. ¶ In glo. per benedictionem. ibi, [*omnis.*] & Guil. in repertatorio de pęni. & re. §. scire debent. post princi. & in fi. simile, quod dixi de senten. excommunica. si quæ. in glo. pe. ¶ In glo. xliij. in fi. Io. dic. certum. xxiij. quæstio. iiij. ecclesiæ. Archidia. ¶ In glo. in auc. [*in fi.*] colla. ij. hic tamen interposuit illud quandoque, quod ibi non habetur, imo incipit ibi. omnes nobis dies ac dies contingit cum lugubratione & cogitatione degere. ¶ In glo. me teste [*in fine.*] habes historiam Luc. xix. in princip. quia cum perambularet Iesus Hiericho, vir nomine Zacheus quærebat Iesum videre, & non poterat, quia statura pusillus erat, & præcurrẽs ascendit in arborem siccomorum, vt videret illum, quia inde transiturus erat. ¶ In glo. no. rubricas. ibi, [*auctoritas.*] de rubricis huius voluminis & legum intellige, in rubricis decretorum non est vetitum, de hoc no. Ioan. iij. quæstione ix. chartæ, in rubrica.

brica.& in præ.§. hæc autem verba .& de hoc in Specu. de dispu. & alleg. in fi.& vide, quod ibi dicam. ¶In glo. xxxv.ibi, [*ætatibus.*]de his sex hominis ætatibus Archid. infra de cleri.ægro.capit.vno.vbi quasi ad literam ponit
22 ver. Isidori.xj.ethymo.cap.ii.† Accur.ff.ad.l.fal.hæreditatum.distinguit quatuor ætates tantum, scilicet pubertatem, adolescentiam, iuuentutem, & senium. tene cum glo. vt in prædicto canone. fateor tamen, quosdam naturales, vel phisicos solum has quatuor ætates distinguere pueritiam, iuuentutem, senectutem, & senium, ad instar iiii.temporum anni. prima calida & humida, sicut ver. secũda calida & sicca, sicut æstas. tertia frigida & sicca, sicut autũ⁹. quarta frigida & humida, sicut hyems.
23 Et scias, ꝙ † ætates vel generationes mundi non variantur secundum substantiam, sed secundum statum, sicut & ætas hominis, de hoc, infra dicã. & ibi, [*quatuordecim.*] fallit in duobus casibus, quos dixi, de deli.pue.super rubrica. vbi vide diuersas significationes pueritiæ. Et ibi, [*inter diuinum.*]septima dicitur quiescentium, & sic intelligitur, quod no.s.de celebra.miss.capit. primo, in vlti gl. Octaua erit resurgentium, [*a Noe.*] in hac fuit institutio & lapsus generis humani. ibi, [*Abraham.*] in hac fuit generis humani destructio per diluuium & reuocatio ad Dauid. Acc.C.de sum.Trini.inter claras aliter ponit, scilicet quòd vsque ad Moysen. Et. iiij. vsque ad Dauid, tene cum glo. & in hac fuit circuncisionis & legis constitutio. Et ibi. [*Babylonis.*] floruit lex in hac sub regibus & prophetis.& ibi, [*vsque ad aduentum.*] fuit in hac populi captiuatio & redemptio, & ibi, [*sexta.*]sub hac humani generis redemptio, & ibi, [*clare.*] longe clarius quam Isidor. li.iij.ethymol.ante medium libri, vbi breuissime hoc ponit, hic tamen addit, ꝙ in mille diebus numerus perfectus a.iiij.xcvj.sed non exprimit aliquos, quæ sunt vnum, duo.iiij.viij.xvj.xxxj.lxij.cxxiiij.ccxlviij.ex quibus collectis resultant.iiij.xcvj.nec dicas, quod eadem ratione cuius dimidia.s.ccxlviij.sit numerus perfectus, nam numerus.xvi.id impedit, quia non est pars aliquota de. ccxlviij.& est aliquota de duplo trigĩta vna vicibus sumptus, sed.xv.vicibus sumptus facit. ccxl. & sumptus vicibus.xvj.facit.cclvj.sic etiam in.xxviij.cuius dimidia sunt xiiij.non est numerus perfectus, quia numerus quaternarius id impedit, qui aliquoties sumptus facit plus vel
24 minus. Est † autem aliquota dupli septies sumptus, vt.s. in fin.vide, quod no. in clemen. de hæreti.ad nostrum, in.vj.glo. ¶In glo. sicut in fin.Io.mona.alleg.de scisma, c.vno.in fi.vbi hæc & alia, sed de processu loquitur. ¶In glo.super rubrica. ibi, [*continuandæ non sunt.*] concor. Archidia. qui etiam illas non continuat, sed Ioan.mona. contra qui communiter illas continuat, quod non placet, nec fuit talis intentio auctoris per rationem quæ sequitur, sed in alio mihi discordat vterque, cõstitutiones enim compilatores Gregor. allegant pro.s. & j.secundum materias, ex quibus existunt. Sed ego omnes illas allego.s.& mihi videtur absurdum, ꝙ existens in quarta parte voluminis, vt proœ.constitutiones quintæ partis vel anterioris inducat, vt.j. sepositas. Item secundum id erratus sum, compilati.Gregori.non allegamus vt.s.cõstitutiones huius libri, quæ præcedunt materias, in quibus legimus, vel scribimus, quod per se patet absurdum, nec ex more receptum. Et adde, quod no.in cle. super hac rubrica.in innocentianis & gregorianis, quas mandabant auctores prædicti in compil. Gregorij sub debitis titulis collocari, procedebat ille modus allegandi, sed hic est ratio contraria, vt prædixi.

ADDITIONES.

a ¶Infinitum quot modis dicatur, quod autem infinitas sit euitanda, vide Dyn in.l.j.de leg.3.& ibi Bald.& Docto.l.j.C.de senten. quę pro eo quod int.prof.l. dominus, de cond.inde.& per Bar.in.l.qui bona.§.fin. de dam.inf.

b ¶Gratia per papam. An gratia non scripta prosit, vide Bal.in l. humanum.C.de legib.& in c.j.per quos fiat inuestitura. Inn.in c.construmus, de appel.& Bal.in marg.in verb.gratia.

c ¶Cum scriptura. No.hic, quod scriptura sit propterea ꝙ hominum memoria sit labilis, ut no.in Spec.de dona.vers.ita pone. & an semper sit necessaria ad probandum ea, quæ fieri debent in scriptis, uide Compost.in.c.j.de elect.lib.6.Rot.in decis.413.fuit dubitatum, in nou.

d ¶Nomen.mutatio nominis an & quando sit permissa, uide Bar. in.l.demonstratio.in fi.prin.de cond.& demons.

e ¶Scholarem.Scholaris non vacans studio non habetur pro studente, nec priuilegiis scholarium gaudet.in Spec. de resti.in integ.§.i.ver. si vero.Et an parum studens gaudeat priuilegio, vide Bald.in auth.habit.& Paul.de Castr.in.l.scriniarios.de testa.mil. adde Alex.de Imo.in add.Bar.in l.1.C de Tiron.l.Item turbans socium, ne studeat, conuictus nõ appellat.Bal. in.l.j.uers.quod si vnus. C.si de momen. posses. fue. ap.

¶De summa Trinitate &c. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Fidelis dicitur, qui credit credenda.*
2 *Spiritus dicitur multipliciter.*
3 *Plurificatio actuum habetur secundum plurificationẽ suppositorũ.*
4 *Fideles omnes dicuntur fratres.*
5 *Ecclesia Romana est omnium ecclesiarum mater & non domina.*
6 *Tacens non utique fatetur.*
7 *Confitemur voluntary profitemur respondentes.*
8 *Hæreticus an ligetur pęna excommunicationis per constitutionẽ canonicam.*

CAP. PRIMVM.

1 FIdeli. †Credens credenda & seruãs promissa dicitur fidelis [*deuota.*]de uoto enim necessitatis tenetur ad hoc christianus quilibet, j. q.i. ecce cum honoris, de cõse.distin.iiij.prima.
2 [*spiritus.*]† Archidia. posuit hic glo.theologam quomodo multipliciter dicitur spiritus. quandoque enim dicitur anima. Matth. xxvii. Iesus autem clamans voce emisit spiritum. Secundo spiritualis intelligentia.ii. ad Corinth.iij.Litera occidit, spiritus autem viuificat. Tertio actus respirandi. Hypocras. si spiritus frequens sit dolorem significat, eccl.iij. similiter spirauit omnia, ibi glo. vnus spiritus est omnibus. quarto ira vel indignatio. Gene.vj. Non permanebit spiritus meus in homine. Quintò superbia.eccl.x.si spiritus potestatem habentis ascenderit super te, locum tuum ne dimiseris. Sexto, dicitur spiritus sanctus Matth. iiij. in princi. ductus est Iesus in desertum a spiritu. Septimo sumitur pro verbo Dei, ad Ephe.v. Accipite gladium spiritus, quod est verbum Dei. Octauò idem est quod homo. psal.lxxvii. spiritus vadens & non rediens. Nono idem est, quod vita. Iob.xvii. spiritus meus attenuabitur. Nota etiam, quod super illud Matth.ii.vtinam essem & non habens spiritum, dicit glo.vbicunque sine additamento in nouo vel veteri testamento ponitur, accipitur in bonam partem, [*duobus.*]quasi primum sit a patre, secundum a filio, non duabus. non obstat, quod pater & filius sint duo supposita. Et quod secundum philosophum actus
3 sunt suppositorum.& sic secundum † plurificationẽ suppositorum habetur plurificatio actuum, depẽdet a duobus, scilicet a ratione agendi principaliter & secũdario a supposito. Si ergo supposita agentia sint plura, & rationes agendi sunt plures, sequitur, quod actiones sunt plures, vnde patet, quod generationes plurium hominum sunt plures, quia supposita sunt plura, & quia potentia generatiua plurificatur ĩ eis, vbi vero supposita sunt plura, & ratio agendi sit vna, vnica erit actio. Verbi gratia. pater & filius & spiritussanctus sunt tria supposita, quia tamen potentia creatiua est vna in eis actus creationis, non erit nisi vnus, ergo & in proposito, cum

pater & filius ſint duo ſuppoſita, tamen potentia ſpirati ua eſt eadem in eis, ergo eadem & vnica erit ſpiratio. vñ licet pater & filius ratione ſuppoſiti ſpirent vt duo, ratione agentis ſpirabunt vt vnus ſecundum Ioan. mona. [*ſpiratione.*] ſpiratio reſpicit actum ſpirandi vt ibi, ſpiritus vbi vult ſpirat. de renunc. niſi. §. iii. [*proceſſio.*] ſpirationis effectum, vt in hymno. veni creator, ſed myſtico ſpiramine verbum factum eſt caro &c. Guil. & Arc. [*procedit.*] hoc tractatur in j. ſent. xj. diſ. [*Mater.*] xii. q. ii. qui abſtulerit. xvi. quæſ. j. nos autem. de conſecra. diſtinctio. iiii. mater. de magiſ. capitu. j. nam ipſa nos genuit. lxviii. diſt. capitu. vlt. ſ. per baptiſmum. vt prædicto. c. qui abſtulerit.
4 quo † reſpectu omnes fideles dicuntur fratres. xj. quæſt. iii. ad menſam. Archi. [*Ipſa.*] quæ ſuis vberibus omnes nutrit. ii. quæſtio. vi. ad Romanam, his reſpectibus Federicus in ſua conſtitutione, quæ incipit. vocauit hæreticos materni vteri corroſores. [*magiſtra.*] vide. ſ. in exordio, ſuper ver. magiſtratum. facit. xxvii. quæſtio. iii. lex diuinæ. pater autem magiſterium, quia quicquid vbique locorum eſt dubium, ab ea declarandum exquiritur, vt ibi. & ſ. qui filii ſunt legit. per venerabilem, quod autem ipſa eccleſia, vel papa non habeat dominium, Inducit Archi. verbum beati Ber. ad Eugenium. iiii. cap. in fi. ſic
a dicentis, Conſideres ſanctam eccleſiam Romanam,[a] cui auctore Deo præes omnium eccleſiarum matrem non dominam. te nõ dominum epiſcoporum eſſe, ſed vnum ex ipſis ad hoc. vii. quæſtio prima, mutationes. in princi. & dicit Archidia. ꝙ forſan propter hoc ſcripſerunt Innocen. & Hoſti. de immuni. eccle. quia plerique. vt ibi poſt eos, ſcripſi in glo. mag. ante fin. quod ſi imperator vel princeps ſine iuſta cauſa faceret conſtitutionem, quòd dominia rerum transferantur in alios, non tenet conſtitutio nec in foro animæ, nec in foro ciuili ſeruanda eſt, argumen. xii. diſtinctio, capitu. j. ſed contrarium videtur notari. ix. quæſtio. iij. per principalem. tamen vt dicit Archi, quicquid dicat Ber. eccleſia Romana diuina. lxxix. diſtin. oportebat. & papa dicit eccleſiæ meæ. xcvii. diſtinctio. eccleſiæ. quod videtur ad dominium pertinere. de hoc. xli. quæſtio. j. §. vlti. [*vera.*] dicit Archidia. verum dici tripliciter. ſ. quod habet eſſe contra falſitatem. ad hoc. xxij. queſtio. ij cum humilitatis. & cap. is autem. in principio. §. ille ergo. Item verum, ꝙ habet apparentiam cum debita exiſtentia ſubiecti, & ſic eſt contrarium ſimulationi & fantaſiæ. Item quòd habet naturalem proprietatem contrarium permixtioni. [*nonnulli.*] potiſſimè greci, contra quos etiam ſuper aliis duobus manauit olim concilium generale, de baptis. licet, ſm Francis. [*Irrefragabilis.*] quaſi contradicibilis, vel Irretractabilis. [*errores.*] Errari non poteſt, niſi rerũ ignorantia. xxxviii. diſtinct. quamuis. ¶ Prima glo. ponit caſum. ¶ Quarta glo. obiicit & ſol. ¶ Glo. confunditur, ponit motiua Grecorum & reſponſionem ad illa, in fi. obiicit & ſoluit. ¶ Glo. no. quòd, diſtinguit. ¶ Glo. aliquorum, obiectionem dupliciter ſoluit. ¶ Vltima quærit, arguit negatiuè & ſoluit. ¶ In gl. ij. [*ibi i fi.*] ſequitur, deuo-
6 taque conceptione ſancimus &c. ¶ In glo. vlti. [*ibi. † qui tacet.*] ſequitur, nõ vtique fatetur, ſed verum eſt non negare ¶ In glo. i. ibi. inciderunt. de diuerſis erroribus circa ſpiritum ſanctum habetur. xxiiij. quæſtio. iij. capi. penul. ver. Cathafrigiis, & cap. Boetium. & ver. noxiam. & ver. ſequen. & ver. macedonicum, & hic omnes ſpecificabat hic Francis. Vercel. & ibi. [*ſcilicet.*] quòd ab hinc recipe ſummarium caſum, & in fin. ſecunda ibi, ſed quia, ſecundum Ioan. mona. ſunt tres partes. in prima narrat proceſſionem ſpiritusſancti. in ſecũda firmat illam. tertia damnat contrarium ſentientes. ¶ In glo. ii. ibi. [*mentem.*] quaſi ſincerè, purè, & non ſimulatè. Ioan. mona. Archidia. & ibi. [*humili.*] vel timoroſa. Archidia. ¶ In tertia glo. in fi. dicit Ioan. mona. fatemur coacti, inde fa-
7 teor fari teneor † confitemur voluntarii, profitemur ſpõdentes. vnde profeſſo facit monachum, de regula. porrectum. ¶ In gl. confunditur. ibi, [*edicto.*] ꝙ quidam dicũt descriptum Romæ in tabula argentea poſt altare beati Pauli ad mandatum Leonis papæ, vt primo ſenten. xi. diſtinct. cap. iij. & ibi. [*ſperemus.*] & ibi de hoc. & ibi. c. vlti. quod intellige, vt no. de conſe. diſtin. v. ca. vlti. in gl. quia vult Archidia. & ibi [*quam addere.*] vide, quod dixi, de cele. miſ. cum Marthe, ſuper glo. ii. cum ſtra remiſ. & ibi. c. penul. in glo. mirum eſt. & ibi. [*ſed dic.*] ſm Guil. In glo. de his. ibi. [*ad nos.*] quod intellige, vt no. xvii. quæſtio. iiij. conſtituit xxviij. q. j. ſæpe. in fi. ſ. de iudæis. iudæi ſiue. Archi. ¶ In glo. j. in fi. quod exprimitur. ſ. eod. damnamus, ver. licet. ¶ In glo. aliquorum. ibi [*patrum.*] vt primo ſenten. xi. diſtin. capitu. fin. & ibi [*imperatoris.*] refert Franciſ. Vercel. quod ibi fuit perſonaliter ipſorum patriarcha, & ſolennes nuncii imperatoris. ¶ In glo. qui cunctorũ, [*in fi.*] de hoc ſatis in textu. & glo. j. q iiij §. notandum. & xxxviij. diſtin. in ſumma. ¶ In glo. ſ. eod. [*in fi.*] vel damnamus ſententia, reprobamus actu. Archid. adde, quod dixi in prin decre. damnamus. in prin. ¶ In vlti. glo. ibi,
8 [*ſolutio.*] ſm Guil. & ibi. [*hereticus.*] † & an conſtitutio canonica liget illum ad pœnam excommunicationis, remittit Archi. ad no. per ſe. j. de ſentent. excommu. cum quis. vide, quod notaui in cle. de hæreti. ca. j. ad fi. in glo. hoc patet, [*& in fi.*] de eo qui negat ore, ſed non corde, nota. xj. q. iij. non ſolum ij. alle. capit. penul. & de pœ. diſtin. j. poteſt.

A D D I T I O.

a ¶Romanam. Eccleſia Romana non eſt omnium eccleſiarum domina ſed mater, Papa quoque, non eſt dominus epiſcoporum, ſed vnus ex ipſis. Ad hoc poſſet adduci, quod habetur. 63. diſt. ego Ludouicus. & ut, dicitur, ꝙ ſit dominus omnium rerum eccleſiaſticarum, intelligitur quoad protectionem tantum. Card. in cle. j. de ſum. Trinit.

¶De conſtitutionib. Rubr.

S V M M A R I V M.

1 *Conſtitutio dicitur quaſi commune ſtatutum.*
2 *Papa poteſt auferre conſuetudinem iam inductam & ſeruatam & inducendam vetare.*
3 *Princeps poteſt futuram legem inferioris auferre.*
4 *Iuris condendi diſcrimen non tollitur ex varietate locorum.*
5 *Conſuetudo elicita an vocetur ius.*
6 *Statutum locale cum ius ſit in loco, quomodo poſſit dici facti.*
7 *Errare in nullo diuinum eſt potius, quam humanum.*
8 *Pontifex dicitur quaſi pontem faciens ad vehendos ſubditos.*
9 *Papa quibus nominibus appelletur.*

C A P. P R [I] M V M.

LIcet. Pro quamuis. Archid. [*habere.*] Dubitabatur, cum ſit tota vniuerſitas virtute ſecundum
1 Phyloſo. Io. mo. † [*conſtitutionem.*] quæ dicitur, quaſi commune ſtatutum, & verbum ſtatuti reſpicit ius ſcriptum. I. di. §. cum itaque. ſecũdũ Archi. & Io. mo. Intelligit hic etiam de conſtitutione extrauaganti, dummodo de illa conſtet. Et in hac materia ſic diſtinguit. aut ratio diuerſitatis poteſt videri inter canones, qui videntur aduerſi. aut non, primo caſu ſaluentur. xxv. quæſtio. j. §. his ita. de cog. ſpiri. capi. j. ar. C. de Iuſti. codice fa. §. quibus. huius ratio patet, infra de elec. cum expediat. ſi non poſſint. aut eiuſdem auctoris, aut diuerſorum, primo caſu dupliciter, aut eiuſdem papæ, aut alterius præſidentis, primo caſu, ſi ratio diuerſitatis inueniri non poſſit, & neuter de extrauaganti, præfertur poſterior, vt hic, & xix. di. Romanorum. Si dubiũ eſſet, pfertur corpore iuris clauſum. ſ. de fide inſtr. paſtoralis. Si vero ſunt alterius a Papa, dicit illum validiorem, qui potioribus rationibus vtitur, alle. Inſt. de contrah. emp. §. diuerſæ. j. di. §. ecce. xx. di. in prin. lx. di. ego ſolus. Si aũt diuerſorũ, ſi duorum, quorum alter maior, alter minor

vt

vt Papa & concilium,tunc canon maioris eſt potior.š.
de elec.ſignificaſti.ff.de albo ſcri.l. fi.xxv.q.1.§. his ita, ſi
parium.aut romanorum Pontificum.& tunc idem,qđ
dicit text.cum idem ſit principatus, licet ſubiectum ſit
aliud,arg.ff.de iud.l.proponebatur.dicit tamen,ꝙ poſſet
notari differentia: quia vnus poſſet ſibi legem indicere
per verba derogatoria.ff.de leg.iij.l.ſi quis in princi. teſti.
ſed vnus alterum hic iudicare poſſet.j.tit.j.c.ſi. Si aliorū
inferiorum,tunc idem vt ĵ.eodem.inferiori. prius,not.
argumento iurium prædictorum, vide quod dicam.ĵ.
de regul.iur.contingit.ſuper ver obuiantia.¶Obijcit de
2 mum,ꝙ † cum Papa tollere poſſit conſuetudinem iam
inductam & ſeruatam,& inducendam vetare.ĵ.de con
ſue.c.j.& li.de big.c.j.ergo cum conſuetudo legi æquiua
leat,& quandoque eam tollat.ff.de leg.l.quibus.4. diſt.§.
a leges.ſicut tollit conſuetudinem [a] inducendā. C.de fur.
3 auth.nauigia.ſic etiam legem faciendam.So.† princeps
inferioris futuram legem vt conſuetudinem tollere po
4 teſt,ſed non paris.š.de elec. innotuit. [*locorum*] nec † ex
varietate locorum inducitur diſcrimen iuris condendi
ſed ius frequentibus actibus inductum non tollitur no
ua lege,quæ hic non exprimit.& ſic non obſt.C.de tem
poribus in inte.reſti l.fi.ſm lo.no.[*ſingularium*]xj.diſt.ca
tholica.nam vna quæq; prouincia &c.76 di.vtinā. Arc.
[*& ſtatuta*]idem in pactis.š de dec.ex multiplici,& priui
legiis,de præſc.veniens.cum ratio ſit eadem ſm lo. Mo.
cum ſint facti,ponderatis actibus, ex quibus elicitur cō
ſuetudo.j.diſt.mos.& cap.conſuetudo.11.q.ij.ita nos.in
5 prin.ſed † cum elicita eſt vocatur ius.j.diſt.ius ciuile.in-
ſtit.de iure naturali.§.1.j.diſt.conſuetudo.ad inſtar regu-
læ iuris.ff de regu.iur.l.1.ſm Ioan.Mo.& Arch.ſed cum
6 † ſtatutum locale ſit ius in loco,quærit Archi.quomo-
do dici poſſit facti,reſpondit,quod eſt ius priuatum. xi.
di.catholica.non generale,quo regitur vniuerſalis eccle
ſia,vt ibi: hic autem omnes ſcire & cuſtodire tenentur.
š.c.canonum.& iſtud ignorare Papa non debet , quod
præcipit alios ſcire ſecundum Ioan. Mod.ix.diſt.iuſtum
[*papalis*] & ideo nec ignorare pſumitur, vt hic in prine.
particulare vero impoſſibile foret ſcire. & ideo non mi
rum ſi præſumitur ignorare. & ſic nec reuocare intelli-
gitur.ad primum.C.de veteri iure enucl.l.ij.§.ſi quid au
7 tem,omnium enim habere memoriā,& in nullo † erra
re,potius diuinum eſt,quam humanum . Ad ſecundū.
ff.de tranſac.l.cū aquiliana.& l.qui cum tutoribus . §.j.
& vlt.& l non eſt ferendus. & de contrahen. empt.l. in
lege.& de actio.hære.l.nec is.& l.ſi is ad quem. ſecundū
Archi. [*rationabilia*] vt ſint rationabilia ſtatuta epiſcopi
requiritur conſilium capituli, de his quæ fiunt, a præla.
quanto.ſi tamen ſine cauſa contradicant epiſcopo , di-
cit hic Arch.ꝙ non nocent, & habentur pro conſuetu
dinibus [*allegata*] no.lxv.diſt in c.j.in vlt.glo.& alle. iura
ibi alle.[*niſi*].de hac dictione niſi quando ponit,vel exci
pit,hic. Arch.de quo.ĵ.de reg.iur. peccatum.& ibi videas
plenius,per Cyn.C.de tranſac.l.4. [*derogare.*] concor.C.
de iuſti.C.compo.iuxta fi. ibi ſi qua no. Archid.¶ Quar
ta gl.alle.vnā concor & duo contraria & remittit.¶Gl.
[*de con*] alleg.tres concor.dat ſimile. de quo dat rationē
& regulam & duos caſus excipit.¶Glo. [*eſt contra*] obij
cit & ſoluit & iterum remittit.¶ Glo. [*ratio*] reſpondet
per quæſtionem,quam exemplificat & ſoluit inducens
ſex rationes.¶Vlt.gl.ſignat contrarium & ſoluit,& opi.
Hoſt.reprobatam dicit.¶In quarta gl. iiij.ibi, [*omnium*]
vide ĵ.in ſuppletionibus.¶In vj. gl. ibi [*non eſt nouum*]ſe-
quitur,vt priores leges ad poſteriores trahantur.& ibi.ſi
mihi.§ in legatis nouiſſimæ ſcripturæ valent.& ibi,[*au-
th. hoc inter liberos*] vide. Infra de re.iud.c.fi. ſuper v.glo.
ibi,[*ſi quis,in prin.*]vide de dona.cum dilecti. ſuper tertia
glo.In vlti.glo.ibi. [*§.diuus.*] vide in decre. paſtoralis. In-
fra alleg.ſuper i.glo.¶In j.glo.ibi. [*determinat*] no.xviij.di
ſtin quoniam.& duo facit.ſimilitudinem improbat ra
tionem reddens & caſum ſol. duas modificationes po-
nens,ſecunda ibi: ipſis.¶In ij.gl.ibi [*cleros*] vt ibi dicitur
8 verſi.Pontifex.Pontifex † tamen dicitur,quaſi via ſequē
tium, quaſi pontem faciens ad vehendos ſubditos exē-
plo vitæ & verbo doctrinæ.facit de offic.ordi.inter.vide
i t Hieronymo ad Fabiolam c.ad Occeanum.j.diſti. &
ibi appellatur de diuerſis ipſius nominationibus.Arch.
9 hoc tractans dicit, quod † quandoque dicitur Roma-
nus,vel Romanæ eccleſiæ epiſcopus.ſecunda quæſt.vi.ſi
epiſcopus accuſatus . aliquando vbis Romæ archiepiſ-
b copus.[b] vt 4.diſt.ſtatuimus,in tit.C.de epiſco.v.q. iiij. ca.
ſecundo,in ti. C.de ſum.trini.inter claras,aliquando Pa-
pa vrbis Romanæ.xcvij diſtin.auctor. in prin. aliquan-
do patriarcha.xxij.diſtin.cap.vlt.aliquando ſimpliciter
epiſcopus j.q.iij ſaluator.& c.ex multis.& ſe dicit mini-
ſtrum indignum.eod.ca.ex verſi.quapropter. ¶In glo.
iiij.ibi[[*omnium,*] dicit Archi. quod hæc lex non probat
id,ad quod inducitur, cum ibi dicatur , toto iure quod
in noſtris eſt ſcrineis conſtitutum.nō dicit pectore.ſed
ſi perficiatur oratio Bonifacij ibi, nec de eius ſucceſſio-
ne tractabitur.qui nobis mediis & toto iure vſque con
ſtitutum teſtem ſuccedit.Item,ꝙ de ſcrineis pectoris in
telligitur,probat hæc litera.& concor.de appel. ſæpe, in
prin.& ibi,pręterea,ibi non erat obliuio iuris, ſed exem
plorum.¶In vj.glo.[*in fi.*] an autem de verbis derogato
rijs primi facienda ſit mentio ſpecialis & expreſſa in ſe-
cundo,per Dyn.ĵ.de regu.iur.quod ſemel,& vt ibi dicā,
tenet quod ſic.de hoc plenius per Iac.de Bel.in auth. de
teſt.imperfec.colla.viij.vbi ad literam poſuit quæſtionē
quam de hoc diſputauit,& tenet, quod valet ſecūdum
teſta.etiam nullam de verbis derogatoriis primi faciēs
mentionem,ad l.ſi quis.hic alleg.vij. modis reſpondet ,
quorum potiſſimus eſt , quod per verba illius legis non
imponebat ſibi legem teſtator , ſed voluntatem ſuam
diſponebat, & adimebat legata , & hoc poteſt , ſed pri-
mum non poteſt,ad id confirmandum alleg.ff.de lega.
j.l.ſi ita ſit ſcriptum. Item ſecundum eū illa. l. in vnico
teſtamento loquitur non in diuerſis.¶ In gl [*eſt contra,
ibi:mentio*] an ſufficiat generalis, tractat hic Arc. de hoc
plene dicam in præ. decre. vnica.infra de exceſſ.prælat.
vbi congruentius ponitur.& ibi.ad fin.iiij.diſt. in iſtis.C.
e legi.humanum.lo.mo. & ibi dicitur certa ſcientia. de
qua ſemper præſumitur in conſtitutione propter ratio-
nem proxime dictam.¶ In gl.ratio.ibi, [*rationi*] ſimile,
ff.ſolu.matr.l.j.ut ibi no.in 1.gloſſ.ad idem eo.titu.l.alia.
§.1.& ibi,[*dico*]idem Arch.¶ In glo.š. vt in fi. Archid.al-
leg.de iur.& fac.igno.l.in omni. ¶In gl. vtrum.in verſi.
[*conſuetudo*] Arch.alleg.§.1.verſi. vnde dixi vterque.bene
remittit etiam ad id quod notauit.xij.diſt. illud, vide ſu-
per hoc diſtinctionem,quam poſui.š. de conſue.cap.fi.
ſub ſeptimo membro.& quod ibi dixi ſuper glo. & quā
in prin. & ibi [*exempla*] quæ vide plenius.š.de conſue.c.
fi.ſuper gl.& quam.poſt prin.¶ In glo.vlt.ibi [*per bene de
creta.*] ſm Io.mo.dic illam.l.loqui,quando lex,quæ con
ſuetudinem ſequitur,ad iura eſt iure, quod vtilitate pu-
blice prouidet,vt illa duo iuncta conſuetudinem tollāt
alleg.ĵ.de iureiur.licet,& in fi.idem Arch. ſm quem in.
concor.huic decreta.š.eo.c.j.ad fi.vbi dixit,ꝙ licet ius cō
mune tollat primum commune contrārium, non ta-
men tollit particulare,puta alicuius caſtri.

ADDITIONES.

a ¶Conſuetudinem. Non tamen tollitur conſuetudo per reſcriptū prin
cipis.Arch.xj.diſt.in his.ſi autem præſens & futura conſuetudo cenſea
tur ſublata,quando princeps intendit tollere rationem conſuetudinis,
vide Bald.in auth.omnes.ver.no.quod quando princeps. C. commu-
nia de ſucceſ.

b ¶Archiepiſcopus.adde,quod hī.xxj. diſt.c. fin. Dicitur etiam metro-
politanus,gl.in c.j.de ſciſm.præ.c.ſua.de offi.vica.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicati nunquid ſint impubes, qui falſificauit inſtrumen-
tum,& monachus,qui tulit falſum teſtimonium ignorantes con
ſtitutionem epiſcopi,qui tales excommunicat.*

2 *Metropolitanus delinquens in diœceſi ſuffraganei , an ligetur eius
ſtatuto .*

Senten-

3 *Sententia lata sub conditione an liget subditum, qui conditione pendente factus est alterius fori.*
4 *Sententia excommunicationis potius punit, quam sententia imperatoris.*
5 *Excommunicatio an sit pœna.*
6 *Locus exemptus & locus extra dioecesim æquiparantur.*
7 *Conueniri licet quis possit coram iudice domicilij pro delicto, tamē principale forum est iudicis sub quo deliquit.*

C A P. II.

VT animarum. [*Vt*] cansatiue illud ponitur, vide, quod no. de con. app. verum. in fi. ij. gl. & quod super ea dixi [*per statuta*] fortius idē in sententijs, quas profert non in modum statutorum, cū illę non habeant vim legum, nec sint perpetuæ, vt not. in decre a nobis. in fi. pe. gl. Non intelligo de sententia, qua non ita ligatur ignorans, de qua dic, vt no. de cle. ex comm. apostolicæ. Sed quando generalis fertur sētētia non in modum statuti, vt no. in glo. j. ¶ Pone exemplū de testi consti. j. de iurciur. ad nostram ij. [*ignoran*.] vt dicam in proxi. responso super ver. furtum, licet ibi apertius probetur intentum quo ad suum casum. Intelligo hoc etiam cum statutum punit illud prohibitum lege diuina vel canonica, & secundū hoc terminetur hic id,
1 quod scripsit Io. de Deo. l. ij. q. iij. & Papa ibi, quærit † an sint excommunicati impubes, qui falsificauit instrumētum, & monachus qui tulit falsum testimonium ignorantes constitutionem episcopi, qui tales excommunicat, quicquid ibi dicat satis vterque potuit probabiliter ignorasse, quod si ita est, locus est huic decre. Et licet pœna iuris in eis locum possit habere, cessabit tamen pœna statuti, quod probabiliter ignorabant, licet restringant hoc dictum ad statuta ex causa prohibentia de iure non prohibita, sicut proximum restringunt, vt j. dicā
2 [*Statuto episcopi*] nunquid † metropolitanus delinquens in dioce. suffraganei ligetur eius statuto, & ipse etiā suffraganeus, vel priuilegiatus nec possit excommunicari not. hic Arch. & tenet de omnibus, q ligentur, principaliter inducens, q est sententia canonis, quam authoritate apostolica ferre potest. & sic videtur sententia Papæ, alle. xj. q. iij. nemo contemnat. in primo & secundo pato contrariū, & vide, quod scripsi de rap. c. j. & in mer. j. de regu. iur. cui licet, & quod dicā j. de priuil. ne aliqui,
3 in fi. notant etiam, an † sententia lata sub conditione liget subditum, qui conditione pendente factus est alterius fori & tenet cum Da. q nō. Contrarium teneas cū moderatione, de qua dixi de ap. pr. e. ij. super fi. vlt. glo. & in mercu. de regu. iur. cum sint partium, & vt ibi dixi, non fateor Da. hoc tenuisse [*quo*] i. propter quod. Archi [*furtum*] exempli causa ponitur. nam idem in quolibet alio delicto, cum sequens ratio sit eadē. & nota per hoc reprobari distinctionem legistarum, qui dicunt, q statutum tunc ligat subditum extra territorium, quādo per illud punitur prohibitum. l. diuina, vel communi, vt homicidium, rapina, furtum & his similia, & statutū statuentis subditum ligat, vbicunque delinquat, inducunt. ff. de bo. aucto. iu. pos. l. cum vnus. §. pe. potius facit contra, sed bene facit. j. de foro compe. Romana. §. contrahentes. vide, quod ibi dixi super ver. decernere. si vero iure diuino, vel comuni non fundatur prohibitio statuti, dicunt non ligari subditum id agentem extra territorium, per l. fi. ff. de iurisdi. omn iud. quasi iudex non possit talia extendere extra territorium, vt si prohibeat carnes quarta feria comedi, vel similia, primum membrum hic destruitur, cum loquamur de furto diuina, & humana. l. prohibito, vt patet. Exodi. xx. xxiiij. quæstio. v. pœna leg. §. de fur. ff. & C. de fur. [*commiserint*] non dicit in dioece. sua. & sic reprobat Innocen. & Abb. qui sic distinguebat, de senten. excommuni. a nobis. j. aut dicit excō munico, qui furtum fecerit in dioece. mea, aut simpliciter. primo casu non ligatur subditus extra dioecesim furtum faciens, secundo casu sic, approbatur autem hoc dictum Host. vt etiam ibi dixi [*sententia*] Archid. recitat hic dictum Tancre. dicentis, q quamuis excommunicatio sententia appellatur, vt hic. & j. de senten. excom.
4 per totum. & xviij. distin. c. vlt. improprie † tamen dicit sententia, quia potius punit, quā sententia imperatoris. causæ finem imponat, sic etiam absolutio ab excomunica-
5 tione sententia appellatur. xj. q. iij. §. ij. & q † excommunicatio sit pœna habetur. xj. q. iij. nemo episcoporū. § 4. qu sit. corripiantur. [*dioece.*] Idem si intra dioce. in loco exempto, vt nuper disputatum fuit per adoptiuū meū dominū Ioan. Cald. per hanc decr. & per decre. cum episcopus. j. de offi. ordi. induxit etiam. xviij. q. ij. luminoso. & j. de sta. reg. capitulo vno. in fi. & clemen. de priuile. archiepiscopo, per quæ patet, q exceptis quibusdam casibus nullam iurisdi. vel potestatem habent episcopi in locis exemptis, & ipsæ decreta. in locis illis non ligant, induxit & etiam, quod notaui in cle. de foro comp. quā
6 uis in gl. quia nomine, quia † ibi æquiparantur locus exemptus & locus extra dioce. dominus meus disputauerat hanc quæstionem, & dixerat, subditum episcopi delinquentem in loco exempto ligari ipsius statuto, secus si persona etiam esset exempta & locus exemptus sm̄ eum, primum dictum non placet per iura prædicta. Tamen scias, q in casu prædicto & in eo, quem ponit textus, licet statutum non liget subditū extra dioecesim, vel in loco exempto delinquentem, si tamē ex foro domicilij ille conueniatur coram episcopo, poterit illum punire. C. vbi de cri. agi opor. l. j. & notatur. s. de foro competen. c. fi. Casum conuersum, s. quādo exemptus deliquit in loco non exempto, scripsi. j. de priuile. c. j. super versi. in loco exempto noscuntur. ratio sm̄ Io. mo. quia generalis clausula non refertur ad illa, quæ specialiter expressa inducerent errorem, vel essent contra ius, remittit ad nota. j. de regu. iur. in generali. Item si in loco, vbi deliquit, esset etiam illud statutū, absurdum esset, q pro eodem delicto duabus excomunicationibus per diuersos
7 ordinarios † ligaretur. Et circa hoc vltimum remittit Archi. ad no. xvj. q. j. c. j. alleg. Ioan. mo. ff. nau. ca. sta. l. licet. § fin. Et licet pro delicto quis possit conueniri corā iudice domicilij, vt s. dixi, principale tamen forum est iudicis, sub quo deliqui. C. vbi de cri. agi opor. l. j. & auth. ibi signata. & ff. de pœnis l. capitalium §. furiosos. Et per prædicta respondet ad decre. cum sit ratio, in fi. de app. & ad decre. apostolicæ. de cleri. excommuni. Nam hic generalis erat sentētia, ibi specialis in certos [*territorium*] an inferiores episcopo dicātur habere territorium, scripsi de foro competen. cum contingat. cum suis remissionibus [*dicenti*] i. iudici & ordinario, vt patet. ff. si quis ius dicenti. per totum. Et per hoc videtur, iudicem nō posse citare extra territorium, de quo satis dicam de foro cōpe. Romana. §. contrahentes [*impune*] nec per hoc remanebit delictum impunitū, de quo punietur per illum, in cuius dioecesi deliquit. iij. q. vj. c. j. de rapto. c. j. itē conueniri poterit coram iudice domicilij, vt prædixi, ¶ Glo. tertia respondit per quæstionem & soluit, & huic literæ respondet dupliciter. ¶ Gl. [*contra*] ibi signat contrarium, triplicitet soluit, prima approbat, & remittit. ¶ In gl. tertia, ibi [*iubemus in fine*] ibi, quid enim peccauit antiquitas, quæ huius legis inscia pristinam secuta est obseruationem. ¶ In glo. contrarium [*ibi si mulier*] vide de spon. veni ns. §. vlt. glo. ¶ In prima glo. ibi, quod ibi no. & quod j. dicam super verbo. furtum. & in fi. secunda ibi, statuto. & prima pars ponit dictum, cui determinationem subdit ibi, dumtamen. secunda soluit dubiū & rationem subijcit, ibi cum extra. ¶ In gl. tertia ibi [*idē in aliis*] idem Arch. dicens sententijs quibuscunque, cū indistincte loqnatur ad hoc. 31. q. j. c. vlt. & ibi [*iubemus*] in fi. volumus obligari, & loquitur de domino. & C. de tabula. l. generali. li. 10. lo. mo. dicit lex illa consensum non ignorantiam, sciebat seruum cartas publicas scribere. ¶ In glo. qui dicuntur, in fi. quod Archi. hic de hoc tractat, ibi vide. ¶ In glo. quæ est ibi [*apostolicæ*] Archid.

no. 38.

no.38.dist.in prin.12.q.ij.§.vlt.§.qui ma.accu. poss.cum
tua.¶ In gl. [*no.episcopum*] in fi. adde quod dixi.§.de offi.
archipre.c.vlt.in fi.& quod dicam.j.de app.ca.vlti.super
vlti glo.¶ In gl.contra.in fi. & ibi ponam harum diffe-
rentias super gl.quia tractus.¶ In glo.ꝙ est.ibi [*decalogo*]
Exodi.xx.deutero.v.¶ In glo.vlt.in fi. & sic non obst.qd
dicitur,per duas negationes affirmari.ff. de verbo.signi.
duobus.quia illud,cũ referuntur ad idem coniunctum
secus si diuisim,vt hic & ff.de iureiu.si duo prõni.§.Mar
cellus in fi.fm Ioan. Mo ad idem.§.de iureiu. & si Chri-
stus.in princi. vel sit dictio composita.f. non pareatur.j.
inobediatur.

De rescriptis. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus duabus excommunicationibus si impetret super vna an propter aliam repellatur.*
2 *Rescriptum an valeat, quando excommunicatus cum excommunicato impetrat de consecutiuis iudicij, puta receptionem testium, & similia.*
3 *Excommunicatus an possit impetrare sub interdicto vti possidetis & super iniuria prohibenda.*
4 *Rescriptum impetratum per seruum an valeat.*
5 *Excommunicatio sequens sicut non vitiat votum eligentis, ita nec vitiat rescriptum.*
6 *Excommunicatus si suo nomine non potest impetrare, ergo nec alieno.*
7 *Malitia hominum excrescẽte illud, quod olim requirebat exceptionem, hodie ipso iure irritum est.*
8 *Excommunicatus non est hæreticus vere, sed interpretatiue.*
9 *Excommunicatus an possit impetrare super nullitate sententia.*

CAP. PRIMVM.

IPso iure. Breue est, & ponit
dictum, a quo duos
casus excipit. Scias, ꝙ Guillelmus in
speculato.de rescri.presentati.§.rõne
formæ.versi.sed quid si contra procu
rat.dicebat hanc decreta. fuisse in 4.
ꝙ est falsum. vt patet in supradictio-
ne,& ipse idem in §.ibi sequẽ. prope finem.dicit,ipsam
fuisse Gregorii [*rescriptum*] Archi.not.hic quid sit rescri-
ptum fm Host.quod decido, & vide per ipsum in sum-
ma eo.ti.§.i.de impetrato ab excõmunicato no.de præ
ben.dilectus ij.in gl ij.& vide quod super ea dixi, excõi-
cato publice.secus in occulto fm Archid. qui in hoc se
quitur Host.alleg.de publico,quod legitur & no.§.de ex
cep.exceptionem.in fi.de re iudi.ad probandam.de oc-
culto inducit.§.de senten.excommu.significauit.8.q.4.
nonne.xxiiii.q.i.audiuimus.ff.ad Maced.l.iij.C.de testi.l.
j.ff.de offi.præto.Barbarius.& quod not.Inno.de senten.
excõmu.si vero.ad fi.& §.eo.certum.post princ.sed illud
non facit.Io.mo.contra,ꝙ credo,vt dixi de procura.ca.
fi.super j.glo.pro hoc dicto facit, ꝙ litera indistincte lo-
quitur.3·.dist omnino.& 31.q.j.c.vlti.in prin.& §.de cõ
iu.lepro.quandoque.in fi.Est tamen casus, quo valet re
scriptum impetratũ ab excõmunicato occulte per epi
scopum suspicantem, ꝙ vellet contra eũ impetrare, ꝙ
postea id ignorans fecit, vt in quæstione dominica. lix.
quam etiã vide in Spe.de rescri.præ.§.ratione impetran
tis.in fi. [*Excommunicationis*] propriæ non alienæ, & idẽ
dicit de appel.& vide,quod scripsi post Vin. de illo reo,
qui impeditur procurato.dare,vel de illo,qui impeditur
ire pro absolutione ad curiam.§.de iud.intelleximus.su
1 per ver.per alium. Quid si † excommunicatus duabus
excommunicationibus impetrat super vna.an propter
aliam repellatur? Videtur ꝙ sic per ea,quæ no.Innocen.
de sen.excõmu.facto.vt ibi scripsi super versi.impendat
contrarium credo,nec obstat decre.eo.tit.officij,quam
alle.Inno.per id quod ibi no.in vltima gl. Sed nunquid
valebit rescriptum super recuperanda possessione te dia
li ab excõmunicato impetratum.vide in Spec. de con-
tuma.§.fi.versi.sed pone reus.nam si excõicatio repelle
ret illum a petendo,quod tenet Host.de verb.signi.dile-
cto.vt ibi scripsi post prin.fortius ergo dicetur rescriptũ
2 non valere. An † autem valeat rescriptum, quando ex-
cõicatus cum excõicato impetrat de consecutiuis iudi
cii,puta receptionẽ testiũ,& similia.vide super ea dolo.
de reg.iur.in quæstione appellationis propriæ, vt dixi.&
tunc valet,etiam si lis sit originalis actio,quod dic,vt plene
scripsi de excep.significauerunt.super gl. pe. reprobatur
autem hoc dictum Goffre.qui sua q.12. loquens etiam
de reo originali dixit, ꝙ licet appellare posset non ante
absolutionem poterat appellationem prosequi. vel sup
illa impetrare rescriptum.ne concessum ad defensionẽ
trahatur ad impugnationẽ,de exce.cum inter. in fi. sed
veritas est,quod impetratio talis defensio est non impu
gnatio.Ob hoc addunt quidam alium casum. quando
excõicatus etiam non appellans impetrat ad sui defen-
sionem,puta quia si auditur excipiens contra actorẽ,
siue exceptio respiciat factum,vt pactum de non peten
do,siue ius,vt actoris excõicatio.Si vadit ad Papã, & sua
per hoc rescriptum impetret, valet rescriptum, licet de
sua excõicatione non fecerit mentionem. facit, quod
not.Hosti.in sum §. quando & qualiter. ver. tanta.satis
procedere posset hoc dictum,quando ad id ipsum iudi
cem,qui grauat,impetrat,vt non grauet, quia ille sit or-
dinarius,siue delegatus,non recepit iurisdictionem per
istud rescriptum.nam illam prius habebat, nec formã:
quia ad illam,quam nũc mouetur.prius tenebatur, sed
si ob hoc impetraret alium iudicem,vel nouam formã
puto opinionem falsam,per quam sequeretur.ꝙ spolia
3 tus saltem a iudice posset impetrare.† Item ꝙ posset ex-
a cõicatus impetrare sub interdicto vti [a] possideris, & su-
per iniuria prohibenda,vel ꝙ de carcere relaxaretur, &
his similia.& sic multos casus haberemus vltra istos hic
expressos. Obtineat ergo absolutionẽ, vel exprimat ex-
b communicationẽ,vel in primo casu appellet [b]:& tunc
licitẽ impetrat ut hic,& vide, quod hic dicam super gl.
pe.[*Impetratum*] no.hic Arch quod no.Cõpo.§.ca.non-
nulli.& Guil.de rescr.§.ratione formæ.versi.sed pone tu
es.f.ꝙ si tu es excõicatus propter causam meam, & im-
petras contra alium, ego nõn possum te per exceptio-
nẽ repellere.ff.de exce.l.3.& sic dicunt tenuisse. Not.etiã
hic Archid.reum excommunicatum non admitti ad
conuenientiam iudicum.alleg.24 quæst.j. pudenda.pri
mo responso.de electio.quod sicut.§.super eo,& quia sa
tis est sibi,ꝙ coram iudice ab actore impetrando sibi le
gitima defensio reseruatur,probat hoc dictum, quia cõ
uentio iudicum est impetratio, nã actor ponit vnum,
reus alium:curia dat tertium,vbi quod reus excõicatus
dat vnum noĩe suo,illum dicitur impetrare, quod non
potest nisi in casibus hic exceptis.¶ Prima gl. ponit, qđ
reprobat.¶ Secunda gl.soluit quæstionẽ,& solutionem
tribus rationibus probat.¶ Gl.tertia quærit & soluit di-
stinguendo.Item quærit de ratione: & ponit duplicem,
quam improbat:& quadruplicem,quã approbat.¶ Gl.
quid si,quærit,ponit opinio.cuius tenet contrarium. &
respondet allegatis in contrarium.¶ In gl.ij.ibi [*l.ult.*] vi
de in c.statim allega.super vlti.glo.¶ In gl quid si.ibi, [*l.
j.*] seruus supplicat vel impetrat ad vindicandam necẽ
4 domini.& l.se.dicit † rescriptum impetratũ per seruum
valere.& ibi [*possumus*.§.i.] vide in ca.cũ oporteat. super
gl.penul.& ibi [*si pars*.§ *ul.*] vide de testa.officii.super gl.
ij.& ibi.[§.*ulti.*] vide §.eo.tit.cum contingat.super j.gl. &
ibi.[§.*ult.*] incipit quolibet.vide de empt.& vend.ca.fi.in
j.gl.¶ In i.gl.ibi [*opinionem*] Tan.quia Archi. dicit cõtra.
f.ꝙ hic approbatur opi.Tan.audi verba Tan. nequid de
sit curiositati, ut dicit Hieronymus ad Euandrum. ii.q.
sic enim dicit Tanc.in præ.§.indistincte credo. ꝙ literæ
excõicato concessæ,nisi ex certa scientia domini Papæ
& præ-

& præcipue ſuper excommunicatione nullius momē
ſi ſunt,ſed quod hic dicitur.intelligo. ꝙ poſt literarum
impetrationem excommunicatus fuit ab homine, vel
a canone, vel forte reus noluit excipere contra literas,
quia ſub iudicibus illis litigare volebat, & poteſt hanc
exceptionem omittere,ſi vult.ſ.de re iudi. inter mona-
ſterium.& ibi idem Vinc.& ibi.§.ſexta.& quod dixit In
noc.in c.dilectus.ſ.eo.titu.in addi.quam ibi ſcripſi ſuꝑ
vlt.gl.¶ In gl.ij ibi [*repulit*] de illo,qui excipit hic reſcri-
ptum,& ſuccumbit,an reconueniat. vide in Spe. de re-
conuen.§.j in fi.& in veneria.q.31.& ibi quod non, idē
Archi.& ibi verum.30.q.in fi.diſputatum & terminatū
fuit hic contrarium per dominum Pamerium eo caſu,
quo exceptio non contingeret reſcriptū,vel iuriſdictio-
nem,vt quia excipitur de excōicatione lata poſt impe-
trationem,alle.de offi.deleg.cum olim.& cap.P.& G.&
ne de dolo portet commodum, de iudi. intelleximus.
Sed dominus meus in legibus.domin. Mar. diſputauit,
ꝙ ſi actor Ferrarien. Bononienſem conueniens Bono-
niæ,quia reconuenitur, deſiſtere vult, non procedat re-
conuentio.& l.cum Papi.C.de ſen.loquatur in actore,
qui proſequitur cauſam,& auct.qui ſemel. C. quomo-
do & quando,non cogit actorem præciſe proſequi,ſed
cautatiue,quia ſi non proſequitur,reo inſtante procede
tur.ſed illud verum in cauſa cōuentionis ſm eum, Gui
lelmus contra in Spe.de reconuen.in fine, & Cy. ſuper
authen.& conſequenter.in x.q dicit contrarium etiam
in conueniente reum coram delegato propter ius iam
quæſitum reo,alle.ff.de bo.poſ.contra tab.l. ſi poſt mor-
tem.§.fi.facit ad idem.ſ.de elect.ab eo.& cle.eod.tit.cō-
ſtitutionem.§.pe.in fi.¶ In gl.[*nunquid*] ergo ibi locū ha
5 bet decret.pia. Sicut † enim ſequens excommunicatio
non vitiat votum eligentis,ſed ſola præcedens, de elect.
cum inter.R.ita nec vitiet reſcriptum.Io.mo.contra, &
ibi ſumit initium idem Arch.hic.Abba.decre. pia.alle.
l.ſeruus.ff.de bo.poſſ.verſi. ſeruus vt admittatur ad bono
rum poſſ.petendam,requiritur,ꝙ ipſius conditio ſit no
ta prætori.¶ In gl.maiori ibi[*a nobis*] quod ibi ſcripſi ſu-
per.j.gl.& ſ.de hære.ſi aduerſus.de exceptione iuris vel fa
uorabili an detur,hic proſequitur Archi.¶ In glo.quid
ſi contrarium credo,idem Archidia.hic.& ſ. de accu.c.
ij.& ibi [*recedere*],vnde nec valeret reſcriptum impetra-
tum contra illum,qui remanet tunc aſtrictus ad obſe-
quium,& illud denegat,& vide.quod dixi de ſent.excō.
inter alia.ſuper ver.ſolutæ, & ibi non valeret.Idem Ioā.
mo.& facit,quod no.Ioan.8 1.diſt.dominus Maximilia
nus.& Ber.ſ.eo.tit.nonnulli.ſuper gl.pe.alle.Ioan.mod.
ad hanc partem,ꝙ illi non ſunt admittendi,quorum re
pelluntur auctores.de teſti.licet ex quadam. in fi. de hæ-
reti.fraternitatis.Et imputet ſibi dominus,qui talem eli
6 git.ff.de mino cum mandato.Item ſi † ſuo noīe excōi-
catus impetrare non poteſt, ergo nec alieno. ſ. de regu.
iur.quod alicui.¶ Item de qua re inhibita eſt petitio &
impetratio.C.ſi ſæpius ex ſcript.in integ.re.po. l.iij. cum
ergo a petēdo repellat,ergo ab impetrādo, & ponit hoc
pro indubitato,vbi dominus ſciuiſſet excōicationē pro
cu.per decreta.fi.ſ.de proc. ſed idem ſi ignoret ſm eum
per decre.ſtatim alleg.glo.dicit ergo non diſtinguendū
inter publicum & occultū:ſatis enim eſt, ꝙ detegi poſ-
ſit illum tunc excōicatum . Refert tamen quoſdam di-
ſtinguere inter procu.& nuncium iuxta diſtinctionem
tex.& gl.in l.cum mancipium.ff. de ædil.edict, pro opi-
7 nione ſua dicebat ipſe Io.ꝙ † excreſcente malitia homi
nū illud quod olim requirebat exceptionē, hodie ipſo
iure irritum eſt.ad contraria, quæ poſſent induci de.l. ſi
procur. primo reſponſo.ff.de doli excep. vbi de dolo ꝓ-
cu,non excipitur contra dominum,reſpōdet,vt ibi not.
quod non loquitur de dolo cōmiſſo in negotiis quæ ꝓ-
curat,nec in facto eiuſdem perſonæ,ſed tertij. Item do-
lus vitium eſt ſolius doloſi: ſed excōicatio per iudicem
fertur proter crimen,concurrunt ergo crimen & factū
iudicis,& ſic plus afficit.l.vniuerſis. non loquitur in im-
petrante vitioſo,licet notam habeat ſeruitutis. Archid.
tenet contrarium,dicens.B.bene dicere in eo, quod no.
in decr.conſului.de procur.valere impetrationem factā
a procura.excommunicato,ſi non fuit exceptum,ſed vi
de,quod ibi dixi ſuper prima glo.inducens etiam,quod
no.Inno.in decre.pia.in glo.quare in princi. & dixit in-
ſpiciendum concedentem eum pro quo ꝓceditur,non
eum cui,allega.Sy.de con.di.ij.& dixit in fine, quæ in cō
trarium allegantur.procedant ante impetrationē. fate-
tur enim,quod ſi excipiatur,bene repelletur etiam in ca
ſibus hic expreſſis,cum decreta. iſta loquatur de impe-
trante ſuper excommunicatione, vel appellatione pro
prio nomine, abſurdum enim eſſet, excommunicatū
admitti ſuper his nomine alieno, ſed ſi admiſſus fuerit
nedum in his,ſed etiam in aliis caſibus valebit ſm eū,
ad decr.ij.de hære.§.ad hæc reſpondet,quod loquitur de
8 dignitate, vel eccle.data ad preces hæretici veri,ſed † ex-
c communicatus non eſt hæreticus[c] vere, ſed interpreta
tiue,ſic intelligitur ca.quod autem.4.q.j.Inter iſtos autē
eſt differentia quò ad iniectionē manuū,vt no. de ſent.
contingit,vel intelligitur ille.§.ad hæc, quando ſcienter
facta eſt collatio ad inſtantiam hæretici,hoc innuit ver
bum ad preces.tractat etiam hic Archi.id, quod ſcripſi
poſt Compo.in decre.nonnulli.ſ.eod.ſuper gl.pen. cir-
ca medium.ſ.ꝙ non admittit curia exceptionem excō
municationis contra impetrantem probandam extra
curiam per teſtes.¶ Dicit etiam hic Archi.non admitti
generalem procuratorem excommunicati ad impetra
tionem faciendam in caſibus hic expreſſis ex generali
mandato ad impetrandū,ſed requiritur ſpeciale ad hos
actus,quòd intelligit niſi in illo generali exprimeretur,
quòd omnia poſſet procu.quæ conſtituens in ſui perſo
na poterat,vel tenebatur facere,alleg.ſ.de dil.c.fi. facit.
ſ.de procu.qui ad agendum remittit ad no.per Vin. de
procura.c.fi.¶ In glo.pen.ibi [*ſignificauerunt*] no.ibi Ho-
ſtien.vt ibi ſcripſi ſuper verſi.defenſio.& de re iu.ꝙ ad cō
9 ſultationem.ſuper glo.fi.ꝙ † excōicatus poteſt impetra
d re[d] ſuper nullitate ſententiæ,quia cum omnis defenſio
concedatur,nulla excipitur,& quia ſi hoc ſibi per appel
lationem conceditur,cum ſententia eſt iniqua, fortius
concedi debet,quando eſt nulla,contrarium credo per
hanc decre.vt ibi ſcripſi.

ADDITIONES.

a ¶ Interdicto.& an agat interdicto,vnde vi.vj.gl.& do.in c. ex inſinua-
tione.de procu.& ꝙ interdicto recuperandæ poſ.agere non poſſit, te
net Ioan.de Imo.& Phili.in ca.bonæ memoriæ. de appel. & in ca.qua
fronte.3.q.& in c.dilectus.de reſcri.& in c.ex inſinuatione. de procu.
& in c.ad noſtram.de iureiurand.

b ¶ Appellet.vide Sicul.in c.ſignificauerunt.de excep.& quod tenet Phi
li in c.bonæ.ver.xj.de appel.

c ¶ Excommunicatus.excommunicatus hæreticus appellatur.4.q.j.quod
autem.Card.in clem.ij.§.cæterum. de elect.

d ¶ Impetrare.vide oppoſitum in c.j.de reſcrip.contra Hoſt.

SVMMARIVM.

1 *Reſcriptum ſuper quadam ſumma pecuniæ ad quinque libras, &*
ad mille agere poterit ſecundum ſtilum curiæ.

2 *Scribitur aliter contra vniuerſitates, & aliter contra ſingulares*
de ſtilo curiæ.

3 *Vniuerſitates quando aliter quam per interdictū coerceri poſſint.*

4 *Reſcriptum an detur contra non nominatum.*

CAP. II.

CVm in multis. [*Infinitas*] i. in-
certitudo gene
ralis.vel multitudo de infinito, ſcripſi.ſ.eo.
lib.in proœ.ver.nec ſine cauſa [*clauſulam.*]
vide,quod dixi de ſepul.certificari.ſuper eo.verbo [*qui-
dam alii*] comprehendit fœminas.ſ.eod.ſignificauit. vbi
Vinc.no.contrarium,& vide in Spe.de reſcri. præſenta.
§.fi.poſt prin.ver.ſed quæritur,& quod ibi dixi.Et nota,
ꝙ clauſula circa res hic nō reſtringitur,licet Ber. hic no
tauit contrarium per quandam extrauag. quæ incipie-
bat Romanus,ſed illam non habemus. & merito,boni
enim ꝓtoris eſt lites dirimere.ff.ſi cer.pet.l. quidā. ſuper
centum

centum ergo actionibus poterit agere impetrans.ff. de
li.ca.si pariter.de quibus causis ad eundem iudi.eatur.l.j.
1 & ij vnde impetrans † rescriptum super quadam sum-
ma pecuniæ ad quinque libras & ad mille agere poterit
ſm stilum curiæ,qui considerandus est.š.de cri.fal. quã
graui.ſm Host.& Archi.secundum,quos reus petere po
terit,vt declaret actor habens clausulam in rebus super
quibus rebus agere velit,de quo remittit Hosti. ad sum.
eo.tit.§.q continet ius commune,ver.non solum tres
vel quatuor,pares vel minores expressis.š.eo.sedes,& cũ
hic sit alternatiua offerentis,& in fauorem illius,cui of
fertur,quod maius est,facere poterit ſm Io.mon. alleg.
ff.de leg.j.plane.ij.§.pen. sed si esset promittentis,veniret
minimum.ff.de ver.obli.inter stipulantem.§ si scienter
& contra de reg.iur.in alternatiuis [*in iudicium*] per hoc
dixit Innocen.& Abba.quod in causa inquisitionis siue
de crimine,siue de iure inquiratur,plures quã quatuor
citari possunt,quia non propriè trahuntur in iudicium
sed procedit iudex ex officio.Compo.ad hoc alle.inten
tionem mandatorum [*primo*] si fiant ergo plures, puta
tres citationes de eadem persona, satis est expressionem
hanc factam esse in prima secundum Inno.Host.Fran.
& Compo.[*Exprimat*] secunda pars fecit, quod debuit,
quia bene expressit iudici,sed iudex non expressit in ci-
tatione,dicit Fran.non præiudicabit parti.alleg.š. de ap
pel.ex insinuatione.ii.quæst.vi.anteriorum.& l.biduum
vnde no.& dicam de ele.c.fi. in gl.dicebamus.Dicit etiã
quod si non expresserit, cum debuit, sed incontinenti
post excusatur,sumus aduersarij per id non est factum de
terius.ff.si quis cau.& si post tres,alle.š.de elect.offici. cũ
concor.forsitan hoc dicit,quia posset sine fraude fieri,
puta,quia in alterius locum successit, qui instam habet
ignorantiæ causam ff.de reg.iur.quia in alterius.sufficit ta
men ad vniformitatem huius iuris,quod & fraudulen
ter fieri possit,insti.de auctor.tut.§.neque,secundum Ho
stien.¶ Prima gl.summat.¶ Secunda gl.ponit.vii.exem
pla,quibus vitatur infinitas,in fine ponit cautam.& re-
mittit.¶ Glo.quid de.quærit,& soluit.¶ Glo olim, quæ-
rit & soluit,& subdit duo quæ possunt recitari per quæ
stiones.¶ Glos.similem illorum.recitetur per quæstio-
nes,ponit opi.¶ in tertia Hostien.an quæ quam appro-
bat.secundo subdit dictum,cuius ponit opinionem cõ-
trariam,quam reprobat,tertio quærit & soluit. quarto
quærit,arguit pro,soluit contrarium.¶ Vltima glo.no.
ad brocar.& remittit,secundo no.ad quæstionem.¶ In
secundæ gloss.ibi [*Lun si.*] vide in præ.ca. cum cautam.
super glo.pen, & ibi,restringitur ad spacium centũ an-
norum & ibi,si quis x.vide de testi.licet iij.super gloss.ij.
¶ In glo.& cognomina ibi [*cæterum*] vide.j.c.significan
te.in i.gl.¶ In glo. prima in fine,& sunt duo dicta, quo-
rum primo cautam præmittit,secundo submittit, secũ
dum ibi quorum.¶ In gl.secunda ibi [*significantes*] & ca.
licet. iii.quæ de reprobatione testium loquitur secundũ
Hostien.& Ioan.Mon. idem secundum eos in compu-
tatione graduum de consang.& affini.nia. idem secun-
dum Hosti.& Archid. in casu.xi.quæst.io.iij.quoniam
multos.ipse Hostien.addebat etiam casus alios circa fi-
deiussionem.š.de fideiuss.capit.i. & vlti.circa iuramenti
delationem,quòd ad certam quantitatem restringitur.
ff.de in li.iuran.l.videamus §.iurare.Item circa impetra
tionem iudicum & rescriptorum.š.eod.ad hæc.cap.fi.
de dolo & contu.ex literis.circa ordinandorum multi-
tudinem.de æta.& quali.cum sit.Item circa litium mo
tionem.š.de do.& contu.finem.C.de iudi.l.apertissimi.
& l.properandum.ff.de arbi.non distinguemus.§. quæsi
tum.Item in casu huius ca. & ibi si quis.x.ad idem ff.ve
lega. & no. cauen.l.i.§.cui & ibi.§.vlti.ibi allega.in l.si fi-
nita,medietate sequenti.¶ Dynus soluit hoc brocar.A-
zo in suis brocar.in vlti.charta.Cyn.in l.vna.C. de sent.
quæ pro eo quod interest.in i.obiectione. Iac. de Belui.
in l. videamus. § iurare.ff. de in litem iurand.& in vsu
feu.in solutionibus contrariorum,in princi.¶ In glo.iij.
in fine,vel ad prouidentiam illorum,contra quos literę
impetramur secundum Hosti.ſm quem concor. š.de
offi.dele.super quæstionum.§.verum.vel j.cum magna
diligentia ſm Pet.& Archid.¶ In glo iiij. ibi [*expressos*]
sint vnus vel plures.¶ In gl.v.ibi [*vniuersitatem*] expressa
tamen singulari persona vniuersitas vel collegiũ con-
ueniri non poterit per hanc clausulam secundũ Hosti.
& ad hoc.š.eod.sedes.idem Archi.& Ioan.Mon.qui re-
mittit de regu.iur.in generali.Rationem inducebat Ho
2 stien.q † de stilo curiæ aliter scribitur contra vniuersita
tes & contra sigulares.nam primo casu poni solet clau
sula,prouiso q contra vniuersitatem sine speciali man
dato nostro nullam excommunicationis,vel interdicti
sententiam,quod hodie de excommunicatione etiam
ordinariis prohibet,contra.de senten.excõmu.romana
ad fi.de interdicto etiam dic, vt in extrauagan. Bonifa-
cij.prouide.idem dicit Hostien.quod facit curia, quan-
do scribit contra nobilem baronem. Audiui a domino
3 Stephano quondam Bononiensi episcopo, q † quia ali
ter,quàm per interdictũ vniuersitates quandoque coer
ceri possunt in rescriptis contra eos,non ponitur hodie
illa clausula de non interdicendo.Et in fi.ſm quẽ idem
si dicatur,cites oẽs illos,quos talis tibi nominauerit.Sed
si in literis dicatur,cites omnes illos,qui tali contradixe
rint,vel qui eum molestant super re tali, quidam dicũt
secus: sed Inno.dicit se non videre, quare contradicant.
Ego puto, quod si in rescripto dicatur, cita Petrum &
alios,procedat,quod dixit Inno. sed quando dicit, cites
omnes illos,quos &c.non puto locum esse huic decret.
quæ nõ loquitur in clausula vniuersali omnes,sed in li-
mitata vel indiffinita,ad materiã vide, quod dixi de ex-
cep.dilecti.in glo.ii.& vide in Specu.de cita.§. sequitur,
in vlt.col. Vnde dixit hic Franc.hanc decr.solum loqui,
quando clausula sequitur personam expressam vnam
vel plures.secus autem vbi nullæ, alias nulli personæ ap
1 plicatur secundum eum,tenet ergo,q per illas formas:
Item per formam,quicquid post iter arreptum ; & per
illam,ea quæ de bonis.& per illam,nonnulli iniquitatis
filij.plures quam quatuor conueniri possint,& per hæc
& ea,quæ statim subdam,soluitur, quod notauerat Ioã.
4 in decre.sedes, scilicet † an rescriptum detur contra nõ
a nominatum,quia quandoque datur,vt in formis prædi
ctis,nõ tamen datur in terminis,quos ponebat, scilicet
cõqueror de quodam,vel de illo,qui detinet rem meã,
vel ecclesiam meam,inducebat pro & contra iura,quæ
alleg.eo.tit.ad hæc.in prima gl.vltra quæ ad affirmatiuã
alleg.de ordi.cog.cum dilectus.in princ.de appe.signifi-
cantibus.ubi impetratum fuit super quadã terra, & va-
luit rescriptum , dũ modo fiat specificatio in libello, ad
idem.š.eod.pastoralis.in fi.in contrarium,quia æquipa
ratur libello.de dilatio.præterea.ea quæ debet continere
personam & rem certam.iij.quæst.iii.offeratur. Solue-
bat,rescriptum non vitiari propter generalitatem rerũ,
vel personarum nõ factam in fraudem , dummodo in
libello specificentur. In reuocatoriis autem dicit specifi
cationem necessariam,de do.& contuma.c.ij.de confir
ma.vti.vel inutili.bonæ.¶ In gl.& ideo.in fine,& sic no-
ta quatuor tempora circa hanc clausulam secundùm
Franci.primum ante decre.sedes.secundum post illam
& ante istam,tertium post istam & ante stilum contra
rium,quartum hodie per stilum & vsum curiæ.¶ In gl.
quid de.ibi Host.& Ioan.Mo.& in fine, & sit ratio, quia
cito potest ad eos haberi recursus, & quia largius cõtra
episcopos interpretamur ipsorum rescripta.š. de conse.
cum dilectus. Abb.contra,& pro eo Archi. de con.di.j.
basilicas,& Guil.in Spe.de cita.§.i.versic,quid si in literis
legari.& hoc placet hic Archidia.per rationes ibi nota-
tas per Guil. & quia secundum eum sequeretur , q hæc
clausula in literis aliorum poni non posset.hoc vltimũ
non intelligo:tamen multum facit pro hac opinione,
si dicis,quod illud, que, frequenter sit interpositio. facit
ad hanc partem.š.de pœnit.& remiss.cum ex eo.in fin,

& de re iud. in causis. satis æquè dici posset, q aut præiudicatur solum danti rescriptum, aut alteri, vt primo casu sit vera prima opinio, secundo secunda, & secũdum hoc stabit gl. in literis episcoporum. opinio contraria in literis legatorum. ¶ In gl. ibi [*arbitraria*] Pe. & Arc. dãt similia de ætate postulantis. ff. de postula. l. j. de numero viij. referendariorum in auth. de refe. in prin. & ibi secũdum. B. & Compo. dicit hoc æquius & verius, licet aliq. contra, & in fi. idem Innocen. & Io. Mo. & Hostien. ponit exẽplum, quando episcopus super limitatione conuenitur, vt vnus de quatuor, quam causam sine capellano suo tractare non potest. ¶ In gloss. [*scilicet illorum*] ibi Innocen. & Compo. reddunt rationem, quia citatoriũ primi citati multis potest esse occultum, & ibi satis credo; idem Archid. & Hostien. fatetur hoc esse de mente, vnde sufficere debet. consuluit tamen, quia facile cõtra impetrantes interpretamur, quod mens & verba seruẽtur, pro gloss. facit, q præsumitur pro scriptura tabellionis. s. de præscrip. ad audientiam. Item facit. ff. de excusa. tuto. scire. §. scire. cum sequentibus, ibi & de expressis tractabat Compo. an expresso in rescripto citatorio operatur exceptio, q conueniendi per clausulam non fuerũt expressi. & si ille dicat, nolle se alios conuenire, dicitur, q nõ competat, satis est enim, quod sibi præclusa est via ad alios conueniendos, & perdidit vires clausulæ, dicebat ipse contrarium per extrauag. Alexan. quia per illã, quæ volebat, nomina exprimi, & si vnum tantũ conuenire volebat, sed illam decre. non habemus, & vide Spe. de citatione. §. j. versic. item quod per clausulam. Quare videtur, q si etiam per clausulam vnum conueniat, & aliorum nomina non exprimat, ex quo dicit se plures conuenire nolle, teneatur citatus comparere & respondere. Tamen, prout dicit Compost. caute fecisset iudex non citando, nisi vel fieret expressio, vel renunciaret cõuentioni aliorum, & hoc in citatorio exprimere debuisset. Item prout dicebat Hostien. expressio talis petenda est per iudicem, ad quem plus, quam ad partem spectet omnem adhibere cautelam. ff. de iudi. si prætor. vnde si subdelegat, faciat prius exprimi noĩa, & illa insinuet subdelegato, nec prius subdeleget, vel alias procedat, q̃ fiat expressio, vel renunciatio. Et ibi [*generali.*] quæ est tertia. & ibi [*secundum Ber.*] idem Ioan. mona. & Archi. & in fi. vide alias quæstiones circa hoc in Spec. de cita. §. i. ver. item q per clausulam, & in duobus sequẽtibus. ¶ In glo. & cognomina. in fi. dicit Franci. in odium rescriptorum, q circumlocutiones etiam certas sine nominibus non sufficeret exprimere. ¶ In vlti. gloss. ibi [*reprobari*] & est hoc in odium impetrantium, qui debuerunt deliberasse, & esse instructi prius, allega. iij. q. iij. spacium. C. de tempo. in integ. resti. l. petendæ. ff. de doli excep. l. purè. §. fina. ff. de calum. l. annus. Et ibi [*specificauit*] supple sine protestatione. Et ibi [*non poterit*] hoc verum, nisi errore probabili deceptus fuisset secũdum Archi. qui satis de hoc no. ĩ. eo. gratia. ut ibi dicam. dicebat hic Hostien. q acceptans non variat, si acceptatum cõsequi non potuit. ĩ. de concess. præben. quia cunctis. §. penul. sed si consequi non potuit, vt quia alius habẽs priores litteras illud acceptauerat, vel acceptauit non vacãs, quia talis acceptatio non tenuit, variare potuit, & aliud acceptare, alle. ff. de op. leg. l. ij. & quia cum effectu sumẽda sunt verba. de cleri. non resi. relatum. Caueat tamen sibi talis, quod per sententiam succumbat & sine collusione. nam si colluderet, non prodesset, sed obesset. ĩ. de collu. c. ii. & si compromitteret, vel alias componeret, imputaretur sibi, nec posset aliud acceptare. s. eo. ad audientiam. ff. de euic. si dictum. §. si compromissero. Ego credo, q etiam sine sententia, potissime si protestationẽ fecit, vt est moris. Si videns errorem & beneficium alij debitum, illud omittit, & aliud acceptat, valet acceptatio. facit, quod no. Compost. s. eo. capitulum. circa fi. versi. sed quid si non valeat, & vltra medium. versi. item q̃d sit collatio. & quod scripsi de offi. dele. in literis. nam & in casibus commendatur, qui sententiam nõ expectat, de præbendis, si beneficia. facit. s. de elec. ca. pen. non obstat, q de euic. nõ agitur, nisi post sententiam. C. de euic. l. iij. quia illa actio competit contra actorem, a quo emptor causam habuit, hic non. Item ibi denunciare tenetur, q defendat, alias nec sufficeret sententia. s. de empt. & ven. c. fi. Iste vero, cum quo nũc litigat, nil denunciare tenebatur, sed oportebit eum nũc fidem facere, quod beneficium illud sibi non debebatur, ad quod onus vitandum expediens fuisset sententia, quæ tamen nec iuuaret, si ipsius contrarium probaret, nam hæc contra venditorem sufficit emptori sententia, quæ per iniuriã vel imprudentiam lata est, vt in prædicta decre. vl. cum concordantijs.

ADDITIO.

a ¶ Nominatum. Adde Bar. in l. j. §. fi. in j. q. ff. a qui. appel. non licet, & in l. j. versi. si vero quæritur. ff. de consti. princi.

SVMMARIVM.

1 *Industria dicitur frequens exercitium circa rem honestum.*
2 *Ius additum vel interpretans habet locum in his casibus, quibus vetus vel interpretatum.*
3 *Iudicium non est idem in causa principali & in causa appellationis.*
4 *Conseruatores non habent iudiciariam cognitionem, nisi oriatur ex aduersarijs exceptio.*
5 *Actor an possit lite finita conueniri per literas impetratas a reo ad alios iudices lite pendente.*
6 *Forma edicti, quod quisque iuris, habet locum etiam in actionibus postea quæsitis.*
7 *Res, de quibus agitur, quando sunt in eodem territorio ex æquitate c. dispendia litium erit idem in realibus.*
8 *Constitutio an sit seruanda in rebus, vbi eadem est æquitas.*
9 *Rescripta duo impetrans ad diuersos contra vnum super duabus parochialibus, sed solum vsus uno, & lite finita poterit uti alio.*
10 *Reconuentio non procedit in causa, de qua iudex conuentionis iudicare non possit.*

CAP. III.

DIspendia litium. [*Aequitas*] de hac vide s. de trans. c. fi. [*compendio*] i. breuitate releuãte partes a laboribus, & finem litibus imponente, secundum Host. Io. mo. & Archi. Industria: idest
1 cura, labore, vel vigilantia, & dicitur † industria frequẽs exercitiũ circa rẽ honestam. Archid. [*coarctare*] idest restringere. Host. vide, quod post Valerium dixi, de fide instru. cum Io. ad finem. ver. non obstante [*personales*] vide quod dixi. s. vt lite non cont. quoniam. §. in alijs. in prin. Fran. Vercel. hic exemplificat personales, quæ dicunt personam obligatam ex contractu vel quasi, ex maleficio vel quasi. insti. de act. in princ. de primo dat exemplum in mutuo, venditione, locatione, conductione, verborũ & literarum obligatione. de secundo in actionibus negotiorum gestorum, tutelæ & similibus. de tertio in actione furti, damni dati, rapinæ & iniuriæ. de quarto in iudice male iudicante, in proijciente de cenaculo, quod nocuit, patent hæc, institu. de obli. & rubricis seq. [*quæstiones principales*] si enim altera esset appellationis, fieri posset eodẽ tẽpore conuentio corã diuersis, secundum Inn. & Compost. quod probat Io. mo. quia hæc decre. addit ad grego-
2 rianam. s. eo. c. fi. quæ loquitur in principalibus † ius aũt additum vel interpretans his casibus locum habet, quibus ius vetus, vel interpretatum. ff. de pact. dota. inter socerum. §. cũ inter. in auct. de filiis ante dot. in. na. circa finem, coll. iij. dicit etiã hoc patere in appellatione ante diffinitiuam, in qua ex euẽtu iudicii pendet, an sit iudex is a quo vel is ad quem appellatum est. s. de appell. vt debitus. vnde cum non appareat quis eorum sit iudex ad alterum non põt impetrari. In appellatione a diffinitiua idem, cum non directe de principali quæstione, sed an bene, vel male fuerit iudicatum, agatur ibidem. C. de appel. eos. inducit. §. reus, ibi, eodem durante iudicio,

† sed

3 †ſed in cã principali & appellationis nõ eſt idem iudi
ciũ,quia diuerſus modus petendi diuerſos proceſſus. &
hic diuerſificant iudicium inter eaſdem perſonas. ȝ. de
teſt.veniens.ij.cum concor.[*ad diuerſos*]ſimile de cã poſ
ſeſ.c.j.C.de iudi.nulli. vbi poſſeſſionis & ꝓprietatis cau-
ſæ non debent ſimul diuerſis committi, concor.ff.de q-
bus re.ad eundem iudicem eatur.l.j.& ij.per quæ iura te
nuit Bartho.poſt Hugo. in veneri.ix.ad quem Guil. re-
mittit in Spec.ti.j.§.vlti.ver.quid ſi princeps,ꝙ ſi ſimpli-
citer cõmiſſa eſt cauſa inter tales,& actum eſt crimina
liter,lite finita poterit agi ciuiliter ex eadẽ cauſa coram
eiſdem,alleg.ẽt de don. inter vi.& vxo.cap.iii.& C.quã-
do ciuilis actio.l.j.Goff.contra in ſua.q.xx. & Dama.in
q.j.de reſcriptis.per decreta.in literis.de offi. dele. dictũ
Goff.maxime procedit,cum abſolutus fuit reus,quo ca
ſu ſm Placen.& alios etiam coram ordinario alio iudi
cio agi non poſſet.Accur.contra in prin.vltimæ glo.C.
quando ciuilis actio.l.j. & ibi vide plene per Cy. ſub iij.
quæſtione & ſequentibus[*ad eoſdem*] quid ſi contra hãc
decre. Impetrauit ad diuerſos diuerſa reſcripta, ſed om-
nes committũt vni.& de hoc in Spe.de reſcri. poſſunt.
§.fi.ver.quid ſi is qui.& tenet, quod ibi ſcripſi[*literas*] di-
cunt Inno.Compoſt.& Fran. Vercel.ꝙ literę conſerua
torum,vel proceſſus per ipſos habiti non impediunt li-
teras obtentas in forma communi,ſiue literę in forma
communi præcedant, ſiue ſequantur conſeruatorias
4 etiam inter eaſdem perſonas impetratæ,quia† conſer-
uatores non habẽt iudiciariam cognitionem, niſi oria
tur ex aduerſariis exceptio.hæc intelligas per ea quæ di-
cam.ĵ.de offi.delega.ſtatuimus.ſuper ver.nec ad alia.Ea
dem ratione tenent Inno.Ioan.mona & Archi.hoc lo
cum non habere in literis executoriis vel conſeruato-
riis,remittit ad prædi.decre.ſtatuimus. Tenent etiam ſi
pendente noua quæſtione perſonali ſuper appella.ante
ſententiam per impetrantem grauatum.ille poterit ſu-
per alia perſonali, quam voluerit, nec habebit neceſſe
impetrare iudicem appellationis, nec iudicem cauſæ
principalis.Inducunt,quod dixi.ȝ.in glo.principales[*Im
petrare*] a papa vel inferioribus ordinariis ſm Inn.Vin.
Abba.in Spec.de reſcrip.poſſunt.§. fi.ver.Item ꝙ ad di-
uerſos.& ibi ver. ſequen. vide alias quæſtiones ad mate-
riam[*valeat*] ipſo iure.Ioan. mona.[*per eoſdem*] primas
vel ſecundas.P.Abb & Archid. Et not. Abba. legitime
factum vitiari propter ſuperuenientem caſum. con-
cor.ȝ.eo.ex tenore.[*durante*]ſecus ſi finitum eſt,vt hic in
5 nuitur.Hoſt.† An vero lite finita poſſit actor conueniri
per literas impetratas a reo ad alios iudices lit.pen.vide
in Spec.de reconuen.§.j.ver.quid ſi ipſe, & ſcripſi de re-
ſcri. paſtoralis. in glo. ſi ſuper.in fi.[*obnoxium*] actione,
quæ ſibi competeret tẽpore impetrati reſcripti ab acto-
re ſm Dama.in quæſtione. xij. de reſcriptis. in contra-
rium allegabat, quia non plus tenetur procura. quam
dominus,niſi in ſatiſdando.ff.de procura.ſed hoc §. de
ſendere. ſed procurator cauere tenetur defendendo
actorem,ſi reus eum reconuenire velit.eod.titu.ſeruo.§.
ait prætor. fortius ergo & dominus reſpondere tenebi-
tur.& l.omnium.eo.titu.dicit ꝙ reconuentus omnium
actionum nomine defendere tenetur,qui omnia dixit,
nil excipit.xix.diſtin.c.j. bene facit. ff. quod quiſque iu-
6 ris.l.iii.§.pen. vbi pœna † edicti, quod quiſque iuris ha-
bet locum etiam in actionibus poſtea quæſitis.Item nõ
reperitur reus prohibitus reconuenire ſuper ortis poſt
datam reſcripti,ergo permiſſis,eo.tit.l.mutus.tenet pri-
mum,alleg.ff.de neg. geſt. nam & ſeruius.§.ſi viuo. vbi
gerens negotia noua inchoare non tenetur,dicit etiam
præ.l.omnium.non intelligi de futuris, vt etiam ibi no.
vbi vide reſponſionem ad præ.§. penulti.& ponderan-
dum eſt tempus datæ. ȝ.eod.titu. eam te. ſic & ſtipula-
tio damni infecti non pertinet ad ædes poſtea acquiſi-
tas. ff. de dam. inſec. damni. §. ſi is.fatetur tamen cum
Azone, quod etiam ſi nulla competebat actio, ex quo
non fuit repulſus, ſi poſtea incipiat competere, feretur
pro eo ſententia,per.l.ſi rem alienã.ff.de pignora. actio.
facit.ȝ.de re iudi.abbate.& quod ſcripſi.ȝ.e.c.vltimo.ſu-
per verbo exortæ.æquitatem habet hoc dictum, vt vni-
formis ſit virtus reſcripti in actore & reo,& vt tanto mi
nus per reſcriptum pręiudicetur ordinariæ poteſtati,de
cre.tamen vlt.ȝ.eo.ſolum in ĩpetrante loquitur.& vide
quod dixi in Specu.de reſcrip præſen. in fine.[*reconuen-
tionis*]de qua cognoſcit vt delegatus ſm Hoſtiẽ.de hoc.
ȝ.de offi.deleg. P.& G.tractat etiam hic Hoſtien. an de
crimine reconueniatur clericus corã iudice laico,quod
dixi de mu.peti.c.j.in glo. reconuentio. vltra medium,
ver.vtrum autem laicus ſeruo,de ſuo enim non de alie
no debet quis contendere.ff.ſi vſuf.pe.l.vſfrui.i.reſpon.
Ioan.mon.¶Prima gl.ſummat & exponit princ.¶Gl.
quaſi ſecus. notat a contrario, & quatuor diuerſitatis
rationes reddit, contra vltimam remittit. ¶Glo.ſed ſi.
obiicit,& ſoluit.¶Glo.quid ſi.quærit & remittit.¶Glo.
in hoc quærit, arguit pro,& ſoluit contrarium ¶ Glo.
forte. ponit quæſtionem, quam alternatiue ſoluit.ſecũ
do quærit,arguit pro,ponit ſolutionem.B. cui dubitan-
do reſiſtit.¶Glo.forte eſt.obiectionem ſoluit.¶Glo.vl-
tima exponit & de quæſtione remittit. ¶ In glo. quaſi
ſecus.ibi[*cum prætor*]vide.ȝ.de vſu.quando. ſuper prima
glo.& ibi [*ſi legatum*] per editionem teſtamenti proba-
tur legatum.¶In glo ibi [*hic dicit*] & ſunt duæ partes. in
prima conſtitutionis cauſa. in ſecunda conſtitutio ibi,
decernimus.ſecunda facit duo.primo prouidet de acto
re,& contrafacienti triplicem pœnam imponit.ſecun
do de reo, in quo vnum excipiens pœnam repetit ibi
reus quoque. [*Et in fin.*] per quod exponit Hoſtien. di-
ſpendia. i. grauoſa diffugia. vel dic ſecundum Archi. i.
damna, vel. i. diſpendioſas dilationes ſecundum Ioan.
mona.alle.ff.vt le.no. ca l. etiam.in princi ¶ In glo. iii.
Ibi[*prœmio*]huius libri,bene facit prooemium clemen.
¶In glo. iiii ibi [*non valeat*] dicit Hoſtien. ꝙ in hoc po-
tius declarauit,quia illud erat de mente.¶In glo.ibi[*rea
libus*]idem Francit.Compoſt.& Archi. & ibi[*dilectus*]li-
cet ſuper illo poſſit coram ordinario domicilij conue-
niri, vt ibi dixi ſuper glo.ij.& nota.de foro competen.c.
fin.& ibi[*quam in illis*] Item oportet interdum rẽ ſubii-
ci oculis.ff.fin.regun.l.ſi irruptione.& dicet litigatores eſ-
ſe vicinos.ff.de cen. l forma. ſm Inno. dicit Compoſt.
ꝙ quia illud vitium plus in perſonalibus frequentaba-
tur ideo de illis prouiſum fuit. ff. de legi. nam ad ea.di-
7 cit Hoſtien.Ioan.mona.& Archid. † ꝙ vbi res, de qui-
bus agitur, ſunt in eodem territorio, quod ex ęquitate
huius capituli erit idem in realibus,vt ſicut vnus eẽt or
dinarius illarũ, ita ſit vnus delegatus. vnde dicebat Ho-
ſtien.hic,& ponit Archi. ꝙ vtriuſque neceſſaria erit di-
ſtinctio,an fiat bona fide,vel mala.Si bona fide. vt quia
Italicus,qui vnum contractum fecit in Italia,alium in
Anglia, vtrobique vult habere iudicem, cui hoc expe-
dit,quia difficile foret ad remotam regionem ducere te
ſtes contractus. ȝ. de fideiuſſo. c. ij. & iii.& econtra, vbi
contractus facti ſunt,vel res ſitę in eodem territorio,vt
dixi.& hoc voluit decre.nonnulli.quæ dicit ſub vno iu-
dice poſtquam tractum commodius, alleg. ff. de legi.
non eſt nouum.& leg.ſeq.ff.de teſtibus.l.quęſitum ſcio.
Remittit ad ſum.eod.titu.§.ꝙ cui præiudicet.ſub.§. vbi
autem vtraque. verſi.ſi idem. & in ſequentibus. pro his
8 facit.ff.de iniuſt.rup.& irri.teſta.l.fin.confiteor † ꝙ in re-
bus vbi eſt eadem æquitas, conſtitutio eſt ſeruanda,ſed
nego pœnam locum habere, ſi conſtitutio non ſerua-
tur,per regulam.ȝ.e. ſuam.de pœnis,cũ concor. ¶In gl.
ſed ſi reus.ibi[*ſit illi*] hoc verum, ſi recuſetur, & coram
arbitris grauamen probetur, vt ibi ſatis dixi ſuper vni-
ca glo. Abb. autem dicit hic, quod decre. ad hoc & ſi-
milia inta loquuntur in cauſis mouendis iam non mo
tis, allegat de appella. ſuper eo. quia vna perſonalis po-
teſt ſine reliqua terminari. ergo non impediet appella
tio. vt ibi fatetur, quod glo. ibi ſentit contrarium, & ibi
ſecundum Ber.& Hoſtien.& ibi [*impetrare*] Hoſtien. di-
cit

cit hoc caſu Iudex appellationis de omnibus cogno-
ſcet ratione connexitatis, argu. ſ. de conſtitu. translato.
de offi. delega. prudentiam. §. penulti. & præallega. facit,
quod de reconuentione ſcripſi, de mutu. pe. c. primo.
ij. glo. reconuentio. verſicu. coram iudice. ¶ In glo. & ſic
ibi, [*licet quidam*] dicit Hoſtien. in Specu. dicit Archi. ſor
te opinio. Ber. veram, cum tempore primæ impetratio
nis omnes quæſtiones erant exortæ, alias ſit vera opi-
nio contraria, nam vt dicebat Hoſtien. abſurdum eſſet,
ꝙ ſi impetraui iudicem contra te perpetuo alium quã
illum impetrare non poſſum contra te, per quod vide-
tur inter nos ordinarius. ¶ In gl. quid ſi [*in fine*] vide om-
nino, quod ſcripſi ſuper glo. prædicta, tenet hic Ioan.
mona. etiam in duobus ordinariis hanc decre. locum
habere, ſi concurſum habeant in iuriſdictione, ponit
exemplum in Remen. archiepiſcopo. & Archi. alleg.
ff. de offi. conſul. l. vna. inducit identitatem rationis, fa-
cit de confir. vti. vel inuti. cum dilecta. & l. ibi alle. Arch.
contra vide quod hic ſcripſi ſuper v. glo. in fine. ¶ In glo.
cum effectu. in fin. & Compoſt. Pe. De. Ioan. mona. &
Franciſ. plus dixit Guil. in Specu. de reſcrip. præſent. §. ſi.
6 ver. quid ſi ſuper. † ꝙ impetrans duo reſcripta ad diuer-
ſos contra vnum ſuper duabus parochialibus, ſed ſolũ
vſus eſt vno, illa lite finita poterit vti alio. Hoſtien. con
tra, qui dicit, pœnam hanc locum habere ex ſola impe-
tratione, etiam ſi reum non traxerit, dummodo de ipſa
conſtare poſſit. ſ. ſ. eod. ex tenore. & idem Arch. Ber. ſic
loquitur, ꝙ quid teneat, non apparet. ¶ In glo. in hoc,
ibi [*videtur quod ſic*] quod placet Compoſt. ſ. eo. ſuper lite
ris. in glo. hic quæritur, poſt principium. & Ioan. mona.
dicit hic, æquum in odium negligentis huius conſtitu
tionis beneficium. notant etiam hic rationabilius ſi-
bi videri, ꝙ hoc caſu bene teneat ſententia lata pro
reo, cum fauore ipſius & odio impetrantis conſtitutio
iſta manauerit, argu. C. de procura. non minus. facit,
quod no. vt lit. non conteſt. quoniam. ver. vel ſaltim. &
hoc placet Fran. in reo præſente & tacente. Innocen.
contra, & Archi. vt ſequitur [*& in fi.*] idem Hoſtien. &
Archi. dicebat enim Hoſtien. ꝙ cum literæ ſint nullæ,
validari non poterant de conſenſu partium. ſ. de elec.
auditis. ſicut nec finita iuriſdictio validari poteſt de ip-
ſarum conſenſu, de offi. deleg. ſignificantibus. vbi vero
tenerent literæ, vel iuriſdictionem darent, quę poſſet eli
di per exceptionem inductam pro commodo priuato,
ratificatio fieret per conſenſum, ſecus ſi pro commodo
publico. de foro competen. ſi diligenti. ſed Innocen. vi-
debatur velle, ꝙ licet non ſufficiat tacitus conſenſus par
tium, valeret expreſſus, quaſi primo caſu videatur igno
rare, vel errare, vel vereri, vel timere iudicem. quando
vero expreſſe id agunt, videntur prorogaſſe iuriſdictio-
nem, potiſſime cum per literas videatur aliqualis iuriſ-
dictio dari. ſ. c. cæterum. Et placet Fran. & Compoſt. ſed
Innocen. fatetur, ꝙ graue eſt hoc defendere, ꝙ hoc poſ-
ſit expreſſe fieri & non tacite. & Archi. etiam id probat,
& alleg. ſ. de pœn. ſuam. ſecundum vnam lec. quam po
nit ibi Hoſtien. ¶ In glo. de hoc. in fine. alleg. Hoſtien.
eo. tit. c. ſi. de do. & contu. c. ij. & c. finem. de ma. & obe-
dien. c. fin. de appella. vt debitus. ¶ In glo. forte. ponit ibi.
c. j. hoc adde, & vide, quod ibi dixi ſuper ver. incontinen
ti. & ſuper glo. j. & quod nota. in cle. de verb. ſignifi. ſæpe.
ver. verum. in glo. nota. contra. Et ſcias Francis. hic dixiſ-
ſe. reprobari opi. Ioan. & Azo. qui dixerunt, reconuen-
tionem in principio litis, vel ſtatim poſt litis conteſt. fie
ri debere, & approbari opi. Iac. de Bel. & Odof. tenen-
tium, ꝙ durante iudicio fieri poterat, & remittit de his
ad auc. & conſequenter. C. de ſen. & inter. Hoſtien. vero
dicit contrarium hic probari, cum dicat litera, recon-
uentionis vel conuentionis, vide vbi remiſi. & ibi [*dici
poſſet*] idem Archi. ſed fortiter contradicit auc. & conſe-
quenter. C. de ſen. & inter. fateor locum eſſe illi authen.
ſed nego pœnas huius decre. habere locum, ita ꝙ tenet
proceſ. ſi non exciperet actor [*& in fine.*] vt ibi ſcripſi ſu-
per glo. ſecus. ¶ In glo. forte eſt, ibi [*c. penul.*] facit opi. In-
10 no. quam ſcripſi, de mutu. pe. c. j. in princi. ꝙ † reconuẽ-
a tio [a] non procedit in cauſa, de qua iudex conuentionis
iudicare non poſſit. & idem Gui. in Spec. de reconuen.
§. j. poſt prin. & §. ij. ver. & trado. Accur. in auc. & conſe-
quenter. C. de ſen. & inter. in gl. ij. ſed quod alle. non ob.
quia incidẽter cognoſcẽs non pronunciat. vide plenius
quod ſcripſi in præ. c. j. ¶ In glo. pe. ibi [*conſenſerint*] ipſe
vel ipſius procur. non excedens in auc. de cauſa poſ. cũ
olim. Hoſtien. & ibi [*ſuſpicionis*] quam proponit reus con
tra iudicem impetratum ab actore. ¶ In gl. vlti. in fi. dic
in vlti. glo.

ADDITIO.

a ¶ Reconuentio. Ad quod habes in gl. ij. in ver. in poſſeſſionem. in fin.
& ibi Pe in l. de eo. A. de iud.

SVMMARIVM.

1 *Gratiam firmant non obſtantia contra nullitatem, ſed dilationes
non tollunt pronunciaſſe.*

2 *Papa non intendit dare literas præiudiciales, ſed ipſius mandata
ſunt recipienda ſine alterius præiudicio.*

CAP. IIII.

CVm aliquibus. [*Non obſtãtibus*] clauſula illa nõ
tollit ſtatuta & conſuetudines, niſi quo ad
illum finem, ꝙ non pereat gratia, quę al. pe
riret. ſ. c. conſtitutus. hunc ergo effectum, ad quem po-
nitur, conſequatur. ff. de in integ. reſti. non ſolum. in fi.
ff. de auct. præſta. l. j. in fi. & non alium. ſ. de or. cog. cum
dilectus. ver. verum. ff. de ad. leg. inutiliter. vnde nec tollit
illa, per quæ differtur effectus gratiæ, vt in caſu. j. eo. ſi
propter. non obſtat. C. de preci. impera. offe. l. quot. quia
ibi princeps id intendit. ſ. dilatoriam tollere, vel conce-
dere ſecundum alium caſum. intentio vero ſequenda
eſt. j. de præben. quamuis. i. ſecundum Ioan. mo. qui di-
1 cit ſe de mandato papæ ob hanc rationẽ. ſ. quia † non
obſtantia firmant gratiam contra nullitatem, ſed dila-
tiones non tollunt [*pronuntiaſſe*] ꝙ diaconus, qui ſimpli
citer impetrauit præbẽdam in eccleſia, in qua ſunt preſ
byterales, dyaconales & ſubdiaconales, prębendam ſub
diaconalem conſequi non debeat, tum quia non licet
deſcẽdere, tum quia illa non obſtantia, dilationes non
tollunt. dicunt autem, ꝙ ſecus in caſu conuerſo per de-
cre. ſtatim allegandam. ſi pro pauperibus. & quia decet
aſcendere ſubdiaconum ad diaconalem, de illa pro-
nunciatione Archi. j. de præben. ſi pro pauperibus. aper
tius exprimit dicens, ꝙ diu in papali palatio fuerat quæ
ſtio ventilata, & per auditores bis pro impetrante & cõ
tra excipientem pronũciatum, & cum fuiſſet appella-
tum. Boniſacius propoſita cauſa in conſiſtorio pronũ-
ciari mandauit contra impetrantem. hoc mihi non
placet, nec ſeruari videmus, & certum eſt, ꝙ priorem or
dinem retinet & ipſius executionem, bene facit. C. de
dignita. l. iii. lib. xii. item nec de ſtilo curię contra hoc
inuenta eſt clauſula. fateor tamen, ꝙ aliqualem æquita
tem haberet illa opinio in illo, qui non ſolum diaco-
natum, ſed etiam præbendam diaconalem dimidiam
habẽs in eccleſia ibidem impetraſſet ad integrã, de qui-
bus. j. de præben. cui de non. ij. reſpon. ibi enim poſſet
aliqualiter notari deſcenſus ad id, quod prius dixi, facit
moderna conſuetudo eccleſiæ Romanæ, quæ epiſco-
pos facit presbyteros cardinales, dumtamen ſaltem ſe-
cundum nos epiſcopatus ſit ordo, de quo ſatis. ſ. eo. li. in
prooemio, in glo. iii. & ſuper eo moderna dixi, quia vſq; ad
tẽpora Clemẽ. quinti id non fuerat obſeruatũ, & cõſtat
multos tpe Bonifacij & prædeceſſorũ p̃termiſſos car-
dinalari, quia erant epiſcopi, & epõrũ tituli nõ vacabant,
de quibus tñ ſumme vtiliter prouiſum fuiſſet eccleſiæ,
qua de re commendabilis eſt conſuetudo in tãtum di-
latata, ꝙ quandoque de ſolis epĩs fit vna ordinatio vel
ꝓmotio cardinalium. erubeſcat ergo Bonifacius huius
libri,

non obstantium, q̃ ponitur ad certum factum firman
dũ. C. de præscri. xxx. vel xl. ann. l. omnes. non sic in illa,
quæ obligat ad plura fortuita. ff. si quis cau. sed & si quis.
§. quæsitum. Io. mo. & Arch. [*diriguntur*] no. hic Ioã. mo.
& Archid. ꝙ impetrans tales literas de beneficio, quod
habet, tenetur in eis facere mentionem, cum per eas ꝑ
ueniatur ad beneficium obtinendum, all. ff. de spo. ora-
tio. ĩ. de reg. iur. cum quid. concor. quod no. ĩ. de præbẽ.
si apostolicæ. in gl. pe. vnde dicit hic Io. mo. & Arc. post
eum de beneficio faciendam mentionem in forma, q̃
vocatur sic, sibi ꝙ nulli alii, quę sumitur. ĩ. de præbend.
dilectus. & in forma. quæ vocatur ẜm promissionẽ, quę
sumitur, de conces. præ. detestãda. & dicit Io. mo. in om-
nibus his formam sequentem apostolicum præferen-
dum, cum hi non habeãt gratiam a Papa in beneficio,
sed tantum causæ cognitionem & executionem reci-
pientium. dat Io. mo. simile in ligato pedibus vel mani
bus, qui soluitur, postea scribit, vel ambulat cũ solutus
est, licet enim hoc faciat ministerio soluentis, ipse tñ fa
cit non dissoluens. ita hic, licet remotio impedimenti
sit papalis receptio. no. & facit de of. or. licet. & c. pe. Ar
chi. ponit exemplũ in illo, qui obtinuit reuocari suspẽ-
sionẽ capituli, & per caplm postea recipitur receptus.
idẽ dicit Arch. quando scribitur collatori præbendæ, &
eisdem conceditur auct. apostolica, vt aliquem recipi fa
ciat sibi de prębenda, cum se facultas obtulerit prouiso
rum obstante certo canonicorum numero, ꝯdictores
& c. nam si recipitur tãlis, auct. capituli non Papę intel-
ligitur esse receptus, sicut esset, si capitulo interdicto cõ
cederet Papa, ꝙ eligeret non ob. post collationem eius,
qui poterat capitulum recipere consueuit, quomodo il
la receptio sit facti non iuris, cum enim ille conferat
suo iure præbendam, ergo & canonicatũ, ergo si ei scri
bitur receptus ad ipsius mandatum per capitulum de
mandato ipsius ordinaria dr̃ auctoritate receptus. indu
cit Archi. Comp. allegatum in fi. j. gl. [*auctoritate*] no. ꝙ
hic auctoritas, cum recipit coniungitur, non tñ verbo
concedimus potestatẽ. ¶ Prima glo. facit quatuor. dicit
vnde sumpta, summat, quærit & soluit, & dicit, quid de
claret. ¶ Gl. no. duas quæstiones soluit. ¶ Gl. cautum. re-
spondet per quæstionem & soluit. ¶ In gl. no. ibi, l. ij. in
fi. vide. ŝ. de sum. Tri. firmiter. super gl. si ideo. ¶ In gl. cau
tum, ibi [*quia voles*] supple, parietem cõmunem, demo-
lire & reficere. ¶ In glo. ij. ibi [*receptus*] duæ sunt partes, q̃
patent, & ibi [*relatum*] & Host. de maiori. & obedien. per
tuas. & c. statuimus. Guil. in Spec. de act. vel peti. §. super
actionibus. ver. item scias. ¶ In glo. cautũ. ibi [*idem credo*]
idem Io. mo. sed Arc. dicit hic, ꝙ literæ istæ non valent,
si de voluntate a͞ls non appareret, allegans quod leg. &
no. vii. q. j. pastoralis. viii. q. j. licet, prolixe prosequens iu-
2 ra, quæ dicunt, ꝙ † Papa [a] nõ intendit dare literas præiu-
a diciales, sed ipsius mãdata sunt recipienda sine alterius
præiudicio. de of. dele. super eo. de offi. or. graue. & ne na
tcãtur iniuriæ & c. de accu. qualiter. & literæ beneficia
les ambitiosæ & restringendę. ĩ. de præben. quamuis. j.
& dicit, ꝙ pręiudiciũ esset illis, ad quos spectat receptio.
si receptiones non interessent. ad decr. hanc respondet,
ꝙ loquitur, quando ad illos, quibus scribitur, cõiter per
tinet. quod probat litera ad eos, & litera ad eosdem. Mi-
ror de Archi. quare idem non opp. ad primam partem
cap. præsuppouere igitur habemus literas valere ex sui
forma in isto casu, vt in illo, & tunc procedit dubium
gl & ibi [*meum est*] vide, quod dicam. ĩ. de ver. sig. c. vlti. su
per verbo, tuorum.

ADDITIO.

a ¶ Papa. Adde, quod habetur in c. si quando. de præscrip. Card. in cle. si Romanus. de præben.

SVMMARIVM.

1 *Quousque dictio interdum includit, & interdum excludit.*
2 *Gratiæ vel commẽdæ non habentes hanc clausulam, quæris etiam an expirent per mortem Papæ, & nu 3.*
4 *Visitator datus vsque ad ordinationem episcopi durat, donec episcopus fuerit ordinatus.*
5 *Papatum. vel papatus dignitas nunquam moritur,*
6 *Electus in episcopum, cum quo dispensatur, vt non teneatur consecrari, an interim post terminum iuris vacent beneficia.*
7 *Pater si mandauerat seruum per filium manumitti, quem si mortuo patre id ignorans filius manumis. an valeat talis manumis.*
8 *Voluntas moritur cum suo esse corporali.*

CAP. V.

SI gratiose. Diuisio super. i. gl. [*vsque*]
tractat hic Archid. quo
1 modo vsque † interdum includit, interdum
excludit, de hoc de ot. ab epõ, qui re. c. j. in j.
gl. & ibi scripsi, quod hic dixit, de quo tñ nil diffinit. Itẽ
de isto vsq;, nulla dubitatio. [*a fue*] dicit Arch. ꝙ de præ-
positione ad, hr̃. lxxvij. di. epos. lxxviii. di. presb. de rest. in
integ. tum ex literis. §. quo circa. de do. & contu. cum di
lecti. in prin. de dila. exposuit. in prin. & in fi. de accu. ve
niens. §. i. xij. q. ij. hic huius voluntas [*beneplacitum.*] Du-
bitari vidi de c͞la quousq; super hoc aliquid duxerimus
2 ordinandum, an per † mortem Papę expirent gratiæ vel
commendæ habentes aliã c͞lam. Et dico ꝙ non, ad hęc.
ĩ. de of. dele. si delegatus. ij. rñ. bene faciant. ff. de leg. ij cũ
pater, §. fi. C. de inst. sub cond. l. si testm̃. vbi valet fideicõ
missũ licet testator morte pręuentus super illo non ordi-
nauerit, quod tũc dixerat se ordinaturũ per aliã scriptu
ram. Itẽ hoc casu benefaciat. l. ambiguitatẽ. C. de vsufr.
quam alle. hic gl. se. & lex. ff. de vsufr. gñali. §. duas filias.
cum hic potuisset Papæ superuiuere habenti gratiã vel
cõmendã, & nil ordinare, ergo durat vt ibi. Ex ꝯrio se-
queretur, ꝙ per mortẽ Gregorij. X. cessassent heremitæ
& carmelitæ pręsertim p eũ, donec aliter ordinẽtur, põ
derata antiqua litera, quæ erat. ĩ. de reli. do. religionum.
quã ibi vide in gl. ante pe. Itẽ sequeretur, ꝙ in dec. vene-
3 rabilis. ŝ. de of. dele. q̃ † ponit eandẽ c͞lam. s. quousq; veri-
tate comperta duxerimus aliter prouidendũ. per mor-
tem Honorij expirasset coadiutoris offm̃, quod est fal-
sum, per eundẽ modũ inducitur decr. vl. & fi. ŝ. de verb.
sig. & ĩ. de supp. ne præ. c. pe. in fi. fortificatur id. Pone, ꝙ
Papa dixisset, retentis terminis, quousq; intrauerimus
Italiã. Certe perpetuata esset gratia per mortẽ, per quã
certũ est ipsum amplius intrare non posse, facit proœ-
mium cle. ver. & licet. sicut ergo in c. obitum lxj. dist. in
a fi. visitator [a] datus † vsque ad ordinationem episcopi, du-
4 rat, donec fuerit eps ordinatus. Sic & hic durat gratia,
vt verbũ sonat. Et sic consului de commenda abbatiæ
de Florentia facta recolendę memo. d. Io. sancti Theo
dori diaco. cardi. tunc in Tuscia legato. [*non moritur*] li-
5 cet. n. † tenens papatũ, vel dignitatem sit corruptibilis:
papatus tamen, dignitas vel imperium semper est, in
auct. quomodo oportet epi. §. licentiam. colla i. corru-
pto igitur subiecto dicuntur hæc non existere, sed vaca
re. i. administratore iuris vel facti carere. de conce. pręb.
cũ nostris. Io. mo. inducit Arch. ad hæc. vij. q. j. deniq;. &
c. sicut vir. & quod ibi no. de con. di. i. de fabrica. ff. de iu
di. proponebatur. de iusti cũ venissent. de ꝓb. nisi essent.
& quod ibi no. Io. mo. Inn. & Host. [*ambitiosa*] quasi cu-
piditate plena. Arch. [*retinere*] ar. ꝯ. ff. de leg. j. l. si qñ. Sol.
pater ibi. Archi. ibi dr̃, si legaui vxori, quæ sibi donaue-
rã, intelligiĩ de donatis, q̃ non valebant, sed a͞ls illud lega
tũ esset inutile. Insti. de leg. §. sed si rẽ. & §. ex ꝯrio. dic ꝙ
hic fiebat solũ ꝓrogatio veteris iuris ad tp̃s, ibi ꝯcedebat
nouũ ius in re, q̃ legabaĩ. ¶ Prima gl. tria facit, summat
dicit vñ sumpta & quid declaret. ¶ Scda gl. rñ. per qõ. in
quo fuerat gratia. Glo. expirante. primo al. i nã ꝯcordiã
& duo iura in ꝯriũ, & soluit. secũdo obiicit & soluit. ter
tio iterũ obiicit. & dupliciter soluit. ¶ Gl. nõ ergo & gl.
idẽ, dant dua sitia. ¶ Gl. pe. arguit & remittit. ¶ Vl. gl. dat
vnũ sile. ¶ In gl. i. donec, ibi [*pro socio. l. i*] q̃ sic iacet. socie-
tas coiri põt vel in perpetuũ, dũ viuunt, vel ad tp̃s & c.
¶ In gl. i. ibi. [*hoc dicit*] exponit distinctũ. bimẽbrẽ, & ẜm
mẽbrũ ꝑ se. ibi [*secus*] & circa vtraq; determinat casum
dubium, ibi [*prætextu, & in fi.*] Egi. de offi. dele. licet. & G.
in Specu. de loca. §. nunc aliqua, sub versi. cli. & Garsias

hic disputans qõnem,;cum visitatio monasterij exem-
pti commissa erat abbati S. Pauli facienda singulis an-
nis, donec summo Pontifici placeret, distinxit vt hic, ꝙ
si prius inchoauerat, durat potestas post mortem con-
cedentis, ex quo cl̃a respiciebat dignitatem, vt in prædi
cto casu. ¶ In glo. ij. ibi [*si tibi*] & alijs, quos dixi, supra de
6 præben. de multa. & in fi. no Io. mo. de † electo in episco
pum cum quo dispensatur, vt nõ teneatur consecrari,
an interim post terminum iuris vacent beneficia? Et
tenet ꝙ sic, & de hoc scripsi post In. & Host. in præce. c.
cum in cunctis. ver. si vero, super ver liberam. ¶ In gl. iij.
ibi [*prælaturas ecclesiasticas*] nam seculares sunt tpales, ff.
de offi. procon. mem in ssc. & l. pen. de offi. præsi. si forte.
Arch. & s. de iud. c. fi. vbi similiter, de hoc dixi, & ibi [*ve-
niens*] in quibus de hoc, & de cle. ægro. c. pen. ¶ In glo. iiij.
ibi [*ponitur*] s. de ver. sig. c. pe. all. Arch. j. q. iii. ex multis. vl
tra medi. ¶ In glo. v. in fi. & si tempore promotionis ha
beat ius ad rem tantum, non includit illud sub gratia
s̃m Arch. quod patet per id, quod dicit obtinere, alle. j.
de præben. c. pe. in fi. & de conces. præben. c. vl. ff. de aur.
& argen. leg. l. si ita. & l. Quintus. ij. §. argento. & l. scribit.
alias incipit quintus Mutius. iij. Et habere est cum effe-
ctu habere. ff. de ver. sig. nomen. §. habere. ¶ In vi. glo. in
fi. Et eodem modo debet distingui in reseruationibus,
an reseruet collationi suę, vel sedis s̃m Arch. Hodie sæ-
pe exprimit vtrunque, & tunc est locus secundo respon
so. ¶ gl. expirante, ibi [*respiciunt*] vel fauorem libertatis, &
7 sic etiam soluitur. ff. de manumi. si pater † mandauerat
seruum per filium manumitti, quem mortuo id igno-
rans filius manumiss. valet, ex quo pater non mutaue-
rat voluntatem. & ibi [*C. de vsufru.*] cui concor. ff. de vsuf.
le. l. generali. §. duas filias. & in fi. Et ratio est s̃m Archi.
8 quia † cum volũtas a certa persona dependeat, moritur
cum suo esse corporali, quia solum corpus sine anima
non est homo, vt patet de pœ. di. ij. charitas est, vt mihi
videtur, ver. corpus. Ad hoc de of. dele. quoniam abbas.
¶ In gl. sic. xii. ibi [*libertis*] ii. q. xxxii. q. vii. licite. in fi. ibi di-
citur, ꝙ Deus nunquam moritur. Et ibi [*orauit.*] Lucæ.
vij. de bapt. maiores. in prin. ¶ In glo. idest. [*donec ibi*] vbi
de hoc. & x. q. ii. perpetua. in j. gl. ¶ In glo. vlt. ibi. [*dudum*]
& bene facit. ff. de leg. j. legata inutiliter. ii. rñ. vbi ordina-
tio vel prorogatio diei non conferat legatum inutile.

ADDITIO.

a ¶ Visitator. Adde hic, quod visitator specialis excludit generalem. Bal.
in auct. habita. ver. modo sequitur. C. ne fil. pro pat.

SVMMARIVM.

1 *Intentio quando præfertur verbis.*
2 *Promissum mihi abs te factum, cum morieris, non debetur te in
insulam deportato.*
3 *Casus omissus a testatore habetur pro omisso.*
4 *Aetas naturalis intelligitur, vbi de ętate fit mentio.*

CAP. VI.

SVsceptum. Duo dicta, secũdum
ibi si duo. prima pars
tria facit. ponit dictum, rationẽ reddit ibi,
cum nõ, determinat vel casum excipit ibi,
nisi. secunda pars decidit casum dubium rationem in-
ferens ibi, cum beneficium. Et incipe constructum ibi,
non potest, sed post mortem, de stilo curiæ cum man-
datur alicui conferre beneficia promoti vel alterius vi-
uentis, scribitur, ꝙ conferantur, cum vacabunt per con
secrationem, vel alio modo, quam per mortem. Et est
bona prouisio contra mortẽ violentã, quę coaptatur ẽt
huic casui. forsan enim conspiraretur in mortem resi-
1 gnare volentis. † [*Intentione*] [a] quæ pręfertur verbis, ex
2 quo de illa constat, als̃ statur verbis. de hoc xxxviii. di. se
dulo. xxii. q. ii. is aũt. & q. v. humanę. s. de ver. sig. propte-
rea. Arc. ponit circa hęc verba Gof, quæ scripsi in sum.
de ver. sig. in priuilegijs [*Proponente*] & impetratione Ar
chi. [*cessione*] non morte. Hæc litera cum his. quę dicã
super gl. facit pro solutione lo. de mon. Mur. qui dispu-
tando tenuit, ꝙ statutum factum & iuratũ per canoni-
cos plebis de non eligendo in plebanũ mortuo pleba-
no, qui tunc erat, aliquem non presbyterũ, illos non ar
cet vacante plebe per renunciationem illius plebani.
Idem dixi de statuto canonicorũ facto a principio si-
ne consensu epi, licet consensus ibi postea superuene-
rit. pro quo facit, quod dixi post Inno. & Compost. de
consue. cum consuetudinis. ¶ Prima gl. summat, & di-
cit, quid declaret. ¶ Quinta glo. subdit ɔ̃rium & soluit.
¶ Glo. ex hoc. & gl. vltima respondet per obiectionem,
quam soluit. & tex. fortificat. ¶ In gl. pe. alle. duas cõcor.
obiicit, & obiectionem coadiuuat per duo similia, de-
mum obiicit & soluit & remittit. ¶ In glo. v. ibi [*commo
dissime*] põi sic non natus institui, posthumum hæredẽ
instituo, siue nascatur me viuo, seu me mortuo, sed si
alter tm̃ casus exprimitur, & in casu omisso nascatur,
2 rumpit testm̃. ¶ In gl. pe. ibi [*§. qui insulam.*] † promissum
cum morieris, non debetur, te in insulã deportato, sed
te nãliter mortuo, & ibi. sed si mors. donatio cã mortis
per nãlem mortẽ plene formatur. ¶ In gl. vl. ibi. [*quoties
vtriusque*] hanc & sequentes vide in regula, qui prior. in
j. gl. ¶ In gl. v. in fi. casum vide s. & allegatur hæc lex, ꝙ
3 † casus omissus a testatore habetur pro omisso, ad idem
ff. de tu. l. ex his. sic & omissus a canon e. de transla. ca. ij.
ver. præsertim. de tempo. or. dilectus. j. de sen. ex. is qui. in
fi. in cle. de ele. ne Romani. post prin. & c. cõstitutionẽ.
in prin. & a lege. C. de ædi. pri. an in totum. & quæ sit lõ
ga cõsue. l. j. a statuto etiam iurato, s. de iureiu. I nostra.
de iurein c. pe. a paciscente ff. sol. ma. si cum dotẽ. in pri.
C. de pact. l. fi. ab appellante in cle. de app. appellanti. ab
imperante patet hic, & j. de prębẽ. cum in illis. & c. cui
de non. a iudice dante, vt hic, & ff de iud. solemus. §. vlti.
a procuratore dante. s. de of. dele. cum olim. C. de proc.
maritus. de hoc scripsi super regula. sine culpa. de reg. iu.
j. e. lib. In secundis allegationibus primi membri. ij qo.
ver. iij. sic, & sunt hæc bene notanda, quæ valent ad mul
tos casus, vt no. j. de præb. quamuis. ij. in gl. ista duo. ¶ In
glo. ꝙ expressit. ibi [*quocunque modo.*] vide, quod dixi s. de
con. præ ex parte. ver. nos igitur, quomodo vtile est, hæc
vel simili verba subiungere in impetrationibus expres-
so vno modo vacationis. & ibi [*c. vj.*] cũ aliquibus. ¶ In
glo. pe. ibi. [*§. ecce.*] in quibus. & facit, quod no. & dixi de
præb. nisi. in fi. super ver. defuncto. & ibi [*mortuus.*] vnde
& ibi dicit tex. defuncto quodammodo. Archid. qui ẽt
alle. xxvij. q. j. §. vl. & ibi. [*§. insulam*] ibi & in §. sed occasio
ne. in Auct. de nup. colla. iiii. iura de hoc pro & ɔ̃. Dyn.
de hoc in §. isto. Cy. post Pe. in l. fi. C. de epi. & cle. Arch.
aliquid lo. mo. j. de sup. neg. pręl. si eps̃. Gof. & Hos. & ego
4 plene. s. de conuer. coniu. cum sis. & ibi. [*de naturali*] † sic
cum de ętate fit mentio de naturali intelligendum est,
non de ea, quæ imperiali beneficio suppletur. C. de his
qui ve. ęta imp. l. fi. Arc. & ibi [*verbum sonat*] & eodẽ mo
do soluitur s̃m Arch. C. de insti. & substi. l. si mater. ibi,
si mater filium sub conditione emancipationis hęre
dẽ instituit, patre deportato, vel mortuo, priusq̃ eman
cipare, debet hr̃ditas. dicit lo. mo. ibi testatrix considera
bat non factũ sed offm̃. Huic cõi ɔcor. l. si ita. ff. qñ dies
le. ce. ad Tre. l. mulier. in prin. al. §. j. vtrobiq; filio eman.
debet fideicõ. relictũ ei, cũ patris morte factus e̅t sui iu.

ADDITIO.

a ¶ Intentione. Adde, quod excommunicatio non infertur ex solis ver-
bis, nisi proferens habeat intentionem excommunicandi, glo. & Abb.
Sic. in c. si sacerdos. de offi. ordi. etiam ꝙ intentio alicuius appareat ex
coniecturis, habetur in Specula. de libe. concep. §. xi. versicu sed cum
ex litis.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficiorum an ad solum prælatum spectet.*
2 *Ignorantia propria ac plus excuset, quàm ignorantia procurato-
ris.*
3 *Receptio beneficij quod requirit residentiam, quomodo facit aliud
vacare, quod est cum requirit residentiam.*
4 *Iudex ordinarius non potest iterato cognoscere, cum sententia est
nulla.*

CAP.

C A P. VII.

Ratia. i. j. gratia. Archi. [*beneficio.*] quo
modo beneficium stricte etiam
includit præbendam. alle. Arch. xij. q. ij. alie
nationes. sed large includit, de præben. pro-
illorum, de verbo. sig. c. pe. & vide quod scripsi supra de
præben. c. vlti post prin. [*ab episcopo tuo.*] factum narrat,
quia idem de quolibet alio collatore. Et per hoc arguit
1 Archi. ad solum † prælatum hinc capitulo spectare colla
tionem beneficiorum de hoc supra de electio. cum ec
clesia [*ignorans.*] si procurator impetrauit tacito de be-
neficio domini sui, quod ignorabat, dicunt Io. mon. &
Arch. quod etiam tunc valebit rescriptum de æquitate, &
dicetur electio. vt in fi. subest enim ratio ignorantiæ, &
2 cessat dolus. In contrarium all. Io. mona. quod † plus debet
excusare ignorantia propria. quam procuratoris, sicut
plus accusat scientia propria quam procuratoris, vt lit.
non contesta. c. j. in fi. ff. de peti. hæredi. item veniunt. §.
quid ergo. item radix vitiosa. & licet non sit dolus ex
proposito, videtur tamen esse re ipsa. ff. de, ver ob. si quis
cum aliter. beneficiatus enim non beneficiatur nisi ex
certa scientia. s. c. postulasti. & s. de præbend. super eo. &
multitudo beneficiorum inimica est canonum. s. de præ
ben. quia in tantum. Scio quod primum dictum non reci
peret curia, & merito, quia si ista decreta. non emanas-
set hic etiam tamen diceremus contrarium per regulam tradi-
tam s. c. super literis. non excedat ergo suum casum vel
terminos suos. alias committeretur fraus, & parata esset
subreptitiis impetrationibus, quod fieri non debet. de
diuor. quanto ad fi. s. c. c. ij. in fi. Item nec est de stilo vel
more curiæ in literis beneficialibus procuratoris expri
mere vel procuratoria recipere. Volens tenere primā
opi. restringat illam ad vsum, quo procurator scire nō
potuit, vt si cal. Octob. datus est procur. qui impetrauit
cal. Nouemb. sed vltimo Octob. collatum fuerat dño
beneficium. tunc. n. cessat ille timor fraudis, de quo s. di
xi. [*nescires.*] ar. contra. C. de mili. test. sicut certi iur. secundum Arch.
qui non soluit. in hoc est contra, quia non valet testamentum mili-
tis ignorantis se filium habere. sed in hoc facit pro, quia
sicut ibi ignorantia impedit exhæredationem, quam
induceret scientia militis testātis, ita hic impedit subre
ptionem, quam induceret scīa impetrantis. [*non potes.*]
facit ad quōnem de electo in eadem ciuitate ad dua offi
cia, quam no. G. in Spe de cen. §. ij. versi. quid si electus.
[*sed eligas*] hic non est tempus determinatum, j. quod
fiat hæc electio. sicut est. j. ij. j. c. vlt. de postul. c. vno. quia
vr terminādum a iudice, j. de præb. si tibi absenti. qui si
beneficiorum qualitas est no. iuste arbitrabitur decem
dies. c. ij. si pluribus. & vide, quod no. & dicam j. c. pe. in
glo. no. tenetur. sed an sufficiet electio facti. So. si habita
prius possessione vnius postea hoc sciens recipit posses-
sionē alterius, sufficit huius facti electio, & perdit prius
habitam, per decr. de multa. Item si cum neutrius pos
sessionem haberet sciens de vtroque recipit possessio-
nem alterius, ad hoc cle. infra eo. gratiæ. & de conces.
præb. c. vno. § pe. si vero habita pos. primi per procura-
torem, & id ignorans recipit possessionem secundi, tūc
ex quo sciuerit, caute facit, si abstineat ab vtroque, & sic
deliberet, & tunc locus esset assignationi termini, de
quo prius dixi, alias illud elegisse videbitur, cui primo
se immiscuerit. ar. supra de coniu. ser. proposuit. & ff. de
acq. hære. si seruum. §. si quis seruus ¶ Prima glo. sum-
mat ¶ Gl. v. respon. per quæstionem. ¶ Gl. sed quæ. quæ-
rit & remittit. ponit quattuor opiniones, tertiam repro
bat, ad quartam signat contrarium & soluit. ¶ Vltima
glo. primo dat simile, secundo quærit, arguit pro & con
tra & soluit. ¶ In gl. vlti. ibi. [*de opt. le. l. ij*] vide de ele. cau-
sam. in vlt. gl. ¶ In glo. j. in fi. primo ponit dictum & suā
causam. secundo soluit dubium emergens ibi. vtrunq;.
¶ In glo. ij. in fi. & cle. de offi. ordi. c. ij. ¶ In glo. iij. in fi. ita
& hic, licet ignorantia probabilis excuset a vitio surre-
ptionis, non tamen dispensat cōtra concilium de mul.
ta. de præben. Io. mo. ¶ In gl. idem ibi [*de sciente*] hoc pla
cet Arch qui ad literam nesciens subaudit maxime, ex
quo non acceptauerat per eandem decr. & ibi [*ad alia*]
vide quod dixi s. de præben. accedens. super j. glo. & ibi.
[*ad rem*] & nudo consensu sibi cōstituat ius in re, quod nō
facit vacaturam expectās, qui tamen id teneretur exprime
re, vt in præ. decre. in nr̄a ¶ In gl. sed quæ sunt, ibi, §. [*il-
lud autem*] Arc. etiam remit. ad Ros. in libellis iuris cano
nici, rubrica, si pñt alicui plures præbendæ conferri. §.
non potest quis de iure communi. vbi ad literam habe
tur de hac notula. Tan. & per Vin. de præbē. quia in tm̄.
per Inn. de cle percus. c. j. & de tempo. ordi. cum in distri
3 buendis, † quomodo autem receptio alicuius beneficij
quod requirit residentiam, facit aliud vacare, quod req
rit residentiam, dato quod neutrum sit curatum, remit. ad
no. per Inn. & Host. de cle. non residen. c. fi. & opi. Pe. de.
recitat, quod in talibus nō sufficit dispensatio episcopi, quā
dixi in decret. de multa. reliqua velut non expedientia
per eum hic scripta decido. ¶ In gl. vlt. ibi. [*& c. præterea*]
s. de æta. & quali. eam se, Arch. & ibi. [*cum autem*] & c. cū
laici. vbi de hoc in j. glo. & ibi facit etiam contra, quod
inducit Archi. cui satis imitat, dicens ibi patere varieta-
tem, leuitatem, & inconstantiam prohibitam clericis,
vt ec. bene. c. vno. de temp. or. dilectus. de pæ. super his.
xxij. q. ij. non enim. de pæni. distinct. iij. artiorum. & in
fi. Idem Archi. allegans. ff. de procu. in causæ. in princi.
& de lega. j. serui electione legata. & l. huiusmodi. §. Sti-
chum. & de lega. ij. statuliber. §. Stichum. quod in addi-
tionibus determinat verum esse, si non errauit, vt quia
beneficium debebatur alteri eo ignorāte, vel pro digni
tate simplex beneficium acceptauit, all. præ. l. iij. de leg.
& ff. de adul. si maritus. j. §. fin. de præiu. quia verisimile.
& quod no. Host. de conces. præb. quia cunctis. ad fi. non
ob. solutionis. ff. de le. ij. vnum ex familia. & l. cum pater.
§. a filia. quia ibi ius eligendi nō competebat de præsen
ti, si collatum erat in ipsis mortis. & ideo prima electio-
ne non continuatur Io. mo. j. de præbē. si tibi. primo di-
stinguit, aut optio, vel electio data est in contractibus,
& tunc variare licet. ff. de verb. ob. cum qui certarum. in
fi. de act. empt. sterilis. §. fi. aut in beneficiis, vel vltimis vo
luntatibus. & hoc dupliciter. aut tenuit electio, tunc nō
potuit variare. ff. de leg. j. serui electione, ff. de opt. le. Au-
xilium. Aut non tenuit, & hoc dupliciter, aut illam fe-
cit optans iure proprio, & tunc iterato potest optare. ff.
4 de opt. leg. l. ij. §. fi. & l. se. sed instar † iudicis ordinarii, qui
potest iterato cognoscere, cum sententia est nulla. C. de
accu. l. si accusatoribus. & l. absente. & j. de conces. præb.
ne captandæ. ij. respon. Aut iure alieno, & tunc iterare
non potest. j. de electio. si compromissarius §. j. & vide
quod ibi no. in §. item sit. in vlt. gl. ad instar iudicis, dele
gati. C. quomodo & quando iudex. si vt proponis. §. j.
de materia vide, quod scripsi de testib. præsentata. super
verbo, optioni.

S V M M A R I V M.

1 *Creditori primo post pactum de non petendo fit pactum de pe-
tendo.*

2 *Deportatus ex indulgentia principis restitutus ad dignitatem, an
per hoc sit restitutus quo ad bona.*

C A P. VIII.

Vamuis. [*In certa.*] eadem ratione
de certa, puta, quam duce
ret acceptandam in ciuitate, diœce. vel pro
uincia. [*denuo*] quasi de nouo. concor. de re-
nun. post translationem. ver item si quis. Et facit ad id,
quod dicit Pe. G. [*cum titulus*] curiosus. in dilatanda hu-
ius rōnis materia videre pōt qō. Ia. de Bel. de vasallo pri
uato & posthumo restitutio post feudum alteri conces
sum, quam posuit. C. vt intra certum tp̄s cri. causa ter-
mine. in solutionibus contrariorum [*intelligatur*] concor.
C. de eman. li. nec auus. ff. ne quid in loco pub. l. j. §. me
rito. & §. si quis a principe. Io. mona. de offi. deleg. super
eo. de offi. ord. licet. Arch [*alieni*] fecit ad quæstionē de
Io. An. super vj. Decre.

1 primo creditore † cui post pactum de non petendo fit
pactum de petendo, no. in Spec. de pact. ver. sed ecce. &
ad quæstionem ibi sic. ¶ Prima glo. summat. ¶ Penulti.
gl. in contrarium format tex. & contrarijs respondit,
secundo arguit ad quæstionem; ponit opi. Goff. contra
quam allegat quinque iura, & remittit vnum, subdit
tres opi. ¶ In gl. pen ibi. [*de sen. pasi. j.*] cuius verba habes
in § prox. alle. & ibi. [*§. aream.*] vide in pre. c. ex insinua-
tione. super vlti. glo. ¶ In prima glo. in fi. ponit dictum,
in quo interserit exceptionem ibi. nisi, & subdit rationē
dicti ibi, cum talis ¶ In gl. tenorem. in fi. non tñ restrin-
gas hunc casum ad illas reuocatorias, nam idem est in
alijs quibuscunque, quod plus est, et si non sint expressę sed tacitę,
vt si pater expectantis damnatus fuit de hæresi. & sic gra-
tia filij reuocata impetrauit alter in illa ecclesia, postea
pater restituitur. [*restitutione*] quæ filium includit, locus
erit huic decr. vt alteri non fiat præiudicium, nisi Papā
aliud exprimat per rationem textus. ¶ In gl. [*idem*] in fi.
videretur contra ponderato principio, quo impetrans
ante reuocationem erat secundus, sed impetrans post
a principio fuit primus, non mirum est ergo, si restitu-
tio non fecit eum secundum, illum vero sic, vt prius
erat, sed rō, quam ponit finis capituli hic, non patitur.
gl. autem ponderauit, quod prius competit ius impetrandi
ante reuocationem. s. in instanti reuocationis. Item in
hac materia prioritas temporis, quæ habet prodesse, ab
surdum esset, quod obesset. ¶ In glo. [*hoc enim.*] in fi. & facit
cle. de immu. eccle. quoniam. ¶ In glo. penul. ibi. l. j. pri
mo responso. & ff de mino. quod si minor. §. restitutio. lo.
mona. alle. Archi. & remittit xxvi. q. vi. si quis de corpo
re. & 35. disti. ab exordio. & j. q. vij. maximum. & ibi. [*§.
aream.*] ad idem. C. de re milit. l. i. & l. eum allegat. lib. xij.
Archi. & ibi [*noua concessio.*] idem Arch. & ibi. [*indulta.*]
hoc hic reprobatur secundum Arc. & ibi. [*dominicalis.*]
lxiij. & solutio eius communiter approbatur per c. de-
2 cernimus, xvj. q. viij. & in fin. item no. quod † si degradatus
beneficio suo priuatus per iniam restitutus est ad ordi
nem & eius executionē, non pp hoc intelligitur ad be-
neficium restitutus, sicut deportatus ex indulgētia prin
cipis restitutus ad dignitatē non est per hoc restitutus
quo ad bona. ff. de sen. pas. & resti. l. ij. nisi restitutus sit ple
ne, vt in l. j. C. e. ti. secundum Arch. hic ad literam posuit Guil.
in Spe. ti. ij §. postremo. ver. quid si degradatus. & est ff.
quod dicam de fi. presby. c. j. super gl. hoc intelligo.

S V M M A R I V M.

1 *Minor ætate quis dicitur multis modis.*
2 *Papæ an sit obediendum, qui scribit prouideri impuberi de cura-
toribus.*
3 *Culpa negligentis est maior, quam defectus.*
4 *Probatio incumbit ei, qui agit, quando dubitatur de ætate.*
5 *Tunc, aduerbium cuius sit temporis.*
6 *Executor per famam capituli non potest prouidere in ecclesia ca-
thedrali.*

C A P. IX.

SI eo tempore. [*Cum enim*] p hāc 1
clām non debet
dignitas secundum Arch. qui alle. no. per Inno. & 2
Host. de preb. c. si. quod ibi scripsi, in gl. dixit
hic. & in gl. si mandaretur, ponit etiam hic, quod ibi scripsi
1 super verbo rectoriam idoneam. multis modis † dr quis
minor ætate, vt no. xxvij. q. j. c. j. in princ, & ff. de postu. l.
2 j. §. pueritiam. in gl. ergo si ætatem. no. hic Arch. an † sit
obediendū mandato Papę, qui scribit prouideri impu-
beri de curato, in quo vide, quod no de ęta. & quali. ca-
re. in j. gl. & quod scripsi post Hosti. c. ij. super glo. si. vbi
addidi. quod hic al. Arc. & de rescri. eum adeo. [*prouide-
ri.*] concor. ff. de bo. pos. secundum tab. l. i. §. exigit. C. de leg. l. ser
uus. ff. de rest. ad restituum. §. j. dicit Arc. quod si executor pro
uidere vellet, eps id pati non dēt, de ęta & quali. cam tel
[*obtinere.*] aliqualiter exquisite, opponit lo. mo. de dec. si
clericus. ſ. de preben. vbi negligens perdit fructum gra-
tię, fortius defectiuus ex parte gratiæ dēt toto carere, cum
defectiuus habet vitiosum initiū, quod non hēt negli-
3 gens. soluit, † quod maior est culpa neglectus, quam defectus. q
pōt esse sine culpa. de pur. ca. accedens. ad dic, quod negligē
tia totius nocet in toto, negligentia partis nocet in par-
te. vt ibi. ita defectus totius efficit totū, partis partē, vt hic.
¶ Item opponit de decre. si pluribus. ii. rñ. ſ. de pbē. ver. si
vacāt duo beneficia, electio est collatoris, sed hic aufer
tur electio, quia debetur non curatū. Rñ. quod de gratia, p
cedit hoc. ne inutiliter laborauerit impetrans, vt sic va-
leat, vt valere pōt. ſ. de despon. impu. c. vno. Vel quod dicit
verius loquitur hic, cum prius vacauit, vt sic casus, qui
non emerſit, non imputetur impetrāti. ſ. e. susceptum.
& satis est, quod sit habilis ad causam emergentem. ff. si ser.
ven. l. loci corpus. §. comperit. Tu dic, quod licet primo va-
cet curatum. secundo non curatum. consequitur tñ ip
sum secundum, cum primū non fuerit debitum, & eo
fortius si habuisset beneficiū acceptandi. Contrariū vero dat
electionē circa debita. ¶ Prima gl. summat. ¶ Secunda
gl. subdit contrarium, ibi remittit. & glo. pp defectum, rñdet
per quæstionem. all. pro sol. contrarium. ¶ Pe. gl. quærit, alle.
op. interserens & soluit. ¶ In prima gl. in fi. vnus thema
tis duo dubia soluit, & vtriusque rationem reddit, secundum
ibi, beneficium. ¶ In gl. spectamus. in fi. & ibi vide all.
lo. mo. ff. de hære. insti. sed & si in cōditione. §. solemus.
Insti. de hære. quali. §. in extraneis. & æquitatem regulę
Catonianæ. ff. de reg. Cato. l. j. in princi. quod intelliges per
no. super rubri. de reg. iu. ver. quæ sit ¶ In glo [*sic.*] no. in
fi. de hoc de præb. dilectus. in fi. ¶ In gl. pp. ibi. [*ætatis*] no.
4 lo. & sa. lxxvij. di. presbyter. † quod si dubitetur de ætate, in
cumbit probatio ei, qui agit. sed dic secundum Bonagui. quod qui
dicit alium non idoneū, quia minor, id probare dēt, &
de hoc in sum. Azon. de prob. Archi. vide merito super
reg. infamibus. ſ. de re. iu. de ele. in prælatum. cui talis de
fectus opponitur. ¶ In gl. antepe. in fi. Arch. hic tractans
5 de hoc † aduerbio, tunc, dicit, quod quandoque est præteriti tpis,
quandoque futuri secundum adiunctū, & habetur secundum eū de hac
dictione. ff. de con. l. & demō. l. iiij. & l. si is. §. si ita. de cō
se. di. iiij. hunc valeret. & c. ab antiqua. de ap. super eo. in
de voto licet. ¶ In gl. pe. ibi. [*Host. sentit*] de hoc per ipsum
in summa de præben §. cui sit conferenda. ver. illud ve-
ro. & vers. illud autem. & ibi in beneficijs, non dico in
administrationibus, quas de ecclesijs etiam non curatis
tales habere non possunt, nisi post xiiij. de æta. & quali.
indecorum. vbi expresse regimen talibus prohibetur, &
ibi dictio regiminis replicatur, quod facit etiam pro gl.
quod si minor intitulari possit, dummodo non ad regi-
men, nō hoc facit, quod no. s. distinct. de his. in j. glo.
& ibi. [*ex eo*] quando tenēs primum respondere posset secundum
Archi. ad hanc decre quod loquitur, quādo cum tali ex certa
scientia dispēsatum est, vel quando Papa pro tali scribit in facto
non errans, vel adiecta erat clausula non ob. quod in ætate
tali &c. & dicit se audiuisse a cancellario sic sæpius fuis-
se factū. & sic de facto scienter per Papam disputatum
non est. xvij. q. iiij. nemini. & §. præ. C. de diuer. rescrip. l.
iiij. & C. de cri. sacr. l. ij. & secundum eū optime facit. ff. de re iu.
l. quā. p eosdē modos soluit dec. si annū. ſ. de indi. vel lo
quatur de non cathedralib. secundum eum hæc decre. in quantū
de bñficio loquit, quod īcludit ēt pbēdā ecclesiæ cathe
dralis. ſ. de ver. sig. c pe. soluit vt ſ. vel non ob. quia dicit suf
6 ficiētē non determinādo quantū dicit, & † executorē p for
mā capli nō posse puidere ī ecclesia cathe. ſ. de pb. quanis.
§. j. & ibi respondetur ad contraria in gl. si. ſ. & in gl. pen.

S V M M A R I V M.

1 *Filios decet prouidere indigentia paternæ.*
2 *Exempti non includuntur in mandato generali contra clericos de
stimato.*
3 *Beneficia si sint in diœcesi, licet non sint de iurisdictione episcopi
an includantur in generalibus verbis.*
4 *Annus apud latinos incipit in Ianuario.*
5 *Fructus primi anni beneficiorum vacantium in diœcesi possunt
deberi fabricæ ecclesiæ cathedralis.*

6 *Fructus ecclesiarum debent conuerti in necessitates ipsarum.*
7 *Archiepiscopus dat remissiones ad fabricam ecclesię suæ.*
8 *Ecclesiæ subiectæ debent subuenire indulgentia ecclesię cathedralis.*
9 *Ecclesiastica beneficia debent sine diminutione concedi.*
10 *Bonæfidei possessor fructus separatos licet non reconditos facit suos.*
11 *Translatio, vel mutatio fit superioris officio.*
12 *Retis iactum si emi abs te & nihil cepisti, secundo iactu captum petere non possum.*
13 *Seruire debens certo tempore, tempus, quo propter infirmitatem non seruiuit, supplere non tenetur.*

CAP. X.

SI propter tua. Debita. Item si ppter aliã causam
beneficiorum, no. Inn. & Host.s. de ver. sig.
c.pe. & Archi. hic nomine beneficiorum
hoc casu etiam dignitates comprehendi, quod fatetur
1 Ioan.mo. hoc casu, quia indulgentia fit episcopo † quia
decet filios prouidere indulgentiæ paternę, alias secun-
dum cum regulariter secus, remittit. j. de reg. iu. in gene
rali. item no. Archi. hic, in tali indulgentia non cōpre-
hendi beneficia exemptorum per decre. graue. de offi.
2 or. vbi no. Goff. quod † in generali mandato contra cle-
ricos destinato non includuntur exempti etiam per
ea quę no. & dixit de priuil. ex parte. In prin. & quia Pa-
pa non esset in specie concessurus, alleg. j. de deci. c. ij. §.
statuimus. de reg. iur. in generali. sed contrarium crede-
rem. fingamus enim episcopum quendam extraneũ,
& contraria loquuntur cum exemptionis priuilegio
derogatur. preterea hoc priuilegium large interpretari
dēt, vt in prædicta decre. pe. de ver. sig. & facit, quod scri-
psi post Comp. & Pet. ꝫ Vin. s. e. ti. abbatem. cum ergo
3 † beneficia sint in diœc. licet non sint de iurisdõne epi
includuntur in verbis gñalibus, facit de of. dele. venera-
bili. de præb. graue. in fi. de sen. ex. nuper. de priu. quia cir
ca. cum concor. de coniu. lepro. c. ij. dictũ Gof. quod al.
Arch. facit pro, cum statim illud declaret locũ hrē eo
casu, quo exciratur offm̃ ordinarij. [*Primi.*] prima dr̃ cũ
multis prior est duobus. Arch. dantur versus. De multis
proprie primus dices, aliusq;. Sed prior ac alter dicit cō
cordare duobus, vide in Catholicō, in dictione prior.
[*Anni*] No. hic Arch. de anno multiplici. s. nãli, qui qua
libet die incipit cōsequenti anno eadē die fuerit, de cō
4 se. di. v. quadragesima, vsualis apud † Latinos incipit a &
a finit in ianuario, qui est ianua anni. lxxxij. di. ieiunium.
Legitimus incipit in Aprili secundum lunationes, &
hoc apud Hebreos & Grecos. vt in præ. c. ieiunium. Ce-
rimonialis est de festo ad festum, & hoc apud omnes
gentes. de conse. di. j. c. j. Emergens est quo aliquid ma-
gnum emergit, vt exitus de Egypto. [*vacabunt.*] vbi ergo
non sunt distinctæ præbendæ, mortuo clerico non ha-
bet locũ hic indulgentia, sicut nec in alijs casibus, quos
no. de consti. cum accessissent. Et vide, quod scripsi post
Vin. Pe & Ab. de ver. sig. c. pen. in princ. quod hic ponit
Archi. [*Quinquennium.*] aduertendum est, quod an tem-
pus adiiciatur vacationi, an perceptioni, facit infra de
priuileg. porro. ff. de transac. de his. Nam in primo casu
habebit priuilegiatus fructus primi anni beneficii va-
cantis vltima die quinquennij. Et sic sexto anno perci-
piet fructus, sicut & tunc seruatur in fructibus papalib.
in secundo secus, quia finito quinquennio finitur per-
ceptio, & tunc locum habet, quod dicit vltima glo. & si
mile, quod scripsi de offi. deleg. de causis. & s. eo. cum ali
quibus. ¶ In vl. gl. [*Ecclesia tua fabrica.*] per hanc literam
5 & per verbum statuto, quod sequitur, patet † ꝙ fructus
primi anni beneficiorum vacantium in dięce. possunt
deberi per statutum fabricæ cathedralis ecclesiæ. vnde
nuper consului, valere statutũ factum per epm̃ & capi
tulum de certa parte fructuum primi anni beneficio-
rum vacantium in diœce. conferenda ad fabricam ca
thedralis ecclesię, dummodo necessitas fabricę perficiē
dæ, vel reparandæ hoc requirat, & pars deputata fabri-
cę non sufficiat, nec episcopo & capitulo ponderato ip
sorum statu superest, quod sufficere possit ad fabricam
sumptuosam. Et per hoc sit responsum ad id, quod pos
set opponi, distinguendo sic. Si bona ecclesijs diuisa ec
clesiæ non sunt diuisa per quartas. ergo episcopus & ca
pitulum recipiunt partem fabricę deputatam per ca-
nones. Si sint diuisa, & illa sufficit, nedum clerici diœc.
sed nec etiam canonici sunt grauandi. Si non sufficit, te
nentur episcopus & canonici de his, quę illis supersunt
perficere fabricam non inferiores clerici, quibus satis
est, ꝙ tenentur ad fabricam suarum ecclesiarum. hæc
probantur. x. q. ij. vnio. xij. q. ii. Vulteranæ. cum tribus. c.
seq. s. de ædil. edi. c. j. & c. de his. sed huic ergo satis factũ
est. sed non ob. etiam de his quæ fi. a præla. pastoralis. in
6 prin. vbi dicitur † fructus ecclesiarum debere conuerti
in necessitates ipsarum & stipendia ministrorum, nã
ibi patet ex fine, ꝙ eps̃ de consensu capituli potest illo-
rum partē ex causa rationabili in alios vsus cōuertere,
vnde circa materiam no. s. de relig. do. constitutus. cũ
suis remissionib9 hoc tenemus. episcopũ cum capitulo
ex iusta causa posse facere ꝑpetuam concessionem vni
ecclesię de rebus alterius ecclesiæ. fortius ergo poterunt
facere temporalem de parte fructuum, ꝙ vltra iura ibi
alle. probat decre. dudum. j. de reb. ecc. non alie. & quod
ibi no. in gl. iusta videbatur. ad idem cle. eo. ti. si vna. pri-
mo rñ. quę decr. ij. rñ. non ob. his quæ dixi. nam hęc nō
auctorizant in facto proprio, cum pars illa, quæ soluit
non applicetur ipsorum mensę, quo casu expresse loq-
tur illud. c. & facit, quod ibi no. in ij. gl. & in gl. cum ca-
7 pella. hinc est, quod † archiepiscopus dat remissiones ad
fabricam ecclesiæ suæ. j. de pœniten. Romana. ꝙ non
faceret, si auctorizare fabricæ esset auctorizare in facto
proprio. ad principale dictum facit constitutio Ioan.
quæ incipit, suscepti. in princip. quæ approbat statuta
de talibus fructibus applicandis fabricæ, & quod dixi
post Hostien. de consti. cum omnes. super j. glo. in prin.
8 additionis penu. constat etiam, ꝙ † decet ecclesias subie
ctas prouidere indigentiæ ecclesiæ cathedralis. fa. quod
dixi in prin. c. summa vero indigentia est. cum apparet
fabrica destituta. xii. q. ij. iiij. ex cuius perfectione vel re-
paratione multum laudis acquiritur, vt ibi in fin. & C.
de operi. pub. l. vlti. & propter id quod possunt vendi va
sa ecclesiæ etiam consecrata, conflata tamen. xij. q. ij. au
rum singulari personæ exemplum. j. de præbend. cum
ecclesia. secundum Archi. ¶ Prima glo. ponit casum li
teralem. ¶ Quarta glo. primo quærit. & soluit. secundo
soluit duo dubia, & solutioni secundi subdit contrariũ,
cui respōdet. ¶ Quinta ponit quatuor exempla. & sub-
dit genus, demum quærit arg. negatiue, & contrarium
soluit. ¶ Glo. quia de iure, declarat, in quo est gratia, &
quid confert. ¶ Glo. an legatus, quær t, & opinio. ponit,
quam fortificat per aliam opi. cui opi. opponit & dupli
citer respondet. ¶ Vlti. ponit duas lecturas, contra secũ
dam dupliciter opponit, & primam approbat. ¶ In glo.
iiij. ibi. [*de diuer. & temp. præs. l. ij.*] ibi tēpore iudicati, & in
vsucapione illi, de quo dies habentur pro vno. & ibi. §.
Stichus. vide & præ. c. quæsiuit. in fi. per glo. ¶ In glo. in
fine. non diuiditur, posset tamen dici, quod ponit the
ma, & dubium eius soluit, ibi intentioni casum exce-
ptum interserens, ibi nisi ¶ In glo. iij. ibi. [*eligere.*] non
9 obst. secundum Archi. ꝙ † ecclesiastica beneficia debēt
sine diminutione concedi. j. vt ecclesiastica benefic.
in rubro & nigro. & quod spirituale ius sine temporali
non consistit. j. q. iij. si quis obiecit. item quod inane no
men habebit sine fructibus, quia hoc operatur indul-
gentia, quod patet etiam in omnibus vltra numerum
auctoritate papali receptis, qui expectant. de præb. rela
tum. ¶ In glo. quid dices. ibi [*computari*] sic cōputato. &
ibi [*si vasallus.*] vide ff. de vsufru. l. defuncta. quod ibi no.
in glo. ij. & ibi. [*reconditos.*] vide ff. quibus modis v ufru.

l.si vsufructuarius.ff.de rei ven.l.si eius.§.j.per quas.l.vi-
10 detur indubitatum, † ꝙ bonefidei possessor fructus se-
paratos licet non reconditos facit suos, de vsufructua-
rio dubitat̃ propter diuersos casus ibi no. in j.gl.ꝑl. prius
alleg.& vide,quod dicam.j̃.de offi.or.præsenti.super gl.
per œconomum.in fi.& ibi.l.ij.vide,quod ibi no. in vl.
11 gl.¶In glo.morte.ibi.[*translatione.*]Archi.contra†cum
translatio vel mutatio fit superioris officio,ne decipiã-
tur translati sine culpa.lvj.distin. satis peruersum, non
dico contrarium,sed certum est, quod cum transferor
ad aliud beneficium,meum vacat, & illius fructus de-
bentur,& illius etiam, ad quod transferor, quod forte
morte vacauit,si de permutatione intelligis, satis patet
verum esse in necessaria.¶Et ibi.[*contrarium puto.*]idem
Archi.& dominus Stephanus in quæst. quam disputa-
uit hic.sed ipse,quod plus est, dicebat hoc etiam, si in-
dulgentia dicebatur vacantium per mortem, quod eo
casu videtur falsum per decret.susceptum. s̃.c.j.& in ti.
inducebat autem iura, ad quæ ibi respondetur in gl.pe.
Scias,ꝙ dominus Ioan.XXII. in reseruatione fructuũ,
quam fecit per triennium, excepit beneficia vacantia
per permutationem, sed illud sic placuit, sicut etiam
excipit beneficia, quorum fructus non valeant vltra
certam summam secundum diuersas prouincias di-
uersimode taxatam, & hic faciunt pro, quia inclusa
fuisset,nisi acceptasset.fa. quod no.in cle.de deci.c.ij.in
fi.i. gl.Et ibi.[*permutationem.*]non intelligo de permuta
tione prębendarũ,tantum,quam ad inuicem facerent
canonici eiusdẽ ecclesiæ,facit,quod no.de his quæ fi. a
præla.cũ aplica.in gl.& ideo.Et quod scripsi post Inno.
& Host.de re.permu.quæsitũ. Et in fi. vnde & ibi textus
dicit in hac parte ac si diceretur in hoc casu. item ibi
permutans priuaretur toto hic tanto.Archid.ad mate-
riam vide,quod dicam.j̃.de consue.c.fi.post prin.in gl.
quia de iure,ibi.§.porro.& extra.Io.quæ ĩcipit, suscepti.
de qua ibi dicam.& in fine.& per hæc decido quædam
satis prolixe hic no.per Archi.in glo. an legatus primo
in princip.fuit.iij.q. & ibi quærebat solum de fructibus
præpositurae,quos ep̃o pauperi assignauerat ad quinquẽ
nium.& ibi secundum Glo.& Archi. In fi. huic obstat
ratio decre,cle.de rebus eccle.non ali.si vna.ij.rñ. de ra-
tione dixi, quia certum est, ꝙ literæ non contradicit,
quæ loquitur de perpetua vnione. sed certum est,ꝙ ex
temporalibus posset episcopus se ditare.& decre. iij. de
his quæ fi.a præla.quæ dicit,ep̃m,vel capitulum sibi au-
ctorizasse.& idem dico de secunda,item vbi duplex est
ꝓhibitio,ibi perpetuæ alienationis & auctorizationis,
licet vna cesset,reliqua remanet.s̃.de priuile.pastoralis.
& ibi concor.idem.l.j.ff.de auct.tu.quæ prohibet tutorẽ
auctorizare in facto proprio non distinguit inter casũ
temporalem & perpetuum in gl.puta in fi.vel sacristię
pro ornamentis.de ver.sig.ex parte.ſm Archi.¶In vlti.
gl.ibi,alij dicunt,quod velit Ioan.mo.non patet,transi-
uit enim super hac decre.sicut musipula super prunas,
tamen quia de effectu horum non obstantium remit
tit ad no.per se.s̃.c.cum aliquibus. videtur hoc tenere,
& ibi finiri debet,quia tempus adiicitur perceptioni ꝰnõ
vacationi,vt dixi in tex.& ibi nihil habebit. Archi.hoc
non curat,& dat simile,si fructus primi anni casmate,
vel tempestate perierunt,certe propter illud non habe
12 bit fructus secundi anni.inducit ad id† quod si emi a te
iactum retis.& nil cœpisti,secundo iactu captum pete
re non possum,vel te cogere ad secundum iactum, all.
ff.de contrahen.emp.nec emp.ff.de act.emp.& vend.si
iactum.ff.de hær.vel act.ven.l.non hoc mõ ad.sile.ff.de
fideicõ.libe.l.cum q̃ritur.§.itẽ si hære.vbi seruire debẽs
21 certo tpe†tempus, quo pp infirmitatẽ[b] nõ seruiuit,sup
b plere nõ tenetur.idem cum testator legat fructus, qui
nascentur primo anno,quia si nil nascitur, nil habebit
legatarius.ff.de tri.vi.& ol.l.cũ certus.ff.de aur.leg.l.ij. &
ibi. [*non obstantibus.*]dicit Archid. ꝙ nihil quo ad tales
fructus.vult enim,ꝙ priuilegiatus in hoc casu non ha-
bebit, sed ille vsus primum annũ,beneficiatus secundũ
& sic legens dicit,ꝙ ꝓ nihilo aliqui turbãtur super hoc
c.dicit ergo,ꝙ recta via fructus illi transeunt ad illum
vsum fabricæ,vel aliũ,de quo illa litera,all.av.q. j.ne is.
3 1.q.j.cum renunciatur.ff.de acqn.pos.l.cum hr̃des.ff.
de fur.a Titio ff.de leg.ij.legatus.ff.ad Tre.facta.l.restitu
ta.Inducit ẽt, quod in gñali indulgentia concessisse nõ
præsumitur,quod specialiter ꝯcessurus non fuisset in ꝓ-
iudicium illius vsus vel personæ,all.de priui.pastoralis.
j̃.de decim.c.ij.§ j.& de pœ.& remi.c.ij. quod fortificat
per opi.Vin.dicentis in decre.tua.de ver.sig.hanc indul
gentiam nõ extendi ad beneficiũ vacaturũ debitũ ex-
pectanti, cum duarũ indulgentiarũ valeat prima, nisi
de illa mentio fiat in secunda.s̃.c.mandatũ.s̃.de offi. de
le.ex parte.ij.& gñalior est indulgentia episcopi,q̃ expe
ctantis.s̃.de offi.leg.studuisti.Idem ibi Pe.de. dicit ergo,
ꝙ hęc lr̃a.q̃ dicit, vacabunt,intelligit̃ de postea vacanti
bus alteri non debitis tpe indulgentię.si dicat̃, ꝙ illarũ
clãrũ verba debent aliquid operari.j̃.de priui.si Papa.§.
j.in fi.de ma.& ob.solitæ.ff.de le.j.si qñ in prin. Ad hoc
nil rñdet,sed simplr̃ dicit,ꝙ nihil quoad casum istum
operat̃,vt ꝓdixi.Et sciẽdũ,ꝙ literæ reseruationis fructuũ
primi anni factę per Papam Io.lecturam meam appro
bant,nam in illa,quam fecit in anno primo post non
obstantia clare posita de ipsis fructibus si alteri debean-
tur,sicut submisit,declaramus,vt prætextu dictæ nostræ
deputationis non præiudicetur in totum eisdem, qui
alias primi anni fructus,redditus & prouentus fuerant
percepturi de priuilegio,cõsuetudine, vel statuto, quin
fructus,redditus & prouentus hmõi primi anni sequẽ
tis recipiant sicut percipere consueuerant temporibus
retroactis in deputationibus etiam,quas fecit anno vij.
& ix.quas autenticas habeo.dicit sic,quodq; illi,quibus
alias ex priuilegio,consuetudine,vel statuto fructus be
neficiorum vacantium primi debentur.anno sequenti
illos percipere valeant,sicut primo anno fuerant,si nõ
obstaret dicta nr̃a deputatio percepturi. Non nocet,
quod dixi super glo.mortẽ.quia ibi vsus est Papa verbo
volumus, hic aũt vsus est verbo declaramus.ꝙ satis fa-
cit ad propositum,& tñ nõ obstantia expressiora erãt,
q̃ hic,vt s̃.dixi. Audiui etiam per Regẽ Franciæ,cui cõ-
cessũ fuerat tale priuilegiũ per Bonifa.ad bienniũ,lite-
rã meã fuisse seruata,& (quãtũ percipio) cõiter seruat̃.

ADDITIONES.

a ¶Incipit.Vide Bar.in l.ita vulneratus in ij.no.ff.ad l.Aquil.& gl.& Bal.
in l.per hanc.C.de aduo.diuer.iudi.

b ¶Infirmitatem.An salarium debeatur infirmo pro tempore infirmita
tis,habetur in Spec.de loca.§.v.ver. quid si mercenarius.& l.si hæres.
§.Stichus.ff.de sta.lib.l.diem functo,& ibi Bar.& Doct.ff.de offi.asses.
& in c.consuetudinem.§.qui vero.de cle.non resi.gl.& Doc.& Flo.in
l.arboribus.§.de illo.ff.de vsufru.

SVMMARIVM.

1 *Diœcesis diuisio si fieret post impetratum rescriptũ, procedi potest ac si integra remansisset.*
2 *Officialis si conueniatur de eo,quod commisit in officio,an trahetur ad diœcesim vicinam.*
3 *Vniuersitas si non defendatur, non propter hoc excommunicabitur.*
4 *Reum trahere extra larem proprium durum est ex falsa causa probata tantum per iuramentum ipsius trahentis,*
5 *Iuramentum delatum per iudicem an reprobari possit.*
6 *Actor & reus si sint eiusdem diœcesis, ille locus est competens in causa appellationis,qui congruit in causa principali.*
7 *Appellatio si sit interiecta ante sententiam,si pronuncietur male appellatum,nunquid iudex primus reassumet causam.*
8 *Iudex an possit procedere in loco communi,si aduersarius expresse non consenserit.*
9 *Extra,aduerbium quid significet.*
10 *Executorum proprium non est citare,sed insinuare,inhibere,exequi.*
11 *Gratis,aduerbium quid significet.*
30 *Liberalitas offerentis an tollat suspitionem.*
13 *Conscientia est sui cordis cognitio.*

14 *Testibus*

14 *Teſtibus in vocandis duo requiruntur.*
15 *Religioſa ſunt, quæ religioſis adhærent.*
16 *Salarium non repetitur ab hæredibus aduocati mortui.*
17 *Canonicus eccleſiæ collegiatæ ſi ſit potior canonico eccleſię cathedralis non tamen poterit delegari.*
18 *Delicti commiſſi tempus in pœna inſpicitur, & non tempus ſententię.*
19 *Statum mutans an videatur mutare perſonam.*
20 *Legatus cauſam per ſe inchoatam finita legatione finire non poteſt.*
21 *Religioſus cenſetur ſeruus, & non poteſt eſſe iudex.*
22 *Pannoſus ſumitur dupliciter.*
23 *Loquendum eſt vt plures, ſapiendum vt pauci.*
24 *Abbas an habeat domicilium in ſuo.*
25 *Equus ſi propter cauſam ſerui moriatur, an ſeruus teneatur damnum reſarcire.*
26 *Salarium an communicatur tertio a duobus aſſeſſoribus diſcordantibus.*

C A P. XI.

STatutum. [*Iudices.*] de executorib.
dicam in §.in nullo. [*ad
noxam*] ponitur pro culpa, pro crimine, pro
peccato, pro pęna, & vltimo mō hic. Arch.
non curo cū prima tria communiter ſummantur pro
vno. Et facit, quod no. de regula. conſulti. in gl. ii. [*Cathe
dralium.*] ſi cathedralis ſit regularis monachorū, vel canonicorū rſariū, non putat Archi. cōmiſſionē illis factam valere, niſi religio exprimatur, alle. xvj. q. j. de prę-
ſentiū. & quod ibi no. & decre. cū olim. all. j̄. in gl. pone
Papa pro & ꝯ. hoc dictū facit ele. e. ri. c. ij. [*Canonicis.*] nō
dicit p̄bendariis, pp quod ſufficere vr̄, ꝙ ſit canonicus, licet ſub expectatione p̄bendę facit. j̄. de p̄b. ſi is cui. in fi.
cauſæ aut. quia nec in qualitate cauſarū, nec in auct. diſtinguit, vr̄, ꝙ ſi cā tpalis facta ēt inter laicos cōmittatur,
ſit locus huic cōſtōni. pro & ꝯ. facit. s̄. de ap. ſua nobis.
vbi de hoc ſcripſi, vbi poſui ſi locus non eſt talis, licet
iudex habeat familiares, qui ſibi pro ꝯſilio, & partibus
pro patrocinio ſufficere poſſint, non eſt huic conſtōni
ſatisfactū ſm Inn. Cōpoſt. & Archi. hic. & Guil. in Spe.
de cita. §. j. verſi. quid ſi locus. [*commode.*] hæc litera non
erat in decret. præſenti, quare ſignanter hic poſita vr̄, vt
non cenſeatur ille locus idoneus, in quo ſine multa difficultate non pñt haberi periti, victualia, hoſpitia, & p
tunc in loco neceſſaria. ex quorū defectu inſurgit incōmoditas. [*copia.*] i. abundantia, vel multitudo ſm Pau.
Archi. peritorū in iure, quod ēt exprimebat decre. illa p̄
ſenti. ſed forſan auctor hæc ſubſtituit pp. l. certi iuris. C.
de iudi. quia ſi qui eſſent boni cauſidici, dato ꝙ nō andiuiſſent iura, poſſent ſufficere. vel quia non ſolū periti in
iure, ſed ēt periti notarii & cauſarū experti ſunt & neceſſarij. ideo illud ſubticuit. Cum vero ſeu diœceſis, nō
dicit territorij, vel diſtrictus, ſuper quo vide, quod no. in
cle. ne Romani § ſane. in iiij. gl. & circa hūc. §. & ſequē
1 tē ſcias ꝙ † ſi poſt impetratum reſcriptum diuiſio fieret
diœceſis, procedi poteſt, ac ſi integra remanſiſſet, vt in
extraua. Io. quę incipit. ſedes apoſtolica. in fi. de reſcr. [*beneficialibus.*] dicam idē. j̄. de p̄ben. ꝗuis. j. §. j. [*non committatur.*] dubitari ſolet, quid ſi cauſa Florentinorum cōmittatur ep̄o Feſulano habenti capellā Florentię priuilegiatam, vt ibi ſedere poſſit, & inter ſuos iudicare, & in
qua habitat, & ꝙ valeat cōmiſſio, facit. j̄. de rer. permu.
c. fi. vt ibi ſcripſi, ſuper verſi. canonicatus. ſed ſi Florentinus, vel Feſulanus impetrat eam contra Feſulanum,
an poſſit in illa capella cauſam audire, inſpiciendus eſſet priuilegij prædicti tenor. s̄. de priui. porro. ff. de tranſa.
de his. [*ab epiſcopo*] archiepiſcopum, qui epiſcopus includit quo ad ſuam diœceſim, non tamen quo ad prouinciā, vt impetret ꝯ alios. vel alij ꝯ eum, computata dieta
a finibus prouincię, quia non eſt hoc hic expreſſum.
¶ Item quia nec per antiqua iura licuiſſet ſic agere in
duobus dietis, nec decre. iſta laxare intendit, ſed reſtringere. nec mirum, ſi aliud in prouincia, quam in diœceſi, vt j̄. de pręben. ꝗuis. j. §. j. & de conceſ. præb. executor.
[*diœceſi.*] hic ciuitatem cōprehendit, de hoc. j̄. de rerum
permu. c. vno. aut ꝯ. idem dicit Arch. in caſu conuerſo,
qñ. ſ. capitulum, vel vniuerſitas impetrat ꝯ alium, ꝙ nō
credo, ipſe alle. ꝙ ſunt vnum cum ep̄o, & pars corporis
ſui. vj. q. j. ſi quis cum. de his quæ fi. a prę. nouit. de verbo.
ſig. cum clerici. inducit ergo connexitatem & partē ſuſpitionis cauſam. de conſti. translato. ſed ipſe idē de officiali dicit, ꝙ ad eum non extenditur. tñ valde obſcure
2 loquitur. Dicit enim, ꝙ † officialis licet conueniatur de
eo, quod commiſit in officio, nō trahetur ad diœceſim
vicinā reſpectu loci, quo exercuit. ſi oſtiū diſtat forte ad
plures dietas, alle. quod litera dicit j̄. ꝯ prædictas. & poſtea ſubditur. nullus eorū. ſolum ergo de expreſſis oportet
intelligi, & licet ep̄i & officialis ſit idem conciſtorium,
non procedit id, vbi conuenitur ex delicto, cum illa ſit
actio perſonalis. itē licet ex delicto quis poſſit conueniri corā ordinario, non tñ reſpectu illius fori conuenietur corā delegato, cū illa non ſit ſua diœc. aſs ſequeretur, ꝙ
ēt ab officialitate remotus ibi conueniretur tñ cū loquitur in alijs, no. de teſta. requiſiſti. de ver. ſig. cū clerici. ſm
Archi. [*Capitulum.*] Capitulum ergo cōuenitur ſine prælato, de hoc. s̄. eo. ti. edoceri. Archi. [*quibus.*] qui hoc ſatis
exquiſite tractat de canonico. an impetret pro eccleſia,
vel pro canonico ſine mandato, quod videas. s̄. de proc.
c. fi. ſuper fi. vlti. gl. & de hoc. s̄. e. nonnulli. ſuper gl. ſic ergo. [*Vniuerſitatem.*] conuenitur vniuerſitas, de hoc. de ſi.
3 dilectus. ij. cum concor. † Et ſi vniuerſitas non defendi-
a tur nō pp hoc excōicabitur. j̄. de ſen. ex Romana §. vniuerſitatē. miſſionē tñ realē, ſi hēt bona cōia & ipſorū
ēt diſtractionē pati pōt. ff. quod cuiuſq; vn. l. j. §. quibus.
Et quō probetur vniuerſitatem, vel collegium citatam,
no. s̄. de ele. bonæ. j. in glo. & ſic eſſet. ibi vide. [*citatis.*] quo
modo hæc tria, quæ ſequuntur, ſunt diuerſa. vide. xxiii.
q. viij. in qualibet. aſs ſub. §. quamuis. & dicam. j̄. de ſen.
ex. cum ciuitatis. in prin [*caſtri*] duo no. ꝙ non diſtinguitur, qualis, vel quanta ſit villa, vel caſtrum. item ꝙ non
loquitur de qualibet vniuerſitate, vel corpore, ſed de
vniuerſitate ciuitatis, villæ, vel caſtri. In alijs ergo vniuerſitatibus, vel corporibus ſtatur regulæ, & non procedit
exceptio reſpectu huius partis, poſſet tñ procedere in
alijs corporibus reſpectu eius, quod ſequitur. j̄. verſi. aut
ſui. vnde ſi Bonon. vellet impetrare cōtra priuilegium
doctorum, vel notariorū, vel baccalariorum Bono. vel
extra domum Peruſij ipſorum potentiam perhorreſcens impetrare poſſet extra Bononiam vel Peruſium,
[*perhorreſcens*] idem verbum. C. quando impe. inter pupi. & vi. l. vna. Archi. [*caſibus.*] Archi. dicit, ꝙ conſulendo curiæ & cancellariæ excipit alium caſum. ſ. quando
ordinarius tulit diffinitiuam in cauſa matrimoniali &
appel. ab ea curia committet alteri ep̄o extra diœceſim
litigantium de hac conſtitutione mentione non habita pp ſtylum curiæ. quo ſolis epiſcopis tales cauſæ committuntur, vel alijs adiunctis cum cſa. tu frater epiſcope. [*pro conſuetudine.*] facit. xxxi. q. ij Lotharius. in ſuperſcrip. de offi. dele. cauſam matrimonii. de conuer. cōiu.
ex publico. contra eam de reſt. in integ. ex literis. de proba propoſuiſti. de teſti. ex tenore. ſed ipſe dixit ſe pluries
expertum, ꝙ in curia ſecunda iura ſuccumbunt de cōſuetudine, iſta in. Spec. de reſcrip præſent. §. ratione formæ nunc ad inſtructionem, in princi. & ab inde vſque
ad finē. §. inuenies multa alia, quæ ſunt de ſtilo curię
[*dictam.*] hic ponit Archi. quod ſcripſi poſt Vincen. de
reuocatione actoris. s̄. e. nonnulli. ſuper verſi ne quis. &
quod ſcripſi poſt Goffre. & Hoſt. de excep. olim duas, ſuper ver. duas dietas. quando. ſ. vię per aquam & per terrā
diuerſimodè diſtant a fine, gloſſat decre. nonnulli. vt ibi
dixi. [*conueniri.*] per literas delegatorum. ſ. a po. legatorū
vel delegatorum ipſius legati, tamen ipſorum officiales bene pñt vltra hoc citare. Arch id. & ſic ſeruatur. [*teneatur.*] dicit Arch. curiam tenere huic literæ ſatisfactū
per hanc cſam, cum aūt idē. [*ſicut aſſerit.*] ſui aduerſarij

potentiam merito perhorreſcat, mandamus &c.ae ſi
dicat, ꝙ non eſt neceſſe cauſam timoris exprimere. di-
cit &c, ꝙ ſi poſt impetratum & præſentatum reſcriptū
ſuiipſius fraude incipit iſte timor, poteſt actor petere,
ꝙ delegatus ſubdeleget extra diœceſim, ſecus ſi ſuberat
tpe impetrationis. Archi. licet hoc videatur æquum, ꝯ-
dicit tamen. ĵ. eo. §. in nullo. & illud teneas, vt ſtatim ibi
dicam de caſu conuerſo in ij. glo. fateor tñ, ꝙ expreſſo
conſenſu partium ibi poſſet audire, ipſe vero all. l. licet.
ff. de arb. ff. de inter. act. de æta. & ff. de dam. inſe. qui bo-
na. §. de illo. item ceſſat fraus & diuinare nõ tenebatur.
ĵ. de ver. ſig. c. vlt. & ŝ. vt ec. bene. vt noſtrum. [*proprium.*]
non putat Archi. ꝙ ſufficiat procurator etiam ad hoc
ſpecialis, remittit, vbi prolixe proſequitur. ĵ. de ele. vt eir
ca. & ibi dicam. & c. nulli. [*iuramentum.*] dubitare vidi, an
contra illud iuramentum admittatur probatio, ad ma
teriam vide, quod ſcripſi de elec. quamquam. §. illud. iu
per ver. iuramento. & ĵ. de tempo. ord. c. ij. ſuper gl. æqui
4 pollet † durum eſſet trahere poſſe reum extra larem pro
prium ex falſa cauſa probata per iuramentum tantum
ipſius trahentis. dicam ergo tunc ſtari iuramento, quā-
do non reprobatur, nec defertur hic iuramentum a iu-
re, ſed recipitur in defectum, quod probat dictio ſaltē,
5 & quod ſuper eo no. item conſtat † ꝙ iurm [b] delatū per
b iudicem reprobari poteſt. ff. de iureiur. admouendi. &
no. de iureiu. c. vlt. in j. gl. & ſic iam cõſului in cauſa ab
batis ſancti Boni. de Bidero Ceueten. diœceſis delegata
patriarchæ Graden. & collegis cum hac expreſſione ti
moris, habeo a domino epiſcopo Bonon. auditore ꝯdi
ctoriarū, ꝙ ſi reus appellaret, quia iudex non recipit pro
bationem contra iuramentum, cancellaria non daret
iudicem. omnino vide, quod dicam in Spe. de offi. iud.
§. fi. ver. vj. quærendum in fi. numeri. Procedat ergo, nec
citari debuit. nec ob. litera ſeq. quę intelligitur, quando
de facto citauit ſm Archi. [*cum autem.*] de cauſa appella
tionis dubitatur circa iſtum. §. quod dubium non ca-
6 dit circa. §. præ. † quia ſi actor & reus ſunt eiuſdem diœ
ce. ille eſt locus competens in cauſa appe. qui congruit
in cauſa principali. item non procedit dubiū ſi Medio.
conueniens Bonon. Bononiæ appellat, ſed procedit ꝯ
quando iu illis terminis appel. Bonon. reis, nunquid ꝯ
hunc. §. poſſit impetrare iu ſua ciuitate, ſicut fuit con-
uentus, vel in vicina infra dietam, ſi ibi tractus fuerat.
& ſic per plures dietas longe a Mediol. Audio, ꝙ tenet
curia. iudicem cauſę appella. dandum in loco, in quo
fuit negotium principale, ita ꝙ originalis rei habeatur
ratio in appellationis cauſa, ſicut in principali, ad quod
facit, quod ſcripſi poſt Innocen. & alios ŝ. e. tit. nonnul-
li. ſuper ver. ne quis. ad hoc. ĵ. de offic. ordi. vt litigantes.
per quam arguitur, ꝙ ſi cauſa eſſet beneficialis, vel talis,
quæ propter appellationem eſſet in curia, ibi tractabi-
tur, alias committetur loco, vnde delata eſt per æquita-
tem illius. cap. item non poteſt actor conqueri de loco,
7 quem elegit. ĵ. de reg. iu. quod ſemel. item † ſi appellatio
interiecta eſt ante ſententiam, ſi pronuncietur, male
appellatū, iudex primus reaſſumet caſum, ergo expedit
ibi appellationis articulū diffiniri, & de cuitando circui
tu & diſcurſu. ſa. cle. eod. titu. auditor. & ŝ. eo. diſpendia.
[*ſed in illa.*] & ſi non ſint de eadem prouincia. Archid.
vide, quod dixi. ŝ. de iud. c. fi. in prin. & quod no. iii. q. vj.
neminem. [*in illo.*] Primo ponit duo, a quibus vnum ca
ſum excipit ibi, niſi, ſecundo alia duo ibi, neq; caſum
prædictorum, per hanc literam patet, ꝙ omnes caſus
cōprehendit. vnde ſi is, qui dicens ſe perhorreſcere po-
tentiā aduerſarij impetrauit extra locum ſibi & reo cō-
munē. Et modo dices forte timorem ceſſaſſe per recō
8 uentionē, vel alter petit, ꝙ † iudex procedat in loco cōi.
iudex hic non poterit, niſi aduerſarius expreſſe conſen-
tiat. Et licet durum videatur, ſatis eſt, ſic ſcriptū, de com
miſſione minus eſt dubium per id quod ſtatim dicā ſu
per ver. quomodolibet agat ergo iſte coram ordinario,
ſi non vult agere in loco, quē elegit, vel impetret aliud

reſcri. idem dixi de caſu conuerſo contra Archi. ŝ. §. pro
9 xi. ſuper verſi. teneatur. [*Extra.*] † aduerbium deforis ſi-
gnat interpoſito interuallo. ſm Pap. quandoque poni-
tur pro propter. iij. q. vj. dudum. in fin. Archi. [*deputatus
fuerit*] ex hac litera & illa quæ ſequitur. neque alibi. ꝗ. ĵ.
illas. plus colligitur locum commiſſionis ponderandū
quam per ſuperiora his caſibus, quibus ponderatur die
ta. nam in. §. cum vero. ver. in his. dicit extra diœceſim
communē poſſe cauſam committi, ita quod nullus eo
rum vltra vnam dietam poſſit conueniri. & ſic nõ pon
derabat locum commiſſionis. §. proximus ſtrictius lo-
quebatur dicendo in alia diœceſi impetrandum & ad
illam trahendum. dummodo &c. ſed quia per. §. iſtum
locus ad quem trahitur, vel vbi ſubdelegatus debet eſſe
locus, in quo deputatus eſt, vnde concluditur, etiā his
caſibus ponderari locum commiſſionis. puto autem,
ꝙ in latis diœceſibus non curemus iudicem eſſe vltra
dietam, dūmodo reum non trahat vltra dietam, nec ex
tra diœceſim, in quo eſt deputatus, vnde ſi iu caſibus ex
ceptis Bono. contra Bou. vel alias Ferrarien. contra Bo-
no. impetrat iudicem diœceſis Floreu. diſtantem vltra
dietam, dūmodo ille infra diœceſim illā, & infra dietā
citet, procedit iudiciū, non curamus ergo latitudinem
diœceſis ſuæ in iudice, ſic nec in reo. nec aliter propter
10 amplas diœceſes ęque potuit prouideri. [*citet.*] quia † exe
cutorum propriū non eſt citare, ſed inſinuare, inhibe-
re, exequi. ŝ. c. j. §. j. de conceſ. præb. c. j. §. ex parte. & c. ſi ca
pi. & c. ſi ſoli. non putat Archi. in executoribus gratiarū
hoc locū habere, ſed in iudicibus cauſarū tantū, quorū
eſt citare & inuitos trahere. ŝ. c. nonnulli. & c. dilectus.
ij. de excep. olim. facit, quod poſt Inno. & Hoſt. ſcripſi de
de ap. ex ratione. ſuper fi. penul. glo. poſt prin. ſ. execu to
ri a iure ordinē non præfigi, vude ſeruari videmus, ꝙ
vnus executor datur in curia, qui ſtatim facit proceſsū,
& alij dantur ſine diſtinctione locorum, circa perſo-
nas tñ ipſorum bene ſeruat curia, ꝙ in prin. ei. dicitur,
cognoſcat de ſubdelegante, qui abeſt, quod hic no. Ar-
chi. dicam, ĵ. de offi. dele. ſi is cui. [*expreſſus.*] in decre. præ
ſenti. dicebatur, niſi citatio de cōmuni & vtriuſque par
tis proceſſerit voluntate, apertius hæc litera oſtendit ex
preſſum conſenſum neceſſarium. & no. Ioan. mon. ius
ſcriptū ex conſenſu partiū relaxari, alle. C. de epiſco. &
cle. auct. generaliter. in fi. dicit demū id verū, ſi ſolum fa
uorem partiū reſpicit, alias ſecus. de fo. cōp. ſi diligenti.
[*infra illas.*] Guil. Na. & Pe. ŝ. de offi. dele. ſi pro debilitate.
quorum dictū ponit Guil. uti. j. & ij. verſi. ſequitur. poſt
prin. dixerunt, ꝙ inuito actore non poterat delegari ex
tra diœceſim, ne auferatur ſibi diœceſis, quam Papa de
dit ſed inuito reo, ſic probabiliter loquebantur, uec ſuo
tpe terminata erant loca, quibus fieret commiſſio. [*per-
ſonis*] ſine his inutilis fuiſſet ſuperior prouiſio. [*dunta-
xat.*] ponitur pro tantum, ſic I. diſtin. ex pœnitentibus.
ĵ. de iureiu. c. j. circa. fi. Archi. [*quomodolibet.*] i. quolibet
modo interdicitur, & eſt figura themeſis, vide no. ŝ. de
verborum ſign. forus. & per hoc vniuerſale patet, quod
etiam de expreſſo conſenſu partium non poſſit alteri
loco, vel alteri perſonę committere, cum exceptionē
ſupra fecerit ſolum ad citationem & cognitionem, &
eſt mirum, ꝙ poteſt extra locum cognoſcere, ſed non
delegare. ¶ Inſuper quod hic & iu tribus. §. ſequenti. di-
citur, habet locū etiā iu conſeruatoribus. ĵ. de offi. dele.
c. fi. circa med. & ad intellectum huius. §. vide quod di-
xi de ſpon. & ſi quæſtiones. ſuper ver. recipientis. & hic
incipit pars. ii. vt in prima glo. quæ ſubdiuiditur in qua
tuor partes. & pars. j. in iſto. §. duo facit, quia præmiſſa
cauſa ponit regulam interſerens duos caſus exceptos,
primus ibi, niſi, ſecundus ibi, vel niſi. Et ſecundum ca-
11 ſum quadrupliciter exponit [. *prouiſurus* † *gratis.*] aduer-
bium qualitatis. i. ſine præmio temporali. ad id. j. qō. j.
gratia. & c. dictum. & c. baptizandis. ſecundum Archi.
æternum ſperare poteſt. xij. q. ij. cū deuotiſſimā. vel quic
qd aliud, tolle literā, recipere de eiſdē ptibus &c. [*Pocu-
lentum.*]

lentum]i.edibile.potabile, nec puto φ ad esum,vel potũ
ipsius delegati hic restringantur, puta religiosus est car-
nes non comedens, mittuntur ei perdices. pone etiam
in annona,vel fęno pro equis,idem in similibus[*mera*]
i.pura & sincera. Archi.[*liberalitate*]i.donatione.š.de do
12 na.c.fi.oblatũ. Nota,φ† offerentis liberalitas suspitionẽ
tollit.xviij.di.de eulogiis.sic.j.q.j.placuit vt vnusquisque.
& c.quicquid.xiij.q. ij.questi. c.in ecclesiastico. & c.seq.
Archid.[*possint*]non requirit,quod ɔsumatur, sed quod
consumi possit propter causam hoc exponit. j̃. de ver.
quodq;.[*moderantis.*]hoc statim exponit,vel repetit parti
bus.hoc declarat.š.ver.nec plus.& ver.sed & vbi[*vtilitas
vel necessitas*]de primo ponit Archi.exempla.ij.quæstio.
ij.c.fi.ver.iudices.de fidei.c.iij.ver.prętcrea.in Aut.vt oẽs
obe.§.ij.col.v.& quod no.iij.q.vj.neminem.in j.gl.de se-
cundo,de præscrip.quia iudicãte.ff.fi.regun.l.si irruptio-
ne,in fine.C.fi.regun.l.si quis.j̃.de iudi.mulieres.versi.vel
si forte[*occasiones*] No. ad id quod dixi de maio. & obe.
solitæ.in prin. sed & vide quod dicam.j̃.de ar.concerta-
tioni. in fi. Exigat etiam ab offerente ꝓm Archi. bene
facit.j.q.ii.placuit. C.de salga. hospi.non ore l.vna.li.xij.
[*Assessorem*]ij. pars ii. partis. Et iste.§. in assumendo as-
sessore duo membra distinguit. & primo pœnam adij
cit ibi,alioquin mẽbrum.ꝓm ibi.si aũt. Quid sit assessor
vide in Specu.de asses.in prin.[*Indigeat*] propter singula-
re videtur, φ si ex duobus alter indiget,alter non, locus
13 est assũmptioni[*Conscientia*]† quæ est cognitio sui cordis
ꝓm Papiam. Archid.[*propria*]dicit hic Archi.φ de reddi
tibus, quos habet ab ecclesia,tali non poterit prouidere,
quod hæc prolixe prosequitur tractans, an clerici fa-
ciant suos fructus beneficiorũ,de quo vide.j̃. de offi. or-
di. pręsenti.& ibi ponam,quod hic no.ad c.peruenit.de
fideiul. φ videtur contra primum dictum. respondens
dicit illud fuisse de speciali mandato papæ,alias fructus,
qui sunt esurientium. xlvij.di.sicut. in fi.adiudicari non
debuissent, vel loquitur de redditibus, qui non proue-
niebant ab ecclesia, vide, quod no. & dixi de præben. de
multa.versi.is quoque. & ꝓm eum ad istud ver. proprio.
concor.xij.q.ij.statuimus.in fi.& c.seq.& c.diaconi.š.de
appel.reprehẽsibilis.j̃.de sen. excõ.ca noscitur[*assumens*]
φ potest etiam partibus inuitis.de hoc.š.de offi.dele.su-
per quæstionum.§ verũ.in vlti.glo. de quo hic Archid.
[*faciat*]an de hoc possit ordinarius cogere partẽ inuitã,
dixi de vita & ho.cle.cũ ab omni.super glo.assessor[*nota
rii*] hic iubet notarios refrenari,etiam cũ eis vel assesso-
ribus lucra non participari. & hoc sentit Archi.ab hinc
parũ scripsit,& merito.qa supra scripserat plusquã petiã
& dimidiã [*excedunt*] ob hoc prouidet Io.xxij.per suã ex
trauag. sacrosan.circa salaria scribentium,registrantiũ,
ac etiã abbreuiatorũ literarũ apostolicarum beneficia-
lium, & contrafacientes ibi punit in fi.refrenet,quando
que reuertitur, vt in cle.de hære. volentes.§.notarij.ver-
ba ipsa corrigũt iudicem. quod dic vt ibi[*si quid*]hic vio
latores huius secũdæ par. punit, & pœnam aggrauat.&
no.φ decretum, φ ponit.finis tria facit,quia respicit iu-
ris effectum,non sufficiebat ad pœnã huius culpæ, quæ
consistit in facto.ideo necessaria fuit hic specialis proui
sio,simile, quod no. in cle.de hære.c.j. primo respon. in
vlti glo.restitutionem. facit. xiiij.q. v.non sane.& quod
ibi no.de multis casibus, de quibus dubitatur, an sit lo-
cus restitutioni.plene dixi de immu. ec. quia plerique.
14 post Inno.& Hosti.[*proferendo*].ponit †duo,φ in uocan-
dis testibus requiruntur.[*& inane*]si de facto grauaretur
pars ex tali processu,qui est irritus, ordinarius prouideat
illi informatus de notorietate facti,de ap. solicitudinẽ.
§.si vero.& vide quod dixi.š.eo.c.vlti.super glo.vlt.cum
suis remit.¶ Prima glo.diuidit & summat.¶ Glo.digni-
tas,remittit,obiicit, & dupliciter soluit. ¶ Gl.habẽtibus.
primo duo puncta declarat. secundo quærit,ar. pro fo
contrariũ. & ar.respondet.tertio ponit ius vetus.quarto
notat præsumi & c.alleg.viij.iura. v. soluit duas quæstio-
nes. ¶ Glo. pone papa.quærit & soluit.secunda pars re-
spon.per q.ponit opi. Inn.cum moderatione & declara-
tione.glo. quid de.quærit & sol.glo. quia verbũ, respon.
p q.quã ponit & determinat.gl.constitutio.quærit & re
mittit.glo.quidã dicunt,ponit duas lect glo.pro aduoca
tis. q̃rit & soluit q. fortificat & soluit. circa sol.duas opi.
recitat,& demũ soluit, determinat distinguẽdo.Cũ ve-
ro.gl.qa domiciliũ.respon.per q. ¶ Gl.hæc.verũ ad q.al-
le.pro & contra solutionẽ dubitando.¶ Glo. olim dice-
bamus,format q.bimẽbrẽ, & ꝓm mẽbrũ soluit,primũ
dupliciter exẽplificat, subdens aliud simile dubium, &
vtrunque simul soluit.¶ Gl.no.φ actor, soluit obiectio-
nẽ.glo.an dieta,quærit & remittit.glo.xij. soluit quæstio
nẽ.glo. & incitauerit. respon.per q.Glo. in tantũ. soluit
duas quæstiones.Insuper prima glo. continuat & soluit
quęstionẽ. Gl.cum numerus. respon. per quæstionem,
& solutionem. Glo.idem,soluit quæstio.¶ Gl.no.quam
minores.primo haberi exponit. ij. soluit duas quæstio-
nes.iij.quærit & soluit distinguendo. in fi.quærit, & du-
biũ relinquit. Gl.hic non habet,soluit duas quæstiones.
glo.no. haberi allega. duas concor. subdit contrariũ &
remit.glo.quia cõmune,sol.q.gl. no.iudicis. primo no.
& rationẽ reddit. secũdo de duplici scriptura distinguit.
glo.sic.j.alle.concor.notando casus contra regulam.se-
cundo quærit & soluit huic decre. respondens. Glo.pe.
ponit maliciam aduocatorũ,& duo antiqua remedia.
¶ In glo.ad idẽ.ibi ornatricibus, vide in præ.c. quã sit.in
iij.gl.¶ In glo. habentibus ibi se.ne.vide.š. de so.cõpe.ex
parte.in gl.ij. & ibi cetus,sequitur,iudicandi officio fun-
gitur.¶ In glo.quidam. ibi.[§.*quia vero*] nõ ponderat,φ
aliquæ mulieres recipientes filiorũ tutelã, & iurãtes ser
uarint iuramentũ. & ibi, nã ad ea quæ frequentius acci
15 dunt &c. Et ibi,† quæ religiosis adhęrent religiosa sunt.
¶ In gl.pro aduocatis.ibi[*ais prætor*]sequitur,qui non ha
bebunt aduocatũ. Ego dabo.& ibi.§.fi.incipit.sed φ sim
pliciter, vide, vt lite non conte.c.j.super.iii.glo.& ibi La-
beo.vide.š.c.nonnulli. in iiij. gl. & ibi continuus actus.
Si stipulatus sum Ephesi dare, inest tẽpus tacite, quod
ad iudicẽ.i.virũ bonũ remittitur. Et ibi[*ne in arbitris. ibi,
§.si autem*] non creditur verbo arbitri, qui dicit iuratũ.
¶ In gl.olim dicebamus.ibi.l.pe. incipit senatores. vide
de pro.c.fi.in j.glo.¶ In gl.no.pro eo. ibi [*voluntatis defun
cti*]sequitur,quæstio in æstimatione iudicis est. ¶ In gl.
no.qa ibi[*admonendi*]vide de ꝓcu.ex insinuatione. super
iij.gl.& ibi[*in bona*]vide de iureiur.c.fi.super.j.gl.¶ In glo.
quasi supra.ibi.§.sedebunt.vide in præ.c.consuluit.in gl.
ecce.¶ In gl. cum numerus. ibi [*ad hoc*] scꝫ relinquatur
arbitrio iudicis boni viri. ¶ In glo. ita quod non.ibi.i.se
quitur duorum aureorũ,vide in c.appellationibus.j̃.al-
le.in j.glo.& ibi.§.gallinarum.in gallinis committitur
furtũ.¶ In gl. nunquã minores.ibi, [§ *impendia*] vide in
c.finẽ.gl.sed nunquid.& ibi.§.cum tutor.vide de magis.
c.j.super iij.gl.& ibi,& si.§.j.si seruos.in fi.vide de so.cõp.
dilecti.super vlt.gl. & ibi, sed & si.§.j.si exhibetur seruus
qui ex operis se pascebat, procurat illum actor,alś pres-
byter illũ ꝓcurabit vt prius. & ibi.§.φ aũt. ij.is a quo pe
titur hæreditas inusitatis sibi sumptibus quas de bonis
hæreditatis fecit,videtur factus locupletior. & ibi[*si res*]
res mobilis petita restituitur, vbi agitur per bonæfidei
possessorẽ sumptibus petentis extra cibaria in itinere,
vel nauigatione facienda.¶ In gl.no.haberi.ibi[*non fiunt*]
vide de offic.ordi.quoniã.super,iij.glo.& ibi l.se.vide su
per gl.inferius all.hanc & seq.¶ In gl. quia cõmunionẽ
c ibi,diẽ functo mortuo legato Cæsaris assessor habet sa-
larium residui temporis, nisi pro ipso residuo tempore
locauerit operas. & ibi, qui operas aduocati non red-
dunt salaria si per eos non stetit, quominus agatur cau
sa, sicut locator operarum, per quem non stat, quo-
minus operas pręstet, totius temporis salarium accipit.
16 & ibi.§.diuus.†ab hęredibus aduocati mortui non repe
titur salarium.¶ In glo.sic.j̃. ibi.§.circa.ponit casum de
marito, qui volens vxori donare simulauit se vendere,
& ibi,[*quamuis*]vide in c.quanto.j.alle.in vlti.gl. ¶ In gl
ante

antepe.ibi, qm̃ in criminali & ciuili ministrat sumptus
testi,qui illum producit. & ibi. §.si quis autem.appellās
testibus, quos producit coram iudice appellationis mi-
nistrat sumptus & expeditionẽ itineris. ¶In glo.i.ibi, &
tractari. Io. Mo. diuidens decre.in vj.partes . de hac pri-
ma faciebat tres diuisiones, ꝙ primo statuit circa loca
& iudices . ij. circa actores & reos in §. cum vero . iij.in
§.in nullo.circa loca & iudices prorogat. Archi.non di-
uidit.¶In gl.ad idẽ.in fi.& l.di.vt constitueretur ¶In gl.
& ideo,ibi cum suis concor. Archi. alle. vt li.pen. c.j.&
quod ibi no. in ij.gl. & vide de accu. qualiter.i.& quod
ibi no.in prin.in quibus hic instat Archi.¶In gl.de offi-
cialibus, ibi episcoporum.Io.Mo.hic tenuit sine distin-
ctione,quod delegari poterat,cũ sint vnum consistoriũ
cũ epõ.j.ti.i.c.ij.& sic habẽt dignitatẽ,& iudex dignitatẽ
habet. ff.de albo scri l.vlt.& honor ei debetur.C.quãdo
prouo. non est ne.l. vlt.de app. vt debitus.& est ordina-
rius s̃m Goff. de hoc vlt.j. de offi.vica.licet istæ rationes
concluderent generalius,quam velit cle.vnde dic,vt ibi.
¶In gl.sufficit,ibi[*cathedralis*]dato ꝙ sit pauperrima se-
cundũ Innocent.Hosti.Io.Mo. & Archi.¶In gl.haben
tibus.ibi[*cum vicesimum*]ad hoc.ff de offic.consu.l.j.in fi.
& ibi[*præsumitur*] & ex hac præsumptione procedit hic
17 legislator.ita quod dato† ꝙ canonicus ecclesiæ collegia-
tæ sit peritior canonico ecclesiæ cathedralis,non m̃ po-
terit delegari s̃m Io.Mona. Cy.in l.certi iuris.C.de iudi.
quærit de habente dignitatẽ vel canoniam, qui delega-
tus est,an propter imperitiã possit recusari vt suspectus,
alle.ꝙ sic,ex quo cessat causa præsumpt. C.de episco. &
cle. generaliter.canonizata. xvj. q. i. generaliter. dic s̃m
Pet.ꝙ ex quo maior sibi prouidit vt tali,& eũ sustinet vt
peritum,hoc facit ius inter oẽs.ff.de sta.ho. ingenuum.
non recipitur ergo probatio imperitiæ, facit ad id.ix.q.
iiij.nonne. & ibi col.iij. Ad idem in Authen.de testi. §.
sancimus.col vij.& quod ibi no.in gl. no.maiorẽ.¶ Et
ibi[*possit*]idem Io.Mo.& Archid.satis hic tractat de illa,
quę desinit vxoratione, vel professione.& de hoc etiam
in Spe.ti.j. §.fi. ver.quid si cũ.& se.vide, quod no.in cle.
eod.titu.c.ij.in gloss.ij.Redeundo ad verba Archi.indu-
cit,ꝙ iste non est de casibus notatis in decre.in lr̃is.de of
fi.dele.per quos perit delegatio, inducit ẽt decre. qm̃.de
offic.dele.quia personæ,quæ durat,facta est cõmissio,ex
quo fuit nomen expressum, ẽt si dignitas adiũgatur.Itẽ
cum idoneus esset per casum superuenientẽ iurisdictio
non perdet,alle lv.di. præceptã.in prin.iij.q.j.ad limina,
quãuis ad casum deuenerit , a quo incipere non posset,
vt ibi,interpretemur ergo,vt res valeat.de ver.sig.abbate.
de fide instru.inter dilectos.§. cæterũ. alleg.etiã,ꝙ causa
18 cõmissionis.s.scientia remanet.alle.ꝙ† in pœna inspici
d tur tp̃s delicti commissi non tp̃s sententiæ.ff.de pę.l.j.&
l.mortis.in fi.& ff. de sta.l.ia cæteris.& his rationibus te-
net cum gl. In contrarium alle.quia deficit id, propter
quod fuit susceptibilis delegationis, ergo quo ad cãm
mortuus censetur,vt dictũ est.s̃.eo.susceptũ.alle.ẽt ff.de
iudi.si autæ.& l.si alter.& quod no.s̃.eo.sciscitatus. in gl.
19 si pendente. Item iste† mutauit statũ , & sic vr̃ mutasse
personã.l.di ferro.&.c.ponderet.iuxta fi.ff.de mino.si ex
20 cã.§.Pap. liẽt† legatus cãm per se inchoatã finita legatio
ne finire non p̃ot,vt not.Doct.s̃.de off leg.nouit.sic nec
isto officio finito.vel si est religionem ingressus.j̃.de ,pc.
q̃uis ponit demũ opi.Io.de Deo,quã vide in Spe.ti.p̃all.
ver.& ipse Io.ponit in libello canil.ad fi.Rub.quo ipe pe
rit instantia iudicij.in fi.& distinguebat,an sit lis conte.
vel nõ.de professo fuit hic disputatũ per fratrẽ Ia. qui al-
legabat,cum mortuus censeatur mũdo.xvj. q.i. placuit.
21 sicut morte naturali &c.liẽ† cæterus seruus.liiij. di.c.fin.
& sic non potest iudex esse.iiij.q.vij.tria.Itẽ professio ab-
soluit a voto scripturæ.a iuramento.de iureiu. peruenit.
& a solẽni pęnitentia.xxxiij.q.ij.admonere.ergo & a tali
præcepto.xix.q.ij,duæ sunt.Itẽ nõ habet velle, vel nolle;
quod qñq; necessariũ est,in iudice sæpe,nec abbatis vo
luntas vr̃ sufficere.ff.de testa.qui in potestate. Soluendo

tenuit,ꝙ remanet delegatus,& iurisdõnem retinet,quã
tñ sine abbatis licentia nõ exercet,simile de rescr.pasto
ralis,in fi.& vide,quod no.in cle.de test.c.vno.in v.gl.ad
q.facit de hære.vt officiũ.§.ad scribẽdas.& quod ibi no.
& si ingressus esset,& nõdum professus, vide qđ no.j̃.de
regu.beneficiũ.in iij.gl.quasdã qõnes, quas de delegato
ad aliã dignitatẽ translato,& de subdelegato mortuo,ꝗ
vti cęperat in addit. suis formauit hic Io.Mo.ponã j̃.de
off.del.quãuis.& ibi initiũ,idẽ Io.Mo. & idẽ in delegãte.
requiritur.n.ꝙ delegatiõis tpe delegare potuerit,de hoc
in Spe.ti.j.§.fi.ver quid si cõmittens.& in fi.& C.de vete.
l.vlt.li.xij.Io.Mo.& Arc.& ipse Io.Mo. hic multũ instat
in solutione ɔtrari decre. super eo. ij.de app.quod deci-
do propter ea,quę satis scripsi. s̃.de preben.dilectus.ij.su
per fi.ij.gl.¶ In gl.hic fine,in fi.idem Guil. in Spec ti.i.§.
fi.ver.quid si certus.& hic Arch.¶ In gl. pone Papa, ibi
[*exceptio*] idem Gui. in Specu.in prę.§. versic.quid si Pa
pa.vbi dicit secus in legato concor.Ioan.Mo.in §.insu-
per.& facit, quod no.j̃.de hære.c.fi.in mag gl.B.j̃.decre.
prę̃senti.dixit, legatum hoc non posse, nisi de consensu
partiũ.tu dic cõsensum non sufficere.j̃.§.in nullo. ¶In
22 gl.quid de.ibi,omnes.Io Mo.& Archi.ibi†[*pannosus*]s̃m
deriuatores sumitur dupliciter.i.pro stracinoso.i.attritis
& vilibus vestibus induto.Item pro eo,qui vestibus abũ
dat,iuxta primũ modũ hic intelligo . & ibi hæc consti-
tutio non ob. ꝙ delegati sunt ordinarij , quia de illis est
hoc expressum. Archi.¶In glo.quia verbum.ibi[*delega-
tis*]i.cum cõmittunt vigore delegationis. ac si dicam,ꝙ
si delegatus,vel ordinari⁹ ꝑcederet extraordinaria pote
state,ex illa committere posset non constitutus in digni
tate &c.¶ In gl. pone ꝙ.ibi.credo idem. Archi.¶In glo.
no.quia,in fi.vide.j̃.de offic.del. ab arbitri⁹.in vlt.gl.¶ In
gl.ciuitas,ibi,[*ciuitas*] idem Archi. & quod de diffinitio-
ne ciuitatis,& de finibus dic. hic ponit , ibi dicam.¶ In
gl.xj in fi.idem verbum.j̃.de offi.dele. statuimus.ij. resp.
ij.& ibi,concor. super gl.penul.¶In gl.pro aduocatis,ibi
[*non licet*]& si ibi est copia legistarum, & causa per leges
finiri non potest,ob.exceptio,alias non,sed cum diffini
ri potest per eos s̃m Arch.alle.ad primum.xi.q.i.si quis
cum clerico.in fi.ad fin.s̃.de no.ope.nun.c.j.& quod ibi
no.vulgi.Idem no.Io.Mona.hic,inducẽs illud Mar.Var.
23 loquendum †vt plures, sciendum vt pauci.& ibi, iudicẽ
sa.quod no.in Spec. de arbi.§.j. ver.sed si quis. & ibi s̃m
Inn.cul tñ, & Compo. plus placet, ꝙ ipse delegatus co-
gnoscat,& Guil.in Spe.de cita. §.j.versic.sed quæ loca.&
argu.hic.¶ In gl.quia domicilium, ibi.assumpto.& j̃.de
sepul.cũ quos. ꝙ intelligit hic Archid. in laycis seculari
bus , qui non tenentur ad residentiam . & sic intelliga-
24 tur, quod no.lxxi. di.primatus.in vlt.gl. Abbas† autem
non habet domicilium in suo.locus etiam,in quo tene
tur residere clericus, debeat ipsius domicilij reputari, vt
no.Inn.& post eum Host. de priui.ex ore.In gl.ciuitatẽ,
idem Archi. Vnde si alter de ciuitate, alter de dioce.vel
vterque de altera,sufficit,ꝙ in altera fiat commissio. ad
hoc in §.proxi.& prolixe hoc hic tractat.Inducit.§.cum
autem. j̃.proxi. ad hoc, quia quando actor & reus sunt
diuersarum dioce.Imperrare potest in ciuitate, vel dio-
ce.rei.¶In gl.hoc verũ.in fi.& eas vidi sub bulla.¶ In gl.
idem si.in fi.idem Archi. In gl.forte.in fi. idẽ Archi.qui
Intelligit hoc verum , etiam si culpa sua hoc contingat
vt magis inspiciatur iustitia & æquitas, quam delinquẽ
tis fauor, de exce.cum inter. alle.etiam.ff.de mino.Pap.
exuli.& s̃.de conces. præben,quia diuersitatẽ.In glo.pa-
ritas.ibi[*seruanda*]alle.Io.Mona.C.de fru.& lit.expen.l.fi.
s̃.de mutu.peti.c.ij.¶In gl. no. verbum.in fi. idẽ Archi.
¶In gl.episcopum.in fi. Archi. verius dixit.s. hoc verbũ
distributiue intelligendum . ¶ In glo.olim dicebamus,
ibi. non rei. s.de qua agitur. & ibi, idcirco. idem Archi.
¶In gl.no.& in fi. Archi.alle. xxiii.dist.illud.iv.q. j.si qui
sunt.xv.q.iii.de crimine.¶In gl.no. pro.ibi,inuestigare,
& ei fides facienda,de elec.scrip.ver. iij.de proba.ex lite-
ris.& no.iiij.q.iij.sæpe.& de off.dele.prudentiam.in glo.
sicut.

sicut.ſm Archi ¶In glo.no.ꝙ actor.ibi ordinario.vide, quod dixi de so.compe.si quis.ij. ¶ In gl. an dieta, in fi. idem Archi.¶In glo.no.ergo. ibi deputatus est. idem ꝙ locus sit insignis, vt s̄.versi. nec audiantur. Quid ergo si talis locus,in quo hæc tria cōcurrant, haberi nō potest, & remedium litigandi coram ordinario non subest,puta quia ab ipso est appellatum. Sol.exprimat hic Papæ, qui sibi prouidebit hoc expresso in rescripto,& ibi poterat idem hodie de distante vltra dietam venientem infra dietam,& infra suam dioc.vt dixi in tex.¶In gl.fi.ibi, non tenet.idē Archi.¶In gl.in tantū.in fi.idē Archi.quidā aūt dicunt cū Ber.& Host.inuito iudice partes cōuenire non posse, vt in alium locū citentur,pro eis fa ff.de iudi.l.j. §.si & iudex, citando tamen consentire videtur. lxiii.di.cum Adrianus. de transact.ex literis. ¶ In glo.secus,in fi. idē Arc.¶In gl.quasi.s̄.in fi.idē Io.Mo.¶ In gl. potest.ibi quod dixi,idem Archi.dicit hic.& ibi in iudiciis,& ibi super.j. gl.xx.significationes,quas ponit Ioan. Mo.super rubrica de iudi.¶In glo. cū numerus.ibi duo. Hosti. dixit de triduo in præ.decre.& si quæstiones, in fi. & ibi ad hoc, scilicet, ꝙ relinquitur arbitrio boni viri. & in fi.§.secundo.idem Archi.¶ In gl.j.idem Arc.& de hoc in Spec.de salariis,§.j.versi.quid si alieni. ¶In gl.nūquam minores.ibi alij. Ioan.Mo.& ibi, vnde dico.idem Archi.& ibi consilium. de hoc in Spec.de sala. in prin.

25 vbi & no.quid si † equus propter causam serui moriatur vel ipse cappa spoliatur, vel propter infirmitatē familia plus in loco moratur. quicquid ibi dicatur,damna non videntur resarcienda,sed solum expensæ per hūc §. facit s̄.de iniur.in nostra.& ibi ſm Inno.& apertius Vinc. in decre. eum ab omni. statim alleg. & de hoc in Spec. de sala.§.j.ver.porro.¶In glo.no.quia ſm. in fi.& quod no. Inn.Host.& Pet.de mu.per.c.j.Archi.Dy.remittit.xj.q.j. si quis cum clerico.¶In gl.hic non habet,ibi mulieres, idem hic Archi. fatetur tñ per hanc literam,quæ sequitur,ꝙ alle.cum propter causam,quæ sequitur,proficiscitur cōmunibus expensis, & si solum ab altera partium fuerit impetratus,dicens in hoc approbari opinio. Hostien.reprobari opin. B.quam notabat in decre. præsenti.eo.ti quā non habemus,& de hoc in Spe.de sala. post prin.hoc tñ non procederet,qñ impetratus distās vltra dietā venit ad partem dioce.suæ, quæ est.j̄.dietam,vt dixi.s̄.§. in nullo. quia tunc procurat impetrans,vt no.s̄. eo.nonnulli.in iiij.glo. & de excep. olim, in j. glo. & ibi idem dico, scilicet quod pauper nihil soluet, non tamen abundans soluet totum,sed reliquam partem ministrabit iudex, vnde dixit Archidiac. in §. assessore, ꝙ si altera pars est impotens soluere assessori. vel iudex partem illius soluet de proprio,vel si non habet vnde,remittit negotium ad superiorem,excusando se.s̄.e.si quādo.¶In gl.paupertas. in fi. de priui. & incōmodis paupertatis.remittit Archi.ad ea q̄ no. xj. q.iij. pauper.¶ In gl.quia forte,ibi[*peritus*] vide,quod no. xx.di.§.1.s̄.eo.sciscitatus.in gl.s̄.de consan.& affi.c.j. in fi.¶In glo.simile de.in fi.& j̄.de hære.c.vlt. ad finem.& vide, quod ibi dicam de triplici cā.qua quis relinquitur cōscientiæ,& habes concor.de hoc.s̄.de voto.c.fi.¶In gl.no.pro,in fi.patet aūt per hunc tex.satis esse,ꝙ assessor non sit de suspectis,licet non sit de considerantib.in quos forsan partes non conueniunt.¶In gl.sæpe.n.in fi. & hoc in Spec. de asses.§.salatiū.Et quid si duobus discordantibus assumatur

26 tertius ibi in ver.quid si duob.& ibi tenet, † ꝙ illi duo tenentur salarium cōicare tertio. ¶ In gl.ſm qualitatē.in fi.§.in honorariis. ¶ In gl.quia cōe.ibi s̄.proxi.& habet hoc locum,ēt si solū vna pars petit,vt in Spe.præ. §.ver. quid si alter.& ibi moritur.de hoc in Spe.de sala.§.j.in fi. ¶In glo.sic.j̄.ibi ad fi.& cle.de hære.volentes.ver.ꝙ si secus,& ibi per traditionem,ad hoc.j.q.j.eos.vbi de hoc.& nou repete prohibetur.¶In gl.vt si petantur ibi intētione.& sic cessabit quæstio no.in Spe.de teste. §.quar.ver. quid ergo si de teste.f.qui iurauit nondum productis articulis.¶In glo.pe.exigere.j̄.de iura.calum.c.ij.

ADDITIONES.

a ¶Vniuersitas.Quare vniuersitas non excōmunicetur,habetur in specu. de senten.excommuni.versi.itē nota.tamen si excommunicetur, nimendum est.vid.Flor.in l.vsufructuarius.de vsufr.nota tamen hic,ꝙ vniuersitas indefensa patitur primum & secundum decretum. l.j.§.quod nemo.& ibi Bar. in prin. ff.quod cui.vni.no.vide eundem in l.si finita.§. Iulianus.de dam. infec.

b ¶Iuramentum.Licet iuramētum a iudice delatum possit reprobari,tamen non potest recusari,vt habetur in specu.de proba.§.iij.ver.vij.quādo autem debeat fieri iudici,vide in l.iubemus.C. de lib.cau.& in l.generali.C.de reb.cred.

c ¶Assessor habet salarium. Vide Bar.in l.diem functo.in versi.no.ex hac l.& ibi Alex.contrarium tamen tenet ibi Bal.& Pau. de Ca.

d ¶Tempus delicti.Vide Bal.in l.propter. C.de adul.& no.in l.j.§.an bona.de iure fis.Bar.in l.omnes populi.j.q.v.princip.in versi.circa primū. ff.de iust.& iur.& in l.Titius.& ibi Bal.in ver. facit.ff. de testa. milit. & Alexan.in l.si seruum.in ij.opp. ff.si ex nox.cau.aga.Bal.in l.j.in ver.vnde distinguendum est.C.an seruus ex fac.suo.& in l.si qua.C.ad Ter.voluit allegare in versi.vlt. no.qui parum facit. & in l.affinitatis. C.commun.de suc. in j.oppo.& per Alexan.in l.j. ff.de pœnis.

SVMMARIVM.

1 *Consulum anteire debet,qui primo fuit consul.*
2 *Affectio multa significat.*
3 *Quinimo,quid significet.*
4 *Prius dictio,quid importet in verbis testatoris.*
5 *Homo probabiliter ignorans an ligetur ad culpam.*

CAP. XII.

Ibi qui. Ponit in fi.tres casus, quibus impetrās potior est,quos moderatur ſm Io. Mo.[*gratum*] ex parte concedētis est gratia,vnde donare dr̄, dc cōcess. præb.quia diuersitatem ad fi.quod dic, vt no.de præb.relatū.sed ex parte impetrantis est ambitio.j̄.de præb.quāuis.in prin.bene restringitur.e.ti.si plurib.§.j. ſm Archi. [*recipi*]de receptione loquitur,qua quis tribuit. & dr̄ collatio,sic s̄.eo.cum aliquib.hoc dico propter id,quod nota.in vlt.gl.huius partis de præb.Aliqñ forma illa cōuertitur.j̄.de præb.si clericus,puideret.licet.n.&c.Receptionis.Arch.signat ꝯria.de mu.& ho.l.rescripto.C.de ꝯsuli. l.j.li.xij.non sol.in l.rescripto. in prin. prout quisquis decurio creatus est.ita & magistratū adipiscatur,i l.j.de cō

1 sul.dr̄, † ꝙ inter cōsules anteire debet,qui primo fuit canonicus,ergo &c.Sol.secundo factus decurio vel cōsul ante creationem primi non habebat pure ius ad rē, hic secus.Et bene facit præ.l.j.de consu.in fi.vbi primus consul.secundo patritiatum adeptus præfertur secundo cōsuli,qui illū in patriatu præcessit. ita hic primo īpetrās, secundo casu adeptus præfertur secundo impetrāti,qui cum in casu præcessit. vide in mercu.quam posui de re. iur.sine culpa.in primo membro.li.vj. ij.q.& in so.contrariorum. ver.lex prima. Non debent,non ob.de procur.l.pluribus.vbi melior est conditio occupantis. & cōcor.s̄.eo.ti.non iniuste.quia vt dicit Ioan.Mona.hic papa voluit vtrunque obtinere,ordine tamen suo. & ideo primus est potior receptus post receptionem secundi, ex quo in persona secundi nondum factum erat perfectum.idem Archi. pertineat de iure, vel consuetudine. Archi.reseruauerat. si prouisor,qui reseruauit,moritur, non propter hoc reuertitur potestas ad ordi. collatorē, sed spectat ad papam,cuius anctoritate facta fuit reseruatio ſm Archid. alle.quod no. Inno.de iurepa.cum dile-

2 ctus.& decre.vt nostrum. s̄.de ap.affecta. † idem ver.j.de concess. præben. & si.c. ſm deriuatores componitur ex ad,& facio facis, mutata d.in f.& ponitur īformare pro punire,vel tormentare,& pro cupere, & dat versum. Afficit,informat,cupit,punit,hæc tria signat.cōmuniꝰ ponitur iuxta per modū secundum, vt patet.xiij.dist. nerui.ver.alius. ibi,plus in erroribus afficitur, de offic.dele. causam matrimonij.ibi,flagellis affecit. Mat.xij.contumelis afficientur. & xiij. morte afficient omnes, iuxta primum vel tertium modum,sumitur per nos quasi informata vel cupita. aliter sumitur. ff. de seruis expor. l. seruus.ibi,cum beneficio affici hominem intersit hoīs.

quin-

3 quinimò † de hoc hic Archi. dicēs ſm Vgo. ꝙ ſunt duæ
dictiones, & quod imo ſcribitur per duplex m. & eſt ad-
uerbium eligendi, & ſonat in potius, & affirmandi &
ſonat incerte, & eſt ꝯiunctio illatiua, & videlicet, quantū
igitur, vide. ff. de hære. institu. l. ſi ita ſcriptum. j. reſpon. &
quod ibi nota. in j. glo. verſicu. no. ꝙ quandoque poni-
tur pro at, quandoque pro vel ¶ Prima gl. ponit caſum
literalem. ¶ Tertia glo. reſpon. per duas quæſtiones. qd
ſi nō fuiſſet dictum de proxima, & quid de proxima de
betur alteri, vtranque ſol. cū determinatione. ¶ Quarta
gl. ſoluit contrariū & remittit. ¶ Quinta gl. obiicit, obie
ctionem impugnat & remittit. Glo. ſed ad quid, obiicit
& ſol. ¶ In gl. i. ibi, tutor incertus, ſequitur, teſtamento
dari non poteſt. ¶ In iij. gl. ibi, cum qui cal. vide de dolo.
c. fi. ſuper gl. ij. ¶ In gl. i. in fi. quæſtionem primam proſe-
quebatur Hoſtien. in ſum. de ma. & obe. poſt prin. ¶ In
gl. ij. ibi, ſi ſuper & de. c. ii. c. vno. & in fi. facit. j. de priui. c. j.
§ & idipſum. & quod ibi no. ¶ In glo. videbatur. ibi: [*illud*
4 *prius*] ſic † dictio prius in verbis teſtatoris facit dubium.
ff. ad Treb. quidam. j. reſpō. ibi, vel ſi prius quid ei accide
rit. ſic de hac dictione pene, an ponatur nominaliter an
aduerbialiter, no. C. de his qui a non do. ma. l. fi. j. gl. ¶ In
gl. ſed ad quid, in fi. & vide quod ibi no. in glo. contra. ſ.
¶ In gl. decretum. ibi, [*ignorantes*] hoc probat hic litera
ante præſentationem & in fi. ſignat cōtrariū. Ioan. Mo.
ff. de decre. ab or. fa. l. vlti. ſ. eo. li. de conſti. c. j. reſpondet,
ꝙ hic papa fecit gratiam, quam decretum ponendo cō
firmat, & fortius eſt hic duo facere, quā alterum ſolū.
ſ. de præben. dilectus. ii. Item hic ſuam inſinuat volunta
tē, quæ ſeruāda eſt in re, cuius eſt moderator, & arbiter,
vt ij. præ. decre. i. de concel. præben. C. man. in re manda
ta. idem Archid. remittit ad ea, quæ no. j. de præben. ſi
apoſtolicæ. iu dic, ꝙ ibi de decreto ordinarij, hic de papa
5 li. plus placet, quod ibi dicitur † hominem probabiliter
ignorantem non ligari ad culpam, vel eius pœnā. hic
dicitur, rē affici, in quo ſcientia non requiritur, collator
tñ excuſatur, vt ſ. & ſic concor. fa. j. de præben. ſi benefi-
cia. ¶ In pe. gl. in fi. ibi, fuit dolus alterius non impetran-
tis. Arch. hoc fateor tamen per dolum illius, exēplifica-
re poteſt dolus illius, vt ſi quia credebatur tenuis in pro
ximo vacatura, voluit recipi, ſed demū prius vacauit pin
guior. ¶ In vlti. gl. in fi. dicit Archi. quod hoc intelligi &
gloſſari poteſt per id, quod no. ſ. e. capi. in glo. & ita qui.
ver. alij dicunt. & de teſta. veniens. ii. in glo. ſed quare, &
quod no. Inn. eo. ti. mandatum. in j. glo. in prin. & in fi.
quod no. Hoſtiē. in ſum. e. tit. §. ꝙ cui, ver. quid ſi Abbas.
remittit tamen ad decre. ſi clericus.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum papæ quomodo ſit intelligendum.*
2 *Mandatum videtur nullum, quando conditio deficit.*
3 *Conuentionis ordo inſpicitur in pignoribus.*

CAP. XIII.

SI pro te. Quia pendet vſque ad fi. non
diuiditur. Ponit tamē primo
gratiam conditionalē vnius. Secundo purā
alterius. Tertio euentum conditionis & gra
tiæ. Quarto dubium diffinit. [*epiſcopi & capituli*] factum
enarrat. Idem. n. ſi ex aliorum conſenſu pēderet gratia,
[*priusquam*] de app. vt debitus. Archi. [*aſſenſus*] quærit hic
Io. Mona. in addi. quid ſi epſ & capitulum requiſita no-
lunt conſentire, poſtea vero conſentiunt, an talis cōſen-
ſus proſit impetranti, arguit ꝙ ſic. ff. de iur. do. ſi ſponſali
bus. rem ratam ha. quo. n. in fi. de procur. licet. ſed ꝯ. ff. de
1 adul. ſi maritus. ij. §. ſi negauerit. Et quia † mandatum pa
pæ videtur intelligendum de primo cōſenſu, vel diſſen-
ſu. fa. j. de præben. non poteſt. §. j. cum concor. ff. de pact.
dota. inter generum. §. vlti. de verbo. ſig. boues. §. hoc ſer-
mone. ff. de con. & de. l. hæc conditio, ſi in capitolium, &
2 l. qui fuerit. vnde † conditione deficiente mandatum vr̃
nullum ff. de peri. & com. rei vendi. l. neceſſario. Sol. di
ſtinguendo, an illi licet a principio ꝯſentire noluerint,
ſi tñ expreſſe diſſenſerant, & tunc proderit cōſenſus po
ſtea ſubſecutus. ff. de acti. emp. l. Titius. j. ff. de ſepul. vio. l.
iij. §. ſi is cuius. & d. l. ſi ſponſalibus. an expreſſe diſſenſe-
rint, & tunc ſequens conſenſus non proderit. ff. de iure
dot. l. ſtipulationem. & l. ie. & ad diſtinctionem faciunt
iura prius allegata, & quæ allegantur in præ. decre. licet,
& dicit ſic etiam forſan diſtinguēdum, ſi illa fierent in
donatione imperiali, q̄ vim legis habet. C. de dona. inter
vir. & vxor. l. donationes. & in legatis, in quibus voluntas
teſtatoris eſt lex, in auth. de nup. §. diſponat. colla. iiij &
tunc verba non ſunt extenſiua, ſed ſtatim ſuum effect ſi
conſequi debent. ff. de lega. i. l. h mōi. §. ſi Stichum, & tunc
ſtatim eſſet ꝯſumpta poteſtas, ar. ff. de opt. le. l. apud. non
ſic in contractib. qui poſſunt eſſe in ſuſpenſo. ff. com. u
nia prædio. l. receptū. in fine, de iudi. nō quemadmodū,
alias volūtas teſtantis & ꝯtus principis, qui pro lege ha-
bentur, eſſent ludibrio, quod eſſe non debet. j. de ele. cō-
miſſa. §. porro. cum concor. intelligit autem prædicta,
quando diſſenſus rite ſit. alias nō habetur pro diſſenſu,
ff. de bono. poſ. contra tab. l. non putauit. § non quęuis,
ff. de opt. leg. l. ij. qui ſatisda. cog. l. quoties. C. ne de ſta. de-
func. l. ſi pater. & no. ff de lega. j. l. ſerui. Pro principali di
ſtinctione facit de baptiſmo maiores, in fi apertius de ſi
mo. ſicut iuis. de homi. Pet. [*obtinuit*] idem vr̃, ſi non ha-
buit canonicatum, tamen ex vi gratię, vel proceſſus exe
cutoris erat affecta prębenda. ſ. c. proximo. anteſertur p
hanc decre. & per decre. quamuis. ſ. eo. tit. & per decre. ſi
apoſtolicæ. j. de præben. terminaui quęſtionem de legiti
mo, ꝙ præferatur prius nato, & poſt legitimato, vbi con
ſuetudo inter legitimos defert hæreditatem primogeni
to. ſi eñ ſm matrimonium eſt colluſio legitimatis, hic
ſit caſus, ſi reſtitutio, ſit caſus. ſ. eo. quāuis. Si confirma-
tio, ſit caſus decreta. ſi apoſtolicæ. vide in primo mēbro
ſecundæ quæſtionis, quam poſui in regul. ſine culpa. j.
de regulis iuris. ¶ Prima glo. ſummat. ¶ Secunda gl. ſol-
uit quęſtionē ¶ Tertia glo. reſpon. per q̄ſtionē & ſoluit.
¶ Quarta gl. obiicit & ſoluit. ¶ Gl. ſed pone, quęrit, arguit
pro. ꝯrium ſoluit, & argu. rñ. ¶ Gl. quid ſi, quærit & ſol-
uit. ¶ Vltima gl. fortificat textum. ¶ In gl. tertia. ibi. l. ij. in
fi. vide de ſum. tri. firmiter, ſuper gl. & ideo. ¶ In gl. quar
ta ibi. §. ex cōditionali. ſequitur, ſtipulatione ratū ſpes eſt
in debitū iri. & ibi, potior. j. rñ. vide de ſpon. duo. c. fi. ſu-
per prima gl. & ſm reſponſum ſtatim allegatū. vide de
appel. præterea. ij. ſuper gl. ij. & ibi, ꝙ ſi pendente. aſs eſt. §.
ſub. l. neceſſario. & vide de condi. app. per tuas. in tertia
gl. ¶ In gl. tertia in fine concor. quod no. ſ. eo. libro & ti
tu. cum aliquibus. in gl. ſeptima. ¶ In gl. iiij. ibi. ꝙ ſi pen-
dente. alias eſt verſi. ſub. l. neceſſario. ad idē. ff. ad. l. falc. i. l.
fundo legato. & in fi. idē Archi. & Dy. in regula q prior.
j. de regu. iur. vnde dicit Accurſius. ff. de vſufru. l. ſi tut. in
3 in vlti. gl. ꝙ † in pignoribus inſpicimus ordinē conuen-
tionis, & Ioannes Monachus dicit hic, ꝙ in lege potior.
ſecundo reſponſo, menſuratur poteſtas primi & ſecun-
di a contrahētibus. hic autem a donante, & cui plus do
nauit papa, ille ſit potior. j. c. proxi. j. reſpon. item. l. illa. &
eodē titulo, qui balneum. §. amplius. loquitur de cauſali
conditione, quæ non erat in alicuius poteſtate, ſed in in
ſidiis fortunę, & ex eo contractus ſolutior, ſed hæc con-
ditio non neceſſario, ſed volūtarie erat implenda, & me
dio tēpore papa cōferre potuit, vide, quod no. in Spec. de
obli. & ſolutio. §. j. ver. illud etiā quæritur, ecce. ¶ In gl. po
ne, ibi contrarium credo, idem Archi. qui ēt dicit, ꝙ de-
cre. vnica, ne ſede vacan. in ordinario loquitur. & in fin.
ad. le, quod dixi. ſ. de conſtitutioni. ex parte. in fi. ¶ In glo.
quid ſi, in fi. idem Archi. & facit de conceſſio. præben.
cum ei quem, primo reſpon. & vide. quod ibi no. in glo.
ſi enim. ¶ In glo. vlti. ibi [*iure*] quod habuit ante aliquod
ius primo creatum. & ideo potior. ſ. eo. quamuis. licet
ſpeſeſſet in debitum iri. Ioan. Mona. & Archi.

SVMMARIVM.

1 *Canonicatus ſi mandatur conferri, & apparet prioritas, præfertur primus.*

2 Pari-

2 *Paritas ad imparitatem reducta per aliquid additum ad alterum parium alterum excludit.*
3 *Gratia valida quo ad non curatum ampliatur per illam clausulam ad curatum.*
4 *Literæ a principe impetratæ an possint conualescere ex consensu grauati.*
5 *Causa necessario astringens præfertur voluntariæ, & longe plus fauoris habet a iure.*
6 *Gratia facta proprio motu recipit plenissimam interpretationem, & illa quæ non sit motu proprio, restringitur.*
7 *Gratia proprio motu data proprie dicitur beneficium.*
8 *Filius, vel veniens ab intestato cum alter sit extraneus, ille præfertur, si vtriusque par est causa, inspicitur præsentatio.*
9 *Conditio possidentis dicitur esse melior.*
10 *Expresso, dictio quid importet.*
11 *Sedes apostolica olim non grauabat ordinarios collatores super præbendarum collationibus.*
12 *Papa non intendit grauare ecclesiam de duobus, nisi id exprimat.*

CAP. XIIII.

Duobus. Casus. Si circa duos impetrantes in eadem ecclesia nō apparet prioritas, hæc decre. duo mēbra distinguit. & in secundo subdistinguit. partes pariter [similis] dicit Arch. similis non debet esse, quia fuit correctum, procedit correctio, vt puto, propter dissimilitudines, de quibus submittit. sed sustinetur litera per modū, de quo dixi in glo. Itē satis placet hæc litera respectu effectus, quo pusio similis est, licet forma dissimilis [faciendæ] si facta esset. ī. de beneficio vacante. vide quod dicam. ĩ. de præben. si a sede. in princi. [executoribus] non distinguit inter prouisores & cōpulsores [afferatur] non arguit Arch. ad id quod no. aui. ĩ. de conces. præben. si soli.
1 in gl. magna. ver. si aūt. canonicatus †ꝙ si apparet prioritas, præfertur primus, cum conferri mandatur canonicatus. secundo cui collatus est, quod benè probatur de præben. si apostolicæ. & per hoc patet, ꝙ prærogatiuæ ratio non est, ꝙ præbenda sit affecta, quia ēt cum conferre mandatur decreto apposito statim est affecta. ī. eod. tibi q̃ §. quinimo, [æquales] præsupposita igitur inæqualitate cessāt hęc dispositio, de hoc. ĩ. dicam [maior pars] dicit hic Archi. ꝙ non creditur duas partes de necessitate esse debere præsentes, remissiones de d. de elec. licet. super gl. pe nul. & tene, quod dixi de his quæ a maio. par. ca. c. i. sup gl. penul. [valuerat] si in ecclesia esset numerus iuratus, de quo noui in memo in rescriptis. neutrum possunt recipere. sed tenentur excipere ſm Archi. de quo satis dixi post Vin. §. constitutus. super tertia gl. Ergo si alter solus haberet clausulam, non obstante numero &c. non esset locus hic electioni, & facit ad quæstionē, quā statim subdā. Sed casus iste forte diuersus ab illo, quia ratione talis surreptionis etiam primo & secundo dicto non est locus. Vbi enim ponimus alteras nullas, cessat in totū huius decr. dispositio, sicut ēt patet in alijs exemplis, quæ ponam in gl. proxima de clausulis, quæ validant. Et si omittuntur, annullāt. Sed in illa clausula, de qua statim quærā, forte secus est, vt ibi dicam. & super gl. vt nec eligere, quęro, in literis alterius tantū est clausula, non obstante, ꝙ pro alio &c. vel similis, de quibus hic in gl. ante pe. an sit locus huic electioni & gratificationi. Et quia quæstionē hanc in cōmento huius decre. publicato iā est diu insolutā reliqui, ideo cum Caldarino adoptiuo meo & cum generis plena collatione præmissa plenius nunc instabo, & præmittendū est, ꝙ eadem est quæstio quo ad proximū. §. si vero. an s. altero solo habente illā clam p̄feratur alter nō hñs clausulā primo p̄sentās ad vtranque negatiuæ facit, quia cōnstat, hos versiculos locum habere solū in casu, quo gratię sunt ęquales. vt dicit tex. supposita inęqualitate recipiendus est habens gratiam potiorē. & sic nec alterius pręsentatio proficit, nec gratificationi est casus, cum ēt extra hūc casum, vbi apparet iuris potioritas, locum non habeat gratificatio, vt hic in gl. apparet aūt potioritas cęteris paribus in forma, quia propter illam clausulā isti nō obstat exceptio grauaminis ecclesiæ, quæ tamen obstat alteri. ī. eo. mādatum. & c. seq. Secundo conuenit, quod hic no. Ioan.
2 Mo. dicens notandū, ꝙ † paritas ad imparitatē reducta per aliquid additū ad alterum parium, alterū excludit, sed sic est in proposito, ergo &c. Tertio facit decre. quāuis. i. in 6. ĩ. de præben. negari enim non potest, quin ista gratia sit vberior, ergo impar sit, ergo hic sicut ibi effectus vberior. Quarto fingamus vnū saltē receptū fuisse prius auctoritate scribentis, cōnstat, ꝙ si neuter istorum postea impetrantium habet clausulam, neuter recipitur. Sed nonne si alter solus habet, necessario ille recipietur, cui grauamen non obstat ex vi clausulæ. & ex hoc duo concludo, quod fateri necesse est gratiā imparem. Secundo, ꝙ illa voluntas papę, qua illum recipi mandauit ecclesia grauata, fortius exequenda est ecclesia non grauata. Ad enucleandam aūt horum veritatē sciendū est de istis clausulis, quæ ſm stilū solēt obstāt ia, ꝙ interdum validant, interdum ampliant, q̃nq; nec validant, nec ampliant, q̃nque validant & ampliāt. Solū validāt, cum scribitur, non obstante defectu natalīū. ĩ. de fil. presby. c. i. vel ætatis, cum scribitur ad certum beneficiū, in quo ætas requiritur. ī. eod. si eo tēpore, vel cum clausula non obstante, ꝙ beneficiatus est, cōceditur impetranti. ĩ. de pręb. non potest si. vel q̃n in certa ecclesia habente numerum scribitur non obstante numero. §. eo. constitutus. De secundo, quod ampliant, patet q̃n clausula nō obstāte, ꝙ sit beneficiatus, ponit in literis prouisoris, cui fit gratia. ĩ. de præb. si cui. vel q̃n in terminis prædictæ decre. si corpe. ponitur clausula, non obstante ætatis defe-
3 ctu. †Gratia enim valida quo ad non curatū ampliatur per illā clausulā ad curatum, vel q̃n scribitur de pluribus ecclesijs forte eū beneficio acceptandi non obstante vero. validatur. n. quo ad nō habentes numerū, ampliatur ad habentes. ĩ. de conces. præb. ne captādæ. De tertio nō validāt, nec ampliāt, cū scribitur in certa ecclesia numerum non habente nō obstante numero, vel in ecclesia non grauata, non obstante, ꝙ per nos fuerit ecclesia vestra grauata. De quarto validat & ampliat clausula hodie visitata, non obstat, ꝙ aliqui nostra &c. vel prædecessorum nostrorū &c. quibus re volumus antehéri. ĩ. de pręb. c. pe. Restat nūc examinare an clausula, de qua loquimur, sit ita de numero primarū, s. q̃ validāt, ꝙ omissas literas annullet per viam surreptionis, an vero solū patet exceptis iā grauatis. Et vt certior sit dubitatio, quęratur de casu, quo ſm oēm op. omissio talis clausulę nocear. Quòd non annullet, vr, cū solum in fauorem grauati sit hoc ius, ꝙ recipere non arctetur nō habentem clausulam, cui fauori capitulū, vel grauatus renunciare potuit non excipiendo. ī. de regu. ad apostolicā. & c. pe. vnde dixit Inn. ī. eo. c. vt. ibi scripsi super gl. ij. tales literas posse per exceptionem elidi. si ergo non opponitur exceptio, illi renunciat. & sic valet exceptio de re iudica. inter mon. fortius ergo, q̃n expresse consensit. Contra, si iste expressisset ecclesiam per eundē papam grauatam forte literas non habuisset, & omne tale tacitū in beneficialibus reddit literas surreptitias, vt scripsi post Host. de Clemente. ī. eo. postulasti. super ver. vicarię. si surreptitię sunt, & tales beneficiales sunt nullę. & ipsarū processus, vt. ī. eo. ad audientiā. ii. vbi de hoc, ergo exceptio nō valet, nec executoris processus, maxime cum sit contra intentionē scribentis. ī. de pręben. c. si. & facit, quod ibi scripsi sup verbo intentio. & huic dicto assistit ęquitas in scientem ecclesiam grauatā, in ignorante secus, sed datur instantia de numero tacito ēt ab ignorante. Nec ob. si cōsideretur, ꝙ q̃n apposita est clausula, si pro alio non scripsimus &c. capitulum renuntiare possit fauori suo. nā ibi ex parte impetrantis nulla est surreptio. & sic nō est vitium in rescripto, quod vitium est hic propter taciturnitatē grauaminis, vt dixi, & tamen ēt hoc casu attentare posset executorē, prouisorem, vel aliū prouidere, vel pro

codere

cedere non posse, cum habuerit mādatum limitatum
quod non licet transgredi ēt de illius voluntate, cuius
erat fauor.j.de preben.cui de non. & fm hoc habemus
effectum clausulę, si pro alio in tantum, ꝙ si ille p colla
torē reciperetur, non esset apertius.§.eo.cum aliquibus.
Ex pręmissis ad quęstiones ꝯcludo, ꝙ si idē papa prius
ecclesiam de alio grauauerat, non est locus huic tali de-
cre. quantūcunque quācunque de proximis opi. tenea-
3 mus. nam si dicamus, ꝙ surreptio grauaminis ecclesię
vitiet literas non habentes clausulam. idem pro omni.
vt dixi.s̄ gl. proxi. de numero.s.ꝙ in totū cessat huius de-
cre. prouisio, ex quo alterę solæ valent. Si vero dicamus
literas valere acquiescēte capitulo vel grauato, in cuius
fauorē paratur exceptio, adhuc idem ad rationem im-
paritatis de qua satis dictum est.s̄. in prin. glo. hic adde,
ꝙ fm id effectus istius gratiæ pendet ex arbitrio alte-
rius.s.grauati. si ergo durante hac pendentia alter ha-
bens clausulā habuerit gratiam pure. & sic statim pro
eo fuerit affecta præbenda, ex hoc consecutus est priori
tatem super alio, licet postea euenerit, quod pendebat,
vt patet.s̄. c. proxi. nam si hoc procedit in eo, quē cōstat
posteriorem, vt ibi. fortius in eo, qui concurrit, & forsan
4 fuit prior. idem & fortius si dicamus † literas a prin. non
valere sed posse conualescere ex consensu grauati. s̄. eo.
5 quāuis. Item constat, ꝙ † causa necessario astringens præ
fertur voluntarię, & longe plus fauoris habet a iure, abū
dat ex hoc. j. de off. del. ab arbitris. multi, gl. super ea. Da
to ergo, ꝙ verū esset, ꝙ capitulū recipere posset nō hūtē
clausulam, cum tñ necessario teneatur recipere haben-
tē, cessat hæc dispō. bene facit ff. de cura. l. iii. §. spurios. &
cōcordantiæ quę ibi sunt in gl. & hoc maxime fm opi.
Host. de qua scribitur in gl. antepe. Sed illa prima gratia
pendebat. iste. n. necessario recipiēdus est. & alter non tal-
tem necessario Si vero pro alio prius non scripserat, &
sic litera non habentis clam erat valida, locus est præuē
tioni per præsentationē non habentis clausulam, & ēt
ipsius electioni. & tunc quia ille postea dr primus, alte-
rius clausula iuxta dicta s̄. in tertio membro non vali-
dans nec amplians incipit validare. & hunc, qui nunc
dicitur secundus, recipi oportebit. Si aūt habens clausu-
lam primo præsentaretur, vel prædigeretur alteri, non
habens clausulam vacuus remanebit, vt hic in fi. cū ge-
neralis clausula alterius, qui prior fingitur, non iuuet po
steriorem. Sed quæro, si cæteris paribus, quia vterq; , vel
neuter habent canonicatum, papa pro altero solo scri-
bit proprio motu, an sit locus præsentationi & electio-
ni, de quibus hic dicitur, videtur ꝙ non. per decre. si plu-
ribus. j. de præb. attenta causa diffinitionis, quam ponit
6 ibi tex. dicens, ꝙ † gratia facta proprio motu recipit ple-
nissimam interpretationem, & quæ nō sit proprio mo
tu, restringitur, & sicut ex his rationibus soluitur ille ca-
sus, sic ex eisdem videtur iste soluendus, vt præferatur il-
le, nec præsentationi, vel electioni sit locus. Item cōstat,
ꝙ illa forma nulla potest illius, pro quo scribitur, notari
surreptio, eo. iit. si motu, sicut ergo de præcedenti data,
sic nec de cōcurrenti necesse fuit exprimi in gratia, quę
7 ratio cessat in collega, ergo iste præferendus est. Itē † gra
tia proprio motu data propriedicitur beneficiū, vt præ.
c. si motu. ibi ; mera liberalitate impetrata vero sonat
ambitionem. de præb. quamuis merito. igitur ille præfe
rendus est, ita ꝙ alter prius præsentando. & sic suo facto
tantum fauorem eius non minuet. facit s̄. de don. cum
dilecti in fi. C. de bo. vac. l. ii lib. x. item si habes canoni-
catum, in quo tamen est ambitio, vt s̄. præterea nō ha-
benti, vt hic. i. respon. fortius ergo habens proprium mo
tum. vbi deficit ambitio. & viget fauor, est præferendus
non habenti, vel fateamur inæqualitatem esse notabilē
inter gratiam fauorabilem & odiosam & ambitiosam.
Ad prædicta veniat regula, odia. cum ibi not. j. de reg. iu.
hæc egerent declaratione, & satis puto, ꝙ declaretur, vt
s̄. Sed quid dicemus, cum alter solus habeat clausulam
anteferri, puto ꝙ in huius capituli terminis deficiet præ

dicta, quia Romani Pontifices contra prædecessorū gra
tias non contra proprias clausulā illā ponunt. j. de con
cel. præben. c. pe. Sed si ita esset, vt semel tantū vidi pro
quo facit decre. pe. j. de præbē. sed excusemus Celestinū,
vt ibi dicam in princ. indubitatū est, ꝙ in quolibet suo
membro deficit huius. c. dispositio. & illū recipi oporte-
bit, & reliquum, si non habet clausulā contra grauamē
ecclesiæ vacuū abire. Saluo ꝙ in clausula anteferri non
esset generalis, sed illum exprimeret. puta & te Titio, pro
quo sub hac data scribimus, volumus anteferri, puto il-
lum Titium recipiendū, dato ꝙ in suis literis clausulā
non haberet. nam clausula anteferri denotat præsenta-
tionem gratiæ cum ipsius tamen prolatione, vt in prędi
cta decre. pe. j. de concel. præben. facit. s̄. c. proximo. in fi.
s̄. eo. tibi qui. j. respon. in fi. & c. quāuis. j. de præben. cum
cui. & c. si eum. & c. si qui. & s̄. de priuil. ex ore. Et sic per
alium cōsequitur, quod non per se vt ibi. & facit, quod
j. dicam super glo. no. ergo. & super glo. non electi tē-
neantur, vt dicit Archidiaco. tenentur eligere melio-
rem, licet post electionem sufficiat, quod electus sit bo-
nus secundum no. de offi. cust. c. ij. cum ergo appareat,
cui competit in hoc exceptio, illā probet, cum regula sit
contra, vt hic. facit. ff. de probatio. in exc. ff. de exc. l. j. loā.
mona. ¶ Prima gl. summat. secundo arguit ad qōnē. vj.
gl. recitetur per quæstionē. ¶ Gl. no. quia ar. ad duas opi-
nio. ¶ Gl. nec in ipsius. respon. per quæstionē. ¶ Gl. no. te
nentur, quærit & soluit. ¶ Antepe. gl. primo exēplificat.
secundo alle. tres concor. tertio ponit tres opi. quarū se-
cundā dicit hic approbatam. vltimā impugnat, & im-
pugnationi respondet. ¶ In gl. no. quia. ibi, inane, in fin.
vide. c. cum āt super gl. ij. & ibi. § cū omnes. vide in præ-
dicto. c. de iudęis. super tertia glo. ¶ In gl. videtur enim,
ibi quod maior. sequitur. pars curiæ efficit. pro eo habe-
tur, ac si omnes egerint. ¶ In glo. no. tenentur. ibi huiusƒ
modi. §. fi. si legatarius decessit duobus hęredibus reli-
ctis. quorū alter vult vendicare, alter agere personali ex
testa. si sponte in actionē non consentiant, cogentur per
iudicē. & ibi, diffamari. statuit iudex terminum diffamā
ti statuum alterius. ¶ In gl. j. ibi [*voluit prouideri*] Host dice-
bat de hoc casu papam consulendū. de pręben. relatū. &
8 in fi. hoc intendo, si alterius potior est cā, vt quia † filius
vel veniēs ab intestato, cum alter sit extraneus, ille præ-
fertur, si vtriusq; par est cā, inspicitur præsentatio. alias
detur electio, sic potest argui. Accur. ibi non soluit, sed
arguit primo, vtrunque admittendū. secundo neutrum.
Ia. Bal. dixit vt ibi scripsit Cyn. & idem Bar. Brix. in quæ-
stione dominicali. nu. vj. q̄ incipit, cū duæ mulieres. in
9 fi. ꝙ † si alter solus possidet, illius melior erit conditio. in
stit. de interdic. §. cōmodū. facit. j. de præben. si a sede. Si
possidet tertius, dixit neutrū admittendū, quasi deficiat
probatio. ff. de testa. tute. duo sunt Titij. Et quia scriptu-
ræ sibi inuicē derogant. C. de fide instru. imputari. Gui.
de Su. dicebat vtrūque admittēdū per. l. quas ibi in pric.
allegat glo. & vt res potius valeat, quā pereat. ff. de verbo.
sig. quot. & de rebus du. l. quot. facit. s̄. de verbo. sig. abba
te. Itē Ros. de bo. pos. fm tab. §. fi. ver. respon. contrariis.
sed ad l. ff. de acquir. hære. cum qui duobus. non respon.
per quā videtur quibusdā quæstionē in contrarium ter
minari. Albertus. Odof. disputauit hanc quęstionē di-
cens eos tenere, si in altero instituti sunt venientes ab in
testato, illud valet, quando in altero instituti sunt extra-
nei, aīs neutrum valet, alle. C. de testam. hac consultissi-
ma. §. pe. & C. de codicil. l. fi. §. pe. Et pro hac satisfacit
hoc. c. vt prędixi. tamen ipse tenet, ꝙ si testator est miles,
valet vtrunque. ff. fami. er. hæredes. §. j. ff. de hære. insti. ex
facto. C. de testa. mili. l. j. & ij. Si paganus, neutrū valeat. ff.
ad Treb. cum qui. & ff. de reg. iu. quod contra. §. vbi duo
pro solido hæredes esse non possunt. ¶ In gl. j. in fi. idē
Archi. ¶ In gl. sic, j. ibi, si a sede. & facit. ff. de pigno. si fun-
dus. §. pe. ¶ In glo. quia si. in fi. Archi. prolixe tractat hic
approbari opi. ꝙ in beneficialibus ponderetur data. ¶ In
gl. non ergo. ibi, subaudi. idem Archi. & in fi. hoc verū
intelli-

intelligendo illud expresse, quod in fine ponitur, vt ibi no. Sed si intelligas de quadam notabili expressione, de qua quidã intelligũt, vt ibi dicã super gl. antepenul. tũc dico, ꝙ ille finis non excedit suã causam, nec contingit duos primos, quia illud ius nouũ in illis non est expressum, cuius potest esse motiuũ, quia hoc in primo casu prioritas in actu præsentationis, vnde in primo dicit illum præferendũ, sic. s. de consti. c. fi. in secundo dicit illu potiorẽ, sic. s. de maio. & obe. statuimus. quæ verba ex sui significatione & ex vi cõparatiui includunt & conseruant gratiam alterius, scilicet non habentis canonicatũ, vel secundo præsentantis, facit, quod prædixi in fine magnæ gl. sed vbi verba illa declarant ius antiquum, s. ꝙ expresse non tacite parere debet, papam velle grauare de duobus ecclesiã. tunc procedit hæc gl. facit ad prædicta de regulis iuris, quæ a iure. cũ suis concor. ¶ In gl. no. ergo. ibi, in quo. l. cæteris paribus. Ioan. mon. alle. C. qui po. in pig. ha. l. ij. & iiij ff. de procur. l. pluribus. C. de iure deli. sancimus. §. & si præfatam. ¶ In gl. no. quia. ibi [*auth*] Io. Mo. allegat de reli. & sum. fu. l. fi. Arch. alle. no. de ele. ecclesia. ij. in fi. vlt. gl. & i fi. facit ẽt ad id quod no. ff. depo. l. j. §. apud Iul. in j. gl. s. de duobus q se ꝯcẽdũt hæredes deponẽtis in solidum, & vterque vult satisdare depositario. dicit ibi glo. ꝙ dabitur primo venienti. & si simul veniunt, locus est gratificationi. ¶ In gl. ad quam. s. collationem, quando imminet facienda, nec esset absurdũ dicere ad præeligendũ alterum absentes vocandos etiam hoc casu, vt no. in simili. s. proxi. in v. gl. ¶ In gl non tenentur. ibi [*cum autem*] dicit Archi. cõpellentur officio executorum. Ioan. Mo. dicit, ꝙ cõpellentur a iudice, vterque alle. l. huiusmodi. & decre. nullus. inferius alleg. & ibi, si tibi. j. & c. si pluribus. in fi. cle. de iurepatro. vt constitutio. ante mediũ, & extrauagan. Io. suscepti. circa mediũ. & ibi. cum simi. quæ videas de probat. licet. in & super prima gl. ¶ In gl. vt nec. in fi. vt sic habeatur pro non impetrante. vnde dicit Archi. ꝙ si iste reciperetur, nõ diceretur auctoritate apostolica receptus, vt. ff. de le. j. vnum ex familia. §. j. quid dicat, vide. s. de præben. relatũ. in suffragio. forsan Archi. restrinxit se ad hũc casum, forsan generaliter intellexit, ꝙ si capitulum semel grauatum recipiat s̃m non habentem clausulam non obstante, quod pro alio, ꝙ receptio valeat, sed ille non expectat auctoritate papæ. Et idẽ de clausula, si pro alio, quod dixi. vide in textu in gl. ma. ver. nec ob. & versiculis sequentibus. ¶ In gl. non electi. hoc facit pro lectura mea, de qua super gl. sequen. puto enim, ꝙ si etiã in literis solius electi esset illa notabilis clausula, quam aliqui requirunt etiam per verbũ præsentis tẽporis, ita ꝙ non appareret prioritas, puta non obstante, ꝙ sub eadem data scribimus pro Titio, quod satis per id constaret papæ voluntas, ꝙ etiã vult Titiũ recipi, sed non sic in clausulis cõmunibus, quas esse oportet in literis non electi. ¶ In gl. antepen. ibi [*similis clausula*] puta non obstante si aliqui auctoritate nostra in canonicos sint recepti, vel vt recipiantur, insistant, q̃ ẽt est in vsu, dicũt quidã, ꝙ requiritur, ꝙ expressa fiat mentio, ꝙ scripserit pro altero, etiã sub eadẽ data, sed potissime destruitur hoc dictũ, quia iã ex hac clausula apparet prioritas. & sic non esset locus huic ꝯstitutioni, vt patet ex principio. & intelligo, quod ipse cõtextus clausulæ ex sola sui electione hanc prioritatem ostendẽt, quod non faciunt clausulæ, quas ponit gl. quæ licet habeat verba præteriti tẽporis, habet tñ incertitudinẽ ex conditione, nec iuuat dicere, ꝙ forsan eadem clausula est in literis electi, cum textus non dicat literarũ ipsorum, sed dicat, literam in ipsius. s. non electi, vt dicit gl. s. proxi. sed dices, ꝙ erat dare talẽ formã clausulæ, per quã plene fit expressio, nec apparebit prioritas, confiteor, vt si ponatur ibi verbum præsentis temporis, puta non obstante, ꝙ sub eadẽ data vos grauamus de Titio, vel scribimus pro Titio, sed si fas esset dicere, inhoneste transirent hæ literæ exprimentes eandẽ datã aliarum, & non exprimẽtes tacite, vel expresse, quem papa velit esse priorẽ, & esset parare laqueum, & scienter aperire viam discordiis, contra id. xxv. q. j. de viduis. ij. de dona. per tuas li. in fi. de resti. spol. literas. ver. porro. j. de ver. sig. c. ij. quia de tali clausula sic patenter & de sua forma captiosa non videtur litera intelligenda. s. de constitu. c. fi. iiij. di. erit. Et expertus fui, ꝙ quando sic in data cõcurrunt duæ gratiæ in eadẽ ecclesia, cum signãtur petitiones papæ vel referendarij alteri gratificant in data illũ, s. præponendo, vel alium postponendo, ꝙ si non fiat, locus est huic decre. aperte autem dico, ꝙ non transirent tales literæ nisi per inaduertentiam, vel ignorãtiã, quod multum efficaciter facit contra illos, qui requirunt expressionem talem, quæ designat scientiã illius concursus. illi aũt, qui tenent, ꝙ requiratur tam notabilis expressio, inducunt, quia per talẽ effusum sermonẽ, prout ponit gl. non apparet expresse, vt dicunt, prouidentis intentio, nec potest illa dici voluntatis expressio, inducũt l. ff. de verbo. obl. quicquid astringendæ. & de iniuriis, itẽ apud Labeonẽ. §. ait prætor. inducunt ẽt illa tria iura, quæ statim alle. gl. & ff. de li. & po. l. ij. & l. Titius, in prin. institu. de exhære. li. §. nominatim. j. de sen. excõmu. cõstitutionẽ. & potissime decre. procura. j. de elec. s. co. li. in nostra. & s. de testi. licet ex quadã. de consan. & affi. tua. dicũt etiam, ꝙ prouisio huius decre. fuit non tam ad vitandũ ecclesiarũ grauamẽ, quam ad vitandum iuris impossibilitatẽ, quia propter dare cõcurrentiã in hoc facto indiuiduo. s. vnius canonicatus & præben. s. de pręben. tuæ. videbatur de rigore neutrum admittendũ. ff. de testa. tu. duo sunt Titii. ff. de rebus dubijs. si fuerit. Vnde licet cõmunes clausulæ, quas ponit gl. tollãt vitium surreptionis, quod alias sine clausulis inesset literis, non tamen per ea satisfit dispositioni huius iuris sic disponentis de impetrantibus sub eadem data propter perplexitatem, vt dixi, cum nec per illas appareat papam vtrique prouideri voluisse. Circa hunc etiam rigorẽ, qui habet, ꝙ certa & notabilis requiratur expressio, opiniones variant. quidã enim volunt, ꝙ fiat expressio personæ & datæ. Alij dicunt sufficere expressionem datæ, & si nõ nominetur persona. Itẽ aliqui dicunt sufficere, si dicatur, non obstante si pro tali &c. alij contra, quia illud si est conditionale & sapit incertitudinẽ, & sic non esset expressio certa, debet ergo dici non obst. quod pro tali &c. Contra hunc igitur rigorem ex quo tot perplexitates insurgunt salua diffinitione papali adhuc me teneo cum gl. ad cuius intelligentiã aduertendum, ꝙ clausulæ, quas ponit gl. per quas patet, papam voluisse de duobus ecclesiam grauare, sufficiunt in duobus impetrantibus nedũ eodẽ anno, mense, vel septimana, sed etiam die, dummodo prioritas appareat, nec his casibus de identitate anni, mẽsis, septimanæ, vel diei faciẽda est mentio in literis secundi. & hic nulla opinio. vbi vero eadẽ est dies, nec apparet prioritas, hic est opinio, sed vellẽ doceri, super qua naturali æquitate, vel ratione fundatur opinio, quæ habet, ꝙ hic notabilis requiratur expressio interesse ecclesię, non video plus hic, quã ibi, nec impetrantis culpã, quia ergo non sufficit isti sicut illis clausula exprimẽs, papam velle grauare ecclesiam de duobus. imo videtur plus in isto casu quam in illis sufficere, quia illos constat esse secundos. iste vero electus forte fuit primus, ꝙ si constaret, & ipse papa de alio prius ecclesiam non grauasset, iste nulla clausula indiguisset, fortius ergo sibi debet sufficere cõis clausula propter dubiũ prioritatis, quam illis, quos constat esse secundos, facit de sepulturis sacris. de vsuris. c. fi. cum concor. Sed dices iudicare volo, & literam sequi, de ratione non curo. s. de feriis. c. ij. cum concor. Et certe bene iudęus & impius es, quia sine causa vis illum impetrantẽ excludere. nã licet tales gratię sint restringendę, j. de pręben. quãuis. nõ tamen perimendæ. s. eo. lib. & ti. si eo tẽpore. Et ad literã respondeo, ꝙ illud expresse fuit necessario ponendũ in textu propter opinio. de quibus in glo. quia si diceret textus, nisi ex tenore literarũ ipsius appareat &c. dispu-

taremus

taremus cũ antiquis satis esse, ꝙ tacite appareat, quod procedit eoipso, quod non apparet contrariũ, quia non ponit clausulã, si pro alio, vel nisi pro alio &c. cum igit in materia ista de tacito ad expressum esset opi. verbum
10 † expresse, solum intendit excludere tacitũ, non nouã, vel notabilẽ formam expressionis inducere. & hanc pu to fuisse mentẽ auctoris, cui fauet æquitas, nec ulla re- sultat iniquitas. Restat ad cõtraria respondere. Dico aũt cum adoptiuo meo prædicto, ꝙ illud expresse, quod po nit decre. cum aliquibus, non requirit aliã expressionẽ, nisi per quam appareat intentio papæ, quod patet ex ipsius capituli parte prima, vbi sine aliqua clausula per concessionem facultatis apparet ipsius intentio. ad de- cre. suseeptum, responde per id, quod ibi notaui super ver. expresse. & quod scripsi, de concess. præben. ex parte, in gl. & tamen in fi. Ad decre. si motu. responde, ꝙ ibi in vltima glo. ꝙ proprius motus aliter, quam per expressio nem illam vere scribi non potest. Ad leges allegatas, & decre. constitutionẽ responde, vt ibi no. super ver. nomi- natim. quod satis est, ꝙ constet de intentione exhæredã- tis, vel monentis, licet non exprimatur nomen propriũ exhæredati, vel moniti, decr. procurator, dat certam for mam, quam appellans habet necesse seruare. sicut eli- gens decre. quia propter baptizans, de baptismo. c. j. Sed talis forma hic data non est, sed satis est, ꝙ intẽtio papæ cui nec formæ possunt imponi, appareat per quascunq; clausulas, ꝙ ecclesiam vult grauare, decre. in nostra. §. e. coniuncta ad opi. tollendas cum cle. de offi. ordi. c. ii. lo- quitur de specifica mẽtione actus proprij, hic loquitur de alieno, decre. licet, & tua. faciunt pro. cum ibi loco propriorum nominum sufficiunt circumlocutiones, quæ certificent. Ad id, quod de incertitudine dicunt, fa- teri cogor, ꝙ cæteris paribus incertitudo vitiat. ʃ. de elec. c. ij. & ibi dabo remissiones super gl. alle. pe. Sed si pona- mus, vtrunque habere clausulam, hoc certum est, vtrun que debere recipi. Sed quis sit primus, est incertũ, quod certificari voluit hæc decre. sed in contrariis nulla certi- tudo. si neuter habet clausulam, & prius fuerat ecclesia grauata, neutrum recipere tenentur, alias si non fuerat ecclesia grauata, alterum tantum, si alter tantum habet clausulam, de hoc dixi in tex. Incertitudo autem, quę ex voluntate loquentis, vel alio modo reducitur ad certitu dinem, non vitiat. super quo vide, quod scripsi ʃ. de regu. iu. inspicimus. & vide totum suffragium in regula, in obscuris. Ad verbum vterque ipsorum, quod inducunt, infra respondebitur, & si rigor contrarius, qui mihi non placet, tibi placeret, tunc assertiue dicas, hoc ita restrin- gi ad hunc vltimum casum, ꝙ primos duos non com- prehendat, vbi ergo nulla est potioritas in gratia. nec in actu præsentationis, ita ꝙ gratificationi sit locus, & ha- beamus electum & non electum, tunc solum sit locus huic expressioni notabili, alias non, vt §. dixi super glo. non ergo. vnde nec resumuntur superiores casus, sic §. eo. tibi qui. in fi. huic glo. causam dedit casus, qui accidit in ecclesia Ferrariensi, in qua fuerunt duo impetrantes sub eadem data, sed alter præuenit in præsentando, & re ceptu: fuit, dicebatur, ꝙ secundus non habebat ius in ec clesia, licet in literis eius essent clausulæ generales per huncfinem. Et quia contrarium cõsulucram cum cer- tis doctoribus, & consilium modestabatur. ideo calamũ fatigaui, putans per hoc clare iustificatum esse consiliũ in suis terminis. qui enim finem capituli de specificis clausulis intelligunt, aduertant, ꝙ casus ille non erat in terminis huius finis. & ibi, approbatum dico. idem Ar- chid. & aduerte, quia si sequamur lecturam ingratam, de qua supra, ꝙ hic requiratur notabilis expressio, su- mus adhuc in disputatione illa, & opinionũ ambigua, de quibus sequitur. fateor enim, ꝙ per antiqua iura ca- sus ille non est certus, & ideo vtile est. illam lecturam se qui, quæ facit casum, maxime cum ibi faueat stilus cu- riæ, vt constat. Sed dato ꝙ meam lecturam sequamur, adhuc remanebit dubium de opi. Host. quæ sequitur, vt

dicamus, clausulã huic fuisse necessariam, quia pende- bat gratia, quæ necessaria non fuisset illa per adeptio nem præbendæ finita, quæ tamen opinio licet in æqui- tatẽ sonet, propter quod adoptiu⁹ meus eã amplectitur. & Inn. §. e. c. in prin. dicit hoc id non male dictũ, tñ nõ video, quod ibi bene iure probetur, & vt in facto aliqua
11 notitia habeat. Sciendũ, ꝙ † olim sedes apostolica super præbendarũ collationibus non grauabat ordinarios col latores, vnde in volumine decretorũ nõ menilini tales literas impetratas. Cũ aũt sedes ipsa hoc inchoauit, cœ- pit dare tria paria literarũ monitorias, præceptorias, & executorias. §. e. statutus. & c. capl'm. & c. existimatione. & erant quasi primariæ preces. sicut dicam de regibus. ʃ. de præbẽ. is cui. in prin. propter quod in singulis eccle- siis non scribebant nisi pro vno, & pp dubiũ ad hoc gra- uamen vitandum frequentabant clausulam, si pro alio vero scripsimus, & de hac eo. c. mandatũ. & duobus ca pitulis sequentibus, sed ex capitulo mandatum. & se-
12 quẽ. elicitum est † ꝙ non intendit papa grauare ecclesiã
a de duobus nisi id exprimat, & in hoc residemus ample ctẽdo opi. quæ dicit, tale propositum perdurare, nisi cõ- trarium exprimat, ad dictum Hos. esset responsum, si di ceres, ꝙ hæc præbenda vacabat, ita ꝙ vnus electus fuë- rat ad præbendam vacantem, & sic finita erat prima, & tamen defectus clausulæ impedit secundum. pro hac le ctura faciat, qđ hic in primo & secundo respon. dicitur de præbenda. Sed forsan respondebis, ad hoc inspici tẽ- pus datæ. Ad decreta. præsenti. quam inferius allegabo. Respõdeo, ꝙ hoc dicere esset absurdum, ꝙ papa limitã do eo modo potestatem legatorum intelligatur pro- prium limitasse, cum tamen plenaria dispositio eccle- siarum etiam non vacantium ad eum spectat. ʃ. de præ- ben. c. ij. in princ. nec conuenit arguere de ligato legibus ad solutum. hinc est hoc certum fore, ꝙ ligatus prima pendente non posset facere secundam cum clausula non obstante, quia ligatę sunt eius manus per illam cõ- stitutionem. & ibi [*stylus*] circa hoc vide, quod scripsi in decre. mandatum, super secunda glo. & ibi [*necne*] arg. pro eo. ʃ. de offic. delegati, præsenti. ad hanc responsum est. §. ¶ In glo. pe. in fi. ex quo enim per clausulam non obstante, quam habet secũdus, apparet, quod papa gra- uare voluit ecclesiam de duobus, concluditur, ꝙ vtri- que voluit prouideri. vel quia voluit post illum isti pro- uideri, ergo vtrique.

ADDITIONES.

a ¶ Surreptio grauaminis. Adde, quod no. in c. super. de cohabitatio. cler. & mulie. c. ad audientiam. ij. & c. dilectus. primo, de rescrip. & Alexan. consi. clij. j. parte.

b ¶ Intendit Papa. Adde hic, quod habetur in specu. de excep. §. iij. versic. sed quæro.

SVMMARIVM.

1 *Ambire est cupere, & maxime honores.*

2 *Importunus dicitur inquietus, quasi non habens portum.*

CAP. XV.

1 Quia per Ambitiosam, ꝙ † ambire est cupere, & maxime honores, tractat hic Archidi. quod dicam. ʃ. de elect. auaritiæ, vbi per Ioan. Mo. & vide, quod no. & dixi vt in cle de regula. vt professores [*importunitatem*] quasi infestationẽ & inquietudinem, vnde dicitur im-
2 portunus † infestus, inquietus, non habens portum, idest quietem. & secundum Hug. componitur ab in & por- tunus, qui dicitur quietus. i. portum tenens [*concessimus*] quandoque per extorsionem, vt dicit constitutio lo. exe crabilis. in principio, quæ satis congruit huic principio. & vide cõcor. de iureiuran. ad nostram. iii. super prima gl [*altera*] pessimum erat, ꝙ vna ecclesia sic ancillaretur alteri, vel scholaris factus peritus non seruiret ecclesiæ. §. de magis. c. vlt. secundum Ioan. Mo. & dic altera expres sa vel nõ expressa [*vagandi*] hoc ad inconstantiam perti net & animi leuitatem. xvi. q. i. monachi vagantes. Ar- chi. [*omittitur*] quod est mortale l. distin. contumaces. de

cele.

cele.mis.dolentes.Archid.ibi dixit de hoc.& facit,qđ di
xit eo.ti.c.j.super gl.si.similes,vt illa,de qua hic in iij.glo.
[*Ecclesiis*]vt lateranen. sanctæ Mariæ maioris, & sancti
Petri ſm lo.mona.[*dignitatibus,*]vt de Archidiaconatu
Baiocen.dioc.lo.mona.& Archidiaconatu Bon. nam
dicit Archid.ꝙ ipse Bonifacius concessit ipsi Archidia
conatui, ꝙ Archidiaconus ibi residēs percipiat omnia
beneficia cuiuscunq; status,vel præeminentiæ,& depu
tauit executores[*reuocamus*]dicit Archid.ꝙ cum reuoca
tur indulgentia,non oberit habenti nisi postq̃ sciuerit,
alle.ff.de procura.si procurator.ff.de insti.sed & si.ſt.mã.
si mandasset.& l.si præcedente.de proc. non iniuste. 28.
dist.proposuisti.all.no.per Inn.& Host.de conces. præb.
quia cūctis.Dicit tñ,ꝙ quia ista reuocatio est iuris cōis,
omnes post duos menses illā scire dicentur, vel præsu-
mentur,all.quæ no.in præ decre. quia cūctis.¶Prima
gl.summat,& dicit vnde sumpta.¶Tertia gl.exponit p-
petuum,& infert a contrario.secundo quærit,opi.ponit
cuius ɔtrium soluit.¶Glo.vt legendi.commendat licē-
tiā ad studiū & tractat a quo detur.¶Penul.gl.quærit &
soluit.¶In gl.i.ibi.l.j.cuius textum videas. c. si gratiose.
super gl.id est.& ibi,sufficit.vide in gl.statim.all. ¶In gl.
no.futurę.In fi.conducens ab vsufructuario ad certum
tempus cogitare debet,ꝙ prius decedere posset. ¶In gl.
pen.ibi.§.Papinianus.alle.idem papa,& allegata est lex,
quæ icipit,si inter fratres.ibi dicitur,ꝙ libertatem supre-
mi iudicij quis sibi auferre non potest.In glo. vlt. ibi, di
gna vox.ibi,oraculo præsentis edicti, quod nobis licere
non patimur,indicamus.¶In prima glo.in fi.præponit
constitutionis cām impulsiuam & finalem. Secundo
ibi.nos volentes.statuit primo de pręteritis.secūdo de fu
turis ibi.& eatum.¶In gl.iij.ibi.l.j.ibi de hoc. Arch.alle.
lxx.dist.sanctorum.& ff.de procu l. 4.& ibi[*non sunt*] fa-
cit.ff.eod.diui.in hoc iudicio.§.si conueniat.& quod ibi
no.& ibi,donec erit,ipse clericus cui ꝯceditur. nō enim
intelligo de indulgentia concessa principi pro suis cleri
cis.nam puto cum Io.mo. ꝙ illa non tollitur per hanc
cōstitutionem,& hoc probant versi.beneficiorum suo-
rum,per quod patet, ꝙ nec regula, nec exceptio huius
capituli contingit illum casum. Et si dicas, ꝙ casum il-
lum contingat,adhuc illud dictum procederet,si digni
tati non expresso nomine principis concessa sit gratia.
§.de officio deleg.qm̃ Abbas.& ibi,dicunt quidam.Ioa.
mona.& respon.ad l.sufficit.ꝙ loquitur de indebito so-
luto repetendo,hic vero contenditur de debito expresse
non violato seruando, quod est fauorabile, non video
quid iuuet hoc dicere.& ibi, donec in scholis exuli gra-
tia ponit primum,sed idem de sequentibus.¶In gl.quid
de iure.in fi.vide,quod ibi dixi post Host.super vlti. glos.
¶In gl.vt legendi.ibi,suorum.tene,quod dicam.j.de ele.
licet ca no.super gl.penulti.¶In gl.cum eas.ibi [*dispensa-
tione*]quæ ipsum non liberat, quin teneatur in altera re
sidere, nisi in pluralitatis dispensatione id expresse dica-
tur,vt no.j.de præben.non patet.in glo.quarto. ¶In glo.
quæ hodie.in fi.in vltima glos.& ibi etiam remittit Ar-
chid.¶In glo. vnde priuatus.& ibi. vt de hoc plenius in
cle.de pœnis.cupientes.ad finem magnæ glo.¶In glo. si
ergo.in fi.vt j.de priuilegijs.ne aliqui.

De consuetudine. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas dicitur diuersis modis.*
2 *Officium differt a dignitate & personatu.*

C A P. P R I M V M.

CONSUETUDINEM. In contrarium,tantū
valet,quantum si diceret de ipsius initio[*Ca
nonici*]no. primum, cui coniungitur,quod
sequitur insimul & præbendam [*personatus*]differētiam
dignitatis, personatus, & officij prolixe tractat hic. Ar-
chidia.de quo scripsi post modernos de præben.de mul
1 ta.versicu.addentes,in glo.sanc. Et quomodo † diuersis
modis dicitur dignitas.nota.de cleri.nō resi. quia non-
nulli.de rescri.sedes.& liiij.distin. denique. dicit autē hic
Archi.quod si dignitas sumatur large prout est pręemi
nentia in gradu comprehendat personatum, facit de in-
sti.cap.fina.& hæc quandoque dicuntur inferiora mi-
nistę.de ele.cum in cunctis. §. inferiora. & ponit quasi
ad literam,quod ponit Hostien.in summa de præbend.
§.quid si dignitas.secundus §.est.Si vero sumatur stricte
accipitur pro episcopatibus,personatus autem pro Ar-
chidiaconatibus,& his si.Dicit demum ipse Arc.sumēs
hoc ex his, quæ scripsi in prima glo.ꝙ altero de tribus
modis dicitur dignitas ecclesiastica.Primus,quando qs
habet administrationem rerum ecclesiasticarum cum
iurisdictione.lxxxix.distin.volumus. & capitulis sequen
tibus.Secundus,quando habet nomen dignitatis & prę
rogatiuas in ecclesia tam in choro quam in capitulo
licet non habeat veram administrationem, vel iurisdi-
ctionem,dat exemplum in Archi.Parmen.alleg. ſ. co.
cum olim.Tertius modus est, quando ex ecclesię con-
suetudine habetur pro dignitate,cui stabitur.ff.de legi-
bus.de quibus.§.inueterata.xij.distinc.consuetudo.& c.
quemadmodum. personatus autem cognoscitur ex
prærogatiua chori & capituli in optionibus processio-
nibus,dandis vocibus & similibus,plusquam alii cano-
nici eiusdem ordinis,minus tamen,quam alii dignita-
tes habentes. quę in prędictis pręrogatiuis pręferuntur
eisdem,alleg.decr.de præben.de multa.& decr. dudum.
ii.de ele.officium vero,vt ipse dicit,multis modis sumi
tur aliquando pro dignitate,vel personatu.alleg.i. q.iii.
episcopus.de cle.non resi.c.iii.de pręben.ad hoc,de con
ces.pręben.c.ii.quandoque litigare dicitur officium. 16.
q.i.de præsentium.in fi & is,cui commissa est dispensa-
tio,habet officium,vt s.in proœmio, & habens secularē
potestatem,vel tabellionatum habet officium.j.de im-
mu.ecclę.cap.j.& de hęreti.vt officium.§. ad conscribē
das.Et prępositura dicitur officium. de electio.dudum.
j.de plebania. ſ. de statu. monaco.quod Dei timorem.
2 Sed quod † officium [b] differat a dignitate & personatu,
b patet.j.de præbendis quia sæpe. & cap. fina. Dicitur au-
tem officium simplex,quando quis habet administra-
tionem aliquarum rerum sine aliqua prærogatiua in
choro,vel capitulo vltra alios sui ordinis,sicut sunt præ
positi ecclesiæ carthon.item si quis habet id, quod ha-
bet annexum sine honoris prærogatiua, sicut sindici,
procuratores,castaldi,de quibus.prima quæst. iii.salua-
tor.C.de procura.l.alienam. item vicedominus. lxxxix.
dist.§. officium. Si autem cum officio iurisdictionem
haberet,vt cāmerarius Papæ,dici potest,quod sit digni-
tas,argumen.ff.de officio præte. Augu. l. prima.de offi.
præ.l. legatus Cesaris. C. vt causa fisca. l. prima. & per
totum,tertio modo cognoscitur officium per consue-
tudinem ecclesiæ habentem illud pro simplici officio
non pro dignitate, vel personatu dicit autem, quem-
cunque habentem dignitatem habere personatum,
sed non conuertitur. item personæ, secundum vulga-
rem Anglicorum sunt curati, qui tamen non sunt in
dignitate, sicut alibi dicuntur priores, alibi Abbates,
de hoc in prima glossa. [*absque*] dicit Archidiaco. ex-
clusiue ponitur, & remittit, infra de procuratoribus
qui generaliter.§. primo. [*sedis Apostolicæ*] Archidiaco.
dicit hoc confundi opinio. dicentium, quod episco-
pi dispensant in talibus, & tenet, quod licet non di-
spensent ob prærogatiuam meritorum, ex necessa-
ria tamen, vel vtili causa dispensare possunt, cum
decretal. nostra solum de pluritate in vna ecclesia
loquatur. negat in pluralitate diuersarum ecclesia-
rum, hanc opinionem aliqui reprobant, & vi-
de, quod dixi de præbendis, de multa [*corruptelam*]

dicit Io.mona.ꝙ eſt contra ius publicum, quod cõſiſtit
in ſacris,ſacerdotibus & magiſtratibus,facit.j.di. ius pu-
blicum.[*cum ſacris*]no optimã rationẽ ſm Arch.ſic.ſ.e,
ad noſtram.& c.cũ veteris.ſ.de re iu.cum cauſa.de iura.
ca.cęterum.de proba.ad noſtrã.de don. ceterũ [*eccleſia*]
hic improprie ponit Arch.de eccleſia cathedrali nõ trã
ſecundu ad minorem,quod dicam.j.de præbend.ſ.uis. j.
ſuper ver.honorem.¶Prima gl.ſummat.¶ Secunda gl.
recitetur per ob.de le.j.§.fi.&c ¶Gl. ſpeciali. reſpon. per
quæſtionem de quo iuramento &c.¶Pen.gl. quærit &
ſoluit.¶In gl.ij.ibi.l.j.§.fi.lõga ꝯſuetudo facit hẽri,ꝙ ſer-
uitus re ſit impoſita.¶ In gl.j. in fi. & primo damnat de
ꝯſue.decernẽs illã,ẽt ſi iurata fuerit,non ſeruari,vtriuſ
que dicti cauſam reddens.ſecundo ipſius conſuetudinis
ꝑriu ſtatuit,qđ ad præterita extendit,& decretum appo
nit ibi ſtatuentes.ii ¶In gl.ij.ibi.c.j.& ibi no.in gl.fi. quõ
talis conſuetudo probetur,& hic aliquid per Arch. qui
etiam remittit ad libel.Roſr. Rubrica. de parochijs. In
gl.eadem.in fi.de diuerſis enim non loquitur hæc con-
ſtitutio ſm Io.mo.ſed Archi. ſub dubio forte dicit etiã
de diuerſis hoc intelligi quo ad dignitates, perſonatus,
vel officia.& hic factum ponitur,quod occurrit, de offi
cijs non curatis non fateor.¶In gl.hoc. in fi. idem Arc.
In gl.concor.ibi,te referente,& c.conſuluiſti.C.de aſſe.l.
nemo.Io.mona.& xvj.q.i.presbyteros.Arch.¶In glo.er-
go vř.ibi.vlti.gl.ſecus aũt in duobus canonicis eiuſdem
eccleſiæ, & quæ ſit diuerſitatis ratio ibi plene ſcripſi .&
ibi,cum in eccleſia.& c.fi.ij.reſpon.& in cle.de præben.
c.fi.vide de hoc in vlti.gl Archi.dixit hoc per præ.c.lite-
ras,ꝙ non poterat quis eſſe caput,& principalis prælatus
eccleſiæ & canonicus,niſi in caſu illius decre.cum in ec
cleſia.¶ In gl.j.vñ ĩ fi.idẽ de veſtiario,vel eleemoſynario
ſm Arch.¶In gl.pe.in fi.quod vide,colligas ex glo.quæ
incipit ad idem.& hoc vltimũ dictũ verũ in dignitati-
bus,vel perſonatibus.in pluribus autem officijs non cu-
ratis,vel officio cum dignitate, vel pſonatu poſſet verũ
eſſe quod prius dixi.¶In gl.vlt.in fi.& apertius in conſti
tu.execrabilis.ver.alioquin.& verſiculis ſequentibus.

ADDITIO.

a ¶Officium. Vide Cardina. in clemen. ſecunda de iudic. & plenius in clementi.prima quæſtio.j.de præben.& nota.Cardi.in clemen.1. §.1. in prin.de æta.& quali.& infra verſi.de eis.aliquando tamen promiſcue ponuntur.vide ibi.Card.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio facta prætextu appellationis an valeat.*
2 *Appellari poteſt a delegato officialis ad epiſcopum, vel ad ipſum officialem.*

CAP. II.

NOn putamus. Primo ponitur di
ctũ, ſcđo eius rõ.
ibi,ne ab eodẽ [*rationi*] eſt enim ꝯ ius publi-
cũ, qđ cõſiſtit in magiſtratibus, ꝯfunditur
enim dignitas maiorũ magiſtratuũ,quos appellationũ
cãæ requirunt,vt in gl.ſcdo.Io.mona. qui dicit hoc ca-
ſu ius ſuperiorũ peruerſum ſubditorũ tolli non poſſe,
cũ illud non procedat a priuatis,ſed a iure dante vel cõ
firmante.ff.de verb.ſigni.l.lege obuenire.& dãt ipſi nor
mam ſubditis,non econtra,ad hoc.C.de epiſ.& cle.l.iu-
bemus.in fi.cum enim in conſuetudine populus volũ-
tatem ſuam declarat,vt ff.de legi.de quibus. conſtat, ꝙ
circa ius ſuperioris nil declarare poſſunt,quibus manet
neceſſitas obſequendi,non auctoritas imperandi,de cõ
ſti.eccle.cum concor.hoc etiam notaui.j. de cle. cõiu.
c.vno.in prin.[*appellari*]an poſſit ſupplicari,ſatis dicam.
1 .j.de app.Romana j.reſpon.item ſcias,ꝙ † non valet de-
legatio facta prętextu talis appellationis, nec proceſſus
habitus per illã,de hoc in Spe.de ap.§.nunc tractemus.
ver quid ſi de facto.¶Prima gl.ſummat. ¶Quarta glo.
prĩo dicit,de quo officiali loquatur.ſcdo dicit duas opi-
niones reprobatas,vnam ſcilicet Goffr. alteram Ber.&
Hoſ.tertio ponit duplicem reprobationis rationẽ,quar
to reſpondetur ad rationem contrariam.¶Vltima glo.
ſignat contrarium & ſoluit.Secunda pars recitetur per
ob.de c.ſi contra.¶In gl.4.ibi.l.j.vide in prę c.dilecti.ſu-
1 per gl.ii.¶In gl generali.ibi [*ab epiſcopo*]vel ſi officialis eſ
ſet foraneus deputatus.ſ.in certa parte dioce. vel ad cer-
tos actus,de quo.j.de off.ord.Romana.bene facit cle.de
reſcrip.& ſi principalis.vbi de hoc in glo.antepe.& ibi p
conſuetudinem,quæ eſt tacitum pactum.ff.de legi.de q
bus.in fi.& l.ſed ea.¶ In gl.j.de app.in fi.& per hæc iura
2 dicit Archi.ꝙ†de delegato officialis appellari poteſt ad
epiſcopum,vel ad ipſum officialem, & tu idẽ dicas etiã
de ſubdito epiſcopi eadẽ ratione.¶In gl.vlt.ibi[*ad viam*]
in quibus hic Archid.ad hoc argumentũ de cauſa,quã
induces de ele.cum inter vniuerſas.in fi.ff.quod cuiuſq;
vni.itẽ eorũ.in prin.ff.de ſuc.edi.l.i.§.ſed videdũ.quã vi-
de de bapt.maiores.in gl.ſed nonne.& C.de adul.l. iure
mariti.vbi poſt.xl.dies maritus accuſat tanq̃ extraneus.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopi,qui de conſuetudine eccleſiæ cathedralis conſueuerũt cor rigere,an & quando poſſint prohiberi,ne corrigant.*
2 *Prælatus debet eſſe beneuolus in correctione.*
3 *Capitulum an poſſit præſcribere conſilium epiſcopi,rationem diuerſitatis reddens.*

CAP. III

NOn eſt. Non diuiditur, & no. ꝙ p hãc
conſuetudinem iudicatur in-
ter eos, ĩter quos nõ aſſueuit adapturus hãc
decr. huic titu.alias fateor, ꝙ vř eſſe præſcri-
ptio contra capitulũ[*canonice*]alias legitime, & exponit
Archi.canonice.i.ſpatio 40.annorum. de præſcript. de
quarta.& c.ad aures.Item ꝙ eo animo facit epiſcopus,
ꝙ intendat ius in poſterum acquirere,remittit ad no.i.
diſt.conſuetudo.& ad ea quæ nota.Inno.de poſtu.c. bo-
næ.ii.de cap.mo.dilectus.& facit,quod no. de ver. ſigni.
Abbate.in gl.hoc modo.Dicit autem,ꝙ in ſeruitute.vel
libertate pſcribẽda requiritur proteſtatio, ſic requirẽda
videtur in cõſue.all.no.in pre c.abbate.in gl.[*ad hoc enim inquirendi*]hic no. Archid. an ordinarius inquirat non
præcedente infamia,ponens quoddam dictum Hoſtiẽ.
quod ſcripſi ſ.de offic.ordina c.i.ſuper.i.gl.ponit ẽt eius
differentiam.an inquiratur ad prælatum remouendũ,
an vt emendet,quod peccauit,& pęnitentiam agat, &
hoc ſm fieri põt ẽt non præcedente fama eius,glo.vide
vt eccleſia.bene.vt noſtrum.ſuper verſi.maxime.tractat
ẽt an pceſſus inquiſitionis ſit ordinarius,de quo dicã.j.
de ſen.excom.dilecto.in prin.[*puniendus*]alle. Arch.ii. q.
vii.ſi quis ep̃s,vi.q ii.c.i.in fi.& q.vii.inuentũ [*corrigendis*]
contra hoc non currit præſcriptio,de præſc.cum ex of-
1 ficii.permittet † tamẽ epiſcopos corrigere alios, qui de
conſuetudine eccleſiæ cathedralis conſueuerunt corri-
gere.ſ.de offi.ordi.irrefragabili.de Archid.habetur.ſ.de
conceſ.præ.ad hæc.de abbate.de maio.& obe.cum ĩ ec
cleſiis.de præſcrip.cum olim.de canon.ſ.de appellatio.
dilectus.de aliis inferioribus attendenda eſt cõſuetudo,
no.Goffre.in præ.capitulo irrefragabili.& eodem titulo
cum ab eccleſiarum.ſecundum Archid.qui etiam no.
2 ꝙ † prælatus in correctione[a] debet eſſe beneuolus[b] xlv.
a diſt.licet.in iudicio iuſtus.i.q.i.iudicet.in animaduerſio
b ne miſericors,xlv.diſt.vera.& hoc circa corrigibiles.Sed
circa incorrigibiles ſit ſeuerus.ſ.de poſtu.c.i.ad fi.de ele
ctio.cum in cunctis §.penul.de vita & honeſt.cle.vt cle
ricorum.xxix.diſt.quia ſunt.xlv.diſt.diſciplina.xxiii.qõ.
iiii. eſt iniuſta. Subditorum clericorum & laycorum.
xcv.diſt.in.olim.x.queſtio.iii.cauendum.de offic.ordin.
licet.& in hoc inſtat hic Archidiaco. quod dixi de pur
gatio.cano.nos inter.ſuper prima.gloſſa.[*Exceßibus*] ad
eius iuriſdictio.ſpectantibus.¶Prima gloſſa ſummat,
& dicit quid corrigat.¶ In gloſſa.prima,in fine. hoc de
clarando ſcias, quod Hoſtienſis per dictam decre-
ta.ca

ta.ea noscitur.fatebatur,epm præscribere posse ꝯsēsū ca
pituli,sed dicebat,ꝙ nō poterat pscribere ꝯsiliū:qa illud
requirere deberet in casibus,in quibus de iure debet req
ri,all.qđ dicit decreta.nouit.hoc esse ꝯ honestatē. Et tn
3 dicebat,ꝙ† capitulū bene præscribebat ꝯsiliū epi, ratio-
nē diuersitatis reddēs,qa eps,q solus est,indiget ꝯsilio. p
ponat ergo fratres.i capitulo vero sunt plures ,& sic nō
subest illa necessitas.xx.di.de qb⁹.de of.del.prudētiā.Pri-
mū reprobat & metito fm Arch.p regulā cū licet,j.de
reg.in.Item sciat,ꝙ lo.mo. vult hic defendere prætextu
consuetudinis,episcopum sine capitulo non posse de-
stituere abbatem,quasi illud sit arduum.& hoc.c.loqua
tur modo in arduis,in quibus requiritur maior discus-
sio,facit de ele.transmissam.¶Item in creatione & de-
positione abbatis non tangitur ipse solus,sed illi etiam,
quibus ipse præficitur,vel quibus aufertur.vnde non in-
cluditur sub ver.subditorum,cū præsidens sit qd vniuer
sum,vel vniuersitas fm philosophum, parū valent hæc
verba,& ipse fatetur alios tenere ꝯ,quasi hęc decre.addi
ciat regulā alijs iuribus quæ hic certis casibus permitte-
bant,vt de his quæ fiunt a præla.c.noscitur.de off.or.irre
fragabili.¶In gl.ij.in fi.& quod ibi dixi. super prin. vlti.
gl.¶In gl.iij.ibi[*bonafide*]vnde non credit Arch.ꝙ eps,q
hoc incepit,potuerit præscribere,sed successor.qui inue
nit præscriptionem inchoatā , remittit de iure pa. cura.
Et dicit,ꝙ poterit continuare tempus præcedens cū tpe
possessionis,all.xvi.q.iij.†.præscriptionū.ver.ꝙ si habeo.
hoc vltimum falsum puto,& ver.all. probat contrariū.
facit ēt contra quod ibi no. Item nec curo de primo di
cto,quia cum hoc casu requiratur titulus propter illū ,
ita potuit bona fide præscribere,qui ichoauit, sicut eius
successor.& sine illo,nec is qui inchoauit, nec eius suc-
cessor.& facit,quod no.j.de reg iur.cum quis.ad finem,
& ibi[*titulo*]iam vidi de hoc dubitari, vide quod dixi.s.
eo.c.vlt.super vlt.gl.in suppletione,quæ incipit.dixit Ho
sti.per quæ dici potest gl.procedere,qñ cum capitulo li
tigatur:qa tunc proprie dicitur præscriptio,secus si cum
tertio,quia tunc venit vt consuetudo.& facit, quod no.
in c.statim alleg.in fi.magnæ gl.¶In glo.vlti.ibi[*vt in c.
episcopus*]vt etiam no.Hug.vt hic refert Archid. ꝙ a tali
sententia,cum sit nulla,non est appellari necesse, alleg.
etiam xxi.dist.submittitur.in fi.

ADDITIONES.

a ¶Correctione.Correctio clericorum an pertineat ad episcopum, vel
capitulum.no.in c.irrefragabili.de offic.ordina.& ibi Panor. & infra.
versic.episcopus.

b ¶Beneuolus.Adde hic,quòd nimia correctio dicitur offensio , vt ha-
betur.xlv.dist.cum beatus.glo.4.dist.denique.& an talis correctio fie-
ri debeat secrete,nota.ij.q.j.si peccauerit.de iudic.nouit.cle.si.§. nota-
rij.de hæret.

SVMMARIVM.

1 *Capellani si ex priuilegio Papæ debent interesse electioni episco-
pi.licet per.40. annos ecclesia non vacauerit , non perdunt ius
eligendi.*

2 *Capellani non possunt perdere seruitutem,nisi canonici acquirant
libertatem.*

3 *Permutare an possit ille,qui est in seruitio papę.*

4 *Consuetudo præscripta requiritur, vt flatus applicetur ecclesiæ,
vel beneficio.*

5 *Ambitio & inconstantia reprobantur in clericis.*

CAP. IIII.

CVm in tua. [*Meliores prębendas*] qđ
sequitur, quia non de-
terminat personas canonicorum fm Arc.
[*possunt*]quia hoc ipsorum voluntati relinq
tur.dico,ꝙ etiam si longo tpe abstinēt a permutando,
non erit interrupta ꝯsuetudo.& est si. qđ dixi post Vin.
s.de priuilegijs,vt priuilegia.in fi.pen.gl. fortius aūt hoc
procederet,qñ nulla præbenda vacasset,ēt si.xl. anni in-
1 terim laberentur,vnde terminauit Goff.in q.xvij.ꝙ† si
ex priuilegio papæ capellani debent interesse electioni
epi,licet p.xl.an.ecclesia nō vacauerit , ipsi nō pdūt ius
eligēdi,p.l.& Attilicinus.ff. de serui rusti. pdi. cū enim
nō fuerint negligētes,nō pōt dici præscriptum ꝯ ipsos ,
2 de prescri.vigilanti.C.de inoff.test.ꝯ maiores.itē† capel-
lani non possunt perdere seruitutem,nisi canonici acq
rant libertatem.ff.de serui.vrba.præd.l. hæc sunt iura.&
quemadmodum serui.amit.l.si quis alia.§.vlti. bene fa-
ciat,qđ no.de ver.sig.Abbate.i fi.vlt.gl. [*cum vacauit*] de
vacantibus per permutationem,an in eis locus sit huic
optioni,disputatum fuit iamdudum per do.Gui. nunc
episcopum Concordien.per D. Azo.& tenuerūt, ꝙ de
rigore potest fieri optatio , licet fateātur æquitatem esse
contrariā.Sunt qui dicunt,optationem fieri non posse
per cle.de rerū permutatione.c. vno. quæ irritat colla-
tiones de beneficijs resignatis per volētes permutare fa-
ctas alijs permutare volentibus,sed vt ibi aliquando di-
xi,licet illa decre.collationem irritet,optionem tamen
non prohibet in ecclesia, in qua id habet consuetudo,
quia nulla tunc fit collatio , sed antiquior præbendam
optauit,q̄ sibi ꝯferre nō posset.de insti.ca.si.[*innitens*]er-
go collationi sibi factæ de antiqua præbenda,& ꝯsuetu-
dini sine noua collatione vel titulo dimittit antiquā &
optatā recipit,vt sit in præbenda sicut in domo,antiqor
enim,cui ꝯpetit ius optandi domū sine noua collatio-
ne antiquam domū egreditur & optatam ingreditur,
recte sic in præbenda,huic est simile.ff.de contrahenda
emptione.fistulas.§.fundum.& bene facit.C. qñ decre-
to opus non est.l.j.& iij.vbi propter præcedentem volū-
tatem testatoris in re pupilli apprehendenda necessa-
rium non est decretum.Item constat ex verbis illius de
cretalis elici non posse,ꝙ plus iuris permutanti compe
tat,quā prouiso,de quo hic habetur. vide , quod scripsi
in Specula.super rubrica.de rerū permuta.ver.fuerunt.
Etiam per alios habentes super hoc speciale mandatū
ab his,qui permutare volunt præbendas,vel si aliquis ea
rum nomine permutauerit,& ipsi postea ratū habeāt,
alias non valeat permutatio.ff.de neg.gest.si pupilli.§.si
ego.ff.de ac.pos.communis seruus.j.de præben.si tibi.j.
respon.fm Archi. ista iura probant fm dictum sed nō
primum,ad quod tamen facit cle.de procura. non pōt
in contrarium.ff.de procura procurator, cui. per quā.l.
dici potest,ꝙ procurator habens liberam, vel formam
decre.qui ad agendum.ii.respon.j.de procur.permuta-
re posset.Item scias,si ꝯsuetudo sit,ꝙ soli præsentes pos
3 sint permutare,non putat Archid.† ꝙ is,qui est in serui
tio papę,possit permutare,cum permutatio sit ꝯ ius, vt
legitur & no.de rerum permu. quæsitum , & consuetu-
do est stricti iuris,nec laxat,nec tribuit vltra,q̄ inueniat.
non obst.ꝙ talis censetur residens : quia verum q̄tū ad
ea,quæ non sunt contra ius,& concessa inueniūtur.Di-
stingui potest,vtrum ille censeatur residens , vt quia est
in seruitio ecclesiæ,vel episcopi , vt de clerici. non resid.
ex parte.ii.& c.ad audientiam.an vero non censeatur re
sidens,sed priuilegiatus sit super fructibus percipiendis ,
ac si resideret.ad decre.quæsitum.quam superius allega-
ui pro Archid.responde per id,quod post eū dicam sup.
iii.glo.[*iuxta.*]i. secundum,de ver.signi. Abbate. Archi.
[*apud*]ponitur pro in,vt patet.j. de pręben. statutum.in
prin. Arch.[*vacantibus*]idem in reseruatis per papam , si
per ipsum specialiter conferantur fm Archi.alle.de ap.
vt nostrum.& qđ ibi no. Inno.& Ho. ad idem vt lite pē-
dente.ecclesia.ij.de præben.inter cætera.& iii. q. vi. mul-
tum.alle.quod.c.contra Papam, vel eius factum nō po
test ꝯsue.inducere,videlicet legē.xxi.di.inferior. de elec.
innotuit.alle.de confir.vti.vel inuti.c.i.& ii. vbi de re cō-
firmata per Papam sine speciali mandato papæ inferior
non cognoscit,alleg.etiam no.xi.dist.c.vlti.in fi. & xv.q.
iiii.frater.in fi.& no.ꝙ caute loquitur Archi. de reserua-
tis,& specialiter per ipsum collatis,alias esset contra ca-
sum huius decret.nam quando scribit super præbenda
vacatura semper illam reseruat.item scias,ꝙ idem de de
uolutis per negligentiam inferiorum ad papam. Arch.
putat contrarium , alleg. xxxi. distinct.omnimodo. de

deci.ad audientiam.in fi.nam talia confert iure ordina
rio non ex plenitudine potestatis.bene facit cle.de preb.
si de beneficio.& facit,qd dicam.j̃.de offi le.c.j.super vlt.
glo, & eo.tit.c.pe.super ver.pertinuerit[*differantur*] no.φ
arctatione ius alterius corrumpatur , vel vltra debitum
differatur.j̃.tit.j.c.j.in fi.ff.de succes.& hic. l. j. §. largius.
Ioan.Mona.[*duntaxat*]si quæ ecclesiæ habent consuetu
dinem vel statutum,per quæ datur maius tempus ad ac
ceptandum,illis non derogatur.nisi eo casu,cum est ibi
expectans apostolicus , a quo casu tantum procedit hic
terminus.xxx.dierum omnibus, vt in glo. ¶Prima glo,
summat. tertia glo. quæstiones duas soluit. ¶Glo. non
eius.no.quærit,arguit negatiuè.soluit contrarium, & at
gumento respondet.¶Glo.sed quare.obiicit,soluit,quę-
rit,& soluit ¶Glo.penul.respondet per quæstionem, &
soluit.cui solutioni obiicit, & respondet, finis soluit aliā
quæstionem. ¶In glo. non enim. ibi , nulla iuris ratio
nec æquitas sunt , pro aliquorum vtilitate statuta durè
interpretari contra ipsorum commodum.& ibi. l. vlti.
vide.de iurepa.nobis,circa fi.pe.glo.¶In glo.& fi.ibi , cū
qui calendis,vide de dolo.c. fi. super glo.ii. ¶In glo. j.in
fi.& in prima casus dubij diffinitio.in secunda exceptio.
in tertia prouisio,secunda ibi,in præbendis.tertia ibi, ne
autem.¶In gl.ii.in fi.vide Host.in sum.de maio.& obe.
post prin. ¶In glo. iii ibi.[*non agatur*] idem Archid. qui
tamen signat contrarium decre.cum de beneficio. j̃.de
4 præben.non soluit.tu dic. φ † vt status applicetur eccle-
siæ,vel beneficio requiritur cōsuetudo præscripta,vt ibi,
& quia in literis beneficialibus,quæ ambitiosæ sunt,ver
a bum cōsuetudinis debet intelligi de præscripta.[a] Ad pri
mū.j̃.de præb.quāuis. Ad secū de elec.cumana: hic vero
certus status non applicatur beneficio.potest.n. etiā nō
optari,nec ex parte optantis est ambitio , imo potius ex
parte impetrantis.Item hic consuetudo innititur ratio-
ni,vt hic in gl.& ibi,non esset.& si dicatur , φ beneficia
non per optionē , sed per institutionem canonicā sunt
habenda,de insti.c.iiii Respondet. φ domus non est res
spiritualis,dicebat Archid.non videtur propriè fieri mu
tatio,quando is,qui est de collario.vel corpore in eo ma
nens mutat præbendam,vel domum,totum.n.tenetur
nomine ecclesię,alle.xii.q.i.§.fi.& sic nō ob.quęlibet in
5 ea vocatione &c.xxi.q.i.c.j. Et φ opponi posset de am-
bitione & de inconstantia, quæ reprobantur in clericis.
s̃.e.c.j.j̃.tit.j.c.j.in fi.vide,qd dixi post Inno.& Host.de re
rum permu.quæsitum in prin.¶In quarta glo.ibi.[*anti
quioribus ætate*]facit.s̃.de transla.quanto.ff.de iure immu
ni.l.semper.& pulchrè Valerius lib.ii.c.j.exemplo septi-
mo,& lib.iiii.c.de verecūdia.exēplo vlt.vbi de Athenien
sibus,qui se vi nō detulerunt in theatro.dictū fuit Athe
nienses,quid rectum est,sciunt.sed illud facere negligūt
qd sæpe nobis Bononiensibus impropetatum audiui.
[*Et in ordine*]facit.s̃.de maio.& obe.statuimus. de æta. &
qua.quæris.& ibi,[*æquitatem*]puta quia dat hanc optionē
doctoribus.quorū ordo præcipuus.s̃.de hære.cū ex iniū
cto.& c.sicut.de magi.super specc.vel filiis regum & prin
cipum.j̃.de priuilegiis,ne aliqui.& in cle.de bap. præsen
ti.¶In glo.non.n.ibi,satisfaciat.ff.de pig.act. si rem alie-
nam.§.omnes.¶In gl.non vacantes,ibi [*consuetudo esset*]
in partibus gallicanis in quibusdam ecclesijs habet con
suetudo.φ in capite certorum annorum, puta. v. vel x,
præbendæ reducuntur in communi,& de nouo assignā
tur,in quibusdam partibus data optione antiquioribus,
in quibusdam per sortem.¶In gl.per hoc.in fi.si. j̃. de p̃-
ben.cum in ecclesia,vbi de hoc in vlti gl. ¶In glo.simi-
lis,ibi.c.i.cum suis concor.& ibi[*cupientes*]de dilatione.v.
dierum.xcix.dist.prælatum. item. vii. dierum & vnius.
v.q.ii.præsenti.secundum Archi. & ibi [*sciente*] & sic est
vtile a principio,continuum in progressu,de hoc.ii.q.vi.
anteriorum.secundum Archidi. & fiet secundum eum
computatio de momento in momentum,dic vt in cle.
de conces.præb.cum ei quem.in fi.¶In gl.pe.ibi.[*expe-
ctare*]ad hoc.j̃.de ap.ab eo.in fi.& s̃.de loca potuit.

ADDITIO.

a ¶Pręscripta.Nam consuetudinis appellatione venit pręscripta.c.cuma
na.de elec.& c.cum de beneficio.de præben.in vj.Flor. in l. venditor.
§.j.ff.communia præd.Ang.in l.diuturna.ff.de legi.Bal.& Alex. in l.de
quibus.eo.tit.& Bal.in c.j.de feud.cog.Consuetudo autem & præscri-
ptio quomodo differant,vide Bal.in l.fi.xv. opp. ad fi. C. de edic. diui
Adri.tollen.& plenius per Alex.in l.more.ff.de iu.omni. iud. & Inno.
in c.fi.de officio archi.& Archi.xviii.q.ii.c.fi.& ibi gl.Cy.in l.ii.C.quę
sit lon.consue.& Bal.in l.de quibus.in fi.de legi.Ioan.And.in c.dilecto.
de officio Archi.& Anto.de But.in c.fi.de consuetu.

¶De postulatione prælatorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Gerundia & supina cuius sint significationis.*
2 *Dubitatio probabilis excusat sicut probabilis ignorantia.*
3 *Actio an tollatur ipso iure per electionem alterius præiudicialis, an per exceptionem.*
4 *Forma non requiritur in postulatione sed sola concordia.*
5 *Postulandus post electionem debet simpliciter eligi postea postula ri a suo prælato.*
6 *Postulatio est alicuius personæ , quæ eligi prohibetur non propter vitium sed propter defectum.*

CAP. PRIMVM.

PErpetuo. Vide,qd no.j̃.tit.j.
vt circa. super eo-
dē ver.φ hic Arch.[*edicto*]de hoc in
textu & gl.ii.dist.constitutio, vel edi
ctum est.qd Rex,vel Imperator con
stituit,vł edidit,ita ibi tex.& dicā.j̃.ti.
j.vt circa.in prin.[*perniciosa*]quasi pdi
tiosa.calamitosa.morbosa.funesta sit.xix q. ii. pniciosā.
C.de prob.l exēplo[*curiositas*]vide,qd no.j̃.n.ii.c.j.in pri.
[*eligendo*]hāc approbat Guil. [*& in dubio*] de quo loquit
pars scda,in Spe eo.ti.in fi.nec verum dicit Io. Mona.φ
1 † gerundia & supina scdm Priscianum sunt communis si
gnificationis.vnde vado amandum.i. vt amem,vel i. vt
amer,sed passiua hic non competit,de insti.c.fi.item ge
rundia habent idem significatum cum infinito tamen
cum adiectione pposition is i. genitiuus cū de,ablatiuus
cum in,accusatiuus cum ad,vnde cum dico eligo postu
lando,vel ecōtra est sensus eligo in postulare,vel ꝯ.& cū
dicō eligo postulādū,vel econtra.est sensus eligo ad po-
stulare,vel econtra.& sic nec vera electio &c [*quin*] pro
imo[*in postulando*]reprobat,quod no. Host. de renū.post
translationem.post prin.& Compost.s̃.eo.c.j. circa me-
diū,qui dicunt,φ formam eligimus in postulandū, tm̄
valet,q̄rum si diceret,postulamus,cuius cōtrariū sequi-
tur.s.φ denotat rem imperfectam,[*eligēdum*]scdm Archi.
[*patrono*]bene licet dicere eligo in præsentandum.alleg.
qd no.P.de iurepa c.fi.& quia talis electio est quædā ele
ctio potius quàm propriè electio,bene facit cle.de iure-
pa.c.ii.in fi.[*carere*] cum istud sit vitium formæ, videtur
eos per hoc non esse priuatos,ad hoc.j̃.tit.j.quamquam
Sed contra videtur, cum forma sapiat incertitudinem
2 vt s̃.dicitur.j̃ tit.j.c.ii scdm Archi.[*dubitatur*] † excusat pro
babilis dubitatio,sicut probabilis ignorantia.s̃.c.j.de cō-
sti.c.ii.Ioā.& Archi. in hoc autem dubio cautum est, φ
deponens votum in scrutinio simpliciter dicat,consen-
tio in talem,vel addat,pręficiendum ecclesiæ,non expri
mēdo,electionē vel postulationē,nec tn̄ vitiaret,si dice
ret , consentio in talem eligendum , vel postulandum,
prout melius de iure fieri poterit[*postulationis*]si hanc viā
eligit,non habet consentire scdm Arch.vide qd no. j̃.tit.j.
cupientes, §.demque [*tenentur*] si vult factum prosequi
scdm Archi.quia non cogitur.remittit.j.q vj.sicut is.xl.di.
ante omnia.xxiiii.q.iiii.displicet.in prin [*penitus*]ac si di
cat ipso iure & sine exceptiōis ope,vel ac si de via nō ele
cta nulla mentio facta fuisset.& faciūt hæc ad no. p Cy.
3 Rub.de fur. l. j. in v. q. qua tractat † an ipso iure tollatur
vna

vna electio per electionē alterius prȩiudicialis,an per ex
ceptionē.¶ Prima gl.summai & dicit.quid prouidet, &
quid declarat.¶ Gl.licet ista:recitet per qōnem, allegat
pro,soluit contrarium.& ꝯriæ rationi rñ.¶ Gl.licet igi-
tur.rñ.per qōnē.¶ Glo.in hoc.exemplificat & declarat.
¶ Antepe.gl.quærit & soluit.¶ In gl.ij ibi.l.vlt.ad fi. vide
in præ.c.& si qōnes. in j.gl.¶ In gl.& sic,ibi de furtis.l.j. vt
de de li.ob.c.ij.super i.gl ¶ In gl.licet ista·ibi ad mace.l.i.
vide de sen.excō.ad hoc.super.iii.gl.¶ In gl.in hoc ibi,q
aūt,vide de causa pos.cum dilectus.super j.gl ¶ In gl.an
tepe.ibi.l.j.vide hanc.& §.eligere.de li.ob.c.ij.super j.glo.
¶ In gl.j.ibi,hoc dicit,& primo damnat.vj. formam cū
decreto.secundo damnat septimā etiam cum decreto.
sed ab hac vnum casum excipit cum certa determina-
tione,& ibi,Valentianus.& ca.quanto.& lxj.dist.§.sed a-
liud.Archi.¶ In gl ii.in fi.& j.de renun.c.j.in prin.& ibi
aliæ concor.¶ In gl.sicut enim.ibi[*mutulum*]per consen
sum.f.illorum,ad quos spectat eligere,quem eo animo
exprimunt,& per consensum electi securū.Et in fi.Hos.
4 dicit in sum.huius ti.§.verū.ꝙ † in postulatione non re
quiritur forma,sed sola concordia.Sed,vt dicit hic Arc.
dixit Inn.in decr.in causis.ꝭ de elec.& Comp.ꝭ.eo.c.i ꝙ
in solenni postulatione requiritur forma concilij,quia
pp.vide satis de hoc per Guil.man.in l.ele.c.lv. ad quod
alle.Arch j.ti.j.statuimus,& c.vt circa. per postulationē
sicut electionem pronunciandā per vnū, ne tot sint po
stulationes,& est.ꝭ.de ele.in Genesi. Et licet quidam di-
cant publicandā per decre.in causis,ibi tamen dicit Inn.
sustinendum,ꝙ etiam populo publicetur, & sic seruat̄.
Item cū postulatio dependeat a gratia postulantis,non
intronizatur,ꝙ si patitur de ambitione notatur,& vide
tur cassandus,& pp id non arctatur consentire.j.ti.j. cu
pientes.§ denique.Quid aūt iuris si cum elec. vel postu-
latione.dic.vt ꝭ.de ele.scriptum.¶ In glo. ista forma.in
fi.dicit hic Io.mo.illam decret.soluendo,ꝙ hæc decr.nō
contingit casum,quo monachus eligitur postea postu-
landus a suo Abbate.sed de postulatione quæ p̄cedit ele
ctionem,& est via ad electionē,& hic sub dubio forte
placuit Arch.alle.no.73.dist.literas, sed postea mutauit
5 dicens,verius est, ꝙ † postulandus post electionem dēt
simpliciter eligi,postea postulari a suo prȩlato per hanc
literam,quæ loquitur indistincte,& alle.not. xix.q.ij.c.j.
¶ In glo.per quam ibi [*facta*]Hostien.dixit,ꝙ † postula-
a tio[a] est alicuius personæ, quæ eligi prohibetur non pp
vitium,sed propter defectum, qui tamen postulandus
non omnino inhabilem reddit ad prouidendum eccl.
[*concor &c*]eam facta petitio propter vitium dixit,nec
ob.decr.prima.ꝭ.eo titu sed Arch.j.tit.j.c.j.in princ.dixit
s̄m Io.illud intelligendum,quando postulantes non ex
primunt vitium postulari.& remittit ad no.per Gof.in
sum.huius.§.fi.in fin.& hoc casu electio sumitur stricte
cum alias verbū electionis habeat se ad multa. vnde eli
guntur arbitri.eliguntur poma de canistro,vt no. Goff.
in sum.de elec.in prin.¶ In gl.licet.ibi,prȩcedentes.satis
est,ꝙ præcesserit electio.licet super ea constitutionis spe
causa penderet.Io.mo.& ibi [*aqua*] in fi.facit,qđ dixi de
spon.duo ruas dudum,super ver.decætero. & quod no.
in proce.ele.ad fi.magnæ gl.& quod dixi de elec. cū cau
sam.super versi.& merito ¶ In gl.in hoc,ibi [*qui autem*]
de restit.in integ.constitutus.& ibi [*iure*] non potest cer
ta iuris regula vel doctrina dari circa eligēdos & postu-
landos,super quo vide,quod dixi.ꝭ.eo.c.fi.in glo.quæro.
in fi.ȩquum tamen esset,hanc formam tolerari,vbi pro
pter opiniones ꝯrias occurrit iuris dubium probabile.fa
cit,quod scripsi de appell.vt debitus.super glo.antepe.de
bap.c. ij & C.de bonis quȩ li.l.non sine.& tunc cum ita
dubium illud excuset electum vt eligentes,non haberet
locum si.causa.¶ In gl.concor.in fine.ꝭ.eo.li. de rescrip.
gratia. ¶ In glo.vlt.ibi.§ eligere.alle.Io.mo.ff.de op.leg.
apud Aufidium. Arch.alle.C.de codicillis.l.vlt.ff.de leg.
j.serui ele.& l.huiusmodi.§.stichum.ad idem facit.ff. de
leg.j.si pluribus.in fi.& d. leg.ij.statu lib.in fi.

ADDITIO.

a ¶Postulatio.quid sit postulatio,& qualiter fiat,& qualiter præsentetur habeatur in ti.de postu. præl.& quid præcedere debet ad postulationes super probationē,& qualis inquisitio,habetur in spec. de inquisit. §.ij. versi.in summa.

De electione. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Prouisio decre.de elect.an cesset per terminum appellanti statutum ab homine.*
2 *Prouisio quandoque sumitur pro electione,& electio pro prouisione.& nu.2.*
4 *Constitutio habet locum,si a grauamine iudicis, vel executoris appelletur,& dentur iudices appellationis extra curiā,& ab istis iterum appelletur.*
5 *Ius debet esse generale.*
6 *Res integra dicitur multis modis.*
7 *Constitutio quum sit multum pœnalis non debet laxari.*
8 *Canonicus vnde dicatur.*
9 *Nullum & non sufficiens æquipollent.*
10 *Fiducia dicitur in bonis,confidentia vero in malis.*
11 *Appellasse soli videntur,quorum nomina libellis cōprehensa sunt.*
12 *Debitor si victus appellauit,nec ex fide causam prosequitur, creditor causam assumit.*
13 *Accusator qui monitus non prosequitur,extra ordinem punitur.*
14 *Appellans quando non prosequitur nec appellatus ad petitionem tertij,cuius interest,non proceditur cōtra appellatum, nisi prius citetur.*

CAP. PRIMVM.

1 STatuimus. † Quòd non
cesset prouisio
huius decre. per terminū appellanti
statutum ab homine, scripsi in Spe.
de dil.in fi.illorū,q̄ addidi post si.j.§.
[si qs]cū laic' qñq; opponere & ap-
pellare possit.qđ dic, vt dixi de accu.
sup his.dic s̄m Arc.ꝙ locū hēbit in eo hæc decr.& eius
pœna ꝓ ea parte,qua capax est,& s̄m ipsum Host.& Io.
mo.loquat̄ litera de illo,cuius interest,& vide qđ no.j.e.
vt circa.in parte.ij.in ij.gl.[[*electionem,postulationem*]disti-
nitionē horū post Host.ponit hic Arc.qđ vides.ꝭ.ti.pri.
2 c.j.sup gl.postq̄ [*Prouisionem*] dicit Arc.ꝙ† prouisio qñ-
que sumitur pro electione,vt ꝭ.e.cām.& ca.quia pp.qñ-
3 que † electio[b] pro prouisione,& sic sumitur s̄m eū, de
b concess.præb.dilectus [*in formam*]per hanc literā comita
tā cum verbo canonis,quod est.j.§.hoc autē.dicit Hos.
& in canonicorū electionibus seruandā formā concilij
quia pp.ꝭ.eo.tit.alias si forma seruari non dēret, nil pos
set obijci in formā,facit de despon.impub.ad dissoluen
dū.qđ nō placet,vt ibi dixi super i.gl.& de hoc.j.c.sicut.
in gl.ij. Et hæc litera non obst. quia s̄m id sequeretur ēt
in prouisionibus seruandū formā, quod est falsum. Itē
posset ēt in illis electionib obijci in formā, puta ꝙ non
capitulariter sed singulariter factæ sint,vel ꝙ forma fue
rit pactionalis & simoniaca,vel ꝙ vocandi vocati non
fuerint.j.de præb.cū in ecclesijs.De primo vide, qđ not.
j.de reb.eccl.non alie.dudum.ꝭ.de constit.cū oēs. in fi.j.
gl.De secundo vide ꝭ.c.significasti. & de præb. significa-
tum.& pp hoc s̄m Compo locum habet hæc decret.si
appelletur contra inuestituram,vel collationē canoni-
ce factam per executorem Papæ pure datū,vel sub con
ditione,puta.c.negligente,licet vltra numerum.cū lite-
ra prima dicat in canonicis.Nec ob.ꝙ nō vacant,vt di-
cā sup gl.Itē locū habet, cum quis se opponit electioni
vel prouisioni siue corā confirmatore,siue in ca.idē si ꝯ
executorē,vel collatorem,vel inductorē in possessionē,
& hoc siue appellet opponens, siue is contra quem fit
oppositio.Item licet non appelletur ab ecclesia,vel ꝓui-

ſione,ſed appelletur a grauamine , dum agitur cã corã
iudice,vel executore,vt quia nõ facit copiã reſcripti, nõ
dat deliberatorias,vel non admittit exceptionem legiti
mã,vel his ſim. locũ habet decreta.& ſic ſeruatur, vt ex-
ponas,pp hoc,id eſt propter cauſam electionis,vel proui
ſionis,plus dicit hic,vt no.in cle.eo.tit.cauſam in 4.glo,
4 ꝙ ſi a † grauamine iudicis,vel executoris appelletur , &
dentur iudices appellationis extra curiam,& ab iſtis ite
rum appelletur.locum habet conſtitutio,& ſic dicit ſer
uaſſe Inn.licet quidam dicerent ſolum in prima appel-
latione conſtitutionem locũ habere,quod eſt extra mẽ
tem, cum per ſecundam ſicut per primam appellatio-
nem poſſit proiclari vacatio. idem Archi. per prædicta
patet,ꝙ decreta locum habet ſiue in iudicio, ſiue extra
iudicium appelletur etiam ab interlocutoria,& hoc pla
cet Inn.& Hoſt.etiam,qui dixit,hanc decr. procedere,ſi
appellatur ab illo,qui vult confirmare, vt pro tribunali
ſedere.arg.ſ.eo,cum dilecti,de appellatio. conſtituimus.ij.
facit bene.j.eo.quamuis j.rñ.Item cum ratio huius iu-
5 ris ſit generalis,vt malitiis via præcludatur † & ius debet
eſſe generale.ff.ad l.aqui l.illud.ita enim in iudicio ſicut
extra malitia fieri poſſet,ergo &c.ff. de re. vendi. in fun-
do.Sed contra.quia decr.vt circa.j.eo. quæ præſupponit
iſtam,vt ibi patet in fi non habet locum in appellatio-
ne iudiciali.j.eo.conſtitutio.ſed vt hic dicit Archid. ca-
ſus ſunt diuerſi. nam illa loquitur de forma interponẽ-
dę appellationis.iſta vero de proſecutione appellationis
interpoſitæ,& ſic ſe non tangunt [*appellari in ſcriptis*] ex
cauſa probabili,quæ probata deberet legitima reputari.
j.c.ſi poſtquã,& c.quamuis.& j.x.dies a tempore ſcientię.
j.de appel.concertationi.ſecundum Arc.[*opponit*]quo-
cunque modo & iſte vicem actoris obtinet ſm Hoſti,
[*defendit*] iſte habetur loco rei.intereſt ergo non alij ſm
Hoſt.& Pet.& ſuum intereſſe probabunt,de teſti.veniẽs
& quo iure.ſ.e.conſtitutus[*procuratores*] dum locum ha
bet decr.iſte procurator crimina,vel defectus non obij-
cit,niſi ſpecialiter id mandetur , vt dixi poſt modernos
de accu.ſuper his,dic,vt in cle.de procu.non poteſt.quę
latius loquitur de hoc,& vide quod ibi no.gl.antepe. Et
de decem quæſtionibus circa hunc articulum.vide in
ſpe.de pro.§.i.ver.ſed nunquid,& x.ſequenti ver. & illo-
rum quædam tractat hic Comp.[*inſtructos*]alias non eſ
ſent ſufficientes de iure.ca.impetrandis.de dolo,& cõt.
§.fin.vnde ſumi potuit hoc verbum,& de l.vlti.C.de his
qui ad ecc.confu.§.cum autem.& de leg.ij.C.de iuram.
calum.§.ſi autem.& de ind.properandum.§. & ſi quidẽ
vt contra ob.tam ciuili.l.i.ad fi.verſi.ꝙ ſi in terra de iure
deli.l.vlti.§.ſui autem [*a locis*] & facit ff.de verb.ſign.l.in
ſtructam tabernam. Et dicit Hoſt.ꝙ hæc iura ſunt con-
tra illa,quæ conſtituunt ſindicos, vel procuratores igno
tos,& inſcios cauſæ.& ideo negant omnia , vnde iudex
ſubuenire deberet,& cogere , vt cõſtitueretur inſtructus
& bonæ famæ,ar.C.de procura.l.vlt.ff.eo.ſi actor.& j.de
teſti.præſentium.Quõ autem dicatur inſtructus veniſſe
dñs,vel procurator,patet ex decr,cupientes.j.rñ.in fi. qa
portare debet acta,iura & munimenta,ut ibi, tñ ut ibi,
no.in gl.pe.ex cauſa bene daretur noua dilatio ad illa, q̃
producenda ſunt,ad hoc.ff.de eden.ſi quis ex argẽtarijs.
§.vlt & l.ſeq.ſine cauſa non de iure communi, cum ad
hoc terminum habuerit per hanc conſtitutionem. ad
hoc de teſti.in inte.coram. Et quod dicitur,ꝙ veniat in-
ſtructus,videtur locum habere,vbicunq; præfigitur ter-
minus a iudice ad proſequendum negotiũ prouiſionis
etiã ſi altera pars id nõ petat, & hoc propter periculum
moræ.ſ.de app.oblatæ.in fi.& j.de appel.cordi. quidam
tñ hoc non admittunt,cum non ſit iure cautũ ſm Inn.
[*a die*]de hac præpoſitione.a,tractat hic Arch.& j.de p̃-
ben.ſtatutum.& ibi poſt eum dicam [*obiectionis*] qđ hic
dixit Inn.de obijciente in forma,vide de accu.ſuper his
in gl.dicit hic Inn.poſt aduentum & poſt lapſum men
ſis prædicti ſm Hoſt.[*alterius*] dicit Cõpo.præſens con-
tra abſentem non obtinebit ſic procedi , niſi doceat ſe
tpa ſeruaſſe.Tractat etiam,an ſufficiat ſibi , ꝙ auditorẽ
impetrauit,& quid ſi impetrauit nõ ipſe ſed alius . & de
his vide in Spe.de appel.§.nunc breuiter.verſi.aut certũ.
& duobus verſi,ſeq. [*expectata*] ergo ſi prius procedatur,
non tenet proceſſus,quia factus ꝯ non cõtumacem. de
ma.& obed.inter.ſm Io.mo.alle.Arch.iij.q.ix.oïa. & c.
abſente.& c.re vera.& c.chartæ.not.autem hoc ſpeciale
circa electiones,ꝙ licet non ſit terminus aſſignatus ab
hoïe,nec delatum ſit appellationi. literæ per appellantẽ
impetrata infra terminum huius cõſtitutionis non va-
lent,& ſic non obſtantibus talibus literis & abſentia ap-
pellantis procedit curia in hoc caſu ſm Inn.& Hoſtien.
qui etiam dicunt,admittendum proſequentẽ ſuæ ap-
pellationẽ & poſt terminum,dummodo res ſit integra,
6 arg.ſ.eo.in cauſis.ff.de cen.l.iij.Quõ † autem multis mo
dis dicitur res integra,dicitur.j.eo.c.ij.§.ſane procedatur
etiã ad diffinitiuã,& an abſens ab illa contra ſe lata poſ-
ſit appellare,no.in cle.eo.tit.cauſam.in gl.pe.& de do.&
contu.ſi autẽ in fi.vlt.gl.hæc autem oïa ſuperiora reſpi-
cit.ſ.de reſcr.olim.Hoſt.[*canonis*] harum appellatio cõ-
prehendit oẽ beneficium perpetuum ex canonica inſti
tutione tenendũ ſm Hoſt.& Compo.vnde parochiales
eccleſias,capellanias & præſtimonias , quæ in perpetuũ
beneficiũ eccleſiaſticum conferuntur , ꝯprehendit ſm
eos & Io.mo.& Archid.facit j.c.vt circa.in prin. Et licet
Pe.de Fa.placeat ꝯtrium,fatetur ſe audiuiſſe,ꝙ primum
tenet curia.pro Petro facit , quia litera conſtitutionẽ vĩ
ad tria reſtringere,ergo alia non cõtineat. de deci.ad au
7 dientiã,cum concor. Item † cum conſtitutio multũ ſit
pœnalis,non debet laxari.j.de reg.iu.quæ a iure. & c.in
pęnis.Sed dixit Comp.ꝙ litera iſta non negat quin & in
aliis locum habeat conſtitutio. item rõ eſt cõis ad oïa.
ergo &c.vt dixi ſuper verſi.pp hoc. Coadiuuatur aũt ſic
8 dictum Hoſt.& ſequentiũ,conſtat ꝙ † canonicus dicit
a canone,& canon idem quod regula,q̃ norma recte vi
uendi.3.diſt.canon.& c.regula.& canon dicit,ꝙ oẽs qui
ſacris.ſi.eccleſiaſticis ordinibus mãcipantur canonicis
regulis tenentur aſtricti.33.diſt.q̃q̃. ergo quilibet cano-
nice inſtitutus dici põt canonicus.& facit,quod dicam,
j.de reg.iur.ſuper rubrica.[*vt qui appellant*] de quo prædi-
xit,vel latius intelligitur ꝓ quolibet impugnante, ſuper
quo vide,qđ no.in cle.de procu.non poteſt. in gl.antep,
& facit. j. eo.ſi ꝯpromiſſarius.in fi.& dicã.j.c. ſi forte cõ
demnetur.ſic.ſ.de reſcr.diſpendia. Arch [*probatione*]ſ.di
xit de plena probatione,qđ hic non repetit.per quod vĩ
hoc caſu ſufficere ſemiplenam,vt euitet plenã.non mi-
rum ſi aliud,q̃ in caſu præcedenti,quia error obiectus in
formã plus attingit errorẽ iuris.qui non excuſat , ſed o-
biectus in perſonã ꝯſiſtit in facto,cuius error probabilis
excuſat ,vide quod dicã.j.ſup verb.ipſum itẽ iſta grauior
pęna q̃ illa,facilius ergo releuetur ab iſta. Dicit Archi.q
prolixius hoc tractat,ꝙ cũ ſemiplena probatio nõ ſit ꝓ
9 batio,quia † nullũ [a] & nõ ſufficiẽs æquipollẽt,facit.ſ.de
b cle.nõ reſi.tuæ.cũ ꝯcor.de.deficit non plene ꝓbans. all.
ẽt.iij q.i.c.i.& j.e.ſi forte.caueant ergo ſibi obijcientes , qa
deficientes incurrent hanc pęnã.idẽ.ff.de inof.teſt.l.i.&
l.contra veterẽ.§.ſi quis.ff.de teſti.l.iij §.itẽ diuus.j.eo.ſi
cõpromiſſarius.in fi.v.q.vi.c.ij.& iij.aperte probatur hoc
j.eo.vt circa.§.vlt.vbi dicitur in hac conſtitutione pœ-
nas appoſitas contra non plene ꝓbantes obiecta in per
ſonã vel formã defecerit,illum intelligo deficere , ſi ſibi
incũbat onus ꝓbandi,& nõ probauit, ſi eñ opponebat
aliqđ negatiue, ad qđ probãdum non tenebat. facit,qđ
ſcripſi de accu.ſuper his.tunc non dr̃ deficere eo ſolo,ꝙ
non probat deficeret tñ,vt puta electo vel prouiſo pro-
bante ꝯtrium,ita ꝙ locus eſſet pœnę ſaluo errore ꝓba-
bili,de quo dicit finis,& ſuper his uide , qđ ſcripſi ibi in
mercuria.quã poſui ſuper regulã infamibus.de reg. iu. j.
obiicit in pſonã de fauorabili interp̃tatione ꝓbationis
horũ obiectorũ,vide.j.qđ dixi poſt Inno.Hoſt.& Cõpo.
ſ.eo.dudum.ij.poſt prin.ſuper ver.obiecta.[*beneficiis*] cõ
iuncta decret. ſi compromiſſarius . quam hic allẽg.glo.
per

per hoc plurale & singulare, cum loquitur de persona
pater, quē in vna ecclesia esse posse pluralē, de hoc. s. ti. j.
c. j. [*triennio*] continuo. j. eod. cupientes. §. cęterū. suspen-
sum ipso iure. Io. mo. sicut. j. eo. si cōpromissarius. §. por
ro. ſm Arch. & nihilominus ꝯdēnabitur in expensis. s.
de accu. accedens. non obst. ꝙ alia poena imponit, sup
quo vide, qđ dixi de dol. & cōtuma. cū dilecti. super glo.
fi. & qđ hic no. gl. hac poena. in fi. & ſm hoc plus punit,
qui obijcit in personā, sed releuatur, quia pōt probare er
rorē, vt sequitur, qđ in alio non vr̄, vt dixi. s. versi. proba-
tione ꝑm Ho. j. illud trienniū cōpletum, ita ꝙ dicit vlti.
sit cōpleta, ad hoc. ff. de suc. edi. l. j. §. qđ dicimus. eo lapso
absolutus est sine hois adminiculo, & vide qđ scrip. s. de
ęta. & qual. cū bonę. Arc. alle. 4. q. vj. c. pe. & vlti. & quod
no. 4. di. si qui sunt. de ele. quisquis. in gl. iij. temeritate, sic
s. de cōst. quanto. vel aliquo q̄sito colore. j. eod. cupiētes.
§. cęterū [*ingesserit*] idē verbū de cle. exc. illud. de re iud.
cū ęterni. Arch. [*priuatus*] hic iunge ver vbi, vsq; ad fin.
[*spem*] spes est cupidorū, nemo enim sperat, qđ non cu
10 pit. Arch. [*fiduciam*] † fiducia in bonis, cōfidētia in malis
[*manifestissimas*] quia apertissimis. j. de exce. pia. ver. si qs.
vj. q. ij. c. vlt. in fi. Arch. [*constiterit*] dicit Hosti. iudici ordi-
nario, a quo talis mīa petitur [*documentis*] expone vt. j. de
exce. pia. & idē verbū. ij. q. 7. pleriq;. vj. q. j. c. vlt. In fi. ij. q. 8.
sciant ipsum, q ꝯ personā obijcit, excipit em̄ hoc a pxi-
mo dicto ꝑm Ho. ſm quē qui excipit in formā, nō audi
tur, quin in expensis cōdēnetur, fateor ꝙ si errauit in iu
re, & si error fuit improbabilis, pcedit cōdēnatio, sed cū
hic obiectus in formā sumat large, vt dixi super gl. q̄ in
cipit. electi. ita qđ cadere posset error facti, nō video, qua
re si esset pbabilis, non excusaret a cōdēnatione expē.
ff. de le. ij. qui solidū. §. ēt. de sent. exc. sacro. C. de cal. l. iij.
pbabilis. i. iusta, ꝑm Arch. qui remittit ad id, qđ post In.
scripsi, de app. bonę. super ver. pbabilis. ¶ Prima gl. sum
mat & diuidit. ¶ Quarta gl. q̄rit. opponit, & soluit distin-
guendo. ¶ Quinta gl. ponit, exponit dictū Inno. ¶ Gl. ele
cti. rn̄. per qōnem ponit antiquā opin. Ber. & ꝯriā ipsius
& Inn. ¶ Gl. secus. rn̄. per qōnē ponit opi. & soluit. ¶ Gl.
sed nunquid. successiue format & soluit duas q̄stiones.
¶ Gl. Vbi enim, rationē reddit & declarat duplicē absen
tiam. secundo tractat, an veniens facto iā processu, qui
fit post lit. cont. petat libellū dari, vel contestationē fieri
vt dicit, qđ non tractat, demū quid si negetur proc. & po
nit tria dicta Inn. quę in fi. determinat. ¶ Gl. hic ęquipa
rantur, ponit quatuor ęqparationes. ¶ Gl. vero soluit ꝯ-
rium. ¶ Gl. taxatione, ponit dictū & soluit ꝯrium. ¶ Gl.
hanc poenā. primo soluit ꝯrium. secundo quęrit, arguit
pro & contra soluit, & ꝯ ius rn̄det. ¶ Gl. intelligo, soluit
duas qōnes. ¶ Gl. nunquid, quęrit & remittit. ¶ Vlti. glo.
exemplificat, notat, & remittit. ¶ In glo. sed nunquid. ibi
11 [*scio*] si ꝯ plures pronunciatur † hi soli appellasse videntē
quorū noīa libellis comprehensa sunt, & ibi l. j. ponit ca
12 ſum decr. quā statim alle. & ibi. §. alio condemnato. † si
debitor victus appellauit. nec ex fide cām prosequitur,
creditor cām assumit, idem in emptore, cuius auctor vi
ctus appellauit, & ex fide non prosequitur. ¶ In gl. vbi. n.
ibi. §. rati. procurator contestatus litem non cogitur sa-
tisdare. ¶ In gl. hanc poenā. ibi [*quamuis*] vide de foro ꝯp.
c si diligenti. super gl. nūquid. & ibi [*qui crimen*] accusator
13 † qui motiuus non prosequitur, extra ordinē punitur,
& refundere cogitur sumptus, quos accusatus in eā rē
fecit, etiam circa iter, & ibi [*arbitratu*] non committi-
tur poena, si arbiter iusserat esse cal. & alter nō venit, sed
arbiter tunc mortuus erat, & ibi. s. lectio legum. vide de
appel. vt debitus. in j. glo. ¶ In gl. secus. ibi. l. j. canonizata.
in §. statim alle. in gl. antep. ibi, sciant enim in proxi. cō-
cor. ¶ In glo. prima ibi, in fi. ij. ibi, ꝙ sed, alias sed si. & ibi.
[*addicientes*] quę duo facit. primo punit obijcientem in
forma, secundum eum, qui obijcit in personam. ibi [*qui
vero*] & hęc tria facit. primo imponit poenam. secundo
aggrauat ibi, ad quę. tertio excipit ibi, vbi Io. mo. dicit, ꝙ
primo ponit statutum, quod secundo protogat ibi, hoc
autem, tertio ponit poenam non probantis ibi, addiciē-
tes, an ille. §. hoc autem. determinet, proget, vel restrin-
gat, ibi dixi. ¶ In gl. j. ibi [*pertinet prouisio*] s. de in inte. re-
stitutio. c. ij. ne se. va. c. inter. & ibi [*post uero non*] alii con-
tra, si appelletur a consumatione. j. c. postq̄. & placet Ar
chi. ratio Inn. etiam placere videtur Host. est, quia const.
facta est, vt talia negotia, in quibus mora est periculosa
citius terminētur, sed in cōfirmato cessat illa ratio. hęc
ratio eo fortius procederet, quanto administrationē cō
firmari appellatio impedire non posset. j. eo. indemnita
tibus. sed per Arch. contra Inn. bene facit de appel. obla-
tę. ad fi. & qđ ibi scripsi. Et quod not. j. eo. auaritię in gl.
tuę. item secundum illam rationem non haberet locū
in prouisionibus, qđ est falsum. ¶ In quarta glo. ibi [*quod
idem*] etiam si facienda sit de beneficio non vacante, pu
ta si appelletur, ne talis recipiatur vltra numerum ꝑm
Comp. qui refert tria tempora, primum Inno. quo fuit
seruatum sic. ſm Alex. quo fuit seruatū ꝯrium, tamen
quia mens constitutionis vr̄ velle prouidere ꝯ diutinas
vacantes, quę ratio cessat eo casu, tn̄ quia malum erat
inutiliter laborare & expendere propter beneficium va
caturū, quod forte nunquam habebit impetrans tertiū
tempus fuit ipsius Alex. & post ipsum quo seruatum est
primum. nam ęquum est, ꝙ etiam expectās de iure suo
incertus, nec diu manet sub spe vna, & [*vt dicit*] hoc ma
xime habet ęquitatem, quando prosequitur appellatus.
¶ In glo. dixit hic. ibi [*ordinatione*] in his duobus concor.
Io. mo. & ibi [*ipse habet*] huius potissima ratio, quia puni
tur, si confirmat indignum. s. c. nihil est. & vide quod di-
xi in gl. dicebat. ¶ In gl. electi. ibi [*patet*] & j. eo. tit. quam
quam. & in fi. idem Ioan. mon. secundum quem est ra-
tio, quia tali obiectu probato nil diffinitur directe ꝯ per
sonas eligentes sed super forma. s. eo. super eo. argu. ff. de
his qui no. infa. l. Lucius. idem ſm Compost. si dicatur,
electores, vel promotores esse excōmunicatos, vel suspē
sos, vel literam surreptitiam, per quam facta est proui-
sio, vel electio, nam omnes isti obiectus dicuntur in for
mam. nec obst. ꝑm Archidia. j. c. vt circa. vbi obijcere in
formam, & contra eligentes, ponuntur vt diuersa, ut ibi
dicam. ¶ In gl. no. ibi: vt hęc, quę dicit gl. nō quę dicit
textus. ¶ In gl. secus, ibi [*satis credo*] idem Io. mon. & Ar
chi. ibi, quod hoc saltem, ꝙ hic dicitur circa deuolutio-
nem & citationem & quare. hęc dicam, vide no. in cle.
de procur. non potest. in gl. antepe. ¶ In gl. etiam si, in fi-
ne. ista tamen constitutio locum non habet, cum aliter
quam per appellationem differtur secundū Inn. Hosti.
Pet. & Archidia. ¶ In gl. sed nunquid. ibi [*ratam*] j. tem-
pus quo debuisset appellare, vt not. j. eo. vt circa, in gl. di-
xit Gat. & hi sunt. x. dies, quos dicunt quidam compu-
tandos a die, qua appellatum est, ꝙ placere videtur In-
no. s. eo. auditis. Sed Archid. hic sequendo Compost. in
eo, qđ hic no. in gl. qualiter. in 4. q. dicit, quod satis est, ꝙ
ratificet a die scientię, & si non a die appellationis. di-
cit etiam ibi, quod is, qui non est procurator, sed amicus
appellare potest a sententia lata cōtra absentem. ff. quo-
rum appella. non recip l. j. & sic obtinuit, & absens. pro
quo appellatum se iuuabit ex illa, dummodo ratificet,
vt est dictum ibi [*non prosequitur*] si autem prosequitur,
sed colludendo se succumbere permittit, dicit Hostien.
quod iudex de hoc inquiret, quo comperto omnia re-
tractabit. s. de colln. c. fi. de re iud. cum olim. s. eod. cum
dilecti. ad hoc. j. c. prouida. & ibi Inno. & Hostien. & Ar
14 chi. vnum scias, quod † quādo neuter prosequitur. s. nec
appellans, nec appellatus, ad petitionem tertij, cuius in-
terest, nō procedetur ꝯ appellatum, nisi prius citetur. ra-
tio, quia decre. illa non reputat absentem pręsentē, nisi
cum illorum alter prosequitur in ver. proxi. ſm Comp.
& Archi. ¶ In gl. statuitur ibi, psonas. vbi de hoc. & ij. q.
vj. appellatore. ¶ In gl. qui currit. in fin. quę determinat
hęc scriptura. & alibi, ut ibi no. in j. glo. & in gl. quod er-
go. ¶ In gl. ubi enim. ibi, quācunq; lite ēt non cont. Ho.
& ibi, quod si forsan. ſm Inn. & Compo. & ibi contesta-

tionem fieri declinatorias proponat, vel iudicē recuſet ſm Compoſt.& Guil.in ſpec.de appell.§.qualiter. verſi. ſed pone ꝙ & ſeq.in eo vero ſtatu, in quo cauſam inueniet,admittitur,ſi.ſ. vt lit.pend.c.ii.in fi.¶In glo.de iure in fi.vt dicunt Compo,& Arch.ſi appellans eſt præſens factis prius tribus citationibus in audientia,vt eſt moris, videbit iudex,an ſit appellatum,& an pars præſens tempora ſeruauerit,quibus ſufficienter probatis iudex pronunciabit cauſam eſſe in curia, & procedendum in ea partis abſentia non obſtante,dicunt tamen hac pronū ciationibus plus ad bene eſſe.quam de neceſſitate.Dicit ergo Archid.ꝙ ex quo eſt in ſcriptis appellatum ex cauſa rationabili,& petiti ſunt apoſtoli,a quo peti debeant, & appellatio ſit notificata,& a præſente ſeruata ſunt tēpora.habet appellatio vim citationis.¶In gl. taxatione. ibi [*non poteſt*] in auth.de iudic.§. oportet.quæ ponitur. C.de iur.nouo iure.& ibi §.iurare.all.§ ſeq & ibi de hoc & ibi [*in litem*] quomodo in eo formetur libellus & ſententia,vide in Spec.de iure iur.§.i verſic.vt autem,& ſeq. ¶In gl.hanc pœnam.ibi [*quamuis*] ſ.de appella.interpoſita.§ ii.& ibi [*ad expenſas*] hoc fateor in fi.litis,ſi fuerit victus,& ſic reſpondetur ad rationem quæ ſequitur. & ibi [*ſicut pœna*] reſpectu recipientis, licet ſit pœna reſpectu ſoluentis,vt dixi de reſcrip.c.vlti.in fi.& in ti. Guil. contra in Spe.de expen.§.iuxta.in uerſi.quid ſi talis. & Cyn. in l.ſancimus,C.de iu.In 4 q. quæ intelligatur de expenſis contumaciç.vide quod dixi,de dolo & contu.finem ſuper gl.ſed nunquid,poſt prin. & ca. cum dilecti,ſuper gl.ſi ¶In gl.intelligo ibi:ſm Compo.& Inn.& ibi [*defectus*] intelligo, & ſi negatiue defectus opponitur, quod dic,vt in tex.hic dixi.& ibi [*euita*]idem Inn.Hoſt. & Cōpoſt,Io.mo,& Arch.ad hoc inducit.Hoſti.ſingulare qđ ſequitur eius,non dicit eorum.alle.etiam de exceſ.præl. graue.Sic etiam potens ratio,quia quodlibet eorū ſufficit ad conſequendum intentum, non ſic quando ſunt diuerſa, quorum quodlibet ſufficit, tamen ad diuerſos effectus,vt no.de iud.exhibita.in vlti.gl.& de quo hic Io. mona.& Arch.in fi.non ob.ſ.eo.vt circa,vt ibi no.in gl. ſi autem,& clarius in ca.is qui in gl pe ¶In gl.quç nulla.in fi.vide,quod ibi no.in vlt.gl ¶In gl.ſecus enim.ibi [*ſuperiores*] adde,quod no.ſ e.cupientes.§.cæterum.in gl. eſt ergo.vbi no an poſſit ordinarius in his pœnis diſpēſare.dicit.Hoſt.ꝙ dato,ꝙ iſte ſuſpenſus poneret cuſtodē qui omnia percipiet,vnde ſibi miniſtrans,donec probabit errorem,incidit in pœnam,niſi de auctoritate ſuperioris id faciat,quia tunc excuſaretur.de offi.or.cum vocalis, alle.ff.de aucto,tuto.l.non æſtimo.xix.diſt.ana.& ibi idem dixit Guar.

ADDITIONES.

a ¶Electio. An electionis appellatione veniat prouiſio,uel poſtulatio.cle. ii.& ibi Cardina.de iud.& melius in cle.i.§.1.de præben.

b ¶Nullum. Adde hic,quod nullus & inutilis etiam paruificantur,ut not. Card.in cle.1.§.pen.de ſta.mona.& in cle.ii.de procur.

c ¶Accuſator. Adde Barto.in l.3.§.1.ff.de præuari.in l.1 §. ſi quis autem. ad turpil.Cyn.& Bar.in l.qui crimen.C.qui accuſ.non poſ.Bald.Cy.& Sal.in l.1 C.ad turpil.Et in quibus caſibus accuſator deſiſtens non incidat in turpi.unde Alc.in l.1.§.ſuſpecti.ad turpil.& in l.mulier.& in l.ſenatus.§.eos.per totum.ff.e.tit.& in l.præſtitum.per Bar.& Alex.eo.titu.

SVMMARIVM.

1 *Vota alternatiua hodie admittuntur in præſentationibus patronorum.*

2 *Matrimonium ſpirituale in quo differat a carnali.*

3 *Eccleſia,quæ ſine macula eſt,non patitur vota ſua diu eludi.*

4 *Electio ex puris debet eſſe pura & gratuita.*

5 *Scrutinium quot modis dicatur.*

6 *Eligere in genere non licet,nec alternatiue.*

7 *Electio debet procedere cura perſpicua.*

CAP. II.

IN electionibus. Quæ fieri debent a maiori & ſaniori parte capituli.ſ.eo.quia propter.
1 Hoſt.hoc ſcias † ꝙ hodie in præſentationib. patronorum bene admittuntur vota alternatiua, vt in cle.de iurepa.c.ii.in fi.& vide,quod ibi no.in gl. antep.in nominationibus etiam procedit alternatiua, vt ſcripſi poſt Inno.Hoſt.de poſtu.bonæ.i.in fi.[*poſtulationibus*] in quibus duæ partes capituli requiruntur.ſ.eod.ſcriptum. Hoſt,quid dixit hic Archi.poſt Goff.vide ſ.eo.l.cupientes.parte penul.ſuper vlt.gl.[*Scrutiniis*] cum in ſolis ſcrutiniis fiat depoſitio voti,quærit Boati.quare præmiſit de electionibus,vel poſtulationibus,quicquid dicat, nedū depoſitionem voti,ſed etiam ipſam pronunciationem electionis,vel poſtulationis improbat[*eligendi*]innuit,ꝙ ſcrutinia ſint legitima.q.d.ſi nō eſſent legitima, ſed male facta ſcrutinia,non recideret in alios ius eligendi ſm
2 Inn.[*conditionalis*] † differt in hoc matrimonium ſpirituale a carnali.de condi.appo.ſuper eo.& vide,quod ibi dixi poſt Hoſti.ſuper j.glo.de ratione diuerſitatis differt & in alijs,quæ ſcripſi poſt Hoſt.de ſpon.tuæ.ſit ratio ſecundum Io.mo.quia hic exceptio conditionis ſapit ſymoniam.i.q.ij.quam pio.ſed ibi licet dare vel facere, al-
3 le.Archid.30.q.v.c.i.& c.nullum.item † eccleſia, quæ ſine macula eſt,vota ſua diu eludi non patitur,ar.C.de ſpon. l.ij.non admittit ergo conſenſus dubios vel incertos.Io. mo.ſecundum quem licet matrimonium carnale ſub conditione contrahi poſſit,debet tamē eſſe perſona certa,alle.ff.de ritu nup.generali pater.ſ.de ſpon ca.vno.in prin.[*alternatiua*] ar.ꝙ non valet alternatiua appellatiua ſed de hoc tatis.j.de offi.deleg.ſi is cui.in gl.pe. ſuper regula in alternatiuis.de regulis iuris [*incerta*] dicit Arch. ꝙ certum eſt,clarum & manifeſtum, ſic ſumitur.xj.q. 3.certum.de hæreticis.excom municatis.§.vlt.vij. q.ij.c. vlti.ergo incertum eſt obſcurum & non manifeſtum, de quo ſe non intromittit eccleſia.ii.q.i.notum. & q.v. conſuluiſti.merito igitur talia vota reprobantur ſm cū habitis,& vbi ſit plena collatio,exprimetur in ea, quare illorum votorum non habetur ratio ſm Hoſt.Archid.
4 alle.ſ eo.in Geneſi [*ex † puris*]electio debet eſſe pura,ſincera & gratuita,23.diſt.in nomine domini.ver. ꝙ ſi prauorum.& exponit Io.mo.pura ex animo,ſincera ex prouidentia.gratuita ſine pacto,vt ſicut eccleſia pura eſt nō habens maculam.xx.diſt.quamuis. ita pure ſine macula,vel lucro ei ſponſus præficiatur[*electio*] eodem cōtextu.vnde dicit Arch.notaſſe Inn.hic in addi.ꝙ ſi nullum tunc elegerunt conſentientes pure,vel omnia vota fuerunt reproba.in nullos tunc recedit vox eorum plu. dixit in ea Inno ꝙ ſi ipſi idem eligerent,antequam priuaretur poteſtate eligendi.teneret ipſorū electio, niſi faceret illam ſuſpicionem pœnç,arg.ff.de don. poſt ꝯctu & hoc in ſili caſu dixi.ſ.eo quia pp ſuper verſi.priuent. & ſuper gl.per ſuam. Quærit.quid de voto electi. puta,qa dicit,conſentio.ſi Papa mecū diſpēſauerit,vel ſi tali placuerit,dicit non valere.purū enim dare dēt conſenſum electoribus,ſicut & electores dāt ſibi,pp quod dicit,electores poſſent alium eligere, niſi ei gratia per ipſ modicū illū expectare velint.Sit ergo cautus electus, vt ſ.terminum iuris,qui hētur.ſ.eo.quod ſit.ita plene deliberet, ꝙ pure conſentiat,nā ſi illo termino lapſo reperiatur non pure conſenſiſſe.locus eſt ei,qđ dixit Inn.ꝙ electores eligere pūt ſed non ei ꝙ vlteriorē terminū dare pūt. x. an. Subdebat Inn plus uideri.ꝙ ſi electores conſentiant electo in tali conditionali conſenſu,ꝙ eorū uota ſiunt cōdōnalia & reproba.nec ex illis dēt electio facta ſortiri effectū,niſi fiat de nouo .dicit ēt pdicta vera videri, ſi ſub talibus condōnibus electus recipiatur ad oſculū, vel recipiat ſtallū in choro,vel obedientiā a ſubditis, vel alias adminiſtret,& ſimilia,vt traditio dñi,& poſſeſſionis,bene poſſent fieri ſub condi.ff.de acq.poſſ.qui abſenti.ff.de iure do.dotis fructus.in fi.Et ſi dicas,ꝙ præſtatio.vel conditio ꝯdicit facto,cum faciat ea,quæ ſunt prælati,vel electi,de app.ſolicitudinem,Reſpondet,ꝙ non contradicit quia de concordia poſſunt recipere aliquem ad oſculū pro prælato, & prælatus recipere obedientiam a ſubditis,& adminiſtratores platuræ,& non eſſe prælatus poſt quam partibus placet,imo idem ſi nō ꝯſentiat, niſi vna pars tantum.

tũ, & tunc illi, qui eum non receperunt ad osculũ, non tenentur eum hr̃e pro p̃lato, nec illi, q promiserunt obedientiam, ad hoc tenentur eum hr̃e pro p̃lato, nisi ɔditio extiterit, nec ea q̃ gesserit valẽt quasi gesta a p̃lato, ar. eius qd dr̃ de hærede aliqua gerente cũ protestatione, ꝙ non gerit pro hærede. ff. de acq. hære. pro hære. nec ɔ̃ dicit, de ap. solicitudinem, qa illa duo, de quibus loqtur decre. simul ɔcurrere non pñt. i. petere absolutionem ab excõicatione, & non renunciare appl̃oni, quam emisit, [ea vice] idest in ipsa electione tantum, de qua agitur, sic s̃. e cum Vincton, de sup. neg̃ c. ii. in fi. s̃m Ho. & Arch. ¶ Prima gl. summat. ¶ Secunda ponit tres significationes scrutinii, antepe gl. i. ponit exemplum & huius iuris cãm & ius antiquum. Scd̃o notat inducens quatuor similia. tertio quærit & soluit, Infert ex solutione & ɔ̃riũ tenet ¶ Penul. gl. respon. per obiectionem. ¶ In gl. antepenul. ibi, muto. § i. ibi habes primum dictum. & in l. si Titio. § j. habes scd̃m. & ibi si ita legatum, vide in glo. statim alleg. ¶ In gl. j. in fi. & primo tria in tribus reprobat, quod secundo declarat. & puniũtur ibi statuentes. ¶ In glo. secunda ibi, [examinator.] Host. volens hic ponere,
5 †tresdecim modos, quibus dr̃ scrutinium. Dicit, ꝙ secũdo dr̃ examinatio personæ, quæ fit, anteq̃ ordinetur. s̃. e. nihil. §. episcopi. Et interrogatio, quæ fit in ipsa ordinatione, de scrutiniis. c. i. Tertio examinatio, quæ fit inter electores, anteq̃ eligant formam, vel scriptores dent. s̃. e. cum terra. Quarto examinatio, quæ fit inquirendo vota. s̃. eo. quia propter. & de tali scrutinio scripto & publicato loquitur hic. Quinto examinatio, quæ fit in confirmatione, etiam si nihil opponatur. s̃. eo. cum nobis, ad finem. & e. nihil est. Sexto illa, quæ fit post confirmationem ante consecrationem aliquo excipiente. s̃. de accu. si super his. Septimo illa, quæ fit in ipsa consecratione, de scrutin. c. j. Octauo illa, quæ fit ex officio post consecrationem fama deferente crimina prælati, quæ scrutãda sunt, de accu. qualiter. ij de simo. licet. Nono testium diligens examinatio. s̃. de testi. cum causam, quæ inter, & c. venerabili. Decimo cauta peccatorum interrogatio. s̃. de pœ. & re. oĩs. §. sacerdos. xj. Iudicis vniuersalis rimatio. xxx. q. v. iudicantem. j̃. de fi. instr. cum Ioan § pe. ff. de inter ac. vbicunq;. xij. alterius regni exploratio, qđ non conuenit. C. de commer. & mer. l. illi. xiij. secretorũ cognitio, quod solius Dei est, de simo. tua nos. in fi. ¶ In fin. gl. s. ibi, [scrutinius] vt non respiciat præcedentia, & hoc per verbum eligendi, qđ sequitur. Quia ex præcedentib. ius tale non oritur, sed ortũ est, vt no. lxiij. dist. quanto, & ibi publicatis, qa alteri non oritur ius eligendi, & vide qđ dicam sup gl. pe. ¶ In gl. vel postulandi. Ioan. mo. dicit, ꝙ hæc litera erat in antiqua, sed illam nõ vidi, nec alius refert vidisse. & [vt ipse dicit] appl̃one electionis continetur postulatio. s̃. eo. in causis. cum ɔcor. signat ɔ̃rium. de postu. c. pe. rñdet, ꝙ non oritur ius superiori necessitatẽ imponens. licet p circunstantias gratia possit plus esse debita, sed bene quo ad postulantes. vt nequeant variare, per c. publicato. vbi satis de hoc. ¶ In gl. eligo. ibi. A. vel. B, di
6 cit Io. mo. ꝙ †sicut non licet eligere in genere, ita nec alternatiue, cũ ista sint paria. ff. de ɔdi. inde. cũ is. §. fi. ¶ In gl. antepen. ibi. [nõ tollit] super quo vide, quod no. Ho. in summa huius ti. §. j. vlti. in fi. hic autem dixit Host. ꝙ reprobatur consilium, quod dabat Ala. & G. na. scholarib. suis de talib. notis deponendis, vbi non ɔstabat de p̃sona. vt notabatur in decre. cum circa. Dicit &̃ Ho. quod per has formas multæ fraudes fieri possent conciliis, cũ in cunctis, & quia propter. s̃. eo. & daretur alicui via eligendi seipsum, vt si is, qui sperat eligi per decanũ, dicat eligo, quem decanus eliget, vel forsan tales existimabãt, ꝙ cum alij pure consentiebant in indignum, in quem ipsi conditionaliter consentiebant, ꝙ illis pure consentientib. priuatis ad eos solos rediret electio, talibus fraudibus fuit occurrendum, de diuor. quando. ad fi. secundum Host. Et ego etiam contra hanc decre. expertus fui fraudem in ecclesia Agien. insulæ. Creten. vbi vnus ex quatuor sperans eligi per duos consensit in illum, in quem cõsentiret maior pars, vt sic si valeret votum, vinceret, si non valeret eius voto pro non adiecto habito a maiori parte diceretur electus, cum occurrendum sit fraudibus, vt prædixi, puto talem sic electum non cõfirmandum, vt sic actus iste, qui facit illum ineligibilem actiue, idem faciat & passiue. potissime quia in tali mu l tum notatur ambitio, & ibi. [procurator] concordantias, quomodo incertitudo vitiat in stipulatione, in mercede locationis, in sñia, in laudo, in legato & aliis plurib. vide in Spec. de locato. §. nunc aliqua, versi. lis quare, ante medium, & versicu. lxii. & ibi. [prouisione] pro & cõtra, s̃. eod. proxi. in princi. & j̃. c. ij. in princi & ini, si Titio. §. j. Ioan. mona. all. ff. de leg. j. l. iij. de eccle. significasti, & ibi [posset dici, j̃. de] Arch. dicens nullam dictionem posse poni, quæ sonat in condi. & licet Frãcis. placeret opinio contraria, vbi dictio de præsenti, vel de futuro inest, finaliter tenet istam. Et dicit hic Ioan. mon. tale votum fuisse depositum in decanatu Xanton. si. P. qui dicit se ius habere in decanatu, illius non habet, eligo B. & hoc improbat, dicit etiam, consentio in. P, non valere, si. j̃. tempus iuris se fecerit consecrari, nam & tunc nõ potest extare conditio, nisi consenserit, nec consentire, nisi conditio extiterit. vnde propter perplexitatem non valent, ff. de verbo. obliga. Titius & Seius. imo nec ex illo voto ante conditionem poterit fieri electio, cum adhuc non sit natus consensus, institu. de verbo. obliga. §. ex conditionali. ad decret. significasti, & significatum respondet, quod facto completo adiiciebatur, quod re ipsa inerat, quod reprobatum non est, quia nouum non facio, sed implicitum exemplifico. ff. si ex no. causa aga. l. fi. s̃. de præben. delatum. & ibi, quia propter, vel consentio in talem, si est legitimus, quæ tamen non valet secũdum Innocen. & Host. sit ergo casus in hoc specialis, & sufficit sic scriptum esse, vi. q. iij. c. j. nam vt dicit Io. mo. licet cõditio de præsenti, vel de præterito non habeat in sui esse pendentiam. ff. si cer. per. cum ad præsens. ff. de iniusto rup. & irri. te. cum in secundo, tamen necessaria est causæ cognitio, an sic ita, & sic habet incertitudinem, sicut ergo certa est ecclesia, ita certum sit votum. Sit ratio se
5 cundum Archid. quia †electionem præcedere debet cura perspicua. lxj. di. c. ij. in princi. prius ergo inquirat. & postea eligat. ¶ In gl. pe. ibi. [parte ipsorum] idem Comp. boati. Ioan. mona. Fran. & Archi. ꝙ intelligas saluo eo, quod no. j̃. eo. indemnitatibus. in magna glo. & ꝙ dicit cle. eo. tit. ꝙ circa, & ibi. [ex ipso consensu] si non sequatur publicatio scrutinii, planum est. ꝙ huius pœnæ locus nõ est, quia nec alii eligunt. & hoc etiam no. in gl. item stante publicationem variaret deponens consentiendo pure, vr̃. ꝙ cesset pœna, per quæ scripsi. s̃. eo. publicato. in ij. q.

SVMMARIVM.

1 *Clemente quarto mortuo vacauit ecclesia annis tribus, mensibus duobus & diebus decem.*

2 *Legis ratio non minus est attendenda, quam ipsa lex.*

3 *Curia ibi est, ubi papa.*

4 *Pontifex verus est, qui a duab. partibus cardinalium fuit electus.*

5 *Præsens, vel absens diuersis modis quis esse dicitur.*

6 *Participans excommunicato per nuncium, vel literam an sit excõmunicatus.*

7 *Lucem odit, qui male agit.*

8 *Publica sunt præferenda priuatis in ecclesia.*

9 *Mulier si intercessit pro pure obligato in diem, vel sub conditione, statim potest agi cum debitore.*

10 *Cardinales an debeant aliquid recipere de camera pendente prouisionis negotio.*

11 *Conclaue quid sit.*

CAP. III.

VBi periculum. Omissa l. [innouata] id est verbum in consti. super cathedram. versi. nos autem innouata per concilium Vien. de sepul. du
1 dum [prolixa.] † mortuo Clemẽte quarto vacauit eccle-

sia

sia annis tribus, mēsibus duobus, & x. diebus, & tunc ele-
ctus fuit Gregorius auctor hui⁹ decre. merito igitur cau
sam habuit prouidendi, attribuitur sibi, qui fecit valde
commendabilem promotionem quinque Cardinaliū:
quod intentus eleemosinis lucra cōtemplit, sepultus est
Aretij, & de ipsius canonizatione tractatur, & iam diu
Pisano & Murinen. commissa fuit inquisitio [*discrimina*]
refert clericus Pisanus, ꝙ mortuo Alexandro quarto in
tribus mensibus, quibus & amplius vacauit ecclesia, Mā-
fredus tunc princeps multas seditiones & scandala pro
curauit. deinde creato Vrbano illo mortuo vacauit ec-
clesia vltra quinque menses, & multa mala tunc cōmis-
sa fuerunt, demum successore ipsius Clemente. iiij. mor
tuo inuasiones & occupationes multarum ecclesiarum
factæ fuerūt. Sunt ergo sm pericula, quia facile scisma-
ta possunt oriri, ecclesiasticæ constitutiones vilescunt,
mundus in errorem labitur, & præstatur materia oblo-
2 quendi de Cardinalibus. [*ratio*] nota rationem † legis nō
minus q̃ ipsam legem attendendam. C. quæ sit longa cō-
suetu. l. i. ff. de iure pa adigere. §. q̃uis. item no. ꝙ vbicūq;
habet locū rō & lex. ff. de interdi. l. j. sm cle. & Archid.
[*solerter*] i. caute, sollicite & vtiliter. Arch. vide, quod dixi
in cle. de offi. deleg. c. vno. in. vij. glo. [*Supplere*] videbit dili
genter aduertēs ꝙ maturo cōsilio prouisum hoc est, &
ꝙ melius prouidere nō poterat, quia si statutum fuisset
post certum tps ad alios deuolui, illi non facile cōuenis-
sent, & ex quo conuenissent, possent tardare. Item Car-
dinales, qui inter illos patriarchas, archiepōs, epōs, vel a-
lios, ad quos deuolueretur, maiorem partem haberent,
difficultates ingererent, vt ad illos perueniret. [*approbā
te*] dicit Io. mo. ꝙ cōsensum Cardinalium nō habuit, sed
approbationem concilij habuit. Miror de Gui. qui dixit
in procemio huius Grego. quod ista cōsti. & j. eo. licet ca-
non. & c. nemo. & de offi. ordinarij. editæ fuerunt post
concilium, de vlt. fateor [*ciuitate.*] Sindico. dic vt. j. eo. §.
3 porrò [*curia*] ibi dr̄ † esse curia, vbi est papa, nam vbi est
princeps, ibi oīa iura. C. de test. omniū, ad hoc. C. de his
qui ad eccle. cōfu. l. vlti. in prin. [*Cardinales*] sufficiunt duo,
j. de re. iu. pluralis, sm Io. mo. & Arch. qui Arc. opponit
4 de decre. licet. s. eod. rn̄det † ꝙ ille habebitur pro summo
a Pontifice, qui a duab. partib. Cardinalium ᵃ fuerit elect⁹,
intelligendū de p̄sentibus in loco, vbi fuerit electio cele-
branda, nā q̃tum ad locū hæc decre. illam supplet, & q̃
tum ad cōcedendum ius eligendi p̄sentibus, vt alij suæ ele
ctioni nō pnt cōdicere. Dicit etiam quosdam dicere, sed
male sm eum, ꝙ locus est de substantia electionis p hāc
constitutionem, & si alibi fiat, quam loco debito, nō va
lebit electio. facit, qd no. § xxiij. di. in nomine, in gl. semp
.n. sic in sn̄iis attenditur locus, quo maiores iudicare cō-
sueuerint. ff. de iusti. & iur. l. pe. ff. de iudi. l. si locus. ff. de ar
5 bi. si cū dies, [*præsentes, absentes*] diuersimode † diuersis re-
spectibus dr̄ quis p̄sens & absens, vt no. ff. de procur. l. præ
sens, & in Auth. de fideiuss. §. j. colla. j. hoc ad literā & stri
cte notat p̄sentes ītra muros, absentes extra. si. s. de re iu.
cum olim. in fi. [*decem diebus*] computandis tpe mortis
papæ. sm Archi. quod probat mens huius literæ & peri-
culum moræ sm eum multiplici motiuo credo mortē
papæ occultari nō posse. tū quia Deus id non fineret in
tāto suo negotio, tum quia Cardi. mos habet in tali du-
bio p̄cise velle certificari, tū quia si occultatio aliqb. pla-
ceret, aliis displiceret, & vt Tullius in inuectiua cō Sallu-
stium. Respu. priuatis crescit inimicitiis, p quas veritas la
tere nō pōt. Si tamen occultaretur, puto in his decē die-
bus locū esse ei, ꝙ dicerle dr̄ in cle. de cōce. præ. c. j. in fi. ar
bitrarium aūt fuit hoc tps sm Franc. dat tamen similia.
ij. q. vj. anteriorum. ff. de cōsti. pe. l. promissor. §. j. cōcor. j. de
p̄ben. si plurib. & extra. lo. suscepti. §. j. [*pariete*] qui diuisio
nē facit. j. de con. ec. vel alia. c. vno. in fi. velamina, tape-
ta ad caput, vel supra lectum hr̄e non prohibentur, sm
Archi. ad hoc. j. e. §. præterea, [*in communi*] sic. s. de vita &
hone. qm̄. xij. q. j. necessaria q̃ritur, factū est hoc sm Frā.
vt illicitos tractatus non habeant, & vt citius hominū

carendo commercio ad electionē procedāt, parum. n.
distat a specie seruitutis, cui non datur recedendi liber-
tas ff. de li. ho. exhi. l. ij. [*secrete*] ne aliis oriatur suspitio.
xix. di. c. j. ver. quib. de pœ. di. iij. adhuc instant ver. quē. n.
Archi. [*omnium*] ergo vno solo prohibente non admittē
tur, quasi hoc ius illis non vt collegio sed vt singulis cō
petat, iuxta no. ff. de cōsti. cum omnes, ne tanto negotio
impedimentum præstetur sm Archi. sa. i. licitum. j. dist,
omnes leges. in fi. arg. [*scripturam*] facit pro Vgo. qui dixit
6 xj. q. iij. qm̄ † participantem ᵇ excommunicato per nun
b cium vel literam excommunicatū esse minori. Archi.
idem notaui. j. de senten. excommu. constitutionem, in
iij. glo. [*Secrete*] putat Archid. quòd hoc determinet oīa
præmissa tria. i. nuncij, vel literę missionem & locutio-
nem, & si dicatur aditus prohibitus non sequitur cōfa-
cientem hac pœna ligatum. dicitur autem sm eum se-
cretum a secerno, secernis, & de secreto hr̄ de pœ. dist. j.
§. quæcūque, alias hæc ergo. in prin. & §. cō. in prin. & ver.
filiam. & j. de hæreti. statuta. § j. & cō secreta facile præsu
7 mitur vt in c. clericus. 81. dist. & † qui male agit, odit lu-
cem, de offi. delega. consuluit. concor. & qui in luce agit
non peccat. de pœ. di. j. §. hoc idem, ver. itē vbi Christus
agit. ff. de ritu. nupt. l. vlt. [vno solo.] ne fiat fraus, vr̄, ꝙ
omnes vno, non singuli vno, tamē bene in illis decem
commestionibus potuerunt fercula variare, nec est ne-
cesse, ꝙ in omnibus vnum & idem ferculum habeant
sm Fran. [*contenti*] ipsi & eorum seruientes, licet non sit
de verbis, est de mente. faciat. s. de sta. mo. recolentes. sm
Fran. alias prompta esset fraus, & sic etiam seruatur vn-
decunque. si singuli cardinales illud percipiunt suo iure
bene potuerunt illud diuidere sm Io. mo. facit. j. ver. pro
xi. ponit exemplum de censu Apuliæ, Anglię & Ibernię
[*alio negotio*] quia pluribus intentus &c. de cle. coniu. di-
uersis. cum concor. Francis. [*incideret*] no. in quolibet edi
cto iustam causam exceptam. s. de senten. excomm. de-
coetero. & c. q̃uis. xj. q. iij. excellentissimus. & c. qm̄ mul-
tos. ff. si quis cau. l. ij. de iur. om. iud. si id quod, ex qui. cau.
ma. l. j. qui satisda. cog. l. fina. Archid. [*omnibus & singulis*]
concor. j. §. præterea. & j. c. proxi. Archi. [*minime requisito*]
alienum enim se fecit, de elec. cum nobis olim [illegible] c, qd
sicut. Francis. exire contingat. semel vel pluries sm cle.
[*Suffragio*] i, consensu vel voto, sic. ff. de leg. de quibus. in
fi. ff. quod cuiusque vni. item eorum. §. j. ff. de decu. spurij
§. minores. j. eo. & alibi sumitur pro auxilio, consilio, vel
seruitio. xii. q. ij. quicunque. C. de suffra. l. j. Archid. vide. j.
eo. perpetuæ. in. iij. glo. diximus. s. §. sacro [*statu*] etiā quo
ad compromissum si factum esset sm cle. in cuius terri-
torio no. quod ciuitas habet territorium. C. de epis. &
cle. l. nulli. §. quod si in vico vel territorio. ff. de iurisom.
iu. l. fina. lxiij. dist. ego Ludouicus. alibi appellātur termi-
ni. C. de accu. l. curiales [*corporaliter*] de hoc. j. c. proxi. ver.
coram. in cle. de hæreti. c. j. §. porro. in glo. ij. [*captiuat*] cō-
cord. viij. q. ij. dilectissimi clerici [*adicit*] i. astringit. [*Petri*]
vide, quod no. in clemen. de iureiuran. romani. in. v. glo.
[*obligationis*] pro eodem ponuntur hoc verbum & duo
præcedentia, licet aliqua sit differentia inter ista, vt no. ff.
de pact. l. j. C. de legi. non dubium. Archid. [*condicti*] quasi
simul dicti, puta, quia contradixerunt cardinales, quod
non eligatur, nisi de collegio. Archi. vel aliqui fecerunt
ligam [*intendimenti*] vt cum dicit aliquis electorum si ta-
lis esset papa, & esses, papa, vel his similia. Arc. [*quærant*]
8 ad Phi. j. & hæc exponitur. viij. q. j. sunt † in ecclesia publi
ca præferenda priuatis, & de hoc, supra de postul. bonę. i.
cum concor. [*idoneum*] sm possibilitatem humanæ natu
ræ, non secundum celsitudinem dignitatis. xi. dist. non
nos. & c. seq. sm cle. Io. mo. & Archi. qui etiam all. j. q. ij.
c. j. in fin. [*dato*] hic tractat Archid. id, quod no. j. eod. si
cui. in glo. no. [*pœnitentiæ*] in foro animæ infligenda se-
cundum cle. Io. mo. & Archi. [*laudis*]. Sic. C. de famo. li.
l. j. [*insignibus*] concor. s. eo. lib. de rescript. statutum, post
princi. [*rumor*] quia rumor non probat, de eo qui cog.
consang. super eo, ideo præmittit indubitanter, & subdit
veritatem

veritatem ꝭm Archi.[*sublimibus*].i.angelis & sanctis cō
cessum,quod dic,vt in consti.super cathe.post prin.& §.
hmōi innouata per cōci.Vieñ.de sepul. dudū.[indicāt]
idest iniungant,vel præcipiant, & producit secundā,qn
corripit, ponitur pro adnunciare,vel manifestare.sic po
nitur.š.de furtis,qui cum fure, & tunc declinatur indi-
co cas.sed primum indico indicis , & vide qđ dixi.š.eo.
messana.¶ Prima gl.simul diuidit & summat. ¶ Gl.no,
ꝙ prin. rñdet per ob. quam soluit & incidētiq̄ reminit,
secundo q̄rit,arguit pro & soluit. tertio quærit & soluit.
¶ Gl.ꝙ si.quærit,ponit dictum Host.& soluit. ¶ Glo.po-
ne.quærit,arguit negatiuè & soluit ꝯrium. ¶ Gl.quid si.
rñdet per quæstionem.¶ Gl.tenentur.quęrit & remittit,
¶ In gl.iii.ibi.l.i.§.alij. vide de iur. ca.c.ij. sup prima glo.
9 ¶ In gl.no.ꝙ ibi aliqñ.§.si si pro pure obligato mulier in
tercessit in diem vel sub condit. statim agi potest cū de-
bitore,ad quid.n.speratur dies,vel cōditio, cum in ea cā
sit,vt oīmodo suscipere debeat actionē,& ibi.l.j.§.ꝙ *ve-
ro*,aliàs quod aūt.Si minister alearum furto damnū pa
tiatur.iudicium ei non dabitur, & quia sic simpl'r loqui
tur edictum,intelligitur ēt de rei persecutorio, nedū de
pęnali, & ibi.§.qđ ait.vide.ĵ.de re.iu.qui ad agendum.in
j.gl.¶ In gl. si.ff.ibi.si locus,vide hanc & sequen.§. si arbi
ter.de ap.ex parte.i.super gl.¶ In gl.quid sit.ibi.§. territo-
rium.vide.š.e.li.de consi.i.c.ij.in gl.pe.& ibi,insulæ Italię,
sequitur , pars Italiæ sunt, & cuiusque prouinciæ, & ibi
nonionem.§.j.continens prouincia Italiæ dr̄,q̄ Italiæ iū
cta est,vel modico freto distat.¶ In gl.C.de nup.ibi [*eis*]
vide,qđ no.de iureiur.tua nos.super.j.gl. Et ibi,[*nullum*] ēt
per iusiuran.exactum in emācipatione a filio , filius nō
tenetur ad operas,pietatem.n.debet patri,& non operas,
& ibi.[*siquis inquilinos*] in fi.vide de iureiur. quēadmodū,
sup gl.sic patet,& ibi.§.gñaliter . vide de trāsac.ꝯstitutus,
super.i.gl.¶ In prima gl ibi, [*quomodo*] nō loquor de mō
formæ,sed de mō inuectiuo accelerationis , vt etiā dicit
Io.mo.& ibi,[*residebat*] hanc Ioan,mo.subdiuidit,qa pri
mo tractat de car.ingredientib.conclaue.secundo de nō
ingredientib.vel exeuntib.ibi.[*sane*]iterū primo duo fa-
cit,primo tractat de expectatione absentium, & de ipsis
ingredientib.conclaue,& de seruientib.eorum.scđo ibi,
in eodē,dat modū habitandi ꝯclaue , & hoc facit qnq;.
Primo prohibet velamina. Secundo ibi.§. nulli , ꝓhibet
accessum,missionem nuncij vel scripturæ, & ꝯfacientes
excōicat. Tertio.§.in conclaui. dat modum habendi ci-
10 bū & potum in conclaui. Quarto ibi,prouisionis,†pro
hibet pēdente ꝓuisionis negotio aliqđ per cardinales de
camera recipi,& punit ꝯfacientes. Quinto ibi,idē prohi
bet cardinales alij negotio intēdere, duos casus excipit,
in fi.Boatinus in diuisione concordat , & aliud hic non
glossat.Fran.diuidit in.vij.partes,& primā ꝓtendit vsque
ad.§.verum si,qđ absit , scdam vsque ad.§ sane. tertiam,
vsque ad.§.porro.in aliis concordat.clericus Pisanus, fa-
cit.viij.partes.in scđa cōcordat. tertiam facit ibi. in ꝯcla-
ue.quartam ibi,prouisionis.quintam ibi,idē.sextā ibi.sa-
nē.septimā ibi ꝑterea.octauam ibi,ceterum , vsque ad fi-
nem.¶ In gl.gñali ibi.[*reuocata*] Io.mo.dicit, ꝙ fuerat su-
spensa.& quia suspēsio non fuerat in scriptis redacta , iō
illam suspendit quo ad omnem ipsius affectum , & ob
hoc Guil.noluit hanc decre.textualiter glossare,sed ꝓse
quebatur hic tresdecim specialia in electione papali , &
circa illa formabat aliquas qōnes , quas vide in decre.li-
cet.eo.ti. Bar.aūt nil glossauit in illa nisi excusatione ꝑ-
termissionis glossandi,& ibi.[Adrianum]q de Flesco &
nepos In.iiij.& vixit min'.xl. dieb.& ibi[Io.]iste.xxj.fuit
Hispanus,prius vocatus Petrus,& fuerat Tusculanus car
dinalis,de hoc cōmendatur,ꝙ se pauperib.& diuitib.cō
munē exhibuit.ad reuocandum aūt ꝯstitutionem mo-
uit eum,qa mortuo Gregorio huius decre. auctore ser-
uata ista ꝯstitutione subrogatus fuit Inn. V,qui fuit Bur-
gundus frater ꝑdicator & doctor sacræ paginæ , & vixit
qnque mensib.& duob.diebus & post eum in creatione
Adriani ēt seruata fuit hæc ꝯstitutio,q parum vixit,quo
mortuo in electione ēt ipsius Io. seruatus fuit effectus ꝯ-
stitutionis,quia vero ēq̄ plures cardinales tunc decesse-
runt,æstimatum fuit , ꝙ illorum mors cā fuit restrictio
huius ꝯstitutionis,iō per eum reuocata fuit, vel suspēsa
quo ad omnē ipsius effectum. ¶ In glo.no.ꝙ ibi.[*tantum
expectari*]idem clericus Pi.Fran.Io.mo.& Archi. dicen-
tes,ꝙ sic interꝑtata est ꝯsuetudo,& ibi ꝭm Guil. idē Ioā.
mo.& Arch.addentes rōnem, ꝙ hmōi dies sunt ēt ꝑpa
ratorij inclusionis, & ibi eo.s.cardinale absente , & in fi.
idem Ar.¶ In gl.ꝑsentes,in fi.idem tenet Ar.¶ In glo.ad
idem,in fi.& cle.de hære.c.j.§ sane.& C. de custo.reorū,
l.iij.in prin.ff.de leg.iii.si cui ædes,vt illud con.aliquid ad
c dat,solet dici conclaue ᶜ † ꝙ plurib.clauib.clauditur, vel
11 ꝙ ad plures claues itur.¶ In gl.xviij.in fi,& C.de testa.cū
antiquitas.Arch.¶ In gl.no.canonē.ibi ęos , & sunt.32.
quinquaginta duos inductos ꝑ clementinas ibi collige
de sen.exc.c.j.in gl.est sci.¶ In gl.ita,ꝙ ī fi.erit cū rota ad
modum monialium ꝭm Frā.Vercel.vel cum berris fer-
reis circūdata secundum eum.¶ In glo.liceat,alias in fi.
idē Io,mo. ¶ In glo.vide.ibi,re integra,si.expositio.ff.de
pecul.l.quor.§.si creditor.C.quorū bonorum.l, ij. & ī fi.
alibi dr̄ īntegra,donec in negotio aliqd geratur.ff.de poll.
l.j.§.cœpisse.alibi quousque intersit.ff.de ꝯdi.ob ca. si pe-
cuniam.i.rñso,ꝭm Io.mo. Arch.& cle. ¶ In gl.qd sit.ibi,
distinguitur.facit.lxiij.di.ego Ludouicus , & in fi.idē Io.
mo.¶ In gl.no.ꝙ ibi, [*celebrare*] ꝯrium fuit hic termina-
tum per do.Hug.de Vercel. & facit id, qđ postulatur.c.j.
ver.sed vide,& ibi dixi q̄rum expedit de qōne. ¶ In gl.qa
tunc.ibi, canonis hoc statuentis ꝑꝑ bonum publicū &
ꝑꝑ superioris defectum,bene facit.lix.di. siquis pecunia,
& in fi.alios vide.xxiij.q.v.princeps.in gl.ij. ¶ In gl.tenen-
tur.ibi,exceptio ēt hæresis,secundum cle. & Arch.qui re
citat hic,quod scripsi in decre.licet.š.v.gl.¶ In gl.ad hoc,
in fi.& vj.q.j.si oīa.Ar.In glo.C.de.ibi,ꝙ eis , & in corpo-
re vnde sumpta fuit col. v. sceuitas non solum fide &c,
post princi.& all.hic Arc,quod ibi no.in glo. sed quare,
¶ In glo.xxiij. in fi. quod multum valent orationes isto-
rum.all.Io.mo.xlv.di.disciplina,circa fi xxij.q.ij. animæ,
vide in cle.de reliqui.c.vno.ad fi. magnæ glo.

ADDITIONES.

a ¶ Duabus partibus cardinalium. Adde,quod habetur in.c.licet.de elec.
& quod refert Bal.& in tracta.scisma.
b ¶ Participantem. Adde hic,quod habetur in.c.vbi.§.nulli etiam fall.de
elec.in vj glo.& Card.in cle.fin.in prin de sent.excom.
c ¶ Conclaue. Adde hic,quod refert Bapt. Cep.de ser.vrb.c.xliiij.& in.l.
quod conclaue.de dam.infect.Card.in cle.j.§.sane.de hæret.

SVMMARIVM.

1 *Edicere est regum proprie & imperatorum.*
2 *Literæ quum indicentur ad probationem rei gestæ debent esse tales,
quod fidem faciant.*
3 *Literis authenticis pluriū prælatorum in alterius præiudicium cre-
ditur.*
4 *Testes an debeant iterum iurare coram iudice , ad quem appella-
tum est.*
5 *Iuramentum nunquid sit præstandum in causa principali ab eo,qui
se opponit per modum exceptionis.*
6 *Adherens alicui vnus spiritus est cum illo .*
7 *Peremptoriæ,quæ requirunt longam indaginem,licet non veniant
ante litem contestatam,illa tamen, quæ sunt in euidenti statim
repellunt agentem.*
8 *Petens rem sibi ex iusta causa traditam a non domino auditur a
prætore.*
9 *Procurator habens speciale mandatum defert iusiurandum .*
10 *Causa beneficialis dicitur grauis.*
11 *Opponere in formā an possit oīs,qui admittitur ad excipiendum.*
12 *Obiectus in personas eligentium an proprie dicatur in formam.*
13 *Constitutio interpretans an habeat locum in his casibus, in quibus
ius interpretatum.*
14 *Fides de iuramento quando sit in instrumento an omnia præsumen-
tur solemniter acta.*
15 *Tacens habetur pro consentiente in re appetibili , secus tamen in re
onerosa.*

CAP.

CAP. IIII.

VT circa. [*Beneficiorum.*] Cōiuncto ver
bo, formam, quod seqtur, ar
1 guit. Archi. ad id quod dixi. s. c. j. sup verbo,
forma [*edicto*] sumitur pro præcepto, & dr
propriè regū & imperatorum. vnde Lucę. ij. Exiit edictū
a Cæsare Augusto. Sed ēt inferiores ponunt edicta, vt. j.
de sup. ne. præ. romana. in prin. de hoc. ij. di. constitutio,
[*aliqui*] fœminas ɔprehēdit ſm lo. mo. vide. s. c. j. in gl. ij.
Et pp hoc. s. quia spretis oppositis fit electio, prouisio, vel
postulatio, vel qa iam facta est de igno. vel ɔ formam ap
pellari opponentes, ergo qui non appellant, nō tenētur
iurare. hoc. n. ius, qđ a iure discrepat, non est dilatandū
2 se. Guil. & Arc. j. de reg. iur. q̄ a iure † cū literæ inducātur
ad probationem rei gestæ, debent esse tales, quæ fidē fa-
ciant, sicut & instrm debet esse tale, quod probet, & iō
dixi publica ſm Arch q non credit sufficere literas sigil-
latas sigillo epi, nisi adsit testium subscriptio, vel nisi id
habeat cōsuetudo remittēs. vj. q. ij. placuit. liij. q. ix. testes.
in. j. gl. maximè cū hæc cōstitutio sit pœnalis, dicit ergo,
ꝙ priuatæ literæ non faciunt fidem de applone vel iurō
præstito, ꝙ necesse est, vt. j. colligitur, ad hoc xxx. q. vlt. in
certa x. q. iij. q̄uis. s. de proba. qm̄. nec sufficit testificatio-
nis epistola. vij. q. i. qualiter. in fi. in ɔ̄rium alle. s. de sol. c.
ij. vbi de hoc, de sent. exc. cum medicinalis. xi. q. iii. curæ,
s. de tre. & pa. c. j. de re iu. ad pbandum, dici pōt ſm eū,
3 ꝙ † creditur auctenticis literis plurium p̄la'orū in alteri'
p̄iudicium, vt patet. s. de ma. & obe. cū i ecclesiis. de pur.
ca. c. pe. de arb. non sine. & no. Inn. in præ c. qm̄. in prin.
ꝙ sic seruat curia, dicto vero, vel literę vnius non. vj. q. ii.
per totum. xxxv. q vj. §. vlti. vbi remittit, nisi forsan esset
cardinalis, de app. cum parati. & ca. ɔstitutus, ver. intelle-
cto. vbi id tenent Gof. & Ho. Inn. de priuil. cum olim es-
semus. de resti. cum a nobis. fallit in fauorabilibus, in ex-
cōicatione quę medicinalis est. ii. q. j. multi. durum. n. vi
detur Archi. quod pp literam solius epi quis cadat a iure
suo, nisi adsit adminiculum, vt habeat subscriptionem
testium, q̄ facit scripturam auctenticam, de procu. c. j. vi-
de, quod plene dixi de pbationibus post cessionē. sup. j.
gl. [*persona auctentica*] quia. s. præest iurisdictioni, & est ca-
sus. quod creditur vni psonæ auctenticæ, ad hoc. lxxxvi.
di. tanta. vbi de hoc, & xix. placuit. & viij. q. iij. c. j. Guil. di-
xit, id cōtingere pp iurisdictionem, cui præest, vt qa eps,
vel eius officialis, vl alia ecclesiastica, vel secularis psona
iurisdictionem habens, vel sigillū auctenticum de iure,
vel ɔsuetudine, de fide instru. c. ij. & c cum dilectus. Arc.
reminit ad ea q̄ post eū dixi super ver. literis. [*super hoc*]
. i. sup his q̄ in formā obiiciunt, vel personas Arc. & sup
iurō præstito, de quo sequitur [*perhibeant.*] quidam dicūt
coram iudice, coram quo tractabitur cā, alias dicto ip-
sorum nō staretur. ff. de testi. l. iij. §. item diuus, qa nō te-
stimoniis & c. de coha. cleri. tua. Tu dic verius, phibeant
instrō publico, vel patentibus literis sup applone confe
ctis, nec. n. intendit hæc litera, ꝙ illæ personæ testificatu-
ræ vadant ad curiā, non ergo esset satisfactū ɔstitutioni,
nec menti ɔditoris, si tabellio, vel auctentica psona de
hoc fidem nō faceret in instrō, vel literis sup hoc cōfe-
ctis, ſm Arc. [p̄stito,] per se, vel specialē procuratorem,
4 ꝙ dic vt. j. de procura. iurō, quæri: Arch an † isti iterum
iurent coram iudice, ad quem appellatū est, vr ꝙ nō. C.
de iura. ca. aucten. hoc sacrm. Refert quosdam dicere ꝙ
si per modū actionis impugnant, non iurabūt de calū.
sed de veritate, de iura. ca. literis. alle. in ɔ̄rium. j. de iura.
ca. c. j. §. vlti. rn̄det, illud intelligi, qn̄ non præcessit tale iu
ramentum, quale hic, sed hic præcessit ad alium finē. s.
ad formam seruandam non iudicialiter. Item potuisset
heri non calumniari, & hodie sic. Item illi dicunt, ꝙ si
p modum exceptionis impugnant, iterum iurabūt, ad
hoc. s. eo. cum dilecti. non ob. quod iurauerit, vt hic dr,
alle. ff. de damno Infec. qui bona. §. si quis. ff. iudi. sol. cū
5 apud. Quærit etiam, nunquid † ab eo, qui se opponit per
modum exceptionis præstandum sit in cā principali iu
ramentum, de quo hic loquitur, vr quod non, sed p̄sta-
bitur illud, quod non maliciose non opponit, vt in de-
cre. cum dilecti. dicit, quod præstabitur iurm de calum-
nia uō per formā hic expressam, sed si in modum actio-
nis se opponit, iurabit de veritate dicenda s. eo. dudum,
ij. & de calū. j. de iura. ca. c. j. in fi. [posse,] quod intelligit
de illis, quorum probatio sibi incumbit. poterit. n. oppo
nere, se non citatum & similia. non ob. iurm ſm Guil.
ſm quem no. duo iurandi, nec sufficere alterum proba
re. signat Archi. ɔ̄rium de decre. interposita. s. de app. vbi
sufficit probare applonis cām esse legitimam. Dicit, ꝙ
hic forma traditur specialis, ſm quam in causis electio-
num appellari oportet [*adherentes*] idem versi. j. de re iu-
di ad apostolicæ. ver. volebat. s. de postul. c. i. ver. nec valet
6 s. de accu. olim. & purificatur, quia † qui adheret [a] alicui,
a vnus spiritus est cum illo, de summa tri. damnamus. sic,
ff. de rei ven. q̄ religiosis, & est si. de offi. deleg. c. i. [interdi
ctam] ipso iure, ad hoc. j. e. q ɔ. in fi. & putant lo. mo. &
Archi. quod cū imponatur pœna applonib. in uō agē-
do, quod talis exceptio ante li. ɔt. possit opponi, inducūt
notata p Inn. j. de li. ɔte. exceptionis. de rescri. ɔstitut°. Et
ɔpo. eo. s cū dilecti. in fi. facit. j. de ap. romana. §. si vero.
lo. mo. multum diffuse hoc proseqtur dicens, quod cū
hæc exceptio sit psonæ repulsiua, est dilatoria ad instar
accusantis, q repellitur, qa iurauit nō accusare. s. de acc.
veniens, & accusare vr in cā bñficiali excipiens & appel
lans, in auth. de sanct. epis. §. si qs aūt coll. ix. item hic di-
sputatur de ineptitudine formæ. s. a iure improbatæ. er-
go veniet ante lit. ɔt. item si diceretur hæc exceptio pem
ptoria, est tñ de re finita. ergo veniet ante lit. cōte. vt præ,
c. exceptionis. & dato quod nō sit de re finita, est tamen
de nullitate applonis, & sic venit ante lit. cōte. vt præ. §. si
verò. Sicut ergo in cōibus applonibus a prin. cognoscit,
an sit appellatū, an in scriptis, an. j. x. dies, an expsa cā. sic
& in bñficiali, an fuerit hęc forma ppetuata. item licet
7 † peremptoriæ, q̄ reqrunt longā indaginē, nō veniant an-
te litem conte. illæ tñ, q̄ sunt in euidenti, stati repellunt
agentem, ad hoc. ff. ad exhi l. iij. §. ibidem. C. de cōpen. l.
fi. & C. de fal. l. iiij. item exceptio iuris, quā probat inspe-
ctio facilius dēt admini, q̄ exceptio facti. Et hoc p̄cipuè
vbi ad appellationis corroborationem nil allegat appel
lans, & defectus appellationis est euidens, facit. j. de si. p̄s.
qm̄, nisi q̄rit lo. mon. an ad ista tria excepta admittatur
appellās repulsus, qa formā nō seruauit, arguit ꝙ nō, ne
sit par cā delinquentis & nō delinquētis, ɔ̄ id ff. quod vi
aut clā. l. serui. tenet ɔ̄rium cum pulsere non potuerit,
alle. de exce. pastoralis. de offi. dele. insinuāte, & sic est ter
minatum in cle. eo. ti. cōstitutus. §. insup uer. preter [*emer
serit*] ɔcordias vide. j. eo. nulli. in. v. glo. & sup. illa [suppo-
nerit] ɔcor. ſm cle. ff. de eden. argentarius. §. vlt. dat Arc.
exemplum, cū testes, q mortui reputabātur in remotis,
nouiter redierūt, ar. s. de test. vltra. j. de exce. pia [*. iniqua*]
vt quia tpe applonis electus erat excōicatus, piurus, aut
alias criminosus, ꝙ ignorabat appellans iurm, non ob.
ꝙ prius aliqua expresserint. & tunc iurauerit ſm cleri. &
Guil. [non plene] no. ꝙ illud plene, qđ ponitur. s. c. i. de
non pbantibus obiectus in formā intelligitur repetitū
circa nō pbantes, q̄ obiiciunt in personam, vt hic paret
expsse [*personam*] no. Arch. per hoc singulare. ad qđ nota
ni s. c. i. in glo. elect. ¶ Prima gl. summat & diuidit. ¶ Gl.
omnium. rn̄. per q̄stionem & sol. obiicit rōni solutio-
nis, q̄ est, indefinitā æqpollere vli, obiectioni rn̄det. ¶ Gl.
idest gnali, ponit. vj. modos cognoscendi legem gnalē:
¶ Gl. quorum, soluit q̄stionem & ponit obseruantiā cu-
rię ¶ Gl. ad papam. rn̄det per q̄stionem, ponit opi. Guil.
& ɔ Gar. quā approbat. scdo ponit dictum Gar. hodie re
probatum. ¶ Gl. qđ ergo, quærit, alle. pro, soluit ɔ̄rium, fi
nis gl. dat ɔsilium. ¶ Glo. p hoc, primo soluit duas q̄stio-
nes. scdo q̄rit opi. Gar. & ɔ̄riam Guil. quam approbat, at
gl. sed addo, approbat primā ¶ Gl. pone. q̄rit & soluit. se-
cundo soluit q̄stionem. tertio consulit. ¶ Glo. si aūt. q̄-
rit, opi. ponit, ɔ̄rium soluit. ¶ Gl. dixit Gar. rn̄. p q̄stionē,

ad

ad quam ponit opi.Gar.& ɔ̄triam Guil.¶Gl.alius,q̄rit &
sol.¶Gl.pe.rō.p obiectionem de rl'a p̄sumitur, soluit,se-
cunda pars rō.per q̄stionem & sol. ¶ In gl.ij.ibi.l.i.vide c.
c.cū in rem casu.sup gl.sed nonne.¶ In gl.iij.ibi in fun-
do.vide de sinio.nobis.super.iij.gl.¶ In.iiij.glo.ibi,& eos
ibi,quam.n.cura aut diligentia consequi possumus, ne
nobis alijs damnū inuadet.& ibi,natura,seq̄tur, rerum
est,vt plura sint negocia quam vocabula,& ibi.ab Ana
stasio, q circa lites verīantur legē Anastasij fraudabant
suis machinationib.ɔ̄ quas ibi p̄uidetur. ¶ In gl.oīum,
ibi l.iij.p̄ses purgat p̄uinciam suam malis hoīb⁹,nec di-
stinguitur,vū sint,& ibi ill.e duæ cedunt legato, vt in.l.se
quentib.& ibi,pluribus tm̄,valet cum testor dicit,hæres
meus,sicut diceret,oīs hr̄s me⁹,hoc dicit ista & l.si ita re
lictū,& ibi.§.vtrū.in fi. eorū qd, q̄ obiiciuntur,nō feci.i.
nihil eorū feci.¶ In gl quorū.ibi,animaduertēdū edictū
p̄toris,qd me.cā gestū fuerit &c.locū hēt siue singularis,
siue corp⁹,vel collegiū metū intulerit. ¶ In gl.ad papā,
ibi,p̄ses.l.iij.est,vide.s̄.sup glo.oīum.& ibi,aīaduertendū,
8 vide.s̄.sup gl.quorū,& ibi de p̄cio † petens rē sibi ex iusta
cā traditā a non dño audit a p̄tore,& qa non distinguit,
an soluerit p̄ciū vel nō,nec nos distinguamus. ¶ In glo.
qd ergo.ibi,sed ex dolo.§.fi.in actione de dolo designari
oportet,cuius dolo sit factū.licet secus in actione,quod
met.cā.¶ In gl.p hoc.ibi l.iij.vide.s̄. sup glo. oīum,& ibi,
aūt.sed iudex.canonizata in p̄xima ɔcor. ¶ in gl.p̄stito,
ibi.§.fi.vide in.c.quia pp.sup gl i.icōtinēti. ¶ In gl.si aūt,
ibi,circa,vide de re.ex tenore sup vl.gl. ¶ In gl.dicit Gar.
ibi.l.bonorū.pe.est quā vide.j.c.ij.sup gl.sufficit.¶ In glo.
9 pe.ibi.§ p̄curator.p̄curator † hūs speciale mandatum de
ferē iusiurandū.& ibi [*impecuniarijs*] pōt quis in causis p̄-
curatorem ɔstituere,etiam si id expsse nō ɔcedatur. ¶ In
gl.j.ibi ŝm Bar.& Io.mo.¶ In gl.oīum.ibi.c.j. ad fi.& j̄.q.
iij.saluator.in fi.s̄.de priuilegijs qa circa,& ibi,[*hęc decre.*]
idem Io.mo.& Archi.q dicit,sic seruari,inducit, ꝙ can-
10 sa † bn̄ficialis dr̄ grauis. de p̄e.q̄relam, & ibi, necessaria,
vel impossibili negatiuè sumpta,vt hō nō est lapis. ergo
nullus hō.Io.mo.& ibi , de trans.c.j. ad idem.ff.de leg.iij.
Iulianus.j.rū.cum.i.gl.& qd no.de dona.pastoralis,in gl.
ij.& ibi si pluribus,& ibi no.in.j.glo.dr̄ia inter vniuersale
distributiuū,vt q̄libet,& collectiuū,vt oīs.& in fi.de hoc,
s̄.de ɔiu.lepro.c.ij.in gl.pe.p Dy. j̄. de reg.iur.sup rubrica,
plenius p Iac.de Bel.ff.de pi. ac.si necessarias.§. si annua.
¶ In gl.quorū interest,vt in cle.eo.tit.ɔstitutionē.§.sanè,
in princ.& ibi tenetur,idē Io.mo.all.j̄.de test.p̄lenium,
& remittit.j̄.de re.iu.in gn̄ali. & ibi,[*canonicus*] suple vel
alios vocē habentes & æquitatē habent,quasi temere in
rarent formā nō seruatam, q in electione nō fuerunt,
sed parum,valet hæc rō.& in fi.vide, quod plene scripsi
post Inn de accu.sup his.in gl.dicit hic Inn.vbi inuenies
11 iuuari eius opi.no.s̄.c.j.ꝙ † oīs, q admittitur ad excipien-
dum,opponere possit ɔ̄ formam. itē an hęc exceptio,ꝙ
non interest,admittatur post lit.ɔte.vide ēt,qd ibi scripsi
post Host.in gl.ad excipiēdum, vbi inuenies in ver. dicit
etiam Inn.quis probet,cū obiicitur defectus formæ. In
additione.l.ergo.in fi.& approbat , qd clare notauit hic
Io.mo.& Arch.obstare.vt ibi no.in.j.glo.¶ In gl.vt qa,in
fi.dixit Guil.hic,reprobari opi.Inno.& rep̄bari opi.Ber.
antiquā,de quibus.s̄.c.j.ī gl.electi.dic vt ibi, idē vr̄ repro-
12 bari,quod dixit ibi Inn.& Compo.ꝙ † obiect⁹ in p̄sonas
eligentiū propriè dicatur in formā , hic.n. ponit ista vt
diuersa,sed dicit ibi Archi. ꝙ hoc fit pp similitudinem,
quam habent obiectus ɔ̄ eligentes & electos.s.criminū
& defectuum. ¶ In gl.ad papam.ibi,ŝm Guil.& Arc.&
13 ibi loquitur,ꝙ † ɔstitutio interp̄tans locum habet in his
casibus,in quibus ius interp̄tatum,auctēn.de fil.ante in-
stru.do.natis,circa fi.coll.ij.sed ista dici non pōt illius in-
terp̄tans,nil.n.declarat in illa dubium vel obscurum,&
ibi c.se.& c.indēnitatibus.§.porro,& ibi vide , & ibi,ŝm
Gar.cle.Pi.& Io.mo.alle.eadē iura,& facit cle. eo.ti.cōsti
tutionem.in prin.qui etiam sic gn̄aliter loq̄tur, & in ca.
p̄curator.& c.constitutio,& sic vr̄, ꝙ iura Bonifa.faciūt
pro vtraq; opi.sed videq̄ dicam j̄.c.is qui.sup iiij gl.& ibi
ŝm Gar.& cler.hic.¶ In glo. facto.in fi.idem Io.mo.¶ In
gl.testimonialibus.ibi ŝm Gui.& Io. mon.& ibi,p̄ualet,
nec expedit ecclesiarum expeditioni īstare hoc casu p̄-
bationi testium,in qua duæ reprobationes fieri possunt
s̄.de test.licet tertia,& j̄.de testi.c.i. ¶ In gl. quid ergo,ibi
repellit,hæc ɔstitutio,non prouidet circa repulsionē,sed
circa p̄positionē & multa valent in p̄bando. C. de p̄ba.
siue,quæ non valent in p̄ponendo, vbi ius præsens alle-
gari oportet,ff.de rei ven.si in rē.in pri.Io.mo.concor.ꝙ
no.j̄.is q.in gl.pe.& ibi,& tutū est, sed nō necessariū ŝm
Arc.cum lr̄a dicat hic ca.q̄ hoc no.j̄.e.c. is qui.ꝙ ēt be-
ne facit.Gar.tn̄ dicit nihilominus interlocutū,ꝙ nō suf
ficit iurare , ꝙ credat oia &c. nisi ēt addat & singula , ꝙ
hic placet Io.mo. ¶ In gl. per hoc.ibi ŝm Guil.Io.mo.&
Arch.& ibi no.tangit,ad idem cle.de hære.c.j.ver.porro,
& ibi vide in gl.ij.p qd decido,quod hic no. Arc.& ibi,li
cet illud in legibus cōibus,hic loquimur, cū vna gn̄alis,
alia specialis,vt in casu.l.scio ff.de poe.Io. mo.& Arch.&
ibi verius,idem Io.mo.& Arch. ¶ In gl.pone.ibi,palam,
idem Io.mo.& Arc.qui dicit, ꝙ sic seruat curia illud . &
probat lr̄a.j̄.q̄ sic exprimit,nō dicit, expresserunt , & ibi
ŝm eosdem.Io.mo. & Arc. & ibi ŝm eos,ɔcor.Io.mo.&
14 Arc.in fine.ꝙ tn̄ nō placet Guil.qui dicit,ꝙ † ex quo in
instr̄o fit fides de iur̄o,oia p̄sumentur solenniter acta.in
sti.de fideiuss.§.fi.C.de ɔ.& cō. sti.l.i. sed vt dicit Io.mo.&
Arc.illud verum de qualitate intrinseca. secus in extrin
seca ff de pub.l.quęcunque,ad fi. Et inducit Arc. qd no.
Compo.s̄.eo.cū dilecti,ad fi.est ergo necesse ēt de quali-
tate iur̄i,q̄ de substātia est,fidē fieri. ¶ in gl.si autem.ibi,
quædam.s.Gar.& ibi intendit idem Io. mo. ¶ In gl.dixit
Gar.Io.mo.& Arc.& ibi,iterlocutum, & Archi.dicit ēr
sic tenere,& ibi j̄.ip̄s,de illo,qui post ip̄s adhæsit , tenent
Io.mo.& Arc.hic , quod quo ad ipsius incōmodum te-
net pp intentionem cū ope subsecuto.s̄.de biga. nup.ad
id.C.de li.cā,cū p̄cū.in Auth.de his qui ingre. ad ap.§.il-
lud.colla.v.nō ob.ꝙ non sufficit facere facto.ff. qn̄ di.le.
ce.ꝙ pupillæ,de ver.ob.ɔtinuus.§.cū quis.C.si mā.ita ali:
fu.vt ma.l.ea quidē. nā vt dicit Io.mo. in gn̄e loquendo
dēt intelligi,ꝙ de iure fiat,vt.l. ꝙ pupillæ,& ff.de ɔdict.in-
de.si p̄curator.circa fi.& s̄.de ver.sig.sup quibusdā. Si vo-
ro factū vt narrat,esset iprobū.nō sufficeret de facto fie-
ri,vt d.§.cū quis,vbi vero factū de sui nā possit fieri de fa
cto & de iure,& ɔtinuo p̄ionę exercentis illud factū alias
legitimū nō posset de iure implere, satis est, quod ipleat
de facto,vt i casu p̄posito,ad id, ff. de hæredib.§.si Titius
rō,quia minor est habilitas hoc casu q̄ p̄cedēti. Quærit
ēt hic Io.mo.an sufficiat tacita adhesio.ponit hos termi
nos . appellatū est p Titium ɔ̄ ver.qui sperat eligi,& op-
posita sunt crīa ,ego postea p appellantē & alios sui ele-
ctus,& ide credo,i eo fit mētio de illa app̄one , nūquid
hoc mō , vel simili videor tacitè adherere, vr̄ ꝙ sic.ff.rē
15 ra.ha.l.iij.§.falsus,ipse tenet ɔ̄trium hac rōne,quia † licet
b in re appenbili tacens cōsentiat, non sic in onerosa [b] vt
no.j̄.de reg.iu.is qui tacet,& ff.man.qui patit. Sed hic est
res onerosa , ergo nō reputor adherere,nisi exp̄sse ɔsen-
tiā pp poenā,cui obligor adherēdo , nō ob.§.falsus,quia
ibi rescissio gestorū p falsum p̄curatorē fieri nō poterat
p app.dñi sine ratihabitione,& in fine ŝm Guil.idē Arc.
ŝm quos ēt adherere nō pōt,nisi is, cui⁹ interest p iura p̄
dicta,& s̄.e.cum iter.B ¶ In gl.singl'e.in fi satis ergo p̄bat
hic litera , quod si aliqua sufficiēter exp̄ssa aliqua nō,vg
appellatio quo ad sufficiēter exp̄ssa,dūmodo in alia fue
rit seruata ɔstitutio,& patet in cle.eo.ti.ɔstitutio nē.§.j.&
ij.¶ In gl. vt si.in fi.exēplsi patet.j̄.de iureiurā.c.fi-¶ In gl.
vt quia.in fi.idē Io.mo.¶ In glo.pe.ibi,oppone.idem Io.
mo.& Arc.& in fi.& j̄.de p̄cur.qui ad agendū. in fi.& c.
fi.de iura.ca.c.fi.& regula,pōt quis,& regula. qui facit.j.
de re.iu.& facit,qd no.l.xiij.di.tibi dño,& 100.di.optatū,
ī fi.& ff.de reli.& sump.fu.l.ossa.in fi.de li.cā.l.in seruo,&
dicit Arc.quod quidā curiales dicunt , hoc verum eē,et
sic seruari,et hoc nouissimè habui a.d.ep̄o Bon. ɔ̄dicta-
rum

rum auditor teneri per curiam in caſu iſto, & decre. ſtatutum, de reſcri. c. li. hic Arch. ipſa tñ tenet ꝯtrium hic, & ȷ. c. nulli. ꜱ. e. li. de reſcrip. ſtatutum. §. cũ vero. inducit, qui ma. ac. poſ. cũ in tua. C. de teſt. hac ꝯſultiſſima. ȷ. reſpon. ibi, ſua man. & l. cũ antiqtas. §. pe. & fi. C. de iure deli. ſancimus. §. ſi nulli quoque. ibi man. hæredis. de offi. dele. ſup q̃ſtio. §. intentionis. ibi, per ſe ipſum. xij. q. ij. cũ redemptor. in fi. ȷ. e. cupiẽtes. §. ſi vero. verſi. qñ ſatis facit. de ſent. excom. ſi vero. ij. & c. vniuerſitatis. & c. ꝙ de his, in fi. de ap. cũ parati. in fi. ȷ. de hære. c. ij. ver. nec abſolutionis, inducit, non eſſe recedendũ a ſignifi. verbi, remittit ad no. de cele. miſ. in quadã. ver. cœterũ. itẽ ꝙ verba ſuã virtutẽ opari debẽt, de trãſ. c. ij. viij. di. ſi in ꝯſuetudinẽ. de diuor. gaudem⁹. ver. verũ. Sed ſi p alium poſſet vitari, fruſtra poneretur hæc dictio ꝓprio, alle. ẽt, ꝙ hæc eſt q̃dam purgatio ꝯſcientię, purgãs vero iurat in ꝓpria pſona. ꜱ. de pur. cano. c. qđ, & c. fi. ad fi. rñdet ad decre. ꝓcurator. ȷ. e. ꝙ nõ loqtur in caſu iſtius ver. ſed illius ver. corã. ꜱ. c. c. vbi non ponitur hæc dictio ꝓprio. Sic etiam rñdet ad alia ꝯtria, ꝙ loquuntur, vbi hæc dictio nõ exprimitur, vel vbi eſt a iure pmiſſum, vel vbi nõ requiritur pñtia corporalis. Satis hẽt rõnis & æqtatis. qđ dicit Archi. volens tñ tenere dictum Guil. rñdere poſſet ad iura, q̃ plus vñr facere pro Arch. ꝙ aliud ſit dicere ꝓpria pſona, vel ꝓpria manus, q̃ proprium iurm̃, de primo patet, ꝙ tua perſona, vel tua manus non eſt mea, ſed iurm̃, quod ex ſpeciali mãdato in animam meam præſtas. meum eſt, ꝙ patet, quia ſi ſit falſum, cenſeor periurus. ȷ. de iureiur. c. ij. & vlti. ꝙ ſatis facit, cum hic ꝯ periurium prouidere intendat ſatis præ. decre. fi. de iura. ca. coniuncta cum auth. principales. C. eo. ti. facit, qđ de coll. no. ꜱ. e. c. i. in glo. quorum intereſt.

ADDITIONES.

a ¶ Adheret. Adde, quod no. Car. in cle. j de religi. do. vbi loquitur de adherentia. qui autem dicantur adherentes, vide Ang. in auct. de hæred. & falci. in princip. in verſi. ex hoc. & in auten. de ali. & emphi. §. oeconomus, verſi. vltimo, no.

b ¶ Oneroſa. Adde hic do. Abba. in c. nonne de præſumpti. Et no. in. c. cũ veniſſet de inſt. & in. c. cauſam matrimonij de officio deleg. & in c. cũ virum de regu.

SVMMARIVM.

1 *Suus heres ſurripiendo perdit beneficium abſtinendi.*

2 *Cupidus differt ab ambitioſo.*

3 *Appellatio diſſoluens ſententiam omnia reducit ad ſuum ſtatum.*

4 *Poſſeſſio ſola ſine præſcriptione an det poteſtatem excõicandi.*

CAP. V.

AVaritiæ. [*Occupantes*] in ma. parte, de hoc. ȷ. eo. gñali. Arc. [*electi*] vr̃ ergo, ꝙ ſi anteq̃ eligeret, eſſet ꝓcurator, vel ꝙ poſt electionẽ illud officiũ gerere poſſit, ad idẽ litera. ȷ. de nouo. tu dic ꝯ, qa ſequẽs prohibitio gñalis eſt, q̃ dicit gerere, vel recipere, vt. ȷ. dicã ſup ver. gerere. & dicit Fran. Vercel. ꝙ in ꝯci. habuit a ꝯditoribus hoc eſſe de ipſorũ mente, lr̃a de nouo non ꝯdicit, ſed facit pro, quia intendit ꝓhibere colorẽ de nouo inueniendum. ſ. poſt hanc ꝯſtitutionem, prius nõ inuentũ, vel cogitatũ, & talis eſſet iſte. ſ. ꝙ prius eligẽdus fieret procurator, & poſtea eligeretur, dignitatis ẽt ep̃alis, & hoc voluit v. gloſſ. nec ob. no. ȷ. de p̃ben. c. ij. in gl. ij. qa hæc ꝯſtitutio coadiuuat ius vetus, qđ ẽt electos in ep̃os includebat, vt ꜱ. & noſti. eo. c. qualiter. illã vero ius vetus abſorbet, & ordinariis collatorib. ꝓindicat [*electus*] idẽ & fortius in poſtulato ꝯfirmetur ſup Arc. & inſtallatione ſecuta, remittit ȷ. de p̃ben. cũ qui tatis. dixi de electione, tranſmiſſam, nec credo, ꝙ tunc locus eſſet pœnæ, dato ꝙ inſtallatio ſit neceſſaria, cũ illo caſu non ſit expreſſa, facit. ȷ. eo. ſtatutum. ff. de reli. & ſumpt. fu. at ſi qs. §. diuus Marcus [*oeconomatus*] no. caſum, quo duo iura, q̃ in duab. perſonis cõcurrere pñt, nõ ꝯcurrunt in vna, ꝯ id. ff. de his qui. vt indi. l. tutorem. C. de admini. tu. l. cum q̃dam. ff. de ĩ ius vo. quintũ, dicit Io. mo. ꝙ hic voluntariè recipiebat electus officium, ibi loquitur de tutore, cuius officium neceſſarium, & p hanc rõnem, & quia decre. ꝓuidet ꝯ fraudes, & ꝯ illos, quib. adminiſtratio competit, dico, ꝙ ſi de ſpeciali iure priuilegij, vel ꝯſue adminiſtratio ep̃atus vacatis competit Archi. ſi ipſe eligatur, adminiſtrare poterit. & facit, qđ no. in. v. gl. [*gerere*] per hoc dico cum Fran. ꝙ illi electi, qui tp̃e huius ꝯſtitutionis ꝓcuratores erant, adminiſtrationes dimittere debent. Nec ob. ꝙ conſtitutio nõ reſpicit p̃terita. ꜱ. de ꝯſti. c. fi. qa fateor, ꝙ p̃teritas conſtitutiones talium, vel geſtiones nõ reſpicit, ſed dico, ꝙ hic eſt reſpicere futuras geſtiones, & vide, qđ no. in cle de æta. & qua. vt hi qui. in glo. ꝙ poſteris [*immiſcere*] ſi ſe non immiſcet, ſed põpizat, vel viuit ſplendidius, non eſt locus pœnæ ſm̃ Arch. cum eo caſu non ſit exp̃ſſa. facit qđ. ꜱ. dixi de illo, qui ſe permiſit inſtallari, dixi in decre. qualiter. ſi vero aliquid expilauit, vel furatus eſt de bonis dignitatis, non vr̃ adminiſtraſſe, quia admiſſum voluntatem declarat ꝯtriam. ff. de ac. hære. ſi quis extraneus. ar.
1 ꝯ † quia ſuus hæres ſurripiendo pdit beneficium abſtinẽdi. eo. ti. ſi ſeruũ quis. §. p̃tor, in extraneo ſecus, ad id uo. ĩ l. ſi quis extraneus. in prin. in. j. gl. Arc. & ibi [*priuatos*] putat Arch. ꝙ cũ ſit priuatus pp crimen, etiam alibi non poſſit iterum eligi ſup eo. ¶ Prima gl. ſummat. ¶ Quarta gl. ſol. q. & remittit. ¶ Quinta ponit quatuor caſus exceptos. ¶ Gl. id eſt, laıè rñ. p obiectionem, quã dupliciter ſoluit. ¶ Gl. tunc &, ponit triplicem rõnem, quare & c. ſecundo q̃rit & ſoluit. ¶ Penul. glo. rñ. per. q. ¶ Vltima rñ. per obi. & duplici. ſoluit, finis rñ. per. q. ¶ In gl. ꜱ. c. p xi. ibi in fundo. vide. ꜱ. de ſimo. nobis in gl. ¶ In gl. & tunc. ibi, cum, ꝯ quem vide. ꜱ. c. p inquiſitionem, ſuper vlt. gl. ¶ In glo. in iudicio ibi. verba, ſequitur, ꝯxerunt, geſſerunt nõ pertinent ad ius teſtandi. & ibi, licet inter geſta, ſequitur, & facta videatur q̃dam ſubtilis dr̃ia, inter factum & geſtum nihil intereſt. ¶ In gl. de prouentib. ibi, in tutore. ſ. ꝙ non debet attingere res pupilli, niſi prius facto inuentario. ¶ In gl. j. in fi. & ſunt quatuor partes ſm̃ Io. mo. prima ponit prooemium ad dicenda ſcd̃a narrat fraudem ꝯ ius antiquũ. tertia illam fraudem reprobat, quarta pęnam apponit. in gl. ij. ibi, [*cecum*] ſm̃ philoſophum poſſeſſio diuitiarum eſt in diſtribuendo, auarus aũt hoc nõ faciens, nõ videt frui diuitiarum, & ſic cecus eſt ſm̃ Io.
2 mo. ſm̃ quem auarus dr̃ ab auare, differt † aũt ſm̃ eum cupidus ab ambitioſo, vt dicit ver. Eſt cẽſu cupidus, ſed honore iure ambitioſus, & vt dicit Arch. cupiditas dr̃ ſeua, de iudeis, ita quorundam, in prin. & eſt auaritia mortale, & eius ꝯtrium largitas, q̃ dr̃ ſancta. xvj. q. ij. c. i. ver. diuinæ, dixit etiam. ꜱ. eo. li. de p̃ſcri. c. fi. & ꝙ hac, q̃ eſt malorum radix, vir catholicus inuolui non debet. xlvij. di. virum, inducit ibi verbum Senecæ, fortior eſt, qui cupiditatem vincit, q̃ qui hoſtem ſubiicit, & alibi, ferociſſima peſtis eſt cupiditas, q̃ ſolet egenos facere, quos capit, quia finem q̃rendi non inuenit. vide, qđ dixi de renũ. niſi cũ pridẽ, in prin. de p̃ben. auariciæ. in prin. & ibi, & ambitioſum, ſupple, ẽt dici cecum. ¶ In glo. fiebat. ibi, ad ꝯtum, idem Io. mo. & Arch. ¶ In gl. v. ibi, omnium. idem Ioã. mo. & Archi. qđ probat etiam verbũ. ȷ. vt nullus decętero & c. & ibi, [*venerabilem*] vide quod no. ĩ cle. de iureiur. romani. §. porro. in gl. romanos vltramontano. vt ſcripſi. ꜱ. eo. nihil, eſt ſuper prolo. Pe. Guil. & Gar. hic tenere opi. Hoſt. ꝙ curia exiſtente vltra montes Italici habeant hoc priuilegium, cũ lex debeat eſſe cõis. iiij. di. erit, & ſtatutum illud nõ eſt proprium priuilegiũ, ſed ius cõe, & prouiſio eccleſiarum. vide, qđ ibi dixi, & in fi. Quid ſi fieret procu. non eſt locus huic pœnæ, cũ ibi non ſit fraus, ſed multiplicatio ſubſidij ſm̃ Io. mo. idẽ dico in caſu. ꜱ. proxi. decre. indemnitatib. hæc vera, niſi tales adminiſtrationem habentes ex vi ꝓcurationis attentarent prohibita, de quibus ibi patet. ¶ In glo. j. latè, ibi, latius, quia qđ erat de mente, modo eſt de verbis & de mente. ¶ In gl. & tunc, ibi [*non curarent*] ne ſe ſubmitterẽt periculo caſſationis, & ibi, [*remoueri*] maximè in Alamania, vt dixit Hoſt. ꜱ eo. qualiter. & ibi & diſputatum p Archid. & ibi, [*pœnam*] facit de ap. oblatæ. ad fi. & ibi, eum. ꜱ. quem alle. ad idem in aucten. vt nulli iudi. §. illas. no. in fi. de mino. intra vtile. dicitque hic hanc ſol. forte veram, cum cõfir

matio

matio fit in iudicio, quo casu habet vim diffinitiuæ. sec⁹
si extra iudicium, & sic soluit decre constitutus. vide, qđ
nota. j. c. vlti. in gl. dicebamus, & quod super ea dicā. ¶ Et
sciendum, ꝙ Arch. in quæstione illa pro hac parte indu
cebat hic, ꝙ appellatio suspēdit ꝯfirmationis effectum,
vt no. Inn. de ca. po. cum olim. in sua prima glo. inducit
3 ēt, vj. q. iiij. c. vlti. ibi dicitur, ꝙ † appellatio, quæ dissoluit
sniam. omnia reducit ad suum statum. s. e. ꝯsiderauim⁹.
facit. ff. de admini. tu. chirographis. §. vlti. In ꝯrium indu
cit decre. istam, qui confirmatus est. & de pben. cū iam
dudum, q̄ solum redarguit administrationem ante ꝯfir
mationem, & post cassationem, vnde relinquit admini
strationem medii temporis culpabilem. nec mirū, cū
administratio det exercitiū iuris acquisiti per electionē,
vt no. lxiij. dist. qñ In q̄stione inducebat, ꝙ appellatio nō
debeat differre rem tpe periturā, sed hæc talis, quia mul-
tum perire potest esse, si confirmatus non administret,
s. eo. nihil. ad fin. facit ad primum C. quorum ap. nō re.
l. vlti. Item poterit appellatio apparere, non legitima, &
sic manebit rata snia. ii. q. vj. appellatore. de ap. cum lit. &
debemus interpretari, vt res valeat potius, q̄ pereat. s. de
ver. sign. abbate. & superioris iussu excusat. xiiij. q. v. dixit.
Satis facit. ff. de ritu nup. si quis tutor. in fi. vbi teneretur
tutor, si pp iniquam appellationem non administrauit,
& prælatus comparatur tutori. de hoc. v. q. iii. ca. vlti. Te-
nuit, quod prædixi, rñdens ad decre. cum iam dudum, ꝙ
illa tria ipa pro vna administratione ponunt. ff. de neg.
ge. Pomponius in negotiis. vñ pro omnibus fuit ibi pu-
nitus. Nec ob. lex. si quis tutor. in fi. quia nō fuit ibi appel
latum ꝯ tutorem, sed appellauerat tutor & malè. & ideo
non excusatur, ꝙ dr̄, iustum excusare, verum est, si ab il-
lo non appellatur. ff. de mi. ait p̄tor. §. pmittitur, & per p̄-
dicta abbreuiari potest satis prolixa. q. Aegy. Cremonē.
quia q̄rit, si a confirmatione fuit appellatum, sed nihilo
minus confirmatus missus est in possessionē, petitur a
iudice appellationis, vt inhibeat, ne lite pendente admi-
nistret, an hoc fieri debeat. Itē si in cā appellationis ele-
ctio & confirmatio causantur, quid de ge. per illum, &
de excōicatione q̄rebat. Circa primum, ꝙ inhibitio fie-
ri possit vltra superiora, Inducit illud vulgare, quod ap-
pellatione pendente & c. ii. q. vj. appellatione. de ap. dile-
ctis, & factum post vt illicitum reuocatur, fortius prohi
beri potest, ne fiat, de iureiu. quemadmodum. ¶ A ꝯrio
cum per ꝯfirmationem cōpetat administratio, de quo
vide, quod satis scripsi de ele. transmissa. post prin. vbi &
no. ꝙ de hac no. Inn. de cā pos. cum super lit. pen. in suo
iure possessionis impediri non debet. xvj. q. iiij. volumus.
vt li. pen. per totum. In. ij. q. ad partem, ꝙ valeant per eū
gesta, inducit, quod no. s. eo. nihil est, in vlt. gl. de iurepa.
consultationibus, cum concor. In ꝯrium. s. c. qualiter. in
fi. ibi, quod ex ea, vel ob eā. inducit, quod dicit Innoc. in
snia excōicationis ponderandam plus veritatem, q̄ pos
sessionem, quod scripsi, de resti. in inte. c. ij. ad fi. in glo. &
tamen, & de resti. spo. olim. iij. in gl. probat. in prin. Sol-
uendo vtiliter & pulchrè distinxit duplicem modū ap.
In iudicio & extra, & triplicem modum ꝯfirmādi. s. nul-
lo vocato, & de hoc non curandum, quia hodie nō va-
leret. item facta vocatione fm decr. vl. j. c. sed nullo ꝯdi-
ctore apparente. Item facta inordinato iudicio cum ꝯ-
dictore. Et hoc vltimo casu cum confirmatio habuerit
vim diffinitiuæ fm Inn. & Host. quorum dicta vide. j. c.
c. fi. j gl. dicebamus, dicit inhibitionem fieri posse, & oīa
attentata cassari, de ap. oblatæ. ¶ Si vero fiat iuxta secun
dum modum, non putat, ꝙ vt extraiudicialis impediat
confirmationis effectum, qui est pos. de ap. cōstitutis. ij.
In possessione tamē data vt. s. distinguit an data fuit, post
q̄ iudex appellationis cœpit cognoscere, & tunc nō va-
luit, nec defenderetur in illa, de ap. vt nostrum. Aut prius,
& tunc licitè erit in possessione, nec inhibitio fieri pote-
rit, & hoc casu soluendo secundum articulū dicit valere
gesta per eum, nisi fuisset publice excōicatus, de regu. iu.
ad probandum, de excōicatione dicit, ꝙ si causatur ele-
ctio propter excōicationem electi, in qua perseuerauit⁹
excōicatio per ipsum lata non valet. xxij. q. j. audiuimus⁹
Si vero propter excōicationem, qua ligatus erat tpe ele-
ctionis. Sed ante illa gesta fuerat absolutus, vel pp aliam
causam cassatur, valebunt gesta per eum ratione posses
sionis, in qua a iure defenditur, allc. viij. q. iiij. nonne. de
ap. sæpe. & quod ibi no. Inn. de rell. do. cū dilect⁹, vbi scri-
psi in gl. hoc satis. Et ꝯria procedāt in possessione nuda,
& simplici a iure non approbata, vel quam quidē habet
vt priuatus nomine proprio non vt prælatus, qui nō po
test dare potestatem excōicandi, vt scripsi post Host. de
fo. compe. cum contingat. super glo. ij. Vnde sciendū, ꝙ
4 † frater Vbertus disputauit hic, an sola possessio sine præ
scri. det potestatem excōicandi, & tenuit, ꝙ non possidē
ti proprio nomine, vt nunc dixi. Si vt prælatus, & caret
bona fide, vel titulo, qui saltem det cām præscribēdi, idē
vt excōicatio non valeat. Si vero habet vtrūq;, cum non
possit dici tunc possessio vitiosa, quæ etiā sibi expoliato
restitutionem pararet, dicit tunc excōicationē ligare, ita
tū si per eam non infringatur limitatio, quia etiam tūc
p̄scriptio non iuuaret. s. de parochi. sup eo, cū cōcor. pro
distinctione īducit, de resti. spo. ad decimas, & quod no.
s. e. c. nihil. in vlti. gl. remissiones. s. de di. ver. ꝯrium si pp
in gl. sumebat. in fi. & impropriè loquitur, nec puto ex-
cusari hodie electum per commissionem talē, quā face
ret inferior confirmatio. licet Fran. hic ꝯ, & Archi. loq-
tur obscure, quia dicit electum pœnā incurrere, si sine
auctoritate superioris administrat, & adde, quod no. de
si. sicut tuis. in gl. ii. & quod ibi dixi. ¶ In gl. vt recipe. in fi.
liberare tū ecclesiam soluendo, quod debet ff. de neg. ge.
soluendo, sed debitorem sibi soluentem nō liberaret, ff.
de sol. vero procuratori. ¶ In gl. pe. in fi. idem Guil. Cleri.
Pi. & Arch. ¶ In gl. vult. ibi, mihi placet. & Io. mo. qui. in
ducit illud Gre. simulata æquitas duplex est iniquitas, ꝙ
est dicere, dupliciter peccat, facit malum, & abutitur bo-
no, & facit ad hoc. j. de do. & contu. cum qui. & quod ibi
no. Hieronymus ad Celantiam. vj. multo deformior est
superbia, q̄ sub humilibus signis latet, & vide, quod no. I
cle. de hære. ad nostrum, ad fi. & ibi fm. Gar. & Archi. &
ibi. §. cœterum. ver. ad quæ. ibi æquiparat, quod fit dire-
ctè, vel colore quæsito, & ibi, renunciauerat, & sic nō est
locus huic pœnæ, & in fi. de præben. dilecto. in fine.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio c. quàm sit, an habeat locum in omni electione confir-
manda.*
2 *Obligatus ad duo coniunctim non liberatur præstando alterum.*
3 *De electionem factam nomine meo sine mandato meo ra. ha. possum.*
4 *Principale inualidum non confirmatur per accessorium alias va-
lidum.*

CAP. VI.

QVàm sit. [*Quàm*] pro quantum, sic. ij. q. j. nulli. & xij. q. i. c. ij. ali
ponitur pro valde. xxiij. q. iiij. quàm magnū,
in prin. In aliqua ecclesia de prælatis eccle-
siarum, qui sponsi sunt, intelligit Archid. de aliis non, li-
cet sint confirmandi. Io. mo. vr̄ velle, ꝙ solum in cathe-
dralibus & regularibus locum habeat per decre. cupien
tes. §. cœterum. vt hæc moderata & illa moderans circa
1 idem thema versentur. Seruatur † ꝙ in omni electione
confirmanda locum habeat hæc constitutio, pro quo
facit identitas rationis, & verbum generale vacationū
diuturnitatibus. & ver. electio in aliqua & c. Et maxime
arguendo per modum, quem notaui in cle. de p̄b. ca. i. &
optime facit. j. §. fi. ibi, quia electus, pp quæ de secundo &
tertio tpe non puto dubium. Sed de primo plus est ad-
uertendum, si dicatur. §. cœterū, nō restringi ad casus, qui
bus loquitur decre. illa, vt ibi no. in gl. ij. & vide, qđ ibi dr̄,
ꝙ hæc decre. locū hēt in omnib. electionib. confirman
dis, sed pœna illius. §. cœterum. locū solum hēt in cathe-
dralibus & regularib. & per ꝯsciā illud tps octo dierū,
qđ ad pœnam inferendam ponitur [*electo*] idē in postula
to, vt in gl. fi. ac petere non sufficit, ergo p̄tare electio-
nem,

nem, nisi requiratur consensus, nec requiretur consen-
2 sus, nisi præsentetur electio, quod regulare est, vt qui te-
netur ad duo coniunctim, non liberetur præstando alterũ, ff. de testi. spo. c. fi. insti. de hære. insti. §. pe. ipsius electi, vt per mutuum consensum initietur mutuum spirituale. s. de transla. licet. & s. eo. cũ inter canonicas, illũ consensum præsentationis sibi factæ, de elect. teneatur, per quę verba habeant electi consentire, no. viij. q. i. in scripturis. Arch. dicit, quod rñdere potest, nec superbè recuso, nec ambitiose cõsentio, ad hoc præal. c. in scripturis. in fi. melius. xvi. q. j. nos autem. item non intelligas, quod electus necessario habeat consentire, sed si vult consentire, necessario hēt id facere in hoc tempus. non enim cogitur quis crescere. lxxiiij. di. gesta. c. vbi ista. vbi de hoc. xxiij. q. iiij. dispicet. iuxta prin. quem consensum vltra mēsem perdidũ superioris, quod hic no. Arch. de electo, cuius mon. vacar. dicam. j. e. si religiosus. super iiij. glo. [*prouisione*] idem sonat cum prohibitionem, de qua prædixi, vel dic prohibitione hominis, prouisione iur. In lo. mo. exempla patent in glo. [*electores*] sicut ergo electores cõfirmationē petere possunt, vt no. j. §. fi. in ij. glo. sic & hanc superioris licentiam, nam cum habeant petere consensum, oia petunt, per quæ peruenitur ad illud, de offi. dele. c. j. c. pro terea studeant dando ad id operam & habere, p hanc litteram probat Arch. quod petitioni debent instare [*obtinere*] no. quia licet non denegetur licentia, satis est, quod non cõcedatur, vt locum habeat, qd hic dr, est enim mediũ inter denegationem & concessionem. j. de re. iuris, qui tacet [*procedendi.*] j. terminum iur. in. c. si electio. Arch. qui iud. ecce. vlt. per quod patet, oēm electum, qui cõfirmationem habet petere, hic includi confirmationem, no. quia non vr satisfactum huic constitutioni, si peteret solum electionem pronūciari canonicam, adeo quod facit, quod post In n. scripsi. de tran. s. decetero. in gl. ma. ver. & notandum [*vacuetur*] & reuertitur potestas ad electores, non obstante negligentia vacuatur electio. e. tit. ne pro defectu, de conces. præb. c. ij. quia illa de negligentia eligentium, hic de negligentia electi sm Cie. j. e. si electio. ¶Prima glo. summat. ¶Glo. sabaudi. rñ. per quæstionē. ¶Gio. vt quia, exemplificat & quæstionem soluit. ¶G. sufficit primo, no. secundo soluit. q. tertio quærit & soluit & solutionem determinat. ¶Vlt. gl. j. ponit duas opi. secundam approbat, secundo soluit dubium, tertio quærit & sol. ¶In. iij. glossa. ibi. §. ornatricibus. licet ergo ornatrites, quæ per duos menses tantum fuere penes magistrum, adhuc proficere possunt, tamen veniunt in legato ornatricum, alias nullæ veniēt, cum omnes adhuc proficere possunt. ¶In. iiij. glo. ibi. l. j. vide in c. statim. ail. super vl. gl. ¶In v. glo. ibi nepos Proculo. vide de ver. sig. intelligentia. super. iij. glo. ¶In gl. extremum, ibi, si is. lex. iiij. est. vide de testi. co. c. ij. super. i. glo. ¶In glo. vt quia, ibi l. j. §. fi. vide de præscri. cum non licent. in gl. fi. ¶In glo. sufficit, ibi, licet. vide de rescrip. non nulli, super glo. pe. & ibi i. vlt. vide de infan. c. vno. super glo. ij. ibi. §. quot. dele-
3 ctionem † factam nomine meo sine meo mandato ra. ha. possũm. & ibi. l. pe. si petit alius bo. pos. meo nomine, debeo id ra. ha. j. 100. dies. j. quos id petere poterāt. ¶In glo. pe. ibi. l. ij. §. quod diximus, ponit exemplum. l. ista in eo, qui sistere potuit propter tempestatem maritimā, vl terrestrem, vel vi fluminis, vt quia pons fractus, vel nauigari non poterat, & ibi cõ maiores, vide de exce. pacto. super. iiij. glo. ¶In glo. j. in fin. & pmissa cõstitutionis ca statuit tria tpa ab antiquis iuribus nõ præuisa. ¶Primo tēpus electionis pñtandæ sine adiectione pœnæ. ¶Secundo ibi electus tps pbendi consensum pœnam apponēs & vnam cām excipiens. ¶Tertio ibi, cœterum tps petē di cõfirmationē & pœnam apponit, determinat aūt, qd satis no. Host. in summa huius tit. §. si. versi. quid ergo si capitulum, in fi. ¶In gl. iiij. in fi. io. mo. ail. sm cõstitutionem codic. §. i. & C. de iudic. i. certa. in. j. l. commendatur iurispiri experientia rerũ, i. secda causarū expti iudices da ri pñt. ¶In. v. glo. in fi. idem hic Arch. Io. mo. cõ, vt dixi in tex. ¶In glo. sabaudi. sa tpe per hoc patet, quod etiā illa dies cõputabitur, licet Fran. Vercel. cõ per decre. p. a. j. de exce. Sed expsio diuersificat casus, & soluit ibi Gar. io. mo. & Arch. & ibi licet nisi, plenius de hoc scripsi post Host. in mag. glo. & ibi. xxx. dies, qd tenet Pe. de sen. ex. sacro. per e. de illis. xxxiij. q. iij. & quia est quoddam medium, & quā vulgus sic recipit, & ibi. xxviij. iuxta qd vulgus recipit. iiij. septimanas pro mense. ¶In gloss. per hoc in fi. adde, qd no. de rest. spo. frequens. in glo. quia dies in fi. ¶In glo. i. quia, in fi. lo. mo. & Arch. ¶In glo. si hoc in fi. idem Io. mo. & Archid. ¶In gl. si superior. ibi. si religiosus & hic Arch. ¶In gl. & electus. in fi. & per illã extraua. terminatum est, quod diffuse tractat hic Io. mo. in addi. s. au si post tps obtineatur licentia, fieri possit illius electionis cõfirmatio, & patet quod non. ¶Item patet quod licet electores nõ eligāt alium, nõ cõualescit ius electi. ¶In glo. sufficit. ibi Gar. et Io. mo. Et ibi. l. vl. & quasi cõtib⁹. ff. de neg. ge. Pōp. §. j. & in distractib. ff. de sol. vero procuratori. in fi. & in vltimis voluntatib. C. de do. inter vi. & vxo. l. ante pe. Io. mo. ¶In gl. pe. ibi, impedimento, vel longa ipsius distantia. vt dixit Gar. j. c. cupientes. post prin. ¶In gl. vl. ibi, puto idem Cleti. Io. mo. & Arc. & ibi Inno. & post eũ Ho. & Com. & ibi [*postulatione*] secus in prouisione. nã illius non petitur confirmatio, & patet. j. de pre. si tibi absenti, & ibi [*translato*] idem Arch. saluo, quod habes. j. e. cupie-
4 tes. §. denique. & ibi [*nullum*] nam † per accessorium alias validũ non cõfirmatur principale inualidũ. ff. de vul. substi. l. ex pupillari. in fi. adde, quod dicam. j. eod. si cui. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Electio, quæ fit post collationem, etiam si fiat ab vno, dicitur cõis.*
2 *Pœnam, quæ ipso iure delinquenti infligitur, an incurrat is, qui id cogitauit, & aliquid egit, sed non perfecte, etiam si per ipsum non steterit.*
3 *Eligens dignũ, quem credit indignum an incurrat pœnas concilij.*
4 *Voluntas procedens ad exteriorem actum imperfectum reputatur pro facto.*

CAP. VII.

Perpetuæ. [*Sanctionis*] de hoc. iij. di. in summa, Arc. [*declaramus*] similis declaratio s. de ele. & Arc. C. de bo. q l. nõ fine. & C. si aduer. ven. l. i. & auth. sacra. [*electionibus*] j. i. scrutiniis electionum, Gui. & Arc. [*adeo*] j. tñ [*præstiterint*] i. perseuerauerint [*communis*] no. nõ sufficere quod in scrutinio dixerit eligo, quod est cõ id. qd no. Abb. eo. ti. in Genesi. vt ibi scripsi. Puto tñ cum Fran. quod si publi. scrutinio alii nominantes diuerterint, & ipse perseuerans eligit illum, quod sit prius. Idem est si solus illũ nominauit, & post collationem pseuerauit, & illũ eligit, ad qd. s. de pœ. & re. cũ ex eo. circa fine. j. c. cupientes. §. si vero. & ele. de pbē. si roma. ff. de ne. gest. l. iij. post priu. cũ cõcor. ff. vi bo. rap. l. ij. §. homines. & §. quod ait. Nõ ob. hæc
1 litera, quia † electio, quæ fit post collationem, et si fiat ab vno, dicitur communis, in quãtum ille cõiter ecclesiæ prouidet forte dicens p aliquam fictionē se capi, vel maiorem partem, facit. j. de re. iu. c. pe. sed votum deponens nõ cõe sed proprium negotium agit, [*quamquam*] no. casum, quo locus est pnīæ, & fuit hoc ecclesiis expediens, vt per id faciliùs ordinarentur [*priuantur*] per hanc decre. & quædam alia iura disputando terminaui, quod
2 † pœnam, quæ ipso iure delinquēti pro delicto infligitur,
a non incurrat is, qui cogitauit & aliquid egit, sed nõ perfecte, etiam si per ipsum non steterit, & hanc posui sup regulam in pœnis. j. de re. iu. item no. ad ea quæ dixi. s. eo. auditis. super gl. vlt. post prin. & c. congregato. super ver. postmodum. & super ver. elegerunt [*licet*] pro quamuis [*conscientias*] & sic grauiter peccāt. l. xi. di. miramur, & ędificant ad gehennam, de testi. spo. literas. cum concor. pe nam tñ concilij nõ incurrit, & facit pro Bar. Bri. qui di-
3 xit post Tanc. in q. neutrũ. xxiij. quod † eligens dignũ, quem credat † indignum, non incurrit pœnas concilij, qa conatus nõ habuit effectum, & tenet electio. iura pro & cõ de big. nup. in gl. hic pro solutione facit, quod no. xxiij. q. j. in

in fi.summę,morũ arbitrii de of.dele.de causis.Io.mo.
& Arc.[*suaserit*]quasi acrius puniet eũ, qui nõiauit oc-
culte indignũ, ꝙ eũ, qui nõiauit patenter dignũ & per-
niciosũ ecclesiæ,de homi.sicut dignũ, Arc.¶Prima gl.
summat.¶Gl.sed uõne,obiicit & sol.q.¶Gl. idẽ ponit
op.& notat.¶In gl.iii.ibi,digna vox.ibi,& oraculo pñis
edicti,ꝙ nobis licere non patimur &c.¶In gl.pe.ibi,l.j.
infidelis diuinã prius vindictã & post principis vltionẽ
plectuntur.¶In gl.in fi.& in prima declara.in secunda
continuatio,ibi licet.¶In iii.gl.in fi.ĩ.de ver.sig.c.fi. Ar.
b ĩ.c.fundamenta.in fi.dicit,ꝙ [b] oraculũ dr̃ propitiatoriũ.
Exod.xxxvii.fecit propitiatoriũ,i.oraculũ.& in hoc sen
su accipitur fere per totã bibliã,pro tẽplo,iñ põt accipi.
iii.Re. vi. vbi dicit in ingressu oraculi fecit duo hostia,
dicit oraculũ diuinũ eloquiũ,celeste rñsum, vel impe-
riale rescriptũ. C.de sacrosan.ecc. iubemus.nullã,itẽ dr̃
ab oro as.& dat ibi ver.Supplet,ĩprobat,petit, obsecrat,
hic no. orat.vnde orator,i.accusator,defensor,pronus,
causidicus,aduocatus.¶In iii.gl.j.C.de suffra.ibi de hoc
super Rub.¶In gl.sed nonne.in fi.idẽ Io.¶In gl.idẽ, ibi
Gui.idẽ Io.mo.& Arch.in fi.an vero iste possit eligi,re-
mittit Arc.ad ea q̃ no.viii.q.j.in scripturis.Io.mo.tenet
hic,ꝙ eligi nõ põt,all.xxv.di.c.vlt.& de resti spo.literas.
4 & sic † quo ad quid volũtas [c] procedẽs ad exteriorẽ actũ
c imperfectũ reputatur pro facto de quo remittit ad no.
ff.de fur.qui ea mente.& de pœ.di.j.dixi confitebor.¶In
gl.vlt.ibi quidam: prout Inn.& Ho.& Cõ.ĩ.c. dudum.j.

ADDITIONES.

a ¶Cogitauit. An & quando cogitatio puniatur, habetur in l. præsenti. C.de his qui ad ecc.confu.& in l.j. in fi.quod quisque iuris.
b ¶Oraculum.quot significata habeat.
c ¶Voluntas.An voluntas imperfecta probet voluntatem, habetur l.in testamento.de fideicom.lib.l.fi.de reb.eo.Bar.in l.gerit.in ver. circa secundum speciale.ff.de acqui.hære.

SVMMARIVM.

1 *Delictum personæ ecclesiasticæ non d;t in dãnũ ecclesię redũdare.*
2 *Vendere aliud est,& aliud vendenti consentire.*

CAP. VIII.

NVlli.[*Nominauerit*] de nominatione tra-
ctat hic Arc.de quo vide.ĩ.de po. bo
næ.in vlt.gl.& qd ibi dixi,illũ obiiciẽdo in p-
sonã,idẽ si in formã ₰m Arc.all. literã sequẽ
tẽ,& ff.de op.le.l.post mortẽ.in ꝯriũ alle.C.ne de sta.de-
fun.l.ꝙ ꝯstitutũ.nõ soluit.Sed ꝯrium illarum. l. vtrobi-
que soluit.Sed adhuc ꝯ approbans personã iudicis, vel
testis reprobat ipsorum sñias & dicta.no.de off.dele.su-
per.q.§.verum.in vlt.gl.de testi.pñtium.in j.gl. Sed ea q̃
sunt de forma præcedunt electionem vel ei insunt. Sed
iniustitia iudicis, vel falsitas testis eius dicti emergunt
post approbationem personarum, & hoc casu ẽt licet
hic opponere,vt sequitur.& sic concor. super electione
ipse,quã fecit,vel cui ꝯsensit.Scias,ꝙ Io.de Deo li.ii.q.ix.
disputauit.q.de impetrãte sibi capellã curatã p executo-
rẽ ꝯferri spectãtẽ ad collationẽ prioris,vel ꝯuentus cer-
ti loci, qui prior & ꝯuentus corã executore exceperunt
contra dignitatem & sciam impetrantis.cui exceptioni
postea renũciauerunt,& illũ ad illã capellã sponte rece
perunt,postea impetrauerunt a Pa.rescrip.ad delegatos,
vt remouerẽt illum,si insufficiens appareret,quærebat,
an valeret rescrip. de ren. non faciens mentionem.Egy.
Bo.post eum disputans eandem.q.soluendo dixit,eã ex-
peditam per hanc dec.ipse vero Io.qui hanc dec.non vi
dit,dixit, ꝙ si rescri. super illo articulo tñ fuit imperra-
tum,non valet, cum aperte appareat fraus tacentis re-
nunciationem,vnde nec coram illo posset peti re.cum
non remaneat iudex,hoc dixit per dec. super literis.de
rescrip.Si autẽ ẽt super aliis articulis imperratum fuerat
rescriptum,tenebit super aliis ₰m eum,super quibus agi
poterit,ex quo iudices sunt,poterit incidenter peti resti
tutio super ipsa,alle.xxv.q.ii.rescripta. & l. si contra ius.
1 & ĩ.de restitu.in integ.c.pen.nec † delictum personæ de
bet in damnum ecclesiæ redundare,ita ꝙ restitutio peti
non possit,facit.ĩ.de reg.iur.delictum. istud quod dicit
Io.ex quo super aliis iurisdictionem habent, super illo
incidenter cognoscere possint, puto falsum, cum quo
ad id non possit dici incidens, nisi emergens ex his,
super quib.iurisdõnẽ habẽt.facit.ĩ.de iud.si annũ. §.si de
legatus.in q.vero allegabatur, ꝙ valeret rescriptũ.de ap.
ꝯstitutis.ii.de ꝯc.p̃.post electionẽ.vbi repulsa exceptione
de eo,qd excipiebatur,admittit actio,nec vr̃ renũciatio
tenuisse ꝯ ius publicũ,de sen.ex.ꝯũngit.de so.ꝯp. si dili-
gẽti.facit ff.de pac.iuregẽtiũ.§.si paciscar.& tale ẽ istud,
ĩ.c.cũ in cũctis.& repellitur ẽt ab obtẽto,de æta. & qua.
c.fi.de renun.nisi dicebantur, etiã iura,q̃ permittũt ꝯ fa
ctũ propriũ,vel p̃decessorũ veniri in his,in quib. vertiẽ
dãnũ ecclesiæ,de ele.nosti.de ele.ꝯiu.diuersis.de p̃ca.c.j.
cũ ꝯcor.q̃ ad partẽ ꝯriã allegabãt,fundaẽ super rña, qd
sci. ĩ.de re.iu.& super non restaurãdis litib.finitis,de re-
scri.nõnulli.C.de transf.cãs.cũ si.& super decre.sup lr̃is,
pal.[*postea*]i.post electionẽ,vel ꝯsensũ. Archi.ĩprobitas
sumptuũ.ff.de ꝯfir.tu.l.in ꝯfirma.in fi.faciat ei,corã quo
q.vertitur.iiii.q.iii.ver.sæpe.& ver.eos,de p̃b.ex lr̃is. Arc.
[*pro primo modo*]per hoc excludit iurm procu.tract. hic
Arc.quod vide.ĩ.c.vt circa,super gl.pe. ¶Gl.j. summat
tertia gl.supplet duo.¶Pe.gl.q̃rit,opponit & soluit.¶In
gl.iii.ibi,l.j.canonizata de pœ.di.j.§.hic aũt. ¶in v. glo.
ibi.§.ex cã.vide de iudi.c.j.super gl.ij.¶In vj.gl.gñaliter.
cuius verba ponit decre.per tuas.¶In gl.dẽt.n.ibi scire.
§.pe.ob hoc in datione tutorũ inquirit magistratus de
ipsorũ moribus,& ibi[*ꝯ cum lex*]vide de pę.& re.q̃siuũ.
super gl.ij.& ibi ob q̃ vitia.enumerat illa.l.certa vitia.pp
q̃ locus est redhibitioni. ¶In gl.j.in fi.& tacit ₰m Ioan.
mo.s.ponit rñam.scdo dat instantias ꝯ illã.tertio dat for
mã p̃bationis illarũ.¶In iii.gl.ibi,ex illis.idẽ Guil. Cle.
& Arc ¶In gl.non hic,& ibi non per oĩa , qa cõsensus
sequens non auget numerũ,& in fi.& ff.de reg.iu.aliud
2 † est vendere,aliud vendenti ꝯsentire.¶In gl.& sic. in fi.
ad idẽ.ĩ.c.circa ver.nisi.iii.q.iii.si quis testibus, ĩ. de test.
pñium.de iura.ca.ceterũ.de exce.pastoralis. cũ cõcor.
¶In glo.dẽt,ibi[*temperata*]xviii.q.quis eps̃.in priu.& gra
uis,ĩ.c.cũ in cũctis,& morib.dẽt p̃sperari, & nõ verbis,
89.di.c.fi.Arc.¶In gl.aĩs.i fi.ꝯcor.ĩ.c.vt circa. Io. mona.

SVMMARIVM.

1 *Legatum aliquibus extenuatur,quibus non perimitur.*

CAP. IX.

SI quando.[*Celebratis*] vno cõtextu
₰m Arc.si fiat ex ĩterual
lo,remittit.ĩ.c.audit.[*duplo*]maiorem qui-
dã recipiũt horũ verborũ sensum , ꝙ pars
sit maior,q̃ duplũ , & sic cũ duplum de.xxx. sit.xx.non
esset xx.maior,q̃ duplũ.Nos vero dicimus duplo maio
rem illã,q̃ est maior in duplo, quod aliis verbis proferẽ,
i.duæ partes,ĩ.de cle.ægro.c.vno.§.si vero.ĩ.c. licet de vi
tanda.vñ id quod,ĩ.eo. indẽtitatibus.§.j.per totũ.& §.si
vero.in prin.remoueret duas partes,in §.cæterum in fi.
vocat partem duplo maiorem. Et hoc est quod scripsi,
ĩ.eo.ti.scriptũ est,exponendo duplo maiorem.i.bis tñ
numero,vide quod no.ĩ.c.indentitatibus, in gl.hoc in-
1 telligo,circa mediũ[*extenuationẽ*]sic † aliquid extenuat
legatũ,quod illud nõ perimit,ff.de adi. le. hoĩem legat,
& Stichũ adimit,nõ perimit legatũ,sed extenuat,vt Sti
chũ leg.eligere non possit.¶Pri.gl.summat & declarat,
quid sit extenuatio,& annullatio.¶Pe.gl.elicit,secũdo
arg.a ꝯrio.de primo remittit.₰m reprobat.¶Vlt.gl.quę
rit,soluit & remittit.¶In gl.j.ibi,an vellet,prima p̃hibet
& secunda permittit.ibi,si quid.& ibi,vel his similia,vt
in cle.de ęta.& qua.vt hi qui.de reg.iu.In;c.j.¶In gl.post
electionem,ibi[*intelligas*]idem Io. mo.& Arc.& ibi[*col-
latio*]quæ fit etiam si scrutinium sit concord.ĩ.eo. cum
post petitã & c.quia propter.¶In gl.pen.ibi ₰m Guil.&
Arc.¶In gl.vlt.ibi[*in hominem*]Io.mona. ibi remittit . &
in fine.& tene, quod ibi dixi, Archidia. hic dicit ,quod
non valet electio de gremio , quia electus in eo casu p

cõicationem est ex minori.& sic ineligibilis,de cle. ex.
mi.si celebrat,eligi nõ pôt.vt ibi , & per hoc vr̃ velle,ꝙ
valeat facta de extraneo.Nõ ob.decr.ad ꝓbandũ,q̃ loq
tur in iudice,cuius of.publicũ,a quo sicut a testio repel
lit criosus,de test.sup eo.sed canonicus vtit iure suo.s̃.e.
ꝙ sicut,criminosus non repellitur.s̃.e.ti.ppetuo.ad dec.
al.rñdet per ibi no.vel per modũ dec.cũ super.of.deleg.

S V M M A R I V M.

1 *Acta dicuntur omnia, quæ in causa aguntur.*
2 *Delensio post quam facta est,non est iudicium.*

C A P. X.

Vamuis. [*Adnumerans*] de datione coadiutoris epi.dic vt ĩ.de
cle.ægro.c.j.[*appellat*] de impugnantibus er
go electiones tales per simplicẽ q̃relam ni-
hil hic statuitur,constat aũt,ꝙ illa sunt diuersa.ĩ.de ap.
concertationi.[*effrenata*]concor.proœ.Gre.compi.[*pro
babili*]hoc sufficit,licet sit falsa,vt no.ĩ.e.si postquam. in
iiii.gl.& quod hic obiicit Arc.ibi dicam.[*sedi apostolicæ*]
i.aplico conspectui,vt ĩ.sequitur.vt patet ex ver.præsen
tare.& ĩ.e.prouida.rñ.talia.n. coram ipso dñt proponi,
non cathedræ,in qua sedet,præsentari.Et si causa praui
1 tatem[*&c.*]†acta [a]dñr oĩa,quæ in cã aguntur.s̃.de prob.
a qm̃.ff.de re iu.l.acta.& est verbum gñale.ff. de verb. sig.
b Labeo.sic sumitur.C.de eden.is apud quem.&[b] appellã
tur gesta.s̃.de re iu.cum inter vos.ad fi.ff.de of.præsi. illi
citas.§.j.C.de re iu.l. gesta. q̃nq; vocantur documenta,
vt in præal.c.qm̃,in fi.Arc.¶Prima gl.summat.¶ Glo.
ẽt rñ.per q. qd fuerit motiuum Ale.¶Gl.ergo si.exẽpli
ficat,q̃rit & soluit.iterum q̃rit & soluit, obiicit & rñdet.
¶Gl.per hoc,arguit per plurale.& argm̃ determinauit
finis q̃rit & remittit.¶Vlt.gl.rñ.per q.¶In gl.ergo si.ibi.
& §.& quidẽ.idem est non hr̃e actorẽ,& iudicum hr̃e
inhabilem.¶In gl.per hoc.ibi,nemo pôt mutare.¶Gl.
j.in fi.Guil.dicit se hanc q.procurasse. idem dicit Spec.
in ti.ij.§.superest.ij.col.& de ap.§.quar.ver.illud aũt.Et
diuiditur ĩ quatuor partes ſm lo. mo.Primo tractat.q.
ale.Scd̃o partem illam reprobat. tertio permittit certo
casu ab appellatione recedi.quarto dat certã formã or-
dinario,cum ab appellatione recedatur.¶In gl.ij. ibi di
lecti filij.Cle.dicit,ꝙ fuit edita pp causam electionis ec-
clesiæ Helien.& ibi Gar.& Arc.¶In gl.iii. in fi.& sic pa-
tet,ꝙ in re principali,& ĩ accessorijs,vel exortis ſm Io.
mo.& Arc.bene facit cle.de iudi.dispendiosam. ¶In v.
gl.in fi.ꝙ aũt non sint de maioribus causæ electionum
epõrũ,patet,quia illas confirmant archie. & patriarchæ
& legati de latere. ĩ.e.si Ab.ij.rñ.¶In gl.etiam.I fi.idem
Arch.¶In glo.idem si.in fi.& multo fortius propter ho
norẽ iudiciorum,ſm Fran.Ver.¶In gl.dixit.ibi Gui.Io.
mo.& Arc.qui inducũt illud verbum iudicio,quod (vt
dicũt) finitur per sñiam.ff.de re iu.l.j.xx.di.in prin. iii.q.
2 viii.c.j.ꝙ aſs in app.iudices.In fi.nam † postquam facta
est discussio,non est iudiciũ.s̃.de ver.sig.forus. per quod
concludunt,ꝙ loqui per sñiam diffinitiuam inducunt
etiam,ꝙ correctio iurium est vitãda.ĩ.e.cum expediat.
¶In gl.ergo si.ibi.vel his similia. puta ne eligatur igno-
bilis gñe.s̃.de præb.c.pe.Guil.& Arch.& ibi Gar.Franc.
Ver.Io.mo.& Arch.Fran.alleg.quia in dubio superiori
obediendum est,alle.de cle.excom.mi.illud. xxiii. qõ.j.
quid culpatur.alle. etiam decre.dilecti.de rescrip. & l.si
quis ex aliena.ff.de iudic. & ibi ſm prędictos idem Cle.
Pi.Io mo.& Archi.¶In gl.per hoc.ibi pars consentiat,
& sic speciale in his maioribus ſm Ioan.mo.qui distin
guit hic post Gar.causas maiores , medias & minores,
quod plenius prosequitur Host.de crimi.fal.c.si.quę ibi
abbreuiaui.¶In gl.quærit hic Host.¶In gl. vt simonia-
ca,in fi.primo cum suis remissio.& Archi.dicit , ꝙ hoc
casu si daret pecuniam,simoniacum esset,alleg.no.xvi.
q ii.decimas.quas,& quod no. Inn.de simoni. ad aures.
¶In gl.ad hoc,in fi.Arc.ꝯ eum hoc dicat, in quo cum
omnib9 &c.item hic terminus hominis, ibi iuris.item
casus sunt diuersi,& hoc ibi exprimitur, hic no. quod
satis habet rationis,Io.mo.sequebatur primos,alleg.ĩ.e.
cupientes. s̃. de dolo & contu. cum dilecti. dicebat ta-
men se credere mitius agendum, in termino iu. quãm
iudi.ff.de arbit.Celsus. maxime hoc casu,quo citantur
propter delictũ m.Credo , ꝙ quo ad processum sit vera
opi.Archi.Sed quo ad pœnam constitutionis cupien-
tes,necesse erit illius constitutionis tempora labi , pars
tñ,quæ sit culpabilis in prauitate recessus ab ipso prin-
cip.appellationis,vel saltem post recessum statim sit ar
ctata ad illa tpa,ac si recessum non fuisset,facit.ĩ. de p̃-
ben.cum qui quæ vero non fuit culpabilis, vt quia da-
ta pecunia,vel metus illatus,fuit ignorante electo. tunc
puto,ꝙ de nouo habebit illa tpa,ad hoc,ĩ. eo. si electo.
¶In gl.pe.in fi.& eo respectu dicuntur etiam documẽ
ta,quia docent & informant, quid iudex facere debet,
ij.q.vij.plerique,de proba.quoniam.in fi.¶In glo.vlt.ibi
non prosequi,vel illi renunciare ſm Guil.& Archidia.

A D D I T I O N E S.

a ¶Acta. Vide Bald.in auct quæ supplicatio. ver.item licet scriptura.C.
de preci.impe.offe.licet contradicat in l.præcipimus,in ver.no.tex.in
verbo,præcipere.C.de ap.& ibi Gui.de Su.
b ¶Acta vero & gesta quomodo differant.Vide Bar. in l.j.in prima op
po.ff.de of.pro.ce.

S V M M A R I V M.

1 *Electo si opponatur , ꝙ est simplex in administratione probatio
est necessaria.*
2 *Dignitatis appellatione an veniat beneficium.*
3 *Constitutiones pœnales non sunt extendendæ.*

C A P. XI.

SI forte. [*Cætera*]vbi solum opponere-
tur talis euidens defectus , nõ
esset locus ordini,de quo sequitur,examina
tio tñ fieret per modum,de quo,ĩ. & pęna
locum haberet promouendo,dicit Guil. & Archi. per
hoc verbũ gñale quosdam dicere,decr. hr̃e locum , ẽt
si post confirmationem , vel consecrationem fiat talis
electio.xxiii.di.illud.[*defectum*]Arc. hic tractat quis pro
bet,cum opponitur electo,ꝙ est illegitimus. Et tenet,ꝙ
opponens,& eo fortius si petat electionem cassari alle.
no.per Inn.de do.& cont.cum olim.de accu. super his.
refert aliquos dicere,ꝙ electus ꝓbare tenetur , nisi sit in
possessione legitimæ filiationis.s̃.qui fil.sint legit.lator vi-
de, qd plene dixi in q.quam disputaui,quam posui.ĩ.de
1 reg.iu.infamibus.Tenet ẽt ipse hic,ꝙ† si electo opponi
tur,ꝙ euidenter est simplex in administratione , & sic
repellendus.xix.di.Petrus.lxxiii.epõrũ.vel bigamus, irre
gularis,vel vsurarius solennis,probatio est necessaria.in
ducit.xlviii.di. de Petro opponi contingat.dicit Archi.
Gui.intellexisse,cũ fuit appellatum,ipse ꝯ. Sed ẽt Guil.
tenet ꝯrium dicens,ꝙ curia illud seruat , & sic finis fa-
cit ad no.in cle.de proc.non pôt.in gl.ante pe [*ordinem*]
non pro ordine seruando,concor.vide ĩ.c.pe.in gl. per
ordinẽ,ipso,s.euidenti sciæ,vel personæ, ante oĩa anteq̃
examinet alia nõ euidentia,q̃ sunt opposita. Arc. [*subii-
ciatur*] a iudice,cui facienda est fides.iii.q.iii.sæpe, in fi.
vbi de hoc[*euentus*]i.finis illius examinis aliis oppositis,
q̃ non sunt euidentia.[*oppositiones*]no.plurale.pp no. in
v.gl.& q̃ ibi dicam,excludimus totaliter.ĩ.de ver. sig.c.
ij.j.rñ.¶ Prima gl.summat.¶Gl. si ergo.primo duo no.
a vi literæ & a simili.Secundo q̃rit.& soluit distinguen-
do.Tertio iterum quęrit & soluit,& solutionem exem-
plificat. ¶Glo. v. respon.per obiectionem & soluit di-
stinguendo.¶Gl.videtur,obiicit admissionem, & qua-
drupliciter soluit.¶In glo. si ergo.ibi,§.oportet.si iudex
videt ex causa neutrum in expensis condemnandum,
hoc sua sententia declarabit, vt ibi, quidam æstimaue-
runt,vide de fide instru.contingat.super gl.ij.& ibi,quos
prætor prohibet in totum prohibet , etiam si pars non
opponat.& ibi, §. inuitus. & §. veterani.vide.ĩ.ibi,§.sed
quia iuramentum calumniæ per dissimulationẽ non
remittit, vt in gl.& ibi,§ veterani.non pôt pars expres
se cõsentire,militẽ forẽ procur. aduersarij, pôt tacite li
tem

tem contestando.¶ In j.gl.in fi.in prima dat ordinem. Secunda imponit pœnam,ibi,cæterum.¶ In gl.iij. ibi, dño Papæ.idem lo.mo.¶ In gl.non est.ibi, extēdendū. idem Archi.sub dubio forte.lo.mo.ↄ alle.š.de app. de præben. maioribus.alleg.& identitatem rationis, quæ
2 in beneficijs locum hēt,vt fiat velox expeditio irē † eū solum dignis beneficia sint conferenda, dignitatis appellatione merito beneficium continetur, dignitas.n. descendit a digno,alle.ad primum de rescri. cum ideo. ff.de ven.in pos.mit.l.j.§. mulier.ad hanc partē facit,qđ
3 dixi.c.j.super ver.canonis.Tene cum gl.ꝙ † pœnales cōstitutiones non sunt extendendæ.ℏ.e.statutū.bene facit rñ iudex examinando,& in illis tenere hunc ordinem. ¶ In gl.si ergo.ibi,c.ij.quid de castrato in casu,in quo ꝑ moueri non posset.dicit Arc. casum fuisse de facto , & ꝙ talis defectus dr̄ euidens,cum per inspectionem posſit facile constare,alle.xxvij.q.j.nec aliqua.š. de præscri. quia iudicantem.de frig.& male.fraternitatem. prope pri. Tu dic ↄ,quia licet facile patere possit,illum castratum,ꝙ se castrauerit,non est in euidenti, nec aliter repellitur,nisi id sine cā fecerit,vel ꝓcurauerit.de corp.vi. ex parte.j.& ij.& est huic simile de transla. quanto. ver. ne autem.& ibi no.& ibi opponens.idem Arch. qui dicit sic intelligendum.lij.q.x.c.j.vbi dicit , prius egerint. nam ibi dēt exponi.i.prius discusserint in iudicio,nam fm verum intellectum illud ca.dēt intelligi,qñ simul proponuntur plura cria ↄ reum. Sed prius de vno illorum in iudicio discutitur,& si deficit opponens in probatione eius,tunc non admittitur ad alia,idem.ff.de ac. si cui.§.his dēt.& C.qui accu.non pos.l.j. Et hoc ēt tangit.gl.e.q.in summa.& satis colligitur.e.q.§.fin. in.fi.& ibi[*punietur*]pœna,de qua finis loquitur, locum habet fm Arch.non ob.ꝙ tex.ibi dicit, oppositiones docuerint veritatem destitui. Nam de vno defectu probato non destituuntur oēs obiectus[*veritate*] quia nō est falsum,quod aliqua veritate iuuatur.ar.ff.de le.ij.l.filius §. hoc ęs.dicit.n.ꝙ oppo.veritate destituunt,qñ non sunt probatæ,prout sunt oppositę & discussæ.& dicit,ꝙ satis clare sonat hæc litera, ista mihi non sic clare dicit hic, imo cadit hęc dubitatio,de cuius fiñ satis in cle.ℏ.ple riq;.& ad ↄ.facit,quod no.š.c.j.§.fi.in glo.intelligo.ipse aūt pro se inducit,ꝙ vbi coniunctim ponuntur plura, vtrunque faciendum est,super quo vide,quod no.de re scri.c.ij.& c.olim.& de iu.exhibita.in fi.opp.ergo illa se obligauit,& sibi imputet,sibi gerendus est mos.š.de pro ba.circa.ff.de li.cā. diui fratres.nō ob.fm eum.š.e.vt circa.illa.n.dat formam op.& ap. hæc vero formam probari.& ibi:fm Gar.& lo.mo.& Arc.inducit ad hoc verbum incommutabiliter,& ibi[*pœna*]idē Archi.ad hoc cle.e.ti.consti.in fi.¶ In gl.quia.& ibi[*probetur*]idem no. ff.qui sati.co.si vero.§.j.& ibi[*similibus*]lo.mo.vbi nil facere hēo cum hoīe præsumere debeo illum dignū,sed vbi sibi volo dare filiā meā.i.ec.in sponsam,dēo inquirere de dignitate sponsi,saltem quo ad expressa.š.e. cum dil̃ic.& j.e.licet canon.& quia eligens inuenire tenetur condi.debitam filiæ.ar.ff.de ri.nu.qui liberos.ideo punitur hic non faciens.¶ In gl.no.ꝙ in fi.fa.de præsc.andi tis.š e.cū dilecti.¶ In gl.vſ.ibi[*initium*]sis modus obiiciēdi,qui no.iij.q.a.post.& ibi[*inquirere*]idem Fran.Ver. & Arc.& ibi rōnem.idem Archi.& ibi[*euidens*]vt quia sic publice dicebatur.& talis habebat fm Guil. & Arc.

S V M M A R I V M.

1 *Tutor.qui per alium gessit.gessisse videtur.*
2 *Mandans & mandatarius differunt.*
3 *Præsentatio clericorum dicitur quasi electio.*

CAP. XII.

Sciant. Si.fm Arc.C.de proba. sciant cuncti.& ij. q. viij. sciant cuncti.[*pijs locis*] hic æquiparanē pia loca mō: & ecc.concor.š.de test. requisisti.ver. secus. & e fi.& j.c.prox.j.de sup.neg.prel.grandi.[*beneficijs*]ec. de bonis suis ꝑ talibus ec.dicit Arc.si bona erant eccle

siarum,ecclesijs fiet restō.xij.q.ij. Augustino.als Augusto.in fi.& c.quicunque.in fi.& c.in legibus.xvi.q.j.in canonibus.ver.gnalr.putat rñ restitutum ecclesię,cū restituitur prælato,inducit,xvi.q. iiij. si quis cōtumax.& qđ ibi no.Si intelligas de bonis consanguineorū eis faciēda est restō,de ho.sicut dignū.§.eos.[*spoliando*]i. auferendo,vastando,inuadendo,capiendo,vel eripiendo.xij.q. ij.c.iij.siue rapiendo,vel fraudādo.e.q.qui abstulit. Et ponit Arc.auferendo latenter,vastando quocunq; mō,in uadando imobilia,eripiendo mobilia,rapiendo ꝑ vim & publice, fraudando per dolū , ꝙ oia dicit includi sub verbo spoliationis,vt in ꝑdictis.c.graue.vide.j.q.j.sunt q dam.ad fi.qōnis.& ibi no.¶ Prima gl.sumat.¶ Secunda gl.sol.qōnē.& rñ.ↄrio.¶ Quarta gl.rñdet per q.¶ Ante pe.gl.rōnē reddit,quam declarat.secundo soluit qōnē. tertio q̃rit, arguit negatiue.soluit distinguendo.¶ Vlti.
1 gl.sol.qōnē.¶ In gl.antepe.ibi[*gessisse*]tutor†qui per aliū gerit gessisse vr̄,& ibi[*deiecisse*]vr̄ deiecisse,qui per alium deiecit.& ibi §. quoties,deiectionē sine meo mandato meo noīe factā ratā habeo.& ibi š.ne aūt.vide de cler. non resi.quia nonnulli.super gl.pe.¶ In gl.ij.in fi. idem Guil.& Arc.¶ In gl.no.ibi,percutiens,vel als offendens, & in fi.& vſq; ad quē gradū dicantur hic cōsanguinei, recurre ad no.de ap.postremo.in j glo. Et quia de affinibus non sit hic mentio,& constō est pœnalis,non iclu dit illos.j.de re.iu.in pœnis.¶ In gl.quia qui.ibi[*hoc erit*]
2 fm Gui.Gar.& Arc.Sed loā.mo.ↄ.nā fm†eū mandans in se & alium delinquit,mandatarius in se tm̄,al.ff. de his qui no.infa.l.imperator.& l.athletas.§.Pomponius. & ibi no.de seruo,qui in se non in alium deliquerat,q post libertatem no. secus si in se tm̄. rñdet aūt ad ↄria, ꝙ expresse puniunt mandatariū, ꝙ constō ista non facit,dicit Arc.ꝙ mandatarius,& si non ex verbis,ex mēte ligatur.alleg.C.de accu.non iō minus.ff.de ser.cor.l. sed tm̄.ff.de iniur.non solū.in prin. & §.si mandato.& se.Itē mandatarius hic peccat,& in eū,quē offendit,& in mandantē,cui fauet.Item est auctor mali, & particeps pat in crie,& hoc teneas,vbi mandatarius deliquit, ita ꝙ non hēat parere mandanti. Et tunc maxime cū scie bat cām,vbi vero nō delinqueret, procederet opi.ↄria, licet lo.mo.non sic intellexit , vt patet ex verbis ipsius, & vide quod no.ff.quod quisq; iu.l.iij.§.j.j.gl.& ibi dic
3 fm Guil.& Gar.lo.mo.& Arc.al.ꝙ† ꝑntatio clericorū dr̄ quasi electio fm no.de of.le.dilectus.in gl.ij.& facit quod no.j.c.vlt.in glo.ij.& quod ibi dicā.& idem dicas in conferente,ad hoc.j.e.si postquā.in fi. &. postulāte, facit quod no.š.e.in causis.& facit ad ꝑdicta.š.c.j.& c.vt circa.& š.c.proxi.¶ In glo.vlt.ibi, fm Gui.idem Archi.

S V M M A R I V M.

1 *Aduocati dicuntur defensores.*
2 *Facere videtur quod non debet,qui non facit,quod debet.*
3 *Negligentia comparatur voluntati.*
4 *Regalia dīr illa,quæ capiuntur a regibus in ecclesijs vacantibus.*
5 *Nonnus dicitur,quod nunquam fuit.*
6 *Donationis tempore licet possit donationi imponi,non tamen traditionis tempore,quæ sit ex interuallo.*

CAP. XIII.

Enerali. Allo.Arc.C.de sacrosan.ec. gnali.[*& singulos*]concor.š. de excel.præla.nimis.j.& ij.in fi.& quod ibi dixi apertius exprimit.š.de sup.ne.prel.grā di.[*Guardiam*]de feudo guardiæ in vsib.feudorum, in se
1 cunda Rub.[*defensionis*]†aduocati dicuntur defensores; vt in Lombardia , de aduocatis, & vicednīs.[*in omnib.*] vnde exponit Arc.seu pro.i.de his autem aduocatis.š.e. venerabilem.š.de pœ.in quibusdā.j.de reb.ec.non alie. hoc consultissimo[*titulum*]i. cām , aliæ significationes no.š.e.dudū.ii.Arc.[*vsurpare*]in mala parte sumit, C.de sacrosec.l.placet.canonizata.xvi.q.j.sub.§. nouatū.xxv. q.ij.amputato.xij.q. ij.ꝑdia.xiij.q.v.pœnales.de pę.i gbus dā. ꝙ quasi glossat hoc.casr sumit. C.de vsu.l.ij.& l.n.3. les.ff.d iiur.l.iiur.cit.si. Arc.[*conatur*]sonat I vitiu. C.d his

qui ad ecc.con fu.l.denunciamus.Arch.[*vacantium*]idē
de non vacantibus.Fm Arc.puto, q ad pœnam huius
constitutionis hæc duo neceſſaria ſint, q quis de nouo
vſurpet,& q illius virtute bona locorum vacantiū oc-
cupent,altero deficiente locum habent antiqua iura.s.
de fa.comp.cum ſit conqueſtus.cū concor.quas ibi po
nunt gl.[*quomodocunq;*]ēt ſi ſit baro,rex,vel princeps.Gar.
Io.mo.[*cæteras*]ſiue ſint clerici,ſiue laici. cum litera ſic
loquatur. Arc.[*procurat*]no.ꝯ clericos & religioſos, qui
ſunt in curijs principum & potentium , & ipſos infor-
māt ꝯ eccleſias & prælatos.Io.mo. ꝯ religioſos prouiſū
per cle.de ſta.mo.ne in agro.§.qui vero.[*clericos*]in mo
nachis ceſſat pœna, de quibus non reperit.s.de deci.ad
audientiam:& quia conſtō pœnalis ideo non extendē
da.fm Arc.non fuit viſum auctori. q ſequēs pœna cō
ueniret in monachis facientib.ſ. vſurpantib. de nouo
regalia, vel procurantib. talia fieri. Et no.ex diuerſitate
pœnarū aliud facere.vel ꝑcurare.aliud non ꝓh bere.ꝫ.
83.di.quaſi per totū.87.di.facientis.ij.q.iiii. negligere.ff.
loc.cum fundus.circa fi..Arch.remit.ad no.ij.q j. notū:
de offi dele.c.j.opponent autem ſe cum effectu , quan-
tum in eis est,inuocando.ſ.brachium ſeculare.xxiii.q.
v.adminiſtratores:& q.iii.Maximilianus.cum tribus ſe.
vſque ad §.ecce. vel denunciando iudici ſeculari. s. de
homi.poſtulasti.ſ.de homi.c.ij.non tñ vř. q corporali-
ter ſe debeat talibus opponere ſm ea quæ hñr.xi. q.j. ſi
tributū.vbi vero faciūt,qđ pñt,licet nō ſequat̄ effectus,
ceſſat pœna.44.diſt.c.vlt.alia di.de epheſis [*percipere*] ēt
in victu & veſtitu ſm Arch. qui iſtud hic prolixe proſē
quitur,allegans ad ꝯrium.l.diſt.ſtudeat.in fi.& quod ibi
no.& xcii.di.diaconi. ibi.mendicat infelix &c.ad partē,
quam tenet inducit de cleri.pu.in du.Henricus.in fi.nā
illi pro eccleſia laborare noluerunt, ergo nec alētur ab
illa.ad id.C.de cad.tol.l.vna.§.pro ſecūdo. ff.de his qui
vt indi.l.hæredem.C.de alc.libe.l.fi.& qui non laborat,
non manducet.ff.ſi ex noxali.ca.aga.l. ſicut. de damno
infe.quamuis.ar.a ꝯrio.xii.q.j.clericus.& c.ex his.in fi.&
c.ſecundum.ad idem.xiii.q.j.§.ex his ita.ver. item non
alligabis eum. idem,ff.de po.bo.fides.86.di.non ſatis.ga
dignum eſt,vt mali meriti &c. vt ibi,quid ſit graue ſce-
lus,patet.87.diſ.in religioſam.iii.ff.de lib.agn.necare.ff.
loca.ſi fundus.in fi.ff.de re mi.omne delictum.§.vlt. in-
2 ducit ēt,q †qui non facit,quod dēr,vř facere,quod non
debet.xxv.q.j.ideo.ff.de reg.iu.qui facit.æque peccat nō
faciens,quod dēt ,ſicut faciens,quod non dēt;xlvii.diſt.
ſicut hi.xvi.q.vi.c.j.xviii.q.j.abbates.xxvii.q.ō.j.ſi cuſtos.
vbi ſic notauit Hug.Idem tacens vř facere.ſ.de reb. ec.
3 no ali.c.ij.de ſim.nemo.& †negligentia voluntati com-
paratur,de hoc.xi.q.iii.c.vlt. in fi. iuſtum eſt igitur tales
puniri ſauere.xxiii.qō.iii.iuſtum. xxv.q. j.violatores.Et
qui reſiſtere tenetur,& id non facit , punitur vt faciens
x.q ii.epš.inducit ēt.xxiiii.q.iii.qui poteſt.& c.fi. & q.viii.
præterea.de hære.c.ij.C.de commer.l.ii.in fi. vbi cōcor.
ſunt ad hoc.8 .di.c.j.xliii.di.epheſis l.di.ſi quis diacon⁹.
in fi.& quod no. ea.di. cōtumaces vendicant,patet exē
plum in Parmenſi & Florentina ecc.ſm Arc.in prima
vicedñi ſibi vendicant,in ſecunda thoſingi.[*abuſu*]i.ma
lo & prauo vſu.xi.q.iii.priuilegium.lxxiii.di.vbi iſta.25.
q.ii.§.his ita.& c.ſi decet.cuius textum hic ponit Arch.
alle.etiam.ea.q. antiquo vacationis tpe.quærit in addi.
Io.mo.qñ cathedralis eccleſia vacare dicatur; cum Pa-
pa transfert epm abſentem,& ſoluit ēt a vinculo prio-
ri,vt eſt moris & iuris,de transla.c.ii.§.ſicut ergo.de po-
ſtu.bonę.ii.in fi.& tenet,q niſi appareat,Papam voluiſ-
ſe inuitum transferre,non vacabit, niſi ille translationi
conſentiat.ſ.de reg.iu.quod ob gratiam. vbi hoc proſe-
quitur,hic aūt ponit hæc,vt ſciatur,qñ habēs in prima
eccleſia regalia incipiat illa vti,ibi vide.[*delabi*] i. perire,
vel conſumi.cōſeruant.s.de of.or.cum nos.xii.q.ii. hoc
huius placit i.ſ.e.quia ſæpe.& ſ.de of.or.præſenti.ff.de pe
ti.hær.diuus ff.de mu.& hono.l.j §.vlt.& conſuluit Ar-
chi. q iſti cuſtodes inuentarium confici faciant de oī-
bus inuentis poſt mortem prælati.& q̄ cuſtodiri debēt.
alle.xii.q.j. charitatē.& q.v.ſicubi.& quod no.Ho.in ſu.
de cle.§.quid iuris.qui eſt pe.in fi.¶ Prima gl.diuidit &
ſummat.¶ Secunda gl.rñ.per.q.an includat fœminas,
& ſoluit q ſic,allegans tres.l.& vnam alle.in ꝯrium, &
iiii.ſolones.¶ Gl.v.rñ.per q.& ſoluit.¶ Gl. ꝯfaciens. quæ
rit,& ſoluit diſtinguendo ¶ Gl.præſcripta.obiicit & ſol
uit.¶ Gl.pe.quærit,arguit.& ſoluit.¶ In gl.ii.ibi, l.j. ver-
bum huius,ſi quis,maſculos & fœminas amplectitur,
& ibi,tres fratres.ſequitur,Titius,Meuius & Seius.& ibi
l.j.§.j.qui pecuniā cōſtituit,accipitur qui,vt cōphendat
ēt q̄,& ibi, ſi quis edictum quo cauetur, ſi quis album
corrumpit.& c.vtrumque ſexum cōprehendit.¶ In glo.
in mala,ibi[*ſi quis in tantā*]ibi loquitur de illo, qui inua
dit poſſeſſionē ſuæ rei,vel alienæ.& ibi,q non ſolū, ađ
eſt ver.ſub.§.ſed nedum.circa res mobiles fiunt rapinæ
& inuaſiones circa res ſoli.¶ In glo.forte.ibi[*perſuadere*]
delinquit ſuadens aliquid ſeruo ad eū faciendū deterio
rē.¶ In gl.antepe.ibi.l.fi.in prin.exercitor nautarū ſuo-
rum factū præſtauit,liberti ſint,vel ſerui,ſi in naui dam
nū inferūt.¶ In gl.pe.ibi[*qui legatorum*]loquitur de miſ-
ſo in poſſeſſionem legatorū ſeruandorum cā. & ibi §.
poſtu.vide de cle.non reſi.ad audientiam. ſuper gl.ij. &
ibi[*conuenticulam*]prohibetur conuēticula illicita extra
eccleſiam fieri.& ibi,l.ij.ibi patet in vlt. gl. non eſt ſup-
plendus prauus intellectus,per quem quis inuitatur ad
ea ale faciēdum.¶ In gl.j.ibi[*quatuor*]Clericus & Io.mo.
qui diuidunt in iii.cōiungunt duas primas.q benecō-
uenit literę ſuſpenſiuę,ſed gl.conuenit menti.Fran.aūt
coniugens primas tres partes diuidit in duas tm̄.¶ In
gl.ij. ibi vniuerſas.idē Arc.& ibi[*a canone*] puniēte cri-
Io.mo.& Arc.& fuit de mente Car.dicentis . q ita fœ-
minę ſicut maſculi peccant,& ibi[*excipitur*] q excepta
intelligitur in antiquis,fœminis non congruit.ff.de ſta
tu ho.ca quę.in fi.de hoc in Spe.de diſpu & alle. § poſt
hæc.ver.vel ibi maſculum,per Hoſt. de teſta. Ravnal.in
prin per Archi. plenius in pręall.c. ſi quis ſuadente.per
Cy.C.de ſer.fu.l.quicunq;.¶ In gl.iii. ibi regi dicit Arc.
4 q illa †q̄ capiunt reges in eccleſijs vacantibus dicuntur
regalia, q patet exemplum in regno Francię & Anglię
vbi vocantur regalia iura in vacantibus eccleſiis regibus
competentia,quę poſt creationem prælatorum perci-
piuntur p prælatos non per reges; & forſan a regio.per
uenere,ut ſequitur in gl.& ibi ſm Gar.idem Io.mo. Ar
chi.contra,qui intelligit propriē.¶ In gl.j.ibi[*nouum*] di-
5 cit Archi.q hic.& ſ.e.auaricię.dicit †nouum . quod nū
quam fuit,& in fi.& hoc vlti.non intellexit Fran. & Ar
chi.hunc tex.dicas hoc verū in illo , qui titulum oſten-
dit.ſ.e.lib.de præſcrip.c.j ¶ In glo. In mala,ibi[*vt prætert*
ea]alle. Arc.ſ.e.quia ſæpe.de of.or.pręſenti.de præ. cum
qui.C.vnde vi.l.fi.circa.fi.ff.vi bo rap.l.j.& de bo.vacan.
l.j.lib.x.& ibi [*nunquam*]alle. Arc.ſ.de hęre. cum ſm. C.
de bo.va.l.fi.lib.x.& prin. Auctenticorum.& in fi.dicit
Arc.q iſti tales rerum eccleſiaſticarum occupatores di
cuntur committere furtum & ſacrilegium & nō qua-
lecunque furtum.Sed peculatus. q eſt furtum de re pu
blica.xxiii.q.iiii.quid ergo.¶ In gl.no. in fi. & ibi vide in
gl.ſumptum,& ſi vocant milites ad defenſionem, etiā
ſi mors inde ſequitur,eis non imputant.ſm Arc. alleg.
no.xxiii.q.iii.Maximilianus.per Inn.de reſt.ſpo.¶ In gl.
j.poſtea.ibi[*temporis*]placet Arc.vnde ſi tacentes poſtea
pro poſſe reſiſtunt,licet pro tpe,quo tractauerunt, fru-
ctus non receperūt,deinceps tñ prouenientes recipiēt;
facit cle.in fi.ff.de ædi.edi,quid ſit.§.idem ait. Signat ꝯ-
rium de l.qui ea mente.ff.de fur. dicit id poſſe ſolui per
l.ff.de admi.tu.tutor qui.§ j.cū ꝯcor.ibi poſitis. ¶ In gl.
ꝯ faciens.ibi,depoſitionis,vbi non eſt certa pœna ſtatu
7 ta.¶ In glo.fundans.ibi,& dotans. licet †donationis tpe
poſſit donationi imponi,non tñ traditionis tpe, q̄ fit ex
interuallo facit.C.de pac conuē.l ex mente.In. & quod
no.de rei vxo.ac.l.vna.§.accedit.facit de teſt.cogen.prę-
terea.cum concor.vlt.gl.¶ In glo.pen.ibi, cedi debeant;
vel

vel sunt stagna vel viuaria non in stans, quo piscari de-
beant.& ibi [reditu]ff.de viur.Paulus.§.i.& ibi.[qui legato
rum]s.de sequ.pos.& fruc.c.ii.& j.sm Guil.& Arc.qui ta
men loquitur de his,qui simplicem custodiam sibi vē
dicant,& ibi a contrario sensu,de quo satis scripsi.s.eo.
ti.publicato.super vlti.gl.

S V M M A R I V M.

1 *Parochia Grecè, dicitur partitio Latinè.*
2 *Parochialis sacerdos an sit pastor.*
3 *Curia vnde dicatur.*
4 *Residere in ecclesia est ecclesiæ deseruire.*
5 *Dispensatio dicitur gratia.*
6 *Dispensatio inquantum est actio dispensantis, non est ius, sed pote-stas data a iure.*
7 *Constitutio priuilegiata super lite ordinanda siue super ordinatio-ne sententię, vel processus non respicit pendentia, nisi id exprimatur.*
8 *Lex noua, vel vetus an seruetur in tollendis obligationibus per temporis præscriptionem.*

C A P. XIIII.

LIcet canon. [*Regimen.*] de clerica
tu secus,& dixi. s.co.
lib.de rescri. si eo tpe inesse.& super gl.pen.
maioribus.xxiii qui eps.i prin. x.q.iii.illa.s.
e.cum in cunctis.[*ætate*]hic ordo conuertatur,qui ha-
betur.s.& in §.inferior.in decre.eam te.de æta.& quali.
præmittitur medium.s.sciam.& sic no.non curandū
ordinem scripturę.vide quod dicam.j.de præb.manda
to.[*parochialibus*]de talibus ecclesijs habetur.xxxviii.dis.
qū.x.q.j. regēda.xiii.q.j.c.i.xvi.q.j.quicūque.de cle.ægro.
tua nos.s.de his quæ fi.a præla.pastoralis.de sepul.vio.c.
1 j.de parochia.c.ij.de offi.deleg.coram[*parochia*]†Grecè
latinè dr̄ partitio. Et est partitio curię,quia rector habet
curam animarum populi.j.illos limites congregati, &
tā dicitur populum regere.s.de capel.mo.c.j. vt dias de
paroch.super rubri.[*omnino*]concordantias huius verbi
ponit hic Archi.alle.xxvij.q.ij.virginibus.& c.si quis sa-
cro.& c.si custos.xij.q.j.i prin.s.de furtis. & si Christus.
ff.de fideiu.l.Grecè.§.illud.de conuer.coniu.dudum.de
2 rescrip.cum contingat.gregis ergo † parochialis sacer-
dos est pastor,dis.lxxxv.ecce.ver.quoniam. sic & pleba-
nus.lxiii.di.si in plebibus.& qñque dicūtur ministri.vij.
q.j.§.hoc non solum.& laici oues dicūtur.ij.q.vij.oues.
vj.q.i.si oues.vnde bene dicit gregis.vii.qō.j.suggestum;
cui plebanatus præsidens tanquam aries ducatum præ-
bet & c.q.scisciaris. Arc.[*credito*]i.commissi[*curam*].de
præscriptione curę quam plene scripsi post Hos.de pe-
3 & re.omnis,super verbo.proptio.dicit hic Arc.q̄ † dicitū
cura,quasi cor vrat[*commissi*]dicit Arc.per confirmatio
nem & administrationem decretam & possessionem
adeptam alś esset cōmittendum non cōmissum,alle.j.
c.commissa.& hic prosequitur,quod ibi dicam [*numerandum.*] vide cle. de sta.mo.ac in agro.§.cęterum[*se faciat*].satis ostendit hæc litera,q̄ dispensatio non erit ne-
cessaria ex defectu ætatis,& vide,qd no.de æta.& quali-
gnalem.in glo.ij.[*monitione*]dicit Arch.hoc forte dictū
pp opi.Inn.& Host.de verbis negatiuis in decre.exurpā
dæ.§.j.nescio si intendit illam reprobatam , sed vera est
cum moderatione,de qua ibi dixi.[*residentia*] qūo ver-
bum residentiæ ciuiliter non amare sumendum est, sa-
tis hic tractat Arc.ponens ad literam gl.V in decret.
ex parte.ij.de cleri.non resi.quam ibi posuit,dicit,q̄ in
4 †ecclesia residere est ecclesiæ deseruire.de cle. non resi.
a conquerente.parum enim esset residere,nisi residēs cu-
ram ecclesiæ habeat,in qua parauum habeat beneficiū,
de cle.non resi.quia nōnulli.& j.e.ti.c.vno.ar.ff. de cap.
& postli.re.l.nihil.C.de epi.& cle.l.gñaliter. facienda.s.
personaliter in ecclesia parochiali[*possit*]licet qñq; sit
debita dispensatio,non sēp petitur ex debito a superiore

de hoc,j.q.vii.exigunt.cum suis remis.[*gratiam*] quę nō
expirat per mortem concedentis, ex quo concessionis
cām datai sm Arc.fa.quod no.j.c.prox.in vlt.gl.& j.e.
cum ex eo..in gl.no.& qd super ea dicā,scripsi et hic,q̄
5 †dispēsatio vocatur gratia.sic.c.j.q.vii.didici.in c. de ele.
b ex.mi.aplicæ.qñq; dr̄ beneficium.j.de of.ord.§.si vero.
aliqñ.n.nullus.xxiii.q.iiii.ipsa pietas.circa fi.qñque, qd
ad tempus conceditur,pia leuitas dicitur.j.q.vii.exigūt.
6 & c.donatum.dicit autem Arc.q̄ † dispensatio inquan
tum est actio dispensantis non est ius sed potestas data
a iure.dispensatio vero passio inquantum est in dispen-
sato est ius priuatum.sic de priuilegio dicitur,ad hoc
xxxiii.qō.ij. interfectores.& c.in adolescentia.qñque tñ
dispensatio ponitur pro iure.de torne.c.ij.dicit tñ,q̄ vbi
dispensatio est debita, ius est , quia executiua iustitiæ.ff.
de insti.& iu.l.j.in prin.ff.de aqua quoti.& æsti.l.j. circa
fin.Si vero sit permissa non debita.tunc non est ius sed
misericordia.xlv.di.disciplina.in prin.& c.omnis.ix. q.j.
c.iii.ver.quamuis.siue miseratio.j.q.vii.hi qui.siue com
passio. xlv.di.varia hæc recipit.in Spe.de legato.§.dispē
satio.in princi.& in fi.[*facere*] etiam illi,qui adeptus est
beneficium per rescrip.quo iuxta morē inseritur clā de
residentia in eo facienda,non.n.per illud rescriptum se
cundum ius obtentum tollitur potestas ordinariorū
sm Archi.alle.s.de præscrip.cum ordinem. Item dicit
de clausula inserta , vt promoueatur ad ordinem , per
quam non tollitur potestas dispensandi data episco-
pis,vt in decre.cum ex eo.j. c.hęc duo.no.Io.i.mo.j. de
reg.iur.generi.vt ibi dicam super j. gl. Et facit quod no.
j.de præben.non potest.in gl. quarto rationabilis , alias
non est facienda dispensatio,remittit Guil.ad Spe.tit.ii.
§.generaliter & sm cum esset iusta causa studium præser-
tim theologię,de magi.super Spe.intemperies aeris.lxxiiii.
di.quamuandam infirmitas.de cleri non resi. ad audien-
tiam.inimicitia siue sua culpa eo.ti.bonę. peregrinatio.
de voto mag. seruitium episcopi , Papę, vel ecclesiæ.de
cle.non residen. ad audientiam. cum dilectus.ex parte.
¶ Prima gl.summat & diuidit.¶ Secunda gl. ponit tria
quę supplet iste canon.¶ Gl.sed nunquid.quærit, argu.
soluit contrarium,item quęrit & solu.¶ Gl. ad futura.
no.& remit.secundo quęrit de pendentibus opi. & sol
uit distinguendo.¶ Gl. ipso iure. de duobus simul quæ-
rit & soluit.iterum quærit,arguit pro, & soluit contra-
rium.¶ Glo. antepe.quęrit & soluit,demum soluit duo
dubia.& tertio remittit,vlt.distinguit circa compulsio
nes ad ordines.¶ Pe.gl.rū.per quæstionem.¶ In glo.ad
futura.ibi[*testamentum*] lex quę dat certam formam p-
bandi solutiones debitorum , non respicit solutiones
prçteritas.& ibi. iubemus.vide.s.co.lib.de consti.c.ij.su-
per.iii.gl.¶ In gl.antepe.ibi magnā.vide.s.de loc.potuit.
super vlt.gl.¶ In gl.j.ibi in vj.partes.hoc placet,licet Frā.
diuidat in quatuor tm̄ , quia coniungebat tertiam &
quartam.Item quintam & sextam , & Clericus diuide-
bat in v.subiciendo tertiam ¶ In gl.ibi.in tribus.ibi sm
Gar.Idem Fran.& ibi.c.j.& j.co.prouida. ver.nos super.
¶ In glo.ergo.non.in fi. an necessaria sit executio facti,
vel declaratio,no.j.eo.commissa.§.j.Archi.remittit de
prçb.licet.¶ In gl.sed nunquid.ibi,& Gui.Fran.lo. mo.
& Archi.& ibi[*parochianos*]si non esset parochia distin
cta per certos territorij limites sed solum per capita vel
stirpem cęterorum hominū,illis deficientibus eo for-
tius procederet dictum Gar. & sequa. & ibi. dicit sm
Gar.& Io.mo.alleg.qui.mo.vsu.amit.l.vsufructus ciui-
tati.ff. de lega. ij.pac. §. Tusculanus.ff.de regu.iuris.l.in
omnibus,ii.& quia cessantibus parochianis cessat cau-
sa.C.de episcop. & clericis.generaliter.canonizata.xvj.
q.i.facit.ff.de iure pa.adigere.§ quamuis.non ob.secun-
dum eum.ff.de seruit.vrb.prędio. foramen. quia.istud.s.
habere parochianos accidentale est non nāle,ibi dr̄,q̄
aqua cadens ex caelo licet non assidue,quia nālis est cā,
perpetuo fieri æstimatur. per hoc intelligas solonē, &
ibi,locū cōmissō. Arch.s.& facit pro eo,quod no.Inno.

de præben.de multa.& Guil.in Spec.tit.ij.§. videndum
ver.sed quæritur.q beneficium,alle.Arc.quod no.xj. q.
iij.Iulianus.& q hæc litera nõ distinguit , ergo satis est,
q sit parochialis actu vel habitu.inducit l.vlt.ff. si quis
cau.& sicut quis est eps nullius ecclesiæ.de transla.ca.ij.
item hæc ecclesia parochialis est nullorũ parochiano
rum,vnde redeuntibus parochianis non expedit nouã
parochiam assignari,imo quasi iure postliminij recu-
perat statũ suum,ex quo de illo afr nõ est actũ.xvj.q.ij.
in prima actione.ad hoc.s.e.quia diligentia.35.di.ab ex
ordio.& per prædicta rñdet ad rõnẽ,quæ sequitur in gl.
quia licet desinat collegiũ , non desinit parochia.& ibi
locum hrẽ.& idem Io.mo.& in fi.ibi vide super ver.pa
rochialis.¶In gl qui sciã.i fi. Arc.remit.ad no. per Inn.
c.ti.cũ in cũctis.vbi scripsi super ver.sciã.¶In gl.sufficit.
in fi.& in casu de regu.ad nostram.vbi vide cum remis.
ad vtranque partem facit cle.de sta.mo.ne in agro.§.cę
terum.solue vt ibi in iiij.gl.¶In glo.ad futura ibi,c.ii. vi
de cle.de iudi.dispendiosam.in fi.quod ibi no.in vlt.gl.
& ibi Accur.facit quod no.Inn.vt lit.pe.c.fi.vt ibi scripsi
super j.gl.& ibi[*faciendum*]vide,quod no.in cle.de ætа.&
qua.vt hi,qui,in gl.quod posteris.& quod dicam.j.c.vl.
super ver.confirmationes.& in fine.cum concor.& ibi
Archi.dicit opi.fuisse Guidonis de Suza. Ia. de Beluiso
disputauit hanc qõnem,posuit etiam ad literam.cum
concor.col.viii.j.de ap.cogno.& ibi plene tractans im
7 probat hanc solutionẽ glo.dicens† q ẽt constitutio pri
uilegiata super lite ordinanda , siue super ordinatione
sñiæ,vel processus non respicit pendentia,nisi id expri-
matur.Inducit ibi in prin.ver.nos itaque. & ver.hic eo.
ex quibus colligit,q appellatione interiecta a sñia, siue
relatione facta ad principem pro iudicãdo ante sñiam
in disponendo & iudicando seruabantur leges q̃ erant
tpe appellationis & relationis,ad idem inducit talẽ col.
in medio litis sacras iussi. non fieri.§. super hoc aũt. &
de his qui ingre.ad ap.§.illud quoq; inducit etiã. C. de
iura.calu.l.ij.§.fi.& in Auct.vt liti. iurent.§.fin. Sed istæ
duæ leges aperte faciunt pro illa opi.cũ in eis dicatur,q
lex de iura.præstando in lite,siue sit de calu.vt in l.codi
cis.siue q nil datũ sit,vel promissum,vt in auct. respiciẽ
te lites pendentes,dicam hæc ideo,quia respicit ordina
tionẽ litiũ & excludit corruptiones & calumnias circa
illas.Sed ipse Ia.dicit,q ideo expressum est. Et ego dico
q id expressum,quia æquũ est,pro quo facit ẽt ipsa Au
cten.vt li.in prin.ibi , lites aut appõnem examinantur.
ver.etiam quos alle.vt cũ de app. cog.loquitur de diffi.
vel decisione litis.q patet,quia in vtroq; ver. poniẽ ver.
terminũ. Et verbum dispositionis ibi positum respicit
terminationẽ,de qua subdit.Præterea fateri oportet, q
hic est,respicere futura facienda non facta,vt dicit glo,
& vide remis.quas dedi.s.ibi etiam Iaco.j.probat opi.il
lorum,qui distingũt inter obligationes inducendas &
tollendas,vt in primis seruetur lex antiqua,in secundis
vero lex noua.Nã , vt dicit , in inducendis seruatur lex
antiqua,si oblo inducitur ex facto veteri,vt in auct.hæc
constitutio.Sed si ex nouo facto inducitur oblõ, nullũ
dubium,q lex non seruabitur.in Aut.vt iudi.sine quo.
su.§.fi.in aut.temp.non sol.§.fi.in Auct.de incest. nup.
§.& hoc quidem.ver.si aũt vxor.& se.& in Aut. de san.
8 epi.§.fi Item non est verum,q† in tollendis oblõnibus
per temporis præscriptionẽ lex noua seruetur, imo ser-
uatur vetus,nisi nominatim aliud dictum esset, q dicit
aperte probari.C.de sacrosan.ec.l.fi.in Auct.vt li.iurẽt.
§.fi.¶In gl.ipso iure.ibi[*in etate*]Arc.dicit hic q sic pro
pter magnam necessitatẽ vel vtilitatem ecclesiæ, rñdet
ad decre.permittimus,q permittit,& nil prohibet,hoc
prolixe prosequitur. Et fatetur c̃trium sententiarum per
Bonifa.dicit etiam hic epus c̃ suas leges,vel consuetudi
nes dispensare non posse.inducens quãdam addi. Inn.
in decre.dilectus.de tempo.ordi. quam ibi scripsi super
verbo,dispensatio.Sed minime sunt mutanda &c.fi.de
le.minime.& ibi[*infra annum*]imo i vna quadragesima.

vt scripsi in præalle.c.præterea & ibi.sed dic sm Guil.&
Gar.¶In gl.ad hoc,in fi. Archi.al.eo. ti. quia nonnulli,
vij.q.j.si quis in clero.in fi.xcj.di.c.j.s.de app.peruenit.ij.
¶In gl.ergo.in fi.sm Cleri.& Arch.¶In glo.antepe.ibi
dic q no.idem Gar.& Ioan.mo.& in fi. de regularibus.
dic,vt in cle.de statu mo.ne in agro.§.antepe.¶ in glo.
antepe.ibi.& Hostien.idem hic Gar.con.idem Io. mo.
secundum quem non ob.j.de temp.ordi. cũ nullus. q
loquitur de superiore ordinante non de superiore circa
residentiam dispensante. Arc. intelligit de episcopo, vt
remittit.j.de priui.c.ij.gl. procedit in inferiori prælato,
qui possit destituere, cuius est ad residentiam citare,&
non venientem punire,vt dixi post Inno.& Hostien.de
cle.non resi.qualiter.in fi.& facit,quod no.s.de offi.or.
in gl.ij.In alijs dici potest,q valet ex auctoritate episco-
pi,& est simile,quod dixi de instit.c. ij. Et sic sit respon-
sum ad c.non oportet. de conse.di.v.& ad c. contuma-
ces.I.di. vel loquatur , quando episcopus est immedia-
tus,& vide,quod scripsi,de consti.cum omnes.in glo.ij.

ADDITIONES.

a ¶Residere.Adde hic quæ notantur per Car.post gl.in cle.j.xii.q.de fo-
compe.& per quos clericos debeat fieri residentia,habetur in titu.de
cle.non resi.per totum.

b ¶ Dispensatio vocatur. Quid sit dispensatio,&c. quotuplex & de eius
materia.Vide in spe.de le.§.ii.& seq.& ti.de dispen.& j.eo.& titu. de
sen.ver.porro.ij.q.iij.

SVMMARIVM.

1 *Donationes plures diuersis temporibus eidem facta quarum sin gula non excedunt legitimam quantitatem licet coaceruata excedant, bene valent.*
2 *Minus an denegetur, cui conceditur maius.*
3 *Commendę in titulum hodie apud Italicos non sunt in vsu.*
4 *Custodia ecclesiarum spectat ad ordinarium.*

CAP. XV.

NEmo. Etiam legatus cardinalis ppter
vse verbũ negatiuũ sm Archi.
nam nemo sonat quasi nõ hõ , vel nullus
hõ.all.xix.di.c.j.ver.sed mãstri.& qd ibi no.
de pœ.di.ij.si enim.& di.iii.adhuc.de cõse.di.iiii. vt ostẽ
dere.ff.de neg.gest.l.iiii.[*parochialem*]non collegiatam.
j.e.statutum.secundum Arch.quod verũ putat in epo,
secus in legato.j.de of.dele.c.pe.videtur decre.statutum
facere c̃,quia speciale est in cõstitutione gñali, q verbũ
parochialis non includit collegiatam.ergo secus in nõ
pœnali,& facit quod ibi dixi super j.gl. nec dicas hanc
pp decretum esse pœnalem,vt dicam.j.e.fi. super gl. ij.
pro Arch.facit,quod j.sequitur de sacerdotio,cũ enim
ille non teneatur fieri sacerdos. vt ibi , ad quid arctare
istum,vt esset de cõmenda pbendæ,q̃ habet onus anne
xum.dist.xi.ne sana.c.ij.[*legitima*]quasi non dispensata.
de his qui ve.eta. l.fi.sm Archi.[*& euidenti*]si.s.e.si for-
te.& hoc ponit,qñ sit facienda cõmenda talis ecclesiæ
[*uel utilitate*]Fran.ponit exẽpla per decre.officij.s.e. & p
decre.ij.s.de ser.Host.& Gar.Io.mo. exemplificant , qñ
de electione litigatur,vel confirmandus ĩpeditur, quod
non placet,de vera commenda loquendo , tunc.n. po-
nit custodem,vel œconomum , cuius officium durat
vsque quo ecclesia fuerit ordinata,ẽt si sex mẽses exce-
dat,de of.or.cum nos[*ecclesię*]non dicit personæ.j.q.vii.
tali.vnde eo casu facta cõmenda non tenet,vt in j.fi.sm
Guil.& Arc.[*inuitum*]per hoc & per ea,q̃ no.s.e. auditis.
dicit Archi.quosdam dicere, q si cõmẽda c̃ hoc facta
sit,patronus,vel elector eligere potuere, vel præsentare,
facit.j.de reg.iur.non præstat.cum suis cõcor. ¶Prima
gl.summat.Gl.commendare.ponit quomodo diuersis
modis sumitur cõmendare & qño hic.Scdo circa com
mendam format.viii.qõnes.¶Vltima glo.q̃rit, arguit,
pro,dupliciter soluit,in fi.quærit & sol. ¶ In gl.iii.ibi,p-
cipimus.vide.s.c.proxi.in gl.sed nunquid.¶In gl. com
mendare.Ibi sciendum.multum interest,an commen-
dandi serui causa quis dixerit,an vero quod dixit,se prę
sentaturum promiserit, & ibi[*ea qua*]si dicat venditor

seruum

feruum ſpecioſum.domum bene ædificatã,iſta nõ ob-
ligant.& ibi,nam ita.vide de iu.exhibita.ſuper j.gl. & ibi
in cauſæ.§.cauſa.vide de of.iu.c.ij.in ij.gl.¶In gl.vlt.ibi,
1 ſi quis autem per diuerſa. plures † donationes eidem di
uerſis temporibus factæ,quarum ſingulę non excedũt
legitimam quantitatem.licet coaceruatæ excedant, be
ne valent.¶In gl.j.in fi.tria facit,præmittit,cui & quan
do fiat commenda parochialis eccleſię.ſecundo quan
tum duret.tertio decretum apponit.ſecunda ibi huiuſ-
modi.tertia ibi,ſtatuentes.Gar.Ioan.Mona.diuidebant
in quatuor.ſecunda ibi nec tali.¶In gl.ij.ibi[*præteritas*]
fuit hoc concilium,vt refert Fran.Vercel.annis domi-
ni. M.cclxxiiij.& durauit a pricipio Maij vſq; ad Augu
ſtum,& hoc de Lug Gregorius.X. Prius autem fecerat
Lugduni Inn.IIII.concilium.annis domni.M.ccxlv. vt
patet in Spe.Hiſtor.lib.vlt.in princi.de Vien. quod fuit.
M.cccxj. & xij.vide in cle.de cẽ. cum ſit.in gl.pe de La
teranen. Alex.tertij.quod fuit M. clxix.dixi, de his quæ
fi.a præl.cum apoſtolica.in fi.de generali Inn.III.quod
fuit. M.ccxv.dixi.ſ.de deci.c.pe.¶In gl.iij.ibi[*nihil muta-
tur*]ſpecialia igitur parochialiũ eccleſiarum habes hic
& ſ.c.proxi.vbi de hoc in gl.ſed nunquid.& j.de preb.
extirpandæ §.qui vero.& in cle.de offic.vica.c.vno.¶In
gl.vt poſſit,ibi [*ordine*]& ſic non ſumitur hic ſacerdotiũ
large,vt ſ.de coha.cle. ſi quiſq.xv.q.v.c.j.in fi.xl.di.mul
2 ti.ſm Arc.& ibi[*alie non*]& † ſic denegat minus, cui cõ
cedit.ei'cõcor.j.gl.iij.ſup hoc vide,qđ no.de trãſl.c.vl.in
glo.penul.& quod ibi dixi. ¶In gl. cõmendare.ibi.§.cũ
quidã.ibi.Accur.ꝙ ſic faciũt Bononienſes. & quod ibi
vbi obligant,quod dic,vt no.j.q.iij.ſaluator.in gl.antep.
& ibi ſic no.per Hug.Lauren.Hoſt.& idem Inn.de acc.
ſi conſtiterit.vbi no.materiam commendæ.& idẽ Hoſ.
de elect.dudum.vbi eam no.& Egidius poſt eum.& ibi
[*nec in eccleſia*]tenet hic Guil.& Arch. quia vbi eccleſia
indiget,præſentare poteſt ordinandũ ad titulũ eccleſię,
de iure patro.poſtulaſti.Egidius ꝯ in decre.dudum. pro
quo facit.ff.loc.ſi quis domum.§ i.& ibi de facto. quod
placet Io.mo.qui dicit,ꝙ cum talis habeat titulum ca-
nonicum.facit fructus ſuos,& ibi[*contumaces*]ſi vero nõ
fuerint vocati.non propter hoc poſſunt eligere poſt cõ
mendã nõ caſſatam,vt ſcripſi de ele.dudũ.ij. ad fi.in gl.
de commenda.vbi etiam ſcripſi ſm Inn.& Hoſt. ꝙ cle-
ricus alterius diœce: ſine licentia proprij epi talem cõ-
mendam acceptare poteſt,& ibi[*prælatum*]Guil.& Arc.
alle.c.laıor.& qui matrimonium accu.poſ.c.ſi.& ſ.eo.
ꝙ ſicut.& ibi quod no.Io.contra in præall.c.qui plures.
& Inno.in c.dudum.poſt prin.puto.ꝙ intellexerunt de
ſimplice cuſtode,de quo loquitur lex,quam alleg ff. de
poſ.Lucius.cui concor ſ. depoſiti.bona fides.ver.ſane.
& ibi dicit ꝙ non,mirabile eſt, ꝙ non habeat prælatũ,
attamen non vacat.vnde ex hoc & aliis,quæ ſequuntur
dicere ſoleo,ꝙ materia commendæ non eſt per tex.be
ne clara.& nimis etiam promiſcue loquimur de com
menda in titulum & ꝯmenda in cuſtodiam.& ſi quid
de conſue.& præſcriptione dixi.ſ.de conſue.c. vlt.ſuper
3 vltri.gl. Tamen hoc nobis eſt remedium,ꝙ † commen-
dæ in titulũ hodie apud Italicos non ſunt in vſu. & me
rito per id quod dicam ſuper gl.iſta,duo tamen quo ad
hunc caſum dicimus,ꝙ commenda habet quandã atti
nentiam vel affinitatem cũ prælatura,per quam eccle-
ſia non dr̃ vacare,in qua habetur titulus commendæ,
& ibi ſm Gar.& Hoſti. in præalleg.c.dudum.& ibi tua.
vbi idem ſcripſi in glo.dixit V in. & ibi hoc ſm Guil.&
4 Arch.in fi.idem Archi.allegans,ꝙ † eccleſiarum cuſto-
dia ſpectat ad ordinarium,de inſti.cum veniſſent.obſt.
ſm eum.lxiij.di.ſi in plebibus.Sed hic loquitur in paro-
chialibus eccleſijs.¶In glo.ergo duas.in fi.idem Io.mo.
& Archi ¶In gl.iſta duo ibi.[*diſpenſatione*] dicebat ergo
Inn.in decre.ſi conſtiterit.& Hoſtien. in decre. dudum.
ꝙ cum quilibet eccleſia debeat ſuum habere præla-
tum.de preben.cum non ignores.commenda non po
terat fieri ſine diſpenſatione, per quam ius relaxaretur
ex cauſa.i.q.vij.diſpenſationis.¶In gl.pe.in fi.& illam il
teram poſuit de act.& pe.§.ſuper actionibus.ad fin. ver.
item eccleſia. ¶ In glo.vii.ibi.diſtingue.ſm Guil.& ibi
[*eccleſiæ*]cui forte non poteſt aliter prouideri,vel intelli-
ge,vt ſ.iu fi.ma.gl.& ibi[*vel perſonę*]quod non licet etiã
prima vice,vt refert tamẽ Guil. ſm quoſdam diſtingue
re,an fiat commenda propter neceſſitatem, vel vtilita-
tem eccleſiæ & fauorem perſonę,& tunc procedit, qđ
in caſu dr̃ , an ſolum contẽplatione eccleſiæ, & tũc nõ
ſit locus huic rigori.Quid enim ſi eccleſia ſibi non ſuf
ficit,vel grauata eſt debitis.ita ꝙ non reperit, qui velit il
lam in titulum,vel temporalem commendam.Sed ip
ſe putat omni caſu locum eſſe huic rigori inducto in
odium prælatorum,qui commendis abutebantur, &
ſeruandus eſt.licet durius.xix.diſt.in memoriam.ad id,
quod obiicitur.reſpõde,ꝙ vniri poterit eccleſię vicinę,
vel officio, vel præbendę.x. q.iij.vnio. & in cle.de ſtatu
mo.ne in agro.§.ad hoc.ſ.de præben.expoſuiſti. & in fi
ne.alle.etiam.de dona.cum dilecti.de verbo. ſig. olim.
& idem Archi.

SVMMARIVM.

1 *Electio quando eſt diſcors in quiſitio diligens eſſe debet.*
2 *Dies aliqui an dentur in tempore arbitrario pro quiete.*
3 *Appellans debet eſſe ſolicitus colligendo acta & offerendo illa no*
tarijs & cauſam introducendi.
4 *Stipulatio committitur,cum patronus petit.& libertus reſiſtit nõ*
diſtincto.an fuerit,vel non adiectum.cum petiero.
5 *Emptor debet vſuras venditori ſi moroſus fuit in pretio ſoluendo.*
6 *Seruus ſi ſimpliciter damnatur in vincula perpetuo damnatus in-*
telligitur.
7 *Sumptus faciens affectione domeſtica non repetit.*
8 *Matrimonium carnale & ſpirituale contrahitur inter abſentes.*
9 *Procuratorem ad cauſam qui miſit , ex quo ſciuit illum mortuũ,*
alium mittere tenetur.
10 *Omiſſum cenſetur,quod non eſt expreſſum præcipue in iure odio-*
ſo,& pœnali,& ſpecialitates inducente.
11 *Pœna electi non habet locum,niſi integro tempore elapſo.*
12 *Electioni contradicentes quando non poſſunt mittere niſi vnum,*
illum mittere tenentur.
13 *Poſtulatio ſi fiat a duplo maiori numero innititur iuri et gratiæ.*
14 *Poſtulantes a poſtulatione reſilere non poſſunt.*

CAP. XVI.

CVpientes.[*Experta*]i. per experen-
tiam adinuenta. Gar.&
Io.mo.ad hoc.l.di.vt conſtitueretur Arch.
[*temperantes*] ꝙ prius quo ad pœnam decr.
q̃ ſit, per inferiores fieri non potuiſſent,cum beneficiũ
indultum & per tp̃s limitatum pati tolli non debeat
ſm Gar.& Io.mo.qui tenet hic,quod no.j.de reg.in.in-
dultum.& no.j.§.j.ver.in fi.[*generali*]vide,quod no.ſ. e.
vt circa.ſuper ver.perpetuo regularium , & non catho-
dralium collegiatarũ tamen de quibus hic loquitur.&
ſ.e.ne pro defectu.ſm Archi. & ſi cathedralis eſt regu-
laris, tunc tenetur ex duplici capite.appellatio etiã inter-
poſita ab interlocutoria iudicialr lata per confirmatio
nem.nam ſi pronuntiatur bene appellatum , procodi-
tur in curia ſine noua citatione in electionis negotio.
ſ.c.i.& quo ad cathedrales vr̃ expreſſum.j. c. quamuis
ergo venire debent ſm hanc conſtitutionem,ꝙ placet
Guil.Gar.Io.mo.& Arch.dicit hoc cõiter approbari, li
cet fateatur hoc durum,& ſine dubio , cum primo co-
gnoſcatur de iniquitate iudicis,& ſi apparet bene inter
locutum.partes ad eum generaliter remittantur,de ap.
interpoſita.& c.vt debitus.durũ eſt, ꝙ pſonę hic expſſę
venire teneantr̃[*fruſtrata*]& idõ hoc non ſcripſi volẽs ap
probare,qđ durũ videbat̃,nec ĩprobat̃,qđ ſeruaui, puta
bam pro & ꝯ.j.e.ſi poſtq̃.in fi.ſm aũt opi. p̃dictã & ob-
ſeruantiã,tũc ad ꝯrã rõnẽ r̃ndet̃ , ꝙ illud ſtare fallit in
ap.q̃ deuoluũt principale,in quibus nullo caſu venient
fruſtra,nec mirũ,cũ id faciant pertio appellari,vel iu-
dicis delatio.j.de ap.cordi.& c.de appſonib.verũ eſt, ꝙ
illis ſufficit mittere proc.durities ergo prędicta notatur

in personali aduentu tot personarum, & in poena. vnũ
superfluit, satis erat dicere. j. mensem, vt s̃. e. c. j. & c. quã
sit, post prin. & j. de cens. exigit. & de poe. felicis. in fi. Sed
huic cõcor. j. de of. or. quamuis [*post consensum*] nõ dicit
post diem, quo consensit, & sic dies nõ excluditur. sicut
j. de excep. pia & de resti. spo. frequens. vbi de hoc, fit er-
go momẽto in momẽtũ hæc cõputatio [*iter arripiant.*]
vide concor. s̃. c. j. super eodẽ verbo tp̃s mensis post con
sensum, vel post notitiam [*absque fraude*] respicit inferio
ra, nec est quærendum quis probet fraudẽ: quia proba
ta intelligitur hoc ipso, ꝙ nõ venit in termino. ff. de ex.
cu. tu. l. licet. §. obseruabunt. nisi electus probet impedi-
mentũ, vt j. §. proxi. Si vero venit in termino de fraude
nõ q̃retur, verũ est, ꝙ de principio cursus tp̃is deducere
tur in dubium pp diuersitatẽ locorũ, de qua hic in glo,
tunc locus esset, vt probaret dolũ, vel fraudem, qui all.
illum. j. de renun. c. ij. ff. de proba. quoties. §. qui dolo. [*lo
corum*] de quo ad quẽ proficiscendũ est cõsiderare, hãc
considerationem dẽt facere pars, quam arctat hæc cõ-
stitutio, tñ finalis cõsideratio & arbitratus huius rei pẽ
det in Papa, vel iudice ab ipso dato. Et est sile, quod not.
de ap. vt debitus. in gl. colligit. quod super ea dixi [*licitum*]
no. pro eo, quod s̃. super verbo, malignantium. [*omni-
bus*] signum vle, qđ nil excipit. s̃. de ma. & ob. solitæ. [*iuri
bus*] j. de ap. cordi. hæc iura vacãt ratione. Sed j. de of. or.
quamuis. & in cle. de verb. sig. sæpe. præmitiit iuribus ex
primens solum acta & munimenta. ¶ Quod si per. xx.
ad hoc tp̃is spaciũ concor. s̃. eo. ti. de consue. c. fi. s̃. de cri.
fal. durat. de cleri. ex. mi. illud. xv. dies, eadem dilatio tp̃is
sed alia computatio. j. de rest. spo. frequens apud sedem,
ad tria ergo tenetur. s. probare. & infra certũ tp̃s, de cer-
to loco. [*concessi*] hic vr̃, ꝙ ad hoc vt curant isti. xvj. dies,
necessarium est iudicis ministerium, qui illos concedat
nec sufficit admissio excusationis, vt satis probat hęc li
tera, non sic in exceptione excommunicationis ꝯ agẽ-
tem, vbi currunt exceptiones per iudicem admissæ, dę
quo dicam. j. de excep. pia. super ver. octo dierum. [*ele-
ctos ipsos*] qui non venere pœna priuationis eidem ele-
cto, vel præsidenti, vt in j. gl. huius partis factas ad prædi
ctam ecclesiã cathedralem, vel regularẽ [*si quid*] si igitur
nullũ ius habebat realiter, nulla est pœna. tñ quia illud
dubium prosequi poterat, nũc excluditur a prosecutio-
ne [*vero*] non aduersatur personali comparitioni, vt pa
tet per sequentia, sed instructioni, ad hæc in §. isto sta-
tur septem de instructoribus mittendis, qñ electio est
concors. s. quot esse debeant, quales, per quos & qualiter
mittantur, ad quid etiam, qñ & cuius expen. & hæc ha
1 beas pro repertis. in §. sequen. Cum † electio est discors
diligens inquisitio. Vt in electionibus examinandis di-
ligentem inquisitionem fieri debere, & procedit hoc ẽt
te non opponente, de hoc s̃. e. ti. dum. nobis olim. xxvii.
di. priusquam contingentibus. per hoc patet instructo-
res vsque ad fi. stare debere, vt instruant in his. q̃ contin
gere pñt ẽm Gat. & omnes. & no. j. c. si postquam. §. j. in
vlt. gl. plena. facit. 10. qõ. v. iudicantem. cursus causam, si
mile. in cle de ver. sig. sæpe. ver. & quia non sentit, & fa-
cit. s̃. de ap. sæpe in princi. l. [*per capitulum.*] non est ergo
hoc onus electi sed capituli, vnde si capitulum nõ mit
tat, non propter hoc arctatur electus ad ducendum se-
cundum Gat. Io. mo. & Archid. facit. j. §. cæterum. in fi.
& quod ibi dixi in gl. hæ personæ. [*ad prælatum*] mensa
igitur prælati, cuius principaliter interest, expensas satis-
facere dẽt. Io. mo. [*discreta*] i. distincta vel separata, de re-
ferri. edoceri. Si vero duæ personæ vel propter paucitatẽ
vnã. & vide, quod dicam. j. §. cęterum. ver. nisi eos. super
prima gl. de parte, qualẽ. l. j. cuiuslibet electi. [*moderatus.*]
vide, quod no. de dolo. finem. cum concor. qualitate ne
gotii, quod forsan magnos sumptus requirit, & electus
fuit pauper secundum Gat. Io. mo. & Arch. ex tali nõ
priuantur, ergo iure canonię, vel alio, quod alias habe-
rent in ecclesia expensis necessariis & moderatis vt s̃.
ea missas personas duas ex parte capituli in electione
concordi. vel duas de parte qualibet cum plures sunt
electiones, vel duas de parte vnici electi, duas de parte
opponentium. Et hęc coniunctio multum facit, quod
sit vna pars a. §. ad hęc. vsque ad §. cæterum. cum etiam
qđ hic sequit, huic principio coaptet, vt dicã sup j. gl. §.
si vero [*circunstantijs*] per quas ad veritatẽ puenit̃ xxiii. q.
viii. occidit. & s̃. de testib. cum causam. aliis informa-
tionibus. Fran. quæ non proprie sint probationes, non
facile enim occurret alij vero quod nõ cadat in speciẽ
probationis vel informationis [*æquitate*] quæ quãdoq;
rigori pręfertur, de hoc & quid sit æquitas, vide de trans
la. c. fi. ¶ Cęterum postquam, hoc vult litera ista. Greg.
statuerat, ꝙ præsentaretur, quam citius cõmode pote-
rat, post illud tp̃s arbitrarium & indeterminatũ dat Ni-
colaus octo dies. & ex tunc locus erit his pœnis præsen
tare & petere consensum illorum, vt dicit decre. quã sit
[*beneficijs*] i. prouentibus beneficiorum. facit, quod j. se-
quitur [*obtinent*] quocunque titulo sint simplicia vel cu
rata, quia gñaliter loquitur, de ma. & ob. solitę. ẽm Gat.
& Io. mo. ex tunc inchoandum, facit ad ea, quę no. in
cle. de mag. c. ii. in gl pe. & quę plenius scripsi. s̃. eo. cum
in cunctis. in fi. ad quę beneficia illius ecclesiæ tempus
triennij temeritate, & proprio motu Gar. sic. s̃. e. c. j. j. de
reg iu. c. j. Archi. illis beneficijs illius ecclesię. euidenter.
s̃. e. si forte. & j. de ver. sig. constitutionem. [*nihilominus*]
i. non eo minus, ꝙ procuratorem miserit, continuum
inchoandum est laxa tria tp̃a, de quibus loquitur hęc
decre. j. e. commissa. [*iuris sui*] circa confirmationem pe
tendam, & ĩ hoc differt negligentia electi a negligentia
eligentium, quia electo negligente electores constitu-
tionem seruantes, licet poenam huius constitutionis
non incurrant, confirmationes tñ fiendæ vel factę cau
sam prosequi non possunt, cum electus sit omni iure si
bi quęsito priuatus, vt s̃. puto tñ ꝯ electum eius compe-
tere repetitionem expensarum, vt dixi. s̃. e. §. super gl. est
ergo. in fi. non sic econuerso, cum ius electi sit saluum,
vt hic patet, & sic sibi expensę non pereunt. ¶ Denique
[*discordem in electione*] distinguuntur ista, vt s̃. patuit in ele-
ctione non vt hic [*volatu*] idem verbum de renun. nisi.
in fi. taliter i. tam fortiter, ꝙ sine nostra licentia violare
non possint consensum [*teneantur.*] quod prosequitur.
possunt ergo consentire postulationi si volunt, non tñ
in matrimonio. nec ex hoc subiaceant redargutioni se
cundũ Arch. qui alle. quod no. Inn. s̃. eo. cum in iure. in
fi. ¶ Prima gl. ponit causam. ¶ Secunda diuidit. ¶ Gl. s̃.
e. respon. per quæstionem & soluit, cui similis in glo. &
posito. ¶ Gl. per hęc, soluit contrarium. ¶ Gl. immode-
rati. soluit contrarium de decre. vlt. & ecclesia. ¶ Gl. sed
quomodo, obiicit & soluit. ¶ Gl. de postulatis. remittit
de tribus. secundo soluit quęstionem de magistro ho-
spitalis &c. ¶ Gl. virorũ. soluit duo dubia de mon. fęmi
narum & de non principalibus dignitatib. ¶ Gl. in hoc
casu rñ. per quinque quęstiones. s. quid de legato. quid si
Metropolitana ecclesia est in scismate. itẽ quid si par
tium voluntate, relatione, vel reuocatione causa defera
tur ad curiam. ¶ Glo. subaudi, supplet curato. duas opi.
ponens, secundo obiicit & soluit. ¶ Gl. certam. exempli
ficat. demum quærit & soluit ¶ Glo. j. ponit duas lectu
ras istius ex tunc, & secundã reprobat ¶ Gl. xxii. rñ. per
qõnes primo ẽm quas dictas fiat arbitratus. secundo de
electo, qui prius venit, quęruntur duo. tertio quid de ele
2 cto in curia ibi pręsente. Quo. an dies † aliqui dentur in
tp̃e arbitrario pro quiete, arguit ꝙ non, soluit ꝯriũ, solu
tioni signat ꝯriũ. & ibi. remit. ¶ Gl. vt dispensatio. soluit
tria dubia. § ꝙ si per. xx. ¶ Prima glo. exprimit quinque
casus, qui eliciunt̃ ex tex. & ponit ordinẽ literę. ¶ Gl. sed
pone. q̃rit & soluit. ¶ Gl. quare, obiicit & soluit. ¶ Gl. qđ
si, format & soluit tres qõnes. ¶ Gl. ex quo. rñ. per qõnẽ,
an existẽs in curia p ꝓcu. &c. ¶ Gl. si missũ. primo soluit
dubiũ. secđo q̃rit, arguit p & ꝯ soluit. ¶ Gl. qđ si dũ, q̃rit,
& soluit. ¶ Gl. per testes. soluit quęstionem, an opinio-
nes &c. ¶ Gl. qui dantur. quærit & soluit. ¶ Gl. qui eam

& se.

& se.soluit tria dubia.¶ Gl.& si.an ipso iure &c.instruit
iudicē,ne acceleret.¶ Gl dato sibi.rñ.p qōnē, an habere
debeat omne tempus &c.¶ Gl.& pertineat.rñ.per tres
qōnes,quis prouideat,an appellet &c.& an electus pri-
uatus contra coelectum audiatur.§ ad hęc glo.hæc per
sonæ.respō.per tres quęstiones.¶ Gl.j.ꝙ respon.per quę
stiones.quid si electus sit remotior,vel propinquior,vel
in curia,vel si sint duo, quorū alter solus in curia.¶ Gl.
si autem.soluit dubiū.secūdo quærit & soluit . §.si vero.
¶ Gl.sed an.quęrit,arguit pro & contra.& soluit.¶ Glo.
& tunc.rñ.per quæstionem,quis soluat expensas in ca-
su impotentię , vel voluntatis . ¶ Glo. si ergo .respon.
per quæstionem.quid si sint plures electi . ¶ Glo. dixit.
quęrit quid de epō.¶ Gl si aut.quid si sint plures,solutio
ni opponit & respondit.¶ Glo.j.idē soluit.quid si vicis-
sim sibi opponunt electus & opponens tempora non
seruata. secundo quęrit,arguit pro. soluit primum, & alle-
gationi respondet.¶ Glo. ad quid.obiicit & soluit §. cę-
terum. ¶ Gl.scias.rñ.per qōnē, an sufficiat procuratori
præsentasse,& distinguit.¶ Gl.si hoc. quærit,arguit pro,
per vnā l.& contra per canonē.& l.soluit.& econtrario
respondet.¶ Glo.non ergo.soluit quatuor dubia. ŝ.quid
de offi. & quid si officiare volūt. & tunc possunt eligere,
& an eligi.¶ Gl.est ergo. prius soluit duo dubia. secun-
do quærit , an absoluat episcopus , soluit , quod non, re
sponder contrario.tertio quærit & sol.¶ Gl. intelligeba-
tur.soluit duo dubia.¶ Gl sed ad quid,& se.quærunt op-
ponendo de duobus similibus.¶ Gl.qūo hoc, obiicit &
soluit,cui solutioni incidit ob.& quæstio.quibus respon
det.¶ Gl.vt quia.obiicit & soluit.¶ Gl.excluduntur.obij-
cit & dupliciter soluit.¶ Glo.p finiam soluit tria dubia.s.
quis puniet,quid si se ingerat , & quare aliud hic , quam
supra. ¶ Glo.argue.soluit duo dubia . ¶ Glo. & ita,quę-
rit & soluit duo dubia . ¶ Glo.& ita. quærit & soluit di
stinguendo. §.denique. ¶ Glo. qui patiantur.dicit, quis
dispenset.¶ Gl. intelligas.rñ.per qōnē quid si non expe-
ctet immediate.¶ Glo.seruent ergo,rñ.per quæstionem
quid de opponentibus.¶ Glo.sed ex qua.quærit & soluit
quæstione.& duo quæ intercidunt.¶ Gl.t.illa rñ.per qō-
nem,de qua gratia loquatur ¶ Vltima glo.quærit & sol-
uit distinguendo inter electionē & postulationē cōcor-
dem & discordē. & secundo,aut maior pars prosequi-
tur,aut minor, subdens dictum Inno.& facti obseruan-
tiam,& excipit casum decre.nihil est,in opponente di-
stinguit,an prosequatur ius proprium,vel coe. Et secun-
do casu, aut succumbit, aut obtinet , in fi. distinguit re-
gulares a secularibus.¶ In secunda gl. ibi vltima incipit,
cū qui.vide de priuileg.ꝙ non nullus.super vl.gl ¶ In gl.
ŝ.e.ibi.§. sextū.vide in c.post translationem.super glo.ar
gu.est.¶ In gl. sed qūo,ibi,vbi locus vendendi,vide non
refert,an institor teneat tabernam vel non.¶ In gl. idē,
ibi,præcipimus.statur iuri veteri,nisi mutetur. ¶ In glo.
subaudi.ibi ꝓspexit,vide de se.c.ij.super prima gl.¶ In gl.
j.elapso,ibi,si is.ad fi.lex quarta est,quā vide de test.co.c.
ij.super.j.gl.¶ In gl.xxiij.ibi nepos,vide de ver.sign. intel
ligentia.super tertia gl.& ibi,a sententia , vide de ver.sig.
ꝓterea.in gl ij.ibi,legales.vt xx.miliaria computētur pro
dieta.& ibi,ꝙ si duplomate.alias est ver.sub.§.ij.si existēs
Bononiæ promisit dare Ephesi,fœlici duplomate velo
citer illuc,perueni,confestim obligatus sum.¶ In glo.vt
dispensatio,ibi,impossibilium,sequitur nulla est obliga-
tio.§.ꝙ si.¶ In gl.quare.ibi.l.ij.ad fi. vide in c.statim alle.
sup.gl.¶ In gl.puta.ibi[*obseruabit*]alś incipit sufficit,& lo
quitur de tutore , qui propter prædictas causas infra tpś
statutū se non potuit excusare.¶ In glo.si misit.ibi.l.ij.si
non sit qui a parte promissoris interpellari possit,sit pro
testatio,quæ pro petitione cedit.& ibi,vt perfecti⁹,cano-
3 nizata.xvj.q.iij.sub.§.pōt.& ibi.§.in his. loquitur de † ap-
pellante,qui debet esse solicitus, colligēdo acta,offeren
do illa & apostolos notariis,& eām introducēdo.& ibi.
l.si, si tutor non cogit pupillum agere tutelæ.tñ contra
futuram calūniam & cursum vsurarum frequentes de

nunciationes faciet. & ibi. per diem cano. in sequenti
concor.ibi.j.contestationē protestatio querelæ non da-
tæ doris in scriptis facienda est per maritum.¶ In gl.qd
si.ibi.sed lis. can.ij.q.vj.¶ In gl.per testes.ibi circa.vide de
testibus.ex tenore.super vl.gl.¶ In gl.quia eā.ibi.l.penul.
vide in c.quā sit.super gl.sufficit.¶ In gl.si aūt.ibi filiū. vi.
de qui filij sint legi.transmissæ.super gl pe.§.ad hæc.¶ In
gl.j.quod.ibi penul.vide de verb.sig.c.pe.super prima gl.
¶ In gl.cōmendæ ibi nepos,vide de verb.si.præterea. su-
p.iij.gl. §.si vero.¶ In gl.quæ sunt.ibi,sed an vltro.vide de
eo qui mit.in po.c.iij. in gl.pe.¶ In gl.sed an teneantur,
ibi[*magnum*] vide in c.potuit. super vl. gl.& ibi, tenetur,
qui emit super pacto legis cōmissoriæ. & ibi paratus, sit
bonorū possessor.& ibi, cū patronus,stipulatus est opes,
4 tunc † cōminitur stipulatio,cū patronus petit.& libertus
restituit non distincto, an fuerit vel non adiectū,cum pe
tiero.& ibi,§.hoc autem,peti debet, vt caueatur,vt iudi-
cium dāni infecti locū habeat.¶ In gl. j.diem.ibi, quo-
niā.vide de or.cog.c.j.super.j.gl.§.ceterū.¶ In gl.iij.ibi.§.
siquis iñ.penul.§. est. & vide de spon.ex literis.ij.super.ij.
gl.¶ In glo.si aūt.ibi,per procuratorem, cōiter est.§. pri-
mus sub.l.si pupillus.ad ti.ti.Et incipit cominus. Paulus
respondit,procuratorem hæreditatē acquirere nō pos-
se.& ibi,generali. textū huius,vide de renun.post trans-
la.super.j.gl.& ibi.l.pe.vide.ŝ.e.quam sit.super gl.sufficit,
& ibi.l.t.vide in præl.c.accedens.in j.gl.¶ In gl.est ergo.
a ibi.l.vl.ᵃemptor † venditori debet vsuras,si morosus fuit
5 in pretio soluendo . & ibi sancimus , victus condēnatur
victori ad expensas litis.¶ In gl.intelligebatur.ibi,seruus
6 † si simplr seruus dānatur in vincula perpetuo dānatus
intelligitur.¶ In glo.qūo hoc,ibi,ratū.vide de dona. apli
cæ.in gl.antepe.& ibi.§ fi. liberorū multæ sunt differen-
tiæ,aut ingenui,aut libertini.¶ In gl.infra tpś ibi.l.j.vide
de offi.dele.de causis.super gl fi.¶ In gl.si vero.ibi.l.j.parē
tes,& liberi disputant de inofficioso.cognati vltra fratrē
non se vexent inanibus sumptibus, cum eis querela nō
proficiat.¶ In gl.vt quia, ibi, si prætor.executor non co-
gnoscit de iniā prætoris,ne sint elusoria prætorū edicta.
¶ In gl. & ita.ibi[*collusione*] vt in §. in popularibus.& ibi
[*iure esse*]& in l.si cui.§.denique.in gl seruent.ibi[*priuile-
gium*]loquitur lex.j.alle. de priuilegio expensarum linū
minuendarū,vel non agnoscendarū.¶ In gl.s.illa. ibi.l j.
alias.ij.§. pe.vide de post.bonæ.super.iiij gl.§ porro.¶ In
gl.ij.ibi.l.vna.vide de sepul.cum liberū.in gl.ij.¶ In vl.gl.
ibi prætor.§.ij.vide hanc & sequen.de eo qui mit.in pos.
7 c.iij.in gl.pe.& ibi.l.j.affectione † domestica sumptus fa-
cien, illos non reperit , ergo nec mater in petendo re-
moueri tutorē filij suspectū.& ibi.l.vl. vide.ŝ.de offic.ar-
chi.mandamus.super vl.gl. & ibi iam tū.§.antepe.inci-
pit in hac.ij.quē vide.ŝ.de procura.cū pro cā.super gl.ij.
& ibi [*rem non nouam*] in fi.cāæ terminus declarabit , qui
patroni audacius, & qui timidius iudicium vel relique-
rint,vel protulerint.¶ In gl. prima in prin. scriptores in
hoc.c. diligenter aduertant , ne propter multā additio-
nem similitudines aliquas per saltū omittant , & ibi ad
noxiā. & ꝓcedatur in ea velo leuato.C. de nausr.de sub
mersis.li.xj.Io.Mo.exponit ibi in gl. j. l. velamine.& ibi
in vij.Io.Mo.diuidit in tres.prima de electis. secunda de
postulatis.tertia de expensis, quas gl.ponit pro.vj. & vij.
iterum prima in duas.prima de electis in concordia,se
cunda de electis in discordia. ibi. si vero. Iterum prima
diuidit in quatuor.prima vt in gl. de secunda facit duas,
& sit.iij.ibi electos.iiij.quā gl.facit tertiā.& vide,quod di
cā in §.si vero.super prima gl.¶ In gl.qualitercunque.in
fi.ſm Gar.idē Io.Mo.& Archi.¶ In glo.ŝ.eo.ibi.§ j.vide,
quod ibi dixi, & ibi. post trāslationem. & ibi habes alias
remissiones, quas hic ponit Archi. Et vide, quod scrip-
si,sed Io.Mo.remit.ad decre.fi.j.de hær.ver.cessante.¶ In
gl.per hæc.ibi.vt hic,bene facit finis huius partis, in qui-
bus poterunt modis liciris &c.& ibi, repellere.nec vide-
tur fraudē facere, qui fraudē excludit.ff.de lega. ij.cum
pactis.§.Titio.in fi.¶ In gl. sed qūo.ibi.ſm Gar.idē Io.ā

Mo.

Mo.& Archi.in fi.facit, quod no.de resti.in integ. tum
ex literis.in gl.pe. ¶In gl. idem si.in fi.& C.de test.iancimus.Gar.¶In gl.de postulatis.ibi. & Gui Io.Mo. & Archi.l.& ibi.sciēti & c.seq.& in cle.de præben.literas.de re
li.do,quia contingit.¶ In glo. virorū.in fi.idem Io.Mo.
& Archi.¶In gl.in hoc casu.ibi, ſm Gar.& Io.Mo. idē
& Arch.qui alleg.de rescri super literis.in fi.xciij.di.c.fi.
ij.q.vj.si eps.de offi.deleg.sane.in prin.xvj.q.j.frater.& pręter reseruata,vt ibi,& de offi.le. quod translationē,& ibi
[*apostolicæ sedis*]facit litera corā nobis.q̄ est in fi.huius partis.& ibi, Gar.ēt dixit Io.Mo. & Archi.alle. ad hoc.xv.q.
ij.§.vlt.prope fi.de concess.præben.quia diuersitatē.& ibi
Guil. cuius ratio est, quia non est de casibus hic expressis.& quia posset ecclesia reparari,ad hoc.j.de re.iu.abbate.in prin.& ibi,& Gar.idem Io.Mo.& Archi. & ibi.ſm
Guil.Sed Gar. Io. & Archi.contra.propter causam dec.
& propter similitudinem,quā habet remissionē appellationis intelligit de remissione partibus notificata. C.de
relati.l.j.& ij.s̄.de appella.intimasti. ¶In gl. in hoc casu
non sufficit.ibi.& Gar.idem Io.Mo.& Archi.& ibi.constituens. & vide, quod no.de opi,Io.quam hic,ponit Io.
Mo.¶ In glo.subaudi.ibi. & Guil.idem Io. Mo. Archi.
¶In gl.certā.ibi,illud.facit,quod no.de rescrip. cum contingat.in prima gl.& in fi.idē Io.Mo.& Archi.¶In glo.
j.clapso. in fi.idem Io.Mo. & Archi.& est simile, quod
dixi de rescrip plerunque.super gl.ij.¶In gl.si ergo.in fi.
in his duobus concor.Io.Mo.& Archi.¶In glo.xxii.ibi
Gar.idem Io. Mo.& Archi.& ibi,istius canonis.ita q̄ locus sit ipsius pœnæ.& ibi Gui. Gar.concor.Io.Mo.& Archi.& ibi.quiescendo.alle. Archi.lxiij.di.cū longe.xxiij.
q.j.pendentia. & vide quod dixi. s̄.de cle.vena.c.j. super
gl.ij.¶In glo.referas.in fi.& Io.Mo.& Archi.fatentur, q̄
hunc intellectū clarius sonat litera, dicit tñ q̄ proxima
8 opinio sic iuuatur,planum est,q̄ † matrimonium[b] car-
b nale,& spirituale contrahitur inter absentes.j.de procu
ra.c.fi.s̄. eo.cū inter canonicos. Quā cito igitur electus
consensit , matrimoniū est contractum . vt ibi. Si ergo
per talem consensum est sponsus.viij.q.ij.dilectissimi ergo, per executorē sui iuris. j. pro confirmatione poterit
agere.alle,no.lxiij.di.quanto.in gl.ex hoc.¶In gl.i.raptoribus, ibi, cura factū, qūo ius habeat varias significationes,prolixe tractat hic Io.Mo.de quo vide quod dicam.
j.de re.iu.super glo.respon. hic enim nimis exquisite.hēc
inexpedienter fuit posita,cui satis his glossis ad materiā
pertinentibus grauaremur. ¶In glo. i.his.ibi, muniri,instrui, vel iuuare. & idem no. de resti.in inte.corā. & s̄.c.
quāuis,in gl.pe.¶In glo.vt dispensatio,ibi,similitudinē,
vt si interfuerunt electioni,qui de iure non debebant interesse.& hoc opponitur,potest priuilegiū.si illud habet
ſm Gar.Io.Mo.& Archi.& in fi.idem Io.Mo.& Archi.
¶In gl.vl.quæ fuit additio in fi.dē hoc idem,quod dixi
in textu in prin. super ver. appellatio. §. quod si per.xx.
¶In gl.rōnabilior.in fi.gl.quę incipit,æquior.¶In gl.sed
pone.ibi,Guil.idē Io.Mo.hic & Archi.s̄.in parte prima.
¶In gl.quare ponitur.ibi.§.j.quod hic no.Gar.& alij de
illo,qui ex iusta causa recessit illicenciatus,ibi dicam.&
ibi Gar, idem Io.Mo.& Archi.idē in fi.primæ partis.&
ibi,feriato,vide,qđ no.in cle.de ver.sig.sæpe.post prin. in
gl.sicut est.¶In glo.forte,ibi voluit idē Arch.¶In gl.ex
quo.ibi poterit eadē rōne.dicit hic idē Io.Mo.de eligētibus,qui vna cum Archi.concor.gl.¶In glo.non facias.
in fi.idem Io.Mo.& Archi.¶In gl.si misit,ibi[*nuncium*]
dicit Arch. q̄ debet esse procurator sufficiens cum speciali mandato.j.ver.insuper per procuratorē & c,nō curo de nomine,vocetur nūcius,vel procurator.s̄. de procu.petitio, Et quod idem intelligunt,patet.j.gl.vij. & ibi
Gui.Io Mo.& Arch.hic & ibi[*copiam sui fecerit*]& sic tūc
cum papa copiam sui facit,se præsentare non potest.licet
rum protestetur , q̄ prima protestatio sequentis postea
tpis cursum non impedit.per iura prædicta ſm Gar. Io.
Mo.& Arch.& ibi[*vt perfectius*] facit cle.de app.quāuis.
j.responso.& ibi protestetur hora congrua ſm oēs in fi.

qm̄ si alio instante admiserit ipse negligens præsumitur , quia præsumi potuisset, quod alij posuerunt.v.dist.
ad eius.iiij. distin.denique. Sed si eo tpe quo fecit sui copiā, quosdam de instātibus admisit,quosdā nō,tūc non
admissus cēsebit de numero instantium nō admissorū.
xlvj.di.sunt nōnulli.de pę.di.i.§. penult.cum si.secundū
Gar.Io.mo.& Arch.Dicunt ēt Io.mo.& Arch. q̄ habēs
petere adiutorē,satis est,q̄ petat a referendariis , qui hñt
referre in auth.de refer.col.ij.& prætall.§.in his.q̄ intelligit Arch.cū nō a Papa,sed ab illis peti solet.¶In gl.q̄ si.
in fi.idē Io.mo.& Arch.¶In gl.ergo non.concordāt Io.
mo.& Arch.¶In gl.per testes,placet hoc Io.mo.& Arc.
¶In gl.qui dant,& ibi,& Gar.idem Io.mo.& Arch.& vide,quod no.j.de reg.iur.indultū.¶In gl.q eam.in fi. idē
dīt Gar.Io.mo.& Arch.q̄ amicus,qui proponit excusationem causæ volens, q̄ electus infra prædictū ips ratū
habebit,de æquitate admittendus est,& tūc satis est electio,q̄ infra prædictum tempus ratificet.¶ in glo. si aūt.
ibi ſm Gar.Io.mo.& Arch.¶In gl.si vni.in fi. Archi.&
Io.mo.idē.¶In gl.arbitrariū,in fi.placet hoc Io.mon.&
Arch.¶In gl.& sic,ibi [*aduentum*] vel ipsius constitutionē,vt quia in carcere tenetur electus taliter inclusus , q̄
nec procuratorē constituere pōt.& ibi,ſm Gar.Io. mo.
& Arch.¶In gl.dato sibi.in fi.idē Io.mo.& Arc.¶In gl.
& pertineat.ibi ſm Gar.idē Arch.qui dicit, q̄ sic seruat
curia.& ibi credo contrariū.idem Io.mo.qui ēt addit rationē hanc,q̄ decret.ij.j.de præb. non habet locū in his
ecclesiis,de qbus hæc loquit decr.& ibi expressum . nec
ob.cle.vt lit.pen.si duobus . quę non loquitur in electis,
ut ibi patet ex prin.& vide,quod ibi no.in gl. & ibi Guil.
& Gar.& Io.mo.& Arch.hic autem inserunt prædicti
oēs de pronunciatione super exceptione saltem peremptoria,an sit Interlocutoria,qđ vide no. in cle. de app.c.
vlt.in gl.ij.& ibi intelligo idē Arch.& Io.mo.& in fin.&
sic non ob.cle.eo.ti.constitutionē.§.pe.ratio ibi patet,in
fi.& vide.j.§.si vero.in gl.j.dicit.¶In gl.qū ibi gl.vlt.modo pe.pp additionem,quæ illam sequitur,& vide,qđ no.
j.§.si vero.in gl pe.¶In gl.hanc.ibi,& Guil.& Io.mo.in
fi.tñ vt dicit Arch.non est necesse,q̄ fuerint ꝯpromissarii,vel scrutatores.¶In glo.licet ibi.& Gar.& Arch.¶In
gl.hæc primę.ibi [*ab eligentibus*]ad instructionē potius,q̄
ad confirmatione petendā,vel ꝯdicēdū aduersario . ſm
Arch.qui dicit hoc consultius pp multas altercationes
quas vidit in curia.Guil.in primo de confirmatione petenda.dicit,& ꝯ facit,qđ no.j.§.si uero. in gl.ij. & in fin.
9 hoc tenet Gar.dicens nullum dubitare,q̄ † qui misit ꝑcur.ad eām,ex quo sciuit illum mortuum,aliū mittere
tenetur,facit de proc.auditis. Et nil dr̄ actū , cum superest
aliquid ad agendū.C.de his qui.ut indi.l.pe.in fi. ſm Io.
mo.licet in hoc concordet.ad ꝯrium tñ impugnat rōnē gl.q̄ non est eadem ratio in eligentibus, q̄ in electo,
nam ſm id multum grauabitur ecclesia,& seruitoribus
10 fraudabitur.Et qđ † non est expressum, censetur omissum,præcipue in iure odioso & pœnali,& specialitates
inducenti,vt facit illud,alle.ff.de verb.obli. quicquid.de
lib.& posth.l.commodissime.itē sufficit semel ꝯtēperasse.ff.de aqua plu.arcē.l.in diē.his non obstantibus teneo cū gl.Et facit,qđ scripsi.s̄.de vsu pa.ad honorē. sup j.
gl.ad fi.¶In gl.ergo.in fi.ſm Gar.idem Io.mo.& Arch.
posset enim contingere ſm eos,q̄ electus non deferret
munimenta.& sic etiam in illis non deferentibus eam
instrui non posset.¶In gl.licet quidā. ibi.& Gar.& Arc.
remittit Io.mo.j.eo.quorundam.¶In glo.j. & quod ibi
Gar.Io.mo.& Arc.& ibi,& dico.idem Io.mo.& Archi.
¶In gl,si aūt,ibi suppleatur.idem Arc.& Io.mo.¶In gl.
ꝯhent.ibi[*mutuum*]nō tamen alienabunt bona ad epm
pertinentia.xii.q.ij.de reb.Arch.& in fi.idem Io.mo.all.
Arch.viij.q.ij.c.j.& ij.¶In gl.instructæ.in fi.s̄.de procu.
c.j.Arch.vel quia dixerat de ipsis electoribus duæ personæ,dicemus instructi illi.s.duo electores.¶In gl. non ergo.in fi.Io.mo.& Arch.& scias. q̄ non excusatur ꝑ eo ,
q̄ sint alij in ecclesia ad hoc officium digniores, vt no,
xj.q.3.

xi.q.iij.quid ergo.xxlij.q. j.c vl.¶ In glo.quarta pars ẽm
Gar.vt dixi in gl.Sed verius videtur, hoc totum esse sub
tenia & subdiuidenda per hunc modum, quia ponit &
exponit in prin.& in fi.huius partis constitutionis circa
modium statuit de remissione personarũ instruentium
& cuius expensis fiat.& primo qñ electio est concors. se
cundo qñ discors vna vel plures,ad hoc mouet,quod di
xi super verbo promissas personas ¶ In gl compareant.
in fi.idem.Io.Mo. & Archi. qui dicunt cũ Gar. ꝙ si oẽs
instructores vtriusque partis instruunt vt testes, omnis
vel maior pars creditur eis, de test. in nostra.Si vero nõ
concordat pars maior.credetur eis ꝯ partem suam. Sed
non contra partem aduersam,cum sint suspecti. de ex
cep.c.j.& ij. q.vij.testes. nisi dolose diceret ꝯ partem suã.
s.de symo.nobis.¶ In gl electiones.in fi. ẽm Gar. & idẽ
Io.mo. Arch.¶ In gl.quæ sunt.ibi.& dico ẽm Gar.quod
placet Archi,& Io mo.¶ In gl.sed an,ibi.& Gui.Io.mo.
Archi.¶ In gl.præsentia. in fi. non tñ punientur illi,vel
transgressores canonis pœna depositionis , de qua.iiij.
dist.§.fi.cum hic sit certa pœna statuta.ff.de pę.scio.nec
debet quis duplici pœna puniri.de iud.at si clerici.in fi.
ẽm Gar.& Io.mo.¶ In glo.si ergo.ibi,susceptum.ex ꝯrio
sequitur,ꝙ si tres essent electi de ipsa,haberent venire no
uẽ.s.ipsi tres & sex instructores,si addamus ergo opposi-
tores,habemus multitudinem ẽm Gar. & oẽs,& ibi de-
bent.idem Io.mo.& Archi.¶ In gl.dixit Guil.& Gar.ad
de Archi.Io. mo.& ibi , excuiet, hæc ẽm eos siue suum
processum defendat siue electionẽ impugnet.¶ In gl. si
autem.ibi.& Gar.hoc placet Io.mo.& Archi.¶ In glo.
recipicit.in fi.& hic.Io.mo.& Archi ¶ In gl.in fraudem.
& ibi Gar.quibus Archi.& Io.mo.concordant, & ibi.p
cessus.facit.j.c.ab eo.& cle.e.ti.constit.§.pen.in fi.l. Si ve
ro is.qui se a principio non opposuit,post hæc tempora
se opponit,distingui Gar.Io. mo. & Archi. ꝙ si ignora-
bat appellatum,vel ecclesiam immediate subiectã audi-
tur opponens ẽt antiqua. j. qui ma.accus. poss. cum in
tua.Si vero sciuit, nec aliquod impedimentum allegat,
antiqua non.opponet per prædictam decre.& per istã,
nec fiat fraus ei.Nouiter autem emergentia, vel perue-
nientia saltem quo ad facultatẽ probandi poterit pro-
ponere, nisi postquam peruenerunt , possit negligentia
imputari.s.eo.vt circa.& c.nulli.& j.de excep.pia.§.si ve
ro.Et habent hic locum,veniãt,vel non,qui se a princi-
pio opposuerunt.De successore vero, qui lite pẽdẽte suc
cedit in dignitate,vel personatu.ei qui se opposuit, dicãt
idem.s.ꝙ admittetur ad illa,ad quæ admitteretur deces
sor.s.nouiter emergẽtia vel peruenientia, vel de quibus
superuenit probatio. antiqua vero non a quibus deces-
sor suus erat exclusus lapsu tpis.C.de iure deli.cum anti
quioribus.de præscri.audi.de testi.licet. ij. als admittẽdo
successores annihilarentur effectus huius constitutio-
nis.& idem de canonicis substitutis, maxime vbi sunt
distinctæ præbendæ ẽm eos,quos morientibus nihil de
sistentibus his,qui missi sunt per opponentes,alij si per-
sonaliter veniãt,in eodem statu,causam reassumet, & cũ
nõ sit quid eis imputetur.¶ In gl.quid enim . in fi. facit
s.de priui.cũ omnibus.i.& quod ibi dixi super gl.ij. ¶ In
gl.ad quid,ibi,l.Guil.Io.mo.& Arch.¶ In gl.scias.ibi,ẽm
Gar.quod placet Arch.& Io.mo.qui tñ ad decre.quam
sit.se remittit,dicẽs,vel dic,vt ibi.Quid aũt ibi dixerit,ibi
scripsi super ver.in aliqua eccl.huius mihi durũ vr̃,ꝙ se-
cũda pęna huius §.locũ hẽat in oĩ electione confirmã-
da,vnde satis placet,ꝙ decre.illa locũ habet in omni ele
ctione.quæ confirmanda est,vt ibi dixi,pœna tamẽ hu
ius decr.restringatur ad cathedrales & regulares, de qui-
bus specialiter loquitur,ad hoc principaliter mouet re-
lationum electionis ipsas,continuatio illius ver.vel si per
sonas.j.eo.§.& ratio.decre.statutum.j.eo.titu.in fi.facit,
qđ dixi.s.e.vt circa.super gl ad Papã ¶ In gl.& si. in fi.in
his duobus concor.Io.mo.& Arch.¶ In gl.si aũt.ibi, ac-
cedens.hic adde,qđ ibi dixi super i.gl.Et huic gl.ꝯcor.Io.
mo.& Arc.¶ In gl.si hoc.ibi.ẽm Gar.idem Arch. & Io.
mon.& in fi.facit,quod scripsi.s.de homi.significasti.ij.
ver.ꝙ si discerni.In gl.per hanc.in fi.idẽ Io.mo. & Arc.
¶ In gl.sic.in fi.facit cle.eo.tit.constitutionẽ.in fi. & con
cor.Io.mo.& Arch.¶ In gl.non ergo,ibi[*in ecclesiam*] &
habebunt pp hoc sustentationẽ,vt no.s.c.cum Vinton.
no.in gl.no.quod in fi.residuũ in vtilitatẽ ecclesiæ con-
uertitur ẽm Gar.& Io.mo.de cler.non resi.c.pe. de verb.
sig.c.fi.& ibi Gar.& Io.mo.& Arch.¶ In gl. est ergo.ibi,
[*metropolitani*] vt suffraganei ecclesiæ Rauen.de consue
tudine ẽm Arch.& dixi.s.de postu.bonæ.i.super gl.peti.
& ibi.taliter.s.ad certum tp̃s,vt per inferiora patet.& ibi.
c.l.idem ibi Arch.& hic Io.mo.vide,qđ no.in cle.de hę
re.c.i.ad fi.& ibi nuper.facit,qđ scripsi post Fran. de iud
at si clerici.& ibi Guil.Io.mo.& Arch.s.parte proxima,
& in fi.idem puto econuerso.s.ꝙ si electores pręsentaue
runt tpe debito,& electus cõsentit,propter qđ electores
miserunt instructores,& seruauerunt cõstitutionẽ istã:
sed electus non seruauit , non pp hoc electores inutili-
ter laborauerunt.& expenderunt,illas expensas ex culpa
electi inutiliter factas recuperabũt ab illo, hoc enim iu
stum & ęquum,vt in fi.c.cũ ex culpa sua hoc damnum
passi sunt.s.de iniur.c.fi. non sic si electo veniente non
veniant electores,quia tunc expensæ electi nõ sunt inu
tiles,vel deperditæ,quia sibi ius suum saluum remanet ,
vt in fi.huius partis.si quod.no.s.de except. exceptionẽ.
¶ In gl.puta.quia,ibi[*qui non possit*]concor.Io.mo.& Ar-
chi.vide qđ post Host.dixi de illo,qui superioris authori
tate posuit custodẽ.s.eo.ca.i.ad fi.super gl.secus enim,ꝙ
hic placet Gar.& Io.mo.¶ In gl.intelligebatur,ibi, dico
idẽ Io.mo.& Arch.¶ In gl.sed ad quid.in fi.idẽ Arch. &
Io.mo.item † pœna electi locum non habet, nisi inte-
gro tpe elapso.j.eo.commissa.j.tñ.& eodẽ instanti locũ
habet pęna eligentiũ.s §.ad hoc.saluo qđ ibi no. in gl.j.
quod,per quod patet rl̃r ex facto electi eligentes excusa-
ri non posse.¶ In gl.quo hoc.ibi, sunt pauci. idẽ Io.mo.
& Arch.& ibi:iudicantis,placet hoc Arch.& Io.mo &
ibi,& multa.de hoc,de cler.excõ.latores.in gl.ij.in fi. di-
12 xit aũt hic Gar.& placet Io.mo.& Arch.ꝙ † qñ ꝯdicen
tes non possunt mittere nisi vnum, illum mittere tenẽ-
tur,arg.s §.proxi.ver.& qñ.ad hoc de do.& contu. cũ di
lecti.Et idem dicunt de personis instructis, quas eligen-
tes mittere debent,ut s.saltem veniat vnus,& his casibus
mittant procuratorem,vt sic,inquantum põt fieri, con
stitutioni satisfaciat.¶ In gl.pura incursus.in fi. idẽ Ioan.
mo.& Arch.¶ In gl.j.ip̃s,in fi.concor.Archi. & Io.mo.
¶ In gl.etiam.in fi.placet Io.mo.Arch.¶ In gl. si vero.in
fi.ẽm Gar.Io.mo.& Arch.¶ In glo.per sñiam,ibi,mini-
ster & custos.24.q.3.cum quibus.in fi.ẽm Archi.& ibi
non credo,in hoc,& in eo qđ sequitur concor. Io. mo.
& Arch.& in fi.quod no.de pęnis,fœlicis.in vl.glo. ¶ In
gl.quia non,ibi solutio ẽm Gar.idẽ Io.mo. & Arc.¶ In
gl.argue in duobus,quæ ponit hæc glo. concordant Io.
mo.& Arch.& ibi prælatorum.alle.Arch. de iureiu.ad
nostrum.ij.& c.& si Christus.melius facit.c. quẽadmo-
dum.in fi.¶ In gl.& ita. ibi ẽm Gar.Io.mon. & Arch.&
ibi quamuis,vide quod dixi de elec.dudum.ij. super ver.
si constaret.& super ver. si constitutus. cum suis remiss.
in fi.de hoc.c. de accu.de his.¶ In glo. qui patiantur,ibi
[*in episcopatibus*] de hoc dixi de æta. & qual. a multis sup
iij.gl.& ibi.c.vno,quod hoc not.Io.mo. an doctorũ opi.
illum excuset,cum quo per ep̃m fuerat dispensatum ,ibi
dicam super ver.de præsente.in fi.gl.¶ In gl.intelligas.in
fi.ẽm Gar.& idem Io.mo.& Arch.¶ In gl.vt epi.de epis
qui renunciauere loco non ordini,tenet hic Gar.& Io.
mo.ꝙ sunt eligendi.Sed Archi . tenet,ꝙ sunt postulan-
di.Tene,quod distinguendo dixi de renun.post transla-
tionem.super gl.ij.Concordant tñ oẽs prædicti,ꝙ etiam
si postuletur, ire tenẽtur, cum in eis cesset ratio hic ex-
pressa.& in fi.idem Io.mo.& Archi.¶ In glo.seruent er-
go,ibi.dico ẽm Gar.Io.mo.& Archi.qui dicũt idem in
postulantibus tales alligatos . s. ꝙ non tenentur mittere
instructores, cum nil immutetur de iure veteri, vt lite-
ra dicit.

ra dicit. Sed Archi. dicit, aliquos tenere contrarium pro
pter identitatem rationis huius. c. qd est tutius ſm eum,
& in fi. nec ob. secundum Bar. ꝙ populari actione agēs
non dat pocuratorem, sed defendens sic. ff. de popul. act.
qui populari. & no. s. de accu. veniens. in j. gl. Quia cum
opponens defendat, de exce. dilecti. ergo facit pro. idem
Io. Mo. ¶ In gl. sed ex quo, ibi, & Gar. Io. Mo. & Archi. in
fi. concordant prædicti Archi. & Io. Mo. ¶ In gl. eadem.
in fi. & secundo casu ministrant de proprio. & si non ha
bent vnde, vt quia sunt regulares, de communi, de accu.
ex parte. & c. pe. secundum Gar. & Io. Mo. & idem Arch.
s. §. si vero. & facit, quod no. in fi. vlti. glo. ¶ In glo. & dic.
ibi & Gar. idem Io. Mo. & Arc. ¶ In glo. no. in fi. secun-
dum Gar. Io. Mo. & Archi. In glo. s. ibi secundum Barto.
Archi. in decre. li. eo. titu. in prin. posuit dictum Gos. te-
13 nentis, ꝙ si † postulatio sit a duplo maiori numero, in-
nititur iuri & gratiæ. iuri, quia prævalet electioni. s. e. scri
ptū, quia ea pendente alia postulatio, vel electio fieri nō
14 dēt. e. ti. bonæ me. Cremo. Et quia † postulantes a postu-
latione resilire non possunt, de postu. bonæ. ii. de quo re-
mitti. lxj. di. §. sed aliud. gratiæ vero dr̄ inniti, qa non dat̄
actio, vt postulatus concedatur a superiore, nam, vt dicit
consensus eius nō valet, cū a superiore dependeat, putat
tn̄, ꝙ habito illius consensu, a quo pendet, posset implo-
rare iudicis offi. alle. qd. no. Inn. de re iud. cū Bertoldus. in
al. secus. & scrip. s. e. scrip. super gl. hic dicit. Subdit etiam
hic, postulationē non confirmandā, de quo vide de post.
gratum. in vlt. gl. & ibi. fuit. & Io. Mo. post eum. ¶ In glo.
nō dabatur. ibi, & Bar. & Io. Mo. idem Archi. q remittit
ad Spe. de expen. §. si ante litem. ¶ In gl. vlt. ibi ſm Gar. &
Io. Mo. & ibi per capitulum. si minor pars protestat̄ in c.
ꝙ nolebat aliquā illarum electionum prosequi expēsis
mon. cui maior pars non assensit, disputauit dn̄s meus,
ꝙ minor ammodo non petet expensas, quasi per prote
stationem illis renunciasse dicatur, & ibi, [*nihil repetet*]
non negat victum condemnari, vt sequitur. & ibi, aduer
sus capitulum, vbi viliter gestum est, etiam si sine man
dato vnus prosecutus est negotium nomine ecclesiæ se
cundum Bar. alle. præ. §. antepe. & l. fi. ff. de eo per quem
factum est. in fi. vide, quod scripsi per hunc finem, in
Spe. de expens. § j. super ver. de expensis autem.

ADDITIO.

a ¶ Emptor. Adde, quod habetur in l. curabit. & ibi Bal. & Doc. C. de act.
empt. glo. in l. fructus. eo. titu. & in l. vlt. §. ex vendito. ff. e. & glo. in l. pe-
tens. C. de pact. Alex. in l. Iul. §. offerri. & in §. idem Papi. & gl. in c. con
questus. de viur.

SVMMARIVM.

1 *Ecclesia diuersis modis dicitur.*
2 *Sinagoga quid sit.*
3 *Filius Abraæ sine Petro cœli claustra intrare non posset.*
4 *Roma composita est ad exemplum orbis.*
5 *Ecclesia. S. Petri non est patriarchalis subest n. episcopo portuensi.*
6 *Bonifacius quartus obtinuit ab Augusto imperatore, ꝙ ecclesia. S. Petri esset caput omnium ecclesiarum.*
7 *Senatus vnde dicatur.*
8 *Populus & plebs differunt.*
9 *Sedes Papalis an possit a Roma in alium locum transferri.*
10 *Regulus est omnium bipedum nequissimus.*
11 *Ciuitas uel uniuersitas an possit sibi eligere perpetuum rectorem.*
12 *Roma unde dicatur.*
13 *Monarchia mundi.*

CAP. XVII.

FVndamenta. Idest stabilitatem. Et no. ꝙ in plurali
designat, quod sequitur. Sed in singulari desi-
gnat Christū, vt statim sequitur, ſm Archi.
militantis de militante & triumphali ecclesia tractans
hic Io. Mo. dicit, ꝙ vnica est eccle hic militans. s. trium-
phans, inducens illud Augustini, qui dicit. ꝙ prima est
in tpe peregrinationis, secunda in æternitate mansionis.
prima in labore. secunda in requie. prima in via. secun-
da in patria. prima cum hoste pugnat. secunda sine ho-
ste regnat, inducit illud Iob. vii. a. Militia vita hominis su
per terram. ad idem primo ad Thimo. j. & secunda, secū
do, sicut ergo rex vel imperator militat pugnando, vin-
cit fugando, & post victoriam triumphat. ad huius pœ-
mium institutionem sic & corpus mixtum fidelium. qd̄
dicitur ecclesia militans, cuius caput & sponsus est Chri
stus, in quo corpore sunt etiam infideles, scismatici & si-
miles, habet enim bonos & malos. xxj. dist. quāuis. xxvj.
di. Acutius. & ibi. de hoc. Et triumphans habet solū bo-
nos, quia in illa non est macula venialis peccati, nec ru-
ga mortalis. de pœ. dist. j. ecclesia. xxxiii. q. iiii. recurrat. in
fi. post vniuersalem autem resurrectionem ecclesia mi
litans fiet triumphans & prius, etiam si triumphans in
mēbris suis decedentibus. ita ꝙ de spōsa fit vxor. Apoc.
xxj. veni ostendam tibi sponsam vxorem agni, sic & spō
sa carnalis ducta in domum fit vxor. ff. de ritu nup. l. mi
norē. Sic sponsa Christi ecclesia militans, vel fidelis ani
ma ducta in celestem Hierusalem. cēsetur vxor ſm Io.
Mo. ecclesia de hac. ii. q. j. multi. xxiiii. q. j. a recta. de sen.
1 exc. a nobis. ii. xj. q. iii. nolite. Et quomodo † diuersis mo
dis dr̄ ecclesia, & ipsius varias significationes vide. ne ꝑ
la. vi. su. c. fi. de ver. sig. cum cleri. dicit Archi. & de hoc ꝑ
cum de conse. di. j. ecclesiam. haberi ex decretis Lucij Pa
pæ. ii. c. & li. iii. c. j. quod ecclesia nomine greco in latinū
sonat, idem ꝙ conuocatio, quia ad se omnes vocat. & di
citur catholica. xxx. di. quamuis. j. q. j. extra catholicam,
2 quod sonat in idem, quod vniuersalis. Sinagoga † vero
a idem, quod congregatio, & est iudeorum. Et dicit Hug.
conuocari propriè est vtentium ratione, congregantur
ergo nulla grex rationabilium pecorum. Sed in ecclesia
populus fidelium ad vnum finem ad Dei iudicia, & ad
Christi conuiuiū conuocatur de nostra, ergo dicit Apo
stolus ad Romanos, quos vocauit, hos iustificauit. dicit̄
etiam ecclesia castrum, in qua fides est murus, temperā
tia sensuum est ianua. patientia ante murale, fossatū hu
militas. turris spes. custos prudentia, arma opera bona.
machinæ orationes. victualia verba scripturæ. aquæ de-
uotiones & lachrymæ, [*angulari*] sicut angularis lapis
duos parietes coniungit, ita ꝙ Christus a primo Abel iu
sto in veteri testa. vsq; ad vltimum iustū in finem seculi
fideles connectit. Io. Mo. Item vniuit diuinitatem & hu
manitatem in vtero virginali [*in omne*] per hoc dicimus,
non excusari eos, qui dicunt, ꝙ predicatio non peruenit
ad eos, de hoc. xxxvii. di. vlt. [*Petro*] differentias inter Pe
trum & Abraam vide pulchrè in Hie. de va. circu. F. vbi
3 concluditur, ꝙ † etiā filius Abrahæ sine Petro cœli clau
stra non posset intrare [*Societatis*] ad Gar. secundo [*conse-
crant*] ar. ꝙ per occasionem sancti factam in ecclesia nō
sit illa polluta, sed potius consecrata, de hoc hic Archi.
& no. j. de conse. eccl. vel altaris. c. vno [*effecta*] hic ponūt
4 Io. Mo. & Arch. quō huius rei iudicium est, quia † vrbs
b composita est ad exemplum orbis propter quatuor pa-
rochiales sedes, quæ sunt in vrbe. sicut in orbe. s. de pri-
ui. antiqua. illæ autem sunt sancti Pet. sancti Pau. sanctæ
Mariæ maioris. sancti Laurentij extra muros. principalis
vero & maior est Lateran. & dat Io. versus. Pau. virgo, Pe
trus, Lauren. atq; Io. Hi parochiatus nomen in vrbe te-
nēt. Dicit ēt, ꝙ hæc prerogatiua patet: qa solus Papa & epi
cardinales celebrāt in maiori altari sctī Io. ī aliis verò ce
lebrāt nedū ꝑdicti; sed ēt ꝑsbiteri Cardinales. & de ipsa se
de Lateranen. xxiii. di. c. j. in prin. & lxiii. di. Adrianus. ii.
5 aliqui dicūt, ꝙ † ecclesia sancti Pe. nō est patriarchalis,
subest. n. epō Portuē. & est de ipsius dio. Sed vt dicit Arc.
mirabile vr̄ hoc dictū, cū eccl'ia sancti Pe. prima vocet.
xxii. q. j. futurā. Et dr̄ caput, cæterarū, sicut Petrus caput
Apostolorū. iii. q. vi. dudū. & ibi Lau. arguit, ecclesiā san
cti Pe. maiorē Lateranē. ad id. x. q. j. sictorū. & in ꝑalle. c.
futurā. vbi de hoc, & in cronica legit̄, ꝙ Bonifacius quar
6 tus † obtinuit ab Aug. Imperatore, ꝙ ecclesia beati Petri
caput cēt oium ecclesiarū. cōiter tenet, ꝙ Lateranen. est
maior, & Romana eccl'ia appellatur. Et est prima sedes
Apost. ſm Hug. ī cronica ēt legit, ꝙ Cōstātinus vltra pa

latium

latium Lateranen.eccle. Saluatoris construxit, quam
censuit in toto orbe esse matrem, secundum Archi.[*in
congregatione*]ergo non in diuisione secundum Io. Mo.
& Archidia. [*postura*] vnde primo capiti ecclesiæ di-
ctum est, pasce oues meas.Io.vl.[*miraculo*]de hoc remit-
tit Arch.ad nota.per se.i.q.j.teneamus. & dixi infra de
reliqui.c.vno.in gl.pe.[*Senatu*] vt dicit Archi.Senatores
erant centũ numero.C.de pe.li.xi.l.j.l.in prin.& no.ff.de
sena.l.j.& quia seniores dicti sunt patres. C.de emeri.iu-
sti.codi.cordi nobis.in prin.C.ad.l.Iuli. ma.l.quisquis.p-
uidet enim reipublicæ, sicut patres familiæ.& sm Hug.
7 dicitur†quasi senex natus vel natu, erant enim senes æta
te, vel prudentia, vel dicuntur a sinendo, quia non fiebãt
magistratus, nisi prout illi sinebant[*populo*], dicitur po-
pulus a polis, quod est ciuitas, & est populus humanæ
multitudinis cætus iuris consensu & concordi cõmu-
c nione sociatus, ᶜ populus† est collectio nobiliũ & igno-
8 bilium. plebs vero collectio ignobilium tantũ. & dici-
tur a pluralitate, quia plures sunt ignobiles, quam nobi
les, contra tamen facit insti.de iure na. §.plebs[*concedent-
do*]quam concessionem imparator reuocare non poster,
Quod dic, vt no.lxiij.di.ego Ludouicus.& facit cle.de iu
reiu. Romani.circa fi.ver.eidem.vbi de hoc[*relegasis*]vi
de, quod scripsi de relig. super rub.[*illuc*]at, sm Arch.ꝙ
9 †sedes papę a Roma in locũ aliũ nõ trãsferri, vel mutari
non potest.ad hoc xxiiij.q.j.rogamus.& Act.xj. [*cardina-
les*]isti dicuntur sacerdotes leuitici generis, qui si. sint le-
gi per venerabilẽ. Arch.[*coluber*] genus serpentis sic di-
ctũ, quia colit vmbrã, & de eo fertur, ꝙ ceruum & leo-
nem interficit, quod ẽt quidã attribuunt Federico[*regu-
lis*], paruũ regem, datur versus. Regulus est serpens, auis
& rex paruulus omnis. Plinius iun.li.j.epi.v ponit illud
10 dictũ Modesti. †regulus oium bipedũ nequissimus.iste
est basiliscus, qui alias dicitur sibilus, quia sibilo occidit,
antequam mordeat [*exterminium*]de hoc ver.dixi in cle.
de iureiu. Romani.§.porro.post prin.[*incognito*]nuper su
pra currentibus annis dñi.Mcccxxviij. non sub forensi,
vel incognito regimine, sed sub proprio ciuiũ. s. & sua-
rum legionũ ipsa ciuitas Romana ꝯ processus ecclesię
dnm Ludo. de Bauaria receptauit. secundo scisma fo-
uens fratrem Petrũ de Corbaria ordinis fratrũ minorũ
in papã assumi concessit, assumptoque paruit. Qui post-
modũ sub veri pontificis Roma.sdñi Io.papę. XXII. po
testate se potuit propter hoc, ꝙ fuit peius oibꝰ hic narra
tis, prouidendũ ꝯ regimina propria, cõuincitur etiam p
hoc veritas, ad hoc procemiũ cle. in prin.[*ingloria*]adie
ctiuũ. i.sine gloria.Io.mo.[*ad librum*]de hoc dixi in cle.
de re.iur.pastoralis.§.verũ. in fi.[*nepos*]cõiter leges reci-
piunt nepotẽ descendẽtẽ ex filio vel filia. ff. degradi. l j.
§.ij.& l.iiij. faciunt ad idẽ, cellulæ arboris nostrę, sed dec.
tua.de consan.& alij.dicit aperte, nepotẽ esse fratris, vel
sororis filiũ, idẽ in vsibus feud.qui.mo.feu.amit.§.idem
si fratrẽ. dicitur ibi, vel nepotẽ.i. filiũ fratris.ad idẽ.j̃.de
scisma.c.vno.in prin.de poenis.fœlicis.§. cæterũ.de pro-
ba.per tuas.in fi. Sic ẽt poni videtur de præben. dilecto.
in prin.& de arbi.c.ij.de acc.accedẽs. Sic ẽt habet cõmu
nis vsus loquendi, qui sequendus est. s̃.de spon.ex literis.
ff.de sup.le.l. Labeo.per quæ patet, tales collaterales ne-
11 potes prohibitos fore[*perpetuum*] an ciuitas† vel vniuer-
sitas sibi possit eligere perpetuum rectorem, scripsi post
Host.de iudi.c.fi.l.[*ocen te*]facit ad no.in cle.de hær. c.fi.
[*ad pertinaciã*]vide quod no.in cle.de sum.tri.c.j.§.porro.
[*oraculo*]quod hic dixit Arch.vide s̃.co.perpetuæ.sup iij.
gl.¶ Prima gl.diuidit, & ponit casum.¶ Vlti.gl.soluit ꝯ-
rium.relique tñ.in tex.¶ In gl.iiij.in fi.dicitur basis, quod
supponitur columnæ.sm Hug. alij dicunt, ꝙ est basis,
quod supponitur, epistiliũ, qd supraponitur. ¶ In glo.vj.
in fi.& habes hæc verba.xix.di.na dns.vsq; ibi, cui salua-
toris.¶ In gl.E saiæ.ibi, lvij.in fi.alias lviij.in prin. ¶ In gl.
s.Petri.ibi, aliud.j.ad Cor.iij.& de conse.di.ij.re vera. post
prin.Hier.super Abdiã.petrã Petro donauit, vt petra sit.
¶ In gl.per dexteras.ibi[*pacis*]facit Mach.xj.post mediũ,
vbi plures de dextera repetitur.j.ad Gal.ij.ibi, dexteras so-
cietatis dederunt mihi, & vernalis gloriæ.ibi, coniunge
re dexteras solet esse signum concordiæ, de qua se inui-
cem cõferebant antiqui.¶ In gl.dic sancta.in fi.de ma-
litia Romanorũ.Io.mo.hic remittit ad Rom.j.Et ponit
quod de eis scripsit beatus Ber.ad Eug.quod ẽt in Spe.hi
sto.videre posses.xxix.c.lxxiij.Ber.sic alloquitur Eug.cle-
rum Roma.ordinatissimum esse decet, a quo nomẽ ec
clesiarum cleri formã processit, qd de populo loquatur,
quid tñ notũ sceleris, q proteruia Romanorũ &c. quæ
curiosus in his vbi s̃.perquirat, & subdit post multa hic
suppressa, quorum aliqua ponit Archi.xj.q.j.§.hic si qs
talium.tu pastor vilis consideras, qũo, si fieri possit, con
uertas eos, ne ipsi subuertãt te.dicebat hic Io mo.ꝙ Ro
d ma fundata[d] a prædonib. adhuc de primordiis retinet,
12 dicta † Roma rodens manus, & versum ponit. Roma
manus rodit, quos rodere non valet, odit.¶ In Gl.i.sapiẽ
tibus.in fi.vel iudices sapientes.Io.mo.¶ In gl pagina. in
fi.de hoc.de rer.per.c.j. ¶ In gl.monarchiam.in fi. & est
13 idem ver.xij.q.j.iuxtã.& sm Isid. iiij. † monarchiæ fue-
re Assiriorum secunda Persarum & Medorũ.tertia Grę
corũ.quarta Romanorũ.& prima & vlt. fuerũt fertilio-
res aliis.Io.mo. ¶ In gl.quia non. in fi. vide quod dicam
j̃.de hær.super eo.& quod no.j̃.de reg.iur.ad apostolicæ.
in j.gl.¶ In gl.i.licet ædificiorũ.C.de sum.tri.l.ij.in fi.¶ In
gl.quasi per primum, in fi.vide in cle.de bap.præsenti. in
gl.simile.¶ In gl.pe.in fi. Actuũ xxi.¶ In gl.vlt.ibi, ij.& fa
cit C.de incol.l.iij.li.x.& in fi.& ff.e.l.fi.eadem. dixit Ioã.
mo.quod caro & sanguis hæc reuelare conditori huius
canonis, qui fuit Romanus.

ADDITIONES.

a ¶ Sinagoga. Vide Abb.post glo.in c.iudęi.de iud.
b ¶ Vrbs.i.Roma per excellentiam, insti.de iure natu.§.ius autem.si autẽ
dicatur vrb. sacra, intelligitur de Hierusalem. Bal.in l ij. de nau. fęno.
c ¶ Populus est quis autem sit populus, vide Bal.in l.etiam. C.de exe.rei
iu.Idem tenet Car. in cle.in plerique.in prin. vl.q.de elec.& Alexan.
in §.tormenta.de quæst.
d ¶ Roma fundata. Roma fuit cõdita a Remo, & Romulo fratrib.xj.cal.
Maij ante aduentum Christi anni.752.vt legitur in histor. scholast.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum quare non conferat beneficia spectantia ad collationem
episcopi.*
2 *Deuolutio quid sit.*

CAP. XVIII.

QVanquam.[*Eligendi*] decre.si com
promissarius.j̃. e. dicit
1 prouidendũ, vide quod dixi.s̃. eo. ne pro de
fectu. in fi. igitur quod in genere præmisit,
hic specificat. Io.mo.[*scienter*]c.eo.ti.scriptum. in fi.[*præ
sentiam*]de hoc.s̃.e.ij. Cumana.in fi Arch. ¶ Prima glo.
summat, & dicit quid declaret, & vnde sumitur.¶ Gl.a
casu.dat tria similia.¶ Gl.vi plene, primo ponit antiquã
& nouam opi.secundo contra nouã all.tertio illam for
tificat per si. quarto illã probat per originariã huius iu-
ris cãm, quinto quærit & soluit.¶ Penul.gl.literã decla-
rat, & rõnẽ reddit, signat ꝯrium & soluit.¶ Vltima glo.
ponit ꝯriam obseruantiã curiæ, cui respondet.¶ In glo.
a casu.ibi.l.j.& lj.remissus ob dolum infamis est, vel ex-
auctoratur, vel eximitur ob ignominiæ cãm al.non.&
ibi hæc.n.tutor remotus ob fraudem infamis est si ob
negligentiã nõ.¶ In gl.j.in fi.de quo q̃rebat Hos.j̃ de sup
plen.negl.præl.Romano.vt ibi dicam super ver.eorũ.in
fi.¶ In gl.iiij.in fi.vide, quod dixi.s̃.e.quia propter. super
ij.gl ¶ In gl.v.ibi.c.ij.dic ibi.in gl.ij.¶ In gl.vt prę̃le.ibi in
ter corpo.& ibi vide concor.in ver. sed neque. & de ele.
non resi.tue.in glo.ij.& ibi cum l̃ris. & ibi scripsi super
verbo possidebat. Tene tamen ibi, ꝙ dũmodo talẽ ele-
gerint, in quem cadere possit ius dignitatis, qualẽ dicit
ẽt homicidã, non dicetur negligens, secus si talem ele-
gissent, in quẽ tale ius non cadit, exẽplificat de oĩno illi
terato, muliere, vel infante.ibi vide, & ibi[*ad episcopos*]in
tellige, vt est dictũ dispõne eccl.i.primitiuæ, quo tpe epi
ad certa loca regẽda trãsmissi oĩa ꝓuidebant.& vide d.
dixi

dixi de appe. statutis.ii.in gl.no.&in fi.& ibi,ne.p dese ctu.vide,qd ibi dixi sup gl.olim.post Phi.& Gof. qd hic ponit Arch.& qd no.c.di.c.i.i gl.dicũt qdã.& ibi.[*ad eos*] & licet eẽ possit eadẽ suspicio in inferioribus,nõ tñ viget in tantum in illis,sicut in istis.facit.s.eo.proxi. in fi.st.de legib.l. legitimos. Item originalis causa fauet illis, vt supra. Item grauatus appellare poterit saltem ad Papam. ii.q.vi.omnis oppressus.in fi.& finis est ponderandus.de no.ope.nun.c.ii.in fi.¶In gl.pe.ibi, [*ab exordio*] & si vacat eccle.cathedralis.dicit Io.Mo.tenendum,qd habetur.j.ne se.va.c.vna.& licet illud loquatur, qñ simpliciter spectat prouisio, & istud quando ea vice tantum dicit,tamen esse eandem rationem principalis & additamenti.j.de re.iu.accessorium.s.de consue. cum olim. ff.de pac.do.inter socerum.§.cum inter. & pro hoc dicto facit,quod dixi post Boati.de ma.& obe.cum olim.

1 ¶In gl.deportatis,videtur contrarium:quia † ratio qua re capitulum non confert beneficia expectantia ad collationem epi est,quia collatio non est de iurisdictione epali propriè,multi.n.non epi beneficia cõferunt,& aliqui episcopi,qui nulla conferunt.Sic & inuestire feuda, vel feudales causas cognoscere.facit,qd scripsi de fo. cõpe.verum.super.i.gl.Confirmare autem electos , vel instituere præsentatos sunt propriæ iurisdictionis epalis,& ideo bene transeunt in capitulum vacãte sede.s.de ma. & obe.cũ olim j.de insti.c.j.cũ ergo deuoluta conferre sit etiã ppriæ iurisdictionis.vr,q illa pferre possit capitulũ vacãte sede,nec nouũ,qd alterius iuris sint bñficia de uola quam alia,vt no.in cle.de præb.si de beneficio.¶In gl.antepe.& vt dixi post Archi.s.e.lib.de consue.c.si.in re sponso.& dicã.j.de offi.le.c pe.super verbo . pertinuerit. ¶Item deuolutis non succedit capitulum epo negligenti vel peccanti in his,quæ proprio iure confert , secus vt scripsi post Inn.& Host.s.e.ti.cũ in cunctis.super vl.gl.&

3 dicã.j.ne se.va.vno.in gl.ergo si quod, alle.Io.Mo.† pro hac parte,deuolutio.n.est additamentum ad iurisdictionem non ad collationem,vt patet in epo, qui nullum haberet aliqd beneficiũ pferre, vt prædixi, in iurisdictione aũt certũ est,q succedit,de ma.& obe is qui,vbi de hoc. & de hæret.ad abolẽdũ.in prin.& eo.ti.in cle.c.j. & ii. Et facit ad materiã,qd no in cle de rerũ pmu.c.vno. In gl. pe.& qd no.in prædicta prima decre.de hæret.in gl.hæc litera. Et in hoc dubio & similibus procedit , qd dixi in prin.illius gl ɔ̃ rationem tñ prædictam, & pro lo. facit cle.hoc eo.ti.statutum,quæ tñ facit cõtra ratione ipsius, quia nõ est eadẽ ratio ibi principalis & accessorii.¶ Ad, eatum per decre.si de beneficio. dici potest, q facit pro & contra. Si n.imperaui ad collationem epi, executor prouidet & de proprio vel deuoluto in hoc pro Io. Sed si transiuit ad manus Papæ,aliud in proprio,aliud in deuoluto. In hoc contra. aliquibus displicet secunda opinio,quia per eam capitulum Metropol.ecclesiæ vacantis prouidetur de episcopatu per negligentiam deuoluto.Sed attento q citius expedietur ecclesia,& q integriũ est iudicium,qd plurimorum &c.de off.dele.prudentiã in hoc non videtur absurdum.¶In gl vlt.ibi,episcopus. in quibus satis est id eis non concessum.j de sup. negli. præla.Romana.cum suis concor.& in fi.de exce.significauerunt.in j.gl.Archid.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio in beneficialibus q deuoluat & citet,æquitatem habet in Papa.*

2 *Credere quandoque ponitur pro scire.*

CAP. XIX.

Is qui contra. Primo soluit casũ dubiũ.secũdo rõnẽ subdit ibi.cũ non formã,cui incũbit,pbatio cũ negat formã seruatã.no.hic Archi. qd dixi post Inn.s.de accu.sup his.super ver.excludatur super mediũ gl.a se vel,pcuratore ad hoc specialiter constituto.j.e.pcurator. Arch. vel eccedisiunctã , per quã vitiatẽ appellatio, sufficere ad victoriam causæ, vel exclusionẽ electi expressã,nõ dicit omnia & singula s̃m Archi. vt dixi.s.vt circa.super gl. quid ergo. [*Indeterminate*] non distinctam dici indeterminatam s̃m Io. Mo.alle.ff.de verbo.obli. vbi autem. §.pe.¶Prima gl.summat, & dicit vnde sumpta.¶Secunda respondit per quæstionẽ.¶Quinta ponit op. reprobatam.¶Penul. glos. obiicit & soluit. ¶In vl.gl.ibi.s.is qui nau. in re dubia stamus verbis edicti. & ibi.non autem.vide de verb.sig. præterea. in glo.ii. ¶In gl.pe.ibi circa.vide de testi.ex tenore.super vlt. gl.& ibi sæpe.vide.s.de rescrip.c.ii.super.i.gl. ¶In fi.primæ gl. dicit Archi.q in causa Bituricẽ.Idem fuerat interlocutus.Inn.V. Io. Mo.dicit de iiii ¶In gl.iiii.ibi s̃m Gar.pluries meditatus sum , q forsan compositores huius libri in his opinionibus discordabant certis nolentibus, alijs volentibus apostolicam sedem exprimere. & Ideo non fecerunt de his quatuor. c. declarantibus decre. vt circa. vnicam decre.diuisam per paragraphos , sicut fecerunt de decre commissa.j.e.quæ declarat decre licet canon. & in fi.sic & cle.e.ti.constitutionem.in prin per Gar.& facit.j.e.procurator. & c.constitutio. Et si bene aduertas, isti capitulo & sequenti attribui potest facti narratio. & qua fuit quæsitum & rñsum,prout de facto obuenerat, vt hic,vel obuenire poterat,vt in c.seq.Illa verò narratio se ponit in certo quia nullum dubium, quin vt decr. vt circa.locum habeat in appellationibus interiectis ad Papam.Sed an in illis tantum,de hoc est opinio. Sed in illis tribus,c quæ s.allegaui,nulla facti narratio potest attribui,qd multum facit pro opinio. Guar. quam sequor nec video,quæ æquitas foueat opi. contrariam cum decre.vt circa,solum calumnijs appellantium frenum imponat.non sic In decre.prima.s.e.nam q † appellatio in

1 ponat.non sic In decre.prima.s.e.nam q † appellatio in beneficialibus deuoluat & citet,æquitatem habet in Papa,cui non sic facile foret citare per totum orbem,sicut in inferioribus ordinarijs per suos districtus ¶In gl. re-

2 pete.in fi.licet quandoq; † credere ponatur ª pro scire,

a de reg.iu.cum olim.ver.post hęc.¶In gl.pen.ibi inter cæteras.de hoc.eo tit.c.ii.in j.gl.

ADDITIO.

a ¶Credere ponatur. Adde quod habet in l.ii.§.qd obseruari.& ibi Bar. C.de iura.cal.Sed an differat credere & scire,vide Bar.ibidem. & Bal. Lcum antiquioribus.C.de iure deli.in Spe.de posi.§.vj.& Alexan.post Ber.in l.ac de interro.act.per Bar.in l.admonendi.de iureiu.Item credere quandoque significat certum scire. c. cum olim.& ibi doct. de re iudica.

SVMMARIVM.

1 *Nomen canonis exprimendum non est in exceptione excommunicationis.*

CAP. XX.

Vi contra. Ponit casum, quo declarat constitutionem vt circa. & eius pœnam locum habere. secunda ibi.alioquin eligatur.notat hic Archi. prælatum nõ posse prohibere certam personam eligi iurta opi.Vin.quam scripsi s.e.Innotuit.super ver.in canone, quam hic recitat.¶Prima glo ponit, summat, & vnde sit sumpta.¶Secunda no.a contrario,& rationem reddit.Quarta gl.quærit & soluit.¶Gl.dubitationis rñ.p qd item.¶Pe.gl.soluit qõnẽ.¶In iii.glo.ibi.[*certum*]vide de rescri.significant,ein j.gl.¶In gl.j.ibi appellari. vbi dixi; Nicolaum sic interlocutum in causa Frisicẽ. idem dicit Io.Mo.& Cle.ibi dicit, q pnũciatio illa fuit sedo anno põtificatus,anno dñi.Mcclxxix.Viterbii,& in fi. ipse tñ dederat Guil.formã õnã in Spe. de app.§. restat.in prin. ¶In ii. gl.ibi canonica & c.cũ nobis.& ibi.his similia.puta ne fiat nisi duplici voce appellanti ɔcessa.de re. iu.cũ olim.in prin.¶In gl iii.ibi.[*Paganus*] nomen proprium cuiusdam scholaris mei tunc,de quo sæpe loquebat in scholis.& in fi.facit.j.de sen.exco.constitutionem.& ibi no.quia tñ hic ista duo,q persona sit certa & nominata copulatiuè ponuntur,vr,q certitudo circumlocutionis non sufficiat.Sed hoc non placet, quia ex hoc sequeretur alleuiatio appellantis contra certam personam.l.qd

non teneretur ad formam. & decre.ista æquiparat ele-
ctionem fiendam iam factæ. ¶Cóstat autem, ꝙ electũ,
contra quem appellatur, satis est per circumlocutiones
certificare, ergo &c. ¶In glã, c.in fi.& quia textus nomi
1 nat decre.facit fm Archi.ꝙ † nomen canonis exprimẽ
dum sit in exceptione excom.de quo dicam.j.de excep.
pia.super gl.hoc ideo. ¶In gl.quod ita.ibi, vtrobique.idẽ
lo.mo.& Archi.alle.C.ad l.Fal.l.fi.

S V M M A R I V M.

1 *Collegium est vnum repræsentatione.*
2 *Compromissarij habentes compromissum si elegerint simul omnes, & postea eligit vnus solus, an valeat electio.*

C A P. XXI.

SIcut. Cum est p vnũ, cui hoc cõmissum
sit, et si non sit collegio, vel sit excõ
municatus occulte fm Guil. qui post Vin.
sic tenet Spec.de elec.§.j.versi.quid sit ille. &
ver. post. Sic & per vnum ex pluribus cõpromissarijs,
vt in.n.si enim vnus solus esset compromissarius, vt s.e.
cãm.tunc totũ ipsius factum est vnum, vnde lo. mo.di-
cit ibi, non est necesse ad reductionem ad vnum, cũ nõ
sit recessum ab vno, qñ vero fit compromissum in plu-
res habito respectu ad collegium, quod est vnum, & ad
1 quod spectat eligere, xvj.q.vlt.c.vlti. quod † collegium
a est vnum repræsentatione.ff.de fideiusso.l.mortuo.ergo
iuste prouisum, ꝙ electio fiat per vnum, vt ad suũ princi
pium res reducatur, qd facile fit.ff.de pac.si vnus. §.pa-
ctus.ff.de lib.& posth.filio quem [*compromissi*] non sic in
forma inspirationis.de hoc dixi in decre. quia propter.
super ver.omnibus facta sibi, si cõpromissarij habentes
forsan tale cõpromissum elegerunt simul oẽs, & postea
2 eligit vnus solus, dicit Arch. † ꝙ non valet electio, cũ po
testas consumpta fuerit per primã electionẽ bñ, vel ma-
le factã, de off.dele.in literis.ff.de reg.iu.iudex.& dicit sic
Honoriũ sententiasse, ubi ex interuallo hoc fieret, posset
esse verum. Sed vbi incontinenti pronunciationem cõ
mittunt, secus credo. Et sic seruat, nec vitiatur. licet in cõ
sensu vtãtur verbo, electionis, sicut nec vitiat per id scru
tinium.s.c.in genesi. Idem videtur in terminis, quos po
nebat ipse Arch.& quos posuerat Gui.mo.in libello suo
p scda sup formã. viii. scilicet, ꝙ cõpromissarij simul oẽs
si voluerint post modũ vnus ex ipsis vice sua & aliorũ
ad cautelã personam eligat, de qua concordauerint iux
ta formam prædictam eligant oẽs, & post modũ vnus
solus, nam fm hanc formã durat ptãs compromissario
rũ, et post pronunciationẽ ipsorũ, nec sunt duæ electio
nes: quia expresse patet id agi, ꝙ sit vnica & cõis, vt in c.
in genesi.bñ facit.ff.de verb.ob.si ita stipulatus fuero. §.
Grisogonus.ver.superest.ff.de noua.l cũ pecuniã. ¶Pri-
ma gl.summat.& dicit vnde sumpta. ¶Secunda rñ. per
quæstionẽ in quibus electionibus &c. ¶Tertia gl. ponit
opi.quam reprobat, secundo quærit & soluit. ¶Quarta
gl.obijcit & soluit. ¶In tertia gl. ibi.qui fide, sequitur, al-
terius pro alio fideiussit pñte non recusante vtrosq; obli
gatos habet iure mandati.& ibi [*fideiussor*] si pro reo patiẽ
te fideiussit, post solutionem, vel condemnationẽ cũ il-
lo agã mandati.& ibi [*inuitum*] alias inuitus, vide de præ-
sum.nonne.super vlt.gl. ¶In quarta gl.ibi per fundũ.vi-
de de sen.excom.ostien.super.j.gl. & ibi receptum hanc
& sequẽtẽ.si aũt.vide in.c.in genesi.super gl.consensum.
& ibi.l.ti.interdum stipulantur quæ diuisionem & par-
tium præstationem recipiunt, vt x. dari interdum, quæ
diuisionẽ nõ recipiant vt viam, iter, vel actum. ¶In gl.j,
ibi in fi.& primo ponit simile, per quod casum decidit.
secundo ponit dissimile. ibi quamuis.in tertio decernit,
ibi alioquin. ¶In gl.ii.ibi, in j.gl.& adde, quod ibi dixi in
fi.vbi videas.& ibi Hostin.autem, cuius opi. hæc placet
Arch.potissime per decre.primam.s.c.lib.& ti. Et per de
cre.primam rñde, vt ibi dixi super ver.in formam.& ibi
cõiter.& de consti.cum omnes.in fi. primæ gl. concor.
quod scripsi in decr.in genesi.in gl.quamuis.facit, quod
no.lxiii.di.c.j.ii.q.vj.nominationes.quæ est lex.C. de ap-
pe.facit et.iii.q.ix.nihilominus.xii.q.ii.in fi. & c.qui nia
nu mittit.s.c.eccl'ia.ii.& c.bonæ.& c.cũ dilec.ff.decre.ab
or.fa.l.nulli.& l.plane.& de reg.iu.aliud.§.referetur. C. de
prædi.curia.l.vlt.ad fi.de cur.l.ii.in prin.de legationibus
l.pe.& vlt.lib.x.& de venden.rebus ciui.l.fi.lib.xi. ¶In gl.
iii.in fi.& refert Bona.ꝙ Inn.ita sententiauit, & vide, qd
post ipsum Inn.scripsi.s.de maio.& obe.c.j.in gl. p hoc,
& quod dicit Guil.in spe.c.ti.j.ver.publicatione.& qd ibi
dicam. ¶In gl.antepe.ibi [*cum ab vno*] & hoc tenet Arc.
qd ibi no.gl.fi. de episcopo cõpromissario, qui locutus
est in plurali.& ibi [*cõpetentius*] ponitur & ibi [*prouideãt*]
vt ibi scripsi post Cõpost. Et dicit hic Arch. ꝙ põt vii cõ
promissarius pronuntians verbo eligo & verbo, puideo,
ad primum.s.c.cum dilecti.& c.cum in veteri.s. de fort.
ecclesia, secũdum decre.ipsam quia propter.& s.c.cãm.

A D D I T I O.

a ¶Collegium est vnum. Adde hic Inn.in c.præsente.de iu.pa.l.sicut.ins.
in decurionibus.cum gl.& Bar.ff.quod cuiusque vni.no.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesiæ collegiatæ & etiam monasteria quandoque habent certã & limitatam parochiam.*
2 *Episcopus an possit sine cõsensu patroni capellã facere collegiatã.*
3 *Papa si præcipiat sub pœna clerum exire ciuitatem, expressis episcopo, abbatibus, prioribus, archipresbiteris, an archipresbiteri plebium abbates, vel priores monasteriorum habentium parochiam ibi remanere possint.*

C A P. XXII.

STatutum. Primò ponit iᵒ antiquũ.
scdo declarationis moti
uũ.ibi ꝙ cum.tertiò declarat.ibi.declaramᵒ.
[*collegiatas*] alias.Arch.j.nc cleri. vel mona.
1 ver.illi eadem. [*parochiales*] † collegiatæ ecclesiæ & etiã
monasteria qñq; habẽt certam & limitatam parochiã.
de sepul ex parte.& c.cum super.eo.ti.cum liberum. &
in nostra.nõ extendit pp hanc decre.cõstat q̃ plures ec-
clesias parochiales factas esse collegiatas, vt ipsarum re-
ctores nõ teneantur ad sacerdotiũ, de quibus qñque pœ-
nituit, ppter reseruationes ecclesiarũ collegiatarũ, quas
2 faciunt Romani Pontifices, an † autem sine cõsensu pa-
troni possit eps capellã facere collegiatã, no. xvj. qõ. vii.
monasterium, de iurepa.nobis.in gl.sed nunqd.& ibi di
xi sup ver.cõuẽtuali.& in decre.suggestũ.in vlt.gl. ¶Pri-
ma gl.summat & rõnẽ reddit. ¶In pe.gl.no. & remittit,
quærit & soluit. Item quærit, arguit ad negatiuam & af-
firmatiuam, & soluit distinguẽdo. ¶In gl.nam odia. ibi,
cum quidam, vide verb.si cum in partibus. super vlt. gl.
¶In gl.antepe.ibi. Neratius.tres faciunt collegium. ¶In
gl.j.ibi, dignitates, habentes in parochiali ecclesia præsi
dentiã quo ad collegiũ, quæ merito non includunt sub
genere.C.de aqueduc.eo.li.xj.j.de re.iu.in gñali.lo.mo.
Arch.alleg.de rescri.sedes.facit cle.de procu.nõ põt. di-
cũt ergo, ꝙ talis vocari debet dignitas nõ parochialis ec-
clesia, alle.de præb.extirpandæ.§.qui vero.in Auth.vt iu.
sine quo.suff.§.illud.in col.ii.& in fi.& facit ad qõnẽ Fer
rarieñ.& postea Mutineñ.& cir.eam.& vide, qd scripsi.
j.de sent.excõ.c.fi.§.addiicimus.in prin.p̃cepit Papa sub
pœna de illis ciuitatibus exire clerũ, expressis epo, abbati-
bus, prioribus, archipresbiteris, p̃positis &c. Reseruat tñ
p̃sbiteros parochiales pro ministrandis baptismate & cæ
3 teris sacramentis p̃missis tpe interdicti. Quæritur, an † ar-
chipresbiteri plebiũ, abbates, vel priores monasteriorũ
habẽtiũ parochiã ibi remanere possint. Et vr̃ ꝙ nõ p hãc
decr.audiui. Sed certitudinalr non cõstat, ꝙ dns Io. Papa
declarauit tales p̃latos tunc posse manere.si certus p̃sbi-
ter ad curam parochiæ ibi deputatus non est, alias secus
ad quod facit ipsius extrauagans.execrabilis.circa fi.hoc
tenet.huic decre.rñdeas, ꝙ facit pro. cum enim hic ad
pœnam excludendam tales ecclesiæ non includantur,
quæ alias includerentur, ergo vbi constitutio non est
pœnalis, includantur. & fortius vbi talis inclusio
pœnam excludat, quia tunc continuat ratio capituli, fa-
cit, quod no.de except. dilecti, in vlti.glo.& quod no.j.c.
pen.

pe.in gl.pe.primæ partis,in fi.¶In gl.nam odia,ibi[*odia*]
vide quod ibi dicam post Dy.ad solutionẽ ꝯrij,quod si-
gnat hic Archi.de lega.ii.§.exercitiũ.ff.de infamibus.ad
decre.cum in partibus. de verb.sig. dic vt ibi in vlti.glo.
¶In glo.hoc olim.ibi.Alexandri & Martini,ſm Archi.
¶In gl.no.tbi,dilecta.vide. quod plene scripsi de iurepa.
nobis.in gl.q̃ dicãtur.& ibi,sicut municipiũ.vbi de hoc.

S V M M A R I V M.

1 *Defectus formæ non seruatæ suppletur per confirmationem secutã, cum procedat a iure positiuo, non a iure naturali.*

2 *Imperfecta duo non faciunt vnum perfectum.*

C A P. XXIII.

SI is cui. Ponit primo casum, quem se-
cũdo determinat.ibi[*talis*]mo-
tiuũ interserens. ibi, [*cum præter*] dixerat in
scrutinio.non enĩ hoc casu sufficit accessus,
vt dicã.j.e.cum expediat[*præter*] dicit Archi. tunc fieri
præter, qñ fit aliquid nõ iure statutũ[*firmitatis*]si sequat
confirmatio,puta Arch.quod nõ valet,licet Inn.& Cõ-
po.ꝯ. s.eo.quod sicut.& Hosti.s. de accu.c. si.qui dicunt.
1 †ꝙ defectus formæ non seruatæ suppletur per cõfirma-
tionẽ secutã, cum procedat a iure positiuo, non a iure
naturali,pro Arch.facit,quod no.e. quã sit.in fi. vlt.gl.j.
c.prox.in vl.gl.Arch.autem all.pro se.i.q.i.ordinationes.
lxij.di.per totũ.Item cum forma sit de substantia.deficiẽ
te substantia deficit ipsum totũ, alle.xxxviij. di qui ipsis.
& c.seq.xxxii.q.v.c.ij.ver.si ita.ar.ff. de aur.& argen. leg.
l.Seya.& forma statuta necessario seruanda.ff.de transa.
cum hi.§.si prætor.C.de iure fisci.l certa forma.lib. x.ff.
ad muni.l.constitutiones.ff.de admini.tu. l.quidam de-
2 cedens.&† duo imperfecta nõ faciunt vnum perfectũ,
de hoc.xxiij.di. quorundã.optime.ff.de excu.tuto.l. spa-
donẽ.§ qui intra.Cum ergo canonici sint astricti ad for-
mã illius iuris.s.eo qui propter.ad hoc.lxj.di. miramur.
illã excedere non potuerunt.ff.de le.i.nemo.& sic quod
fecerit confirmari, non potuit, cum confirmare sit fir-
mare,quod alias a principio tenuit,alle.xvj.q.vj.placuit.
vnde confirmare est cũ alio firmare, vbi ergo ipso iure
non tenuit electio vt hic. confirmari non potuit. Et si
non tenet principale &c. j.de re.iur. accessoriũ.& malæ
confirmationis deiiciendus est. s. eo.nihil. & sic confir-
matio non supplet defectus electionis,facit de cã pol.cũ
super.& ibi no.in j glo. Inducit ẽt no. per Hug. & Lau.
viij.q.ij. dilectissimi. ꝙ ex electione quis efficitur præla-
tus.& no. lxiij.di. quãto.¶ Prima gl.summat. secunda,
quarta,quinta gl.supplendo soluunt tria dubia.¶Tertia
gl.reddit rationẽ.¶ Sexta exemplificat.¶ Gl.ergo.soluit
qõnem per argumentũ a ꝯrio.¶ Gl. no.ista alle. vnam
concor.& obiicit & soluit.¶Glo.antepe.soluit qõnem.
¶In gl puta.in fi.sic exemplificatur.s. e.ecclesia.¶In gl.
ergo. ibi[*valeret*]Gui.mo ꝓdicẽs Honorio se pronũciasse
se in ecclesia Ebredumen.in qua sic fuerat compromis
sum,& tamẽ electus nominatus fuerat vere a duabus
partibus,hoc no.in lib suo.super.c.xlv.si papa non intẽ
deret hic illud dictũ reprobare, breuiter dicere poterit
post ver.attingat.electio per talẽ cõpro facta non præ-
ter formas&c.Cũ ergo ex illa forma eligi posset nomi
natus concorditer.Item habens maiorẽ partem capitu-
li.Itẽ habens minorẽ capituli partẽ,dũmodo maiorem
numerũ habeat,quã alius, & hoc vltimum solũ sit illi-
citum, non vitiabitur in hac materia separabili, vtile p
inutile.j.de re.iur.vtile.Sic si datur potestas eligendi in ec
clesia & extra, cũ tñ ecclesia sit priuilegiata, negligatur,
extra ipsam valebit electio per compromissariũ facta
de eccle. Idem in potestate data de eligendo ẽt non legi
time natũ, vel minorem , vel etiam non constitutũ in
sacris.dũmodo eligatur idoneus, valeret ratione prædi-
cta.¶In glo.no.ibi.cum post.Gos.& Host.& ibi Guil. &
Archi.¶in gl. s.e.ibi non habet. idem dicit hic Archi.
de trãslatione votorum,ꝙ a cæteris fieri non põt.etiam
aliis non facientibus, vbi forma concilij seruanda non
est,alias secus,& sic intelligit, quod scripsi de ap.consti-
tutis.de ele.scriptum.¶In gl. penul.in fi.& facit hæc de
cre.& s.e.in genesi.& s.eo.ti.sicut cũ.ꝓ Inn.& Cõpost.ꝯ
Hosti.vt dixi in decret.quia ꝓpter.super ver. non valeat.

S V M M A R I V M.

1 *Mendicare quid sit.*

2 *Euictio an appareat in limine contractus,vel post.*

3 *Prætor non solum manus a pecuniæ lucro abstinentes debet habere,sed etiam oculos a libidinoso a pectu.*

4 *Carmelitæ sunt inter mendicantes numerandi.*

C A P. XXIIII.

QVorundam. [*Ambitioni*]vide qđ
no. & dicam in cle.
de regula. vt professores. qua professione[*di
ctioni*] i.potestati. vj.dist. §.fi.in fi.debet scri-
bi per vnicum c. Archi.[*anfractus*]sic dictum,quia vndi
que frangunt.& de hoc Archi. Et dixi in clemen. de se-
pul.dudũ.post principiũ[*strepitibus*] i.clamoribus & tu-
multuationibus.Arch.& extra nõ dicit intra, per quod
illas non includit ſm Archi.alle.xxij.dist.omnino.viij.
distin.si consuetudinem. xxiiij. q.iij.de illis.In prin.Solũ
hoc Græci dicunt thronũ.Et dicitur, vbi reges sedent ꝓ-
pter tutelam corporis a soliditate, vel quasi sedium a se-
dendo.Isid.Archi.moliuntur per vnicum.l.idnat, quasi
cum difficultate conantur per duplex.l.Idem quod mol
le facere temperare, vel mollificare[*mendicantium*]dif-
ferunt hic mendicantes a non mendicantibus.Similes
casus no.in cle.de re.c.j.in gl.prædicatores.& de sen.ex-
1 cõ c.j.in gl.mendicantes.dicit hic Arch.ꝙ †mendicare
est egere,& ab aliis necessaria quærere,& dicitur mendi
cus,quasi manu dicens.ad hoc.xij.q.i.nolo.vel dicitur a
mene quod est defectus,&dico,eis,quia dicit defectus&
necessitates suas,cũ petit subsidia. vel ſm Isi.dicitur mẽ-
dicus, quasi minus habẽs facta,no.Io.mo.& Arch. per
hoc verbum. & per verbũ, celebratis, supra parte proxi-
ma. initium spectandũ quasi non sufficiat superueniẽs
concordia.s.eo.dudũ.j. C.de nup.l.fi.Et dicit Io. mo. ꝙ
sic vidit seruari circa decre.nihil est.e. ti. Sed vide. quod
ibi dixi super ver.concordia.all. C.de euict.si post factũ,
2 vbi refert †an in limine cõtractus vel post appareat eui-
ctio . fatetur, secus quoad decre. cupientes. §. si vero.s.
eo.[*generalium*]dicit Arch. hic probari.ꝙ requiritur licẽ
tia generalis,quod dicit verũ in his ordinibus . quod ve-
rũ est ex constitutionibus forte alle. de sui prælati licen
tia videtur posse consentire, sed transire ab ordine non
videtur posse transire ab ordine sine licentia prælati, qui
præest ordini.facit quod dicã.j.eo.si religiosus.in fi.[*si mi
nori*] quid si a media,puto cũ iste rigor eo casu statutus
non sit locus erit antiquo iuri. concor.quod no.j.eo.in-
dẽnitatibus.§.si qua.in prima gl. quod vr̃ ꝯ,sed ibi ẽt re-
seruatur ius antiquũ ad prælationes.ergo si non assumã
tur ad prælationes,sed ad canoniã , vel officiũ,stabit iuri
antiquo. de se factis,& hoc siue vno ꝯtextu,sicut duæ ele
ctiões,siue ex interuallo,ſm Io.mo.qui dicit papã sic ter
minasse.Et tu dic idẽ ẽt si fiat vna sola, sed a maiori nu-
mero.[*omnino*] i.totaliter.& quo ad oẽm suũ effectũ. ad
idẽ.s.e.licet canõ. Arch.¶ Prima gl. diuidit & summat.
¶Secunda distinguit triplicẽ titulũ.¶Gl.& sic.dat tria si
milia.¶Gl.mendicãtes.soluit dubiũ. secundo quærit,&
soluit. ¶Gl. quid si.quærit & soluit,ponit opi.ꝯriã remis
sionẽ & additionẽ.¶Gl.no.quia soluit qõnẽ.¶Glo.siue
proprii.ponit vnã opi.& eius ꝯriam.¶ Glo.penul.quærit
& soluit.¶In gl.quid si.ibi.l.iii. super §.ibidẽ quam vide
de rest. spo.c.i.super prima gl.¶In prima gl.ibi,quatuor.
idem Io. mo. ¶In glo. ij. ibi [*pudicus*] vide quod dixi in
proœmio Greg.super gl.j.castos.& vide Valerium li.iiij.
3 c.iij.extractorũ exẽplo.ibi dr̃.†prætoris non solũ manus
a pecuniæ lucro,sed ẽt oculos a libidinoso aspectu con
tinentes esse debere,& ibi[*videatur*]vide quod no. Arch.
ea.q.nec solo. & ibi,& scdo.vbi de hoc notaui.Lau.¶In
gl.& sic.ibi,& ix.c.in fi.& in fi. exponit hoc verbũ de pę.
dis.ij.pẽnata.¶ In gl.ibi [*institutio*] in annis dñi.M.ccxvj.
cõfirmatus fuit ordo ꝑdicatorũ per Honoriũ tertiũ , ꝙ
se fa-

se facturum anno præcedenti Inno.iiii. ipsius prædecessor promiserat.¶ In gl.mendicantes.ibi.c.j. per quam de
4 cre.§.pe.patet q ēt carmelitas esse mendicantes. & in fi.facit.j.gl.pe.ad hoc.s.de vi. & ho.cle.clerici.in fi.& qd ibi no.s.de priu.cum olim.ij.¶ In gl. in illis.s.administrationib.sui ordinis.& ibi.hic.s.in hoc.§.qui de mendicantibus loquitur.¶ In gl.quid si.ibi,alij.Io.mo.& Arch.¶ In glo.sm,ibi[diuersa]prædicatores habent magistrum.minores ministrum.heremitæ priorē.¶ In gl.siue.ibi alij ꝯ Io.mo.& Arc.inducunt ēt principiū huius.§.ibi quoq; per quod patet,q non aduersatur,sed coniungitur superiori.§.sed dato,q non corrigat quo ad genus pfessorū, constat tñ q alteratur. Et q hæc dictio cōgruat casu ēt in totum alterato,patet.j.eo.ex eo. primo respon. & qd etiam aduersatur,patet.s.de app.cum speciali. ver.excessu quoque.Item hæc dictio potius vr ordinis completiua.i.superuacua,q copulatiua,vt patet.j.de pbē. si motu proprio.& c.seq.de sen.exc.quicūque.& c.si clericos. Itē inducunt prædicti finem ibi.suorum platorum.p quod patet,qd non loquitur de illo,qui ad suam platurā eligitur,quæ plato caret.Sed ad hoc rñde per literam, ēt si q ibi præcedit,pstat ēt administratores proprij ordinis posse assumi prælatum habentis,sentit papam Io.meā opi. in consistorio publico approbasse.& Arc.dicit,q quidā magni viri tenebant illam. & ibi non mendicantes.satis est q non est superflua. & est si.s.c.cupientes primo responsio.& ibi.primum tenco,& maximè hodie p cle. primam.eo.ti.& facit.j.eod.indēnitatibus.§.si qua. ¶ In gl.pe.ibi.satis vr.idem Arch.& in fi.hinc est,q in abbatē eligi posset.xvi.q.i.presbyteros.vbi de hoc.

S V M M A R I V M.

1 *Protestatio.quæ inducit vagationem repellitur.*
2 *Oportet.verbum aliquando importat necessitatem,aliquando honestatem.vel officium.*
3 *Quæstio si sit inter duos super electione.& papa,vel alius superior vni illorum adiudicat ecclesiam,an sic adiudicando papa videatur confirmare.*

C A P. XXV.

Vt quis. Diuisio super prima gl.[aliqua ecclesia].Secus de diuersis, sup quo vide.quod scripsi.s.de rescrip.in nostra, in gl.per hæc.[cum non]rō huius dicti ius habere,concor.de fi.instru.inter dilectos.§. cæterum.in fi. & vide, qd ibi no.in glo.sic[insti protestetur.]videbatur admittendus cum hac protestatione per.l.j.§. qd autem.ff. quorum leg. vbi pp incertitudinem cum hac protestatione pponuntur diuersæ actiones,sed hic speciales pp causas hic expressas,& quia consensus electi, qui pcedit petitionem confirmationis habet fieri super certo.s.eo. vel de postu.c.vno. sic consensus eligentium debet esse
1 certus.s.hoc eo.tit.c.ij.no.sm Io.mo.& Arch. q repellitur protestatio,q vagationem inducit.sic ēꝯ admittitur, q vagationem arctat.ff.de acquir.hære. pro hærede.ff.de reli.& sump.fu.at siquis §.plerique.quia de icerto veniēdum est ad certum,non ēꝯ.inst.de actio.§. curare.xxx.q.
2 v.iudicantem.s. de spon.sicut.in fi.[oportet] necessitatē importat,qnq; honestatem,vel officium, de hoc.xxv.q. j.c.j. ne cum ratio huius dicti vagetur.i. discurrat quasi
3 vagus.Arch.[petere]quærit. Arch.si inter duos super electione vertitur quæstio.& papa,vel alius superior vni illorum adiudicat ecclesiam. dicit q sic adiudicando vr confirmare.cum non sit vis in verbis, probatur hoc ex decre.cum Bertoldus.de re iudi. sm vnum intellectum quem ponit ibi Inn.quem ibi scripsi in glo.vr mirabile. in prin.cui ratio huius dicti vr concor.sm Arch.ff.de acqui.hære.l.illud,vbi institutus hæc sciens apprehendendo legitimam repudiat testamentariam hæreditatem. ¶ Prima gl.summat.¶ Scda qrit & soluit,solutioni obiicit & rñdet.¶ Quarta gln.rōnē declarat,signat ꝯrium & soluit.¶ Antep alle.vij.ꝯcor duo iura in ꝯrium soluit & remittit.¶ Vlt.gl.arguit ad quæst.& remittit.¶ Pen.gl.distinguit.¶ In gl.antep.ibi,ita fide.vide de rescri. sedes,super.iiij.gl.& ibi §.æden.editio debet esse certa & de tota stipulatione.& ibi.§.nihil. vide de rest.spo. cum ad sedē. super gl.ij.& ibi.§.incertæ.vide in decre.ii.j.alleg.sup prima gl.¶ In glo.pe.ibi.§.eligere.vide de li.ob.c.ij.sup glo.j. & ibi,qq fideiussor, qui mandante muliere se obligauit facti proprij ignorantiam ptendere non potest. & ibi.§. qd aūt.vide de cā pos.cum dilectus.super.j.gl.¶ In gl.vlt. ibi [approbat] dñs, de cuius pecunia seruo mandante aliquis emit prædia. & ibi.l.vl. vide hanc & duas se.in præ. decre.ij.de li.ob.sup gl.ij.interserens.¶ In.j.gl in fi. & primo ponit dictū & rationem.ibi,cū vero.scdo illud fortificat ibi ēt li.tertio declarat aliā rōnem interserens.ibi, oportet.quarto inhibet & rationē reddens.ibi, regressū. ¶ In gl.si.n.in fi.itē sm Arc. non ob.C. de inoff.test.maiores,qa ibi nō agitur de nouo acquirēdo sicut hic.¶ In gl.quæ idem.in fi.qd hic ponit Arc.¶ In gl.pe.ibi[tolerabilis]si tamē esset excusabilis,adminuitur,vt no. in remiss. quam ponit finis gl.& in fine, facit ad hanc glo. & seq. quod dicam post Io.mo.j. de app.non solum.super ver. ante omnia.ad finem gloss.ver.ipse. Ioan. mon.

S V M M A R I V M.

1 *Tempus trimestre a tempore vacationis currit his, qui postulauerunt postulatione non admissa.*
2 *Appellatio an valeat si a superiore postulati requisito per postulātes,ut illum concederet, & quia id facere noluit, ipsi postulantes appellauerunt.*
3 *Peccat mortaliter,qui se putat dignum ad prælaturam.*
4 *Eligentes si iustum impedimentum habeat,non currit eis tempus.*

C A P. XXVI.

Si electio. [Postulatio,] vel prouisio pp identitatem rōnis, facit.s. c.j.& c.vt circa.& c.quotundam,& idem in psentatione,vt dicam super glo. antepe.Electioni tñ propriæ coaptantur exempla sequentia.postulatus.n.ꝯsentire non tenetur.s.eo cupientes.§. denique. Si ille,cui facta est collatio consensit, non erat dubitatio,quin sequens renunciatio, mors, vel irritatio iducit nouam vacationem.præsentationi etiam nō adaptatur propriè primum exemplum,sed ad id,qd de postulatio
2 ne dixi,ꝯdicit Compo.s.de postu.c.j.vbi dixi q his,qui postulauerunt, postulatione non admissa currit tps trimestre a tpe vacationis,sed tps,qd circa postulationem est lapsum in trimestri tpe non computabitur, argum. ff.de adul.l.quinquennium. Puto dictum Compo.pcedere posse in postulatione non solenni.Et quæ fit a superiore postulati,qui illum ꝯcedere voluit, de quo ēt ipse intellexisse vr,vt statim dicam,qd.s. dixi procedat in solenni postulatione.quæ fit a superiore, qui illam admittendo præficit illum ecclesiæ. Et de his vide, qd dixi de cleri.in causis.in glo.postulatio.& c. publicato.super vlt. gl.ver.ad ꝯria. Sciendum autem, q ibi quærebat Cōpo.
2 si a superiore postulati requisito per postulantes, vt illū concederet.quia id facere noluit, ipsi postulantes appellauerunt,an valeat appellatio.Et an currat eis tps eligendi.Ita q si non eligant.j.tres menses computādos a tpe vacationis subducto tpe in postulatione decurso deuoluatur ad superiorem puisionem, q vr.quia appellatio non tenuit,non enim grauauit superior nolendo suum subditum concedere.x.q.ii.precariæ.ipse tenet,q appellatio non valuit,dicit tñ,q quidam dicunt eam valere,si vtile erat postulatum concedi alias non, tenet aūt.q qcquid de apptione dicatur, superior non poterit prouidere non pp appellationem. Sed quia non possit postulātes dici negligentes,tñ quia recursum habendo ad superiorem ex cā legitima rem licitam agebat, & qa qtū in eis fuit,prouiderant. & sic non liberat cā deuolutionis, & sic dicit obtinuisse [recusat] & sic nō est cōfirmāda,ex quo p mutuum consensum non est vinculum matrimoniale ꝯtūm.s.eod.cum inter canonicos.de transla. c.ii.vt lite non conte.quoniam.§.si vero.nec ad contendendū pōt cōpelli.putat tñ Arch.q peccat mortaliter,
3

qui ſe putat dignum ad p̄laturā, & illam ſibi oblatā non
recipit, all. quod legitur & no. 8. q. i. in ſcripturis. qđ putat
verum, vbi aliꝰ deeſt, vt ibi colligitur. ver. qui. n. dēt tñ ip-
ſe electus vires ſuas metiri, vt dr̄. i. q. i. non eſt putanda. &
xlix. di. §. i. i fi. [*clandis*] ēt ſi in romana curia moriatur, &
de hoc, quod dubiè tractat hic Arc. dixit in cle. vt li. pen.
ſi duob. in. v. gl. [*occultū*] hoc dr̄ diuerſis modis, vt dixi. ſ.
de coha. cle. noſtra. hoc autem intelligitur ſm̄ Arc. oc-
cultum quia debita īquiſitione per electores facta illud
vitium ad ipſorum notitiam peruenire non potuit, ad
hoc. ſ. eo. nulli. & vide, qđ no. ſ. de poſtu. c. i. & ē. eo. inno-
tuit [*iuris terminum*] tenet hic Archi. ꝙ a morte ēt ante
ſepulturam eligere debent, & currit terminus, de quo ſa
tis. ſ. eo. bone. ij. [*irritatione*] a qua non ſit appellatū, alias
cum app̄lone pendente rē nil debeat innouari. ij. q. vii.
4 appellatione. & † ſi iuſtum impedimentum habeāt eligē
tes, non currit eis tp̄s. ſ. eo. ne pro defectu. Arc. p̄dictis &
ipſorum notitia. ſ. de ꝯceſ. præben. quia diuerſitatē. ĩ. de
app. concertationi [*nona eſſet*] an p electionem q̄ratur iꝰ
p̄laturæ, no. l. xiii. di. quanto [*integrum*] nō illud ſolum, qđ
ſuperat tp̄e primæ electionis, ſicut dr̄ ī alio caſu. ff. de mi
no. l. fin. ¶ Prima gl. ponit ſummā, & qđ declaret. ¶ Ter-
tia gl. circa renunciationem electi qui conſenſit, ponit
tres opi. & ſoluit. ¶ Quarta gl. cauſam addit, literam ex-
ponit & ampliat. ſcđo ponit duas opi. & primā appro-
bat. ¶ Pen. gl. textum ampliat. ſcđo no. diuerſa tp̄a. ¶ Vlti
ma textum exponit, dubium ſoluit, & arguit. ¶ In gl. 4.
ibi. l. j. cuius verba habes in. §. proxi. alle. ¶ In gl. i. ibi frau
dulenter. & primo ſoluit caſum, quem p quatuor exem
pla ſpecificat, & rationes interſerit. ſcđo ſolutionē mo-
deratur ibi, dūmodo. ¶ In gl an electus. ibi, & Abb. Ar-
chi. hoc dicens, ꝙ litera hic loquitur de renunciatione
poſt conſenſum, & de nullius licentia mentionē facit.
idem Io. mo. ĩ. vt lit. pen. c. j. & ibi, & Hoſt. qui tñ Hoſt. fa
tetur, ꝙ ꝯtria opinio habet æquitatem. Sed dicit, ꝙ id in-
terpretari non eſt ſuum, ſed papæ, qui filij ſint le. p vene-
rabilem. §. rōnib. & ibi idē Arch. qui hanc partem gl. po
ſuit. ĩ. de p̄bē. c. ii. ver. ēt alle. C. de metropo. l. j. li. xi. & in ſi.
ad idē cle. eo. ti. ꝯſtitutionem. §. inſup. & ĩ. de renū. c. ij. fa-
cit. ff. de manu. teſtō. q pęnæ. q & a quib. ſed ſi maritus. de
bonis damnatorū. cum rō. §. ex bonis. de bonis eorū qui
ante ſniam. l. vl. ī pri. qđ vi aut clā. l 4. §. vl. cū. l. ſe. ¶ In gl.
idem ſi. ibi reſtituit, non fit hic reſtō ꝯ lapſum tp̄is, & ſic
non ob. finis vl. gl. ¶ In gl. ſtrium ibi, electionē, vel colla
tionem, & ibi ſtatutum, & idem in patronis quo ad tp̄s
quadrimeſtre, vl ſemeſtre, de quo, ĩ. de iurepatro. c. vnio.
¶ In glo. vlt. in fi. facit cle. de reſti. in integ. ab eccleſia.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare cum monaco prælato, etiam eccleſiæ parochialis quod poſſit cum illa ſimplex beneficium obtinere.*
2 *Imperator ſolus quam condit, interpretatur legem.*
3 *Monaſterio vacante ſi monacus illius obligatur ad aliud monaſterium, ep̄s poterit illi dare licentiam cum conſenſu conuentu.*

C A P. X X V I I.

SI religioſus. [*Vice Dei*] hr̄ hoc ver-
bum. xix. q. iij. ſtatui-
mus. [*Suiuecit*] xvii. q. iii. §. j. ad p̄lationem, ad
ſimplex. n. ſeculare bñficium aſſumi nō pt,
1 de regular. ſuper eo. vnde fuit hic diſputatū † ep̄m diſpen
ſare non poſſe cū monaco p̄lato etiā eccleſiæ parochia
lis, ꝙ poſſit cū illa ſimplex beneficium obtinere, quā po
ſui ſuper regula, quæ a iure. ĩ. de reg. iur. [*valeat*] ergo non
omnis ſuperior hanc licentiam dare poteſt. Sed is, cuius
imperio &c. ſ. de reli. licet. h. c dixit etiam pp diuerſas cō
ſtitutiones diuerſorum ordinum, per quas determina-
tur qs ex ſuperiorib. hanc licentiā dare poſſit [*teneat*] non
corrigitur decre. p tuas. in fi. ſ. de voto. ſed illud intelligi-
tur, vt ibi dixi [*omnino*] expone vt dixi. ſ. eo. quorūdam. in
fi. & per hunc finem terminatur quęſtio hic diſputata,
de qua tertio dixi. ĩ. de regu. iur. ratum. [*Concilio*] ergo etiā
per iura vetera ſufficiebat concilium, ꝙ non ſufficit in
alienationib. rerum, vbi requiritur olim & hodie tracta-
tus & conſenſus, & ſic tollitur rō, quam tangit hic gl. ſu-
per quo vide, quod dicam. ĩ. eo. ſi abbatem. ſuper. iii. glo.
In requiſitis vero ob. ĩ. ne cle. vel mo. c. ij. qa caſus diuer-
ſus. Item hic ſpeciale pp cauſam hic expreſſam [*liberam*]
ſ. excluſo conuentu, de quo præmiſit, putat tamen Arc.
ꝙ requiratur ēt conſenſus ep̄i expſſus. Si eligitur ad ec-
cleſiam alterius diœceſis tacitus ī eccleſia eiuſdem dioc.
ſicut de clerico dixi. ſ. de renun. admonet. Et hoc nō ſer-
uatur, licet videatur iuri conſonum. ſaltem eo caſu, quo
tranſit ad eccleſiam alterius dioce. Si eiuſdem ſufficiat
cōſenſus abbatis. facit. qđ no. ĩ. decre. admonet. in glo. ii.
item cum tranſit ad eccleſiam alterius dioc. non puto
neceſſarium ꝯſenſum ep̄i in conſenſu electioni p̄bēdo.
Sed ſolum in tranſitu cum non ex primo, ſed ex ſecūdo
fiat ſibi p̄iudicium, facit, quod ſcripſi poſt Inno. Hoſt. &
Aegi. ſ. de renun. poſt tranſlationem. in prin. & facit bñ.
ĩ. c. ſi abbatem. in fi. primo rō. ¶ Prima gl ſummat. ¶ Gl.
debito. Literam exponit, notat, quærit, & ſoluit, opinio-
nem ponit. ¶ Gl. ꝙ enim, alle. pro & ꝯ. & ponit opinio-
2 nem. ¶ In gl. interp̄tatio. ibi. l. vlti. ſolus † imperator q cō-
dit, interpretatur legem. ¶ In gl. i. ī fi. pariēs patent. ¶ In
glo. in aliis, in fi. vndea ꝯtrio literæ electus ad proprium
monaſterium ꝯſentiet ſine alicuius licentia. ſic tene: In
no. & Compo. de poſtu. c. j. no. Archi. ſub dubio forte. ſ.
3 eo. quam ſi. ꝙ † vacante monaſterio ſi monacus illius eli
gatur ad aliud monaſterium, ep̄s poterit dare licentiam
cum ꝯſenſu conuentus. alle. xviii. q. ii. nullus. xvi. q. ii. q̄re.
& x. q. ij. c. fi. a ꝯtrio. ¶ In gl. debito. ibi licet. dicit. Ioan. mo.
animus hominis generoſus de ſe tendit ad alta. ſ. hono-
res & officia, quem animum reprimūt iura, vt hic. & ĩ.
de teſta. c. ii. Sed nō ſic hō aſpirat ad onera. hinc eſt, ꝙ di-
ctio onus nō aſpiratur. Sed dictio honor ſic, & ibi dicūt
quidam, ho. in decre. nullus. & Ab. ī decre. admonet, qđ
placet Io. mo. & Arch. ſ. eo. q̄ ſit. nec ob. decre. nullus, qa
illud cum eſt aliquod ius q̄ſitū, hæc de mera gratia, hoc
ſemper ſaluo, ꝙ habes ī extrauа. Bñ. c. ti. ſi reli. de qua ibi
feci additionem, & in fi. dic vt ibi dixi. ¶ In glo. quod. n.
ibi, q̄ ſit, Arc. alle. xvi. q. i. monaci. & c. cum pro vtilitate,
xviii. q. j. nullam. xx. q. iiij. monacum.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus poteſt diſpenſare cum non profeſſo, etiam tacite ex euidēti vtilitate, vel neceſſitate eccleſiæ.*
2 *Epiſcopus an poſſit diſpenſare, quod nouitius fiat abbas.*
3 *Profeſſio hominis plus valet, quam iuris.*

C A P. X X V I I I.

NVllus. Primo ſtatuit. ſecundo decernit,
ibi, ꝙ ſi. tertio excipit [*ad dignitatem*] fortificationem interſerens. ibi, ad quā
eligatur, non prohibet poſtulari, & putat Ar
1 chi. ꝙ † ex euidenti vtilitate, vel neceſſitate eccleſiæ diſpē
ſare poſſet ep̄s cum non profeſſo ēt tacite, alle. ſ. eo. offi-
cij. ī fi. & xvj. q. j. p̄sbyteros. vbi de hoc, & quod no. Inn. &
Cōpo. ſ. e. cum mon. Sed Ber in p̄. decret. officij. dicit, ta-
lem poſtulari non poſſe, & Inn. de tēpo. ordi. dilectus. di-
2 cit † ep̄m diſpenſare non poſſe, quod nouitius fiat Abbas
per decre. officij. Sed ſm̄ Archi. ibi non dicitur, ꝙ fuerit
diſpenſatum. vide, quod dixi poſt Hoſt. Ad partem tuā
inducit Arch. ꝙ ad ep̄m ſpectat prouidere, qūo eccleſia
ſuæ dioce. debeat gubernari, & per quos. ix. q. iij. c. ii. q j. de
decretum. xvj. q. vij. ſicut domini. ſ. de relig. do. c. iij. Sub-
dit, ꝙ id quod hic de nouo ſtatuitur, diſpenſationem nō
tollit, puto talem poſtulandum a papa. facit, quod no. ĩ.
c. indemnitatibus, in princi. & in cle. eo. titu. c. i. in gl. non
prohibet [*profeſſus*] promittendo q̄ habentur de ſta. mo.
cum ad mon. in fi. & vide. xx. q. j. c. vl. & qđ no. 27. q. i. c. vi
dua quidem. fiet aūt profeſſio in manu abbatis, vel alte-
rius recipientis de ipſius mandato, circa qđ vide, quod
plene ſcripſi de regula. porrectū [*epiſcopale*] vide quod no.
in cle. eo. tit. c. j. in glo. pen. ¶ Prima glo. ponit ſummam,
& quid declaret. ¶ Glo eligere, oſtendit hic, ſoluit quæ-
ſtionem, de qua ponit duas opinio. ¶ Vltima glo. quę-
rit

ritœ iorum.¶ In glo.hodie,in fi.Arch. tenebat hic ɔ̄triũ
per hanc literam respondens ad.c.xvj.q. vij.noua actio-
ne.ꝙ non loquebatur de disparitate habitus, sed clerico-
rum ad laicos.& c.xix.q.iij. in monasteriis, loquebatur
de laicis,qui sunt in probatione.& c.officii, loquebatur
de nouitio non experto.¶ In gl.ergo,ibi.est qui dicit Io.
mo.expresse profitens professionem facit,sed tacite pro
fesso fit professio.hinc est,ꝙ expressa est hoīs, tacita est
iuris.Sed nobilius est,qđ homo sibi facit, q̃ quod ab ali-
quo ei fit,all.ff.de ca.& post li.re.l.antepen. vbi magis est
meũ,quod ex opere acquiro, q̃ quod ab alio obuenit,&
3 ibi,de hoc.Et ob hoc † plus valet hic expressum q̃ taci-
tum,professio hoīs,q̃ iuris,& specialis promissio.q̃ gene
ralis,alleg.C.de ser.pu.da.ma.l libertas.C.qui po.in pi.ha.
l.assiduis.¶ In glo.vlt.ibi ꝑmisit monacis, & licet abbas,
& prior debeant interesse secretis regularib. disciplinis,
& eas imponere,quod nõ facit eps ſm Vin.Lau. & Phi.
committit tamen illud eps alicui monaco, punit autē
illa,quæ maiorem exigunt animauersionem ſm Goff.
& ibi.§.iubemus.& xxvii.q.j.viduitatis.in fi.

S V M M A R I V M.

1 *Compromissarius non tenetur ad aliud, quam ad id, quod in com-promisso est expressum.*

2 *Compromissum excedens communem compromissi naturam nihilo minus dicitur compromissum.*

C A P. XXIX.

Cum expediat. Præmittit declarationis cām generalem.secundo declarat.ibi.decre.[*electio nibus*] etiam in quibus seruanda est forma,
de aliis non dubitatur.vnde decre.cum dilecti . de elect.
epi loquitur[*Et sanior*]per hoc patet,ꝙ oportet collatio-
nem fieri,per quam hic pateant.s̄.eo.in genesi.Io.mon.
hæc in addi.dicebat,ꝙ requiritur aliqualis collatio . Sed
non plena , cum forma compromissi non requirat illā
de se,quā requirit forma scrutinij.illa.n.arctior,& ista li-
1 berior,nec † tenetur ɔpromissarius ad aliud.quā ad idqđ
in cõpromisso est exp̄ssum.ff.de arbi.nõ distinguem⁹.§.
de offic.[*Consenserit*]q̃rit ipse Io.mo.qđ si minima pars p
uenit ad maiorē partē.c. cũ tot accedunt habēti plures
voces,ꝙ cũ aliis faciunt maiorē partem totius.c.nunqd
ille possit eligi,arguit ꝙ sic.j.c.si ɔpromissarius.§.si vero,
& §.idem,sicut.n.ibi factum expletũ facit finitũ officiũ
ɔpromissarij.ita inexpletum nõ faciet finitũ, & sic acces-
sus fieri poterit.Item cum decre.publicato.s̄.eo.locũ ha
beat,vbi nolatus ius habet,ergo vbi ius non habet,varia
re & accedere poterunt.In ɔ̄triũ,qđ approbat,inducit,ꝙ
accedere in spiritualib.casib.est ꝑmissum. ipsius ergo ɔ̄-
rium est ius cõe.ff.ad mu.l.4. Item etiam vbi ꝑmittitur
accessus,reprobatur in nominatione facta a parte, mi-
nori.j.eo.indēnitatib.§.si aũt nulla.& §.si qua.& qđ ibi
no.in.j.gl.& §.fi.Itē qđ de scrutinio dr̄,intelligēdũ est de.
primo.ff.de ver.ob.cum qui cal.& j.de ꝑben. non põt.§.
j.vbi vide decre.Itē accessio non est hic secreto & sigilla-
tim facta & in inquisitione votorum,qđ vult forma tra
dita . Item ɔsensus sequens scrutiniũ ēt in ordinaria for-
ma nil addicit.s̄.eo.c.ecclesia.ij.§.pars.vero, multomin⁹.
in hac extraordinaria,& olim dubia , ad ɔ̄tria rñdet , ꝙ
hoc facit forma mandati.j.de ꝑben. cui de nõ.dicit aũt
hoc locum hr̄e, etiam si in cõpromisso dicatur solũ de
maiori parte non addito,ꝙ secreto & sigillatim,nam il-
la intelliguntur per decre. cum dilecti , ēt si non expri-
mantur . ¶ Quærit demum de ɔpromissione facta p ca-
pitulum in vnum,ita ꝙ eligat alterũ de tribus,quē tales
tres de caplo nominauerint,& si factũ est,an valeat ele-
ctio.tenet ꝙ non,cũ oīs forma nõ exp̄ssa in caplo, quia
pp.sit dānata,inducit ēt decre.si cui.s̄.eo.vbi non sufficit
ēt consensus plurium,quo.non faciant maiorem partē
multominus triũ,quorum actus non est capitularis sed
singularium,licet ɔpromissum fuerit capitulare.ff.de cõ
di.isti.dñs testa.rñ.ad.l.ff.qđ cuiusq; vni.itē eorũ.§.j.ꝙ il-
lud ex ɔuentione,q̃ lex est quo ad ɔ̄hētes, facit.j.de reg.
iur.ɔ̄ctus.nec req̄ritur forma vt hic , sed sufficiunt ɔsen-
sus ad decre.cũ in veteri.s̄.e.& de ɔsue. cũ dilectus, in q-
bus arctatur ɔpromissum ad certum tp̄s & ad certā ec-
clesiam . ergo arctari põt ad ɔsensum arctatarum ꝑsona
rum . Soluit. ꝙ arctatio illa est iuri grata. nec ingratũ ꝙ
de certa ecclesia maxime propria fiat electio , sed formā
ꝑter ꝑmissas reprobat,vt.s̄.dixi[*teneantur.*]Ioā.mo.signat
ɔ̄trium de decre.in causis.s̄.eo.vbi via compromissi facit
donationē in ɔpromissarios . & hic arctanē ad ius cõe,
scdo donatur actus electionis ɔpromissariis,quam non
habebant. Itē in traditione rei suæ qs põt modũ appo-
nere.C.de do.q̃ sub mõ,per totum.ff.de pac.in traditio-
nib.tu dic,vt dixi in decre.in causis, ꝙ cõpromittens nõ
semp donat [*declaramus*] mutatis ergo terminis cessabit
declaratio,qua de re puto nõ ꝓcedere qõnē veneri.lxiij.
qua q̃ritur,si maior pars capituli compromisit in.A.ita
ꝙ eligeret req̄sitis voluntatib. singulorum , minor autē
ɔpromisit in.B.simplr̄ & ille. A. eligit indignũ.ille.B.cœ-
pit de electione tractare,minor autem pars reuocat po
testatē,quā declarat ꝓhibens,ne eligat,an valeat reuoca
tio.Bar. dicit T̄acre.tenere,ꝙ põt. rõ eius videri,ꝙ tpe ɔ-
promissi ius eligendi non ɔpetebat parti minori , sed de
nouo cœpit ɔpetere pp delictum partis maioris.qđ er-
go a prin.nõ valuit,nõ tenetur pars ratum hr̄e , cũ nec
de illo iure cogitasse videatur, facit regula non firmatur
j.de re.iur.ff.de transa.q cum tutorib. refert aliquos te-
nere ɔ̄trium,qđ placet Dama.hoc ti.ij.q.ex quo tractare
cœpit.eo.ti.in causis.Inducit.l.p fundũ.ff.de serui.ru.p̄.&
ꝙ ꝓcur.datur ad lites futuras.s̄.de ꝓcur.nõ iniuste,vt di-
xi.hæc qõ mihi vr̄ inutilis & supuacua, cum tali forma
seq non possit electio,super quo vide qđ scripsi.c.ti.scri-
ptum.in gl.procu.maxime in prin.& in fi.¶ Prima glo.
summat,no.& exponit. ¶ Quarta gl.declarat & ɔmen-
dat hanc formā.¶ Penul.gl.ponit motiua opinionis hic
reprobat & alleg.rñdet.¶ In gl.j.ibi,magnæ.vide,qđ ibi di
xi in gl.hic patet,in fi.¶ In gl.ij.in fi.qđ dixi de priui.accet
dentib.super.j.gl.¶ In gl.no.in fi. cum qua hæc debere,
iungi,vt ibi dixi,& hic Archi.¶ In gl.pe.ibi,ɔ̄trium verũ
& hoc ibi tenebant Pe.& Abb.per quib.proce.Greg.ɔpi-
lationis ibi,resecatis supfluis,& in fi.licet Arc.hic dicat
ꝙ hæc est forma p se,qđ non placet,stricte sumēdo fo
mam,put ipse sumit,nec occurret ſm id rõ huius decr.
p viam declarationis.facit,qđ no.j.eo.indēnitatib.§.ce
terum.in prin.idem Io.mo.nescit dare ɔ̄ ɔcilium quar-
2 tam formam, & licet hoc † ɔpromissum excedat cõem
ɔpromissi naturā,dr̄ nihilominus ɔpromissum.ff.de pe.
l.die.ij.rñ.Sed apertius facit.l.publica. ibi, sequens.§.j.

S V M M A R I V M.

1 *Electus nõ venit instructurus sed venit petiturus & prosecuturus.*

2 *Contractus ex conuentione legem accipiunt.*

3 *Fructus, quos percipit instructor , an sint computandi in expensis, vt tantum detrahatur.*

C A P. XXX.

Cum non deceat. Diuisio fit p.j.glo.[*officium*] publicũ vel priuatũ, remittit Arc.ad
no.p Inno.& Host.de fide instru. inter dile-
ctos.ver.porro,vt ibi scripsi in prin.[*venerunt*] transmissi,
vt in c.cupientes.§.ad hæc.in fi.de quib. intelligendũ est
hoc caplm ſm Arch.[*instructuri*] de instructionib. ergo
loqtur.de electo dubitat,vt stati dicā[*vtilitatem*]pz in de-
cre.cupientes.§.ad hæc,& §.si vero, & quia vtilitas ꝓcur.
& expeditio cāæ per aduentum electi vr̄, ꝙ ēt electus ve
niens sic arctatus gaudeat hoc priuilegio, cum.n.isti pp
electum veniant,& hæc priui. habeant æquè vel fortius
habebit elect⁹,qa pp qđ vnumqdq; & ipsum ampli⁹. Itē
cũ electus certo casu grauetur in expēsis instructorũ ne
dũ in propriis,vt.§.si vero æquum. igit̄ est , vt sic grauat⁹
hoc priuilegio adiuuetur. Cõtra electum facit litera in-
1 structuri, in decre. cupientes † nõ inuenies, ꝙ elect⁹ veniat
instructurus,sed venit petitur⁹ & prosecutur⁹ &c. Multũ
facit pri.capli,qđ de officio loqtur,& nõ coaptat electo.

Itē constat, ꝙ electus esse posset nō de collegio ecclesiæ
vacantis, cui nō coaptatur priuilegiū, ꝯ cum ēt facit. ff.
qui ex cau. maio. l. non vere. accedit. n. cā proprii cōmo
di. licet ad id expediat eccl. ad primū rñderi pōt, ꝙ ęquē
sit instructio ꝯ electū sicut pro electo, vt ibi. §. ad hæc. in
prin. §. si vero. in fi. ad sc̄dm rñdetur, ꝙ non concludit.
Itē si bonā cām fouet & vincet, sibi satisfiet de expēsis p
aduersariū, vel ipse vincens satisfaciet sibiipsi, si cōdēna
tioni, vel exactioni locus nō eēt. per pdicta ēt soluit du-
bium de opponentibus, vel duobus missis per opponentes
q alias non essent de ecclesia, de cuius puisione agit, cū
illis non coaptentur hæc verba, q̄ sequuntur aliorū, ꝯ. j.
e. si ꝯpromissarius. §. h mōi. secundo hic fauor. ibi odiū.
j. de re. iu. odia. vl̄ hoc priuilegiū. ibi de pęna [*vel possint*]
notat hæc geminatio, ꝙ satis est ꝙ posset percipere, ēt si
de facto forte non pciperet, qa non resideret. ꝙ verū sal-
uo in foro consciæ, eo qđ scripsi de cle. nō resi. ad audiē
tiā [*Integre.*] sic. s. de pb. licet, alias dr̄ plene. s. de ver. si. olī.
¶Prima gl. summat & notat, allegans quo ad hoc prin
cipiū. vj. ꝯcor. ¶Scd̄a gl. soluit qō. ¶Pen. rñ. per duas. q. &
sol ipsarum. ¶Vlt. exemplificat, qrit, soluit, solutioni op
ponit, & rñdet in fi. arguit ad qōnē. ¶In gl. j. ibi si seruus
cōis. vide hanc & sequentē in c. puenit. j. alle. sup gl. ij. &
ibi cū qdā. Si tutor, vel curator authoritatē pstet pupil-
lo, vel adulto adeundi hr̄ditatē ex testa. salua remanet
ipsi tutori vel curatori querela, q̄ ꝯ illud testm̄ habebat.
¶In gl. vlt. ibi. §. si conuenerit. ex vi pacti depositarius te-
a netur ex leuissima culpa, ꝯtus enim ex ꝯuētione le-
2 gē accipiunt. ¶In gl. j. ibi [*residendo.*] Et primo ponit cō-
stitutionis cām generalē. secundo ponit constitutionē
interferens cām specialē. tertio tollit obstantiā. secunda
ibi, statuimus. tertia ibi, non obstantib. & in fi. ibi allega
ta hic allegant Io. mo. & Arch. est tñ ꝯ. vij. q. j. cōstitutū.
vbi de hoc. & dicā. j. de sup. ne. prælato. & in fi. sup ij. gl.
¶In ij. gl. in fi. & facit ad qōnē, quā Paduæ disputaui de
doctore disputante, q disputare nō tenebatur, quā vide.
j. de reg. iu. accessoriū ¶In gl. pone. ibi [*qui vadit*] hoc pla
cere vr̄ Arch. Sed Io. mo. ꝯ, dicit enim, ꝙ hic loquitr̄ sm̄
ius cōe, cuius interpellatio fortior est, q̄ ex iure spāli. ff.
de leg. ii. Titia Seio. §. vsuras. Et aliud in priuilegio eccliæ
quā personæ. ff. de censi. l. ætatem. in fi. Inducere poterat
decr. ne aliqui. j. de priui. sed licet in certis sit inter ista di
uersitas, hæc non concludit id, ad qđ inducitur. Itē hæc
est ꝯ rōnē positā in prin & ꝯ mentē & verba, ſ. ac si per-
sonaliter &c. Si ergo id cōpetebat psonæ, qūocunq; cō-
peteret, non est curandū. facit. ff. qui. ca. ma. l. nō solū. all.
Iulia. §. i. & l. si quis stipulatus. ¶In gl. si ergo ibi [*videlicet*]
hoc est expressum. ff. ex qui. ca. ma. l. sicut. §. tandiu. ¶In
gl. vlt. ibi [*non credo*] aliqui ꝯ per id, qđ dicit quibuslibet,
& subdit, qbuscūque & qūolibet, q̄ multū vīr pro eis fa
cere. ¶Gl. vero. per eo fortius ꝯcederet, qñ iuraliter expſ-
sum id, qđ continet in tali statuto iuxta ea, q̄ scripsi. s. de
his, q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. super ver. iuro. licē pro gl. facit, qđ
dicā. j. de fi. presb. c. j. sup gl. quia non, ibi [*de opponentibus*]
idē de eligentibus eo casu, quo tenentur ad expensas. &
ibi [*contribuere*] aduerte, quia prima facie Arch. vr̄ ꝯrius
huic gl. sed non est. Quærit eñ hæc gl. de contributione
3 ipse quærit de ipsis † fructibus, quos pcipit instructor vir-
tute huius decr. an sint cōputandi in expensis, vt tñ de-
trahatur. Et dicit ꝙ non, & puto quod bñ alle. ꝙ rōne la
boris datur hoc priuilegiū. q non debet esse sine fructu
7. q. j. c. vlt. cū suis concor. alle. ēt. ff. de adop. si arrogator.
& ibi, facultatibus. idē Io. mo. & in fi. & facit ad qōnem
de dāno passo nunquid contribuat cū alijs ciuibus ad
emendā. & dr̄ ꝙ sic, in Spe. de cen. § ij. versi. quid si dānū.
& facit. ff. ad l. rhodiam de iactu. l. nauis. §. cū autē. Dyn.
de hoc. ff. de le. j. l. ab omnibus. §. si Titio.

ADDITIO.

a ¶Contractus ex conuentione legem accipiunt. l. si vt certo. §. nunc vi
dendum. ff. commod. l. j. §. si conuenerit. ff. depo. & in regula contra-
ctus. in vi. in spe. de arb. §. sequitur. ver. sed quid si duo. & versi. itē quid.
& tit. de loca. §. iam dicendum. versi. ad euidentiam.

C A P. XXXI.

Ab eo. [*Remoueri.*] Opponit Ioan. mon.
de. l. in delictis. §. si detracta. ff.
de noxal. secundo ibi agens de nox. ꝯ dñm
dicebat scientē pendente iudicio reuocat
qualitatē. i. scientiam, quā allegabat, quia ibi nil reo de-
ficit. Sed potius proficit, quia primo casu non sufficit da
re seruū pro noxa. secundo sufficit. opponit ēt minus ex
quisite de. l. bouē. §. aliqñ. ff. de ędi. edi. super quo vide, qđ
scripsi de simonia. licet. super gl. sic. s. pœnitere, concor.
de eo. tit. constitutionē. §. pe. in fi. qui ergo non obiecit,
deliberet, sed q egressus est, perseueret, sicut de voto dr̄.
27. q. i. nuptiarū. & facit. C. qūo & qñ iudex. auth. qui se-
mel ¶Prima gl. summat. ¶Secunda gl. quæstionem sol
uit. ¶Vlti. glo. qrit. arguit negatiue & affirmatiue, & pro
negatiua soluit. ¶In gl. i. in fi. ibi, cū enim. ¶In gl. vt sic.
ibi, vt quis duas. Io. mo. & Arch. alle. ff. de pac. l. fi. deposi.
l. j. §. si rem. & ibi, non possit. idem Arch. all. q̄ not. ij. q. 7.
quærendum. & c. alieni.

S V M M A R I V M.

1 *Alienare qui potest me inuito, id poterit me absente, vel ignorāte.*
2 *Canonicorum regularium ecclesiæ dicuntur etiam monasteria.*
3 *Abbas debet eligi per monachos.*
4 *Religiosi vere non sunt, qui ad seculum redire possunt.*
5 *Canonici soli cum prælato faciunt capitulum.*
6 *Maior septennio quando contrahat sponsalia.*
7 *Laicus quandoque potest esse caput regularis ecclesiæ.*

C A P. XXXII.

Ex eo. Sunt duæ partes, quæ patent. &
prima ponit dictū. secūda rōnē
subdit. ibi, cunctā. secunda ponit duo dicta.
sm̄ ibi, vel contieri [*de contemptu*] non ꝯtē-
nitur qui vocari non debuit. s. eo. cum inter. ii. & c. qđ si
1 cut. & c. cum in genesi. ad fi. & † qui alienare pōt me in-
uito, id poterit me absente, vel ignorante. ff. de re. iur. qui
pt [*impugnare*] propter contemptū, de quo præmisit, vel,
generalius loquitur, [*vt tales*] vt puberes hodie, per de.
de æta. & qua. vt hi qui. j. rñ. & c. se. non sufficit, ꝙ sit pu-
bes, nisi xvij. annū excesserit [*tacite*] de professione tacita.
hr̄. xxvij. di. quod interrogasti. xxv. q. j. quæ progenitores.
xxvij. q. j. vidua. s. de relig. vidua. & c. ex parte de expressa.
xx. q. j. vidua. de regulis porrectum, qui cle. vel vo. ꝯsuluit
2 sm̄ Arc. [*regularibus*]. i. canonicorum † regularium ēt vo
cantur monasteria, de æta. & qua. intellexmus. de priui.
cum olim. ij. [*professi*] etiam si sint clerici [*professis*] sole
lacram electionib. interesse, quæ sequitur, sit ratio sm̄
3 Arch. † quia abbas per monacos debet eligi xviij. q. ij. ab
batem. j. & ij. c. quam sit. ver. defuncto. & ca. abbas. xvj. q.
4 vlt. Isti aūt † qui ad seculum redire pñt, non sunt veri re-
ligiosi, vt in gl. refert tamen quosdā dicere, istos admitti
posse de gratia, & ꝙ tunc ipsorum voces valerent, cū &
in extraneum possunt totam electionem cōmittere. s.
eo. cām, & facit, quod dicam post Host. super si. vlt. gl. &
post Inn. s. [*constituimus laicos*] dicit Inn. de cele. mil. c. i. ꝙ
intelligit laicos, templarios, hospitalarios, cistersien. &
fratres minores, qui non sunt clerici sm̄ Arc. qui dicit,
ꝙ ex quo hic de regularib. ecclesiis loquitur. ꝙ in secula
rib. hi bene possunt talib. actibus interesse, alleg. qđ no.
Inn. de consti. cum M. in gl. aliud. ver. credo. Sed ipse di-
cit, ꝙ tales non videntur ex hoc continentiā nouisse, vl
propriis renunciasse, vt no. xxvij. q. i. vt lex. Et iō nō debēt
cum clericis ecclesiarū suarum in electionib: interesse,
licet. n. ex tali conuersione sint aliqualiter ecclesiis obli
gati, non tamē seculū mutauerunt, & hoc clare innuit
pdictum capitulum vt lex. vbi dicit, ꝯuersi professi. p. p-
fessi adiectiue iungitur verbo conuersi. alle. etiam quod
5 no. Cōpo. s. e. c. i. ꝙ curia tenet, ꝙ † soli canonici faciunt
capitulū cum plato. [*electionib.*] ēt sindicorū de hoc in
Spe. de si. ver. qd de ꝯuersis. ¶Prima gl. ponit summā, &
qd declarat. ¶Scd̄a gl. q̄rit, arguit negatiue, & ꝯriū solu it.
¶Glo. iij. q. vij. quæstionem soluit. ¶Glo. ff. de, coadiutore
sex secundo arguit ad quæstionem. ¶Pe. gl. sol. quæstio-
nem.

nem.¶Vl.gl.q̃rit,& soluit,& ꝯrio rñ. ¶In gl.iij.q.vij.ibi.
l.vide de delic.pue.c.j.super glo.pen.& illud canonizatũ,
xv.q.:.¶In glo.ff.ibi.§.impuberes.vide de æta.& qua.c.ij.
super.iiij.gl.In gl.in electis.ibi.fiat uliberum.vide in.c.re-
ligioso.¶In gl.antepe.¶In glo.no.ꝙ ibi super inordina-
ria.Host.ibi ꝯ & de æta.& qua.c.ij. ¶In glo.q̃ deficiente
ibi.Seneca epistola.38. ad Lucillum in fi. Aug. dicit rõ-
ne vincendũ.xxiij.q.vj.vides.¶In glo.iij.q.vij.ibi.l.i.de re-
gular.cum virum,in prin.& c.cũ simus.in prin.ff.de iu-
di.cum p̃tor.§.non aũt.¶In gl.sed de iure immuni.ibi,
hæc litera.& decre.indemnitatib.in prin.ſ.eo.& ibi,dñt-
culi.fuit qõ.lxxvij.& formabatur in tutore,qui p̃senta-
uit dignũ.sed postea pupillus p̃sentauit digniorẽ,& ꝙ p̃-
feratur p̃sentatus a tutore,inducebatur,ꝙ pupillus non
a pôt postulare,accusare,testificari,vel testari [a] iij.q.vij.§.
tria.& ſ.in glo. Ergo cum iudicium animi sibi desit,pp
quod repellitur a p̃dictis,iõ nec sine tutore poterit p̃sen-
tare,sicut nec sine ipso adire pôt hæreditatẽ etiam lucro
sam.Insti.de auth.tu.§.sed neque.ff.de re iudi.ꝯ pupillũ.
Item persona pupilli est in potestate tutoris,insti.de tu-
telis.§.est aũt.fortius ergo res & iura.xij.q.j.p̃clpimus,lu-
re accessorij.ſ.de reg.iur.accessorium.vnde tutor dr̃ dñs
in rebus pupilli.ff.pro emptore,qui fundum.§.si tutor,
inducit etiam,ꝙ ætas illa ignorat,quod videt. C.de fal.
mõ.l.j.nec ob.ꝙ alter sit dignior,quia alterius bonitas al
teri non debet esse damnosa.rñ.de sta.& imagi.l.vl.cum
sufficiat aliquem esse bonum.ff.de leg.ij.cum pater.er-
go.In ꝯrium,pupillus conditionẽ suam sine tutoris au
ctoritate pôt facere meliorẽ,insti.de aucto.tu.circa pri.
sed qñ melior instituitur,tanto melior conditio est pa-
troni.lxiij.dist.Valentianus.iij.q.vij.in grauibus.ergo me
lior p̃sentatus a pupillo p̃ferendus est,cum semp sit me-
lior p̃ferendus.viij.q.j.licet.lxiij.di.metropolitano.& qui
maioribus iuuatur meritis,ea.dist.c.vlti.& p̃ponitur,qui
maiori nititur ratione.xl.dist.multi.in fi.de his,quæ fi.a
ma.pat.c.j.pp quam filius patri præponitur ij.q.v.q̃ritur,
nec debet dedignari.cum Aug.q̃reret ab anniculo doce
ri.xxiiij.q.iij.si habes.allegat etiam de restit.spo.ex parte.
C.qui le.per.l.vlt.& de bonis q̃ li.cum non solũ.§.sinaũt
patre.Itẽ vbi discordia est inter tutorem & pupillũ, quo
ad illam non reputatur tutor,quia res sua agitur,sed da-
bitur curator.insti.de auth.tu.circa finẽ.& ſ.eo.quod di
cimus.Soluebant,ꝙ nedum dignior,sed ẽt æquè dign⁹
p̃feratur præsentatus a pupillo maiori septẽnio,cũ ipse
sit dñs,pro his facit.c.decernimus.qd̃ sequitur.¶In glo.
ibi ipsi.itẽ facit.ſ.de iudi.c.vlt.ver.aut tu ipse,& ff.de ad-
mi.tu.l.j.§.j.q̃ etiam faciunt ꝯ,cum ibi in actu maioris
septẽnio requiratur tutoris auctoritas,vel iudicis,pro so
6 lutione facit,quia talis † maior septennio ꝯhit sponsalia,
ſ.de spon.impu.literas.& c.accessit,sed non matrimo-
niũ.ſ.de despon.impu.c.vno.sic dicam,ꝙ licet nõ possit
eligere,vt hic,possit tñ p̃sentare,cum p hæc non ꝯhatur
matrimonium spirituale,sicut p electionẽ,cum & hæc
possit accumulari,vt in cle.de iurepa.c.ij.quod in electio
ne non licet.ſ.de ele.publicato.& aliud est aliquid iure
proprio agi,q̃ iure collegij,vt no.ſ.de regul.beneficiũ.in
fi.magnæ gl.& qd̃ ibi dicam.facit etiam,quod no.Guil.
in Spec.de actore.in princi.si essem eps admitterem di-
gniorem,quasi essent duo p̃sentati ab vno,vt in præ.de-
cre.secunda.de iu.pa.in cle.& ſ de iurepa.pastoralis.& c.
cum aũt,vel quasi essent duo singulariter per duos p̃sen
tati,vt dixi in prin.decre.cum aũt. Dico ẽt,ꝙ honestus
præsentationis modus esset.ꝙ p̃sentaret pupillus auctori
zante tutore,vt in præ.c.fi.ſ.de in.cum concor.¶In glo.
In plebibus.ibi[*massarium*]idem Arch.& idem dicit Ioã.
7 mo.in addi.q̃cunque † caput regularis ecclesiæ pôt esse
laicus,vt quia instĩ ibi non est ad diuinorum celebratio
nem,sed ad aliquem piũ actum,puta subsidiũ terræ san
ctæ,redẽptionem captiuorũ,vel hospitalitatẽ. Sed si in-
stĩ ibi est ad diuinorũ celebrationem,qa p̃latus dẽt esse
sacerdos.ſ de æta.& qua.c.j.non mirũ,si non præfician-
tur laici illi actui.vnde dicit prin.respiciẽdũ,alle.de cẽsi.
vti.ff.de auth.præ.l.j.& de sta.ho.l.quæritur.ad materiam
vide,qd̃ scripsi de æta.& qua.c.ij.sup versi.per laicos.& in
fi.facit,quod no.in cle.de æta.& qua.vt hi qui.in.iij.glo.
¶In vlt.gl.ibi humiliatorum,vel sancti Marci.& in fi.fa
cit,quod no.Host.de sta.re.ea quæ,ad finem.ibi tenet,ꝙ
de consue.priuilegio,vel pacto in fundatione apposito
non potest clericus secularis habere vocem in capitulo
seculari,nec in electione Abbatis.

ADDITIO.

a ¶Testari.Adde quod habetur in l.si frater.C.qui testa.fac.pos.§.præter
ea.eo.tit.in Specu.de pigno.§.j.versic.verum in poss.rei. Quod verum
est,etiam si sit doli capax.sm Pau.de Cast.ibi. Item verum etiam si sit
miles.l.si.& ibi Bal.& in l.milites.ver.ij.est consideranda. C.de testa.
milit.Item nisi per statutum permittatur.Bar.in l.si quæramus.ff.de te-
sta.ver.circa istam.

SVMMARIVM.

1 *Postulatio semper fit a Papa in ecclesiis cathedralibus.*
2 *Monacus monasterij confirmantis abbatem alterius monasterii si appellet,etiam proponens causam,quæ redderet appellationem legitimam,valebit confirmatio secuta.*
3 *Causam iustam habens non veniendi,ad iudicem,tamen venire debet,vel mittere ad allegandum priuilegium suum.*
4 *Impedimenta quadam sunt,quæ ipso iure diem differunt inuito iudice vel litigatore.*
5 *Album propositum corrumpens tenetur ex edicto.*
6 *Præsens esse dicitur qui est in ortis,vel in foro,vel in vrbe.*

CAP. XXXIII.

SI postquam.[*Ab electione*]idẽ fortius in postulatione
quo ad ecclesias seculares.facit.ſ.§.fi.[*cathe-
1 dralibus*]non procedit,quia † semper in illis
postulatio fit a Papa,vt dixi.ſ.de æta.& qua.a multis.fa-
cit.ſ.eo.quamquam regulari.fallit hoc in duobus casi-
bus,qui habentur.ſ.eo.indẽnitatibus.§.sanè.& §.ceterũ,
in prin.[*ecclesia*]vide,qd̃ no.ſ.eo cupientes,post prin.su-
per verbo electi.[*appellatum*]ab eo,cuius interest.ſ.eo.cũ
inter.R.& qui sua voluntate possit illud interesse in iudi-
2 cium deducere.per qd̃ dicit Arch.† ꝙ si monacus mon.
confirmantis abbatẽ alterius monasterij appellet,etiam
proponens cãm,quæ redderet appellationem legitimã,
valebit ꝯfirmatio secuta,alle.no.de postula.ex parte,&
quia suo iure actualiter nõ potuit appellare. Secus dicit
in monaco mon.vacantis,intelligit ẽt hunc textum de
applone insinuata,alle.de ap.si duob.qd̃ dic,vt in cle.eo.
ti.:.cãm.Item non solum de extraiudiciali,qd̃ no.versi.
ab electione,sed de iudiciali ante sñiam,cum iudicialia
facilius interdicantur.ſ.de sentẽ.excom.solet.& fortius
sm eum.& Io.mo.si confirmatio sequatur applonẽ in-
teriectam a sñia diffinitiua,quæ ab aliis applonibus est
efficacior.ſ.de ap.non solum.Hoc addo,decre.locũ hr̃e,
cum in applone extraiudiciali,qua crimina opponun-
tur,vel defectus,seruata forma decret.vt circa.ſ.c.si quia
iuratum est.ad hoc.ſ.eo.is qui.& c.qui ꝯ.alias nõ puto
ꝯfirmationem impediri.facit cle.eo.tit.ꝯstitutionem.§.
pe.licet quidam ꝯ[*ordinarium*]vel ipsius auctoritate,pu-
ta per ipsius delegatum.ſ.de regu.iur.qui facit,cum con
cor.quid de priuilegio seruorum sanctæ Mariæ,quo ca-
uetur,ꝙ generalis ipsorum ab epo,in cuius dioce.fuerat
electus confirmaretur,vt dixi eod.ti.publicato.In prima
quæstione vltimæ partis dicit,ꝙ ponderanda sunt verba
priuilegij,de priuile.porrò.& sic per illa patet,ꝙ id fiat
ex ordinaria[*prærogata*]loc⁹ est ei,qd̃ hic dr̃.Si ex delega-
ta p papã videretur standũ iuri antiquo,de quo hic in.v.
glo.ad hæc.ſ.e.li.de rescr.cũ aliqnib.& q̃io hoc discerni
possit,ibi patet,& dicit de of.or.licet sup.4.gl.& facit,qd̃
no.ſ.de p̃bẽ.hi g.in vlt.gl. Si ex vtraq; parte ꝓcedere po-
terat,dicetur ꝓcessisse ex delegata.facit.ff.de milit.te.l.iij.
[*præsumptam*]notat vitium.Arch.alleg.si.de offi.deleg.c.
fi.§.ii.& de offic.ordi.c.iii.§.pen.viij.di.qui contempta.x.
di.c.ij.[*firmitatem*]& cõfirmans punitur,vt.ſ.c.prouidat,
in fi.s̃m Arc.si intellexit,ꝙ pœna illa locũ habeat,hoc

est falsum, quia nõ excedit suũ casum. ¶ qñ recessum est
ab appellatione in cathedralib. & inquisitio pͥtermissa. Si
intellexit, ꝙ argumento illius decre. posset imponi pœna
arbitraria. satisfacit. Si electus, vel talis postulatus, qui ve-
nire tenebatur. vt. s. eo. cupientes. §. denique. licentia Pa-
pæ sede vacante, dicebant quidam idem de licentia cẽtꝰ
cardinalium. sed dic, vt in cle. eo. ti. ne romani. in prin. &
in fi. Gar. & Io. mo. post eũ q̃rebãt in decre. cupiẽtes, qd
de illo, qui ex cã iusta sine lnĩa recessit, an incidat in pœ
nã. arguũt ꝙ sic per. l. si qs decurio. C. de decu. Item licet,
3 † quis habeat iustã cãm non veniendi ad iudicẽ, tñ veni
re dẽt, vel mittere ad allegandũ priuilegiũ suum. ff. de iu
di. si quis ex aliena. & l. ij. §. sed si dubitetur. & licet pͥlatus
habeat iustam causam cedendi, non cedit sine licentia,
s. de renun. nisi cum pridem. §. intueri. & sine lnĩa rece-
dens vr̃ sibi ius dicere, & iudicem contẽnere. C. ne quis
in sua cã. l. vna. In ɔ̃trium, cum a principio iustè impedi
to decre. cupientes. det licentiam non veniendi persona
liter, a simili si iusta subest, dat licentiã recedendi. dice-
4 bant prædicti & Guil. ibi. & Archid. hic, ꝙ †. sunt quædã
impedimenta, quæ ipso iure diẽ differunt inuito iudice
& litigatore, vt morbus sonticus. qui cuique rei agendæ
nocet. ff. de re iud. l. quæsitum. & si quis cau. l. ij. §. si quis,
sic impeditus non incidit in pœnam, quia ipso iure licẽ
tiam habet, dummodo procuratorẽ dimittat ad allegã
dum & probandũ. i. instructum in principali, prout im-
peditus a principio mittere tenebatur, vt in decre. insup.
nisi & in hoc fuerit impeditus, vt ibi, sunt & impedimẽ-
ta, q̃ diem nõ differunt ipso iure. sed dat cãm iustè perẽ
di licentiã, vt damnũ rei familiaris, qd sine recessu euita
ri non põt, vel habet ius reuocandi domũ, vel in hac cã
hẽt facere necessariã ꝓbationem in partibus. ex talibus
causis recedere non debet, nisi obtenta licentia. dũmo-
do iudicis pͥsentia possit hr̃i, nec magnũ periculũ sit in
mora, alias pͥmissa protestatione recedat procuratore di-
misso, vt in alio mẽbro dixi, nec incideret in pœnam, si
cut nec a principio ĩcidisset. tenent aũt pͥdicti, ꝙ si reces-
sit ex cã legitima, & cã cessauit, tenetur redire. sicut tene
batur cessante cã, qui a principio excusabat ipsius psona
lẽ comparitionem, sup ver. insup. finitum. ꝓcor. s. de re-
stit. in integ. c. ij. vide, qd dixi. s. de ꝓcel. c. vno. sup vlt. glo.
[*negligentiam*] qd si pp delictum in regularib. vt. s. eo. q̃q̃.
Item qd si iure ꝓuidet. s. de resti. in integ. c. ij. vel ex dele-
gatione. vt. s. e. cu in veteri hæc egeret declaratione, vr̃
tñ præeligendum, ꝙ ɔ̃stitutio locum habeat per ea. q̃
no. hic Arc. & s. §. pxi. [*eligendi*] hic vr̃ expressum, qd dixi
s. eo. ne pro defectu, ꝙ ad superiorem deuoluitur eligen
di potestas. & tñ põt per viam ꝓuisionis expedire. ¶ Pri-
ma gl. summat. ¶ Quinta gl. rñ. per duplicem q̃stionẽ. ¶
quid si appellatur ad inferiorẽ, & quid si ad legatũ. ¶ Gl.
& ita no. arguit in ɔ̃trium, & soluit dupl'r. & ɔ̃trio. rñdet. fi
nis rñdet per quæstionem, quam soluit. ¶ Gl. qd hic. sol-
uit q̃stionem. ¶ Gl. antepe. obiicit. ¶ Prima gl. dupliciter
obiicit & soluit. ¶ In glo. & ita. §. ꝙ si dum ꝓponitur. ex
5 † edicto tenetur, qui corrumpit album propositum. ver.
corrumpit, dũ proponitur, cessant verba, sed nõ mẽs, vel
snĩa, & iõ locus est pœnę. & ibi. §. mutui. vide de priuile.
quanto. in vlt. gl. & ibi. §. obseruabunt. alias incipit suffi-
cit. §. obseruabunt. æquiparat totũ & partẽ excusationis
a tutela quo ad tps excusationis. & i. §. sufficit. dicit, ꝙ se
excusat tutor, ꝗ. tps statutum postea non pmanens, vt se
excuset post tps exceptione repelletur, & ibi [*præsens*] præ
6 sens † est. q in ortis est, vel in foro, vel in vrbe in ɔtinenti
bus ædificiis. in l. sequen. & ibi. l. iij. nõ vr̃ diuertisse vxor,
quæ statim rediit. & ibi, sicuti. vide in proœ. cõpi. Greg.
sup vlt. gl. ¶ In gl. j. in fi. tres sunt partes, q̃ patent. ¶ In gl.
ii. in fi. idem Arch. ¶ In gl. iiij. in fi. fateor tñ. dixit Arch.
s. eo. q̃uis ꝙ per hunc modum facile poterunt vacatio-
nes protelari, cũ facile sit cui fingere falsam cãm appel-
lando, sed, vt dicit, hoc faciens punietur. s. de pœ. calum-
niam. C. de execu. rei iudi. si longis. alleg. no. per Inno. de
re iudi. de cętero. & licet per q̃ durum, sufficit, ita scriptũ

ɔ̃sse. s. de feri. c. ij. ¶ In glo. ergo. ibi [*inferiorem*] idẽ Arch. di
cens, ꝙ non recedit ab innocentia huius literæ. ¶ In gl. &
ita. ibi. §. obseruabunt, alias incipit. sufficit. & C. de decu.
l. si quis. lib. x. Ioan. mo. Archid. & ibi, [*de mente*] allegabat
ad hoc Gar. in. c. cupientes. ff. de adul. qd postulauerit. §.
de eo. de eden. l. q̃dam. §. nummularios. vide, qd no. j. de
tempo. ordi. c. j. in glo. quid e conuerso. & id ponit Arc.
de pę. di. i. §. pœnæ. facit ad hoc decre. licet canon. s. eod.
coniuncta cle. de offi. vica. c. vno. & vide, quod ibi no. in
gl. fi. & quod dicam. j. c. fi. super gl. ij. & quod no. ff. de re.
iur. qui pp. in auth. vt hi qui se ob. ha. per. §. j. in glo. num-
quid. & ibi, præsens. & l. seq. & ibi Gar. & Ioan. mo. qui ta
men in additionib. hic dixit forte talem ex contemptu
ligari. s. de sen. excom. per tuas §. nos igitur. & in fi. idem
Arch. ¶ In gl. quod hic. in fi. Archi. idem dicebat Gar. in
decre. cupientes, ꝙ si aliud diceretur, nulla, vel modica
vtilitas per eam esset inducta, & quotidie fraudaretur. ¶ In
glo. penul. ibi [*ad audientiam*] Gar. rñdebat, ꝙ decre. illa lo-
cum habebat in his, quæ non sunt expressa, nec pro ex-
pressis habita. i. in dissimilibus, & in quibus non est peni
tus eadem. & ibi [*venientes*] s. de ap. oblatæ. in fi. & facit,
ar. no. supra eo. titu. auaritiæ. in glo. tunc.

S V M M A R I V M.

1 *Indigentia ecclesiæ implenda est de literatis.*
2 *Prælati inferiores an curam parochianorum suorum delegare pos-
sint.*
3 *Vicarius datur in diuinis ex causa studiorum.*
4 *Clericus & maxime prælatus debet per se seruire.*
5 *Dispensatio est de maioribus negotiis.*

C A P. XXXIIII.

1 CVm ex eo. [*Indigeret.*] De † literatis
ergo implenda est indi-
gentia ecclesiæ, nõ de porcis, vel asinis serra
tis. Io. mo. [*obtinent*] includit hic & perpetuos
vicarios. vt no. in cle. de offi. vica. c. vno. in vj. gl. [*Possint*]
dicit Arch. ꝙ si persona esset habilis & volũtaria ad stu-
dium, eps̃ cum tali dispẽsare deberet, cum subsit cã hic
expressa. & si sine cã nollet. dicit, ꝙ forsan ille poterit su-
perioris officium implorare sm̃ no. j. q. vij. c. eligunt. & s.
sm̃ eum, de iure pa. nullus. vide & ibi dixi [*vsque ad septen-
nium*] qñ inchoet istud septennium, duplex lectura, vt
hic in gl. & super ea insistens veritatem requirit non si-
mulatam fraudem. Arch. [*prædictum omnem*] sa tpe com
missi regiminis. de hoc. n. pͥdixit, & sic est necesse, ꝙ istra
id tps, quo sine dispẽsatione fieri debeat sacerdos. sit sub-
diaconus. & facit ad id, quod dicam sup gl. si iã oĩno. j.
[*non obstante aliqua dispensatione*] excusaretur. n. habẽs iustũ
impedimentum, vt in fi. sm̃ Arch. ab eis ar. ꝙ inferiores
a † pͥlati curam parochianorũ suorum delegare non pos-
sint, ad hoc. xvj. q. j. puenit. & §. ecce. in hoc ꝙ placere vr̃
Ray. in summa, de pœ. & re. ver. itẽ posita, sm̃ Arc. dispu
tatum fuit hic, ꝙ ad modicum tps̃ circa tres septimanas
absens est iusta cã hoc poterit per caplm̃ si quis in clero,
vij. q. i. vide, quod dicit post Host. de offi. arch. c. iij. sup ver.
cum oibus. & de pœni omnis. super glo. excusationem.
Scias, ꝙ in q̃one prædicta ad partem negatiuã allegaba-
tur, ꝙ præpositus non potest curã animarum tribuere,
xvj. q. vij. nullus omnino. sed pͥsidens parochiæ pͥpositus
est. s. de ver. sig. q̃uis. Sed illud capitulum de tribuẽre, nõ
de delegante loquitur. sic & loquitur. xvj. q. j. cũctis, allegat
& r, ꝙ aiæ ɔmissæ sunt epis. x. q. j. qcunque, ipse est ꝓcura-
tor animarũ xj. q. i. §. ex his. ij. ab ipso ergo nõ ab alio cu
ra recipi dẽt. dij. dist. abbati. Sed hic de ɔmissione in titu
lum vel pp tua, vel longeua. Item rectoris industria est
electa, ergo non cõmittit, de offi. dele. c. vlti. cum cõcor.
Et seruire debet per se non per vicarium, de præben. ex-
tirpandæ. §. qui vero. ad hoc rñdet vt. s. & facit, quod di-
3 cam in gl. sequenti. [*In diuinis*] hic iure permittente † ex
cã studiorum datur vicarius in diuinis. ad idẽ de cleri.
nõ resi. relatũ. ff. ex qui. cau. ma. l. nec non. alius casus si-
milis. xvj. q. j. temporis. C. de epi. & cle. ad similitudinẽ. C.
4 de agen. in rebus. l. agentes. in fi. lib. xij. regulariter † per se

seruire

seruire debet clericus, & maxime prælatus, de cleri. non resi. quia nonnulli. & c. relatũ. cum concor. ĩ. de offi. vica. per totũ. s. de ap. peruenit. C. de epi. & cleri. l. quisquis. ff. de duobus reis. l. nemo est. C. de con. & cõmi. th. l. veteris. Dicit Archi. ꝙ primũ regulare. C. de decu. l. nullus. ll. x. fm licet causaliter ex iusta cã vel superueniente impedimento sine culpa sua per iura prius allegata [*congrue*] i. sufficienter. concor. ĩ. de præben. c. j. [*annuum*] habent ergo de nouo integrum annũ. si. s. eo. si electio [*iuste de causa*] ponit hic Arch. qõnem facti de minor. xxv. annorũ, cum quo dispensat papa, vt posset consequi curatũ cũ clausula. prouiso, ꝙ beneficiũ illud eodẽ durante defectu debitis non fradaretur obsequiis & animarum cura non negligatur. iste adhuc minor consequitur parochialẽ ecclesiã, nec. ĩ. annũ fit sacerdos. Quærit, an sit priuatus, tenet ꝙ nõ, & hoc hodie satis ꝓbat cle. de statu mo. ne in agro. §. cæterũ. ipse autẽ alle. ꝙ iste habuit iustũ impedimentũ. s. ætatis defectum, propter quod non potuit ordinari, cle. de æta. & qua. generalem. licet ergo illud impedimentum sublatum sit quo ad beneficium, non tamen quo ad ordinẽ, sicut de seruitutibus dicit nr. ff. de serui. ru. præ. si domus. bene facit fm cũ de iurepa. ex tuarũ. de priui. pastoralis. Item cũ dispositio sit stricti iuris illud solũ tribuit, quod exprimit, de consang. & affi. quod dilectio. ĩ. de fil. presby. is qui. in fi. Et per hoc soluitur, quod dicitur, onus hic annexũ, qa inhabilitas per se principaliter in vtroq;, & vnũ sine reliquo esse põt, vt in præal. decr. si domus. Ex ɔ̃rio etiã sequeretur, talẽ gratiã inutilẽ impetrãti, quia aut illã consequi non posset vt inhabilis ad connexũ, aut si consequeretur, perderet illã, quæ non reciperet ordinem, quod dicere est ɔ̃rium. ff. de reg. iur. quoties. ff. de condi. & demonst. quoties. s. de ver. sig. abbate. ĩ. de priuil. si papa. C. de bo. vacã. l. ij. bene facit de æta. & qua. ex ratione. Inducit etiam, ꝙ clausula illa, prouiso, quæ sumi potuit ex canone. xvj. q. j. & temporis in fi. frustra poneretur, inquantum dicit, eodẽ durante defectu, quia si ordinari teneretur, personaliter seruiret. s. eo. licet canon. Itẽ eadẽ rõne ponderata mente huius decre. videtur, ꝙ si statuto, vel consuetudine, vel alio iure fructus parochialis ecclesiæ spectent ad personã aliquã, vel collegiũ, quamdiu ipsius rector percipit sacerdotium facta hac dispensatione, per quam quo ad fructus fingitur sacerdos, ipse fructus illos percipiet, cum ratio percipiendorum fructuum principaliter sit huius dispẽsationis & permissionis cã, vt in prin. & alias esset inutilis huic, vt in proximo casu dixi, non ob. quod scripsi de cleri. non resi. tuæ. quia ibi dispensatio absentiæ non sic directe respicit perceptionem fructuum sicut ista, & adde, quod dicam super gl. cum non. in fi. [*omiserint*] & dato ꝙ in primis quatuor temporibus neglexerit, nihilominus excusabitur pp superueniens impedimentũ fm Arch. quia in primis non erat in mora. & sic casus, quẽ culpa, vel mora non præcessit, sibi non debet imputari, alle. ff. si cer. per. lecta. ff. deposi. l. Lucius. Sit etiã rõ, quia fm hoc cõpelleretur minori tpe, quã sit annus ad receptionẽ sacerdotii. Item nec sibi debet imputari, si casus fortuitos non præuidit, vnde sibi sufficiebat tps, qũo illis cessãtibus poterat ordinari, at. ff. qui & a quibus ma. l. Iulianus. ff. de verbo. ob. continuus. §. imperator. ff. de neg. gest. diuortio. s. e. cupientes. in prin. non ob. quod dr̃, imputandũ illi, qui sic arctauit. C. si quis ca. l. ij. C. de admi. tu. l. ij. in fi. ff. de dã. in fec. cum postulassem. quæ locũ habẽt in eo, qui potuit & debuit ꝓuidere casum. ff. de iuris. om. iu. si idẽ, vel cũ factũ eius in faciẽdo ꝓcessit casum. vt in l. præ. si quis ca. vel in non obtinendo, quod ex facto suo quærendũ erat, vt in l. cum postulassem. vide plene disputatã hanc qõnem super regula imputari. de reg. iur. ĩ. ¶ Prima gl. ponit summã, & qui dedit cãm. ¶ Glo. sed ne. obiicit & soluit. ¶ Glo. licet igitur. primo sol. dubiũ. secũdo quærit. arguit, negatiue, alleg. v. iura affirmatiue alleg. viij. & sic soluit. ¶ Glo. non. in septẽnio, no. dubiũ soluit, quærit & soluit. Iterum quærit, sol. & declarationẽ exposcit. ¶ Gl. cũ no. tria dicit. ¶ Gl. per hoc. ponit opinionẽ, quã reprobat, & ɔ̃rio rñdet. ¶ In gl. in fi. ibi ad literam ponebat impedimẽtũ hic insertũ in prima cõstitutionis cã. In qua ponit ius antiquũ, & impedimentũ ex eo proueniens. In secunda constitutione. quæ tria facit. primo permittit dispensationẽ septennij, arctat ad archidiaconatũ, & cãm reddit. secunda prouidet, qũo interim ecclesiis seruiatur. tertia post septenniũ eũ, cũ quo dispensatũ fuit, reducit ad ius antiquũ. ¶ In gl. licet ergo. ibi vltima. supple sua. Sed tene, quod ibi dixi super gl. penul. & ibi [*minores*] Idem hic Archi. repetens quod dixi post Inn. & Hosti. de eo qui fur. ordi. recepit. c. ij. in fin. Et est simi. quod no. in cle. de rebus ecclesiæ nõ alie. si vna. in v. gl. & de re. p. c. j. ĩ gl. pe. De administratore dato per papam no. ĩ. c. is cui. in glo. ij. ꝙ hanc dispensationẽ facere põt, & per id idẽ dicẽdũ in electo confirmato, vt ibi licet nondum sit eps, cũ hoc sit iurisdictionis non ordinis. s. e. ti. transmissam. de transla. s. c. j. & ij. & facit, quod no. in cle. de rescrip. c. ij. in iiij. gl. & de fo. cõpe. quãuis. in v. gl. Et per easdẽ rationes videtur idẽ de capitulo vacante sede, vel quasi vacante. ĩ. de sup. ne. præla. c. pen. & vlti. vbi dicã glo. pe. Itẽ non minus põt iuris cõmissio quã hoĩs, sed ex cõmissione epi hoc põt inferior. s. de offic. ordin. ꝙ sedem. cap. fin. non obstat supra de offic. deleg. c. fi. in fi. quæ in delegato loquitur, hoc ergo ex iur. cõmissione poterit capitulũ. Super his vide, quod dicã ĩ. de maio. & obe. c. j. in prin. & ibi ꝙ Dei timore. & illud tene Archi. s. de fi. presby. c. j. Et ad iura, quæ dicunt epos
5 dispẽsare, supple de consilio capituli, cum † dispensatio
a sit de maioribus negotiis. j. q. vij. didicit. in fi. Itẽ vt dicit,

licet concedatur alienare causa vtilitatis, non hoc facit sine. c. xii. q. ii. sine. Item ꝙ instituat clericos. j. q. iii. si quis eps. xvj. q. vii. nullus oĩno. non tñ sine capitulo, vt ꝓdictis c. nouit. & c. quãto. Itẽ vt dicit, nõ est eps, vbi non sunt membra cũ capite, vt dicit Host. in alia materia de don. apostolicæ. ¶ In glo. non, quia non ibi, si Bonon. supple. clericus, hoc dico, quia aliqui receperunt hæc verba glo. ꝙ si Bononiensis eps haberet ecclesiam Mutinen. &c. ex præcedentibus satis patere poterat, ꝙ id non intendebant, tñ eo casu dico idem. s. ꝙ si ecclesia iure epali subiecta est Mutinẽ. licet eps Bononien. ad præsentationem, vel collationem dispensationem hanc facit Mutinen. facit. xvj. q. v. c. ii. & iii. Si autem stante limite, de quo cõstat, Bonon. eps præscripsisset ius episcopale in diœcesi Mutinen. in certa parte, vel certa ecclesia, quod esse potest. ĩ. de præscrip. c. j. & no. s. de præscrip. quia iudicante. in fi. vlt. glo. Tunc Bononien. eps, cui iure epali subiecta est, talem dispensationem faceret. ¶ In glo. suam. in fi. Si vero modicum restat, de anno, videtur, ꝙ procedat dispẽsatio, cum adhuc illas obtineant. ĩ. c. proxi. in prin. & facit finis glo. ĩ. proxime. Archid. cõtra. si petatur in fraudem. ff. de adult. si maritus. §. j. ff. ex quib. cau. maio. l. & q. data. Refert aliquos sine distinctione fraudis dicere, ex quo in breui prędicturus erat epm dispensare non posse, per not. ĩ. cap. proxi. in princ. in j. glo. & vide quod ibi dicam, hanc vltimam opin. puto veram esse, si ille non est subdiaconus, nec occurrit dies ordinationis infra illud tempus, quod restat de anno, cum annus subdiaconatus non a tempore dispensationis, sed ab eo tempore de quo loquitur decre. licet canon. ĩcipiat, vt patet in textu, & ibi dixi super ver. ꝓdictum annum, & de hoc non est dubium. licet sit dubium de septennio, qñ incipiat, vt in glo. seq. Quando verò subdiaconus est, vel occurrit infra annum dies ordinationis, procedat prima opin. ¶ In glo. notaui. ibi [*id potuerunt*] Idem Io. mo. & Archi. bene facit. ff. de vulga. substitu. l. si ita quis substituerit. & s. de offic. deleg. pastoralis. § j. cum concord. Inno. commendabile est non a princ. totum dare septennium, vt excipiatur, si proficiant, & tunc vlterius dent tps alias denegent, & ibi [*qui dispensauit*] idem dic de successore. & ibi, [*puto*] idẽ Archi. facit ĩ. §. j. per qđ. §. ibi durãte. dicit hic, ꝙ nõ expirat morte, alleg. C. de reuoca. donat. l. j. & in. ff. de,

ma.vin.l.si pater.ff. commo.l.si in commodato §. sicut,
cōcor.quod scripsi.s.c.licet canon. super ver.Grecia m,
& ibi[*contrarium*]vt quia cessat causa,postq̄ fuit dispensa-
tum ſm Arch.allegat de voto,magnæ. in fi.l.xiij.di.§.vo
rum.vide,qđ no.Host.in summa de clericis non resiđē-
tibus.§.vlti.ver.quid si licentiam, ſm quem versiculum
terminauit Aluarus quæstionem , quam disputauit de
seipso habente licentiam ab epo & capitulo suo de stā-
do in studio per decem annos , qui medio tpe doctora-
tus in decretis cępit leges audire , post quod reuocabat
ad ecclesiam nulla iusta causa superueniēte , Quærebat,
an id eis liceret,terminauit ꝙ non . fatebatur. tamen ex
causa id licere,vt gl.causam iustam dicit,si caret ecclesia
sensitoribus, vel defecerint literati , per quos causæ fori
ecclesiastici consueuerant expediri,ar.xx.di.c.j.vel est ta-
lis causa & tam ardua,ꝙ per alium æquè bene termina-
ri non potest,arg.C.de postula.prouidendum,ad solutio
nem allegabat regulam,qđ semel,& regulam mutare.j.
de reg.iur.s.commo.c.j.j.c.proximo, in prin.& ff. siquis
cau.si cum.§.j.de ver.ob l.cū qui certarū. & l.nulla stipu
latione.& l.insulam.& l.eum qui ita.§. q sibi non obstā
te vel reperita. C.de episco.& cle. per ea quæ notātur de
no.oper.nun.c.j.& facit.l.iiij.di.ex antiquis,ibi, custodito
legum tramite,& x.dist.qm̄ ibi,pro cursu temporaliū re
rum.Nec obstat , ꝙ doctoratus est interim , quia iustus
iustior,& perfectus perfectior fieri possunt.xlvij.di.quan
tumlibet.in fine.facit , qđ dicit Augustinus.xxiiij. q.iij.si
habes.& sic non obstat.ff.de dam.infect.prætor ait.ante
finē.& l.si finita.§.eleganter,in fine.si n. septennium in
ciperet a tempore commissi regiminis per modum, de
quo.j.c.proxi.§.j.Si fiat dispensatio post sex menses, nō
habebit pro studio integrum septēnium. ¶In gl.cū nō.
ibi[*dispensatio.*] Idem Io.mo. & idem Arc. alle.ff.de ma.
& ho.vt gradatim.§.j.ff.de ma.vin.alūnos. in fi.ff.de iure
patro.l. adigere. §. q̄uis.alias ſm eū tenetur dispensans,
& is , eū quo dispēsatū est seruare ecclesiam indēnē.j.c.
proximo in fine.Et in fine.hac rōne vr̄,ꝙ dispēsatio hu-
ius decretalis facta extra locū studij includat dispēsatio-
nem absentiæ , tn̄ vtile est in illa id exprimi , & cū talis
quo ad fructus fingatur p̄sens is,qui iure speciali partem
fructuū alias pciperet,in absentia illos nō recipiet, vt in
alio casu dixi in textu , glo. ponit hic in fi. nō sic si sim-
pliciter debentur nō rōne defectus ordinis vel absentię,
vt in casu decre.si pp.s.eo.lib.de rescri.& j. de præben.&
tibi[*concesso*] tūc enim salua moderatione decre. p̄senti,
§.porrò.& de offi.ordina.ille percipiet fructus, cui nulla
ob.fictio.& de se conqueratur.qui tale beneficium rece
pit.¶In gl.per hoc,ibi,[*quidam*] hoc placet hic Archi.&
Ioan.mo.s.eo.cupientes.§.penul.in prin. opi.antiquorū
super hoc plenè no.s.eo.dudum.j.super verbo,vel in or
dinibus.& ibi,iustum textum , alias eadem argumenta-
tio fieri poterat de veteri iure,vt no.x.q.j. quicquid.in fi.
Ioannes Andreas.

ADDITIO.

a ¶Dispensatio.Quid autem sit dispensatio, & quotuplex.vide in Spec.
de leg.§.ix.& seq.& tit.de dispensat.& j.eo.& tit.de sent.versi. porro.
a.quæst.3.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia electi in curia non uacant in curia,sed ubi sunt.*

2 *Venditor tradens rem facit emptorem dominum , si ipse dominus est,alias sibi de euictione tenetur.*

CAP. XXXV.

COmmissa. Cū ex toto,no. p Goff.
ecōtra Host.in his, quæ
scripsi de app reprehēsibilis.super ver.j.quē,
facit etiam ſm Arch.ad quæstionem de il-
lo,cui commissa fuit eā decidenda.j.certum tp̄s, aliogn
remittatur instructa,ꝙ infra illum terminum etiam vl
tima die remittere nō possit,ꝙ si faciat.nō valebit remis
sio.nisi facta esset de consensu partiū, & dicit, ꝙ scriptū
inuenit p curiales,ꝙ sic seruat curia, & dicunt sic pnun-
ciatum p Inn.nō egebat Arch.hoc mēdicato suffragio,
ga hoc tenet Inn.de app.ī ti masti.& ibi plenè scripsi post
Ho,Igl.magna.ver.in vno tn̄ caueas, & illa quasi ad lite-
rā tractat Guil.idē tenens in Spec.de remissionib. §.vidē
dum.ver.hoc ēt est notandū.& ver.se.& vide, qđ dicā.j.
de offi.dele.cū plures.sup vlti.gl.Et de materia satis scrip
si post Inn.de app. super eo.ij.in glo. magna censenda,s̄
ſm Io.mo.ff.ad Vel.l.aliqū.in fi. & vide casum huius.l.
in sussra.s.eo. vbi periculum , super glo.no.quod soluit,
ꝙ ibi ab initio inefficax obligatio , sed hic ab initio effi-
cax collatio.Item ↄ ſm eum.ff.de aeq.hære.l. si quis ij.x.
res.ij.vbi dr̄,ꝙ institutus infra certum tp̄s adeat,alias al-
ter ei substituitur,prius moritur institutus , nō expecta-
bit substitutus diē.ipse Io. dicit , ꝙ non fuit ibi ↄdus vel
quasi ante obitum instituti,illo ergo mortuo frustra ex
pectaret substitutꝰ,sed hic fuit donū a principio validū,
& magnum est hīc veritatis primordium.ff.de le.ij.cū
filius.§.hæres , ſm Ioan.iudicas,ꝙ hæreditas non datur
ex die,vel in diē.ff.de hæredi.instit.l. hæreditas ex die. sed
pœnæ iuris & hōis ex die & in die statui possunt.necesse
est igitur diē expectari,vt cōmittatur pœna[*te volente*]er
go ipso volente potest,& est si. j.de reg.beneficium,vide
qđ dixi,de his q̄ fi.a ma.ca.ex ore.sup verbo, cōfirmatus.
[*Et possessionem.*] glossat decre.licet. ver.& j. pacificā,vide
qđ sup hoc verbo dicam.j.de p̄bē.licet.n. Et dr̄ pacifica,
q̄ nō turbat.ad hoc.xxiij.q.j.noli.ſm Arc.[*habuisti per te*]
vel aliū.s.de p̄bē.accedēs,& facit,qđ no.xcij.di.si qui.ſm
1 Arch.ſm quē pbat hæc lr̄a, ꝙ beneficia electi in curia
nō vacant in curia,sed vbi sunt,qđ vide no.in cle. vt lite
penden.si duobus.in glo.secus.Itē hic reprobatur, qđ te-
nuit hic in sua disputatione Guil.de Petra lata , qui dixit
filiū ignorantē parochialē ecclesiā sibi per patrē impe-
tratā,priuatū esse,si promotus nō fuit infra annū [*iusto
impedimento*]hoc glossat & supplet decre.licet. ver. ꝙ si q
sine exceptione priuabat nō promotū[*ludibrio*] est ludi-
briū,cū res digna re hīs ludo & ↄtēptu.ſm Pa. Archi.sa-
pientiæ.xij.ad finē,q ludibriis & increpationib. correcti
nō sunt,dignū Dei iudiciū experti sunt[*conferri*]ad hoc,
s.c.licet.post prin.ibi & alij ↄferatur.Arch. & ↄcor.ele.de
sta.mo.ne in agro.§.cæterū.in fi. ¶Prima glo.diuidit &
summat.¶Quinta glo.obiicit & soluit.¶Gl. quid si.quę
rit.ponit opi.& soluit.Iterum quærit & soluit. ¶Glo.sic
s.explicat & consulit.Vltima glo. ponit quæstionē.¶In
gl.v.ibi,huius legatum,vide de offi. delegati. prudētiam,
super.iiij.glo.¶In glo.qđ si.ibi[*lecta*] facta incontinenti
facta stipulationi inesse dicūtur.& ibi.§.versum.versum
2 dr̄,qđ durat versum,& ibi, ex empto. in prin.satis est,ꝙ
venditor tradidit rem , fecit.n.emptorem dñm , si ipse
a dñs erat,alias sibi de euic.a tenetur.& ibi.l.vlt.imputatur
mihi si diligentem pcuratorem dedi ad possessionē ap-
prehendendam , quam apprehendere neglexit. & ibi,
[*scimus*]circa finem,imputatur illi, qui pro nouo bn̄fi-
cio inuentarij elegit tp̄s deliberationis,quia si infra illud
non repudiet,vr̄ adesse,& tenetur insolidum. ¶In gl.sic
C.ibi.§.vbi aūt.vide de resti.in integ.c.vlti.super vlti.glo.
¶In glo.j.in fi.partes patent.¶In glo.facta.ibi [*commissa*]
ad hæc,de pęni.di.j.prædixerat,vbi de hoc.& s.c.cum in
veteri.in quarta gl,& ibi,Guil.videas,qđ ipse no.in Spec.
de obli.& solu.§.j.ver.quid si promisisti cen.vbi tenet cō
mitti,sed ante diē peti nō posse, & ibi [*insulam*] & siquis
cau.si cū.§.j.& facit.C.de dila.siue pars.de ap.significan-
te.& ibi[*existat*]quo ad casum nostrum sit efficax rō, qa
vlti.die posset obtinere dispensationem papalē vel epi p
modum decreti.s.proximè.in hoc tn̄.est opi. vt ibi dixi
sup gl.suā.& ibi[*inchoatum*]nō dico pfectū , & hæc est so.
lo.nota.ff.de ver.ob.stipulationes nō diuidūtur.§.fi.¶In
gl.quid si.ibi,quidam.Pe.de.s.c. cū in cūctis.& ibi.licet.
idē.ibi Arch.q dixit ibi,ꝙ non ob.decre. eū in cunctis.§.
eū vero,vbi requirit,ꝙ habeat administrationē ecclesia
sticorum bonorū,nam,vt ibi dicit , postq̄ hēt liberū &
quietū ius administrandi bona ad illam ecclesiā spectā-
tia, [illegible] factū est illi literę. Secus si iniuriosè turbaretur
super administratione,& sic loquitur.xcij.dist.si qui . hē

secundum

ſecundum eũ non ob de præben. ſi tibi conceſſo, quia licet decre.illa dicat primũ beneficiũ non vacare, non tñ negat illi, cui collatum eſt ſm.promoueri debere. & ibi[*regimen*]ſi vero poſſeſſionẽ habet regiminis, ſed fructus alteri debentur ad ipſ, tenet hic Arch.quod no.ĩ.de pben.ſi tibi conceſſo.in gl.ſi & ibi.dicit Gui. & hic Arc. & facit ad caſum.quod no.in Speculo,de arb.§ ſi.diſt.ii. Sed pone arbiter. & ibi[*non tenetur*]Arch.ad hoc alle. ff. de condi.cauſa da.l.quod Seruius.ff.ſi cer pe. l. nõ oĩs.in prin. C.de acq.poſ.l.nemo.C.de eu.c.l.poſt. pfectã.& ibi, ex empto.& l.ratio.& l.iul.§.poſſeſſionẽ.ff.de procu.Põ po.§.i.ff.de le.ii.cũ pater.in ſi.circa ſi.¶In gl.ſic ĩ.i ſi. Archi.alle.ĩ.de regu.iu.conſtat.& c.imputari.& ff.de annu.lega.l.Meuia.¶in gl.ſic.ŝ.ibi[*illo anno*]non videtur, ꝙ toto anno debuerit eſſe diligens,ſuper quo vide, quod dixi.ŝ.eod.proxi.in ſi.¶In glo.nanque.in fine.& ŝ. de conſan.& affi.tua.in ſi.

A D D I T I O.

a ¶De euictione. Venditor quando teneatur de euictione, & quibus caſibus poſſit venire contra venditionem, no. in l.ſi C.de euict.

S V M M A R I V M.

1 *Legato ſi aliquid arduum occurrat, licet nõ ſit expreſſe reſeruatũ, debet tamen illud ad papam referre.*

2 *Abbas exemptus poſtulandus eſt, non exemptus vero eligendus*

3 *Capitulum non poteſt ſede vacante alienare res, neque perſonas.*

4 *Ordinarius prouinciam exiens habetur pro priuato.*

C A P. XXXVI.

SI abbatem. [*Licẽtia*]Patet, ꝙ non ſufficit tacitus conſenſus ſm Arch.qui & inducit no.per Hoſt.de cleri.exc.mi.illud quod ſcripſi,de regu.licet ver.illa.de quo dixi in quæſtione prælati exempti ſuper regula,conſtat.ĩ.de reg.iur.[*tranſeundi*]non prohibet cõſenſum ſed tranſitum ſm Arch.alle.xxv.diſt.qualis[*archiepiſcoporum*] de his videbatur Guil. velle contrarium in §.nunc conſtituendum.in ſi.vbi conſuluit legato, ꝙ a confirmatione epiſcoporũ abſtineat. dicens ꝙ eccleſia Romana non libenter participat honores ſuos potiſſime in epĩs exẽptis,quod conſiliũ non procedit vt hic. & vide.quod de vicario archiepiſcopi dicã.ĩ de off. vic. c.vlti.ſuper gl.penul.præmittit & ibi in ver.legatus. igi-

1 tur quicũque ſtꝙ ſi occurrat aliquid arduũ. licet non ſit expreſſe reſeruatũ,debet legatus,illud ad papã referre.qd de patriarch.idẽ puto eadem ratione.ſaluo qd habes in extrauag.Bonifac.ſancta Ro.¶Prima gl.ſummat,& dicit,quid declaret.¶Secũda ſoluit quæſtionẽ. ¶Quinta gl.declarat,quod fuerit dubium,& reſpondet.¶Gl.quid ſi.quærit & ſoluit.dicit opi.Hoſt. reprobatam. & Cõpo. approbatã.¶In gl.quid ſi.ibi.l.vna.non credit princeps præfectũ ꝑtorio aliter iudicaturum, q̃ ipſe iudicaturus eſſet.¶In gl.ff.ibi l.4.loquitur de præſide prouinciæ.& ſequens.& ideo,de proconſule.¶In gl.prima ibi,vltra medium gl.vbi Ber.ſic loquitur, ꝙ reprehendi non poteſt.

2 Compo.vero ſimpliciter dicebat† abbatem exemptum poſtulãdũ,non exẽptum eligendum.& in ſi.& Gui.in Spe.ti.ij.§.ſupereſt.ver.ſed quid dices.& §.nunc oſtendẽdũ.ver. xxii.& in ſi.¶In gl.tertia in ſi.Idem lo.mo.qui dicit,ꝙ vacante ſede epali hẽc licentiã poterit dare cap.alle.de ma.& obe.cum olim.& ĩ.eo.ti.c.vno.facit,quod dicã.ĩ.c.is cui.Sed illud.c.loquitur,in adminiſtratore dato per papã,qui pleniorem poteſtatem habet,vt patet.ĩ.de ſup.ne.præ.c.vlti.in ſi.& ibi Archi.tenet contrarium ſequendo,quod no.in præ.c.cum olim.& xxiiii.diſ.c.preſbyteri. & lxxi.diſt.fraternitatem.in quibus oĩbus no. ꝙ

3 †ſicut vacante ſede non poteſt capitulum alienare res, ita nec perſonas,multum facit pro lo.mo.c.æquitas. & ratio decre.ſi religioſus.ij.reſpon.ŝ.eo. ſicut enim in alienatione requiritur conſenſus prælati, ita & capituli. & non exiſtente capitulo ſolus prælatus dat licentiã & trãſeũdi.fortius debet dare poſſe capitulũ non extãte ꝑlato propter rationem ibi expreſſam de expediendis ordinationibus eccleſiarum.cum longe ſit prolixius expectare ſucceſſorem,quam requirere capitulum,facit.ĩ.de off.delega.ſi is cui.item arg.de alienatione rei non procedit,tum quia illa non expeditur ſine conſenſu & tractatu ſolẽni.xij.q.ii.ſine.ĩ.de rebus eccle.nõ ali.dudum. ſed iſta expeditur vel per ſolum prælatum,vt de renunc.admonet,vel cum conſilio capituli,vt præ.decre.ii religioſus. Tum quia in locum rei alienatæ non ſic eſt parata res alia, ſicut in locum tranſeunti habebitur ſucceſſorum forte vtilior priore,bene facit etiam pro hac opi. quod dixi de renun.admonet.ſuper gl.ij.vbi dixi, etiam epiſcopis viuentibus tales ſine licentia tranſire, vt quaſi generaliter de facto ſeruatur.item pro lo.mona.facit,de inſti.c.i.& quod ibi no.ŝ.de hære.ad abolendam.in ſi. & quod ibi ſcripſi.& cle.de hæ.iuſtorum.& c.ſequen.Ad. c.presbyteri.reſpõdetur,ꝙ ibi nulla fiebat alienatio nec a ſede epiſcopali,nec ab eccleſia,cũ ex textu pateat,ꝙ eccleſia ſancti Eleutherii erat in dyoce.epiſcopi.& ille Iulianus erat diaconus eiuſdem eccleſiæ,in qua aſſumebatur in presbyterum. Miror ergo, quomodo in hoc aliquis notet alienationem.præterea ſi illud c. intelligatur ſolum de collatione ordinis, quod ſonat litera dicens, dyaconum honore presbyteri decorandum. nil ad propoſitum,idem ſi dicatur,ꝙ collatio illius loci & presbyteralis beneficij ſpectabat ad ſolum epiſcopum. Ad ca. fraternitatem,reſponſio triplex eſt.prima,ꝙ non ſequitur,ſi petitum fuit a papa,ergo capitulum non poterat do inſtantiã,de fi.presbyte.lucras.de verb.ſig.c.vlt.vel ſicut eccleſia illa hoſte faciente non habebat epiſcopũ, ita nec capitulum.vel capitulum ibi licẽtiã denegabat. & ideo oportuit papam adiri.dixit & loa mo.ꝙ ſi ad proprium epatum eligitur Abbas non exemptus, nullius licentia requiritur,cum nõ alienetur,ſed fiat de filio pater.Sed ſi eſſet exemptus,tunc alienatur. vnde papę, vel legati licentia requiritur,vt hic.¶In glo ſi enim.in fine,

4 idem Archi.qui dicit hic, ꝙ † ordinarius prouinciam exiens habetur pro priuato.ff.de offi.pręſid. l. iii. & ideo non habet poteſtatẽ iudicandi,vel iuſdicendi. ff.de iuriſ om.iu.l.vlti.& ſic ibi ſedere pro tribunali non põt. ix. q. ij.epm.vbi de hoc.facit.xi.q.i.ſi quiſq̃.ac.xcij. di. ſiqs epũ. ff.de bo.auc.iu.poſ.cũ vnus.§ pe.& de hoc.ŝ.de off. lega; nouit.vbi no.an declarare vł excõicare poſſit.recitat cũ Arch.opinionem Vin.quã vide no.in cle.de fo. ꝯpe.q̃ uis.in gl.olim.¶In gl.quid ſi.ibi,quod ſic. ad hoc quod no.ĩ.de offi.leg.c.i.& ŝ.c.cupientes.ſuper verſ. immediata.non ob.quod dixi de feri.ca.ii.quia ibi exprimebatur in iuramento de Romano Pontifice.ad hoc.ŝ.eo. de reſcriptis ſi gratioſe.¶In glo.legationis.ibi, quia diligẽtia. & de offic.leg.licet.¶In glo.vlt.ibi.ꝙ tranſlationem.Archi.all.quod no.xciiii diſt.c.ii.

S V M M A R I V M.

1 *Compromiſſarij ſi ſint plures, & maior pars eligat ſcienter indignum,licet minor pars eligat dignum,poteſtas redit ad compromittentes.*

2 *Emptor dolo carens de dolo non tenetur.*

3 *Procurator nocet domino omittendo,non committendo.*

4 *Eligendi poteſtas ſi eſt alicui commiſſa, an electo renuente alium eligere poſſit.*

5 *Impoſſibilitas iuris eſſe ibi dicitur, vbi eſt impoſſibilitas facti.*

C A P. XXXVII.

SI cõpromiſſarius. [*Defuncto*] tunc prius cõpetit eligere,vel compromittere.viij.q. i.c. j.& iii. Et licet prius capitulũ habeat poteſtatem eligendi in habitu,non tñ in actu,vt dicit Arc. all. quod no.Vinc.ŝ.eo.bonæ.ii.[*negligenter.*]i. abſque legitimo impedimento.xxviii.diſt.de Syracuſanę.ŝ. eo.cũ ex eo.in ſi.& ca.commiſſa.§.porro.Archi.[*prouidendi*]facit ad ea quæ ſcripſi.ŝ.eo.ne pro defectu.in ſi [*tranſtulerant.*] ad hoc iii.q.vii.in grauibus,cum concor.primæ gl. Ar-

1 chi.[*Indignum*]ſi plures† ſunt compromiſſarii. & maior pars eligat ſcienter indignum,licet minor pars eligat dignum,redit poteſtas ad compromittẽtes, vt ſcripſi poſt

Com-

Cōpo.ī.c.ga propter.sup ver.de pastore & post Hos.ī.c. cū in iure.in vlti.gl. Ipsius ꝯpromissarii eis ꝯpromittentibus[*habuerint*] tunc enim alienam culpā suā faciunt, vt legitur & no.j.q.iiij.iā itaq;.ad id.ff.de condi.indeb. si procurator.xxij.q.v.si quis te. Sed di. quid prodest. indignus indignitate expsa in concilio cū in cūctis. De hoc plene dixi in quæstione canō. Mutin. super regula odia. ī.de reg.iur.& vide.ī.eo.ti.bonæ.j. super versi. indignos. [*actore*] approbat, quod no.Host.ī.c.cām.ſ.ꝙ pena locū habeat ēt in ꝯpromissario[*suspendit*] reseruata tñ sibi sustentatione si egeat.fm Archi. & no.ī.eo.cū Vinton.in gl.no.ꝙ in fi.ar.contra.ī.eo.gñ ali.§.illos.ibi.aliquid percipere.Arch.[*peccauit*] propter quod peccatū punietur. ī.eo.perpetuc.in fi.& dicit Arch.ꝙ ex quo eps non tenetur ad penā statuā, punietur alias arbitrio iudicis.de off. dele.de causis.remittit ad no.de tran la.c.si.in fi.lu illa. ꝯ. c.iii.ibi soluitur in gl.aliud [*impugnans*] nil dictū de appellatione, ēt facit ad no.in cle.de procur.non potest.in gl. antepe.¶ Prima gl.summat & dicit qd declaret ¶ Secūda,tertia,quarta soluūt tres quæstiones.¶ Quinta gl quęrit & soluit.¶ Gl.poterit.primo ratione reddit, notat & remittit.Secundo obiicit & soluit. Tertio quærit & remittit.¶ Gl.in hoc.& sequens ostendit, quid approbat, & quid reprobat.¶ Glo.approbātur,ponit, qd approbat & reprobat.scđo casu determinat, & subdit duas opin. ¶ Gl.in fi.de rescrip.per contrarium.& soluit.¶ Gl.ꝯ.ī.si gnat ꝯrium & remittit.¶ Vl.gl.quærit & solun.¶ In gl. potterant ibi[*vsu*] vide de pr.scr.diligenti.super gl.& ita. ¶ In gl.trahitur.ibi.detecu.sequitur,quid vel iussit, vel mādauit,vel ratū habuit.& ibi semp q.§.14j ratū habuit.qd gestū ē, tenet̄ mādati.¶ In gl.approbātur.ibi.§ vlt.Si stipulatus sum illud aut illud dari, licet tibi voluntatem

a mutare.¶ In gl.xxiiii.ibi eleganter.† emptor dolo carēs. de dolo nō tenetur.& ibi.si quis seruo.vide in regula nō debet.in j gl.& ibi.fancimus.vide de his quæsi. a maio. par.quæsitū super vlt.gl.¶ In gl.vlti.ibi l.vlt.in fi. vide de dolo fine.super vlti.gl.¶ In gl.j.in fi.& quod no.Host.in summa,eo.ti.§.fi.& sunt duæ partes. prima determinat certos casus dubios circa penā priuationis.secunda ibi, porro alios circa poenā suspensionis.¶ In gl. alias nō. in fi.quidā resistunt huic glo.dicentes, ꝙ quia negligentia fraudulosa fraus & dolus est iudicabit vt de dolo, & locus erit ver.sequēti,vt hoc casu redeat potestas ad compromittentes,sed hoc est absurdum. vt statim sequitur in gl.poterat.& dicā sup.c.¶ In glo.punīuntur. in fi.ff.de min.cū mādato.in fi.¶ In gl.poterant.ibi,totum ips, sic ēt respondetur ad id,quod opponitur capitulū impeditū per prātē in ꝯpromissariū translata, quā reuocare nō pōt re non integra.ī.c. in causis. ergo tempora sibi non currunt,de concef.præben.quia diuersitatē.]dederūt enī sibi ipedimētū,qd præuidere potuissent,vt in gl.facit.ff.si quis cau.l.ij.§.quod prædiximus.& procedit,ēt si cōpromissarij fuissent donatarij.Quo casu dixerunt quidam, & male fm Arch.ꝙ si capitulū esset postea plurimo impedimento detentū,ita ꝙ eligere non posset,excusantur illi donatarij.si non eligunt.j.ips.& ibi [*negligentia*] dolo nō vt sequatur, ꝯ dolū enim præuidere non potuerunt.

3 itē † procurator in omittendo nocet dño,& non omittē do.C.de acq.poss.l.fi.Vnde sumitur diuersitatis huius rō fm Arch.& ibi gl.vlt.Arch.alle.de appel.c.sępe.in prin.& facit.ff.de fundo do.si fundū. nec enim capitulū plꝰ tpis dare potuit,ꝙ haberet.ī.de do.post diuor.ret.nupt. & ibi vsu.& ff.de diuer.& tēp præ.l.j.§.fi. Arch.& ibi.si tū, & in cle.de app.quādiu.& ibi.in prin.& hic Arch. ¶ In gl. hic olim.in fi & de hoc.j.q.vij per illicitum.¶ In gl.approbātur.ibi Host.Inn.& Cōpo.qui idē dixerunt e.ti. in causis. in fi.& ibi.in prædicta.& Arch.hic & ibi.§.vlti.& ff.de le. j.l.serui electione legata,semel tm optare possumus, &

4 terminatur,quod ibi no.Dy.de eo† cui commissa est eligendi alicuius officialis potestas,an electo renuente aliū eligat quo ad terminos multa starferunt legistæ per Cy C.de contrahen.emp.l.fi.in pe.& vlti.quæstione.& ibi.L.

ij.iii.& iiij.Et ibi.fieri electio.alias secus.eo.ti.apud Austriū.in fi.ij̄ ꝯ,quia ēt vbi a iur.defertur, variare nō licet. ff.de serui.si cui.ff.de tributo. quod in hærede.§.eligere. dicit Arch.ꝙ est via brocardica,vide,quod dixi.ī.eo. de rescrip.gratia.super vlt.glo.Et ibi.quidā Lanc.& Pet. de san.ī.eo.cām.& Abb.hic recitat.ī.c.quia propter.& ibi. [*eligere*] quia adhuc non est prouisum.¶ In gl.approbātur,ibi,in notuit.in gl.sic ergo.& in fi.Cin his, qui eligūt p secularis potestatis abusum.¶ In gl.dicebat.ibi,ꝯriam. idē Pe.de sa.¶ In gl.quia.in fi.vij.q.j.nouatianus.¶ In gl. vlt.ibi[*& puniri poterit*] idē lo mo.alle.ff.de pœnis.l.t.ad fi, ff.de in ius vo.l.fi.facit.ī.de mille.c.ij.cum concor.& vide,quod de ceco dixi.ī.de re.iu.nemo pōt.in prin.qō nis.& in fi. Arc.hic dicit,ꝙ si habet alia beneficia suspēsus erit ab illis,quasi vbi propter facti impossibilitatem nō pōt locū hēre restrictio.habeat locū pęna lata,vt verbū sonabat. Et hac rōne dicit tūc ad extraordinariā nō

5 recurrēdū,all.ꝙ vbi † est impossibilitas facti,dr̄ esse ipos-

a sibilitas[a] iuris.ff.ꝯ fnīx sine ap.re.l.fi.ff.de condi.inst. si filius,nec ob.si dicas,ꝙ id grauius puniri offendentē eccle

b siam alienā ꝙ propriā.dicit enim, ꝙ hoc inducit[b] impossibilitas & lex scripta. puto standum gl.quia aut dicit hoc declaratorium,aut noui iuris editorium,primo casu planum:scđo casu dico ex iuribus huiꝰ editionis esse perinde ac si in concilio verbum indiffinitum prolatū fuisset sic specificatum, quo ad tps subsequens loquor. Sed planum est,ꝙ si talis expressio esset in concilio, nō esset locus illi pęnæ:ergo nec erit i casu, sed imponetur arbitraria.& facit,quod no.de rescrip.Rodulfus.ī.de rescrip.c.ii.dico tamen, ꝙ satis æque iudex arbitrabitur, si illum suspendat ab æquiualenti beneficio.

ADDITIO.

a ¶ Impossibilitas iuris. Adde,quod habetur in spe.de aduo.§.4.ad euidētiam l.non dubium C.de testa.lib.us.xii.q.ii.fine exce.Bal.in consi.inci. in Christi nomine amen.

b ¶ Et quomplex sit impossibilitas. Bald.in l.cam quam. C. de fideic. & Bar.in l.i.ff.de cond.insti.

SVMMARIVM.

1 *Constituens non debet constituto dare mandatum iurandi, q ipse cō stitutus credat &c.*

C A P. XXXVIII

PRocurator. Duo ponit, quæ requiruntur in procuratorio ad appellandum in casu decre. vt circa. fm ibi.habeat,quia ad appellandū. no quia non dicit ad prosequendum appellationem iam factā, de quo loquitur Guil.in Spe.de procur.§.j.versi. sed pone ꝙ,& versi.seq.[*in eorum animas*] per hoc dicit Arc. tollit dictum quorundam curialium, qui dicunt pronūciatum,ꝙ non est satisfactum constitutioni.vt circa. nisi iuret procurator se & dñm credere &c.alle.in arg. ff. de dam.infec.qui bona.§.si alieno, non ergo requiramus vltra id,quod hic exprimitur.alle.xcvi.di.vbi nam. Sed tn dic,ꝙ decre.ista non da: formā appellandi, vel iuran

1 di,sed formam procuratorii,in quo certum est,ꝙ † cōstituens non debet constituto dare mandatum iurandi,ꝙ ipse constitutus credat &c.Cum ergo litera decre. vt circa.requirat,ꝙ appellantes iurent,& procurator appellet,videtur ꝙ etiam in suā animā iurare debeat. posset enim credere contrarium eius, quod credit constituens.& bene facit.ī.de iura.cal.c.ii.§.i.ante factum hic teneas.post factum piū esset tenere cum Archi.& se illos.sin quorum animas iurat fm Arc.qui inducit no. per Inn.ī.eo.li.quia propter hoc.§.illud.in gl.super hoc. ver.item dicimus quod procurator.¶ Prima.glo.soluit duo dubia.¶ Glo.per hoc dicit.q.solutam.¶ Glo.no credo,respon.per q.& soluit.¶ Glos. pen.reddit rationem; ¶ In gl.ibi in iudicio.istud non est de tex. legis. ¶ In gl. iii.in siudem Archid.¶ In gl.iii.in fi.& hic posset repeti, quod no.ī.ti.proxi.c.vno. super ver.decretero.multis,eū videbatur olim,ꝙ sufficeret procuratorium. cum man dato

dato opponēdi crimina & defectus & parandi oē iura
mentū in animā constituentis.alij dicebāt, q debebāt
exprimi crimina in procuratorio . sed non erat necesse
exprimi circunstantias.& hoc cōiter tenebatur , & pro
tanto dixit decretio.Hoc scias,q in casu,quo locū non
habet decre.vt circa.s.e.per cle.eo.ti.constitutionē, nec
locus est huic decre.licet ꝯtrum fuerit olim in disputa-
tione terminatum.s.q sine speciali mandato non tene
ret appellatio,quā procurator interposuerat ab executo
re,ne suæ prouisionis prætextu dñs suus molestaretur su
per possessione beneficij,quod canonice fuerat adeptus.
¶ In glo.in plurali.in fi.Arch.idem. ¶ In gl. non credo.
in fi.facit cle.eo.ti.de procur.c.ij.¶ In glo.pe.ibi,procura-
tor.ergo.sup.inquantum procura.

S V M M A R I M.

1 *Obligatio fideiussoria,quæ accedit principali potest præcedere prin*
cipalem.non tamen ipsa accessoria vsquequaque nata erit an-
te principalem,

2 *Iurisdictio delegata an possit esse in pendenti a parte.*

3 *Ius quæsitum electo per publicationē scrutinij an vitietur ex pro-*
tractione electionis post collationem.

C A P. XXXIX.

SI confirmationem. Nō di-
uiditur
[*electionis*] idem in confirmatione sniæ,pri-
uilegij,donationis,statuti,transactionis,vel
pacti,cu iu eadē ratio,nā ēt talia confirmari petuntur,
de confirma.vti.vel inuti.bonę.de re do.constitutus . de
deci.dudū.de præbē.significatum.m.de transac.c.j. de pac.
c.ii.& iiij [*Potestatem*] quærit ioa.mo. si metropolitanus
delegauit,dū vacaret ecclesia cathedralis , confirmatio-
nem,vel infirmationē electionis in ea fiendæ, prout de
iure fuerit,& postea fiat electio,super cuius confirma-
tione delegatus procedit, an processus valeat , arguit q
non per decre.vlti.de rescrip.& ff.de iudi.l. non quēad.
vbi dicit esse casum,nā ibi ponitur differentia inter iudi
cia & contractus & obligationes eorūdem principales,
1 vnde obligatio fideiussoria,quæ accidit principali , pōt
præcedere principalem,non tamen ipsa accessoria vsq;
quaque nata erit ante principalem.Sed erit in pendēti .
secus in iudicio.i.potestate iudicandi,sic ibi sumitur. si-
cut & in l.iudicium.ff.de iudic.quā iudicandi potestatē
debet præcedere existentia causæ,cui adhæret commis-
sio,sicut sui accidens.Ostendit hoc per naturalem ratio
nem.nam esse album præsupponit esse per naturā sub-
stantia est enim prior natura omni accidenti. sic & in
esse moris.nam bene viuere præsupponit viuere.nā gra-
tia,quæ habetur beate viuere,non destruit naturam,sed
perficit,ergo eā præsupponit.oē enim perficiens præsu-
ponit perfectibile.alias.non haberet in quid ageret . sic
dicit in esse rationis,vt est commissio negotij,cū enim
committere sit causæ cognitionē indagare.& hæc inda
gatio per esse rationis præsupponat causæ existentiā , q̄ i
qōne proposita rpe cōmissionis per archiepiscopū factę
nata non erat.ergo non valuit,all.ff.quod cuiusque vni.
nō eorum.§.sed si.ita dicit ēt id bene probari per decre.
Romana.j.de off.or. in ij.& iii. respon. nā citatio , q̄ est
exordiū actionū instituēdarū,insti.de pę.te.li.§.vlti. de-
bet fieri iure iam creato.s.e.bonæ.ii.in fi.fortius & com
missio ſm eum.hoc fortius,ego non capio.pro Ioanne
tñ facere vr,eo.ti.cū concessa.& de rescript. literas. & s.
de eccle.ędi.ad audientiam.ii.in fi.cum cōcor. & de cō-
cei.præ.c.vlti.in fi.& j.de off.leg.c.pe.§.vlt.sans potest di
ci contrarium,cū delegentur futura negotia per vniuer
sitatem causarum.j.de hære.per hoc.ff.de iur.om.iu. l.so
let.& l.seq.& quod licet in toto & in parte,vt ibi.& s.de
off.le.pastoralis.§.j.delegātur ēt p priuilegiū. j. de priuil.
c.j.§.& ad ipsum.decre.vlt.s.de rescr.duplici rōne. nō ob.
primę qa ibi præiudicatur ordinaria ptāti.hic non,quia
ordinarius.cuius erat cognitio,ꝯmittit.itē ibi nō exten-
ditur ad futura.qa de his nō cogitatū.hic vero cogitatū
& expressum.& sic ēt respondetur ad cle.lras.lex non quē
admodū,non ob.Quia verū est,vt ibi no.q iudiciū,qui
est actus triū personarum iudicis,actoris,& rei, non po
test esse in pendenti,non sic in iurisdictione,vel eius cō
missione,vel delegatione , quæ nec est iudicium. vel de
actis iudicii , vt scripsi post Inno. & Host. de proba. qm̄
in gl.ma.ver.alii dicūt.& q̄ de sui natura datur ēt ad fu-
tura,qđ patet in ordinario.& est ēt in pēdenti in delega
to pp clausulas generales alternatiuas ꝯditionales,vt pa-
tet de rescrip.c.pastoralis.ad fi.& facit,qđ ibi no. in vlti.
gl.& ad idē.eo.ti.s.eo.lib.c.ii.& j.de offi.dele.cum plures
2 cum si item q † iurisdictio delegata possit esse in pendē
ti a parte,de fo.competenti.licet.& c.ex tenore.de rescri.
ceterum.& c.ex tenore.& c.ex parte.s.& c.si autē. & ca.
plerūque.de resti.spo.audita.sic & procur. datur etiā ad
futuras.s.de procu.non iniuste in prin.licet secus in de-
creto actoris,vt præ.§.sed si ita.vel aliter soluitur , vt ibi j
gl.qđ dr̄ pcedere debere existētiā cāæ, fateor quo ad exer
citiū iurisdictionis ꝯmissę,decre.Romana.de qua vide,
quod ibi dicā super gl.certus.prohibetur ꝯmissionē fu-
turarū appellationū nō simpliciter,sed in dioceſi suffra
ganei,sup quo fundatur phibitio,vt ibi patet in prin.&
dicam ibi in prima glossa. ibi etiam est causa subdito
rū suffraganei,hic vero ipsius suffraganei,plus dico,q fa
cit p,cū id permittat,vbi id habeat consuetudo . ergo id
agere non est ꝯ rei substantiā,quia id non posset consue
tudo,vt no.s.eo.lib.de consue.c.ii.in cle.e.ti.cum ꝯcessā.
est ratio ambitionis,quæ hic cessat.in decre.vlt.de ꝯces.p
bē.§.vlti.fraudabat ꝯsilium latera.hic vero expediri pōt
per hoc citius ecclesiæ ordinatio , vt si archiepūs se habe-
ret necessario absentare.& forsan vicari⁹ eius ad talē cau
sam sufficiens non esset, fateor tñ, q etiam abusus esse
posset in tali commissione , q̄ ex causa non ex primo,
ne doceam malignari,fortius autem in epō sic commit-
tente pdicta procedunt nunciari per competentē iudi-
cem aditum per appōnem vel q̄relam[*si sic*] suppleri
pōt maxime,quia etiam canonica, licet ex alio capite
irritetur,non tñ ex prædicta snīa canonica. hic tractat
3 Ar an † ex protractione electionis post collationē vitie
tur ius quæsitum electo per publicationem scrutinij, de
quo dixi.s.e.publicatio. in x.q.¶ Prima gl.summat & al
leg.duo antiqua iura.¶ Gl.iii.ponit v.exempla.¶ Vlti,
gl.no.quærit,& sol.¶ In vlt.gl.ibi,hoc.n.§. j. hanc.& l.si
præses.vide in regula in pœnis.& ibi.si ex testō. vide de
cau.pos.cum ecclesia.super glo.hoc sumptum.¶ In gl.j.
in fi.& est huius iuris ratio ſm Io.mo. quia in separabi
libus inutile adiectum non vitiat , quod erat vtile, de
hoc,j.de reg.iu.vtile.

S V M M A R I V M.

1 *Capitula , quæ vacationis tempore male ministrāt bona commu-*
nia,peccant,tñ non incurrunt pęnā constitutionis,c. quia sæpe.

2 *Iactura & damnum differunt.*

3 *Pœnitens celebrare non potest ante finitum tempus suspensionis a*
canone.

4 *Obligari nemo potest ad impossibile.*

5 *Monachi delinquens conueniendus est non ecclesia.*

6 *Furtum committitur frequentius in modicis,quàm dolus.*

7 *Iniuria ecclesiæ non remittitur per prælatum.*

C A P. XL.

QVia sępe. Diuisio super j.glo. & hęc
dictio sæpe, duas, vel tres vi
ces comprehendit,in Aut.de test.§.quia re-
ro,vbi no. Arc.facit.xxv.q.ii.ita nos. in prin
cip.& quod ibi no.Sed de hoc non interest,quo ad hūc
casum[*capitula*] forsan hoc respicit ecclesias seculares.s.
c.cōgregato.in prin.Et q de conuentu sequitur,respicit
regulares.s.de sta.mo.c.ii §.vlt.in prin.[*dimissa*] de distin
ctis loquitur non de cōibus ſm Arc.quid alias,vide no.
in cle.c.ii.statutum.in iii.gl.fatetur ergo Arc. q morta-
1 liter † peccant capitula,quæ vacationis rpe male admi
nistrant bona cōia,pœnam tamen huius constitutio
nis,

nis quæ de ipsis non loquitur, non incurrunt, ꝙ bona
cõia administret collegiũ, probatur. ff. qđ cuiusque vni.
sicut. §. ŝ. deinde. re. ca. ij. ne se. va. c. j. & qđ ibi no. Inn. [*ob-
uenientia*] vñcũque in cle. eo. ti. statutũ. & ŝ. eo. vbi pericu
lũ. § promissionis [*reseruari*] ita ꝙ intacta successori red-
dantur, vt in c. nõ licet. qđ all. gl. Sic & possessor hr̃ditaris
ipsius bona ꝯseruare nõ dẽt dissipare. ff. de pet. hæ. diuus.
in prin. idẽ in curatore bonis dato. ff. de mu. & ho. l. j. §.
vl. [*custodes*] ergo custodire debẽt nõ ꝯsumere. ff. vt in pos.
le. is cui. & de talibus debẽt futuro successori plenã red-
dere rõnẽ. j̃. de cle. ægro. c. vno. §. pe. ƒm Arc. [*occupant.*] i.
distrahunt, & ponitur in mala parte. de hoc. ŝ. eo. gñali
[*surripiunt*] sic. xij. q. ij. de laicis. & expone. i. latẽter rapiũt,
siue tollunt. xij. q. v. sicubi. Sed dam. vj. ponitur pro falsa
suggestione. ibi, princeps & satrapæ surripuerunt regi, di
lapidabant, indifferenter vel prodigaliter erogãdo, & pp
hoc ẽi plaius deponit. ŝ de sta. mo. ca. ii. in fi. [*consumunt,*]
necessarias ergo expensas, puta in salario officialis p eos
fieri nõ prohibet ƒm Arch. qui inducebat, qđ no. in cle.
a c. ti. statutũ. in fi. j. respon. [*iacturam*] differt a dãno, q̃a † ia-
cturã patimur scientes, & vltro, vt patet in his q̃ pp tẽpe-
statẽ res suas iactãt. j. q. vii. dispensationis. ff. ad l. ro. de iac.
l. j. & ij. Dãnũ vero fit nobis nescientibus, ad id. ij. q. i. in pri
mis. de iniu. olim. & c. in nostra. ff. ad l. aqui. l. i. C. de iur.
a l. dñm. Et dr̃ dãnũ a diminutione ᵃ patrimonij. ff. de dã.
infe. l. iii. & hoc respectu iacturã icludit [*ausus*] quasi pra-
uã audaciã. eo ipso. i. sine alio hoĩs adminiculo [*& benefi-
ciis*] q̃d operetur in monaco hæc suspẽsio, dicit hic Arc.
id quod scripsi post Inn. & Ho. de simo. dilectus ij. suspẽ-
si. ŝ. e. ver. prouisionis. & ŝ. e. vt pteritæ. & xvi. q. vj. placuit.
sic & hr̃s punit̃, vt nõ detrahat quartã ĩ re, quã subtraxit.
ff. de his, q̃b. vt indi. l. rescripta. ff. ad l. Fal. l. Pau. in auth. de
hær. & fal. §. vt hic nobis. idẽ in legatario, q legatũ pdit,
si rẽ legatã subtrahit. ff. ad l. Fal. l. i. §. i. C. de le. l. nõ est du-
biũ. ¶ Quærit Arch. an si isti sic suspensi ĩ suis ordinibus
celebrant vt prius efficiantur irregulares. arguit ꝙ sic, ꝙ
pp crimen sunt suspensi, & sic celebrando fiunt irregu-
lares. j̃. de re iu. cũ æterni. j̃. de sen. excom. c. j. ad finẽ. ante
3 † finitũ enim tp̃s suspensionis a canone ẽt pęnitens cele
brare nõ p̃t vt ibi, q̃a in hoc nõ ad certũ, sed indetermi-
natũ tẽpus suspenditur. s. quousq; pęniteat. vr̃ aliq̃bus, si
celebrat, ñ sit irregularis. huic ob. ij. q. v. presbyter. vbi ad
suspẽdentis arbitriũ dẽt satisfacere. Arc. dicit, ꝙ ibi loq̃-
tur, qñ sñialiter est facta suspẽsio hoĩs, nõ forte iuris. vñ
dicebat Inn. ꝙ potius videbatur sñia Dei, q̃ canonis, qñ
suspẽdebatur, quousq; satisfaciat, vel quousq; pęniteat,
quare licet post pęnitentiã celebret, & si prius celebra-
ret, irregularis non esset, vt no. ipse in decre. si celebrat. &
dicit Arc. ƒm hoc dici posse, ꝙ tali suspensione durante
eligãt p̃sonã idoneã, ex hoc electio non irritabitur, cum
hoc non sit iure cautũ, nec ob. iura, q̃ videntur ꝯ̃ria, quia
intelliguntur de excõicatis, suspẽsis, vel interdictis ab ho
mine, vel a iure, quod non est hic, vt dictum est. Subdit
ẽt Arc. ꝙ decre. ista fauere vr̃ opinioni dicentiũ tales ra-
ptores excõicatos p. c. xii. q. ii. de laicis. vbi dicit, anathe-
ma ꝓlatũ est. Sed Hug. & Lau. exponũt. s. ꝯstitutũ est, vt
pferatur, qđ probant p versi. ibi. si quis post. ad idẽ ca. q.
hæc huius. in fi. & nõ licet, vel loq̃tur. c. de laycis. qñ lay-
ci indebite occupãt bona prælatorum defunctorum, ꝯ̃
quos anathema prolatum est. & ibi dr̃ excõicetur, respi-
cit actũ denunciationis. plene ꝯcor. de offi. deleg. venera-
bil. j. de cẽ. q̃q̃. de sepul. c. i in fi. 2. q. 1. per totũ. iũ vt dicit
Arc. hoc intelligebatur. & si nõ fuisset adiectũ, q̃a verbũ
restitutionis plenã habet significationẽ. ff. de vsur. videa-
mus. §. in Romana. & in verbo, restitutionis oĩs vtilitas
actoris ꝯtinetur. ff. de ver. sig. cum prætor, probat hoc de-
cre. j̃. de censi. q̃q̃, coniuncta cum decre. cle. vlti. eo. tit. vt
ibi no. in gl. pen. [*restituerunt*] in monaco hæc pęna com
mutabitur in corporalem, qua perfecta intelligetur re-
stituisse, & constitutioni satisfecisse secundum Arch. al
4 le. ꝙ † quis ad impossibile non potest obligari, de regu.
iur. non potest. Ad primum adducit. 14. q. 6. c. i. & quod
5 ibi no. nam † monachus delinquens conueniendus est
non ecclesia, sicut seruus, qui deliquit, & non eius dñs.
C. de nox. l. pe. & vlt. ad hoc. 3. q. 4. nulli. & 21. q. i. de perso
na. & quod vtrobique no. Et quod no. ff. de offi. procõsu.
obseruare. §. proficisci. in gl. i. in fi. Et quod no. Inn. de pri
uil. cũ olim pp. in glo. & male. & monacus dr̃ seruus. 54.
di. multos. & no. xii. q i. nolo. in gl. nũquid. ꝙ ergo de ser
uo dr̃ & de monaco dici põt ƒm eũ. ¶ Glo. prima sum-
mat & obiectionẽ soluit & remittit. scđo quærit & sol-
uit, solutionẽ reprobat. ¶ Gl. aliud. alle. duo iura diuersa,
de diuersitatis ratione quærit, & soluit. & solutionẽ iusti
ficat. ¶ Gl. non credo. respon. per. q. ¶ In prima gl. ibi [*vel
latis*] & primo narrat factum reprobum. secundo moti
uum. exprimẽs illud punit. ibi. nos ipsorum. tertio tollit
obstantia ibi, nõ obstantibus. Et ibi ad titulum, quia ad
nullã de illis partibus, quas distinxi sup rubrica de cle. ŝ.
¶ In gl. lxxv. ibi illud. & c. hæc huꝰ placiti. ibi [*relatiuum
qua*] & est si. ŝ. de præben. pro illorũ. ibi. quod prouide. vt
ibi dixi, & ibi Arch. contra & Io. mo. in additione, cum
capitulũ vt administrator legitimus alieno noĩe admi-
nistret, ꝙ si suo facere vellet, malefidei possessor esset, q̃
non præscribit. j̃. de reg. iur. possessor. ¶ In glo. prouidebi
tur. in fi. idẽ Io. mo. j̃. in glo. aliud. ibi [*in beneficiis*] vide, qđ
notaui in cle. de pęnis cupiẽtes. in gl. nota nouã, ad finẽ,
& ibi opponit [*propter latrocinium*] ƒm Arc. qui all. 87. di.
ĩ religiosum. 23. q. 3 iustum, & 25. q. i. violatores. ff. de in.
incẽ. nau. l. 3. §. senatꝰ. Io. mo. dicit, ꝙ hic peccat vt iudex,
vel administrator legitimus. ibi peccat vt priuatus. ¶ In
gl. ipsis ibi [*erat*] Arch. repetit, quæ dixi post Inn. & Ho. de
ęta. & quali. cũ bonæ. & vide, quod no. in cle. de deci. c. j.
in gl. sic suspẽsis. ¶ In gl. ẽt. ibi [*omni*] recitat hic Arc. opi.
Hug. q dicebat, in restitutione tã modicũ forte attendẽ
dum est in paupere, sed non in diuite. Sed Lau. simpl̃r
dicebat, forte in talibus tam modicum nõ ponderãdũ.
hoc notant. 3. q. 1. c. 1. Et in fi. idem Arc. alle. ea. cã. q. ii. si
episcopus. ibi. integerrime. nõ ob. ꝙ inter coniunctas p
sonas nõ curamus de modico. ff. de impen. in re. do. fac.
oĩno. de do. inter vi. & vxo. vtrũ, quia hoc modicum de-
linquentium & quia talia frequẽtabant, facit, quod no.
6 ff. de dolo. l. ꝙ † frequentius committitur in modicis fur
tũ, q̃ dolus. ¶ In gl. no. credo. ibi [*sufficere*] idem Arch. ƒm
quem non prodesset prælati remissio, vt hic verba sic su
7 mãtur amare in odiũ delinquentiũ, alle. quod no. de † in
iuria ecclesiæ, ꝙ non remittitur per prælatum. 23. q. 4. si
is. de sen. excom. cum desideres. & c. cõtingit. & quod ibi
no. Inn. item dicit, hic est pęna iuris. quæ nõ tollitur, ni-
si per illum, qui induxit. remittit ad ea, quæ dixit. ŝ. eo. c.
j. in fi. pro & contra. ŝ. de rescri statutum. §. si quid. cum
concor. ¶ In gl. multum ibi [*gallicanus*] memor sum an-
te hanc decre. illatum partium socios habuisse, qui dice
bant, canonicatuum suorum redditus duplicari, cum
vacabant ipsorum ecclesiæ.

ADDITIO.

a ¶ A diminutione patrimonij. Adde hic, quæ refert Card. in cle. j. §. ciui-
tas. de pęnis.

SVMMARIVM.

1 *Grauamen exprimi debet, quando appellatur ab interlocutoria, si vero a diffinitiua appelletur, sufficit dicere, appello ab iniqua sententia.*

CAP. XLI.

Constitutio. [*Formam*] in specificã-
do & iurando oppo-
nunt. opponendo crimina vel defectus. qđ
dic, vt in cle. eo. ti. constitutionem [*nisi*] nega
tiuam sequitur. vnde ponit, non excipit, remissiones de-
di. ŝ. eo. li. de constit. c. i. in fi. [*in iudicio*] de decre. cupiẽtes.
dubitant, an in iudiciali appellatione locũ hẽat, vt ibi
scripsi super versi. appel. ¶ Prima gl. ponit summam, &
dicit, quid declarat. ¶ In gl. i. ibi, locum habeat. scđa ibi,
qñ vero exprimit secus ĩ iudicialibus. & cãm reddit ibi,
cum per eam. & ibi [*extra iudicium*] si. j̃. de sentẽ. excom.
solet.

solet.in fi.& quod no.j.de scis.c.vno.i gl.fi.¶In gl.de ap.
1 in fi.hoc intendit,q † si in iudicio appellatur ab interlo
cutoria, exprimatur grauamen, si a diffinitiua sufficiat
dicere appello ab iniqua sententia.vt ibi.¶In glo.vlti.in.
fine.alleg.Ioan.mo.& Archidia.C.de appe.præcipimus.
C.de te.iancimus.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesiæ vacanti debet dari procurator, vel administrator, vel visitator.*

2 *Libera & generalis quid in se habeant.*

C A P. XLII.

IS cui. Primo tractat de his, q̃ sunt iuris
dictionis.Scdo de his q sunt ordi
1 nis.ibi,illa qui papę[*seu*]nō refert ergo † an
ecclesiæ vacanti detur procur. vel admini-
strator,vel visitator,vt hic & j̃.de sup.ne.præ.c.fi.cū con-
cor.[*Cathedralis*] tactū ponit, nā idē ēt in alia ecclesia ꝑm
Arc.hoc verū nō attento ver.cui solum.quoad quē stat
proprie,quia secus in aliis.stat ēt proprie pp finē capitu
li ecclesiæ vacantis.lo.mo.[*cui soli*] interpositio aliū ca-
sum soluens[*commissa*]an sit talis ꝯmissio, si fiat electio,
videatur per id confirmatus.ponit hic Arc.opiniones,
quas vide e.ti.cū nobis olim.i gl.pe.& super illa.immo-
biliū.de quo adiutore dic,vt j̃.de cle.ægro.ca.vno.§.pen.
Arc.dūtaxat vr̃ hic tolli,quod no.lxxj.dist. fraternitatē.
qd no.Arch.j̃.de sup.ne.præ.c.fi.q talis non possit licen
tiare clericū ecclesiæ.de c.satis,dixi.s̃.c.si Abb.sup.1 glo,
[*excepta*]hęc litera probat ꝯfirmatū alienare posse immo
bilia seruata iuris solennitate,sicut posset ꝯsecratus[*iurisdictionis*]de his de off.or.conquerente.& c.dilectus. per
Inn.d̃ sta.mo.c.j.Ar.[*fuerit episcopus*]si ergo fuerit ep̃s,ēt
illa poterit[*episcopos*]de conse.ec.vel alt.aqua.¶Gl.i.alle.
duas gl.ꝯrias.& quo ad certū casum non curat. ¶Scda
gl.respō.per q.¶Gl.puta rñ.p qōnē & sol.¶Pe.gl.primo
remittit,secundo quærit & ponit opi.Cōpo.ad qōnem
& ad casum aliū.In gl puto.ibi.[*ex quo*]in fi.vēdit tutor
sine decreto vestes attritas & corruptas,quæ seruādo ser-
uari nō possunt,& animalia superflua.& ibi[*si idem*] nō
haberēt noīa diuersa codicilli & testm̃,si idē essent.i gl.
pe.ibi,& qa.vide ne.præ. vices suas.c.ij.super gl.ii.¶In gl.
j.ibi magnæ gl.& facit,quod no.Host. in sum.de iureiu.
§.quis possit.ver.in rebus.ad id facit.j̃.de sup.neg.pręc.grā
2 di.vbi † coadiutor habet liberā & gñalē,& sic ēt no.7.q.
j.c.i.in vi.gl.quid autem aliàs veniat in libera & generali
hr̃.ff.de procu.procurator cui.& facit.j̃.de procu.qui ad
agendū.in fi.Gof.s̃.de transla.ꝯtigit. & de his quæ fiunt a
præla.nouit.dicit,q habet gñalem,sed non liberam.Sed
Vin.in præ.c.nouit.& de rescrip.odoceri.dicit,q habet li
berā.vbi habet consensum capituli,alš non,nisi in casu
de his quæ fiūt a præ.pastoralis. vel nisi papa cōmittendo
spāliter hoc exprimeret,vt hic & præ.c.grandi.¶In gl. ii.
in fi.idem Arch.all.C.de ost.eius qui vi.al.iu.ob.l.j. & ij.
& ff.de iure.l.quæsitum.¶In iii.gl.in fi.& ibi patet,q ille
conferre p̃t beneficia spectantia ad collationē epī.& pp
id posset cessare supplerio gl.si istud soli respiciat plenā,
& liberā,q a sā plenā vt ipse papa,ali⁹ nō ꝯsent.¶In gl.pu
to.ibi.alienare.donare pro sua voluntate non p̃ot ēt fru
ctus vel mobilia,cū nō sit spōsus, nec pręlatus ecclesię.
24.dist.presbyteri.nec facit fructus suos.sed debet oīa re
seruare futuro successori.xii.q.ii.hic huius.s̃.e.quia sępe.
& de administratione tenetur reddere rōnē.ii.q.7. qua-
propter.1.q.iii.c.j.de pac.qualiter.ꝭm Arc.q tm̃ fatetur,
q talis de bonis ecclesiæ habebit quotidianas expensas.
j̃.de cle.ęgro.c.j.§.pen.Et q administrat & disponit ꝭm
formā decre. grādi.de supp.neg. præla.ff.de procura.cui
¶In gl.pe.in fi.all.tamen ibi de app.vt nostrum.ff.de ac.
poss.qui absenti.j̃.de concess.præben.quia cunctis.

S V M M A R I V M.

1 *Benedictio an quolibet die dari possit, & an sit iterabilis.*

2 *Distributiuū cuiusque naturæ talis est, q si ei postponatur negatio, remouet illud, quod sequitur, pro quo distribuit.*

3 *Discordia quid sit.*

4 *Legatum factum filiabus non comprehendit filios, sed filijs factum comprehendit filias.*

5 *Fœmina petens veniam ætatis propter pudorem & sexus verecundiam non cogitur publico cœtui, vel principi demonstrari.*

6 *Personæ integri status promouendæ sunt ad honores.*

7 *Masculos & fœminas iura sæpe æquiparant.*

8 *Domus exustæ ignoranter venditæ pars dimidia & minor æquiparantur.*

9 *Priuilegia diuersa diuersis casibus contra ius commune concessa miscenda vel extendenda non sunt.*

C A P. XLIII.

INdemnitatibus. Concor. de
iureiu.& si
Christus ad finē.Arc.[*discordia*]s̃.e.quorun-
dā nulla sup.vt ne sit ꝯ dictorū[*vel moniālē*]
vocat ex habitu vel receptione.[*tacite*]vide quod dixi.de
re.vidua.super .i.gl.[*eligendum*]actiue.lo.mo.[*decetero*]ali
ter enim de iure veteri,vt hic i gl.olim [*Et notis*] cōcor.
lxxiii.di.vota ciuiū [*appellatione*]ꝯpāle contra id qd hr̃.s̃.
co.si postq.tamē aduerte.quia hæc decre.in hac parte lo
quitur,qn̄ tertia pars,vel minor appellat,in § cæterū. lo
quitur,qn appellat minor pars capituli in appellatione,
igitur,q̃ interponeretur ab alio,cuius interesset,seruarē-
tur alia iura[*officio*]quærit Arch.an repellatur monialis
tertię partis coadiuuare volens officium iudicis ipso vo
lente,puta quia probationes offert,quia illa est inelig
ibilis.vel ab illis electa,q̃ illā eligere non potuerūt,cū de
iure spāli ad alias pertineret electio,vel q essent excōica
tæ,vel interdictæ,quæ non potuerunt eligere .& sic per
hęc informabitur ipse superior in confirmādo vel infir
mādo.dicit.q admittetur.s̃.e.si qñ.§.si.cū hoc hic prohi
beri non videatur , imo ex quo reseruatur accusatio &
denunciatio.fortius talis coadiuuatio.maxime cū sua i
tersit bonā habere pręlatā.facit ad hoc,vt lite pen.c.ij.in
fi.licet ergo talē coadiutorem facere ar.xxx.q.v.iudican
tē.insti.de act.§ curare.nā coadiuuās no vr̃ facere actū
iudicialem,nā in decre.qm̄ ꝯ.s̃. de probation. iste actus
non ꝯputatur inter iudiciales ꝭm eu.[*Si alias*]i.d. illas q̃
ꝯsideratione numerari probat hæc litera voces.al.inha-
biles ꝯputādas vt prosint,super quo vide,qđ no.in clem.
e.ti.qđ circa.i gl pe.[*benedictio*]quo talis benedictio sim-
1 plex ē.Et † an quolibet die dari possit,& an sit iterabilis,
no.in cle.de sta.mona.attēdentes. §.statuimus.in glo.ii.
[*impendatur*]si sint solitæ benedici.q dic.vt in præ.§.sta-
tuimus[*a dignitate*]nō q abbatissā dignitatē habeat[*strepitu*]ꝭm auctores strepitus idem est , q frequentis popu
li sonitus,siue clamor,vel tumultus. & habes ii.v.q.4.in
loco.Arch.Et figura nō dicit simpliciter & de plano, &
super hoc,quod no.in cle.de ver.signi.sæpe.in.v.gl.[*Spiritualibus*]de maio.& obe dilecta.[*temporalibus*]fructus col
ligendo & seruādo,sed nō alienando,nisi illos ēt seruā-
do corrumperentur.C.de adm.tu.sancimus.in fi.[*in seruis*]faciendo coll.iuramenta & fidelitates accipiendo a
vasallis & consimilia ꝭm Arch.in hoc vlti. scripsi ꝯtrū
post Inn & Ab.e.ti.nihil est.in fi.qui dicunt,nec obediē
tiā a subditis, nec iuramēta a vasallis.p talē administra
torē recipi posse[*penitus*]concor.s̃.e.nihil.in fi.s̃.de accu.
c.vlti.in fi.& si ꝯtrium faciat,non tenebit,de do,& cōtu.
veritatis.in fi.& dicit Arc.hanc literam generaliter intel
ligendā,vt loquitur no.Host.in præ.c. veritatis[*Recipiat*]
non dicit eligat.vide,quod no in cle.de iudi. dispendio-
sam.in gl.nunquid.de quo hic Arch.dicens,q nō vitia-
tur ingressus,si ad monacatum quis eligatur [*nominata*]
de publica noīatione remittit Arc.ad no.lxiii.di.quan-
to.in gl.ex hoc.& s̃.de postulatione , bonę.i. in fi. vbi la-
tius per Inn.Cōpo.& Gofr.[*Quomodolibet*]vna dictio,sic.
j̃.de cleri.egro.pastoralis.§.pc.de sepul.c.i.ad fi.de hæ. vt
officium.§.cōpēscendi.alibi dicitur quolibet modo.l.di.
de his clericis.& dicit Arch.q est distributiuum modo-
rum,& exponitur.i.quocūque,vel quolibet modo.dicit
2 etiam,q † natura cuiusque distributiui est hæc , q si ei
postpo-

postponatur negatio.remouet illud,qđ sequtur.ꝑ quo di ilributur.valet ergo tm̃ hic,quantũ nullo modo quæratur.In hoc casu qñ facta est a minori tpe numero ad cordiã.facile enim in collatione zeli & meriti sibi inuicẽ inferrent opprobria reuelarentq; secreta.Valerius ad Rufinũ i dissuasione ne vxorẽ ducat,& an fuerit meus Valerius hęsito.sic dicit ſm Thomam.in manipulo qs mulieris garrulitati aliquid ꝯmittat,q̃ id solum pôt tacere,qđ nescit.Et Hierony.ad Pauli.G hanc garrula anus, hanc sophista verbosus.Prouer.vij.mulier garrula & vaga,quietis impatiens.[*Decernimus*]nõ dici permittimus, vt non fiat.quare non solũ releuantur,ne facere teneãtur,imo ẽt ꝓ̃cipitur,ne faciant forte propter rationẽ proxime dictã,concor.j.§.sed cũ cas.& j.de inde.mulieres.§ cæterum.Sed opponar,quod potest,quasi non dederit potestatem de indigna eligenda.s.e.si cõpromissarius.§.j.io.mo.aliter,Arch.ꝙ no.de præb.dilecto.in glo. ij.[*Si maior*] repete pars se opponit elec. per formam cõ promissi.¶ Postremo.forsan in prima cõpositione huius decr.iste.§.erat finalis,sed postea sequentes fuerunt superaddi.vel est hoc postremũ in statuẽdo.nã quæ sequuntur,veniunt prorogando,& declarando,ampliando& protestando,vt in j.gl.[*Euocari*] no.quia alios nõ ligar hæc constitutio.[*Discordia*]inexpiabilis & grauis culpa discordiæ,nec passione purgat.xc.di.neq;.Isido.ethy. seditiosus est qui dissentiones aïorũ facit & discordias
3 gignit.† Discordia est aliquorũ dissensio, quod amoris vinculũ colligauit. Concordia est conuenientia in rectitudine aïorũ indirupta quædã & iusta cõplexio.[*Canonici seculares*] qui ẽt talibus sunt qñque permixti,vt in decr.electa.de maio.& obe.in prin. Et qñque hic recitatũ illud elegans dictum abbatissæ talis publici collegij, quæ cũ principi quærenti de numero collegij.Rñdisset canonicos eẽ.xx.& canonicas.xl.& princeps dixisset,numerũ debuisse conuerti.Quia melius sufficiebant.xx.fęminæ.xl.viris.q̃ econuerso.secundo rñdit illud salua ipsius reuerẽtia fuisse peroptime ordinatũ,vt s.pro.xx.canonicis essent.xx.canonicæ,reliquę.xx.essent pro hospitalibus,quo rñso lætatus princeps concessit illi gratiam quã petebat[*Statum*]qui condemnatus vr̃.18.q.ij.pernitiosam[*approbare*]concor.concil.Vienẽ de sta.mo.anẽ dente.ver.illas quoque.¶ Prima glo.diuidit & sumi mat. gl.j.de.& sequens.duo.q.¶ Gl.hæc intelligo.rñd.j.pars ꝙ qõnẽ,ar. possit opponi nullitas voti. & hæc pars tria facit.primo ponit tres opi.secundo defendit primam. tertio illã impugnat,& vltimã impugnationem approbat. secunda pars format & soluit duas quæst ¶ Glo.non sic. ponit diuersitatem & ipsius rõnem.¶ Gl.aduerte. quærit & soluit.¶ Gl.non ex hoc. primo docet reprobatam opin.secundo ponit aliã opinio. quã reprobat.¶ Gl.qđ si.qrit & soluit.¶ Gl.satis.qõnẽ soluit alternatiue ¶ Glo. aduerte quia.rñd.per quæst.& soluit.¶ Gl.no.electio.facit duas æquiparationes.& soluit,quare tertio casu non fit æquiparato.¶ Gl.no.ar.pro opi.& rñdet.¶ Gl.§.iste dicit,vñ sumpta fuerit pars illa.¶ In gl.§ iste.ibi: si ita sup.
4 sit scriptũ.ibi dr̃,ꝙ † legatum factum filiabus nõ comprehendit filios: sed factum filiis comprehendit filias: esset eñ exemplo pessimum sub fęminino masculinũ
5 comprehẽdi.¶ In gl.j.de.ibi.l.ii.fœmina † petens veniã ætatis pp pudorem & sexus verecundiam non cogitur publico cætui,vel principi demonstrari.¶ In gl.j.ibi[*sepre*] idem Io.mo.aliqui diuidunt in octo faciẽdo duas partes de prima,aliqui in duas & secundam in septem, posset ẽt diuidi in tres.in constitutionis causãm,cõstitõnem & cõstitõnis declarationem.& secunda tunc diuiditur in vj.vel in v.¶ In gl.j.de statu.ibi[*puto*] idem Arc. & ibi[*minor 10.*] licet in ætate differant,in professione conueniũt hodie.nam & in illis requiritur expressa, vt in cle.de sta.mon.ne in agro.§.sane.ij.¶ In glo.eligi.ibi [*a Papa.*] vide quod no.in cle.eo.tit.c.j.in gl.non prohibet.Et in fi.Arch.contradicens per illud.c.qđ postulari potest ab epõ,cum non habeat curã.s.de poe. & re.nouã.qđ non credo p no.de ma.& ob.dilecta.¶ in gl. oll. ibi[*sexagenaria*]alibi dicitur,ꝙ quadragenaria.lxxvij.di. nemo pal.est.& Io.mo.dicit,id expressum in auth.en.de san.epi.§.presbiterorum.§.le.col.ij.& habetur.C.epis.& cle.auth.dyaconissam.in idẽ Io.mo.& idẽ Arch.& sic ratio specialitatis ſm cum fragilitas sexus nec ob.C.de his q ve.ęta.l.ij.& quod ibi no. vbi venia datur mulieri. xviij.anno.administratione xx.ga illud in administratione pro prij patrimonij,hic in ecclesiastica dignitate.Dic,ꝙ hęc dependenra principum voluntate.¶ in gl.no.ꝙ ibi[*vltra annum*]quod dic vt in cle.de regula.eos qui.& vide,qđ ibi no in gl.ij.& in gl.integrũ.sunt & alij duo modi, qui patent per decre.ꝙ iulti.s.de regu.& per decre.vidua. eo. ti.¶ In gl.si in fi.& c.scriptum.¶ in gl.hoc intelligo.ibi [*vel delere*]vide quod ibi no.ꝑm ꝙ ibi dicunt aliqui probari ꝯrĩũ,si excõicati supprimantur,depositi deleantur, sed satis est huic opi.ꝙ nomen supprimitur de numero,vt.s.pro eo tpe no dicatur de numero. Et ibi ab ipsis. v.dc hoc Arc.j.§.si qua,vbi olim hoc tenuit, scilicet ꝙ valeret.Sed postea mutauit,vt vidi i ori.& ibi [*regentur*] facit.xviij.q.ij.qui religiosis.&c.in decima.¶ In gl.ex forma.ibi[*nata*]repellitur ẽt ab hæreditate ꝑali,de or.co. mã.Arc.idẽ in actionibus.Io.mo.aliàs ad idem in auth.
6 qui.mo.na.eff.sui.§ filiũ.col.vij.inducit ẽ,ꝙ † ꝑlonę in tegri status promouẽdę sunt ad honores.ff.de va. & extra.co.l.cognitionũ.§.æstimatio.& s.de acc.Deus oĩpotẽs.cõstat aũt,ꝙ esse illegitimũ est no.defectus.s.de pur. ca.accedẽs.& vacillar eius op.ꝙ esse nõ debet.xxiij.dist. layci.itẽ cũ illegitimus repellatur pp suspitionẽ imitationis incõtinentiæ paternæ,de fil.presby.lueras. & hæc suspitio plus insit in fęmina,quã in viro,iuxta illud.Insequitur leuiter filia m̃ris iter.ergo fęminã fortius repel
7 lemus.Et † sæpe iura masculos & fęminas æquiparant. xx.q.vit.virgines.& §.fe.& i auth.de mõ.§.ordinationẽ. in fi.aliàs.§.quæcũque.& §.omnibus.col.j.ad idẽ.s.de iura.cal.c.i.§.prerea.sic inst.ne putaretur ꝯrĩũ,ꝑeo ꝙ iur. lvj.di.& de fil.presbr.per totũ.de masculis loquuntur, q non ꝯprehendunt feminas in materia odiosa,de hoc.s. eo.generali.Itẽ cũ religio hoc operetur in masculo, qđ licite promouetur ad ordines,licet non ad dignitatẽ, supra de fil.presby.c.i.cum mulier non sit capax dignitatis,vt in illa aliquid religio operetur.Itẽ plura incubunt maribus plãtis,q̃ mulieribus.s.de pę.& re.noua. de ma. & obed.dilecta,merito.igitur aptior debet esse,cui plura incumbunt & ibi iuuẽculas.vbi de hoc & xxxi.q.i. quo virginibus,& hic per Arc.vide in cle.de sta.mo.attendẽtes.§.statuimus.in gl.puta.¶ In gl.non sic.ibi,possunt accedere,si pẽdeat seruitinium,super quo vide,quod dixi. s.e.licet.in ptin.& ibi in uuliere.s.de ver.sig.lorus.ad finẽ,cũ concor.¶ In gl.sic.s.ibi,post petitã,ſm q̃ iura intelligẽdũ est,quod hic dr̃ ſm Arc.vt sic dicatur actus extraneus hic,q est extraneus ab electione, quæ rñc fit. Io.mo.pro intellectu huius verbi remittit.ff. de duobus reis.duos.in fi.ff.de ver.ob.cõtinuus.i.respon.ad l. Iul. de adui.quod ait.§.ꝙ ait lex.C.de test.cũ antiquitas.¶ In gl. sic.s.de concel.ibi spãle.ꝙ non auditur ante cõfirmationẽ,ꝙ auditur post possẽssionẽ,hoc dico,ꝙ post cõfirmationẽ regulariter non auditur excipiens contra petẽ tem possẽssionẽ,qui rñ postea auditur agẽs quod dic, vt in remis.quæ sequitur.¶ In gl.aduerte.ibi[*in quarto*]quintus qñ electio est concors non coaptatur, vt patet i pri. huius partis.ibi,hoc credo.idẽ Arch.s.§.si aũt.facit.ff.de
8 ꝯhenda emp.l.domum. vbi domus exustæ ignoranter vẽdite pars dimidia & minor æquiparantur,idẽ in deceptione pcĩi in vendirione.C.de rescin.venditione. l.u.s. de emp.& ven.cum dilecti.& c.pe.idem in casu de rest. spo.frequens.cum concor.¶ In gl.no.ex hoc.ibi[*superioribus*]vnde no. Arc.s.§.sane.in prin.& facit, quod no.s. de re.iu.ad probandum.in tertia gl.idem Bar. cum Lã. in vẽ. xxiij.& Dã. q.viij.¶ In gl.quid si.ibi[*locum habebit*] non ob.ꝙ cum ibi necesse sit eligi nominatum a maiori parte capituli.ergo non procedet subiectus parris maioris

ioris.possent enim negare se illũ nominasse, vt præalle. c.cũ dilecti.itẽ & si quod nominauerint, constet. Rñdet per decre.š.e.nulli.& in fi.non ob quod scripsi.š.e. cum in iure.in fi.ratio ibi patet.¶ In gl aduerte quia ibi.§. sane.ibi.idẽ Arch.licet olim ꝯrium dixerit, quod ꝯriũ pla
cet Io.mo.cũ in casibus illis maior sit æquitas.alleg.no.
9 C.de fur.& ser.cor.l.si quis seruo.tene cũ gl.quia † diuer-
a sa priuilegia diuersis casibus contra^a ius cõe cõcessa mi
scenda vel extendenda non sunt.quilibet ergo istorum casuũ suo priuilegio sit ꝯtẽtus. facit.j.de reiur.quę a iure.Et in fi.vide quod ibi dixi super.iii.gl.¶ In glo.š.e.§.si vero.l.sine strepitu,& figura iudicij.¶ In gl.no.electio.ibi posset valere,ẽt si oẽs dissentirent.š.e.cãm.& ibi,cõpromiserunt.š.e.in causis.ver.propter quod.¶ In gl.antepe. ĩ fi. dic ergo plenius, ꝙ specialia huius ꝯstitutionis sunt. x. Primũ de ætate illius, qui in prelatura eligitur. Scdm, ꝙ appellatio duobus casibus non deuoluit, nec impedit officiũ confirmatoris. Tertium, ꝙ post electionem attẽdunt eligentes ad electũ ab aliis. Quartũ, ꝙ in duobus casibus exceptio, vel ꝯdictio non recipitur, & post possessionẽ admittitur actio in hoc vide, quod dixi. j.§. verũ super vlt.gl. Quintũ, ꝙ in duobus casibus proceditur sine strepitu & figura iudicij. Sed hoc hodie in aliis electionibus cõe, per cle.dispendiosam.de iud. Sextum, ꝙ ante ꝯfirmationẽ electa in duobus casibus administrat cũ certa moderatione. Septimũ, ꝙ electio p minorem partẽ numero facta ex fictione aliqua valere non põt. Sed hoc cõe religiosis non mendicantibus. š. e. quorũdã.§.circa.sed & in hoc posset esse strictior spẽlitas, quia cũ in religiosis mendicantibus maribus non habeat locum illic.§.circa.vt ibi dixi in prima gl.haberet tñ in fœminis locum iste.§ si qua. Octauum, ꝙ non sit collatio zeli & meriti. Nonũ, ꝙ quo ad personalem ꝯparationẽ non arctat decre.cupientes, electas, eligentes, vel opponentes. Decimum de pęna vocatorum ad instruendũ, qui discordiam seminant, vel nutriunt, & per prædicta, cõiuncta textui videre potes, quomodo in aliquibus deterior, & in aliquibus melior: & in aliis æqualis conditio marium & fœminarum, de quo satis in spe. de procur.§.j.vbi addenda sunt hæc.Io.Andr.

ADDITIO.

a ¶ Contra ius commune. Vide hic Ioa.de Imo.in l.etiam.ff.sol.ma.per l.ius singulare.ff.de legi.

SVMMARIVM.

1 *Archiepiscopus si committat in consecrationem an sit suspensus, & non consecrans.*

CAP. XLIIII.

PRouida. Si ordinari^9 post recessum appellationis ad curiã interiectæ in causis electionũ ꝯpaliũ nõ inquisito, an prauitas interuenerit in recessu procedit, confirmat & consecrat prædicta, non tenet, & ipse p annum ab eporum ꝯfirmatione & ꝯsecratione suspenditur, & primo ponit ius antiquum. scdo ipsius trãsgressionem. ibi. verũ. tertio prouisionẽ pęnale. ibi. nos [*superinquirant*] hoc verbum fecit dubitationem. j. decisam. Ioan.mo.& Arch.[*non habita*] concor.ff.de transac.cum hi.§.si prætor.ff.de rebus eorum, qui sub tu. vel cu.l.magis.§.si ęs alienum. negotijs episcoporum & sup. riorũ ĩ regularibus, aut ecclesijs non est locus huic pœnæ, quia licet decre.si postq̃.š.eo.quo ad appellationis deuolutionem æquiparet illas cathedralibus, nil tñ statuit de inquisitione facienda, vel præmittenda post recessum. [*consecrantes*] non puto hac pœna puniri illos duos epos, qui assistunt consecrationi, tum quia vnus solus principaliter consecrat, de sac.vnc.c.vno.in prin.de off. ord. quod sedẽ, tum quia constitutio punit ordinariũ, cuius erat cognitio appellatione cessante. Sed illi non sunt tales, ergo in illis cessat ꝯstitutio, cũ ipsi non tenerentur hanc
1 inquisitionẽ facere, si † archiepiscopus committat cõse-
crationẽ, ipse suspensus est, & non consecrans, ar.j.de pben.si eps.si tñ iste, vel illi duo scirent, appellatum & recessum & inquisitionem omissam, nullo modo ille cõsecret, vel illi assistant. cũ participium criminis dãnati ĩducat participium pœnæ.š.de sent.excom.nuper.¶ Gl. electi. primo soluit vnũ dubium. secundo quærit, arguit pro, & contrarium soluit.¶ Gl. propter hoc.& gl.pe. soluũt duo dubia.¶ In gl.hoc dicit.ibi [*quamuis*] vnde dicit Io.mo.ꝙ licet.j.dicatur de cætero.tñ ante capitulum ita fuerat diffinitum, vt hic dr̃ in facto ciuitaten. ¶ In glo. electio.ibi [*coram papa*] idem Arc.& ibi [*caracter*] sunt, q negant in episcopali ordine imprimi caracterem, super quo vide quod scripsi.š.eo.libro in prin. proœmij. super gl.ii. Et ibi [*executionem*] idem Arch. & Io.mo.in c.proximo.¶ In gl.propter hoc.in fi. Si vero neutro fecit, licet processerit a neutro, sit suspensus.¶ In gl.antepe.in fi.& eo.ti.cos.j.eo.lib.Io.mo. In glo.pen.ibi [*a die*] Arch. cautius loquitur, qui dicit ab hora, & alle.de ap. super eo. ij. vide, quod dicam.j.de præben.statutum.sup gl.est ergo.

SVMMARIVM.

1 *Datio executoris ad prouidendum satis videtur habere vim reseruationis nec tamen sine decreto afficit ante præsentationem.*

2 *Papa reseruando prouisionem, consecrationem reseruasse videtur.*

CAP. XLV.

SI eo. Primo format casum dubiũ, quẽ secundo soluit [*in præsenti tempore*] id est temporis momento, & vide, quod dixi.š.de cau.pos.c.i.[*sedis apostolicæ*] & sic respicit successorem.š.eo.lib.de rescrip.si gratiose. Et quæ de consecratione dic, vt no.š eo.proxi.[*assistant*] vide, qd dixi.š.eo.li de rescrip.tibi qui super eodem verb.¶ Prima glo.ponit summam, quid causam dedit, & quid determinat.¶ Secunda gl.quærit, arguit pro & contra, & sol.¶ Glo.puta.quærit & soluit.¶ Glo.i.quærit & sol. Vlt. gl.arguit.¶ In gl.i.in fi. Et vide, quod ibi dixi super gl. pe. ¶ In gl.ii.ibi [*aliis*] hoc tenet Arc.cum & in illis per reseruationẽ constet de intentione Papæ, ꝙ non vult alium procedere, alle.š.de ap.vt nostrum.& ibi [*præuentio*] hoc placere Io.mo.qui soluens contrarium de decre.audita de resti.spo.dicit, ꝙ hic loquitur in maioribus. Sed contrarium in minoribus, qui facilius per ignorantiã excusantur. vel ſm eum ibi procedebatur via iuris cõis super iam ortis, hic secus, & leuius impeditur faciendum, q̃ factum. de iureiur. quemadmodum.¶ In gl.puta.ibi [*credo*] non sto præcise huic dicto, nec credo, ꝙ curia illud reciperet, vt reseruatio aliquid operetur. facit, quod no.j.de conces.præben.si.c.in iij.glo. Si tñ bene ponderatur illa decre. facit pro glo. s. ꝙ saltem ante tps scientiæ
1 reseruatio non afficiat. nam † datio executoris ad proui-
dendum satis vr̃ habere vim reseruationis, nec tamen sine decreto afficit ante præsentationem, vt ibi. & §. de rescri. tibi qui. & plus afficere debet, cum quæritur de iure alterius. pro quo papa scribit, quam ex nuda reseruatione, in qua ius non est alteri acquisitum.j.de præb. dudum. facit pro gl. stilus curiæ semper submittens hãc clausulam, cum de reseruatione fit sermo, vt decre.j. de præben.beneficia.in prin.¶ In gl.no.ꝙ in fine.idem Archi.& de hoc per Compo.de rescrip.capitulum. in vltima col.cuius dictum ponam.j.de præben.si apostolicæ super gl.no.¶ In gl.si ergo confirmatio. in fi.cum enim ante consecrationem non sit prouisum ecclesiæ.de trãs
2 la.c.ii.papa † reseruando prouisionem, consecrationem
reseruasse videtur secundum Archi.¶ In glo.vlti.ibi arguc.idem Archi.& adde, quod dicam.j.de tempo.ord. cum nullus.& in fine, nisi aliud habeat consuetudo. vt ibi dixi per decre.š.eo.nihil.ad finem.

SVMMARIVM.

1 *Absens plures procuratores ad actum electionis dare potest insolidum, aliter non.*

2 *Compromissum non potest fieri decreto.*

3 *Matrimonium carnale est sacramentum, quod non est spirituale.*

4 *Canonicus, qui procuratorem constituit, si sit mortuus, an procurator cessare debeat.*

CAP.

C A P. XLVI.

SI quis iuſto. [*Electionis*] ad eccleſiã vbi debeat ſcrutiniũ
fieri, vt patet. ĩ. §. porro. nam præſupponit ꝯ
cilijs. ſ̃. eo. quia propter. ſ̃m Arc. [*occupantis*]
per ſequentia vr̃. ꝙ hoc caſu ille dicatur occupans, qui
primo ꝯparet cũ procuratorio, & poſtulat ſe admitti. ali
ter ſumitur. ĩ. de procu. ſi duo & ibi videas. Eos plures ꝑ
curatores datos inſolidũ [*Res*] quæ aguntur. ſ. actus electio
nis [*Exitum*] pone, ꝙ vndecim ſunt voces, & iſte vndeci-
mus dedit tales procuratores, quorum vnus concordat
cum quinque, alius cum alijs quinque [*nominatur*] no.
Arch. ex nominatione ius acquiri, de hoc. xciij diſ. Dñs
& ſ̃. qui filij ſint legi. per tuas [*admitti*] hoc intelligo, etiã
ſi diceret, ſe velle concordare. vel ẽt ſi haberent manda-
tũ de certo, quia poſſent de facto non ꝯcordare. vel alte
rum eligere, & hic ponderatur, ꝙ eſſe poſſet ſupra parte
proxima. vbi idẽ tenet Io. mo. [*indiſcrete*] imputatur indi
ſcreta conſtitutio, ſic & indiſcreta electio. ff. de neg. geſt.
nã & Seruius. §. fi. Io. mo. [*nihil agit*] idem & fortius ĩ eo,
qui ſuo iure duas voces haberet. quod eſſe p̃t. ſ̃. de re iu.
olim. in prin. vbi vide, & tunc locũ nõ habet exceptio, q̃
ſequitur. de collegio eligentiũ, vt dixi in §. illud. ſuper eo
dẽ verbo caplo. j. maiori parte capl̃i. ſ̃. j. reſponſo. ver. ſed
is. cũ ꝯcor. nõ ob. ĩ. de reg. iur. in re cõi. quia hic eſt cõio
collegiatorũ, & in pluralitate ſuffragiorum conſiſtit vti
litas eccleſiæ. ſ̃. e. ne pro defectu. lxiij. di. obeũtibus. de of.
dele. prudẽtiã. j. rñ. in fi. facit, quod poſt Inn. ſcripſi de ꝯſt.
cũ oẽs. ſup fi. j. gl. [*per literas*] denuntiatio minus dubita-
batur, ſecretius enim erat, ꝙ in litera ſcribebatur, ꝙ vo-
tũ, ſecreto, an ſine teſtibus, dixi in c. quia pp. ſuper gl. ip-
ſos. ¶ Prima gl. diuidit caſum, ponit, & dicit, quid decla-
ret. ¶ Gl. tertia ſoluit duo dubia, an conſtituens habeat
neceſſe iurare. & qbus verbis iuret procurator. ¶ Gl. quia
noluit, ſoluit vnũ quare. ¶ Gl. ꝑ ordinẽ, alle. concor. quæ
rit, & ſoluit. ¶ Gl. quid ergo, quærit & ſoluit. Scdo ſignat
ꝯtriũ & ſoluit. ¶ Gl. no. approbatã. dicit, quid approbat,
& quid reprobat. ſecundo quærit & ſoluit, & ſolutioni
obijcit, & reſpondet, iterum quærit, & diſtinguendo rñ-
det. ¶ Gl. no. ar. arguit & remittit. ¶ Glo. hic primo & ſe-
quens & pe. dicũt, quid approbat, & quid reprobat. ¶ Gl.
vlt. obijcit & ſoluit. ¶ Gl. quia nolunt. ibi [*ſi plures*] ex ac-
cuſatoribus eligit iudex magis idoneum. ¶ In gl. per or-
dinẽ. ibi. §. pe. vide. ĩ. de re. iur. in alternatiuis. & ibi, quo-
tiens. vide. ſ̃. de iurepatro. c. j. ſuper j. gl. ¶ In gl. no. appro-
batã. ibi. §. ſi ſeruus li. ex ꝯpromiſſo ſerui nõ datur actio
de peculio, ſicut nec ſi iudicio ꝯdẽnetur. ¶ In gl. j. ibi, vſq;
1 in finẽ. & pars prima dicit, ꝙ † abſens plures procurato-
res ad actum electionis dare p̃ot inſolidũ, tñ alter non,
& in altero admittẽdo ponit tres gradus. ſcd̃a dicit, ele-
ctorẽ, qui eſt ẽt alterius procurator, duos ĩ ſcrutinio no-
minare non poſſe, vnũ caſum excipit. tertia dicit, abſen
tẽ nolente capitulo extraneũ procuratorẽ dare nõ poſ-
ſe, nec votũ ſuum per literas exprimere. ¶ In gl. tertia. §.
pe. de infirmo præſente tractat hic Arc. de quo ibi ſatis
ſuper gl. pe. in prin. tenet aũt hoc, ꝙ poſſit procuratorẽ
conſtituere. ¶ In gl. ſ̃. e. in fi. ſed effectiue vnus ſolus erit
ꝓcurator. ¶ In gl. ꝑ ordinẽ ibi, cũ dilecta. vide, quod ibi
dixi ſup. 4 gl. ibi, duo ſunt. facit. ff. de excu. tu. vj. quæ inci
pit ſi duas. ff. de fidecom. li. generaliter. §. quid ergo, alias.
quis ergo. Et quid dicat, vide in ſuſ. decre. cũ aũt. de, iure
patro. per aliũ modũ facit. ff. de hær. inſti. qui ſoluendo,
ff. de ali. le. l. iij. §. qui duos. Et ibi, quot. & ff. de hære. inſti. q
ſoluendo. in fi. & l. ſeq. ¶ In gl. quid ergo. in fi. dicebat er-
go Io. mo. ſi nõ aſſumatur vnus ex duobus, q proſequa-
tur electionẽ iã factã, hic imminet periculũ. Sed nullũ
pericu. ſi vnus de collegio non admittatur ad electionẽ
faciẽdã. ¶ In gl rõ. ibi, ſicut nõ ſuo. alle. Io. mo ĩ. de regu.
iur. qd̃ alicui. ¶ In gl. no. ibi, decre. Cõpo. ĩ decre. quia pp.
ſ̃. e. vt ibi ſcripſi ſuper ver. de paſtore, & Guil. mande. ca.
2 xlv. tenent † ꝙ ꝯpromiſſum non p̃ot fieri decreto. & fa-
cit, quod dixi eo. tit. cum in veteri. ſuper gl. antepe. & ibi
ſ̃m Compoſt. ꝙ ſic, idem Vin. ſ̃. eo. congregato. & ibi. c.
vlt. huic contrario ſtatut ſ̃m Arch. alle. ĩ. de procu. c. vl-
3 ti. §. j. ſatis credo, quod dicit gl. nec ob. illud. c. quia † ma-
a trimoniũ carnale [a] eſt ſacramentum [b] qd non eſt ſpiri-
b tuale. Itẽ illud voluntate ꝯhit, illud neceſſe eſt ꝯhi. alias.
differentias dixi de ſpon. tuæ. Itẽ ibi quærimus, quid ex-
pedit perſonæ, hic quid expedit eccleſiæ, nec hic tãtum
periculum pp confirmatoris officium, vt ſtatim dicã.
Et ibi [*non in procuratore*] facit. ĩ. de procura. c. iij. ac ſi dicã,
per approbationẽ illorũ actuũ non recurritur ad ſupe-
riorẽ, hic vero recurritur ad confirmatorem, vnde non
eſt hic tale periculum. ſicut ibi. Et ibi ſ̃m Compo. idem
4 Inn. & Hoſt. & Arc. Et in fi. Arc. quærit hic † quid ſi mor
tuus ſit canonicus, qui procu. conſtituit, an procurator
ceſſare debeat. dic ꝙ ſic, facta tñ per eũ circa ſcrutatores
& ſimilia ſtare debent. & ſtaret electio, ſi fieret ignorata
eius morte. ff. de procura. ſi procuratorem. ff. ſi cer. pet. l.
vlt. Et hoc in procuratore canonici ſ̃m Vinc. & idẽ Cõ
po. ſ̃. eo. quia propter. ſecus in procuratore abbatis, vel ꝓ
latis, qui debet intereſſe electioni, durabit enim ipſius ꝓ
curator receptus a capitulo eligentiũ, quaſi a monaſte-
rio, vel loco datus ſit. ſ̃. de offi. deleg. qm̃ abbas. vnde nec
forſan, nec ꝑ ſucceſſorem abbatis poſſet remoueri ſ̃m
Vin. qui hoc no. ſ̃. eo. congregato. Sed Arc. hoc vltimũ
dictũ non admittit, alle. ĩ. ne ſe. vac. c. i. §. vl. facit. ĩ. de pro
cura. procuratorem. in cle. contra primum ẽt facit. ſ̃. e.
ti. ſcriptum ibi. totque tunc temporis conuen. eccleſias
habuiſſe prælatos & c. & vide, quod ibi dixi ſuper gl. hæc
ideo. in glo. penulti. in fi. & per hoc patet, ꝙ nec in litera
aperta poſſet mitti ſchedula incluſa aperienda in ſcruti
nio continens nomen eius, in quem ille conſentit. & li
cet Io. mo. hoc dicat ſub dubio forte, tu dicas aſſertiue.

ADDITIONES.

a ¶ Matrimoniũ carnale. Nihilominus tñ valet argumentũ de matrimo-
nio carnali ad ſpiritale, & econtra. in ij. de tranſac. vij. qõ. j. ſicut. Car
di. in cle. in ve. ſic. quæ etiam. iij. quæſt. de conceſ. præben.

b ¶ Sacramentum. Matrimonium an ſit ſacramentum. glo. in c. cum ec-
cleſia. de ſimo.

SVMMARIVM.

1 *Iudex videns electionem non canonicam ſi caſſat illam non prepo*
ſito edicto benefacit.

2 *Confirmatio facta per prælatum ſine capitulo an valeat.*

3 *Appellatio in cauſa electionis vel beneficij tunc demum intiman*
da eſt parti, quando non fuit præſens in eius interpoſitione.

4 *Citata ſi pars fuerit ad certum locum, ſi iudex in alio procedat par*
te præſente, tenet proceſſus.

5 *Peremptorium debet exprimi, ex quo vnica ſit citatio, ſi fieret tri-*
na, non eſſet neceſſe id exprimi.

6 *Confirmator ſi non apparente contradictore ſolenniter inquirat de*
forma electionis & de ſcientia & de moribus electi, confirma-
tio videtur diffinitiua.

7 *Error iuris excuſat in damnis vitandis.*

C A P. XLVII.

QVoniam. Quia decretalis iſta mul-
tum practicatur, ꝯcepi vl-
tra gl. aliorum, vel in eas ipſius verba diſcur-
rere. no. ꝙ hucuſque per gl. ponderatum nõ
eſt, ꝙ iſta litera duo requirit vacationem & diſcuſſionẽ.
Si ergo deſijt alterum, locus eſt decreto, quod irritat cõ-
firmationes tales, vt ſequitur. iſta autẽ diſcuſſio eſt etiã
de iure veteri. ſ̃. eo. nihil eſt. & c. poſtquam. & c. cum no-
bis olim. conſtat aũt, ꝙ vbi duo expreſſe, vel tacite con-
iunguntur, non ſufficit alterum, patet ſecundum. ĩ. de ꝓ
bend. cum in illis. §. vltimo. primum de reſcrip. olim. de
reſti. ſpol. c. vltimo. ff. de condi. inſti. ſi hær. plures. de ver.
obl. ſiquis ita. inſtitu. de hæred. inſti. §. penul. has duas vi-
de in ſuſ. de reſcrip. c. ii. per prædicta patet, non obſtare,
ꝙ Papa. ĩ. non exprimit formam diſcuſſionis ſed vaca-
tionis tantum, non enim eſt id, quia de illa non curet.
Sed ideo, quia illa ſatis erat expreſſa per iura prædicta
1 [*Confirmationes*] non dicit caſſationes. † vnde ſi iudex vi
dens electionem non canonicam caſſat illam non pre
poſito

posito edicto,benefacit, sicut enim id olim poterat,sic
& hodie, cum nil de cassanonibus hic dicat, patet pri-
mum.s.e.nihil.nec hēt coelectus vel oppositor quere-
landi causam,si non fuit ad illā vocatus, si vero electus
dicat se grauatum,appellet.s.c.postq̄.de rest.in inte.c.ij.
de excep.significauerunt.¶Itē no.ꝙ licet vitiet confir-
mationes,non tñ vitiat processum, vnde si cōfirmator
se informet de his,quę ēt nemine opponente dēt inqui
rere, processus tenet.imo confirmatores discreti non
prius edicta ponūt,q̄ saltē formā examinēt,facit,quod
prędixi.Notandū ēt ꝙ licet confirmationes irritet,non
tñ electiones.Vnde iterū de electione q̄retur,s.e. si con
firmationem.Dico tñ, ꝙ hæc constō afficit confirma-
tiones post eam factas ēt de electionibus factis ante cō
stōnem, non.n.dat formam electionibus, sed confir-
mationibus.facit,quod no.s. e. licet canon.in gl.ad fu-
tura.& in cle.de æta.& qua.vt hi qui.in gl.ꝙ posteris, &
ꝙ recitari solet.C.de legi.l.ū.De statuto,quod hēt,ꝙ bā
nitus non eximatur,nisi soluat.l.stante isto statuto Ti-
tius bannitur.fit postea statutum,ꝙ nullus bānitus exi-
matur,nisi soluat.100.an Titius eximi volens teneatur
soluere.100.& refert Cy.iudicatū Paduæ per Gui.de Su
za,& Ia.de Are.ꝙ sic,cū illud statutū secūdū futuris exē
ptionibus ēt pteritorum bannorū legē imponat. Et idē
ibi disputa.Ric.malū.in poena,vt si pro maleficio, quo
debebatur poena capitis per antiquū statutū per nouū
imposita est poena pecuniaria.Titius post primū & an
scdm statutū commisit illud maleficiū,& de illo nunc
accusatur,tenuit,ꝙ poena pecuniaria punietur,cū hūc
futurum pactū satisfactoriū respiciat ſm statutū,al.C.de
de test.l.testium.ad fi.in aut.col.ix. hæc constō inno.cō
sti.in fi.hoc scias,ꝙ si de poena ipso iure per primū statu
tum inflicta loquamur,secus esset.pone exēplum.j.de
cen.exigit.& c fœlicis.hæc vera, nisi secunda lex ita tol-
leret primā,ꝙ haberetur pro nō facta,vt in cle. de īmu.
2 ec.qm irritas.tractat hic Arc.an valeat † cōfirmatio fa-
cta per plarū sine.c.Recitans opi.gl.& Gof.quā sequtur,
& ꝯriam Host.de quibus.s.de his q̄ fi.a pl.nouit. in fi. &
c.ea noscitur.Dicit ergo, ꝙ cū capli p̄sentia necessario
requiratur, non valet quod in ipsius absentia factū est,
vt no.s.de of.deleg.cām matrimonij.inducit ad hoc.ff.
de admi.tu.Titium & Meuium.in prin. de exerci.l.j. §.
si plures.de insti.l.j.§.conditio.de ac. hære.si quis mihi.
§.coram.cum.n.canonici participēt offīm cum epō lo
cum habet prin.præ.l.Titium.facit,quod scripsi .s. eo.
cum ex eo.super gl.licet igitur in multis ecclesijs cōsue
tudo habeat ꝯrium, pro quo facit.s.e.li. de consue.non
coelectus.quod dr̄ de vnico coelecto vel oppositore ēt
de pluribus intelligas,cum eadē sit rō in pluribus vocā
dis sicut in vno,nec est ꝯ verba, cum quilibet per se sit
electus & oppositor,sic edictū de tutore in plurib. tuto-
ribus locum hēt.ff.quod fal.tu.auct.l.i.§. ii.als placeret,
ꝙ pro isto als habuissemus,& nihilominus aliquid mo
net,quod arbitror salubrius.Scripsi.s. e. si confirmatio-
nem.in fi.ma.gl.Sed quid si facta fuerit gñalis vocatio
ad illa tñ venit coelectus,vel oppositor, vel quid si nul-
la vocatione facta sponte se obtulit. Et vt procedat du
bitatio de confirmatione,an tūc valeat, intelligatur de
electo vel oppositore, quem sufficisset nominatim vo
cari.& ꝙ non valeat vr̄,cum pars prima expresse irritet
confirmationem sine vocatione factā,& scda determi
nat eius formam. illa igitur non seruata ꝯfirmatio erit
nulla.nec hæc pars eget argumentis.facit.j.de reg.iu.q̄
ꝯ ius.¶In ꝯtrium satis est canonicum non vocatu fuis-
se in electione p̄sentem,vt valeat electio,nec agat de cō
tēptu.patet.s.eo.ti.quia pp.in princ.ibi,pręsentibus &c.
3 Item † appellatio in cā electionis, vel beneficiali tunc
demū intimanda est parti,q̄ū non fuit præsens in eius
interpositione in cle.e.ti.causam. in prin.ad idem.s.eo.
cupientes.post prin.ver.vel post obtentam.¶Item in p
cessu & i sniā satis est partem esse præsentem.patet pri-
mum.de accu.qualiter.§.dēt ſm.ff.de re iu. de vno quo

que.in quibus nil dr̄ de citatione, ſm solum de præsen-
tia.bene facit,C.q̄uo & q̄ū iud.in rubro.& l.si vt propo-
4 nis.ti.vbi a ꝯrio colligitur,ꝙ † si citata fuit pars ad certū
locum,si iudex alio loco procedat,tenet processus par-
te p̄sente.itē cū effectus vacationis sit, vt veniat citatus,
ex quo p̄sens est,cessat citādi necessitas. bene facit.ff.de
lib.agno.l.j.§.si.vbi si pariat mulier.j. xxx.dies.j. quos a
tpe diuortij nunciare debebat se p̄gnantē,cessat senatus
consultum, quasi de illo partu sensisse non videatur. j.
dies illos ꝙ nasceretur.Et hāc partē verā puto, protesta
tio aūt,quā feci in prin.q̄onis,ad hoc tendit, quia si de
bebat fieri vocatio gñalis,quia nullus apparebeat oppo
sitor,& superuenit vnus opponens,non tenebit proces
sus,posito.n.edicto forte superuenissent alij, & idem ne
cesse fuit illud poni pp illos,qui a principio non appa-
rebant.[*in qua*]i.ad quā ſm Arc.quod placet. Velint op
ponere,q̄uo aliud est mādatū de citando illos qui se vo
lunt opponere,a mandato de citando illos,qui se oppo
nunt,plene scripsi de excep.dilecti.in gl.ii.Et vide quod
scripsi s.eo.li.de rescri.c.ij.super v.gl.[*perēptorio*]no.sis er
5 go cautus,ꝙ † facias exprimi perēptorium,ex quo vnica
fit citatio,si fieret trina, non esset id exprimi necesse.
[*Remisit*]vide de dilat.c.j. super gl.ij.[*concordia*]posset ele-
ctio concors oppositorem hr̄e,& ille vocabitur.s. e. in
demnitatib. §. cæterum.al.fiet edictum gñale.Io. mo.
¶Prima gl.summat.Secūdo soluit duo dubia, de tertio
remit.¶Gl.no.ꝙ de celeritate ponit quosdā casus,qui-
bus approbatur,& quosdā quibus reprobatur.¶Gl.dice
bamus.ponit,quid prius tenebatur.q̄rit & soluit distin-
guendo.¶Gl.nunquid q̄rit,& remittit.¶Glo.vl.quærit
& soluit.¶In glo.j. in fi.ponit confirmationis abusum
quē prohibet cū decreto. secundo ponit vocationis for
mam.ibi,vocationem. tertio ad electionē concordem
hoc protogat.ibi,qui ēt.quid aūt corrigat,non dico re-
probet,videbis in gl.dicebamus.& super ea.¶In gl.ii.ibi
[*præsentatione*]nō ob.si dicis decret. pęnalem,& sic nō p
trahēdā.ad qd respōdeo per decre.s.si postq̄.in fi. Circa
quod no.ꝙ dec.cupientes.de qua ibi loquitur,vere pœ
nalis,quia priuat iure iam q̄sito per electionē,ꝙ ista nō
facit,per quod negari posset hanc esse pœnalē, als ꝯstō
nes,q̄ decernunt testamenta,codicillos, vel sn̄ias nō va
lere deficiētibus certis solēnitatib.essent pœnales, quod
non vr̄, cū non diminuant p̄rimoniū,vel ius pristinū,
loquitur aūt de ele.hęc dec.qa ponebatur in hoc ti.& si
iudicare velis,adhuc fateri oponet, ꝙ p̄sentatio sit ele-
ctio.de iu.pa.c.j.& iii.& c.nobis.s.c.querelam.facit, qd
no.s.e.sciāt.in gl.antepe. Ex quo igitur iura tam expres-
se fauent huic latæ significationi,ergo nō restringatur,
maxime in materia hic tam fauorabili. item vt pluri-
mum patroni præsentant ad curam. Sed videretur ab-
surdum in electione canonici hoc seruandum, & in
pręsentatione rectoris.¶In gl.no.ꝙ ibi, cōis.ibi de hoc
per Arc.& ibi.c.j.ibi etiam Arc.de hoc.¶In gl. diceba-
mus.ibi[*non vocatis*]ita enim tenebant prædicti Docto-
res ibi,& in decre.cum dilecti.e.ti.ad fi.& c.nihil est. Et
vide,quod ibi dixi in gl.dicebat.& Comp.eo.ti.quod si-
cut.ꝙ non erat necesse vocationem fieri. Et suo tpe ve-
rum dicebant,& sic seruabant per illa loca, quibus per
prouincialia, vel sinodalia statuta erat prouisum ꝯrīū
vt Bono. Et ibi[*sine vocatione*]ad hoc dici potest,quod li
cet fiat vocatio,de qua hic,si tñ nullus compareat,con
firmatio habet vim īterlocutoriæ,ex quo causæ cogni
tio non interuenit ordinario iudicio inter partes, & sic
adhuc hodie p̄dictorū doctorū distinctio locū hēt,iñ,
vt scripsi post eos in dec.cū olim.in gl.ma. ppe fi.ver.&
idē vr̄.& i decr.ꝯstitutis.sup ver. rōnabilē.& per ver.esse
6 ctum † si non apparente contradictore confirmator so
lenniter inquirit de forma electionis, & de scientia,
moribus & vita electi,confirmatio videtur diffinitiua,
ibi vide. Et quod dixi.s. eodem. auaritiæ. super glo. &
tunc.& ibi,a pœna.Archidia.contra, quia non debuit
electus esse credulus, allegat. C. si propter publicas

pe.l.fi.C.si vt ab hær.auct.§ oës.C.qui pe.tu.l.j.C.de fur.
incitiule. s.de fer.non or.c.j.in fi.Et qa hæc sunt de actis
& substantialibus causæ.& talia ꝓbare dēt electus.ff. de
pub.quęcunq;.§.vlt.quoad tuendā confirmationē sint
hæc vera,quo ad euitandā pœnam loquitur glo. ꝑ qua
facit.ff.de excu.tu.qui testō.in fin.& de bonis eorū qui
sub tu.l.fi.Et ipse Arc.olim tenuit cū gl. pro moderna
no.opi.sua all.ff.quod cuiusq; vni.l.j.§.pe.& leges,quas
vide de cle.non resi.seu.in gl.ii.itē non excusat titulus,q
habetur ꝓ non titulo.C.li.x.de iure fis.l.j.Non obs.l.iu-
ste.ff.de aeq.pos.quia loquit, qñ iuste iudex interponit
auctoritatē.als secus.C.de inge.ma.l.si auiā.ff.de na.res.
l.iij.C.cōi.epi.l.pe.ad l si quis id.§.doli.ff.de iur.om.iu.
ff.de pe.hęr.sed & si.§.scite.vbi non est ꝑdo,qui erat ī iu
7 re.Itē† in damnis vitandis iuris error excusat.ff.de iuris
& fac.igno.l.regula.ff.ad Silla.si quis in graui. Rñdet,ꝙ
dolus præsumitur ɔ illū,q se taliter fecit cōfirmari. nec
sibi licuit iura tam notoria ignorare.vnde non excusā
tur.ff.de insti.sed & si pupilli.§.palā.ff.ad l. Cor. de fal.l.
dinus.Itē istud dānū hēt ortum a lucro.ar.ff.de ac.hær.
si duo.¶ Hæc oïa soluuntur per distinctionē,quā ꝑdixi;
ad māīm facit,quod scripsi de conce.ꝑb.literas. sup ver.
ɔfirmauit.¶ In gl.& publice.in fi.& concord.quod no.
in cle.c.ti.cām.§.verū.in lilij.gl ¶ In gl. nunquid.ibi [*cū in tua*]vide secundam qōnem,quā posuit super rīa mo
ra.ĵ.de re.iu.¶ In gl.vlt.ibi[*hoc esse*]cū ibi non sit mediū
inter electionē & confirmationem, nec ibi inferioris
actus veniat per superiorē firmandus,& in fi.idem Ar
chi.& facit,quod no.Inn.Hos.& Com.de transla.c.vlt.

¶ De renunciatione. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Indicata & recte disposita in dubium reuocare non licet.*
2 *Papatus a solo Deo est.*
3 *Papatus non est nomen ordinis, sed dignitatis & officij.*
4 *Inferiora reducuntur in Deum per superiora, & inferiores prælati per Papam.*
5 *Res oblata in Cristi sacerdotio est ęterna.*

C A P. P R I M V M.

QVoniam [*Sapere*]vide quod
no.de pœni.di.iij.
adhuc instant.in prin.[*oporteat*]i.ex
pediat,vel necesse sit,& vide,qđ not.
xxv.q.j.c.j.[*Onera*]xl. di.ante oïa sup
portāda.& vere talis fuit Celestinus,
licet sanctæ vitæ.in agibilibus nil ex
pertus,fertur ꝙ D.frater Latinus Cardinalis de ipso so-
minauerat ad eius suasionem post diutinā vacationē
fuit electus.scita demū ipsius qualitate, Bonifacius tūc
Cardinalis dixisse debuit,spiritussanctus decepit nos,qđ
als non faciet.Sed casus iste iterabitur [*Concilio*]vide qđ
plene dicam,ĵ.de reg.iu.nullus.ex cōsilio.ad fi. [*Et assensu*]concor.ĵ.de reli.& ve.san.gloriosus.in fi. Et dicit hic
Arc.ꝙ in antiquis iuribus se hoc legisse non meminit,
si ponderauit verbum assensu,videre potuit,de consue.
cum inter.in fi.sed forsan ponderauit hæc duo coniun
cta.statuit non in scriptis, quod patet ex inferioribus,
vbi dicit,ꝙ erat timor obliuionis,& per hoc no. ad qō
nem,an scriptura sit de esse legis canonicæ, vel ciuilis,
vel alterius constlōnis,quā plene videas.ĵ.de re.iu.super
rīa.nemo pōt ad impossibile. in qōne, posse libere resi-
gnare,quid si Papa post electionē successoris. vel prius,
dum Cardinales vellent eligere, negat se renunciasse,
quid iuris,vel quis erit iudex. Dimittamus solonē Deo,
cuius vices gerit Papa verus,nec est credendū, ꝙ talem
casum dubium euenire permittat. Et est simile, quod
scripsi.ſ.ri.i.vbi periculum.super ver.x.diebus.si tamen
hunc casum permitteret euenire,& pars quælibet abū-
daret sequentibus, non essemus sine scisitate electorū
successorem,ad māīm tñ vide, quod scripsi de ele.hoc

de vitanda.super ver.Cardinales.[*redigendum*]ergo nūc
certum,de quo posset in posterū dubitari, debet in scri
ptis redigi.de test.significauit.& c Albericus. Ioan. mo.
¶ Prima gl.ponit casum.¶ Glo.propter hoc.primo sol
uit dubiū.secundo no.dat simile & exemplificat.¶ Gl.
& erat,ponit rationes contrarias & eis respondet. ¶ Gl.
cum dignitas.ponit differentiam.¶ In glo.iii.ibi,nemo
x semel † indicata & recte disposita in dubium reuocare
non licet.¶ In j.gl.in fi.& sunt tres partes.in prima cau
sa constitutionis Cęlestini. in secunda ipsius constitu-
tionis mens.ibi , Celestinus. tertio ex duplici causa illā
inter has constitutiones interserit.ibi , nos igitur. ¶ In
gl.ij.in fi.& ff.de no.l doli.in fi.& xlix.dist.c.j.ver.paruo
autem naso.& s.e.li.de post.c.j.in prin.¶ In gl. propter
hoc.ibi,nō vos.& hic adde,quod ibi no.¶ In gl. & erat.
a ibi,cum ad mon.in fi.multæ aliæ rationes[a] inducuntur
a vt s.† papatus a solo Deo[b] est.& quæ a Deo sunt, vel cō
b mittuntur ab inferiori tolli nō pñt. Ergo papalis digni
tas a Deo commissa alicuius inferioris auctoritate di-
c mitti,vel tolli[c] nō potest.Itē nullus auctoritatē, vel po
testatem auferre, quā conferre non pōt,sed papalē au-
ctoritatē nullus conferre pōt,nisi Deus, ergo nec eā au
ferre.ꝙ fieret,si valeret renunciatio.Secundo idem pro
bat per decre.inter corporalia.de transa.quæ dicit,ꝙ de
positio,translatio,& cessio epōrum soli Papæ reseruan
tur.& non nisi inquantum est Deus.i. Dei vicarius.er-
go remotio Papæ ab offi. quia papatus oēs dignitates
excellit per solum superiorem Deum. [illegible] fieri potest, qa
nulla ratio suadet,ꝙ epōs solum per vicarium suū velit
absolui,& ipsum Papam per inferiores.Tertio sic,ma-
ior est vnio summi Ponti.ad ecclesiam , quam sit viri
ad vxorem,illa.n.corporalis,ista spūalis.Sed matrimo-
nium consumatum non separatur nisi per mortem.er
go nec summus Pontifex ab ecclesia. Quarto sic,sūma
virtus creata per nullā creatam virtutē pōt tolli . Sed
papatus est summa virtus creata , ergo &c. Quinto sic
nec Papa,nec tota vniuersitas creaturæ posset facere, ꝙ
Pontifex non sit Pontifex,ergo minus posset facere, ꝙ
summus Pontifex,non sit summus Pontifex. Sexta rō
est,quia Papa non est Papa,nisi per l.diuinā.& non per
l.creaturæ,nec oïum creaturarū simul, ergo nullo mō
vr,ꝙ Papa possit eximi,qn sit Papa.ex quo.n.Papa con
sensit,& sponte se legi diuinæ submisit,non pōt esse nō
Papa ꝑ aliq̄ creaturā,vel ꝑ oēs simul.Septimo sic,null9
votū alicuius tollere pōt,nisi is,qui est s.votū. Sed papa
tus est quoddā votū sup oïa vota , quia Papa vouit red-
dere rōnē,ergo ꝑ solū Deū ab hac oblōne pōt absolui.
Octauo sic,cū quis seipsum non possit absoluere,quod
esset,si renunciare posset,ergo renunciare non poterit,
Nono sic,papalis oblō tolli non pōt,nisi per maiorem
ptātem ,q̄ sit papalis,qua tñ non est maior nisi Dei.er-
go &c. Decimo sic,apostolus ad Ebre.v.vult , ꝙ Christi
sacerdotiū sit æternū s̄m ordinem Melchisedech,quia
Christus viuit in æternū.ergo vita summi Ponti.nō po
test esset sine summo sacerdotio,ꝙ falsum esset,si Papa
renunciare posset.Itē cum sacerdotium vicarij Christi
in ecclesia cōformari debeat sacerdotio Christi capiti
sicut pro statu mortali potestatem sacerdotij Christi a
se non abiecit.Ita nec Christi vicarius in ecclesia sacer
dotium a Christo in ipsum deriuatum a se abiicere po-
terit.Sed vt sequitur in gl.contrarium hic discusum iu
uatur exemplis & opinione. Item adiuuari potest
quadruplici via,prima sumitur ex parte Papæ renūciā
tis.seda ex parte papatus,cui fit renūciatio.tertia ex par
te ipsius renunciationis.quarta ex pte cāæ fina. Ad pri-
mam sic,non minor libertas danda est Papæ in his , q̄
pertinēt ad salutē, & in his per q̄ vitare pōt detrimentū
salutis,q̄ cuicunq; alij , imo plus inquantū a salute sua
vt capitis dependet salus in oïbus mēbris & in ecclesia
vlt.Sed aliis Pontificibus ecclesiæ conceditur ꝑꝑ suā &
subditorū salutē,ꝙ renūciēt in vj.casibus,q habēt.s.e.ti.
in fi. cū pridē. in illis ergo casibus,quibus illi licite pe-
tunt

tunt cedendi Inĩam, concluditur. Papam licite cedere.
3 Secunda sumitur ex parte † Papatus, ꝙ non est nomen
ordinis, sed dignitatis & officij. vnde ante sacerdotiũ &
ꝯsecrationẽ esset aliquis verus Papa, sicut verus archid.
vł decanus nõ habens ordinẽ illi dignitati annexũ. Cũ
ergo ptãs Papalis ñ ordinẽ sed iuridõnẽ addat sup epa
lẽ, & mobilis sit, quia nihil est qđ imprimitur in aĩa ta
lẽ ptãtẽ habẽtis. Et iurisdõ sit res, q̃ augeri & minui põt
ergo deleri, vel tolli, cõcluditur, Papã, quantũ ex se est,
renunciare posse, sed quia se obligauit ecclesiæ, quã car
dinales reprẽsentant, visum est aliquibus cardinaliũ ꝯsen
sum necessariũ. Tertia rõ, q̃ sumit ex parte renunciatio
nis, fundatur super rła prima, ĩ de reg. iu. eũ ꝯcor. crea-
a tio. n. fit p cardinales [a] sic & in ipsorũ manibus resigna-
tio, & si opponatur, rłam non procedere in mr̃imonio
carnali, vt ibi no. Rñd. ꝙ ibi trãsit in sacrõ ecclesiæ, pp
qđ ex ꝯsensu sequitur indissolubile vinculũ, ꝙ nõ est in
spũali coniugio. Cuius dicti põt esse rõ. & nunc aggre-
dior quartã cãm finalẽ, de qua dixi. spũale ꝯiugiũ iter
ꝑlatũ & ecclesiã respicit bonũ publicũ & cõe, sed si in-
sufficiens, vel inepius cedere non posset, sequeretũ malũ
reipublicæ, & quãto ꝑlatus maius bonũ republicę respi
cit, sicut Papa, tanto maius esse malũ. Itẽ ꝙ ex charitate
institutũ est, ꝯ charitatẽ militaret, si p residens inutiliter
ad malũ & ꝯfusionẽ ecclẽx & ad dãnũ aĩæ suæ resigna
b re [b] non posset, sed carnale ꝯiugiũ respicit priuatũ bonũ
& si cõsideretur ipsius dissolutio, forte ipsi homini esset
bonũ, qa meliorẽ vxorẽ acciperet, sed sequeretũ ex hoc
vł̃e malũ, qa cũ cõiter hoĩes plus ducat concupiscẽtia,
q̃ rõ, multi vxores dimitterẽt, nec sic de ꝓle haberetur
cura, vt nunc. ¶ Ad ꝯria, & primo ad primũ dr̃, papalẽ
ptãtẽ dupliciter cõsiderari, vno mõ ꝓut ligatos & solu-
tos ĩ terra ligat & soluit ĩ cęlo. Et est hoc simpl̃r a Deo.
alio mõ ꝓut hæc ptãs est in isto vel ĩ illo, q̃ ẽt a Deo est,
qui operaĩ oĩa in nobis. Isa. xvj. tñ in hoc, vel in illo est
per ꝯparationẽ humanã. s. per ꝯsensũ eligẽtiũ & electi.
& sic esse in hoc vel illo desinere põt per operationem
humanã, sic & aĩa rõnabilis est a solo Deo p creationẽ
tñ ꝙ sit in isto, vel in illo cooperatur nã dispensando &
organizando. & ideo p operationẽ naturæ põt desinere
nãłr & violenter. Itẽ solus Deus dat gratiã, & tñ hõ põt
sibi auferre gratiã per suũ actũ, qa qui formauit te sine
te &c. Et per hoc rñdetur ad finẽ primi. Ad sc̃dm decr.
inter corporalia, facit ꝓ, cũ ibi de epĩs ꝓhibeaĩ, de Papa
non. vel dicatur. ꝙ ibi ꝓsupponitur iusta cessionis cã, ꝓ-
supponitur ẽt Dei voluntas. sicut & in eius assumptio-
ne, vel ꝯfirmatione ꝓsupponimus ẽt Dei voluntatem.
Et per hoc sit rñsum ad quartũ, qđ dicebatur de sũma
virtute certa licet dici possit, papatũ esse æqualẽ, vel ma
iorẽ virtutẽ certo casu in ꝯcilio, vel tota ecclesia. Ad ter
tiũ rñsũ est. ĩ. ver. tertia rõ. Ad quintũ sit rñsum per ea, q̃
dixi. ĩ. ver. sc̃da. sumiĩ ꝙ Pontifex est nomẽ ordinis fun
datũ super caracter, sed cẽ summũ est nomẽ dignitatis,
cui cedẽdo desinit esse summus, sed nõ desinit esse Põ-
tifex. Ad sextũ rñdeĩ, ꝙ licet Papa sit Papa per l. diuinã.
tñ Papa põt non esse, nã & lex diuina nãłr est mutabi
lis in isto vel illo, qa ad hoc operaĩ creatura, vt dictũ est
4 licet sit immutabilis formałr & in se. s. ꝙ † inferiora re-
ducuntur in Deũ per superiora, & inferiores ꝑlati p Pa
pã. ꝙ ergo sit Papa sup oẽs est ex lege diuina & immuta-
bile, sed ꝙ iste sit Papa mutabile est. ꝓcedit. n. a ꝯsensu
eligentiũ & electi. Ad id qđ dicebatur, se submisisse le-
gi dico in eo perpetuari. q̃ sunt ordinis, qa sp facere põt
q̃ sunt spũalis ꝯiugij pp caracterẽ impresũ, vt est dictũ.
Sed Papa se submittendo legi non perpetuat in se, q̃ sũt
iurisdõnis. & ideo illi renunciare põt. Ad septimũ rñ-
detur, ꝙ votũ Papę de gerenda cura gregis intelligitur,
quandiu erit in officio, sic & intelliguntur iur̃a rectorũ
qui ciuitatibus ꝑsunt. & facta ẽt his, qui pręsunt, de ele.
venerabilẽ. in fi. & illicitũ esset iur̃m de officio semp ge
rendo, quia militare posset esse bonũ cõe. Ad octauũ
dico, ꝙ absoluere se a culpa, esset ascendere, non ꝓcedit
aũt argũ, si quis non põt ascẽdere. ergo nec descende-
re. licet ẽt dici possit, ꝙ seipsum quis absoluit per contri
tionẽ, & ꝙ confiteri teneatur alteri. a quo absoluatur p
dñi præceptũ, Ia. dicente. Confitemini alterutrũ &c. &
leprosis, per quos peccatores intelligimus, dictum fuit
Matt. viii. & Lucæ. v. vt ostenderẽt se sacerdotib. Ad no-
nũ rñdetur in gl. Ad decimũ rñdeĩ. ꝙ Christi sacerdo-
5 tiũ pro tanto dici põt æternũ, qa † res oblata in Christi
sacerdotio ẽ æterna est. n. eadẽ cũ offerẽte, qa idẽ sacer
dos & sacrificiũ. ĩ. de sum. Tri. firmiter. §. vna. vel dici põt
ꝙ licet Christus sacerdotiũ a se non abiecerit, qa non
suberat cã abiiciendi, non pp hoc sequitur, ꝙ renuncia
re non possit ipsius vicarius, in quo subest renunciatio-
nis cã. Et ibi, Cle. ipse scribit in epi. ad beatũ Ia. Hieroso-
lymitanũ, ꝙ viuente Petro ab ipso fuerat ordinatus in
Papã, ideo voluit forsan resignare. datur tertiũ exẽplũ
de Ciriaco Papa, de quo legitur, ꝙ cũ Vrsula & xi. mi-
libus Virginibus martirizatus est. scribitur. n. de ipso, ꝙ
sibi nocte quadã reuelatũ est, ꝙ eẽt cũ illis palmã mar
tirij recepturus, tunc congregatis clero & cardinalibus
oĩbus Inuitis & præcipue cardinalibus corã ipsis renun
ciauit dignitati & offõ. sed iste Ciriacus in cathologo
Ro. Pontifi. non denoĩabatur qa creditũ fuit per cardi-
nales, ꝙ non pp deuotionẽ sed pp oblectamenta virgi
num papatũ dimisisset, & ibi. non aũt. & Hug. ibi, & 17.
q. ij. Agathosa. scire debes, ꝙ ipse Hugo. dixit, ꝙ renun-
ciabit ĩ manibus cardinaliũ. & sic dicit Arc. fecisse hũc
Cęlestinũ. sed Vin. ĩ. e. ꝙ in dubiis. dicit, ꝙ satis est, ꝙ Pa
pa cesset ab administratione. cũ superiorẽ non habeat
cuius ratificatio requiratur. Per quod dicit, ꝙ non hẽt
necesse renunciare in manibus cardinaliũ. Sed ex quo
per ipsius expressionem constabit ꝙ taliter vult cessare,
renunciasse intelligitur. Et ibi [*discordia*] in fi Io. mo. alle.
ff. de his q̃ in test. delen. l. proxime. melius facit titu. seq.
de hær. inst. & hic Tiberius. dicit etiam, ꝙ sicut populus
Romanus, penes quem erat summa ptãs. l. data, illam
trastulit in principẽ. Instit. de iure na. ge. & ci. §. sed quod
principi. sic & Papa, qui habet potestatis plenitudinem
hac lege data cedere potuit oneri & honori. ¶ In gl. cũ
dignitatis. ibi, pręcedens. Arch. de hoc. ĩ de pa. c. ñ.

ADDITIONES.

a ¶ Rationes. Multæ rationes, quibus probatur, papalem dignitatem a Deo esse.
b ¶ A solo Deo. Adde quod habetur xi. di. consequens. Cardi. in cle. fi. e. ti. & in cler. pastoralis. de re iudi. c. j. & ibi Bal. de pa. tenen.
c ¶ Toll. Vide Bal. in l. pe. C. de bo. quæ. lib. in ver. item no.
d ¶ Cardinales. Vide Host. in c. licet. de elec. Bal. in marg. ver. electio. in vj. & in c. vbi periculum. de ele. in vj.
e ¶ Resignare. Quod Papa non possit sibi eligere successorem, refert Car. in cle. ij. v. q. de ele.

SVMMARIVM.

1 *Receptiones capitulorum non afficiunt.*
2 *Stipulatio committitur, si prohibui procuratorem, & actor ignorans egit.*

CAP. II.

SI te præbẽdã vacaturã.

Hæc forma non habet gñalitatẽ sed in cer
titudinem, vt no. dixit de rescri. c. j. in fi. pri-
mæ gl. Sed Io. mo. dicit, ꝙ talis forma est generalis ver-
bo, sed singularis effectu, alle. de of. dele. ex parte. j. Idem
Arc. allegans quod ibi notant Tan. & Gof. & si circa il
lam speciẽ impetrans esset negligens, sibi noceret. ĩ. de
præb. si clericus. Sed si ex parte sua non est culpa, fraus
renunciantis sibi nocere non dẽt fm eos [*apostolica*] ex
1 ceptiones † capitulorũ non afficiunt, vt no. ĩ. de concess.
præb. si soli. in vlt. gl. in fi. primæ partis. & sic in illis hæc
fraus non expedit, nec locũ hẽt hæc dec. [*renunciet ex qui
site*] quasi ad literã no. hic Arc. ꝙ no. Vin. ĩ. e. veniẽs. in
j. gl. & vide cle. e. ti. c. vno. & qđ ibi no. ĩ v. gl. Vin. exqui-
rit aũt sic illã mãm, quia dicit, ꝙ iste renunciauit per se
planum est, nec vlterius repetit. vii. q. i. quam periculo-
sum. de con. dist. iiii. quęris. & hic sequitur in fi. Si vero

renunciasset per literas missas Papæ, vt hř in inte. illius dec. veniens. sīr tenet resignatio. ff. de act. & obl. l. non figura. Sed q̄rit, an tales lr̄æ reuocari possint, priusq̄ p̄sententur superiori. arguit q̄ sic per p̄. c. veniens. s̄. e. & c. lr̄e. & j̄. de proc. pcurator. §. h. s̄. de proc. ex insinuatione. & c. in nr̄a. ff. de pac. si fundū. q̄ verū dicit Vin. si rē a se nō abiecit, q̄ si abiecisset possessionē perdidit, & reuocare non potuit, vt p̄. c. q periculosum. & si alius eā occupasset, non posset agere pro illa. ff. pro derelicto. l. j. fin cū. & vide quod dixi. s̄. e. q̄ in dubiis. Tractat ēt de eo, q pœnituit cessionis, nec tñ denunciauit procuratori, vel Papæ, quia forsan non potuit. de hoc dic vt in p̄. c. sic. subdit aūt, q̄ si eū non pœniteret, & p literas sequeret renūciatio. ille fructus pciperet vsq; ad tp̄s renunciationis, sicut socius, q renunciauit societati absentis cōicat illi q̄sita, quousque sciuerit renunciationē. ff. p soc. sed socius. §. si absenti attendenda tñ est literarū forma, an dicatur renuncio, an renunciaui, an paratus sum, vel volo cedere vel cedo a p̄latione fuerani. In primum adducitur, quia
1 † si prohibui pcuratorem, & actor ignorās egit, cōmittitur stipso. ff. de iud. so. si autem. r̄ndet, q̄ non committitur ex clā de red. iud. inde. sed ex clā illa de dolo malo. sunt. n. tres clæ in cautione de iud. so. ff. iud. so. vel dic vt ibi. Sed pone dr̄ eum renūciasse coram probis viris, nūcius non dat literas Papæ, nunquid poterit retinere præbendā, vel an erit sibi necessaria noua institō. ar. q̄ sic. s̄. e. ti. ex transmissa. Ar. ɔ̄. ff. de pec. l. peculiū. §. fi. & quia cū non perdat pprietatē taliter renunciando, vt inn. no. s̄. c. quod in dubiis. vr̄ sufficere patientia p̄lati, qui illū poterat reuocare. ar. ff. qui. mo. pi. vel. hypo. sol. l. voluntate. & s̄. e. dilecti. Quærit demū de illo, qui impetrat a Papa vt recipiatur in canonicū Bono. cū sit paratus aliis suis beneficiis renunciare, quid p̄cedet an renunciatio, an collatio p̄bēdæ. R̄n. q̄ si literæ admittuntur, prius fiet renunciatio, & si postea resisteretur ei, succurreretur sibi, s̄. de pac. cum pridē. & de re. permu. cum vniuersorum. & dicit, q̄ in his & similib. agitur potius ex officio implorato, q̄ ex vi actionis, vel obligationis per ptæ. c. cum pridem. Quia de pœnitentia renunciantis tractauimus, conueniat qō dominicalis. vj. de clerico, qui turbatus ppter exactiones, quibus eum grauabat ep̄s, in ipsius manibus renunciauit ecclesiæ, quam statim pœnitens repetit. Soluit Bar. f̄m Hug. q̄ auditur, ex quo statim reuocat, quod fecit. Secus si aliquantulum perseuerasset, per l. qcqd. ff. de re. in. Et incōsultus calor & c. ij. q. iii. §. notādū. facit l. diuortiū, de diuor. canō. de poe. di. j. post p̄tm. Et p ɔ̄riū rīa, mutare. j̄. de re. iu. refert Iāc. tenuisse ɔ̄riū, dicendo, q̄ lex quicquid. intelligitur maleficiis. qd Hu. negat, cū loquatur de diuortio, quā vide, j̄. de reg. iu. sub litera. q. ¶ Prima gl. summat & dubium soluit. ¶ Glo. v. & vj. soluunt duo dubia. ¶ Gl. idē credo. recitetur per q. ¶ Vlt. gl. soluit dubium. ¶ In gl. antepe. ibi. placuit, vide, s̄ de trans. c. fi. super gl. antepe. & ibi, si quis seruo. vide s̄. de biga. nuper. super antepe. gl. ¶ In j. glo. ibi. [*vtraque*] & primo prouidet impetrantibus ɔ̄ fraudes, de quarum coniecturis ponit exempla ibi, vt quia: secūdo ibi cæterum, conuincit, & punit fraudulentos. Et hęc qō inter qōnes collectas in hoc studio fuit prima in ordine disputata per dn̄m Henricum Anglicum, ponebat tñ terminos, q̄ renunciatio & collatio fuerant factæ clandestine, & super hoc fundabar solutionem suam, quare dicebat illas non valere. ¶ In glo. quod est. in fi. de legatis. dic vt j̄. de of. dele. c. iii. & iiii. ¶ In gl. no. q̄. ibi, coniecturis. C. de dolo. l. dolum. cū cōcor. Io. mo. remit. ad id, qd plene no. j̄. de re. iu. scienti. ¶ In vl. gl. ibi. si qs ep̄s. bene facit. ff. de diuor. si filia. ff. solu. matri. l. filiæ. Ioan. mona.

¶ De sup. neg. prælat. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus si non est in mora petendi absolutionem, nec est res, quę ex dilatione grande periculum patiatur, melius est tantisper expectare, quam nouo iudici committere.*

2 *Archiepiscopus subditum remittit ad suffraganeum statuens sibi terminum competentem, quo subdito iustitiam reddat quo elapso si id non fecerit, ipse diffiniat.*

3 *Ei si de reseruatis Papa sine speciali mandato se non intromittit.*

4 *Episcopus debet esse dispensator canonum & moderator legum*

C A P. PRIMVM.

ROmana. [*edictum*] vide, quod dixi s̄. e. lib. de elec. vt circa. super eo. verbo [*libere*] quasi nedū p ap. sed ēt p simplicē q̄relā, vt̄ j. non obst. ɔ̄dictione suffraganeorū f̄m Pe. & Arch [*curiā*] vt sic ēt ipsius officiales cōprehendat. [*Penitus*] i. ex toto non valeat hac de cā factū, quia corā non iudice, de iudi. at si clerici. cum concor. f̄m Host. [*Eorum*] quid ergo tunc fiet de causis, quę spectāt ad forū ep̄ale, adeatur f̄m Ho. vel legatus, siue in prouincia f̄m Boati. facit
1 quod no. j̄. de of. vic. c. j. in fi. gl. Io. mo. dixit hic † q̄a si ep̄s non est in mora petendi absolōnem, nec est res, q̄ ex dilatione grande periculū patiatur, melius est tātisper expectare, q̄ nouo iudici committere. ff. de vaca. mu. l. pe. in fi. alias Papa puideat cām non prouiso. j̄. e. si ep̄s. Ho. qui archiep̄s fuit, turbabatur de his, dicens se non videre sufficientē rōnem, nisi quia placet ptātem archiep̄orū restringere, & ad se causas trahere. si. n. ep̄s non pōt, & vsque ad hæc tpa casus non erat reseruatus Apostolicæ sedi, quare archiep̄s hoc nō facit. Inducit ēt quod no. hic exponendo versus, quos ponit in sum. de of. ord. §. quid pertinet. p̄cipue super ver. crimen. & sup ver. permutat. ibi patet, q̄ cum ep̄s accusat subditū, quia nō potest cōpromitti, & sic non extat illius iudex, archiepus cognoscit. vi. q. ij. c. j. lrē si permutat cum caplo suo, & facit ele. de re. ec. nō ali si vna. fatetur, quod in casu huius decr. s. qū ipse archiep̄s excommunicat, posset reddi rō, quia sibi daretur excōicādi mā, vt ad ipsum iurisdictio perueniret. ad hoc, s̄. de of. deleg. suspicionis. & puidēdū est ad talia. q̄ pñt euenire. inst. vi bo. rap. §. nedum. Rndebat aūt, q̄ si iniuste excōicat egregie puniat̄. [*vi iuste*] vel si snīa fertur p dele. Papæ, quare non deuoluitur. cū tñ ecclesiasticus ordo ɔ̄fundatur & c. xi. q. i. peruenit. Et, vt dicit, in hac parte curialior est imperator, qui defectū & negligētia suorum iudicum per diœcesanos ep̄os vult suppleri, in auct. coll. ix. vt dif. iud. per totū. & parcit remotis, ne ad ipsum venire cogantur, in Auct. de quæsto. coll. vj. Et compatitur paupertati, & occurit sitibus, laboribus & expensis. vnde in casu consimili, nec r̄nsū dat, nec ad suum iudicē remittit, in Aut. de man. prin. §. si tibi. & §. se. coll. iij. Et prout dicit, non est cuilibet facile adire curiam Romanā pro iustitia obtinēda, nec fit sine grauedine sumptuū & expensarum, de rest. in inte. cum ex literis. ad fi. Sit ergo f̄m eum pro ratione volūtas, Inst. de iure na. §. sed quod prin. & per eosdem modos conqueritur de eo, quod dixerat quædam extrauagans: cuius mens habetur. s̄. de elec. q̄q̄. eo. lib. Cui dicit obstare decre. cum in cunctis. in fi. s̄. de elec. [*forte*] non est no. dubitationis, sic, s̄. de proc. aux. f̄m Host. Pet. Io. mo. & Arc. [*pro illis culpis*] vt quia forte negligens est in absolutione petenda. ¶ Prima glo. ponit casum literalē & summarium. ¶ Antepe. gl. signat & soluit duo contraria ¶ In j. glo. ibi [*reuocat*] si reuocauit ad petitionem suffraganeorū, qui excōicati erāt, hic fecit ex plenitudine ptātis f̄m Boati. vel nō fuit exceptū, vel fuerant absoluti, vel forte erant hic rei cōuenti, quia non parebat edicto, & in fi. & sunt tres partes f̄m Ho. & Io. mo. prima reuocat edictum, secunda causam reddit, ibi. quia ēt. tertia antiphorizat. ibi. sed aliqua. ¶ In ii. glo. ibi, multas. nouē. s. p̄ter istam. & Ho. & Io. mo. hic illas enumerat. s. de of. vi. or. de fo. cōp. de te. de ap. de cen. de pę. & de poe.

pœ.& re.de sen.excō.Romana.¶ In gl.iij.ibi[*pastoralis*]
& hic per Ho.Io.mo.qui ēt ponunt hic versus,quos ip
se.Ho.ponit & exponit ī sum.de of.or.§.quid pertinet,
quos,quia ibi habes,hic decido prosecutionem ipsorū,
versus aūt sunt hi.Officium varium,forus, apostolo cri
men.Peccans non pares res consultatio deses. Prælul,
canonici rumidi,sñia neq;.Visitat,indulget custos, qa
Papa dat visus.Permutat socijs , suspectus cunq; remit
tit.Casibus his primas subiectos psulis arcet.¶ In gl.nō
quid.ibi[*iurisdictio*]idē Hos.hic & in sum.de of.or.§.qd
pertinet.sub.§.sunt aūt.ver.deses psul.Io.mo.& facit,qd
no.s.de of.or.pastoralis.in gl.ij.& c.irrefragabili. in iiij.
glo. Et idē Boat.qui dicit,q ideo aliud in negligentia,
quā in excōicatione,quia negligēs peccat in iurisdōne,
& sic non mirū si ad proximū deuoluitur.Arc.hic cō-
tradicens,quod hoc nō est iure cautū.al.quod no.Inn.
in præd.dec.quia,in ver.ad illū,alle.et,ix.q.iij.nullus.&
c.conquestus,s.de of.or.duo.in fi.& c.pastoralis.ij.rñ.&
xxij.q.ij.amputato.& c.sæpe decet.idē Fran.Ver.nisi in
casibus in absolone excōicationis,de of.or. ad reprimē
dam.& in correctione criminū.j.de sen. Romana.vt-
robiq;.n.mora affert periculū fm eum.Host.autem ad
partē suam no.q litera hoc dicit,non tñ ex culpis. nō
dicit ex negligentijs. vnde fm eū , si tertio requisitus.s.
c.j.no.procedit,vel prima vice denegat,expresse facit.j.
de ap.ab eo.s.de loc.potuit.Metropolitanus cognoscet,
2 alle.de of.or.duo simul.Consuluit tñ,† q archieps sub-
ditum remittit ad suffraganeum statuens sibi terminū
competētem quo subdito iustitiam reddat , quo elapso
si id non fecerit,ipse diffiniat,de of.or.quanto.in fi.& c.
ad reprimendam.& c.irrefragabili. §. excessus & vt eps
monitionē negare nō possit,pcipiat ei,q literas moni-
tionis sub suo sigillo remittat.vel als suas literas formā
illarum & receptionis diem continentis,ar.C.de fi.instr.
l.plures.& sic obstabit illis propria professio.l.q.vij.sal-
berrimum. xxvij.q.j.oēs fœminæ.C.de nō nu.pe.gñali
ter.vel fiat de traditione literarum corā testibus instrm.
s.de test.significauit,vel habeatur de hoc litera sigillata
sigillo autētico.de sen.excō.cum medicinalis.§. exem-
plum.s.de fi.instru.c.ij.& ibi. dilecto. remittit Host. &
Arc.ad sum.de of.or.§.quid pertinet.sub.§.sunt autem.
ver.sed quid si eps.& ibi,qq.vide,qd ibi dixi in tex.in gl.
qd ergo.i fi.¶ In gl.pe.ibi,vbi de hoc, & hic reperit Frā.
qō.ibi distinguit gl.an per verba negatiua.an per verba
affirmatiua prælegata sit cōstō. Et Hos.etiam ponit ali
qua exempla,vt in edicto.de testa.de proc.de matrimo
nio,quæ sunt permissoria,ita cum generaliter est pro-
hibitum,vt in casu nostro,& in conspirationibus colle
gialibus & collegijs, quæ censentur prohibita,nisi appa
reant permissa,de iureiur. & si eps.ff.de colle.illi.l.j.s.de
excel.præ.dilecta.& ibi[*eporum*]dicit Host.epi de adultis
& minoribus dispensant ,si nō inueniātur prohibiti,in
3 maioribus non,nisi reperiantur permissi. De †reseruatis
tis Papæ sine speciali mandato se non intromittunt.
Item nec dispensant ꝯ canones legē ipsis epis imponen
tes,nisi inquantum inueniātur concessum,de tpe ord.di
lectus. nec ꝯ factum suum,de quo remittit de ele.cō.di
uersis.quomodo autem ad omnes alios canones ligan-
tes subditos tm & non ipsum, nisi conditor canonis di
spensationem sibi retineat , vel als inueniatur prohibi-
tum,poterit dispensare.de præb.graue.de sen.ex.nuper.
4 & sic dicit intelligendā auctoritatē Ber.qui dicit † epm
oportet esse dispensatorem canonum,& moderator est
legum. Et,vt ipse dicit,in primitiua ecclesia vnus excōi
cabat,alter absoluebat.Sed postea fuerunt arctati,vt pa-
tet.x.q ij.c.j.de pœ.& re.cum ex eo.§.ad hoc.cū si.¶ In
gl.vlt.in fi.& c.de causis.s.de trans.c.fi.& poterit per ar-
chiepm infligi,qui pastoralem auctoritatem habet su-
per eum,34.di.c.j.circa fi.nisi loquaris de pœna deposi
tionis,si talem requiret qualitas culpæ fm Host.alle.de
excel.præla.c.fi.de pœnis.c.fi.vbi de hoc.Obiicit Ioan.
mo.q cum hic dicat infligendam pœnam canonicam

loquitur ergo non de arbitraria.Rñ.q licet pœna expres
sim canone statuta propria sit canonica,& proprie sit
pœna.ff.de ver.sig.l.i qua pœna. Arbitraria tñ,quæ non
expressa fm considerationem canonum imponitur,
illa etiam dicitur canonica saltem lcep iure, in qua sup
plet præsidens,q canonibus deest,ar.de testi.quæsitum.
Idem Arc.qui remittit.ij.qō.iij.§ notandum.ij in fi.de
pœ.di.j.mensuram.ff.de pœ.hodie.ff.de his qui no.infa.
quid ergo.§.pœna.

SVMMARIVM.

1 *Papa vel alius superior an possit quem ex causa priuare.*
2 *Regibus speciale est & proprium dotare.*

CAP. II.

GRandi.† De hac decre. facit additionē
Gui.in Spe.de feu.§.ij.in fi. Et
hic primo ponit mandatū.secundo dat ip
sius executores.ibi,alioquin,tertia protesta-
tur.ibi,per hoc.prima pars cōtinet quatuor.nā præmis
sa coadiutoris commēdatione,& ad quid detur, & sub
latis obstantibus mandabat illum prius recipi.secundo
sibi pareri.tertio illi suffragari. quarto illi de redditibus
rñderi.[*nobilem*] in secularibus dignitatibus ponde.ait
nobilitas.[*in ecclesiasticis*]vide quod no.xxiiij.q.j.qm, de
app.constitutis.lj prohibitatem armorum fm Pet.vel
morum modestia fm Arc.Multipliciter cum Tullius
in oratione ad Cæsarem pro rege Deiotaro vltra mod.
de fragilitate illum commendasset,subdit.scio hoc ver
bo laudari reges non solere.fortem,iustum,seuerū, gra
uem. magnum, largum,beneficum , liberalē.hæ sunt
laudes regiæ.illa priuata ē, vt volet quisq; accipiat. Ego
tñ frugalitatē,i. modestiam & temperantiam virtutem
maximam iudico.Commendatum per barones regni.
Arc.[*iure regio*]ergo reges priuare nō possunt regno qd
successione debetur,nedum filios.sed nec ēt collatera-
1 les.Inn. fatetur tñ,q † Papa, vel alius superior rex hoc
posset ex causa.s.de voto.licet. [*magnanimitatem*] quæ est
rerum difficilium vel terribiliū spontanea & rōnabilis
agressio. Et est ꝯria pusillanimitati. & fm Macrobium
a magnificentia,quæ est difficilium & pclarorū nego-
tiorū consumatio. Et sic ista respicit consumationem,
illa vero inchoationē.Tullius tñ ī prima rethorica nō
distinguit ista,vbi dicit, q magnificentia est rerum ma
gnarum & excelsarum cū aīo ampla quadā & splendi
dissima propositione cogitatio atq; administratio.[*Gene
lem*]no.pro eo,quod no.vii.q.j.c.i.in vlt.gl.q coadiutor
habeat liberam & gñalē,& quod hic no. Arc.vide.s.de
ele.is cui.super j.gl.[*Eiusdem*]sit assumptus salubriter, vt
in dño confidimus,non minus &c.Et dicit Io.mon. q
hic narrat,q curator facere dēt,j.narrabit, q debēt fieri
curatori.[*homagio*]vide,quod no.in cle.de re iu.pastora
lis.§.rursus [*oibus suis*]hoc est ꝯ eos,qui volunt pacisci
cū dñis,q sine armatis,vel cū certo numero ingredian
tur eorū loca vniuersi.vide qd post Ho. dixi de excel.p.
nimis.j.in fi.ac suis.ad idē.j.de ele.ægr.c.vno.ad fi pcor.
quas hic al.Arc.de hoc dixi in sum.coad.in mēbro.pe.
[*appellatione remota*]de effectu huius cl.d ap.vt debitus su
p i.gl.q aūt iura hāc dec.secuta applone remoueār.pa
tet.s.de elē.idēnitatib.§.j.& §.cęterū.j.de hę.vt offm.§.
deniq;.& c.vt inquisitionis,ver.vterq;.per hoc autē arg.
pro protestationibus faciendis.vii.q.i.pontifices. Arch.
¶ Prima gl.ponit casum literalem & summariū.¶ Ter
ria gl.obiicit & soluit.¶ Quarta glo.signat contrarium
& soluit.¶ Gl.no.ar.arguit,& alle.ꝯrium.¶ In glo.j.ibi,
qui præest.nam etiam reges prælati dicuntur.xi.qō.iii.
præcipue. Arc.¶ In gl.iii.ibi,vbi de hoc.Arc.alle. de off.
arc.ea q.de reg.iu.quamuis.C.de sun.patri.l.ii.lib.xi. Et
remittit ad no.per Gof.in sum.huius ii. circa medium
distinguit autem neglectum & negligentiam , de pri-
mo.xi.q.iii.placuit.& istud post monitionem,fm ante
nōiationē,i quo locū hēt.j.q.j.qcqd.& ibi[*dic,q rex*]idē
ī duce,comite & simlb.fm In.& ibi[*prodigi*]dicit hic In.
q furiosus & pdigus postq eis hereditū ē,ipo iu.agnati

suni curatores, allegat. ff. de cura. fu. Iulianus scribit. me lius faciunt leges seq. & Inst. de cura. §. furiosi. & ibi, [*non habet*] fortius ergo potuit ecclesia deficiēte alio superiore coadiutorem dare ad petitionem illorum, quorum interest sm Inn. & Io. mo. alle. ff. de cu. & tut. da. ab his l. diuus. & s. qui fi. sint le. per venerabilem, & ibi [*licet*]. Archi. alle. xvii. q. vii. si quis deinceps. in fi. & quod no. xi. q. j. nullus. ¶In gl. circa. in fi dicūt Pe. & Arc. circa fidem catholicam. ¶In gl. quia debebatur. I fi. Remissiones dedi, de elec. per venerabilem. in fi. quæ est 5. sed loquitur in imperio. ¶In gl. licet. ibi, donatio. & hoc præcipue in
2 curatoribus regum sm Inn. cum †regibus spāle & proprium sit donare sm eum. ff. de admi. tu. cum plures. §. pe. Io. mo. argu. ɔ. s. de iureiu. intellecto illud in enormi præiudicio, vt ibi dixi in gl. no. in fi. s. de reg. iu. cū inter. in prin. & j. de priui. per exemptionem. & s. de consue. cum dilectus. in fi. de præscri. cum officij. in prin. ne sede va. c. ij. in prin. de priui. vt priuilegia. ver. quia tñ. ponitur ēt monasterium pro canonia regulari, de priuile. cum olim. ij. in prin. pro ecclesia seculari. xvi. q. vii. neminē.

S V M M A R I V M.

1 *Capitulum num possit visitare & debeat procurari vacante sede.*

C A P. III.

SI episcopus. [*Capitulum*] hodie loc⁹ est cle. de pen. si quis
1 suadente [*in spiritualibus*] per hoc vr̄, q †capitulum possit visitare, & debeat procurari vacante sede, de hoc hic Arc. & Io. mo. in c. proxi. vide, qđ no. in cle. de hære. c. i. in gl. hæc litera. an autem capitulum sede vacāte det literas indulgentiarum, remittit Archi. ad id, quod no. j. de pœ. & re. Romana. in fi. ad materiam vide, quod dixi, de exces. præ. accedentibus. in glo. nunquid. Ianus dicam de ma. & ob. c. vno [*ministrare*]. & ordinario iure hoc competit, vt dicam. j. c. proxi. super gl. pe. necessitatibus. lxi. di. c. fi. Arc. [*commode*] sic, s. e. li. de ele. quam sit. Arc. [*ordinari*] facit ad id, quod dixi. s. e. lib. de rescri. si gratiose. super ver. voluntatis beneplacitum. ¶Prima gl. summat & dicit vnde orta. ¶Quarta gl. no. & remittit. ¶Gl. pone. quærit, arguit negatiue, ponit tres opi. & tertiam probat. ¶In iiii gl. ibi, l. vir. lac. rñ. vbi per professionem coniugis lucratur in seculo manens id, quod in casu mortis lucrari debuerat. ¶In gl. pone ibi, l. fin. magistratus dant iudicem ēt de principis mandato, de illo ad ipsos appellabitur. ¶In gl. i. in fi. & facit ad ea, quę no. vii. q. i. pastoralis. in fi. vl. gl. & lxxi. di. clericos. in gl. ij. ¶In iiii. ibi. l. vlt. in fi. j. rñ. Io. mo. alle. in Auct. de nup. §. sed occasionem. & ibi de hoc. & §. si vero decret. col. j. & decidēdo, qđ hic no. vide quod scripsi post Gof. & illos de con. coniu. cum sis. & in fi. quod vide. s. de rescri. susceptum. & ibi etiā remissiones dedi super gl. pe. ¶In gl. in his. in fi. vide quod dicam. j. c. proxi. in fi. ¶In gl. pone ibi. credo. Idem Archi. & in fi. aliis sequeretur, q episcopus, qui esset etiam canonicus, vel canonicus vicarius, vel delegatus episcopi, illum confirmare nō posset. ¶In gl. seru⁹. ibi, prima actione. vbi de hoc. & xxxiii. q. i. Arc. ¶In gl. pe. in fi. Io. mo. alle. lj. q. vii. quapropter. & c. sequenti.

S V M M A R I V M.

1 *Coadiutor an detur abbati inutili propter senium, vel ægritudinem.*

2 *Tutori longa ægritudine impedito datur curator.*

3 *Visitatoris officium dignius est officio procuratoris.*

C A P. IIII.

ECclesię cathedrali. In inferiorib. ergo secus [*visitator*] satis exquisite no-
1 tauit hic Arc. de †coadiutore, an detur abbati inutili propter senium, vel ægritudinem, de quo dixi de cle. ægro. c. fi. & vr̄ q nō. Sed debet remoueri, inducit, quod no. Io. vii. q. j. i fi. summæ. & Ho. in sum. de cle. ægro. in fi. & hoc dicunt per. c. xviii. q. ij. si quis abbas. ad quod respon. vt dixi in præ. c. fi. pro dicto tamen illorū facit, q abbates facile remouentur, de accu. qualiter. ij. de fi. per tuas. in fine. Ad quæ tamen responderi potest, q⁹ loquuntur, cum cā procedit a crimine, vel qñ ex culpa sua prouenit inhabilitas, de æta. & qua. c. j. quod non est in hoc casu. Item illa iura dicūt remouendos ab administratione non a dignitate. facit, quod no. Io. ij. q. j. in primis. in gl. non intelligas, in fi. ad l. ff. de iud. si longius. C. de offic. præ. si quos. quæ probant propter nimiam senectutem iudicis alium subrogandum. Rñdetur, q l. si longius. loquitur in delegato, cuius iurisdictio facile reuocatur per delegantem, quia iudicium soluitur &c. ff. de iudi. l. iudicium. q probat verbum ibi datus, quod exponitur. l. delegatus, vt e. ti. iudex. & l. a iudice. non sic in abbate, qui sine iusta cā &c. lxvi. di. satis peruersum. xvii. q. ij. nulla. s. de ac. ad petitionem. Item vt dicit Arc. non est tanta connexitas inter talem iudicem & eius officium, quanta est inter abbatem & suam ecclesiam, cui matrimonialiter alligatus. & ad hunc intellectum reducit generalitatem illius. l. si quos. vel secundum Arch. damnum imminens reipublicæ tam in iudicando, q̄ in cōstituendo salarium ei, cui daretur coadiutor. facit illū iudicem impeditum remoueri, ordinarius sit, vel delegatus, nisi sit iudex habens iurisdictionem, quasi in patrimonium radicatam, qui sine culpa re propria non priuatur, vt dictum est. [*Satis est*] de abbate dicendū vr̄, quod de aliis prælatis dr̄. s. coadiutorem dari, ex quo expresse aliud statutū non est, quia q sanctorum patrū & c. ij. q. v. consuluisti. de transla. c. ij. xcvi. di. vbi nam. xv.
2 q. ij. lex diuinæ, palea est. Itē †tutori⁹ lōga ægritudine impe-
a dito datur curator. ff. de tute. solet. & prælati tutoribus similantur. iii. q. ij. §. quod si male. pro abbate facit etiā de sta. mo. ea q̄. §. q si abbas. in prin. Arc. hoc putat verū
b ne afflictis ᵇ addatur afflictio. vii. q. j. cum percussio. Item indignum esset eum priuari ex eo, quod inuitus patitur ex naturæ defectu. v. di. ad eius vero. Et tēporalibus per culpam non videtur sufficere alterum, vel negligens administratio in spiritualibus tantum, vel tpalibus tm̄. vide iura. quæ scripsi. s. e. lib. de elect. c. fi. in j. gl. patet hoc, quia primo datur regula, a qua vnus casus excipitur, quo deficiente statur rłæ. [*administret*] dicit Archid. necessariam administrationē, vt possit archieps facere, qđ sequitur. alle. i. q. li. accusatio. xii. q. ii. indigne. honestum hoc puto, sed nō necessarium, satis est enim, q interueniat vocatio, de qua sequitur ad c. accusatio. Rnde, vt ibi no. ad c. indigne. q de excommunicatione loquitur, vt etiam ibi no. [*negligentiam*] Arc. dicit se hic intelligere negligentiam, q̄ dr̄ neglectus, de quo dixi. s. c. grandi. super iii. gl. [*legitimam*] quam hēt hoc ipso, q visitator datus est. licet ad cautelam qñq; in datione id exprimatur, vt in decre. cū nobis olim. in fin. quam all. glo. licet sm l. aliud sit i pcuratore. ff. de proc. mandato. dignius
3 †. n. est officium visitatoris, q̄ procuratoris sm La. Non tñ potest visitator dare alicui licentiā trāseundi ad aliā ecclesiam, quia quę solēnitatē iuris desiderant, opus est tutore. ff. de aut. præ. l. curatorem. sic no. Io. & Lau. lxxi. di. fraternitatem. vbi etiam dicunt idē in c. vacantis ecclesiæ. cum sit ibi q̄dam alienatio. ibi tñ dicit Hug. q cōsensus Metropolitani cum clericis sufficeret. sed Arch. hoc non credit, cum nō inueniat hoc Metropolitis cōcessum, & de hoc ēt. xxiiii. di. presbyteri. De visitatore dato a Papa vr̄ ꝯ per decre. is qui. s. c. li. de ele. vt ibi dixi super ver. dumtaxat [*d. c.*] vel visitatore ab eo dato. vide, qđ no. de ma. & ob. cum olim. in glo. ii. & quod ibi dixi, & circa opi. ꝯtiam Io. mo. dixi, s. c. lib. de elec. si abbatem. super iij. gl. vbi videas. ¶Prima gl. ponit, q̄ determinat, & vnde orta. ¶Gl. hoc præcise. ponit quadruplicem opinionem. ¶Aantepe. gl. ponit opi. ꝯtrias, quas concordat. ¶In glo. j. ibi [*hic Papa*] & prima pars facit tria. ponit dictum, a quo postea duos casus excipit ibi, in fine. quos statim limitat ibi, tunc. n. & ibi, vt nostrum. & de of. or. cum nos. in fi. ibi etiam no. quod de reb. eccle. viuet visitator, & ad hoc. s. cap. ij. versicu. impendentes. ¶In gl. iij. in fi.

iii.in fi.& xii.qõ.j. qſn vellna.& talis non vr̃ poſſe eligi.
vii.q.j.conſtituium.vbi hoc tenet Io.ſed Hug.ibi,& La.
ↄ quod hoc placet Arc:nec ille canon ↄ̃dicit, qui hoc
ſolum prohibet,ne ſeditionibus retineat locum, ſed eli
gendũ non prohibet, in eligendo vero nõ hẽt vocem,
vt no.Io.& La.lxi.di.obitum.licet Hug.ↄ.¶In gl. ecce.
ſm.ibi,delictum.facit de con.di.ii.nemo.¶In gl.pe.ibi,
[*Archiepo*]vel legato cardinali ſm Arc.qui ponit,ꝙ po
teſt archieps,nam in prouincia maius habet imperiũ,
ſ.e.lib.de elec.ſi abbatem.& in fi.cum.n.caplm habeat
ordinarium.ſ.a iure cõi,de hoc,ſ.ne prael.vi.c.ij.in ij.gl.
& patet,ff.de iur.om.iud.& quia ordinariæ poteſtatis ſit
dare iudicem, vt e.ti.l.imperium.in fi. ergo capitulum
committere poterit,facit clemẽ. de hæreti.multorum.

¶De tempo.ordina. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Ratio editionis rationum,quæ vrget in argentario habet locum in nummulario.*

CAP. PRIMVM.

SAepe. [*Fugientes*]impulſiua eſt
hic cã. Io.mo. Arc. qua
ceſſante durat conſtõ.ſ.erga dignos
& non fugitiuos,vide,ſ.de ele.cupiẽ
tes.In vi.gl.[*Italia*]includit Sardiniã
& Sicilia.ff.de iud.inſulę.de quo Ar
chi.remittit ad Papiam.c.Italia.[*Vl
tramontani*]ſi eſt medius.i.in montibus, qui nec Vltra-
mõtanus,nec Citramon.proprie dici põt,dicunt quidã
reſpiciendam regionem.cui plus vicinatur, vt ſm illã
iudicet,ar.eius,quod de hermafrodito dr̃,ff.de ſta.ho.q.
ritur.Sed Io.mo.ↄ̃dicens,ꝙ cũ conſtõ ſit localis & pęna
lis,in eo locum habebunt anti.iura.[*Condigna*]ſ.c.prox.
Arc.dicit Io.mo. ꝙ ibi hodie expreſſa eſt pœna in oĩb.
ordinantibus,q̃ regularis eſt quo ad oẽs.Sed cum hic or
dinato imponatur grauior pœna q̃ alibi, ſic & ordinãs
hoc caſu grauius puniendus eſſet,al.de hæ. excõicam⁹.
§.nullus præterea.de exceſ.præl.tanta.in fi.vr̃, ꝙ ſi nullã
habuit licentiam,locus eſſet pęnæ illius capituli,& arbi
trariæ.ſi habuit licentiam, ſi non ſufficientem, vt vult
hæc decr.non ſit locus illi pœnæ,quaſi ſatisfactum ſit il
li cõſtõni,ſed arbitrariæ tñ, poſſet tñ iudex per rõnem
prædictã arbitrari maiorem, vel dic,ꝙ cũ decr.illa req-
rat ſuperioris lniam,ꝙ intelligitur de ſufficiẽti ſm ſuũ
caſum,facit de cle.non reſi.tuæ.cũ concor.ſcdæ gloſſę.
vbi non ſatisfit huic conſtõni.quaſi non habita lnia lo
cus erit illi pœnæ.¶Prima gl.ſummat.¶Gl.de qua, ſig.
ↄ̃rium & ſol.¶Gl.quid econuerſo,q̃rit,arguit,& pro &
ſol.¶Gl.quid dices.quærit,arguit negatiue. & affirmati
ue ſoluit,& ↄ̃rio r̃ndet,ponit opi.ↄ̃riam.¶Glo.ſubaudi.
rñ.per q. ¶In gl.quid econuerſo. ſ. a Titio qua ratione
valet ſtipſo,ſi quis capitoliũ aſcenderit,decẽ dare ſpon
des,eadem ratione & ſi qua mihi nupſerit,dotis noĩe x.
mihi dare ſpondes, diuerſitatis.n. rõ reddi non põt. Et
ſi poſtulauerit.§. iubet, quæ rõ iubet ſeruũ publicari in
qõne adulterij confitentem,eadem id ſuadet in negan
1 te.& §.nummularios. † rõ editionis rõnum.quæ vrget
in argentario,ẽt in nummulario locum hẽt.¶In glo.j.
In fi.ſm Io.mo. primo ponit conſtõnis cauſam impul
ſiuam,ſecundo ſtatuit ibi, nos igitur.tertio tranſgreſſo-
res punit ibi,eos vero.quarto ad pœnam inhibitionem
addit ibi,oĩbus.¶In gl.qui excõicati.ibi,c.vl.& eo.ti.c.j.
de triplici apoſtaſia no.¶In glo.abbates.ibi, p̃sbyteri ha
bentẽ ep̃alem iuriſdictionẽ,vel quaſi, vt in p̃.c. abbates.
in fi.& vide quod ſcripſi in præ.c.cum contingat. ſuper
gl.ii.¶In gl.quid econuerſo.ibi,nihil.& vide, quod ibi
dixi ſuper gl.licet fures.& ibi,auaritiæ.facit, quod no.ff.
ſo. ma.ſi conſtante.in prin.& in fi. iii.glo.C.de iure do.

vbi in j.gl.& ibi credo,idem Io.mo.& Arc.hic.& Guil.
ſ.c.prox.& facit.ff.de his qui no.infa.l.furti.§.fi.& quod
ibi no.& ibi[*vicinus*]hæc ratio ceſſat hodie. & licet for-
te hoc fit ſm inſpirationem diuinam,non tñ ſm diui-
nam inſtitutionem.xxiiii.q.j.rogamus.qui fi.ſini le. per
venerabilem.circa fi.ſ.de ele.fundamẽta. §. ne autem.
Et ibi,ſcriptum.& ſic exageratum, quia plus Italia fre-
quentabatur.ff.de abige.l.ij.Io.mo.¶In gl.quid dices.ibi
ĩtelligi. fortius ergo de clerico promoto ad ſuperiores.
licet minores tantum.Et ibi loquitur.& in hoc latius q̃
procemium.ſtrictius aũt in eo, quod loquitur de Itali-
cis.Et ibi,c.j.concor.de hoc ſcripſi. ſ.de fil.preſbyte.c.j.
quas hic ponit Arc.& in fi.Io.mo.& Arc.hoc inducũt,
ꝙ circa minores inducitur certa pœna.ſ.cap.vlt.Sed de 2
prima tonſura tantum loquitur & generaliter non di-
ſtingnẽdo Vltramontanos ab Italicis.¶In gl.ſubaudi:
credo Io.mo. & Archi. ↄ per rationem ſequentem, ad
quam alle.Ioan.mona.C.de diuer.reſcrip.l.j.ff.man.l.fi.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopo probabiliter ignorante ſi clericus alienus furtiue, vel ex ſimplicitate ſe multitudine iniecerit ordinationum, epiſcopis non tenebitur.*

2 *Ignoraſſe,& ignorantiam affectaſſe,compatibilia ſunt.*

CAP. II.

EOs. [*Licentia*]de qua per literas appareat
pro quarum forma remittit Gui.ad
Spe.de cle.pere. dicit tñ ſufficere teſtes, vel
publicum inſtr̃m.ſ.e.lib.de elec. vt circa. ſ.
de of.ordi.ſi canonici.& ſ.eo. quod tranſlationem.ibi,
mandato.non ſic in caſu.ſ.c.prox.[*figmento*]eſſet figmẽ
tum ſm Franc.ſi allegaret conſuetudinem circa hoc,
quæ conſuetudo non valet circa talia.Ad hoc ſ.eo. ti.
c.ij. [*annum*]ſi.ſ.annum intraretur culpa, an ſtatim inci
piat ſecundus annus, an primo finito, vide quod ſatis
ſcripſi de elec.cum in cunctis.ad fi.ſuper verſi.triennio.
& aliquid in cle.de magiſtris.cum ſit.in fi.contra taliter
ſ.ſine licentia ſuorum ſuperiorum ab epiſcopis nõ ſuis
clericis.per hoc vr̃ hic laicis non licere,& poteſt eſſe ra
tio, quia non tanta neceſſitas cogere poteſt laicum
clericari,ſicut clericum ad ſuperiores promoueri,facit.
ſ.c.prox.§.j.vbi clerici & ſubditi ponuntur vt diuerſa ip
ſorum epiſcoporum ſic ſuſpenſorum.[*vicinis*]concord.
lxv.diſt. ſi forte.& de vicinis dicit ſm Guil.quia per eos
de moribus & vita ordinandorum melius ſciri poterit
de præſum.quanto.ſ.de elect. poſtquam.ad archiepiſco
pum autem neceſſario non recurritur, cum nõ ſit hic
in iure expreſſum.ſ.de ſup.ne.præ.c.j.[*Epiſcopis*]quibus
de hoc conſtat aliter, q̃ per aſtrictionem clericorum
ordinandorum ſm Guil. ſm quem ex vi connexionis
fateri oportet,ꝙ ex quo clericis datur recipiẽdi licẽtia,
ergo & vicinis ep̃is data intelligitur licentia ordinãdi.
de conſti.tranſlato.ſi.di.tantis.de ac.ad petitionẽ.¶Pri-
ma gl.ſumat.¶Gl.ſed nunquid.quærit,arguit,pro & ſo.
¶Gl.æquipollet.alle.vnam concor.& ſoluit duo dubia.
¶Gl.continuum.ponit duas opi.¶Glo.oium.recitetur
per qõnem.¶Gl.ꝙ ſ.quærit,alle.pro & contra.& ſoluit.
¶Gl.quia & ſequens ſoluunt duo dubia. ¶Pe.gl. ponit
opi.¶In gl.ſed nunquid.ibi,vide de fi.preſbyte. veniens.
ſuper gl.ii.¶In gl.æquipollet.ibi, qui contra,excuſatur,
qui contraxit illicitas nuptias per iuſtiſſimum errorem
non affectatum. ¶In gl. omnium.ibi, cum pacto.vide
de torne.c.j.ſuper vlti.gl.¶In glo.quo enim.ibi,§.vlti.vi
de de magiſt.c.fi.ſuper glo.pen.& ibi,l.vna.lib.x.vide de
teſt.cauſam quæ.ij.ſuper vl.gl.¶In j.gl.in fi.& tria facit.
Primo ponit ordinantem.Secundo ratificat pœnas or
dinati.Tertio licentiat clericos ordinantis.ſecunda ibi,
his qui. tertia ibi, clerici. ¶In gl. ſecunda. in fi. ſecun-
dum Gar. & Guil. ¶In glo. ſed nunqnid. ibi, dic ſe-
cundum Gar.idem Ioan.mon.& in fi. vide quod no.ſ.
de of.archi.ad hoc. in glo.pen.& quod dixi, de quo hic

1 Guil.Cleri. Arc.dicentes † q̄ si ep̄o probabiliter ignorā
ter clericus alienus fuerit, vel ex simplicitate se i mul
titudine ingessit ū ordinationum, ep̄s hac pœna non
tenebitur. Idem si deceptus esset iusta ignorantia facti,
potuit.n. esse, q̄ ordinatus portauit literas furtim impe
tratas a cancellario sui epi. Sic no. Hugo. ix.q.ii. Lugdu
nē.¶ In gl. æquipollet. ibi, & dico s̄m Gar. idem Io. mo.
ɔ̄dicens, q̄ ex quo iurauerit se ignorare, non audietur
volens probare scientiam, vel ignorantiam affectatam
quia decisum per iusiurandum iterato discuti non dēt,
C. de re. cre. l. actori. nisi i casu, ff. de iureiu. [*Admonendo*]
Tene cū gl. per præ. l. admonēdi. & lex actori, loquitur
in iur̄o delato a parte, & procedit dictū gl. maxime cū
2 probare vult ignorantiā affectatā. Illa.n. † sunt ɔ̄patibi-
lia, quē ignorasse & ignorantiā affectasse, facit, quod di-
xi, s̄. de iureiu. c. fi. & vide quod scripsi, s̄. e. li. de telcri. sta
tut ū, ver. sed in duob. super ver. iur̄o, cum sua tenuisset.
¶ In gl. sic, s̄. ibi [*bene possunt*] quod est falsum, licet als̄ sit
suus iudex rōne delicti, vel ɔ̄tractus s̄m Gar. & Arc. Idē
nisi forte ipsi scholares suas ciuitates & ep̄os pdidissēt,
lxxi di clericos. & ibi [*consulit*] repete in fraudē, de qua p
misit, ne sit ɔ.j. c prox. ¶ In gl. oium, ibi, Guar. Io. mo. &
Arch. ɔ̄. sed ɔ̄ eos multum facit fi. ca. & vide quod no. j.
qō. j. si qui. & ibi [*cui pactio*] ad hanc. l. & l. qui indignus. ff.
de sena. dicit Io. mo. q̄ loquuntur in indigno pp̄ culpā
non pp̄ pœnam, quæ non extēditur vt odiosa. ff. de re.
iu. odia. & licet hic fuerit culpa, non tñ de ea quæritur,
sed de pœna, quæ suos limites non dēt excedere, all. Ar
chi. xxiiii. q. j. qui peccat, in fi. ¶ In gl. primuū. ibi. erat, vii.
q. j. ep̄s in diœcesi. ¶ In glo, quod. i. ibi, Guil. qui hoc etiā
no. in Spe. ti. ii. §. iuxta. ver. item est irregularis. & cōcor.
Io. mo. & ibi [*sede apostolica*] nō innuit solum Papam in
hoc dispensare. Sed non dubitatur Papam posse, quod
pōt ep̄s, quod no. j. ti. ii. c. i. in iiii. gl. sed q̄ ep̄s non possit
videtur procedere. s̄. c. dilectus c. cum quidam. & c. lite-
ras. Dicit hic per proprium ep̄m dispensari his casibus,
quibus executionem recepisset, si mandatum eius a pri
cipio interuenisset, vt quia ordinatus est sine licentia,
vel mandato, vt ibi, in c. Lugdunensis. Item in casu, j. e.
qui tenuit. c. fin. Contraria vero loquuntur in aliis casi-
bus, vt ibi patet. Et vide omnino, quod post Hos. dixi in
decret. q̄ translationem. in gl. ergo talis, quod ēt posuit
Guil. in ver. quem, s̄. proxi. allegaui. ¶ In glo. quia s. ordi
nauerunt, in fin. hēt autem æquitatē hic pœna, vt sicut
alienos sine licentia ordinauerunt, sic & sui sine ipsorū
licentia ordinentur. ¶ in gl. per euidētiam. ibi, c. vlt. s̄m
Gar. Guil. & Arc. hic tñ pp̄ negatiuam de facili eueni-
re non poterit, vt no. de transla. quanto. in gl. notoriū,
& de cle. ex. mi. illud. in gl. hic erat. Si diceretur denega-
tum, vel ɔ̄dictū, hoc bene posset esse euidens. ¶ In glo,
pe. in fine, vide, quod dixi de priui. eum & plantare. §. in
ecclesiis. super prima gl.

SVMMARIVM.

1 *Greci non seruant formam ecclesiæ Romanæ.*
2 *Abbates & prælati possunt dare commendatias ad ordines, si ita sint exempti, q̄ diœcesani non habeant ordinationem in clericis ipsorum.*
3 *Filius an dicatur originarius ciuitatis, ex qua pater naturalem originem duxit.*
4 *Episcopus an det commendatitias in beneficiis ecclesiasticis non perpetuis.*

CAP. III.

CVm nullus. In hoc casu dicit hic Arc. q̄ prouisio in cu
ria per Papam de ep̄atu, vel abbatia, isti de
quibus hic loquitur, non poterunt confer-
re ordines, alle. de ap. vt nostrum. & quod ibi no. Inn. &
de præben. inter cætera. & extrauag. Bonifa. iniunctæ. s̄.
de accu. meminimus. s̄. e. vel de ele. si eo ipe. facit. quod
no. Spe. de legato. §. nūc ostēndendum. ver. liiii. Contrariū
olim seruabatur, q̄ satis credo de iure, & ɔ̄ria loquunt̄
in consecratione & benedictione, quę proprie fiunt ad
il ɔ̄ dignitatē. sed ordinatio respectu alterius beneficii
vel patrimonii fieri pōt, non ergo impediatur pr̄ās in-
ferioris, cum hoc nō sit in iure expressum. Itē nec hoc
expedit ecclesiis, quarum per id tardaretur expeditio, s̄.
e. li. de elec. si religiosus, ij. rñ. sed hodie inualuit hæc op.
Arc. & impetrātur per hoc literæ per prouisos. Inchoa
uit autē hic ab illis, quibus deficiebat ep̄s, vt quia proui
si erant ad propriā ecclesiā cathedralē, & potissime exē
ptam, nunc de facto protelatur ad oēs [*Diœcesi*] non di-
cit prouinciā, & sic patet, archiep̄m iure Metropolitico
hic non posse. licē satis est, q̄ non reperitur permissum,
ad hoc, s̄. ti. j. c. j. & s̄. de of. or. pastora. & hic tenuit Fran.
Ver. s̄. c. prox. & facit, quod no. j. de of. or. Roma. in vii.
gl. & vide, qd̄ dixi de fi. pl. ad extirpandas, in prin. [*Orien-*
des] ɔ. s̄. e. q̄ translationē, vbi Grecus q̄ non ordinatur
a Greco. Sol. forte linguarū varietas illum rigorē indu
cit, sic. s̄. de of. or. qm̄ in pleriq;, vel illud, quia Greci nō
1 seruāt formā ẜ ecc. Ro. vel dic illud ideo, quia locus ori
ginis erat sub ep̄o Latino, vt Calabria. & sic loquatur in
prin. illius ca. [*Diœcesi*] vr̄ ergo satis esse, q̄ beneficium 2
sit in diœcesi ep̄i Bon. licet subsit ep̄o Mutinen. p hanc
literā. [*Obtinet*] dans ergo beneficium clerico alieno ta-
le, per quod non eximit illum a iurisdi. primi p̄lati, illū
poterit ordinare, de hoc per Inn. & Host. de cle. pere. in
prin. & c. j. vt tñ ibi scripsi super versi. tertio. dicit Inn. q̄
curialius faceret hoc non ordinando illū sine l̄ina pri
mi, facit. C. de pig. l. iii. s̄m Host. [*ecclesiasticum*] de magi-
stro habente p̄bendam putat Arc. hic non intelligi, cū
illud sit beneficium tpale s̄m ea, q̄ patent. s̄. de mag. ga
nōnullis. ɔ̄. j. §. ti. per quod credo, q̄ si constituit ibi do-
micilium, saltē iure domicilii hic potuerit. [*Inferiores*]
ab ep̄is, de quibus præmisit [*subditos*] latior est hæc for-
ma, q̄ de clericis tñ, seu quo ad casum nr̄um hi tres
hic æquiparētur, q̄ aūt de caplo dr̄ hic s̄m Arc. nouū
est. nā licet olim idē diceret̄ p c. vii. q. j. pontifices. ille tñ
canon loquebatur in c. ecclesiæ nō vacan. [*In non exem*
ptis] si .n. essent exempti, ergo & ipsorū personæ. s̄. de
priuile. per exēptionem. & sic nil per ordinarium iure
suo in eos attentari posset, xvi. q. j. frater. satis vr̄ per hāc
literā, q̄ exēptos diœcesani non ordinent, nisi de l̄ña,
vel priuilegio papali, bene facit, j. de priui. auctoritate.
s̄. c. ti. cum in distribuendis. Dicebat Inn. in dec. prima.
2 de cle. pere. als̄ est gl. super rub q̄ abbates † & prælati ex-
cepti p̄nt dare cōmendatias ad ordines, si ita sunt exē-
pti, q̄ diœcesani non habeant in clericis ipsorū ordina
tionē, q̄ dicit rarissime concedi. [*Quamdiu morantur*] con
cor. j. de priui. c. j. in fi. [*ordinarij*] i. ad quoscunq; ordines
promoueri, cū indistincte loqui. ¶ Prima gl. summat.
¶ Gl. ad dr̄iam, soluit duo dubia. ¶ Gl. subaudi. rñ. per q.
¶ Gl quem locum, quærit, ponit, op. & soluit. ¶ In gl. s.
ibi, hæres absens. §. i. ēt non habens domicilium, qui ta-
bernam, vel armarium constituit. ibi, conuenitur. Et
alii casus ibi ponuntur & no. ¶ In gl. pōt. ibi, §. vlt. alias
primo. ¶ In gl. j. in fi. partes patent per. §. Et determinat
no. per Ho. in sum. huius ti. §. a quo. in princ. & per Inn.
de cle. pere. sup rub. als̄ c. j. ¶ In gl. dr̄. n. in fi. qd̄ intellige,
vt no. s̄. de paroc. c. fi. in j. gl. & de fo. cōp. ex parte. in ii.
gl. & vltra ea q̄ ibi no. & per Ho. in sum. de fo. cōpe. §. ii.
ver. itē rōne originis. & per Gui. in Spe. de cōpe. iud. adi.
§. i. ver. ali. & ibi inuenies duas remissiones ad sum. Azo.
est q̄rendum, an quod hic dr̄, intelligatur ēt de origine
3 patris, & vr̄ q̄ sic per l. ff. ad muni. assumptio. §. i. vbi † dr̄
filium originariū ciuitatis, ex qua pr̄ nālem originē du
xit. l. libertus. §. pr̄is. & C. de muni. & ori. l. j. & l. filios. cū
duab. seq. li. x. nec ob. si dicas, q̄ s̄m hoc hēbit duos ep̄os
originis, qa idē in duob. casib. sequen. de quibus constat
q̄ plura bñficia, & plurima domicilia diuersis in casib.
haberi possent, vt in gl. q̄ proxime sequuntur, lr̄a tñ. q̄ se
qiur, licet alibi natus fuerit, vr̄ velle, q̄ hic intelligat̄ de
origine propria, & hoc ɔ̄sulo ante factū, sed post factū
excusatos haberē ordinantem & ordinatū, & silia vide
in rl̄a, cū quid prohibet. j. de reg. iu. in solutione qōnis.

secun

ſm prædicta de origine aui.patrū minus dubiū,& vide,
quod dicam de ſepul.is qui.ſuper gl.ij.¶ In gl.ad dñiam.
ibi[*ſecularis*]vide,quod dixi.ſ.de cleri.coniu.lo.ſuper eo
dem verbo,& de cōmo.c.vlto.in fi.¶ In gl.dum tñ.in fi.
& opi.Gof.& ꝯrium Hoſti.de qua ibi dixi ſuper gl.i.Item
vñ hic recitat Archi.¶ In glo.ſubaudi.ibi præſcripta, idē
Arch.¶ In quem locū.in fi.concor.Ho.de ſen.ex.ſclarū.
& Arch.j.de teſta.c.ij.ij.reſpon.hodie talibus vicariis da
tur ſuper his expreſſa poteſtas, ita ꝙ etiam ep̄is pñtibus
tales licentias concedunt.¶ In glo.ēt exemplū.in fi facit
cle.de ſup.ne.præla.c.i.§.præmiſſa.per quæ reprobatur
4 opi.dicentium,ꝙ† in beneficiis eccleſiaſticis non perpe
tuis epiſcopus talis beneficiis non dat cōmendatarias.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopi non poſſunt diſpenſare cū penitus illiteratis, vt fiāt clerici.*

C A P. IIII.

NVllus.[*illiterato*] ideſt ignoranti literas.
xxxiij.di.præcipimus,qui nō eſt
ſacris aptus officiis.xxxvj.diſtin.c.i.vbi Ioan.
& Hug. intelligunt de penitus illiterato.ad
idem prima quæſtione.i.§.ecce ſi clericus.l.di.non con-
fidat.lj.diſt.qui in aliquo.in Auth.de ſan.epiſcop.§.cle-
ricos.collatione.ix.ſi talis ordinetur,recipit caractarem.
vt no.in pręc.c.i.xxxvj.di.Et idem ſcripſi poſt Inn.& Cō-
po.ſ.de elec.cū in cunctis.& facit.i.q.vij.maximum.&
2 quod ibi no.in prin.notat ēt Inn.ſ.eo.dilectus.ꝙ cū† pe-
nitus illiteratis ep̄i diſpenſare non poſſunt,vt fiant cleri-
ci.Itē ſm Arch.dici conſueuit,ꝙ ſi papa prouideri mā-
dat ei, qui patitur defectum, ſuper quo non conſueuit,
papa diſpenſare,puta pro coniugato, vel pro oīno illite-
rato,de quo hic loquitur, tunc non impeditur poteſtas
ordinarij.Si vero diſpenſare conſueuit, vt in defectu or-
dinis,ætatis,vel natalium,tunc ſecus.de hoc per Inn. de
exceſ.præla.inter dilectos.per Cōpo.de reſcrip.capitulū.
¶ In gl.magna.ver.item quid ſi prouiſio,in car. pe.con-
iugato ēt,qui non conſumauit matrimoniū, quod dic,
vt in extra.lo.quæ incipit,antiquæ.¶ Gl.antepenul.quæ
rit & remittit.¶ Penul.gl.no.pro opi.¶ Vlti.gl.quærit.&
ſoluit.¶ In gl.j.ibi,presbyter. vide qđ dixi. ſ.c.i.ſuper glo.
abbates.¶ In gl.ij.ibi,vj.annorū. Archi.ꝯ.xi.q.i.chriſtia-
nis.& c.Siluester.Sed eſt ibi modus loquendi, ꝙ a cuna-
bulis clericus fuerit.¶ In gl.iij.ibi, ꝙ verum eſt,ſaltē per
oblationem parentum vel tutorū.¶ In gl.layco.in fi.&
intellige de layco,qui non tranſtulit domiciliu,vt ibi no.
¶ In gl.per quā.in fi.& hic prolixe no.Arch.quod ibi di
xi de ordine pſalmiſtatus, & an conferatur a ſacerdote.
remittit etiam ad no.per ſe.xxi.di.c.i.¶ In gl.ꝙ dic.in fi.
& hic terminantur.quę ibi no.¶ In gl.vl.in fi.quid ergo
facit laycus volens ordinari. puto illum cōmendatitiā
ad ipſum ordinem vel tonſurā dare poſſe ad inſtar con
firmati non conſecrati.ſ.de elec.ſuffraganeis.

De æta.& quali.& ord.præficiendorū. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Præceptum licet ſit potius implendum, quam permiſſum, tamen ne inutilis ſit permiſſio,poterit epiſcopus illa vti.*
2 *Diſpenſatio vaga punitur.*

C A P. P R I M V M.

1 PErmittimus. Dicit Io.
mo. quod
licet præceptum implendū ſit po-
tius,quā permiſſum.ff de decur.ſpu-
rij.§.minores.& l.generaliter.§.ſpu-
rios.& hic, permittantur tales pro-
moueri, & alibi pcipiātur ꝓmoueri
maiores ætate, tñ ne inutilis ſit permiſſio.poterit ep̄s il-
la vti.licet poſſet adimplere præceptum, & exponit per
mittimus.i. cōcedimus.licet eñ eligendus ſit optimus,
ſatis eſt,ꝙ electus non ſit malus.xvj.q.o.vij. monaſteriū
[*Non imminuet*] hic deſtruitur diſtinctio dicentiū, ꝙ di-
gnitas propric cum cura, perſonatus propric ſine cura.
cum hic pateat vtrunque eſſe poſſe ſine cura.ad idē.j.de
præben.cū illis. Et vide, quod dixi.ſ.de præben. de mul-
ta.ſuper ver. dignitates[*Diſpenſare*] Archi.intelligit de di-
ſpenſatione,quæ fit propter prærogatiuā meritorū,dicēs
ꝙ cum maiore xiij.an. diſpenſare poſſunt,ꝓpter neceſ-
ſitatem vel vtilitatē eccleſiæ,etiam in curato a ꝯrio.dec.
indecorū. & hęc decre. licet permittat hoc caſu diſpen
ſari,non tñ per hoc prohibet et in citeriori ꝑe diſpenſa
ri poſſe ſm eum,mirabile dictū fuit hoc,& ꝯrium expo
ſitioni,quam ipſe fecerat hic in prin. exponēdo permit
timus.i.concedimus & poteſtatē damus,inducens ſimi
le.lxxiiij.di. vbi.xj.q.iiij.priuilegiū. xxv.q.ij. § is ita.ſubdēs
ꝙ erat huius noui iuris. Item fateri oportet, ꝙ ex hoc
hic permittitur, ergo prius erat prohibitum, bñ facit.ſ.
de pę.& re.c.fi.& de ſen.excom. permittimus.& ſ.eo.ij.
de ele.vbi periculū.ver. illis tñ.Ipſe tñ Archi. dicebat,ꝙ
decre.cum in cunctis.§.inferiora.& ſ.e.eā te.& c.ex rō-
ne.de iure cōi loquantur. In hoc allegans Gof. Vin. &
Inn.Qui Inn.ꝙ plus ē,dixerat,ꝙ ad tales nō curatos ſuffi
ciebat ætas maior xiiij. cum exinde ſuas facultates mi-
niſtrent,vt no.ſ.c.præterea. Sed ꝙ de iure ſine diſpenſa-
tione id fieri non poſſunt. Arch.inducit, qño etiam ad
ſeculares honores adminiſtrationem hñtes requiratur
xxv.annus completus in aliis incohatus.ff.de mu.& ho.
ad rē.& ēt in honore decurionatus. ff.de decu.ſpuriis. §.
minores.& l.non tm.ergo nec ad perſonatus eccleſiaſti
cos,qui in §.inferiora. æquiparantur parochialibus ec-
cleſiis.& de ſinulibus &c.de reſcri.inter cætera. cum cō
cor. Item canon antiquus prohibebat archidiaconatū,
decanatū,vel præpoſiturā adoleſcentibus concedi.lx. di.
innouamus.ſed Inn. illū canon.intellexit de habētibus
curā animarum. ipſe aūt Archid.in decre.licet canon.
ſupra e.li.de ele.dicebat in diſpenſatione,quam facit ep̄s
ſuper ætate in curatis requiri,quod vtilitas,vel neceſſitas
eccleſię,propter quā diſpenſatur, ſit magna, vt quia eſt
ibi eccleſiæ periculū. lvj.di. Cenomanensē. in fi.vt & al.
hī.ix.q.i.c.ij.in fi.& ſ. de elec.nemo.quia negotiū mul-
tum eget diſpenſationis gratia.i.q.vij.didici.in fi. & Hu.
La.& Io.exponunt multum.i. magnū.dicit ergo ibi in
talibus prohibitam ep̄is diſpoſitione fauore perſonæ nō
eccleſię, de quo loquitur.i.q.vij. tali.ſeu indiſcretā & nō
2 cum deliberatione factā. Nam vaga† diſpenſatio puni-
tur.ſ.eo.nihilo.Item vbi eſſet aliqualis vtilitas,vel neceſ
ſitas,ſed nō grandis. illa enim neceſſitas,quę excuſare de
bet,ꝙ ſi ꝯ legem, debet eſſe ſumma.de con. di.i.c.i.& c.
ſicut.& tunc eſt inculpabile iudicandū.xxx.q.i.ad limi-
na.xxxiiij.q.j.c.j.nec ſm eū huic intellectui ius aliquod
ꝯdicit.Dicit ēt,ꝙ Ho.i decr.cum dilecti.de elec.in hanc
partem declinat. licet fateatur,ꝙ curia Romana ample
ctitur contrariā. Et Archi.dicit,ꝙ ſic de facto ſententia
uit Bonifa.in facto elec. Eduen.dicens abſurdum,ꝙ ep̄s
ꝯ tam ſolēne concilium debeat diſpenſare,de tempori
bus ordinan.dilectus. Et ſic ēt dixit Io.mo. in decre.cu-
pientes.§.denique. ſ.de elec.ver.etiā dicit, ꝙ in facto illo
Eduen.electi dubitabatur,an excuſabilis eſſet electus ꝓ-
pter opi.dicentiū in ętate poſſe diſpenſari per ep̄os in
curatis.Et arguebatur ꝙ ſic per.l.ff.de peti.hęre. ſed & ſi
lege.§.ſcire.Sed dicebatur ad dictum.§.ꝙ immiſcens ſe
hęreditati non habuit in limine aditionis ꝯdictorem,
vel cōpetitorē,ſed in caſu poſito ſecus fuit. Item in d.§.
ſcire.adiens hæreditatem tenebatur ad ipſam reſtituen
dā,& fructus extantes,quod videtur facere opi.electi va
cillare,& vt dicit glo. cōis & dictum conciliū validiori-
bus rationibus innituntur,quare præualere debent. inſti.
de ꝯhēu.emp.§.diuerſæ.¶ Prima gl.ponit,quid determi-
nat. ſecunda tripliciter opponit & reſpondet.¶ Quarta
gl inducit tria ſimilia.ſecunda pars reſpon.per quę.¶ Vl
tima gl.primo quęrit & remittit. ſecundo quęrit & po-
nit duas opi ꝯrias.¶ In iiij.gl.ibi.proſpexit. vide in c. ij.j
alias

super j.gl.¶In gl.i.in fi.& in Spe.ti.ij.§.nunc de epõrum. versi.liiij.¶In gl.ij. ibi; argumentatio illa.ad hoc dixi.ŝ. de elec.publicato.super gl.fi.¶ In glo. no.ibi [*cum vigesimum*] vnde facit.C.de his qui ve.æt. Imp.l.ij.vbi mari nõ datur venia ætatis, nisi completo anno xx. ¶In vltima gl.ibi.Ber.Compo.& Archi.& ibi.dudũ. j̃.& vide, quod ibi dixi super ver.vel ordinibus.& si.quod no.ŝ.eo.lib.de elec.cum ex eo.in gl.per hoc. æquũ videtur distinguere inter personatus requirentes sacros ordines, de quibus.e. ti.c.j.& eos, qui non requirunt, vt est cancellaria, custodia, primiciatus & cantatoria.facit quod no.lxxx. dist.c. j.in gl.& ꝙ scri.de ele.auditis.sup vlt.gl.iiij.suple.in prin.

De filiis presbyterorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus an solus sine capitulo dispenset.*
2 *Lex cessat, vbi necessitas venit.*
3 *Fauor non est delendus sicut odium.*
4 *Papa si tollat statutum, non tamen tollit iuramentum, vel confirmationem statuti.*
5 *Dispensatum licet sit cum illegitimo ad sacerdotium, non propter hoc dispensatum est in cura.*

CAP. PRIMVM.

1 IS qui. Partes patẽr[*episcopi*] hic tractat Archi. an † solus episcopus sine capitulo dispenset. & tenet, ꝙ non, de hoc.ŝ.eodem lib.de elec.cum ex eo.in glo.licet igitur. & quod hic dicit vlt.i.ibi no.ibi videas, an autem capitulũ vacante epali se de dispensare possit, egeret declaratione, & est hoc, de quo loquebatur in decre.prima.de hære.in cle.in gl.hic litera.ad fi.& vide.j̃.de maio.& obe.c.j. [*Minores*] de quibus.xxiij.dist. Acolitus.cum quatuor c. sequentibus[*cura*] vide, quod dixi.ŝ. e.li.de elec.licet canon.super versi. curam.aliter sumitur cura. xxvj.q.v. si quis eps. vbi vide per Archi.quod no.ẽt hic dicit Arch.Io.Theo.notasse, epõs cum talibus in cura dispensare posse ex cã summe necessaria,vt.i.q.vij.§.nisi.& c.tali.ŝ. de ser.non or.de famulis.in fi.Quia necessitas legem nõ habet.de con.di.j.
2 sicut[*non alij*] i.cessat† lex, vbi necessitas venit, sic exponitur.ff.de offi.cõsul.l.j.in gl.licet,alle.pro hac parte, quod notauit de elec. licet canon.Dicit, ꝙ alij contra, quod consentire sibi durum vr̃[*maiores*] i. sacros stricte sumptos defectu nataliũ,de pur.ca.accedens[*beneficium*] nota singulare propter id quod dicam in gl.ij.& super vlti. gl.restringit.hac ratione dicunt quidam,vt refert Inno. in decre.licet.de trãsla.& hic Archid.ꝙ ineligibilis,licet cum eo sit dispensatum, postulandus est non eligendus, ad hoc præ.decre.licet.quod quidam verum dicunt,vbi remanet impedimentũ, vt ibi, quia remansit eps, qui postulandus est,de postul.c.fi.vbi non tolleretur,sicut in illegitimo videt̃ ineligibilis. ar.de ele.Vincton.Sed Inn. dicit, ꝙ illegitimus remanet, quantũcunque legitimetur. C.de gene.abo.l.vl. Dicit tñ Archi. post Host.verba indulgentiæ consideranda,& ẜm illa iudicandum.ŝ.de priui.porro.& facit. j̃. c.proxi.in prin. Dicit ẽt cũ Inno. mag.tolli impedimentum odiosum, vt nataliũ,irregu-
3 laritatis,vel simile,quam fauorabile,vt epale.fauor† eñi non est delendus,sicut odium. j̃. de re.iu.odia. Si in peccato,quod tollit ipso iure actionẽ ex delicto prouenientem vt odiosam, sed non prouenientem ex ꝯctu vt fauorabilem,licet illã elidat.ff.de pac.iuregen.§ quinimo.& l.si vnus.§.sed si pactũ.& l.si tibi x. §.quidã. ff.de solu.Stichũ.§.naturalis.hoc voluit Host.in præ.decr.licet.Vinc. si intelligatur ẽt successiue, expeditum esset, quod tangam super vlt.gl.Si dicatur, ꝙ pluralitatẽ tenendã simul prohibeat,vt dixit summando, tunc nõ facit ad casum illũ, & facit pro hoc.quod statim dicam [*obtinere*] & respicit hoc prætenta ẜm Io.mo.& Arch. est enim declaratiuum iuris veteris non editiuũ iuris noui, quærit Ioã. mo.in addi.quid si adeptus sit duo, & tenet vtrũque, nũ quid priuetur vtroque, arguit ꝙ sic per decre. de multa. ŝ.de præben.& ŝ.e.lib de renunci. c.ij.Sed dicit illa iura loqui,quando erat primo priuatus facto iuris,vel hominis, ꝙ in hoc casu expressum non est, quare dicit eum cogendum, vt alterum eligat.ŝ.de præben. referente.de æta.& qua.eam re.ŝ.de præben. cum singula. & ŝ.eo.li. de rescri.gratia.si non eligat, vt iuris contẽptor priuetur vtroque,ad hoc præ.decre.eam te.& de elect.cum in cũctis.§.cum aũt.& j̃.de preben si tibi. Et facit hoc pro eo, quod primo dixi.& dicã super vlt.gl.¶ Prima glo.ponit summã, & quid declaret. secunda soluit dubiũ.¶ Glo. quia non. ponit tres lecturas & opiniones circa primã. ¶Gl.nec sufficit.soluit dubium & remittit.secundo quærit,& dupliciter soluit.¶In gl.antepe.ibi.spurij.sequitur, decuriones fiunt.& iõ fieri poterit ex incestu natus. nõ enim impedienda est dignitas eius, qui nil admisit. & idem.§.si spurios.¶In j.gl.ibi [*insimul.*] hoc pro gl.ponitur extra textũ, vt dicam in fi. & in fi.& Gui. in spe.ti.ij. § nunc de episcoporum, in vl.col. qui tenere voluit, ꝙ ex causa epi dispensare poterant in sacris. fatebatur tñ, curiam tenere,quod hic dicitur in gl. ij.in fi.Idẽ Archi. xxviij.q.j.idolatria. ŝ.de coniu.lepro.c.ij.Idẽ Ioã.mo.qui tñ ad ꝯrium all.quod non est verisimile,papam concedere epis id, in quo se difficilem reddit, hoc intelligas per no.in Spe.prædicto.§.ver.curia verò Romana,quod ẽt scripsi post Host.ŝ.eo.c.fi. s. ꝙ papa non facile dispensat cum natis ex religioso adulterio,vel incestu, nisi religionem ingrediantur.¶In gl.intelligo.ibi[*simplex*] etiam si sit canonica ecclesia cathedralis ẜm Archi.Sed Io.mo. ꝯ inducens,ꝙ cura accedit præbendæ ecclesiæ cathedralis non eꝯ,de præben.extirpandæ §..qui vero.ergo illud dignius. ego non fateor, ꝙ §.qui vero. loquatur de ecclesia cathedrali tñ. sed exprimit de maiori,quod dupliciter põt intelligi, & respectu eius, quod annectitur, cum principale sit maius respectu loci,in quo est ecclesia,quæ maior & matrix est,licet non sit cathedralis, vt patet in ele.de iudi c.j.de fo.cõpe.c.j.§.si vero.de senten. excom.c.j.sed Io.mo.all.etiam decre.quãuis.§.j.j̃.de præben.Sed Archi.respondet, ꝙ ibi casus diuersus non aduersus,& satis est,ꝙ non est episcopis expresse prohibitũ alle.ẽt no.per Inn.ŝ.c.veniens.& per Host.in sum.huius titu.ad fi.versi.circa hoc notauit. & Ioan. mo. in præalle.c.quamuis.ꝙ si cum tali dispẽsatũ sit, vt in cathedrali possit institui,non poterit per id in metropolitica. Et ibi ẽt sine cura. Si vero non caderet in nomen dignitatis vel personatus,sed alias esset prælatio vel rectoria.Dicunt quidam, epõs dispensare non posse, vel per hanc formam iuris, vel per literas apostolicas hoc habentes, hoc probant per decre.vl.ŝ.de preb.Sed Vin.ŝ.eo.c.fi.dicit hanc esse hæresim in iure,cum preben.& maiora beneficia ẽt in materia proposita intelligantur nomine beneficij.ŝ.de ver.si.tua. Cum ergo solum legislator sibi reseruauerit dignitates, psonatus,& bñficia curata. ŝ.c.fi. rectoriæ nõ intelligũtur exclusæ,alle.hic Archi.ad hoc. xxvii.q.ij.lex diuinæ.iuxta finem.xcvj.dist.vbi nã.xxviij. q.j.iam nunc. de sen.excommu.cum illorũ.§.j.& c.nuper.alle.ad ꝯriũ.ŝ.e.li.de sup.negl.præl.Romana.C.de pcu si maritus.ŝ.de temp.or.dilectus.& xxvij.q. j.virginẽ. Sed ad partẽ suam Arch. alle.quod no.Inn.ŝ.eo.veniẽs. In j.gl.& facit.ŝ.eo.præsentiũ.c.proposuit.non ob.decre. vltima.de præben.quæ in impetratione loquitur, de sui natura restringi debet,cum sit ambitiosa,vt c.quamuis. sed nõ sic in casu isto. Quicquid dicat Arch.ista est materia restringibilis vt hic.& j̃.c.proximo.item decret.prima.ŝ.e.expresse prohibet prælationes. talibus etiam a iure per professionem priuilegiatis.sed hic intendunt prędicti, ꝙ in materia dispẽsationis prohibendę iura id nõ exprimunt.¶In glo.qa non.ibi.c.vlt.laco.eo.titu.c. per.

Guil.

Guil.in Specu. præ.§.in fi.Io. mo.hic & ibi,& Hosti.qui
tñ fatetur, ꝙ curia tenet primũ. Et ibi,super eo. Arc.per
illud.c.tenet ꝯrũ. Diuersimode inducit. Arc.respicit ca
sum,gl.respicit vers.& sic. Et ibi,statuto.& sic directo,se
cus si ꝯsecutiue, puta p necessitatẽ ecclæ.de ęta.& qua.
quæris.ſm Ioan.mo. Et ibi requirit.idem Archi. qui al-
le.ff.de leg.i. sed & si res,& ĩ. de præben.ei cui. Et idẽ Io.
mo.qui dicit idem, vel statutum iuratum per sedẽ apo-
stolicam confirmatum nõ admittit illegitimũ, qui hic
prosequitur qõnem, quã vidit de impetrante a papa in
tali ecclesia, cum quo dispensatum erat,ꝙ licet esset fi-
lius sacerdotis, consequi posset beneficiũ etiam in eccle
sia cathedrali, cui opponebat statutum confirmatus &
per consue.obtentũ.ad primũ, ꝙ episcopus possit alleg.
ꝙ vbi sunt prohibitiones,quarũ vna non dependet ab
altera,non est satis curare vnã. ad hoc.ĩ. de sen.excõ.cũ
pro cã.& ĩ.c.proximo. sed vbi plures prohibitiones pro
cedunt ab eodẽ fonte sublato principali & alia tolli vi-
detur. C.de duobus re.l.vlt.C.de nup.si libertatẽ.ff.de re.
iuris.cum principalis.ĩ.de fi.instr. inter. ex quo ergo eps
hoc casu per dispensationẽ laxare põt ius cõe,illo subla
to statutum & alia videtur esse sublata, nec debet dici
istum pluribus viis inhabilẽ,ex quo omnia ab eadẽ ra-
dice proueniunt,& sic soluitur.ĩ. e.lib. de constit.c.i.ga
loquitur in statutis præter vel ꝯ ius. In his enĩ, quę sunt
ſm ius,si procedit ignorãtia principis,de qua ibi,ex quo
per statutum ius cõe exequitur, vel firmatur. Et dicit,ꝙ
in impetrante a papa,qui habeat in literis nõ obstantia
oportuna, vr̃ hoc tenendũ. vide, quod hic dicam in fi.
sed in casu nr̃o de epo vr̃ secus, quia & si per hęc iura
possit ius cõe infringere.non tamen põt tollere statutũ,
vel consuetudines ecclesię. ĩ.de consue.cum cõsuetudi
nis.Sed dicit Io.ꝙ hoc est ꝯ iura prius alle.& ar.C.de co-
di.l.i.& c.cũ ꝯsuetudinis,nõ loqĩ in hoc casu in ꝯsue.vel
4 statuto ſm ius, dicit tñ ddm vt pri⁹: † nã & si papa tollat
statutum, non tñ iuramentũ, vel cõfirmationẽ statuti,
quę præcesserunt impetrationẽ, de rescrip. constituius,
vñ subiecta mutantur per statutũ & confirmationẽ,&
censentur alia.de iureiu.debitores.& c.cum contingat.de
transac. c.i.& ij. de confir. vti. vel inuti.c.i.& ij.& hanc
mutationem non põt facere eps, qui iure ligatur, quod
põt Papa,qui est.ĩ.ius.de cõcel.pręb. proposuit. dicit tñ
papa,& credo, ꝙ de Bonifacio loquitur,dixisse ꝯrium,ni
si expresse dictum statutũ tollatur in litteris papalibus
hac rõne,quia cõia non obstantia posita in literis papa-
libus non iullificant personã impetrãtẽ sed lr̃arũ impe
tratarũ formã.& ĩ fi.vel dic,vt.ĩ.gl. px.vel dic ver. vt nõ
e.ti.ad abolendã.in gl.fi. ¶ In gl. hoc intelligo.ibi.§. cir
ca filios.& Arch. hic facit.hęc gl.pro eo,qđ ipse hic no.
5 † ꝙ licet dispensatum sit cum illegitimo ad sacerdotiũ,
non propter hoc dispẽsatũ est in cura, quia sublata vna
de duabus prohibitionibus remanet alia, alle.de priui-
le.pastoralis.& concor.quas ibi all.vlti.gl. Et hoc est ve-
rum,quia religio dispensat in ordine, tñ nõ in cura. ĩ.
c.i.vt ibi ẽt dixi.& facit ad hoc,quod dixi.ĩ.eo.li.de resc.
quãuis.super.gl. pen.in fi.Idem Archi.& idem Cõpost.
ĩ.de elec.cum in cunctis.& Guil.in Spe.tit.ij.§.fi.ver.qđ
dispensatum. & de his qõnibus ad materiã ibi vide in
versiculis pręcedentibus & sequentibus. ¶ In gl.nec suf-
ficit.ibi.solutio ſm Gof.ĩ.eo.c.fi.¶ In glo.vlti.in fi.cum
concor.per.qđ dicit hic Arch. ꝙ si dimisso primo bñfi-
cio recipit scđm,illud retinere non poterit,quasi primo
sortita sit grã suũ effectũ.& sic dicit Bonifa.sn̄asse,hoc
satis est durũ.& adde,qđ ibi dicã, vbi inuenies,ꝙ hoc di
xit Io.mo.in additionibus suis tenẽdo ꝯrium. & ibi tũ-
bo ad iura ꝯrĩa.& facit,qđ hic in textu dixi ĩ gl.pe.& vl.

S V M M A R I V M.

1 *Libertus si impetrat ius anulorũ aureorũ, non est in totũ ingenuus.*
2 *Dispensatus super illegitimate si impetrat beneficium,eo tacito nõ valet impetratio*
3 *Literæ iustitiæ æquiparantur contractibus stricti iuris & literæ de gratia contractibus bonæfidei.*

C A P. II.

SIis Cum quo dispensatum. Non loqui-
tur ergo in legitimato, & pręcipue il
lo casu,quo sola cõstitutio canonica facie
bat illum illegitimũ, super quo vide, quod
dixi,qui filij sint leg.per venerabilem.super glo.ij.sic di-
1 stinguitur in liberto,ꝙ † si impetrat ius anulorũ aureo-
orum, nõ est in totum ingenuus.Sed si natalibus resti-
tuatur,tũc in totũ cẽsetur ingenuus. ff.de iure anu.aur.
l.pe.& vlti. ff.de nata.rest.l.interdum. in fi.& l. vlt.in fi.
[*animarum*] dicit hic Arch. ꝙ per hanc formam obtine-
re nõ poterit dignitatem, vel personatum,ad hoc.ĩ. eo.
c.fi.vbi hęc tria ponuntur in hac prohibitione vt diuer
sa, concesso ergo vno non veniunt reliqua. alle. quod
no.xij.di.nos consuetudinem.& literã,quę sequitur,plu
ra quam duo.& sic refertur ad tria. ff.de op. lib.l.j. ff.ad
silla.l.i.§.hoc rescriptũ.ĩ.de officio delegati.cum plures.
in prin.supra de pręben.quia inrantũ. Sed si diceret plu
rima,vt.xxxiiij.distin. christiano. & xxxj.q.j. qũo.iuxta
prin. tunc ſm Archi. maiorem numerũ cõprehende-
ret.quã sint duo,vt patet in pręc.christiano. vide, quod
dicam ĩ.de pręben.quãuis.super ver.beneficiis[*verisimi-
le*] concor.de deci.c.ij. §.j.& vide,quod scripsi post Inn.
de pręscrip.veniens. ver.non obstante. Et per hãc literã
vr̃ idem in dispẽsatione alterius irregularitatis,puta ho-
micidij,vel his similibus.si primę dispensationi additur
secunda de pluralitate.hoc dico,quia iam vidi hanc de
2 cre.allegari,ꝙ † dispensatus super illegitimate si impetrat
beneficiũ eo tacito,non valet impetratio. sed audiui cu
riam tenere ꝯrium. Et decre.ista hoc non probat. loqui
tur.n. cum dispensatio additur dispensationi, nam ex
quo secunda excedit moderamen primę, non valet se-
cunda illud supprimens,potissime cum fit super plura
litate odiosa,de pręben.quia nonnullum, sed qñ dispensa
tum est super beneficio,impetratio beneficij nõ est dis-
pẽsatio addẽs primę dispensationi,vt hic, sed est execu-
tio eius,super quo fuerat dispensatũ,& sic nil ad propo-
situm. nec est negãdum dispensato super defectum, ꝙ
concederet dispensato super crimen.cum secundus la
boret vitio proprio,primus alieno.lvj.dist.nasci.& sic di
gnus venia. C. de naturali.li.l.legẽ. Sed si dispensatũ est
cum homicida, ꝙ posset consequi beneficium, nullus
diceret,impetrationẽ beneficij vitiosam per taciturnita
tem dispensationis,vel criminis.Item ad casum facit,ꝙ
dixi dispẽsatum eligibilẽ.ĩ.e. proxi.super ver. restringi.si
eligibilis,ergo impetrabilis ſm hoc prædictis cõcordat,
quod scripsi post Io.mo.ĩ.de re.iur.in generali.sub.xlvij.
membro, ꝙ expresse loquitur, cum gratia additur gra-
tiæ.¶ Prima glo.summat.Secũda gl.soluit dubiũ.Tertia
gl.ponit tres casus prohibitionis.Glo. nataliũ obiicit &
soluit.Gl.alius ponit duas opi.¶ In tertia gl.ibi[*neque fa-
mosis*] vide,ĩ.de regu.iur.in regula pe.& ibi.§.vlti.nil inte
rest.an in se,vel in liberis metum patiatur,cum pro affe
ctu magis parentes in liberis terreantur¶ In gl. nataliũ
ibi,quod ita,sequitur, seruatum est, vt in pristinum stã
tũ restitueretur, perinde haberi debet, ac si morbosum
nõ fuisset.& ibi[*quęrit*] ingenuitatis iure vtitur is, quẽ
imperator natalib. restituit. ¶ In j.gl.in fi.Et decidit ca
sum & rõnem interserit ibi,cum nõ sit verisimile.¶ In
gl.iste.ibi[*tribus*] ex his insurgit quarta,scandalũ.s.illorũ,
inter quos promouetur,& in fi.de pur.ca.accedens.¶ In
glo.caute.in fi.quod hic tractat Archi.de hoc ibi videas
super vlti.gl.idem tractat de nato illegitime tñ de matri
monio,id quod ibi dixi super.j.gl.¶ In gl nataliũ.ibi[*pur
gentur*] a Deo cui nil latet.Sed hic prima dispẽsatio late-
bat, ſm Io. mo. & in fi. non ob.ſm Io. mo.in auth.qui
mo.na.effi.sui.§.trib.col.7. qnia ibi de tpalium bonorũ
successione, hic de spiritualibus, quæ sunt digniora. de
ma.& obe.solitæ.¶ In vlt gl.in fi.Arch. hic dat remissio
nes,quas ibi dare soleo.Sed Io.mo. in hac materia mul
3 tum hic instat dicens † ꝙ æquiparat literas iustitiæ ꝯcti-
bus stricti iuris, & literas de gratia ꝯctibus bonefidei, &

sicut

ſicut in illis debet eſſe exuberantia bonæfidei, vt nota. C.
de actio. & oblig. bona fides. ſic & in literis gratiæ adeſ-
ſe debet oīs puritas. Sicut autem ſurreptio dans cām ɔ̄-
ctui ſtricti iuris non facit illū ipſo iure nullū. Secus in
bonęfidei. ſic & in literis iuſtitiæ & gratiæ, & ar. ff. de do.
eleganter, in prin. Item ſicut metus in promiſſione adhi
bitus regulariter non facit ɔ̄ctum ipſo iure nullū ſed an
nullandū ope exceptionis. ff. de ver. ob. ſi quis cū aliter.
C. de inuti. ſtip. l. dolo. adhibitus tū in dote, vbi debet exu
berare bonafides, facit promiſſionē nullā ipſo iure. ff.
quod met. cā ſi mulier. §. ſi dos. itē per literas iuſticię nil
dat cōmittens, niſi iudicē, & iudex non dat, ſed declarat.
ff. de rei ven. ex diuerſo. §. vbi. ſed literæ de gratia dāt im
petranti. & ideo in illis ſurreptio plus inficit. Dicit aūt
ſalua diſtinctione decre. ſuper literis. de reſcriptis. diſtin-
guēdum, an literæ iuſtitiæ ſint ſurreptitiæ in iuriſdictio-
ne. Et tunc nullæ cum omni ſuo proceſſu, de offi. vica.
ſua. de offi. or. graue. de offi. dele. cū olim. C. ſi a nō cōpe.
iudi. per totū, aut ſunt ſurreptitiæ in probatione, & tunc
non mero iure, ſed beneficio reſtitutionis in integrum
ſubuenitur. ff. de re iudi. l. diuus. xxxv. q. ix. veniam. & c.
ſniā. ff. de ſal. ſi quis obrepſerit, quod intellige, quādo
iudex ſurreptionē fuit ſecutus, & per illā pronūciauit.
ff. de iudic. ſi prætor. C. ſi ex fal. inſtru. l. falſam. nō enim
eſt hoc caſu lata ſententia ɔ̄ ius cōſtitutionis, ſed ɔ̄ ius
partis. & ſic mero iure valeat. ī. de ſen. excō. venerabilē.
§. vbi autē. Si vero ſurreptio eſt in celatione proceſſus,
mero iure valent, ſed elidi poſſunt exceptione & ſibi
imputet, qui ſciuit, & non excepit. Si ignorauit, nihilo
minus propter perēptorias iuris, ſicut eſt cōteſtatio quo
ad dilatorias, concluſio quo ad perēptorias iudicatum
non reſcinditur. ſ. de re iu. inter mon. & c. ſuborta. de re
ſcr. caterū. & c. ex tenore. Quidā tū excipiunt caſum de
cre. diſpendia. ſ. eo. li. de reſcriptis. Dic vt ibi, ſed non ſic
in literis gratiæ, vbi ſurreptio viciat literas & proceſſum,
quandocunque fuerit detecta, vt de reſcriptis ſtatutū. de
re iudica. cum olim. inducit ſimile de compenſatione,
quæ quandoque ipſo iure procedit. ff. de cōpen. ſi quid.
C. eo. ſi conſtat. inſti. de act. §. in bonæ. item de adulterio
viri, propter quod retractetur ſententia lata ꝓpter adul
terium vxoris, vt no. de diuor. ex literis. concludit ergo,
ꝙ probata ſurreptione literę, quæ dat titulū, totum per-
ditur. ī. de regulis iuris. c. j.

De bigamis. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Clerici ad collectas non tenentur, vacatione gaudent, hoſpites non ſuſcipiunt.*
2 *Sacerdos ſi contraxit cum vidua, vel duo matrimonia ſucceſſiue, & poſtea committat homicidium, an debeat puniri per iudicem ſecularem.*

CAP. PRIMVM.

ALtercationis. [*Oraculo.*] ſ. eo. li. de
elec. perpetuæ. vbi videas [*bigamos*] ꝙ
Lamech fuit primus bigamus, hr̄.
Gen. iiij. xxxi. q. j. qūo virginibus [*cle-
ricali*] ſi tū fiat monacus, immunita
te gaudet, de hoc ſatis dixi in qōne
Gualterij in parte ſecunda, quam poſui ſuper regula de-
lictū. ī. de re. iur. [*Conſuetudine*] reprobat, quod no. Inno.
& apertius Hoſt. ſ. de apoſta. c. j. Cum enim diceret Inn.
iſtos eſſe de foro clericali, vel ſeculari, ſm̄ conſuetudi-
nē, quæ iuriſdictionē tribuit, C. de eman. l. fi. Hoſti. dice-
bat, id verum, cū cōſuetudo fauebat eccleſiaſtico foro,
vt ꝙ bigamus eſſet de ipſo foro, vide, quod dixi de cle.
coniu. Io. in iij. q. dicit Io. mo. ꝙ hæc conſuetudo oritur
ex ſequela prioris iuris. & ſic clerici malam fidē habēt.
Et non præſcribunt. de præſcri. veniens [*Tonſuram*] de tō-
ſura & corona clericali tractat hic Archi. vide plenius
in cle. de vita & hon. cle. c. ij. in gl. ſi ergo [*Clericalem*] nun
quid monacalem, non credo iſtud. c. loqui niſi de cleri-
cis ſecularibus. Arch. ¶ Prima gl. ſummat. ¶ Secūda po
nit opi. quas decre. determinat. ¶ In glo. ij. ibi [*veteris*] ſe-
quitur, iuris dubitationē decidentes ſancimus &c. & ibi
[*quod certatum.*] ſequitur, & apud veteres nos decidimus.
& ibi [*apud antiquos*] quod ibi de ſeruo bona fide poſſeſſo
apud antiquos quærebatur quo ad noxalē actionē, Im
perator determinat. ¶ In gl. ꝙ multiplex. ibi l. j. & ij. cle
1 rici † ad collectas non tenentur, vacatione gaudent, hoſ
pites non ſuſcipiunt, ad ſordida munera non tenentur
& ibi generaliter, can. xvj. q. j. ¶ In gl. antepe. ibi [*addictos*]
ſequitur, ſupplitio & pro criminum immanitate dāna
tos, nulli clericorum, vel monacorū per vim, vel vſur-
pationem liceat vēdicare, ſeu tenere. ¶ In gl. j. in fi. & ſic
tria facit, declarat, reprobat, & prohibet. ¶ In gl. ij. ibi. le-
ctor. vbi de hoc plenius. ſ. e. c. ij. Fran. dicit per hoc con-
cil. epos etiam in minoribus diſpenſare non poſſe. ¶ In
gl. iij. ibi [*quis duas*] Et procedit hoc, etiam ſi ſecunda nō
fuit vxor propter impedimentū, quod ɔ̄hens ignorabat
licet Arc. hic ɔ̄, de hoc dixi. ſ. e. nuper. ſup ver. quantū in
ipſis. & in fi. idem Gui. Gar. Io. mo. & Arch. Boati. ɔ̄, qui
2 dixit in c. de bigamis, ſ. e. fi. ꝙ ſi ſacerdos † ɔ̄xit cum vi-
dua, vel duo matrimonia ſucceſſiue, & poſtea cōmittit
homicidiū, per hanc decreta. punietur per iudicē ſecu-
larem. ¶ In gl. ꝙ multiplex. ibi [*ſi quis ſuadente*] dicebat
Hoſt. ſ. e. c. fi. ꝙ priuilegio illius canonis non erat biga-
mus nudatus, per ver. generaliter illius. c. quiſquis. quod
hic reprobatur. ¶ In gl. vl. in fi. poſſet ergo excommuni-
cari, vt hic propter peccatum xi. q. iii. nemo epiſcoporū.
item ordinarie puniri in Auth. de ſan. epiſ. §. penul. C.
de epiſc. audi. l. minime. inſt. de iniur. §. j.

De officio vicarij. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Succeſſor conuenitur per reſcriptū contra prędeceſſorē impetratū.*
2 *Cauſa iuſta intelligatur excepta a quocunque edicto.*
3 *Excommunicatus non poteſt excommunicare.*

CAP. PRIMVM.

ROmana. [*Remenſis*] Idem in
ahis. ī. de offi. ordi.
Romana. in fi. [*officialem*] Boati. ha-
buit ſingularem lecturā, & itellexit
hoc capitulū de officialibus datis vi
cariis eporū, quales ſunt notarii, nū-
cij, vel executores, quos deputant,
hoc nō placet [*rationabili*] vt fortius ſit dubium. dicit hoc
excōicationis maioris vel minoris, ſi recepit iuriſdictio-
nē ab officiali ante ipſius excōicationē, vel ab epo. Si
uero poſt excōicationē officialis recipit iuriſdictionē,
ab eo ligatus eſt minori iuri; niſi cum participat in cri-
mine dānato ſm̄ Inn. & Hoſti. [*non aſtringit*] potuit eſſe
dubitatio ſm̄ Abb. quia ex quo ſine expreſſione proprij
nominis excōicatus fuerat officialis, videbatur ligari
quicunque officialis. ad hoc. ſ. de immu. ecc. aduerſus.
de ſolu. c. j. de ſepul. c. pe. & vlt. ff. de iudi. l. hæres. nam &
decretū in perſonā anteceſſoris factū reſpicit ſucceſſorē.
1 de fideicom. liber. cum quaſi. & † per reſcriptum ɔ̄ prædo
ceſſorē conuenitur ſucceſſor. ſ. de foro cōpe. dilecti. be-
ne facit, de offi. dele. quoniā abbas. ſed vt dicit hæc non
obſtant, quia hic propter delictū propriū fuerat ligatus:
in ɔ̄riis onus inherebat rei, vel officio. ſed hic perſonæ
[*ab eod.*] arguit Arc. ꝙ mortuo epo expirat officialis of
ficiū, ponens verba Hoſti. quæ dixi. ſ. eo. c. pe. quæ ipſe
no. de offi. deleg. qm̄ Abbas. ¶ Prima gl. ſummat. ¶ Ter-
tia gl. rū. per qōnes. ¶ Quinta gl. primo literam exponit.
ſecundo format duas qōnes, & illas ſoluit. ¶ In glo. iiij.
ibi, cum prætor. legati proconſulum delegant cās. ¶ In

j. glo.

j.gl.in fi.& tria facit fm Io.Mo. statuit, rõnem ponit,&
tacitæ quæstioni rndet. secunda ibi,cum non.tertia ibi,
ea tñ.¶In iij.gl.ibi,iurisdictionis.ponũt ibi Host.Io.mo.
& Arch.exẽplum,si non seruat priuilegia sedis Aposto
licæ.s.de priuile.quãto Item per decre.primã. j.de re iu-
di.& primã.j.de sen.exc.& eo.ti.Romana. §. pe.& vlti-
mo.Pe.ponit exemplũ in illo, qui impedit cãm per ap-
pellationem delatã ad archiepm. Inno.dixit cã,vt quia
criminosus, vel alia consimilis. Abb.ponit in officiali,
qui incidit in decreta.Romana.j.de pœnis.¶In gl.offi-
cialis.ibi,nec putes,fm Inn.& ibi[*clericos*]vbi de hoc di-
xi post Gof.Host.super.j.gl. Qui Host. ẽt dixit hic,vica-
rium posse in totũ ad ips ex cã de consensu epi cõmit-
tere vices suas, quas tñ a se non abdicat,sed penes se re-
tinet,all.prædictum capitulũ clericos,inquãtũ dicit,nõ
permittas,quasi prohibeat permitti,quod temeritate p-
pria hoc faciant, sed ex cã id permittere poterit,puta q
imminet necessaria profectio.ff. de of.eius cui man. est
2 iurisd.l.j.circa princ. nã & † a quocunq; edicto iusta cã
intelligitur excepta.s.de despon.imp. c.ij. vbi de hoc &
sic de consuetudine approbata seruari dicit.& ibi[*in offi-
cialem*]s.de immu.ec. aduersus. Sed & ibi datur mentis
successori,antequã ligetur.Et ibi[*si is erit*]ad hanc decre.
responderi posset,q ibi res non erat integra.vnde vt di-
cit hic Host.si ante excommunicationẽ delegantis per-
petuata erat iurisdictio, non plus impediret delegatum
excõicatio delegantis,quã faceret ipsius mors s.eo.gra-
tum.& c.licet.de offi. leg. c.fi. secus si excõicatus fuit re
integra.& idem hic Fran.& Arch.& ibi[*de causis*]nec di
stinguitur hic, an sint cęptæ, vel nõ cęptæ per officialẽ.
& in fi.idem Host.Io.mo.& Arch. ¶ In gl.ita contrue.
ibi[*ligatus*]Item secundum Innoc.in illo,qui in officia-
latu sibi deseruit,vel stat iuri corã illo.¶In gl.vl.ibi[*com-
3 mittere*]dicebat ergo hic Host.q † excõicatus non potest
excõicare.xxiiij.q.j.audiuimus.nec procurator consti-
tui, vel constituere,de procu. constitutis. de proba.post
cessionẽ.nec iudicare,de re iudi.ad probandu,nec iuris-
dictionẽ,quę penes seipsum mortua est,exercere,vel cõ
mittere,arg.s.de or.ab epo, qui re.c.j.& ij. nec aliũ actũ
legitimum exercere , ar.s. de elec.cũ inter R.de æta.&
quali.cum bonæ.de dolo & contu.veritatis.de excep.prę
la.tanta. Dicunt autem,q si administrationẽ,vel defen-
sionẽ ẽt in iudicio quis recipit pro excõicato,actus eius
hodie habebit vigorẽ quoad detrimẽtum excõicati, &
quo ad ipsum alij obligandũ . ¶ Quærit aut,si procura-
tor ꝯ hii nõie excõicari,an claudicet ꝯtractus,& dicit q
forsan, sic dr de ꝯctu pupilli,insti.de aut.tu.j.in.ar.de ex-
cep. cũ inter.remittit ad sum.de sen.exc.§.& q̃ sit pęna.
sub §. qd sit tenor.ver. sed qd si dũ aliqs est excõicatus.

S V M M A R I V M.

1 *Officialis an possit inquirere de crimine vsurarum ,vel consimili si
ne speciali mandato.*
2 *Officia lis,vel vicarius non potest sine speciali commissione confer-
re beneficia.*
3 *Similitudo causæ reddit iudicem quandoque suspectum.*

C A P. II.

LIcet. [*Factam*] ab episcopo, cuius vices
gerit Archi. [*Cognitio*] & decisio
[*transferatur*] transfertur ẽt quod habetur.s.
de hære. vt officiũ.§.fi.& c.vt commissi.ver.
priuãdi.& c.fi.§.fi.fm Arch.[*excessus*]quærit hic Io.mo.
1 in addi.an † officialis sine speciali mandato possit inqui
rere de crimine vsurarũ,vel consimili. Vr quod nõ, cũ
j.& s.ponãtur disiunctẽ.ipse tenet ꝯriũ,dicens , q illud,
seu quod sequitur,est ampliatiuũ,& sic copulatiuũ, per
quod oportet vtranq; partẽ esse verã. ff.de reb. du.si is q
ducenta §.vtrũ.ar ff.de au.& ar.leg.si quis ita.vel est ex-
positiuũ pcedẽtiũ , quod dicit colligi ex casu,quẽ ponit
prima gl. dicit ergo, q officialis de oĩb' cognoscere põt
ex offi.de qbus posset ad partis instãtiã, cũ regulr epi &
officialis sit idẽ consistoriũ.s.e.li.de consue.c.ij.& de ap.
Romana.in prin.& constat, q eps hoc põt.s.de offi.or.

2 c.j.ergo & eius officialis,vel vicarius. Sed qa † officialis,
vel vicarius non põt sine speciali cõmissione conferre
bnficia.j.c.proxi.itẽ nec ad partis instãtiã,nec ex officio
põt bnficiatũ ab administrõne remouere sine spãli cõ
missiõe,vt veniat curæ priuatio,vel datio,in Auth.de de
fen.ci.§.nõ hñic.coll.iiij.hoc dictũ cõiter nõ approbat,
nec bñ pbat hæc iproprietas locutionis,q seu, nõ disiũ
gat,cuius ꝯriũ patet.s.eo.li.de rescri.statutũ. §.j.& ij.per
totũ.& de tẽ.or.cũ nullus.j.& iij.rñ.Et licet ista dec.occa
sionarij potuerit a decre. Alex.ipsius tñ thema vel ver-
ba nõ ponit.itẽ ꝯ rõnẽ, quæ dicit, epm hoc posse, ergo
ipsius officialẽ,emanauit ista dec.& sequens[*A suis bene
ficijs*] hæc lra inducebatur in qõ. hic disputata,an vica-
rius ad petitionẽ patroni abñtis,cũ vacauit ecclesia,re-
mouere possit institutũ per epm , vel aliũ in ecclesia, &
instituere pñtatũ ab ipso patrono. Et dixit disputans q
sic, cũ hic non agatur de crimine vel priuatione clerici
pp crimen . Sed petitur declarari cũ ius non habere. &
sic bnficiũ suũ non esse, & solã detentationẽ habuisse.
vñ,vt scripsi post Inn.de elc.querelã.in prin. per modũ
actionis hic petitur,& est actio personalis, quæ cõpetit
ẽt patrono,vt scripsi de cõcess.præbẽ.quia diuersitatem.
post prin.bene facit ad hoc,quod scripsi, vt li.nõ cõtest.
qm frequẽter.§.porro.super.j.gl.inducebatur,q cogno
scit de matrimonio carnali.ergo & de spũali,in quo in
teruenit arbiter,& non in primo.de testi.in inic.c.pe.in
fi.licẽ de necessitate instituedus est pñtatus a prono. xvi.
q.vij.decernimus.ergo & necessario ptra institutũ ẽr ab
epo pronunciari oportet, de accu ad petitionẽ.ff.de pro
cura.Põponius.maxime autẽ id dixit licere abñte epo.
j.de offi.or. Romana.in fi. & vere q hic non quęritur,
nisi de auctoritate vicarii.hoc dico,quia si ex iure deuo
luto eps instituisset,imputet sibi patronus negligens.licẽ
si ad alterius dicentis se patronũ præsentationẽ edicto
proposito instituisset.super his vide quod scripsi.de his
quæ fi.a præ.c.ij.super gl.ar.quod, cũ suis remissionibus
[*committantur*]ergo talia cõmitti põt.s. de rap.in archie
piscopatu. vbi de hoc. Ibi vide alias remissiones, quas
hic ponit Arch.qui ẽt dicit falsum, quod no.Vin. s.de
frig.& male.c.fi.qui dixit, q eps inquisitionẽ criminis
cõmittere non poterat,quia ea quæ meri,vel mixti im
perij sunt,per libellũ expediri non põt.ff.de off.procon.
nec quicquã.& ad decre.illã rñdet,q ibi nõ erat crimẽ.
sed hoc falsum,vt hic patet. & ij.q.j. Deus oĩpotens . &
de symo.licet.Ibi.j.mittere,vel inquirere.¶Prima gl.po
nit summã,& vnde tractat,& quid approbat. ¶ Secũda
gl.recitetur per qõnẽ & solutionẽ,cuius ponit opi.ꝯriã.
¶ Vltima gl.quærit & soluit ¶ In vl.gl.ibi.§.quæsitũ. vi
de de offi.or.si sacerdos.super gl.ij.¶ In j.gl.ibi,hoc dicit.
Et primo ponit dictũ.secũdo excipit ibi,in fi.& ibi.[*Ar
chiepiscopi*]per hãc gl.soleo ponere exẽplũ in decre.cãm.
3 ij.de iudi.q † similitudo cãæ reddit iudicẽ qñq; suspectũ,vt
ibi scripsi super ver.pęnæ.& in fi.& Gui.in spe. de inqui.
ad fi.primæ col.¶ In gl.ij.ibi.l.ii.vbi hoc tenet Accur.&
ibi [*sua*] & p Host.in sum.huius ti.§.j.& p Io.xxv. di.per
fectis in gl.magna.¶ In gl. vl.ibi significasti.& s.eo.sua.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus non donat, sed dat præbendas.*
2 *Vicarius episcopi sicut confirmat abbates,sic vicarius archiepisco
pi suffraganeos.*

C A P. III.

CVm in Generali[*vicarius*] Hic videnẽ
esse diuersi. vt.s.e. li.de tẽp. or.
cũ nullus.ij. & iii.rñ.[*generalis*] de generali
vicario plebani constituto cum potestate
spualiũ & tpaliũ tenet Io de Deo ij.q.xj.q ẽt de consen
su epi. & maioris partis capli numerũ canonicorũ ꝯ pri
uilegiũ ecclesiæ in plebe augere nõ põt irreqsito pleba-
bano,all.de pben.dilecto.de iusti.cũ venissent. Et q eps
iuri ecclæ nõ potuit piudicare.x.q.ij.c.vl. & q.iij.qa co-
gnouimus. satis æquũ est,q tale statũ ecclię immutare
nõ possit,ẽt si sit casus augẽdi, vt qa facultates excreue-
runt.

runt.nā si bñficia conferre nō pōt, vt hic,nec illis priua
re,vt.s̄.c.prox.ergo nec illa creare. an aūt ad ep̄m,an ad
plebanū & capitulū spectat numerū augere.dixi.s̄.de in
sti.c.ij.Et scias , ꝙ per æquitatē iustificari vr̄,quod tenet
Bar.in veneri.xxi. l.ꝙ vicarius meus in ecclesia & ex ea
meus censualis soluēdo me inscio pro ea per xl. annos
censum alteri prælato ēt bona fide recipienti ꝓ sua ec-
clesia,mihi vel ecclesiæ meæ non præiudicat, nec pręla
tus ille p̄scribit,cū per vicariū ego possideā,de relli. spo.
cū venisset. de p̄scrip. si diligenti. & sic ꝯ me possidentē
non currit p̄scriptio, cū duo insolidū &c. de ꝓba.licet.
nec debeo sine culpa meo iure priuari,de consti. c.ij.ita
cū colonus , vel per quē possideo , possessionē alij ꝑdit,
mihi non præiudicatur. C.de acqui.pos.l.fi. Itē si credo
mihi rē donatā,sed non est, nō vsucapiā.insti.de vsuca.
§.error. Et si solus sum hæres institutus tibi, quā credo-
debā cohæredē, trado res hæreditarias.nō vsucapis eas.
ff.de usuca.cū solus. Dama.aūt hoc ti.qō.secunda,tenet
illū præscripsisse , sicut p̄scribit, emen- a pupillo credēs
illū puberē.ff.pro emp.l.ij. §.qui pupillo, & m̄ pupillus
possessionē non dedit,nec dare potuit.ff.de acqui. pos.l.
possessionē.in fi.hic videt̄ ꝯgrue distingui inter vicariū
ꝑpetuū,q titulū habet tꝑalē,facit cle.de offi.vica.c.vno.
cū concor.ibi notatis sup ver. ꝑpetuis, [*non poßunt*] no.
duo singularia pluraliter copulari,de hoc ff.de acq.hæ-
re.l.placet.§.j.& ff.de le.j.cū filio.ad fi.& ibi cōcor.¶ Pri
ma gl.ponit summā,& qd declaret.¶ Quarta gl.ponit
tres casus ꝯ regulā . ¶ Penul.gl.opponit de duobus capi
tulis,quibus r̄ndet.¶ In tertia gl. ibi.l.j.vide in præ.regu-
la in generali.¶ In iiij.gl.ibi[*in primis*] melius pe.glo. tñ
in l.ꝯ iuris.sic allegat, & loquit̄ in magistro,de quo pro
misit, & ibi.l.j. §.j. loquitur de tutore, qui alit matrē &
sororē pupilli egentes.¶ In j.gl.ibi[*non potest*] & præmis-
sa duplici rōne ponit dictū , a quo secundo excipit, ibi,
nisi.¶ In glo.in conferendis.in fi.idē Archi.sic soluens,
1 quod no.xxiij.q.vi.§.ex his.in prin.ibi dicit lo.ꝙ †ep̄s nō
donat,sed dat præbēdas.¶ In gl.pe.ibi[*confirmare*]de ep̄o
generali vicario archiep̄i existentis ēt in remotis ha-
bente plenū mandatū expressis, quæ habētur.s̄. c. prox.
cum potestate instituendi & exercendi ea,quæ sunt au
ctoritatis, vel ordinis pōtificalis, & quæ constituens fa-
cere posset,ēt si requirant speciale mandatū,& sint ma-
iora.q̄ expressa.Dubitatur,an possit confirmare electio
nē suffraganei & confirmatū consecrare,cum illa duo
nō fuerint nominatim expressa. Facit dubiū hæc decr.
& cle.de procur.nō pōt.coniuncta decr.quamuis.s̄. eo.
lib. de elec. quæ causas electionū ep̄orum annumerat
ad maiores.ad idē.ĩ.de cleri. ægro.c.vno.facit quod scri
psi post Guil.s̄.e.li.de elec.si abbatē.super ver.archiep̄o-
2 rū.Contrariū vidi terminari,vt sicut †vicarius[a] ep̄i con-
a firmat abbates,sic vicarius archiep̄i suffraganeos,& ista
decre. de collationibus loquitur. & verisimilitudo , de
qua hic loquitur tex.insurgit ex duobus,primo ex liber
tate eligendæ personæ,cui bñficiū confertur.Et secun-
do,quia collationem facere pōt per seipsum, vbicūque
sit,vt no.de offi.leg.nouit.quæ duo cessant in confirma
tione,ꝙ si nil impedit electum,necesse est fieri. s̄.de ele.
postquā.nec extra prouinciā illā facere posset archiep̄s,
cum causæ cognitionem requirat confirmatio.s̄.c.li.de
elec.c.vl.& talia non possunt extra territoriū expediri,
vt no.in præ.c.nouit. s̄.de off.or.cū ep̄s. verisimiliter er-
go ea , quæ fortius non poterat , cōmisisset, & sic cessat
prin.huius ca.non ob.decre.non pōt, quia maiora erāt
expressā.s.pontificalia,in quibus iurisdictio & ordo re-
quiritur,quam confirmatio, in qua sufficit iurisdictio,
& quā facit confirmatus in archiep̄m, non ep̄s.de elec.
suffraganeis.& c.transmissam. Non ob.decre.quamuis,
quia licet quo ad quædā enumerentur maioribus,non
tñ quo ad propositū,quod probat pręc.dec. si abbatem,
quia si in totū esset de maioribus,non transiret in lega-
tū.Inducitur ēt,qd no.s̄.c.proxi.in vl.gl. Et in fi.& vt di-
cit Archi.in casu isto fallit, quod ibi generaliter trade-
bat Gof.& Vinc. de procura.petitio.dicentes vicarium
oīa posse,quæ potest is cuius vices gerit. xciiij. dist.c j.ij.
q.vj.si ep̄s.ad fi.C.de offi.eius qui vi.al.l.j.Dicit ēt Arch.
ꝙ quædā a casu decre. istius excipiunt vicariū papæ.sed
non video,quia vel quo iure hoc dicant.subdit ēt quod
no.Gof.in sum.huius ti.in prin.qui dixit,ꝙ vicarij,de q-
bus tractatur sub rubrica. C.de offi. eius qui vi. al. non
erant delegati,vel subdelegati.sed ordinarij eligebantur
in certum tp̄s,quod erat ordinariis præfixum,vt ipsi sup
plerent vices ordinariorū viuentiū & præsentiū . Erant
alij,qui gerebant vices mortuorū & absentiū,qui suffe-
cti appellabantur.hi oīa poterant, quæ ad iurisdictionē
pertinent, pręter vltimū suppliciū & abscissionem mē
bri.C.eo.l.ij.in Auth.de coll.§.antequam.¶ In vl.gl.ibi,
bene potest. ei quē facit vicariū, super quo vide , quod
no.ĩ.ti.ij.c.penul.in fi.antepe. gl. & ĩ.de præben.statutū.
in glo.fi.& in fi.tene quod scripsi de censi. cum venera-
bilis.super finem secundæ glo. ver. tamen hoc puto.

ADDITIO.

a ¶ Vicarius episcopi. Quæ autē sit vicarij episcopi potestas, refert Car.
in cle.j.xvij.questio.& seq.de offi.vica.

De officio & potestate iud. deleg. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Notoria non requirunt iudicialem indaginem.*
2 *Conseruatio,quia non potest dubia iudicialiter diffinire,parū pro dest,sicut & confirmatio in forma communi.*
3 *Manifestum proprie sumptum probationem exigit.*
4 *Maleficium male probatur notorium per testes.*
5 *Maleficium si est notorium,sed non malefactor,& per testes de alī quo probatur, quod fecerit maleficium,sed non probatur,ꝙ sit notorium,sibi non nocet.*
6 *Declaratio iusta,vel iniusta sententiæ pendet ex post facto.*

CAP. PRIMVM.

STatuimus. Vtit̄ verbo no-
ui statuti, quia
declarationis verbū in materia ista
non cadit,cum vsus iste nouiter fue
rat introductus.vt in gl. plerunque.
i. in pluribus casibus, vel. i. sæpe.al̄s
plerisque.s. impetrantibus s̄m Hos.
& Arch.[*Concedimus*]non prohibet per hoc quæri,quid
legatus concedere posset,cum sit ordinarius.ĩ.de off.leg.
c.ij.& per se pōt a talibus iniuriis defendere.ergo & cō-
mittere.ĩ.de reg.iur.pōt.s̄m Archi.qui dicit, fratrē La-
tinū hoc fecisse in ecclesia Carpensi Mutin.diocesis,dū
erat hic legatus.vide quod dicā ĩ. c.fi.super ver.dictam.
Host. dicebat ad officium papæ spectare occurrere liti-
giis,& violentijs,& quēlibet in sua iusta possessione tue-
ri.ff.de vsu.l.æquissimū.ff. ne vis fiat ei.l.j.§.j. s̄.de symo.
querelā. in fi.& maxime circa personas miserabiles, vt
in gl.[*iniurijs*] rl̄r dr̄ iniuria , quod non iure fit. insti. de
iniur.in prin.[*violentes*]de or.cogni.c.ij.per quam ponit
Ho.extra,vt qa potēs vi armata īuadit terrā moñ.cuius
ꝯseruator inuenit illū & suos in maleficio, vel occurrit
illi prohibens , qui non vult patere tales,ergo violētos
conseruator punit eos non plus monendo,cum de ip
sorū aperta ꝯtumacia sibi ꝯstet.ar.ff.de rei vē.q restitue
re.ff.de ap.creditor.& l.si qs missus.ff.si qs iusdic.l.j.ff.de
ap.§.creditor.§.iussis.Itē dicit,ꝯseruator sic dicere pos-
set,qa video vos paratos ad arma & violētiā talibus in-
ferēdā,quorū sum ꝯseruator, & in mora monitiōis &
dilatiōis imminet ꝑiculū.iō excōico oēs,qui cū armis
talē locū ītrauerint,vel aliquod dānū dederint, ar.ĩ.de
sen.exc.dilecto.hoc.n.negotiū celeritatē desiderat.ff.de
dā.infec.l.j.& plerunq; nec tp̄s,nec locus patit̄ &c.ff.de
exer.l.j.j.m̄.in fi.subdit, ꝙ hodie nō fert̄ gñalis excōica
tio.ĩ.de sen.exc.Romana.§.caueāt. in facto tñ notorio
excom-

excõicare possunt ẽt absentes,de ap.cum sit Rom. in fi.
ij.q.j.de manifesta.[*possunt*]sup.illos.nec ad alia.s. dubia
non notoria,& in quibus non proceditur ꝯ non citatũ
conuictum,vel cõfessum.ij. q.i. c.j.& q.vj.§.diffinitiuã.
in prin.C.de sen.& inter.om.iud.l.prolatã.de conse. ec.
c.ij.de maio.& obe.inter.de cã pos.c.j.in illis fit iudicia
lis indagatio partibus præsentibus & seruato ordi.vt lit.
non con.c.j.Inn.hic dicit,ꝙ in notoriis bene habent in
daginẽ.nã & in eis requiritur aliquis ordo s.de iureiur.
ad nostrã.Itẽ ex quo in eis cõmittitur conseruatoribus
iurisdictio,omnia possunt,sine quibus illa non possunt
explicari.ff.de iuris.om. iu.l.ij.Sed de notoriis non põt
aliquos punire,nisi illos citet.& citatos & contumaces
puniat in expensis,& alter.s.eo.de causis.ff.si quis iusdi-
cen.l.j.Itẽ qñ reus negat per se factũ fuisse maleficium,
vt in gl.nisi recipiat vtriusq; probationes,iurisdictionẽ
sibi cõmissam explere non poterit.Itẽ.reus non actor
ostensius parat viã iudici cognoscendi de his,præponẽ-
do exceptionẽ,quæ si sit vera,ꝯ ipm procedi nõ debet,
& sæpe quia habet per alterũ bñficiũ,quod per se non
haberet.C.de tẽp.in integ.resti. l.pe.j. de conces præbẽ.
c.pe. Itẽ ꝙ cognitionẽ habeat patet, quia põt excõica
re,quod tñ non fit sine causę cognitionẽ.ij.q.j.sicut. &
c.nemo.ſm Inn. sed Hosti.dicit hoc verũ de causæ co-
gnitione plena,vel semiplena,vel illud verũ i nõ noto
riis. concluditur ergo per Inn. ꝙ a ꝯrio huius literæ pa-
tet,ꝙ in notoriis habet iudicialẽ indaginẽ.Sed Host. di-
1 cit,ꝙ ꝯriũ huius literæ id non sonat,sed hoc solũ,ꝙ† no-
a toria nõ requirunt iudicialẽ indaginẽ, & quæ requirũt
non sunt notoria.& placet Arc.dictũ Inno.[*Iudicialem*]
planã ergo,& quę fit ad sui instructionẽ,non prohibet
ſm Host.& Arch.[*exigunt*]necessario[*possint*]hac ratio-
ne dicitur literas in forma cõi non impediri per con-
seruatorias præcedẽtes vel sequẽtes,vt scripsi.s.eo.lib.de
rescrip.dispendia.super ver.literas[*potestatem*]li.n.de du-
biis cognoscere possent,tã essent generales iudices illo-
rũ,qui eos impetrarunt,ꝯ id s.de resc.ſm Host.vñ Gof.
dicebat,eos meros executores in sum.huius ti.ad fi.ver.
2 Itẽ qd de conseruatoribus.dicebat ãt Host.ꝙ†quia con-
seruatio non põt dubia iudicialiter diffinire, parũ pro-
dest,sicut & confirmatio in forma cõi.s.de confer.præ
ben.quia diuersitatẽ.& innouatio priuilegij. de priuile.
ex parte.& c. quia intentionis.& sub protectione rece-
pio.e.ti.ex parte tua.& c.recepimus.Dicit tñ,ꝙ hæc nõ
sunt oĩno securissima,quia conseruatio vtilior est,vt.j.
patebit.¶ Prima gl.sum mat.¶ Secũda gl.recitetur per
vj.q.Prima qualis sit iurisdictio conseruatoris.Scda, an
iura antiqua de conseruatoribus tractauerint. Tertia,
quot & quæ sunt species cõseruatorũ.Quarta circa lite-
rã de tribus.s quæ sit manifesta offensa, & qd si reus ne-
get,vel quid si fatetur,sed dicit se iure fecisse. Quinta,an
cõseruator recusare possit.Sexta.an inuocet brachiũ se-
culare.Et vide quod dicã in fi.¶ Penul.gl.an iniuria cõ-
missa & ꝯmittẽda &c.¶ In gl.i.in fi.& duæ sunt partes.
In prima permissio.in scda prohibitio. ibi, nec ad aliã.
¶ In gl.ii.ibi.delegatos &c. Itẽ ꝙ iurisdictio eorũ expirat
quoad nõ cœpta.vt in præ.decre.vl.§.officiũ.ergo non
est ordinaria.j.ti.j.c.ii.& ibi [*orphanos*] & alias personas
miserabiles.s.de censi.licet.s. eo. significantibus.& ibi,
administratores.& vide,qđ dixi post Inn.& Hos.de sta.
mo.in singulis.§.fi.vbi patet,ꝙ dioecesani & præsidẽtes
capitulis prouincialibus fiunt conseruatores monaste-
riorũ prouinciæ.vide ẽt,quod dixi post Inn.de symo.q-
relã.in fi.Et ibi[*scire debes*]ſm Inn.& Host. & ibi,[*priui-
legia*]dicit hic in fi.Host.ꝙ licet cõseruatoribus rerũ fa-
cile cõstare possit de iniuria notoria, non sic in conser-
uatoribus priuilegiorũ, quia priuilegiati maxime qsto-
res frequenter delinquunt, & priuilegiis abutuntur.ad
hoc de priui.tuarũ.de pę.& re.cũ ex eo.in prin.Dicit er-
go ꝙ citato in hoc casu satis est mittere nunciũ, cũ li-
tera verã excusationẽ continente, qui de exhibitione li
teræ facit confici publicũ instrumentũ.Et si dubitet de
sñia,appellet,vt dicã.j.eo.gl.super ver.probabilis.& vide
quod dixi de vsuris,quã periculosum. in tex.& super glo.
& quod dicit,si in tali dubio excõicat illũ,nõ tenet sñia,
quasi a non iudice, & ꝯ mẽtẽ cõmittentis lata.s.de prę
ben.c.fi.facit.j.c.fi.& in fi.& ibi[*latius*]vnde isti cõprehẽ
dunt primos & secũdos, sed nõ ꝯuertitur.& ibi[*de mani
festis*]in hac quarta parte gl.instãdũ.& Host.de notorio
manifesto,& fama remittit ad no.per se de cohab.cleri
co.& mulie.nostra.& in sum.huius titu.§.fi.& ibi. [*cele-
ri*]nec egent examinatione,de elec. bonæ.j.de accusa.
3 euidentia.hic dicitur ,qa† manifestũ ꝓprie sumptũ ꝓ
bationẽ exigit.xj.q.iij.corũ.& ibi[*notoria*]dicit Inno.ꝙ si
pars cõfitetur maleficiũ,sed illud dicit nõ notoriũ,con
seruator ꝓcedet, qa licet non sit notoriũ per euidentiã,
est notoriũ per confessionẽ suã,de co.cle.& mu.nostra.
& ibi[*recipiet*]inquirẽdo ſm quosdã,vt refert Hosti.ſm
4 quẽ aliqui ꝯ,quia† maleficiũ male ꝓbatur notoriũ per
testes.Sed per qualitatẽ facti.s.de transla.q̃to.§.ceterũ.&
qa hoc est assumere partes iudicis , quod sibi prohibetur.
imo esset sibi ꝯrius.s.de pur.ca.cũ dilectis.ver.his igitur.
Dicit Host.ꝙ iudex in talibus debet attẽdere famã. im-
possibile.n.est factũ notoriũ famosum nõ esse.& si repe
riat nõ famosum oĩno abstineat . Si vero famã & cla-
mosam inueniat ꝑ homines loci sine iurõ dicentes id
verum.& in terra notoriũ ꝓcedat, ad hoc, de dõ. & cõ-
tu.cũ olim . ver.cunq;. nec improbat si hoc casu ad in
structionẽ suam testes iuratos recipere velit,de testi.ve-
niens.ver.cũ igitur.de ap.cõstitutus §.j. & ad cautelã.de
ele.bonæ.ver.licet ad hoc.xxv. q.ij. & si nõ cognitio. &
sic procedat gl. nec facit hoc vt iudex , nec vocat eos,ꝯ
quos producuntur, nec ipsorũ exceptiones recipit ꝯ te-
stes,ẽt si essent notorię ſm Arch.qui dicit, ꝙ aliqui ꝯ ꝑ
l.iij.ff.ad exhibẽ.& C.de cõpensa.l.vlt. Sed ipse ꝯ,talia.n.
spectant ad iudices.de testi. ex parte Adę.& c.licet. quo
casu loquat̃ alia op.& dicit Host.sic intelligendũ, quod
notauit in sum.eo.ti.§. quibus modis.ver. itẽ fit proro-
gatio.cũ ver.sequentibus , ex his vr̃, ꝙ nec testes cogat,
cũ cogere sit iudiciale.s.de testi.cog.ꝑ totũ.Sed Inn. hic
dicit,ꝙ qñ maleficiũ non est notoriũ iudici,oportet, ꝙ
super hoc probationes recipiat,& cogat qñq; testes,qui
bus interesse debẽt partes.ij.q.j.in primis.s.de test.c.ij.Sed
si testis propria volũtate iuret,& dicat factũ notoriũ,red
dẽs cãm testimonij , ꝙ ipse vidit ictũ fieri in platea ple-
na hominibus,valet.idẽ dicũt quidã,si dicat, ego nõ vi-
di maleficiũ,sed vidi, qñ ductus corã iudice ꝯfessus fuit
ꝙ sic publice fecerat. dicunt quidã idẽ si corã multis ꝯ
fitetur,ad hoc de excess.prxla. q̃ sit.idẽ si dicat, non vidi
cũ cõmittentẽ maleficiũ,sed vidi eũ fugientẽ, latitantẽ
& se non excusantẽ,nec suberat cã quare se nõ excusa-
ret.vel vidi,ꝙ de hoc cũ talibus trãsegit.ff.de his qui no.
infa.athletas.§.fin. & l.seq. ſm Inno.& facit hoc ad id,
quod dicã.j.de accusa.c.i.in magna gl. Itẽ ipse Inn.dicit
5 qꝙ† si maleficium est notorium,sed non malefactor. &
per testes de aliquo probatur , ꝙ fecit maleficium, sed
non probatur.quod sit notorium,sibi non nocet,quia
nõ põt cõseruator procedere nisi ꝯ notorios,qualis nõ
est iste.Quia licet de occultis circũstantiis possit inqui-
rere cõseruator,quæ sunt accessoria notorio, non tñ pt
inquirere de occulto facto,vel de occultis personis,quę
sunt principalia. de ordinario vero,an per tales ꝓbatio-
nes procedat,remittit Inn.s.de elec.bon.æ.primo,& ibi,
[*super literis*]Franc.all.ff.ad muni.de iur.l.pe est & ibi[*re
cipiat*]facit,qđ no.de iureiur.ad nostrã.iij.in gl.ij.qđ de ci
tatione testiũ dicitur.j.c.fi. §. pe. & poterit id probari ꝑ
duos testes,vt no.ij.q.j.§.qñ ãt.ar.ꝯ.s.de accu.inquisitio-
nis.in fi.dic vt ibi,alij ꝯ. ꝓ his sic al.cũ inculpatus dicit,
ego hoc feci vtens iure.meo & paratus sum hoc ꝓbare,
aut cõsentiet inculpans,ꝙ recipiantur ꝓbationes, & sic
cũi cõsensu ꝓrogatur iurisdictio, aut nõ cõsentit, & sic
se impedit, & eã nõ cognita nõ excõicabit cõseruator
s.de sen.excõ.sacro. Si vero inculpatus renuit ẽt ꝓbare
excõicabit illũ,ex quo factũ est notoriũ.Excõicatũ aũt

veniētē.j̄.annū poterit absoluere ꝑm Inn.s̄.e.q̄renti.qui dicit,ꝙ si petat,ꝙ conseruator de qualitate dāni cognoscat,quia vult satisfacere,ꝙ de hoc cognoscet per testes. & alio modo ad suā instructionē partibus præsentib⁹. & si actor nollet,ꝙ cognosceret. conseruator illū absoluet,hæc gl.non placet Host.qui circa primū dicit tenendū,quod post eū s̄.dixi.& statim dicā.In secūdo dicit recurrendū ad papā.j̄.de offi.or.pastoralis.§.præterea. Sed Arch.pro ipso dicto Inn.alle.ꝙ qui ligat,pōt absoluere, de pę.di.j.verbū.& no.xxj.dist.inferior.Quod Gof.intellexit in excōmunicante cā cognita.vide de ma. & obe. cū inferior.& xxvij.q.j.si homo esses.& ibi[*probabilis*]dicit ergo Host.ꝙ aduerteret qualitatē facti,si.n. fateatur p̄dā,vel insultū publice factū,qūo dicere pōt,se hæc iuste fecisse,quæ omni l.dānata sunt.xxj.q.j.§.j.& sequētibus. xvj.q.vij.placuit.& s̄.de rap.in archiepiscopatu.j̄.de præben.cū qui.de poenis.Romana.ff.quorū leg.l.j.j.m̄.ff.de reli.& sum.su.l.ossa.quod me.cā.l.extat.C.de his qui ad ecclesiam confu.l.denunciamus.vnde vi.si quis in tantā, & talia mortalia non possunt fieri iuste, de præsum. c.j.de iureiur.& si Christus.ver.quędā.s̄.de re.iur.c.ij.subdit aūt,ꝙ allegare posset iudices auctoritatē p quā id appareat iustū.xxiij.q.ij.iustū,& §.cū ergo.& q. iij.§.ecce. & q.iiij.ille gladiū.& q.v.miles.ff.de rei vēd.qui restituere.ff.de acquir.pos.iuste.& remittit ad summā de treug. & pa.§ quid sit iustū bellū. sed quid si cōseruator datis forsan tribus terminis monet facientē,ꝙ si iuste id fecit infra illos emēdet,vel satisfaciat.dicit Host.ꝙ si monitus cōfidat de iure suo,sic poterit appellare pro cā grauaminis exprimendo,ꝙ monet eū super dubio,de quo sibi non constat,nec ipse pōt fidē facere corā ipso,quia non est iudex. & ideo appellat timens,ne sñiam fulminet in illū,offerens se paratū corā papa,vel ipsius delegato de suo iure docere, alle.vt lit.nō cōtest.accedens.j.q. ij.de ap.bonæ.ad finē. Sed si eo nō obstante cōseruator
6 excōicat.Dicit Hos.ꝙ†declaratio iustæ,vel iniustæ sñiæ pendet ex postfacto, vt patet. s̄. de appel. cum speciali. ar.s̄.de frig.fraternitatis.in fi. de restit.in integr.c.ij. in fi. Et ꝑm eū excōicatus de iure suo doceat,cōseruator punietur,de sen.excō.sacro.nisi sub cōditione tulisset,excōmmunico te,si iniuste & notorie tale quid fecisti,nisi satisfacias infra talē diem,licet.n.sub conditione sñia ferri non debeat,tñ lata tenet.ij.q.vj.biduū.& infra diē poterit appellari, de ap.præterea.ij. Et subdit,ꝙ dato ꝙ monitus de iure suo probare nō possit,quia nec forsan habet ius,nō per id apparet sñiam tenuisse,quæ suspensa fuit per appel.ff.ad Turpil.l.j.in fi remittit āt ad summā de sen.excō.§.qualis.sub.§.pura.& ibi,postea mutauit a tēpore Inn.hoc tenentis.& hoc placet Host.& Archi.& ex eadē rōne dicebat Inn.ꝙ procedere poterant parte per contumaciam absente,remittit ad nota.in decre.nostra.de coha.cle.& mu.& ibi [*de notoriis*] cessaret hæc rō,vbi ex vi literarū de aliis cognosceret,vt dicā.j̄.c. fin.& sic procederet tunc recusatio,& in fi.& generaliter de delegato no.in Specu. titu.j.§.sequitur.ver.sed nūquid seculare.Arch.j̄.de hære.vt officiū.tenet,ꝙ non inuocat,vide,quod plene de hoc scripsi.s̄.eo.ti.significasti. ¶In gl.pe.ibi[*paratos*]vid qđ dixi in tex.sup ver.violētijs. & ibi:satisfaciant.s̄.de sta.mo.in singulis.in fi.& si dicas, ꝙ propriè cogere ad satisfactionē nō est defendere,qđ proprie respicit inferendam Iniuriā nō illatā, qa quod præteritū est &c.ff.de cap.& post.reuer.in bello.§.factę. cum etiā primū sit iudiciale,de iniur.olim.vnde vt recitat Inn.quidā dicunt,conseruatores nil posse,nisi prohibere,ne sine ordine iudiciario quid fiat illis, quorū conseruatores sunt.j̄.de simo.querelā.dicit Host.ꝙ verba cū effectu &c.de cle.non resi.relatū.Item hoc est de mēte, de qua constat s̄.de ver.si abbatē.aīs esset conseruatoria frustratoria.Arch alle.xxiij.q.iiij.§.his ita.cū quatuor c. seq.& ff.de leg.j.cum quis decedens.§.nuptura. vel ꝑm Host.ex forma rescripti conseruationis hoc intelligendum est,de priuil.porrò. Si ergo diceretur in rescripto violentos & iniuriatores ad satisfaciendum læsis ecclesiastica censura compelles,planum esset, seruetur ergo hæc forma.s̄.de rescri.cum dilecta.ff.man.l. diligenter. habent enim qn̄q; tales causæ cognitionē inter certas personas.j.de simo.querelā.in fi.qn̄q; contra incertas.j̄. de cōces.præb.proposuit.in fi.de rer.per. cū vniuersorū. Quandoq; dr̄ in litera vocatis, qui fuerint vocandi. & ideo talis in forma iudicij procedere debet,de iud.exhibita.vel qn̄ mandatur,ꝙ contradictores & rebelles cōpescantur.s̄ de præb.pro illorum.tales enim quālibet iustā exceptionē admittere debet.s̄.eo.ex parte.ij.hic autē non loquitur de talibus,sed de nudo,vt puto, conseruatore nullā potestatē habentem nisi in notoriis. Et est si. quod prælato scribitur, ꝙ reuocet male alienata,quod intelligitur de notoriis per confessionē,vel euidentiā,remittit s̄.de cle.nostri.de reb.eccl.non alie.epi.Subdit tñ, ꝙ si iniuria non esset manifesta, sed pronunciatū esset, illā manifestā,nec appellatū esset,teneret processus conseruatoris.¶In gl.vlt.ibi.[*dubia sunt*]Inn.ergo dicit,ꝙ nō hēt iudicialē indaginē in nō notorijs. Itē non habet iudicialē indaginē cū effectu,qa super ea non iudicat, sed tm̄ se instruit,an iustè possit excōicare. Ex p̄dictis igit̄,& his q̄ hn̄r j̄.c.vl.plenius q̄ epilogo scđę gl.formāda est in hac materia sūmula,cuius mēbra ponā j̄.c.vlt.i fi.pe.gl.

ADDITIO.

a ¶Notoria.Quid sit notorium,vide in Spe. de noto.crimi. §.j. & § viij. Et quotuplex sit notorium,vide Bal.in marga.ver.notorium. Item notorium & manifestum quomodo differant.Bar.& Alex.in l. si vero.§. qui pro rei.ff.qui satis.cog.& in auth.qui semel.C.quomodo, & quando iud.& in l.hæredes palam.in prin.ff.de test.Bal. & Pe. de sum.in l. ciues.C.de appel.Bal.in l.si.xv.opp.C.de edi. diui Adr. tol. & per Inn. in c.tua & in c.sicut.de coha.clerico.& mulierum.& in Specu.de noto.crim.§.sequitur.ver.j.

SVMMARIVM.

1 *Suspensus a pontificalibus tantum in illis celebrando non fit irregularis.*

CAP. II.

QVia pontificali. Guil. in hac decr.allegabat sub titu.de priuilegijs in Spec. de sen. prola. §.vt autem.ver.qn̄q; etiā exercent. quomodo q̄dam sunt episcopalis ordinis, & quædā episcopalis dignitatis,scripsi de exces. præla. accedentibus. hic autem de pontificali dignitate loquitur, propter quod & ratione materię non est instandum,an procedat hoc etiam in electis confirmatis. Et vide quod dicam.j̄.de offi. or. c.j.ad fi.[*a sede apostolica.*]no.pro his quæ dicam j̄.c.vl.super versi.dictam.ↄ eos.s.ep̄os ad coactiones, licet igitur iudex non debeat ad partem alteram declinare.s̄. de iudi.nouit.iij.q.ix.c.vl.nec peccati vīdictam propter nobilitatem,vel gradus altitudinem dimittere, de sta. reg. ea quæ.potest tñ in aliquibus gratificare.s̄.eo. consuluit. & in coactionibus & pęnis dignitati defert, & personæ, vt in concor.primæ glo.& l.di. contumaces.ver.de hoc.ij. q.q̄s. iiij.q.j.qui ↄ pacem.ff.de pę.in seruorum.xlv.dis. cum beatus[*pęnas.*]in quibus imponēdis consideranda sunt,quæ no.s̄.de transac.c.fi.Arc. [*modestia.*]i.mansuetudo.xlv.dist.disciplina.Arc.seruetur a iudicibus conseruatoribus supradictis.[*reuerentiam.*]hic proprie secundū Arc.est honor,qui cum pauore exhibetur. primò nota a minori pęna inchoandū.sic.s̄.de vsuris,quia in omnibus.& de hoc eo.ti.cum tu.& s̄.eo.de causis.l.dist.eos q. xxxiij.q.ij.hoc ipsum.xxij.q.ij.in summa.xxij. q. v. c. iij. iij.q.x.ea iudicata.in glo.ergo, quæ secundum Arc. qui dicit,ꝙ cum iste sit ordo deputatus a iure circa coactiones,vel pęnas p̄termittendus non est,vt in c.de causis.& ij.q.iij.§.notandum.[*ministerium.*]quò ad ordines sic. s̄. eod.sanc.ij.q.decre.ponit plusquam ista in hoc,quod tales iudices terram ad eum specialiter spectantem possunt interdicere.& dicit hic Archi.cum Vin.specialiter. i.quo ad mensam suā, ar.s̄ de rescri. edoceri. & remittit de sen.excom.si sententia.§. cęterum. [*ab officio.*]an suspensus ab officio sit suspensus a iurisdictione. recitat

sum.

Arc.opi. Gof.in sum.de offi.or.§.impeditur. & Host. in sum.eiusdē ti.§.quid si religiosi. in fi.ver. qualiter. & remittit ad no.xxiij.q.i.audiuimus .de consue. cum dilectus.& per Inn.de æta.& quali.cū bonæ.& de ele.ꝯsiderauimus[*aggrauetur*]remittit Arch.j.de sen.excō.statuimus[*censura.*]s.de ver.sign.quæ renti.[*proteruitas.*]i.superbia,improbitas,vel violentia.si.vt li.non contest.qm̄. §. fi.¶Prima gl.summat & dicit quid exēplificat.¶Penul. gl.obijcit,& dupl'r soluit.¶Vlt.gl q̄rit,& soluit.¶In gl. j. in fi.& ꝑmissa cā ponit cōltōnem in genere,quā in seruo specificat ibi,ita ꝙ tertio excipit ibi,nisi.¶In glo.ij.in fi.Arc.exponit.i.sublimatis & ornatis.¶In glo.4.in fi.& decentia proprie respicit honestatē. s. de voto. magnæ. ¶In gl.pōt.in fi.idē Arc.¶In gl.& si.in fine, & ibi dicā, quod hic dicit Archi.¶In gl.pen.ibi,pontificale. scias,
1 ꝙ † suspensus a pontificalibus tm̄ in illis celebrando nō fit irregularis ꝓm Guil.in spec.de leg.§.iuxta.ver.quid si quis episcopus.¶In vlt.gl.ibi,dic ꝙ sic,vide,quod dixi in decre.sane.super ver.interdicat.

CAP. III.

SI duo. Hanc decre.prolixe glosauit Archi.de gl.decre.super quęstionū. & de expeditis.j.e.si delegatus.quæ postea cācellauit[*duobus*]idem si. Vin.dicebat idem,si duo sint deleg.quorū alter subdelegat totū, & alter partē,vt dixi post Io.in decre.super quæstionum . §. si vero. super gl.patet,ad finem.quod hic dicit Arc.ꝓm Gofr.& idē Da.q.xxij.¶Prima gl.dicit,quid declaret.¶Secunda, quarta,& sexta soluunt tria dubia.¶In gl.ij.ibi.quot. nihil.vide de consue.cū dilectus.super gl.pe.¶In gl.j. in fi. & Gui.in Spe.de app.§.nunc tractemus.ver.quid si tres. ¶In gl.ij.in fi.dicit Io.mo.ꝙ cū hoc casu simus extra.§. porro.qui est exceptio a regula illa.ij.q.vij.ad Romanā. tenenda est regula hoc casu expresse nō vitiata . ¶In gl. no.ibi[*excusaret*]simpl'r,vū ꝓm Io.mo.si se excusasset ad tp̄s,ad primum delegantem appellari deberet, cū enim ille tertius non sit superior subdelegatorum , ad illū cū alijs appellare non poterit,nec ad alios duos solos,ne ille tertius iurisdictione sua priuetur,quam habet re, vel spe,alle.ff.quemadmodum vsu f.ca.l.si vsufructus mihi. j.respon.de ven.inspi.l.j.§.pe.

SVMMARIVM.

1 *Papa non delegat causam duobus.*
2 *Collega delegati requisitus si impediat requirentem datum cum clausula,ne procedat,poterit eum excommunicare.*
3 *Procurator inuitus dicitur,qui expreße non consentit.*

CAP. IIII.

SI cōtra vnū ex duobus.
1 Hic extirpatur error dicentium,ꝙ † Papa nō delegat cām duobus ꝓm Arc. qui in hoc instat satis,n̄ memini aliquē hæc scripsisse. [*Et contrarium*] patet.s.e.prudentiam.ver.illa.& ver.idem quoque &c.sequen.in superscriptione.& c.cum super.& c. super quæstionum.§.si vero.cū si.[*ambo*]dicit Ioa.mo. ꝙ negatiua deberet pręcedere,nā cū sequitur,æquiparatur vniuersali negatiuæ.vnde cū dico,oēs non possunt, ergo nullus, ambo non possunt,ergo neuter,quod est ꝯ mentem.& facit.ff.de legi.tu.l.legitimos.§.i.Et quod ibi no.sed vt dicit Arc.huic contra.hic.s.e.prudentiā.in prin.& §.addicimus.& c.corā.de emp.& ven.cū dilecti[*non possunt*]an sufficiat voluntas,tractat hic Arch.qđ vide.s.c. prudētiā §.addicimus.Idē tenet, ꝙ sufficit vna sola requisitio, cū delegatus reqrit collegā.ali.xviii.dist.ep̄s.& facit.lxv.dist. si forte.Ho.videbatur,ꝙ trina requisitio faciēda esset, &
2 si nō perēptoria,de hoc.s.c.cū cā.vbi no.Vin.ꝙ † si collega requisitus impedit requirentem datū cū clausula,ne procedat,forte posset eū excōicare,quia iam iurisdictionem habet in impedientes,& requisitus rōne delicti factus est inferior.C.vbi sena.vel clariss.l.ij. [*præponatur*] satis idem puto,si contra alterum proponatur excōicationis exceptio.& vide,quod dicam. j. de exc.pia. super verbo iudex episcopi etiam absentis secundum Archi. qui ad literā quasi hic ponit,quod no.Inn.& Host.s. eo. cum speciali.post prin. vbi tenent, ꝙ proponetur tunc recusatio coram delegato,& petetur,vt supersedeat, donec adeatur ep̄s.alias poterit appellari,in ep̄o,qui esset intra diocesim,vel vicino,satis videtur hoc procedere.sed si notabiliter distaret,nimis videtur iniquum,ꝙ reus ꝓuocatus recusans ipsius officialem, vel delegatum , necesse habeat illum adire.& econuerso absurdum est ēt, ꝙ actor in prosecutione sui iuris tamdiu impediatur , quare necessaria esset prouisio in hoc casu,& ęquum vr̄ hoc casu,ꝙ de recusatione officialis iretur ad arbitros, & de recusatione delegati cognosceret officialis.faciūt, quæ j.dicam super.iij.gl.cum suis remissionibus, & qđ de appellatione dicam.j.eo.si is cui, [*coram episcopo*] cōmunicatur.episcopi non instant in hoc,sed cōmittunt causam confidenti,vel per se cognoscunt. & hoc est cōmendabile alterū hoc facere, si tamen essent ipsi suspecti,faciant primū,& vide,quod dicam de app.legitima. super ver.ipsis arbitris probanda. reprobat, quod no. Io. xi.q.i.si clericus.in j.gl.vbi dicit,ꝙ ep̄s cogit partes eligere arbitros,cum delegatus eius recusatur.¶Prima gl.ponit summā,& quid prima pars declaret . ¶Quarta obijcit & sol.¶Gl.bene dicit, quærit & soluit & ponit opin. Innoc.sedo quærit,arguit pro,soluit contrarium. tertio obijcit & soluit.Gl.idem.dat simile,quærit de ratione & respondet.¶Gl.vlt.no.obijcit & sol. ¶In gl. bene dicit, ibi[*omnem honorem*]sequitur, saluum iudicibus seruātes. & ibi.§.[*iudicanti*]sequitur,quoque necessitas inter perso
3 nalia munera habetur.& ibi[*inuitus*] † dr̄ procurator inuitus,qui expresse non consentit.¶In glos.j.ibi[*officialis*] partes patent.¶In glo.iii.ibi[*prudentiam*]vide q.positam super regula eum,qui certus . puto tn̄ satis de impotētia constare.qn̄ collega se absentauit ad partes valde remotas,nec sit necessaria illius requisitio , & sic disputando tenuit dn̄s meus,ꝙ non possit cōmode requiri.xxii.q.facit de ele.quia pp.per hæc ēt parcitur laboribus & expēsis partium.Item lites citius finiuntur,& horum vtrūq; gratum est iuri.allegabat ēt iura, quæ de prouincia loquuntur,de dolo & contu.cum olim.de elec.coram.de maio.& obe.c.si.iii.q.vi.vltra.Et facit,quod dicam.j.eo. cū plures.super ver.impediti.in fi.& cap.si is cui.mihi vr̄ bene facere decr.pn̄tata.de testi.quam forsan in ꝯtrium allegant , cum ibi propter longam absentiam impediatur processus collegæ,sed quia in compromisso non erat clausula,vt ibi no.Ego autē sic induco , quia ibi ęquiparantur mors vnius & longa absentia alterius.sicut ergo non requirimus mortuum,ita nec sic absentem. facit ēt decre.ii.j.eo.li.de procur.ibi,aut in longum peregrinari.ad idem.j.de sepul.c.vlt.C.de ap.l.cum post.¶In gl idem ibi[*ab alio*]nam ordinarius & delegatus principis apponere possunt hanc clausulā ꝓm Gof.in sum.huius ti.ver.itē quid si ordinarius.nā & in ꝯpromisso apponitur.s.e.vno delegatorū.ꝓm Arc. punctum cū gl. non tangit.& in fi.vel plures sine clausula.¶In gl. recusatur in fi.de quibus vide in Spe.tit.i.§.superest. Dicit hic Archi.ꝙ iusta esset causa recusandi,si procurasset sibi cām committi,vel si prius per actorem consultus respondisset,eum ius habere per.l prætor.ff.de iurisdi.om.iu.alle. quod no.Inn.de offi.ord.irrefragabili.vt ibi scripsi super gl.vel per decanum,& dicam post Host.j.de app. legitima.¶In glo.bene dicit ibi[*recusando*] Et istud placet Archi.& ibi.[*sine clausula*]vel cum clausula,ꝙ si nō omnes tu cum altero,& his,ad quem sermo dirigitur recusatū & idem in clausula,de qua.s.eod.coram. Archid. quod pla.& ibi[*quod sic*]hoc placuit Host.j.de appel. legitima. per rationem,quæ sequitur,ipse tamen Hostien.post Inno.in præ.decre.cum super.aperte tenebat, quod sequitur.& ibi,videas in gl.magna,versic.sed nunquid pendēte,vbi cōuertitur hæc ratio ad recusatum in veritate nō suspectū,ꝙ scilicet ex vi clausulæ possit procedere ī principali,cū collega habeat illi suspēdere,nec possit ī illo ꝓ

cedere interim, ſed 3riũ ſoluitur. eſt ſciẽdũ, ꝙ Boatinus diſputauit quæſtionẽ gl. vt in reportationibus ſuis hr̃ ſuper decre prudẽtiã, & finaliter dixit vtilius & æquius eſſe, quod tenet gl. præmiſerat tñ alias ſolutiones, dicẽs ꝙ aut reſcriptũ fuit ꝯuentionale, aut nõ. primo caſu ꝓcedat colleg. ſcdo non, inducebat de cã poſ. cum olim. vel aut actor recuſat, aut reus, vt procedat collega primo caſu, ſed non ſcdo. induxit, quod nota. de ſpon. ex literis. in prin. vl. gl. vel ſi de rigore quæritur, põt collega procedere, de æquitate non põt, de dolo & contu. c. i. j. de re iud. abbate. ad finẽ. vel aut eſt in mora periculũ. & tunc poſſit, aut non, & tunc non poſſit. facit. vt lit. non conteſt. qm̃. §. porro. de app. oblatæ. in fi. & ibi, ſed dic. dicit Ioan. mo. ꝙ per hoc parcitur expenſis partiũ, ſi totũ per iudicem expendatur, & vitatur circuitus eundi ad arbitros. Sed per hoc non ſoluitur obiectio, poterit ipſe inducere verbũ ſui Phy. quod no. in cle. de ſum. Tri. c. i. in 4. glo. & in fi. & ſi non appellaret grauatus, tranſiret interlocutoria in rem iu. vt ſcripſi poſt Inn. & Hoſt. in decre. prudẽtiam. poſt prin. ſuper ver. conſtare ¶ In gl idem. ibi [*non in totum*] vide, quod poſt Inn. dixi in præalle. c. ſuper quæſtionum, ad fi. ſuper ver. auditores. ibi tenet ẽt, ꝙ ſi totũ deleganit, anteꝗ̃ ſubdelegatus procedat proponetur & probabitur recuſationis cauſa coram delegato, bene facit. j. c. ij. de materia vide, quod ſcripſi de ap. cum ſpeciali in gl. proprium, & in ſpe. de recuſa. §. ſit autem, in fi.

S V M M A R I V M.

1 *Iuriſdictio iam finita in ſucceſſorem transfundi non poteſt.*

2 *Actionem ſi quis non habeat ipſo iure an per exceptionem infirmetur.*

C A P V.

IVdex. Suſpectus. Id quod dix. l. s̃. e. inſinuante. & de ap. poſtremo tractat hic Arch. de prælato, qui in cã eccleſiæ ſuæ impetrauit ꝯſanguineũ in iudicẽ, & tenet per præ. decreta. inſinuante. ꝙ recuſetur [*commiſerit*] dicit Arc. & commiſſio per ſubdelegatũ fuerit acceptata, nã anteꝗ̃ ꝯſentiat, non eſt iudex, vt patet. xxiij. q. vlt. ſæpe recipitur. ergo hoc verbum cũ effectu, ad hoc. j. de ꝓcura. is qui. j. reſpon. a 3rio illius literæ poſt mandatũ ſuſceptũ [*impugnari*] ex cã ſuſpitionis, de qua prædixi, ſecus 1
enim ſi dicatur delegatũ nõ habuiſſe iuriſdictionẽ. & ſic nec ſubdelegare potuiſſe [*nequibit*] ratio, qa fons iuriſ 2
dictionis remanet in delegante, & exercitiũ in ſubdelegato, cũ ſubdelegans nil haberet propriũ. ſed. s̃. proxi. §. cũ aũt. iuriſdictio penes demãdantẽ remanet, quã reuocare põt. ff. de iu. iudiciũ. qđ poſſet. dicit Io. mo. ꝙ hoc caſu notificatur recuſatio corã ſubdelegato, & proteſtatur proponẽs, ꝙ paratus eſt illã corã delegato proponere, & petat ſibi ad hoc terminũ aſſignari, q ſi denegatur, appellet. ſi concedatur, proponatur infra terminũ corã delegato, ſed hic dr̃, ꝙ ꝯmiſſio ſubdelegati pp ſuſpitionẽ delegati põt impugnari. ſed impugnabitur per modũ ꝑdictũ ſm eũ [*probata*] fuit hoc propoſitum pp gl. lo. ij. q. vj. ſi quis in quacũq;. vbi no. ꝙ probata recuſatione delegati ſtatim literæ euaneſcunt. Gof. ꝯ in ſumma huius tit. §. itẽ finitur. & de app. ſcdo requiris. inibi tenet probata cã recuſationis delegatũ ſubdelegare poſſe de recuſatoris 1
aſſenſu, & vr̃ intellexiſſe etiã poſt pronunciationẽ, & de hac opinione vide ſatis in Spe. de recuſa. §. fina. in prin. [*pronunciatum*] & hæc ꝓnunciatio eſt interlocutoria ſm Arc. alle. co. ti. ſignificantibus. de ap. ſua. omnino facit ad quæſtionem de abbate, cui ſcribebatur ſub nomine dignitatis, qui ſtatim poſt recuſationem moritur, an ſubrogatus cognoſcat, & tenet Da. in quæſtione. vj. huius ti.
1 ꝙ non, quia † in ſucceſſorem transfundi non poteſt iuriſdictio iã finita. pro quo facit hæc litera. Bar. Brix. in fi. quęſtionis dominical. lxxiiij. dicit ſm Tan. ꝙ cognoſcit ſucceſſor, ſi ante. mortẽ nõ fuerat exceptio probata, vel probata ſed nondum lata ſententia, quia ceſſat cauſa recuſationis, intelligit tamen hoc, quãdo recuſatur ratione perſonæ, ac ſi dicat, ſi ratione dignitatis æque ſuſpectus eſſet ſucceſſor, ſicut prędeceſſor. exẽplum, quia eſſet ſuffraganeus, vel ſubditus impetrantis, vt lit. non ꝯteſta. c. ij. vbi vere iam lata ſñia dicebat negocium ſinitum, & ſic concordabat Dama [*deſiert*] quis tunc de principali cognoſcat, recitat hic Arch. opinionẽ Hoſt. de qua dixi. s̃. c. ſuſpicionis. & de hoc plene in Spec. in princ. §. hic alle. in prima gl. illius. ſ. recuſatoris ¶ Prima glo. ponit, quid declarat & ſummat. ¶ Quarta glo. obijcit quatuor modis & tribus alle. pro. & dicit hæc per diſtinctionem concordari. ¶ In gl. quarta ibi [*nihil intereſt*] ſequitur,
2 an ipſo iure quis † actione non habeat, an per exceptionem infirmetur. & idẽ. §. ſi inducit. & ibi [*dolia*] §. i. q ĩ locũ emptoris ſuccedit, his defenſionibus vtitur, qbus venditor eius vti poſſet. & ibi [*an vitium*] vide de præſcrip. ſi diligenti. ſuper gl. pen. & ibi. §. non videor, ſequitur, poſſidere. ſi ab eo, quem ſorẽ in poſſeſſionẽ & fundũ accipiã. ¶ In gl. quodcũque, ibi [*indictum*] ſoluitur vetante eo, qui iudicare iuſſit. ¶ In gl. j. ibi ibidem. & de appel. cũ ſpeciali. & ibi. §. dubitari. & eo. ti. poſtremo. & ibi verſ. ſed quid ſi is iudex. & ver. ſeq. & in quæſtione dominicali. lxxiiij. & in fi. partes patẽt. ¶ In quarta gl. ibi, dolia. §. i. facit cle. de procur. religioſus. ¶ In gl. intellige. in fi. Idem Io. mona. & reſpicit glo. verbum recuſari, non verbum impugnari, vt ſit ſenſus, ꝙ ſi re integra ſubdelegatum reuocaret, quod poteſt, vt ibi, adhuc recuſari poſſet. Item & ſi ſubdelegatus non recipit ſubdelegationem, hoc dico, quia non intendo id, quod no. Hoſt. in decre. cum ſpeciali. in prin. quod hic reprobat Archid. i. ꝙ ſi recuſatio præueniat citationem ſubdelegati etiam in totum dati probata recuſatione annulletur ſubdelegatio. & inducebat. s̃. eo. gratum. C. de noua. l. iij. ff. de cel. bo. l. iij. facit. j. c. prox. j. de procur. is qui, primo reſpon. ſed. c. proxi. vt ẽt dicit Arc. loquitur in reuocatione non in recuſationis propoſitione, & hæc ſunt diuerſa. ¶ In gl. ergo iſta ibi patria per omnia. nec ob. s̃. de ver. ſigni. cum olim. ff. de dã. in ſec. damni. §. Sabini. & quod no. s̃. de adult. l. quãuis. i. & in fi. ad idem. ff. de his qui no. infa. athletas. §. calumniator. & §. ſequentibus. & l. non alia. j. reſpon.

S V M M A R I V M.

1 *Papa coniecturis vtitur non cognoſcendo perſonas, & dignitati cõmittit.*

2 *Mors naturalis intelligitur, quando de morte loquimur,*

C A P. VI.

QVamuis. In totum. Non tñ poteſtatem dandi alium iudicẽ ſm Arc. qui no. hic, quod dicam. j. e. is cui. ſuper vl. gl. [*reuocetur*] et tacite ſm Arch. vt ſi ad partis petitionẽ citat, vel procedit, alle. no. per Inn. & Hoſt. s̃. de ap. intimaſti. & facit. j. de procu. ſi quem. vide, quod dicã. j. ca. proxi. [*reaſſumere*] ergo ſi moritur, poſtꝗ̃ vti cępit. cãm non reaſſumet, & no. Io. mo. s̃. eo. li. de reſcri. ſtatutũ. in additionibus, ꝙ ſi Ioa. cano. Bon. ſubdelegauit Arc. Bon. noĩe non expſſo, qui vſus iuriſdictione, decedit, conſtat, ꝙ Io. non procedit vt hic, ſed ſm eũ ẽt ſucceſſor. Arch. non cognoſcet. vt ſic Ioa. nõ continuet in ſucceſſore alterius, quod non continuaret in ſuo, &
1 decre. quoniã. s̃. eod. non ob. quæ loquitur in papa † qui coniecturis vtitur, non cognoſcendo perſonas, & dignitati cõmittit, ſed delegatus cognoſcens perſonas potius pſonæ ꝗ̃ dignitati cõmittit. non ob. ff. de offic. procon. meminiſſe. quia hic non cõtemplatur delegans archidiaconatum. all. ff. de condi. & demon. filiofami. hoc dictũ non placet per decre. licet. s̃. e. ti. ad idem. j. eo. ſi delegatus. i. reſpon. Ibi ẽt ꝗ̃rebat ipſe Io. mo. quid ſi decanus, cui cõmiſſa erat cauſa, factus ſit eps̃, vel archidiaconus, an ſic tranſlatus cognoſcat. & vr̃, ꝙ non per decre. qm̃ abbas. eo. ti. facit de offic. ordina. paſtoralis. vij. q i. §. ecce in quibus. ff. pro ſoc. actione. §. publicatione. tenet contrarium, cum iſte non ſit mortuus, vt in decret. quoniã. ſed auctus, alle. de reſcrip. cam te. ff. de vaca. mu. l. prætor. in fi. & licet cẽſeaẽ mortuus decanatui, vt in d. §. ecc. nõ

tamen

tamen simpliciter dici potest mortuus. Et quando de morte loquimur, intelligitur de naturali. ff.de do. inter vir.& vxo.cũ hic status.§.si donator.hoc tñ itelligit, qñ existẽs decanus cępit vti iurisdictione,& tũc vrget rõ illius.l.prætor.& pręcipue vbi sic expedit partibus. Si vero partes ex eo grauarẽtur, vt qa trãslatus est ad ecclesiã remotã, putat secus. nam partis grauamen excludit honorẽ iudicandi, facit.j̃.c.si is cui.& præ.decre.statutum.§.in nullo. Istud vltimum destruit hãc opinionem, qa si sua erat iurisdictio absentia non impediet, vel auferet,& ꝯ partium grauamen prouidere posset subdelegando, ꝑꝑ qđ simplr̃ vr̃ tenenda decret.quoniã [*vsus*] qũo iste vsus dẽt esse legitimus,& legitima citatio, vt perpetuetur iurisdictio, satis per Arc.quod dicã.j̃.c.cum plures. sup vl. gl.ad fi. ¶ Prima gl ponit quid declaret & summat. ¶ In gl.i.ibi, sed nunquid.& Dama, in q.xx.huius ti.& in fi.& ponit dictũ, cuius rationem reddit ibi cum iurisdictio. ¶ In gl.pe.in fi.ſm. Ho. Archi.contra, ꝙ per citationẽ.s̃. c.gratum.de offic.legati.c.fin.& dicit hanc esse opi. Vin. Lan.Gof.imo & Ber in præ.c.licet.all.ẽt.ff.de iud.si quis postea.lxxxi. distinctio. tantis, vnde citatio ponitur pro principio processus, de probatio.quoniam ꝯtra, all. etiã no.per Inn.de app.vt debitus.j.respon.per Ber.de rescriptis.c.j.in vlt.glo.s̃.eo.super quæstionum.§.si vero. ¶ In gl hic patet.vide, qđ satis scripsi in præ.decre.licet. in gl. dicit Host.& in ꝑdicta decre.vlt.de offi.leg.in vlt.glo. & quod dicã.j̃.de præb.si cui.in gl.qñ dicatur, pro gl. facit. j̃.c.cum plures.§.j. vbi sufficit inchoasse hic, & j̃.c.proximo sufficit vti, vel ꝙ res non sit integra,& in pręc. decre. si cui.& cũ perpetuare iurisdictionem, & inducere litis pendentiã sint diuersa, graue est, citationem sic in primo, sicut in scđo requiri, vt in cle.vt li.penden.c.ij. ¶ In gl.vlt.in fi.& addam quod hic dicit Ioan.monacus.

SVMMARIVM.

1 *Voluntas præsumitur durare, nisi probetur mutata.*
2 *Iudex, qui est in ortis, quandoque abesse dicitur.*

CAP. VII.

SI delegatus. [*Super*] per hęc verba eo.subdelegante exẽpto.i.mortuo.concor.s̃. eo. vno delegatorũ [*reuocandas*] & si tunc addit, ꝙ non intẽdit iurisdictionẽ reuocare per processum, quẽ in cã faceret, si demum procedat, non intelligitur reuocasse, ex eo delegatus & subdelegatus protestationi consenserũt ſm Arc.alle.no.per Inn.de spon.veniens.ij.ff.nau. cau. sta.l. fi.§.itẽ si prædixerit.facit.j̃.de procu.si quẽ.alle. ad hanc partem ꝑ protestatione.xi.q.iij.saluo.vij. q.j. pontifices s̃.de ele.cumana.ff.qui.mo pign.vel hypo.sol.si debitor. §.si in venditione.ff.ad Silla.hæres.ff.de acq.hæ.pro hære
2 de.& † voluntas ꝑsumitur durare, nisi probetur mutata. ff.de probat.cum qui.ff.de lega.ii.Lucius.s̃. quod metus cã.c.j.xxj.q.x. Lothari⁹, nisi se pęnitere dicat exꝑsse. ff. de le.iii.si quis in prin.dicebat primo, ꝙ cũ protestatio nõ fulciret iusto metu vel rationabili cã retenta cõi intelligentia verbi, videatur per actũ ꝯriũ ab illa recessum, & sic iurisdictionẽ reuocasse, ar.ff.de ꝯsti.cũ.M.§.j.ff. locati.cum plures.§ locatio. Secus si iusta cã roboraret protestationẽ per decret. prædictam primam, qđ me.cã. alle. quod no. Host.de sponsa.tua nos, tenet tñ, qđ prius dixi [*integra*] hic dicitur multis modis, vt dixi.s̃.eo.li.de elect. vbi periculũ.§.si vero [*ad eum*] si remotus esset, vide qđ dicã.j̃.eo.si is cui.super ver.contingat [*quicquid*] aliud si cõmisisset totũ reseruata sibi litis contestatione, vel testiũ examinatione, si aũt ab illis actibus appelletur, ad eum appellabitur. Sed si post illos actus nõ sumpta cã per subdelegatũ ab eo appellari ꝯtingat, appellari dẽt ad papã ꝑ inde, ac si illos actus cũ oĩbus, quę recesserunt delegatus exercuisset.& postea totũ residuũ ꝯmisisset. ratio huius patet ex hac decret. quia primo casu aliquid de iurisdictione habebat ipse subdelegans tpe appellationis. sed ĩ scđo nihil, ꝙ in eadem litis instantia quandoque appelletur subdelegans, qũq; primus delegans, patet.j̃. eo. si is cui.& quod ibi no.in gl.penul.in prin.ad primũ mirabile, quod hoc casu non põt ad Papam appelari omisso vnico medio, cũ alš ad ipsum appellet omissis multis medijs, nec hic aliquid dicitur de clausula appellatione remota, vide, qđ dixi in decre.super quæstionum,§.porro.s̃.e.super gl. maxime.habeo a dño meo dño episcopo Cumano nunc auditore contradictarum, ꝙ cancellaria nõ dat iudices appellãti ad Papã a subdelegato delegati papæ dato non in totum, nisi in casibus.j̃.eod.si is cui.& c.si a subdelegato [*debit*] si tñ fuit appellatũ, valet processus ſm Arc.all.quę no.Inn.de re iu.cũ Bertold⁹. vt ibi dixi super ver.ad nos. secus si ad alium appellatur omisso medio, alle.quæ no.ipse & Host.de præben. referente.sed falsum est, ꝙ Inn.& Host.hoc ibi no.& Ber.ꝯriũ no.in decre.dilecti.in gl.vlt.de ap.ij. & vide, quod ibi dixi, ẽt si fortificat.videbatur enim, ꝙ si non reuocauit ante sñiam, iam post sñiam desinat iudex esse. Itẽ si reseruauit executionẽ, cũ appellans non petat executionem, sed retractationem sñiæ, ꝙ ad ipsum appellati nõ debeat, sed ex potestate reuocandi, quã tenuit executionẽ sñiæ ad se reuocare posset. Itẽ sicut exequi posset, sic retractare per appellationis remediũ, sic iudex ap. datus ad informandum confirmat,& econtra, de app.oblatę. ad fi ¶ Prima gl.summat & dicit, qđ approbet. ¶ Glo.reprobatur. ponit ꝯriã opinionem Inn.& rationem, qua mouebatur,& ei respondet. ¶ Gl.penultima quærit, arguit pro,& contra solui. Vltima gl.ostẽdit duas opiniones reprobatas. ¶ In gl.reprobatur.ibi, si quãdo quis vxori.vide de priuile.in his.super vlt.gl. ¶ In gl.pen.ibi, ambiguitatem, vide & prædi. c.si gratiose.super prima gl.& ibi.l.4.vide in c.decret.in gl.expirante. ¶ In glo.j.ibi hæc decre. Et primo ponit primum dictum cum sua determinatione ibi dũtamen. secundo ſm ibidẽ cũ cãę redditione.ibi nam talis.tertio tertium ibi ad eum, vbi tria coniungit, quæ in fine fortificat ibi.etiam si. ¶ In glo.3. ibi [*conuertitur*] per hunc modum ergo si in rebus humanis est, non abest, res enim, quæ in rebus humanis est, potest abesse, sed res, quæ in rebus humanis non est, nõ potest non abesse. Ponderatur enim diuersus modus abessendi, vt no.ff.de procu.l.præsen.quod hic no. Arch.
2 dicens, ꝙ † quandoque dr̃ abesse index, qui est in ortis. ii. q.vj.biduum.§.cęterum.qñq; qui in vrbe non est. ff. de dã.in fec.l.4.§.abesse.qñque qui non est in loco, quo petitur. ff.de ver.signi.absentem. Sed econtra, qñque qui in ortis est, vel in vrbe, vel in continentibus ædificijs dicitur præsens, vt in præ.l.præsens.& l.seque.quod intelligit Lau.quo ad hoc, vt ipse debeat satisdare.ff.iu.sol.si ad defendendum.alias procu.satisdabit. instit.de satis.si autẽ. & §.si vero. ¶ In gl.penul.in fi.arguit Arc.sed non applicat ad intellectum horũ, vide.quod dixi in c.si gratiose. gl.dubitari,& facinnt ad no.per Cy.C.communia de lega.super.l.fina.§.l. ¶ In vltima glo.ibi in glo.ij. & in Specu.de appella.§.nunc tractemus.versicu.sed quid si delegatus.& versi.sequenti.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio fit alternatiuè, & sic compromissum.*
2 *Res iudicata non præiudicat etiam in causa spirituali.*
3 *Pater si mandauit tutores filiorum consilio matris tutelam gerere, sequuntur consilium, si est salubre, alias non.*
4 *Vsus elicitus dicitur abusus.*

CAP. XIII.

1 CVm plures. Fit † ergo delegatio alternatiue sic,& compromissum.ff.de arb.l.itẽ si vnus.§. idẽ Papinianus [*executores*] vel conseruatores.s̃.ca.ij. [*quilibet*] qui primo fuit requisitus facta sibi copia iurisdictionis [*intromittere*] ꝙ si faciant, non tenebit processus ſm Arc.nisi in casibus statim exceptis, etiam si primus vellet ratum habere, alleg.ad hoc vltimum nota.ix.q.ii. c.i.ad primum inducit illud, nisi quod sequitur, ꝙ alias ſm eũ nõ bñ reciperet, ĩducit verbũ neqbũt, qđ ꝑcedit Ioan. And.super vj.Decre.

& includit omnem potentiã.s.e.iudex.j. de procur. qui gñaliter.in fi.& c.si duo.i.r spon.& c.quis.in princ. j. de præben.si clericus.j.respon.de hæ.inquisitores.non obst.φ collegæ habent iurisdictionẽ habitu,pp qd vr necessaria exceptio,nã,vt ipse dicit,illa iurisdictio ita ẽ ligata, post quã vnus inchoauit,φ non tenet aliorum processus,nisi in casibus exceptis.Inducit,quod no.s.eo.prudentiã.in gl.ad hanc & per Inn.in gl.duo bene habent,ad hoc de rescrip.pastoralis.in fi.ff.de off.consulis.l.i. vbi cœpta per vnum ꝯsulem,alter non exequitur,nisi ex causa.& Odofre.illud intelligit ẽt in contentiosa iurisdictione,allc.ẽt qd fm eũ dicã.j.e.si is cui.super ver.nõ potest. dici autẽ, φ in casibus hic exceptis iurisdictio inefficax efficitur efficax apud collegam,sicut in simili.s.de ap.cum cessante [*infirmitate*] xviij. di.peruenit.j.de cle.non resi.c.i.Arc. [*iusta causa*]exempla.ff.si quis cau.l.ii.§.j.& l.iiii.ff. ex qb. cau.ma. itẽ hi.de re iu.contra pupillũ.§.is qui.s.de ap ex parte.j.de procur.quis.& c.si duo.j.de sen.exc.venerabilibus.§.idẽ.Arc.[*impeditus*]putat Arc.φ si is, qui ĩchoauit, infirmus,vel impeditus est,tñ si collega procedit,priusq̃ id constet,& postea constet,valet processus.licet non debuerit procedere,all.8.di.veritate.& quod no.Inn.de ap.

2 dilectis.in gl. fi.Et φ † in causa spũali ẽt res iudicata nõ ꝑiudicat veritati,vt no.xxxv.q.ix.§.his ita.ad ꝯtrium alle. j.de hæreti.cũ fm.in fi.& opi.Host.vide,quod dixi e.tit. prudentiam.s.gl.ij.distingue vt in mercu.quã posui sup regula,cum qui certus.j.de reg.iur.Dicit aũt,φ de impedimento inchoantis poterit constare per ipsius literas. ff.de procu.si procuratorẽ absentem.sicut probatur de legato per literas cõmittentis. Itẽ per alias literas puta epi sui.xix.q.ii.quæ sunt.de cle.pere.tuę.vel per literas capituli.de ele.cũ inter.N.vel aliorũ prælatorũ.de maio.& obe.cum in ecclesijs.de dolo & ꝯtu. veritatis. Dicit etiã Arc.φ si is,qui inchoauit,longe abest a loco,in quo processus,vel executio fieri debet,collega poterit , qd imminet,expedire,alle.j.de test.c.ii.alias si de beneficio tractaretur,ex mora posset illi præiudiciũ generari.j.de cõcess. præben.quia cũctis.j.ne sede vacan c.j.s.de ele. cũ inter vniuersas.facit.j.c.proxi.in fi.facit,quod dixi.s.eo.si ꝯ.super.iij.gl.malitiose.itẽ silentẽ vel negligentẽ fm Arch. alle.xxvij.q.i.si homo.j.de ap.ab eo.xviij.q.ii.dudum.dicit ẽt,φ præsumit maliciam,qñ nõ apparet iusta cã , ad hoc.ij.q.vii.sicut inquit.ver. admonemus.& quod no.e. quæstione.metropolitanũ[*perpetuata*]per inhibitionẽ, vel aliũ legitimũ modũ,quẽ posset facere.Ar.[*delegatis*] executores includit,qui delegatam habent,vt no.in ca. proxi.perpetuata intelligitur quo ad casus exceptos i §. proxi.alias occupatio vnius excludit alios,vt ibi fm Io. mona.[*eo casu*]hæc litera sic restricta non resistit solutioni dni Hug.Vercel.qui tenuit,φ si delegato , qui processit in cã,delegans adiũgit fm.& moritur, anteq̃ secundus procedat cum primo,ipsius secũdi iurisdictio est extincta,& solus primus procedet, hic enim a principio oẽs erant iudices,& poterant simul & diuisim procedere, illã ergo iurisdictionem commixtam quisque ipsum pp mixturã perpetuat collegis ex vi clausulæ,ex qua clausula perpetuatio procedit,φ illo impedito alter solus assumit,φ non est in terminis prædictis,quia iurisdictio adiũcti,quæ non erat,perpetuari non poterat,de spon.impu.ad dissoluendũ.cũ concor.Sed adoptiuus meus amplians hanc quæstionem ẽt in adiuncto iudici ordinario solutionẽ Hug.ad adiunctũ delegato intellexit verã, qñ rescriptum adiunctionis nõ erat præsentatum delegato,vel saltẽ sibi insinuatum per adiunctum tpe mortis Papæ. Altero enim horum interueniente putauit neutrũ posse procedere adiunctũ.nõ pp mortẽ.primũ nõ, quia talis præsentatio,vel insinuatio afficit ipsius iurisdictionẽ,ne deinceps solus possit a simili.decret.si capitulo.j.de ꝯcet.præben.ponẽdo,φ lrę adiunctionis valebant ex ꝑsona adiuncti & impetrantis & earũ forma,φ dico pp decr.corã.s.e.fm lecturã, si assisterem Papæ volenti constitutiones facere,suaderem,φ statueret adiunctiones,quæ fiunt processibus ordinariorum vel delegatorũ ipsius vel alterius per processus illos,quibus adiungũtur intelligi perpetuatas,vel non expirare per mortem adiũctũ dantis, & iterum suadeo cancellariæ talibus literis adiungi,φ a data literarum censeatur iurisdictio perpetuata,sicut hodie in conseruatoriis obseruatur , vt sic finis illius.c.trahatur ẽt ad collegas adiũctos monet æquitas rõnũ,quas ad hanc partem.l.φ vterque procedat disputantes inducunt,itẽ quia fit adiũctio super perpetuato.Itẽ quia & id diceremus,si a principio papa cõmisisset cãm per decanũ audiendã sed post conclusionẽ per eũ & archidiaconũ,vel per solum Arch.finiendã.Et ex quo de adiunctis loq cœpimus,sciendũ,φ Ia.Bon canonista disputauit hunc casum de legato , qui processerat in cã adiũcti,sunt qui requirunt eum , vt ad certum locũ cũ eis ꝯueniat processurus ipse resistit, procedi volens in loco,in quo inchoauit,allegans.l.vbi.ff.de iu.facit de foro ꝯpe.c.penul.soluit,φ si in rescripto non est clausula,φ si non omnes,duo sine tertio nihil possunt.si vero est clausula.si requirunt, vt conueniat certo loco cum eis processurus,si dicit,se nolle illuc venire,alij procedent.s.eo. prudentiã.§.adijcimus.non obst.l.vbi.quia illud,vbi nõ designat determinatũ locũ sed iudicẽ, vt ibi no.Si vero locum & terminũ statuunt partibus,ad quid requirunt illũ tertiũ,non valet,quod agunt.s.e.cãm matrimonii. & vide,quod no.s.eo.cum cã.in j.glo.& circa discordiã loci vide, quod ibi dixi super ver.inconsulto. ad oẽs facit.ff.de ser vr.præ.vna est via.C.de du.re.l.vlti.Ioan.mo. ¶ Prima gl.dicit,quid declaret.Secunda distinguit inter formas,ponit,& probat opin.contrariam,& respondet. ¶ Gl pe,ponit vnã differentiã ad procu.& duas ꝯueniẽtias.¶ Vlt.gl. soluit quæstionem,quã solutionẽ multipliciter probat,ponit opinionẽ ꝯtriã,quã reprobat. ¶ In gl. ii.ibi.§.Papinianus.alias est.l.j.& incipit. pater tutelã. Si

3 pater i mandauit tutores filiorum consilio matris tutelã gerere,sequuntur consilium,si est salubre, alias nõ. & ibi.hæredes.§.fi.vide de rescrip.cum dilecto.super quarta gl.& ibi.cũ pater.§.pe.vide in regula i alternatiuis.& ibi. §.mihi Romæ. si stipulor dare mihi Romæ. vel Titio Ephesi.dãs Titio Ephesi etiam a mea obligatione liberatur,habebat enim electionem loci.¶ In gl.si ei.ibi pluribus,vide in c.non iniuste,super tertia gl. & ibi duobus, alias si duobus.& vide de procu.petitio,super glo.j.& ibi decreto. in fi.prius.§ est.& vide de procu.petitio.sup prima gl.¶ In gl.vlt.ibi.cũ filius.in fi.interpellatio facta ante diẽ nõ cõstituit quẽ morosum,vnus per illã de naturali interitu non tenetur, & ibi . multũ,ꝯditio in facto, vel in iure cõsistat,oportet illã venire ad hoc vt hæreditas possit adiri.Sed differunt,quia primã cuenire nõ sufficit,si id hẽs ignorat,secus in scda, vt si se filiumfa.æstimat,qui pr est,vel ignorat testamenti tabulas apertas.& ibi sub ꝯditione.sequitur debitũ per errorẽ solutũ pẽdẽte ꝯditione repetit.¶ In gl.i. in fi.& tria sunt dicta,& partes parent.¶ In gl.iii.in fi.vel si dicatur,φ altera alterã nõ expectat,vel non requirat.¶ In v.gl.in fi.& vide ꝯcor.super ver.de iure.¶ In gl.ecce,in fi.vt no.s.qñ abbas. i gl. ij.& c.corã.in gl.pe.¶ In glo.pe.ibi subdelegatũ daret.satis puto,φ si collega,cui pp impedimentũ inchoantis competebat iurisdictio, præueniat talẽ subdelegatũ in processu.ipse prosequetur,vt sicut ipse subdelegatus re integra reassumit,sic & collega hoc casu,primũ pater.s. e.quis.nec est eadẽ ratio in procuratore , qui per contestationẽ factus est dñs instantiæ,φ non est in iudice.super quo vide,quod scripsi de ap.cũ cã.super.glo.pe.¶ In gl.vlt.in prin.facit,quod no.in Spe.de cita.§.ibi.ver.sed pone.Papa.ver.dicit Gui.pronunciat ĩ propter Papam φ ille,cui mandatur,φ Titiũ moneat,vt j x.dies dimittat beneficium,als citet illum ad curiam,si simul moneat,& citet,non valet citatio.& facit, quod no. in clẽ de sta.mo.accedẽtes.in gl.pe.& fi.qd dixi.s e.lib.de elec. ꝯmulã.i.rñ.& faciunt hic ad formã illã moneatis,& si necesse fuerit ꝑ cẽsurã &c.ibi Host.ꝑ quo fortiter facit s.eo.

ſ.e.venerabili.in fi.ad quod difficile reſpõdetur. & vide,
qd ibi dixi,& ibi.ſ.e.licet.ſed ipſe idẽ no.ↄriũ. ſ. de exce.
olim.& ibi non eſt verum,concor.Arc.ſ.eo.quis. vbi di
cit,ꝙ ſi de vſu loquamur,vſus debet eſſe legitimus.Indu
cit Augu.dicentem,ꝙ vti eſt id,qd in vſum venerit, re-
ferre ad id,quo fruendum eſt.& ſm cum vti eſt ea, quæ
ſunt ad finem ordinata,in finẽ referre.Inducit ẽt Papiã,
qui dicit,ꝙ vti eſt in vſum venerit, ad id obtinendum,
4 ꝙ recte amas referre.Itẽ † illicit⁹ vſus dicitur abuſus ſm
eum,& non ſic iuuat.lxxiiij.di.vbi iſta.xi.q.iij.priuilegiũ
xxv.q.ij.§.his.& c.ſeq.& ꝙ abuſus fuit vtendi,alle.ſ.e. li.
de elec.generali.cũ ſi.Si de citatione loquamur, dẽt eſſe
legitima legitimo tpe facta & nõ feriato,alias nõ tenet,
nec citatũ arctat.de ele.bonæ.ij.in fi.& ꝙ per talẽ citatio
nẽ nõ perpetuetur iuriſdictio,alle.ij.q.vj. nominata ibi.
legibus vocatis.& ibi de hoc ẽt ſatis per Arc.v.q.ij.c.i.&
iij.de fo.cõpe.propoſuiſti.ff.de colin. dete.cum non in-
iuſto.ff.de vſur.l.mora. C. de ſta.defunct.ſi pater. Et ſm
quoſdã citatio debet eſſe peremptoria,arg.xxiiij.q.iii. de
illicita.ꝙ Vin.non placet,nec Arch.& vide,qd dixi in ꝓ.
c.propoſuiſti.ſup verbo legitime.Itẽ Arc. inducit ↄ Ho-
ſtien. ꝙ ĩordinabiliter actis nil poteſt ordinabiliter agi,
de accu. qualiter.j.& cum iuriſdictio de ſe ſit recta,non
poteſt ſuper nõ recto firmari.i.q.i.cum Paulus.& c.prin
cipatus.imo potius corruere debet,arg.C.de fer.a nullo.

S V M M A R I V M.

1 *Conſeruatoria priuilegij licet pereat, non per hoc priuilegium eſt inutile.*
2 *Faciendum facilius impeditur, quam tollatur.*

C A P. IX.

SI ſuper. [*Apoſtolica ſedes*]Idem ſi a lega
to,cũ ſit eadem ratio ſm Ar-
chi.alle.de cõſti.tranſlato.alle. pro ſimili,qd
legit & no.de of.le.c.fi.[*Aequum*]no. pro æg
tate,de hoc ſ.de tranſac.c.fin.[*effectu*]no. pro eo quod ↄ
1 Arc.dicã j.c.fi.§.officium.ſuper prima gl.licet enim † pe
reat conſeruatoria priuilegij,non per hoc priuilegium
inutile,nec ipſius effectus impeditur, imo põderata ip-
ſius forma ex ipſo agi poteſt & excipi,vt ibi dixi, vbi po-
ſui,qd hic dixit Io.mo. ¶Prima gl.ponit ſummã & qd
declaret. ¶Scda gl.ſoluit ↄriũ & remitit.¶Quarta glo.
alle.ↄcor.obiicit & ſoluit.¶In gl.i.in fi.& ponit dictum,
qd primo probat per regulã.ſcdo per euitationẽ abſurdi
tatis.¶In gl.ij.ibi.ſi cui.idem Io.mo.& Arch.qui allegãt
2 †facilius impediri faciendum,q̃ tolli iam factum xv.q.
j.§.vlti.de mreiur.queadmodum.¶In gl.ad idem ibi,col
li.debeat,in auth.de re.ecc.non alie.§.quia vero veriſimi
le.col.ii.Io.mo.ad idẽ.C.ad velle.antiquæ.ii.rñ.ff.de teſt.
mil.l.eius miluis.§.i. vbi teſtamentũ impfectũ rũpit pri
mũ,ſi valebit iure militari tãtum, ſecus ſi iure cõmuni.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus fingitur ciuiliter mortuus.*
2 *Succeſſor cognoſcit,quando ſcribitur dignitati,etiam ſi prædeceſſori, qui erat tempore datæ, reſcriptum non fuerit præſentatum.*

C A P. X.

1 SI is cui. [*Licet*]pro quãuis†[*excõicari*]&
2 tũc fingitur ciuiliter ᵃ mortu⁹.
xl.q.iii §.euidẽter.24.q.3.certũ.Arch.& facit
hæc litera ad no.ſ.e.licet,& ſ.eo.lib.de oſt. vi
ca.Romana.in 4.gl.ſ.ꝙ excõicatio delegantis nõ impe-
diat proceſſũm delegati [*contingat*]de abſente no. Arc. ſ.
de reſcri.ſtatutũ.§.in nullo.quod ad eum appellabitur,
ſed partes non habebũt neceſſe ipſum adire, ſed primũ
delegantem,& in decre.nonnulli.de reſcri.dixit hãc ſuiſ
ſe additionẽ Inn.tn dic,ꝙ poterit ſubdelegare, ita ꝙ ipſe
idẽ adibitur,ſi eſſet notabilis diſtantia.puto per hanc de
cre.ꝙ appellari poſſet ad primũ delegantẽ. ſimile quod
de proceſſu dixi.ſ.eo.ſi ↄ,ſuper.iii.gl.[*ad ſedem*]ipſam vo-
lumus appellari,qd eſt ĩ fi.[*præiudicari*]no.ius cõe immu
tari pp præiudicium, quod veriſimiliter litigantibus im
minet.j.de re iu.abbate.ad fi.Ioa.mo.[*litigantibus*]qui ex
alieno facto grauari nõ debent,ad hoc.i.q.4. placuit. &
c.iudei.xxiii.q.4.ſi quis.i.& c.forte.& c.nimium.in fi.Ar
chi.¶Prima gl.dicit quid declaret & ſummat. ¶Penul.
glo.primo arguit a ↄrio.ſcdo quæſtionẽ ſoluit & ponit
opi.ↄriam.tertio arguit ad aliã q̃ſtionẽ.¶In gl.pe.ibi.qui
autẽ.alias qd autẽ.& vide.ſ.de cã poſ.cum dilectus. ſup
i.gl.& ibi.ꝓtor.vide de reſcrip.c.fi.ſuper gl.pe.¶In gl. i.in
fi.quæ cum per.§.cõiungi debuiſſet,& ponit hic dictũ,
cuius cãm interſerit ibi.ne abſolutionẽ.¶In gl.ibi[*dubitatio*] quo ad ſm membrum.& in fi. quod ibi dixi poſt
2 Hoſt.ſuper.i.gl.hic ponit Arch.ſ.ꝙ † qñ ſcribitur digni-
tati,ſucceſſor cognoſcit,ẽt ſi prædeceſſori,q erat tpe da-
tæ,reſcriptum nõ fuerit pñtatum.¶In gl.pe.ibi[*probabile dubium*]Idẽ ſi dubitatur,an ſubdelegauerit totum, vel
partẽ,& ſtat per iudicẽ,vel aduerſarium,ꝙ certificari nõ
põt,& ibi[*non debet*]Item Arc.& ibi[*non puto*]Idem Guil.
na.de ap.conſuluit.ii.in appellatione iudiciali,inducẽs,
ꝙ apoſtoli debent eſſe certi & determinati.ii.q.vj.§. for-
ma.In extraiudiciali tenet contrarium, cum illa ſit pro
uocatio ad cautam,de app.cum ſit.Ia.de Deo. lib.i.q.18.
mouet dubiũ,ſed non ſoluit, plenius dicam in mercu.
quam vide ſuper regula in alternatiuis.j.de regu.iur.

A D D I T I O.

2 ¶Mortuus.Adde hic,quod notat Inn.in.c.grauem.de ſent.excom.Bart.
in.l.Barbarius.ff.de officio præto.

S V M M A R I V M.

1 *Arbiter quot modis accipiatur.*
2 *Iudex cum recuſatur, infra triduum eliguntur arbitri.*

C A P XI.

AB arbitris. Iſti non poſſunt eſſe lay
ci ſm Archi. de hoc vi-
1 de.j.de ap.legitima in 4.gl.Itẽ † nomen ᵃarbi
2 tri eſt æquiuocum. nã qnq; accipitur ꝓ de-
lega.ff.qui ſatiſd.cog.ab arbitro,& l.ſeq.ad idẽ.C.de ap.ſi
appellationem.qñque pro quaſi delegato.C. de iu.aper-
tiſſimi.vt ibi no.aliquando accipitur pro arbitro,qui adi
tur nuda voluntate concertantium,ſic ſumitur.j. de ar.
bi.ff.& C.eo.ti.& ab his non appellatur,vt in vlt.gl aliqñ
ponitur pro reuelatore conſiliorum.Saluſtius.Procul ar
bitris oĩbus remotis.Item in Hier.contra Vigilantium.
3.diſt.Item arbiter qñque ſumitur pro diſpenſatore, vel
moderatore.C.man.in re mandata. qñque pro iudice.
C.de poſtu l.quiſquis.in princ. & de hoc.ff.de arbit.l.pe.
[*cauſa*]vide quod no.j.de ap.legitima.in gl.ii.de quo hic
Arch.dicens,quod ibi dicã[*cognoſcant*]hic ponit Arc gl.
Goſ.quã poſui.ſ.e.ſuſpitionis.ſuper ver. oĩa.ponit ẽt, qd
no.ſ.de exce.c.i.in fi.ante gl.de iudice recuſato an rñde-
re teneatur[*ambigitur*] ẽt ſi nõ ſit dubium apud peritos,
eſt tñ apud iudices imperitos,de quo hic Arch. Et vide,
quod dixi de reſcri. paſtoralis. ſuper principio primę gl.
a partibus,ergo non a iudicibus,eorum enim nõ inter-
eſt,ſed litigantium[*appellandum*]ſi duo ſunt arbitri,& al
ter defert appellationi,alter non defert,dicã.j.de ap.legi
tima.ſuper vlt.gl.¶ Prĩa gl.ponit quid approbet & ſum-
mat.¶Scda rõnẽ reddit.¶Vltima obiicit & ſoluit,caſũ
addit,ſolutionem per ſimile fortificat.¶In vlt.gl.ibi.l.vl
2 tima.ibi † cum iudex recuſatur infra triduum eliguntur
arbitri.& ibi[*generaliter*]vide de ap.conſtitutis.i.ſuper vl-
ti.gl.¶In gl.i.ibi tertiæ gl.& Vin.de ap.cũ ſpãli.¶In glo.
ii.in fi.in auth.de conſuli.ad fi.col.4.¶In gl.vlti. ibi [*non appellatur*]ſupplicari tñ poteſt.ſ.de arb.non ſine. & no.ii.
q.vi.§.ꝙ de arbitris.in fi.pe.gl.Arc.& in fi.facit.ff.ſi qs ca.
l.ſi.coniuncta cum.l.procurator qui pro euictione.ff.de
procur.& quod no.& dixi de immu.ec.aduerſus,in glo.
pe.& quod no.ff.de min.cum mandato.verſic.ſi autem.
& facit eod titu.quod ſi minor.ad fi.verſicu. ſed partus.
ad idem ff.depo.l.i.§.ii.& iii.& C.de calumn.l.ii. in fine.
cum concor.vlti.glo.ff.de dam.infec.cum poſtulaſſem.
§.fina.facit.ff.de inofficio.teſta.aduerſus §.i.ff.de poſtul.
l.fina.iii.q.vii.§.tria.verſi.ſi contra patrem.ff.de conſt.pe
cu.id qd.de bonis lib.qui cũ maior.§.ſi libertus.& §.ſeq.

cum concor.gl. C.de admi.tuto.cum quædam. facit. ǯ.
de elec.c.pen.§.porro.& vide suffragium.ǯ.de regulis iu-
ris.qui ex timore.

ADDITIO.

a ¶Nomen arbitri.nota hic,quod arbiter accipitur quinque modis,quo
modo autem differant arbiter & arbitrator,nota.Inno.in c.quintaual-
lis.circa medium,in versic.item no.differentiam,de iureiur. & Bal. in
marga.arbiter.ver.vij.

SVMMARIVM.

1 *Papa si mandat executori,ꝙ quibusdam spoliatis per imperatorē faciat prouidere,sicut melius sibi videtur expedire,non poterit subdelegare,nisi prius taxet prouisionem.*

2 *Subdelegatus etiam delegati principis habens etiam ad hoc speciale mandatum non subdelegat.*

3 *Sacerdos simplex ex demandatione episcopi nō potest ea,quæ sunt episcopalis ordinis.*

CAP. XII.

IS cui. [*Alii*] qui sit habilis ſm formā decre.statutū.ǯ.eod.li. de rescri.
[*committere*]& si cōmisit,donec reuocet,de
executore suo,si modū excedit,ad eū appel
labitur,ſm Arc.de hoc ī Spe.de ap.§.nunc tractemus,
ver.sed ad quem.[*industria*]non opera tantum,vt in præ.
casu,bene ergo dixerat Io.de Deo[*vel.*]j.q.xxix.ꝙ si pa-
pa expressa cā remotionis cōmittat dele.ꝙ si est ita,illū
remoueat, & ecclesiæ, vel officio prouideat de persona
idonea,delegatus subdelegare poterit primā partē ꝯmis
sionis,quæ iudicialis.sed nō scdam pp rōnē hic expsā.
1 Eadē rōne idē Io.vel 3.q.1.tenuit,ꝙ si papa † mādat exe-
cutori,ꝙ qbusdā spoliatis per imperatorē faciat ꝓuide-
ri,sicut sibi melius videbitur expedire,non poterit sub-
delegare,nisi prius taxet prouisionē & oē id, quod cadit
in arbitrio,in quo industria est electa ex forma māda-
ti.[*In arbitrando*]postea vero executionē ꝯmittere poterit
[*non potest*]ꝙ si fecerit,omnis processus per subdelegatū
habitus ipso iure nullus est ſm Arc. & si ad īstitutionē
& collationē pbendæ sit processum,all.iura vulgaria.ar
si clerici.& similia,optime facit.ǯ.c.venerabili. ¶Prima
gl.tria dicit,vnde sumpta,quid declaret & summat.¶Vl
tima gl.all.vnā concor & per illam & istā quæstionem
soluit,ad quā solutionē adducit decē decr.& duas leges.
¶In gl.vlti.ibi.§.hoc iure vtimur,in prouinciis præsides
tutores dant,vel magistratus de ipsorum mandato, si fa
cultates pupilli amplæ non sint.¶In gl.i.ibi.§.si autē.&
approbat,quod ibi dixit Pet.de san.& reprobat,qđ ibi di
xit Inn.ī gl.fi.qui distinxit,an dicatur,prouideas,vel exe-
quaris,& tunc non committit,an prouideri facias, vel
cōpellas,& tunc committit,& in fi.& per hoc patet di-
uisio,quia sunt duæ partes,& scda facit tria. ¶In tertia
gl.quæ fuit additio.in fi.& hoc est,qđ dixit Io.mo.ita ser
uari in forma pauperū.¶In gl.vlti.ibi[*an delegatus*] nō di
cit subdelegatus.& ibi[*credo quod sic*]Arch.residens huic
2 gl.ǯ.c.quis dicit,quicquid alii somnient,tenendū,ꝙ † sub
delegatus ēt delegati principis habens etiā ad hoc spāle
mandatū,non subdelegat per decr.cū cām.de app. alle.
opinionē Io.Vin.Gof.Bar.& Host.ǯ.c.super quæstionū.
§.porro.in j.gl. Ad contraria dicit rūdendum, vt in Spe.
ti.i.§.ij.ver.sed nunq̄ subdelegatus,sed pro gl.facit,qđ ibi
no.in ver.præ.nescio quare sic loquitur,cū gl.ista nō di-
cat ꝯrium,quæ de subdelegato non loquitur,sed de pri-
mo delegato,& sic non erit iri in infinitū.Sed ꝯ gl.bene
facit,quod no.in Spe.in præ.ver.sed nunquid, ante me-
diū.Itē cū de solo delegato principis scriptū sit in iure
subdelegato,eo.ti.super quæstionum.& c.fi. de ap. cum
cām.C.de iu.a iudice.ergo per alium nō attentetur, &
sufficiat sic esse scriptū.6.q.8.scriptū,nec priuata dispoſi
tio delegantis pōt gñalem constitutionē legis,vel cano
nis immutare,de test.requisisti.& c.tua.ff.de le.j.l.nemo
nec patronus facere pt,quin ecclesia subsit epō.x.q.i. sic
quidā.vnde cū hoc sit spāle priuilegiū delegati prīcipis,
ad ꝯsequentiā nō trahatur,de reg.iur.priuilegiū.cū con-
3 cor.Itē † simplex sacerdos ex demandatione epi nō pōt
ea,quę sunt epālis ordinis,de conse.ecc.vel alta.aqua.Itē,
video,ptās data arbitris,vt tertium eligant,non valet. ǯ.
de arbit.innotuit.nec est verū,ꝙ idē sit eligere p alium,
qđ per se ǯ.e.li.de ele.si compromissarius.ij.resp. soluebā
tūc ꝯriū,vt in gl.ad qđ facit,quod no.C. de iu. a iudice.
l.ꝙ ideo nō subdelegat,qa iudicādi officiū ē necessariū,
sed hic nō est tale,ex quo delegans sibi dedit subdelegā
di licentiā. Ad ꝯria ēt rūdetur, ꝙ loquūtur de ptāte iuris
cōis,sed solutio ꝓcedat ex ptāte tradita p delegantē,pro
qua solutione & ꝓ gl. facit cōis ꝯsuetudo, qa videmus,
legatos & ordinarios scribere cū clausula,per te,vel aliū.
Sed vr̄ aliquibus,ꝙ tunc dicere debeat,ꝙ illū delegat ex
nunc,cui ille cōmittet,& tunc valet,quia delegatus me
dius nō facit gradum,sed ſm hoc daret delegatū incer-
tum contra decre.ad hoc.ǯ.de rescrip.& ibi no. in gl. ij.
pp qđ non placet Ia.de Ra.variauit qñque pro, qnque
ꝯ.Pet.de Bel.præcise tenet,ꝙ non possit,all.ff.de test.qui
in potestate.Est enim actus,qui exercetur per ministrū,
sicut nec actus testandi.cum ius dicere sit publici iuris,
sicut testari.me parum vrget hæc ratio, quæ procederet
in delegato principis & in ordinario . Item tollitur per
decre.vlt.j.de re iud.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio congrue fit,vbi inquisitus notus est.*

2 *Citatus semel qui non excepit de loco non idoneo,an si iterato citetur,possit excipere.*

CAP. XIII.

1 **STatuimus.** [*Certo loco*] † Inquisitio
congrue fit,vbi inqui-
situs notus est ǯ.de ele.postq̄. & c.scriptum.
cū ꝯcor.[*inquisitio*]an talis cōmittere possit,
dic vt ǯ.c.ri.c.fi.[*reponet*]optima ratio ſm Arc.sic.xxx.q.
iudicium.ǯ.de rescrip.sedes.cū si.[*idoneum*]no.hic Arch.
quod dixi post Vin.& Cōpo.ǯ.de rescri.dilectus.ii.super
2 ver.propositū.de illo † qui semel nō excepit de loco nō
idoneo,qui iterato citatus excipere poterit[*Et securum*]&
viciniorē,vt vr̄ per cle.de fo.cōpe.quis post prin.& ǯ.eo.
li.de ele.vbi periculū.§.porro.de certo determinato per
Papā.¶Prima gl.summat & dubiū soluit.¶Scda gl.quæ
sit,arguit pro,soluit ꝯrium.¶In gl.ii.ibi[*non possint*] legā-
tur, omnes iūris articuli sigillatum ꝯprehendi legibus
vel senatusconsultis.¶In gl.pe.ibi[*nepos Proculo*] vide de
ver.sign.intelligētia.super tertia gl.¶In gl.i. ibi [*hoc dicit*]
ponit speciale statutū cum sua causa. scdo illud gñali-
ter prorogat & cām reddit. ibi.Idem faciat. & in fi. Et p
hoc patet esse falsam opi.Vin.quā vide,ǯ.de re.iud.cum
inter.super ver.ad ecclesiam,quā ēt hic reprobat Arch.
qui dixerat valere ꝓcessum factū per delegatum extra
locū decretum,ex quo nō opponebatur exceptio. ¶In
gl.ii.ibi[*contrarium puto*]Idem Arc.per eandem rationē.
¶In gl.pe.in fi.habetur idem ver.ǯ.eo.lib.de rescrip. sta-
tutum.§.i.de ele.quam sit,& c.cupientes.§.cæterum. &
j.ti.ij.quamuis.§.si autem.j.de prab.cum in ecclesiis.

ADDITIO.

a ¶Inquisitio congrue fit.vide hic,quod no.Bal.in l.sepulch. ff.de sepul.
vio.& in l.quamuis.de dam.inf.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegationes probantur per sola sigilla delegantium.*

2 *Instrumento facto ab hæretico an credatur.*

CAP. XIIII.

SI a subdelegato. Vt dicit Ar-
chi.Inn.dicit
1 † subdelegationes probātur per sola sigilla
delegantiū,cū non sint acta iudicii, & fiat,
& sine cāæ cognitione & partibus absentibus, qđ scripsi
de prob.quo ꝯ.in gl.no.ꝙ ver.alii dicunt[*recusauit*] & sic
grauauit[*negetur*]per exceptionem propositam[*delegantem*]primum.j.Papam.¶Prima glo.summat. ¶Tertia
quærit & soluit.secundo quærit & remittit.¶Glo. puta
ponit.xi.exempla.¶Vltima glo.respon.per ob.& soluit
¶In gl.vlt.ibi.l.j.vide.ǯ.e.li.de ele.vt quis duas. in vltima

gl.¶In gl.j.In fi.& primo ponit statutum, quod secũdo prorogat ibi,idẽ.tertio causam reddit.ibi alias. ¶In glo. quid dices ibi[*satis creda*].Archi.ɔ̃. ꝙ ſm requiritur citatio,& dixi.s̃.eo.q̃uis.super gl.pẽ.& ibi [*in aliquo*] tñ litera hic per eum facit in ɔ̃rium,sed est exceptio partis sic loquentis & ibi[*vti cępit*]& ibi hoc tenet Host.ꝙ cępisse dicatur,committendo vices suas etiam in partem.& in fi. Arch.hic de hoc tractat,& tenet opi.Goff. & sequa. de qua.j̃.c.proximo.§.officium.in glo.ij.per hoc quod hic dr̃,de hoc except.proponi.¶In gl.scilicet. in fi. alij duo casus ad idem.s̃.eo.si is.&c.si duo.secundum Arc.In gl. puta.ibi[*excommunicatum*]vel hæreticum, & de hoc satis hic. Arch.alleg.xi.q.iii.qui est.vnde dicit Bar.ꝙ extra ecclesiam nulla est iurisdictio,& ideo sententia per talem lata non tenet,ad hoc.xxiiii.q.i.a parte.& c.vbi sana . in prin.& §.his autoritatibus.& §.sed istud.in prin.& c.didicimus.in prin.& hoc placet Host.in sum. de boni. §. qua pęna.ver.& si opponas ad hoc.s̃.de immu.eccle. ad uersus.§.quia vero.ad contrariũ alle.quod legitur & no. xxiii.q.vij.c.l.vnde dicunt Lau.& Io.ꝙ quantum ad sententiam excõicationis nulla est potestas extra ecclesiã, sed in causis ciuilibus & criminalibus sententia extra ecclesiam habet firmitatem,ar.xi.q.3.Iulianus,& hoc notauit.24.q.j.in prin.& c.quisquis,& in præ.ca. cui est. ad hoc,qđ no.Inno.de voto.quod sup.vbi dicit,vt ibi scripsi in gl.magna,in i.col.ꝙ iurisdictiones licite & sine pec
2 cato sunt apud infideles,vnde ſm quosdam † creditur instrumento facto ab hæretico,de hoc in Spe.de ĩstr.edit. §.restat videre.ver.quid si confectum sit ab hæretico, al. ẽt,quod no.Inn.de ele.nihil est.in gl.isti ex sola. & in fi. de talibus casibus quis cognoscat,vide in Spe.tit.j.§.vlti. ver.item ꝙ causa commissa,de excommunicatione dicam.j̃.de excep.pia.super versi.iudex.¶In vlti.gl.ibi[*vice actoris*]respectu iudicis ad quem prouocat aduersarium scilicet appellans.& in fi.idem Archidiaconus.

S V M M A R I V M.

1 *Districtus,aliquando sumitur pro diocesi.*

2 *Metropolitanus non poteſt ſubditum ſuffraganei conſeruatorem habere.*

3 *Iuriſdictio nunquid duret finito quinquennio, ſi conſeruatoria habent hanc clauſulam, præſentibus poſt quinquennium minime valituris.*

4 *Conſeruator eſt iudex datus ad tuendum aliquos contra manifeſtas iniurias.*

C A P. XV.

Hac constitutione.[*Aliquibus*] personis vel locis,cũ sic gñaliter loquatur[*iniurijs & violentijs*]expone,vt scripsi.s̃.ii.i.[*tueantur*]sunt tutores sicut de tutoribus dr̃.ff.de tutelis.l.i.[*a sede apostolica*]quæ sequuntur,ergo locum non habent in datis ab alio,si concedatur,ꝙ ab alio dari possint.& vide,qđ dicã super ver.dietam[*Episcopi*]per ea quæ sequuntur nullũ dubiũ,quin ẽt dari possint electi in epos ɔ̃firmati,de quibus in alia materia dubitatur,de qua dicã . j̃.de off.ord.c.i.in fi.[*decętero*]ꝑteritas ergo dationes suo tpe licite factas non vitiat,cõcor.s̃.eo.li.de postu.c. vno [*obtinentes*]de officiali episcopi. vide quod no.in cle. de rescrip.c.ii.in gl.quod dices[*deputati sibi*] facit xvi.q.ij.c.i. ibi.humanis moris &c. [*praeminent.*] ii.q.vii.§. cũ Balaã. ver.Dauid ergo[*vel districtu*]no.ꝙ si inter dños , vel cõia terrarũ fiat pactũ,vel per maiorẽ detur priuilegiũ. ꝙ districtuales sui certis immunitatibus gaudeant in aliorũ districtibus,hoc respicit ẽt clericos locorum , probatur enim hic clericos & prælatos esse de districtu dñorum tpaliũ , quorum est territorium.ad idem vt li.non conte.accedens.ii.& satis est,ꝙ certis casibus per eos distrin
1 gi possunt,quæ no.xxiii.q.v.princeps.Item † quandoque
2 districtus sumitur pro diocesi, vt in clemen. de electione Romani.§.sane.simile quod dixi de fo.compe. dilecti.super versic.anglicis.nõ obst.j̃.de sent.excom.si snia. aliud est enim exprimere populum, vt ibi , aliud districtuales,vel prouinciales,vt dixi[*ecclesiastico*]per hæc ver
2 ba dicit Arch.ꝙ † metropolitanus subditum suffraganei non poterit conseruatorem habere,cum ipse curã & solicitudinẽ gerat totius prouinciæ.ix.q.3.c.2.in prin. xxi.di.c.j.post prin.& grex ꝓuinciæ sibi ɔ̃missus est lxxv. di.qm̃[*dietam*]cõtra hoc & id quod sequitur in duobus. §.proximis.& ibi.s̃.officium . dñs Papinianus epus Parmensis dum erat vicecancellarius Bonifacii pro suo epatu Parmensi impetrauit conseruatoriam per quã dabatur conseruatoribus ptãs,ꝙ ẽt in his,quæ iudicialem requirunt indaginem per se vel alios procedere possent , & citare vsq; ad quatuor dietas,& per quas tpe datę perpetuabatur ipsorum iurisdictio.Et hæc forma sic venit in stilũ curiæ,ꝑ quo ad hoc parum valet hodie de facto hæc prouisio.Et ita fuit frequentata tpe Clementis concilii.Vien.quod vocatur, forma concilii Vien.Et nunquid in hac forma vno cõseruatore præsente iri possit ad remotũ tñ infra quatuor dietas,scripsi in Spe.ti.i.prope finem,super versi.sed nunquid.expertus tñ sum,ꝙ papa Io.fuit suo tpe,dum eram in curia,difficilis in dandis ɔ̃seruatoribus,& nunc Dñs noster papa Benedictus adhuc durior,hæc durities illam æquitatẽ vr̃ habere . quã habuerunt iura auctenticorum,quæ prohibuerunt loci seruatores constitui,vt in auth.vt iud.sine quo.suffr.§. nulli quoque iudici.& §.interdicimus.col. 2. & de mã. prin.§.quos autem.col.3.& vt nulli.iu. lice. habere loci serua.in prin.col.ix.Et specialiter ne dentur conseruatores contra prædones,vel iniuriatores,facit prin.§.interdicimus. sic dicens . interdicimus gloriosissimo magistro militum orientis & oĩbus nostris iudicibus in prouinciam destinare latronum insectatores,aut violentiarum inhibitores,aut armatos aliquos tales&c.& fuit leuis consideratio,quia cũ ipsi iudices ad talia cohibenda teneantur,nõ debent cum grauamine subiectorũ tales officiales constituere.Item,vt ibi præmittitur,experientia docebat tales , qui fures & violentos ex nominibus cohibere debebant,ipsi erant fures & violenti,& talium occultatores.vere sic etiam nunc experiẽtia docet istos conseruatores sępe minus iuste & minus animose procedere.Et ab hoc procedit durities in dando,supradictis rationibus satis videretur æque concludi, per solos Romanos Pontifices tales gñales conseruatores dari posse nũc,quia inferiores prouinciarum, vel diocesum iudices habent suo officio tales tuitiones facere,quas,cũ casus esset,spãliter committere possunt.quia tales literæ tẽdunt ad futuras lites,vt dicam super fine penul. gl. Item aperte decreta.ista & prima.& 2.s̃ eo titu. notabiliter dicunt,tales per sedem Apostolicam deputati trahere in casibus,quibus habent cognitionem ſm Io.mo.& Archi.[*denunciationibus*]no.ꝙ hic loquitur negatiue. nõ sic in decre.vt commissi.de hær.in prin. super quo vide, qđ no.in cle.de hæ.volentes.in gl.commissarios [*manifestis*] expone,vt no.s̃.e.l.[*pars vero*]no.ꝙ partem ligat certius, ergo qui non participando in hoc parti,id procuraret , ligatus non esset hac pęna,sed nonne iudex in hoc participat crimini damnato,ergo vr̃ etiam excõicatus. vide,quod no.de sen.excom.contingit[*& satisfaciat*]& tũc absoluetur ꝑ ordinariũ,ex quo nõ est reseruata.s̃.de sen. exc.nup,ſm Io.mo.& Archi. de expẽsis legitimis & ob hoc factis.Et istę expẽsæ dari debẽt ab excõicato anteq̃ absoluatur,vt hic & de iu.c.i.& j̃.de sen.exc.venerabilibus.§.idẽ.& 2.q.7.accusatio quoq;.in fi.vbi de hoc.& ix. q.3.excõicatos.sic & ɔ̃tumax tenet ad expẽsas,vt lite nõ ɔ̃te.qm̃.§.i aliis.de ꝑcur.auditis. & dolose ĩpetrãs. de rescriptis.cęterum.in fi.& manifeste offendens.23.q.vltima.pessimam.In isto autem casu dicitur manifesta,q̃a certum est de iure,ipsum ad has teneri,præcedet ergo illarũ satisfactio,alias in dubia offensa sufficeret cautio.s̃. de ver.sig. ex parte.i.& præalle.c.i.de iu.vbi Ho.sic notat Arc [*per obitum*]dubitat de † ɔ̃seruatoria.q̃ hẽt hãc clausulam,præsentibus post quinquennium minime valituris.nũquid finito quinquennio duret iurisdictio quo

ad cępta.& per hanc literã vr̃ ꝙ sic,æquiparando finem termini & mortẽ,vt sicut finita per mortẽ durat quo ad cępta sic finita per lapsum termini, vt sic æquiparentur terminus iuris & hois.Contrarium puto,cũ illa clausula sic generaliter loquẽs finẽ imponet iurisdictioni iuxta ea,quæ dixi.s̃.e.de causis.in pria q̃stione,& facit,quod scripsi.s̃.e.li.de rescri. si pp. sup verbo quinquenniũ [*& excõicatio*]posset remanere ꝯseruator vltra q̃nquenniũ verba & mentẽ scribentis.¶Gl.principaliter insistit in ostendendis differentijs inter delegatos & cõseruatores, quas demũ colligis in pe.gl.¶In j.gl.in fi.de qua speculator ponit e.ti.§.vlt.prope finẽ.& prima pars circa qualitatẽ ꝯseruatorũ ponit tres prohibitiones, scd̃a prouidet circa processus,loca,subdelegationes & durabilitatẽ ipsorũ,prorogans alias prouisa per decret.statutũ.tertia decretum opponit.¶In quarta gl.ibi[*recusationis*]quæ fieri potest eo casu f̃m Guil.in Spe.ti.j.§.superest.ver.item si vnus.& dicã post Host.j.de ap.legiuma.¶In gl.Guil.ibi [*poteras*]Abb.s̃.c.j.dicebat.ꝙ cõsuetudo curiæ habebat, ꝙ cõmittere non poterat.¶In gl.& a beneficio.in fi.idẽ Io.mo.& Arc,vide,qđ no.in cle.de penis.cupientes. ĩ gl. no.nouã.in fi.¶In gl,quasi diceret.ibi[*priuilegium*]de his Arc.contra alle,prin.decre.& decre.si super.s.eo,ti.& exponit quorũcunq;, s. quibuscunq; personis vel ecclesijs ꝯcessorũ,dicit ꝯ.& decre.si super.ĩ executoribus loq̃tur quorũ officiũ expirat per executionem gratiæ, vnde honestum est,ꝙ duret vsque ad ipsius effectũ,sed in his nõ esset dare terminũ,vbi ꝯseruator datus esset sub nomine dignitatis,& dationem conseruatoris præcedit effectus priuilegij,quod verbum sonat.ad hoc.j. de conces. præben.quia cunctis.ita ꝙ f̃m formam cõcessionis ex eo agi põt,& excipi,cessat ergo rõ,quã ponit finis illius decretalis,si super,vt dixi.non ob.principium,quod hic ampliatur.Itẽ & iniuria est priuilegia violare,his conuenit ibi Io.mo.dicens, ꝙ q̃n ad antiqua priuilegia Papa dat conseruatores nouos,non est verisimile, ꝙ velit ipsorum p̃tãtem durare post suũ obitum si vt integra nõ sit,q̃n cõiunctim dat gratiam & executores, ne inutilis sit datio,ibi in fi.¶In gl.pe.ibi statutum,§.insuper.cũ.§. sequentibus,& in fi.octauum, quia conseruatores dantur ad futura,delegati non,vt scripsi post Inn.s̃.de resti. spo.audita.in prin.Notandum,ꝙ circa conseruatorum materiam potest ex.s̃.scriptis talis summa formari. videamus primo quid sit conseruator,& vnde dicatur. Et
4 † cõseruator est iudex datus ad tuendum aliquos ꝯ manifestas iniurias oẽs vel certas iudiciali indagine, patet hoc,s̃.c,j.& hic in prin.& §.vt autem.retinet in nomen, si ipsius p̃tãs per rescriptũ amplietur,vt dixi super versi. dictã aũt.dr̃ a seruando & tuendo quasi tutor & cõseruator, vt hic dixi in prin.super ver.teneantur. & vide in summula coadiutorũ,in prin.s̃.de cle.egro c. fi. ¶Scd̃o quis dari possit conseruator,hoc patet.s̃.eo,c.i.ii.responso.¶Tertio a quo detur,vide,quod scripsi.s̃.c.j.in princ, & s̃.eo.c.funt.ver.dictã.¶Quarto quot & quæ sint conseruatorũ spẽs,de hoc no.s̃.c.j.ĩ gl.ii.& iii.& iiij.¶Quinto,an antiqua iura de his prouiderint,de hoc in gl.prædicta in parte scd̃a ¶Sexto qualis sit ipsorum iurisdictio de hoc in gl.prædicta in prin.¶Septimo in quo conueniunt cum delegatis.& dic,ꝙ in his,quæ habentur.s̃. c, ij.& hic.§.vices.in fi.& §.circa ¶Octauo in quo differãt, hęc habes collecta in hac gl.¶Nono,an recusentur,vide,s̃.c.i.in gl.ii.versi.penul.¶Decimo,an ab eis appelletur,vide quod dixi in c.j,super gl.ii.post principiũ, super versi.priuilegia.cum sua remissione.¶Vndecimo circa ipsorum p̃tãtem videndũ quantum duret. Tene quod hic dr̃ in §. officiũ. nisi tp̃s sit determinatum, vt hodie seruatur,& tunc dic,vt scripsi in textu vlt.gl.¶Duodecimo,de quibus cognoscere possint,dic vt s̃. c.j. & hic in §,vt aũt.cum suis glossis,& circa hoc membrum principaliter versantur,quæ scripsi.s̃.c.i.¶Tertiodecimo ĩ quo loco procedere possiut.& ad quantam distantiã citare, s̃ hic in §.ij.¶Quartodecimo,an subdelegent, & q̃bus, dicas vt hic in §.videas. ¶Quintodecimo,an innocent brachium seculare.dic,vt no.s̃.c.j.in ti.secundæ gl.& super ea.¶Sextodecimo an cogantur satisfacere de offensa illata,dic,vt no.s̃.c.i. in gl.pe. & dixi plenius super ea.

ADDITIO.

a ¶Districtus.adde hic,quod Card.in cle.ij.lane de ele.tenet,ꝙ appellatione districtus non veniat diocesis.Sed aliter loquitur ibi in q.v.vbi vide.& Alc.in l pupi.de ver.sig.per c.ii.de consti.in vj.quod sic.

De officio legati. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Scandalum quid significet.*
2 *Executor datus per papam conferendum beneficium spectans ad alicuius collationem,bene confert sic deuolutum.*

CAP. PRIMVM.

Officij. Scias,ꝙ auctor huius decre.Inno. non glossauit hanc decre[*debitum*]ergo ex debito ꝓlatus ad infrascripta tenetur f̃m Archi.al.xliiii.di.c.i.ne tacite ꝯsentire videatur.83.di,ergo error.86.di.facientis.dicit,ꝙ q̃dã.i. Pe. de Ful. exponit debitũ.i.dignitas,sibi plus placet primũ[*inuigilat*] vide.81.di,oportet 86.di.fratrẽ.& hic in auget,de quo vide in Spe.de dispẽ.& all.§.post hęc,ver.vel ibi imponitur[*excutimus.*]i.tollimus scandala, quæ frequenter hac de cã proueniebant inter legatos & ordinarios collatores bñficiorũ f̃m Fran,dicit hic Host. semper scandalũ vitandũ,dummodo Deus, qui est via, veritas & vita,per id non offendatur,alias scandalum vtilius toleratur. & dicit,ꝙ licet multa sint sparsa in materia,vt s̃.de renũ.nisi.§.porro graui,cum concor. ista tñ breuis glosella ad hoc sufficit pro diffinitione scandali,remittit Archi. ad no.per Host.in sum.de renun.§.pe. vers.est autem scan-
1 dalum,& dicit,ꝙ † scandalum grece,latine designat offensam,ruinam,vel rixam[*quiescimus*] ergo a contrario in laboribus laboramus. Host. qui ponit hic textum legis in auth.vt iudic.sine quo.suffra.in prin.[*pace*]cuius tpe bene colligitur pacis auctor,vt in cle.de sepul.dudũ. versi.scimus.viii.di,quo iure[*missi*]& sic Host. eos vocat missos,vel constitutos,de his.s̃.eo.volentes.de acc. cum dilecti.& c.qualiter[*vendicent*]dicit Host.ꝙ hodie vix cõceditur hoc officium, nisi personaliter,vocat autẽ istos natos dicẽs, ꝙ oporteret ipsos renasci[*dignitatem*]ergo legatio est dignitas,ad hoc. j. c. proximo[*beneficia etiam vacantia*]Pe. de Fulgentibus. istos vocat Hostien.deriuatos, vel collaterales,quæ pars corporis intelliguntur, vide.j.de pęnis,fęlicis.dicit hic Archi. ꝙ isti sunt patritii, scripti etiam diademate imperatoris,insti.quib.mo.ius pat.sol.§.filiusfa.& possunt dici senatores.xcvi.di. Constantinus.xvi.q.i.ecclesia.habet obseruari,ac si dicat,volumus, ꝙ hi beneficia conferre possint honoris prærro-
a gatiua.Hostien.ponit hic.xi.a prærogatiuas.Prima prælationis, qua minor propter iurisdictionem præfertur maiori in ordine.de offic.Archidia.cap.i.& de offic.archiepisco.cap.i.Secunda dignitatis, de electio. de offic. delega.pastoralis.Tertia temporis.s̃.de maio.& obediẽ. cap.i.Quarta antiquitatis.ff.de iure im mu. l. semper. s̃. de translatio.quanto.Quinta consecrationis, de conse. eccle.vel alta.aqua.& de maio.& obediẽ.cum inferior.. Sexta manus excellentis impositionis. s̃. eod. per tuas. Septima maioris ordinis.eod. tit. statuimus.Octaua recognitionis feudi,qua layco tenentur clerici deferre.e.titul.versicul.verum.Nona magisterii, siue instructionis.xxxv.q.ix.veniam,ff.de dam.infec.si ædibus.ff. de arbi.qualem.alias incipit dicere.§.si de pluribus. Decima honestatis,siue sanctitatis.xl.distin.multis. s̃. de testa. in nr̃a.Vndecima honoris, vt hic,& his dñt cardinales

etiam

etiam legati p̄cceteris honorari, licet. n. alij sint maiores dignitate, vl ordine. isti tñ sunt maiores honore sunt. n. pars corporis papæ. vj. q. i. si quis. j. de pœ. fœlicis. nec pñt recusari. s̄. de app. noui [*letantur*] vt dicit Host. de facto letantur, & iõ multi ambiunt rem agi pfunctoriè intendentes ɔ̄ Augu. xi. di. ante oĩa. viij. q. i. ep̄atum. Inducit ēt verbum beati Bernardi, qđ scriptorũ error, vt puto, ascribit Benedicto. ipse aũt Bernardus ad Senen. ep̄m licet Host. non alleget, sic scribit. meditantibus honores blandiuntur, sed onera pensantibus tedio sunt atq; formidini. Multi non tanta alacritate & fiducia currerēt ad honores, si esse sentirentur onera. grauari profecto metuerent, ne cũ tanto labore in piculo quarũlibet affectarēt insulas dignitatũ, nunc vero qa attenditur gloria & nõ poena, purũ esse clericum erubescitur in ecclesia, seq; viles & inglorios æstimãr, q quocũque eminentiori loco nõ fuerint sublimati. Et hic subdit, qđ scripsi de p̄bē. grave. sup ver. rõnis. & ɔuenit, qđ post Valeriũ scripsi. s̄. de elec. venerabilē. sup versi. vsurpare [*amplori*] excepus reseruatis, q̄ prosequitur hic Host. ponēs versus, si sit catholicus &c. quos plenius prosequitur in sum. huius ti. §. qđ ptinet. versi. istud quidem &c. & sequentib. & iõ hic decido. ¶ Prima gl. summat & diuidit. ¶ Tertia gl. de paritatibus legatorum remittit, & ponit quatuor imparia. ¶ Glo. ɔ̄. signat ɔ̄rium & soluit. ¶ Vltima gl. literam exponit, quærit, arguit proponens duas opiniones ɔ̄rias, in fine ponit duo dicta. ¶ In glo. tria genera. ibi [*absoluendo*] quod facit etiam extra legationem, & si tunc læsus occurrat legato petens satisfactionem, id qđ no. hic Host. vide ad literam in Spe. de legato. §. nunc dicamus. versi. qđ si læsus. Io. mo. hic tenet, legatum de latere, licet sit extra prouinciam, absoluere posse, quia licet rir legatus, vl pconsul extra prouinciam iurisdictionem nõ habeat, ff. de offi. proconsul. l. iiij. hoc fallit in casu isto fauore aĩarum, vt liberentur, cum ergo vices gerat illius, cuius territorium, vel potestas est vbique, vbique sedere & noscere poterit. Nec obst. qđ no. s̄ co. nouit. l. q absoluere sit iurisdictionis contentiosæ, quæ non exercetur nisi iudice pro tribunali sedente, qđ non facit extra territorium, qa in hoc casu concesso fauorabili territorium, vel verius potēstas ,progatur eẽ prouinciam saltē per indirectũ, ar. C. de sudi. quot. Tenet ēt hic Archi. ɔ̄ id, qđ no. Host. eo. tit. c. pe. vbi dicit, legatũ non absoluere ab enormi, cõtra quem alle. j̄. de sent. exc. cos. ibi, q̄busuis sñiis, sed ille tex. non facit, vt ibi dicam, & ibi. c. j. hæc decre. de priuilegiatis nõ exemptis loquitur, vt ibi patet in prin. l. de receptis in speciales filios. & ibi, [*collationibus*] & hoc dupliciter, quia ɔferunt vacantia, & vacatura conferenda reseruãt, vt in. c. ij. & iij. quorum neutrum faciunt alij. vide, qđ dixi de p̄b. pro illorum, sup glo. & ita, & ibi vt hic. Item in casu hæc decre. volentes. s̄. eo. Itē in insigniis apostolicis
cum mare transeunt. s̄. de priui. antiqua. Item in ,pcuratione quam eẽ prouinciam recipiunt alij non fm Ho. 2
quia sic intelligit, de cen. cũ instantia. & c. pcuratores. & hoc in Spec. eo. tit. §. superest. ver. hoc ēt sciendũ. in fi. Tñ alij solebant hr̄e speciales literas sup hoc. Item fm Host. speciale, q eis & non aliis super legatione credatur, & sic intelligitur. xcvij. di. nobilissimus. hoc verũ putat, nisi velit vti reseruatis papæ, qa tunc ɔcessionem probare dēt, al le. s̄. eo. quod translationem, & de hoc in Spe. p̄. §. ver. qđ si delegati, pro diuersitatis rõne dicit Host. q rarum est, q cardinalis a papa sine legatione recedat, & iõ facile creditur sup illa, sed raro cõcedit specialia, & iõ sup illis nõ creditur. ff. de legi. nã ad ea. & ibi. c. pe. & vide, qđ ibi dixi sup. ij. gl. & in fi. idem Ber. ad Euge. loquens de cardinalib. non dico te sanũ dolentem latera. Ioã. mo. ¶ In gl. ɔ̄ ibi. dicit, idem Archi. & in fi. idem ɔ̄. s̄. eod. li. de elec. is cui. de sup. ne. præ. c. fi. Scđo casus est diuersus nõ aduersus, & specialius ibi datur administratio, q̄ hic. Ioã. mo. ¶ In gl. no. ibi [*fratres*] & sic hic intelligitur de cardinalibus ēt non ep̄is scđm Francis. & in fi. de præben. dile-
a cto. in prin. ¶ In glo. vlti. ibi, [*later. concilium*] † executor datus per papam ad conferendum beneficium spectãs ad alicuius collationem, bene ɔfert sic deuolutum, vt ĩ cle. de præben. si de beneficio. & vide, qđ ibi no. in gl. antep. circa prin. & Arch. hic Aegi. & Boa. s̄. de sup. ne. p̄la. c. pe. plus dicebat hic Fran. q illa ɔferre pñt etiam legati nõ de latere. inducebat præ. decret. pe. Item quia pp scandalum ordinariorum, ad quos collationes spectabant, manauit hæc decre. q̄ rõ cessat in deuolutis, cesset ergo prohibitio, curia hoc non reciperet, nec seruatur, & negatur, q prædicta fuerit causa, vel fuit impulsiua. Item litera hic non distinguens inter beneficia ponit negatiuã vniuersalem. l. nullam, imo in legatis etiam cardinalib. curia hoc habet pro dubio, vnde dñs Pet. de Piperno habuit literam ad Boni. dicentem, q cũ in dubium reuocaretur, an legati cardinales possent deuoluta conferre, ipse ad omne dubium tollendum hoc sibi specialiter cõmittebat, & hanc vidi.

ADDITIO.

a ¶ Prerogatiuas. No. hic. xj. prærogatiuas, quibus Cardinales & legati p̄ cæteris honorari debent.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus legati an possit subdelegare.*

CAP. II.

LEgatos. [*Prouincijs.*] Vna vel plurib. vt hodie fit de facto [*plantēt.*] exponit hic Arc. hęc verba, vt exposuit post Host. de ma. & obe. solitæ, [*commissarium*] ordinarios reputantes, qđ est instar. i. similitudinem. C. de
2 li. exhi. si ad instar, [*proconsulum*] arguit Archid. † delega-
a tum [a] legati posse subdelegare, cum legatus proconsulis possit, vt no. C. de iudi. a iudice, & ff. de officio. proconsulis, legatus, vbi de hoc. sed ɔ̄. s̄. de app. cum cã. ad finē, vbi non nisi delegatus a principe, dicit hic Arch. ɔ̄rium verum quo ad totam cãm sibi cõmissam, secus forte quo ad vnum articulum, puta citationem, inducit, quod no. Host. de offi. deleg. pastoralis. super ver. citationis, vbi dicit, q legatus legati cogit eum, cui commisit citationē fiendam, si aliter expedire non potest. iurisdictionē suã, alias non cogit, de re iudi. cum Bertoldus. xi. q. j. punit. C. de spor. l. ii. C. de defeu. ciu. l. defensores. § ii. & patet de officio. deleg. ex literis [*moderandæ*]. i. gubernandæ, vel regēdæ, aliter sumitur. l. pro restrictione. s̄. de ver. signi. c. fi. ¶ Prima glo. dicit vnde sumpta, & quid approbat, ponit summam, & soluit dubium. ¶ Pen. gl. primo no. hoc ius declaratorium, & rñdet ɔ̄trio, rationē reddit, interserit opi. Gof. scđo tractat de nondum ingresso, tertio quærit, an cetus cardinalium illum reuocet, ponit opi. & remittit. ¶ In gl. j. ibi [*igitur*] illud capitulum, & ibi sequens, vr̄ probare ɔ̄rium. i. legatos hr̄e delegatam, sed ibi delegatio ponitur pro mandatione. vel commissione. & ibi [*officium*] duo facit, præmittit & probat declarationis causam, secundo declarat. ibi præsenti. & ibi de omnibus legatis, & sæpe dixit Fran. s̄. c. proximo. Fuisse seruatũ post mortē istius Clementis in archiepiscopo Rauennate. ¶ In gl. legato. ibi [*mittuntur*] alias dicitur proconsul sufiectus loco consulis, sic dicti, quia pro consulibus fungerētur, & ibi. l. j. sic dicti, quia præsunt, & est nomen generale, vt ibi. l. qñ non adijcitur, cuius prouinciæ. ¶ In gl. non est, ibi ver. sed nunquid, Archid. hic & in fine. quia no. supra eo. li. de elect. vbi periculum. § idem quoque. in. j. gl. per cle. ne romani. de elec.

ADDITIO.

a ¶ Delegatum legati. Adde hic quod notat Alex. in l. more. & l. seq. de iurisdi. om. iudic. & Abb. in. c. cum Bertoldus. de re iudi. Et Ange. in l. cum pretor. § j. de iudi. Bal. in. l. a iudice. C. eo.

SVMMARIVM.

1 *Tempus vacationis trahitur ad tempus reseruationis.*
2 *Beneficio quis non debet decipi.*
3 *Fallere graue est.*

CAP.

veniētē.j.annū poterit absoluere ſm Inn.s.e.qrenti.qui
dicit,ꝙ si petat,ꝙ conseruator de qualitate dāni cogno
scat,quia vult satisfacere,ꝙ de hoc cognoscet per testes.
& alio modo ad suā instructionē partibus præsentib⁹.
& si actor nollet,ꝙ cognosceret. conseruator illū absol
uet,hæc gl.non placet Host.qui circa primū dicit tenen
dū,quod post eū.s.dixi.& statim dicā.In secūdo dicit re
currendū ad papā.j.de offi.or.pastoralis.§.præterea. Sed
Arch.pro ipso dicto Inn.alle.ꝙ qui ligat,pōt absoluere,
de pę.di.j.verbū.& no.xxi.dist.inferior.Quod Gof.intel-
lexit in excōmunicante cā cognita .vide de ma. & obe.
cū inferior.& xxvij.q.j.si homo esses.& ibi[*probabilis*]di
cit ergo Host.ꝙ aduertet qualitatē facti,si.n. fateatur p̄-
dā,vel insultū publice factū,quo dicere pōt,se hæc iuste
fecisse,quæ omni l.dānata sunt.xxj.q.j §.j.& sequētibus.
xvj.q.vij.placuit.& s.de rap.in archiepiscopatu.j. de præ
ben.eū qui.de pœnis.Romana.ff.quorū leg.l.j.j.rū.ff.de
reli.& sum.fu.l.ossa.quod me.cā.l.extat.C.de his qui ad
ecclesiam confu.l.denunciamus.vnde vi.si quis in tan-
tā,& talia mortalia non possunt fieri iuste, de præsum.
c.j.de iureiur.& si Christus.ver.quędā.s.de re.iur.c.ij.sub
dit aūt,ꝙ allegare possēt iudices auctoritatē p quā id ap
pareat iustū. xxiij.q.ij.iustū,& §.cū ergo. & q. iij.§. ecce.
& q.iiij.ille gladiū.& q.v.miles.ff.de rei vēd. qui restitue
re.ff.de acquir.pos.iuste.& remittit ad summā de treug.
& pa.§. quid sit iustū bellū. sed quid si cōseruator datis
forsan tribus terminis monet facientē, ꝙ si iuste id fe-
cit infra illos emēdet,vel satisfaciat.dicit Host.ꝙ si mo-
nitus cōfidat de iure suo,sic poterit appellare pro cā gra
uaminis exprimendo,ꝙ monet eū super dubio,de quo
sibi non constat,nec ipse pōt fidē facere corā ipso,quia
non est iudex . & ideo appellat timens,ne sniam fulmi-
net in illū,offerens se paratū corā papa,vel ipsius delega
to de suo iure docere , alle.vt lit.nō cōtest.accedens.j.q.
ij.de ap.bonæ.ad finē. Sed si eo nō obstante cōseruator
6 excōicat.Dicit Hos.ꝙ †declaratio iustæ,vel iniustæ sniæ
pendet ex postfacto, vt patet. s. de appel. cum speciali.
ar.s.de frig.fraternitatis.in fi. de restit.in integr.c.ij. in fi.
Et ſm eū excōicatus de iure suo doceat,cōseruator pu-
nietur,de sen.excō.sacro.nisi sub cōditione tulisset ,ex-
cōmmunico te,si iniuste & notorie tale quid fecisti,ni
si satisfacias infra talē diem,licet.n.sub conditione snia
ferri non debeat,tn̄ lata tenet.ij.q.vj.biduū. & infra diē
poterit appellari, de ap. præterea.ij. Et subdit, ꝙ dato ꝙ
monitus de iure suo probare nō possit,quia nec forsan
habet ius,nō per id apparet sniam tenuisse,quæ suspen
sa fuit per appel.ff.ad Turpil.l.j.in fi remittit āt ad sum-
mā de sen.excō.§.qualis.sub.§.pura.& ibi,postea muta-
uit a tēpore Inn.hoc tenentis.& hoc placet Host.& Ar-
chi. & ex eadē rōne dicebat Inn. ꝙ procedere poterant
parte per contumaciam absente,remittit ad nota.in de
cre.nostra.de coha.cle.& mu. & ibi [*de notoriis*] cessaret
hæc rō,vbi ex vi literarū de aliis cognosceret,vt dicā.j.c.
fin.& sic procederet tunc recusatio,& in fi.& generali-
ter de delegato no.in Specu. tit.j.§.sequitur.ver.sed nū
quid seculare.Arch.j.de hære.vt officiū.tenet,ꝙ non in
uocat,vide,quod plene de hoc scripsi.s.eo.ti.significasti.
¶ In gl.pe.ibi[*paratos*]vid qđ dixi in tex. sup ver.violētijs.
& ibi satisfaciant.s.de sta.mo.in singulis.in fi.& si dicas,
ꝙ propriè cogere ad satisfactionē nō est defendere, qđ
proprie respicit inferendam iniuriā nō illatā , qa quod
præteritū est &c.ff.de cap.& post.reuer.in bello.§.factę.
cum etiā primū sit iudiciale,de iniur.olim.vnde vt reci
tat Inn.quidā dicunt,conseruatores nil posse,nisi probi
bere,ne sine ordine iudiciario quid fiat illis, quorū con-
seruatores sunt.j.de simo.querelā.dicit Host.ꝙ verba cū
effectu &c.de cle.non resi.relatū.Item hoc est de mēte,
de qua constat s.de ver.si.abbatē.als esset conseruatoria
frustratoria. Arch.alle.xxiij.q.iiij.§.his ita.cū quatuor c.
seq.& ff.de leg.j.cum quis decedens.§.nuptura . vel ſm
Host.ex forma rescripti conseruationis hoc intelligen-
dum est,de priuil.porrò. Si ergo diceretur in rescripto
violentos & iniuriatores ad satisfaciendum læsis eccle-
siastica censura compelles,planum esset , seruetur ergo
hæc forma.s.de rescri.cum dilecta. ff.man. l. diligenter.
habent enim qnq; tales causæ cognitionē inter certas
personas.j.de simo.querelā.in fi.qnq; contra incertas.j.
de cōces.præb.proposuit.in fi.de rer.per. cū vniuersorū.
Quandoq; dr̄ in litera vocatis , qui fuerint vocandi .&
ideo talis in forma iudicij procedere debet,de iud.exhi-
bita.vel qn̄ mandatur,ꝙ contradictores & rebelles cō-
pescantur.s de præb.pro illorum.tales enim quālibet iu
stā exceptionē admittere debet.s.eo.ex parte.ij.hic autē
non loquitur de talibus,sed de nudo,vt puto, conserua-
tore nullā potestatē habentem nisi in notoriis. Et est si.
quod prælato scribitur , ꝙ reuocet male alienata,quod
intelligitur de notoriis per confessionē,vel euidentiā,re
mittit s.de cle.nostri.de reb.eccl.non alie.epi.Subdit tn̄,
ꝙ si iniuria non esset manifesta , sed prounnciatū esset,
illā manifestā,nec appellatū esset,teneret processus con
seruatoris.¶ In gl.vlt.ibi,[*dubia sunt*]Inn.ergo dicit,ꝙ nō
hēt iudicialē indaginē in nō notorijs. Itē non habet iu
dicialē indaginē cū effectu,qa super ea non indicat, sed
tm̄ se instruit,an iustè possit excōicare. Ex p̄dictis igit̄,&
his q̄ hn̄r j.c.vl.plenius q̄ epilogo sedę gl.formāda est in
hac materia sūmula.cuius mēbra ponā j.c.vlt.ī fi.pe.gl.

ADDITIO.

a ¶ Notoria. Quid sit notorium, vide in Spe. de noto.crimi. §.j. & § viij. Et quotuplex sit notorium, vide Bal.in marga.ver.notorium. Item notorium & manifestum quomodo differant.Bar.& Alex.in l. si vero.§. qui pro rei.ff.qui satis.cog.& in auth.qui semel.C.quomodo, & quando iud.& in l.hæredes palam.in prin.ff.de test.Bal. & Pe. de sum.in l. cium.C.de appel.Bal.in l.si.xv.npp.C.de edi. diui Adr. tol. & per Inn. in c.tua.& in c.sicut.de coha.cleri co.& mulierum.& in Specu.de noto.crim.§.sequitur.ver.j.

S V M M A R I V M.

1 *Suspensus a pontificalibus tantum in illis celebrando non fit irregularis.*

CAP. II.

QVia pontificali. Guil. in hac de
cr.allegabat sub
titu.de priuilegiis in Spec. de sen. prola. §.vt
autem.ver.qnq; etiā exercent. quomodo q̄-
dam sunt episcopalis ordinis , & quædā episcopalis di-
gnitatis,scripsi de exces. præla. accedentibus. hic autem
de pontificali dignitate loquitur, propter quod & ratio
ne materię non est instandum,an procedat hoc etiam
in electis confirmatis. Et vide quod dicam.j.de offi. or.
c.j.ad fi.[*a sede apostolica.*]no.pro his quæ dicam j.c.vl.su-
per verū.dictam.ꝯ eos.s.ep̄os ad coactiones , licet igitur
iudex non debeat ad partem alteram declinare.s. de iu-
di.nouit.iij.q.ix.c.vl.nec peccati vīdictam propter nobi
litatem,vel gradus altitudinem dimittere, de sta. reg. ea
quæ.potest tn̄ in aliquibus gratificare.s.eo. consuluit. &
in coactionibus & pęnis dignitati defert, & personæ, vt
in concor.primæ glo.& l.di. contumaces.ver.de hoc.ij.
q.gl.qs. iiij.q.j.qui ꝯ pacem.ff.de pę.in seruorum.xlv.dis.
cum beatus[*pęnas.*]in quibus imponēdis consideranda
sunt,quæ no.s.de transac.c.fi. Arc. [*modestia.*]i.mansue-
tudo.xlv.dist.disciplina.Arc.seruetur a iudicibus conser
uatoribus supradictis.[*reuerentiam.*]hic proprie secundū
Arc.est honor,qui cum pauore exhibetur. primò nota
a minori pęna inchoandū.sic.s.de vsuris,quia in omni
bus.& de hoc eo.ti.cum tu.& s.eo.de causis.l.dist.eos q.
xxxiij.q.ij.hoc ipsum.xxij.q.ij.in summa.xxij. q. v. c. iij.
iij.q.x.ea iudicata.in glo.ergo, quæ secundum Arc. qui
dicit,ꝙ cum iste sit ordo deputatus a iure circa coactio-
nes,vel pęnas p̄termittendus non est,vt in c.de causis.&
ij.q.iij.§.notandum.[*ministerium.*]quò ad ordines sic. s.
eod.sane.ij.q.decre.ponit plusquam ista in hoc,quod ta-
les iudices terram ad eum specialiter spectantem pos-
sunt interdicere.& dicit hic Archi.cum Vin.specialiter.
i.quo ad mensam suā, ar.s de rescri. edoceri. & remittit
de sen.excom.si sententia.§. cęterum . [*ab officio.*]an su-
spensus ab officio sit suspensus a iurisdictione. recitat
sum.

Arc.opi.Gof.in sum.de offi.or.§.impeditur. & Host. in sum.eiusdẽ ti.§.quid si religiosi. in fi.ver. qualiter. & remittit ad no.xxiiij.q.j.audiuimus. de contue. cum dilectus.& per Inn.de æta.& quali.cũ bonæ.& de ele.ↄsiderauimus[*aggrauetur*]remittit Arch.j̃.de sen.excõ.statuimus[*censura.*]s̃.de ver.sign.quærenti.[*proteruitas.*]i.superbia,improbitas,vel violentia.ſi.vt li.non contest.qm̃. §. fi.¶Prima gl.summat & dicit quid exẽplificat.¶Penul. gl.obijcit,& dupl̃r soluit.¶Vlt.gl q̃rit,& soluit.¶In gl. j. in fi.& p̃missa cã ponit cõltõnem in genere,quã in seruo specificat ibi,ita ꝙ tertio excipit ibi,nisi.¶In glo.ij.in fi.Arc.exponit.i.sublimatis & ornatis.¶In glo.4.in fi.& decentia proprie respicit honestatẽ. s̃. de voto. magnæ. ¶In gl.põt.in fi.idẽ Arc.¶In gl.& si.in fine, & ibi dicã, quod hic dicit Archi.¶In gl.pen.ibi,pontificale. scias,
1 ꝙ † suspensus a pontificalibus tm̃ in illis celebrando nõ fit irregularis ſm Guil.in spec.de leg.§.iuxta.ver.quid si quis episcopus.¶In vlt.gl.ibi,dic ꝙ sic,vide,quod dixi in decre.sane.super ver.interdicat.

C A P. III.

SI duo. Hanc decre.prolixe glosauit Archi.de gl.decre.super quęstionũ.& de expeditis.j̃.e.si delegatus.quæ postea cãcellauit[*duobus*]idem si.Vin.dicebat idem,si duo sint deleg.quorũ alter subdelegat totũ, & alter partẽ,vt dixi post Io.in decre.super quæstionum. §. si vero. super gl.patet,ad finem.quod hic dicit Arc.ſm Gofr.& idẽ Da.q.xxij.¶Prima gl.dicit,quid declaret.¶Secunda, quarta,& sexta soluunt tria dubia.¶In gl.ij.ibi.quot. nihil.vide de consue.cũ dilectus.super gl.pe.¶In gl.j. in fi.& Gui.in Spe.de app.§.nunc tractemus.ver.quid si tres. ¶In gl.ij.in fi.dicit Io.mo.ꝙ cũ hoc casu simus extra.§. porro.qui est exceptio a regula illa.ij.q.vij.ad Romanã. tenenda est regula hoc casu expresse nõ vitiata. ¶In gl. no.ibi[*excusaret*]impl̃r,vñ ſm Io.mo.si se excusasset ad tp̃s,ad primum delegantem appellari deberet, cũ enim ille tertius non sit superior subdelegatorum. ad illũ cũ alijs appellare non poterit,nec ad alios duos solos,ne ille tertius iurisdictione sua priuetur,quam habet re, vel spe,alle.ff.quemadmodum vsu f.ca.l.si vsufructus mihi. j.respon.de ven.inspi.l.j.§.pe.

S V M M A R I V M.

1 *Papa non delegat causam duobus.*

2 *Collega delegati requisitus si impediat requirentem datum cum clausula,ne procedat,poterit eum excommunicare.*

3 *Procurator inuitus dicitur,qui expresse non consentit.*

C A P. IIII.

SI cõtra vnũ ex duobus.
1 Hic extirpatur error dicentium,ꝙ† Papa nõ delegat cãm duobus ſm Arc. qui in hoc instat satis,ñ memini aliquẽ hæc scripsisse. [*Et contrarium*] patet.s̃.e.prudentiam.ver.illa.& ver.idem quoque &c.sequen.in superscriptione.& c.cum super.& c. super quæstionum.§.si vero.cũ si.[*ambo*]dicit Ioa.mo. ꝙ negatiua deberet pręcedere,nã cũ sequitur,æquiparatur vniuersali negatiuæ.vnde cũ dico,oẽs non possunt, ergo nullus, ambo non possunt,ergo neuter,quod est ↄ mentem.& facit.ff.de legi.tu.l.legitimos.§.i.Et quod ibi no.sed vt dicit Arc.huic contra.hic.s̃.e.prudentiã.in prin.& §.addicimus.& c.corã.de emp.& ven.cũ dilecti[*non possunt*]an sufficiat voluntas,tractat hic Arch.qđ vide.s̃.e. prudentiã §.addicimus.Idẽ tenet, ꝙ sufficit vna sola requisitio, cũ delegatus reqrit collegã.all.xviij.dist.ep̃s.& facit.lxv.dist. si forte.Ho.videbatur,ꝙ trina requisitio faciẽda esset, &
2 si nõ perẽptoria,de hoc.s̃.e.cũ cã.vbi no.Vin.ꝙ† si collega requisitus impedit requirentem datũ cũ clausula,ne procedat,forte posset eũ excõicare,quia iam iurisdictionem habet in impedientes,& requisitus rõne delicti factus est inferior.C.vbi sena.vel claris.l.ij. [*præponatur*] satis idem puto,si contra alterum proponatur excõicationis exceptio.& vide,quod dicam.j̃.de exc.pia. super verbo iudex episcopi etiam absentis secundum Archi. qui ad literã quasi hic ponit,quod no.Inn.& Host.s̃. eo. cum speciali.post prin. vbi tenent, ꝙ proponetur tunc recusatio coram delegato,& petetur,vt supersedeat, donec adeatur ep̃s.alias poterit appellari,in ep̃o,qui esset intra diocesim,vel vicino,satis videtur hoc procedere.sed si notabiliter distaret,nimis videtur iniquum,ꝙ reus ꝓuocatus recusans ipsius officialem, vel delegatum, necesse habeat illum adire.& econuerso absurdum est &t, ꝙ actor in prosecutione sui iuris tamdiu impediatur, quare necessaria esset prouisio in hoc casu,& ęquum vr̃ hoc casu,ꝙ de recusatione officialis iretur ad arbitros, & de recusatione delegati cognosceret officialis.faciũt, quæ.j̃.dicam super.iij.gl.cum suis remissionibus, & qđ de appellatione dicam.j̃.eo.si is cui, [*coram episcopo*] cõmunicatur.episcopi non instant in hoc,sed cõmittunt causam confidenti,vel per se cognoscunt. & hoc est cõmendabile alterũ hoc facere, si tamen essent ipsi suspecti,faciant primũ,& vide,quod dicam de app.legitima. super ver.ipsis arbitris probanda. reprobat, quod no. Io. xj.q.j.si clericus.in j.gl.vbi dicit,ꝙ ep̃s cogit partes eligere arbitros,cum delegatus eius recusatur.¶Prima gl.ponit summã,& quid prima pars declaret. ¶Quarta obijcit & sol.¶Gl.benedicit, quærit & soluit & ponit opin. Innoc.sc̃do quærit,arguit pro,soluit contrarium. tertio obijcit & soluit.Gl.idem.dat simile,quærit de ratione & respondet.¶Gl.vlt.no.obijcit & sol. ¶In gl. benedicit, ibi[*omnem honorem*]sequitur, saluum iudicibus seruãtes. & ibi.§.[*iudicanti*]sequitur,quoque necessitas inter perso
3 nalia munera habetur.& ibi[*inuitus*] † dr̃ procurator inuitus,qui expresse non consentit.¶In glos.j.ibi[*officialis*] partes patent.¶In glo.iii.ibi[*prudentiam*]vide q.positam super regula eum,qui certus. puto tñ satis de impotẽtia constare.qñ collega se absentauit ad partes valde remotas,nec sit necessaria illius requisitio, & sic disputando tenuit dñs meus,ꝙ non possit cõmode requiri.xxti.q.facit de ele.quia pp.per hæc &t parcitur laboribus & expẽsis partium.Item lites citius finiuntur,& horum vtrũq; gratum est iuri.allegabat &t iura, quæ de prouincia loquuntur,de dolo & contu.cum olim.de elec.coram.de maio.& obe.c.si.iii.q.vi.vlti.Et facit,quod dicam.j̃.eo. cũ plures.super ver.impediti.in fi.& cap.si is cui.mihi vr̃ bene facere decr.pñiata.de testi.quam forsan in ↄtrium allegant, cum ibi propter longam absentiam impediatur processus collegæ,sed quia in compromisso non erat clausula,vt ibi no.Ego autẽ sic induco, quia ibi ęqparantur mors vnius & longa absentia alterius.sicut ergo non requirimus mortuum,ita nec sic absentem. facit &t decre.ii.j̃.eo.si.de procur.ibi,aut in longum peregrinari.ad idem.j̃.de sepul.c.vlt.C.de ap.l.cum post.¶In gl. idem ibi[*ab alio*]nam ordinarius & delegatus principis apponere possunt hanc clausulã ſm Gof.in sum.huius ti.ver.itẽ quid si ordinarius.nã & in ↄpromisso apponitur.s̃.e.vno delegatorũ.ſm Arc. punctum cũ gl. non tangit.& in fi.vel plures sine clausula.¶In gl. recusatur in fi.de quibus vide in Spe.tit.i.§.superest.Dicit hic Archi.ꝙ iusta esset causa recusandi,si procurasset sibi cãm committi,vel si prius per actorem consultus respondisset,eum ius habere per.l.prætor.ff.de iurisdi.om.iu.alle. quod no.Inn.de offi.ord.irrefragabili.vt ibi scripsi super gl.vel per decanum,& dicam post Host.j̃.de app. legitima.¶In glo.benedicit ibi[*recusando*] Et istud placet Archi.& ibi.[*sine clausula*]vel cum clausula,ꝙ si nõ omnes tu cum altero,& his,ad quem sermo dirigitur recusatũ & idem in clausula,de qua.s̃.eod.coram. Archid. quod pla.& ibi[*quod sic*]hoc placuit Host.j̃.de appel. legitima. per rationem,quæ sequitur,ipse tamen Hostien.post Inno.In præ.decre.cum super.aperte tenebat,quod sequitur.& ibi,videas in gl.magna,versic.sed nunquid pendẽte,vbi cõuertitur hæc ratio ad recusatum in veritate nõ suspectũ.ꝙ scilicet ex vi clausulæ possit procedere i p̃ncipali,cũ collega habeat illi suspẽdere,nec possit i illo ꝓ

cedere interim, ſed ꝯriũ ſoluitur. eſt ſciẽdũ, ꝙ Boatinus diſputauit quæſtionẽ gl. vt in reportationibus ſuis hr̃ ſuper decre. prudẽtiã, & finaliter dixit vtilius & æquius eſſe, quod tenet gl. præmiſerat tñ alias ſolutiones, dicẽs ꝙ aut reſcriptũ fuit ꝯuentionale, aut nõ. primo caſu ꝓcedat colleg. ſcdo non, inducebat de cã poſ. cum olim. vel aut actor recuſat, aut reus, vt procedat collega primo caſu, ſed non ſcdo. induxit, quod nota. de ſpon. ex litteris. in prin. vl. gl. vel ſi de rigore quæritur, põt collega procedere, de æquitate non põt, de dolo & contu. c. j. j̃. de re iud. abbate. ad finẽ. vel aut eſt in mora periculũ. & tunc poſſit, aut non, & tunc non poſſit. facit. vt lit. non conteſt. qm̃. §. porro. de app. oblatæ. in fi. & ibi, ſed dic. dicit Ioan. mo. ꝙ per hoc parcitur expenſis partiũ, ſi totũ per iudicem expendatur, & vitatur circuitus eundi ad arbitros. Sed per hoc non ſoluitur obiectio, poterit ipſe inducere verbũ ſui Phy. quod no. in cle. de ſum. Tri. c. j. in 4. glo. & in fi. & ſi non appellaret grauatus, tranſiret interlocutoria in rem iu. vt ſcripſi poſt Inn. & Hoſt. in decre. prudẽtiam. poſt prin. ſuper ver. conſtare ¶ In gl idem. ibi [*non in totum*] vide, quod poſt Inn. dixi in præale. c. ſuper quæſtionum, ad fi. ſuper ver. auditores. ibi tenet ẽt, ꝙ ſi totũ delegauit, anteꝗ̃ ſubdelegatus procedat proponetur & probabitur recuſationis cauſa coram delegato, bene facit. j̃. c. ij. de materia vide, quod ſcripſi de ap. cum ſpeciali in gl. proprium, & in ſpe. de recuſa. §. ſit autem, in fi.

S V M M A R I V M.

1 *Iuriſdictio iam finita in ſucceſſorem transfundi non poteſt.*

2 *Actionem ſi quis non babeat ipſo iure an per exceptionem infirmetur.*

C A P V.

IVdex. Suſpectus. Id quod dixi. ſ̃. e. inſinuante. & de ap. poſtremo tractat hic Arch. de prælato, qui in cã eccleſiæ ſuæ impetrauit ꝯſanguineũ in iudicẽ, & tenet per præ. decreta. inſinuanic. ꝙ recuſetur [*commiſerit*] dicit Arc. & commiſſio per ſubdelegatũ fuerit acceptata, nã anteꝗ̃ ꝯſentiat, non eſt iudex, vt patet. xxiij. q. vlt. ſæpe recipitur. ergo hoc verbum cũ effectu, ad hoc. j̃. de ꝓcura. is qui. j. reſpon. a ꝯrio illius literæ poſt mandatũ ſuſceptũ [*impugnari*] ex cã ſuſpitionis, de qua prædixi, ſecus enim ſi dicatur delegatũ nõ habuiſſe iuriſdictionẽ. & ſic nec ſubdelegare potuiſſe [*nequibit*] ratio, ꝗa fons iuriſdictionis remanet in delegante, & exercitiũ in ſubdelegato, cũ ſubdelegans nil haberet propriũ. ſed. ſ̃. proxi. §. cũ aũt. iuriſdictio penes demãdantẽ remanet, quã reuocare põt. ff. de iu. iudiciũ. qđ poſſet. dicit Io. mo. ꝙ hoc caſu notificatur recuſatio corã ſubdelegato, & proteſtatur proponẽs, ꝙ paratus eſt illã corã delegato proponere, & petat ſibi ad hoc terminũ aſſignari, q ſi denegatur, appellet. ſi concedatur, proponatur infra terminũ corã delegato, ſed hic dr̃, ꝙ ꝯmiſſio ſubdelegati pp ſuſpitionẽ delegati põt impugnari. ſed impugnabitur per modũ ꝓdictũ ƀm eũ [*probata*] fuit hoc propoſitum pp gl. io. ii. q. vj. ſi quis in quacũq;. vbi no. ꝙ probata recuſatione delegati ſtatim literæ euaneſcunt. Goff. ꝯ in ſumma huius ti. §. itẽ finitur. & de app. ſcdo requiris. inibi tenet probata cã recuſationis delegatũ ſubdelegare poſſe de recuſatoris aſſenſu, & vr̃ intellexiſſe etiã poſt pronunciationẽ, & de hac opinione vide ſatis in Spe. de recuſa. §. fina. in prin. [*pronunciatum*] & hæc ꝓnunciatio eſt interlocutoria ƀm Arc. alle. co. ti. ſignificantibus. de ap. ſua. omnino facit ad quæſtionem de abbate. cui ſcribebatur ſub nomine dignitatis, qui ſtatim poſt recuſationem moritur, an ſubrogatus cognoſcat, & tenet Da. in quæſtione. vj. huius ti.
1 ꝙ non, quia † in ſucceſſorem transfundi non poteſt iuriſdictio iã finita. pro quo facit hæc litera. Bar. Brix. in fi. quæſtionis dominical. lxxiiij. dicit ƀm Tan. ꝙ cognoſcit ſucceſſor, ſi ante. mortẽ nõ fuerat exceptio probata, vel probata ſed nondum lata ſententia, quia ceſſat cauſa recuſationis, intelligit tamen hoc, quãdo recuſatur ratione perſonæ, ac ſi dicat, ſi ratione dignitatis æque ſuſpectus eſſet ſucceſſor, ſicut prędeceſſor. exẽplum, quia eſſet ſuffraganeus, vel ſubditus impetrantis, vt lit. non ꝯteſta. c. ij. vbi vere iam lata ſñia dicebat negocium finitum, & ſic concordabat Dama [*deſieri*] quis tunc de principali cognoſcat, recitat hic Arch. opinionẽ Hoſt de qua dixi. ſ̃. c. ſuſpicionis. & de hoc plene in Spec. in princ. §. hic alle. in prima gl. illius. ſ. recuſatoris ¶ Prima glo. ponit, quid declarat & ſummat. ¶ Quarta glo. obijcit quatuor modis & tribus alle. pro. & dicit hæc per diſtinctionem concordari. ¶ In gl. quarta ibi [*nihil intereſt*] legitur,
2 an ipſo iure quis † actionẽ non habeat, an per exceptionem infirmetur. & idẽ. §. ſi inducit. & ibi [*dolia*] §. i. q i locũ emptoris ſuccedit, his defenſionibus vtitur, qbus venditor eius vti poſſet. & ibi [*an vicium*] vide de præſcrip. ſi diligenti. ſuper gl. pen. & ibi. §. non videor, ſequitur, poſſidere. ſi ab eo, quem ſcirẽ in poſſeſſionẽ & fundũ accipiã. ¶ In gl. quodcũque, ibi [*indicium*] ſoluitur vetante eo, qui iudicare iuſſit. ¶ In gl. i. ibi ibidem. & de appel. cũ ſpeciali. & ibi. §. dubitari. & eo. ti. poſtremo. & ibi verſ. ſed quid ſi is iudex. & ver. ſeq. & in quæſtione dominicali. lxxiiij. & in fi. partes patẽt. ¶ In quarta gl. ibi, dolia. §. i. facit cle. de procur. religioſus. ¶ In gl. intellige. in fi. Idem Io. mona. & reſpicit glo. verbum recuſari, non verbum impugnari, vt ſit ſenſus, ꝙ ſi re integra ſubdelegatum reuocaret, quod poteſt, vt ibi, adhuc recuſari poſſet. Item & ſi ſubdelegatus non recipit ſubdelegationem, hoc dico, quia non intendo id, quod no. Hoſt. in decre. cum ſpeciali. in prin. quod hic reprobat Archid. ſ. ꝙ ſi recuſatio præueniat citationem ſubdelegati etiam in totum dati probata recuſatione annulletur ſubdelegatio. & inducebat. ſ̃. eo. gratum. C. de noua. l. ui. ff. de cel. bo. l. tu. facit. j̃. c. prox. j̃. de procur. is qui, primo reſpon. ſed. c. proxi. vt ẽt dicit Arc. loquitur in reuocatione non in recuſationis propoſitione, & hæc ſunt diuerſa. ¶ In gl. ergo iſta ibi paria per omnia. nec ob. ſ̃. de ver. ſigni. cum olim. ff. de dã. infec. damni. §. Sabini. & quod no. ſ̃. de adult. l. quãuis. i. & in fi. ad idem. ff. de his qui no. inta. athletas. §. calumniator. & §. ſequentibus. & l. non alia. j. reſpon.

S V M M A R I V M.

1 *Papa coniecturis vtitur non cognoſcendo perſonas, & dignitati cõmittit.*

2 *Mors naturalis intelligitur, quando de morte loquimur,*

C A P. VI.

QVamuis. In totum. Non tñ poteſtatem dandi alium iudicẽ ƀm Arc. qui no. hic, quod dicam. j̃. e. is cui. ſuper vl gl. [*reuocetur*] ẽt tacite ƀm Arch. vt ſi ad partis petitionẽ citat, vel procedit, alle. no. per Inn. & Hoſt. ſ̃. de ap. intimaſti. & facit. j̃. de procu. ſi quem. vide, quod dicã. j̃. ca. proxi. [*reaſſumere*] ergo ſi moritur, poſtꝗ̃ vti cępit. cãm non reaſſumet, & no. Io. mo. ſ̃. eo. li. de reſcri. ſtatutũ. in additionibus, ꝙ ſi Ioa. cano. Bon. ſubdelegauit Arc. Bon. noĩe non expſſo, qui vſus iuriſdictione, decedit, conſtat, ꝙ Io. non procedit vt hic, ſed ƀm eũ ẽt ſucceſſor. Arch. non cognoſcet. vt ſic Ioa. nõ continuet in ſucceſſore alterius, quod non continuaret in ſuo, &
1 decre. quoniã. ſ̃. eod. non ob. quæ loquitur in papa † qui coniecturis vtitur, non cognoſcendo perſonas, & dignitati cõmittit, ſed delegatus cognoſcens perſonas potius pſonæ ꝗ̃ dignitati cõmittit. non ob. ff. de offic. procon. meminiſſe. quia hic non cõtemplatur delegans archidiaconatum. all. ff. de condi. & demon. filiofami. hoc dictũ non placet per decre. licet. ſ̃. e. ti. ad idem. j̃. eo. ſi delegatus. i. reſpon. Ibi ẽt ꝗrebat ipſe. Io. mo. quid ſi decanus, cui cõmiſſa erat cauſa, factus ſit eps̃, vel archidiaconus, an ſic tranſlatus cognoſcat. & vr̃, ꝙ non per decre. qm̃ abbas. eo. ti. facit de offic. ordina. paſtoralis. vii. q. i. §. ecce in quibus. ff. pro ſoc. actione. §. publicatione. tenet contrarium, cum iſte non ſit mortuus, vt in decret. quoniã. ſed auctus, alle. de reſcrip. eam te. ff. de vaca. mu. l. prætor. in fi. & licet ceſſat mortuus decanatui, vt in d. §. ecc. nõ

tamen

tamen simpliciter dici potest mortuus. Et quando de morte loquimur, intelligitur de naturali. ff.de do. inter vir.& vxo.cũ hic status.§.si donator.hoc tñ ĩtelligit, qñ existẽs decanus cępit vti iurisdictione,& tũc vrget rõ illius.l.prætor.& pręcipue vbi sic expedit partibus.Si vero partes ex eo grauarẽtur, vt qa trãslatus est ad ecclesiã remotã, putat secus.nam partis grauamen excludit honorẽ iudicandi, facit.j.c.si is cui.& præ.decre.statutum.§.in nullo.Istud vltimum destruit hãc opinionem, qa si sua erat iurisdictio absentia non impediet, vel auferet,& ꝯ partium grauamen prouidere posset subdelegando, pp qđ simplr vr̃ tenenda decret.quoniã [*vsus*] qũo iste vsus dẽt esse legitimus,& legitima citatio, vt perpetuetur iurisdictio,satis per Arc.quod dicã.j.e.cum plures. sup vl. gl.ad fi.¶ Prima gl.ponit quid declaret & summat.¶ In gl.i.ibi,sed nunquid.& Dama,in q.xx.huius ti.& in fi.& ponit dictũ,cuius rationem reddit ibi cum iurisdictio. ¶ In gl.pe.in fi.ſm.Ho. Archi.contra, ꝙ per citationẽ.s. e.granum.de offic.legati.c.fin.& dicit hanc esse opi.Vin. Lan.Gof.imo & Ber in præ.c.licet.all.ẽt.ff.de iud.si quis postea.lxxxi. distinctio. tantis, vnde citatio ponitur pro principio processus,de probatio.quoniam ꝯtra,all. etiã no.per Inn.de app.vt debitus.j.respon.per Ber.de rescriptis.c.i.in vlt.glo.s̃.eo.super quæstionum.§.si vero. ¶ In gl hic patet.vide,qđ satis scripsi in præ.decre.licet. in gl. dicit Host.& in p̃dicta decre.vlt.de offi.leg.in vlti.glo. & quod dicã.j.de præb.si cui.in gl.qñ dicatur,pro gl. facit. j.e.cum plures.§.j. vbi sufficit inchoasse hic, & j.c.proximo sufficit vti.vel ꝙ res non sit integra,& in pręc. decre. si cui.& cũ perpetuare iurisdictionem ,& inducere litis pendentiã sint diuersa, graue est, citationem sic in primo,sicut in scđo requiri,vt in cle.vt li.penden.c.j. ¶ In gl.vlt.in fi.& addam quod hic dicit Ioan.monacus.

SVMMARIVM.

1 *Voluntas præsumitur durare,nisi probetur mutata.*
2 *Iudex,qui est in ortis,quandoque abesse dicitur.*

CAP. VII.

SI delegatus. [*Super*] per hęc verba eo.subdelegante exẽpto.l.mortuo.concor.s̃. eo. vno delegatorũ [*reuocandas*]& si tunc addit,ꝙ non intẽdit iurisdictionẽ reuocare per processum, quẽ in cã faceret, si demum procedat, non intelligitur reuocasse, ex eo delegatus & subdelegatus protestationi consenserũt ſm Arc.alle.no.per Inn.de spon.veniens.ij.ff.nau. cau. sta.l. fi.§.itẽ si prædixerit.facit.j.de procu.si quẽ.alle.ad hanc partem ꝑ protestatione.xi.q.iij.saluo.vij. q.j. pontifices s̃.de ele cumana.ff.qui.mo pign.vel hypo.sol.si debitor. §.si in venditione.ff.ad Silla.hæres.ff.de acq.hæ.pro hærede.& 1 † voluntas p̃sumitur durare,nisi probetur mutata. ff.de probat.cum qui.ff.de lega.ij.Lucius.s̃. quod metus cã.c.j.xxj.q.x. Lothari⁹,nisi se pęnitere dicat expsse. ff. de le.iij.si quis in prin.dicebat primo,ꝙ cũ protestatio nõ fulciret iusto metu vel rationabili cã retenta cõi intelligentia verbi,videatur per actũ ꝯriũ ab illa recessum, & sic iurisdictionẽ reuocasse,ar.ff.de ꝯsti.cũ.M.§.j.ff. locati.cum plures.§ locatio.Secus si iusta cã roboraret protestationẽ per decret. prædictam primam,qđ me.cã. alle. quod no.Host.de sponsa.tua nos,tenet tñ, qđ prius dixi [*integra*]hic dicitur multis modis,vt dixi.s̃.eo.li.de elect. vbi periculũ. §.si vero[*ad eum*]si remotus esset,vide qđ dicã.j.eo.si is cui.super ver.contingat[*quicquid*] aliud si cõmisisset totũ reseruata sibi litis contestatione, vel testiũ examinatione,si aũt ab illis actibus appelletur, ad eum appellabitur.Sed si post illos actus nõ sumpta cã per subdelegatũ ab eo appellari ꝯtingat,appellari dẽt ad papã p inde,ac si illos actus cũ oĩbus,quę recesserunt delegatus exercuisset.& postea totũ residuũ ꝯmisisset. ratio huius paret ex hac decret. quia primo casu aliquid de iurisdictione habebat ipse subdelegans tpe appellationis. sed ĩ scđo nihil,ꝙ in eadem litis instantia quandoque appelletur subdelegans,qñq; primus delegans,paret.j.eo. si is cui.& quod ibi no.in gl.penul.in prin.ad primũ mirabile, quod hoc casu non põt ad Papam appelari omisso vnico medio, cũ aſs ad ipsum appellet omissis multis medijs,nec hic aliquid dicitur de clausula appellatione remota,vide,qđ dixi in decre.super quæstionum,§.porro.s̃.e.super gl. maxime.habeo a dño meo dño episcopo Cumano nunc auditore contradictarum, ꝙ cancellaria nõ dat iudices appellãti ad Papã a subdelegato delegati papæ dato non in totum,nisi in casibus.j.eod.si is cui.& c.si a subdelegato[*debis*]si tñ fuit appellatũ, valet processus ſm Arc.all.quę no.Inn.de re iu.cũ Bertold⁹. vt ibi dixi super ver.ad nos. secus si ad alium appellatur omisso medio,alle.quæ no.ipse & Host.de præben. referente.sed falsum est,ꝙ Inn.& Host.hoc ibi no.& Ber.ꝯriũ no.in decre.dilecti.in gl.vlt.de ap.ij. & vide, quod ibi dixi,ẽt si fortificat.videbatur enim, ꝙ si non reuocauit ante sñiam,iam post sñiam desinat iudex esse. Itẽ si reseruauit executionẽ,cũ appellans non petat executionem,sed retractationem sñiæ,ꝙ ad ipsum appellari nõ debeat,sed ex potestate reuocandi,quã tenuit executionẽ sñiæ ad se reuocare posset.Itẽ sicut exequi posset, sic retractare per appellationis remediũ, sic iudex ap. datus ad informandum confirmat,& econtra,de app.oblatę. ad si ¶ Prima gl.summat & dicit,qđ approbet. ¶ Glo.reprobatur.ponit ꝯriã opinionem Inn.& rationem, qua mouebatur,& ei respondet.¶ Gl.penultima quærit, arguit pro,& contra solui. Vltima gl.ostẽdit duas opiniones reprobatas.¶ In gl.reprobatur.ibi,si quãdo quis vxori.vide de priuile.in his.super vlt.gl.¶ In gl.pen.ibi, ambiguitatem,vide & prædi.c.si gratiose.super prima gl.& ibi.l.4.vide in c.decret.in gl.expirante.¶ In glo.j ibi hæc decre.Et primo ponit primum dictum cum sua determinatione ibi dũ tamen. secundo ſm ibidẽ cũ cãę redditione.ibi nam talis.tertio tertium ibi ad eum, vbi tria coniungit,quæ in fine fortificat ibi.etiam si. ¶ In glo.3. ibi[*conuertatur*]per hunc modum ergo si in rebus humanis est,non abest, res enim,quæ in rebus humanis est, potest abesse,sed res,quæ in rebus humanis non est, nõ potest non abesse. Ponderatur enim diuersus modus abessendi,vt no.ff.de procu.l.præsen.quod hic no. Arch. 2 dicens,ꝙ † quandoque dr̃ abesse iudex,qui est in ortis. ii. q.vi.biduum.§.cęterum.qñq; qui in vrbe non est. ff. de dã.infec.l.4.§.abesse.qñque qui non est in loco,quo petitur.ff.de ver.signi.absentem.Sed econtra,qñque qui in ortis est,vel in vrbe, vel in continentibus ædificijs dicitur præsens,vt in præ.l.præsens.& l.sequẽ.quod intelligit Lau.quo ad hoc,vt ipse debeat satisdare.ff.iu.sol.si ad defendendum.alias procu. satisdabit. instit.de satis.si autẽ. & §.si vero.¶ In gl.penul.in fi.arguit Arc.sed non applicat ad intellectum horũ,vide,quod dixi in c.si gratiose. gl.dubitari,& faciunt ad no.per Cy.C.communia de lega.super.l.fina.§.i.¶ In vltima glo.ibi in glo.ij. & in Specu.de appella.§.nunc tractemus. versicu.sed quid si delegatus.& versi.sequenti.

SVMMARIVM.

1 *Delegatio fit alternatiuè, & sic compromissum.*
2 *Res iudicata non præiudicat etiam in causa spirituali.*
3 *Pater si mandauit tutores filiorum consilio matris tutelam gerere, sequantur consilium,si est salubre,alias non.*
4 *Vsus elicitus dicitur abusus.*

CAP. XIII.

1 CVm plures. Fit ergo delegatio alternatiue sic,& compromissum.ff.de arb.Itẽ si vnus.§. idẽ Papinianus[*executores*]vel conseruatores.s̃.ca.ij. [*quilibet*]qui primo fuit requisitus facta sibi copia iurisdictionis[*intromittere*]ꝙ si faciant, non tenebit processus ſm Arc.nisi in casibus statim exceptis, etiam si primus vellet ratum habere,alleg.ad hoc vltimum nota.ix.q ii. c.i.ad primum inducit istud,nisi quod sequitur, ꝙ alias ſm eũ nõ bñ reciperet,ĩducit verbũ neqbũt, qđ ꝑcedit Ioan.And.super vj.Decre.

& in-

& includit omnem potentiã.ſ.e.iudex.ĩ. de procur. qui
gñaliter.in fi.& c.ſi duo.ĩ. ſpon.& c.ꝙuis.in princ. ĩ. de
præben. ſi clericus.ĩ.reſpon.de hæ.ingſitores.non obſt.ꝙ
collegę habent iuriſdictionẽ habitu,pp qđ vr̃ neceſſaria
exceptio,nã,vt ipſe dicit,illa iuriſdictio ita ẽ ligata , poſt
quã vnus inchoauit,ꝙ non tenet aliorum proceſſus,ni
ſi in caſibus exceptis.Inducit,quod no.ſ.eo.prudentiã.in
gl.ad hanc & per Inn.in gl.duo bene habent,ad hoc de
reſcrip.paſtoralis.in fi.ff.de off.conſulis.l.i. vbi cęptũ per
vnum ꝯſulem,alter non exequitur,niſi ea cauſa.& Odo
fre.illud intelligit ẽt in contentioſa iuriſdictione,alle.ẽt
qđ ſm eũ dicã.ĩ.e.ſi is cui.ſuper ver.nõ poteſt. dici autẽ,
ꝙ in caſibus hic exceptis iuriſdictio inefficax efficitur ef
ficax apud collegam,ſicut in ſimili.ſ.de ap.cum ceſſan-
te [*infirmitate*] xviij. di.penienti.ĩ.de cle.non reſi.c.i.Arc.
[*iuſta cauſa*]exempla.ff.ſi quis cau.l.ii.§.i.& l.iiii.ff. ex qb.
cau.ma. itẽ ff.de re iu.contra pupillũ.§.is qui.ſ.de ap ex
parte.ĩ.de procur.ꝙuis.& c.ſi duo.ĩ.de ſen.exc.venerabili
bus.§.idẽ.Arc.[*impediti*]putat Arc.ꝙ ſi is, qui ĩchoauit,
infirmus,vel impeditus eſt,tñ ſi collega procedit,priuſq̃
id conſtet,& poſtea conſtet,valet proceſſus.licet non de
buerit procedere,all.8.di.veritate.& quod no.Inn.de ap.
2 dilectis.in gl. fi. Et ꝙ † in cauſa ſpũali ẽt res iudicata nõ
ꝑiudicat veritati,vt no.xxxv.q.ix.§.his ita.ad ꝯtrium alle.
ĩ.de hæreti.cũ ſm.in fi.& opi.Hoſt.vide,quod dixi e. tit.
prudentiam.ſ.gl.ij.diſtingue vt in mercu.quã poſui ſup
regula,cum qui certus.ĩ.de reg iur.Dicit aũt.ꝙ de impe
dimento inchoantis poterit conſtare per ipſius literas.
ff.de procu.ſi procuratorẽ abſentem.ſicut probatur de
legato per literas cõmittentis. itẽ per alias literas puta
epi iul.xix.q.ii.quæ ſunt.de cle.pere.tuę.vel per literas ca
pituli.de ele.cũ inter.N.vel aliorũ prælatorũ,de maio.&
obe.cum in eccleſijs. de dolo & ꝯtu. veritatis. Dicit etiã
Arc.ꝙ ſi is,qui inchoauit,longe abeſt a loco,in quo pro
ceſſus,vel executio fieri debet,collega poterit , qđ immi-
net,expedire,alle.ĩ.de teſt.c.ii.alias ſi de beneficio tracta-
retur,ex mora poſſet illi præiudiciũ generari.ĩ. de cõceſ.
præben.quia cũctis.ĩ.ne ſede vacan c.i.ſ.de ele. cũ inter
vniuerſas.facit.ĩ.c.proxi.in fi.facit,quod dixi.ſ.eo.ſi ꝯ.ſu-
per.iij.gl.malitioſe.itẽ ſilentẽ vel negligentẽ ſm Arch.
alle.xxvij.q.i.ſi homo.ĩ.de ap.ab eo.xviij.q.ii.dudum.di-
cit ẽt,ꝙ præſumit malitiam,qñ nõ apparet iuſta cã , ad
hoc.ii.q.vii.ſicut inquit.ver admonemus.& quod no.e.
quæſtione,metropolitanũ[*perpetuata*]per inhibitionẽ ,
vel aliũ legitimũ modũ,quę poſſit facere.A t.[*delegatis*]
executores includit,qui delegatam habent,vt no.in ca.
proxi.perpetuata intelligitur quo ad caſus exceptos ĩ.§.
proxi.alias occupatio vnius excludit alios,vt ibi ſm Io.
mona.[*eo caſu*]hæc litera ſic reſtricta non reſiſtit ſolu-
tioni dñi Hug.Vercel.qui tenuit,ꝙ ſi delegato , qui pro-
ceſſit in cã,delegans adiũgit ſm.& mortuus, anteq̃ ſedes
procedat cum primo,ipſius ſecũdi iuriſdictio eſt extin-
cta,& ſolus primus procedet,hic enim a principio oẽs
erant iudices,& poterant ſimul & diuiſim procedere, il
lã ergo iuriſdictionem commixtam quiſque ipſum pp
mixturã perpetuat collegis ẽx vi clauſulæ,ex qua clauſu
la perpetuatio procedit,ꝙ illo impedito alter ſolus aſſu
mit,ꝙ non eſt in terminis prędictis,quia iuriſdictio ad-
iũcti,quæ non erat,perpetuari non poterat,de ſpon.im-
pu.ad diſſoluendũ.cũ concor.Sed adoptiuus meus am-
plians hanc quæſtionem ẽt in adiuncto iudici ordina-
rio ſolutionẽ Hug.ad adiunctũ delegato intellexit verã,
qñ reſcriptum adiũctionis nõ erat præſentatum delega-
to,vel ſaltẽ ſibi inſinuatum per adiunctum tpe mortis
Papæ. Altero enim horum interueniente putauit neu
trũ poſſe procedere adiunctũ.nõ pp mortẽ,primũ nõ ,
quia talis præſentatio,vel inſinuatio afficit ipſius iuriſdi
ctionẽ.ne deinceps ſolus poſſit.a ſimili decret.ſi capitu-
lo.ĩ.de ꝯcet.præben.ponẽdo,ꝙ lrę adiũctionis valebant
ex pſona adiuncti & impetrantis & earũ forma,ꝙ dico
pp decr.corã.ſ.e.ſm lecturã, ſi aſſiſterem Papæ volenti
conſtitutiones facere,ſuaderem,ꝙ ſtatueret adiunctio-

nes,quæ fiunt proceſſibus ordinariorum vel delegatorũ
ipſius vel alterius per proceſſus illos,quibus adiungũtur
intelligi perpetuatas,vel non expirare per mortem adiũ
ctũ dantis , & iterum ſuadeo cancellariæ talibus literis
adiungi,ꝙ a data literarum cenſeatur iuriſdictio perpe
tuata,ſicut hodie in conſeruatorijs obſeruatur , vt ſic fi-
nis illius.c.trahatur ẽt ad collegas adiũctos monet ęqui
tas rõnũ,quas ad hanc partem.ſ.ꝙ vterque procedat di-
ſputantes inducunt.itẽ quia fit adiũctio ſuper perpetua
to.itẽ quia & id diceremus,ſi a principio papa cõmiſiſ-
ſet cãm per decanũ audiendã ſed poſt concluſionẽ per
eũ & archidiaconũ,vel per ſolum Arch.finiendã.Et ex
quo de adiunctis loq cępimus,ſciendũ,ꝙ la.Bon cano.
diſputauit hunc caſum delegato , qui proceſſerat in cã
adiũcti,ſunt qui requirunt eum , vt ad certum locũ cũ
eis ꝯueniat proceſſurus ipſe reſiſtit, procedi volens in lo
co,in quo inchoauit,allegans.l.vbi.ff.de iu.facit de foro
ꝯpe.c.penul.ſoluit,ꝙ ſi in reſcripto non eſt clauſula,ꝙ ſi
non omnes,duo ſine tertio nihil poſſunt.ſi vero eſt clau
ſula ſi requirunt, vt conueniat certo loco cum eis pro-
ceſſurus,ſi dicit,ſe nolle illuc venire,alij procedent.ſ.eo.
prudentiã.§.adijcimus.non obſt.l.vbi.quia illud,vbi nõ
deſignat determinatũ locũ ſed iudicẽ, vt ibi no. Si vero
locum & terminũ ſtatuunt partibus,ad quid requirunt
illũ tertiũ,non valet,quod agunt.ſ.e.cãm matrimonij.
& vide,quod no.ſ.eo.cum cã.in i.glo.& circa diſcordiã
loci vide , quod ibi dixi ſuper ver.inconſulto. ad oẽs fa-
cit.ff.de ſer vr.præ.vna eſt via.C.de du.re.l.vlti.Ioan.mo.
¶ Prima gl.dicit,quid declaret.Secunda diſtinguit inter
formas,ponit,& probat opin.contrariam,& reſpondet.
¶ Gl pe.ponit vnã differentiã ad procu.& duas ꝯueniẽ-
tias.¶ VIi.gl.ſoluit quæſtionem,quã ſolutionẽ multipli
citer probat.ponit opinionẽ ꝯtriã,quã reprobat. ¶ In gl.
ii.ibi.§.Papinianus.alias eſt.l.i.& incipit. pater tutelã . Si
3 pater † mandauit tutores filiorum conſilio matris tute-
lã gerere,ſequuntur conſilium,ſi eſt ſalubre, alias nõ. &
ibi.hæredes.§.fi.vide de reſcrip.cum dilecto.ſuper quarta
gl.& ibi.cũ pater.§.pe.vide in regula ĩ alternatiuis.& ibi.
§.mihi Romæ. ſi ſtipulor dare mihi Romæ. vel Titio
Epheſi,dãs Titio Epheſi etiam a mea obligatione libera
tur.habebat enim electionem loci.¶ In gl.ſi cui.ibi pluri
bus,vide in c.non iniuſte.ſuper tertia gl. & ibi duobus,
alias ſi duobus.& vide de procu.petiuo,ſuper glo.i.& ibi
decreto.in fi.prius.§ eſt.& vide de procu.petiuo.ſup pri
ma gl.¶ In gl.vlt.ibi.cũ filius.in fi.interpellatio facta an
te diẽ nõ cõſtituit quẽ moroſum,vnus per illã de natu-
rali interitu non tenetur,& ibi . multũ,ꝯditio in facto,
vel in iure cõſiſtat,oportet illã venire ad hoc vt hæredi
tas poſſit adiri.Sed differunt,quia primã euenire nõ ſuf
ficit,ſi id hæs ignoret,ſecus in ſcđa , vt ſi ſe filiumfa.æſti-
mat qui pr̃ eſt,vel ignorat teſtamenti tabulas apertas.&
ibi ſub ꝯditione ſequitur debitũ per errorẽ ſolutũ pẽdẽ
te ꝯditione repetit.¶ In gl.i.in fi.& tria ſunt dicta,& par
tes parent.¶ In gl.iii.in fi.vel ſi dicatur,ꝙ altera alterã nõ
expectat,vel non requirat.¶ In v.gl.in fi.& vide ꝯcor.ſu
per ver.de iure.¶ In gl.ecce,in fi.vt no.ſ.qm̃ abbas. i gl.
ij.& c,corã.in gl.pe ¶ In glo.pe.ibi ſubdelegatũ daret.ſa
tis puto,ꝙ ſi collega,cui pp impedimentũ inchoantis
competebat iuriſdictio, præueniat talẽ ſubdelegatũ in
proceſſu,ipſe proſequetur,vt ſicut ipſe ſubdelegatus re-
integra reaſſumit,ſic & collega hoc caſu,primũ patet.ſ.
e.ꝙuis.nec eſt eadẽ ratio in procuratore , qui per conte
ſtationẽ factus eſt dñs inſtantiæ,ꝙ non eſt in iudice.ſu
per quo vide,quod ſcripſi de ap.cũ cã.ſuper.glo.pe.¶ In
gl.vlt.in prin.facit,quod no.in Spe.de cita.§.ibi.ver.ſed
pone.Papa,ver.dicit Gui.pronunciatũ propter Papam
ꝙ ille,cui mandatur,ꝙ Titiũ moneat,vt ĩ x.dies dimit
tat beneficium.als citet illum ad curiam,ſi ſimul mo-
neat,& citet,non valet citatio.& facit, quod no. in cle
de ſta.mo.accedẽtes.in gl.pe.& fi.qđ dixi.ſ c.lib.de elec.
ꝯmula.i.rñ,& faciunt hic ad formã illã moneatis , & ſi
neceſſe fuerit ꝑ cẽſurã &c.ibi Hoſt.ꝑ quo fortiter facit
ſ.eo.

s.c. venerabili.in fi.ad quod difficile respōdetur. & vide q ibi dixi.& ibi.§.e.licet.sed ipse idē no.ōtriū.§.de exce. olim.& ibi non est verum.concor. Arc.§.eo.quis. vbi di cit,q si de vsu loquamur,vsus debet esse legitimus.Indu cit Augu.dicentem,q vti est id,quod in vsum venerit, re ferre ad id,quo fruendum est.& ōm eum vti est ea, quæ sunt ad finem ordinata,in finē referre.Inducit ēt Papiā, qui dicit,q vti est in vsum venerit,ad id obtinendum,

4 q recte amas referre.Itē ↑ illicit⁹ vsus dicitur abusus ōm eum,& non sic iuuat.lxxiiij.di.vbi ista.xi.q.iii.priuilegiū. xxv.q.ij.§.his.& c.seq.& q abusus fuit vtendi,alle.§.e. li. de elec.generali.cū si.Si de citatione loquamur. dēt esse legitima a legitimo tpe facta & nō feriato,alias nō tenet, nec citatū arctat.de ele.bonæ.ii.in fi.& q per talē citatio nē nō perpetuetur iurisdictio,alle.ij.q.vj. nominata ibi. legibus vocatis.& ibi de hoc ēt satis per Arc.v.q.ii.c.i.& iii.de fo.cōpe.proposuisti.ff.de collu. detc.cum non in iusto.ff.de vsur.l.mora. C. de sta.defunct.si pater. Et ōm quodā citatio debet esse peremptoria,arg.xxiiii.q.iii. de illicita.q Vin.non placet,nec Arch.& vide,qd dixi in p. c.proposuisti.sup verbo legitimē.Itē Arc. inducit ō Ho stien. q īordinabiliter actis nil potest ordinabiliter agi, de accu. qualiter.j.& cum iurisdictio de se sit recta,non potest super nō recto firmari.i.q.i.cum Paulus.& c.prin cipatus.imo potius corruere debet,arg.C.de fer.a nullo.

S V M M A R I V M.

1 *Conseruatoria priuilegij licet pereat, non per hoc priuilegium est inutile.*

2 *Faciendum facilius impeditur,quam tollatur.*

CAP. IX.

SI super. [*Apostolica sedes*]Idem si a lega to,cū sit eadem ratio ōm Ar chi.alle.de cōsti.translato.alle. pro simili,qd legit & no.de of.le.c.fi.[*Aequum*]no. pro æq tate,de hoc §.de transac.c.fin.[*effectu*]no. pro eo quod ↑

1 Arc.dicā j.c.fi.§.officium.super prima gl.licet enim ↑ pe reat conseruatoria priuilegii,non per hoc priuilegium inutile,nec ipsius effectus impeditur, imo pōderata ip sius forma ex ipso agi potest & excipi,vt ibi dixi, vbi po sui,qd hic dixit Io. mo. ¶Prima gl. ponit summā & qd declaret. ¶Scda gl. soluit ōriū & remittit.¶Quarta glo. alle.ōcor.obiicit & soluit.¶In gl.i.in fi.& ponit dictum, qd primo probat per regulā.scdo per euitationē absurdi tatis.¶In gl.ij.ibi.si cui.idem Io.mo.& Arch.qui allegāt

2 ↑facilius impediri faciendum,q tolli iam factum xv q. j.§.vlti.de nutriur.quēadmodum.¶In gl.ad idem ibi,col Ii.debeat,in auth.de re.ecc.non alie.§.quia vero verilimi le.col.ii.Io.mo.ad idē.C.ad velle.antiquæ.ii.ēt.ff.de test. mil.l.eius militis.§.i. vbi testamentū impfectū rūpit pri mū,si valebit iure militari tātum, fecus si iure cōmuni.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatus fingitur ciuiliter mortuus.*

2 *Successor cognoscit,quando scribitur dignitati,etiam si prædecessori, qui erat tempore datæ, rescriptum non fuerit præsentatum.*

CAP. X.

1 SI is cui. [*Licet*]pro quāuis↑[*excōicari*]&
2 tūc fingitur ciuiliter ↑ mortu⁹. xi.q.iii §.euidēter. 24.q.3.certū. Arch.& facit hæc litera ad no.§.e.licet,& §.eo.lib.de off. vi ca.Romana.in 4.gl.scz excōicatio delegantis nō impe diat processum delegati [*comburgat*]& absente no. Arc.§. de rescri.statutū.§.in nullo.quod ad eum appellabitur, sed partes non habebūt necesse ipsum adire , sed primū delegantem.& iti decre.nonnulli.de rescri.dixit hāc suisse additionē Inn.tu dic,q poterit subdelegare , ita q ipse idē adibitur.si esset notabilis distantia.puto per hanc de cre.q appellari posset ad primū delegantē.simile quod de processu dixi.§.eo.si 5.super.iii.gl.[*ad sedem*]ipsam vo lumus appellari,qd est i fi.[*præiudicari*]no.ius cōe immu tari pp præiudicium, quod verisimiliter litigantibus im minet.j.de re iu.abbate.ad fi.loa.mo.[*litigantibus*] qui ex

alieno facto grauari nō debent,ad hoc.i.q.4. placuit. & c.iudei.xxiii.q.4.si quis.i.& c.forte.& c.nimium.in fi.Ar chi.¶Prima gl.dicit quid declaret & summat. ¶Penul. glo.primo arguit a ōrio.scdo quæstionē soluit & ponit opi.ōriam.tertio arguit ad aliā qstionē.¶In gl.pe.ibi.qui autē.alias qd autē.& vide.§.de cā pos.cum dilectus. sup i.gl.& ibi.ptor.vide de rescrip.c.fi.super gl.pe.¶In gl.i.in fi.quæ cum per.§.cōiungi debuisset,& ponit hic dictū, cuius cām interserit ibi.ne absolutionē.¶In gl.ibi[*dubitatio*]quo ad ōm membrum.& in fi. quod ibi dixi post

2 Host.super.i.gl.hic ponit Arch.q ↑ qñ scribitur digni tati,successor cognoscit,ēt si prædecessori,q erat tpe da tæ,rescriptum nō fuerit pñtatum.¶In gl.pe.ibi[*probabile dubium*]Idē si dubitatur,an subdelegauerit totum , vel partē,& stat per iudicē,vel aduersarium,q certificari nō pōt,& ibi[*non debet*]Item Arc.& ibi[*non puto*]Idem Guil. na.de ap.consuluit.ii.in appellatione iudiciali,inducēs, q apostoli debent esse certi & determinati.ii.q.vj.§. for ma.In extraiudiciali tenet contrarium, cum illa sit pro uocatio ad cautam,de app.cum sit,Ia.de Deo. lib.i.q.18. mouet dubiū,sed non soluit , plenius dicam in mercu. quam vide super regula in alternatiuis.j.de regu.iur.

ADDITIO.

a ¶Mortuus. Adde hic,quod notat Ind.in.c.grauem.de sent.excom.Bart. in.l.Barbarius.ff.de officio præto.

S V M M A R I V M.

1 *Arbiter quot modis accipiatur.*

2 *Iudex cum recusatur,infra triduum eliguntur arbitri.*

CAP. XI.

AB arbitris. Isti non possunt esse lay ci ōm Archi. de hoc vi

1 de.j.de ap.legitima in 4.gl.Itē ↑ nomen⁴ arbi
a tri est æquiuocum. nā qnq; accipitur p de lega.ff.qui satisd.cog.ab arbitro,& l.seq.ad idē.C.de ap.si appellationem,qñque pro quasi delegato.C. de iu.aper tissimi.vt ibi no.aliquando accipitur pro arbitro,qui adi tur nuda voluntate concertantium,sic sumitur.j. de ar. bi.ff.& C.eo.ti.& ab his non appellatur,vt in vlt.gl aliqñ ponitur pro reuelatore consiliorum.Salustius.Procul ar bitris oibus remotis.Item in Hier.contra Vigilantium. 3.dist.Item arbiter qñque sumitur pro dispensatore , vel moderatore.C.man.in rē mandata. qñque pro iudice. C.de postu l.quisquis.in princ. & de hoc.ff.de arbit.l.pe. [*causa*]vide quod no.j.de ap.legitima.in gl.ii.de quo hic Arch.dicens,quod ibi dicā[*cognoscant*]hic ponit Arc.gl. Gof.quā posui.§.e.suspitionis.super ver. oia.ponit ēt, qd no.§.de exce.c.i.in fi.ante gl.de iudice recusato an rñde re teneatur[*ambigitur*] & si nō sit dubium apud peritos, est tñ apud iudices imperitos,de quo hic Arch.Et vide, quod dixi de rescri. pastoralis, super principio primę gl. a partibus,ergo non a iudicibus,eorum enim nō inter est,sed litigantium[*appellandum*]si duo sunt arbitri,& al ter defert appellationi,alter non defert,dicā.j.de ap.legi tima.super vlt.gl.¶ Pria gl.ponit quid approbet & sum mat.¶Scda rōnē reddit.¶ Vltima obiicit & soluit,casū addit,solutionem per simile fortificat.¶In vlt.gl.ibi.l.vl

2 tima.ibi↑cum iudex recusatur infra triduum eliguntur arbitri.& ibi[*generaliter*]vide de ap.constitutis.i.super vl ti.gl.¶In gl.i.ibi tertiæ gl.& Vin.de ap.cū spāli.¶In glo. ii.in fi.in auth.de consul.ad fi.col.4.¶In gl.vlti. ibi [*non appellatur*]supplicari tñ potest.§.de arb.non fine. & no.ii. q.vi.§.q de arbitris.in fi.pe.gl.Arc.& in fi.facit.ff.si qs ca. l.fi.coniuncta cum.l.procurator qui pro euictione.ff.de procur.& quod no.& dixi de immu.ec.aduersus,in glo. pe.& quod no.ff.de min.cum mandato.versic.si autem. & facit eod titu.quod si minor.ad fi.versicu. sed partus. ad idem ff.depo.l.i.§.ii.& iii.& C.de calumn.l.ii. in fine. cum concor.vlti.glo.ff.de dam.infec.cum postulassem. §.fina.facit.ff.de inofficio.testa.aduersus §.i.ff.de postul. l.fina.iii.q.vii.§.tria.versi.si contra patrem.ff.de const.pe cu.id qd.de bonis lib.qui cū maior.§.si liberus.& §.seq.

cum concor.gl.C.de admi.tuto.cum quadam. facit. ∫. de elec.c.pen.§.porro.& vide suffragium.∫.de regulis iuris.qui ex timore.

ADDITIO.

a ¶Nomen arbitri.nota.hic,quod arbiter accipitur quinque modis,quo modo autem differant arbiter & arbitrator,nota.Inno.in c.quintauallis.circa medium,in versic.item no.differentiam,de iureiur.& Bal. in marga.arbiter.ver.vi.

SVMMARIVM.

1 *Papa si mandat executori,ꝙ quibusdam spoliatis per imperatorē faciat prouidere,sicut melius sibi videtur expedire,non poterit subdelegare,nisi prius taxet prouisionem.*

2 *Subdelegatus etiam delegati principis habens etiam ad hoc speciale mandatum non subdelegat.*

3 *Sacerdos simplex ex demandatione episcopi nō potest ea,quæ sunt episcopalis ordinis.*

CAP. XII.

Is cui. [*Alii*] qui sit habilis ſm formā decre.statutū.∫.eod.li. de rescri. [*committere*] & si cōmisit,donec reuocet,de executore suo,si modū excedit,ad eū appel labitur,ſm Arc.de hoc ī Spe.de ap.§.nunc tractemus, ver.sed ad quem.[*industria*] non opera tantum,vt in præ. casū,bene ergo dixerat Io.de Deo [*vel.*] j.q.xxix.ꝙ si papa expressā cā remotionis cōmittat dele.ꝙ si est ita,illū remoueat, & ecclesiæ, vel officio prouideat de persona idonea,delegatus subdelegare poterit primā partē ꝓmissionis,quæ iudicialis.sed nō secūdam pp rōnē hic expsiā.

1 Eadē rōne idē fo.vel 3.q.3. tenuit,ꝙ si papa ſ mādat executori,ꝙ qbusdā spoliatis per imperatorē faciat ꝓuideri,sicut sibi melius videbitur expedire,non poterit subdelegare,nisi prius taxet prouisionē & oē id, quod cadit in arbitrio,in quo industria est electa ex forma mādati.[*In arbitrando*] postea vero executionē ꝓmittere poterit [*non poterit*] ꝙ si fecerit,omnis processus per subdelegatū habitus ipso iure nullus est ſm Arc. & si ad īstitutionē & collationē pbendæ fit processum,all.iura vulgaria.at si clerici.& similia,optime facit.∫.e.venerabili. ¶Prima gl.tria dicit,vnde sumpta,quid declaret & summat.¶Vltima gl.all.vnā concor & per illam & istā quæstionem soluit,ad quā solutionē adducit decē decr.& duas leges. ¶In gl.vlt.ibi.§.hoc iure vtimur,in prouincijs præsides tutores dant,vel magistratus de ipsorum mandato, si facultates pupilli ampla non sint. ¶In gl.ibi.§.si autē.& approbat,quod ibi dixit Pet.de san.& reprobat,qd ibi dixit Inn.ī gl.si.qui distinxit,an dicatur,prouideas,vel exequaris,& tunc non committit,an prouideri facias, vel cōpellas,& tunc committit,& in fi.& per hoc patet diuisio,quia sunt duæ partes,& secda facit tria. ¶In tertia gl.quæ fuit additio.in fi.& hoc eſt,qd dixit Io.mo.ita fernari in forma pauperū.¶In gl.vlt.ibi [*subdelegatus*] nō dicit subdelegatus,& ibi [*credo quod sic*] Arch.residens huic

2 gl.∫.e.quis dicit,quicquid alij somnient,tenendū,ꝙ ſub delegatus ē delegati principis habens etiā ad hoc spāle mandatū,non subdelegat per decr.cū cām.de app. alle. opinionē Io.Vin.Gof.Bar.& Host.∫.e.super quæstionū. §.porro.in j.gl. Ad contraria dicit rūdendum, vt in Spe. ti.j.§.ij.ver.sed nunq̄ subdelegatus,sed pro gl.facit,qd ibi no.in ver.præ.nescio quare sic loquitur,ꝗ gl.ista nō dicat ꝓtium,quæ de subdelegato non loquitur,sed de primo delegato,& sic non erit iri in infinitū. Sed ꝓ gl.bene facit,quod no.in Spe.in præ.ver.sed nunquid, ante medīū.licē cū de solo delegato principis scriptū sit in iure subdelegato,eo.ti.super quæstionum.& c.fi.de ap. cum cām.C.de iu.a iudice.ergo per alium nō attentetur, & sufficiat sic esse scriptū.6.q.8.scriptū,nec priuata dispositio delegantis pōt gnalem constitutionē legis,vel canonis immutare,de test.requisitis.& c.tua.ff.de le.j.l.nemo nec patronus facere pt,quin ecclesia subsit epo.x.q.j. sic quidā.vnde cū hoc sit spāle priuilegiū delegati pricipis, ad ꝯsequentiā nō trahatur,de reg.iur.priuilegiū.cū con-

3 cor.Itē simplex sacerdos ex demandatione epi nō pōt ea,quę sunt epalis ordinis,de conse.ecc.vel alta.aqua.Itē, video.prās data arbitris,vt tertium eligant,non valet. ∫. de arbit innotuit.nec est verū,ꝙ idē sit eligere p alium, qd per se ∫.e.li.de ele.si compromissarius.ij.resp. soluebātūc ꝯriū,vt in gl.ad qd facit,quod no.C. de iu.a iudice. scp ideo nō subdelegat,qa iudicādi officiū ē necessariū, sed hic nō est tale,ex quo delegans sibi dedit subdelegādi licentiā. Ad ꝯria ēt rūdetur, ꝙ loquūtur de ptāte iuris. cōis,sed solutio pcedat ex pt̄ate tradita p delegantē,pro qua solutione & ꝓgl.facit cōis ꝯsuetudo, q̄a videmus, legatos & ordinarios scribere cū clausula,per te,vel aliū. Sed vr̄ aliquibus,ꝙ tunc dicere debeat,ꝙ illū delegat ex nunc,cui ille cōmittet,& tunc valet,quia delegatus medius nō facit gradum,sed ſm hoc daret delegatū incertum contra decre.ad hoc.∫.de rescrip.& ibi no. in gl. ij. pp qd non placet Ia.de Ra.variauit q̄nque pro, q̄nque ꝯ.Pet.de Bel.præcise tenet,ꝙ non possit,all.ff.de test.qui in potestate.Est enim actus,qui exercetur per ministrū, sicut nec actus testandi,cum ius dicere sit publici iuris, sicut testari.me parum vrget hæc ratio, quæ procederet in delegato principis & in ordinario . Item tollitur per decre.vlt.∫.de re iud.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio congrue fit,vbi inquisitus notus est.*

2 *Citatus semel qui non excepit de loco non idoneo,an si iterato citetur,possit excipere.*

CAP. XIII.

1 Statuimus. [*Certo loco*] † Inquisitio congrue fit,vbi inquisitus notus est.∫.de ele.postq.& c.scriptum. cū ꝯcor.[*inquisitio*] an talis cōmittere possit.dic vt ∫.e.ti.c.si.[*reportet*] optima ratio ſm Arc.sic.xxx.q. judicium.∫.de rescrip.sedes.cū si.[*idoneum*] no.hic Arch. quod dixi post Vin.& Cōpo.∫.de rescri.dilectus ii.super

2 ver.propositū.de illo † qui semel nō excepit de loco nō idoneo,qui iterato citatus excipere poterit [*Et secūrum*] & viciniorē,vt vr̄ per c.de fo.cōpe.quis post prin.& ∫.eo. li.de ele.vbi periculū.§.porro.de certo determinato per Papā.¶Prima gl.sum mat & dubiū soluit.¶Secda gl.quæ sit,arguit pro,soluit ꝯtrium.¶In gl.ii.ibi [*non possint*] sequitur, omnes istīs articuli sigillatum ꝯprehendi legibus vel senatusconsultis.¶In gl.pe.ibi [*nepos Proculo*] vide de ver.sign.intelligētia.super tertia gl.¶In gl.i. ibi [*hoc dicit*] ponit speciale statutū cum sua causa. sedo illud gnaliter prorogat & cām reddit.ibi.Idem faciat. & in fi. Ergo hoc patet esse falsum opi.Vin.quā vide,∫.de re iud.cum inter.super ver.ad ecclesiam,quā ēt hic reprobat Arch. qui dixerat valere ,processum factū per delegatum extra locū decretum,ex quo nō opponebatur exceptio. ¶In gl.ii.ibi [*contrarium puto*] idem Arc.per eandem rationē. ¶In gl.pe.in fi.habetur idem ver.∫.eo.lib.de rescrip. statutum.∫.i.de ele.quam sit,& c.cupientes.§.cæterum. & ∫.ti.ij.quæstionis.§.si autem.∫.de præb.cum in ecclesijs.

ADDITIO.

a ¶Inquisitio congrue fit.vide hic,quod no.Bal.in l.sepulch. ff.de sepul.vio.& in l.quamuis.de damn.inf.

SVMMARIVM.

1 *Subdelegationes probantur per sola sigilla delegantium.*

2 *Instrumento facto ab hæretico an credatur.*

CAP. XIIII.

1 Sia subdelegato. Vt dicit Archi.Inn.dicit † subdelegationes probātur per sola sigilla delegantiū,cū non sint acta iudicii, & fiat, & tūc cāæ cognitione & partibus absentibus, qd scripsi de prob.qm ꝯ.in gl.no.ꝙ ver.alii dicunt [*recusaui*] & sic grauauit [*negetur*] per exceptionem propositam [*delegantem*] primum.∫.Papam.¶Prima glo.summat.¶Tertia quærit & soluit.secundo quærit & remittit.¶Glo. puta ponit.xi.exempla.¶Vltima glo.respon.per ob.& soluit ¶In gl.vlt.ibi.∫.j.vide.∫.e.li.de ele.vt quia duas. in vltima

gl.¶In gl.j.In fi.& primo ponit statutum, quod secūdo
prorogat ibi,idē.tertio causam reddit.ibi alias.¶In glo.
quid dices ibi[*satis creda*]Archi.ꝫ. ꝙ ſm requiritur cita
tio,& dixi.ſ.eo.q̃uis.super gl.pᵐ.& ibi [*in aliquo*] tm̄ litera
hic per eum facit in ꝯtrium,sed est exceptio partis sic lo-
quentis & ibi[*vui cępit*]& ibi hoc tenet Host.ꝙ cępisse di
catur,committendo vices suas etiam in partem.& in fi.
Arch.hic de hoc tractat,& tenet opi.Goff. & sequa. de
qua.j.c.proximo.§.officium.in glo.ij.per hoc quod hic
dr̄,de hoc excep.proponi.¶In gl.scilicet. in fi. alij duo
casus ad idem.ſ.eo.si is.& c.si duo.secundum Arc.In gl.
puta.ibi[*excommunicatum*]vel hæreticum, & de hoc satis
hic. Arch.alleg.xi.q.iij.qui est.vnde dicit Bar.ꝙ extra ec
clesiam nulla est iurisdictio,& ideo sententia per talem
lata non tenet,ad hoc.xxiiii.q.i.a parte.& c.vbi sana . in
prin.& §.his autoritatibus.& §.sed istud.in prin.& c.di-
dicimus.in prin.& hoc placet Host.in sum. de boni. §.
qua pęna.ver.& si opponas ad hoc.ſ.de immu.eccle. ad
uersus.§.quia vero.ad contrariū alle.quod legitur & no.
xxiii.q.vij.c.I.vnde dicunt Lau.& Io.ꝙ quantum ad sen
tentiam excōicationis nulla est potestas extra ecclesiā,
sed in causis ciuilibus & criminalibus sententia extra ec
clesiam habet firmitatem,ar.xi.q. 3.Iulianus,& hoc no-
tauit.24.q.j.in prin.& c.quisquis,& in præ.ca. cui est. ad
hoc,qd no.Inno.de voto.quod sup.vbi dicit,vt ibi scrip-
si in gl.magna,in i.col.ꝙ iurisdictiones licite & sine pec
2 cato sunt apud infideles,vnde ſm quosdam † creditur in
strumento facto ab hæretico,de hoc in Spe.de istr.edit.
§.restat videre.ver.quid si confectum sit ab hæretico, al.
ēt,quod no.Inn.de ele.nihil est.in gl.isti ex sola. & in fi.
de talibus casibus quis cognoscat,vide in Spe.tit.j.§.vlti.
ver.item ꝙ causa commissa,de excommunicatione di-
cam.j.de excep.pia.super versi.iudex.¶In vlti.gl.ibi[*vice
actoris*]respectu iudicis ad quem prouocat aduersarium
scilicet appellatum.& in fi.idem Archidiaconus.

SVMMARIVM.

1 *Districtus, aliquando sumitur pro diocesi.*
2 *Metropolitanus non potest subditum suffraganei conseruatorem habere.*
3 *Iurisdictio nunquid duret finito quinquennio, si conseruatoria habeat hanc clausulam, præsentibus post quinquennium minime valituris.*
4 *Conseruator est iudex datus ad tuendum aliquos contra manifestas iniurias.*

CAP. XV.

HAc constitutione.[*Aliquibus*]per-
sonis vel locis,cū sic gn̄aliter loquatur[*iniu-
rijs & violētiis*]expone,vt scripsi.ſ.ti.i.[*tuean-
tur*]sunt tutores sicut de tutoribus dr̄.ff.de tutelis.l.i.[*a se
de apostolica*]quæ sequuntur,ergo locum non habent in
datis ab alio,si concedatur,ꝙ ab alio dari possint. & vi-
de,qd dicā super ver.dietam[*Episcopi*]per ea quæ sequun
tur nullū dubiū,quin ēt dari possint electi in ep̄os ꝯfir-
mati,de quibus in alia materia dubitatur,de qua dicā.
j.de off.ord.c.i.in fi.[*decętero*]p̄teritas ergo dationes suo
tpe licite factas non vitiat,cōcor.ſ.eo.li.de postu.c. vno
[*obtinentes*]de officiali episcopi . vide quod no.in cle. de
rescrip.c.ii.in gl.quod dices[*deputati sibi*] facit xvi.q.ij.c.i.
ibi.humanis moris &c.[*praeminent.*]ii.q.vii.§. cū Balaā.
ver.Dauid ergo[*vel districtu*]no.ꝙ si inter dn̄os , vel cōia
terrarū fiat pactū,vel per maiorē detur priuilegiū. ꝙ di-
strictuales sui certis immunitatibus gaudeant in aliorū
districtibus,hoc respicit ēt clericos locorum , probatur
enim hic clericos & prælatos esse de districtu dn̄orum
tpaliū , quorum est territorium.ad idem vt li.non con
te.accedens.ii.& satis est,ꝙ certis casibus per eos distrin
1 gi possunt,quæ no.xxiii.q.v.princeps.Item † quandoque
2 districtus sumitur pro diocesi, vt in clemen. de electio.
ne Romani.§.sane.simile quod dixi de fo.compe. dile-
cti.super versic.anglicis.nō obst.j.de sent.excom.si sn̄ia.
aliud est enim exprimere populum, vt ibi , aliud distri-
ctuales,vel prouinciales,vt dixi[*ecclesiastico*]per hæc ver
2 ba dicit Arch.ꝙ † metropolitanus subditum suffraga-
nei non poterit conseruatorem habere,cum ipse curā
& solicitudinē gerat totius prouinciæ.ix.q.3.c.2.in prin.
xxi.di.c.j.post prin.& grex ꝓuinciæ sibi ꝯmissus est lxxv.
di.qm̄[*dietam*]cōtra hoc & id quod sequitur in duobus.
§.proximis.& ibi.ſ.officium . dn̄s Papinianus ep̄us Par-
mensis dum erat vicecancellarius Bonifacii pro suo ep̄a
tu Parmensi impetrauit conseruatoriam per quā daba
tur conseruatoribus ptās,ꝙ ēt in his,quæ iudicialem re-
quirunt indaginem per se vel alios procedere possent,
& citare vsq; ad quatuor dietas,& per quas tpe datę per
petuabatur ipsorum iurisdictio.Et hæc forma sic venit
in stilū curiæ,ꝙ quo ad hoc parum valet hodie de facto
hæc prouisio.Et ita fuit frequentata tpe Clementis con
cilii.Vien.quod vocatur, forma concilii Vien.Et nun-
quid in hac forma vno cōseruatore præsente iri possit
ad remotū tm̄ infra quatuor dietas,scripsi in Spe.ti.i.pro
pe finem,super versi.sed nunquid.expertus tm̄ sum,ꝙ pa
pa Io.fuit suo tpe,dum eram in curia,difficilis in dandis
ꝯseruatoribus,& nunc Dn̄s noster papa Benedictus ad-
huc durior,hæc durities illam æquitatē vr̄ habere . quā
habuerunt iura auctenticorum,quæ prohibuerunt lo-
ci seruatores constitui,vt in auth.vt iud.sine quo.suffr.§.
nulli quoque iudici.& §.interdicimus.col. 2. & de mā.
prin.§.quos autem.col.3.& vt nulli.iu. lice. habere loci
serua.in prin.col.ix.Et specialiter ne dentur conseruato
res contra prædones,vel iniuriatores,facit prin.§.inter-
dicimus. sic dicens . interdicimus gloriosissimo magi-
stro militum orientis & oībus nostris iudicibus in pro
uinciam destinare latronum insectatores,aut violentia
rum inhibitores,aut armatos aliquos tales &c.& fuit le
uis consideratio,quia cū ipsi iudices ad talia cohibenda
teneantur,nō debent cum grauamine subiectorū tales
officiales constituere.Item,vt ibi præmittitur,experien-
tia docebat tales , qui fures & violentos ex nominibus
cohibere debebant,ipsi erant fures & violenti,& talium
occultatores.vere sic etiam nunc experiētia docet istos
conseruatores sępe minus iuste & minus animose pro
cedere.Et ab hoc procedit durities in dando,supradictis
rationibus satis videretur æque concludi, per solos Ro-
manos Pontifices tales gn̄ales conseruatores dari possē
nūc,quia inferiores prouinciarum, vel diocesum iudi-
ces habent suo officio tales tuitiones facere,quas,cū ca
sus esset,spāliter committere possunt,quia tales literæ tē
dunt ad futuras lites,vt dicam super fine penul. gl. Item
aperte decreta.ista & prima.& 2.ſ eo.titu. notabiliter di
cunt,tales per sedem Apostolicam deputati trahere in
casibus,quibus habent cognitionem ſm Io.mo.& Ar-
chi.[*denunciationibus*]no.ꝙ hic loquitur negatiue. nō sic
in decre.vt commissi.de hær.in prin. super quo vide, qd
no.in cle.de hæ.volentes.in gl.commissarios [*manifestis*]
expone,vt no.ſ.e.l.[*pars vero*]no.ꝙ partem ligat certius,
ergo qui non participando in hoc parti,id procuraret ,
ligatus non esset hac pęna,sed nonne iudex in hoc par-
ticipat crimini damnato,ergo vr̄ etiam excōicatus. vi-
de,quod no.de sen.excom.contingit[*& satisfaciat*]& tūc
absoluetur p ordinariū,ex quo nō est reseruata.ſ.de sen.
exc.nup.ſm Io.mo.& Archi. de expēsis legitimis & ob
hoc factis.Et istę expēsæ dari debēt ab excōicato anteq̃
absoluatur,vt hic & de iu. c.i.& j.de sen.exc.venerabili-
bus.§.idē.& 2.q.7.accusatio quoq;.in fi.vbi de hoc.& ix.
q.3.excōicatos.sic & ꝯtumax tenet ad expēsas,vt lite nō
ꝯte.qm̄.§.i alijs.de ꝓcur.auditis. & dolose ipetrās. de re-
scriptis,cęterum.in fi.& manifeste offendens.11.q. vlti-
ma.pessimam.In isto autem casu dicitur manifesta,q̃a
certum est de iure,ipsum ad has teneri,præcedet ergo il
larū satisfactio,alias in dubia offensa sufficeret cautio.ſ.
de ver.sig. ex parte.i.& præalle.c.i.de iu.vbi Ho.sic notat
Arc [*per obitum*]dubitat de † ꝯseruatoria,q̃ hēt hāc clau
sulam,præsentibus post quinquennium minime vali-
turis.nūquid finito quinquennio duret iurisdictio quo

ad cępta.& per hanc literā vr̄ ꝙ sic,æquiparando finem
termini & mortē,vt sicut finita per mortē durat quo ad
cępta sic finita per lapsum termini, vt sic æquiparentur
terminus iuris & hois.Contrarium puto,cū illa clausu-
la sic generaliter loquēs finē imponet iurisdictioni iux
ta ea,quæ dixi.s̄.c.de causis.in pria q̄stione,& facit,quod
scripsi.s̄.c.li.de rescri. si pp. sup verbo quinquenniū [*&*
executio]posset remanere ɔseruator vltra q̄nquenniū
verba & mentē scribentis ¶ Gl.principaliter insistūt in
ostendendis differentijs inter delegatos & cōseruatores,
quas demū colligis in pe.gl ¶ In j.gl.in fi.de qua specula
tor ponit c.ii.§.vlt.prope finē.& prima pars circa quali-
tatē ɔseruatorū ponit tres prohibitiones . scd̄a prouidet
circa processus,loca,subdelegationes & durabilitatē ip-
sorū,prorogans alias prouisa per decret.statutū.tertia de
cretum opponit.¶ In quarta gl.ibi[*recusationis*]quæ fieri
potest eo casu s̄m Guil.in Spe.ti.j.§.superest.ver.item si
vnus.& dicā post Host.j;de ap.legitima.¶ In gl.Guil.ibi
[*poterat*] Abb.s̄.c.j.dicebat.ꝙ cōsuetudo curiæ habebat,
ꝙ cōmittere non poterat.¶ In gl.& a beneficio.in fi.idē
Io.mo.& Arc.vide,qđ no.in cle.de pęnis,cupientes. ī gl.
no.nouā.in fi.¶ In gl.quasi diceret.ibi[*priuilegium*]de his
Arc.contra alle.prin.decre.& decre.si super.s.eo,ti.& ex
ponit quorūcunq;, s. quibuscunq; personis vel ecclesijs
ɔcessorū,dicit j̄.& decre.si super.ī executoribus loqtur
quorū officiū expirat per executionem gratiæ, vnde ho
nestum est,ꝙ duret vsq; ad ipsius effectū,sed in his nō
esset dare terminū,vbi ɔseruator datus esset sub nomi-
ne dignitatis,& dationem conseruatoris præcedit effe-
ctus priuilegij,quod verbum sonat.ad hoc,j̄. de conces.
præben.quia cunctis.ita ꝙ s̄m formam cōcessionis ex
eo agi pōt,& excipi,cessat ergo rō,quā ponit finis illius
decretalis,si super.vt dixi.non ob.principium,quod hic
ampliatur.Itē & iniuria est priuilegia violare,his conue
nit ibi Io.mo.dicens , ꝙ qn̄ ad antiqua priuilegia Papa
dat conseruatores nouos,non est verisimile , ꝙ velit ip-
sorum ptātem durare post suū obitum si vt integra nō
sit,qn̄ cōiunctim dat gratiam & executores, ne inutilis
sit datio,ibi in fi.¶ In gl.pe.ibi statutum.§.insuper.cū. §.
sequentibus.& in fi.octanum, quia conseruatores dan-
tur ad futura,delegati non,vt scripsi post Inn.s̄.de resti.
spo.audita.in prin.Notandum,ꝙ circa conseruatorum
materiam potest ex.s̄.scriptis talis summa formari. vi-
deamus primo quid sit conseruator,& vnde dicatur. Et
4 † cōseruator est iudex datus ad tuendum aliquos ɔ ma
nifestas iniurias oēs vel certas iudiciali indagine , patet
hoc.s̄.c.j.& hic in prin.& §.vt autem.retinet tn̄ nomen,
si ipsius ptās per rescriptū amplietur,vt dixi super versi,
dictā aūt.dr̄ a seruando & tuendo quasi tutor & cōser-
uator, vt hic dixi in prin.super ver.teneantur. & vide in
summula coadiutorū,in prin.s̄.de cle.egro c. fi. ¶ Scđo
quis dari possit conseruator,hoc patet.s̄.eo,c.i.ii.respon-
so.¶ Tertio a quo detur,vide,quod scripsi.s̄.c.j.in princ,
& s̄.eo.c.sunt.ver.dictā. ¶ Quarto quot & quæ sint con-
seruatorū spēs,de hoc no.s̄.c.i.ī gl.ii.& iii.& iiij.¶ Quin
to,an antiqua iura de his prouiderint.de hoc in gl.præ-
dicta in parte scđa ¶ Sexto qualis sit ipsorum iurisdictio
de hoc in gl.prædicta in prin. ¶ Septimo in quo conue
niunt cum delegatis.& dic,ꝙ in his,quæ habentur.s̄. c,
ij.& hic.§.vices.in fi.& §.circa ¶ Octauo in quo differāt,
hęc habes collecta in hac gl.¶ Nono,an recusentur,vi-
de.s̄.c.i.in gl.ii.versi.penul.¶ Decimo,an ab eis appelle-
tur,vide quod dixi in c.j.super gl.ii.post principiū, super
versi.priuilegia.cum sua remissione.¶ Vndecimo circa
ipsorum ptātem videndū quantum duret. Tene quod
hic dr̄ in §. officiū. nisi tp̄s sit determinatum, vt hodie
seruatur,& tunc dic,vt scripsi in textu vlt.gl.¶ Duodeci
mo,de quibus cognoscere possint,dic vt s̄. c.j. & hic in
§,vt aūt.cum suis glossis,& circa hoc membrum princi
paliter versantur,quæ scripsi.s̄.c.i.¶ Tertiodecimo ī quo
loco procedere possint.& ad quantam distantiā citare,
ɔ hic in §.ij.¶ Quartodecimo,an subdelegent, & q̄bus.
dicas vt hic in §.videas . ¶ Quintodecimo,an Innocent
brachium seculare.dic,vt no.s.c.i.in ti.secundæ gl.& su-
per ea.¶ Sextodecimo an cogantur satisfacere de offen
sa illata,dic,vt no.s̄.c.i. in gl.pe. & dixi plenius super ea.

ADDITIO.

a ¶ Districtus.adde hic,quod Card.in cle.ij.lane de cle.senet,ꝙ appella-
tione districtus non veniat diocesis.Sed aliter loquitur ibi in q.v.vbi vi
de.& Alc.in l pupi.de ver.sig.per c.ii.de constit.in vj.quòd sic.

De officio legati. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Scandalum quid significet.*
2 *Executor datus per papam conferendum beneficium spectans ad alicuius collationem,bene confert sic deuolutum.*

C A P. PRIMVM.

Officij. Scias,ꝙ auctor huius de
cre.Inno. non glossauit
hanc decre[*debitum*]ergo ex debito p̄
latus ad infrascripta tenetur s̄m Ar
chi.al.xliii.di.c.i.ne tacite ɔsentire vi
deatur.8 3.di,ergo error.86.di.facien
tis.dicit,ꝙ q̄dā.i. Pe. de Ful. exponit
debitū.i.dignitas,sibi plus placet primū[*inuigilat*] vt dēt.
81.di,oportet 86 di,fratrē.& hic in auget,de.quo vide in
Spe.de dispn.& all.§.post hęc,ver.vel ibi imponitur [*ex-*
cutimus.]i.tollimus scandala , quæ frequenter hac de cā
proueniebant inter legatos & ordinarios collatores bñ-
ficiorū s̄m Fran,dicit hic Host. semper scandalū vitan-
dū,dummodo Deus , qui est via , veritas & vitas,per id
non offendatur,alias scandalum vtilius toleratur. & di-
cit,ꝙ licet multa sint sparsa in materia,vt s̄.de renū.ni-
si.§.porro graui,cum concor. ista tn̄ breuis glosella ad
hoc sufficit pro diffinitione scandali,remittit Archi. ad
no.per Host.in sum.de renun.§.pe. vers.est autem scan-
1 dalum,& dicit,ꝙ † scandalum grece,latine designat of-
fensam,ruinam,vel rixam[*quiescimus*] ergo a contrario
in laboribus laboramus. Host. qui ponit hic textum le-
gis in auth.vt iudic.sine quo.suffra.in prin.[*pace*]cuius
tpe bene colligitur pacis auctor,vt in cle.de sepul.dudū.
versi.scimus.viii.di.quo iure[*missi*]& sic Host. eos vocat
missos,vel constitutos,de his.s̄.eo.volentes.de acc. cum
dilecti.& c.qualiter[*vendicent*]dicit Host.ꝙ hodie vix cō
ceditur hoc officium ; nisi personaliter ,vocat autē istos
natos dicēs, ꝙ oporteret ipsos renasci [*dignitatem*] ergo
legatio est dignitas,ad hoc. j̄. c. proximo [*beneficia etiam*
vacantia]Pe. de Fulgentibus. istos vocat Hostien.deriua-
tos,vel collaterales,quæ pars corporis intelligantur , vi-
de.j̄.de pęnis,fęlicis.dicit hic Archi. ꝙ isti sunt patritii ,
scripti etiam diademate imperatoris,insti.quib.mo.ius
par.sol.§.filiusfa.& possunt dici senatores.xcvi.di. Con-
stantinus.xvi.q.i.ecclesia.habet obseruari,ac si dicat,vo-
lumus , ꝙ hi beneficia conferre possint honoris præro-
a gatiua.Hostien.ponit hic.xi.ª prærogatiuas.Prima præ-
lationis, qua minor propter iurisdictionem præfertur
maiori in ordine.de offic.Archidia.cap.i. & de offic.ar-
chiepisco.cap.i.Secunda dignitatis , de electio. de offic.
delega.pastoralis.Tertia temporis.s̄.de maio.& obediē.
cap.i.Quarta antiquitatis.ff.de iure immu. l. semper . s̄.
de translatio.quanto,Quinta consecrationis , de conse.
eccle.vel alta.aqua.& de maio.& obediē.cum inferior ..
Sexta manus excellentis impositionis . s̄. eod . per tuas.
Septima maioris ordinis.eod. tit. statuimus.Octaua re
cognitionis feudi,qua layco tenentur clerici deferre. e.
titul.versicul.verum.Nona magisterii , siue instructio-
nis.xxxv.q.ix.veniam,ff.de dam.infec.li ædibus.ff. de ar
bi.qualem.alias incipit dicere.§.si de pluribus. Decima
honestatis,siue sanctitatis.xl.distin.multis. s̄. de testa. in
nr̄a.Vndecima honoris, vt hic ,& his dēnt cardinales
etiam

etiam legati pceteris honorari,licet.n.alij sint maiores
dignitate,vł ordine,isti tñ sunt maiores honore·sunt.n.
pars corporis papæ.vj.q.i.si quis.j.de pœ.fœlicis. nec pñt
recusari.s̃.de app.noui:[*letantur*]vt dicit Host.de facto le
tantur, & iō multi ambiunt rem agi pfunctoriè inten-
dentes ꝯ Augu.xi.di.ante oĩa.viij.q.i.epatum. Inducit ēt
verbum beati Bernardi,qđ scriptorũ error,vt puto,ascri
bit Benedicto. ipse aũt Bernardus ad Senen. epm licet
Host.non alleget,sic scribit.meditantibus honores blan
diuntur, sed onera pensantibus tedio sunt atq; formidi-
ni.Multi non tanta alacritate & fiducia currerēt ad ho
nores,si esse sentirentur onera.grauati profecto metue-
rent, ne cũ tanto labore in piculo quarũlibet affectarēt
insulas dignitatũ , nunc vero qa attenditur gloria & nō
poena,purũ esse clericum erubescitur in ecclesia,seq; vi-
les & inglorios æstimãt,q quocũque eminentiori loco
nō fuerint sublimati.Et hic subdit,qđ scripsi de pbē.gra
ue.sup ver.rōnis.& ꝯuenit , qđ post Valeriũ scripsi.s̃.de
elec.venerabilē.sup versi.vsurpare [*ampliori*] excepus re-
seruatis,q̃ prosequitur hic Host.ponēs versus,si sit catho
licus &c.quos plenius prosequitur in sum. huius ti.§.qd
ptinet.versi.istud quidem &c. & sequentib. & iō hic de-
cido.¶ Prima gl.summat & diuidit. ¶ Tertia gl.de pari-
tatibus legatorum remittit., & ponit quatuor imparia.
¶ Glo.ꝯ.signat ꝯrium & soluit. ¶ Vltima gl.literam ex-
ponit,quærit,arguit proponens duas opiniones ꝯrias,in
fine ponit duo dicta.¶ In glo. tria genera.ibi[*absoluendo*]
quod facit etiam extra legationem , & si tunc læsus oc-
currat legato petens satisfactionem , id qđ no.hic Host.
vide ad literam in Spe.de legato.§. nunc dicamus.versi.
qđ si læsus.Io.mo.hic tenet,legatum de latere,licet sit ex
tra prouinciam,absoluere posse,quia licet rīr legatus, vł
pconsul extra prouinciam iurisdictionem nō habeat,
ff.de offi.proconsul.l.iiij.hoc fallit in casu isto fauore aia
rum,vt liberentur,cum ergo vices gerat illius, cuius ter-
ritorium,vel potestas est vbique,vbique sedere & nosce
re poterit.Nec obst.qđ no.s̃ co.nouit.i.ꝙ absoluere sit iu
risdictionis contentiosæ , quæ non exercetur nisi iudice
pro tribunali sedente,qđ non facit extra territorium,qa
in hoc casu concesso fauorabili territorium., vel verius
potestas progatur eꝫ prouinciam saltē per indirectũ,ar.
C.de iudi.quot.Tenet ēt hic Archi.ꝯ id,qđ no. Host.eo.
tit.c.pe.vbi dicit,legatũ non absoluere ab enormi, cōtra
quem alle.j.de sent.exc.cos.ibi,q busuis sniis,sed ille tex.
non facit,vt ibi dicam,& ibi.c.j. hæc decre.de priuilegia
tis nō exemptis loquitur,vt ibi patet in prin.i.de receptis
in speciales filios . & ibi.[*collationibus*] & hoc dupliciter,
quia ꝯferunt vacantia,& vacatura conferenda reseruãt,
vt in.c.ij.& iij.quorum neutrum faciunt alij, vide,qđ di
xi de pb.pro illorum,sup glo.& ita,& ibi vt hic.Item in
casu hæc decre.volentes.s̃.eo.Itē in insigniis apostolicis
cum mare transeunt.s̃.de priui.antiqua.Item in pcura-
tione,quam eꝫ prouinciam recipiunt alij non sm Ho.
quia sic intelligit,de cen.cũ instantia.& c.pcuratores.&
hoc in Spec.eo.tit.§.superest.ver.hoc ēt sciendũ.in fi.Tñ
alij solebant hr̃e speciales literas sup hoc.Item sm Host.
speciale,ꝙ eis & non aliis super legatione credatur,& sic
intelligitur.xcvij.di.nobilissimus.hoc verũ putat,nisi ve-
lit vti reseruatis papæ,qa tunc ꝯcessionem probare dēt,al
le.s̃.eo.quod translationem, & de hoc in Spe.p̃.§.ver.qd
si delegati,pro diuersitatis rōne dicit Host. ꝙ rarum est,
ꝙ cardinalis a papa sine legatione recedat , & iō facile
creditur sup illa;sed raro cōcedit specialia, & iō sup illis
nō creditur.ff.de legi. nã ad ea.& ibi.c.pe.& vide,qđ ibi
dixi sup.ij.gl.& in fi.idem Ber.ad Euge.loquens de cardi
nalib.non dico te sanũ dolentem latera.Ioã.mo.¶ In gl.
ꝯ ibi.dicit,idem Archi.& in fi. idem ꝯ.s̃.eod.li.de elec.is
cui.de sup.ne.præ.c.fi. Scđo casus est diuersus nō aduer-
sus , & specialius ibi datur administratio,q̃ hic.Ioã.mo.
¶ In gl.no.ibi [*fratres*]& sic hic intelligitur de cardina-
libus ēt non epis scđm Francis. & in fi. de præben. dile-
a ctō.in prin.¶ In glo.vlti.ibi,[*later.concilium*] † executor da

tus per papam ad conferendum beneficium spectãs ad
alicuius collationem,bene ꝯfert sic deuolutum, vt ĩ cle.
de præben.si de beneficio.& vide , qđ ibi no.in gl.antep.
circa prin.& Arch.hic Aegi.& Boa.s̃.de sup.ne.p̃la.c.pe.
plus dicebat hic Fran.ꝙ illa ꝯferre pñt etiam legati nō
de latere,inducebat præ.decret.pe. Item quia pp scanda-
lum ordinariorum,ad quos collationes spectabant, ma
nauit hæc decre.q̃ rō cessat in deuolutis, cesset ergo pro
hibitio,curia hoc non reciperet, nec seruatur , & nega-
tur,ꝙ prædicta fuerit causa,vel fuit impulsiua. Item lite-
ra hic non distinguens inter beneficia ponit negatiuã
vniuersalem.i.nullam, imo in legatis etiam cardinalib.
curia hoc habet pro dubio,vnde dñs Pet.de Piperno ha
buit literam ad Boni.dicentem , ꝙ cũ in dubium reuo-
caretur,an legati cardinales possent deuoluta conferre,
ipse ad omne dubium tollendum hoc sibi specialiter cō
mittebat,& hanc vidi.

ADDITIO.

a ¶ Prærogatiuas.No.hic.xj.prærogatiuas,quibus Cardinales & legati p̃ ceteris honorari debent.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus legati an possit subdelegare.*

CAP. II.

LEgatos. [*Prouincijs.*] Vna vel plurib.
vt hodie fit de facto[*plurēs.*]
exponit hic Arc.hęc verba, vt exposui post
Host.de ma.& obe.solitæ,[*commissarium*]or-
dinarios reputantes , qđ est instar.i. similitudinem.C.de
1 li.exhi.si ad instar,[*proconsulum*] arguit Archid. †delega-
a tum [a] legati posse subdelegare,cum legatus proconsulis
possit,vt no.C.de iudi.a iudice,& ff.de officio.proconsu-
lis,legatus,vbi de hoc.sed ꝯ.s̃.de app.cum cã. ad finē,vbi
non nisi delegatus a principe,dicit hic Arch.ꝯrium ve-
rum quo ad totam cãm sibi cōmissam , secus forte quo
ad vnum articulum,puta citationem,inducit,quod no.
Host.de offi. deleg. pastoralis.super ver.citationis,vbi di-
cit,ꝙ legatus legati cogit eum , cui commisit citationē
fiendam,si aliter expedire non potest iurisdictionē suã,
alias non cogit,de re iudi.cum Bertoldus.xi.q.j.punit.C.
de spor.l.ii.C.de defen.ciu.l.defensores.§.ii.& patet de of
fic.deleg.ex literis[*moderandæ*].i.gubernandæ, vel regēdæ,
aliter sumitur.i.pro restrictione.s̃.de ver.signi.c.fi. ¶ Pri-
ma glo.dicit vnde sumpta,& quid approbat,ponit sum-
mam,& soluit dubium. ¶ Pen.gl.primo no.hoc ius de-
claratorium,& rñdet ꝯrio,rationē reddit, interserit opi.
Gof. scđo tractat de nondum ingresso , tertio quærit,an
cœtus cardinalium illum reuocet,ponit opi. & remittit.
¶ In gl.j.ibi[*igitur*]illud capitulum,& ibi sequens, vr̃ pro
bare ꝯrium.i.legatos hr̃e delegatam,sed ibi delegatio po
nitur pro mandatione.vel commissione.& ibi[*officium*]
duo facit,præmittit & probat declarationis causam , se-
cundo declarat.ibi præsenti . & ibi de omnibus legatis,
& sæpe dixit Fran.s̃.c.proximo. Fuisse seruatũ post mor
tē istius Clementis in archiepiscopo Rauennate . ¶ In
gl.legato.ibi[*mittuntur*] alias dicitur proconsul suffectus
loco consulis,sic dicti, quia pro consulibus fungerētur,
& ibi.l.j.sic dicti,quia præsunt,& est nomen generale,vt
ibi.i.qñ non adiicitur,cuius prouinciæ . ¶ In gl.non est,
ibi ver.sed nunquid.Archid.hic & in fine.quia no.supra
eo.li.de elect.vbi periculum.§.idem quoque . in.j.gl.per
cle.ne romani.de elec.

ADDITIO.

a ¶ Delegatum legati. Adde hic quod notat Alex.in.l.more.& l. seq.de iurisd.om.iudic.& Abb.in.c.cum Bertoldus.de re iudi. Et Ange. in l.cum pretor.§ j.de iudi.Bal.in.l.a iudice.C.eo.

SVMMARIVM.

1 *Tempus vacationis trahitur ad tempus reseruationis.*
2 *Beneficio quis non debet decipi.*
3 *Fallere graue est.*

CAP.

CAP. III.

PRæſenti. [*Decreta*] Interponit ergo legatus decretum. ɔcor. ∫. de p̄bē. ſi Apoſtolicæ. & ibi dicam, an liget ignorantes, ſup gl. no. vacuari. hoc no. Accur. arguendo. ff. de teſta. mili. ſi certarum. §. fi. Dynus in regula beneficium. ∫. de regu. iur. in ſi. inducebat ad ɔ̄rium, ꝙ
1 †tp̄s vacationis trahebatur ad tēpus reſeruationis, ſicut ɔ̄ctus, obligatio, venditio bonorum, diſpoſitio, vel legatum ſub conditione facta, ſi exiſtat cōditio trahitur ad finē ɔ̄ctus, vel diſpoſitionis retrofactæ. ff. de pi. & cōmo. rei vē. l. neceſſario. §. ꝙ ſi pēdēte, q potiores ī pig. ha. l. potior. de nau. fœno. l. nihil. de vulg. ſub. l. vltima. §. Titius. de teſt. mili. l. quod dr̄. ſed rn̄de, hæc iura loqui de illo, q de rebus ſuis ɔ̄hebat, vel diſponebat, & ideo euentus conditionis trahitur ad diem diſpoſitionis. legatus aūt nil iuris habebat in vacaturis, & ſic nil ad rem ſm̄ eum. Et cū iſta litera non diſtinguat, intelligo ſuccedat, vel non ſuccedat alter legatus, & hoc placet Archi. licet Vin. ɔ̄. ſ. eo. volentes. & Hoſt. ſ. eo. officij, rationes pro vtraque parte, quas hic ponit Arc. vide in Spe. ver. allegato. in fi. primæ gl. [*conferre*] repete declaramus [*cathedrali*] vide, quod notaui. ∫. de p̄ben. q̄uis. ∫. in gl. antepe. [*collegiatam*] ſi non ſit collegiata, vr̄, ꝙ poſſit, & hoc niſi impediatur ex alio capite, de quo. ∫. proximo reſpō. [*reſeruationem*] an poſſit ēt can. conferre reſeruando p̄bendam, vel ſaltem mandare, ꝙ ſtatim recipiatur, dicam. ∫. de præben. ſi eum, vbi ēt dicam de beneficio acceptandi ad collationem, ſi ad p̄ſentationem, vel inſtitutionem videretur ſecus, vel ſi reſeruauit ad collationem, nunc reſeruat ad præſentationem per decre. cum illis. ∫. de p̄ben. Et licet hoc conueniat verbis, non puto de mente. & vide, quod no. in cle. de rerum permu. c. vno. in fi. pe. glo. [*Pendet*] pendere intelligitur, etiam ſi vacauit, & collatum eſt, tamen lis pendet ſuper eo, quia finale iudicium & c. ſ. de frigi. fraternitatis. in fi. ſm̄ Arch. facit cle. vt lit. pen. ſi duobus. verſi. ſi vero alter. & facit, quod dixi poſt glo. ſ. de reſcri. c. ſup gl. fi. ¶ Prima glo. facit, quatuor, dicit quid, inſtruit, q̄ pars ſit declaratoria, ſummat & dicit qd̄ determinat. ¶ Quarta gl. primo ponit quatuor modos, quibus finitur legatio. ſcd̄o obiicit & ſoluit. ¶ Glo. illa igitur, ponit quatuor exempla, quibus non pendet. & inducit circa pēdentiā, vij. ſimilia. ¶ Pe. gl. quærit & ſol. ad duo, quæ ſo. obſtant, rn̄det & remittit. ¶ In glo. j. ibi [*patet*] vnde Guil. in ver. in fi. alle. & Arch. hic dicunt, ꝙ curiales hoc tenebant dicētes, ꝙ ſæpe ſic fuerat declaratum, & ibi [*decernitur*] & ſic ſunt tres partes, prima in vno declarat, ſecūdo circa duo reſtringit. tertia decernit. ¶ In gl. ij. ſecundo rn̄. & de hoc in Spe. præ. §. v. quid ſi legatus, & in fi. Idem lo. mo. ¶ In glo. hoc poteſt. ibi [*egreſſus & reuocatus*] ſm̄ Hoſt. ff. de offi. præ. vr. l. fi. hoc no. ſ. eo. nouit, quod hic placet Archid. cum ſit ordinarius. ſ c. proxi. & alias expreſſe renunciare non poſſet, ergo nec tacite, ibi [*reſtringendæ*] Archi. ſed plus Ioan. mo. inſtant in ſolutione huius ɔ̄rij dicentes, ꝙ vbi quis non aſſumit partes iudicis, nec facit cum cauſæ cognitione, illud vires non habet poſt deceſſum indicis facientis. ff. de pœnis. l. fi. cum ſua gl. & de hoc de ſen. exc. a nobis. C. de poſtu. l. j. Item litera de iuſtitia nil dat, ſed de iure prius creato per ipſam decernitur & declaratur. ff. de rei ven. ex diuerſo. §. vbi. ff. ſi ſer. ven. ſicut. §. ſed ſi q̄ritur, nō mirum ergo in illis cognitio cœpta mandatore viuente perdurat, ſed in beneficialib. aut loquimur de papalibus, q̄ dant ius ad vacaturam, de ɔceſ. p̄ben. propoſuit, & illarū virtus durat poſt mortē, ſi executor ichoauit. ∫. de p̄b. ſi cui, vt ſeqtur in gl. aut de literis legatorū, q licet ſua iuriſdictione durante ligare poſſint manus ordinariorum, non tn̄ dant ius in beneficio, nec per iſtas eſt ius creatum, ſed creandum, nō mirum ergo ſi pereunt legatione finita, vt principali corrupto corrūpatur etiā hoc dependens nōdum pfectum, ar. ff. ſi qs cau. ſi eū. §. j. ff. vt le. no. ca. l. j. §. ſi quis ſub. ff. de iureiur. duobus. §. exceptio, perfectum vero duret. ∫. de reg. iur. factum, ad id vero, quod probat p̄dicta decre. fi. eōd. ti. ꝙ decretum legati durat poſt finitam legationem, cuius ɔ̄rium hic dr̄, rn̄. Io. mo. quia ibi de decreto, quod eſt conſtitutio conſtituens & hæc perpetua vt ibi, hæc de decreto, qd̄ non eſt ɔſtitutio, vel ſicut non eſt ſtatuens, ſed firmans, & hoc petit ſublato eo quod firmat. ſ. de fide inſtru. inter dilectos. de re iudi. cum inter, & ſimilis diſtinctio no. ſ. de p̄ſcri. veniens. in gl. ſic patet. ¶ In gl. cauſam, ibi ſanctimoniæ nouæ. ſ. dn̄s Pe. de Piperno, de quo dixi. ſ. c. j. in fi. ¶ In gl. illa igitur. ibi [*vel reuocauit*] facit, quod dixi poſt Hoſt. ſ. de iurepa. cum dilectus, ſuper glo. pe. poſt prin. ſed Stephanus prouincialis ɔ̄, loquitur tamen in dato ad conferendam vacantem, diſponēdo. n. q̄rebat, ſi metropolitanus dedit executorem, q conferret Titio beneficiū ad ſe deuolutum, ſi eſſet idoneus, & cū executor inchoaſſet ipſe ſcienter contulit illud beneficium Seyo, quis ſit potior in beneficio, pro ſecundo alle. l. quot. C. de rei ven. & l. iudicium. ff. de iud. ij. q. vj. ſi quis libellos. ff. man. qui mutuam, & ꝙ poteſtas eligendi reuocatur re integ. de ele. ī cauſis. & licet variare, de p̄ben. inter cœtera. ſoluit ɔ̄rium . ſ. primum eſſe potiorem, quia quod ſemel &c. ∫. de re.
2 iu. quod ſemel. nec †beneficio quis debet decipi. ſ. de cōmo. c. vno. nec eccleſia debet inducere laqueum. xxvii. q. j. de viduis. nec debuit prouideri ſecundo cum iactura primi. xxij. q. ij. primum, & varietas improbatur. lxxiiij. di. geſta. & fuit hæc donatio, q̄ regulariter non reuocatur. C. de reuo. do. ſi donationem. Induxit demū legem propheticam deuter. xxiij. & pſal. lxxxix. q̄ procedunt de labiis meis non faciam irrita. & euāgelicam, q̄ vult ſimplr̄ promitti non iurari. Matth. v. & canonicā inter ſimplicem loquelam & c. xxij. q. v. iurī. & ciuilem, q̄ dicit, ꝙ
3 †graue eſt fallere. ff. de conſti. pec. l. j. in prin. & prouerbialem, [*chi da e tole el ſerpe, li ven al core.*] ſubdit, ꝙ ɔ̄ factum proprium & licitum venire non licet. de cle. cōiu. diuerſis. nec dr̄ res integ. ex quo executor literas recipit, de reſcrip. capīm. ∫. de ɔceſ. p̄ben. ſi capitulo. & ibi [*non pendet*] ſed nunquid tunc faciendo ſcd̄am tenetur facere mentionem de prima. Io. mo. in addi. arguit ꝙ ſic. ∫. c. fi. de reſcrip. mandatum, cum capitulis ſequentib. quod. n. ibi ſeruat papa, ſequi debet legatus, de reſcri. ſuper literis. in fi. nam licet legatus habeat ordinariam & latiſſimā. ſ. e. c. ij. & eo. lib. de elec. ſi abbatem. ij. rn̄. quia tamen miſſus eſt, ſeruare debet formam mittentis, vt prædixi, dixit tn̄, ꝙ non dicet non obſtāte, ſicut dicit papa, ſed dicet, etiā ſi pro alio reſeruationem fecimus, q̄ non pendet, hæc dicit vera in vacatura, ſed ſi vacantem conferret, non eſt neceſſe aliquam fieri mētionem. ¶ In gl. quia iſta. in fine. Idem Arch. ¶ In gl. pone. ibi, credo quod non. idem hic Archidiac.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non ſic exorbitat in eligendo ſicut una perſona.*
2 *Caſus euenticii non ſunt ponderandi.*
3 *Pluralitas dignitatum reſpicit pluralitatem eccleſiarum.*

CAP. IIII.

DEliberatione. [*Legatus de latere*] per id quod no. ſ. c. proxi. in gl. ij. [*regulares*] his q̄nque p̄ſunt abbates. xvi. q. vlt. congregatio. xviij. q. ij. c. 4. & iij. & quaſi per totum, q̄nque præpoſiti, vel priores. xii. q. j. non dicatis de maio. & obe. cum in eccleſiis. de ſtatu mo. ea q̄. in fi. q̄nque archipresbyteri, vt in plebe Carpenſi Mutin. dioce. & montis bellibonus dioce. quæ regulares ſunt ſm̄ Arc. ſm̄ quem Idem quodcūque aliud ſit nomen taliū [*collegiatas*] vide qd̄ no. ſ. eod. lib. de elec ſtatutum ſup verbo, ad quas dignitates cathedralium eccleſiarum. Arc. [*aſſumi*] ∫. tres menſes ſm̄ Hoſt. qui putat hoc eſſe de mente decre. ne pro defectu. de ele. vt ibi no. qd̄ intelligit, ſi habet bona diuiſa, ſecus ſi cōia. de reſcrip. edoceri. notat ēt hie in ſumma, ne ſede vacāte. §. de qna. fatetur, ꝙ ɔſuetudo approbat, ꝙ dentur ſex mēſes p decre. ij. de ɔceſ. p̄ben. qd̄ placet Inn. in decre. ne pro defectu [*pertinuerit.*] In deuolutis ergo ad ſedē ap̄licam nō habet

bet hic locum ſm Arc.faciunt no.ſ.c.i. in vlti.glo.& qđ ibi dixi.Eligere reſpicit,dignitates cardinalium,de quib.ꝑdixi,vt in gl.legatus.multominus epſ,vel alius collator, qui minores ſunt,& ratio,inferior illos:arctat potius q̄ legatos[*concedat*]no.verbū pp ſ. dicēda illius,cui cōmittit.idoneis nō expſſis,multominus liceret de expſſis, cū paſtrior eſſet via ad vacaturam [*impetrabat*] cum qui ad beneficium[*annullabat*]talem executorem, de quo bene confitebatur,cum p hoc prohibitionis nō,ſimile in cle. de elec.c.fi.[*conceſſione*]hoc facit ꝯ Arc.q dicit,ꝙ ſi de facto fiat p legatū talis cōmiſſio,& in manib.delegati fiat renūciatio,nō tenet,.cū facta ſit in manib' illius q recipere non potuit,alleg.de renun.qđ in dubiis.& c.dilecti. Hic.n.vitiatur ꝯceſſio.ſed nō renunciatio,nec mirū, qa primum ſine ſcđo fieri poterat,quaſi in illo peccatū nō ſit,ar.ſ.de reg.iu.vtile.& qđ no.in ꝑ.c.qđ in dubiis.ar.pro & ꝯ,de tēpo.ordi.literas.ad finē.ſed hic impugnatio procederet,ſi verbū iſtud intelligeretur de ꝯceſſione bñficij, ſed dico,ꝙ verbum iſtud reſpicit verbum ꝯcedat. in pri.§.q de ꝯceſſione pñtis loqtur,& ſic facit pro eo,cū ex tali ꝯceſſione ſecuta fuit renūciatio,& ſic fit irrita per literam,q̄ ſeqtur.Quæ aūt ibi ſcripſi poſt Inn.an ſaltē poſſeſſionem pdat,& an priuari debeat, quia male renunciauit.& qūo aliud in acquiſitis,q̄ in acquirendis, & an capituli eccleſiæ,cui renunciatur,requiratur cōſenſus,hic ponit Arc.ſed ibi vides ob eam.cōcor.de elect.qualiter,in fi.de ꝑcu.auditis in prin.de rerum ꝑmu.c. vlti.in fin. xix.di.c.i.C.de legi.non dubium [*pendentia*]vide ꝯcor.in cle.de iudi.diſpēdioſam,in fi. ¶Prima gl. ponit ſum mā. ¶Tertia gl.q̄rit,opponit. & ſol. Iterum quærit & ſoluit. ¶Ante pe.glo.ſoluit dubium de duobus delegatis diſtinguens,an ſimul,an ſucceſſiue dentur.¶In glo.i. in fi.prima pars facit duo, primo ponit ꝓhibitionē in quadrupli ſpecie.ſecundo decretum. ibi,decernentes.ſcđa facit quatuor.primo ponit ꝓhibitionē.ſcđo eius cām ibi, cū p hoc.tertio decernit ibi,nos.n.quarto prorogat ibi,volētes.¶In glo.ij.ibi de eccleſia.vide,quod no.in cle.de ꝑbē.c.i.in gl.de iſto. ¶In gl.aduerte ibi,quidam,Arch.olim,ſed poſtea mutauit.& tenet,qđ ſequitur in gl. Et ibi loqtur,alias ſequeretur,ꝙ etiā cathedralē ꝯferre poſſet, cum ꝓderetur p collationem,ſed qui legatis fauent,dicunt hoc nō abſurdū,ꝙ poſſit legatus,quod pōt archieps,vel patriarcha.pro quib.facit rō,q̄ redditur p lo.mo.& Archi.quo ad dignitates maiores poſt epos in cathedralib.
1 dicunt.n.ꝙ non eſt veriſimile,ꝙ caplm ſic exorbitet in eligendo,ſicut vna pſona,& iō ſubtrahit de poteſtate legatorum,ar.ſ.de ꝑben.cum in illis. Sed hæc rō parū vrget,nam & ſi ad caplm ſpectaret collatio,legatus ꝯferret archidiaconatū,vel ſimilē dignitatē, & hoc indubitatū. pluralitas ergo pſonarū nō eſt huius iuris cā,.& ibi poſt epos.Idem Arch.& benefacit cle.de ꝑben.c.i.§.i. & ibi fedes,& dixi poſt Hoſt.ſ.c.i.in gl.Hoſt.ponit. & ibi[*prælatis.*]Idem Arc.alle.qđ no.Inn.de ma. & obe.c.i. de noui ope.nun.c.ij.in vlti.gl. Et intelligo de maioritate, q̄ ſit in actu nō habitu tm̄,licet per caſum deducatur in actū, vnde in eccleſia Taurin.ꝯſului, ꝑpoſituram eſſe maiorē dignitatem i eccleſia poſt epm, qa immediate ſedebat, & ſubſcribebat poſt epm,vocabat caplm & archidiaconum,at ille tenebat ſigillum nō vt miniſter ſed vt præſidens,iubens ex illo literam ſigillari,ꝯſeruat priuilegia & iura capituli,vel vt maior in collationib.& correctionibus ad capitulum ſpectantib.erat primus,& hæc ſunt ſigna maioritatis,non obſtante ꝙ Arch.vacaret,ſed gerebat vices epi in eccleſia,quo ipe imperat ꝑpoſito. Tū qa pro tunc id facit,vbi alia veniant argumenta.de tanq̄,vt de elec.cū inter can.cum concor. tum quia tpaliter illa gerit,q̄ geſtio poteſt & de iuris diſpoſitione debet in breui deſinere,ꝙ ſatis eſt ponderandū, hoc enim eſt, quod facit titulum parochialis eccleſiæ non vacare p alterius cōmendam.ſ.eo.li. de ele.nemo. Ob hoc ēt habens dignitatem ex cōmiſſione, vel ex iure priuato gerere pōt adminiſtrationem cathedralis, vel alterius eccleſiæ vacantis,nec p hoc vacat prima.Patet primum.lxi.di.Catinenſis.& c.ſi.xxi.q.ij.relatio.ſecundum in cle.de elec.ſtatutum.in fi.Ob eandem cauſam tpalis vicarius eccleſiæ parochialis non arctatur p decre. licet. canon. vt in cle. de offic.vica.c.vno.¶Item talis geſtio prouenit p caſum euentitium.ſ.mortis.facit ad hoc vltimū.ff. de in litem iuran.l.i.in prin. vbi non eſt maior æſtimatio rei deductæ in iudicium vel litem pro eo ꝙ poſſit creſcere pp ꝯ-
2 tumaciam ipſius non reſtituentis, nec enim ponderandi ſunt caſus euenticij.ff.de re iudi.ſi quis ab alio, qui & a qui.ma.l.Iulianus.cum concor.facit.xxiij.q.v.c.iij.& c. de occidendis.ſ.de homi.ca.ij. ex ꝯrio ſequeretur abſurdum,ꝙ ſi priuilegium, ꝯſuetudo, vel ſtatutum deferret adminiſtrationem ſede vacāte antiquiori canonico inſtitutione,vel ætate,ꝙ ille diceretur maior Arc. præpoſito,vel alio,qui præſit capitulo,cuius dicti falſitas patet. Eiſdem rōnib.dico,ꝙ illa dignitas, q̄ gereret vicē maioris in caplo poſt epm tpe, quo mortuus eſt ipſe maior, nō excipitur a poteſtate legati.His & aliis rōnibus ēt cōſului in eccleſia Teraconēſi quo ad decre.dūi noſtri execrabilis, non includi appſone curatorum pſonatus eccleſiæ alias non curatos,quib. ſede archiepali vacan.talis ſpiritualium & tpalium adminiſtratio deferebatur p ſtatutum eccleſiæ. Conſtat.n.ꝙ poſſet habens talem pſonatum qnandiu viueret,illud exercitium non hr̄e,vt quia ſedes tpe ſuo nō vacat,ergo nō includitur, & in fine. quid ſi duæ ſunt dignitates in eccleſia cathedrali,q̄ maioritatem ita habent in caplo æqualem, ꝙ q̄ ſit maior apparere nō pōt,puta,quia q̄libet in ſolidum,vl' ambo coniunctim oēm maioritatem exercent, vel forſan alternis vicibus vtuntur maioritate prælationis ſedis ſubſcriptionis & his ſimilibus,& vtrique ꝓuidetur p electionem,impeditur ne legatus in vtraque, an vero ī neutra. Credo ꝙ in vtraque,cū iſtæ duæ in maioritate ſic vnitæ cenſeri debeant pro vna quo ad hūc caſum, circa qđ primo aduertendum,ꝙ huius caſus maior eſſet dubitatio, ſi text' loqueretur in ſingulari dicēdo,niſi maior digni-
3 tas in eccleſia cathedrali &c. Et licet fatear,ꝙ ſ pluralitas dignitatum reſpicit pluralitatem eccleſiarū,tn̄ ꝙ & vnicam eccleſiam poſſint reſpicere, non denegatur, hoc intendo,ꝙ per literam ꝓbari non poteſt,ꝙ vna ſola excludatur,& ſic ſoluitur decre.ſi plurib.ſ.de præben.pro ſolutione facit.ſ.de elec.cupiētes.§.ſi vero. vbi ſicut vnus arctatur,ſic & duo,nec refert, an vis maioritas in duobus cōſiſtat,an in vno.ff.ſi cer.pe.ſingularia.bene facit rō legis gñaliter.ff.de fideiu.quia ſi dicas alteram ſolam ſcludi,deſignare nō poteris,q̄ ſit incluſa,& q̄ excluſa. Cū ergo vtraque ſit principalis, in vtraque pſiſtat hoc i'.ff.de ſolu.ſi duo.ad fi.dicam ergo,ꝙ ſicut conferre nō poſſet alteram de duabus eccleſiis cathedralibus vnitis, ꝙ eſſe poteſt.xvj.q.j.& ipis,vel aliis collegiatis,de reli.do.c.ij.ita nec alteram ex iſtis dignitatibus ſic vnitis in maioritate,vt ponit quæſtio.¶In glo.no.ꝙ in fine, & ſi id faciat, vr̄ puniendus vt ſacrilegus.j.q.j.ſunt quidam.finem quæſtionis.Arch.¶In gl.declarat in fi.& lo.mo.refert hic ſe prius ſic pronunciaſſe de papæ mandato. ¶In gl.vel quibuſcunque.ibi,per hanc decre.maxime pōderato principio huius.§.ibi in genere,& in fine,vide,quod no.ſ.de præben.ſtatutum.in vlt.glo.¶In gl.vltima in fine.¶In gl.ad futura,ꝙ hic ponit Archid.

C A P. V.

COllatio.[*Facta*] q̄ deſiderio ſcribēdi, dicit Arc.facta ēt extra ꝓuinciam,alle.de ꝯceſ.ꝑb.poſt electionem,indeciſam pp hoc tractans,an deciſam liceat allegare,vide,qđ ſcripſi in proœmio grego.cōpilationis ī gl.pe.[*beneficiu*]vidi dubitari,an qñ cōmittit adminiſtrationē & gubernationē hoſpitalis habeat hoc locum. Et facit dubiū,qa illud ꝓhibetur dari ī beneficiū, niſi ī duobus caſibus,qui hn̄t in cle.de reli.do. quia ꝯtingit.§.vt autē.& vide,qđ ibi no.ſup ver.cōmittatur [*mētio ſpecialis*]vt in cle.de offi.ordi.c.ij.& vide I gl. in hoc.dicebat.n.Arc.

non

non sufficere mentionē, quæ hr̄. ī. de præben. non pōt. §.
vlti. [*beneficio*] quid de non sufficienti, tractat hic Arc. &
superflue per id. qd̄ habes. ī. de p̄b. si motu proprio. ¶Scd̄a
gl. q̄rit, arguit negatiuè, soluit ɔ̄rium, & probat, & dat si-
mile. ¶In scd̄a gl. ibi vr̄ q̄ non. hic tenet Io. mo. & tenuit
olim Arc. dicendo tu dic ſm Io. Car. postea dixit, sed Io.
Car. illud tn̄ vr̄ tenere ī decre. si motu. in prin. hoc forte
voluit cle. quam. ī. allegabo, q̄ cum clarius poni debuis-
set, vt ibi no. in. iij. gl. ibi [*cum Stephanus,*] conco. huic gl.
& ibi [*legibus*] sed vbi hæc lex, quæ prohibeat beneficiū
dari beneficiato. & si nulla lex ligat episcopum, quomo
do ligabit legatum. & ibi [*impetratio*] quæ propriè fit ab il
lo, ad quem primo ordinario iure non spectat collatio.

¶De officio ordinarij. Rubr.

S V M M A R I V M.

1 *Consuetudo priuatæ personæ potest concedere iurisdictionem.*
2 *Electi gerunt officium pōtificale quo ad ea, quæ sunt iurisdictionis.*
3 *Promissio potest esse in pendenti.*
4 *Sententia in aliquem lata contra priuilegium, ne possit excommu nicari, non valet.*

C A P. P R I M V M.

ROmana. [*Suffraganeorum.*] A
ɔ̄rio in sua hoc pos
set, sic & quilibet ep̄s in sua dioc. ſm
Inn. alle. Host. s̄. de offi. arch. c. si. xxvj
q. vj. ep̄s in sinodo, de accu. sicut oli.
de test. co. p̄terea. nec p hoc ſm eos
debent ep̄i hr̄e diuersa consistoria, li
cet nec id sit prohibitum, sed vnum tm̄, in quo sunt di-
uersi iudices, vel officiales, vel aliqui minores & certam
potestatem habentes, alij maiores vnū ɔsistorium cum
ep̄is tenentes [*foraneos*] isti non pn̄t delegari per sedē apo
stolicam, vt in cle. de rescr. c. ij. & ibi scripsi in gl. de quo
id qd̄ hic no. Inn. & Host. de iurisdictione talium, q̄ sit
delegata, & q̄uo appellatur ad eum, a quo dātur officia-
les isti in causis, quibus appellatū erat, faciebant statim
citationes & inhibitiones & cōminabantur & fulmi-
nabant sn̄ias in non parentes, & licet pp̄ expensas & la-
bores partium aliqua possit esse vtilitas, tamen, vt dicit
Inn. maior erat icōmoditas. s. pturbatio & ɔtēptio iuris-
dictionum, q̄ statim erat in ianuis. inter hmōi officia-
les & ordinarios, & vt dicit Host. isti tuebantur applōnes
etiam friuolas. ɔ̄ id de ap. in ecclesia, & c. vt debitus. & c.
cum speciali. potissima tn̄ rō est, quæ sequitur. s. q̄ isti cō
stituebantur ad futura. in quibus archiep̄o non cōpete-
bat iurisdictio. Et dicit Host. hoc esse ɔ̄ principes & pro-
uinciarum p̄sides qui quasi in quolibet castro subdito
ponunt tales officiales. licet ibi non habeant iurisdictio
nē, nisi in casib. sed dicunt, q̄ ad illos casus eos instituūt,
& eos q̄nq; vocant subaiulos. Et exp̄sse facit circa tales
in auctēn. de defen. ciui. §. non habente licentiā. & §. sed
autē. de col. §. iubemus aūt oēs. ver. non tm̄ pmittamus,
col. ix. merito aūt tales prohibere debuerunt, q̄ sunt one
rosi & quasi per alluuionem & latenter ad se oēm iuris
dictionē trahūt, nec pcipitur alluuio, quia latens incre-
mentum, insti. de re. di. §. p̄terea. Et prout dicit, potentio
ribus pares esse non possumus. ff. de ali. iu. mu. ca. fa. l. iij.
nec resistere legi. iurisg. furiosæ, inst. de iure na. §. ius autē
genti. &. j. di. ius gentium. vt in eis quasi. di. vt viatores &
extranei possent ingredi & morari. Host. [*auctoritate pro-
pria*] acsi dicat, q̄ auctoritate papæ vel ep̄i hoc posset, ad
hoc. ī. de foro cōpe. Romana. j. rn̄, Host. [*tales officiales.*]
Foraneos pro futuris applōnibus tuēdis, qui. s. officiales,
[*citationes*] quo ad partes [*appellatum*] super, nec alias iure
metropolitico delatum. Host. [*non debet*] hic posuit Host.
& Io. mo. casus, quibus prouideri non pōt ei, qd̄ non est,
quos ponit gl. decret. ad dissoluendum, de despon. ipu.

[*nisi*] excipit a ver. ɔstituere. exercitium h. n. non daret cō-
suetudo. anteq̄ sit appellatum, vt probant sequentia, ſm
Host. [*consuetudine*] no. hic Arc. q̄ post Ho. scripsi. s̄. de fo.
1 compe. cum cōtingat. s. q̄ † cōsuetudo priuatæ personæ
pōt cōcedere iurisdictionem, vt probat illa decr. fortius
gl. potest prorogare iurisdictionem archiep̄i vt hic & ī.
de ap. romana. §. j. & §. debet, circa modicū ergo differt
iustitia, ex quo de vicino potest hr̄i [*extiterit*] nō requiriē
extra prouinciam, vt ibi ferat sn̄iam, sed consulitur, q̄ re
quiratur, vt scribat voluntatem suam, vel ɔmittat, ar. ff.
de offi. proconsu. l. iiij. §. pe. de hoc. s̄. de offi. le. nouit. Ho.
qui dicit & hic argui quem citandū extra prouinciā, q̄n
est circa puinciam, de hoc remittit. s̄. de do. & ɔtu. cum
olim, ad finem, de cleri. non resi. ex tuæ [*ipsorum suffraga-
neos*] ēt non consecratos, ſm Host. s̄. de transla. c. ij. & idē
Io. mo. sed Archi. dicit, q̄ alij ɔ̄. pro quibus facit lr̄a pon
2 tificalis officij. qui sequitur. Sed dicit Host. q̄ † electi gerūt
officium pontificale quo ad ea, quæ sunt iurisdictionis,
s̄. de elec. transmissam. & remittit ad no. s̄. de exces. pla.
accedentibus & facit. s̄. eo. li. de elec. si cōpromissarius. §.
hmōi. Item in eis viget rō, quæ hr̄ de accu. qualiter. s. q̄a
pp̄ correctiones, quas faciunt, odium multorū incurrūt,
& iō plus eis prouidendum [*in hac parte.*] s. quo ad pœnas
cēsuræ, & si archiep̄s est in prouincia vel circa illā. ¶Pri
ma glo. summat. ¶Tertia glo. tripl̄r exponit foraneum.
¶Quarta glo. obiicit. & sol. ¶Glo. q̄ enim, all. duas ɔcor.
& duo ɔ̄ria soluit & remittit. ¶Gl. puta. rn̄. per q̄stionē
quā dupl̄r soluit & remittit. ¶Gl. licet primo. rn̄. per ob.
scd̄o q̄rit, arguit negatiuè, soluit ɔ̄rium. ¶Vltima gl. q̄rit.
& sol. ¶In gl. q̄ enim. ibi. l. ij. §. i. vide de pur. ca. quot. sup
gl. pe. ¶In gl. nemo. ibi. obseruare. §. vlt. vide. s̄. e. li. de offi.
dele. iudex. quarta gl. ¶In prima gl. ibi ordinis, melius di
xisset officij. & in fi. & ſm Io. mon. sunt. v. partes primo.
ponit prohibitionem. scd̄o ibi. nec pro eo, soluit opposi-
tionem ipsius prohibitionis. tertio ibi, quia in causis rō-
nēm, solutionem subiicit. quarto ibi officiales. quandā
moderationem officialibus Remen. iniūgit. quinto ibi,
& hoc. illā ad alios officiales extendit. plus placet q̄ sint
solum duæ partes, vt in gl. ¶In gl. extra iudicium. ibi, ce-
lebrari ɔ̄ctus, q̄ sequitur de celebratione diuinorum, dic
vt cle. de priui. archiep̄o. ¶In gl. ɔferendo. ibi ordines, vi-
de qd̄ dixi. s̄. eo. li. de tēp. ordi. cum nullus. & in fi. vt con-
secrando ecclesias, vel altaria ¶In gl. tractus. in fi. & s̄. de
sepul. in nostra. ī. de homi. c. ij. & de sent. exc. romana. §.
3 caueant. Opponit Io. mo. q̄ † promissio pōt esse in pen-
denti. ff. de ver. oblig. si stipulatus fuerim. §. j. & l. si a colo-
no. in fi. ergo & cōmissio. rn̄det illud in ɔ̄ctibus, qui pn̄t
esse in pendenti. ff. de vsu ru. sed & si quis stipulatus. §. j.
vbi de hoc, sed secus in iudiciis. ff. de iudi. non quēadmo
dum. Sed ɔ̄, quia subdelegare non est actus iudicialis, vt
colligitur. s̄. de offi. dele. licet. & no. Inn. de proba. q̄m. vbi
scripsi in gl. no. q̄ ante medium gl. ver. alij dicūt. rn̄det.
q̄ licet delegare nō sint actus iudiciales, tn̄ ab illis vt ab
origine descendunt iudiciarii processus. ar. de offi. dele.
cū in iure. Et sic commissiones ex ɔ̄ctu tp̄e non cōuale
scūt, apud cōmittentē non erat iurisdictio tp̄e cōmissio
nis. s̄. de offi. dele. venerabili. in fi. & de rescrip. c. vlti. ſm
eum, vide, qd̄ scripsi. s̄. de elec. si ɔfirmationem. e. li. nā, vt
ibi dixi, hæc decre. nō prohibet simpl̄r cōmissionē futu
rarū applōnum, sed nec fiat in dio. suffraganei, sup quo
fundatur hæc prohibitio, vt patet in pri. & dixi. s̄. in. i. gl.
post Inn. & Host. licē q̄uo hæc decre. pbat cōmimissio-
nem futurarū fieri posse, ibi videas. ¶In gl. s. in fi. & satis
patet. ī. de app. romana. §. si aūt. & §. eo. ¶In glo. puta. ibi.
dictas, hoc placet Io. mo. & Arch. ¶In glo. licet. ibi, non
dubium, p. l. illam. & c. vides. x. di. dicit Host. q̄ sine diffi-
cultate fiet relaxatio. Et ibi [*cum Bernardo*] qd̄ placet Host.
& Io. mo. in antiqua gl. sed in additione mutauit. & ipse
& Arc. tenent ɔ̄rium rōne p̄missa, quia satis est, q̄ hoc
ius prohibet, nec hic, nec alibi assistit, alle. xxviij. q. i. iam
nunc. in prin. ī. de reg. iur. qui ɔ̄ ī. de immu. eccl. q̄m. in
fi. sed eo. ti. decet. in fi. facit pro. nam ibi post p̄hibitionē
ponitur

ponitur decretũ, quod ad casum exp̃ssum restringitur,
vt ibi.Item Fran.Ver.ↄ̃ alia ratione,quia hoc est priuile-
4 gium ep̃orum,ꝙ † sñia i aliquem lata ↄ̃ priuilegium, ne
possit excõicari.non valet.j.de concess.p̃ben.quia cũctis.
§.ex parte.eandem rõnem in ad.induxit Io.mo.addens,
ꝙ faciens ↄ̃ ius priuilegiatum totum perdit. C. de his q
veteria.impe.l.ij.in fi.Item cũ hic sit inhibitio, factum ↄ̃
eam non tenet.j.de app.romana.§.si aũt.& ca. non solũ
Item papa hic limitat iurisdictionem officialis,& ꝙ iu-
dex si agit.ↄ̃.potestatem sibi datã non valet,sed est irritũ
ↄ̃.de offi.dele.qm̃ abbas. Item ista inhibitio iuuatur aliis
iuribus.s̃.eo.li.de of.delega.c.ij.j.de sent.exc.quia pericu-
losum.pp quod fortius infringi debet factum ↄ̃ ius ad-
iutum per alia iura.sed ad ista rñdetur,ꝙ hic non mana
uit per modum priuilegij sed p̃cepti.nec sunt hic verba,
quæ sapiant iurisdictionis defectum. Ex ↄ̃trio sequitur,
ꝙ non valeret excõicatio lata nõ præmissa monitione,
vel non in scriptis.Item ꝙ non valeret non seruata mo-
destia decre.ij.s̃.eo.li.de offi.dele.cuius ↄ̃rium ibi no.ĩ vl.
gl.Et in fi.alle.Host.de sen.ex.cum medicinalis. §. si qui.
¶In vlt.glo.in fi.ad ↄ̃rium posset adduci.ꝙ de illis nõ est
cautum.Item ab illorũ p̃cessibus appellare poterunt ad
archiep̃m,cum tñ textus hic ponat officiales in plurali,
& archiep̃m in singulari.Si vnus esset principalis, hic es-
set expressum,cum habeant delegatam,vt dixi in cle.se-
cunda,de rescriptis.ad quam remisi in princi.

S V M M A R I V M.

1 *Sigilla singularia possunt apponi in actu collegiali,qui fit a plurib.*
2 *Ecclesiæ fit iniuria,cui subtrahitur diuinum officium.*
3 *Imago & statua quomodo differant.*
4 *Latria fit domino,debetur dulia seruo.*

C A P. II.

SI canonici. [*Literis.*] No. casum, quo necessaria est scri-
ptura.de hoc.j.de cen.ca.i.[*sigillorum*] suorũ
1 canonicorum. Et no. Archi. ꝙ in actu col-
legiali,qui fit a plurib. possunt singularia apponi sigilla,
ad hoc.s̃.de his q̃ fiunt a prela.:q̃ ioff. de albo. scri.l.vlti.
ibi,singl'r subscribunt. Aequiparatur ergo sigillum sub-
scriptioni.ff.de testa.ad testium.§.si quis ex testib. Põt &
hoc intelligi s̃m Arch.vt pluralitas sigillorum respiciat
pluralitatem ecclesiarum,vel capitulorũ,facit.s̃. de pri-
uilegiis,vt priuilegia, & sic loquitur de capitularibus si-
gillis.& hoc putat tutius.ar.lxxiiij.di.c.j.de ap.significauit.
[*Monitione*].i.firmamẽto [*ei contra quem*]:i.ei qui fecit id,
pp quod cessant [*assignent*] admonere, vel requirere non
tenebantur,cum hæc litera ista non exprimat s̃m Fran.
Hodie secus.j.eo.quis. De ista assignatione debet fieri fi-
des.quare etiam de illa faciat fieri instrũm, vel fiat sic co-
ram testibus,ꝙ fides fieri possit.s̃.eti.de elec.vt circa. C.
de vsuris.si creditrici. Dicit Arch.ꝙ hic que assignare po-
nitur pro declarare.ff.de ver.sign.assignare [*vel causa*] no.
alternatiuam, & sic pp quodlibet horum locus erit tri-
plici poenæ hic expressæ,in qua patet hic & j. eo.quilibus,
in fi.ꝙ in speciali cessatione loquitur. sed interdum sibi
vendicat generalem cessationem in ciuitatibus, terris,
vel in locis,in quibus etiam seruanda sunt hæc iura, vt
in cle.de sent.exc.i.ad finem [*restituere*] s.sua ecclesiæ, cui
debitum obsequium est subtractum, vt ibi sequitur.ad
hoc.C.de sacrosan.eccle.l.iubemus.& in autẽ.ibi posita,
qui rem,q̃ ponitur.x.q.ii.[*eisdem*] canonicis cessantibus a
diuinis percipient.Sed s̃.eo.li.de elec.gñali.§.illos vero cre
dere.fi.s.eo.li.de elect.vbi periculum.§. prouisionis.de p̃-
ben.de multa.§.is quoque.Archi.[*tenebuntur*] si propriũ
habent,ad hoc.xij.q.ij.statuimus.in fi.& c.seq.xvj.q.vj.§.
vlti.non satisfacient ergo de redditibus ecclesiæ, cum illi
non sint eorum propeij s̃m Arch.qui remittit ad nota-
ta per se.s̃.eo.li.de rescri.statutum.§.assessorem.& ad de
cre.de multa.de præben.ver.& si vltra iudicata.licet qui-
busdam videatur, ꝙ duæ sint instantiæ.prima q̃ iudice-
tur canonica,vel non.secunda, in qua de interesse iudi-
cetur,sicut in querela inofficiosi.primo iudicatur testam̃
inofficiosum.ff.de inoff. testa. hoc colore, & l.seq.& de-
mum agitur.petitione hæredi.licet quidam ↄ̃.& de hoc
eo.ti.qui de inofficioso.tñ plus placet Guil. Cle. & Arc.
ꝙ vnica instantia.& dat si.de offi.deleg.cum contingat,
de sen.exc.sacro.ver cũq;. Et dicetur sic,ꝙ canonice fuit
cessatum in tali ecclesia a diuinis tali dante causam ces
sationis.iõ ipsum in tantum ↄ̃demnamus ipsi ecclesiæ,
& in tanta quantitate per nos taxata,& ↄ̃uertenda in di-
uini cultus augmentum,& sic s̃m eos non ob. no. s̃.de
or.co.c i.C.de ordi.iu l.i.[*interesse*] de interesse no. xij.q.ij.
fraternitatis.s̃.de iureiur.in nostra.de sent.excõ.sacro.&
2 ibi vide remissis.[*subtractum*] hic patet.ꝙ † iniuria fit ec-
clesiæ,cui subtrahitur officium diuinũ.ad idẽ.j.de sent.
excom.alma.ver.quia no.[*conuertendam*] posset esse tanta
quantitas, ꝙ emerentur prędia, & augebitur numerus
clericorum s̃m Guil.Cle.& Arch.[*Crucis*] cuius festum
est solenniter celebrandum, de con.di.iij.crucis.Archi.
[*seu statuas.*] C.de sta.& ima.super rubrica.no.dr̃ iam in-
3 ter illa.imago † aũt est pictura, q̃ nõ sic totum hominẽ
designat vt statua.ponit Valerius maxi. quã magni effe
ctus artium, ꝙ Alexander voluit pingi solum ab Apel-
le,& sculpiri solum a Lisippo pp illorum nobilem ope-
ram.& de sculpturis & imaginibus ibi ponit aliqua plu
ra.¶ Prima glo.ponit summam.¶ Secunda ponit opin.
quam reprobat.¶ Quarta glo.tñ.per quæstionem,an sit
interdicta ecclesia.¶ Gl.no.duo notat.¶ Gl.cõdictione,
tractat,quo iure agatur.¶ Glo.& hæc,tractat tria.primo
de taxatione.secundo, an concurrant petitio dãnorum
& actio iniuriarum.tertio,quo sup iniuria iuretur.¶ Gl.
no. Arch.arguit.¶ Penul.glo.quærit.tñ.dupliciter,& qli-
bet in duas subdiuiditur. ¶ In gl.no.ꝙ in fi.vide de iudi.
nouit.super gl.no.ꝙ.¶ In glo.quia cum,ibi.l.i.§.ꝙ ait,lo-
quitur in superficiario,cui datur actio, fortius exceptio.
¶ In glo.& hoc.ibi.qñ,ponit casum decre. s̃. alleg. & ibi
damnũ,lex tertia,ẽ & ibi furti, neq; furti actio impedit
ↄ̃dictionem furtiuam,neq; cõdictio actionẽ, cum vna
sit pœnalis,alia persecutoria.¶ In glo.pe.ibi.l.i.vide in.c.
de ecclesiis.super vlt.glo.¶ In glo.j.in fi.& sunt.iiij.partes
s̃m Gar.Io.Ã.mo. & Cle.prima ponit cessationis formã,
secunda ibi scituri, punit non seruantes illam. tertia ibi
si aũt.punit illos ↄ̃ quos canonice cessatum est. quarta
ibi cœterum,improbat quendam abusum, quę facien-
tes puniri decernit.¶ In quarta gl.in poena. saluo quod
habes in cle.de sen.exc.c.i. Arch.notat.j.de sent.exc.is q.
ij.respon.ꝙ irregularitas ↄ̃hitur,si cessatio facta erat au-
ctoritate legati ep̃i,vel iudicis de legati. & sic dicit intelli
gi,quod no.Inn.de spon.non est. vbi scripsi super glo.er-
go secus si auctoritate alterius,& eo casũ intelligatur.qd
no.Inn.in decre.irrefragabili.eo.tit.vt ibi scripsi sup ver.
manifesta.inducit rationem illius decre. quia non ↄ̃hi-
tur, nisi vbi in iure exprimitur. Ista rõ Archid.q̃a æque
ↄ̃uenit vtriq; membro, parum facit ad hanc distinctio-
nem. Quare melius vr̃ ad illa dicta saluanda dicere,ꝙ
s̃m dictum Inn.quod etiam ipse & Host.ponunt,de ap.
dilectis,vt ibi scripsi in gl.de his,intelligatur de cessatio-
ne,quæ specialiter fit i certa ecclesia, & sic loquitur hęc
decretalis,& ista gl.decre.q̃uis.j.eod.vt patet in eius fine,
& prædictæ decre. irrefragabili.& dilectis, qui etiam de
cessationibus in specialibus ecclesiis loquuntur. Decre-
talis vero non est,de spõ. loquitur de gñali cessatione in
loco.& hæc sunt diuersa, facit de verbo.signi.cũ in partĩ
bus,quo casũ cessatio iussa, vel indicta ab eo, qui potest,
habet effectum interdicti,ꝙ probat illa decre.quæ p̃mit-
tit solum illa sacra,quæ cõferre licet rpe interdicti, & iõ
violans illas s̃m Inno.est irregularis, hanc distinctionẽ
probat cle.præ.prima,de sen.excõ.quæ æquiparat gñales
cessationes idictas ab eo,q possit vt i generalibus interdi
ctis,speciales vero certarum ecclesiarũ nõ. ¶ In gl. vt ex
priuilegio ar.s̃.de ver.sig ex parte.vel cõcessione ep̃i s̃m
Guil.vel ↄ̃stitutione sinodali s̃m Cleri. pro qua facit cle.
de sen.exc.c.i. Archid.intelligit de priuilegio papal. ¶ In
glo.no.ibi[*antemissa.*] Io.ãno.fatetur hic ↄ̃ se.st.de procu.

si procuratorem per se,no. C. de li.ca. cū p̄cum. Et in fi.
vbi de hoc in quarta gl.dicit Archi. ꝙ ad hoc,vt sit cau-
tum,in literis,vel instr̄o fiat mentio,qūo alieno signo si
gnatum est,ar.ff.de his q̄ in te.delē.l.j.§.& ideo.¶In gl.q̄
ibi[*manifesta*].i.notoria ſm Inno.& Host.qui hoc no.di-
cunt quidam id verum,cum cessatur ꝯ ep̄m, prout ipsi
exprimūt.Sed Io.mo.dicit idem, cum cessatur ꝯ alium,
qui conuinci non debet ex probandis,sed ex notoriis p̄-
cipue in cultu diuino.alle.C.de ac.& ob.l.negātes . Arc.
dicit,ꝙ sufficit,ꝙ sit manifesta , cum examinari debeat,
vt sequitur,ergo nō loquitur de notoria ſm eum,ꝙ pla
cet.& in fi.dicit Archi.hæc discernenda arbitro boni vi
ri.i.iudicis.ff.de ver.obl.continuus.§.cum ita.s̄.de offi.de
le.de causis.¶In glo.cōdictione.ibi in canone, idē no.s̄.
de sepul.cum liberum in glo.& h ec.ibi [*patrimonij*]dant
Guil.Cle.& Arch.exemplum damni, si clericus erat is,
ꝯ quem cessatum erat a diuinis , & percipiebat partem
oblationum,quę fiebant in ipsa ecclesia , quæ pp cessa-
tionem factæ non sunt,& damnificatus est . vel sic erat
laycis subditi,ob id non r̄ndebant sibi de t̄palibus.Et ibi
p̄tor.§.4.& hic ante li.non con.non transit in hæredem,
eod.tit.iniuriarum,ſm Guil.& Cle.& ibi [*non impedit*]de
hoc latis insti.si qua.pa.in fi.& in fi.& ff. de iniur l.iniu-
riarum æstimatio in gl.no.ar. in fine ſm Guil. qui dicit
se hoc induxisse in ciuitatibus Romandiolæ & Patri-
monij,dum ibi erat rector.Et Archi.dicit se de facto vi
disse seruari.¶In gl. hic determinat,in fine ſm Guil. idē
Archi.¶In glo.nam imagines,ibi [*duliam*] est cultus,vel
a seruitus,quæ debetur homini,latria [a] cultus,vel seruitus,
4 q̄ debetur Deo.dabat Gar.hic.ver. Latria † fit dn̄o,debet
dulia seruo.¶In glo.pe.ibi[*temporalis*]dictū, nō vt distin-
guat a p̄petua,sed a sp̄ūali,de qua sequitur, & ibi,sed dic
sed Guil.& in fi.alleg.Guil.C. de colo.illiricianis.l.j. li.xj.
mulctæ,cuius modū in auctoritate iudicis collocamus.

ADDITIO.

a ¶Latria.Adde hic,quod refert Geminia. post glo.in.c.si canonici.§.fi.
de officio ordi.in.vj.

SVMMARIVM.

1 *Defensionem suam non exhibens in termino congruo ad id assigna*
to non præsumitur illam habere.
2 *Dispensatio vocatur beneficium.*
3 *Factum an dicatur id,quod non durat factum.*
4 *Actorem,vel sindicum non esse,vel inhabilem esse,æquiparantur.*
5 *Dispensatio semper datur, vel dari intelligitur secundum duas mo-*
dificationes.

CAP. III.

ORdinarij. Diuisio super prima gl.si-
milis vide.j.de præbē.pōt.
§.j.in gl.ij.[*compellant*]dixit Guil. & post eū
Cle.& Arch.per excōicationem,beneficio-
rum subtractionem,vel alio modo,quo p̄ñt [*quæ*].i.illa
quæ.s.prima alias esset correcta decret. de multa.q̄ dicit,
illos priuari secundo per sniam, & tunc qū contendūt,
similis expositio de p̄ben. pro illorum , cum cōcor.Sed
Fran.ꝯdicens,ꝙ contēnere v̄r,non ostendēdo dispensa-
tionem . Item pp ambitionem & furtum & infamiā ex
his ortam est ab oībus repellendus , alleg. de elec.dudū.
de excel.p̄la.inter.Sed per hęc verba nō tollitur,quin ne
cessaria sit snia,& iō v̄r veri⁹,quod primo dixi , tn̄ hodie
non est in his instandū per decret.execrabilis, de qua di
cam in fi. nec in eo qđ dicebat hic Arc. pp ipsius culpā
optionem non dari.ff.de peti,hæred.si & rem.ff. de test.
tu.tutor.ita & decr.referente de præbē. loquitur ſm sua
t̄pa,vel de gratia.[*Constabit*]præsumptione iuris,de p̄ben.
de multa.ꝯ quam nō admittitur probatio ſm Guil. Ar-
chid.remittit.liiij.dl.fraternitatem.l.di. ferrum.s̄. de sp̄ō.
1 iuuenis & c.is qui.& per hoc no.ꝙ † qui suam defensio-
nem in termino cōgruo ad id assignato non exhibet,il
lam præsumitur non hr̄e,de excep.pastoralis [*per eos*]q.
cunque sint illi collatores. Et si.j̄.de hom. pro humani;
ad finem.s̄ de præb.de multa.ver. is quicunque idoneis,
s̄.de præben.graue.& c.super inordinata [*conferantur*] &
traderetur possessio illis plus non vocatis,non ob.decre.li-
cet ep̄s.j̄.de præbē.q̄ loquitur in facto prius non exami-
nato,& concor.qđ ibi dicam post Io.mo. sup glo.pe.vñ
dicit hic Arch.illam loqui,qñ dubiū est de iure detinē-
tis,hic vero nō est dubium,vt patet hic eoipso &c.Dice
bat ergo,ꝙ quoties b̄ñficiatus ipso iure , sed hoc non fa-
teor,nisi vt j.dicam,vel per sniam hois, q̄ transiuit in rē
iudicatam perdit ius,qđ habebat in beneficio, pōt,& de
bet beneficium alteri cōferre,& licitum est ep̄o auferre
possessionem ei,qui ius p̄didit, si illi icūbat de facto sine
alia causæ cognitione , quia in hoc exequitur officium
suū.ad hoc de insti.c.ij.de pac.accepimus.& c.cum cle-
rici.de rest.spo.accepta, vbi hoc notant Inn.& Ho.ꝙ nō
ibi scripsi,sed ī capitulo p̄cedenti,qđ incipit sollicite.sup
gl.ij.in quantū de priuatione iuris loq̄tur, verū est,qđ de
collatione dicūt,sed qđ de possessione dicūr , est falsum,
vt in p̄.decre.licet ep̄s , nisi intelligas de priuatione iuris
declarata per sniam,vt hæc sit mēs,ꝙ siue per sniam de
claretur priuatus,siue priuatur,procedat, qđ dicūt,appa-
ret hodie p extrauagan.Io. execrabilis.dispensationes,q̄
p̄cesserunt illam ꝯstitutionem,modificatæ sunt, qđ dic
vt ibi.§.j.& ij. [*prouideant*] hanc salutiferā ꝓuisionē aliq
p̄lati trahunt ad q̄stum pecuniæ,vel grauamen subdito-
rum ꝯ id.s̄.eo.irrefragabili.ad finē[*dubitetur*]de his circa
hoc remittit hic Guil.ad Spec.de legato.§.ij.ver. nūc ali
2 qua.vsque ad finē.§.b̄ñficij.no.ꝙ † dispensatio [a] vocatur
a beneficiū.Et vide qđ dixi.s̄.de ver.sign.olim.super vlt.gl.
[*plura*]et si dño tn̄.j̄.de reg.iur.pluralis[*præsumant*]trans-
gressionē notat,& sonat in vitium[*eis*]ordinariis colla-
toribus appareat,puta, quia dispēsatio continet,ꝙ possit
pluralitatem curatorum , personatuū , vel dignitatū re-
cipere & retinere vsque ad certā summā,vel habet duo,
& dispensatio ꝯcedit de tribus,resignet ante collationē,
& si est absens , faciet hoc p procuratorem ſm Fran.al.
de p̄ben.accedens,de ꝯuer.ꝯiu.ex parte,p resignationem
aūt vacabunt ēt de facto.s̄.de ꝯcel.præben.cum nostris,
ſm Arch.Hodie per ꝯstitutionem Io. execrabilis,habēs
ēt vnum solum tale,si recipit scđm , tale & primū, quo
priuatus est sine moræ dispendio verbo, vel facto sub te
stimonio publico in manibus ordinarij non dimittat,
priuatus est scđo, & inhabilis ad sacros ordines & bene-
ficia,vt ibi.§.qui vero. Et si hi,qui ꝑe ꝯstitutionis illius si
ne dispensatione talem pluralitatem habebant , vltimo
retento nō dimiserint p̄dicto mō reliqua.j̄. mensē à cō
stitutionis notitia,ēt vltimo sunt priuati , & īhabiles ad
q̄cunque beneficia obtinenda,vt ibi. §. porro [*talibus*] si
pūctes post hanc dictionē,dic.s.curā aīarum hñtib. alias
dic cū gl.nullins,p hoc tenuit Frā.ꝙ dato ꝙ iste accepta
ret & reciperet possessionē istius,nō p̄deret prima,qa non
3 p̄stat impedimentum & c.j̄.de re.iur.nō p̄stat. Item † ſm
b eum non dr̄ factum [b] quod nō durat factū.s̄.de ver.sig.
nā & ego.Itē verba cū effectu sunt intelligenda.s̄.de cle.
non resi.relatum.Non vidit Fran. decre. cum qui.j̄.e.li.
de p̄ben.& Io.mo.forte tenuit ɔ̄rium dicens , ꝙ si tertiū
adipisceretur , vacarent prima ipso iure, ergo intellexit,
ꝙ prius non vacabāt p renunciationem,vide glo.ad quā
remittam in fine vlti.gl.q̄ fuit additio.[*Momenti*] .i.vigo-
ris,vel efficaciæ.sic.s̄.ti.j.c.j.aliter sumitur.s̄.de cā poi.c.j.
& ibi dixi.¶Prima gl.ponit casum.¶Scđa respon.per.q.
de quib⁹ ordinariis loquatur,& duas opi.ponit. ¶Quar-
ta gl.recitetur p q̄stionem,quid de non curato . ¶Gl.in
quibus,rōnem reddit & obiectionem soluit . ¶Glo. ad
quos,q̄rit,soluit,& opi. ponit . ¶Glo.sed ꝯ,signat ɔ̄rium
& sol.¶Glo.idem.rñ.per quæstionem ¶Vl.gl.q̄rit & sol
uit . ¶In gl.tertia ibi.cum quidam.vide de ver.sig.cū in
partibus,super vlti.glo. ¶In glo. hoc r̄r.ibi spatium da-
tur argentario quæ sumptibus petentis rōnes.alibi dedit
ꝯgruum spacium ad illas deferendas . ¶In glo.ad quos,
ibi,cum q̄dam,vide de fo.ꝯpe.c.pe. super.j. glo. ¶In glo.
4 vel minus.ibi l.j.æquiparatur,actorem † vel sindicū non
esse,vel inhabilem esse . ¶In glo. ꝙ no.ibi in lege.j.& l.
Rutilia.vide de priui.quia circa,super vlti.glo. ¶In gl.ne
locum

locum ibi, eum quem. vide de li. ob. c. ii. super. j. gl. ¶ In gl. prima in fi. & licet Gar. diuidat in. vj. partes. & Boat. in ix. tu dic, ꝙ duæ sunt partes, prima prouidet circa collata, secunda circa ꝯferenda. ibi, in conferendis. iterũ prima tria facit, prouidet circa ꝑceptum dispẽsationis exhibẽdæ & pœnam non exhibentis. scdo ibi cœterum, cum exhibetur, distinguit, an sit euidenter sufficiens, an dubitetur, ſm membrum ibi si vero. scda prin. facit duo. primo ꝓhibet. scdo decernit ibi, aliter. Dicit Fran. ꝙ potissime pp Theutonicos & Hispanos manauit hæc cõstitutio quia plus in talibus excedebant. ¶ In gl. ij. ibi & Gar. idem Io. mo. & Archi. Et in fi. non ob. ſm Io. mo. s̄. e. li. de temp. or. cum nullus. ꝙ loquitur in ordinationibus. idem Arch. ¶ In gl. licet. ibi idem quo ad id qđ sequitur in glo. non quo ad alia dicta huius capituli. ¶ In glo. ad quos. ibi, quidam. & placet hoc Clerico. & ibi ſm Guil. & Arch. sit huius ratio, quia primus ordinarius non cognoscit directe de beneficio alteri subiecto. Sed quia an suum iuste teneatur, aliter scire non potest, iõ dispensationem vtriusque requiret, q̃ ostensa iudicat suũ iuste teneri & ꝯ illa non ostensa. ¶ In glo. vel minus. ibi, inter corporalia. ver. Sed neque, cũ ꝯcor. ¶ In glo. sed ꝯ ibi, dicas ſm Gar. & Fran. Idem Io. mo. & Arch. & in fi. ꝙ hic prolixè tractat Arch. & hic ꝑ eũ additum ibi dicã. ¶ In gl. hoc ad eius. in li. § porro. Io. mo. alle. de app. peruenit. ij. & dicit in addi. ꝙ licet ordinarius ĩ principali ptãtem nõ habeat pp dispensationem, in his tñ, q̃ hic dicunt de
5 cura & obsequio ecclesiæ, habet ptãtem, qa † dispensatio semꝑ datur, vel dari intelligitur ſm istas duas modificationes, & sic soluitur ꝯtrium de regula accessoriũ. j̃. de re. iur. ¶ In glo. quasi pp. in fi. s̄. de elec. dudum. ii. Et de hoc in Spe. de legato. §. nunc videndum. ver. sed nunq habẽs. Et an eṕs cum talibus dispenset ibi in ver. seq. ¶ In glo. vlt. ibi plura, dicit Io. mo. si collator scit illum pluralẽ, seruabit hoc ca. quia cum ille in adeptione tertij beneficij innitatur iuri cõi habet renũciare iuri speciali, cui prius innitebatur. Sed si collator ignorabat illum pluralẽ, locꝰ est decre. non potest. j̃. de præben. nec debet esse melior conditio celantis, qđ prodere tenebatur, co. tit. cum qui.

ADDITIONES.

a ¶ Dispensatio. quid autem sit dispensatio, & quotuplex, & de eius materia. Vide in Spec. de le. §. ix. & se. & ti. de d. speculã. & infra, eo. ti. de sñia, versi. porro. ij. q. iij.

b ¶ Factum. Ad de quod habetur in. l. inter castellanum. & ibi doct. ff. de arb. & in. l. si cum dies § idem. eod. tit. & ibi. Doc. no. in l. in solutionib. & ibi Bar. & Ang. de sol. & in. l. si fideiussor. §. fi. de le. j. in l. illud. §. ꝙ si actor. & ibi Bar. ff quod cuiusque vni. no.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio generalis quando fit super statu ecclesiæ, non exprimuntur capitula.*
2 *Presbyter infamatus cogitur per iuramentum se purgare non obstante voto de non iurando.*

CAP. IIII.

QVia plerique. [*Temeritatis*] q̃ propriè est, cum qđ fit sine consilio. Archi. Dicunt deriuatores, ꝙ temerarius non æstimat periculum, audax æstimat, sed non timet [*corrigendum*] de instantibus tunc intelligitur ſm Archi. & hoc no. Vin. de accu. cũ olim, [*ecclesiarum*] de his q̃ hic no. Arch. vide de elec. ꝑ inquisitionem In. j. glo. & de iud. cum. I. & A. in glo. fina. Dicit
1 aũt † ꝙ qñ fit generalis inquisitio super statu ecclesiæ, nõ exprim̃tur capitula, quia gñaliter inquiritur debita clericorum, de officiis, de statu possessionũ & rerum ecclesiæ, item nõ poterit excipi ꝯ testes, recipiuntur. n. quales inuenientur. Et est speciale, quia quæ in. c. aguntur &c. de test. veniens. ii. in fi. ad id. C. de repu. ꝯsensu. alle. ad prædicta Lau. Io. Goff. & Bar. in præ. decre. [*per inquisitionem*] fit etiam talis inquisitio de plano & sine strepitu, de acc. olim. Nec credit Archid. ꝙ ꝯ tales inquisitiones competat capitulo exceptio recusationis, nec ẽt excipere poterit ꝯ denũciatores, qui diffamauerunt ca. alle. quod no. Goff. in præ. c. cum. I. & A. & de simo. licet Hely. in tali ergo generali inquisitione non est locus subtilitatibus notatis in. c. cum. I. & A. maxime quo ad illos, qui pœnitentiam agere debent, vt ibi patet in fi. ver. vt per ipsorũ. Dicit aũt hoc locum non hr̃e in foro iudiciali, quo quis remouetur ab administratione, vt patet ĩ eo, quod legitur & notatur de accu. cum oporteat. & c. cum dilectus. Canonici ergo ecclesiæ, ꝯ quam fit inquisitio quo ad pœnitentiam peragendam ꝑ conspiratores conuincendum, qa non est curandum quis in talibus testificetur, vel denuncietur, vt no. Host. de testi. in oĩ. de iudi. nouit. remittit ẽt ad no. ij. q. j. Deus oĩpotens [*iuramentis*] q̃ non vincula iniquitatis. j. de iure. c. j. [*pœnis*] forte beneficiorum, de elec. cum dilecti. in fi. [*vel ordinum*] j. q. vij. quot. [*cordis*] vł excõis, de qua vide, qđ dixi de offi. dele. P. & S. in magna glo. Et eorum quodlibet pp sophysticam malignorum interꝑtationem fuerit hic exꝑssum, vide qđ scripsi, de excess. præ. nimis. ad finem [*decernentes*] simile de despon. impu. ad dissoluendum [*auctoritate*] apostica subintelligat̃ [*attentatum*] sonat in vitium. j̃. de ap. non solum. [*nullius*] vniuersale negatiuũ, & ne de hoc disputetur, sicut. s̄. de renũ. qđ in dubiis, subditur penitus [*iuramentis*] no. casũ, ꝙ iur̃m non obligauit, facit regula non est obligatoriũ, j̃. de reg. iur. vide in Spe. de actore. §. i. ver. sed si iurauerit, de iura. cal. §. vlti. post prin. de teste. §. pe. ver. quid si quis, de cita. §. j. in fi. vbi casus inuenies, quibus iur̃m ꝯtrium non ob. rei agendæ. Bar. etiam Brix. in dñica li. xxxix. te-
2 nuit † ꝙ non obstante voto de non iurando ꝑsbyter infamatus cogatur per iur̃m se purgare, & super ꝯctu veritatem dicere, quia in omni iur̃o superioris auctoritas est excepta, de iureiur. venientes. alle. xij. q. ij. beatus. & q. iij. tribus in fi. & c. inter cœtera. de voto c. non est. ff. qui satis. cog. l. vlti. facit. xxxiii. q. v. noluit, & hoc hr̃ præal. ver. [*superioribus*] puto ꝙ superior suus possit istum punire etiam de occultatione, quam facit legato, vel inquisitori, si per illos punitus non fuit. ¶ Prima glo. summat, & dicit, vnde sumpta, aliæ textuales. ¶ In. iiij. glo. ibi prouidendum, cuius verba habes. j. in ver. j. alle. ¶ In gl. pe. ibi. l. j. vide in. c. de causis, super vlti. glo. ¶ In prima glo. in fi. de qua faciebat mentionem Guil. in Spec. de inquisitio. §. nũc tractemus. sub ver. quid si ante, illa. tñ loquebatur solum in religiosis, hic vero latius. Et primo inhibet. secundo decernit. tertio præsumptores puniri præcipit, secunda ibi, decernentes. tertia ibi præsumptores. ¶ In glo. quarum, in fi. vide, quod notaui & dixi. s̄. e. li. de sup. neg. ꝑla. grandi. in glo. no. ¶ In glo. si. non, ibi, de reg. iur. accessorium. ibi soluit ꝯtrium, quod hic signat Arch. de. l. & si is. C. de præ. minor. Et ibi capitulo vlti. j̃. de regu. iur. non est obligatorium, de simo. nemo. Io. mo. ¶ In gl. ꝙ esse, in fi. ff. de fideius. si a reo. ad finem. C. de pœnis. si operis, Io. mo. ¶ In gl. vl. In fi. & obligat ꝑceptum canonis sicut & iudicis, remittit Archi. de ap. cũ speciali. ver. sciãtque.

SVMMARIVM.

1 *Officialis archiepiscopi archiepiscopo absente profert in episcopum.*

CAP. V.

VT litigantes. Quod hic dr̃, fuerat olim hic disputatũ & sic terminatum per. D. Altergradum de Lendenaria, demum eṕm Vincẽtinũ vltra iura, quæ. j. alle. glo. inducebat. xj. q. iij. nullus. & c. conquestus. s̄. eo. ti. duo simul. per quæ patet metropoli. nõ plus posse in dioce. suffraganeorum q̃ alium eṕm, nisi inquantum inuenitur concessum, sed episcopus non posset. vj. q. iij. scriptum. xiij. q. j. c. j. xvj. q. v. di. ergo nec metropolitanus, inducebat etiam decre. romana. j̃. de fo. cõpe. Huic aũt quæstioni immiscuit aliam, s. an solus archieṕs posset cognoscere de paruo crimine eṕi, quod nõ requirat priuationem ordinis, nec beneficij. Ad negatiuam alle. iij. q. vj. si quis. & c. accusatus. & q 8. accusatores. & c. suggero. per quæ patet. criminalẽ cãm eṕi in sinodo tractãdam, & ꝙ hoc procedat ẽt in paruo crĩe, patet. xxiiij.

di.

di.quorundam.Item iura prædicta. & vi.q.iiii.si qs eps.i.ij.& iij.gñaliter.ll. indiffinitè loquūtur de crimine,& sic etiam de paruo crimine intelligenda sunt.ŝ de priui.ga circa.cū cōcor.Nec mirū cum ēt si ciuiliter ꝯ eum agatur.sinodus sit iudex.vj.q.iiij.si īter.xj.q.j.si clericus.¶Soluendo tenuit ꝯrium per c.x.q.iij.quia cognouimus. Ad ꝯria rñdet,ꝙ loquuntur de grauibus criminibus, quæ requirunt depositionem.quod patet.quia in illis diffinitio reseruatur papæ,& aliqua ex illis fm antiqua tpa loquūtur,qñ omnes causæ deferebantur ad sinodum.xviij.di. per totum alleg.quod no.in præ.c.si clericus.& xv.q.vij. in summa.Pro solutione pdicta facit.ŝ.e. romana.ad fi. vbi suspensionem,interdictū & excōicationē non solū,
1 †archieps,sed ēt eius officialis ipso absente pfert ī epm, vide etiam,qđ scripsi de pben.graue.in gl.magna.ver.itē fm Inn.[*His*].s.ciuitatibus. vel dioc. non tñ in ipsarum loco exempto.j.eo.cum eps.Arc.[*consistere*]si enim agatur reali,melius cognoscetur,vbi sita est res.C.de prę.mino.l.si prædium.Io.mo.de consue.ad cautelam hoc addit per id quod hr.ŝ.eo.li.de ꝯsti.c.j.¶Prima gl. dicit,qđ declaret.¶Scđa quærit & soluit.¶Tertia glo.rñ.per quæstionem,an edat ius nouum,vel declaret, & per id īfert ad tps præscriptionis.¶Quarta glo.rñ.per quæstio.quid si vt delegatus.¶Penul.glo arguit,quærit,& sol.¶In glo. ij.ibi.l.iij.vide in.c.nouit. super prima gl. & ibi.l.vlt.vide de sen.excom.a nobis,& super glo.no.quod.¶In gl.j.in fi.& tria facit,primo ponit constitutionis causam.scđo constitutionem statuimus.tertio exceptionem.ibi in fi. ¶In.ii.gl.ibi,partium etiam tacito, fm Archi. & ibi.verum puto.idem Archi.sine determinatione,quæ sequitur,alle.iij.q.vj.pulsatus.& in fi.facit cle.de foro compe. quamuis.in prin.& §.volumus.¶In gl.vř,ibi,restaret,qđ sup.consuetudo de qua finis loquitur. & ibi.xl.annorū, idem Io.mo.& Arch.¶In gl.super quo.in fine, vide,qđ dixi de hæreti.ad abolendam. super glo.fi. & quod dicā, j.tit.j.c.vno.super glo.antepe.

S V M M A R I V M.

1 *Episcopus inuitatus ad aliam dioecesim pro clericis ordinandis vel similibus debet habere expensas.*

CAP. VI.

SI episcopus. Idem in archiepo ēt quo ad prouinciam fm Arch.& dicam.j. de cē. romana.In pri. de inferioribus etiam vř idem [*alium*]quant idoneū ad hoc elegerit, vide.c.epm x.q.j.dicit psbyteros probabiles.Et decre.inter.eo.ti.dicit viros idoneos. Et si ab eo deputatus ī aliquo loco excesserit, tenetur eps,ar. ff.de exercitoria.l.j.in prin. de offi.proconsulis,obseruare.§.proficisci,fm Archi.qui remittit ad notata per Az. in sum.de exercito.§.tenetur, & per Inno.de fideiusso.ꝙ quibusdam,remittit etiam.j.de præben.si eps. Dicit aūt, ꝙ illam quotidianam visitationē,quæ fit quotidie multis de causis emergentibus non potest eps alteri, quam Arch.demandare,hoc vsus non approbat,nec iure probatur,tñ ipse alle.quod no.Hug.in præ.c.epm.& xxv.di. perlectis. Hoc ergo casu intelligatur de annua visitatione,quam pōt eps committere, cui vult.tenentur hodie per constitutionem Benedicti, quæ incipit vas electionis.de qua dicam.j.de censibus, fęlicis. taxatū est, quid debetur vicario visitanti siue in victualibus,siue in pecunia.per volentes procuratio persoluatur visitanti,arguit Archid. pro opinione Hug. no. ix.q.j.nullius primas, ꝙ
1 †eps inuitatus ad aliam diocesim pro clericis ordinandis,altaribus consecrandis, vel similibus ibi habebit expensas,alle.iura quæ ponit finis vltimæ gl. per quem s.vicarium visitantem.¶Prima gl.summat & dicit quid declaret.tertia glo.obiicit & soluit.¶Glo.& sic.ponit opinionem.¶Vltima glo. obiicit & soluit.¶In gl.j.in fi.Et primo prouidet.secūdo prohibet ibi, idem tñ,prouisio duplex.prima circa expensas victuariorum extra victualia.secūda ibi hi tñ,circa expēsas victualium & causam reddit.¶In glo.scđa.ibi inter cœtera. Et.x.q.j.epm.in gl. & sic ibi vt parent,sicut pararent sibi ipsis, si personaliter visitarent.¶In gl.vlt.ibi,vt hic vides hæc debet,eo ꝙ plus expendisset,si personaliter visitasset,illud excessiuum exigere,ar.ff.man.si quis alicui.§.impendia.fm Io.mo.

S V M M A R I V M.

1 *Ordinarius est,qui suo iure,vel principis beneficio vniuersaliter iurisdictionem exercere potest.*

2 *Episcopi an habeant iurisdictionem in personas exemptas an in loca.*

CAP. VII.

1 CVm episcopus.[*Ordinariam*]ordinarius est †q suo iure, vel principis beneficio vniuersaliter iurisdictionē exercere potest.ff.de iurisd. om.iud.l.more maiorum.& l.se. super illum vero habet ordinariam,qui in ipsius dioc.vel territorio habet domicilium.ŝ.de so.compe.c.vlti. ff. de iuris.om.in.l.vlti.fm Arch.[*per alium*]dicit Arch.asserendo & Io.mo. arguendo hoc intelligi,qñ in loco certo specialiter non est prouisum de aliquo iudice,per quod dicit, ꝙ si Arch.in certa parochia dioc.a tpe,cuius non extat memoria, exercuit ordinariam iurisdictionē, causas quascunq; audiēdo & diffiniēdo, in illa parte nō poterit eps ponere officialem, quasi gñalis prouisio huius capli & similiū non se extendat ad loca, quib.de iudice specialiter est prouisum,at.C.de pac.ꝯuē.l.fi.& remittit.j.tit.j.c.vno. Hoc dictū verum credo,cū eps de priuilegio,vel ꝯsuet. Archidiaconatus non posset immediate adiri, & facit,qđ dixi de offi.or.pastoralis.super.i.gl.alle. secus credo,ad idē de offi.arch.ad hoc,in fi.de of.legati volentes[*spectantes*]de ꝯsue vel de iure.ŝ.eo.conquerente.Io.mo.& j.de exce.c. ij.audire,& diffinire.ff.de iudi.de qua re. de cā pos.cū sup Archi.[*personas*]cū de captione loquitur,restringit.se.ad ecclesiasticas personas,vide qđ scripsi in Spec.super hac rubrica de offi.ordi.[*carcerari*] dicit Io.mo. qđ latius pōt hic facere eps q̄ abbas,vel inferior platus.ŝ. de sent.excō. vniuersitatis.& j.eo.tit.si clericos.¶Prima glo.summat. Scđa gl.dat duo similia.¶Gl.i.capi.soluit ꝯrium. ¶In gl. j.ibi,sed neque,seqtur propriis manibus aliquem percutere debet, hoc enim extraneum est a sacerdotio. ¶In glo.j.in fi.ponit dictum cuius rōnem præmittit. scđa ibi dubium.¶In gl.ad cognoscendum, ibi exerceat,de celebratione diuinorū & benedictione populi dic, vt in cle. de priuilegiis,archiepo.Et in fi.dicit Io.mo. ꝙ in casu,in quo iurisdictionem habent in loco exempto. vt in casu decreta.ad abolēdam.in fi.hoc bene possent, bene dicit,
2 non bene exemplificat,vñ ponderandū est,an † habeāt iurisdictionem in personas exemptas,an in loca, facit.j. de priui.per exemptionem se,primum patet. j. de priui. c.j.& in cle.de test.c.j.secundum in cle.attendentes,de reli.do.quia contingit.¶In gl.vt.ŝ.in fi.& ꝙ de crimine ecclesiastico ibi dixi post Gof.hic no. Arch. remittens etiā ad notata.ŝ.eo.c.j.de pur.ca.nos inter.& lxxxvij. dist.eos. ¶In gl.pe.in fi. Arch.alle.lxviij.di.quis. q̄plura ad officiū ordinarii spectantia collegit breuiter Guil. in spec.tit.eo. §.officium.¶In fi.vltimæ glo.Arch.exponit.i.absque alicuius contradictione.

S V M M A R I V M.

1 *Delictum singularis personæ an faciat cessare in ecclesia.*

2 *Culpa maior maiorem exigit pœnam.*

CAP. VIII.

QVamuis. Prolixū casum posuit hic Archi.& principaliter,vt īcluderet id,quod dicam.j.super ver.cuiuscū que[*perniciosum*].i.periculosum.j. de sta.mo. c.j.in prin.Archid. perniciosus quasi pestifer vel lætalis, [*abusum*]remittit Arch.ad id,qđ post eū dixi.ŝ.c.li. de of. dele.cū plures,sup vlt.gl. [*moderatione*] vide qđ dixi.ŝ.c.li. de offi.delega.c.ii.[*consilio*]hic ponit Archid.quod no.& dicā.j.de re iudi.ad apostolicæ.in prima gl. [*ecclesiæ*]cuiuscunq;.

insecūque, dicit Arc. per hoc patet huius cessationis for-
mam seruari debere, ēt cum ad mandatū superioris a
diuinis cessatur, cum.n. hęc litera nullum casum exci-
piat, ex alicuius capite non debet excipi. de pœ. di. iij. ad
hunc instāt, ij. q. v. consuluisti. xxxi. q. j. c. vlt. in princ. de
hoc, de coniu. lepro. qm̄. in mandato igitur, quod facit
p̄latus de cessando intelligitur excepta hic auctoritas
Papæ. q̄ p̄cedit, nō cessabunt ergo canonici, nisi ista for-
ma seruata fuerit, inducitur ēt illud, aliquatenus attētes.
quod sequitur, si cessationes inducerent per statuta cō
ciliorū p̄uincialiū, non vr̄ hæc solennitas obseruanda,
per cle. de sen. ex. c. j. versi. quod & in ep̄o, ergo mēbra ꝯ
caput hanc cessationē facere p̄ūt, ad hoc, s̄. e. irrefraga-
bili. s̄. de ap. dilectis. vbi hoc facit decanus. nō ob. xxi. di.
inferior, de mai. & obe. cum inferior, quia cessationem
hanc non facit caplm̄ vt iudex. sed vt pars, & qn̄ de cō-
suetudine, vt id possit, & est sile, quod dixi. s̄. de censi. ve-
nerabi. in ma. gl. circa medium. [*cōlitionis*] vt dicit Arc.
ēt seruos & monacos & iudęos vr̄ icludere hoc verbū.
all. liiij. di. c. ij. de ser. non or. consuluit. C. de iudę. l. fi. Cū
ēt seruus delinquire possit & monacus, & rōne delicti
conueniri. xi. q. j. de persona. 3. q. 4. nulli. & no. ff. de offi.
procō. obseruare. §. proficisci. Arc. ꝯ. s̄. de sen. ex. relatū.
idem in iudæo, de vsuris. post miserabilem. Dicit tn̄, ꝙ
1 absurdum vr̄, ꝙ pro† delicto singularis personæ cessetur
in ecclesia, vt sic puniatur, qui nō peccauit, nisi forsan
ille delinquēs esset rector, vel dn̄s loci. ad hoc, s̄. de sp̄ō.
non est. de postu. c. j. al. tn̄ ad primum dictū, ĩ. de sen. ex.
c. fi. ver. illis ēt requisitis. hoc additur, vt dixi. s̄. c. ij. & fiet re
quisitio expressa cā in instr̄o vel literis, vt ibi. [*capitulum*]
propter hęc tria verba, vide quod dixi de rescri. edoceri.
de præben. nisi esset. & tunc sic. s̄. de ap. super eo. [*concor-
dia*] uo. partes componere posse, licet agatur de crimi-
ne, ratio colligitur. ff. de noui ope. nun. l. j. §. & post ope
ris, & no. C. de transa. l. transigere. Ioā. mo. Arc. remittit
de collu. c. j. cum suis concor. dictis vulgaribus s̄m Ar.
de rescrip. nonnulli. de ele. cupientes. post priu. [*videbit*]
2 certa pœna non exprimitur, quia maior† culpa maio
rē exigit pœnā. s̄ de exce. p̄l. tanta. cū si. [*non seruant*] plus
astringit partē cessantem etiam ad veniēdum, q̄ illam
p̄p quam cessatur, vnde nulla causa illam excusat, nisi
ꝯcordia, per quam cessatio esset. Est enim cessatio odio
sa & popularis, vt quilibet de populo volens prosequi in
ueniat partem cessantem præsentē, cum qua causam p̄
sequi possit s̄m Ar. [*celebretur*] per ipsos eosdem cessan
tes, quos superior poterit ad hoc cogere. Itē & p̄ alios
clericos in ecclesia institutos, qui non fuerunt de cessa-
tione. [*inducentibus*] vt esset dare in ecclesia Bon. de man
sionariis & capellanis. ¶ Prima gl. sumat. ¶ Glo. s. ponit
opinionem, quam partim reprobat, dubium sol. arguit
& remittit. ¶ Gl. datur. ponit conuenientiam & dr̄iam
ad capitulum, cupientes. ¶ Glo. non credo, soluit dubiū
& remittit. ¶ Vlt. gl. colligit. x. quę præcedunt cessationē
& tria quæ sequuntur. ¶ In gl. nō credo. ibi, nepos Pro
culo. vide de ver. sig. intelligentia. super iij. gl. ¶ In gl. j. in
fi. & sunt tres partes, prima ponit in gn̄e ius antiquum,
& pro cōstōnis cā ponit transgressionē ipsius. secūda
dat formā cessationibus ante factū, in facto, & post fa-
ctum. tertia cessationes aliter factas iubet nō seruari. se-
cunda ibi nos. tertia ibi parte. ¶ In gl. datur ergo. ibi, pœ
næ debitæ. & nihilominus ire non tenentur s̄m Arch.
allc. s̄. de dolo & contu. cum dilecti. & quod no. Host. ĩ.
de sen. ex. cum medicinalis, quantum ergo ad deuolu
tionem partium nō nocet, si non fuerint t̄p̄a obserua-
ta. ¶ In gl. non credo. ibi, oĩ die. dr̄. n. aliquid ꝯtinuū, ēt si
sit ibi interuallū, de con. di. v. sint tibi, al. Arc. ꝙ de aqua
quotidiana dicit lex & no. de causa pos. cū ecclesia. ĩ gl.
ex hoc. ¶ In gl. vlt. ibi si non fecerit. ecce decimum.

S V M M A R I V M.

1 *Promissio facta monaco per abbatem de non auferendo sibi priora tum, an valeat.*
2 *Monacus dicitur seruus.*
3 *Religiosus, qui habet prioratum a Papa non tenetur renunciare ad mandatum abbatis.*
4 *Hospitalarij, qui milites Rhodienses dicuntur, nō possunt quicquā vendere sine speciali mandato Papæ, qui eorum episcopus est.*
5 *Archiepiscopus & Metropolitanus differunt.*
6 *Res acquisitę de bonis ecclesiarū nō sunt p̄prię clericorū ut nu. 7.*

C A P. IX.

PRæsenti. [*Vacantibus*] Arch. hic postq̄
tractauerat id, qd̄ est hodie
expedirū p̄ cle. vt dicit hic gl. quæ fuit, iō sub
misit ad declarationē eorū, q̄ prædixerat di-
stinguendū, ꝙ aut in prioratib. fuut ecclesiæ constructæ
& dotatæ auctoritate diœcesani, sicut esse debet de ꝯse. di.
prima, nemo ecclesiā, aut nō sunt, sed sunt ibi tm̄ orato
ria, q̄ fideles in suis domibus habere possunt, vt. e. di. vbi-
cūq;. Et hoc sc̄do casu nulla dubitatio s̄m eū. Primo ca
su abbas, vel alius clericus ab ecclesia, cui⁹ est patronus,
nō recipiet, nisi solitū censum, ad hoc de cē. p̄hibemus.
de hoc. xvi. q. ij. c. ij. nā si hoc nō licet ep̄o. x. q. iij. quia. vbi
de hoc. & c. se. & xviij. q. ij. c. j. fortius non licebit abbati.
xxv. q. ii. amputato. & hæc procedūt, cū possessiones ple-
no iure transferuntur in ecclesiā ædificatā. Sed si earum
p̄prietas penes ędificatorē remanet, & ecclesia ędificata
hēt vtile dn̄iū cū pēsione certa soluēda, vel sine, tūc nō
liceret īponere, vel augere pensionē, & ꝯ factū punitur.
s̄. de pac. cū clerici. nisi fiat de auctoritate ep̄i, q̄ dare nō
dēt, ne soliti clericorū reditus minuantur. s̄. de præben.
auaritiæ. & hoc voluit Inn. e. ti. de monacis. & cū talis ec
clesia de iure subsit diœc. x. q. l. decretū. xvi. q. vii. oēs, incō
gruū vr̄, ꝙ aliquis talē prioratū, vel ecclesiā intret, vt ibi
administret irrequisito diœcesano, de reuun. admonet.
cum ad ipsum spectet ordinatio. etsi alius instituat &
destituat, qd̄ locū habet, cū monaci ex collatione ep̄i ta
lē ecclesiā habēt cū omni suo iure, vt dicetur. ĩ. de cap.
mo. c. vno. Et sic pōt intelligi de priuilegiis, volentes. §. ĩ
eos. vel cū habēt ex priuilegio, vel præscriptione. Colla-
tio vero, de qua dixi, iustificatur per no. xvj. q. ii. c. j. & in
præ. c. de monacis. & de transa. præterea. ij. quærit demū,
1 an † valeat p̄missio facta monaco per abbatē de nō au
ferendo sibi prioratum, dū vixerit. Arguit ꝙ nō, quasi fa
cta sit inter dn̄m & seruū, q̄ nō valet. C. de transac. inter
2 positas. & † monacus[a] seruus dr̄. 54. di. multos. & no. 12.
a q. j. non dicatis, vn̄ Hos. dicebat, nō facile posse abbatem
obligari monaco, ꝙ locū teneat extra claustrū. s̄. de stat.
mo. cū ad mon. §. tales. xvj. q. j. placuit. hoc no. qui cleri-
ci vel vo. insinuāt. Inn. tn̄ ibi dicit, ꝙ si ex malitia vel-
let abbas illum remouere a loco, quem sibi deputauit,
posset supplicare superiori, & superior audiet eum, vt
audiret seruum. C. de preci. impe. offe. l. j. & Iustit. de his
qui sui vel ali. iu. sunt. & ad hoc vide quod dicam. ĩ. de
præben. cum singula. super gl. ad idem. Dicit etiam hic
3 Ar. † ꝙ vbi religiosus prioratum habet a Papa, nō tenet̄
renunciare ad mandatum abbatis, quia quantum ad
hoc emancipatus est, ar. xvj. q. j. si monacus. de sta. mo.
§. priores. & hoc placuit Vinc. de ele. cū inter. R. idē vbi
Papa confirmauit, vt no. Inn. de præb. nisi dignitatibus.
nō ergo locum hēt in præbendis, de testa. relatum. ij. &
vide quod ibi no. in gl. sed numquid subiectis, ex quibus
cognoscatur plena subiectio, remittit Arc. s̄. eo. conque
rente. & s̄. e. de re iu. cum inter. & ad no. per In. de priui.
cum & plantare. §. in ecclesiis. Et no. ꝙ vt locus sit huic
pœnæ, satis est ecclesiam sibi esse subiectam, puta, quia
ibi habet hic agens ius episcopale, etiam si institutio
& destitutio spectat ad alium, quod probat hęc litera,
& hoc etiam inducebat contra dn̄m Arnaldum Zaba
terium olim episcopum Bon. qui pluries in hac consti
tutionem cōmis. nec reprehēdatur hæc expressio ideo
facta, vt a similibus abstineant successores eorundem
oĩa p̄missa respicit bōa de minimo vsq; ad maximū. xii.
q. v. c. pe. & vide de testa. relatū. ij. ff. de ver. sig. bonorum.

[*rectoribus.*]i.prælatis ſm Arch.s.de cle.ægro.de rectori-
bus.Et per hoc dixit Archid. perpetuos non tempora-
les intelligi reſeruari.dicit Io.mo.per hoc non tolli cõ-
ſue per quã ſtuctus beneficiorũ ad certũ tempus deſun
cto debent,& dicit moderationẽ.§.porrò.eo caſu locũ
nõ habere,cũ loquatur in ſuperioribus, qui debẽt filijs
theſaurizare,in quibus ſuadet rõ moderationẽ ſeruari,
alle.C.de aduo.diuer.iu.poſt duos.C.de proctoribus &
domeſticis.l.fi.li.xij.Primũ placet,vt olim cõ Arc.termi
nauit in mercu. quam videas ſuper regula nemo poteſt
plus.j.de reg.iu. circa ſecundũ tene, qđ habes in extra.
Io.quæ incipit.ſuſcepti.per quã etiã approbat, qđ prius
dixi[*occupare*]in mala parte,de hoc.s.eo.lib.de elec.gña
li.cõuenere.xij.q.iij.quicunq; ſeruitoribus.cõcor. s.de
cleri.nõ reſi.c.pe.[*oneribus*]hęc litera facit pro Io.de De.
qui tenuit,ꝙ ſi Papa datis executoribus mandat per ho
ſpitalarios exemptos prouideri cuidam militi de cen-
tũ,nõ tenẽ vltra,quã poſſit,ponderatis impenſis fami
liæ & pauperũ infirmorũ & expoſitorũ,quos ſolet alo-
re hoſpitale,quos propter id,non debẽt expellere,nec te
nentur propter id poſſeſſiones vendere, hæc.n.eſſent cõ
ſalutares regulas cõ quas Papa nõ intẽdit aliquid dicere,
de con.diſt.j.baſilicas,quæ regulæ habentur.xvj.q.j.c.fi.
lxxxvj.di.c.nõ ſatis.& c.paſce.xlij.di.§.j.lxxxvij.di.c.fi.de
4 inſan.lan.c.vno.item † ſine ſpãli mandato Papę,qui eis
b cps ᵇ eſt, vẽdere nõ poſſent.xiij.q.ij.abbatibus.xvij.q.iiij.
in venditionibus.dicatur ergo , Papã hoc ſolum intel-
lexiſſe,ꝙ fieret prouiſio iuxta facultates hoſpitalis,de re
ſcrip. ſi quando. facit de cenſi. cum apoſtolus. & cap.
ſopitæ.& c.cum nuper.x.q.iii.illud.j.& ij.itẽ lex non dẽt
eſſe impoſſibilis.iiii.di.erit aũt.& ponit verſus, quos di-
cã.j.de reg.iu.nemo põt.in prin.& dicit,ꝙ appellatio p
eos interpoſita ꝓpter hoc tenerẽ eos contra proceſſus
executorũ[*redditus*]hoc.n.dictat ratio,quæ dicit fructus
reſpicere debere totũ annum.ff.ſol.ma.diuor.§. non ſo
lum.Io.mo.qui etiam notat arctari priuilegium,vel cõ
ſuetudinem[*quærendum*]ad illicita, alle.de deci. ſugge-
ſtum.j.de priuilegijs.vt apoſtolicæ.& ff.de vul.& pu.ſub
ſti.lex facto.§.primo.¶Prima glo.diuidendo ſummat.
¶Gl.per œconomum.primò dicit.per quem ſeruetũ,
& remittit.ſcđo notat ad quęſtionẽ,in qua diſtiguit cũ
Hoſt.& Gar.inter clericũ adminiſtratorẽ & ſimpliciter
bñficiatum.¶Gl.& ſic.& duæ præcedẽtes ſoluunt tria
dubia.¶In vlt.gl.quærit & ſoluit.¶In gl. & ſic.ibi,non
eſt.vide in c.cũ aliquibus.in prima gl.¶In gl.j.in fi.par-
tes patẽt,& prima ſubdiuidit in prohibitionẽ,exceptio
nẽ & pęnã.ſcđa ibi niſi tertia.Ibi alioquin.¶In gl.ii. ibi.
5 archiepiſcopi.Dicit hic Archi.ꝙ † inter archiepiſcopũ
& metropol.eſt differentia,alle.xxj.di.c.j.poſt prin.& in
auth.colla.ix.de priui.archiepiſcopi.In prin.ibi,non ſo-
lum metropolitanus ſed etiã archiepiſcopus fiat,habe
tur illa rub.poſt tit.de ſanctiſ.epis.quæ non legitur,nec
gloſſatur.¶In gl.per œconomũ. dic qđ etiam mon.va-
canti.dare põt epsvt dicit hic Archi.per decre. cũ vos.
s.eo.& per ea,quę no.Inno.& Hoſt.de ſta.mo.ea.quę.§.
ꝙ ſi Abbas.Et vide,qđ ibi dixi ſuper ver.prouideatur.&
ibi infirmari,quibuſdã legiſtis vr, ꝙ hoc ſit incidere in
legẽ Fuſiam caninã , quæ permittebat dari libertatẽ in
vita nõ in morte,hodie ſublatã.Inſt.de le.fu.ca.tol.Sed
illud in dño,hic de prælato, vel adminiſtratore loqui-
mur,qui dñs nõ eſt.ſed ꝓcu.de don.c.fi.Itẽ ad oppoſitũ
ad inſtantiã per id,qđ no.s.de ſepul.de his.in prima gl.
Et quod ibi dixi. & ibi poſſunt teſtari. ipſe Hoſt.ſignat
contrarium de decre. cum in officiis. de teſta. & ibi re-
mittit.Arch.tenet contrarium per c.primum. xij.q.iii.
hoc prolixè notat.s.eo.li.de reſcrip.ſtatutum.§. aſſeſſo-
rẽ.dicens ibi,ꝙ ſic intellexit illũ canonẽ Bar. Brix.vt e.
6 tit.& q.iiii.c.j.& patet.xii.q.j.§. vlt.Dicit ergo ibi,ꝙ † res
acquiſitæ de bonis eccleſiarum non ſunt propriè cleri-
corũ,alle.xii.q.j.res eccleſiæ.& quod ibi no.Io.& qđ no.
Inno.de æta.& quali.indecorum.debent.n.clerici,ꝙ ad
neceſſaria ſupereſt , pauperibus erogare, alias iniquè a-
gũt,vt 31.q.4.ſic nõ ſunt.in fi.ad idem.44.di.in prin. &
qđ ibi no.& ꝙ acquiſita ſint in prouiſione eccleſiæ pa-
tet. xii. q. j. eps de rebus. & §.ſi ergo.& ſolus vſus com-
7 petit eis,vt ea.q.§.vlt.& q.ii.ſine exceptione.& † ſic acq-
ſita vendicat eccleſia.xii.q.iiii.ſacerdotes.& q.v. fixum.
& q.ii.apoſtolicos.in fi.vbi de hoc,& no.de peculio cle.
inquirendum. Fatetur tñ clericos fructuum percepto-
rum eſſe dños,& habent ipſorum proprietatem quan
tum ad fidem & debitam diſpenſationem ſibi & ſuis fa
ciendam.31.di.omnino.50.di.ſtudeat.in fi.86.diſt.non
ſatis.ver.item eſt probanda.Et faciendam etiam paupe
ribus.xii.q.j.quia tua.in fi.& 47.di.ſicut hi.& patet.14.q.
j.§.quia ergo.vbi expreſſum,ꝙ clerici vtuntur ad diſpẽ-
ſandum.& ſic loquatur.j.de clericis non reſi.c.vno.a cõ-
rio.Et ibi[*reconditis*]vide quod dixi.§.eo.lib.de reſcrip.ſi
propter.ſuper gl.quid dices.& vide quod no.in Spec.de
fructibus & inter.§.j.in prin.& quod ibi dixi, & in præ.
c.ſi quis.Hoſt.tractans, qui fructus ad eccleſiam debeãt
peruenire,de quibus clericus teſtari non poſſit. primò
ponit,quod in prçal.gl.de vaſallo no. ſecundò dicit, ꝙ
inter eccleſiam & executores clerici diuidẽtur fructus,
ſicut diuiduntur inter vir.& vxo. facto diuortio, vt di-
ſtinguitur in textu & gl.ff.ſo.ma.diuortio.& ll.præcedẽ
tibus,& vide.quod dicam de dona.inter vir.& vxo. c.ii.
ſuper vlt.glo.Dicit autem ibi verius eſſe,quod hic dicit
gl.ſic enim in vſufructuario.ff.de vſufr.arboribus.§.Iu-
lianus.alias eſt lex,incipit ſi fur.ff.qui.mo.vſufr. amit. ſi
vſufructuarius.in fi.de vſuris.qui ſcit.§.j. & §. præterea,
quod dicit verum,niſi de ſpeciali ſtatuto, vel conſuetu-
dine eccleſiæ,quo tñ non nimis grauetur eccleſia, con-
trarium cenſeatur,cui ſtabitur,de teſt.relatum. de con-
ceſ.præben.ex parte.Secus ſi eſſet oneroſa, de conſue.c.
j.de hoc vltimo.vide extra. Io. ſuſcepti. & quæſtionem,
quam poſui ſup regula,nemo poteſt plus. Quæſtiones
autem de prælato,qui depoſuit de mobilibus,qui tunc
fructus pertineant ad defunctum. Et quid tunc veniat
appellatione mobilium,vide in Spe.de fruc.& de inter
eſſe.§.j.ver.ſed pone prælatus.& ver. ſequentibus,ad ma
teriam etiam gl.facit,quod no.in Spec. de ſtatu regula.
ver.lviii.¶In gl.xl.annorum.in fi.Archi. remittit ad. c.
nullus.ii.j.q.x.q.iii.quia cognouimus. xviii. q.ii.ſeruitu-
tum.& j.de præſcri.c.j.& pro ſumma circa præſcriptio-
nem remittit.xvi.q.iii.in ſumma.¶In gl. pura. in fi. ad-
de,quod dixi poſt Hoſt.vt eo.bene.c.vno.in fi.ſuper ver.
iuſta cauſa,quod hic ponit Archi.¶In gl.facta in fi.vi-
de quod no.in cle.de deci.c.j.in gl.ſic ſuſpenſi.¶In glo.
& ſic ibi cautio,idem Arch.¶In gl.ad quæ.in fi.& facit
ad ea,quæ ſcripſi poſt Hoſt.de arbi.dilecti.in prin. & de
verb.ſigni.cum inter.ſuper.iii.gl.¶In gl.vlt.in fi.& ideo
tam variè,quia ibi læditur caput per membra.hic ecõ-
uerſo. & capitis læſio grauior eſt, de accu. qualiter. ibi.
nec concuſſis &c.ii.q.vii.ſicut ſecundum Io.mo.vel ab
ſurdum eſt,ꝙ filius in parentem,vel ſubditus in præla-
tum,vel ipſius res habeat poteſtatem,de maior. & obe.
cum inferior.plus vrget ratio ibi no.in j.gl.

ADDITIONES.

a ¶Monacus.Adde,quod habetur in l.cui fundus.§.ſeruum. & ibi Alex.
poſt Bar.ff.ſi cer.pe.gl.in l.cum hæredes.§.fi.de acq.poſ.Inn.in c.cum
olim.ii.de priuil.Bar.in l.j in prin.& §.pen. de ſtip.ſer.Et Alex.in l.j §.
item acquirimus de acq.poſ.& in l.ſtipulatio.§.hi qui.de ver.obli.

b ¶Epiſcopus.No.hic, ꝙ fratres hoſpitalarii , qui & milites Rhodij di-
cuntur , non habent epiſcopum niſi Romanum Pontificem. Sed ha-
bent priorem baculo,& mitra,cæteriſque in ſignijs epiſcopalibus v-
tentem,qui habet in ſuos poteſtatem, quam habent epiſcopi in ſub-
ditos præter hoc vnum , quòd clericos ſuos non ordinat ad ſacer-
dotium.

¶De maioritate & obedientia. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia non ſemper fungitur vice epiſcopi.*
2 *Capitulum vacante ſede adminiſtrat temporalia & ſpiritualia.*
3 *Cardinales in ſuis eccleſiis habent ius epiſcopale.*

CAP

CAP. PRIMVM.

EPiscopali. [*Capituli*] remit
ui Ar. de iurisdi
ctione capл̄ vacante sede ad no.p
Inn.de hę.ad abolendam,& ad no.
s̃.eo. his quę.& c.cũ olim.& ponit
quod ibi dixit post Vinc.Subdit de-
mum ꝙ quæ sunt de iustitia ĩ spũa
libus vel tpalibus ad epm̃ spectãtia , prosequitur capl̃m
sede vacante,de sup.neg.præ.si eps̃.& c.ecclesiæ.non au
tẽ illa,quæ sunt de gratia , vel alienatione ,nisi quantũ
iure conceditur,ad hoc.j̃.ne sede vac.c.vno.non enim
1 †semper fungitur ecclesia vice epi,patet.aij.qõ.ij.si qua
de rebus.s̃.de præscri. c.j. Circa mãm istã distingue tres
species casuum.sunt.n.quidam,quos certum est , capi-
tulum posse vacante sede, quidam ꝙ certũ est non pos
se,& quidam,de quib. dubitatur. De primis casibus hic
2 expeditum est.Item †administrat spũalia & tpalia.s̃.eo.
lib. de sup.ne.præ.c.pe.& vlt.siue vacet, siue quasi vacet
vt in præ.c.pe.& vlt.iudicat hæreticos.s̃.de hæ.ad abolẽ
dam.in prin. Dat inquisitores hæresis, vt cle.de hæreti.
c.j.& ij.Confirmat electos,c.ti.cum olim.instituit præ-
sentatos.j̃.de insti.c.j. Dat cõmendaticias ad ordines.s̃.
e.li.de tẽp.or.cum nulli⁹. §.ij.Cõpellit executores testa
mentorum qui susceperũt offĩm illud exequi, vt scripsi
de testa.lo.sup ver.dioecesanũ. Et sede vacante dat coad
iuuatorẽ epo dementi,qui non resistit.j̃.de cle. ægro.c.
j.§.si vero.De secunda specie est collatio beneficiorum
spectãs ad solũ epm̃,ne se.va.c.ij.& j̃.e.ti.c.vno. Nõ alie
nat ĩmobilia, quia nec id facit administrator datus a
Papa.s̃.e.li.de ele.is cui.Non succedit ĩmunitatibus,vel
priuilegijs epali dignitati cõcessis,de quibus no.j̃.de pri
ui.c.fi.Non succedit in dando consilio, quod ab epo re
quiri dẽt.j̃.ne se.va.c.vno. §.fi.De tertia specie sunt mul
ti casus.Dubitatur.n.an visitare possit,de quo plene no.
in cle.de hære.c.j.in gl.hæc litera.Itẽ an det subdito li-
centia transeundi,de quo plene dixi.s̃.e.li.de ele.si abba
tẽ.super iij.gl. An permutationes beneficiorum facere
possit,de quo no.in cle. de re. permu.c.vno.an det lr̃as
indulgentiarum,de quo dixi de exce.prę.accedentibus.
An dispenset in septimo.decre. cum ex.eo. s̃.e.li.de ele.
vbi scripsi sup gl. igitur licet. An faciat al̃s dispẽsatiões
permissas episcopis collectas ĩ Spe. c.ti.§. nũc de episco
porum. & de hoc.s̃.de symo.ex insinuatione,verũ est,
ꝙ ibi non dr̃ de vacatione sedis.Itẽ an succedat in iuris
dictione epali delegata a iure, de quo scripsi de hær. ad
abolendam.super vl.gl.An conferat beneficia ad epm̃
deuoluta,de quo scripsi s̃.e.li.de ele.q̃q̃.super gl. pe. An
succedat ĩ cognitione feudi,de quo.s̃.de fo.cp.verũ.sup
j.gl. An succedat in officio executionis testorũ , de quo
in Spe.de instru.edi.§.nunc vero aliqua.ad fi.pe.col.ver.
itẽ circa,non dico de ptãte cogendi executores,de qua
s̃.dixi Item an succedat in electione , quę iure priuato
competit epo,de quo,s̃.de elec.scriptum.super glo.hoc
ideo.Item an possit facere statuta iusta & salubria,audi
ui hoc nuper fuisse Perusij disputatum per magnæ sciẽ
tiæ virum do.Fede.de Sen.qui motus per primos casus
s̃.positos,quia succedit in illius iurisdõne per id põt.s̃.e.
si quis.iij.q.iiij.nullus,tenuit tale statutũ tenere & dura-
re in tpe epi substituti , nisi id reuocet,quod posset. xij.q.
ii.si qua dẽt,si.quod scripsi de ele.licet can.super gl.pen.
[*pertinere*]dicit Io.mo.ꝙ in ecclesia Ambianẽ.duo.Ar.
se.va.in suis archidiaconatib.epalem iurisdõnem exer-
cent.alle.Arc.s̃.de sen.ea.c.iij.& in c.mulieres.& c. de-
cætero.& c.ea noscitur.& c.de monialibus.& c. relatũ.
& j̃.de sen.ex.religioso.[*apostolica*]pone exemplum s̃m
Arc.j̃.de scis.c.vno.non ponitur proprie hoc exẽplũ,qa
nec eps̃ ibi poterat,sed ad hoc adducit, qa nõ põt colle-
gium,quod poterat Papa [*interdicta*]expresse,vel per cõ
missionem alij factam s̃m formã dec.is cui.s̃.eo.lib.de
elec.& decre.vlt.de sup.ne. præ.Io.mo.istud secundum
non excipit congrue pp literam,seu is ad quẽ &c.¶Pri
ma gl.ponit summam,& quid determinat. ¶ Antepe.gl.
ponit quorum hic erat opinio,& ꝯriam Got. & rñdet
ad capitulum,per quod mouebatur.¶ Vlt. gl. soluit q.
¶ In gl.vlti.ibi.§.interim.vide in c.j̃.alle.in gl. loquitur.
¶ In gl.i.ibi,hisque.& licet illa decre. non in epo,sed in
cardinale loquatur,dicit Io.mon.Papam sibi rndisse,ꝙ
3 †cardinales in suis ecclesiis habent ius epale.& vide, qđ
dixi post Inn.de capel.mo.dilectus.in gl.vbi sit hoc ius.
& in fi.& de hoc Guil.nil approbans in Spe.ne se.va.in
fi.& textus ponit dictum,a quo eacipit ibi in fi.¶ In gl.
circa. in fi. vnde in multis ecclesijs Gallicanis reges ex
regalia vendicant sibi iurisdictionem tpalium.s̃.e.li.de
ele.gñalis,& certis dignitatibus competit ea spũali iure
administratio spũalium,facit,quod dixi,s̃.e.li.de of.le.
c.pe.super gl.aduerte.¶ In glo.a qualibet,in fi.an absol-
uat illos,qui leuiter percusserunt clericos. no. hic Arc.
ꝙ sic,& ponit id , quod dixi de sen.ex.peruenit.¶ In gl.
puta ipsius,in fi.quod ibi dixi super vlt.gl.hic no. Arch.
tenens, ꝙ epi tales absoluere pñt in defectum al̃s non
loquendo de inferioribus prælatis præter Arc. a quo ex
communicatum idistincte eps̃ põt absoluere , cũ Arc.
sit vicarius epi.alle.quod no.Ioan.iaq.iii.nullus primas
ad hoc.j̃.de sen.excom. venerabilibus.§.vbi aũt, idẽ er-
go s̃m eum poterit capl̃m se.vac.vt hic pp superius di-
cta.Sciendum ꝙ Azo.can.Bon.in sua disputatione te-
nuit archipresbyterum,qui excommunicauit can.suũ,
quia nõ residebat,posse illum absoluere,etiam si cano-
nicatui renunciauit,per decre. cum ab ecclesiarum. &
hoc ex iure præuentionis.s̃.de for.com.c.pe. & ex foro
delicti.vt ti.præ.c.vlti. Tamen vt dixit, si eps̃ illum absol
ueret,teneret absolutio. per no.in prę.c.cum ab eccle-
siarum.& ea quæ ibi dixi super vlti.gl. secundum quod
idem esset de capitulo vacante sede,vt hic.¶ In glo. hoc
tenebãt.ibi,ad abolẽdã.dicit Io. mo. ꝙ in casu illi⁹ decr,
quolibet alio, ĩ quo eps̃ hẽat gñalẽ delegatã iurisdictio
nẽ in illa succedit capl̃m.all. j̃.de pb.c.i.in fi.vide, qđ di
xi in prin.c.ad abolẽdã.sup vlt.gl.¶ In gl.vlt.ibi non cre
do.Idẽ Arch.qui ẽt all.C. de sacros.ecc.l. innouatione.

¶ De pactis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Quam,dictio duplicata ponitur aduersatiue.*
2 *Ius funerandi non competit capellis priuatis.*
3 *Seruitus licet non sit in bonis , tamen computatur inter bona.*

CAP. PRIMVM.

PActum. [*Cum rectore.*] Vr̃ , ꝙ sufficiat
ꝯsens⁹ rectoris sine auctori
tate ordinarij.Sed ꝯ.s̃.de transa.statuimus.
sed casus sunt diuersi. Ar.obscure loquitur,
puto ꝙ velit,ꝙ dicit lex ñ eo min⁹.C.đ pc.vt s.qñ acqrit̃
ei itẽ,pcedat pactũ sine aucto.ordinarii. Secus vbi obli-
gat̃,vel dãnificat̃ ecclesia. Et sic̃e qđ dicã.j̃.ti.j.q ad agen-
dũ.§.fi.sup ver.pacisci. [*a vobis*]rl̃arib.loq̃r,vt j̃.paret ibi
monasterio.Sed idẽ in secularib.cũ eadẽ sit rõ.Arc.[*ali
quos*]ĩ gñe.i.vt nullos,vel repere parochia.i.ipsorũ cada
uera,vel corpora.xiii.q.ii.q̃sitũ.& c.q̃ diuino.de sepu.fra
ternitatẽ.& c.cũ liberũ.[*ecclesiasticam*]q̃ qñq; dr̃ xp̃iana,
vide,qđ dixi de sepu.sat.qđ hic no.Arc.[*sepultura.*] Si ad
ꝯirũ eẽt in pacto,vt vidi tã hoc verbũ in p̃iudiciũ paro-
chialis ecclesiæ ,nihilominus loc⁹ erit,qđ hic dr̃, semp
.n.cũ parochianus vnius eccl̃iæ reciperet̃ ĩ alia ad sepul
turã,q̃cũq; sint illa,fit p̃iudiciũ ecclesiæ parochiali non
obstãte ꝙ hẽat quartã,cũ pl⁹ sit totũ hr̃e,q̃ partẽ, posset
tñ dici,ꝙ illa ccl̃a excluderet illos, q ĩ alia ecclesia habe
rẽt sepulchra maiorũ,de q̃b.eccl̃ia parochial.solã quar
tã hẽbit.quã pcipiẽdo ab eccl̃ia electa nullũ sibi fiat p̃iu
1 diciũ.q̃q̃ vt dicit Ar.dictio †quã,duplicata ponit̃ aduer
satiuæ.p q̃uis,sic accipit̃ de cõ.di.iiij.q̃uo libera.arguẽ-
do de pacto ad priuile.facit hæc de.p sosone Io.de mo.
Murlo , q dispu. tenuit , ꝙ priuile. liberæ sepulturæ nõ
p̃iudicat priori priuilegio,qđ ꝯcessum fuerat monacis,
ꝙ eis inconsultis, vel ꝯdicentibus nullus posset ipsorũ
parochianos sepelire,pro quo facit ,quod nota.xxv.q.

ij.in fi.summæ,& de rescri.c.j.circa mediũ ij.gl. In 𝔠triũ
s̃.de regu.licet.sed in arctiori religione locus est ampli⁹
merendi.In sepultura non sic.xxv.di.qualis.Et vide, qđ
dicam.j̃.de priui.c.j.super ver.apostolico priuilegio.[*in
dulta*]dicunt quidam,ꝙ hoc priuilegium ad hoc valet,
vt non soluant quartam ecclesiæ parochiali, hoc non
placet Arc.& de hoc satis scripsi.de sepult.certificari.in
qõ.ij.& de eo quod sequitur ibi,videas in prima qõne.
Dicit ergo,ꝙ valet ad hoc,quia non habebãt ius fune-
randi.Vnde dicebat Gof.quod quædam sunt ecclesię,
q̃ non habent ius sepulturæ,vt capellæ,q̃ sunt in castris
vel in ciuitatib.in locis strictis.xvii.q.iiii.quisqs.ver. ca-
pellæ.& quibus ep̃i cœmiteria non concesserunt,q̃ per
2 eos hẽt assignari,de con.di.j.nemo.Et Ray.dicebat †ius
funerandi 𝔠petere parochialib.ecclesiis & aliis, quibus
a iure vel priuilegio ẽ 𝔠cessum,capellis vero priuatis nõ
𝔠petit.Et idẽ Inn.de sepu.c.j.dicens, ꝙ non oĩs ecclesia
hẽt cęmeteriũ,sed illa tm̃,q̃ hẽt populũ,vel cui conces-
sum est ex priuilegio. Ros.dicebat, ꝙ ex quo ecclesia cõ
struitur,oĩa iura vĩr ei concessa,q̃ competunt ecclesiæ,
ff.quod cuiusq; vni.l.j.ad idẽ.ff.de iu.om.iu.l.cui,s̃.de of
fi.dele.præterea.ff.de re iud.quidam.ar.ff.de proc. ad rẽ
legata.n.& l.ad rem mobilẽ.Host.in sum.de sepul. §.ij.
& iij.Dicit,ꝙ hoc ius nullus hẽt,nisi ei per ep̃m sit con
cessum.quod placet Arc.per præ.c.nemo.& c.fraterni-
tatẽ. s̃. de sepul ibi,esse disposita.[*Cum per*]rõ,cui nõ ob.
s̃.de arb.cum ipe.quia ibi nõ erat solũ fauor priuilegia
ti,sed ẽt ecclesiæ Ro.vt ibi no.Io.mo.[*derogatur*]non pu
tat Arc.ꝙ hic vel j̃.c.fi.competat restõ in integ.ex lęsio
ne talis pacti,quasi pactũ firmetur principis vel iuris au
ctoritate.ff.de his qui ve.æta.impe.l.j.Huic decre. ob. l.
nemo.ff.e.tit.quæ dicit per pactum quem se astringere
non posse,ꝙ in suo sepelire non liceat.dic it Io.mon.ꝙ
ibi non intererat paciscentis,hic interest,facit,ff.de dist.
plg.si creditor.§.vl.Itẽ 𝔠.ff.cõia præ.l.caueri.Soluit,libe
ra sepultura non põt debere seruitutẽ priuato, quia ser
3 uitus†licet non sit in bonis,computatur inter bona.ff.
de vsufr.leg.l.j.nam quod est iuris diuini, fieret priuati,
ꝙ esse non põt,de con.di.i.lig.s̃.de re.permu. mãcipia.
Sed libera sepultura,vel cœmeterium potest debere ser
uitutẽ alteri cęmeterio,vel ecclesiæ, sicut vna ecclesia
põt alteri esse subiecta per cẽsum,& per alias seruitutes,
de ele.querelam.de ma.& ob.hisq;,de ca.mo. dilectus.
de ec. ędi. ad audientiã.xviii.q. ii. seruitiũ.licet.n.sepul-
chrũ non sit in bonis,tñ sepeliendi cõmoditas reputa-
tur inter bona.vnde hoc ius remitti põt & acquiri.ff. de
ser.l.seruitutes.§.seruitus.ff.de sepul.vio.l.iij. §. si quis in
hæreditariũ.ff.de reli.& sum.fun.l.ꝙ pr̃. §. exhæredatis.
C.de pact.inter emp.& ven.l.vlt.C.de reli.& sum.fun.l.
statuã. sicut ẽt prophanum prophano põt debere, ser-
uitutem.ff.& C.de ser.ita phanum phano.i.sacrũ sacro
ad hoc de consu.cũ dilectus.de ver.sig.abbate ¶Prima
gl.ponit summam,& quid declaret.¶Quarta glo.rõ.p
ob.& so.quarta ibi si.¶Vlt.gl.concludit per locum a di
uisione. ¶In gl.qñ.vide de ele.ecclesia.ij.super gl.C.de.
¶In glo.j.in fi.& ponit dictũ,& soluit obstaculũ,& rõ-
nem subdit.scđa ibi,q̃q̃.tertia ibi,cum per.¶In gl.iij.in
fi.Arc.alle.de con.di.j.certũ.dicit Ioã.mo.ꝙ per primũ
pactum abrogatur priuilegiũ, per hoc ſm illi derogat̃.
¶In gl.hoc inducebat. ibi verũ,vnde non possent p il-
lud priuilegium sepelire illos, quib.est interdicta sepul
tura,de quibus no.s̃.de sep.ex parte.Sed Arc.all.l.si qñ.
de pri.priuilegia.¶In gl.quod poterat.ibi,cum effectu.
idem Arc.¶In glo.vlt.ibi,[*per pactum*]ꝙ facile fieri põt
hoc casu,cum per id redeat res ad suã nãm.xxxv.di. ab
exordio.& in fi.& ex quo id dicimus sit prius vel poste-
rius,Idẽ ẽt dicemus,cñ dubitatur,qđ sit prius.facit.s̃.p̃sc.
veniẽs.in fi.& c.si diligenti.de iureiu.q̃to.de 𝔠fir.vti. vel
inuti ad nr̃am.& c.se.& fi.quod dixi de por.oĩs.In prin.

SVMMARIVM.

1 *Filiusfa. si debitori facit pactum de non petendo,an mortuo pa-
tre possit petere.*
2 *Iura,quæ dicunt,quemlibet posse renunciare iuri suo,intelliguntur
quando quis fuerit certioratus.*
3 *Iurans facere aliquod veniale,iur̃m illud seruare non tenetur.*

CAP. II.

1 QVamuis. A filia. †Quid si filiusfa. de
bitori pr̃is facit pactum de
non petendo,an pr̃e mortuo possit petere,
vide in Spe.de pac.ad fi.[*nuptys*]ostẽdit cãm
ĩpuberẽ,de iur̃o impuberis,vide quod no.xxii.q.v. par-
uuli.& q.iiii.in prin.s̃.de delic.pu.c.j.ff.de li.cã.l. fi. [*tra-
debat*]factum recitat.Idẽ.n.si post ꝑm Io.mo.& Archi.
[*oĩno*]exponit Arc.siue aliunde possit consuli mulieri
siue non pp no.in decr.cũ contingat,de iureiu. sed ali⁹
est casus.[*item licet*]H.no.in sum.de fide.§.& si quis sub.
2 §.mulier.ver.idẽ est,ꝙ iura†q̃ dicunt, quẽlibet posse re-
nunciare iuri suo,siue his,q̃ pro eo sunt introducta,itel
ligenda fore,qñ quis fuerit certioratus,vt patet. xxxviii.
di.placuit.ar.in aut.qũo op.epi.§.igitur ordinandos.ipse
tñ hoc casu non putat hoc necessariũ, cũ hæc litera in
distincte loquat̃,ad hoc ĩ aut. sine ꝓhi. mat.§.ꝓpterea.
vide quod scripsi de emp.& ven.c.pe.super vlt.gl. [*debe-
bit*]nõ sic tunc iurauit alimenta non petere, de hoc in
Spe.qui fi.sint leg. ver.sed pone quidam.& facit hoc ad
no.in Spe.de prob.§.fi.ver.sed pone,ꝙ in instr̃o, & ver.
se.de illo,qui iurauit non probare solonẽ,nisi p instr̃m
redditũ. [*æterna.*]dicit Arc.per canonẽ.xxii. q. iiij.si ali-
quid.i.quod,hoc idẽ sonat ve vr̃, ac si diceret,non vergit
3 in peiorẽ exitũ, per qđ 𝔠cludit,ꝙ si quis†iurauerit face
re aliquod veniale, illud iur̃m seruare nõ tenetur,quia
vergit in peiorẽ exitũ, licet possit non vergere in interi
tũ salutis æternæ,iuxta.no.s̃.c.li.ĩ salutatione,& exaltat
in hoc vocẽ suã,cũ tñ Io.& Lau.idẽ no.in p̃. c.si aliqd.
Et no.ꝙ vbi dec.si vero.de iureiu.dicit interitum salutis
æternæ,hęc lr̃a dicit dispẽdiũ , quo verbo vsa fuit ẽt de
cre.cũ contingat.in fi.c.ti.Cõstat aũt, ꝙ interitus sonat
in mortẽ,dispendiũ in dãnũ ẽt paruũ,p quod patet , ꝙ
multũ differunt.[*detrimentũ*]per hoc intendit conclude
re,ꝙ non sit 𝔠 bonos mores.& sic non ob.j̃.de re.iu.nõ
est obligatoriũ,q̃,vt ibi dixi post Dy. loquitur de prohi.
pp sui turpitudinẽ.Ista vero dec 𝔠cor. loquitur de ꝓhi-
bitis ĩ priuilegiũ,vel fauorẽ ꝑsonæ, sicut & in aut.sacr̃a.
C.si aduer.vẽ.¶Prima gl. summat.¶Quarta gl.obiicit,
dupliciter soluit & remit.¶Quinta gl. remit. & arguit.
¶Antepe.gl.ostẽdit,quã opi.approbat,& quã reprobat.
¶In iij.gl.ibi,si qñ.§.j.filius intentat q̃relã nõ ob. pacto
patri facto,ꝙ certa re, vel quantitate contentus esset,&
ibi pactũ dotali.loquit̃ de pacto , qđ pr̃ cũ filia fecit, vt
ex æqua portione cũ fratre patri succederet,& ibi,l. vlti.
vide,s̃.de conce.pręc.c.ij.in iii.gl.& ibi,de coll.pac.ibi,dr̃
quod dicit tex.¶In iiii.glo.ibi,no.ita.quia ordine turba-
to,vt l.nã & fi.& ibi,quã hẽt libertus liberã testi factio-
nẽ,cũ patronus exegit ab ipso ꝑriũ operarũ,ne viuentis
operas & mortui successionẽ cõsequatur,vt dicit ibi gl.
¶In gl.antepe.ibi no.dubiũ,vide,s̃.de fo.comp.si diligẽ
ti.super vlt glo. & ibi,ꝙ eis,vide de iureiu.quẽadmodũ.
super gl.sic,patet in Spe.e.ti.in j.col.¶In gl.j.in fi.decla-
rat no.in Spe.e.ti.in j.col. vbi datur etiam fo.per quam
etiam sine iur̃o valere posset tale pactum,quod cõsiliũ
C.y.attribuit Pe.de Bellaper.in l. pactũ dotali. C.de coll.
¶In gl p̃dicta in ti.ꝑalle.§.si vel parens.& C. de inof. te.
si quando.§.j ¶In gl.an iuramenta,in fi.tene,quod ha-
bes de iureiu.verũ.Io.mo.dicit hic,quod tenet , sed agi-
tur ad relaxationem.

SVMMARIVM.

1 *Scandalum dicitur,qñ subito inter aliquos scandet discordia.*

CAP. III.

QVia ex eo. [*Aly*]qũo proprie & im
proprie ponitur hæc di-
ctio,remittitur Ar.xxvj.di.deinde.[*antecesso-
ribus*]dicit Arc.ꝙ decessor dicitur, qui ꝓ
ximo decessit,prædecessor, qui decessit ante proximũ,
antecessor, qui decessit multo tempore prius. Sed vt
dicit

dicit Hug. xciiij.di.c.i.ista sunt sinonima, & s'm destrui tur.cle.j.§.hoc tamẽ.& vide quod dixi.§.e.li.de renun.c.j. [*molimntur*]i.conantur.[*magistri*]quo ad pdicatores[*ministri*]quo ad minores.[*priores*]quo ad heremitas & carmelitas [*scandala*]quasi offensiones & ruinæ s'm Arc.q
1 dicit,q' scãdalũ dr̃,qñ subdito īter aliquos scãdet discordia, vel pugna,& scãdalizare est subito cõmouere,vł occasionẽ ruinæ dare.[*obseruare*]concor.de do.p tuas.[*perpensius*]quasi quietius,põderatius & deliberatius.& idẽ ver.in proemio cle.in prin.[*fama*] quam crudele est negligere.xxxiij.q.j.nolo.[*capitulis*]quia non præcedit copula,facit s'm Arc.ad no.de re'scri.edoceri. cũ suis remissi. q' in bonis diuisis inter plātum & c. quilibet posset paci sci & agere pro parte sua.[*licita*] de iure & honesta quo ad honoris statũ,q.n.a's est licitũ,qñq; de honestate nõ licet pp circunstantias & accidentia facti,de reg. iu.l.sẽper in conuentionib.& ff.de ritu nup.l.semper.[*assensu*] hodie ista cõstõ restricta est quo ad prædicatores, vt in extraua. Bonifa.super cathedrã,s'm Io.mo.& Arch. Ineptissime loquuntur,sed puto,q' hęc volunt, q' ī certis casibus ibi expressis ita standum est illi constõni innouatæ per concil.Ven.de sepul. dudum. q' circa pdicatores & minores pacta & conuentiones contrariæ hodie non valent, vt ibi ante in fi.ver.non etenim.¶Prima gl.summat.¶Vl.reciterur per q ¶In j.gl.in fi.& s'm Io.mon.primo factum ponit.secundo illud decidit.ibi, nos his.¶In gl.ii.in fi.vt carmelitæ.j.de reli.do.c.vno.§. cæterũ.¶In glo.quas mutare.in fi. cõfacientes excõicati sunt per cle.de pe.cupientes.j.rñ.¶In gl.vt exhibitione. in fi.De quibus plene per Host.in sum.de paro.§.in quibus consistat,& per Ros.lib.in.canonici e.ti.& dixi sup rub.de paroc.¶In gl.vlt.in fi.vel quia bona,quæ tenent minores,sunt ecclesiæ.Ro.j.de ver.sig.exit.& in cle.e.ti. exiui.§.prouide.Sed hodie dns Io.Papa renunciauit illi dñio per constõnem suam,quę incipit,ad conditorẽ.

¶De procuratoribus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Procurator constitutus a procuratore ad negotia potest alium constituere.*

2 *Laicus non potest esse procurator in causis spiritualibus, nisi in temporalibus.*

CAP. PRIMVM.

NOn indiscrete.[*Non potest*] Secus in defensore qui cauit de iudicato soluendo,& sic dicit Gui. suiatũ in Spe.eo.ti.§.j.ver.sed nunquid defensor[*alium*]determinat,no. de rescri.ex parte iii.in gl.fi.ff. de fer.rust. præ.cum essent.§.plenius.in Spe.e.ti.§.j.ver.quid si procur.constitutus.& rõnem Alberti Papi.qui tenet õriũ
1 ibi, vide.[*deputare*]dicit Arc.q' ẽt procurator constitutus a procuratore ad negotia põt alium constituere. & sic ẽt ī infinitum,& vnus alteri tenebitur,sed lis tm̃ ẽsti mabitur,quantum interest.d. principalis illum constituentis.ff.de neg.ge.l.si quis mandato Titij.¶Prima gl. summat.¶Quarta gl. signat õrium & sol.all.Host.õriã, cui rñdet.¶Sexta gl.signat õrium & sol. & duas opi.recitat & remittit.¶Gl.vt C.rñ.per.q.& sol. & secundo recitetur opi.quam reprobat,& ipsius rõni rñ.¶In gl.tũc .n.arguit ad q.¶Antepe.gl.obiicit,& obiectionem opi nione confirmat & sol.¶In gl.v.ibi. ibi §.vlt. cuicunq; pmiseris rem tuam agere vel defendere, is procurator tuus intelligitur.¶In vj.gl.ibi,nihil arbitramur interesse.sequitur,vtrum ab initio, an cœpta iam lite negotiũ ad personam procuratoris transitum fecerit.& ibi,l. ij. ẽt post li.conte.consors pro absente cũ cautione litẽ p sequitur,¶In gl.C.e. ibi.l.pe.ibi, dignitatẽ hõs per se nõ litigat,sed proc.substituit, sed ibi substõ pro instõne po ni vr̃.& ibi iii cen.transfert iudicium pcuratorin pcuratorẽ,& ibi,§.si.procu.litẽ contestatus ẽt per pcuratorẽ appellat,& ibi,li procurator agit.§.j.de dolo procuratos,ante li.conte.õ ipsum nõ excipitur,post li. contest. sic,qa dñs.¶In gl.f.ibi,q' quis,sequitur,sibi debitum exigere,tibi mandauit,ante li.conte.tu aliis mandare non potes.¶In gl.tũc.n.ibi.§.decuriones. vide in e.is cui.in vlt.gl.¶In gl.antepe.ibi,si duos vide in c.innotuit.in gl. ij.¶In gl.pe.ibi,l.j.procur.vel oĩum rerũ,vel vnius rei esse põt,& ibi,§.negotia sic aecipimus,siue vnũ gesserit, siue plura,& ibi,§.q' ait,sequitur,põtor ait,bona rapta sic accipimus,& si vna res ex bonis rapta sit.¶In glo.vl t.si mandassem.vide de cle.ex.mi.aplicæ.super gl.ij.¶In gl. j.in fi.& sic sunt.iii.partes,q̃ patent.¶In glo.õ.š.ibi, nõ
2 põt,per quam gl.dicebat ibi.Pe.de Sa.q't laicus non poterat esse proc.in causis spũalibus,nisi in matrimonialibus.& ibi non hẽt.Arc.rñ.illi glo.vt dixit.š.prox.õrio. Sed non bene conuenit illa rñlio.& in fi.Hug.& Laur. v.q.iii.c.fi. Arc.¶In gl.f.ibi substituendi.idẽ Arch.¶In gl.vt.C.ibi,ne vltra.Idem si datum ad litẽ contest.tm̃.si vero simplr̃ datur ad li.contes. procedit in cã litis per se conte.s'm Inn.& Gui.in Spe.e.ti.§.iii.ver.quid si de cle. quem ver.ad literã ponit hic Arc.& idem la. de Ra.j.l. si procurator.C.e.& pro ratione sumit interesse partis aduersæ pp quod reuocari non põt,vt scripsi in dec.petitio.& ibi cum cãm.vide,quod ibi dixi sup glo.pe.& in fi.in gl.ij.quæ dicit,q' hic damnũ pecuniariũ ibi nõ. Itẽ hic ex mutatione personæ grauat aduersarius.¶In glo. si vt,ibi,[*interpretandas.*] quõ ex parte rei detur in rẽ suã, no.ff.e.l.Plautius.in glo.sed quãr.& in fi.& ibi,& C.de act.& obl.si quidem.an per mortem constituentis,vel constituti finiatur tale mandatum,& de isto procurato in rẽ,suam plures remissiones dat hic Arc.de quibus vide multũ plene in Spe.e.ti.§.fi.& quod dixi de ali.iud. mu.c.ii.super gl.ij.an vero satis sit,q' cedens fecerit illũ procur.suũ,licet nõ expresserit.q' in rẽ suã, vide in Spe. de cessi.act.§.õñr.ver.sed quid si is.¶In gl.in õrium.ibi, innotuit.ibi pp plures electores timentur discordia, qui timor cessat in vno,s'm Io.mo.& Arc.ad hoc.š.de ele. c.pe.eo.lib.per quam decre.§.si aũt,dici. Iõã.mo.q' si essent duo non insolidũ & discordarent,sibi imputet cõstituens,& ibi tutor incertus per hanc l. & quia actus morientium non debent esse in suspenso.ff.cõ ia præ.l. vlt.in fi.terminauit hic Lambertinus de Ramponibus legum Doctor q' is,cui testator commisit electionem fideicõmissariorũ,illos eligere non possit,facit ad hoc. C.de epi.& cle.nulli.& in Aut.de ec.ti.§.si aũt p redem 1 ptione.& in fi.dat sisse de electione,qa dẽt esse certa.š.e. li.de ele.c.ij.& tñ pc.datur ad eligẽdũ icertũ,e.ti.c.pen. 1

CAP. II.

QVamuis.[*Liber*].i.non interueniente causæ cognitione, de qua sequitur,tamen aliqua interueniet, vt not. ff.e.tit. is cuius,que est contra,no.enim ibi, quod cognoscetur, au datus fuerit in rem suam,ff.e. procurator,an reuocans,quia per se vult agere,sit talis, qui non possit, vtlii ustris, vel pupillus. Item an ille sit pro eo in iudicio obligatus, quia is abesse videtur. ff. de nego.gest.si quis mandato reuocari in totum. Vnde si 1 velit quidam iudicia relinquere,& alia reuocare, iuste procurator hanc inconstantiam recusabit.ff.eodem.in causæ j.respon. Et est iste vnus casus, quo non reuocat. Alij tres habentur, e.ti.quæ omnia.f. quando ad exonerationem famæ,quando in rem suam, quando de suo expendit,q' vult retinere nisi viij.casus, enumerat. subdens genus peregrinari etiam voluntarie, vt no.ff.eod. aut si collusione,quod sit collusio,no.de collusi.c. iij. in princip. Archi.adesse.ff.eod.l.Paulus.Ioan mo.& j̃.eod. si quidem. ¶ Prima gloss. summat. ¶ Tertia glossa. quærit, ponit duas opiniones,& tertiam Hostien. quæ distinguit. ¶ Glossa contra. infra eodem, si- Io.An.super vj.Decre. H h 3 gnat

gnat ꝯrium & remit.¶Gl.& qua.rñ.per q.& so. cui solutioni signat ꝯrium & rñ.¶Gl.& est,obiicit & tripliciter soluit.¶Pe.gl.obiicit & soluit.¶Vlt.gl.quærit & soluit.¶In gl.ij.ibi.§.recte.Iste §.& duo se.concordant, dicunt.n.mandatum reuocari re integ. & ibi ante litem libere potest dñs ante li.conte. procuratorem mutare, vel in se litem suscipere.¶In gl.sed nunquid.ibi,si ante, vide,s.e.mandato.super gl.ij.& ibi,§.pe.vide de ea. pos, cum olim,super gl.ij.& ibi,procuratorem.§.j.vide de resti.in integ.c.ij.super gl.pe.& ibi,cum mandato,in fi.imputatur domino, qui minori commisit negotia sua,& ibi.In causa dñs reuocat procuratorem in omnibus iudicijs.in certis autem illum inuitum nõ reuocat,& ibi l.ij. in stipulatione de rato habetur ratio eius,quod interest stipulatoris.¶In gl.& quæ.ibi,filiꝰ.ad fi.& l.si post datum, vtrobiq; tex.loquens de inimicitijs exprimit capitales.¶In gl.ꝙ tunc.ibi,humanitatis.expedit pupillo talem habere tutorem, qui non afficiatur ad ipsius aduersarium.¶In glo.s.ibi,l.vlt.casu.in ver.proxi.alle.¶In glos j.In fi.ꝙ prima pars tractat de reuocando,secunda de adessendo,ibi verum. Item prima distinguit duo mẽbra, secundum ibi postea,in quo.viii.casus excipit, subdẽs clam generalem,¶In gl.iij.ibi,peruenire,ꝙ fieri debet per literas reuocantis,sicut & de constitutione sit sides per literas constituentis.ff.e.si procuratorem absentem.Arc.ad hoc de solu.c.ij.vbi super obligatione ꝗqui parantur literarum & sigilli traditio, ex quo dicit Ar. ꝙ optime arguitur,ꝙ admittitur procurator, siue literas habeat,siue sigillum,vt ibi no.Gos. & sic ratio,quia confidit quis de illo,cui sigillum tradit, & totam suam voluntatem illi committit,cum in sigillo imprimatur imago.de pę.di.ij.principũ.vel saltem caracteres nominis eius.s.de fide instru.inter.ff.de test.l.ad test.§.si quis ex testibus.Host.tñ hic non admittit, nisi ostendatur litera sigillata,vel caueat de rato.ar. dictæ.l.si procurator. & s.de offi.ord.conqueren.vel alias fides fiat.C.de sat. l. j.& hoc dicit Arch.tenendum,& ibi mandato,de procuratore dato ad renunciandum beneficio, dic vt i cle. de renũcia. c.vno.de dato ad aliud negocium,dic vt dixi de rescri.ex parte decani.super gl.sic.¶In glo.& quæ, ibi,pro quo sciente & non cõtradicente.ff.e.ti.si defunctus. rñ.ij.Et vide,quod no.s.codẽ.in l.sed hæ.§. ꝓter.& quod no.e.ti.c.j.In gl præcise.in cle.¶In glo.vt puta, in fi.in quibus est par,vel maior æquitas, sicut & in causis expressis.ar.eius,quod no.C.de fur.& ser.cor.l.si quis ser uo,in gl.fi.Io.mo.& l.eos qui.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratoris officium non inchoat quis ante receptionem procuratorij & susceptionem officij.*

2 *Mandatum procuratoris intelligitur finiri per ipsius renunciationem re integra.*

C A P. III.

IS qui. 1 [*Substitutus*] An substitutus satisdet dñm ratum habiturũ, an substituentem,vide in Spe.e.ti.§.j.ver.sed nunquid substitutum.& quicqd ibi dicatur, in casu isto, qñ substituit ex speciali mandato satisdabit de dño,arg.eius,quod de delegato dr̃, qui subdelegauit totum,quod nihil habet in causa commune,de offi.de

1 leg.super q.§.porro susceptum.ar. †ꝙ officium procuratoris nõ inchoat quis ante receptionem procuratorij & susceptionem officij,de quo remittit Arc.ad no. per Compo.de ele.statuimus.in gl.quæritur, quis procurator.in fi.& per Guil.in Spe.eo.ti.§.j.ver.quid si procuratorium,Et vt ibi no.in ver.sequentib.Satis est, ꝙ sit receptum,licet non fuit in iudicio exhibitum,etiam si terminus lapsus esset ad producendum mãdatum ad causas,quod produxit,& nũc vult vti pleniori.ibi vide.Tractat etiam hic,an procurator præcise cogatur defendere.de quo satis per Inn.s.eo.constitutus.& dixi,s̃.eo.accedens. super gl.ij.& in cle.e.ti.c.j.in gl.præcise.[*reuocari*]Et si hñs duo procuratoria eiusdem datæ alterum generale, alterum spãle substituit ex vi spãlis,& tunc ex gñali reassumere vellet,sic dicit Guil. iudicarũ per ele. & auditores,in Spe.e.ti.§.iij.versi. item pone Titius nisi Guil.dicit,ꝙ curia sic tenebat in Spe.e.ti.§.j ver. sed pone,ꝙ proc ad plures,qũo talis procurator instrũm i vna cã productũ sibi ꝑꝑ alias restitui petit.vide in Spe.de instru.edi.§.nunc dicamus.in fi.& plenius scripsi,de testi. Albericus, in gl.quid si ꝯ.versi.qui ẽt scripsi,si ad oẽs sit constitutus agere põt iniuriarũ.ff.de iniu.sed si vnius.§. procuratorẽ aũt exercere.rõ, quia in connexis ꝓsecutio, vel negligentia in vno non obest in alio. secus in eodẽ facto.s.e li.de offi.dele.cum plures.Io.mo.¶ Prima gl. summat.¶Glo.s.quærit sol.notat vnam drĩam,& rõnẽ reddit,finis rñ.per q.¶Vlt.gl.dat simile.¶In iiij.gl.ibi,recte,respicit quod dixit re integ.¶In gl.j.in fi.secũda ibi verum Iterum prima ponit dictum inferens argumẽtum ꝯrium ibi,licet.secundo exceptionem adiecit ibi,

2 in fi.¶In gl.iij.in fi.& s̃m id oportet † intelligi finiri mãdatũ procuratoris per ipsius renũciationem re integra, re non integra non nisi ex cã,vt deducatur in renunciatione & reuocatione.s.c.j.¶In gl.s.quid. ibi,non reuocat.dicit ibi Io.mo.& hic Arc.ꝙ iudicare licet sit onus, tñ & honor, procurare vero est onus tñ,& vile offĩn, C.de decur.si quis procuratorem.lib.x.quare non præsumit quis sic excutere honorẽ sicut onus, nec sic duo sicut vnũ.¶In gl.s.substituente,in fi.ea.distinctio seruabitur in ꝓcuratore,qui hẽt mandatum reuocandi s̃m Arc.non.n.plus poterit in reuocatione,q̃ dñs.vñ substitutũ a se,qui ꝯtestatus est litẽ,non reuocabit, nisi in eo casu,quo reuocaret dñs ꝯstitutũ a se.¶In gl. nũc.n.ibi, reuocãdi,reuocat ergo,ꝙ trãstulit ñ ex se,vł a se, sed ex ptãte ꝑ dñm tradita,ex quo dñs poterat.s̃.c. ꝓx.Io.mo.

S V M M A R I V M.

1 *Mandatum speciale intelligitur dari,vbi nominatim quid mandatũ.*

2 *Nominatim autem fit,quod expresso nomine proprio,vel eo quod habet vim proprij nominis.*

3 *Generale totum est,vbi nihil est expressum.*

C A P. IIII.

QVi ad agendum. Primo ponit de gñali procuratorio cum cła. secundo cum illi formæ adiicitur spãle.tertio ponit tria, quę requirunt spãle, & casum excipit. secunda ibi, sed si. tertia ibi,procu. [*defendendum.*] valet procuratorium,licet non exprimatur in eo ad defendendum, hoc dicit Gui.obtentum in Spe.e.ti.§.j.ver.sed pone,ꝙ mandatũ nõ valet, si admittatur dño expresse,vel tacite ratũ habente valet,qđ fit cum illo s̃m Arc.all.de arb.per tuas. quod ibi no.in gl.pe.& de testi.veniens.ij. In glo. sed q̃ro.ꝑꝑ quæ dicit ẽt Arc.ꝙ si quis videt causam suo noĩe agi per falsum procuratorem,& non ꝯdicit,ꝙ fit sibi ꝑ iudicium,nam ex voluntate sua creditur agere, cũ cũ posset prohibere,& non prohibet.ff.d re iud.l.sæpe.& ꝯ cum sñia executioni mandabitur, cum ex mandato eius actum credatur.ff.de re iu.l. iiij. protesta.n.debuit ꝯrium,cum primũ id sciuit.C.ne filiusfa.l.ij.s̃m Inn. & qũo diuersimode dicitur falsus procu.no.s.de rescri.ex parte decani.in prin.quod hic no.Arc.[*gñali*]ratio, q̃a

1 †spãle mandatum intelligitur dari,vbi nominatim qd mandatur.ff.e.non solum.§.vlt.& l.Pompo.in prin. &

2 ff.de minor.illud.§.si talis.†nominatm autem fit,quod fit expresso nomine proprio,vel eo quod habet vim ꝓprij nominis.s.de test. licet ex quadam.ff.de lib.& post. nominatim.ff.si cer.peta.l.certum.ff.de ver.ob.stipula-

3 tionem.& l.vbi autem.†vbi enim nil est expressum,totum est generale, sed aliquo expresso clausula generalis includit similia s̃m Io. mo.[*pacisci*]Vnde nec pacem facit sine speciali mandato.de hoc in Spe.de treu.& pa. ver.hoc quoq;.& dic pacisci ita,ꝙ eius pactum dño noceat.ff.de pac.nam & nocere.nam vt prosit, sufficit generale,vt ibi no.[*simo*]quod dixi.s̃.titu.ca. j. in princip. [*libera*]quis dicatur habere liberam,scripsi.s̃.codẽ.petitio.

tio.super.j.gl.infert autem Gui.in Spe.de in.deli.in fi.ꝙ
cum prælatus habeat liberam, ergo hoc poterit.remit.
ad sum.Host.de iureiu.§.qui potest.ver.in rebus.& ver.
se.¶Gl no.arguit pro opi.Bul.¶Glo.pe.ponit xx.casus
computatis quos ponit tex.quibus requiritur speciale.
¶Vlt.gl.addit tertium casum.¶In glo.pe.ibi,pcurator
cui libera.vide de rescri.ex parte decani.super gl. & ita
& ibi mandato.de transa.loquitur.¶In glo.vlt.ibi,non
abstulit.Si procurator datus ad pecunias exigendas par
tem exigit,& partem remisit,dñs remissioni stare non
cogitur,& ibi hoc iure procuratori litis non recte solui
tur,nisi ad hoc datus sit.¶In gl.i.in fi.de hoc.ff.eo.l.sed
hæ.§.præter.& quomodo hoc intelligitur de actionib.
tpe constitutionis competentibus,vide in Spe.eo.ti.§.j.
ver item excipitur,ꝙ licet ¶In gl.iii.ibi.c.ij. concordan
tias vide.ff.e.l.Pomponius.in prin.¶In gl.non tamen.
ibi,poterit.idem Io.mo.per rationem ibi notatã. ¶ In
gl.C.de.ibi,ſm Vin. Azo dicit idem sub dubio forte in
sum.huius ti.§.est etiam illud.& ibi decisa.i.In compi-
latione antiqua,& ibi,xviii.computatis tribus,quos pō
nit tex.& coniugendo matrimonium & sponsalia.

SVMMARIVM.

1 *Quandoque dictio ponitur exclusiue.*
2 *Aetate legitimę,vel perfecta appellatione intelligitur ętas.xxv. annorum.*
3 *Minor non habet legitimam personam standi in iudicio nomine proprio, sed alieno.*

CAP. V.

QVi generaliter Potest.hoc im-
portet significa-
tum huius dictionis negotium,quod mul-
tiplex est.ꝫ.de ver.sig. fotus. ver. negotium.
Ioã.mo.[*speciale*]& exceptis criminalibus, quibus non
interuenit procur.ſm Arc.remit.ad sum.eo. ti. §. & in
qua re.de accu.veniens.ij.q.vj.si qñ.contra.ff.eo.l.serui.
§.publice.secundo.ibi ꝫ.v.q.iij.reos.ibi soluitur.Item ꝫ.
de do.& contu.veritatis. secundo. ibi reddit autem du-
plicem rationem , quare in illis non interuenit, ne cō
demnetur,qui non deliquit.ff.de neg. gest.liberto.& qa
per ꝯtriam actionem mandati,quod amitteret. cōsequi
non posset.dicit tñ, ꝙ si amittatur,tenet, quod cum eo
1 fit,de hoc.ꝭ.de iud.c.j.[*absque*]dicit Arch.ꝙ† hæc dictio
qñque ponitur exclusiue.j.q.iii.ꝙ præsultatus.xvij.q.iiij.
diffiniunt.xxiij.di.psalmista.& ita hic.& ꝭ.de sen. excō.
cum quis.& ꝫ.e.lib.de consue.c.j.de ele.ex eo.j. respon-
& ꝫ.de priu.quæstionem.xvj.q.ij.sane.xviii.q.ij.cellulas.
quandoque ponitur exclusiue.de so.compe.Romana.
de deci.c.ij.§.sane.xxiij.q.v. nō est nostrum.vbi de hoc
dici potest secundum eum,ꝙ qñ negatiua huic dictio-
ni præponitur,tunc includit,de exces.præla.c.fin.ver.ea
suis.Ego non capio hæc verba , quia semper ponitur ꝑ
sine,ꝙ sonat pro si non. vnde qñ sequitur negatiuam,
sonat nō potest, si non habeat &c. Et qñ affirmatiuam
sonat,potest,& si non habeat,nec ex vi propriæ signifi-
cationis potest dici,ꝙ includat.fateor.ꝙ si sequitur ne-
gatiua resoluta in affirmatiuam sonat,ꝙ cum eo pote-
rit,de iisq; satis scripsi,de or.ab epo.c.j.super j.glo.¶Pri-
ma gl.ponit,quid declaret.¶Quinta glo.respon.per ob.
& so.¶Antepe.gl.dat simile.¶Pe.gl.ponit dictum Ho-
stien.qđ recitat per q.¶In gl.v.ibi.§.ij.loco,permittitur
quibusdam postulare pro se & non pro aliis, & ibi ille
a quo.§.si filiusfa. magistrum tenens cogit patrem adi-
re hæreditatem & restituere,& ibi cum mandato.in fi.
imputet sibi , qui minori committit negotia sua, si ille
sit circunscriptus.¶In glo.pe.ibi , §.iuste manumittitur
seruus.vt sit procurator, dummodo nō sit minor xviii.
¶In gl.vlt.ibi.minori,vide hanc. & l.exigendi.e.ti.non
2 iniuste in gl.j.& ibi.l.fi.†appellatione legitimæ, vel per-
fectæ ætatis intelligitur ætas.xxv.annorum , & non illa
quæ principis beneficio suppletur.¶In gl.j.ibi,seipsum.
& soluit tria dubia.primum de for. secundum de perso
na.tertium de ætate.partes patent.¶In glo.non dubita-
bamus.ibi,non admittitur etiam contra extraneum,ni
si in casibus,quos vide no.in Spec.de actione.§.j.versi.
sed filius.& no.ꝭ.de iud.c.fi.in fi.admittitur etiam con-
tra partem in casibus.qui no.ff de iudic.l.lis.nulla.& in
Spe.præ.§.j.ver.item quod est filius, & an tunc egeat cō
sensu patris in eo.§.j.versi. quid si filius.& ibi,§.j.in fi.&
per Guil.in Spe.e.ti.§.j.ver.sed an eget.¶In gl. instituta.
ibi , aduocatus , quare minor ætas sufficit in aduocato
& teste,quam in procuratore ad iudicia,vide in Spe.de
aduocato.§.j.ver. item quod est minor. & no. in §.ini-
tium.statim alle,& C.eo.exigendi.& ratio.quia obliga-
tur procurator actione mandati.Item condemnatur,
ꝙ non est in illis.& in fine.& sub diaconus.vt in cle.de
eta.& qua.generalem.¶In glo.pe.ibi,exprimi.plus no.
ibi,vt ibi scripsi sup.j.gl.ꝙ maior.xvij.minor. xxv.possit
esse procurator ad iudicia , dummodo non se & suo fi-
deiussores obliget.Sed constituens,qui sit soluēdo ,pro
ipso caueat,& hoc placet Iac. de Are.per §.iustæ.quem
alleg.glo.& per l.ff.de ma.vin.l.si collactaneus.Et ad id,
quod dicunt,gl.illas loqui de procu.ad negotia,contra-
dicit ex eo,ꝙ non fuisset insta causa manumittendi,cū
seruus possit procurare negotia.ff.e. seruum quoq;.idē
dixit de ætate.s. ꝙ non erat necesse , ꝙ esset maior xvij.
annis,cum etiam pupillus possit procurare negotia. ff.
de institu.sed & si quis.§.fi. & l.seq.vbi dicit ,ꝙ pupillus
obligat institutoria eum,qui ipsum præposuit,& impu
tet sibi &c.ff.de exerci.l.j § cuius autem. vbi dicitur , ꝙ
nihil interest cuius ætatis, vel conditionis sit magister,
& sibi imputet , qui eum præposuit. Sed tenentes cum
gl.dicunt, ꝙ est iusta manumissionis causa , quia faci-
lius & liberius tractant illa liberi,quam serui ,maiores,
quam minores. Hæc communis opi. hic approbatur,
ꝙ minor xxv.non detur procura. ad iudicia. quasi non
habeat legitimam personam standi in iudicio,qui pla-
cet Accur.in l.minor.ff.e.ti.quæ sic coadiuuatur, si illa
ratio excludit eum , quia potest restitui , vt in l.minor.
quantumcunque constituens pro eo satisdet , vrget ra-
tio restitutionis,cum ipsius intersit non vexari.ff.de mi
no.l.minoribus.Item ipse existens in iudicio interroga
tur,& respondere debet , & si falsum respondeat,tenet
ipse non dominus.ff.e.non solum.in prin ff ad l.Aqui.
proinde ergo restitui poterit.ff.de confes.l certum.§.mi
norem.sicut ecclesia.ꝭ. ti.ij.ergo non est idoneus proc.
ratione prædicta . Item constat , ꝙ excommunicatur
procu.ꝫ.vt lite non contesta.c.j.in fi. Sed qui sequuntur
3 Host.& Ia.respondent ad ista,quod† minor non habet
legitimam personam standi in iudicio nomine pro-
prio sed alieno sic, & imputet sibi &c. Item etiam pro-
prio in spiritualibus legitimam personam habet. ꝭ. de
iud.c.fi.fortius alieno.Item sicut maior. xvij. habet per
sonam legitimam in iudicio in postulando, sic & in ꝓ
curando ad id, quod dicitur,ꝙ eius interest non vexari.
respondent , ꝙ ista non est talis vexatio , quæ restitutio-
nem parit.Sed nec si ad euocationem recepisset,vt in l.
j.§.initium.ff.de postu.Ad id quod de confessione dixi
ꝙ si per errorem confessus est falsum, restituitur , non
cum alterius iactura, sed ne alter locupletetur cum ia-
ctura ipsius,de condi.inde.nam hic. Si scienter confes-
sus esse propter dolum & restituitur.ff de min.si ex cau
sa.§.pen.Ad id,quod de communicatione dixi,respon
dent,ꝙ est medicinalis. Et licet istorum opinio subtili-
ter concludat,tamen per decre.istam dic, ꝙ si opponą-
tur exceptio repelletur minor.xxv.quando non excipi
tur,procedit illa opinio. Et facit , quod no.ꝫ. eodem.in
nostra.in glo.quando.& idem dixi.ꝫ.eodem.non iniu-
ste.super prima gl.

SVMMARIVM.

1 *Procuratore creato nomine ecclesiæ an requiratur consensus illorum,qui postea successerunt in locum defunctorum.*
2 *Legatarius prior missus in possessionem non præfertur postea misso.*
3 *Actio noxalis & de peculio sapiunt in quibusdã naturã realium.*

C A P. VI.

SI duo. [*Insolidum*] non est vis, siue pona-
tur hæc dictio, siue alia, quæ idē
importet. s. e. lib. de of. deleg. cum plures, in
prin. melior considerato voto agentis, cum
alias graue sit agere, vt no. ff. e. l. pluribus. ad idem, quod
no. ff. de condi. ob causam. l. pe. in vlt. gl. effectus exquisi-
te tractat hic Arc. an prælato mortuo procurator pro-
sequatur causam, de quo dixi post Inno. & Host. de fo.
compe. dilecti. Et est hodie expeditum per cle. eo. ti. pro
1 curatorem. & opi. Arc. ibi vide gl. dicebat, an † vero crea-
to procuratore nomine ecclesiæ requiratur consensus
illorum, qui postea successerunt in locum defunctorū,
remittit Arc. ad simile no. de elec. ꝙ sicut. in glo. sic pa-
tet deputati, nec expresse prohibiti nec alter sine altero
&c. facit. j. de test. c. ii. in fi. contingat. concor. cle. de iud.
dispendiosam. ¶ Prima gl. dicit, quid determinat. ¶ Se-
cunda respondet per quæstionem ¶ Tertia primo po-
nit tres casus diuersos ab isto. secundo reddit rationem
huius dicti. tertio quærit & ponit tres opin. & approbat
vltimam. ¶ Gl. quia tunc alleg. quatuor concor. ponit
duos alios modos occupationis. & casum, ꝙ nihil ope-
ratur occupatio. ¶ Glo. ar. contra, signat contrarium &
soluit. ¶ Gl. no. ergo. duo notat, & obiectionem soluit.
¶ Pe. gl. respondet per quæstionem. ¶ In iiij. gl. ibi, decre-
to. in fin. Ex duobus tutoribus alter agit & administrat.
& ibi, de ætate. §. j. vide. s. de confes. c. fi. super j. glo. & ibi,
duo iudices. ponit casum decre. proxime alias. & ibi, si
plures. vide de pur. ca. quot. in j. gl. iij. sequētem si plures.
vide. s. e. petitio. super j. gl. ¶ In gl. quia tunc. ibi, amplius
vide de foro comp. si diligenti. super gl. nunquid. & ibi,
pluribus. vide. s. e. nō iniuste. super iij. gl. & ibi, negantes,
is, qui negat se debitorem, armata vi terreri non debet,
condemnatus tamen iuris mediis ad solutionem vrge-
tur. & ibi, §. Iulianus. qui primo in possessionem ædiū
ex causa damni infec. mittitur, non est potior secundo
ex eadem causa misso ante sententiā, & ibi, §. qui prior.
2 † missus legatarius in possessionem nō præferatur post
ea misso. ¶ In gl. non ergo, ibi, l. ij. si plures simul, agunt
populari, iudex eligit idoneorē. ¶ In glo. pe. ibi, si plures.
hanc, & seq. vide s ¶ In gl. j. in fi. Et principium & finis
ibi, sane. ponit de pluribus procuratoribus simpliciter.
datis distinguens inter causas spirituales. & non mediū
ibi. Secus. ponit de datis insolidum sine clausula, ꝙ nō
sit melior &c. secundo clausula ibi, nisi dictum, mode
rationem subdens. ibi, dumtā. & casum circa id dubiū
soluens. ibi, cæterum. ¶ In gl. ii. ibi, intelligo. idem Arc.
j. c. prox. etiam. ff. de adul. & si transferam. & l. legatum.
ij. §. j. & ibi prædictorum iurium. ad idem. ff. de lega. j. l.
plane. in prin. et Insti. qui. mo. tol. obl. §. præterea. Et vi-
de, quod ibi no. in gl. sed qui. & quod dicam post Dyn.
j. de reg. iu. non præstat. contra. ff. quando li. ab emp. di.
id quod. i. rñ. dic vt ibi. ¶ In gl. aliud. ibi, s. j. ff. de cond. &
demon. cui fundus. Io. mo. facit cle. de iure pa. plures. &
ibi, impetrandis, alias opi. de hoc in Spec. de confe. §. fi.
ver. sed pone feci. vbi fertur, quosdā distinguere, an vno
confitente alter incontinenti neget, an ex interuallo.
Alij dicunt ponderando idoneiorem. & ibi Vin. autem
& Gof. ¶ In gl. quia tunc. ibi pluribus. & ff. de leg. j. si plu-
ribus, in fi. Sed ibi valet occupatio contestationis quo
ad electionem tñ faciendam de re legata, vel pretio. &
ibi ante sñiam applaue non suspensam. Io. mo. & in fi.
dicit Io mo. aut agitur de exercitio causæ vel instantię,
& tunc inspicitur tps li. contest. vt hic, ex duobus. n. ha-
bētibus par mandatum. plus habet, qui per con. factus
est dñs. & ideo potior. ad hæc. ff. c. qui duo. & s. e. lib. de
rescrip. c. pe. Item cum procur vicem dñi gerat, non est
æquū, vbi aliud possumus vnius loco duos admitti. ff.
de exerci. l. ij. Aut est res in iudicium deducta per illū,
qui actionem habet, & tunc aut agitur reali, vel quasi,
vt quia est in rem scripta. & tunc inspicitur tps diffinitiui
uæ. ff. de rei vē. is a quo, & præ. l. si vero, & si quis mulis.
3 Noxalis † enim actio & de peculio sapiunt in quibus-
dam naturam realium. ff. de noxa. electio. in prin. de pe-
cu. l. eo tempore. sequuntur enim possessorem. Aut agi-
tur personali, & tunc si petitur idem numero inspici-
tur tēpus litis conte. ff. de leg. j. si pluribus. Si diuersa nu-
mero, inspicitur tempus diffinitiuę. ff. de re iu. inter eos.
¶ In gl. & nihilominus. ibi. §. j. & bñ facit, C. de fideiuss.
non recte. & vide de ma. & obe. solitę. super gl. quod quā
que. facit etiam. ff. de vsufru. le. l. si alij. cuius casum vide
in suf. decre. de ele. mis. in quadam, super glo. antepe.
¶ In gl. pe. ibi, si plures. ad idem. ff. de dam. infe. in reficiē
do. cum concor. & in fi. C. e. ti. l. fi.

S V M M A R I V M.

1 *Procuratorium non procedit in presente, nisi expresse consentiat.*

C A P. VII.

1 LIcet. Pro quamuis [*absente*] hoc dicit † qa
in præsente, nisi expresse cōsentiat
non procedit procuratorium. ff. eo. filius. §.
in vitus [*nolle*] hic ponit. Arch. ꝙ scripsi post
Gof. s. de ap. Nicolao. super ver. miserit, quomodo per-
missionem procuratoris quis non excusatur. si ille nō
prosequitur hic. f. ꝙ sic dixit. [*per literis*] ꝙ præsumitur,
nisi mutata probetur. ff. de proba. cum qui. s. de bap. ma
iores. in fi. probatur autem hoc in gl. placebit. concord. 1
ff. ad Tertul. l. filij mater. in fi. ff. de leg. ij. si ita quis in te-
stamento. Io. mo. & secundum Arch. declarare potest,
quod no. ff. de inreiu. non erit. in fin. ¶ Prima glo. sum-
mat. secunda soluit dubium. Vltima signat cōtrarium,
sol. ar. ad simile. ¶ In gl. si ergo. ibi, dādo, vel id verbis ex-
primendo. ¶ In gl. vl. ibi secundi gradus. ꝙ intellige vt
ibi. §. sc. & ibi. vel si desinit. hoc tenet Io. mona. Et ibi cō
sentire. j. tempus iuris, de quo. s. eo. lib. de elec. quam sit
& vide, quod no. & dicam infra de preben. si tibi absen
ti. super glo. quæ loquitur in prouiso, ista in electo. & in
fi. idem de legato, & multo fortius cum ipsius officium
sit necessarium secundum Arc. alle. s. de rescrip. sciscita
ius. ff. de offic. præsid. legatus. ff. de excu. mun. l. penul.
§. qui autem.

S V M M A R I V M.

1 *Absens est a loco, vbi iudiciū exercetur, qui in iudicio non est.*
2 *Procuratorem constituens si moriatur re integra, expirat manda tum.*

C A P. VIII.

1 SI quem. *Abesse*] a loco † vbi iudiciū
exercetur, abest enim qui
in iudi. non est, vel apud tribunal. ff. de dam.
infe. l. iiii. §. abesse. & de fideiusso. l. non ta-
men. § abesse. & no. ff. eo. ti. præsens ad causam. idem si
negotia cum hac clausula. Si autem sine hac clausula
peregrinans vltra mare constituat procurat. & reuersus
mandatum non reuocat expresse, & aliam peregrina-
tionem aggreditur, an duret mandatum primum. Pi-
leus tractat in sua q. xxx. quam ponit Accur. in §. non
ideo, quam allegat. j. glo. vbi videas. Ad partem, ꝙ non
duret inducitur, quia finita est causa mandati prima
peregrinatione finita, sicut finito negotio, ꝓpter quod
fuit contracta societas, est finita. ff. pro soc. actione. §.
item si alicuius. simile. C. de test. mili. l. vlt. Insti. de excu.
tu. §. iii. Si finita est, non reuiuiscit per secundam pere-
grinationem. ff. de ver. ob. inter. §. sacram. de sol. qui res.
§. aream. ad idem. ff. de acti. & obli. l. seruus. C. de postu.
hære. l. iii. Item cum dominus reuersus rerum suarum
plenam administrationem recepit, ergo alteri ademit,
nam & si eam alteri concessisset, primo ademisset. s. e.
non iniuste. cum concor. Item reuocatum esset primū
mandatum, si reuersus nouum mandatum dedisset. ff.
mand. qui mutuam. fortius ergo si nullum dedit, facit
etiam. ff. de tut. & ratio. distrahen. si tutor. ¶ In cōtra-
rium inducit, quod dicitur de conductore, qui finito
tempore mansit in conductione. ff. de loca. item quæ-
ritur. §. qui impleto. & l. cum plures. §. locator. In-
ducit etiam iura, ꝙ non videtur venisse, qui non steit,
& similia.

& similia.ff.de in rē ver.l.si pro parte.ff.de hære.vel actio. ven.l.secunda. §. illud. & de acquirenda possessione. l.non vt.& de ædil.edic.quid sit.Itē quia sine pfinitione tpis fuerat ↄstitutus. C.de diu.rescri.l.fal.& de pœ.l.ser uus.Ipse tenuit,peregrinatione perfecta,quę fuit cā mā dati,statim finitū est mandatū,per præ.l.actione. & per l.i.ff. de condi.sine cā. An vero reintegretur per secūdā peregrinationē,distinguit,ꝙ si statim discessit,non rein tegretur.Si morā traxit, & vidit illū administrātē & nō reuocauit,vr tacite refirmasse & ↄfirmasse,ar.C.de inof. test.l.iij.Licet āt primo casu alienare non posset,libera ret tñ sibi ignoranter soluentē.ff. si cer.pe.eius g.ſm eū [*malles*] in iudicio simpliciter. s. prædicta clausula non adiecta. Arch.[*Expresse*]requiritur expressio,sic.j.de homi.præla. Arch.[*coniecturis*]facit.ff.de le.iij.fidei cōmissā. §.si rem.Arch. Et si.s.e.li.de renun.c.ij.¶ Prima gl.sum mat,& dicit,quid approbat.¶ Gl.ad hoc.signat ↄtrium, ponit opi.quā reprobat,demū soluit.¶ In glo.iij.ibi.l.pe. vide de senten.excō.duobus.super glo.j.& ibi.§.non tō. Ponit casum de dño post quinquennium reuerso, qui mox reipublicæ cā profecturus instaurauit mandatū, quod etiā talis ex prima gestione debuit transferre ad secundā.¶ In glo.ad hoc.ibi pluribus.vide in c.non iuste. super.iij.gl.& ibi non tō minus.vide.s.¶ In gl.quod pōt. ibi.Paulus,sequitur, rūdit, ēt cū, q ad litem suscipiendā procur.dedit causæ suę adesse non prohiberi.& ibi.si su specta. si timent legatarij collusionem inter scriptū hæredem & agentē de inofficioso,pñt assistere liti.¶ In gl. j.ibi,coniecturis.partes patent.secunda ibi,secus.¶ In gl.
2 ij. in fi.& vtrobique † si moritur constituens rę integra mandatum expirat , tñ aliter dicitur res non integra in subdelegato,quam in procuratore.Item aliter in procuratore ad iudicia, quam ad negotia, de hoc no.C.mā.l. mandatū . ¶ In glo.hic.ibi,assumptio.Idem Arch.¶ In gl.ad idem. in fi.lo. mo.remittit.j. de re.iur.in generali.

S V M M A R I V M.

1 *Emptio est iurisgentium & consensu perficitur.*
2 *Consensus solus non notificatus non facit matrimonium.*

C A P. I X.

PRocurator. [*Speciale*] per quæ verba contrahat per procur.matri.vel spōsalia,vide p Hosti. in sum. de spon.§.qualiter ↄtrahātur.post prin. Archi. [*Innumere*] forte aliquas instructiones dedit procuratori, licet ex ipsius confidentia in procuratorio expressæ nō fuerint,quibus deficientibus cōtrahi nolebat. vel forte hic dicit propter familiaritatē tractatū, & ↄctum interuenientē in talibus[*Procur.*] de hoc plus dubitabatur,ꝙ de nūtio , vel epistola.quia nedum in matrimonio,sed etiam in aliis casibus tenetur, quod volens per seipsum obligari mittendo nunciū,vel epistolā. Si añ horū præsentationē pęnitet, reuocatum censetur mandatum, nec postea obligatur,per.l.si pater.ff.de ma.vin.rō, quia nuncius, vel epistola solum præbent nudū ministeriū, vt pica,vel organū. ff.de constu.pecu. l.& licet.C.si quis al.vel si.multū interest,vbi de hoc.Deficiente igitur consensu tpe pñtationis nil agitur, ēt si nuncius non fuerit certioratus,licet gl.in l.j. ff.de ↄtrah.emp. ēt in nuncio, vel epistola teneat contrarium.Vbi no. non per se, sed per aliū procur.vel sindicū voluit obligari,quia tunc nō suo,licet alterius facto & ministerio obligatur,vt no.in præ.l. multū. & insti.de inuti.stip. §.illū,quem consensum suum transtulit,necesse est certiorari.ff.quod iussu. l.j.nec recipitur in procur.gl. ibi posita,ad idē. ff.man.si mandasset.de pub.l.si quis prohibuerit.de cōd.ob cām, si pecuniā.§.j Fallit in casu huius decr.an in aliis casib. necesse sit ēt ↄhētē certiorari, distingue , vt scripsi, de rescriptis,ex parte decani,super gl.sic[.j.exislit]cōcor.ff.de ma.vin.si pr.in prin.Secus in contractu emptionis & similibus,de hoc no.ff.de contrahen. empt.& ven.l.i.§.fi. Et vide,quod no.in cle.de renun.c.vno.in gl. quæ incipit Vincen. & latius per Iac.de Bel. in quæstione quā posuit in auth.de colla.ix.¶ Prima gl. diuidit & summat. ¶ Secunda glo.ostendit de iure veteri &c. signat contrarium & soluit.¶ Tertia ponit dictum, cui signat contrarium & soluit.¶ Quarta gl.quęrit,arguit pro,soluit contrarium. Iterum quærit , arguit negatiue , contrarium sol.¶ Glo. matrimonium , ponit differentiam carnalis ad spirituale.¶ Gloss.vel vetitum.quærit & soluit. ¶ Penulti. gl.signat contrarium. ¶ In gl.ij.ibi. sufficit. hanc & duas sequentes.l.vlt. & l.mulierem. vide in præalleg. c. ex parte. ij. super. ij. glo. & ibi. §. est autem. Emptio
1 † est iurisgentium & consensu perficitur, & inter absentes contrahi potest & per nuncium, & p epistolam. Et ibi.de nup.i.rū.filiussa.sine consensu patris non contrahit.Et ibi.generali.vide.s. de renun. post translationem. super.j glo.& ibi.mulierem. vide super ea.glo. ¶ In glo. sed nunquid.ibi.l.j.vide de ap.vna sententia.super glo.fi. Et ibi.l.vl.in fi.Si testator legat vinum tale & dulcia omnia,nil cedit in dulcibus,nisi potabile collatione habita ad illud vinum.Et ibi.generali.vide super glo.ij. ¶ In gl. pe.ibi,si pęnituit.vide.j.in supplet ionibus. Et ibi. si vero non remunerandi.in fi.Si mādauit quis, ꝙ sibi de pecunia mea facerem monumētum , post mortem ago.Et ibi.si mandasset.vide de cler.ex.mi.apostolicæ. super. ij. glo.¶ In glo.j.in fi.partes patent.¶ In gl.ij.ibi.veniens.licet Ala.ibi contra,vt ibi dixi super.j.glo.& ibi.per procuratorē.qui est in hoc quasi pica,minister & organū domini ad hoc.ff.de consti.pec.& licet.de acqui.pos. quod meo.§.procurator.& no.C.si quis alteri vel sibi.l.multū. in gl.pe.& ibi.dubitabantur.vnde dixit Phi.s. de resti. in integ.coram.per ius aliquod non probari , ꝙ in matrimonio interuenire debeat speciale mandatum. ¶ In gl. sed nunquid.ibi.maiora.vt in cle.co.tinon potest.Et in fi.contra.j.proxi.rū.coniuncto cum decre. s.eo.l.de offi. dele.is cui.Sol.per id quod dixi in textu in prin.¶ In glo. hoc quod dicitur.in fi.Et de hoc.ff. de spon. sufficit. per Inn.de spon.super glo.quæ rubrica communiter habetur in c.iuuenis.per Host.in sum.de spon.§.qualiter contrahantur.ver.quid si pęniteat. ¶ In gl. matrimonium. ibi,mutuum.In tantum,ꝙ si per literas contrahatur matrimonium,vt no.in c.nec illud.allegato super gl.proxi. Si nuncius factum ignorans est nudus minister ad literas portandas,dato ꝙ receptis literis mulier consentiat, sed consensum nulli notificat,non est matrimonium, sed tunc prius erit matrimonium cum consensum notificauerit siue mittendo literas,siue alteri,nam & alteri
2 notificari sufficiet.& placet Arc.Solus † enim consensus non notificatus nō facit matrimonium, facit.s. de spō. tuæ.& quod ibi dixi.¶ In glo.vel vetitum. in fi. firmitas ergo contractus nec per iuramentum,nec per pęn. promissionem potest haberi,sed sæpius consului, ꝙ post ↄtractum procuratoris fiat ratificatio constituentis. ¶ In gl.penul.ibi,si pęnituit.lex dicit,ꝙ si pęnituit me misisse diuortium,tamen nuncius ignorans pęnitentiā meā libellum dedit,durat matrimonium in hoc pro, nisi is qui recipit pęnitentia cognita diuertere velit, in hoc cōtra.Solutio in contrahendo requiritur vtriusque cōsensus,ꝙ non est diuertendo.C.de repu.consensu.

De his quæ vi metusue causa fiunt. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Excommunicatio suspensio & interdictum non sunt propriæ sñiæ*

C A P. P R I M V M.

ABsolutionis Sententia]dicit Arch. ꝙ
1 † excommunicatio, suspensio & interdictum non sunt proprie sententię,quia puniunt & non diffiniunt. Item hæc potest intelligi de sententia pura,vel lata in diem, vel sub cōditione

ditione, vt dicam super.iij.glo.[*Interdicti.*]contra dominos temporales, qui cogunt aliquos violare interdictũ emanauit concil. Vien. de sen.ex.grauis.& quia lucra de reuocatione cessationis diuinorum non loquitur. In illa non erit locus huic constitutioni pęnali.s.c.li. de ele. statutum.cum cõcor. [*extorta*]futura intendit viriare, quod est proprium constitutionum.s.de consti.c.fi. quod probat sequens particula. Intendit ergo, quod tunc vacuatum, cum erit extorta, concor.de elec.quia propter.ver.alter. j.ti.l.c.ij.in prin. Si tamen diceretur, quod etiam præterita damnet, & facienda puniat, non esset absurdum. [*audacia.*] iiij.di.factæ fuit.[*eo*]etiam fœminas comprehendit, de hoc.s.c.li.de ele.generali.[*huiusmodi.*] s. ab altero trium prædictorum. ¶ Prima gl. summat, et quod fuerit dubium declarat. ¶ Secunda glo. soluit dubium. ¶ Tertia ponit triplicem drãm. ¶ Glo. ipso iure, remittit, quæ rit, arguit pro, sed contrarium soluit. ¶ Glo. si ergo. Respon. per q.& soluit. ¶ Glo. no. excõmunicatum. arguit, remittit & argumentum tollit. secundo quærit & soluit. tertio soluit tres quæstiones. ¶ Vltima glo. quærit & soluit. ¶ In glo. ipso iure. ibi, interdum. §. j. qui dixit, furem ad præfectum vigilum, vel ad præsidem videtur elegisse rem prosequi, & furti quæstio tollitur, maxime si iudex vltra rei restitutionem aliquid in illum cõstituit, & dato quod nil amplius statuerit, hoc ipso iure sublata furti.q.quod fuit in maioris pœnæ periculo. ¶ In glo. si ergo. ibi ita vulneratus eiusdem secũdum occisi nomine alius maiorem alius minorem præstat. ¶ In gl. j. ibi secundo dicitur. ibi, ne autem. ¶ In glo. ij. in fi. Idem Io. mo.& Arch. ¶ In gl. differentiam. ibi, formam ecclesiæ. de sen.exc.a nobis.ij.in fi.Gar. Arc. remittunt ad no. per Hosti.in sum. de sen. excom. §. qualiter hæc absolutio. Et ibi, non tenuit, facit de sen.ex.sacro.ver. caueat. Et in fi. secundum Gui. Sed potest addi quarta lectura, vt distinguatur inter sententiam latam pure, & latam in diem, vel sub conditione, vt in prima fiat absolutio. ¶ In ij. ante diẽ, vel cõditionẽ nõ fit locus absolutioni, sed reuocationi, & sic legẽdo soluta erit q̃stio. an hæc dec. locũ habeat in tali sñia, anteq̃ liget. & facit ad idem de appel. præterea.& j.de sen. excõ. Romana. §. caueant. vbi pœnæ sic latæ sententię vocãtur. ¶ In gl. intelligo. de variis speciebus suspensionum no. in clem. de pęn. cupiẽtes. in glo. no. nouã. ¶ In gl. si ergo. ibi, pœna locum. ₰m Gar. Ioan. mo.& Archid. nec loquor de pęna capitali si quis suadente. quæ bene posset locum habere. ¶ In glo. pe. ibi ligati fuerunt. facit. s. de sen. ex. cum desideres. Et in fi. ₰m Gar.& Gui. ¶ In glo. vlti. ibi. ₰m Gar. Gui. Fran. & Ioan. mona. Et in fi. Guil.& Arch. dicunt hoc relinquẽdum arbitrio boni viri. Ioan. Andre.

De in integrum restitutione. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Minor habet legitimam personam standi in iudicio momentaneæ possessionis.*

2 *Ecclesia læsa in iudicio momentaneæ possessionis restituitur.*

3 *Restitutio in integrum & supplicatio est extraordinarium auxilium, & ex eadem æquitate procedit vtrunque.*

4 *Prælatus si ex aliqua causa repellatur, admittetur ecclesia.*

5 *Seruus licet fuerit in culpa eundo per campum iaculatorũ, si quis tñ data opera illũ iaculauerit, erit in dolo, & tenebitur aquilia.*

6 *Negligens in agendo qualiter quis dicatur.*

CAP. PRIMVM.

ECclesia. Hosti. hanc decre. vsque ad ver. autẽ. posuit & glossauit. eo.ti. c. j.[*sententiam*]an includat interlocutoriã, satis scripsi.s.c.corã. in magna gl. Gof. in sua qõne cum quærebatur de ecclesia conuenta interdicto vnde vi, quæ omisit exceptiones, & sic sententiatum est contra eam, impetrat rescriptũ super restitutione in integrũ non expresso iudicio possessorio, super quo fuerat sñiatum, quod non sit audienda, alleg. quod iudiciũ possessorium est momentaneũ. i. momento duraturum talẽ aptitudine, & si nõ actu, dat similia de homine risibili, de imperatore Augusto, de aquilia pœnali, quod sit momentaneum patet. C. vnde vi. momentariæ.& si de momen. pos. l. vna. ij. q. vj. §. diffinitiua. ver. de possessione. & dicitur talis pos. vilis & abiecta, quia cito perditur. ff. de acqui. pos. si quis vi. §. dñia. cũ ergo ĩ vilibus & modicis nõ datur restõ. ff. e. scio. s. c. c. j. ergo nec hic, vides etiam quod in hoc iudicio cessant alia remedia, s. exceptio proprietaris, vel criminis. de rest. spo. in literis.& c. item cũ quis. Si ergo tolluntur remedia iuris cõis fortius iuris singularis. C. ad Velle. l. antiquæ. Itẽ lex dixit, quod præstat appellatio maioribus hoc in integrum restitutio minoribus ff. de minori. l. præses. Sed in hac cã maior non appellat, vt probant iura allegata, ergo nec minor, vel ecclesia restitueretur. Idem lex dicit, quod † minor habet legitimã personã standi in iudicio momentaneæ pos. C. qui legi. pers. l. momentaneæ. esset autem lex captiosa, si diceretur, minorẽ condemnatum posse restitui. C. de his qui ve. æta. l. j. In contrariũ negat, vilẽ esse causam, vel modicũ damnum ipsius perdẽdæ per l. insti. de interdi. §. cõmodum. Item negat cessare restitutionẽ, vbi cessat appellatio, quod patet in sñia præfecti. Itẽ nõ sequitur, si minor habet legitimã personam huius iudicij, ergo non restituitur. nã datur restitutio minori legitime defenso. C. de in integ. resti. si curatorem. C. si aduer. rem iudi. l. pe. Idem ₰m canones et in minoribus causis appellatur, de appellati. c. de appellationibus.& expressum de hoc iudicio, de resti. spo. cum ad sedẽ. vbi de hoc in fi. pe. glo. Gof. dixit primas alleg. procedere a disputatione legistarum, qui simplicitatẽ iuris canonici perturbare nituntur, dicit autẽ simpliciter verũ, quod † ecclesia læsa in iudicio momentaneæ possessionis restituitur. Inducit decre. secundam. s. eo. ti. puto. q ponderat. ver. cuius electionẽ. Ad materiam aũt bene faciunt. quæ scripsi. s. eo. corã. Vides aũt, quod dubium, an surreptio illa vitiet rescriptum. Gof. expresse non determinat, accedere tñ vr per prædicta, quod non vitiet. Et sciendum, quod Iac. Bonon. can. in aliis terminis disputando tenuit, quod si per ecclesiam opponitur surreptio cõtra rescriptum gratiosum quæ repellitur, & non appellatur, locus est restitutioni. Si vero rescriptum erat ₰m ius cõe dãs iudices. Si surreptio illa repulsa in vim dilatoriæ iuuat in vim peremptoriæ, restitutio non dabitur, hodie surreptio perẽptoriæ regulariter non admittitur in vim dilatoriæ. j. de lit. conte. c. j. beneficium est. n. beneuola actio ac. sic. s. c. fi.

3 & dixit Gof. s. c. tum ex literis. quod † in integrum restitutio & supplicatio est extra ordinariũ auxilium, & ex eadem æquitate procedit vtrunque[*postulat*]per suum prælatũ. Et vide, quod no. in cle. e. ti. c. vno. in glo. ij. vt dicit

4 Archi. si † ex aliqua cã repellitur prælatus, admittetur ecclesia. s. de insti. cum venissent. & quod ibi no. ad fi. ad idem de transac. contingat. de symo. querelã. xvij. q. iiij. q. contra quod no. lxviij. di. c. fi. in gl. in hoc, quare dicunt qdã, hoc casu dari. c. curatorem. vt no. v. q. iij. c. fi.& s. de rescri. edoceri. Et vide quod ibi dixi[*post.*] s. post cõtum, vel sententiã, & post lapsos decem dies, quibus debuit appellari, vt refert Hosti. quosdam tenere, puto id procedere, quando petit restitui ad appellandum. Si vero petat cõtra sententiã restitui, tunc a tẽpore sñiæ curreret quadriẽnium. Et quomodo differt inter ista, vide qđ dixi. s. eo. c. vlt. in vij. q. admittenda. alium similem casum habes. s. eo. c. fi. nisi summi poruit iste ver. vsque ibi, aut ex lege. C. de sen. aduersus fi. l. vna. vel. x. vbi dicitur, quod iudicata contra fiscum post triennium retractantur, si p̃uaricatio arguatur, vel manifesta fraus probetur. Et est si. ₰m Host. ff. de mino. et si. §. idẽ. in fi.& C. vnde vi, meminerint [*fraudis*] quæ consideratur euentu, & consilio.

lio.ff.de reg.iur.fraudis.[*ſu; eriorem.*]quod dic,vt ſ.e.c.pe. [*concedentum.*]poſt quadriennium.¶Prima glo. tria facit,ſummat,dicit vnde ſumpta,& quid declaret.¶Quarta glo.ſupplet tria,& de quarto remittit.ſecundo no.differentiam.Glo.reprobata docet,quid approbet, & quid reprobet.¶VI.gl.exemplificat.¶In iiii.glo. ibi, ſi aduer. ven.l.ij.Aduerſus commentitias venditiones.i.quæ cõmento fiunt in læſione pupilli, & curatorum inſidias minores reſtituuntur.Et ibi aduer.dona.l.ij. vide. ſ. c.j. ſuper glo.pen.¶In glo. antepe. ibi. ſi obſtetrix.in fi.licet

5 ſeruus† fuerit in culpa eundo per campum iaculatorũ, qui tamen data opera illum iaculauit, fuit in dolo, & tenetur aquiliæ. ¶In glo. j.ibi.ſuadeat. Et primo ponit dictum.ſecundo exceptionem dicto,ibi in fi.Io.mo.& in fi.& Guil.in Spec.ſecunda parte.e.ti.§.j. qua. ¶In gl. ij.ibi reipu.vide quod dixi.ſ.de re iu.inter. ſuper vlti. gl. de quo hic Arch. Et in fi.vide, quod ibi dixi ſuper iiij. glo poſt Inno.& Hoſt. ¶In iiii.gl.ibi. antepe.& de hoc. C.de ſac.ſan.eccle.ant.quas actiones.In glo.quod dat.ibi finiat.vt in cle.eo.ti.ab eccleſia.¶In glo.no.in fi.Et qua-

6 liter† quis in agendo dicatur negligens,habetur.ff.de di. & temp.præſ.l.i.¶In glo.j.deceptionem.ibi. tractatum, vel conſictum machinamentum.lxxxvij.diſ.c.ij. ſ.de re ſti.co.peruenit.i.in fine.¶In glo.pen.in fi. & j.de regul. non ſolum.¶In glo.vl.ibi in d.c.ex literis.Etiã hoc placet Io.mo.Sed Arch.contra. pro eo facit litera præcedens,quæ indiſtincte loquitur,& quod no.de tranſac.cõtingit.& xviij.q.iij.placuit.ij.in iiij.glo.Et contrarium loquitur de præſcriptione, per quã acquiritur dominiũ. Sed contra,quia in illicite alienatis non currit præſcriptio.C.de bon.ma.l. j.dicit Arch. ꝙ eccleſia in hoc eſt deterioris conditionis quam minor, ſiue filiusfa.quia non prius contra ipſum præſcribitur,quam ſuæ poteſtatis eſſe incipiat.C.de bo.quæ lib.quæcunque.qđ autẽ notauit Vin.de reſcr.plerunque.vt ibi ſcripſi ſuper ver. j.annum eccleſiam non reſtitui, quæ non fuit vſa reſcripto.j.annum alio per aduerſarium impetrato, hic ponit Archid.Et ibi,mutationes.idem Archidiac.& in fi.& ſic poſſet intelligi præ.decre.ad noſtrã.vt ibi ſcripſi ſuper.j.glo.facit.ff.de minoribus.ſi ex cauſa. j. reſpon. & l.penul.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ appellatione includitur nedum monaſterium, ſed etiam omnis locus pius.*

CAP. II.

SI aduerſus. Vide clemẽ.eodem titulo,cap.vno. in iii.gl. [*eccleſia*]hic.& ſ.capitu.proximo,appella-

1 tione †eccleſiæ includitur nedum monaſterium,ſed etiam omnis locus pius.nam illa æquiparãtur.ſ.de teſta.requiſiſti.verſicu.ſecus. ſ. eo. libro,de electio.ſciant.& capitulo generali.de ſupplenda negligentia prælatorum,cap.ij.quæ omnia poſſent induci in cõtrarium.[*Confeſſionis.*]Vide, quod no. in cle. eodem tit. ab eccleſia. ſuper ver. læſionis, quod notauerat Inno. ſ. eodem.coram.& Arc. hic[*niſi*]vide, quod dixi de hac dictione.j.de regul.iur.pactum,vbi vero hæc aduerſaria cum litera coniuncta facit contra opinio. Iaco. de Arc.de qua dixi de conſeſ.capitulo vlti.ſuper verſi.error facti,in fine.¶Prima glo.ponit ſummam, & quid declarat.Secunda allegat vnam concor.obiicit & ſoluit. ¶Penulti.glo.ſignat contrarium & remittit. ¶In glo. ij.ibi.§ penultimo.contra confeſſionem reſtituitur minor.¶In glo.enormiter.vide eodem titu.c.j. ſuper glo. ij.& ibi,ſi ex cauſa.vide vt lite non conteſt. accedens. j.ſuper vltima glo.¶In gl.j ibi.iuris communis,ſecunda pars ibi,vbi vero,& in fine.& Guil.in Specu.ſecunda parte eodem titu.§.ij.ad finem ver.ſed nſiquid.¶In glo. vel a procuratore.Idem Ioan.mona.& Arch. ¶In glo. penul.in fi.dicit Ioan.mona.quod vbi via generalis cõtineret viam ſpecialem actus, & a ſpeciali quis eſſet excluſus,per conſequens & a generali. ff.de iureiur. duobus §.exceptio.ff.de doli excep.l.ij.item quare.& §. ſeq. ¶In gl.vlt.ibi,ſententia.Item ſecundum Io. mona. ſi eſt concluſum,alle.ſ.de procu.auditis,de cauſa poſſ.paſtoralis.& quod no.C.de adul.quamuis.j.Et quia poſt concluſionem non eſt cognoſcere,ſed cognitum eſſe, & non eſt probatio recipienda ,quæ neceſſaria eſt circa errorem.Arc.hæc recitans alle.de fide inſtru.cum dilectus.ff.de euic.ſi rem.in fi.tractat etiam hic,an ſit idem renunciare & concludere,de quo ſcripſi in præ. decre. paſtoralis.

De arbitris. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Teſtimonia eorum,qui diſcordant in circunſtantiis,non valent.*

CAP. PRIMVM.

SI ex tribus. Idem in quouis numero,vbi ſubeſſet hæc ratio ,vt ſi ex quatuor, vel quinque concordant tres, ex ſex, vel ſeptẽ quatuor vel plures.[*licet*]pquamuis vnus ex tribus arbitris. & idem puto,ſi eſſent duo tãtum,quorum alter condemnat in v.alter in plus,quod placuit Accur.vt dicam ſuper glo.Et quod dicitur duobus diſcordantibus,aſſumi debere tertium, cum quo alter &c. ff. eo.ti.item ſi vnus.§.principaliter.de ap.cum ſpeciali.locum habet,quando ſunt contrariũ,hic autem in minori ſumma concordant,vt ſequitur.& facit hoc ad q.Dama.quæ eſt.xj.de teſti.qua quærebat , ſi vnus ex duobus teſtibus productis ab eo,qui petit v.deponit de v.& ſecundus de x.an debitum ſit probatum , ad affirmatiuã inducit.§.ſi plures.& decre.nihil ob.de ver.ſi. In contra-

1 rium ꝙ non valet,inducit† ꝙ non valent teſtimonia eorum,qui diſcordant in circunſtantiis.puta in loco , vel tempore. iij. q.ix.nihilominus. multo minus cum diſcordant in re.de cauſa poſ.cum eccleſia. Et hoc tenet, ꝙ non probent debitum.Guil.videtur tenere contrariũ in Spe.de teſt.§.antepe.poſt prin.all.C.de fideicom. lib. ſiquis in ſuo.§.nos autẽ.ibi dicit,ꝙ omnes filios ancillæ manumittere,non eſt contrarium ſententiæ teſtatoris, qui iuſſit vnum ex eius filiis manumitti . Ex ibi connexis videtur,quod Gui.nõ intellexit illud in terminis qõnis,quando de numero agitur,ſed cum teſtes deponũt decimam collectam,quorum vnus dicit de decem cõcordibus,alter de v.vel vnus, ꝙ condẽnauit quis v.homines loci,alter de decẽ, vel his ſimilia ad iuriſdictionẽ probandam,de quo ſcripſi de accu.qualiter.ij. in gl. hic poteſt.ver.& idem. ¶Prima gl. ſummat.¶Secunda ponit opi reprobatam, reſiduum rñ. per duas quæſtiones,& prima trimembris. ¶Vltima glo. rationem reddit,quærit & ſoluit.¶In ij.glo.ibi abſolueret. vt dicit Io. mo. ſi tunc valet ſententia duorum , cum tertius contradiceret,fortius valere debet cum in aliquo cõcordat. & in fi.de vnico, qui cõdemnat in v.cum x.peterentur, vide in Spec.de ſenten.prola.§.qualiter.ver.quid ſi peto. Et vide,quod plene ſcripſi de reiudi.cum inter.in vl.gl. ¶In glo.hoc ſumitur.in fi.vbi not.Accur.Idem de duobus,qui diſcordant in ſumma,alleg.ff. de re iudi. inter. in fi.per quam.l.poterit etiam in iudicibus id locũ habere.¶In glo.vl.ibi contrarium dicant , pro eis facit. ff. de vul.& pu.ſub.ex facto.§.j.vbi ſi pater filio impuberi ſubſtituet Titium,ſi decedat ĩfra decimum annum , & Meuium ſi decedat.j.xiiii.filio decedente in viii. anno ſolus Titius venit ad ſubſtitutionem,licet verum ſit, ipſum.j.xiiii.deceſſiſſe.ſed intentio & voluntas teſtatoris ſic diſtincta facit,ꝙ numerus minor non includit ſub maiore. Sed non eſt poſſibile condemnatum in xv. nõ eſſe condemnatum in x.ſed bene eſt poſſibile. ſubſtitutionem

tionem fieri in maiori numero annorum & non in
minori,& econuerso, vt patet eodem titu. l. si ita quis.
& l. si pupillari Et ibi satis credo.non econtra, quod hic
no. Arc.loquitur enim, cum duo concordant in sum-
ma maiori,& protestātur,quod non contentiunt in mi
norem,valet sententia duorum, sed superfluum fuit id
ponere, cum etiam sine protestatione valeat per hanc
decre.

S V M M A R I V M.

1 *Arbitri omnes quando sunt præsentes, & vnus non vult cum aliis concordare,etiam si dicat se non instructum,alii,qui concordāt, pronunciare possunt.*

CAP. II.

VT quæstionibus. [*Tribus*] Idē videt̄ in nu-
mero maiori,dummodo maior pars proce-
dere volēs requirat minorem,quæ malitio-
se,vel voluntarie venire recusāt,facit,quod dixi.s̄.c. pro-
xi.[*electus.*]siue nuda voluntate,siue iuris necessitate, de
quibus.s̄.de offi.dele.ab arbitris.eo.li.cum in vtrisque.ea
dem ratio eo casu malitiose voluntariæ absentiæ, vt se-
quitur.¶Prima glo.summat.¶Glo.ff.eo.dicit, quæ fue-
rit legis & contrarii canonis consideratio,remittit ad si
mile,quærit & soluit.¶Gl.per hæc.soluit duas quæstio-
nes.¶Vlt.glo.distinguit, demum quærit & soluit. ¶In
gl.iii.ibi,quidam.vide de fide instru. contingit. super.ij.
glo ¶In glo si compromittentes.ibi.l.vna.circa prin.vi
de de spon.is qui.super prin.secūdæ gl.¶In vl.gl ibi, pla-
ne.hane & se.vide de ele.licet.super glo.pe.¶Glo.tria fa
cit s̄m Io.mo.primo ponit prooemium. secundo statu-
tum.tertio tacitę quæstioni rn̄det.secunda ibi,statim*
tertia ibi,circa.& determinat s̄m Arc. no. per Inno. &
Host.de test.Raynal.in prin. Et quod no.Gui.in Spe. de
arbitro.§ fi.in prin.versi.& no.& plenius in eo. §. versi.
quid igitur si se.& sequentibus,dixit Inn.in decre. Ray-
1 nal.& Host.posuit eius gl.ꝙ †quādo omnes arbitri sunt
præsentes,& vnus non vult cum aliis cōcordare,ēt si di
cat, se non instructum,alij,qui non concordant,pronū
ciare possunt.ff.de re iudic.duo ex tribus.& l. Pōpo. als
incipit,si cui.itē si opinionē suam dixisset, & recessisset
audita opinione aliorum, cessat eīn rō legis ,qua dr̄, ꝙ
alios in suam opinionem trahere posset, vt j. no. Secus
si illorum opinionem non audiuisset, dato ꝙ malitio-
se recederet.licet quidam dicant, ꝙ ex quo ꝯuenerunt
an̄ sn̄iā ferēdā,qualr̄cūq; vn⁹ postea recedat, alij p̄ntes
sn̄iare posūt,qa verū ē,oēs affuisse ad sn̄iam ferēdā.i.ad
diem ferendæ sn̄iæ assignatam.Bona fuit ergo hæc cō-
stitutio,quæ has perplexitates tollit.¶ In gl.ff.eo.ibi, in
partem suā,facit.xxxj.di.Nicena.& ibi sequitur ꝯor.ff.
man.si præcedente.§. Lucius.¶ In glo.si promittentes,
ibi,supplet in casum absentiæ malitiosæ, vel volūtariæ.
¶In gl.per hoc.ibi.eadem ratione.j̄.de test.c.ij.in fi.¶In
gl.vl.ibi,sufficit.vide ff.de re iu.Pōp.ff.ad municip. l.ma
gistratus.& quod ibi no.& quod no.in Spe. de senten.
prola.§. sequitur.ver.quid si sunt.& §.iuxta.post prin.Et
ibi dic.Idem Ioan.mo. & simile, quod no.de offi. dele.
cum vicesimum.in fi.vl.glo.quindecim significationes
iudiciorū no. hic Io.mo.quas vide.j̄.de re.iu.in iudiciis.

¶Explicit Liber primus.

LIBER II.

De iudiciis. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Inferior quod per se non potest, neque alteri demandare potest.*
2 *Exigere quot significata habeat.*
3 *Sententias expedit firmas manere etiam causa non expressa.*

CAP. PRIMVM.

1 IVris esse. Diuisio super. j. gl. a sede.Inferior† eīn
quod per se non posset, demandare
non poterat. s̄.de offi. dele.ex literis.
in fi.[*Iubere*]quasi præcipere,vel im-
petrare, sed s̄m dervatores iubeat ꝑ
prie vbi est voluntatis obsequiū. In-
de fideiubere, sed præcipere, vel imperare, vbi est debi-
tum[*alterutrum*] Et sic non differūt,an sit actor,vel reus
[*coram se*] multominus coram alio personaliter. An si
citatus procuratorē mittat.vide,quod no.de ma.& obe.
c.fi.in gl.cum enim quis. Archi.vel alias dicebat Hosti.
ꝙ non occurrebat alius casus, quo iuris necessitas requi
reret præsentiā personalem vltra quatuor hic expressos
2 [*partes*]vel alterā patium.vt.s̄.[*Exegeris*] quasi coegerit.
a Et tractat hic Io.mona.quomodo† exigere ponitur pro
complere,pro petere,pro cogere,pro diuidere,pro expel
lere ponens versum.Exigo,perficio, peto, diuido, cogo,
repello[*præsentari*]quærit Io.mo.quid si delegatus perso-
naliter cā non expressa respondit,ꝙ aut status causæ re b
quirit,vel forma rescripti id habet,& tū c valet.Aut nō
tunc nō valet,dat simile iniciato tp̄e feriato fauore ho-
minū.ff.de fer.l.j.Ad idem de appell.cordi.§.j.de sen.ex-
com.Romana.§.caueant. Non ob.s̄.de re iu.sicut.quia
3 †expedit sn̄ias firmas manere ēt cā n ō expressa, argu.ff.
de off.præto.Barbarius.¶Prima glo.summat.¶Quarta
gl.rn̄det per qōnem,quid de ordinario. Secundo subdit
contrarium & sol.Tertio textum determinat.¶ Ante-
penul.gl.textū exponit.Secundo quærit,ar.pro, & cōtra
ponit opi.Ber.vltimo respondet per quæstionē in gl.iij.
ibi.§.j.incipit.si arbiter.vide.s̄.de accu. c. iij. super vl. glo.
In gl.antepe.ibi.Ita demum.hæc lex & sequens loquun
tur in exceptione militiæ contra procuratorē. & ibi. §.
falsis.vide de re iu.c.j.in ij.gl.& ibi.§.ad crimē..primus §.
est.vide de acc.veniēs.super j.gl.excipit. ¶ In gl. j.in fi.Et
primo ponit dictum.secundo casus ibi.nisi.in gl.ij.in fi.
I.di.quia tua.s̄.de resti.spo.lr̄as.de æta.& qua.quæris. & c.
a multis.s̄.e. li. de elec.si religiosus.& j̄. de præben. quia
sæpe.deriuatur autem ambiguum ab ambigo,quod cō
ponitur ab am,quod est circū.& ago interposito b.qua
si circum ago.vel voluor s̄m Io. mo. & de triplici am-
biguitate no.xxxiij.distin.c.fi.in gl.a contrario ibi,com- c
pellere partes.non vetat,quod extra iudicium possit or-
dinarius ex cā cogere subditos coram se personaliter ve
nire, vt si eget ipsorum consilio, vel personali auxilio,
s̄m Host.alle.xxij. q.v.de sor.de offi. dele.c.vl.vel vult,ꝙ
promoueatur ad ordines,de ætate & qualitate.c.i.& s̄m
eum de consuetis,hic in diuersis casibus experimur,cō d
stat ēt eis in dubio semper obediendum. xxiiij.q. j.quid
culpatur.addit Io.mona.ꝙ vocat abbates, presbiteros &
clericos personaliter ad synodum.xviij.distinctio.c.vlti-
mo. Item clerum & populum congregat ad sermonē
s̄.eodem libro.de electio.vbi periculum. §.quia vero. Et
ad curiam mittit clericum. xvj. q. j. vos autem,de sanc.
episco.§.reuerendissimi.coll.ix. Et ibi[*illam causam*] hoc
verum quo ad illa, sine quibus causa non potest ex-
pediri.s̄.de officio dele.c.j.& c.præterea.s̄m Inn.Host.&
Archi. sed tū hoc expediri potest per procuratorē.ergo
&c. Sicut ergo non posset illi præcipere, ꝙ iret ad sa n-
ctum Iaco. sic nec ꝙ ad ipsum personaliter veniat s̄m
eos,& ibi[*vniuersitas*]etiam si ipsius causa esset crimina-
lis, vel de crimine.& vide, quod no. & dixi. s̄.de sy.dile-
ctus.ij.in gl. intelligas ibi, intentata.dicit Inn.ꝙ hic cri-
minalis large sumitur,vt includat popularem.ff.de pro
cur.l. licet.§. in popularibus. quod intelligit Hosti. pro
parte actoris,& qui non afficitur priuato incommodo,
vt ibi. & l.non cogendum. §. qui ita. ff. ne quid in loco
publico.l.ei qui.remittit autem ad not.per se in sum. de
procura.§.& in qua re. Et ibi[*veniens*] vide quod ibi dixi
super gl.de poena relegationis, vel minor interueniat ꝑ
cur. Et ibi dicebat Ber.& Host. hic loquitur tū in proc.
acto-

actoris.& ibi[*actum*] procedat hoc pcipue in ecclesia
sticis criminibus.& in fi.& lo. mo.hic.& Arch.s.de pro
cura.qui generaliter.& facit, quod no. C.de adul.quam
uis indubitati. Sed vt ibi no.Cyn. Fran. Accur.resistebat
illi glo.quæ innuit,hanc exceptionem dilatoriam, hac
ratione verba sententiæ referenda sunt ad personã dñi.
C.de iureiuran.l.fi.& absens damnari non põt.ff.de pę-
nis, absentē. In procur.autē sñia ferri non põt,quia no-
cens non est. C.dę pœ.sancimus. Et in procuratore est
ferenda.C.de sen.& interlo.l.i.ergo seu per opponi pote-
rit.C.de procu.licet. Fm eum, per quod dici põt, ꝙ quo
ad fienda repelletur,valebunt tñ prius cum eo gesta per
iura præalleg.¶In gl.puta.ibi,de veritate.& ad respondē-
dum per illud ad positiones vel interrogata. & per illud
posset dici idem de propositione facti,per decre. pasto-
ralis.eo.ti.quod dic vt ibi.

S V M M A R I V M.

1 *Laicus an possit esse delegatus Papa.*
2 *Religiosus conuenitur ex suo delicto & non monasterium.*

C A P. II.

MVlieres Trahi.Si mulier tutrix filiorũ
vult actorē constituere, qui
causas pupillorum periculo suo peragat,de
bet petere illũ iudicis decreto, instit.de cur.
§.vl. & satis videtur ꝙ per procuratorē petere possit cũ
spali mandato,ad hoc.C.qui pet. tut.l.cum a matribus.
ff.de hære.tu.l.postulare.Arch.[*prohibemus*] vt mulieri-
bus etiam delatis de crimine certus modus seruari de-
bet,qui habetur in Auth. vt nulli. in §. si vero crimen.
C.de custo.reo qm.& auth. hodie.Fm lo. mo.& Arch.
[*Non possit*]& hoc casu cõmittit auctoritate huius con-
stitutionis.lo.mo.& Arc. in hac parte vide in Spe.de ci-
ta.§. sequitur . circa medium[*fictionem*]quæro,an in iu-
1 dice layco locum habeat hæc pœna.Primo † an laycus
possit esse delegatus Papę,vide qd scripsi de appel.sua in
glo.laycis,in eũ casum quo datei in cã mere ciuili inter
laycos,nõ video quare nõ sit locus huic pęnæ. sed plus
dico,ꝙ pars , vel eius procur. licet layci si participarent
huic fictioni, vel fraudi. puta nominando ex condicto
mulierem in testē ad hunc finem ex participio excõi-
cati essent.s.de sen.excõ.nuper.& c si concubinę.Sed in
surgit aliud dubiũ. An ipsa fictio sit factum hic dãnatũ
vel punitum. An vero necesse sit, iudicem personaliter
ire,vt sit locus pœnæ.& hoc potius credo,& quod sequi
tur ipso facto , respicit iter sic procuratum & ad effectũ
deductũ , vt sic verba sumantur in effectu. Et protendi
põt materia per ea,quæ scripsi in qõne,quã posui super
2 regula in pęnis.de re.iu.[*religiosæ*].qũo † ex delicto religio
si conuenitur ipse & non monasteriũ , remittit Archi.
xi.q.i.de persona,& ad no.per Inn.s. de priui.cũ olim.ij.
vt ibi scripsi super ver. pmotus personaliter . bene facit
ff.de in ius vo.l.ij.nec his,qui propter loci religionem in
de se mouere nõ possunt.¶ Prima gl. summat,aliæ oēs
recitentur in textu.¶In glo.non meliorem. ibi.l.ij.fęmi
næ a ciuilibus,vel publicis officiis sunt remotæ. ¶ In gl.
iiij.quæst.iii.ibi. quoniam.vide in c.statutum. super glo.
antepe.¶In gl.vt in criminali.ibi. apud eloquentissimũ.
sumpta de prædictis.§.& quid dicat,vide de iudi.at si cle
rici.in gl.puta.¶In gl.i. in fi.Et primo ponitur prohibi-
tio de mulierib.in genere.Secũdo ibi.§.sed cũ.puisio bi
mẽbris circa testimonia cũ certa phibitione & postu.
Tertio phibitio circa religiosas. ibi, cæterũ. Quarto de
cretũ.ibi.decernimus.¶In gl.ij in fi. Arch.all.C.de pro
cu. l. maritus. & C.de arbitris. l.vl.¶In glo.volentes.ibi
[*honestum*]dicit Arch. ꝙ faceret illam iurare,ꝙ suum of
ficium fideliter adimpleret , vt sic maior & plena fides
illi adhiberetur.all.de præsum.illud.de præscri.ad audiē
tiam.i.q.vij.sancimus.aliqñ tñ talis persona nuncius ap-
pellatur.s.de testib.cog. c.i aliqñ executor, vel auditor,
de offi.dele. super quæstionum.& ibi tabellio.vnde dice
bat lo.mo.ꝙ forte melius diceret , psonas, alle.de prob.
quæstionũ.¶ In glo.vt vi.ibi.[*intentata*].ꝙ intellige vt no.
de ver.si.forus.ad fi.& xv.q.iij.ex eo.¶In gl.puta.In fi.vel
alius religiosus & magnæ famæ.Archi.

S V M M A R I V M.

1 *Curator testamento non datur.*
2 *Infans an possit pacem facere etiam cum tutoris auctoritate.*
3 *Filiusfamilias magistratum tenens cogit partem hæreditatem adi
re & restituere.*
4 *Minor.xxv.annis si non potest administrare patrimonium priuati,
multominus patrimonium ecclesiæ,,quod est publicum.*
5 *Delegatus legati an possit id,quod potest delegatus delegati.*

C A P. III.

SI annũ peregisti Requiritur
ergo annus
cõpletus.Sic s. de offi. dele. cũ vigesimum.
de despon. impub. literas. c.accessit. & vide
quod vtrobique no. Ad idē.s.e.li.de æta.& qua.c.vno[*de
pendentibus*]vt sunt decimæ,& ipsorũ fructus quo ad ver
bum beneficialibus,fm Arc.qui etiam exēplificat de lu
repa.facit. s. de iudi. quanto.possunt ēt dici dependen-
tia,quæ clericus acquirit beneficij causa.vnde illa vendi
cat sine patris cõsensu,de hoc in Specu.de acto. §.j. ver.
si cum clericorum.[*officialem*] principalē non foraneũ.
facit.j.de ap.Roma.in prin.& cle.de rescri. c.ij. [*curator*]
vide Spe.de lib con.iam nũc videndũ.ver.porro.vt dicit
Archi.Fm leges puberes sibi curatores petũt ex eorũ cõ
sensu,vel iudicis auctoritate illis dantur.C.qui pe.tu.vel
cur.l.j.& l.patris matris. Sed canon innuit tales ē testa-
1 mento dari.xxj. q.iij.c.iij. dic quod † curator testamento
non datur. C.de test.tu.l. pe.in fi.sed datus confirmatur,
insti. de curato. §.i. vel dic aliud fm leges, aliud Fm ca,
nones,qui tales subtilitates nõ curãt.s.e.dilectũ.s.de do-
lo & con.fm Arch.c. j.qui ēt dicit, ꝙ siue pupillus cãm
agat ꝯ tutorē,ꝙ est qñque,institu.de aucto. tu.in fi.§.si-
ue ꝯueniat ab illo,curator sibi dabitur a judice,sed petē
ri tñ.ff.de tute. q hēt.§.si pupillus.& §.denique. Si vero
agit ꝯ alium, cogetur, si velit agere a iudice velle cura-
torē non hunc,vel illũ,sed noĩabit, quē velit, vt.e.l. qui
hēt.§.uē casus.& ibi no.Et hoc casu parificatur puberi,
cui inuito dat curator ad litē insti,de cur.§.itē inuiti.C,
q pe.tu.l.j.& ij.vbi de hoc.Subdit ēt,ꝙ si indistincte dat
curator ad oēs lites datus vr̄, vt pal.§.si pupill⁹.§.deniq.
no.ff.de tu.& cur.da.ab his.l.curatorē.hoc pbat sequēs
litera.Item indefinita ęquipollet vniuersali.de priuil.qa
circa.cum concor.[*infantiæ fueris*]. idē.ff.de adm inistra.
2 tut.l.j.§.j.& † an infans ēt cum tutoris auctoritate possit
pacē facere,vide in Spec. de homici. ver.illud aũt subde
legatus.reprobat,quod no. Inn.de procura.pettio.ad fi.
j.gl vbi dixi. curatorē generalē,vel specialem ad litē nõ
posse dari nisi per ordinariũ dũtaxat. hoc ergo casu nõ
procederet qõ, quam ponit Guil. in Spec.de cura.§.vlt.
ver.qd si volens.de aduersario, qui petit dari pupillo cu-
ratorem ad litem , & ille petit generalē. An vero cura-
tor ad litem detur inuitus, ibi no.in ver.seq. qui incipit,
sed nunquid inuitus[*in potestate*]quo.s.de æta,& qua.in
decorum. nec alleg. quã in spiritualibus & dependenti
bus[*eius*] s.patris assensu, non.n.sufficit scientia.s.de re.
iur.is qui tacet.cum cõcor. in prin.[*cum*] pro quia, vide
de commod. c.vno.in prin.[*non habeat*] l. pater tuus
cus.ad hoc.s.de arbi.contingit.de consti.eccle.xcvj.dist.
bene quidem.de reb.eccl.non alie.c.fi.xvj.q.vii.non pla
cuit. & a layicis.& c.sequentibus.Archi. quo ad casum
non curo,an pater sit laycus vel clericus[*Assensus*]quid
de statuto, quod contrahenti matrimoniũ cum filiafa-
mi.pœnã ponit.dicam.s.de hære.statutũ.j.vlt.glo.¶Pri-
ma gl.sum.& dicit, quid declaret.¶ Gl.in matrimonio
ponit quatuor opi.C.¶Glo.non tantum ,respondet per
ob.¶Glo.idem septennio,quærit,obiicit & sol.¶Penul.
glo.determinat textum & ponit septem casus exceptos.
3 ¶ In glo.non enim.ibi. §.fin. & l.sequen.† filiusfa.magi-
stratum tenens cogit patrem hæreditatem adire & re-
stituere hoc dicit. §. fi. l. se.reddit rationem,qa quod ad
ius publicum attinet, non sequitur ius potestatis. ¶ In
glo.de

nuat statutũ intelligi de probatione q̃ fit coram eo,quẽ
iudicẽ esse cõstat,an emendam,vel pœnã,quod est pro
bare super principali non ad iurisdictionem firmandã,
de qua primo debet constare sm formam iuris cõmu
nis,quam super principali recipiatur probatio.per hũc
modum statutum modo dilatabitur, quod est contra
ius commune, vt probet aliquis de proprio facto.iiij.q.
iij.nullus.quæ est legis.ff.de testi.Item contra,quæ nolũt
credi vni soli,de testi.veniens j.& licet.j.facit regula, q̃ a
iure.j.de reg.iur.[*trahere*]no.hic Host.tres casus.Primus
cum quis est in domo sua, nec ad se aditum præbet. Is
nec re, nec verbo vocatur ad iudicium. ff. de in ius voc.
plerique.Secundus,cum præstat aditum in domo,tunc
verbo,sed non re uocatur. i.non extrahitur de domo.ff.
de reg.iu.nemo de domo.& de in ius voc.sed & si.vbi de
hoc. Tertius, quando est extra domum etiam in vinea.
Is trahitur re & verbo.eo.titu.satisque.& l.seq.Excipiun
tur adhuc quatuor casus. Primus, si quis paratus sit eũ
defendere. Secundus, si de re illa cum aduersario cõpo-
suit.e.ti.neque.impuberes.§.j. Tertius, si paratus sit sol-
uere,insti.de perpe. & tem.act.in fi.Quartus, si satisdet.
ff.qui satisda.cog si vero. §. j.& agit alias iniuriarum. vt
ibi.quid ergo fiet,si non paratur aditus in domum, cita
bitur publice ante domum, vt de dolo & contu. c.fi.de
eo q mittit in pos.c.fi. [*Inuitos*] illos ergo excõmunica-
re non possum, sed id forum, quod sequitur,cum non
sit nostrũ extendere legẽ.ff.sol.ma.si vero.§.de viro. s.e.
li.de elec. quãquam. in prin.Host.vr contrarium alleg.
vt lit. non cont.tuę.sed illa nõ loquitur in iudice ꝯctus,
vel si de illo vis intelligere.procedat,qñ ibi inuenitur,vt
s.dixi. & vide, quod scripsi post Inn. s.e. ti.c.vlti.super.j.
gl.Item vt dicit Io. mo. illud. dictum est contra hunc
textum, quia tunc pro absolutione venire cogeretur.s.
de offi.dele.cum concor.de sen.excõ.cum desideres.ita
in diocesi Remensi faciunt.hoc dicit sm Inn.quia vide
batur quibusdam,ꝙ ex quo se exhibent parati stare iuri
coram ordinario domicilij. Iudex contractus se intro-
mittere non debet,sed ꝯrium hic statuitur,vt fortius cõ
tractus hoc operetur sm eum[*citari*].de hac citatione
vide,quod scripsi de appella.meminimus. sed sæpe vidi
dubitari,qualiter fieri debeat. Inn.& post eũ scripsi.s.e.
c.fi.super.j.gl.recitat opi.contrarias.s.quorundam dicẽ-
tium,ex foro delicti,rei, vel contractus iurisdictionem
2 competere, & per ipsum etiam †extra territorium per-
sonam citari posse, pro quibus facit hæc litera.& s. de
cleri. non resi.ex tuæ. & c. ex parte.& c.fin. vnde dixit
hic Host.& post eum Arch.ꝙ si illi copiam sui faciunt
personaliter sunt citandi prius, quam contumaces re-
putentur.ff. quæ sententiæ sine app.l.j.§.item ex edicto.
quod innuit sequens litera ibi. perueniat ad eosdem.Di
cunt autem illud intelligẽdũ,qñ citandus est intra pro-
uincia.Nã foris non citabitur,quãuis sciatur,vbi sit citã
dus.& intelligit Arch. de prouincia vulgari,all.quod le
gi.& no.de do.& contu.cum olim. ad fin ẽ.ibi in Hyber
nia.vbi id approbant Gof.& Hosti. Et ipse Gof.in sum.
huius ti.post prin. tenet aperte, iudicem citare ꝯhentẽ,
qui est extra locum cõtractus.Item quod non sit neces-
se locum,cum quis citatur esse de territorio citantis.pa
tet.ff.de arbi. sed interpellatur. §. j. citat enim arbiter
per nuncium, & per epistolam, vt ibi, & l. diem profer-
re.in principio,& tamen constat,arbitrum territorium
non habere.ita ꝙ canonici citant canonicum.s.de ele
ction.cum nobis olim. & pars partem per modum
decre.j. de electio.s.eodem libro, & clemen. eodem ti.
causam. Item sicut ex delegatione facta extra territo-
rium ꝓceditur intra territorium,vt no.s.de offi.leg. no
uit.& ff.de offi.præf.vrb.l.fi.sic ex citatione foris facta ꝓ-
3 cederet intra territoriũ, bñ facit,quod dicimus † valere
citationẽ factã die feriato ad diẽ nõ feriatũ, de quo ple-
ne scripsi.s.de feriis.c.fi.in gl.magna. vbi videas ad ꝓpo
sitũ distinctũ triplicẽ citationis actũ,in ver.sed conuer-
tamus.& ver.ad ꝯria.sic ergo valeat facta loco nõ subdi
to ad locũ subiectũ, arguendo de tẽpore ad locũ, vt ibi
dixi.Alij ẽt negant,vt ibi dicit Inn.ꝙ extra territoriũ ci
tare possint, ꝓ quibus.ff.de iurisdictio. omniũ iudicũ.l.
fi.s.eo.li.de consti.c.ij.ꝓ his facit cle.de re iu.pastoralis.
ver.vt illud.vbi patet,extra territoriũ citari nõ posse,vel
per citationẽ. j. territoriũ factã constitutũ extra territo-
rium non arctari, sed requiri debet iudex, sub quo de-
git,vt illũ citet.facit,qd no.Spe.de ꝯpe.iud. adi.§. j. ver.
sed q̃ro. cũ suis remissio. s.de accusa.§.j.ver.sed nũqd &
§.fi.ver.vt autem.Item constat, quod iudex contractus
vel quis alius totum iudicium suum extra suũ territo-
riũ exercere nõ posset p iura prius iducta, ergo nec pat
tem.xiiij.q.v.pęnale.de donatio.inter virũ & vxorẽ,nu-
per.ff.de rei vendi.quæ de tota.quod aũt sit pars procel
sus patet.s.de proba.quoniam cõtra falsam. Si ergo spe
ciale est in casu cle.de foro compe.quamuis.ꝙ episco-
pus citat,& procedit in diocesi, vel territorio nõ suo ip
sius,ergo contrariũ regulare,vt ibi probatur in prin. Itẽ
cum iudex personaliter existens extra territorium suũ
censeatur priuatus.ff.de offi.præsi.l.iij. fortius ipsius nũ-
cius,vel epistola,licet ipsum repræsentent,censebuntur
4 priuata,& sic arctare non poterunt.¶ † Satis puto per
istam literam,ꝙ iudex cõtractus citare possit extra ter-
ritorium etiam non inuocando, vel requirẽdo iudicẽ
illius,vt citet,quod probat hæc litera eorum auctorita
te citari,ergo non alterius sui iudicis,sed ipsius auctori
tate citantur,non enim dicit ad ipsorum requisitionẽ
citati,sicut in casu hoc notato in gl.bene potest. j. ver.
sed tunc.& talis citatio constituit eum nõ veniẽtẽ con
tumacẽ,vel cõtẽnẽtẽ, vt sequit, sed nõ simpliciter, sed
quo ad qd,vt hic.Et loquor de citatione,q̃ fit verbo,tm̃,
non re, de quibus super verbo trahere. & de quibusdã
vr hoc exp̄ssũ.C.de epi.& cle.l.oẽs.§. verũ si apparitor.
vbi Iac.de Are.& Cy.hoc tenẽt ẽt ĩ iudice delegato, &
rñdent ad l.fi.de iurisdi.om.iu.vt j.dicã. ¶ Scias,ꝙ in iu
dice ꝯctus hoc dictũ placet hic Io.mo.p hãc lrãm & li
terã,quę ꝓcedit,sub quo degit,ad hoc faciat ibi, ẽt alibi
sui copiã &c. Dicit tñ turius,ꝙ fiat p iudicẽ,sub quo de
git.ad quod facit.j.de priui.volentes.v.neque.vbi patet,
ꝙ ꝯhẽti iniungit,vt vadat ad locũ contractus.Et sic nõ
ob.quod opponitur,ꝙ p id fieret in ꝯtractibus remissio,
si cõmitteretur iudici,sub quo degit,alle.etiã.C.de pig.
l.iij.vnde per decreta. illã patet, ꝙ nõ exẽptus a iudice
domicilii remittit ad iudicẽ ꝯtractus verbo tm̃, sed nõ
re,sed exẽptus p iudicẽ domicilii nõ remittit ẽt verbo.
i.nõ põt sibi iudex ille pręcipere,ꝙ redeat ad locũ ꝯct⁹,
& hoc coadiuuat opi.ꝙ citari possit per iudicẽ contra-
ctus,alias forũ ꝯctus in exẽpto esset inutile illo nõ di-
uertẽte ad locũ ꝯtractus. & vide qd ibi dicã ĩ gl.quasi.d.
¶ Ad cõtraria rñdetur,ꝙ prima duo iura loquuntur in
iusdicente extra territorium.citare autem non est iu-
dicare,vel iusdicere,sed potius requirere. vnde dixit hic
Io. mo.ꝙ citatio hẽt duo extrema interlocutoriã de ci
5 tãdo,& hoc iurisdictiõis ẽ,& †qñq; dr snĩa.C. de epi.&
cle.l.oẽs.§.ꝓterea.& l.cũ clericis.ad fi.& C. de ꝓcu.l.fi.&
hoc nõ fit ex territoriũ. Aliud extremũ actus citatiõis,
vel quo citatio nũciat,& ille nõ ẽ iurisdõnis,vñ sit p nũ
ciũ.& de hoc remis. dedi. s.ca.gl. Rñdit id quod scripsi.
c.fi.s.de feriis.¶ Dicunt tm̃ prædicti Iac.& Cyn.ꝙ licet
actus iurisdictionis fieri non possit extra territoriũ, fieri
tñ põt ille actus, cuius effectus fertur intra territoriũ.In-
ducunt,quod de delegatione dixi.s.ver.itẽ sicut.non ob.
ver.sed tunc.& decr.postulasti.s. e.quæ loquũtur in exe-
cutione snĩæ & missionẽ in possessionẽ, q̃ fit in re ipsa,
& q̃ sunt imperij.ff.de iuris.om.iudic.iubere.¶ Et ad de-
cre.pastoralis.rñdetur, ꝙ imperator ibi nõ est iudex ex
loco delicti. & sic non ob. vel dic, ꝙ iudex ꝯctus, vel rei
litigiosæ citat extra suũ territoriũ, quia citatio non affi-
cit personã,nec ex illa posset persona puniri,sed solũ af-
ficit rẽ, & ad illã refertur citationis effectus, vt fiat mis-
sio,propter quod fit ẽt in non cõtumacẽ absentẽ reipu-
blicæ cã,vel pupillũ, vt dixi post Inn.vbi remisi in prin.
huius

huius gl.tñ non cõtumax excõicari non poſſet, de ſen.
excom.ſacro.ſed citatio q̃ fit ratione delicti, principali-
ter afficit perſonam,& perſonam afficit citationis effe-
ctus.& ideo per iudicẽ delinquẽtis fieri dẽt, quẽ ad id
6 requiret iudex delicti,vt ibi,vnde dicit hic Io.mo ꝙ† li-
cet ꝯctus parificẽtur delictis quo ad ſortiẽdũ forũ,non
tñ quo ad quẽ inuitũ ĩ iudiciũ trahẽdũ,vt dicã ſup gl.di
cebãt.¶ Ad id qđ dr̃ iij. reſpõdetur, ꝙ ſæpe licet in par
te,ꝙ nõ licet in toto,ꝙ patet ꝑ id, quod habes.ſ̃.e.li.de
offi.deleg.c.fi.§.vices.Is eñ q alias iuriſdictionẽ nõ cõ-
mittit,citationẽ cõmittere nõ põt,ꝙ bñ facit.& vide ꝙ
ſcripſi de dolo & ꝯtu.c.fi.in fi.& vide qđ no ff.de le.iij.l.
ſi qđ.fateorẽt,ꝙ dr̃ in decre.q̃uis.ſpãle,ꝙ ibi citatur qs
ad locum nõ ſubiectũ citãti, ſed de hoc non loquitur.
¶ Ad vltimũ rñſum eſt ꝑ ea,q̃ dicta ſunt in reſpõſione
ad pri.[*Miſſionem*]cã cuſtodiæ,de qua dic vt ſ̃.vt lit.nõ ꝯ
teſt.qm̃.§.aliis[*facere.*]de eo q impedit miſſionem. not.
hic Arch.opi.Vin.quam dixi.ſ̃. e. ſane.[*Occultent.*]dicit
Hoſt.latitando,vel impediendo,ne citatio &c.vt lit. nõ
conteſt.qm̃.§.porrò,& putat vtroq; caſu edictũ debere
ꝑponi in eccleſia cathedrali,ĩ qua ſunt bona,ſi ipſa ha-
bẽt in ſua diœceſi,ad hoc de do.& ꝯtu.licet cãm & c.vlt.
de eo qui mit.in poſ.c. fi. de cle. nõ reſidẽ. ex tuę. aper-
tius hodie cle.de cle.cãm.& eo.tit.q̃uis.Io.mo. tñ putat
hãc citationẽ neceſſariã,qñ manifeſte nõ patet impedi
mẽtũ,vel malicia.alias ſecus ſm cũ[*decernere.*]C. de bo.
aut.iudi.poſ.eũ vnus.§.pe.vbi de hoc.So generaliter de-
cernendo vr̃ decernere de bonis in ſuo territorio ꝯſti-
tutis,vt ibi.ſed hoc caſu ſpecialis põt decernere, vt hic,
nõ ꝑcipere,vel exeq,vt ibi.& ſ̃.e. poſtulaſti. ſm Hoſ. Io.
mo.& Arc.Dixit Hoſt.in ꝑdicto. c. poſtulaſti. ſm dñm
ſuũ,ꝙ vbicũque iudex diffinitiue pronunciat,hic poteſt
de bonis, quæ ſibi non ſubſunt, ꝑ iudicem bonorũ fiet
executio:vt ff.de re iud.a diuo pio.§.ſi vero interlocuto
rie pronunciare non põt.niſi de bonis,quæ ſuæ iuriſdi-
ctioni ſubſunt,ꝑ præal.l.cum vnus.& ꝑ l. hæres abſens.
§.j.ff.de iudi.Sed dicebat ipſe Hoſt.cõtrariũ declaratũ ꝑ
illũ ver.etiã no.ꝙ de bonis in ſuo territorio decernẽt.
imo ab illis recipiet.per.l.cum vnus quam allegat.ſ̃. gl.
proxi.etiam tunc.ſiquando decernit de bonis alterius
iuriſdictionis[*loci.*]In quo ſunt bona comparere nolen
tis [*diœceſanus.*]reſpicit,quod dixi de archiepõ,& eius of-
ficiali.nã hæc eſſet cũ ordinario cauſæ,qui requireretur
a iudice ꝯtractus,etiã ſi ſit ſecularis requiſitus,vel requi-
rens denunciationem ſimile.ſ̃.de treu.& pa.c. j.xj.q. iij.
curæ.& cle.e.tit.quãuis.§ pe.[*faciet.*]ꝙ ſi facere nõ vult,
peccat,nõ tñ ꝯpellitur ꝑ iudicem contractus, niſi alias
ſit ſuus ſuperior ſm Io.mo. & Arch. Nec obſtat ſm Io.
mo.ff.de re in.a diuo.in prin qa intelligitur de iuſſu ſupe
rioris,non paris,vel recipitur ibi iuſſus per modum, q
habetur.ff.quod iuſſu.l.j.§.j.facit, qđ dixi in cle. q̃ allega
7 bo ſup glo.Dicebant ergo hic tenẽdũ,ꝙ† eccleſiaſticus
requirẽs, ſi eſt ſuperior requiſiti eccleſiaſtici, vel ſecula-
ris,illũ coget.facit,qđ ſcripſi poſt Inn.de offi.or.c.j.in fi.
ſi eſt par,vel inferior illũ non coget,de ele. innotuit. de
maio.& obe.cũ inferior.Secularis etiã nullo caſu coget
eccleſiaſticũ.ſ̃.de excep.cũ quidã corã ipſis. ꝑ hãc literã
8 probat Pe.de Saxo.notariũ† nõ poſſe ꝯficere inſtrumẽ-
tum extra territoriũ illius,a quo conſtitutus eſt, iſtorũ
enim ſigilla faciebant ſcripturas contractuum authen-
ticas,tñ non ex̃ diœceſim illius,a quo dati erant. Et hoc
poſuit Guil.in Specu.de inſtru.edi.§.reſtat. ver.& no. ꝙ
tabellio.& ver.ego credo.& vide.ſ̃. de re iudi. abbate. in
fi.in glo.ſ.donatio. in fi. quære in litibus ſubditis ꝓpriis
vel ſuffraganeorum vel aliis.& intellige præter caſus ex-
ceptos reſpondere, vel comparere.& hoc de eo,qa non
exprimit citans caſum ad eum ſpectantem.ff.de iuriſdi.
om.iud.l.fi.ſuper verſi.nec etiam, ſm Hoſt.& Ioan.mo.
[*cenſuram.*]erat dubium propter id,qđ dr̃,ſñiam paſtoris
etiam iniuſtam ligare.xj.q.iij.c.j.ſecundum Frau.¶ Pri-
ma glo.rationem reddit.ſecundo determinas rex.ſol.cõ
trarium.¶ Glo.bene poteſt. quærit & ſoluit, dat ſimile,
in fi.ſol.obiicit.¶ Glo.contra obiicit & ſoluit. ¶ Glo. li-
cet,ſubdit contrarium & ſol.¶ Gl. no.ergo.ſubdit cõtra
riũ,quod tripliciter ſol.In fi.ponit duas opi. reprobatas.
¶ Glo.dicebant,ponit duas opi.¶ In gl.taxata. ibi.l.vna.
diſtinguit an res mobilis.¶ In gl.tax.vel imobilis fuerit
promiſſa.& ibi ſalarium.ſequitur,incertæ pollicitatio-
nis peti non poteſt.¶ in gl.contra.ibi,litem redimens ꝯ
tra bonos mores agit. & ideo interdictæ conuentionis
fruſtra ſibi petit fidem impleri,vt in l.ſi contra.& ibi,ſa
larium,ſi ſalarium conuenit dominus pro labore, pa-
cto pareri debet.Secus ſi litis euentum maiori pretio ꝓ
curator redemerit.& Arch.¶ In glo.j.ibi,tñ vr̃, idẽ Hoſ.
Pet.de Saxo.¶ in glo.in laycis.ibi.ſecus, idẽ Ioã. mo. &
Arch.quod eſt verum quo ad temporalia, ſecus in ſpiri
tualibus,ſecundum Hoſt. alle. ſ̃. de pęni.& remiſ.om-
nis.ad id,quod no.de deſpõ.impu.c. ij. & de hoc dixi de
offi.deleg.P.& G.ſuper gl.fi.¶ In glo. bene dicit, in fi.de
hoc.ſ̃.eo.ſi diligenti.in fi.primæ glo.¶ In glo.quia de iu-
re.in fi.& quod ibi ſcripſi poſt Hoſtien.ſuper. j.glo. hoc
no.Ipſe Hoſtien.& Ioan.mo.de nouem.ſcilicet quæ re-
quiruntur in iuriſdictionis prorogatione, quam facit
clericus.¶ In gl.bene poteſt.ibi.[*compellat.*]Quid ſi intra
terminum ad hoc aſſignatum id non fecerit,archiepiſ-
copus id faciet ſm Hoſt.all. qđ no.ſ̃.e.li.de ſup.neg. ꝑla.
romana.hic non placet dicenti,ꝙ licet tũc ſuffraganeũ
cogere poſſit,ſubditũ ipſius non & in fi. & ſic nõ ob. ſ̃.
de offi.delega.prudẽtia.§.penul.& vlt.q̃ loqtur in delega
to Papæ.¶ In gl.taxata.in fi.& de his vide ſatis in Specu.
de ſala.§.ij.& iij ¶ In glo.contra.ibi.[*gratuitum.*]aduoca-
tus tamen licite vendit patrocinium.xj.qõ.iij.non licet.
& ibi,illicitum eſt.de hoc.lij q.vlij. §. tria,ver.arcentur.
plenius.ff.de pac.l.ſumptus. & ibi. quod datur ſine pre-
cio,alias nõ eſt mãdatũ,ſed locatio.ff.mã.l.j.ĩ fi. ¶ In gl.
licet.in fi.dicit Hoſt.& Arc.poſt eũ, ꝙ illa.l. con cor. qa
nõ intromitteret ſe archieꝑs de cauſis ſuffraganeorum.
& ſic propter illas lis non protelabitur, mandabit autẽ
ordinario,vt illas expediat ¶ In gl.no.ibi,cõpellerentur.
intellige hoc per modũ ſequentis.§. ¶ In glo. dicebant.
ibi,parificentur quo ad forum ſortiendum nõ quo ad
tractionẽ in iudiciũ ſm Io.mo.hic, & ꝓbatur. ff. de in
ius vocã.l.ij.nõ ob.C.vbi qs curi. alia ve.l.fi.in aut. vt iu-
di.ſine quoquo ſuf.§.neceſſitatem.ponuntur enim ſpe-
ciales caſus rõne publicæ honeſtatis, vt ibi patet. & ſm
9 eũ rõ† quare in delictis fit remiſſio eſt qa in crim inali-
bus non committitur teſtiũ receptio, ſed debent teſtes
exhiberi iudici.C.de fide inſtrumento. apud eloquentiſ
ſimum. nec etiam teſtes ſunt vocandi extra prouin-
ciam.ff.de teſti.l. iij. §. fi. cum ergo iudex delinquentis
extra ſuum territorium non poſſit cauſam cognoſce-
re.ff.de iuriſdi.om.iudicũ. l.fi.nec receptionẽ cõmitte-
re,nec ad ſe illos citare,merito fit in illis remiſſio,& op-
time probatur ſm eũ in aut.vt omnes obe.iud. ꝓuincia
rũ.§.hic cõſiderãtes.col.v.ff.de pę.capitaliũ §. famoſos.
conſtat autem quod dictæ rationes in contractibus lo-
cum non habent.Item contrahens poteſt & debet ſib
cauere,cum quo contrahat.ff.de reg. iur. qui cum alio.
qui ſibi imputet,ſi vadit ad locum domicilij illius,cum
quo contraxit.Nã alia eſt ratio contrahendi, alia delin
quendi.ff.de exerci.l. j. §. j. ſecũdũ eum. ¶ Et not. quod
cum ciuiliter de crimine agitur,idem eſt,quod in con-
tractibus.facit ſ̃.de procu.tuæ.de accu.ſuper his.in fi.pa-
tet id etiam ex eo,quia in leuibus etiam criminalibus
non fit remiſſio,vt in §.ſiquis vero comprehenſorum.
in aut.vt nulli iudi.vt patet,quod in enormibus, & vbi
pęnę impoſitio alios terret,locus eſt remiſſioni, quæ ra
tio in his ceſſat.An autẽ ſine cognitione fiat remiſſio,
hæc Ioan.mona.quod vide in cle. ſup gl. ſtatim alle. &
ibi[*id ſeruetur.*]vt in cle.de re iud.paſtoralis. poſt mediũ
ver.ꝙ ſi punitio, vbi de hoc. in glo. ſed nunquid. & ibi
[*bona.*]de hoc.ff.de iudi.hæres abſens §.j.¶ In gloſ. penu.
in fine.Nam ſi extra diœce.etiam coram ipſis archiepiſ-
copis fierent cõtractus, non ſortiũtur ꝯ hetes ipſorũ fo
rum.

rū,& quorū quotiescūq: fiant in sua dioce.fori iūt forū ipsorum.Inn. ¶In gl.vlt.iu fi.φ intelligas,quādo peccat extra officialatum,vt dixi.§.c.ii. de offi.vica.c.j.in j.gl.

CAP. V.

SEculares literæ. Quæ coram iudice cōpetenti fidem facerent ſm Arch. alle. §.de solu.c.ij.& remit.de fi.instr.c.ij.in j. gl. probationes,quæ faciendæ sunt corā iudice.iiij. q.iij.sepe.& l. eos.de proba.ex literis.de elect. scriptum. ver. verum.ff. de proba.l.quinquaginta.Frustra ergo fiunt coram nō iudice,constat aūt,φ ecclesiastica persona corā talibus conueniri non pōt.xj.q.i.experientiæ. & c.si quisq.& c. clerici.nullus ergo nec probatio ꝯ ipsos corā talib. induci ſm Io.mo.& Arch.patet hic. §. de iud.at si clerici. hic scias,φ in his locis,in quib.forte non est vsus tabellionum sed inniuntur ꝯtus, quorum probatio fit per sigilla iudicū secularium, literæ tales sigillatæ ita probabūt ꝯtum coram iudice cōpetenti,nisi reprobetur.Sicut & instrumentum tabellionū laycorum,quod bene probat decr.cum dilectus.de fi.instr.non tñ per illas literas vel sigilla ꝑpetet iurisdictio sigillantibus,cum nec expresse possent illū suū facere iudicē.§.e.si diligenti.& de aliis.§.c.prox.§ pe. ꝑpelluntur, de cā reconuentionis remittit Arch.ad no.per se.§.de cle.coniu.c.vno.& dixi de iud.at si clerici.super gl.ij. ¶Prima gl. ponit summā, & vnde sumpta sit,φ sit graue.¶In gl.j.in fi.Io.mo.alle. extrauag.illā non vidi,sed veritas est,φ ille ver. quia verō.erat pars decr.non nulli.§.de immu.eccl. & vt ibi dixi in prin.ista fuit.vii.& vltima prouisio,quā ibi fecerat Alex.iij.¶In gl.j.in fi.de cle.coniug.Secus,dum mō nō sit distinctio in persona.§.de cler.coniu.c.vno.¶In gl. pe. ibi de facto forte captis pignorib. vel saxitis ipsorū bonis,si distringeret personā locus esset pœnæ capitull si quis suadente.xvii.q iiij.& ibi,qui habent.i.qui habebant tpe huius gl.sed post traditum .s. per ciues regimē ciuitatis dño.Host.sublatum fuit illud statutū . & in fi. idē dixit Egi.de re iud.cum cā.& vt ibi dixi super gl. ij.

SUMMARIUM.

1 *Iurans pro nullo fideiubere, si fideiussor, pro quo prius fideiusserat,libros redimat & debitum,non est periurus.*

2 *Iuramenti adiectio an mutet forum.*

3 *Forum pœnitentiale est distinguendum a iudiciali,quando dubitatur,an iuramentum licitum sit,an non.*

CAP. VI.

1 CVm. C.laicus Fideiussorio. Bart.in dña. Iv.tenet,φ ille qui iurauit pro nullo fideiubere,si fideiussor, pro quo prius fideiusserat,libros redimat, & debitū soluat, non est periurus,cū non fideiusserit, sed se liberauerit, qō non erat dubia,plus dubitatur: an tale iurm sit licitum,cū illud præstari nulla necessitas coegerit.xxii. q.j. ita ergo.de Lau.dixit id licitū,cū quis pro vtilitate proximi iutare posset,fortius pro sua,vt no. Arch. xxij.q.j. non est obligatus.disputatum fuit hic, an non obligatus,qui captū pro debito liberāt inuitū,soluēdo tñ animo repetendi.nec ob.l.is,qui amicitia.ff.de neg.gest.an repetat,& soluit disputans,φ licet cōis opin. habeat,φ non pet l.vlt.C.de neg. gest. ipse putat eum de æquitate teneri.& loquitur in eo, quigessit negocium voluntarium,sed istud erat necessarium,per hoc puto cū Intellexisse,quando deficiebat oīs spes liberationis.nisi ꝑ solutionem [a se] non sic hærede iurantis. & vide, quod scripsi de re iu.veritatis.super gl.fi.& in dña.38. quæ incipit.Bononieses iurauerunt pacē,licet Abb.ꝯ.de sepul. c.fi.in fi.vt ibi scripsi[temere]secus si necessitate, alle. At chi.§.de pig.significante.de iureiu.querelam.hoc dictū est ad exclusionem periurii non fori [conuenire] licet tñ iudex ecclesiasticus hoc casu audiat querentē,nō tñ ex officio inquirit,super quo vide,quod scripsi post Iun.de iureiur.ad nostrā.ij. super gl.pe.vñ disputauit Io.de mō. φ si laycus denunciat clericum , φ sibi cū multitudine hominū dāna & spolia retulit,dicens illud notoriū , & petit restitutionē & emendā , eps non poterit summariè,vel ex officio procedere,sed dabitur libellus,& seruabitur iudiciarius ordo, induxit decre. olim. de iniur.in facto huic simili,& φ,vt dicit decre.quamuo.de transla. non poterat esse non notoriū reuocatur processus lie nō ꝑt.ad idē de ord. cog. cū dilectus. vbi in casu simili seruatur iuris ordo,& de offi.deleg.ꝯsultationib.ad idē. ij.q.vij.lator.Inducit rst libellū reddendū.iij.q.iiij. offeratur.de libe.ob.c.j.ēt in criminalib. nisi in casib. notatis, vt eccl.bene.vt nostrū . de quib.iste non est.Itē dato , φ hic locus esset officio iudicis; ñ cum principaliter petatur,locus est constitutioni.de off.iud c.ij.& qđ no. s.de inter act super rubr.s.in iudicis officio non requiri libellū,procedir, cū petitur incidenter,vt ibi.idem ēt qñ sit inquisitio ad petitionem partis,& reus est præsēs,vt scripsi,vt lit.non ꝑr.qñ.§.sunt & alij. & de accu. qualiter.ij. super j.gl.in fi.suppletionis quæ incipit varia iura, quæ de notorio loquuntur.non ob. in quantū dicunt in eis iuris ordinem non seruandum quia hoc non est notorium actus permanētis sed transeuntis,quæ differunt, vt no.ij.q.j.manifesta.& scripsi.§.de coha.cle.nostra.nec est notoriū iudici,& sic sibi probandū.ij.q j.qñ aūt.ergo iuris ordo seruandus.Item illa iura & quæ de inquisitione ex iudicis officio loquuntur,locum habent, cū ad punitionem & correctionem criminis tenditur: sed hic agitur ad priuatum interesse,& satis est eo casu hoc iure non expressum. C.de temp.ord. dilectus. de transl. c.ij.Et sic respondetur ad l.eam quidem. C.de accu. Itē in officialibus loquitur referentib.curiæ non ad petitionem partis. ¶Prima gl. summat,& dicit vnde sit sumptum.¶In gl.j.c.ij.plenius in quæstione, quam disputaui,quam vide super re.damnū.§.de reg.iu.¶In gl. 11.In fi.facit,quod no. de pur.ca.nos inter.¶In gl.vl.in fi.adie

2 ctio sigitur iuramenti mutat forum, sicut & qñ validat ꝯtum.§.e.li.de pac. quis.§.de iureiu. licet.qñq; nil operatur.§.de iureiu.non est.Io.& Arch.qui ambo sic ad literam loquuntur,& facit,quod post Host.scripsi de or. cog.tuā.super vl.gl. Alii vr,φ talis adiectio non mutet, sed accumulet.fatentur.n.periurium esse crimen ecclesiasticū,vt no.§.e.cum sit.in iij.gl.& vide,quod super ea dixi,se non sic necessario,vel merē ecclesiasticum,quia secularis iudex de illo possit cognoscere,illudq; punire. primū probatur.§.de reg.iur.licet.& ibi,quamuis eis cōstat legitime.& in fi.vbi pronunciare nō impediuntur. immo coguntur secundum. C. de trans.si qs maior. ff. de cri.stellio.l.vlt.& de iureiur.si duo. §. si. & probatur. 22.q.5.rex dēt.Est ergo illud merē ecclesiasticū , de quo secularis iudex cognoscere non posset, sicut de hęresi. §.de hæreticis,vt inquisitionis.§.prohibemus.vbi textus exprimit illud mere ecclesiasticum, ad idem præ. decr. tuam.& qui si.sint legi.lator.& §.de senten. excom.si iudex.in prin.& in fi.Et omnis causa spiritualium vel annexorum de iud.decernimus.& c.quanto.Et sic nō ob. sed ꝯcor.decr.de iud. nouit. vbi prouocauerat rex Angliæ ad iudiciū ecclesiæ,quod potuit, vt hic concurrebat ēt ibi qualitas cāæ.s.pacis fractæ. §. de treu. & pa.c.j. cum concor.& defectus alterius superioris, qui si.sint legi.ꝑ venerabilē.ver.insuper.decre. venerabilē. de elec.

3 loquitur † cū dubitatur,an iurm sit licitū an nō,distinguēdū est igitur pœnitentiale forma a iudiciali,quo ad primū non est dubiū,periuriū esse crimē ecclesiasticū, sic loquit.xij.q.j.prædicandū.& qđ scripsi de purga. cano.nos inter.super.i.gl.de secūdo loquēdo de iuris i qb. versatur alterius interesse,quæ propriē sunt ad ꝑpositū, distinguit,an agatur ex iuro , vt seruetur. an excipiatur ex illo,primo casu ꝯ laycū vtrūq; est cōpetens iudex ecclesiasticus & secularis,sicut dixi de sacrilegio.§.e.cū sit. est aūt huius rō quō ad ecclesiasticū:quia periurium directē respicit Dei irreuerentiam , quæ propriē est ēt christianæ religioni contraria. Secundo casu si ꝯ agentē in seculari foro ꝯ laycum excipiatur de iuramēto,laycus

iudex causæ de hoc cognoscet, & diffiniet, in qua diffinitiuè seruare debet ius canonicum, & ad hoc per ecclesiam cogi potest, & sic loquitur præd. decr. licet. & si ēt practicaretur decr. quamuis. §. e. lib. de pac. & auth. sacram. C. si aduer. ven. si tū hic reduceretur in dubiū, probabile, an sit iurm licitū & seruandū necne, remittendū esset hoc ad ecclesiasticū iudicē: vt in decr. venerabi lē. sic posset intelligi dictū Host. in decr. tuā. de quo hic in prin. dixi, sicut & adulteriū dr̄ crimen ecclesiasticū: tunc solū cū agit ad separationē thori, vt dixi in decr. cū sit. de vsu. no. i. cle. de iud. dispēdiosā. & dicā. J. de vsu. c. j.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio adulterij proponitur ante litem, & post.*
2 *Impetrans habet probare, quando reus negat.*
3 *Lite semel finita non cogitur reus subire instantiam contestando litem.*
4 *Litera habetur pro titulo in collatione facienda.*
5 *Gratia fit sine literis, & semper literas præcedit.*

CAP. VII.

Exceptionis. Ponit regulam, in cuius ventre exceptionem inserit, quā regulā exaggerat ibi, licet. Fm lo. mo. [*obiectus*] hic incipe cōstructum [*excipiat*] quod poterat fm Fran. non solū in ciuilib. & hoc planū; sed in criminalib. §. de accusat. de his. C. de transac. transigere. & in spūalib. alleg. de rescrip. ex parte. de elec. c. cum dilecti. de appell. constitutis. in matrimonialib. tamen contra matrimonium non obst. res iudicata. §. de re iud. lator. & c. cōsanguinei [*nec transactio*] supra de transa. c. c. vlt. [*litigatori*] s. reus conuen-
1 tus. dixit Innoc. §. de adult. c. si. q † exceptio adulterii cōtra separationem thori est peremptoria, tamen proponitur ante litem, & post. ibi hoc scripsi in gl. vlti. ver. & non [*impediat*] contra ff. fam. erc. l. j. vbi contra proponentem se hæredem, & ob hoc agentem fam. ercisc. obstat, q non est hæres. dicit illud speciale, ne fiat præiudicium petitioni hæreditatis, quæ de sui natura debet præcedere, vt ibi dicitur. & idem in omni præiudiciali, vt si actor dicatur seruus, vel filiusfamilias. C. de ord. iud. l. i. & ij. de quibus præiudicialibus. institutio. de act. §. præiudiciales. & istæ præiudiciales proponuntur, & probantur ante lit. contestatio. C. de adult. quoniam. ff. de præuarica. l. iij. in principio. secundum Archid. [*retardet.*] Et sic non recipitur ipsius reprobatio: sed si probata esset, tenet Io. Mo. & Arch. recitat, q imponetur silentium actori. §. de accu. veniens. Ex quo enim notorium est de exceptione, iudex permittere non debet, vt in iudicium deducatur, de filiis presb. quoniam, per hoc enim euitatur circuitus, & finis citius litibus imponitur. J. de re iudi. abbate. in fi. & C. de agr. & cen. litibus lib. xj. & est simile, quod no. §. eo. lib. de elect. si forte. in glo. si ergo, in fi. & facit cle. de elec. constitutionem. in fi. Si super ea quæ &c. Pe. [*Opposita*] coram delegato, coram quo lit. contest. probabit illam excipiens. Et scias, quòd in quæstione, qua quæritur, quis probet, cum opponitur contra rescriptum surreptio, vel falsi suggestio, fuit opinio, q si id respicit principale negocium, ille probabit, qui habet in principali probare. s. actor intentionem, reus exceptionem. vi. q. vlt. actor. ff. de proba. l. ij. & l. in exceptionibus. & ita erit hic: quia si exceptiones sunt de priuilegiatis hic expressis, sicut probaret illas excipiens in vim peremptoriæ. Sic probabit illos in vim dilatoriæ. Si autem exceptio non contingit principale, si rescriptum habet debitam formam, nec apparet suspectum, probet excipiens. ¶ Est sciendū,
2 q Dama. tractat hic in q ij. de rescr. alle. q † impetrans habet probare: quia reus negat, alle. præ. l. ij. ff. de prob. allegatur lex. ij. C. de his qui ve. eta. ff. de pub. l. quacunque. Item cum clausula, si preces &c. sit in rescripto, vel subintelligatur, de rescrip. c. ij. id ergo probet impetrās. In contrarium excipiens alleg. dolum impetrantis. ergo illum probet, de renun. c. ij. eo. li. ff. de proba. quoties. §. qui dolo. Item expressè dicit lex canonizata, q reus probet precū mendacia. C. de dila. li qn. quæ est. iij. q. iij. ei qui Dama. dixit Pla. distinxisse inter mendaciū expressum, & probet excipiens, & verū tacitum, & probet impetrans. Distinxit ēt, an sit ibi cl̄a si preces &c. quod non placet, cū subintelligatur. vt s. dixi. Subdit Io. distinxisse, an impetrans asseuerauerit factū, an illius primū probet impetrans. secundum reus. ff. de proba. ab ea parte. Et econuerso dicebat negatione facti vel iuris. Odo. tenuit, impetrantem probare, sicut probat creditor pecuniam numeratā. C. de non nu. pe. l. iii. Ad l. si qn. rēdebat, q ibi reus vltimò se obtulit. ¶ Aduertendum est, q hic non est dubium: an expresserit, vel iurauerit, aūt tacuerit. hic. n. apparet ex forma rescripti, nec an expressum, ga falsum sit tale, quod vitiet. idem de tacito. Nā hæc cōsistunt in iure, sed versatur dubium, quis probet de expresso, an impetrans, q sit verū, an reus, q sit falsū, sic & de tacito. & vt prius dixi, q ad peremptorias priui legiatas, & non sumus hic expediti, quod probat excipiens in rescriptis iudicialibus, in quib. fit ptestatio, de qua hic loquitur. idem in dilatoriis, quæ non afficiunt principale, vt excōicatio impetrantis. §. de rescrip. c. j. ta citurnitas primi rescripti, vel q cōsensu partiū fuerit impetratum, de rescr. cæterum. vel similia, quæ vide collecta in Specu. de rescrip. præsenta. §. ratione quoque defectus. In beneficialib. in quib. peremptoriè veniunt cō literas, vt hic no. in gl. pe. probat ēt excipiens, si tū dicatur tacuisse se illegitimū, vel minorē, vel cō expressisse se legitimum, vel maiorem. vide qōnem, quā posui in regula infamib. J. de reg. iu. non esset absurdum distinguere expressum a tacito, vt expressi veritatem probet impetrans; quia tunc reus negat, & tunc procedat opi. Odof. verum tacitum probet reus, qui asserit. indubitatum tñ est, q vtroque casu recipietur probatio vtriusque probare volentis. de renun. super hoc. ¶ Prima gl. summaı. ¶ Tertia glo. ponit differentiam inter exceptionē & defensionem. ¶ Gl. sufficiebat. exponit hic tria, & rōnem reddit. secundò format & sol. duas. q. ¶ Vlt. gl. obiicit & soluit. ¶ In iij. gl. ibi, naturalis. vide tex. de sol. c. si. super j. gl. & ibi. §. preterea. vide. §. de elec. excō. mi. apostolicæ. super iij. gl. ¶ In. v. glo. ibi. l. pen. ibi, nec enim in-
3 staurari finita rerum iudicatarum patitur auctoritas. ¶ In vj. gl. ibi [*causas*] sequitur, vt lites legitimis trāsactionib. finitas imperiali rescripto resuscitari non oporteat. ¶ In gl. sufficiebant. ibi [*tres fratres*] vide de transac. c. j. super gl. j. & ibi [*hec verba*] quæ ponit gl. que sic exponit. §. vlt. j. alle. & ibi [*transacta*] ita iacet ibi tex. transacta, finita ve intelligere debemus non solū, de qb. cōtrouersia fuit, sed ēt, quæ sine controuersia sunt possessa, vt sunt iudicio terminata, transactione composita, longioris temporis silentio finita. & ibi. §. a ream. vide hanc & seq. cū ex causa. de symo. ex insinuatione. super vlt. gl. & ibi [*fratres tui*] nullus esset litium finis, si a transactionib. bona fide factis recedi posset. & ibi [*causas*] vide. §. glo. proxi. & ibi [*de qua re*] sequitur, iudex cognouit, pronunciare cogendus est. ¶ In gl. pen. ibi. l. vlt. cuius literam vide. §. de excep. exceptionem. super j. gl. ¶ In glo. ij. ibi [*de non agendo*] est sciendum ad intellectum. J. dicendorum, q Inn. hic no. differentiam inter pactum de non agendo & pactum de non petendo. Item an illa pacta fuerint iurata necne, si pactum fuit de non agendo super aliquo debito, putat, q talis exceptio bene impedit lit. contest. Et opponitur contra rescriptum: quia hoc expresso literas non habuisset. & eo fortius si interuenisset iuramentum. Si vero fuit pactum de non petendo non iuratum non impedit contestationem. Si verò fuisset pactum iuratum, vel simpliciter iuramentum præstitum de non petendo, retardaretur contestatio fm cum, vt impediatur periurium. pro diuersitatis ratione dicit, q pactus nō agere extra iudicium petere, & ille remanet obligatus, licet iste agere nō possit. ff. de cond. ind. natu-
4 raliter. ff. de iud. vix certi. Itē si ptestaret litem qs, cui talis exceptio

exceptio competit, habeat declaratoriam fori, postea nõ posset opponere ſm Inn. & Host. dicit hic sub dubio dicens, ꝙ forsan post lit. contest. tandẽ opponeretur, maxime ex quo ɔstaret de cric. xxiij. q. iij. ecce. Exceptio vero pacti de non petendo, quia tollit obligationẽ post lit. cõtest. opponitur. ¶ In gl. iij. in fi. de hoc plenius in Spec. de excep. §. j. Fran. hic dicebat, ꝙ hæc verborum differentia respicit vsum & modum duplicem loquendi, quo rei vtuntur, qui q̃nque dicunt excipiendo propono. q̃nque ad iuris mei defensionem propono. vel ſm eum defensio sit ꝑsonalis exceptio ꝗ reum ꝑsonaliter, sed actionẽ realiter non elidit. exceptio vero, ꝗ realiter elidit, de prima ponit exemplũ, cum ɔuenitur socius, parens, vel patronus, q non tenẽtur vltra, ꝗ facere possint, & hoc nõ iuuat fideiussores. ff. de excep. exceptiones. ii. ¶ In gl. j. obiectio. Inn. exponit. i. exceptio peremptoria. hoc nõ plꝫ ponderato constructu. ¶ In gl. C. de transac. causas. & ff. de ɔdi. & demonstr. eleganter. §. si quis post. vbi glo. alle. hanc decre. ¶ In glo. sufficiebat, ibi, & qđ dicit, require materiam huius gl. plene in Spec. de excep. §. dicto. vlti. char. p totum. Quorum aliqua hic prosequitur Archi. & ibi, ius fuit. ff. de re iud. l. iiij. §. condemnatum. ff. de pe. l. ii §. fi. ff. de bono. pos. non putauit. §. ꝯ ius. vnde si non fuit iudex. non tenuit eius sñia, de iudi. at si clerici. cum concor. item si erat excõicatus, vel scismaticus non habens gratiam sedis Apostolicæ. s. de offi. ordi. qđ sedẽ, de ele. quia diligentia, de hæreticis, excõicamus. §. credentes, de sentẽ. excom. nouerit. de excõicato tamen dic, vt de re iudi. ad approbandum, de quo Arch. ¶ Item requiritur, ꝙ iudicatum sit seruato iuris ordine, alias secus. ii. q. vj. § diffinitiua, vbi ergo lata est sententia a suo iudice non impedito & iudiciario ordine seruato ꝓcedit, qđ hic dr̃, etiam si contra ius litigatoris lata fuerit, ex quo non appellauit. s. de re iudi. cũ inter. & ibi [*longo silentio.*] non intelligas de præscriptione, licet Hostiẽ. hic contra & male, vt patet. C. de præscri. lon. tem. l. emptor. & vide in Specu. prædicta charta, versi. si certe, vbi dicit Guil. ꝙ curia Romana hoc non recipit, ꝙ præscriptio ante li. cõtest. possit opponi. Quidam dicunt, silentium homologationis arbitri, ex quo paratur actio & exceptio. C. de arbi. cum antea. de hoc. s. de arbi. per tuas. Alij dicunt silentium illius, qui appellauit a sententia, quam appellationem deseruit silendo, vel non prosequendo. Sed illud cadit i primam exceptionem. s. de re iudi. & ibi, hæc verba, quæ ponit glo. dicebat autem Io. mo. iudicata efficaciter transacta firmiter finita irretractabiliter. & ibi [*im-*
3 *pediunt*] vt sic sit in eis speciale, ꝙ † rei vel litis semel finitæ non cogatur reus subire instantiam contestando litem, nam, vt dixit Ioan. mo. istæ exceptiones concernunt instantiam, & illam finiunt. aliæ vero peremptoriæ concernunt rem ipsam, & attenta hac ratione potest dici res finita hoc casu per amicabilem compositionem in spiritualibus. vbi non cadit transactio. s. de tran sactio. e super ea. ſm Hostien. quod verũ intelligo, si post lit. motam intercessit illa compositio. ita quod per illã dicatur res, vel lis finita. Innocen. autem dixit, quod dici posset, quod istud, seu finita, non ponit nouam speciem, sed verbis multiplicatis idem repetit, vel secundũ eum dici potest finita, si iurauit se perpetuo non acturum, quia tunc nisi ex causa vlterius agere non poterit, ff. de iureiuran. l. admonendi. C. de pac. postꝗ. de condi. ob causam. l. iij. ar s. de rescrip. constitutus, ꝙ verum intelligerem, si post litem motam, vt prædixi, & sic etiam loquitur decret. veniens de accu. & ibi non fuit iudex vel fuit, sed impeditus, vt dixi in principio huius glo. & ibi, [*tuam*] & s. de iudi. exhibita. & ibi [*bene constat*] quid si nõ constat, & sic proponens & non probans coactus est li. contesta. tenet hic Archid. quod iterum illam lit. contesta. proponere poterit, alleg. quod no. Inno. de rescrip super literis. in glo. antepe. versi. sed certe, vbi hoc tenet, ꝙ lata sententia contra excipientẽ de peremptoria in vim dilatoriæ ad cassandum rescrip. tamen eadem opponere poterit in principali, vt perpetuo absoluatur, quia aliud excipitur secundo, quam primo. facit, quod no. de or. cog. c. ii. in glo. hic patet, in fi. Ioan. mona. contra. qui etiam loquitur de exceptione, quæ non debuit admitti, tamen fuit admissa ante lit. contest. & non probata, alle. ꝙ re ipsa idem consequebatur, si probasset. Item quia si non potuit impedire, multominus perimere. C. de ap. l. addictos. C. de probatio. sciant. prima placet, & facit, qđ dicam super fi. huius glo. & ibi [*iudex*] de hoc Spec. prædicta charta in fi. etiam ibi videas opi. Ros. quæ videtur melior, saluo ꝙ ibi dixi, vt scilicet iudex pronunciet, sic te ad agendum non admitto, & non admittendum fore pronuncio, & ibi [*illa exceptione*] vide, quod no. de offi. dele. prudentiam. §. sexto. in gl. ii. & ibi [*silentium*] si enim hoc fieri potest, vbi actor probauit intentionem, & reus peremptoriam, fortius vbi solus reus probauit. & ibi. [*veniens*] in fi. facit, quod no. xj. q. i. christianus. & s. de renun. super hoc. in vl. glo. & in fi. sed si ad declinandũ forum proponat, cum solum absoluatur, vt per illas literas respondere non teneatur, si aliæ literæ ꝯ eum impetrentur, rñdere cogetur super eodẽ debito, vt dixit Inn. in decre. super literis. Item valet etiã ad hoc, quia si proponatur in vim dilatoriæ ſm morem curiæ, nõ fiet sup illa remissio, sicut nec sup aliis dilatoriis, secus si in vim ꝑemptoriæ. Item scias, ꝙ quicquid scribatur, hęc decre. locum habet coram ordinario & coram delegato, licet ꝯ rescriptum opponi nõ possit nisi corã delegato, & sic loquitur finis. ¶ In glo. penul. in fi. dicebat aũt hic Inno. cuius dictum posuit Spec. de excep. §. dicto. ver. sed quid si gratia. ꝙ qñ habens beneficiũ eo tacito impetrat literas ad aliud, tũc surreptio vitiat gratiam & rescriptum, & sic contra vtrunq; competit exceptio, de rescrip. ad aures. & c. cõstitutus. & c. si proponente, ad hoc de app. dilecto. secus vbi gratia prius facta esset, postea daretur rescriptũ, puta ꝙ inducatur in possessionem hic. ſm eum non poterit ꝯ rescriptum excipi de surreptione, licet gratia prius fuerit surreptitia, ꝯ quam bene cõpeteret exceptio de re iudica. cum olim. de acc. accedens, bene facit ſm Host. s. de excep. cum ecclesiasticæ. Fatentur, ꝙ alij aliter intelligunt, q ſm Host. exponũt hic ɔtingẽtis. i. ad principale negotium ptinentis. illa vero, ꝗ sunt de ꝓcessu, nõ contingunt principale, & iõ veniunt ante lit. cõt. de re iudi. iter. de coha. cle. sup eo. de rescriptis. dilectus. j. & hæc secunda opi. placet Host. dicit enim, ꝙ si gratia. ꝗ principalis est, fuit surreptitia, & litera accessoria. dẽt surreptitia iudicari. s. de fi. instrumen. inter dilectos. §. cæterum, & idem Arch. ſm Io. mo. distinguendum dicit, vt in præ. decre. accedens. de accus. vel ſm eum. Aut super exceptione exhibetur prõpia probatio, aut non. Primo casu admittitur exceptio proposita, vt prædicta decret. cũ olim. facit C. de ɔpe. l. fi. s. de depo. e. ii. in fi. de restitu. spolia. literas. ver. pterea, cum cõcor. vbi aũt de gratia cognitum esset non habet locum decret. ista, ꝗ loqtur de exceptione, ꝗ contingit principalis negotij cognitionẽ faciendã, nõ factam ſm eum. Archi. autem hic recitat, qđ no. Cõpo. s. de rescrip. super literis. Illud tamen scripsi eo. ti. ad audientiam, super fi. vlt. gl. ante finẽ ipsius additionis. f. ꝙ litera in beneficiis hr̃ loco tit. Et quia sine iusto titulo ius beneficii haberi non potest. s. de institu. ex frequentibus & de regul. iur. c. j. probato ꝙ litera sit iniusta, vel surreptitia, apparet, quod in beneficio per talem literam obtento iustum titulum nõ habet. ad hoc. ff. de rebus eorum qui sub tut. l. j §. j. & l. magis, ff. de in ius vocan. sed & si. §. patronum. ex quibus causis in possess. ea-
4 tur. Fulcinius. § si quis. Sed Archi. † dicit literam hr̃i pro titulo in collatione facienda non in facta, in qua colla-
5 tio est titulus. j. de conces. præben. §. fi. Fit † enim gratia [a]
a sine literis, & semper literas præcedit, vt no. Inn. de rescri. constitutus. & facit, quod dixi in proœ. huius li. ad fi. sup versi. transmittimus. vel ſm Arc. litera est titulus remotus non immediatus, vt no. in simili. C. per quas perso. no. ac. l. j. ¶ In glo. vlt. in fi. Item cum actor non teneatur

in libello de exceptione rei facere mētionem, & vt no.
Inno. de libel. obla. c. vlt. nihilominus in rescripto, quod
præcedit libellum secundum Io. & Archidia.

ADDITIO.

a ¶ Fit enim gratia. Et an gratia non scripta prosit. Bal. in l. humanum. in
fi. C. de leg. & in c. j. per quos fi. inue. Inno. in c. constitutus, de appe. &
Bal. in marg. ver. gratia, ꝙ non, si sit facta per Papam, sed facta per
alium potest probari per testes. Et vide Bal. in l. si qua per cal. C. de epi.
& cle. Car. in cle. in procemio, in. §. nec sane. dicit nō probari gratiam
apostolicam sine bullis, licet non sint de substantia, & tenet Card. in
cle. j. §. j. ij. opposi. de priuil.

CAP. VIII.

SI oblato libello. Hoc fortificat dubium, quia
nihilominus si ante. imò ea peremptoria,
vel ipsius propositione. ¶ Prima glo. sum-
mat, & dicit, quid declaret. ¶ Glo. dicebat. ponit opi. con
trariam, quam corroborat ver. iuribus. in fi. Rñdet, tripli
citer fortificat tex. ¶ In gl. dicebant. ibi. §. exceptionib. se-
quitur, quæ institutis in iudicio ꝯ reos actionibus ꝓpo-
nuntur, etiam his vti potest, qui ex sua responsione con-
uenitur, veluti pacti conuenti, rei iudi. & cæteris. & ibi,
qui hominem. in fi. vide. s̄. de iureiuran. debitores, super
glo. ii. ¶ In gl. ii. in fi. & in cle. de ver. sign. sæpe, in gl. datur
per hoc. ¶ In gl. dicebant. ibi, intelligebant. contraria, &
sic intelligatur, quod no. Accur. in auth. de exhib. & in-
tro. §. sancimus. ver suscepto. in gl. f. coll. v. Format enim
ibi quæstionē in eo, qui excipit negatione ꝓmissa, licet ī
solutione videatur generalius loqui. ¶ In glo. vlt. ibi, ha-
bitis, & consensu partium ſm Arch. qui hic tractat id,
de quo dixi. s̄. de offi. delega. de causis. super. ii. glo.

¶ De iuramento calumniæ. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Litis exordium sumitur multis modis.*
2 *Actor an iurare debeat primo, vel reus.*
3 *Iuramentum de credulitate an sit adijciendum iuramento de ve-
ritate.*

CAP. PRIMVM.

SI de calumnia. [*Exordio*] id-
est statim post litem contest. Et quo
1 modo † multis modis sumitur litis
exordium, no. s̄. de offic. deleg. super
quæstionum. ver. quod si. in. i. gl. [*vt
debet*]. Nunquid ad petitionem rei
prius exigatur, & quid si prius fuerit exactū, vide in Spe.
eod. titu. post princ. vbi ponit casus, quibus prius iuratur.
2 ¶ Quærit Arch. quis primo iurare debet actor, vel reus,
videtur ꝙ actor. C. eo. l. j. ff. de iureiur. iusiurandum. §. sed
nec. Sed ꝯ, insti. de pœna temere liti. §. i. vbi dicitur pri-
mo de reo, ꝙ iurare debet. Ipse dicit, ꝙ forsan in talibus
non est attendendus ordo. ff. de sol. nec ordo, vide, quod
no. Guil. in Spe. e. ti. §. ii. versi. pone ꝙ in. §. nūc dicamus,
in prin. [*qualibet parte*] pro hoc vr̄, ꝙ si post conclusionē
appareat non fuisse iuratum, exigi poterit saltem per of
ficium iudicis. facit de fide instr. cum Ioan. ver. non ob-
stante, cum concor. hoc dixi, quia ad petitionem partis
vr̄, ꝙ non possit per decre. pastoralis. de cā pos. in fi. & de
proc. auditis [*calumnia*] vel veritatis [*videmus*] peccatis pul-
lulantibus videmus in causis beneficialib. q̄ spirituales
sunt, maiores hodie ꝯmitti calūnias, q̄ in aliquibus aliis.
¶ Prima gl. summat, & diuidit. scđa dicit, quid declaret.
¶ Glo. videbatur. obiicit, tex. fortificat, & obiectioni rñ-
det. ¶ Gl. approbata. docet, qd approbet, & qd reprobet,
§. iste. ¶ Gl. s. eo. ponit rōnes antiqui iuris, quas īpugnat.
¶ Glo. antep. ponit duas lecturas. ¶ Glo. vlt. quærit & re-
mittit. ¶ In glo. videbatur. ibi. l. ii. statim post narrationē
& rñsionem iurant de calūnia actor & reus. & ibi. §. pe.
non iurat petens alieno nomine de damno infec. caue-
ri, qñ is, cuius nomine petit, iuratus non esset. ¶ In gl. ap-
probata. ibi, qui opus. vide de test. cum cā. in. iiij. gl. & ibi,
§. quis. vide in. c. tuis. super gl. ii. & ibi. §. veterani. hæc. l. &
se. loquuntur de exceptione militiæ, quæ post lit. ꝯte. nō
opponitur. & ibi, prolatam. casu. in §. s. prox. alle. in prin.
¶ in gl. antepe. ibi. l. j. §. biduū. canone vt statim sequitur.
¶ In gl. ij. in fi. idem. Arch. ¶ In gl. videbatur. ibi, lex lite-
ris. sed quidam respōdebat ad illā, ꝙ ibi extraordinarie
petebatur illius iuramenti præstatio. & ibi, cām q̄. & vi-
de quod dixi eo. ti. cū dilecta. sup. iiij. gl. & ibi in vlti. glo,
& j̄. de reg. iur. q̄ contra ius. ¶ In glo. expresse. ibi. nō pōt.
vide de fo. compet. si diligenti. in gl. pe. ¶ In glo. pe. in fi.
3 & inn. j̄. de testi. præsentium. circa fi. dicit, ꝙ † quidam iu
ramento de veritate adiiciunt iuramentum de creduli
tate, ꝙ multū ꝯmēdat ibi Host. vt ibi dicā. in §. j. sup. ij. gl.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus Papæ, qui recusatur, an possit a recusante inuito exigere
iuramentum de calumnia.*
2 *Appellatio & recusatio parificantur.*

CAP. II.

IN appellationis. [*Fuerit*] For-
tius ergo si
non fuit iuratum. [*Iubemus.*] non putes, ꝙ
plus imponet iste iussus, q̄ faceret in princi-
pali. vide & in appellationis causa locum habet, quod
dicitur. s̄. capitulo proximo. j. & ij. respon. [*de veritate.*]
in quibus differant hæc duo iuramenta, vide in Specu.
eo. tit. §. in fi. [*huiusmodi.*] scilicet calumniæ, vnde in iu-
ramento veritatis non putarem hoc locum habere,
vbi non imminet responsio facienda, vel si imminet,
1 dñs, qui iurauerat, est respondere paratus. [*iudex*] de † dele
gato Papæ, qui recusatur, dubitatur an possit recusante
inuito exigere iuramentum de malitia. Guil. in Spe. de
recusa. §. quart. ver. qd si sit [*præsumptio*] dicit, ꝙ quidam
dicunt ꝙ sic. si præsumptio est contra illum, remittit ibi
ad aliud ver. eo. ti. vbi dicit, ꝙ recusatus potest exigere
ab illo iuramētū, ꝙ bona fide eligat arbitrū nō impedi-
tū. hoc tenuit etiam frater Iacobus in sua disputatione,
hoc addens, ꝙ vbi non subesset talis præsūmptio, id non
posset, sed hæc litera videtur contradicere, cum arbitrio
exigentis hoc relinquat, vt statim dicam in vlt. gl. ¶ Ad
partem, ꝙ iuramentum exigi non posset, allegabatur
de of. dele. suspicionis. vbi dicitur, ꝙ omnia, quæ spectāt
ad hunc articulum, ad arbitros pertinent. & qui omnia
dicit, nil excipit. xix. di. c. j. sed vbi loquitur de articulo
ꝓbationis fiēdæ super veritate causæ Hic q̄ritur de ani-
2 mo ꝓponētis. Itē † appellatio & recusatio parificantur.
s̄. de ap. super eo. ij. sed ab appellāte nō posset hoc iurm̄
exigi. j̄. de app. si a iudice. ergo nec a recusāte. sed ad hoc
respōde, vt scripsi in ꝓdicta dec. sup eo. sup. gl. pen. tertio
allegatur, ꝙ iste iurādo vr̄ in iudicē ꝯsentire, & sic tolle-
retur sua recusatio, de of. dele. insinuāte. ad hæc rñde ꝑ
id, qd no. in ꝓdicta decr si a iudice. in gl. qd si. ¶ In gl. in ꝯ
riū, inducitur iste textus, q dicit, ꝙ iudex pōt &c. ꝙ iste
sit iudex, nō dubitatur, & patet. s̄. de of. dele. iudex. & in
prin. dec. suspicionis. ver. ab ipso quoq; iudice, cui sicut
iurisdictio &c. ex qua iurisdictione cogit partē eligere
arbitros. & ipsos arbitros cogit. vt diffiniāt ex eadē exigit
hoc iurm̄, ꝙ denegare manifestam turpitudinē hēt. ff.
de iureiu. l. manifestę. & si tenui religione negetur, hoc
ēt reprehēditur, de symo. & si q̄stiones. C. de fide instru.
l. vlti. in fi. ¶ Ad solutionē facit, quod no. Host. in sum.
de excep. §. & qñ. ver. & pōt dici, qd post cū scripsi, de ex
cep. pastoralis. sup versi. a iudice. & de re iudi. inter matri
moniū. super glo. quicūque. post prin. iuramētum vide-
tur cōtra. j̄. de testi. præsentium, ibi, sine iurō. Arc. ꝓ sol.
remittit. [*Malitia*] de quadrupl. iuramēto remittit Arc.
ad Specu. eo. tit. §. j. post prin. & ibi, de isto, in ver. secun-
dū viderit expedire. idē verbū, de ma. & obe. cū in eccle

siis.

sis.in fi.de præben.pro illorum.In prin.fi. de forti.c.ii.In tantum aũt hoc relinquitur visioni & arbitrio iudicis, vbi hæc,vel similis clausula apponitur, ꝙ nulla probationis necessitas imponitur, nec quæstio de hoc pôt referri.Simile,qđ no.s.de rescrip.statutum.§.assessorem.e. tit.Iterum aũt hæc clausula respicit arbitrium partis.s.e. tit.e.i.ante fi.per quod fortius probat. quod est dictũ,cũ probationes recipere non spectet ad partem, sed ad iudicem,vt p.decr.statutum.§. cũ vero.in fi.¶Prima gl.summat & diuidit.secundo dicit quid declaret. ¶Secũda gl. aperit dubium.¶Tertia arguit & remittit.¶Gl.no.ꝙ.rñ det per.q.& solutionem.¶Gl.no.ad.q. soluit quæstionẽ, &opi.ꝯtram.¶In gl.j.ibi §.fi.coll.v.In vno negotio crebro iurari non debet.&.ibi.l.j.In eadẽ lite nõ licet tertio appellare,& ibi,proponebatur.mutato iudice & idẽ iudicium & eadẽ res pmanet,& ibi, properandum,finita instantia noua lis inchoatur.& ibi,in prin.iurant principales corã iudice,coram quo lites, vel appellationes exa minantur,& ibi.§.antep. Si stipulatus dãni infecti iurauit,nec tunc stipulatus fuit.Iterum iurabit, cũ stipulari nollet,quia posset,aut tunc calumniari . ¶In glo.no.ad quæstionem.ibi,principales.ibi dr, ꝙ iurant principales personę,vel illæ,ad quas negotium migrauerit, & ibi.§. añpe.vide.s.sup.j.gl.& ibi.§.si cui.§.j.quem accusauit pater calumniose, filius non calumniose accusare posset, & ibi.generaliter.j.rñ. multum discrepat iuřm defuncti a iuřo hæredis . ¶In glo.vlti.ibi.l.vlti.redarguens instřm de falso iurat,ꝙ non calumniose hoc faciat. ¶In glo.iij. in fi.& hic no.Archi.quod ibi dixi post Guil.in Spe.hoc mandato facto auditoribus per Cle. quartum . ¶In glo. emananit,in fi.vide Accur.in auth.principales. C.eo.ti. §.ij.ver.nunquid hæres,& ibi , in versi. seq.no.quid si iudex mutatur,& per Accur.in.l.j. C.eod.tit.in prin.¶In glo.declaratur,in fi.& quod no. Guil.in Spec.eo.titu.§.j. versi.secundum.¶In glo.vlti.ibi.dilatio.exempla alia vide in prædicto versi.secundum.

SVMMARIVM.

1 *Procurator an possit dari ad omnes causas.*
2 *Procurator si est discolus & rixosus,& dominus econtra,an index teneatur procuratorem illum admittere.*

CAP. III.

Nullam causam. Multos modos,quib. dr̃ eã,notat hic Io.mo. de hoc scripsi post Ho. de accu.cum dilecti.super glo. vbi inuenies, quod hic dixit Ioan.prædictus .& no. ꝙ dicit causam in
1 singulari. Certum aũt est † ꝙ ad plures & ad oẽs causas dari poterit procurator.s.eo.lib.de procur. is qui.ii.rñ.ff. eo.tit.l.j.& sepius seruari vidi,ꝙ datus ad causas cũ mandato iurandi admittitur ad iurandum, sed satis facit singulare canõ & ſ.dicit in ea.& decre.procu.s.e.lib.de ele. c.potissime,quia nec certa instructio dari pôt in talibus procuratoribus generalibus, & quæ cõprehendunt etiã futura.vnde forsan negabit,quod cõfiteretur instructus [*Siquid*]de procur.ad negotia qui pro illis agere & defendere pôt.s.eo.lib.de procur.g generaliter. Nunqd inrabit de calumnia,vř ꝙ non,cũ illa non agat, q̃ requirunt speciale,vt ibi.Satis in vř,ꝙ si agat, vel defendit factum proprium.s.negotium, quod gessit, cum satis sit instructus in illo,quod iurare possit . pcipue cum illo generali mandato,de quo præmisi,arg.x.q.iij.serui neque.quę est lex.C.de testi.l.seruos[*admisit*]quod potuit,sed an tenere tur ita,ꝙ iniuriam faceret non admittendo,hoc nõ dif finitur.non enim quicquid iudicis potestati committitur &.c.ff.de iudi.non quicquid.s.de offic. delega. cõsu-
2 luit,vbi ergo†procurator esset discolus & rixosus, & dñs econtra,vř,ꝙ iudex non teneatur procur.admittere,per l.vlt.C.de procura.& hoc verum diceř, si vera esset opi. ꝙ ex generali mandato ad omnes causas cũ potestate iurandi procura.iurare vellet, quæ opinio per hanc decre.non probatur,vt dixi in glo.proxi.Si ergo in speciali

causa habet speciale mandatum iurandi in animã domini de calumnia . Non video, ad quid dominus licet iustior requiratur.In responsionibus autem fidis ad po sitiones partis, vel interrogationes iudicis locum haberet lex illa.bene faci.ſ. de reg.iur.c.vlt.& ſ.c.proxi.ij.rñ. In ea.cã,ad quam constitutus fuit. ¶Prima gl.summat & dicit quid declaret . ¶Vltima glo.ponit tres opi.¶In vlti.glo. ibi.§.pe. Si alieno nomine peto mihi caueri in eo,quod is non calumniose petit. Et ibi iusiurãdum defert ad hoc qui habet ad hoc,speciale vel non. ¶In gl.j. ibi.§ si autem,& ff.de procurato. non solum. in prin.& in fi.& ver.si præcedenti. vbi etiam no. de procura.dato in rem suam.¶In gl.ij.in fi.quod exponis, vt ibi no.¶In glo.vlti.ibi quod ad pecunias,post principium ibi,iuřm defert,qui habet ad hoc speciale vel non, & ibi,mandatum,vel aliter,vt ibi,verum non est. supple in quantum contingit dominum.

¶De restitutione spoliatorum. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Reus excipere non potest de spoliatione facta tertia persona, a qua ius habet.*
2 *Exceptio spoliationis , quæ dilatoria est , an admittatur in notorijs.*
3 *Iura adaptantur ad ea,quæ frequenter accidunt .*
4 *Exceptio spoliationis facta per tertium bene opponitur executioni.*
5 *Ratio legis abrogata durat & allegari potest.*
6 *Defendere se an quis cogatur præcise.*
7 *Coniunx non opponit spoliationem rerum agenti matrimonio peti torio,vel possessorio.*

CAP. PRIMVM.

Frequens. Hoc no. actum frequentiam , & assidua notat continuationem temporis,ſm Ioan.mon. vnde dixit Per. frequens cum interuallo.Accur.exponit freqũs.i.plurima . Et scias, ꝙ tempore Innoc. & prius vix trãtibar causa , in qua reus prouocatus ad causam non opponeret exceptionem vel spoliationis,vel excõicationis. vtilissima ergo fuit prouisio istius decr.& decre.pia.ſ.de excep.dato ꝙ in termino rigorose videatur[*ecclesiasticos*].i. ecclesiastica fora, circa quod prouidere intendit,vt no. s.eo.lib.de arbi.per multiplicem prouisionem & expen sarũ condemnationem, de qua sequitur [*ciuilibus*] dicit Arch.quosdam dicere,nõ esse cãm mere spirituale , qñ agitur de restitutione spiritualiũ.& isti nõ male dicũt,vt no.Inn. de elec.cum dilecti ĩ gl.hic habes, quam gl.nõ curaui, quia pp iuřm calumniæ ponebatur.s rit.i.e.j.in fi.Itẽ sciendum , ꝙ sunt quidam casus, quibus restitutio denegatur,de quibus plenam remissionẽ dedi.s.c.ex trãs missa.super.i.gl.& quos vide in Spec.de pe. & pos.§.j.p totum[*negotiis*].i.causis[*obiectu*]idest pp obiectũm[*ab alio*] alius intelligitur in hoc casu ẽr procurator agentis , qui suo proprio nomine spoliasset, per.l.si procurator.ii.ff. de doli exce.Item singularis collegij agente sindico collegij,vt no.in Specul.de peti. & poś.§. j. ver.sed nunquid
1 contra.& ver.seq.& in versi.sequen.no.quod †reus excipere nõ potest de spoliatione facta tertiæ personæ,a qua ius habet.simile . quod dicam super verbo, destitutum, in fi.[*criminalibus*]quæ odiosæ sunt & restringendæ, quia poenales.ſ.de reg.iur.in poenis. Item maiori suffragio in diget accusatus,quam ciuiliter cõuentus , & talis assistet restituto,qui deficiet spoliato.xi.q.iii. pauper, ſm Host. remittit.Archid.ad no.per Innoc. de rescrip. ex parte.s. in princi. [*comprobabit*] si probat , vel actor fatetur , si res est vltra mare videtur Vincen. per satisdationem

prouidendum, qua præstita reus respōdere cogetur hic,
qd ipse no. de ordi.cog.c.fi. vide in Spe. de peti.& pos.§.i.
versi.sed quid si spoliator. [*Interim.*] i. dilatione penden-
te, qua impeditus est procedere in princ.sic.s. de procu.
auditis. Hostien. [*condemnetur*] non expectato fine litis,
sic.s. de dolo & contuma. finem [*accusatur*] hæc dictio
quæ ter.j.reperit, approbat solutionem fratris Vberti, qui
tenuit disputando, exceptionem spoliationis factæ a ter
tio non hēre locum, cum denunciatur crimē ad pniam,
cuius finis salutem denūciati cōcernit, seu respicit, vt di-
xi de iudi.nouit.super verbo, corripere.in princ. Itē nec
cū alias de crimine ciuiliter agit, siue ad interesse agēns,
& de hoc min⁹ dubitatur, exemplū de homi. postulasti,
& eo.ti.c.ij.j.eo.li.cum cōoor.siue ad pœnā, puta cū qs
inquisitionem criminis promouet, p quam non impo
natur ordinaria depositionis pœna, in a beneficio remo-
uetur, vel alias punitur.s.de acc.sup his.& c.cū oporteat,
& c.qualiter.& c.inqsitionis.licet.n.videretur æquū, vbi-
cunq; pœna deberetur pro crimine, & maxime qn̄ eadē
q̄ per accusationem, vt in præ.c.inquisitionis, talē excep-
tionē procedere, qa tn̄ sic notabiliter decre.de acc.loqui
tur, & est hui⁹ exceptionis restrictiua & exorbitās a iure
cōi solū in casu expsso, & stricte itellecto locū habebit,
facit j.de reg.cstitutionem.& qd ibi no. & additur, non
ob.decre.venerabil.s.de offi.de leg.ibi.n.cassatus fuit pro
cessus, qa factus c̄ formam mandati. Item forte promo
uens inqsitionē spoliauerat p violētiā, secus ergo si p do
lum, dato igitur q illi cōpetant actiones c̄ dolum non
facientem, non tamen accusatio cessabit, vnde dicebat
Franci.in vi expulsiua, vel ablatiua, quæ respiciūt immo-
bilia & mobilia hoc procedere.vide, qd scripsi post Inn.
de ord.cog.c.ij.in gl.hanc exceptionē.in prin. & statim
dicā [*destitutum.*] i. spoliatum s̄m Ho. Sed si dicas.i.spolia
tum, & adhuc destitutū, fauet litera pro fratre Vberto, q
et tenuit in q̄stione, qua supra, q facta restitutione ma-
ioris partis procedet accusatio, & cessabit exceptio, sicut
a principio cessasset, si maiorem partem habuisset, & sic
ista decre. Interpretando antiquos canones, vt sequitur,
valet, q destitutus parte minori repellet actionē factam
a tertio. Si vero fieret a spoliatore, tunc necesse est, eū in-
tegraliter restitui, vt loquuntur canones, de quibus sequi
tur, alleg.ad primum de cōuer.cōiug.c.pen. & alleg. quæ
ibi alleg.glo.& ff de suspec.tuto l. iii. §. quæri potest, & l.
post finitam, cuius tex.vide ibi iuss de simo.per tuas.i.su-
per vlti.glo. Ibidem etiam tenuit, q licet c̄ actorem, ad
quē res violenta peruenit, possent diuersa possessoria cō
petere agendo, de quibus.s.de restitutione spoliatoru.sæ-
pe.non c̄ eum exceptio.q̄ non procedit, nisi c̄ eum, con
tra quem competit. vnde vi.vel vi bonorum rap.ex vi ex
pulsiua, vel ablatiua, vt dixit.s.glo.pro vi. [*contendere*] in iu
dicio criminaliter accusati. [*inermes*] bonis nostris vt ma
iori parte spoliati [*inimicis*] idest accusatoribus, qui etiam
inimici præsumuntur, de accus.meminimus s.eo.titu.
item cum quis.s̄m Host. Arch.alleg.iii.q.vlt. in fi. siquis
ex familiaribus, & quod no.de accus.cum oporteat, in
gl.patet hic [*priuilegium*] i.defensionem. Host. [*ex vi*] per
sniam nudatus per violētiam, vel ex vi per iudicem, nu-
datus per partem, vel respicit impossibilitatē facti s̄m
Boati. [*excipiat*] criminaliter accusatus [*in ei*] spoliato &
excipienti [*indulgeri*] si petat, vel assignari, si non petat [*ac
cusationem*] criminalem, alias accusatorem [*aequiuari*] quæ
sequenda est. C.de iudi.placuit.s.de transac.c.fi. [*petierit*]
hic tractat Archi. quædam respicientia decre.vlt.de or.
cog. & quæ.j. inuenies [*expedimentumiusiam*] spoliationis
c̄ tertium [*deinceps.*] i. delapso termino. simile de offi.or.
in esfragabili.§.excessus.de excep.pastoralis. de app perso
nas.vide, qd no.de probat licet.in prima glo. & qd ibi di
xi [*accusari*] i. in accusatione procedi. Host. [*opponatur*] vt
2 scripsi post Vin.de app. proposuit. in fi.ipse tenet †excep-
tionem spoliationis, quæ dilatoria est, non admitti in
notoriis, cū plus sit aliqd esse notoriū, q̄ litē esse cōtestatā,
hoc dictū ponit Guillie.in Spe.de petit.& posse.§.ij.i pri.

¶ Prima glo. summat & ponit antiquam titulationem.
¶ Glo. de facto. respondit per obiectio. & solu. cui solu-
tioni obiicit & respondet. ¶ Glo. hic erat, fortificat tex.
¶ Glo. quia dies, dat tria similia & vnum dissimile, finis
recitetur per quæstionem. ¶ Gl interpretatur. reddit cau
sam, & dat simile. ¶ Vltima glo. obiectionem dupliciter
soluit, & duplicem rationem subdit. ¶ In gl. secunda ibi,
3 nam † ad ea adaptantur iura, quæ frequenter accidunt.
¶ In glo. de facto. ibi, si quis in tantā. ibi, violenter occu-
pans rem suam perdit dominium. ¶ In gl. hoc erat. ibi, si
quis suo, vide in regula non debet. in prin. j. de reg. iur. &
ibi, sancimus, vide in c. quæsiuit super vlt. gl. ¶ In gl. quia
dies. ibi. §. sexaginta. sequitur, dies a diuortio numerātur,
in diebus aūt. lx. ipse sexagesimus est, & ibi §. ex senatus-
consulto. ibi intra. lx. dies accusare pmittitur, & ibi, qui
ante calēdas. sequitur, proximas stipulatur, similis est ei,
qui calendis stipulatur. ¶ In gl. pœna. ibi. l. i. vide in pdi-
cta decre. causis, super vlti. glo. ¶ In gl. antep. ibi diffama-
ri. vide. s. de proba. licet. super. i. gl. ¶ In glo. vlt. ibi. hoc le-
gatum. si dicat quis lego vxori, quæ ipsius cā sunt parata,
intelligitur de paratis vxoris cā, non promiscui vsus, &
ibi, si procurator. vide. s. eo. h. de procur. c. i. super glo. vlt.
C. ¶ In glo. i. in fi. & duæ sunt partes, in prima proœmiū
& constitutionis cā in secūda constitutio. ibi, statuimus,
quæ tria facit, primo prouidet, qn̄ obstet exceptio spo-
liationis in ciuilibus & crīalibus, & tps probandi & pœ-
nam nō probantis. secundo soluit scholasticam dubita-
tionem, ibi solet. tertio certo casu phibet exceptionem
ibi ad hæc. ¶ In gl. iij. ibi, vel lædit, vel molestat, vel ex cla
mosa postulatione circumcurrentium venit. Host. vel cir
cum circa strepitū. facit s̄m Io. mo. ¶ In gl. sic. s. in fi. ibi,
tn̄ peremptoria, malitiose proponitur hæc dilatoria. Io.
mo. & Archid. ¶ In gl. de facto. ibi, non peremptoria. s.
de or. cog. c. ii. & vlti. & propter hoc dicitur, q si ante lit.
conte proposita non fuerit, postea proponi non pote-
rit. quod quidam intelligunt, etiam si nouiter euenerit,
vel ad notitiam deuenerit. super hoc vide, quod post In-
no. scripsi de ordi. cog. c. ij. in glo. j. ante. & glo. hanc exce
ptionem. ver. est autem dilatoria. & in fi. in glo. sed nun-
quid. ¶ In glo. hoc erat. in fi. sed contra, quod legitur &
no s. eo. olim nobis. per quod dici potest s̄m Host. Ioā.
4 mona. & Arch. quod † exceptio spoliationis facta per ter
tium bene opponitur executioni, sed non processui &
diffinitioni, sed tu dic. q ibi nō est proprie exceptio spo-
liationis, sed est exceptio, vel allegatio inopiæ, fateor tn̄,
quod sicut inopia causari posset ab alluuione. naufra-
gio. incendio & similibus, sic & a spoliatione. ¶ In gl. ar-
ctatur. in fi. hic adde, quod ibi notaui in glo. licet enim,
in prin. tamen hic Ioan. mona. & Archid. tenent, qd ibi
reprobaui dicūt enim terminum prorogari posse. ¶ In
glo. quia dies. ibi, sic etiam. sup. s̄m. B. & ibi. vbi de hoc,
dic vt ibi dixi. & ibi, quod ad consiliationem. Arc. alle.
s. eo. titu. audita. ver. mandamus. s. de cle. non resi. quali-
ter. xviij. q. ii. pridem. ver. amouemus. ii. q. vi. propter. 88.
dist. prælatum iiii. q. v. c. i. xxxi. di. tenere. lxxxii. dist. propo
suisti. ¶ In glo de qua. in fi. contra. de procur. auditis, dic
vt Archi. ¶ In glo. pœna, in fine. idem Hostien. Ioan. mo
na. & Archi. ¶ In glo. interpretatur. in fi. vnde sumpta est
auth. minoris. C. qui da. tuto. pos. tamen vt dicit Hostiē.
5 † ratio legis abrogatæ durat & allegari potest, de hoc de
iudi. nouit. versi. nec illud. in prima glo. dicit autem Ioā.
mona. q æqua fuit hæc interpretatio, cum accidentia
subiecta non denominet, nisi adsint in toto, vel maiori
parte, alleg. ff de leg. iij. l. legatis seruis. §. si vnus, & remit
tit. j. de ver. sig. sicut. ¶ In glo. & alii. ibi, agere. xvii. tales ca
sus no. hic Hostien. quorum aliquos no. Accur. C. vt ne
mo inuitus. l. vna. & ponit primo quatuor in personis,
quibus periculum imminet, etiam si non agant, vt tuto
ribus & curatoribus. C. arbi. tut. l. nomina. & de admini-
stra. tuto. l. debitoribus. Secundo negotiorum gestores,
si sunt cognati domini absentis, & facile sit eis satisda-
re. ff. de neg. gest. si autem. Tertio procuratores. ff. man-
da.

da.procuratorem.& l.a ,pcuratore. Quarto administra-
tores ciuitatum.ff.de admini.re.ad ciuita.perti.in.l.vlt.§.
iiij.& pen.Quinto hæres,qui habet necesse vindicare ne
cem defuncti accusando interfectores ipsius.C.ad sil.l.i.
Sexto quicunque lit. contestatus fuerit,vel libellum ob
tulerit instante reo , in auté.de lit.§. omnem.colla.viij.
Septimo vēditorem, qui excepit habitationem domus
venditæ, quam alij locauerat . vnde si inquilinus dānū
dederit , cogitur agere ꝯ ipsum , & emptori reddere qđ
fuerit consecutus.ff.de actio.empt.iulianus. alias incipit
inter eum.§.pen.Octauo magister nauis,qui insolidum
reddit vectoribus nō detracto dño proportionabiliter,
ff.ad.l.ro.de iac.l.ii.Nono cogitur colonus in dñm age-
re in casu,quem habes.ff loca.& conduc.l. cum in plu-
res.§.messem.Decimo in casu.ff.ne quid in loco publi-
co.l.ii.§.si quis in suo.versi. idem Nerua scribit.Vndeci-
mo in casu.ff.de leg.j. si legatum.§. fi. Duodecimo.s̄.de
offi.or.significauit.Tredecimo in matre,quæ necesse ha
bet petere filio tutorem.C.qui petuto.l.matris.& l.cum
a matribus . Decimoquatto in applone, de app.oblatæ,
Decimoquinto in impediente matrimonium.s̄.de clā.
despon.cum inhibitio. Decimosexto in nunciante no-
uum opus,de no.ope.nū.c.fi.Decimoseptimo,cū actor
tendat reum malitiose conuenire, ponens scholare, de
quo no:in præd.l.vna.C.vt nemo inui. quem cōuenire
intēdet,cū paratus fuerit ad recessum, vt sic se redimat,
s̄.de rescri.nonnulli.hoc ergo p̄caueri debet,de serui.nō
or.c.j.Ad instātiam ergo scholaris bonus iudex assigna
bit terminum ciui,intra quem agat, & post ciuē illum
nō audiet.Archi.hic.& l.diffamari,quam alleg.glo.s̄.de
procur.licet.j̄. de app.legitima.C. de remis.pig.si ego.ff.
de op.le.mancipiorū.ff.de cura.bo.dā.l.j.ff. de bo.aucto.
indi.possid. si seruus.ff.de carbo.edi.l.iij.§.cauere . Sed q̄-
6 rit Ho.† an p̄cise cogatur quis se defendere. rñdet ꝙ nō,
sed prouidetur actori p punitionē cōtumaciæ,vt lite nō
conte.tæ . & ca.qm̄,procurator tñ actoris,qui cauit de
defendendo , defendere cogitur.ff.de procu. sed hæ.§.fi.
Item in procuratore rei,pro quo dñs cauit, qđ dic vt in
cle.de procu.c.j. & ibi no.in glo.pręcise.¶ In glo.vltima
ibi,hoc legatum,ſm Host.& concor.Ioan.mona.qui al
legat etiam.ff.de aur. & arg.leg.l.quis , vel hic de rebus,
quas priuatus possidet vt proprias. ibi de rebus, quas ab
ecclesia tenebat in feudum ſm Archi. ¶ Aduerte,quia
si decret.illa cum dilectus,non obstaret,planus esset in-
tellectus huius finis.s. ꝙ de re priuata.i. quæ propria est,
& quæ possidetur a layco, vel clerico vt priuato ad rē ec-
clesiæ,q communis est & publica , cū illius dominium
ad nullum priuatum spectat.xvj.q.j.c.fi.q.ij. aurum,non
excipiatur,vel ꝯ. Sic & alias lex distinguit inter ista.C.
de sacrosan.eccle.vt inter diuinum.hæc lect.placuit Ber.
& Abb.qui exponebant priuatarum, q̄ sunt excipientis
ratione suæ personæ . Et placet Boati. qui multū in hoc
instat.dicens,ꝙ Paduæ fuit.q. Abbas sanctæ Iustinæ pete
bat a layco decimas,laycus excipiebat , se per Abbatem
spoliatum quibusdam paludibus,refert, ꝙ quatuor do-
ctores , inter quos fuit dñs Principallus de Mediolano,
& dñs Ioan. de Agulellis consuluerunt ſm opinionem
Host. de qua sequitur in gl. ꝙ non obstaret exceptio,cū
decima esset quid spirituale.Refert,ꝙ sñia ad illud con-
silium lata retractata fuit in cā app. Ipse autem sic exē-
plificat,laycus spoliauit ep̄m castro ecclesiæ suæ , postea
agit ꝯ ep̄m ipsum conueniendo illum vt priuatum ad
castrum,vel prædium.Ep̄s opponit spoliationem,nō po
terit,vel spoliauit episcopū castro patrimoniali , postea
conuenit eum vt ep̄s.non procedet exceptio. hāc ponit
ibi Inn.vt ibi scripsi in gl.hanc exceptionē , post princi-
pium.Et pro ea facit.ff.de reg.iur.neque interdicto.ff.qđ
quisque iuris.l.iii.§.si procurator,& si quis iusdi. non ob-
temp.l.j.§.si procuratorum, & de condi. indebi. si pro-
curator.de tribu.l.iii.§.j.ff.quando ex facto tu.l. si extrin
secus,quod vi aut clam.l.is qui.§.si tutoris,& quod de p̄-
lato no. C. vnde vi.meminerit . in vlti.glo. & idem ſm

Boati in casu conuerso ad decre.cum dilectus, rñdet vt
in gl.in prin.vel illud vetus corruptū per hoc nouū,aliā
solutionem vidisti in gl.q̄ placet Host.& Io.mo.Quartā
dixi post Arch.& in fi.Host.remittit ad sum.eo.tit.§.añ
facienda.versi.qđ si vix.vbi tenet Host.& idē Spe.de peti.
7 & pos.§.j.ver.quid si ago,ꝙ † agenti de matrimonio peti-
torio vł possessorio nō opponit ꝯiunx spoliationē resū.

SVMMARIVM.

1 *Secundum,dictio quid de sui natura respiciat.*
2 *Agens restitutorio iudicio contra eum, qui iure communi iuuatur debet docere de titulo.*
3 *Iuris adminiculum debet cōcurrere in possessione, quod si nō adest, & fortius si obuiat,non dicetur possidere etiam si corpore & animo insistat rei.*
4 *Possidere an quis possit rem , cuius proprietatem habere non pōt.*
5 *Ius eligendi competit ex commodo possessionis bonæfidei.*

CAP. II.

AD decimas. Dic idem ī ecclesiis,
quarum restitutionē
peteret ep̄s ab alio ep̄o,asserens illas sitas in il-
lius dioecesi,cum eadē sit rō. j̄.de p̄scri.c.i.s̄.
de deci.dudum paroch [*parochiam*] vide quod post Arc.
dixi de parochia.s̄.e.lib.de elec.licet canō.ī prin. [*a iquam
diu*] idest per aliquantum tpis, idem verbum de elec.cū
1 post.de pur.post pat.c.i.in fi.& ſm Arc.hæc† dictio ſm,
de sui natura respicit moderationem , vel arbitrium iu-
dicis.ff.de iure deli.l.i & est sciendum, ꝙ solutionem cō
trariorum de quibus.j̄.dicetur, sumunt quidam ex hoc
verbo,quasi isti faterētur se modico tpe possedisse, & sic
In eo qđ fatebantur decimas in rei parochia,defecerunt
[*docuerunt*]sic.s̄.eo. lib.de offi.ordi [*ordinarij*]& vide quod
scripsi post Vinc. s̄. de so.compe. ex parte super glosſ.fi.
[*legitime*].i.cum titulo.j̄.de præscrip.c.j.de iure cōi.ꝯcor.
de deci.cū contingat.& c.cum in tua . ¶ Prima gl.sum-
mat.¶ Glo.iiij.sol.dubium. ¶ Glo.no.pro.arguit ad opi.
Io.ꝯ Bar.Brix.& fortificat textum . ¶ In glo.no.ibi offi-
cium,vbi probo rem meam esse,necesse habes restitue-
re,si vero probas exceptionem,& ibi.§ qđ ait , cui dam⁹
actionem &c.& ibi,bona fides,in fi.non cogitur dñs re-
stituere rem suam per suxem penes se depositam. ¶ In
glo.j.in fi.& causam soluit rationē subdens.ibi,quia eas,
& duos alios modos summandi gñalius dicam sup.iiij.
glo.& dicitur decre.hanc sumptā fuisse de extrauagan.
Cle.IIII.q̄ incipiebat , cū īter canonicos,sed illā nō vidi.
2 ¶ In glo.iiij.in fi.vnde dicebat Io.mo.hic patet, ꝙ † agēs
restitutorio iudicio ꝯ eum , qui iure cōi iuuatur . debet
docere de titulo,vel dicatur , ꝙ spoliatus petens restitui
ꝯ illum,qui iure communi probato iuuatur , succūbit,
si aliud non ostendat.¶ In glo.no.pro.ibi,possidere,dixit
3 Arch.j̄ vi li.pen.c.ij.ꝙ† in possessione concurrere debet
iuris adminiculum quod si non adest , & fortius si ob-
uiat,non dicetur possidere, etiam si corpore & aīo insi-
stat rei.hoc autem cōtingit qñque propter rem , qñque
pp causam &c.remittit ad no.per Azo.in summa de ac
4 quir.pos.§.sed verbo,notat etiam ibi,quem † posse possi-
dere rem,cuius proprietatem habere non potest.xii.q.j.
quia tua . & c. seq.ad decre.causam.rñdet vt hic , vel lo-
quitur de naturali.i.corporali possessione , de qua.iij.q.i.
§.sed notandum,nō de ciuili.& ibi[*significasti*] idem Io.
mona.& dicit etiam Arch.hic, ꝙ propter fatuam alle-
gationem actoris quasi sup notorio papa sic debuit iu-
dicare,ad hoc.ff.de doli.excep.l.dolo. ff. vt in pos.l.si is a
quo.ff.de actio.emp.& vē.l.emptorē. in prin.ff.de pb.cir
ca.in fi.facit,quod dixi post Inno.& Cōpo.de ꝯsue.cum
inter.de rescrip.ex tenore.inducit & Archid. qđ no.Inn.
Compost.& Hostien.de elec.cum inter . Respon.dicen-
tes,ꝙ qñ de exceptione vel defensione cōstat sine proba
tionibus facti.l.p iura tñ,statim de illa pronunciādū est
vt ibi , & hæc ne partes laboribus & expēsis grauent,&
ga licet supplere de iure.secus autem vbi necessariæ sunt
probationes facti,q̄ nō sic liquēt vt iura,ad idem, qđ no.

Inno.eo.tit.dudum.ij. vbi dixi in ver.nos igitur. in prin, & Hoſt.de accu. ad petitionem . & in fi.& verus dñs,ad quem res ſua reuertitur,etiam poſt tĕpora longiora &c. ꝫ.de or.cog.cum dilectus.ſed cum illud loquatur de illo, q ſine dolo & violentia cœpit poſſidere,vt ibi ſcripſi poſt Inn.& Hoſt.rō illa non facit,cum hic clericus eccleſiæ violentiã intulerit,vt dicebatur.iuuat aũt rō alia, de qua p̄dixi fundata ſup notorio, per p̄dicta non vr̄ ſolutũ cõtrarium decre.cũ eccleſia.de cã poſ. vbi obtinet in poſſeſſorio clerici,ↄ̄ quos faciebat ius cõe , qđ fauebat eis , ſed dic vt ibi nõ. in fi. in glo.& ita ꝙ in incorporalibus patientia hr̄ pro titulo,vel vt ſup illa gl.ſcripſi,licet præſcribere ↄ̄ capitulum eccleſiæ,ne eligat , ſi ↄ̄ ius cõmune ↄ̄ p̄ſcribentem,tamen ꝙ eum capitulũ eligat, nõ eſt ↄ̄ ius commune , ſed eſt p̄m, vel p̄ter ius commune.itē
5 ibi ſpeciale† quia ius eligendi competit ex cõmodo poſſeſſionis bonæ fidei,vt ſcripſi . de elec.quia propter.ſup.ii. gl.& de iurepa.conſultationibus.poſt prin. item non obſtat.l.ſi quis in tantam.C.vnde vi,per nos ſnc.paſtoralis, de cauſa poſ. & propri. & de do.& contu.c.j. in glo.arg. quod nec ob.decre.in literis ꝫ.eo.titu. quia ibi iuſte præ do reſtituitur,quia ius commune nec pro reo facit,nec pro actore,ſecus vero vbi vtrunque notorium,vt p̄dixi.

¶De dolo & contumacia. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Actor dicitur, qui ad iudicium prouocauit.*
2 *Prouiſio contra actoris contumaciam eſt duplex,*

CAP. PRIMVM.

1 ACtor qui.† Dicit Fran.† ꝙ in cõibus iudiciis ille dicetur actor quo ad huius cõſtitutionis pœnam,q ad iudicium primo prouocauit.& tu ſupple, vel qui per ſortem electus fuit , & vide , qđ no.de probatio. ex literis. in gl.ii.[*venire*]& manere.ꝫ.de iudi.c.i.Fran.& xj.q.iij.certum fecerat.vbi ergo datus fuiſſet terminus,ſed non ad petitionē actoris,non eſt locus ei,qđ hic dr̄, de cautione [*condemnatur*]dubitatur, an hæc decre. locũ habeat in reo. & quo ad ↄdemnationem expenſarum nõ eſt dubium , ꝙ illa pœna locũ habeat in reo cõtumace. C.de iud.ſancim⁹, ẽt pro prima ↄtumacia,vt in gl.ij.ſed quo ad onus cautionis,de qua ſeqtur,ĩ hoc ꝑcedit dubium.Hoſt.ſup verbo, actor.in prin.decr.dicit idẽ in reo,& ſupplet,vel reus,allegat vt lit.nõ cõt.qm̃.§.in aliis.ꝫ.eo cũ dilecti.§.fi.C.de bo.auth iudi.poſ.aut.& qui iurauit,de ſequeſtra.po.ca.j. ad fi.de ꝑcu.ↄſtituitis.alleg.ẽt,ꝙ non dẽt claudicare iudicium,de excep.cũ inter.nec debet licere reo, qđ non licet actori,vel econuerſo,de mutu.pe.c.j.ꝫ. de reg.iu.non licet.iura prius allegata bene probant de condẽnatione expenſarũ & de cautione iudicio ſiſti. ſi cõtingat illum paſſum miſſionē,ſed de ↄparitione in termino vno vel plurib.non loquuntur, quia illud onus vr̄ eſſe actoris & nõ rei,ↄ̄ cuius contumaciam ſatis erat prouiſum p anti qua iura.ſed in actore nõ.& vide , qđ dicam ſup prima gl.quia tñ accuſator actor eſt,in eo dici poteſt,hoc locũ hr̄e,& de pœna expenſarum forſan intellexerunt Hoſt. Io.mo.& Arch.qui dixerunt idem in accuſatore,alle.4. q.v.quiſquis.niſi iuſta cauſa illum excuſet , vt ibi , & pp hoc tractant,qñ conſtabit de iuſta cauſa , vel iuſto impedimento,& de hoc in viii.glo. Quidam dicunt p teſtes vel inſtr̄a per iura prædicta , & vij.q.i.præſentium,& ꝫ.de reſti.in integ.rum ex literis.§.fi. Alii,ꝙ per iur̄m.22. q.j.c.i.& maxime cũ vno teſte, de ꝑcu. ex inſinuatione, vr̄.n. ſufficere hoc caſu pro ſemiplena, de teſt.in ſnie.ex l̄ris,de re iudi.cum Bertoldus,tenēt p̄dicti,hoc iudicis arbitrio terminandũ ex qualitate pſonæ & impedimẽti, qđ proponitur.Et cã ponderata,põderatiſq; ẽt aliis adminiculis,de teſti.p̄terea.& c.in noſtra. Qñq; defertur iur̄m, de iureiur.c.fi. Arch.alleg.ff.de re mi. non oĩs.§.a barbaris,& qđ no.xcvj.diſt.tanta.in glo ar. ꝙ caueri iudici,de offi.ordi.paſtoralis.in fi.vel reo.iij.q. iij. libellũ.dixit Inn. ſi non eſſet,qui reciperet,non eſſet ſibi imputandũ, alle. ff.de leg j.ſi fundum.de app.ex ratione[*fideliter*] alias ſufficienter.alias neuter[*comparere*]vt non cõmittatur cautio ſatis eſt,ꝙ compareat, licet nõ pareat . ¶Prima glo. ſummat.ij.rũ.dubium ſol.de alio remittit. ¶Glo.antep. rñdit per q̃ſtionem.gl.pen.ponit duas lecturas. ¶In tertia gl.ibi contumacia,contumax eſt , qui venire cõtēnit citatus tribus edictis,vel vno peremptorio. ¶In.iiij.glo. ibi.ſi duo.ſeqtur,dolo malo fecerunt , inuicem de dolo non agunt.Et vide hanc & ſequē. & ibi,ſi ambo.vide de adul.c.pen.ſup gl.pen. ¶In gl.antep.ibi,auct.generaliter. iurat actor,qui de pſiſtentia litis fideiuſſorem dare non
2 poteſt.¶In gl.j.in fi.& eſt duplex† prouiſio ↄ̄ actoris cõtumaciam.ſecunda ibi,ad citationē.Et vt dicit Ioã.mo. primo repetit ius antiquum.all.de procu.auditis.C.qñ & qñ iudex.auth. qui ſemel. C.de fruc.& lit.expen.non ignoret.ſcđo adiicit ius nouum,qđ,vt dixit Inno. alio iure non tenebatur. Sed Hoſt.dicit,ꝙ ſatis eſt,ꝙ cauebatur alio caſu,quomin⁹ videretur fieri debere. ſ. in præ.auth. libellum.iij.quæ hr̄.C.de lit.conte.auth.libellis,& exponit Car. hoc taliter , ꝙ propoſito congruit.ſ. ꝙ ſit mens eius,ꝙ ex quo actor fuerit contumax,nec ad libellũ porrigendum,nec ad porrectum proſequendũ , nec ad aduerſarium citandum admittetur,niſi caueat reo,vel iudici,vt ibi,de conteſtanda lite infra duos menſes . Supplet ẽt,ꝙ in terminis comparebit , vt vel õẽ damnum reſtituet,multum violenta eſt hæc expoſitio. Inducit ẽt ipſe auth.generaliter.C.de epiſ.& cler. Ex quibus dicit ſumptam hanc decr. quaſi per modum innouationis illorũ iurium,quæ non ſeruabantur,vt etiam no. in præ.auth. libellum.iiij.in fi.primæ gl. Quicquid dicat Hoſt.verum dixit Inn.hic alio iure non caueri.vnde & Archi.hic dicit illas auctẽn.loqui etiam nulla contumacia p̄cedẽte. ¶In glo.ii.ibi,ſiue non,& ſiue in prin.cauſæ, ſiue in proceſſu.Franci.Hoſt.alle.xix.diſt.c.j.ꝫ.de priuile.quia circa, ad idem.ff.de publi.de p̄cio.& ibi,excõicari.ſup.vel miſſionem pati.¶In gl.ergo, in fi. illud tenet ẽt Ioan.mo.& idem Arch.qui ponit hic,qđ dixi poſt Hoſt.ſup illa glo. ¶In glo.vt ſic.ibi,generaliter,alleg. Archi.ꝫ.eo.prout ponit hoc etiam,quod ibi ſcripſi poſt Ala. Goffre. & Hoſt. ſuper.glo.ii.& ibi cauere.cum pœna, dicit ipſe Inn. Neſcio,an intellexerit,ꝙ ſufficit,ꝙ verbaliter caueat obligãdo ſe ad pœnam. An vero intellexerit , ꝙ pœna condẽnationis expẽſarum cum verbali cautione ſufficiat,& in fi.idem Ioan.mo.& Archid. ¶In glo.penul.ibi,eum qui calendas.ꝫ.de præben.non poteſt. §.j. cum ſuis concor.& in fi.dicit,ꝙ hoc ſingulare,vt det intelligere,ꝙ pro defectu cuiuſlibet termini locus eſt pœnæ.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio vt valeat in præiudicium renunciantis debet eſſe ſpontanea .*
2 *Iudices tres ſi ſint, valet ſententia duorum tertio præſente ,*

CAP. II.

EVm qui.† [*Grauamine*] propter quod 1
appellatione expreſſim ipſam appellationem oportet iuſtificari,vnde nec ſufficeret aliud grauamen probari,vt dixit hic Archid.quod eſt hodie expeditũ , vel expreſſum in cle.eod.tit.appellanti,ſponte innuit, ꝙ ſi coactæ,citãdi non erunt, vbi renunciatio fieret coram iudice,licet metus eſſet illatus,puto quod citandus eſſet deinceps,vt ſic allegatio metus iuuet ſolum metum paſſum , eſt er-
1 go mens literæ, ꝙ † renunciatio vt valeat in præiudiciũ renunciantis,debeat eſſe ſpontanea. item per hanc literam ſponte dici poſſet,ꝙ ſi ipſe nõ renunciat,ſed ſibi renunciatur

nunciatur initio, putá q̄ nō petiit apostolos infra tps iuris,j.de ap.cū sit. x x.pe.&c cle.de ap. sicut adhuc superest de processu ad illū citari nō debeat, non sic in tacita renúciatione, quā ponit hic gl.nūc enim agit,sed ibi patitur. sic actus,de quo post glosā tollit ꝓtestationē,quā ponit tex.super qua fundatur ratio, quare non citatur, q̄ non procedit in prædictis exēplis,vt clare patet [*in contrarium*] posset ergo,si vellet,ad hoc de offi.dele.consuluit, [*processeris*] si tulisset sniam, & ille absens,vel præsens appellasset ab illa die,vt in cle.c.tuli ante.¶ Prima gl.summat,& dicit,quid terminat.¶ Secunda respondit per q̄stionē,quid de diffinitiua.¶ Gl.videbatur.obijcit de tribus decre.ad quas respondit.demum quærit,arguit pro, soluit contrarium.¶ In gl. q̄ potest.ibi,siquis cau.vt s. ꝓ
2 xi.¶ In gl.vlt.ibi,duo ex tribus.si sint † tres iudices,valet snia duorū tertio præsente.¶ In glo. j.in fi.soluit casum dubium,rationem interserit ibi,cum protestari.& vnū casum excipit ibi,nisi.¶ In gl.ii.in fi.hoc intelligo in casibus,in quibus appellatio non impedit executionem, q̄ dic,vt j.de app.Romana.§.si autem.¶ In gl.no.quod, in fi.protestatione iuris & hoīs,remittit Io.mo.j.de reg. iur.in generali.¶ In gl.q̄ post.in fi.per quem.§.ibi notata decido,quæ hic notauit Archi.¶ In gl.videbatur. ibi, accedens.vide quod ibi dixi super versi.obiecturus, post Host.& Pet.de citatione ad iuramentum testium,quod ibi corrigitur.& ibi in vno actu.No.q̄ qn̄ ad certū actū, vel articulum facta est citatio,indistincte verum est,qd̄ dicit gl. sed si citatus esset ad totam cām,placet Inn. de procur.audiuis.vbi scripsi super verbō conclusum, in decre.consuluit.de offi.dele.ad fi.super ver. incumbit.q̄ sine alia citatione ad vlteriora, & ad sententiam procedi possit.Quod intellexit Host.qn̄ in citatione comminatus fuit,se ēt diffiniturum,ibi videas.& ibi,q̄ sic, idē Io. mo.& Arc.qui de hoc tractauit.j.de confes.c.ii.in fi.vbi recitat opiniones,de quibus prædixi.& ibi, audientiam facit,quod no.C.de iud.auth.iubemus.in glo.penult.& ibi esse velit.facit,qd̄ no.de elec.ecclesia.ii.in j.& ii.gl. & in fi.facit,quod no.s.de electio.auaritiæ, in vlti.gl. & qd̄ ibi dixi.Et scias,q̄ de contumace in respondendo positionibus no.contrarium in Specu.de positionibus. §. 8. in fi.vt dicam.j.de confes.c.ii.in vlt.gl.¶ In glo.vlti.ibi, sed dic.idem.Ioan.mona.

De eo qui mittitur in possessionem. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Missionem passus infra annum cogi potest, vt possessionem recuperet.*
2 *Vincens in principali sæpe condemnatur in expensis.*

1 NOtat Arch. super hac rub.q̄ is † qui passus est missionē infra annū,cogi pōt, vt possessionē recuperet.all.ff.de ven.inspi.l.j.§. qd ergo.C.vt in pos.lega.qui legati.ff.de re iu.qui pro tribunali.l.ij.eit.& licet iura ꝯcedāt illi annū,nō tñ negant, quin prius ad id cogi possit,& est simile,qd̄ no.s.e.li. de ele.canon.in prin.antep.gl.sed hoc non placet quo ad hoc,vt pęnā iuris prius imponere possit,vt dixi ī Spe. de primo decre.§.ij.sup ver.porro.& ex quo hoc nouū fecimus,instādo.s.in rubrica,addā quæstionē Io. de Deo. xj.in li.iij.qua quærit,si sup pluribus litigatur, & pp rei ꝯtumaciā fiet missio,qua pēdēte partes trāsigūt sup duob⁹,demū reus vult possessionē recuperare & soluere expēsas ꝯtumaciæ ꝓ rata illius tertiæ,sup qua nō est trāsactū.actor petit integras.Ipse tenuit, q̄ integrę ēt debētur, nisi sup expēsis fuisset trāsactū.Nā,vt dicit,aliud est trāsigere sup principali,aliud sup expēsis.s.de iniurijs in nostra.all.ēt decre.cū olim ij.de priui.vbi patet in expensis ꝯdēnati eū,q obtinuit in principali saltē in parte. sic cō

2 stat,q̄ † sępe vincens in principali ꝯdēnatur in expensis. ij.q.vj.appellatore.de pęnis calūniā.C.de iu.propter ādū. §.si quid.subdit,q̄ nec saluari posset, dānū illud inferēs, nisi restitueret,de vsu.cū tu.de iniurijs.c.vlt.nō ob.l.eos C.de vsur.vbi dr̄,q̄ superuacuū est in principali actore nō subsistente de vsu vel fructibus quærere. Solue vt ibi in fi.ij.gl.Item,vt est dictum,distinctæ sunt expensę maxime cōtumaciæ a negotio longe plusquam fructus a re,vel vsuræ a sorte,quod collige ex his quæ dixi de dolo & contumacia.finem.super gl.sed nunquid.

S V M M A R I V M.

1 *Ius corporale magis attenditur in fructibus percipiendis quam ius seminis,ex quo oriuntur.*
2 *Confessioni coniugum an stetur super impedimento in matrimonio carnali.*
4 *Restitutionem beneficij petens an habeat probare de titulo.*
4 *Causa est spiritualis,quando agitur de proprietate ecclesiæ.*
5 *Vocatio diuturna non est tolerabilis.*

C A P. PRIMVM.

EVm qui. Hæc decreta approbat, qd̄ notauerat Vin.s.vt li. non ꝯte.iurē.sic decreta.ista vt dixit Boa.non superfluit pp decreta.qm̄.vt lite nō ꝯte.s.porro.quia ille.§.specialiter tractat,de ele.decreta. ista generaliter de causa beneficiali.sic illa nō prohibebat expl se fieri missionē.q̄ facit ista[*aduersa.*]i.possessoris, q reus est ipsorū beneficiorū.& idē fruc.f̄m Ber.& Host. & Archi.quia sunt accessorij.facit de reg.iur.accessoriū. cum concor.ad idem de præben.dilecto.in fi.& j. q. iij. siquis
1 obiec.& ff.de rei ven.q̄ religiosis.† nam in fructibus ꝑcipiēdis magis attēditur ius corporale,ex quo ꝑcipiuntur, q̄ ius seminis,ex quo oriuntur.ff.de vsur.qui scit.§. j. nec ēt fieret illorum sequestratio f̄m Io.mo. & Arc. ne dupliciter puniatur contumacia.Saluo quod habes in cle. de sequestra.posse.ad ꝯpetendas[*ad ea*]dignitates,ꝑsonatus,vel beneficia.can.beneficiali [*dubio*] vide quod no. de resti.spo.ex quæstione.in fi [*terminari*] sed hæc prouisio non est sufficiens actori,qn̄ de iure suo aliter,quā per confessionem aduersarij docere nō potest. dicit Boati.
2 q̄ † secus in matrimonio carnali,non staretur confessioni coniugū sup impedimēto.s.de eo qui cognou.consang.super eo.sic nec super titulo beneficiali staretur ꝯfessioni rei,quē probari oportet per institutionē canonicā,de præb.dilecto de insti.ex frequentibus.¶ Prima gl. summat & ostēdit hic infringi duas regulas,& dicit, qd declaret.¶ Gl.quarta q̄rit,arguit,& soluit,& solutionem impugnat.¶ Quinta gl.quærit & soluit.Gl.non enim.& Gl.vlt.respondere possunt per quæstiones.¶ In 4.gl.ibi, officiū.ab eo qui non possidet,sed solū detinet rem vendito.¶ In gl.non enim.ibi haberemus. vide de præben. dilecto.super.3.gl.¶ In gl.i.ibi,speciales.pp timorem collusionis,& pp rationē,quā ponit tex.f̄m Frā.& ī fi.& primo ponit dictū.scd̄o ipsius rationē. tertio comminātus punitionē.¶ In gl.ij.ibi.quocūque.maximo,medio, minimo f̄m Host.¶ In gl. secus.ibi,beneficio.si alicui bene merito ecclesia dedisset possessiones ad vitam.xvj.q. j.possessiones.vij.q.vj.illud.vel in precariā,de preca. ca.j & ij.vel in feudū,de feu.ca ij. Host.& in fi.& seculari dignitate.& de epō q petit ius ep̄ale,vel incorporale in ecclesia,vide quod dixi in prædic lo.c.contingit. super vltima gl.vltra medium.ver.hodie vero.¶ In glo. qui dicemus,ibi.spoliatus.dicebat hic Compo.q̄ fallebat hic cōsiliū legis,is qui.ff.de rei ven.qd̄ est, vt n̄ intentet petitorium,qui potest intentare possessorium.nam, vt dicit, intentans hic possessorium non mittitur in possessionem propter contumaciam rei,vt hic, nec procedetur hic non contesta.cum litera dicat obtinendis.sed nego & potissime per decre.dispendiosam.quam.j.all.glo. & Arc.hic refert de facto sic pronunciatū per Inn. init.al.

etiam

3 ēt de offic.or. consultationibus.in fi.ari aūt† beneficij restitutionē petens habeat probare de titulo, tractat hic Arc.vide de remis.quas dedi in cle.de cā pos.ca.vno. in vlti.gl.& ibi,qđ nō fiat.at rationes sequentes.dicit Host. ꝙ passus missionē expectatur per annū,& missus interī ius nō hēt.vacarēt ergo bñficia vltra sex mēses.ꝯ id, de conces.præben.c.ij.& ṡ.vt lite non contest.qm̄. §. si aūt. nec esset qui interim animas curaret,contra id de pę.& re.ōis.all.etiam.ſ.de conces. præben. vt li.non contesta. qm̄.§.si aūt.cum nostris.c.pe.& ibi,licet doctores . recitat hic Inn.& tenet Host.& Gul.in Spe.de contumacia §.sequitur.ver.aliud aūt.& ibi refert in hoc concordasse Clementē.IIII.& omnes auditores.idem Io.mo.idē Cōpo.ṡ.de rescrip.capitulū.in fi.vlt.gl.vbi dicit sic iudicatū. fatetur eā probabile,quod sequitur in glo,& illud ēt qđ. sequitur,tenuit hic Fran. Vercel.in gl.quid si. in fi. Idem Io.mona.si aūt nullus possidet sed agit ille contra clericos,vt obediant ei,non est locus huic constitutioni ſm Inn.& dicit Arc.ꝙ cessat rō de ingressu vitioso.Host. cōtradicens constitutionē locum habere,ponit tamē verba Inn.de eo qui agit contra clericos,vt eum recipiant, & papæ mandato obediant.Sed Inn. posuit verba sua, vt prædixi,propter quod dico,Inn.bene dixisse recipiendo,prout puto,cum intellexisse,ꝙ de titulo non sit quæstio , sed solum de obedientia,vt quia is,quem constat Archidiaconum , vel plebanū, dicit certos clericos sibi obedire debere,& quia illi extra iudicium sistunt,facit illos ad iudicium vocari , illi sunt contumaces his modis erat quæstio de obedientia,de maio.& obed. inter quatuor.& c.is qui.& c. dilecta . Vbi vero clerici nolunt eū recipere in Archidiaconū , vel plebanū negantes eum talem,& ideo nolunt ei obedire , tunc procederet dictū Host.qui dicit,ēt ꝙ executor eo casu sequitur formam rescripti,& conferet,vel installabit,si forma id habet,vel per ecclesiasticam censuram coercebit contumaces,remittit de præben.pro illorum.& de con.prębend. cum nostris.¶In gl.non enim ibi.c.j.& ij. & de sequestr. pos. c.ij.& in fine.idem Vin.si agatur de iurepatronatus ſm Host.& Arc.Sed Io.mo.contradicens, ꝙ illud licet non sit speciale.tamen est annexum.ṡ.de iu.quanto.de iurepa.de iure.ff.de rei ven.quæ religiosis Sed hæc ratio non
4 sufficit,nam ēt spiritualis† est causa,cum agitur de proprietate ecclesiæ,de iura.cal.c.ij.de decimis . dudū . & tñ locus est missioni,vt dictum est . vnde non excipit hæc decr.cās spirituales sed beneficiales.¶In gl.vl.in fi. quærit Host.quid si probat semiplene,dicit hic,ꝙ forsan locus erit missioni non causa rei seruandæ,sed ani iustum faciet possessorem,ar.ṡ.vt lit.non conte.§.vlt.C.vbi in rē ac.l.ij.& talis iuste poterit absoluere & ligare,argu. ff. de acq.pos.l.iuste.de iurepa.consultationis. Et hoc potissime,quando reus abest,ne veritas,quam nouit,habeatur ab ipso. Aliqui,vt refert,dicunt,ꝙ reus absoluetur,& sibi non placet,quia ſm hoc prodesset illi sua contumacia. Quærit demum Host. cum duo litigant de beneficio,ambo probationes inducunt, & neuter probat plene,sed vterque probat semiplene beneficium ad se spectare,vel alias quomodocunque,dubitatur, cui sit adiudicandum. Et neuter actor,quia simul impetrarunt, & in forma inquisitionis commissum est negotium deꝯ muni consensu,de rescript.cęterum. hic non est locus diuisioni,de præben.maioribus.neque sorti.ṡ.de sor. ca. fi.nec delationi iuramenti , quia facile daretur materia deierandi.de coha.cle.& mul.clericos.nec gratificationi,nisi fieret per Papam,quia alius ius suum alteri auferre non potest vj.di.satis peruersum.Item † nec tolerabi-
5 lis est diuturna vacatio , de ꝯces.pręben.c.ii. nec ad manus prælati retentio,de offi.archipresbyteri.c fi.ṡ. de cle. resid.c.vno.ad fi.nec possidentis iniusta detentio, de ele. dudum ii.de rer.permu.cum vniuersorum in fi. dicit ipse Host.papam consulendum,cum in hoc nō sit ius expressum refert ipse & Arc. aliquos dicerere, ꝙ sit locus delationi iuramenti.facit,quod no. Azo. in summa. de re.cred.& de iureiu.§.idem in cā monachationis.& qđ no de regu vidua. Et videtur satis expressum de procur. ex īsinuatione.& vide,quod dixi,de iureiu. mulieri. sup. j.gl.& eo.ti.c.j.nec secundum Hos.obstat, ꝙ poterit deierare,quia & tunc poterit pęnitere, & beneficio renūciare,nec prima facie præsumitur immemor æternæ salutis.j.q.vii.sancimus.de procu.in nostra. Subdit demum ad ordinarium recurrēdum,qui debet cognoscere suas oues.& si per ipsum haberi poterit certitudo , ipsam sequatur,facta tamen fide,ne sit contra.vj.q.ii.si tantum. & c.placuit.si nō potest assignet ordinarius certam diē, infra quā possidens & quicunque alius dicens se ius habere doceat de iure suo,alias die lapsa sciat se priuatum ecclesia,vel beneficio.ad hoc.ṡ.eo.li.de rest.spo. frequēs. §.solet.cum concor.termino lapso , nisi aliquis de iure suo probauerit,ordinet ecclesiam,vel beneficium secūdum Deum & canonicas sanctiones,de ele.pete.c.fin.x. q.j.regenda.& c.sequen.si vero per Papam esset sibi negotium commissum,remittat ad papam,de offic. ordi. pastoralis de senten.excommu.inter alia.

¶Vt lite pendente nihil innouetur. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Lis non dicitur cœpta nisi per contestationem.*
2 *Electi petendo confirmationem implorant officium iudicis.*

CAP. PRIMVM.

DIspendijs. [*Electionibus*] idē puto de postulationibus & pñtationibus saliē clericorū,quibus cumulare nō licet , vel ēt laycorum post tps quadrimestre. facit,qđ no.ṡ.c.li.de ele.si elec. in gl. antepe.& c.vlt.in gl.ij.& quod super eis dixi[*renunciare*] quod facere pōt electus in epm ante confirmationem postea non ṡ.de transla.c.ij.Io.mona. de hoc.ṡ.e.li.de ele.si electio.in tii.gl.alia est ēt de eo.ṡ.de elec.vt quis duas eo.li.[*ipso iure.*] s. sine adminiculo hois. Io.mo.¶Prima gl.summat & dicit quid declarat.¶Tertia gl.dicit hoc ius nouum,obijcit,soluit. ¶Gl. litigiosa. respon.per quæstio.duas solutiones ponit, primam approbat,in fine remittit.¶Vltima glo.format duas quæstiones,quas soluit.¶In gl. litigiosam.ibi,omnem. non
1 †dr̄ lis cępta nisi per contestationem.& ibi.l.i.& ii. vide de præscrip.illud.iu vlti.gl.¶In glo.1.in fi.& Guillielmus in Spe de ap.§.pen.ver.verum. & tria facit. primo ponit constitutionis causam.secundo constitutionem prohibitoriam.tertio decretum.secunda ibi,statuimus . tertia ibi,alias ¶In gl.videbatur.in si.idem Arc.¶In glo. ṡ.de in fi.quæ decreta.non est correcta per istam.vel sequentem.ibi enim nō erat quæstio inter duos electos sed inter illos,qui sibi vendicabant ius eligendi, vt ibi dixi . Et hoc teneas.licet Io.mo.dixerat hic,& Arc.post eum , ꝙ illud loquitur in petitore & cōtradictore & tali,qui vtitur cōtra ius cōe,hic in duobus petitoribus,quibus maior fauor debetur.ff.de decu. generaliter, §.spurios.¶In gl.in casu.ibi,superstitis.Collect. dicit etiam Archi.ꝙ ēt pp electores ferenda est sententia,vt sciatur,an penes ipsos,vel penes quos ex ipsis remaneat electio . an vero sit ad superiorē deuoluta.ṡ.de elec.cum Vinton.& eod.tit. & li.q̄q̄.& sic mortuo hoīe fertur snīa propter bona . C. si reus vel accu. mor.fue.¶Subdit Arc.quod no. Gofr.
2 de arb.ex parte.ꝙ†electi petendo cōfirmationē implorant officium iudicis.Ideo si sunt duo, mortuo vno nō est finitum negotium quo ad alterum.& vide, quod dixi post Inno.de ord.co.c.ii.in gl.hanc exceptionem. ver. hæc etiam exceptio.& de ca.pos.cū ecclesia . super finē. ii.gl.Cuius contrarium vr̄ notasse de accus. super his. in gl.excipiendum , vbi vr̄ velle,ꝙ petens cōfirmationem agit.

agit.& si aduersariũ habet, debet dare libellũ,qđ tñ hodie intelligas,vt in cle.de ver.sig.sepe.¶In gl.vi.in fi. hoc intelligo,vbi non est vitium personæ,vt quia electus nõ acceptauit,sciens casum,& se liti non immiscuit, licet enim hoc non sit causa cessationis primæ electionis, q̃ a principio fuerat nulla, hæc tamen culpa incidens in facto iuste faciet cessari secundam.s.de excep.ca.j. in fi. de conces.præben.c j.& j.de præben.si beneficia.

S V M M A R I V M.

1 *Petitore mortuo finita est lis.*
2 *Ordinarius bene confert beneficium non litigiosum non obstante facti possessione.*
3 *Successio in beneficijs non dicitur hæreditaria.*

C A P. II.

SIhi possident. No.Inn.& Host. de priuil.olim.ij. ꝙ ea,q̃ quis detinet,pšumitur possidere,nisi ꝯtrium probetur.xviii.q.i.c.j.dicit Arch. hic quod potui.s.e.li.de rest.spo.ad decimas.super gl.no.pro [*litigatur*]principaliter,secus si accessorie,vt fuit de elect. dudum.ii.vbi agenti super electione opponebatur pluralitas bñficiorũ,& eo casu,vt dicit Arc.non impeditur collatio ordinarii[*decedant*] vere, vel interpretatiue ßm Arch.qui supplet maxime nã quod.j.sequitur, obtinerer,vbi non coferent,nec decederent ſm eum.Fateor, ꝙ æquitatem habere vr̃ hoc dictum.Tñ cum hæc cõstitutio & ipsius decretũ innitatur æquitati contra rigorẽ iuris,vt dicam super gl fi.nõ vr̃ excedere suum casum. Ad hoc.j.de regu.constitutionẽ.s.e.li.de rescript. susceptũ.ff.de li.& posth.cõmodissime.per quod ẽt vr̃,ꝙ si decedat petitor,hæc constitutio non impediat alium sibi subrogari.põt esse ratio,fortius interest petitoris nõ subrogari aliũ possessori pp possessionẽ,ad quã rêdit tũc vacuã.ad hoc.j.de testi.veniens.ij.& quod ibi dixi post Inno.q̃ intersit possessoris non subrogari aliũ petitori, cũ nunc sicut prius commodo possessionis incũbat. Secũ-
1 da ratio,quia †mortuo ᵃ petitore finita est lis,nec substi-
a tutus vtitur iure primi,sed noua collatione , vt dicã sup vltima gl.sed non sic mortuo possessore,durat enim lis in beneficio,& ita poterat vacans vt possessum.sic & s. c.proxi.mortuo electo durat lis coelecti confirmationẽ petẽtis,quã recte petit ẽt coelectionem non habens.cõtra in cle.eo.ti.c.i.ver.si vero.vbi dicitur, ꝙ siue petitor, siue possessor decedat,beneficium conferri non potest. So.quod prædixi,procedit,cum nulla lis pẽdet mortuo petitore.contrarium loquitur,qñ pendet lis,quia superstes,vel is,cuius interest,cãm prosequitur.vnde tunc, vt dicit ibi textus.interim,idest tali lite pendẽte impeditur collatio. Et hoc teneas.& facit,quod dicam in gl.sequẽ. Per pdicta verificatur olim hic disputatum per Garsiã, & Io.de mõte murlo,q dixerũt, ꝙ hic dr̃ nõ habere locũ,qñ ꝯ impetrantẽ a papa sibi prouideri de pbenda,capitulũ se opponit,& ab executoribus appellat,& postea ꝯfert pbẽdã põt ẽt tenere collatio,si pbenda impetranti nõ debeatur.Ille aũt prouisus si vult defendere capitulũ cãm assumet in eo statu,in quo est,all.ff.de procura. sed hæ.§ defendere.Si vero suo noĩe agere vellet,nõ cogeretur ad id,sed de nouo inciperet,all.gl.de quibus.s.c.proxi.in j.gl.[*finita*]per sinlam.xx.di.§.j.versi.cũ ergo.ff.de re iu.l.j.ita ꝙ trãsiuerit in rẽ iudicatã vt ibi.Et per hanc literã patet,ꝙ ex quo lis est sic finita,licet alteri esset adiudicata ecclesia,si tñ alteri ꝯferret illã ordinarius,per hãc decre.non vitiaretur collatio,sed ex alio capite posset esse nulla.Itẽ post talẽ sniam collator,elector, vel pñsentator,& ẽt instituẽs,q sciẽter id faceret,ipsi vincenti tenẽtur ad interesse,vt satis scripsi post Host.de iurepa. pastoralis.sup gl.sed quis.qđ hic ponit Arc.[*conferantur*]p quẽcũq; quocũq; iure ßm Arc.ſm quẽ nõ ob.j.de pb.licet
2 ij.nã †bñ ꝯfert ordinarius bñficiũ nõ litigiosum nõ ob. facti possessione.Litigiosũ vero p modũ hic expssũ non ꝯfert.vt hic.ligatæ sunt igitur p hãc pẽdentiã & hãc cõstitutionẽ manus collatoris ad tps[*admittendos*]si cã esset p applonẽ in cur.oẽs,quorũ interest,intelligũtur citari p decre.primã,de elc.s.c.li. Si nõ est in curia.sed alibi rei possessoris principaliter interest defensio,ar.ff. de collu. dete.cũ nõ iusto.Illi ergo,q sciũt cãm agi,& nil dicũt, sibi pıudicãt,vt no.s.de te.veniẽs.c.ii. in gl. sed quæritur. secus si ignorẽt.vt ibi dr̃ ſm Io.mo.& Arc.Et pp hoc dicit ipse Io.mo.ꝙ si reus erat in cadẽdo pp app. non iuratã,vel pp perẽptoriũ iuris,vel hoĩs,vel pp cõclusionem, pıudicabitur alii sciẽti.Sed ꝯ prædicta est ſm Io. mo. q a pdicta iura loquuntur,vbi plurimũ interest in pñsenti. licet ſm gradus,sed non incipiebat interesse, nisi ex post facto.durũ ergo est illũ excludi,q prius admitti nõ poterat,sicut cuius non intererat.Soluit,ꝙ iste excluditur nõ ex persona sua,sed ex persona sui auctoris.s.de hære.fraternitatis.cuius manus sunt ligatæ per hoc.c. vnde iniuste a quo habet cãm repelletur,per.c.statuimus.vel quia sciuit processum haberi cum possessore.per decre. q̃uis. de reg.iur.isti fit preiudicium.secus in ignorante,vt prædixi.Et eisdẽ causis impeditur collator ꝯferre,si cãm nõ defendit,quia hoc euenire posset debuit cogitare.ff. loc. si quis domũ.¶Prima glo.summat. & dicit quid declarat.¶Gl.i.diuersitatem præcedentis declarat.¶Gl. vt si. primo exponit p locũ a diuisione.ii.quæstionem soluit. ¶Vlt.gl.dicit quid declarat,& exprimit fraudem antiquã.¶In j glo.in fi. & primo ponit statutum prohibitoriũ interferẽs cãm.scdo decretũ.ibi ꝙ si.tertio prouisionẽ illius,cuius interest ibi sane.¶In gl.vt si.ibi, dicebat. quid si deponatur & appellet,vide quod dicam.j.de ap. non solum.super finem vlt.gl.& ibi finita est lis.vide,qđ no.de symo.per tuas.in vlti.glo.& quod ibi dixi post Hostien.& in fi.concor.cle.de sequestra.ca.vno.& quod ibi no.in 4.gl.¶In gl.vlt.ibi,incipi.non ex iure primi,sed ex noua collatione secundus sibi ius vendicat, vnde licet
3 † ĩ beneficijs sit successio nõ tñ hæreditaria.viii.q.i.Moyses.& c.se.& sic nõ ob.ff.de in.tã ex ꝯctibus. cũsi. ßm Io. mo.& ibi,finis litũ ob quã cãm , & vt obuietur calũnijs. de æquitate nõ de rigore processit hæc prouisio ßm Io. mo.& Arc.& in fi.& optime.ff.de noxa.si quis a multis. §.si.cum l.seq.in prin dicit hic Io.mo. ideo melius intitulatã rubricã de confessis,q̃ de positionibus, quia positiones non curamus in se,sed pp finem, propter confessionem.s.ex qua hr̃ confessio.hunc enim finem respicit moralis phisicus,& hæc scientia supponitur ethicę.i. morali scientiæ,vt satis dixi in proę.decre.super.j.gl.

A D D I T I O.

a ¶Mortuo petitore.Lis iam sopita per defectum non potest retractari per hæredẽ.l.Polla.& ibi Bal.C.de his quib.vt indi.Nam lis debet prosequi per illum qui eam inchoauit.Bar.in l.Titius.§.sed si ita.de excus. tuãn tpe.de præpara.iu.ante ver.item circa.

¶De confessis. Rubri.

S V M M A R I V M.

1 *Probatio directa fit per principia , sicut causatum ostenditur per causam.*
2 *Reus non videtur fateri,quod non sentit.*
3 *Positio quid sit.*
4 *Affirmatiua quomodo probari posſit.*

C A P. PRIMVM.

STatuimus. Determĩat notãta per Hos.in summa de proba.§.quis debet pbare.ver,nunquid ergo.& in Specu. de posi.§.vii.videndũ.ver.8.q̃ dat intelligere,ꝙ dubiũ nõ procededat in negatiua iure qualitatis vel facti pgnãtis,vel facti determinati,quæ veniunt in probatione, & per consequens in positione,remissiones ponit gl. [*non possunt*]hic tractat Io.mo.qũo & in miraculo siue sit in facto

facto, siue in mō cadit non directa, sed indirecta proba
1 rio † ꝑbatio.n.directa fit ꝑ principia, sicut causatū ostēdi
tur per cām, sed miraculu ex subiecto.in quo fit, nō hēt
principiū. In facto ponit exēplum, ꝙ cęcus videat, vel ꝙ
mortuus reuiuiscat, hoc ē, scilicet ꝯ vires naturæ, ꝑ quas
est ingressus a priuatione ī habitū. In mō exēplū ponit
in febricitante, qui per viā naturæ per certas altercatio-
nes successiue pōt fieri sanus, sed si fiat in instanti ad in-
uocationē Dei, seu per Deū meritis alicuius sancti inuo
cati, hoc est ꝯ vires naturæ. non probat ergo directe defi
cientibus principijs in subiecto quo fit, sed probatur in-
directe, cū video miraculū excedens vires naturæ in fa-
cto, vel in modo, & ꝯstat illico factū, & nō ex cā natura
li, habeo consecutiue & indirecte illud miraculū causa-
tū a cā supernaturali, vt quod meū non est, scire debeo
ad alium pertinere. C. vn̄ vi. ꝯquerebatur. natura videns
hoc mirū factū nō esse suū, nec ex suis principijs determina
tum, licet sit in se sanctum, habet ascribere cāæ maiori,
& sic probatur indirecte [*confessionem*] Quid de respōsio-
ne, quam reus facit positioni actoris, qua ponit, ꝙ reus
debeat sibi centum, & ipse respondet, se cōditionaliter
promisisse. tractat hic Arc. an videatur pure confessus.
Arguit ꝙ sic, quia ꝯ se quis testificari potest, pro se non.
ix. q. ij. §. i. de transac. ꝑterea. ii. ff. de īterroga. ac. de ætate.
ff. deposi. l. Publia. §. fi. ergo creditur sibi in eo, quod dixit
promisisse. sed non in eo quod dixit, se cōditionaliter ꝑ-
misisse, nisi probet. vj. q. vlt. actor. C. de proba. exēplo. Ip-
se Arch. tenet, ꝙ ex tali responsione actor intētionē suā
non fundat. mouetur ex hoc, quia qđ quis approbat ꝑ
se tenetur approbare ꝯ se. ix. di. c. j. vbi de hoc, & x. q. iii. si-
quis testibus. vii. di. si quid veri. & s̄. de cēlibus, cum olim
ī fi. vn̄ cū dicta exp̄ssio sit vnica, & vnū structū, ipse actor
aut totum approbet, aut totū improbet, & quodcūq; eli
gat, sequtur ꝑdicta ꝯclusio, licet enim sint certi casus a ꝑ-
dicta regula exceptuati, iste tn̄ non est de illis, q colligū-
tur. x. dist. c. i. in fi. & in ꝑdicto. c. si quid. & ij. q. vii. si hæreti
2 cus. Inducit ēt ad hoc, quia † reus nō vr̄ fateri, qđ nō sen
tit, sicut nec actor in iudiciū deducere, qđ non sentit. ff.
de excep. rei in. si ex testamento. Idē tenet Pet. de Bel. ex
quo vnicū est capitulū, vel plura ꝯnexa. Vbi aūt essent
plura capitula, possent partem recipere, & partē repro-
bare. & sic loquitur. ff. deposi. l. Publia. §. fi. per quā. l. dixerat
Ia. de Ra. terminatū vltra montes quæstionē ꝯ ꝯfitentē.
& per id quod no. ff. de eden. quædā. §. nūmularius. & de
bo. pos. ꝯ. l. non putauit. facit. s̄. de insti. cum venissent. &
qđ no. C. de do. an. nup. l. ii. dicit tn̄ Arc. ꝙ eū cogeret re-
spōdere simplr, sicut simpliciter ponitur. De hoc vide ꝑ
Cy. C. de confes. l. vna. C. de exce si quidē. & in Spe. de po
si. §. fi. ver. pe. & antepenul. & vt ibi no. Odos. cōsuluit, ꝙ
respōdeat, nō debeo pure. Credo ꝙ iuste peteret reus de
clarari ꝑ actorē. an ponat ipsum ꝑmisisse pure, an sub
ꝯditione, & sic cessaret illa perplexitas. & de hoc in præ-
dicto. §. vlt. in fi. Itē tāgit hic Io. mo. sed plenius Arc. an
ex positione. quā tn̄ negaui, possim me iuuare ꝯ ponen-
tē, vel ipse se ꝯ me ex mea negatione iuuare. Et tenet ꝙ
nō per decre. ꝑ tuas. de proba. nisi probetur error, qđ hic
ponit Arc. vide ī Spe. de posi. §. viii. post prin. [*aduersarii*]
Sed quare cogitur qs per respōsionē ad positionē ꝑba
re intētionē aduersarii, cū nō teneantur edere instrumē
ta, q̄ faciūt ꝯ se. s̄. de probatio. c. i. C. de edē. q accusare. di-
cit Fran. ꝙ iura illa volūt. actorē venire instructū circa
illa. quæ sunt ī potestate sua, vel esse possunt, sicut instru-
mēta & alię probationes, sed responsio aduersarij non
est in potestate sua, & iō circa illā venire nō tenetur in
structus, cū ergo iudex in iudicio debeat inquirere veri
tatē. xxx. q. v. iudicantē. s̄. de iureiu. ex literis, cogit, vt illā
inueniat, partē r̄ndere [*æquitate*] quia dixi de descriptione
ęqitatis. de trāsac. c. fi. no. hic Arc. expedire, vt dixi in q. 4.
ep̄alis, ante finē. quā vide sup̄ regula sine possessione. ȷ̄.
de reg. iur. satis ꝑbat hæc decre. ꝙ nō semꝑ, negatiua ēt
quæ per negantē probari nō pōt trāsfert onus probādi
in negantē, alias inutile esset remediū huius decre. ¶ Pri

ma glo. per modū sūmæ. rn̄. sic circa materiā positionū
quasi de decē. primo quid sit positio, scđo vnde ortū ha-
buit, tertio ad quid fiat, quarto in quo differat ab interro
gatione, quinto quis respondet, sexto qn̄ fiat. vij. quali-
ter fiat. 8. super quo. ix. de cautela ponentis. x. de positio-
nū effectu. ¶ Secunda gl. quærit & soluit. ¶ Antepenul.
ponit opi. hic reprobatam. ¶ Vltima respond. per quæ-
stionem. ¶ In prima glos. ibi pone igitur præcedet, ibi
Imperator interrogauit partem legatarii quærendi cau
sa. pone igitur &c. & ibi, cum qui respondet, si ago actio
ne, quæ per inficiationem crescit, & probo per iura-
mentum mihi delatū, ad simplicem tantū ago, & mihi
sufficere debet, ꝙ exoneratus sim ab onere probandi, &
ibi, §. pe. vide de testi. sicut. super. iij. gl. & ibi, pro suo. l. fi.
in alieno facto tolerabilis est error. & ibi, acta. & cōsen-
su partium & iudicis p̄nt acta certa die destrui. nisi ne-
gotium vel lis sit terminata. diuersimode intelligitur,
vt ibi no. ¶ In gl. pe. ibi, l. j. arbitria sunt redacta ad simi-
litudinē iudiciorū, & ad finiendas lites pertinēt. ¶ In gl.
vlt. ibi, sæpe. & se eligit præses, an per se cognoscat, an cō
mittat. & ibi placuit. vide de transa. c. fi. super gl. antepe.
& ibi. si quis seruo. vide de biga. nuper. super gl. antepen.
in fi. vide de ele. cum dilecti. in gl. istis. n. ¶ In gl. j. ibi, cō-
3 cepta. Vin. dixit, ꝙ † positio est asseueratio alicuius dicti,
vel facti, vt ad eā r̄ndeamus. Io. mo. dicit, ꝙ est narratio
facti nondum probati ad experientis intentum directe
spectantis, quod intenditur probari per r̄sionē aduer-
santis. Cy. ī l. ii. C. de iur. ca. ponit diffinitionē Ia. de Are.
qui dixit, ꝙ positio est alicuius substantialis, vel admini
culantis articuli causæ in iure facta expressio, seu asser-
tio. Iac. vero de Ra. diffinit, ꝙ est credulitatis asseueratio
habens annexam interrogationem, vel iudicis supple-
tionē, cōferens ad probationem, vel vt ipsum, vel vt ad
miniculans. Arc. dicit hic, ꝙ positio est assertio alicuius
facti, si per r̄sionem ad ipsam pertinentem obligatur
reus, vt actor a probandi onere releuetur. Cum positio
fiat ēt per reū, incaute expressit de reo & actore in de-
scriptione. Et est sciendum, ꝙ positio qn̄q; large sumi-
tur pro statuto, vnde dr̄ ius positiuū, de consu. c. vlt. ī fi.
Item dn̄r duę positiones studij, publicum & priuatū. In
sti. de iust. & iu. §. vlt. & ff. co. ti. l. i. §. huius studij. Dr̄ ergo
positio, quia super positionibus lis ponitur, vel desuper
fundatur, eis. n. confessatis, vel negatis lis alterius proce-
dit, vel non procedit, ar. C. de confess. l. fi. ff. ad l. Aqui. ꝑ-
inde. §. fina. & de noxali. si seruus. §. fi. & ibi, [*insolito*] vt in
cle. de ver. sig. sæpe. ver. & quia, & ibi. [*nec credito.*] aliqui
dicunt, quod per Auct. de his qui ingre. ad ap. §. fi. col. v.
& ibi. [*probandi*] vide, quod notaui ī ꝑdicta cle. sæpe. ver.
& quia. in glos. ij. & ibi. [*aduocatur*] & sic potest intelligi
de iudiciis pastoralis. & ibi. [*expellere*] intelligas, quando
constat positiones esse admittendas. da exēplū. ȷ̄. ti. j. c. ij.
§. ꝑterea. als super hæc audiātur aduocati, vt scripsi post
Host. ī ꝑdicto. c. pastoralis. super ver. aduocatos. quod hic
repetit Host. & ibi. [*Matheus*] in fi. & vide in Spe. de acti.
in fi. plenius de exce. c. pe. in vlt. col. Didimus ad Alexā.
Artē bene loquendi non discimus, nec facundiæ rheto
rū oratorūq; operā damus, cuius offm̄ est falsitatis ser-
monibus figmentare mendacium, & innocentiæ fidē
cōferre criminibus, ac patricidi reos assignare pijssimos
qui dum putant se alienę laudes fructū per iniquam vi
ctoriam rapuisse, nesciunt, munimentum suæ consciæ
perdidisse. & ibi [*probationes*] de hoc. ȷ̄. ti. j. c. ij. ī gl. coram.
& ibi vide, quod hic dixit Io. mo. an elapso termino da-
to ad probandū fiant positiones, vide in Spec. de dila. §.
videndum. versi. item quid si datus. & ibi [*confessatis*] an
teneantur r̄ndere, vide in Spec. depositioni. §. ij. ver. xix.
& sequen. & scripsi post Inn. & Host. ꝫ. e. c. ij. in gl. iij. vbi
videas cum suis remissio. Io. de De. libello. ij. q. viij. tene-
re vr̄, ꝙ respondere teneatur, dum tractat, an excuset
eum a comparendo vt respondeat ipsius longa absen-
tia, quam alleg. ipsius procurator. & ibi. [*de credulitate*] &
hoc solum no. hic. In. s. ꝙ sufficit qn̄q; r̄ndere de credulitate,

tate.j.ti.j.c.ii.& ibi [*non credit*]cõtra fallacias & excusatio
nes respondentium se non credere,eo quia sciunt,non
credunt.vide i Spe.de posi.§.vj.ver.hoc tñ cęprũ.& ibi ,
in prima gl.plenius in prædicto.§.vj.versi, sed nunquid.
¶In gl.quæ cit.ibi,ideo non poterat.dicit Bpa hoc indu
ciũ pp timorẽ[*iniuriã*].videns enim respondẽs,ꝙ proba-
re non poterat,facile deieraret.ibi[*sed remouet*]dicit Ioa.
mo.negatiua dicit carentiã,& sic no.existentiã, & non
entis,non sunt species,nec differentiæ ſm phylosophũ.
Cum ergo probatio habeat fieri per principia, sicut cã-
rũ habet ostẽdi per cãm & principiatũ,vt species per ge
nus & differentia,& quia hoc habet affirmatiua & non
4 negatiua.ideo †affirmatiua probari põt per terũ naturã
rei,& per principia,quæ sunt inducẽtia naturam rei, pp
hoc dixerat Pet.de Bel.ꝙ ius ciuile talẽ probationẽ non
nouit,vt ponit Cy.C.de nõ nu.pec.l.iii.in fi.gl.pone. ibi
[*impetratas*]hanc ponit per iuramentũ de credulitate se
quentẽ.bene põt ponere per iuramentũ veritatis.ibi,[*si-
milia*]vt si pono,ꝙ non fuisti constitutus de anctoritate
dioce.de cle.pere.c.fi.de insti.c.uj.ſm Host.& in fi.Et iõ,
cum non sit nisi vna species probationis, magis succur
rendũ est ponenti,arg.de test.cog.c.vlt.š.de test. dilecto.
de proba.c.ij.c.ad nostrã.ff.de test.l.curent.C. de reb.cre.
generaliter.j.respon.C.de hær.l.pe.ẜm Host.¶In gl.ordi
narij.in fi.C.de arb.l.pe.§.vlt.Hos.¶In gl.vlti.ibi,tenetur.
Idem Io.mo.& Arch.non tamen dicunt Host.& prędi
cti id,quod sequitur de appellatione.

S V M M A R I V M.

1 *Contumacia circa articulos positionum qualis sit.*
2 *Generalitas & incertitudo reddunt legatum inutile.*
3 *Consuetudo est optima legum interpres.*

C A P. II.

SI post. Ergo prius non procederet, qđ sequitur in hac decre. [*a iudice*]
no.Host.š.c.proxi.& Arch.hic,ꝙ si is,ꝯ quę
sit positio ad instantiã aduersarij iudice nõ
præcipiente respon.tenet responsio.ff.de interro.ac. l. si
filius.š.de dolo,prout.vbi de hoc[*recuses*]expresse, vt fri-
uole appellando.š.c.li.de do.& contu.cum qui.Ioa.mo.
[*contumaciter*]no.hic Arc.quod no.in Spe.de posi.§.viij.
ver.item quæritur.& §.x.ver.itẽ pone[*de illo*]scilicet qui
responderat certis positionibus,& recessit contra præce
ptũ iudicis sibi factum,ne recederet,donec alijs respon
deret.[*confessio*]id ergo operabitur recusatio, quod con-
fessio,sed in beneficialibus confessio non iuuaret ponẽ
tem,quia non probaret de titulo,ne per collusionẽ pa-
teret in illis vitiosus ingressus.š.ti. ii.cũ qui,cum cõcor.
ergo nec ista recusatio.& per hæc sumus expediti de eo,
qđ circa hoc no.hic Arc.[*contumaciter*]sed si abesset iusta
causa,tunc non procederetur cõtra eum, quia nõ esset
contumax.ff.de re iu.contumacia.§.penul.& vlt. Et di-
cit Arc.ꝙ iusta cã se absentandi colligitur.xxiij.di. cõis.
xix.dist.peruenit.& ĩ eo.quod.j.no.[*prout ratio dictauerit*]
iste finis & pars superior tollunt dictum Gui. in Specu.
de posi.§.8.in fi.vbi velle vr̃,ꝙ siquis est ꝯtumax ĩ respõ-
dendo positionibus,ꝙ illo non vocato, possit, si liquet
1 de cã,ferri diffinitiua.Dicit enim,ꝙ †contumacia circa
articulos positionum est talis,ex qua pendet tota cã. &
ideo in illis contumax quoad alia cõtumax reputatur,
ꝙ non est in alijs articulis, vt no.š.eo.lib. de do. & cõtu.
cum qui.Sed constat hæc non procedere,quia cõtuma
cia in positionibus interuenit altero de duobus modis.
Primo cum interrogatus & iussus per iudicẽ non rñde
tur,& tunc certa pęna statuta est,vt habeatur pro con-
fesso.sed si iste cõfessus esset,citaretur ad reliqua . ergo &
iste,qui pro confesso habetur,citabitur.nam pęnę statu
tę alia superaddenda non est.š.de iu.at si clerici.in fi.cũ
conco.Secundus est,qui citatus vt veniat illis responsu-
rus non venit, & tunc hic non imponitur noua pęna ,
sed tanq̃ ꝯ contumax procedi iubetur.Modus autẽ ꝓ-
cedẽdi ꝯ tales no.j decre.prout,quã hic al.gl.ſm quã cõ
stat,cum ad sequentia deberę vocari,nisi appellasset, vt
in prædicta decre.cum qui.Ratio vero Guil.non valet,
quia plus respicit cãm libellus,q positio , nam continet
plenã narrationẽ & conclusionẽ , positiones narratio-
nẽ tm̃,vel eius partem,& sic maior est ꝯtumacia nolle
respondere libello,quã positionibus,nec tñ pp id proce
ditur ad vlteriora causæ illo non vocato,vt patet de test.
cum olim.¶Prima glo.summat, & dicit vnde sumpta.
¶Quarta gl.quęrit opi.ponit,& so.ꝯrium ¶Gl.per hãc.
decidit.q.soluit.¶Gl.puta.respondet per.q. quæ sit ratio-
nabilis causa.ponit.xii.exẽpla.¶Antep.gl.soluit dubiũ.
¶Penul.gl.quærit,arguit opi.ponit & finis ponit dictũ,
quod additio corrigit.¶In glo.ii.ibi.cum quidã.vide de
cle.ex.mi.latores.super gl.pe.& ibi [*vt responsum*] vide in
prædicto.ca.de muliere.in vlti.glo.& ibi.[*Titia i.respon.*]
2 †generalitas & in certitudo reddit legatum inutile. &
ibi[*duobus § in fi.l.*]si actore deferente reus iurauit se nõ
debere,& postea offerẽte reo iurauit actor eum debere ,
vel econuerso,statur vltimo,nec conuincitur per vitium
quia nõ quærimus,an debeat,sed an iurauit vltimum,&
ibi §.vtrũ.in significatione quæ sumitur ex vniuerso , si
aliquid falsum est,totam orationem falsam efficit.¶In
vltima.gl.ibi.l.vna defendunt magistratus iurisdictionẽ
suã pęnali iudicio.¶In gl.j.ibi,retulisti.de qua facit mẽ
tionẽ Guil.in Spe.de posi.§.8.versi.verum.in fi.addit.qđ
hic dr̃ de iuramẽto veritatis & de procuratore. ¶In gl.
quid de.ibi,quidam.Io.mona.& ibi. sed idem,scilicet vt
habeatur pro cõfessata.¶In gl.no.ibi[*contumaciam*] hoc
ẽt probatur taciturnitate.& facit.ff.de procu. non solũ.
in prin.vbi de hoc.& aliquid dixit Inn.de postu.præla.c.
j.& Gui.in Spe.de posi.§.viii.post prin.¶In gl.per hanc,
ibi[*citat partem*]ẽt.post iuramentũ præstitum.& ibi, [*qui-
dam*]quos vide in spe.de positi.§.viii.ver.item quæritur.
&.§.viii.ver.verum.& §.x.ver.item pone.& ibi,puto.idẽ
Arc.& Dy. vr̃ concordare in regula ꝯ eũ. j. de regu. iur.
¶In gl.puta ibi [*impertinens*]& de hoc constat, in dubio,
tutius est admitti,saluo iure impertinentium,& ita ser-
uatur.& ibi[*vt nostrum*]facit de pęni.dist.vii. quæ agetis
ibi[*si scirent*]tibi nil prodesse,nil tibi darent.& ibi [*vt re-
sponsum*]cũ ponens habere velit certum responsum,dẽt
ergo ponere certum,vt sic illo iure vtatur ad alios,quod
ipse exigit.ff.quod quisque iuris.l.i.de constit.cum oẽs.&
ibi,Titia.i respõ.vel dependens ad negata. Et vt dicit Io.
mona. š. eod. cap. proxi. interdum secunda dependet
da a prima negatiua,quæ non penderet ab illa affirma-
tiua,vt si pono,ꝙ appellaui.secundo,ꝙ in scriptis.tertio
ꝙ infra decẽ dies.negata prima negatur scđa & tertia.
& sic dependet,sed si confessetur,erit necesse responde-
re secundæ & tertiæ.& ibi,duobus.§.fi.& l.qui iurasse.§.
ii. Arc š.c.proxi.dicit,ꝙ si positio rei præiudicialis est ad
positionẽ actoris,quia illam interimit,oportet , ꝙ prius
actor positioni rei respondeat,ad hoc all.23.q.4. qui pe-
tant.alias non tenetur , & sic intelligitur ſm Io. de Deo.
ff.de proba.circa.Actor tñ prius deberet facere positio-
nes,qui prius appellat &c.ff.de iu.qui prior.& š.de ordi.
co.c.ii.quod verũ est,nisi esset præiudicialis.Et dummo
do actor inutiliter non occupet tempus.Et hoc relinq-
3 tur iudicantis arbitrio.& sic ſm eũ hẽt causarũ †ꝯsuetu
do optima interpres legũ.š.de consue.cũ dilectus.& ibi
præsentium.§.præterea.& vide, quod ibi dicã super glo.
ii.post Inn.& Hos.& ibi,non tibi dico.& no.l.di.de pęni-
tentibus.& scripsi.š.e.c.ii.& de elc.dudum.ii.§. tandẽ. in
gl.super processu.& ibi[*& similes*]quas vide in Specu.de
posi.§.vii.& ibi[*in principali*]ẽt super principali bene dã-
tur induciæ generali procur.ad consulendũ dñm. š. de
procurato.dilectus.si non fuit in culpa , vt ibi dixi , sed
ibi est deliberatoria petitionis non positionis . ¶In glo.
penul.ibi,videtur,ꝙ per sententiam.& hoc tenet Ioan.
mona.& ibi,haberi debet.i.ipso iure.idem Arch.& ibi,
pro negante.idem Archi.& Hostien.& Guil. in Specu.
de posi.§.ix.ver item illud.& in fi.diuersitatis ratio, quia
iudex super dubio Interrogat,nec iurat,pars vero ponit
super certo & iurat.

¶De

¶De testibus & attestationibus. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Probatio sufficit in vno modo agendi quæ non sufficit in alio.*

CAP. PRIMVM.

MEdiatores [*Scelus*] idest facinus, vel flagitiū, & litera. s̄. hic addita sonat ꝯtrīū eius, qđ sonaret line, scilicet. vñ regi cœlesti nunq̄ placuere scœlesti. Itē vt sis cœlestis non assimilare scœlestis. [*Emolumentū*] vide, qđ dixi.s̄.de sym. nemo.in prin. Arc.exponit.i.fructū laboris, vel acquisitionē alicuius rei. [*assecuti*] magis enim infectus est, q emolumētū habuit, & iō minus sibi credendū.Io.mo. ¶Prima gl.sum.& dicit, quid determinat ¶Gl.alias tāti. ponit duas lecturas. ¶Vlt.gl. quærit & soluit, obijcit, tripliciter soluit, & secūdā approbat. ¶In gl.vlt.ibi.§.pe. vide de coha.cle.& mulie.tua.super.v.gl ¶In gl.i ibi, non alia. & ponit dictū, cui subdit triplicē determinationē.ibi, si nō.& ibi, i titulo. Et hāc decre.ibi posui, & glosauit Host. & in fi.corrigit ēt, qđ no.Gof.in summa, de symo. in fi. vbi simpl̄r dicit, hos mediatores a testimonio repellendos. ¶In gl.ij.ibi [*prosonetę*] canō vocat illos interemptores.xci.di.c.pe.& ibi [*non admittitur*] de illo qui recipit salariū, non est dubiū, sed de illo q recipit promissionē, sed solutū nō fuit, dubitatur, cū iste cōsecutus nō sit emolumentū, quod requirit hæc cōstitutio, q̄ in odiū criminis non ponderat culpā sine emolumē. & pōt esse ratio quia primus astrictus est pœnitentiæ pp culpā, sed nō restitutioni. Secundus vero vtriq;, qđ grauius est, de symo. c.vlt. facit, qđ de aduocato, qui ꝯuenit de salario, no.ff.de test.l.fi.s.ex quo illud nō recipit, pōt esse testis in cā.& in fi. ſm Ho.idē Arc. ¶In gl.s̄.eo.in fi.& ibi.& hic patet, ꝙ
1 †probatio sufficit in vno modo agendi, quæ non sufficit in alio, nā in criminibus probationes apertissimæ requiruntur.v.q.vj.Episaniū.ij.q.viii.sciāt.& strictius agēdū, vbi de salute hoīs tractatur.C. de app. addictos. ¶In gl.no.circa prin.gl.& hoc intellige, vt ibi dixi.& in fi.ſm Host. ¶In gl.vlt.ibi.sed dic ſm Hosti.& fuerat hoc prius dictum tā in secunda ꝯpilatione.de symo.q̄uis ad abolēdā.& in fi.adde, qđ no.lxxix.di.c.ñ.de liberali cā.si filiū. ¶vlt.gl.per Host.in sum.& de symo.§.qui ad accusationē in fi.& in Spe.de accu.§.i.ver.caue tamen.& in §.ibi prę qui incipit. Item repellitur, qui fuit, inuenies casus exceptos, quibus additur socius contra socium.

SVMMARIVM.

1 *Substantialia iudicij sunt quatuor.*
2 *Abbas si constituatur procurator in causa monasterij, in ipsa causa non poterit esse testis.*
3 *Res collegij sicut non est singulorum, ita nec res ecclesiæ est ꝓlati.*
4 *Tutor, & procur.dēnt iurare in animā suā in decisiuo iuramento.*
5 *Sindicus, vel procurator, qui prosequitur causam, iurat de calūnia in animam propriam.*
6 *Syndicus non iurat sine speciali mandato iurandi sicut nec procurator priuatæ personæ.*
7 *Reprobatorii secundi reprobari non possunt.*
8 *Opponi si possit de falso etiam post sententiam, fortius videtur id fieri posse post secundam reprobationem.*
9 *Cōmissio, q̄ fit de vna ciuitate in aliam procedit iudicis arbitrio.*
10 *Prælatus non potest habere procuratorium capituli, cum ipse sit is qui habet procuratorem constituere.*
11 *Iurans de veritate respondere debet de credulitate.*
12 *Scientia est maior, quam credulitas.*
13 *Articulus quid significet.*
14 *Testes dummodo deponant super libello, videtur sufficere, quomodo cunque sint producti.*
15 *Positiones sunt tantum fauore partium.*
16 *Omisiū neg'igēter, vel dolose non obstante publicatione repetetur.*
17 *Testem periurum, vel adulterum non sufficit dicere, sed tempus commissi criminis & locus exprimendus est.*

CAP. II.

PRęsentium Auctoritate, quæ reuerenda est, de resc. si qñ.ff.de offi.dele.cū olim.xxii.dist.in memoriam. Ho.super eo.dicit Host ꝙhic tan
2 git quatuor †substantialia iudicij.s.iudicem, actorē, reū & cām, super qua litigatur, quorum vno deficiente nō est iudicium.de ver.sig.forus.ver.in omni. & error ī talibus vitiat rescriptū.s.de rescrip.super literis. & in summa, eo.ti.§. quæ possunt obijci.ver.hoc aūt. [*idem abbas*] agebatur hic ſm In. pro abbate & conuentu, & ꝯ priorem & conuentum, quia pro ministris agitur & ꝯ ministros quasi noīe alieno, ipsi.n. procuratores sunt non dñi.xii.q.i.si priuatum.sed pro cōuentibus & ꝯ cōuētos, In quibus comprehenduntur & ministri.s̄.de conce.ꝑ. post electionē.cū.concor. agitur noīe proprio, qa ipsi sunt dñi.ij.q.vj.biduū.ver.palā.ff.qñ ap.sit.l.j.§. in ꝓpria tñ.idē vř si ēt ministri actionū non sunt de conuetu, vt sæpius accidit in vicedñis, & sufficit ꝯ alterū ferri sniā, vel ꝯ abbates noīe conuētus, vel ēt ꝯ ipsum conuentū proprio noīe poterit abbas, qui ex officio hēt exercitiū actionis, reuocare mandatum procu.datū a conuentu, qñcunq; vult ante litē conte.sed post li.conte.nō licet, sicut nec alteri dño liceret.s̄.e.li.de proc.c.ij. Sed si ambo simul sunt li.conte.tunc simul.& diuisim pñt in cā procedere, sicut & si ambo essent procu. insolidum.de hoc.s̄.de proc.In pręsentia. Plus dicit ipse Inn. ꝙ si libellus dicit, agit talis abbas & talis procur.constitutus a cōuentu noīe conuentus, vt sic quo ad verba videantur diuersis nominibus agere, quia tamen cōstat, ꝙ eiusdē noīe agitur.s.monasterij & conuentus, ad quē res pertinet, de qua agitur, ēt hic eodē mō procederet abbas & procurator conuētus, vt dictū est.s̄. Secus si cā spālis tāgeret abbatē suo proprio noīe.& idē est, si ageret dñs de re, q̄ agitur cū proc.quē ipse idē constituit ſm Inn.quę vero dixi de abbate nō procederent In singularib.de cōuentu, vt post eū scripsi, de postu.bonæ.ij super gl.hęc iō subiectionis.s.de rest.spo.olim.& de reg.cum inter spoliatos. [*per subtractionem*] s̄.de ele.q̄relam. de trālā. ꝑterea. ij. [*& super*] secundus articulus qōnis est. [*compositione.*] super spūalibus.Inn.qđ dixit ſm Host propter iuřm de veritate. [*partes*] & sic non fuerat ꝯpositio realis, ex quo non interuenit iudicis auctoritas, de transac.decætero. & c.veniens. Host. [*ab eisdem*] dicit Host.& Inn. ꝙ abbas & cōuentus requiruntur tanq̄ honestiores pp vehemētiores causas.C.de proc.l.fi.& quia simul egerunt, vt patet ex litera, nam si solus abbas egisset, ipse solus, vel honestior requiri posset, sed hoc casu dicunt quidam, conuentum incluso abbate requiri posse, qa honestior reputatur conuentus collectus ex abbate & monachis, q̄
2 solus abbas. No.ēt Inn. ꝙ† si abbas ꝯstituitur ꝓcu. in cā mon.in ipsa cā non poterit esse testis, licet posset.de iureiu.& si Christus.in fi. Sed si conuentus agit per ꝓcur. & si requiri possit vt honestior persona, & iuret de veritate, tñ illi monachi, qui iurauere, recipientur in testes, & ꝓ vtraq; parte valebit illorū testimoniū. In eo vero quod iurant vt honestiores ꝑsonæ, dictū illorū valet ꝯ se non ꝓ se. Est aūt rō, quare non sic ad vtrūque recipitē abbas vt monacus, qa abbas est legitimus defensor. Et ideo non geret duplicē ꝑsonam agētis & testis, sed nullus monacorū est defensor sed cōuentus tñ. Et iō monachi & ipse abbas testificari pñt, quia licet instřm dicat, abbas & conuentus ꝯstituunt talē procuratorē, ipse tñ tunc non loquitur vt principalis defensor, sed vt pars ꝯuentus. Sed Hug. dicit, ꝙ hmōi subtilitas sibi non placet, ſm quā si abbas agit, nō erit testis, sed si aliū ꝓc. ꝯstituit, poterit eē testis vt priuata ꝑsona.s̄.e.insup. & vide, qđ ibi dixi.& c.cū nñcius.& c.tuis. Et est rō, qa ꝓcu. suus principalr dñs factus ē litē ꝯtestādo.C. de ꝓc.nulla dubitatio. añ ꝯtestationē litis tñ non producuntur testes.

stes.s.vt lit.non contest.qm. vnde ipse remanet priuata
persona.& non iurat de calumnia,sed procu.tanquam
principalis,de iur.cal.c.pen.& vlt.qd non est in procur.
priuati.C.de iur.cal auth.principalis. Sed quid si procu-
rator,ex cã reuocetur post li.contest. Dicit Host.q prela
tus in propria persona,prosequi poterit,sed non poterit
esse testis.j.c.proxi.& si iam fuit testis,eadem rõne non
poterit esse pars . immo necesse habuit alium procura.
constituere,arg.ff.de procur.in causæ.Eligatur ergo,qd
plus expedit ecclesiæ,hic autem abbas in propria perso
na litem conte.non fuit,nec requiritur vt testis,sed ho-
3 nestior persona.Sicut † autem res collegij non est singu
lorum.xii.q.ii.qui manumittitur.sic nec res ecclesię est
præla. de dol.c.ii. & de præb. cum sicut.ergo singulis de
conuentu testificari licet,sic & prelato,dummodo ipse
non sit pars in iudicio,ad hoc de præscrip.cum non li-
ceat.[*abbate & priore*] ad intellectum huius literæ.vide,
quod no.in Spe.de iur.cal.§.restat.vers.quid si aliquem.
Dicit Inno.q isti prælati non erant sindici, per quos lis
fuerat contestata,sed prælati partibus,q per istos iurare
tur,& erat consonum iuri & ęquitati, cum essent capi-
ta conuentuum, posset tamen & aliis hoc iusiurãdum
committi,arg.de iur.cal.c.j.fm Inn.alleg. Archi.eo.tit.
c.j.& c.in pertractandis.& c.cum causam.s.eo.lib.& ti.
c.fin.Dicit tñ,q illa iura loquuntur in iuro calumniæ,
hic de veritate,quæ differũt,vt j.dicetur. Tenet tñ dictũ
Inn.dummodo specialiter committatur, vt in præalle.
c.vlt.& lxiii.dist.tibi dño. & persona sit idonea. de iura.
cal.imperatorum.cum cõcor.vlt.glo. [*nomine suo*] sunt
enim de cõuentu & inter rñdentes faciunt numerum
fm Inno.& Host.Pet.exponit.i.animas suas. [*in animas*]
quia non facit hoc vt procur.vel pars,sed vt nuncius, &
organum conuentus,si verò esset procurator,vel sindi-
cus, tunc in casibus, in quibus licet procuratori iurare
de veritate dicenda,qñ.l.hoc sibi mãdatum est.ff.de iu-
reiur.iusiurandum quod.& de hoc de iur.cal.c.fin.tunc
non iuraretur in animam alterius,sed in suam, qd fm
Inn.hic apparet. nam a sindico quæritur, quid scit, vel
credit,& sic patet,q de sua non alterius scientia,vel cre
4 dulitate rñdet . Item † in decisiuo iuro tutor & procu-
rator iurare debẽt in animam suam , nam illusorium
esset, q in animam infantis iurarent,cum nõ idem in
iuro,qd sit in prosecutione causæ.Dicit autem Inno.q
hic admittuntur isti conuentus,vt faciãt alios iurare in
animas suas,quia sic placuit partibus,de test.tuis.vel,fm
eum auctoritate huius decr.licitum est omnibus colle-
giis per alium iurare,cũ enim collegium in cã vniuersi
tatis fingatur vna persona,dignum est,q iurent p vnũ,
licet per se iurare possint,si velint. C.de iu.cal.l.ii.§.hæc
eliam.& est pp facilitatem ponendi & rñdendi. Alij qui
libet per se & in animam suam iurare debent , de iura.
cal.c.fi.& c.in pertractandis.Item Imperator per alium
iurat.lxiii.dist.tibi dño.Host.alleg.100.dist.optatum.iii.
q.j. c.metuentes. Componetur autem sic iurm fm In-
no.iuramus per talem,q veritatem dicemus,vt in c.ti-
bi dño.vel si non sint pñtes hi,in quorum animas iura
tur,procurator pñs sic iurat. Iuro in animas taliũ dice-
re veritatem, quam sciunt. Vel melius iuro in animas
talium,q ipsi veritatem,quam sciuerint,dicent.Vel ip-
se iurat,q per meipsum veritatem rñdebit. alleg. Host.
de præb.accedens.& dicit hoc quotidianũ in curia, fm
quem caueat dñs,cui animam committat : quia non
est ludus in nudis.Sed quid si petit pars dñm, qui sic iu-
rauit per nuncium,requiri super negatis.Planum est,q
cum semel iurauit,iterum iurare non cogitur, de testi.
cog.præterea.de elect.significasti.C.de iur.cal.auth.hoc
sacrm.Putat tñ Hos.q ex cã rñdere cogitur,immo si re
sponsiones factæ per nuntium sunt ɔ consequentiam
suam,statim debet illas corrigere,alias incurrit periuriũ.
hoc patet j.tit.prox.c.fi.in fi.Host.alleg.de off.dele.cum
olim Abb.ad fi. [*ipsorum*] eorum.s.qui mandabat eis,q
in animas ipsorum iurent.Inno. [*de veritate*] hoc iurm
statim post li.cõtest.præstandum est,cum succedat lo-
co iuri calumniæ,dic vt s.eo.li.de iura.cal c.i.q hic te-
nuit Host.& Abb.exponendo,exponit Pet.i.positiones
faciendæ. Boa.intelligit.i.factas repetendo, obstat.n. q
positiones iam erant factæ in curia, cum transumptan
tur sub bulla. [*veritatem*] vt dicit Inno.vbi de veritate iu
ratur ponens & rñdens,nõ quod credit, sed quod nouit
dicere debet,arg.iiii.q ix.hortamur. sed cum iuratur de
calumnia,tunc quod creditur,ponitur & rñdetur.C.de
iur.cal.l.ii.§.& idem.no.de iureiur.ex literis in j glo.vi-
de, qd dicam j. super glo. sic. licet als ẽt sex dñias inter
hæc.ij.iurã.no.hic Host.quas vide in Spec.de iur.cal.§.j.
in fi.prius cũã no.Host.in sum.de iur.cal.§.qñ.quatuor
dñias tñ.dicit etiam Inn. q si esset cã ciuilis,vbi iuratur
de calumnia, non est necesse, q in animas conuentus
iuraret,sed in animam suam tñ,& fm suum placitum
positionibus responderet.s.de iur.cal.cum cãm.ipsi Ab
bas & prior sine iuro nec veritate , quia illud non præ-
stant,nec de illa in his causis non iuratur fm Host.vide,
5 qd no.in v.glo.Certum est autem,q † sindicus [a], vel pro
a curator , qui prosequitur causam iurat de calumnia in
animam propriam,etiam si per dñm sit iuratum, & de
tali iuro non loquitur hic,& sic non ob.fm Archid.de
iur.cal.c.ii.ii.tñ. Dicit Inn.q sicut confessio principalis
personæ sine iuro facto præiudicaret, sic & ista.non ob.
ff.de confe.certum. §.pen. quæ loquitur de confessione
per procur.minoris facta,quæ cum effectu non præiu-
6 dicat , quia datur restitutio. [*sindico*] dicit Arch. q † sin-
b dicus [b] sine speciali mandato iurandi non iurat , sicut
nec procur.priuatæ personæ, de iur.cal.c.fi. & est ratio,
quia non habet generalem administrationem . Sed si
sindicus datus esset ad oẽs cãs monasterij,tunc iurat, re
mittit de iur.cal.cum causam.de procu.quia in causis.
dicebat hic Inn. q sindici iurare põt de veritate dicẽda
tam super diffinitione causæ,q̃ super expensis, & su per
toto negotio.C.de iud.properandum.in fi. C.de re.cre.
l.pen.§.pen. arg.C.de iura.cal.l.vlt.§.j. Et tunc licet sine
iuro possit inquiri de credulitate,tñ per iurm quęri nõ
debet,vt hic. Dicit tñ,q quidam in iuro de veritate ad
dunt, q etiam de credulitate rñdebit [*testes*] vide clem.
sæpe.de verb.sign.ver.eo saluo. & quod ibi no. in glo.ii.
[*producendos*] vide in Spec.de probat.in prin.vbi patet,q
non expedit dare vnum solum terminum ad producen
dos probatorios & reprobatorios pp fraudem,quam a-
ctor facere posset vltima die termini probatorios pro-
ducendo,& quale tunc sit remedium,ibi vide morem,
quem tenet curia,cum dat terminum ambabus partib.
ad ponendum,vel testes probatorios producendum,vi
de in Spec.de dilat.§.videndum.vers.& no. q partis ad-
uersæ.s.abbatis & conuentus S.Nicol. primo.i.antequã
admittantur testes prioris, & conuentus ad reprobãdos
testes abbatis & conuentus.Inn. [*usque ad calen.*] no.fm
Inn.iudicem ante aperturam attestationum præfigere
terminum ad reprobandos testes illos non publicatos,
ad idem.s.de probat.licet. hic enim non committitur,
nisi testium receptio & transmissio , apertio vero non,
tñ ɔ testes,quos recipiunt,& sigillatos transmittunt,re
cipiunt reprobatorios. Fatetur autem,q vbi non fuisset
talis terminus assignatus post aperturam, liceret dicere
in personas,q hic,& s.eo.pñium. Et per hoc vr satis a-
perte concludi id. quod dr,secundos reprobatorios re-
7 probari † non posse,vt s.c.licet.in.procedere in reproba
tione personarũ,vnde ibi bis dicit ɔ personas testiũ &c.
Si ergo vellet pars reprobare illorum dicta pp falsitatẽ
talem,quam ante publicationem percipere nõ potuit.
& maximè si corruptionem admisceat per ea,quæ no.
de proba.licet.in glo.ii.& super ea dixi,vr audienda. als
dabitur illis audacia deponendi falsum,ɔ id de accusat,
qualiter.ii.§.debet,nec mirũ, si facilius repellitur repro
batio personæ , q̃ dicit, nam testis licet criminosus hre
posset zelum iustitiæ, & etiam de iure pp hoc certis ca-
sibus admittitur,vt s.patet,de simo.licet Hely.in fi.& c.
seq.

ſeq.j.de hæret.in fi.& ca.accuſatus.§.licet. Falſum vero nunquam approbatur a iure,eſt enim immutatio veritatis ɔ Chriſtum, qui de ſe dixit Io.ix. Ego ſum veritas:
8 Item ſi† de falſo poteſt opponi etiam poſt ſnīam de probat.licet.& ibi concord.in glo.ii.fortius vr̄ id fieri poſſe poſt ſecūdā reprobationem,& hic hoc multum habet ęquitatis. Rō tñ illius decr.licet.eo.tit. quæ vult his imponere limitem,multum obſtat [*ſimiliter*] Eſt enim eadem rō,ergo &c.de conſtit.tranſla.de reſcri.inter.¶Prima glo.ſummat.v.gl.no.contra.Ber.¶Glo.idem,recitetur per ob. & no.ii. ¶In glo.ibidem. rñdet per qōnem, ponit opi.Inn.& ɔ̄riam Hoſt.primam approbat. ¶Gl. quia tractabunt,ſoluit duas qōnes.¶Gl.quid ſi titubat, quærit & ſoluit.¶Glo.qd ſi ſindicus.quærit & ſoluit ſm B.¶Glo.coram Papa.rñ.per qōnem, an poſt probationes &c.¶Glo.& non vltra.rñ.per qōnem. ¶Gl.interrogatoria,dicit,quid ſint Interrogatoria,& qūo fiāt. ¶Pe. glo.quærit & dupliciter ſoluit. ¶In glo. quia tractabūt. ibi.§.ſicut nō prohibetur tutor bonam fidem agnoſcere,& ideo imputatur ei,ſi conuentus a vero creditore ſit peruacuam litem teſtiuit. ¶In gloſ.quia poſitio. ibi.§. vtrum.vide in prin.c.vlt.ſuper glo.puta.& ibi. § q illud. loquitur in illo,qui ſtipulatur x.vt ſtichum,& ſi ſibi nō conſtituit electionem,ſtipulatur incertū, & ibi.§.ꝙ autem.cum agēs iniuriarum certum dicere debeat nomine iniuriæ,non ſub alternatione debet exprimere. ¶In glo.quid ſi.ibi,ſi debitor. vide de reſtit.ſpol.cum ad ſedē. ſuper glo per hæc.¶In j.glo.ibi [*optime ſcitur*] Vnde dicit Io.mo. melius ſcitur per praticam,quam per doctrinam,& ibi [*remiſſiones*] dicit Archi. ꝙ vidit dubitari ad hanc remiſſionem an partes Papa fecerit de rigore iuris ſcripti,an ſuo arbitrio,ꝙ de iure fecerit alias,quia ibi cauſa debet tractari,vbi ſunt teſtes.ii.q.ii. c.fi. vt non ſit difficile illos producere.xxxiii.q.ii. ſiue. de fideiuſſ.conſtitutus.de appell.ex parte.immo vr̄,ꝙ iudex ad locum accedere debet,de offi.ordi.ſignificauit.In ɔ̄rium,ꝙ debet teſtes coram ſe vocare.iii.q.ix. hortamur. & maximè ſi altera pars ſuos teſtes coram ipſo produxerat.j.de priuil.cum olim eſſemus.& ſic ſeruetur ęqualitas.ſed vide,quod dixi ibi ſuper glo.ii.ꝙ hoc ponit Archi.ipſe te-
9 net, ꝙ talis † commiſſio,quæ fit de vna ciuitate in aliā, procedat ex iudicis arbitrio,alleg.auth.eod.tit.§.& qm̄. & §.ꝙ ſi vero . Iudex ergo etiam in ciuilibus præcipere poterit teſtes coram ſe præſentari etiam inuitos . C. de teſta.ſi qñ. ex quo ſibi ſic vr̄ pp magnitudinem cauſæ, vel pp ſuſpitionem teſtium , & ſic loquitur ſm Accur. in Auth.vt de ſun.vel funera.§.illud.ad idem.iii.q.ix.teſtes.ibi m̄ no.Io. ꝙ in talibus circa ciuiles cauſas ſeruet̄ conſuetudo regionis.ff.de teſt.l.iii.in fi. Ad egregias tñ perſonas iudex mittere debet,vt ipſarum dicta recipiātur,in Auth.de teſtib.§.& qm̄.& hæc in ciuilibus,non in criminalibus,vt In prin.c.teſtes.iiii.q.ix.& ī fi. & ſunt tres partes,prima tractat de poſitionibus, iurō & rñſionibus ipſarum.ſecunda ibi,teſtes,de teſtibus reprobatoriis probatoriorum.tertia ibi,ſi vero, de probatoriis reprobatoriorum.¶In v.glo.ibi,in corporalibus.nam ſerui Abb. etiam in corporalibus quis ſpoliatur , & in eis competit poſſeſſorium,vt hic remittit Archid.ad nota, lxxxiiii diſt.quiſquis.j.q.j.nullus ep̄s grauamen. in fi. ſecundæ glo.iii.q.ii.nullus.ii.de cau.poſſ. cum eccleſia. in glo.hoc ideo. Et vide,quod ibi dixi de reſtit. ſpol. olim. iii.vt li.peud.c.j. & ibi, conqueſtus . vnde canon.xvj.q.i. reuertimini.dicit,quod conſcientia poſſidetur,& ibi.Et no.ſm Inn.& ibi iurari.ſ.de calumnia. & ibi.eo.tit.ſ.de iur.cal.¶In glo.vj.in fi ſm Hoſt. ¶In glo.ideſt ibi [*animam*] vnde & hic dr̄ animas in plurali,& ibi[*ſolius*] ideſt non habentis mandatum a capitulo,tunc enim præiudicaret,vt no.xxii.diſt.Conſtantinopolitana.niſi proba-
10 retur error.ſ̄.de confeſſ.c.fi.Sed vr̄.ꝙ† prælatus non poſſit hr̄e procuratorium capituli, cū ipſe ſit is , qui habet procuratorē conſtituere.ſ̄.de procu.c.j.de iud.cām q̄.dicit Arch.ꝙtalis procuratoris ɔſtō habet hūc effectū, ꝙ oñdit ɔſensū capituli ad cām illā tractandā.Sed nō hēt effectū,ꝙ virtute illius procurationis admittat̄ ad cām tractādā, quā vt lrīmus adminiſtrator tractare poterat. ſ̄.de reſcrip.edocere.arg.ff.de ſerui.ruſt. præd.per fundū. ff.de pact.ſi vnus.§.pen.¶In glo.ibidem.ibi ſm Inn.qui dicit,ꝙ non ſufficit,ꝙ in aliqua poſitione cōſentiat maior pars iurantium.niſi eſſet maior pars conuentus ibidē.reſidentis.Et eſt hoc ea rōne,quia minoris partis cōfeſſio non pōt præiudicare toti cōuētui.& ibi credo,idē Arch.& in fi.ad hoc,quod no.de ma.& obed.c.fi. in iii. gl.Et vide,qđ dixi de no.oper.nun.c.ii.in gl.ſic.ſ̄.ver.pſidentes,¶In glo.quib.in fi. ſic & bulla Papæ oēm ſuſpitionem excludit,vt dicit Inn.de fi.inſtr.ex pane.Archi. ¶In glo.qa tractabunt.ibi,ſcientia prælati dicit Iun.ꝙ ſi abbas,q iurauit in animas aliquorū,ſciret aliqua, & hi, in quorū animas iurauit,neſcirent,vel ɔ̄,nil dicet pro ſingulis ſe aliqd ſcire dicētib.niſi id,in quo ɔueniet, maior pars.Sed pro ſe ſi qd ſcit ēt aliis neſciētib. rñdere tenetur.iō.n.ſuo noīe iurant,vt de his,q̄ ſcit, veritatem dicāt,ēt ſi alij neſciant.Dicit demū,ꝙ melius vr̄,ꝙ de his q̄ ſolus ſcit,nil dicere debeat, niſi de facto ſuo, cū dictū ipſius nō præiudicaret,nec vt pcuratoris, qa nō eſt nec vt teſtis,nec eſt alia cā,quare ſuo noīe iuret,niſi vt aſtringatur cū aliis dicere veritatē,& eodem mō a quolibet q̄reretur de facto ſuo,ſi ab alia parte quęſitū eſſet,& compellentur iurare. Dicit tñ,ꝙ licet pars aduerſa peteret aduerſarij iurare de veritate danda ſuper his,q̄ ſcit non ſuper his,q̄ fecit,vel de facto ſuo,nō audiretur. Lex.n.tm̄ loqtur,qñ de facto ſuo interrogatur.C.de qō.interrogari.qñ.n.interrogat̄ de alieno facto,recipitur vt teſtis nō eo mō,quo hic dr̄.Notat ēt,ꝙ ſi nō pro ſe,ſed tm̄ in animas aliorum iuraſſet,& ipſe ſciret veritatem,illi autem nō,nil dicet,qa de ſe nō iurauit.Itē ſi illi dn̄t,ꝙ aliter dicat,quā ſe habeat veritas,quam ipſe ſcit,non rñdebit,qa pro nullo homine dēt falſum dicere,vel ɔ̄ conſciētiam facere,immo vocatis,q prodeſſe pn̄t, dēt filios monere, vt abſtineant a falſo dicto,vel teſtimonio.xxiii.q.v.hoc vr̄.alleg.Hoſt.de ſent.excom.inquiſitioni.Item ſi nolūt rñdere per procu.ſed per ſe,non videt Inno. quare prohibeantur.Quærit autem,q d ſi rñdere vellēt per alium non iuratū,nō ſoluit,puto tñ,ꝙ poſſent,ſi ipſi iuraſſent, & expreſſum mādatū dediſſent de ſic rñdendo, nō ob. j.ti.prox.cū impoſitionib.in fi.qa iſte procurator eſt ad illū actū.Cōmēdarē tñ iudicē,q talē nō admitteret,niſi cā ſubeſſet,& ibi ſm Hoſt.q ɔſuluit, ꝙ iudex,q ſentit conuentū diſcordare,vocet illos corā ſe,& informet cōuentū ex rñſionibus ſeniorū & illorū, p quorū manus id,de quo q̄ritur.geſtū fuit.arg.q mart.accu.poſt.vr̄.ſ̄.e. veniens.ii.in fi.& c.in nr̄a.& c.pterea.de prob. in pn̄tia. ff.de teſt.Domitius. C.de iur.cal.l.ii.§.hoc ēt. Si fatui & iuuenes nolūt ei cōſentire,ſcribat dictū vtrorūq;,& qđ ſcripſit,ꝙ inde ſentit,ſcribat.ſ̄.de fideiuſſ.ɔſtitutus.in fi. Et in fi.ſecus ſi ſuper his ageretur,q̄ diuiſa eſſent ad ſolū abbatē ſpectātia.ſ̄.de reſcrip.edoceri.ſed hic patet,ꝙ iſta erant cōia ſm Ino.& Hoſt.¶In gl.qa poſitio. ibi [*negari.*] Inno.hic p literā ſuper quolibet notat,non ſufficere poſitionē negari,niſi ad ſingula rñdeat̄ in poſitione cōtenta.Idē Pet.& Abb.Et dicit Hoſt.hoc ęquū ɔ̄ cauilloſam ſubtilitatē aduocatorū ſumptam ex §.vuū.dicit ēt, ꝙ forſan cām dedit ipſe. huic edicto in cā. quā habuit cum hoſpitalariis. ¶In glo.ſ.in fi.ꝫ dilucidè & non ſolū de ſcientia,ſed ēt de credulitate ſm Hoſt.dicētē,ꝙ q cyd
11 dicatur † iurās de veritate rñdere dēt de credulitate,inducit de re iud.cū olim.§.j.in fi.& qđ no.in ſum.de iu.cal. §.qñ.ver.ſed qd refert. Dicēs hic,ꝙ ibi veritate inſpecta iur̄m eſt de credulitate,qa ſi id, qđ nō credo, ɔfiteor, & aſſero verū eſſe,deiero.xxii.q.ii.hoīes.de iureiu.& ſi Chriſtus.de elec.ſignaſti.xxii.di.Pſalmiſta.In oī iur̄o cauendū,ne qs dicat ɔ̄ ɔſciām.de ſcru.c.vno.Et ſi illā ſequatur ſufficit.iii.q.ix.hortamur.& patet j̄.ver.ſine iur̄o. nō ob. litera ſuperior ibi,quā ipſi ſciūt, qa Id ſcire dicimus , qđ ab aliis audiuimus.xxii.q.v.hoc vr̄.ſ̄.de reſcri.cū contingat.

gat.vnde & ibi sequitur,& per illos intelligit &c.iducit
ēt,quod dixi post In.super ver.sindico.in fi.& dicit maxime in notorijs & ecclesiasticis ꝯriā subtilitatē ꝑ iudicē respuendā.xxi.q.iiii.in nocēs.ff.qui.m o. pi.ta. ꝯ.sicut re corporali.§.& si debitori.¶In gl.quid si titubat.dicit Ho.uix obuenire hunc casum in illo,qui sanā consciētiam sequi velit,tñ ꝙ vix fit &c.ff.de iudi.vix certis. & j.de cogna.spi.c.ii.& licet non sit multū de talibus curādū.ff.de legib.nā ad ea. nec tñ oīno contēnendum.s̄.de ser.non or.c.j.ff.loc.l.iiii.§.hic subiungi pōt. & ibi,non credo.ꝑmittit negatā,& vide quod no.C.de iur. calum. l.ij.§.j.in gl.antepe.¶In gl.quid si sindicus.in fi.hoc placet Arc.Dicit Ho.ꝙ q̃uis tñ sio defensoris sine mandato non noceat.ff.de inte.act.si sine.§.si defensor.si tñ defendit cū mandato,obest.ff.de ꝓc. nō solū.s̄.de ꝯfes.ex parte.& sibi imputet,q talē eligit.ff.de mune.cū mādato.hoc aūt qñ rñdet de sciā & conuentus de credulitate tunc sibi derogāt,sicut si vnus esset sibiipsi ꝯrius, de ap.solicitudinē.in fi.Si aūt eꝯ,stabitur confessioni conuen

12 tus,quia † maior est sciā[c] q̃ credulitas[d] & vterq; principa

c lē personā representat,all.quod post eū dixi sup gl.quia

d tractabunt.Si vero vterq; de sciā vel credulitate loquit.
vide,ꝙ sibi derogent,sicut si vnus reperiretur sibi ꝯrius, vt ꝑdixi,ꝑꝑ quod ſm quosdā sñiabitur ꝯ d̄nm,sicut qñ confitetur pro se & ꝯ se.ff.de inter.act. de ętate.§.j.xiiii.q.ij.§.j.& est si.quod no.s̄.e.li.de proc.si duo.l iij.gl.Host.dicit,ꝙ si iudex informare pōt motū animi sui per aliquas circunstantias.ei stabit,al.s̄.e.ꝑterea.cū ꝯcordātijs, ad quas.s̄.ꝑx.rē si.si obscura sunt iura, ꝓcedat,vt no.de ꝓb.ex literis.de re iu.c.fi. Ab. dicit, ꝙ si ꝑlatus confessus est,hæc interrogatio non fiet a sindico, cū.n.reuocare ꝯfessionē non possit,& ꝯfessio sit ꝓbatio, nec admittatē qs ad ꝓbandū,quod ꝓbatū non ꝓdest,de of.dele.cū cōtingat.ergo nō reciperet, & hoc satis placet,vbi ꝑlatus in suā & conuentus aīam confessus est ¶In glo. articu

13 lus.ibi,pars intentionis.Vnde ſm quosdā † articulus est
nomen grecū,& sonat in diuisionē,vnde mēbra,q̃ non diuiduntur in alia mēbra,dñr articuli,vt in articulis digitorū,sic,j.de hær.accusatus.in prin.& sic dr̄ hic articulus,qa arctat.i.arte cōponitur. Itē arctat ad credēdū,vt articulus fidei,de hoc dixi de hære.cū Christus. Arctat ad rñdendū,de hoc hic. Alijs modis sumitur articulus, de quibus in grecismo dantur versus.

Articulus color est breue membrum dictio Greca.
Articulus numerus per denos multiplicatos.
Momentum articulus,pressuraque dicitur esse.

& in fi.& c.cū in tua,per q̃ iura.& per decre.cū ecclesia.de cā pos.de fi.instr.inter dilectos. & c.cū Io.ff.de pe.hæres.si qs libertatē.§.plane.C.qui le.perso.l.fi.ff. de iureiur. si duo patroni.§.idē Iul.patet, ꝙ hi articuli, qui qñque vocātur tituli,qñque capl̃a,sunt tradēdi.vide hāc mām in Spe.de test.§.nunc vidēdū.in prin.& per totū.§.Arc.

14 dicit hoc verū,si petantur,al̄s † vr̄ sufficere qūocunque
sint testes ꝓducti,dūmō sup libello deponant,ēt si non fiant positiones,vel articuli,all.quod no.Ho.in sum.huius ti.§.sup quibus.sub.§.& cuncta.ver.fuerit aūt.& seq. facit de testi.spo.cū ad sedē.ad fi. Caueat tñ tradens ſm Host.ne faciat titulū plura continentē, nec tradat longā positionē ꝓ titulo, nec obliget se ad titulū ꝓbandū, taliter,ꝙ perdat cām,nisi probet,cui mos geret,de ꝓba.licet.nā & sub amissione cāæ pōt qs se obligare.s̄.de ele.cū dilecti.de cri.fal.c.fi.Sicut & stare dicto aduersarij & testis non iurati.C.de fideiu.l.fi.s̄.e.tuis. al̄s sufficeret ꝓbare vnū de mille propositis, qđ sufficeret ad intētionē fundandā.de ap.significaui.ti.de ꝑbē. cū iā dudū.§.fi.de exce.ꝑ.grauamē.¶In gl.corā Papa.in fi.vt refert Io.mo.s̄.ti.j.c.j.quidā dicebant ꝯriū,quasi aggrediendo ꝓbationē testiū sibi pars ꝑcluserit viā ponendi.Et ad decre. primā,de iura.calū.tñdent.Iurari de calumnia nō ꝑꝑ ꝑtē tm̄,sed ꝑꝑ vtilitatē publicā, cuius īterest lites dirimi

15 Sed † positiones fiunt tm̄ fauore partiū,all.de fo.com.si
diligēti.cū si.Ipse dicit tenēdū cū gl.ne ꝓbationū copia sic angustet̄. C.e.l.pe.ī fi.¶In gl.nō esse. ibi talē testem. non.n.sufficit dicere excipio ꝯ testes, ꝙ sunt talibus criminib. &c.sed sigillatim & noīatim dēt exprimere de quocūque.vñ lex dicit, designādū, cuius dolo sit factū. ff.de dolo.si ex dolo.§.vlti. ad hoc de accu. ꝑ inquisitionē.in prin.j.de sen.ex.ꝯsti.cū ꝯcor.Et dicit Arc.ꝙ subtiliter facit,s̄.e.li.de ele.c.j.ī prin.& §.q vero. de ac.quæst.ij.§.dēt,v.q.ij.si primates.nec licet vagari cū alteri⁹ discrimine,de post.c.vno.cū ꝯco.al.de pę.di.v.ꝯsideret.de ap.ꝯstitutis.j.& ibi.[*deierauit*] qa in isto exēplo vel ꝑcedenti non exprimunt t̄ps,nec locus,& ſm hoc ista erit specificatio,quę partib.fieri ꝑcipit statim,ibi,primo tñ,& vide qđ statim dicā sup gl.no.Posset ēt hic dici,ꝙ in articulis non fiebat tanta specificatio,vt dicit gl.sed dicebat̄,intēdit ꝓbare Titiū adulterū,& hoc per A. B.C.Itē S.piurū & hoc per D.E.F.& sic specificatio,de qua sequitur, latius sumeret̄.& in fi.Itē Arc.¶In gl.non vltra.in fi. ſm Ho.idē Io.mo.& Arch.¶In gl.interrogatoria.ibi.[*ad factum*]& si nulla fieret,faciat iudex,q̃ hñr.s̄.eo.cū cām.& an valeat dictū testis nō interrogati de cā scīæ vide, qđ ibi dixi super iiii.gl.Consuluit Ho.ꝙ potius fiant superflua,q̃ omittatur aliquod necessariū,vel vtile.h.d.ꝑꝑ de

16 cre.per tuas.s̄.eo. quia si fuit factū interrogatorium † &

c omissum[e] negligenter,vel dolose non obstante publica
tione repetetur,secus si non fuerat factū,alia rō forsan ex officio iudex plura resecabit,quo expediet. Et arguit ꝯ iudi. qui cōmittunt examinationē testiū notarijs & simplicibus.cū in propria ꝑsona ipsos audire deberent. C.de fi.instru.aut.apud eloquentissimū. Vel ad minus ꝯmittere ꝑsonis discretis,idoneis & honestis.s̄.eo.si qui testiū.de test.co.c.j.de consan.& affi.c.j.cū.n. in ꝓbationibus sit tota vis cāæ,potius deberent ꝯmittere alia,q̃ testiū examinationē.xlii.di.quiescimus.Sed qa onerosū, ideo facile ꝯmittitur.& per eos,q sportulas exigūt,ꝯ id ff.de re.iu.ſm nām.de cle.coniu.diuersis.de ꝑb. cū ſm. & ibi.[*testes suos*]adde.ꝙ dixi.s̄.ꝑ tuas.super j.gl. ¶In gl.

17 no.pro.ibi.[*obiectorum*]Dicebat ergo Inn.hic patere † ꝙ
non sufficit dicere testē periurum vel adulterū. an vero t̄ps & locus commissi criminis exprimenda sint, dixi,de put.ca.c.fi.Ho.ꝑ hāc dec.hic tenet ꝙ sic.& licet c.li bellorū.ii.q.viii.in accusatione loquatur, dicit tñ idem & fortius in exceptione,cū minus sit odiosa accusatio, q̃ exceptio ꝯ testes.vnde ibi compelluntur testes,hic nō de testi.co.dilectorum.& ibi remittit,al.ēt.j.de exce.pia. idē hic Arc.Et licet cōiter ista decre.inducatur ad hoc, vr̄ tñ probare ꝯrium,nam hic specificatio fieri mandatur post exceptiones propositas & articulos super eis formatos,ergo aperte probatur,ꝙ exceptio sine tali specificatione recipitur,sed bene probat litera, ꝙ specificatio in exceptione non facta ante receptionem testiū fieri debet,siue facta non fuerit,siue non plene facta, vt s̄. in gl.ne esse.Et ſm hoc non ob.ver.sibi ꝙ sequitur. erit .n.litis,si fiat ante receptionē testiū,licet nō fiat in exceptionis forma.¶In gl.forte.in fi. de quibus plene ī Spe. de te.§.j.¶In gl.pe.ibi,iudicijs,idem Io.mo.

ADDITIONES.

a ¶Sindicus iurat de calumnia in animam suam.glo.in cap.metuentes.xvii.q.iiii.gl.in verbo,iurantis,& Doc.in c.in pertractandis.de iuram.calum.Doct.& Bald.in auct.principalis.C.eo.titu.Caue,quia non loquitur præcise in sindico, sed in administratione.Bart.in l.secunda.§.hoc etiam.secunda quæst.& ibi Bald.in secunda no.C. eodem titulo. quod fit.& supra.eodem. ver. iiii.Item in Specu. de iuramen.calum. restat videre.ver.quid si aliquod.& de actore ab vniuersitate. Cardi. in cle.j.§.ij.de iureiu.Adde Bal.in l.ij.§.qđ obseruari.ver. nunc veniamus ad q.de iura.calum.

b ¶Sindicus.Et an sindicus habens speciale mandatum possit iuramentum deferre.vide . quod habetur in l. iusiurandum. §. defensor. & ibi Alex.de iureiuran.

c ¶Maior est scientia. Quotuplex sit scientia,vide Bar. in l.admonendi. ver.hoc præmisso videndum est.ff.de iureiu.

d ¶ Credulitas. Credulitas veritati consona habetur pro scientia.Bald. in l.falsum.C.de fur.per l.cum quidam.§.quod dicitur.ff. de acq. hæ.

e ¶Commissio.No. hic, ꝙ omissio leuis solennitatis non facit actum retractari.Bal.in rub.de iud.edi.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus meus in principali potest esse aduocatus contra me in causa appellationis.*
2 *Notarius, qui scripsit acta, bene poterit esse testis.*
3 *Administrator bonorum ecclesiæ de contractu per ipsum celebrato testificari potest.*

CAP. III.

ROmana. [*In appellationis*]de principali non dubitabatur hic
in fi.gl.[*appellantis*]curia Remensis fauebat
appellantibus, qui causas ad ipsam curiam
deferebant in his duobus, quia procuratores & aduoca
tos ipsorũ pro eis recipiebant in testes, & sic locus erat
delationi iuramenti solũ appellantibus deferebant, cũ
p̃sumptio faciebat pro ipsis, hæc duo dixerunt suffraga
nei coram Papa, quia per hæc duo gesta per ipsos faci-
le reuocabantur, prouidit Papa, vt sequitur, per hæc vi-
des, quare fuit expressum de appellante. Idẽ tñ in appel
lato, vt nec ipsius proc. vel aduocatus recipiatur ꝓ ipso,
nec sibi semper iur̃m deferatur, ẽt p̃sumptione facien-
te pro ipso, cũ eadẽ sit rõ. [*procurator*]Idẽ in sindico, vel
actore ẜm Fran. tũ quia eadẽ est rõ, tũ quia ius canoni-
cũ de his nominib. non curat, de ꝓc. petitio. & probat̃
id. s̃. e. in causis. Opiniones ꝯrias circa istos admittẽdos,
vide in Spe. ver. quẽ allegabo super fine ij. glo. Idem in il
lo, qui iure cõiunctionis cãm agit, vel defendit sine mã
dato, cũ eadẽ sit rõ & fortior, quia maiorẽ affectionem
hr̃e p̃sumit̃. [*vel aduocatus*]dicit Ho. & post eum Io. mo.
& Arc. ꝙ est rõ de vtroq;, quia vterq; obligatur dño de
dolo & negligentia. C. man. iure mandato. C. de admi.
tu. l. non est ignotũ. vnde & aduocatus fidẽ susceptã ad
hibere dẽt. ff. de var. & extra. cri. l. j. §. in honorarijs. Item
quare vterq; ipsorũ victoriã causæ sibi reputat ad hono
rẽ, & perditionẽ ad dedecus, ideo sunt suspecti & repel-
lẽdi. s̃. e. in literis. & expresum est. ff. e. l. vl. q̃ hr̃. iiii. q. iii.
versi. patroni. exponendo, quod ibi dr̃ de executore. i. de
procuratore[*iudicio*]non loquitur. ergo de ꝓc. ad impe
trandũ tm̃ ẜm Fran. Itẽ nec de proc. ad certũ arti. causæ
tm̃, ille. n. in aliis articulis disiunctis testificabit, in con
iunctis non ẜm eũ alleg. de ap. inquisitioni. & c. ij. requi
ris. [*recipiatur*]aduersario resistente, suo. n. fauori ille re-
nũciare posset, & contentire illũ recipi. ad hoc s̃. e. tuis.
C. de fideiu. l. fi. & dicit Ab. ꝙ non recipitur ẽt ad ꝓban
dũ exceptionẽ, ꝑ quã non admissam duxerit appellan
dũ, & dicit sic ponendũ casum. deferatur ẽt si de facto
suo agat̃ ẜm Ab. [*faciendum.*] quia nec semper faciendũ
ẜm Ho. qui remit. ad id, quod post eũ dixi. s̃. e. vel de eo
qui mit. in pos. eũ qui. super vlt. gl. ¶ Seconda gl. rñ. per
q. q̃ fuerit dubitationis cã, quã exprimit, & ei rñ. ¶ Glo.
ĩtelligas. primo soluit duo dubia, quorũ ẜm incidit pri-
mo. secundo q̃rit & sol. ¶ In gl. ij. ibi, § tẽpestiuũ. vide de
fori. ecclesia. super j. gl. ¶ In glo. intelligas. ibi, pridẽ. vide
in rła, quod ob gratiam. in j. gl. ¶ In gl. pe. ibi, Theopom
pus. vide. s̃. e. veniẽs. j. super vlt. gl. ¶ In gl. ij. ibi, alia ad par
tẽ, ꝙ sit alia inducitur. ii. q. vj. si eps. xvi. di. habeo. vj. q. 4.
Osius & in oĩbus his de hoc, & facit, quod no. Ac. C. de
ap. per hanc. facit ẽt. s̃. e. lib. de iureiu. calũ. c. ij. j. rñ. ¶ Ad
ꝯtriũ, ꝙ non sit alia inducitur. iii. q. vj. accusatus. 31. q. ii.
Lotharius, in fi. & ii. q. vi. §. scd̃am. & in his ẽt de hoc, &
facit. C. ne li. in vna ea. cã. in rubro & nigro. la. & Io. dñt
ꝙ eadẽ sit cã, sed non idẽ iudiciũ, pro quibus facit hæc
decr. ibi in priori iudicio. Gof. in decr. de proc. non iniu-
ste. tenet, ꝙ est alia cã. Arc. hic dicit, quodã distinguere
causam appellationis a grauamine & ad diffinitiuam,
recitans hic quod de procur, an cogatur eam prose qui,
scripsi post Inn. & Host. in pr. decre. non iniuste. de ꝓ-
cur. in fi. vbi vide, & ibi vide causam appellationis. imo
1 † aduocatus [a] meus in principali potest esse aduocatus
a contra me in causa appellationis. licet non sit hoc ho-
nestum, vt no. Guil. in Spec. de aduocato. §. nunc tracte
mus. in fi. & idem. no. ff. de postu. l. vlti. Et ibi iudex de cõ
promissario ad eligẽdum, vel ad laudandum vr̃, ꝙ pos-
sit esse testis, si de illorum electione, vel laudo agatur, al
le. Inno. de ele. cum dilecti, de arbi. non sine. dicens per
id aliquos tenere. Idem de procu. contra dñm etiam in
causa, quam procurauit, sed illa iura loquuntur in defe
ctum probationum, vt vtrobique no. ibi in qua iudica
uit, secus in alia. ff. e. ob carmen. §. j. Inn. Dicit hic Fran.
2 ꝙ † notarius, qui scripsit acta, bene poterit esse testis, alle.
ꝙ non est prohibitum, & decre. cum Io. de fide instru.
& in fi. De hoc in Spec. de test. §. illum. ver. item ꝙ fuit
in eadem causa. ¶ In gl. intelligas. ibi, reciperetur. idem
econuerso, vt procurator, vel aduocatus appellati reci-
piatur pro appellante, & tunc etiã pro appellato depo-
net, & ibi modernos, & Accu. in præall. l. fi. ff. e. & ibi di-
co. Io. mo. & ibi, quod ob gratiam. per hoc. C. de tem. in
inreg. resti. l. petendæ. Arc. inducit, quod no. Inn. & Hos.
s̃. de excep. cum ven. super ver. instrumentũ. & in fin. &
ff. de iure fisci. l. deferre. §. idem decreuerunt. Ioã. mona.
3 nam vt dicit Archi. † administrator bonorum ecclesiæ
de contractu per ipsum celebrato testificari potest, alle.
xiiii. q. ij. c. j. ver. cæterum & quod no. Bar. Brix. in quæst.
veneri. xlii. aliquis erat administrator. ¶ In gl. pe. in fine.
ẜm Inn. qui ẽt al. ff. quemad. te. ape. l. j. in fi. & idem Hos.
¶ In vlt. gl. in fi & C. de re. cre. in bonę. Arc.

ADDITIO.

a ¶ Aduocatus. Aduocatus in causa principali potest esse aduocatus alte
rius partis in causa appellationis. in Spe. de aduoc. §. nunc tractemus.
in ver. quid ergo. vide gl. in l. fin. ff. de post. in ver. fuisset. & quod no.
in l. j. C. de furtis.

¶ De iureiurando. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Iniquitas omnis an sit peccatum.*
2 *Statuta quando sunt contraria in volumine statutorum iurans ad neutrum tenetur.*
3 *Conditiones, quæ sint contra edicta principum, contra leges, vel bonos mores habentur pro non scriptis.*
Promissio in malis non obligat.

CAP. PRIMVM.

COntingit. [*Prælati*] Innuit
eos cõfirmatos,
an vero ante electionem posset sic
iurari. Vide, qđ no. viii. q. iii. in sum-
ma. ponit hic Arc. quod no. Hu. ea.
q. Artaldum. vbi dicit simoniacũ,
si exigatur vel præstetur iur̃m ante
electionẽ, vel receptionem super re licita, nisi exigatur
a superiore, & dicebat id expressum in quodam ꝯcilio
Romano, quod incipiebat. cum in cunctis. vbi ẽt inhi-
beri vr̃, ne clerici iurent seruare consuetudines ecclesię,
ꝙ intellige ante electionẽ. post. n. licet, vt hic, nec cano
nici aliter recipiuntur, nunquid tũc simpl̃r iurando re
nuncient gratiæ literarum suarum tollentium statuta,
scripsi. j̃. de reg. iu. inspicimus. in quæstione [*potestatibus*]
non est magistratus. ff. de ver. signi. potestatis. Ioan. mo.
& ponitur in masculino & fœminino. primum de iu-
di. c. fi. secundum de homi. tua. j̃. de hære. inquisitioni s.
j. rñ. Arc. [*occasio*]non dicit, causa. s̃. de ma. & obe. solitę.
in prin. vbi patet, ꝙ est differentia inter ista. Arc. [*iniqui*
1 *tatis*] q̃ est habitudo mentis iniustę, & † an oĩs iniquitas
sit peccatum, vide satis in tex. & gl. de poe. di. iii. ille tex.
ad rant. ad. fi. [*vinculum.*] i. ligamen, vel obligatio, & est
sensus, ꝙ iur̃m nõ potest aliquem vinculare, vel obliga
re ad aliquod iniquum, vel animæ periculum, ad idem.
s̃. eodem. si uero. cum eius intentio & institutio non
fuerit ad hoc, & utendum est rebus ad id, ad quod in-
uentæ sunt, ut in clementi. de religiosis domibus. quia
contingit. & ibi uide in glossa. etiam pium. & de ap
pellationibus. ad nostram. in prima glossa. & talia. tol-
le literam, infra decernimus non seruanda illicita.

quõ

qŭo sex modis dr̄ iur̄m illicitum,remittit Arc.22.q.4.
in summa [*obuiantia*]patebat idem per auth.cassa.C.de
2 sacrosan.ec.sed remanet dubiū.qn̄ in † volumine statu
torū sunt statuta ɔ̄ria videretur iurans ad neutrū teneri
s̄.de fi.instru.imputari.C.e.scripturæ diuersæ.Solu.si po
nas alterū ɔ̄riorum illicitū,expeditum est per hoc capi
tulū,quia ad illud non teneretur,& si non esset statutū
ɔ̄riū.Si vero vtrunque esset licitū,videretur aliquib. pri
mū seruandū esse.s̄.e.ti.veniens.ætate.& c.intellecto. &
vt ibi no.bn̄ pōt ex duobus ɔ̄rijs esse vtrunque bonum,
sed illa iura loquuntur in duobus iur̄is,quorū s̄m est ɔ̄
riū primo,& sic nil ad casū.Dicas,φ si ɔ̄rietas est iexcu-
sabilis,seruabit vltimū,cū legū & statutorū sit ꝓprium
priora corrigi p posteriora.s̄.e.li.de ɔsti.c.j.cū ɔcord.φ
verū,qn̄ illa statuta sunt paris auctoritatis.Si.n.alterū
esset editū a maiori,illud seruabitur,ēt si sit prius,vt in
cle de ele.ne Romani.Primo casu cū dubitaret,qđ es-
set prius,seruaretur ordo scripturæ.s̄.e.lib.de ele.c.pe.&
de pb.mandato.& vide quod scripsi.supra c.li.de ɔsti.c.j.
In iii.gl.[*Cū*]ēt rōnē interserit.[*dumtaxat*]i.tm̄,sic ēt poni
tur.s̄.e.lib.de rescrip.statuiū.§.in nullo.qn̄que pro ꝑcer-
tim,vt exponit Vgoli.34.di.quorūdā.in prin.¶ Prima
gl.summat.¶ Vlt.gl.ostendit hoc esse de veteri iure,&
distinguit.¶ In vlt.glo.ibi.§.vlt.translatio nocet solū in
his,de quibus cogitatū fuit.& ibi,si procurator quia.in
fi.vide de fideiuss.c.ij.super gl.antepe.& ibi,conditiones.
3 ij.ɔditiones † q̄ sunt ɔ̄ edicta principū,ɔ̄ leges,vel bonos
mores,vel lædunt pietatē,æstimationē.vel verecundiā
nostrā hn̄t pro non scriptis.h.d.cū l.se.¶ In gl.j.in fi.&
primo ponit thema circa clericos & laicos. Secundo
ibi,quia vero,constōnis cā.& constōnē circa vtrosque.
¶ In glo.& ideo.ibi,nouerit.& in quibus ɔsistat libertas
ecclesiæ remittit Arc.ad ibi no.per Inn.¶ In gl.3.c.ibi,
4 In malis.ista rła probat cū suis concor.φ † promissio in
malis non obligat,ergo nec iur̄m adiectū,vt in regula
sequenti s̄m Io.mo.remittit Arc.de fo.cōpe.si diligen
ti.ad fi.super eo.cum contingat.¶ In glo.vlt ibi.[*super
quibusdam*]ibi patet,φ gn̄alis prohibitio solū illicita re-
spicit,aꝭs dicimus,φ genus nō includat illicita per qui
iura,q̄ al finis gl.& per.l.ff.de condi.inde si procurator.
§.pe.ff.de exhi.l.pe.ff.de his q̄ in frau.cre.si pr̄ s̄m Ar.q
remit.ad no.s̄.e.veniens.& 13.di.nerui,in gl.si subditus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex secularis potest cognoscere & diffinire de periurio vel iura
mento.*

CAP. II.

LIcet. Pro q̄uis[*alienationibus*] vide,quod
le.& no.de reb.ecc.non alie.nulli.
Arc.[*audiunt*]volentes seruare ius ciuile,de
quo in gl.sed male faciunt,quia leges in ta-
libus canonibus condescendunt ad hæc.C de sum.Tri.
l.fi.in aut.qūo op.epi.j.rn̄.coll.j.de mand.prin.§ si vero
canonicū.coll.iii.vt cle.apud pro.epi.§.si vero ecclesia-
sticū.col.vj.de ec.ti.j.rn̄.col.9.C.de sacrosan.ecc.l.priui
legia.& aut.cassa.quorum iuriū mēte ponderata ema-
nauit aut.sacrā puberū.C.si aduer.vē.& remittit s̄.de iu
di.clerici.ij.q.iii.§.hic aūt colligitur.in fi.[*Eis*] secularib.
iudicibus constet lrīe.multū facit hæc litera,vt scripsi.s̄.
e.li.de foro compe.c.vlt.super vlt.gl.ɔ̄ id quod dixi post
1 Ho.s̄.de or.cogni.tuā.super vlt.gl.patet†.n.hic secularē
iudicem de periurio,vel iur̄o cognoscere posse & diffi
nire.vt hic in fi.[*periculis*]ɔ̄.j.de re.iu.non est obligato
riū.Sol.illud loquitur de iur̄o præstito super re turpi &
illicita.hic vero est renunciatio fauoris,vel iuris con-
petentis iurantis,& tāgit rem familiarem & priuatam.
& ideo obligat s̄m Ar.qui hoc no.s̄.de pac.q̄uis.Eosdē
seculares ordinarios nō dicit diœcesanos.& vide,quod
no.in ele.de iure pa.c.j.post prin. ¶ Prima glo.summat
& dicit vnde sumpta.¶ Vlt.glo.rationem reddit,q̄rit &
soluit,solutioni signat ɔ̄rium,cui rn̄det.¶ In vlt.gl.ibi,
§.sanctissimas.uide de condi.appo.uerum.ad finem
vlt.gl.¶ In glo.prima,in fine.communiter erat uersicu
lus sub decre.q̄a nō nulli.Alex.IIII.quā habes.j.de imu.
eccl.& vide,qđ ibi dicā in prin. Et primo ponit factum
reprehensibile ɔ̄ quod secundo prouidet.ibi nos anima
rum.¶ In gl.iii.in fi.vide quod no.s̄.eo.lib.de ele.vt cir-
ca.in gl.pe.& qđ super ea dixi.¶ In gl ergo.in fi.tene,qđ
dr̄ e.j.i.verū.¶ In gl.vlt.ibi coheret.dicit Arc.hoc proce-
dere,vbi agitur de periculo animæ,vel vbi est de sua tpa
li iurisdictione,& vbi mandat suas sententias obserua-
ri,remittit ad no.per Inn.de offi.ord.c.j.& ibi s̄m Hosti.
Io mo.& Arc.& Guil.in Spec.de emp.& ven.§.iii.loco.
versi.& no.generale,& materia huius capituli. Et an te-
neat obligatio pœnalis,vbi vide versicu.sed pone vxor.
cum versicu.seq.de obligatione fideiussoris dixi in de-
cre.cum contingat.super.ii.gl.

SVMMARIVM.

1 *Articulos contrarios formans repellendus est.*
2 *confessio facta coram arbitro valet coram ordinario.*
3 *Ordo prioritatis vel posterioritatis non est in his,quæ fiūt ī iudicio.*
4 *Res ante sui completionem peruenit ad eum casum,a quo non pote
rat habere principium.*

CAP. III.

CVm in positionibus. Dicit
Arc.idē in articulis,super quibus recipiūtur
testes,φ non credo,nisi expresse per iuramē
tū formētur articuli,quo casu procedit eius dictum.&
sic intelligo,quod no.Guil.æquiparans positiones & ar
ticulos in gl.quā allegabo super prima gl.Rō huius,q̄a
pars id,quod ponit,asserit,& idē de eo,qui ad positionē
rn̄det.articulos vero non asserit,sed dicit,φ vult,vel intē
dit illos probare,& ideo non potest sic ex illis ɔ̄rijs resul
tare periurium.fateor tn̄ id,quod.j.dicit in alia gloss.φ
1 † formās articulos ɔ̄rios repellēdus est,ī auth.col.j.qūo
oportet epis.& reliquos cle.§.si tn̄.ff.de test.q falso.4.q.
3.q falso.vt ec be.vt nostrn̄.ff.quod cū eo qui in ali.po.l.
3.§.i.C.si mi.se ma.di.l.si alterius.Et faciunt prædicta ad
qōnē Gof.xiii.qui tenuit,φ si actor impetrauit delega-
tū dicens,φ reus,qui partē certā debiti soluerat,reliquā
soluere negabat,de parte illa,quā solutā asseruit reus,se
ɔ̄ illū tuebitur ēt in alio iudicio,& (quo plus est) ēt si
rescriptū illud probauerit ex eo,φ in eo tacitū fuerit de
priori rescripto.s̄.de rescr.ceterū.nā testō rupto vel īrit
gnato fides hr̄ quo ad legata & fideicōmissa.C.de lib.p̄.
auth.ex cā.& de epi au.aut.liberi furiosi.sic & rescripto
p exceptionē eliso quo ad in illo cōtēta,facit.ff.de iter.
ac.si filius.in fi.C.de li.cā.iubemus.sic ex iureiurādo in
vno iudicio p̄stito agit̄ in alio.ff.de iureiu.si duo patro-
2 ni.§.pe.Et † ɔfessio fcā corā arb.valet corā ordinario.C.
de arb.l.cū antea.& de test.l.vl.p̄sentatio ergo rescripti,
ipsius publicatio,& partibus facta editio sunt de gestis,q̄
durāt ēt iurisdictione soluta facit,de res.spo.audita.Nō
ob.regula ex eo.j.de regu.iu.cū ɔcor.q̄a aliud est dicere
rescriptū falsū ī bulla,& aliud dicere veritatē ī illo sup-
p̄ssam.vt in casu isto,& est sile,qđ ibi dicā de testō sup
prima gl.post iur̄m de calūnia & veritate s̄m Arc.qui
all.s̄.e.li.de iur.cal.c.i.in fi.Et s̄m eū p lr̄as.post patet,φ
si prius id fecisset,nū haberet locū qđ.j.seqtur de piurio.
Subdit ēt,φ est excusabilis,q vna die vnū rn̄det & sequē
ti rn̄dit aliud.Pōt enim esse,φ heri credidit vnū,& ho-
die credidit aliud.ff.de inter.ac.de ætate §.fi.ar.de pe.dis.
3.Iudas.Nā & possum habere hodie de aliquo bonā cō
scientia,& cras malā ex aliquo superuenientī,& ecōuer-
so,sic.s̄.de symo.ex insinuatione.s̄.eo.lib.de elec.vt cir-
ca.§ alioquin.ad hoc institu.de exce.in princ.ff.de con
di.indebi.l.ii.§.si quid.s̄.de fri.& male.fraternitatis,in fi.
prædicta fateor in sacramento calum.& responsione
credulitatis per illum datis,& sic per consequens & a te
cōfessatis,nam iste ē effectus propositionis,vt dixi.s̄.eo.
lib.de confes.cap.i.in fi.primæ glo [*aduersarij*] sup.vel ad
iudicis interrogationes,& facit,quod dicam super pri-
ma gl.[*fecisse*]siue simul,siue diuersis tēporibus s̄m Ioa.
3 mo.& Arc.q dicūt,φ † ea quę fiunt in iudicio sunt quo

dãmodo ɔiuncta,ita ꝙ non eſt ordo prioritatis, vel po-
ſterioritatis ff.de pecu.l.qdã.all.ɔ̃rium Io.mo.ff.de da.i-
fe.ſi finita §.ſi quis ſtipulaturus.Idẽ dico ſi per poſitionẽ
& rñſionẽ appareret ɔ̃rietas non per alterũ tm̃,cum ea-
dẽ ſit rõ.Exẽplũ ponã ſuper prima gl.[*manifeſta*]ɔcor.ff.
ad l.cor.de fal.eos,qui.vbi iure. de falſo teſtis, qui depo-
ſuit ɔ̃ria[*rationabilis*]ideſt a iure approbata.Arc.[*debebit*]
hic quaſi ad literã ponit Arc.quod no.Cõpoſt.de reo,q
ɔ̃fitetur defectũ ſuũ,de reſcriptis.mandatum.in glo.vlti.
ver.ſed quid ſtatuet.& quod ibi poſui in penul.col.verſ.
ſed quid ſi reus.vbi ẽt inuenies,ꝙ hic addit Arc.circa id
[*non reuocante*]concor.vt lite non conteſt.c.j.in fi.Archi.
ſm quẽ eſt huius rõ.factũ alienũ facit propriũ per cõ-
ſenſum.ad id.lxxxiij.di.per totum,vſque ad. §. ſicut aũt.
huius ɔ̃rietas.ſ.manifeſte fecerit,ergo anteꝗ faciat, licet
expreſſe mandauerit,non eſt periurus, licet peccauerit.
& facit,quod no.ſ̃.eo li.de ele.c.pe.in vlt.gl.& decre.per
petue.eo.tit.¶Prima gl.ſummat & dicit,quid declaret.
¶Gl no.arguit ad qõnem ¶Gl.vt vnũ.ponit duo exem
pla.ſcdo quærit,arguit pro & ɔ̃.ponit duas opiniones &
ſoluit.¶In gl.vt vnũ,ibi gñaliter.quod ſua quiſque voce
&c.vt in c.per tuas.& ibi,ſi pœnituit.vide.ſ̃.eo.li. de pro-
cur.c.fi.ſup.penul.gl.¶In gl nec propter hoc.ibi.l.vlt.vi-
de in præ.c.olim.in vlt.glo.¶In j.gl.ibi,hoc dicit.partes
ſunt duæ,quæ patent , prima loquitur de dño. ſecunda
de procur.& in fi.& quæ notauit Guil.de ele.vt circa. in
gl patet ex hoc,per quas gl.patẽt exẽpla,primũ Hoſt.ibi,
ſcripſit ſuper eodẽ ver.de electa ĩ abbatiſſam p ɔpromiſ-
ſum duraturũ vſq; ad conſumptionẽ candelæ,cui p iu-
dice factæ fuere interrogationes,ex quarũ rñſione con
cludebatur periuriũ,& ibi vide.Exempla Guil.ſunt, po-
no me electũ a x. quod negaſti, demũ diſiũctim pono
decẽ vocibus,ꝙ fateris.vel pono me bonæ famæ, quod
fateris,ſed poſtea ponis me periurum,vel homicidam,
& ꝙ de hoc eſt publica vox & fama,ex his contrarijs ap
paret periuriũ,ex quo ɔueniunt in ſpe.¶In glo. ij. in fi.
Idẽ Io.mo.& idẽ Arc.qui all.14.q.1.ecce. ¶In gl. no. in
fi.vbi de hoc.& oĩno vide,quod ibi dicã.¶In gl.vt vnũ,
ibi erraſſe.hoc non facile probatur in confeſſione deli-
berata.vide quod no.de diuor.ex literis.in gl.ij.vt ec.bñ.
vt noſtrum.in gl.cum primæ.& ibi, tolerabilis.& igno-
rantia excuſabilis.ad hoc ff.de interro.ac.de ætate. §.vlt.
ff.de col.bo.nonunꝗ.ad idẽ.ij.q iij.Paulum.ſ̃.eo. lib.de
elec.c.j.in fi.in aut.de excu.& his quæ ɔue.in prin.col.7.
Arc.qui ponit exẽplũ,qñ electus eſt de aliena eccleſia,
ɔ̃ quã ponitur cuiꝰ vita poteſt probabiliter ignorari , ip
ſe ẽt põt probabiliter ignorare numerũ canonicorum
eccleſiæ.& his ſimilia,& in fi.idem Io mo. & Arc. q re-
mittit ad no.de ap.cum cauſam.in v.gl.facit, qđ no. de
elec.ſcriptum.in prima gl.Et quod dixi poſt Hoſt.de di-
uor.ex literis.ſuper gl.ſecũda,quod facit pro Io.de Deo.
¶In gl.nec propter hoc,ibi.noua.nec mirum ſm Ioan.
4 mo.& Arc.quia † res ante ſui completionem peruenit
ad eum caſum,a quo non poterat habere principium ,
ff.ad l.aqui.quia meum.& facit, quod dicam j̃. de regu.
iur.factum.ſuper.j.gl. Io.mo.alle.ff.de ſeruitu. pro parte.
Et in fi.dicebat ergo Ioan.mo. ꝙ ſicut agendo proſequi
tur quis ius agendi non recte inchoatum.ff.de pign.ac.
ſi rem.§.fi.& facit.j̃.de re iudi.abbate. ſic agendo perdit
ius recte inchoatum vt hic.

¶De exceptionibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia intelligitur facere quod facit Papa,qui eſt generalis ſpõ ſus eccleſiæ.*
2 *Excommunicatio an repellat appellatum proſequentem propter negligentiam appellantis appellationem.*
3 *Iuramẽto præſtito per reum de nõ opponendo aliquam dilatoriam nõ obſtante quis poterit hanc proponere , nec erit periurus , ſi illam probat.*
4 *Hæretici remouentur ab eccleſiaſtica communione.*
5 *Exceptio excommunicationis ſi opponatur contra iudicem,quis co gnoſcet de illa.*
6 *Ordinario recuſato itur ad arbitros.*
7 *Ordinarii multi ſunt,qui non habent ſuperiorem præter Papam.*
8 *Exceptionem turpem ſi quis obiecerit,& non probat illam an te neatur iniuriarum.*
9 *Iudex ſi publicus ſit excõicatus,non valet ipſius ſententia.*
10 *Accuſatori dantur duæ dilationes in capitalibus,reo tres.*
11 *Actus omnis,qui ſine communione alterius non procedit, interdi ctus eſt excommunicato.*
12 *Excommunicatus ſi tanquam perſona publica,vel in iudiciis vt pri uata vel publica,& eſt occultus,valet quod agit.*
13 *Excommunicatus licet peccet ingerendo ſe communioni,tamen te nent contractus per eum facti.*
14 *Excõicatus eſt priuatus a collatione & ſuſceptione omnium ſpiri tualium & temporalium quo ad beneficia & ſacramenta.*
15 *Excommunicationis verbum ſimpliciter prolatum intelligitur de maiori .*
16 *Priuilegium actoris quale ſit.*

CAP. PRIMVM.

PIa conſideratione.
Commẽdat abbas hoc exordiũ vel
arẽgã.[*Mater*] ſic dicta quia nos ĩ ba
ptiſmo regenerat,de conſec.di.j.qui
1 abſtulerit.[*eccleſia*]generalis,qa † qđ
Papa facit, qui eſt generalis ſponſus
eccleſiæ,eccleſiã intelligitur facere,arg. de trãſla.epi.c. i.
2.3.34.q.1.quot.& c.rogamus.& c. cũ beatiſſimus. & ip-
ſius ɔſtitutio gñaliter oẽs aſtringit,de ɔſti.c.fin.Hoſti.&
ix.q.iii.cũcta per mũdũ.& c.per principaliũ.Arc.[*iudicio
rum*]ideſt cãæ principalis,de cã appellationis tractat hic
Arc.tene.qđ dixi.ſ̃.e.li.ſignificauerunt.ſuper gl.pe.Sed q̃
2 rebat Arc.an † excõicatio repellat appellatũ proſequen
tẽ pp negligentiã appellantis appellationẽ interpoſitã a
diffinitiua,qđ alias põt,vt ſ̃.de ap.oblatæ.ꝙ nõ repellat,
all.prædictã decret.ſignificauerunt.ad quã tñ ſm cũ rñ-
deri põt,ꝙ ibi vtraque pars appellauerat a ſnĩa,inquãtũ
ɔ̃ ſe lata erat,ſicut.ſ̃.de teſta. Raynutius,vr̃ tenere,ꝙ ex-
cõicatio repellat tñ , quia ius ſuum per iudicẽ non fuit
læſum ſed plus formatũ.ff.de pigno.grege.§.ẽt. ff. de reg.
iur.non ſolent.Itẽ qa remediũ habet,ꝙ rata manet ſen-
tentia appellante non proſequẽte.ii.q.vj.ei qui.de ap.cũ
ſit.Itẽ ſi victor excõicatus peteret ſnĩam cõfirmari,vt ſ̃.
de confir.vti.vel inut.bonæ,vel exequi,repellitur.j̃.§. pe.
facit.ſ̃. de acc.accedẽs.Fauetur aũt actori & reo, ꝙ poſt
q̃ appellat,appellationem proſequi poteſt , alias nil ap-
pellare prodeſſet.ſ̃.c.venerabilem. De appellant tñ mere
extra iudicium.ĩ.de ele.cum nobis.de ap.bonæ. cum il-
la ſit prouocatio ad cãm.dicit cũ Ioa.mo.ꝙ excõicatio
bene repellet talẽ,de ap.cum ſit.& hic.ſecus ſi non eſſet
mere extraiudicialis,vt in eo,qui appellat ab executore,
qui vult prouidere,talis enim,quia vexari & grauari po
teſt,appellare poterit & proſequi.ſ̃.c.venerabilium . ſm
Arch.& ſm hoc ſaluari poteſt ɔ̃rietas, quæ vr̃ ex dictis
Inn.quæ no.de ma.& obe.dilecti.in gl.ſed quid. circa fi-
nẽ ad ea,quæ no.Hoſt.e.ti.cum inter. & gl. dixit hic In-
no.ver. ſed nunquid extra oppoſita contra gentem. In-
no.[*litis*]ſuper principali quãdiu de illa cognoſcitur, qa
de dilatoria & principali ſimul cognoſci non debet ſu.
exhibita.Io.mo.[*differat*]ex quo de ipſa cõſtat,niſi prius ,
ſi occulta eſt,vt ſeqtur Hoſt.nec enim ſufficit exceptio-
nẽ proponi,niſi probetur,de re iudi.cũ ſuper.& c.ſubor-
ta.Arc.qui etiam dixit,ꝙ quando hæc exceptio proponi
tur vt dilatoria,locus eſt abſolutioni ad cautelam.eo. ii.
apoſtolicæ.de ſen.excom. venerabili.& j̃.de ſen.excom.
ſolet.& c.venerabilibus.§.pen.& vlti. quod dic vt ibi. Si
vero opponitur vt peremptoria,non eſt locus tali abſo-
lutioni.[*Cenſura*]cuius pars eſt excõicatio.ſ̃. de verb. ſig.
quærenti

quærenti[*timetur*]qua eã adhuc parum hoĩes reuerent̃ Host.& tñ illa super oĩa timenda est.vj.q.iii.nemo con demnat.& c.oĩs.christianus.& c.nihil.sic Arc.[*Cõnir*]tẽ cunda consideratio.[*periculum*]quod an sit mortale, latis scripsi,quod ăreius cã.tactis.in vl.i. qõ. Et inter has quatuor considerationes hoc potissime iustificat solutionem Ioã.de monte Mur. qui in sua disputatione te-
3 nuit,ꝙ non obstante iuro præstito per reum de nõ op ponendo aliquam dilatoriam,ipse poterit hanc propo nere,nec erit periurus,si illa probat.& idem dixit, si nõ probat, dummodo habuerit verisimilem cãm proponendi.s̃.de sen.excõ.sacro.& s̃.eo.lib.de elec.c.j. Pro eo facit,quia nec cunt impedit tacita renunciatio, q̃ fit p litis cõtestationẽ,vt hic,vel per lapsum termini, vt cle. c.ti.excommunicationis.Item necessitas excusat a periurio.s̃.de regu. iu.q̃relam.iste autem per hanc rõnem ad hoc necessario vr̃ astrictus.Et per prædicta cõcludũt idem ẽt si specialiter de hac excepti.iurasset.si.quod no. in p̃.cle.in glo. pen.[*contumaciç*]tertia cõsideratio reprimat,vt quos Dei timor & c.de vi.& lto.cle.vt clericorũ. cũ concor.[*& excõicati*]quarta consideratio. Et hi large
4 dñr heretici.iiii.q.j.quod aũt.quia †remouentur ab ecclesiastica communione,& mittuntur extra ecclesiam ob quod diabolo tradi dicũtur.xi q.iii. oĩs Christianus. nam hæresis idem quod separatio.xii.q.iii.inter scisma. & c.hæresis.& c.hæreticus. Arc.[*Rubore suffusi*]sumpsiũ de sen.excõ.cum non ab hoĩe.alias confusi,ex eo.s̃. qa sic vitantur.Ho.[*grauam*] quia vexatio dabit intellectũ. Ho.& Io.mo.& habetur Esai.viii.[*affectu*] quia si plures appetent reconciliari. Et dicit Host. ꝙ hæc litera facit ad no.in sum.de sen.excõ.§.& quæ sit pœna.sub.§. quid si teneor.ver tu teneas.ibi tractat,quod no.s̃ de hære.c.vl. in vl.gl. Morbus aĩæ per culpam,vel peccatum, de pœ. cum infirmitas.de rescri.ad hoc.j.de ap.legitima. & vide,quod ibi dicã.[*cõis*]aĩs cõiter,quod exponit Host.ab oĩbus quasi indifferenter.[*medelam*]i.gñalem cõstõnẽ. s̃.de consti.c si.Host.[*speciem*] non dicit cãm.licet Egi. sic exponat,vt hic dicam sup gl.sciturç.sic.s̃.de voto.licet.ver.sciturus. Arch.[*octo dierum*]isti currunt ipso iure ẽt sine assignatione iudicis post exceptionẽ admissam s̃m Ho.& de hoc in Spe.de dila.§.j.ver.sed nũquid currunt,non sic in casu decre.de ele. cupientes.§.j.ver. nisi. vt ibi dixi.& in vet.se.tractatur , ꝙ sufficit,si j̃.octo dies testes producti sint publicati. Et idẽ hic Arc. s̃m quem non sufficeret ꝙ iurarent.j̃.terminũ,nisi & j̃.illũ deponerent.vide in Spe.de test.§.quasr.ver. is quoq;.& quod ibi scripsi.quod verum intelligas,saluo eo quod no.hic Inn.& ipse Gui.in Spe.pręg.§.ver.illud.in fi.& ver. & no. qui notant,ꝙ si non stetit per excipientem,sed per indicem,vel partẽ aduersam infirmitatem proponentem, vel aliã iustam cãm, non curret terminus,vel prorogabitur.Idem hic Io.mo.& Arc.facit de re iud. cũ Bertoldus.alle.Inn ff.de re iu.l.ij.in Aut.de his qui ingre.§.j.ij. & iii.remittit ad no.de hoc de ap.ex ratione.& j̃.de sen. ex.soler.dicit tñ,alij dicunt ɔ̃.proponitur,& remittitur, vt prædixi. [*non probauerit*] quid si probat, sed probatur absolutio,vide in Spe.e.ti.§.ij.ver.quid si ꝓbatur. & opi. Egi.ibi notatam hic tenet Arch. ꝙ non fiat condemnatio expensarum.facit,quod no.s̃.e.lib.de elec.c.j.in gl. fi.& j̃ in vl.gl.huius partis.quod intelligo, nisi absolutio illa tã publica fuisset,ꝙ nõ licuisset excipienti illam ignorare,& sic loquuntur gl.s̃.prox alle.Guil.vbi s̃.dicebat condẽnatione faciendam.nisi iuratum esset de calumnia super exceptionẽ.vel de calumnia super principali.vbi vide.Dicit ẽt hic Archi.ꝙ excipienti non sufficit probare,ꝙ actor petiit absolutionem, de hoc dixi & remissiones dedi.de ele venerabilium.ver.fuit.[*Iudex*]qd
5 †si contra iudicem opponitur excõicationis exceptio, quis cognoscet de illa.dicit hic Host.ꝙ ordinarius proximus superior, induci pro ratione, ꝙ reus excipiendo sit actor.ff.de excep.l.j.ergo sequitur forum rei.s̃. de fo.cõp.cũ sit.si bene attenditur,non valet hæc rõ, quia

ria originalis excipit, cõueniatur corã suo iudice,superior illi⁹ iudicis potius iudex q̃ actoris,& licet hãc rõnẽ ẽt posuerit Io mo.Gui.tñ illã non posuit in ver. quam j̃.allegabo.sub.H.quod alle.cum iudex merito sit suspectus in hoc articulo.C.de asse.nemo.s̃.de off.dele.suspitionis.recurretur ad arbitros,vt ibi.& j̃.de ap. legitima. Si ergo obiicitur iudici a sede ap.delegato, non arbitri eligendi,sicut si recusaretur,quia cum sit eadẽ rõ,ergo ide ius, cũ ẽt aĩr non valeat expediri iurisdictio ,vt ibi. Guil.in Spe.de excep.§.ij.ver.sed si hæc exceptio, remittit ad hoc dictũ Host.sed in ti.de recu.§.fi.ver. sed nunq̃
6 excõicato simpli.dicit eundũ ad arbitros non distinguẽdo inter ordinariũ & legatũ,quare †cũ ẽt in recusatione ordinarii eatur ad arbitros,de ap.cum speciali. vr̃ illa rõ ita vrgere in ordinario sicut in delegato Papę.Itẽ & in delegato vr̃ distinguendum , an sit delegatus ordinarij,an Papæ,& si Papæ,an sit solus, vel cũ aliis simplr an sit datus cum cã. Per oĩa,vt in recusatione dr̃.s̃.eo.
7 lib.de of.dele.si ɔ̃ vnum. Item †multi sunt ordi.qui nõ habent alium superiorem q̃ Papã, in quibus saltem eadem rõ,q in delegatis Papæ,hanc opi.ꝙ super hac exceptio.eat ad arbitros,tenet Egi.in libello suo.in rubrica, qualr excõmunicationis excep:io &c. vbi satis prosequtur. Pro hac ẽt facit, quod no.Gof.de app.interposita. in iii.gl.vbi dicũ,ꝙ grauamen pan is,quod non contingit iudicẽ.coram eo proponendũ est& probandũ Sed si eũ contingit licet sit corã eo proponendũ,non tñ ꝓbandum,quia facile probationes subueniret,probabit ergo corã superiore.Iun.in dec.cũ super.de of deleg. vr̃ velle,ꝙ exceptio excõicationis proponenda sit & ꝓbanda corã iudice,ɔ̃ quẽ opponitur,quid si eam admittat, hẽt ꝓponens intẽtũ,si eã repellat,appellet.Et vide,quod ibi scripsi in ma.gl.ver.finaliter. & forsitan non bñ posset defendi,ꝙ arbitri, qui iuris necessitate adeuntur,assumi debeant,nisi in casib.a iure expressis, quos habes, s̃.e.li.de of.dele.ab arbitris.in tex.& gl. reum excipientẽ de excõicatione & non probantẽ.Inn.alle.Ho.s̃.de do-
8 lo.finem. An aũt †teneatur iniuriarũ iste,vel aĩs ifamia turpẽ exceptionem, quam obiecit,non ꝓbans, vide in Spe.de accu.ad fi.ver.sed pone,ꝙ in expensis.Si pronun tiat iudex non probarum, sed non condẽnat in expensis,postea id poterit vsque ad diffinitã & indiffinitã s̃m Arc.qui remit.de hoc in Spe.co.ti.§.ij.ver. sed quid si iudex,& de expen.§.postremo.ver.illud.& alle. quod no. Inn.& Host.de ap.sæpe.in gl.& ẽt si.iuxta fi.ad dec.j̃. de ap.cum appellationibus. vbi vr̃ eadem die facienda cõdemnatio. Rñdet,illud,quia remittendo ibi desierat esse iudex.ff.de re iud. Paulus.sed hic durat iurisdictio,& sic iudicis officiũ,per quod dicta petuntur.C.de iud.sancimus.C.de fruct.& litium expensis. Terminato , nec restituentur s̃m Abb.hæ expensę,licet secũda vice,qua opponit exceptionẽ,illam probet.all.C.de iudi. propetandũ.§.& si quidẽ.vbi victor absens. quem apparet ꝓbabiliter litigasse, tñ ad expensas ɔ̃dẽnatur.& per hoc rñder ad hoc, quod dici posset ,nunc apparere eũ non fuisse calũniosũ,ar.de pur.vul.c.ir.de eadẽ iã ꝓposita.ff. de eden.argentarius.Ho. nec putant Io.mo.& Arch. ꝙ primi testes possint hoc casu ꝓduci.non ob.s̃.de test.veniens.ij.quia ibi diuersus modus agẽdi ,& ad aliũ finẽ, hic secus [*vel alia*]Host.dicit de nouo exorta.s̃.e.pastoralis.Sed hoc nõ curo.[*bis*]i.actis oĩbus.Inno. q̃ pcesserũt exceptionẽ oppositã.Inn.Host.dicit,pcesserunt ꝓbationẽ factã , dicẽs ꝙ per hoc & per sequẽtia aperte approbat opi.sua,quã no.in sum.de proc.§.quis dari. ver. his vero.dicit tñ,ꝙ quidã aliter supplent hoc,quod sibi nõ placet.Subdũ ergo,ꝙ acta pcedentia robur hic vere habent,& habebunt non obstãte qđ actum est,cũ excõitus ẽt si erat publicus,dũmodo fides fieri possit , ꝙ quo ad iudicẽ,coram quo agebat,reputabat occultus.& hęc
9 vera quo ad actorẽ, vel ad reũ excõicatũ.secus†in iudice,qui si publice sit excõicatus,ipsius Inia nõ valet,si postea detegat excõicatus.s̃. de re iu. ad probãdum. Ratio

diuersitatis ſm Inn. quia plus veretur pars obiicere iudici,q̃ parti,& quia plus afficit ſñia excõicationis iudicē, q̃ partem ſm eum.q.d.ſm Ho.ꝙ iurisdictio non cadit in excõicatum, ſic ēt eius ſen.nulla,cũ nullam iurisdi ctionē habeat.ij.q.j.in primis.& auctore damnato eius ſcripta ſunt dãnata.de hæreti.excõicamus.§.credentes. Parti vero imputãdum eſt,ꝙ non excipit ꝯ partem, & modicũ intereſt rei,vt dicam hic ſuper gl. Sed dicit Ho. quod idē probari poſſet de actore exõicato, & ſic litis conteſtatio non fit ſine libello,de lib.ob.c.j.ergo ex quo dãnatus eſt actor libelli,dãnatus eſt libellus & litis conteſtatio & oĩs proceſſus.ſ.de lit.conte.c.vno.Dicit ergo Idē in iudice,quod in actore, quia tenet ſñia excõicati occulti,hoc verũ ſalua ſñia excõicationis, quam dicit nullã, ex quo detegitur nunc per excõicatũ fuiſſe lata, ga cũ ſit extra cõionē eccleſiæ, aliũ extra ponere non põt.xxiiij.q.i.audiuimus.& ibi de hoc.& c.aperte.tenet tū ēt.ſ.de or.ab epi.c.fi. [*Nihilominus*]. non obſtante,ꝙ habita fuerint cũ excõicato[*robore*] quod habebant ante exceptionē oppoſitam,& eſt ſenſus,ꝙ actore abſoluto reſſumet cãin eo ſtatu,in quo erat ipe quo fuit excepũ, hic in gñe non in ſpecie loquitur, quia patet ꝑ duplicem exceptionē.Subdit,primæ.n.non adaptatur idētitas noua.i.de nouo orta, vel promulgata.& hoc caſu dilationem habebit,& (qd plus eſt)ſm Hoſt. & Arc.ad huc admittetur ad ea probandã,ſed non tertio, vt ſ.eadē rõ.quod tñ intelligitur,niſi iudici videretur,hoc malitiosē proponi,ſ.de do.& contu.fiuē.[*Sed ſi.*]poſt Hoſt. ſi,cõtinuat,quia dixerat, ꝙ durante iudicio poterat opponi,videretur poſt ſñiam non poſſe.ideo ſubdit rē iudicatã.i.latã diffi. ēt ſi ab ea non eſt appellatũ, ita quod habuit vigorē rei iudicatæ.[*proponatur*]ſiue ex eidē cauſis,ſiue ex diuerſis,dum tñ ꝑcedentibus ſm Inno.& hic ſupple admittetur,& ſi probetur,executionē impediet. i.retardabit,vel differet ſm Ho.dixit Inn.in decre. vlt.ſ. e.ꝙ huius veritatis vera rõ eſt , quia nona actio orta eſt de ſñia,& excõica.actiones non intentam, hãc & alias ibi vide in gl.[*& eis publice*]vide qd no.i cle.de ſepul.c.j. In vij.gl.[*officio*] pp periculũ aiæ ſm Hoſt.alle. de ele.cũ nobis.ad ſi ſ.eo.exceptionē.[*repellere*]niſi reus,cuius intereſt,in cã procedi petat.vt dixi poſt Inn.ſ.eo.exceptionē.in vlt.gl.[*non poſtponat*]remittit hic Arc.ad notata.ij. q.vii.alieni.i gl.iudice.& dicit Ho.ſ hoc vtile, vt chriſtiani timentes ſalt̄e incõmodũ, eaquo denunciati ſunt, ad eccleſiaſticam abſolutionē petendã non dormiant nec dormient,quod multi faciunt,de conce.pb.quia diuerſitatē.de poe.c.fi.Ho.¶ Prima gl.diuidit & ſummat. ¶Gl.intelligas.ſoluit tria dubia.¶Gl. hoc ideo.cauſam reddit & notat.¶Gl.proprium,exponit,reddit cauſam, arguit ad qõnē,ponit op.& remittit.¶Gl.licet enim,rñ. per ob.probationis copiam &c.ſecundo pet qõnem,an maior dilatio dari poſſit,tertio quærit, & dupliciter ſoluit,& incidit ex hoc qõ,quam etiam ſoluit dupliciter. ¶Glo. etiam, ponit deinde caſum diuerſum,& iusanti quum,ſignat ꝯrium,ponit opi.Hoſt. & rñdet.¶In gl.ꝯ id.in fi.vide.ſ.de ſi.inſtru.contingit.ſuper gl.ij.¶Gl.j.ibi repetita,genus hic quod vi repſerat,quod corã quocun que iudice pro tribunali ſedēte, vel eccleſiatum defen ſione inſinuarentur teſtem reprobat ibi princeps. ¶In gl.hoc ideo.ibi,prætor edix.§.quod autem.vide.ſ.e. lib. de teſti.præſentium.ſuper glo.quia præſentia.& ibi, §.a quo.vide hanc & ſequentē.quidã decedens.ſ.de reſcrip. cum contingat.ſuper j.gl.¶In gl.proprium.ibi , vagari. & ideo debet exprimi , ꝙ dolo ſit factum & per quem, vt in l.ſeq.¶In glo.j. iudicialem.ibi,ſciant cuncti caſu. vbi ſequentur.¶In gl.licet.ibi.non omnium,quæ a ma ioribus ſtatuta ſunt,ratio reddi poteſt. Et ibi, contrahitur.in fi.de hypoteca fieri ſolet ſcriptura, vt facilius pro

10 betur.¶In glo.ſi e improbando.ibi,l.vlt.In † capitalibus duæ dilationes dantur accuſatori , reo tres. ¶ In gloſſa antepenultima. ibi , l. ſecunda. iudex coram quo reſtitutio petitur , examinat , an petens diligens pa

ter ſami.fuerit,& vt talis officia poſtea geſſerit . ¶In glo. ſed non.ibi,defendentes,qui ſunt rei neceſſarij,& de voluntario hic no.Arc.tene quod dixi.ſ.e. dilecti.¶Gl.ob.quã in ſi.de hoc.e.q.epi.& 17.q.4.de preſbyterorũ. Arc. ¶In gl.olim erat.ibi , [*alia communibus*] Et hæc eſt melior ſm Hoſt.qui dicit,ꝙ quidã actus ſunt publici,quidã ciuiles quidã cões.Publici ſunt tutela & cura,Inſt.de tutelis,circa prin.Ciuiles ſunt,iudicare & arbitrari.ff.de iu.cum ꝑ tor.iii.q.vii.§.tria.ſ.de arb.dilecti.Communes vero dici poſſunt officia procuratorum & teſtiũ , quia nec inter ciuiles,nec inter publicos numerantur,a talibus autem excõicati repelluntur.ſ.de proba.poſt ceſſionem.de procur.c.fin.multo fortius a publicis & ciuilibus.ſ. e. exce. de re iu.ad probandum.per quã patet ſm Arc.excõicatum repelli a iudicando,ſi eſt publicus.Item ab arbitrãdo.& remittit ad Spe.de arbi.§.differt.ver.itē ſm cũ,itē ab impetrando.ſ.e.de reſcri.c.i.a procu.per decre.pre. poſt ceſſionem.a beneficiis per præ.decre.poſtulaſtis.ab agēdo,patrociniãdo,teſtificãdo, vt ĩ decre. decernimus. quã all.finis gl. Et ibi[*ſunt cões*] Abb. hic in diſtinctioni-

11 bus dicit,ꝙ ſois actus,qui ſine cõione alterius non procedit,interdictus eſt excõicato,ꝑ decre.illud. de clerico excõicato miniſtrante.vbi dr̃,ꝙ alios non vitare excõicatus ſine delicto nõ poteſt.ergo ex quo ſine delicto nõ poteſt alteri cõicare,oĩs actus,qui exercere non põr,niſi alteri cõicet,eſt ſibi interdictus,niſi eſſet actus,per quē abſolutionē ſuã procuret,qui ei cõceſſus eſt.ſ.de ſen. ex cõ.cum voluntate.quid aũt dicat de ꝯtibus, ſtatim ſubdã.Et ibi,[*vtilitate*]ſecus ſi de damno, vnde ſe poteſt alteri obligare,ſed non ſibi alium poteſt,ergo ſuas actiones alteri cedere,& ceſſionarius ſtatim agere poterit,& debitorem ſuum poterit alteri delegare.& ſi vendidiſſet villã,in qua ius patronatus haberet,ſtatim emptor præſētare poſſet ſm Arc.qui ad prædicta allegat, quod notauit,de iure patro. c.vno.li.vj.in gl.penul.inducit,qd no. Inn.de do.& contu.veritatis.& quod no.ii.q.i.in primis. poſt prin.ver.ſi vero.in prima gl. Hoſt. autem dicit hoc tenendum,ꝙ ſi excõicatus extra iudicium aliquid facit vt priuata perſona,indiſtincte valet in ſuum detrimentũ,ſed ad vtilitatem ſuã nil facere poteſt.ad hoc faciunt

12 quatuor conſiderationes,quas ponit lrã.Si vero† tanq̃ ꝑ ſona publica,vel ĩ iudicijs vt priuata, vel publica & erat occultus,videlicet quod agit ſiue pro ſe,ſiue ꝯ ſe,ar.de ꝑ cur.c.ſi.de re ind.ad probandũ.Itē ſi manifeſtus, ſed nõ põr probari,ſi ſit notorius,iudex ex officio ipſum repellere dēt,infra.§.ſi vbi ēt remittit, & hoc pp auctoritatē rerũ iudicaturum,& ne ꝯhentes decipiantur.facit.ff. ad mace.l.iii. Excipitur is,qui ſe dicit excõicatũ poſt ap. legitimã.quod dic,vt ſ.de ſen.excõ.ſolet.remittit ad ſum. de ſen.excõ.§.& q̃ ſit pœna.ver.quid ſi teneo.& ver. quid ſi dum aliquis excõicatus.Abb.aũt hoc in diſtinctioni-

13 bus dicit ꝙ licet excõicatus peccet in gerendo ſe cõio-

a ni,tñ tenent ꝯctus per eum facti, & ex eis vltro, citroq; naſcũtur debitæ actiones,ita ꝙ ex eis ſtatim ꝯ ipſos agi poterit,ne de malitia ſua reporter ꝓmodum, de ſñia excõ.ſi vere.ipſe ēt ex eo agere poterit, ſed tũc ſolum cum fuerit abſolutus,& non prius.de iud.intelleximus. quod probat.ſi enim valet iudicium habitum cum actore ex cõicato,ita ꝙ ex ipſo proceditur,cum fuerit abſolutus ſic & tenere debet ꝯctus , vt agat ex illo poſt abſolutionem, cum pariſicēt iudicia & ꝯctus,& in iudicio quaſi ꝯhimus.ff.de pecu.licet.§.ſed ſi filius. Dicit tñ hoc procedere in contractibus, quos excõmunicatus celebrat proprio nomine.Secus ſi vt platus aliquid alienet, quia non tenet alienatio ipſo iure,de do.& cont.veritatis.in fi.nam ex quo excommunicatus eſt, & ſaltem quo ad alienationē eſt interdicta ad miniſtratio rerũ eccleſiaſti-

14 carum,vt ibi.Dicit ergo† excommunicatum a collatione & ſuſceptione omniũ ſpiritualiũ & tpaliũ quo ad bñficia & ſacra ipſo iure priuatum. Sed aliter in beneficiis,ꝗ in ſacris.In primis.n.dando vel recipiēdo nil agit. ſ.de ele.cũ inter.R.ue cõſue.cũ dilectus.de ap.ꝯſtitutus.

Sed

Sed in sacramentis cõfert & recipit characterē, sed nõ
executionē. de ordi. ab episcopo. c. fi. qđ loquitur in con
ferente, de eo q fur. or. re. c. j. & vlti. de sen. excom. cũ il-
lorũ. quæ loquuntur in suscipiente. vide, quod post In-
no. dixi, de dolo & contu. veritatis. in gl. excõicatus. ver.
dicũt. n. vbi distinguit inter canonicũ & prælatũ, actus
aũt publici vel ciuiles, de quibus dixi super. c. gl. interdi-
cti publicè excõicatis, ꝙ interdictis per ipsos acta non
tenēt de re iudi. ad ꝓbandũ. de immu. ecc. aduersus. vn-
de si talis publice excõicatus alienanti p̄staret auctori-
tatē, vel decre. vt tutor, curator vel iudex, talis auctoritas
vel decretũ nõ teneret, de procu. cõsulti. ꝑ quā decr. di-
cit Abbas, nõ tenere instr̄m ꝯfectũ ꝑ tabellionē publicè
excõicatũ, cũ talis auctoritatem instr̄is p̄stare non pos-
sit, vt ibi. & melius. iiij. q. iij. nullus. Qđ aũt subdit, de po-
stulando & procurãdo noĩe alieno, est expeditũ in de-
cre. statim alleg. & in fi. de eo, qđ ibi notaui. ſ. de testĩ ex
cõicati, hoc tractant Host. Pet. Abb. & Arc. & qđ dicũt
vltra ibi notata ibi dicā super vlt. gl. vbi etiam circa in-
str̄m ab eo confectũ addā. qđ hic no. Inn. & qd si excõi
catus in instr̄o sit testis inscriptus. ¶ In gl. quæ semper.
in fi. & in Auth. de inter. §. mitiores. colla. iiij. Host. ¶ In
gl. xv. in fi. alle. Host. c. ij. ad finem, de priuil. cum nõnul
li. ad fi. ¶ In gl. j. latenter. in fi. Io. mo. alle. ff. de consti. pe.
qui aũt. §. j. Arch. alle. xlviij. di. c. vlt. 50. di. quicunq; poe
nitēs. iij. q. i. §. patet. j̄. eo. lib. de poenis. felicis. j. rñ. ¶ In gl.
intelligas. ibi [*dilatoria.*] Idem Innõ. Pet. Abb. Boa. & Io.
mo. & Guil. in Spec. de dila. §. j. ver. sed & si. sub versi. il-
lud quoq;. & dicebat Abb. hoc patere ex eo: qa in vim
peremptoriæ nõ põt quandocunq; proponi. Et ibi [*quo
cunque*] ēt si in cu. Ro. ꝭm Host. Io. mo. & Arch. & Guil.
in præ. ver. sed & si. vbi & in ver. præ. inuenies hoc gñale
in oibus dilatorijs causarũ, q̄ ibi vertuntur, ꝙ nõ datur
in illis dilatio extra curiam ad probandũ. Et vide ēt, qđ
scripsi. s̄. de ap. c. j. in prin. alle. Host. s̄. de priuil. cũ olim
essem. vel ꝭm eũ de hoc non est a nobis quærendũ: qa
cõsiliũ sibi in hoc sufficit, de sen. excõ. mulieres. §. j. & c.
cum illorum. & ibi [*seculari.*] Idem Io. mo. & Arch. &
idem Host. si in modũ exceptionis opponitur, nā vt di
cit, ꝙ in seculari foro nõ posset opponi in modũ accu-
sationis, dicit ēt, ꝙ licet iudices seculares de his exceptio
nibus nõ curēt, tñ curare dñt, cũ & leges hoc põderēt,
all. in vsi. feu. tit. hic finit̄ lex dein. ꝯsuetudines reg. Dño
mouēte guerrā, q̄ dicit, vasallũ nõ teneri ad iuuandum
dñm excõicatũ, vel a rege bãnitũ, imo a sacr̄o fidelita-
tis est absolutus, donec ab ecclesia, vel rege fuerit restitu
tus. ad idem. xv. q. vi. nos sanctorũ. & c. alius. s̄. de pœnis. c.
fi. Inducit etiā in Auth. de san. epi. §. vt autem. vbi archi
eps facit ꝓuinciale ꝯcilium ad faciendas seruari sacras
regulas. & ad puniendos ipsorũ transgressores. ad idē in
auth. col. viij. vt eũ de appe. cog. §. gñalem. & de priuil.
dotis. hære. mu. non præstā. §. antepe. ver. sed sicut itē, vt
dicit, Lotharius imperator statuit ꝑ seculares iudices di
stingui excõicatos contumaces & lonbar. de decimis. l.
de deci. & l. fi. l. iiij. Diffinitio ēt erit iudicis ecclesiastici.
de or. co. tuā. inducit ēt ꝙ leges sequi volunt in talibus
canones, in auth. qũo opor. epis. §. j. coll. j. alleg. no. de se-
cundis nup. c. vlt. & pe. Et in fi. itē nec locũ habet, qñ ex
cipitur de excõica. iudi. vel te. nunc. n. assignabitur dila-
tio congrua põderatis circũstantijs ꝭm Arch. alleg. no.
de procura. dilectus. ¶ In gl. hoc ideo ibi [*si quem*] hæc
15 decre. facit ꝯ. Nā verbum † excõicationis [b] simpliciter
b prolatũ intelligit̄ de maiori. ergo nõ est necesse speciē
exprimi. & ob hoc Egi. exponit speciē. j. cām. Dic istud
loq de excep. odiosa ꝓpter abusum opponētiũ, illud in
sñia iuris, vel hoïs in hoc fauorabili, vt ibi dixi in prin.
& sup vl. gl. Et ibi [*ad quam proponitur.*] s̄. de ꝓb. in p̄sentia.
in fi. formā huius exceptiõis vide in spe. c. ti. §. viso. ver.
sed qm̄ excõ. vbi ēt tractat̄, an exprimēda sit cā excõica
tionis, & licet Egi. dixit ꝙ sic, hic tñ improbat̄ in sñia
hoïs ex eo: qa & sine cā litigaret excõicationi, de quo
satis ibi videas. Itē ibi tractatur, an nomē canonis excõi
cãtis exprimēdũ sit. Et Host. & Pe. & Arch. hic tenēt ꝙ
sic, allegant identitatē rõnis. & s̄. de si. pro tuas. de sent.
excõ. qđ in dubijs. & c. seq. s̄. eo. li. de ele. qui contra. Ali-
qui contra, cum enim ius certum sit, ergo nec exprimē
dum. n. ff. de iu. & fac. ign. l. ij. nec refert, quo iure fiat. ff. de
li. & post. l. Gallus. §. si eius. Ad hoc. s̄. de coha. cle. & mu.
vr̄a. in prin. cum concord. quas ibi dedi super ver. alibi.
vel saltem sufficiat sine nomine canonis allegare ipsius
auctorem. ad hoc. s̄. eo. li. de elec. cum non deceat. & c.
si postquam. § j. & c. is qui. & in cle. hoc eo. tit. c. vno. Te
ne primũ, cũ. n. diuersi sint canones & eiusdē auctoris,
ꝑ quos infligit̄ excõicatio, colligas ex notatis. j̄. de sent.
excõ. eos q. in cle. e. ti. c. j. patet ꝑ expressionē auctoris in
certitudinē nõ tolli. patet ergo, ꝙ reqrit̄, ꝙ specificet̄ ca
nõ, vel noïe proprio, vel ꝯpetentibus indicijs, q̄ æqpol-
leāt nomini ꝓprio. s̄. de ꝯsang. & affi. tua. de testi. licet ex
quadā. ff. si cer. pe. l. certũ. vt vagationi nõ sit locus, vt s̄.
e. gl. Si tñ sufficiēter exprimat̄ cā, ita ꝙ tollat̄ incertitu-
do, vr̄ sufficere in sñia iuris, quó casu ꝓcedere põt ꝯria
opinio, de qua. s̄. ¶ In glo. ꝓpriũ. ibi Host. & placet hoc
Arch. & ꝭm eos hæc lr̄a nõ obstat: qa de ipsius mente
patet, ꝙ loquit̄ de occulto nõ de illo, cuius excõicatio
solenniter est publica. Tunc enim per auctoritatē iudi-
ciariā p̄sumat̄ id iustè factũ, de renũcia. in p̄sentia. An
autem sufficiat probare, eũ aliàs propter excõicationē
probatam fuisse repulsum, vide, qđ dixi de or. cog. cũ di
lectus. super gl. pe. Et an sufficiat probari famā, dixi de
offi. dele. prudentiam. in gl. nunquid sufficiat. & in fi. in
gl. no. ¶ In gl. licet enim. ibi, taceat tunc, donec videant
se habere probationes sic promptas, ꝙ huic termino sa
tisfieri possit, cum in qualibet parte litis hoc possit, vt in
prin. capituli. Et ibi [*solet*] & hic Io. mo. & ibi, & insinua
tione. pro hoc facit: quia iterato potest opponi, vt se-
quitur. Et hoc tenet Franc. inducens etiam rationem,
16 ꝙ istud est † priuilegium actoris, ꝙ si reus infra octo
dies non probans condemnetur in expensis, quod pri-
uilegium iudex auferre non potest, alleg. xxiiij. dist. de
his. si. quod dicam secundum eum de sent. excom. Ro-
manam. super glo. antepe. & vide, quod dixi. s̄. de offic.
ord. Romana. ad fi. super glo. licet. ¶ In glo. si is. in fi. in
glo. quia dies. & hic reperias, quod ibi no. scilicet vltima
die termini probationem fieri posse, quod no. Inno. &
Hostien. ¶ In glo. i. indubitatis. in fi. & innuit hęc litera
secundum Abba. ꝙ si sufficit vnus testis, nec locus est
delationi iuramenti. ¶ In gl. quibus. in fi. de do. & con-
tu. cum dilecti, in fi. Host. ¶ In glo. iuramento. ibi, præ-
misso. s. ante condemnationem. ¶ In glo. per senten-
tiam. Ibi [*non diffiniti*] non enim loquitur de instantia,
quæ secundum l. perijt cursu triennij, quod non habet
locum secundum cano. s̄. de indi. c. peti. Et dicit Host.
ꝙ ratio iuris diuersi sumetur ex decre. super eo. ij. de ap.
vt dixi in præ. decre. penul. ¶ In glo. etiam si. ibi [*occulto*]
hoc hic non placet Archi. sed Host. vltra tres decre. su-
perius alle. inducebat decre. vlti. de procur. & l. ff. de iud.
non iccirco. §. cum postea. dicens, ꝙ secundum opi. si-
bi contrariam illi legi sufficienter responderi non po-
test. lex illa dicit, ꝙ si nunc apparet seruus is, cuius no-
mine per procuratorem fuerat actum, absolui debito-
rem oportet. Intendit ergo Hosti. vt puto, si dicatur id,
quod dicitur speciale in occulto, remanet lex illa in pu
blico, sed si dicatur idem in vtroque, in totum tollitur
arg. illius. Sed cum fateatur Host. illud membrum argu
menti illius. l. hic tolli, quod ex ea magis proprie sumi-
tur. idest de occulto, qui prius non apparebat, & nunc
apparet, fateatur tolli & reliquum, quod non sic pro-
prie sumebatur, & sic hoc speciale propter rationem
notatam. s̄. in glo. licet. in princip. ¶ In glo. sic vi. in fi.
bene facit. ff. de bon. auth. iudi. pos. l. vlti. in fi. ¶ In glo. s̄.
de testi. in fi. nec dilationem petit, & idem Hostien. &
Archid. ¶ In glo. & si opus in fi. qui alleg. s̄. eo. exceptio-
nem. & idem Io. mo. & Arc. ¶ In gl. iam bis proposita.
ꝭm Host. ¶ In gl. no. quod. ibi [*metus*] qui licet, excipit de

quibus.i.dr̄ admittat & summarie examinet.ff.de ex in. diuus.de custo.& exhi.re.l.diuus.ff. de iudi.l.prętor. nō tñ pronunciat,de offi.dele. pastoralis.§.quia vero.imo remittit partes ad delegantem, qui hoc determinet,& sic intelligitur.xxv.q.ij.& si non cognitio.de re iu.de cęteto.C.de execu.rei iud.vt si proponis. Sed si iniustus esset,nedum istas,sed etiam alias exceptiones rationabiles admitteret,examinaret & determinaret. C. si ex fal. instrũ.l.fi.de æta.& qua.accepimus.de rescrip.constitutus,sm̄ Host.remittit ad sum.de off.del.§.quæ delegati. ad fi.& in fi.quas hic no.Host.& Ioã.mo.¶ In glo.ante pe.ibi,ego dico. idem Io.mo. ¶ In glo.pe.ibi,timore.pp quã forte nõ excipit, sed præstat, vel oĩno siler sm̄ Ho. ¶ In gl.vl. in fi.idē Io.mo.sc.Host.q tenet,pcessum habitum cum actore publicè excõicato & notorio non valere. Dicit etiam,q si executus esset iudex,reuocaret executionem hoc non placet: vt no.s.in glo.etiam fi.

ADDITIONES.

a ¶ Licet excommunicatus. An excommunicati tolerati gesta valeant But.Imo.& Sicu.in c.probandum de re iudi.& Ab.b.in c.consultationibus de iure pa.qui dicit tenere gesta ratione publici officij. non gesta iure priuato. quia in his non est differentia inter excommunicatũ publicum vel occultum.

b ¶ Verbum excommunicationis. Excommunicationis appellatio venit maior.c.si quem.de sen.excom.& omnino per Car.in cle.j. q.xii. de sepul.Et quando excommunicatio dicatur maior, vel minor, no. in c.si celebrat. c.quæstionem.& c.statuimus.de sen.excõ.in vj. & glo. in c.illa.de cle.quæ dicit,maiorem dici,qñ quis excõicatur principaliter.Sed minor dr̄,qñ quis cum eo participat,non quando cum participante participat.xi.q.iii quoniam multos.nisi quando quis est excõmonicatus cũ fautoribus & participantibus.xi.q iii. excellentissimus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex secularis, qui negligit facere iustitiam clerico, est ipso iure excommunicatus.*

2 *Metropolitanus potest excommunicare & suspendere episcopum.*

3 *Inferior quando renuit facere, quod debet, ad superiorem remittitur, vt illum cogat & priuet.*

CAP. II.

CVm quidam. Primo ponit factum reprehensibile secularium iudicum,2 qd̄ prouidet ibi, decernimus.secundo ibi sīr. prouidet ad casum aduersum.& pars prima sumpta fuit ex decr. Ale. IIII.quia nonnulli.quam alle.Spe.c.ti. §.ij.ver.& no.sub ver. porro,& vide, quod dixi de immu,ec.j. iu prin.[*ecclesiasticum iudicem*]de consue.de fo.comp.si clericus. in fi.Arch.[*audire*]cum effectu i.exaudire derogationem, quasi vituperationem,vel detractionem.Arch.[*contemptum*]pro expositione huius ver.alle.Arc.quod no.ii.q. vii.Metropol.lxxxi.di.quicunque.x.di. quis autem.[*Censuram*]de ver.sig.quærenti.[*ordinarys*]Episcopis, vel ipsorum officialibus secundum Archi.alle.s.eo.lib.de offi. or.ordinarii.in prin.[*Compellantur*] monitione præmissa.xxiij.q,ver.administratores,per quod.c.in fi. videtur.
1 secundum Arc.quod †iudex secularis,qui negligit facere iustitiam clerico,sit ipso iure excom.de quo remit.j. de sta.mo.periculoso.in fi. [*animarum periculum*]per hãc literam soluta fuit qõ hic dispu.de laico debitore, qui cum per statutum municipale tutus esset præscri. quinquennii 3 creditorem, per illum conuenitur in ecclesiastico foro,q non se possit illo statuto tueri, sicut nec se in illo foro defenderet præscri.xxx.annorum, quam cum mala fide adhuc laicus perfecisset.s de præscrip.c. vlt.& causæ clericorum,qui tamen laici fuerunt,decidi debent sm̄ ius ca.de fo.com. quod clericis.nec dēt clericus velle locupletari cum graui damno creditoris.j. de re.iu.locupletari.cum cõcur.propter quæ videretur etiam in foro ciuili non valere statutum, super quo vider quod scripsi.s.de consti.quæ in ecclesiarum.super j. gl.& quod no.ff.de consti.prin.l.j.in fi.C.de preci. imp. offe.quoties.in fi.j.gl.[*superiores*]simile de iure pa.nullus & quo ad epm̄ superior secundum Arc.est Metropolitanus.ad hoc xxxili.di.c.j.in fi.& est si.j.de hær.& com
2 misi,in fi.vbi de hoc.Nam †excommunicare & suspēdere potest Metro.epm̄.sed nõ ab administratione, vel epatu remouere.non ob.de cle.non resid. ex tuæ. vt ibi no.& patet per hoc capitulum & per ca.is.q.iii.cum simus.& c.nunc vero.viii.q.iii. Arnaldus.& xvi.q.vii.filijs.
3 q †qñ inferior renuit facere,quod debet,ad superiorē remittitur,vt illum cogat & priuet.ad idem de iure pa. ex literis,de offi.or. ad reprimendam.& c.duo simul.& c.quanto.in fi.& c.irrefragabili.§. excessus.in Auth. de ec.ti.si autem pro redemptione.& §.sc. col. ix. nisi fecerint,ostendit eos monendos [*animaduersione*]pro censura ponitur sm̄ Arc.qui hoc no.quod post Host. dixi de pœ.in quibusdam.super ver.seueritatem.¶ Prima glo. summat. ¶ Secunda ponit regulam & tres casus exceptos.¶ Quarta gl.ponit.vij.exempla.quibus iudex &c.secundo addit tertium casum.¶ Pe. glo. rñ.per ob.quare hæc inequalitas.¶ In gl.vl.ibi,l.i.vide i c.de causis,super gl.¶ In gl.ij.ibi,cum super,ibi.super vlt.glo.posui plures alios casus,quibus fallit hæc regula,ibi vide.¶ In gl. cognoscit.ibi,vbi de hoc.& vide, quod ibi no.in gl.secunda,& quod super ea dixi.¶ In gl.pe.in fi.& cle.de re iud. pastoralis.ad fi.¶ In gl.vlt. in fi.facit de accu. inquisitionis.i.rñ.in fi.& tenebitur parti ad interesse.s. de sen.exc. sacro.j.de immu.ecc.quoniam.

¶ De præscriptionibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Titulus an possit probari per testes publicatis attestationibus super præscriptionem.*

2 *Grauamina ciuilia timore potius quam ex debito subditi prælatis præstare præsumuntur.*

3 *Præsumptio faciens pro eo, contra quem præscribitur, eliditur præsumptione.*

4 *Ecclesia præscribit contra laicum spatio xxx. anno.*

CAP. PRIMVM.

EPiscopum. Diuisio super prima gl.legitime includit bonam fidem secundum Archi.remittit.s.eod. diligentiam.in gl. illud.[*Cum ius*]rationem interserit,quam postea specificat.[*fuerat*]de tertio, qui contra eũ, pro quo facit ius commune, dicit se esse in possessione eligendi,an ipsius electio veniat confirmanda bona fide non probata,ponit hic Arch.opi.Inno.cui adheret, & 3tiam Host.quas posui,de testi.in integ.c.ij.in gl.per monacos.in iii.gl.ver.sed notandum.vsque ad fi.gl.[*titu*
1 *lum*]an †publicatis attestationibus super præscriptione possit titulus probari per testes,vide,quod plene scripsi, s.de testi.fraternitatis.in iiij.quæstione.Est etiam sciendũ,quod i summa huius tituli parte propria,quam tractat de vsucapionibus instruere nos volens in materia nobis ignota nouem rubricas posuit de nouem titulis, per quos dominium transfertur.i.pro soluto, pro emptore,pro transacto,pro hærede,pro donato,pro derelicto,pro legato,pro dote,pro suo.de his omnibus excepto tertio habentur eodem ordine rubricæ post rubricam. ff. de vsucapionibus.[*Bona fides*]quis probet, no. s.e.si diligenti,in gl.pe.de quo hic Arch. allegans verba Inn.ad quæ s.remisi.Et vide quod no.xvi.q. iii. dilectio. [*vel habetur*]additum pp nota.xvj.q.iiii.dilectio. in glo. fi.sm̄ Arc.qui dicit Io.hic intellexisse,de proba.licet.s.e. si diligenti.Recitat etiam hic,quod scripsi post Ho. s.e. cum olim.ad fi.l.si non allegetur præscriptio,sed cõsuetudo,non est necesse allegare titulũ. sed sufficit vsus cũ pscriptione,de quo remit.Arc.xviii.q.ii.seruitiũ. & x.q. iii.quia cognouimus. qui ponit ēt exēplũ in hoc versiculo.

culo.cum quis habuit sententiam contra alterum.Et, si sententia præiudicium non facit quo ad iudicium circa petitorium,facit tamen quo ad possessorium , de re iudi.cum super.Dicit etiam,q tunc non sufficit bona fides,cum sit præsumptio contra eum propter iudicatum.[*præsumptio.*]Inno.in decr.eo.tit.si diligenti.de præsumptione.dicit,q licet ex cursu temporis præsumat pro præscribente,possunt tamen esse valentiores pr̄sumptiones contra eum, per quas oporteret eum probare
2 titulum,ponit exemplum †in prælatis , q ciuilia grauamina exigunt a subditis,nam præsumitur,quod subditi ex timore præstent potius,quam ex debito. & ideo nō curret præscriptio.j.q.i.nullus.x.q.iij.quia cognouimus. idem cum præsumitur charitatis vel curialitatis causa datum prandium vel hospitium.& in hoc vide , quod scripsi.s̄.de causa pos.cum ecclesia.super gl.caute.de episcopo,qui episcopum,vel milite , qui militem recipit Host.vbi vero præsumptio talis,vel similis non elidat p̄sumptionem,quæ obuenit ex cursu temporis, procedet præscriptio,& præstitorum fiet exactio.ix.q.iij. conquestus.ff.communi præ. venditor. §. si constat. Est etiam
3 sciendum †q præsumptio faciens pro eo , cōtra quem præscribitur,eliditur præsumptione,quæ facit pro præscribente,sicut quando contra priuilegiatum suæ dioc. præscribit episcopus episcopalia , vt dixi de con. vtl. vel inuti.cum dilecta. in fi.nisi hoc non fuerat expressum in decr.venerabilium.Arch.[*allegetur.*] & probetur de re iud.suborta.& c.cum super[*exijtat.*]& tunc ex tanto tempore præsumitur titulus. ff. de vsur. cum de in rem verso.& puto quod sit ti.pro suo.ff.pro suo.l.j.in prin.& l.iiij.in fi.Io.mo.& Arch.& no. fm opinionem communem legistatum,quam sumunt ex.l. prædicta , quā etiam vestri doctores sequuntur,vt scripsi de censi. superuenit.super glo.ij. expressio falsæ causæ, propter quam dicatur.xl.annis solutum,probata solutione facit actorem vincere,qui succubuisset etiam prolato tempore p̄dicto sine expressione cāæ, quod nō placet Host. vt ibi scripsi post pri. Tū qa lateat animatū , qa distinctionē facit in verbo.ibi vide.¶Prima gl.summat , dicit vnde sumpta,& quid declaret.¶Glo.circa. primo ponit. vij. opiniones,& septima dicit hic quasi probatam, secundo obiicit & obiectioni respondet,ponit opi.quam improbat & distinguit,& per id quæstioni respondet.¶Penul.glo.r̄n.per ob.& sol ¶Vltima glo.no.alle. v.cōcorquænt & sol.iterum inijcit quæstio . quam soluit. ¶In gl.circa.ibi,si quis diuturno.vt vide de iud.c. ij. super iii. glo.& ibi,si quis emptionis casu.sub præ.§.potest.& ibi, cogi.vide de procu.ex insinuatione.super vlt.glo.Et ibi nemo.auratis plastis in tunicis vel lineis vti non debet, nisi cui hoc per imperiale ministerium concessum est & ibi.l.vna.smaragdis & iacintis non licet frenos,sellas vel balteas aptare,aliis vero gēmis priuati hoc possunt. & ibi,siue possideris.vide.vt ec.bene.vt nostrum.super.v. glo.¶In glo.vl.ibi,si arbiter.vide de pur.ca. de test.super j.glo.Et ibi.§.ductus aquæ.vide hanc & se. in præ. c. sup quibusdam.super vlt.glo.¶In gl.l. in fi.& primo ponit dictum rationem interserens.Secundo rationem explicat ibi,nam licet.Tertio a dicto & a ratione vnum casum excipit ibi,nisi.¶In glo.scilicet,ibi.contra ecclesiā,
4 † contra laicum præscribit ecclesia spacio. xxx. annorū fm Io.mo.in dic de.x.vt dixi super.c.illud.super. iij. glo. ¶In glo.necessitatem.in fi.idem Arc.¶In glo.circa allegationem.ibi.actor.sed hæc decre.cōtradicit, vt sequitur in gl.Et ibi,in similibus.dicebat ergo Io. mo. q qn̄que duo contendentes sunt capaces vniformiter , vt in possessione fundi quandoque difformiter, & tunc aut habens ius speciale se tuetur contra habentem ius cōmune. Aut econtra de omnibus his membris quid iuris in glo.Et ibi,ad aures.Idem Io.mo.& Arch. Et facit, quod scripsi de episcopis Pap. Placentino & Parmē. de offi.or.conquerente.in gl.per hoc.ver.& sunt hæc vera. ¶In glo.vlt.ibi testes præscribentes per instrumenta nō vr̄ posse probari hæc cōmunis opi. vel negatam , cum non sit res,de qua instrumentum rogari,vel cōfici posset,licet secus sit quandoque in negatam determinata, vt satis dixi de elec.bonæ . Sed ipsius contrarium cum sit actus affirmatiuus,bene recipit probationem,per qd poterit patere memoria p̄rii actus . Et ibi , conscientiam.quæ proprie cadit in circunuicinos.ff.de flu.l.j. §. j.ibi.æstimatione circum vel circa colentium. Et in fi. materiam huius glo vide plene in Spe.de proba.§.j.ver. vlt.quæritur,vsque ad fi.§.

S V M M A R I V M.

1 *Declaratio debet praecedere apprehensionem in priuatione iuris.*
2 *Leges sunt diuinitus per ora principum promulgatæ.*
3 *Iura humana sunt iura imperatorum.*
4 *Præscriptio non currit non valenti agere.*
5 *Bona non sunt vacantia,nec apprehendi possunt, antequam sit pronunciatum super crimine.*

C A P. II.

SI qui. Duæ sunt partes,q̄ patent. [*Bonis*] comphendit mobilia & immobilia.ff.de ver.si.bonorū.de test relatū ij.[*appre*
1 *hendis.*]Dicit Arc.q †in priuatione iuris hæc apprehensionem p̄cedere debet declaratio.j.de hęre.cū fm remittit.j.de homi.pro humani.in fi.& j.de pę. felicis,vt ibi dicā post prin. sup ver.in famis.[*occupandis.*] In bona significatione sumitur hic secundū Arc. de hoc. s̄.eo.li.de elec. generali. nullus temporis lapsus &c. vt
2 sequitur [*humana*]non vr̄ bene dictum,cum leges† sint diuinitus per ora principum promulgatæ. xvj. q. iij.nemo.viij.di.quo iure.xj.q.iij.imperatores.C.de p̄scri.lon. l.fi.circa fi.ff.de legi.l.gręca.quæ incipit,leges.dicit Arc.
3 id dictū,qa †iura humana sunt iura imperatorum , vt c.quo iure.iij.q.v.quia suspecti.quandoque vocantur leges publicæ.iij.q.v.de accu.aliquando dicūtur leges exteriorum.aliquando leges seculi.vt ibi, sed iura ecclesiastica dn̄r diuina,arg.in præ.c.qa.& ea.q.canonica. [*alia tempora.*]vide quod dicam. j.proxi. rū. super ver. sancimus.[*Romanam.*]quærit Arc.quæ dicatur in hac præscriptione ecclesia Romana.Dicit, q Lateran̄.quæ patriarchalis est,& ibi Papa summus patriarcha frequētius residet.xxiij.di.c.j.Et vide,quod dixi de elec. fundamenta in fi.primæ partis. Dicit autem , q res illius ecclesiæ & generaliter omnes,quæ ad dispositionem ap̄lici pertinent gaudent priuilegio centenariæ præscri. s̄. e. ad audientiam. & vide,quod dicam super glo.antepe.sed nō possessiones ecclesiæ beati Petri. & tamen vbicumque patrimonium Papę & ecclesiæ Romanę dicitur patrimonium beati Petri fm Vgo.q hic no.xvj.q.iij. nemo. ad hoc.s̄.eo.auditis.& j.de re iudi.ad apostolicæ.ver. p̄ter hic,alibi dicitur ecclesia,nec patrimonium xciiij. c. j.alibi ecclesiasticum patrimonium.x. q.iij. relatum legitime.alibi dicitur canonice.s̄.eo.li.de consue.non est. vbi dixi[*si post mortē.*]in hoc notū, quia de iure videbatur pōderanda pronunciatio ,per quam fiant vacantia , vt statim ēt dicā.& no.q dicit post mortē ,quia in vita sicut nō præscribitur crimini,vt in iuribus allegatis in vlti.gl.ita nec bonis, vt C. de apost.l. apostatarum. [*Extraneus*]quibusdam videbatur aliud in extraneis quam in filiis . [*sancimus*] non dicit declaramus , quia de iure
4 videbatur cōtrariū,tali rōne certū est, q†nō valēti agere nō currit præscriptio.s̄.e.c.j.& c.auditis.C.de inof. te.
5 contra maiores.C.de an.ex. l. j.ad finē. sed † antequam sit p̄nūciatū sup crimine,bona nō sunt vacātia,nec apphēdi pn̄t.j.de hære. cū fm.sic in crimine lęsę maiest. rustitu.de hær.q̄ ab intest.§.p p̄riū. A tpe vero,quo sunt vacantia & fisco nunciata , ita q de iure & de facto peti pn̄t,currit fisco pręscriptio quadriēnij.C.de aqua plu. l.j.ff. de diuer.& temp. præscri.l.intra quatuor. Et in hoc quidā ecclesiam æquiparabāt fisco,per auth. quas actiones.C.de sacrosan.eccle.canonizatā. xvj. q. iii. Nec ob. ea.q. placuit. j. quia verū est, aliud caput præscriptionis quadriennij,quæ procedit in re aliena donata per prin-

ci.

ci.non habere locum in re eccl̃ſie.xij.q.ij.quicunque militū.xvi.q.i.in canonibus.hoc vero capite tractamus de lucro captando.non de dāno vitando, quorū diſpar eſt rō.C.de codi.l.fi.Sed veritas eſt,ꝙ ꝯ eccleſiā requirūtur anni.xl.ſupra proxi.eū. ſi vero non ſunt nunciata,& ita fiſcus, vel eccleſia ignorat illa vacantia, præſcribentur ſm leges per.xx.annos vel.xl. contra eccleſiam ſm canones a tpe pronunciationis.ff. de iure fiſci.l.§.fi.& de diuer.& tempo.præſ.l.in oibus.& ſ̃.proxi.reſpon.Ex his patet,ꝙ ſi hæc conſtitutio non emanaſſet,ꝯrium erat tenendū. Et ad æquitatē, quam hic ponit finis vl. glo.mſum.C.in pri.huius gl. Adhuc ſm quoſdam tenuiſſe,ꝙ ſicut hæreticus non põt præſcribere bona, quominus confiſcentur,& apprehendātur, ita ꝙ nec ad eū redeāt. C.de hære.gazaros.ſ.de hære.vergentis,facit.C.de ſer.fu. l.mancipia.ita nec ipſius filij. Sunt enim odibiles,& timetur in illis crimen paternū,& paternis bonis priuati ſunt. & eſſe dicuntur perpetuo egeni, vt in l.quiſquis. C.ad.l.Iul.ma.cap.xj.q.j.quiſquis. Et per conſtitutionē Federici inconſutilem,eadem eſt pęna criminis hæreſis & læſæ maieſtatis.Et ſm iſtos dicere,ꝙ per præſcriptionē ſe tueri poſſent,eſſet fraudare legē,vt vno iure recipiant id,a quo alio iure prohibentur.ff.de tranſac.cum hiſ.ff. cū his.ſ̃.de procu.tuæ.cū cõcor. Sed hæ rōnes ceſſant in extraneis, quare non mirū ſi præſcribere poſſunt. ꝯriū hic ſtatuitur, vt ſiue ſint filij, ſiue extranei, dum tñ catholici ſunt ſuis præſcriptione,& vere multū fuit expediens hoc ſic ſtatui.Docuit enim experientia, ꝙ an hāc conſtitutionem catholici poſſeſſores bonorū,quæ fuerunt talium multa grauamina paſſi ſunt,& quod grauius eſt,q̃nque de crimine quærebatur & pronunciabatur ſolum,vt ad talia bona veniri poſſet in grauamen ipſorum[*detegantur*] videtur,ꝙ ſufficit eſſe probatū & detectum añ completā præſcriptionē,licet non ſit pronunciatum per hanc literam,quod ſatis puto,ſi cum poſſeſſoribus agebatur vel eis ſcientibus id fuit probatū, cum per id inceperint malam fidem habere,& ſic curſus præſcriptionis interruptus fuit,ad id.ſ̃.e.veniens.¶ Prima gl.ſummat.¶ Quarta gl.allegando. vj. concor. ponit.vj.exempla.¶ Vltima gl.obiicit & ſoluit.¶ In quarta gl.ibi. §. præterea. vaſallus perdit feudū & reddit ad dñm,ſi infra annū & diem inueſtiturā non petit.¶ In gl.in auth.ibi, in omnibus, in q̃nibus fiſci.xx. annorū præſcriptio cuſtoditur, exceptis oibus, quibus minora tpa ſunt a iure ſtatuta.¶ In gl.vl.ibi auth.bona.i fi.loquitur de cri.læſæ ma.¶ In gl. pone.ibi, in quibuſdam. Idē lo.mo.& Arch.& hoc ibi tenuit Hoſt.qui recitat,quod ſequitur ſ. quoſdā tenere ꝯrium, nec exprimit, qui ſint illi.¶ In gl.in auth.ibi per annum. alia vera videbantur dicere de quinquennio. C. de apo.l. ij. de hæ. manichæos.& quod ibi no.in iij.gl. Alia videtur dicere de quadriennio.ff.de diuer.& tēpo. præſcrip. inter quatuor.C. de quadri.præſcrip.l. j.in fi.lo. mo.& Arch. allegant in Auth.vt cum de ap.cog.§.generalem. ver.ſi vero liberi. colla. vij. vbi non extantibus filiis agnatis vel cognatis catholicis defertur eccleſiæ, quæ ſi per annū poſtea negligat,defertur fiſco.¶In gl.vt ſubducantur.ibi.vacationum.Dicit Archi.ſiue vere vacent, ſiue interpretatiue. ſ̃.e.c.j.§.j.xvj.q iij. prima actione cū duob.c. ſeq.¶ In gl. no ibi vide,quod no.xvj.q.iiij.volumus.in gl.antepe.& quod no.de cap.mo.dilectus.in glo.pe.& quod ibi dixi, ꝑ quod decido,quod hic no.Arc.¶ In vl.gl in auth.bona.in fi.& l.fi.in fi.& ibi, ſolutio.Idē Ioan.mo.& Archi. in fine. vbi hæc conſtitutio emanaſſet, parum iuuaret hæc ratio. Iuri enim eccleſiæ præſcribebatur quæ neglexit petere, ſed hic ante pronunciationē nulla negligentia,vt dixi ſuper ver.iancimus.

De ſententia & re iudicata. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Iudicij finis eſt iuſte iudicare.*
2 *Iuſtitia cito auro violatur*
3 *Sententia ſi feratur ad preces,retractari debet.*
4 *Suſpenſus ſi cum alijs dicat horas ſuas, ad quas tenebatur prius, non debet dicere ſicut ſacerdos.dominus vobiſcum. vel aliud ſimile, quod competat ad dignitatem ordinis.*
5 *Irregularitas quid ſit.*
6 *Suſpenſus a canone etiam propter crimen tunc demum irregularitatem incurrit.quando canon hoc exprimit.*
7 *Excommunicatus, vel interdictus celebrans an ſit irregularis de iure aliquo.*
8 *Irregulares dicuntur,qui ſunt extra regulam aliorum.*
9 *Tribunal proprie eſt magnorum iudicum.*
10 *Iudex licet nō dēat ſeq; coſcientiā, tñ debet illā ex alijs informare.*

CAP. PRIMVM.

CVm æterni.j.glo. Diuiſio ſuper.[*iniuſte*]
1 Hie. ſuper Abacuh.† finis iudicij eſt iuſte iudicare.& vide, quod ibi ſequitur. & ſuper Amos.l. iij.di.& ſuper Galla.l.ij.[*Condemnat*] Hiero.ad Iuliā.ſ.c. non timebo hominum iudiciū habiturus iudice meum[*caueant*] ſic.xxxiij.q.j. caue.& dic caueant. i. euitent, vel ante tps prouideant. Archi.[*prudenter*] Seneca de quatuor virtutibus tribus tpibus cuiuſque anni diſpenſetur.Præſentia ordina,futura prouide,præterita recordare[*attendant*]quaſi cū ſolicitudine aduertant.l.di. pōderet.Arc.[*fauor*]xv.q.vij.c.j.& v.q.ij. de eccleſiaſtic,loquitur de malo fauore,q peruertit iudiciū, ar.xi.q.iij.non ſolum.alias incipit timendo.j.q.j.ſunt nō nulli.& c.pueri.in fi.& c.ſunt quidam.ij.q.vij.ſicut Arc. [*timor*] qui peruertit iudiciū. xj. q.iij. quatuor.& cauillum. iiij.q.viij, ſtatres,xxv.q.j.omne,quod,timor.n.plerūque peruertit opinionem & hebetat intellectū. iij.q v.accuſatores, vel teſtes.& de tali loqtur. ſ̃.de teſti.licet. habent.n. iudices cū omni ſolicitudine & mentis vnitate procedere ij.q.vij.ſicut. Arch.[*expectatio*] tacita vel expreſſa.i.deſt.conuentionalis,dicit canon,ꝙ qui recte iudica & præmium remunerationis expectat ,fraudē in Deum perpetrat.xi.q.iij.qui recte.ſm Hoſti.& Iob.viij. ignis deuorabit tabernacula illorū, q libenter munera
2 recipiunt,& † iuſtitia cito auro violatur. xj. q.iij. pauper. ad idē ex eo xxiij.in fi.Arch. [*libramine*] idem verum in cle.de re iu.paſtoralis.ver.verum.in fi.vbi exponitur.[*oibus*] notat principium,medium & finem.ad idem.ſ̃.de offi.dele.ſuper quęſtionū.poſt princ.[*præſertim*]pro maxime.Hoſt.[*Exemplum*] no.exēpla ſequenda.vide, quod ſcripſi.ſ̃.de elec.venerabilem.ver.ſciunt.ſuper.j.gl.vbi remiſſiones inuenies. [*Et propter*] dicunt quidam hęc duo requiri coniunctim ad alia,quæ ſequuntur,vt ſit locus pœnæ.ſ.ꝙ iudex infraſcripta faciens ſit famæ prodigus & ſui perſecutor honoris, & colligunt hæc ex dictis Hoſt.qui tñ hoc non dicit, ſed eſt ſenſus literæ,ꝙ iudex hoc faciens,quæ ſequuntur,fiat ex hoc prodigus famæ &c. vnde Hoſti, numerabat hęc duo inter pœnas, non inter ſubſtantialia ad pœnā incurrendā. [*Partis alterius*] actoris vel rei,& patet per hoc,ꝙ non eſt locus pœnæ,ſi grauat ſcribam, vel nunciū iuratū, vel ſimilē perſonā in iudicio interuenientē, ex quo grauamine pars non læditur. Fran. ponit exēplum in illo, qui procedit die feriato ſine partis grauamine. Dicit Hoſti.ꝙ cauere debet,ne in arbitrariis ſit nimis gratioſus,de quo remittit.ſ̃.de off.dele.conſuluit.[*In iudicio*] ceſſat ergo pœna,ſi extra iudicium grauet partem[*Quicquam*]de his quæ habentur.ſ̃.de proba.qūn contra.ſm Hoſt.[*fecerit*] facientē punit,non omittentē.vel negligentem,vt ſcripſi poſt Hoſt.de priuile.dilecti.ſuper.j.gl.Contrarium notauit.ſ̃. ti.j.legitima.vt ibi dicam ſuper.gl.caueant[*gratiam*]vt di
3 cit.Arc.† ſi ad pces feratur ſña,retractari dēt.ff.ad trebel. ſeruo inuito.§.cū prior.ſi pretium,nulla eſt.C.quādo ꝓuo.non eſt ne.l.venales.cau.ij.q.vj.officij. per id quod.ſ̃.

dicitur

dicitur de irregularitate ex im mixtione diuinorum, pa
tet,hoc intelligi non de officio iudicandi tm̃,sed de diui
nis officiis,& est si.s̃.de offi.dele.c. vl.§.vt autẽ. Et vide,
quod no. in cle.de dec.c.j.super ver. officiis[*pœnam*] nec
prius relaxabit eps hãc pœnam in subdito. facit. C. de
pę.si operis.& quod no.s̃.e.li.de cle.cupientes.§.cęterũ.
in gl.est ergo. quod scripsi post Hosti.de cle.vena.c. j.su-
per vl.gl.[*nihilominus*]i.non obstante inflictione pœnæ.
s̃.proxi.[*scuturus*] iudex ille sit suspensus durante. i.infra
annũ[*damnabiliter*]innuit,ꝙ ex hoc peccent mortaliter,
sic.l.di.de his.j̃.in fi.s̃.de exces. prælati.anta.in fi.ad idẽ.j̃.
de concel. præben.detestanda. & quod ibi dicam super
ver.dãnabiliter.nec mirum , cum ex hoc crimen paga-
niatis incurrat.lxxxi.di.si qui.in fi.ob hoc ponit ibi Ar
chi.quod no. Vgo.iij.q.viij. §.idẽ testatur.l.ꝙ si quis exer
cet huius publica officia, ad quę tenetur , vt quia sacer-
dos cantat missam, diaconus euãgelium,subdyaconus
epistolam,& huius si peccator est mortaliter peccat,nõ
in eo, quod facit, sed quod facere intendit.l.di.quid est.
& cum.c.cum exaudiero.& in præal.§.idẽ. Ex præsum-
ptione.n.& temeritate sibi nocet, vñ aliis ꝓdest.lxxxiij.
di.§.quãquam.viij.q.iiij.nonne. xv.q.vlt.c. vl.j.q.j.si fue-
rit.xix.di.ſm. Orando tamen vt faciunt laici non pec-
cant,imo ad id tenentur,de pę.di.v.falsas. Et vt dicit Ar
chi.talis tenetur priuate nõ officiãdo dicere horas suas,
licet sit suspensus, vel excõicatus,vt no. xxxviij.di.c. pe.
in vl.gl.& s̃.de cle excõ.mini.illud.in glo.in hoc. Dicit
4 tñ,ꝙ † si suspensus cum aliis dicit horas suas, ad quas te-
nebatur prius,nõ debet dicere sicut sacerdos,vel dyaco-
nus,dñs vobiscum. vel aliud simile,quod cõperat ad di-
gnitatẽ ordinis,fortius ergo hoc in excõicato ſm eum
[*Ingesserit*]idẽ ver.de cle.ex.mini.illud.in fi.& dicit ige-
serit in suo agens officio, sicut prius. xj. q.iij. si quis eps.
ſm Inn.Idẽ Gof.Host.Pe.de.& Arc.ad idẽ j̃. de sen. exc.
c.j.& c.is cui.j.respon.Io.mo.exponit ingesserit,i. se mi-
scuerit voluntarie sicut prius.& ꝙ se ingerendo, non tñ
vt prius celebrando, non incurrat irregularitatem, te-
nent Inno.& Hosti.de exces. pręla.tanta. vt ibi scripsi in
magna glo.celebrando tñ vt prius [illegible]matutinũ, vel ve-
speras irregularis est, vt in c. si quis eps in consilio. Tra-
ctat ẽt hic Arch. de constituto in minoribus tm̃, an vt
prius celebrãdo sit irregularis,de quo vide, quod scripsi
s̃.de cle.excõ.c.ij.& de psalmista ẽt hic ponit,quod vide
in præ.decre.tanta.ad fi.magnę gl.[*irregularitatis*]quæ de
5 scribitur , est † irregularitas nota , vel impedimentum
canonicum proueniens in clerico ex violatione censu-
ræ ecclesiasticæ,vel ex alia notabili inobedientia, super
quo Arc. remittit ad not. per Host.de cle.excõ.c.ij.nota
uit etiam Inn.de renũ.nisi.§.ꝑsonæ. Tu vide plenius &
apertius in Specu.ti.ij.de legato. §. iuxta propositionis.
in prin.& ibi,in ver.sumitur. ergo inuenies verba Inn.
quasi ad literam,quod autẽ sit nota canonica, satis pa-
tet.j̃.de sen.ex.is cui.j.rñ.Nõ em̃ ꝯhiẽ nisi in casib' exp͂s
sis a canone, vt ibi.& adde, qđ statim dicã, monitio nõ
ẽ necessaria,qđ dic vt s̃.de cle. ex. cleri. hic placet Arc.
6 ꝙ † suspensus a canone etiã ꝑpter crimẽ,tũc demũ irre
gularitatẽ incurrat,qñ canon hoc exprimit,aľs nõ, no-
tat.j̃.de sen.exc. hisq. Hic ergo & in decr.cũ medicina-
lis,iõ incurrit,qa sic est exp͂ssum,all.qđ no.Inn.s̃.de cle.
ex.si celebrat.vbi vide,de cle.preg.c.j.vbi scripsi sup ver.
suspẽsione.& s̃.de co.cle.sicut.& Vin.e. ti.q̃situ͂. & Abb.
e.ti.vestra.in prin.Hoc dictũ procedit, lr̃a em̃ huius de-
cre.& decre.cũ medicinalis,apte resistũt huic dicto, cũ
vtraq; dicat,ꝙ irregularitatẽ icurrit iuxta canonicas san
ctiões,ñ dicit irregulari. icurrere volum', tũc ꝓcedere
posset dictũ Arc.Cũ ergo declaratiue loquitur recitans,
quod est de iure veteri.patet suspensum ab officio per
canõ. non dico approbantẽ, sed pęnam imponentem
si celebrat,irregularem fieri.& est si. quod dixi.s̃. de sen.
ex.significauit. Ad decre.his qui.respondet, ꝙ satis est p
antiqua iura excommunicatos & ab officio suspensos
celebrando in irregularitatẽ incurrere, licet species ex-
communicationum,vel suspensionum non exprimã-
tur.Hoc etiam scias,quod tangebat Inno. in dec. de ex-
7 ces.præla.tanta.in sua glo.pe.ꝙ † iure antiquo non vide
batur exp͂ssum,ꝙ excommunicatus,vel interdictus ce-
lebrans sit irregularis,nisi in capitulo.xj. q. iij.si episco-
pus & c. se.vbi dicitur,ꝙ non debet habere spem recon-
ciliationis in alio concilio, sed ex illis capitulis consue
ta , & communi interpretatione assumptum est,ꝙ qui
cunque excommunicati vel interdicti celebrant pro ir
regularibus habeantur,nec sunt mutanda,quæ semper
certam interpretationem habuerunt.ff.de leg.minime.
Hanc etiam interpretationẽ approbat decr.ista & dec.
cum medicinalis,ſm eum hoc est certum , ꝙ p cano-
nes illos sic celebrans erat deponendus & indispensabi-
lis,nisi per Papam,istum ergo cuius delictum sic aggra-
uatur,merito dicimus irregularem,licet antiqui cano-
nes hoc verbo irregularitatis vsi nõ fuerint. Videtur tñ,
ꝙ nomen sumpserit a regula , quam circa ordinandos
& ordinatos apostolus statuit obseruari,de qua. xxv. di.
§.nunc.quod probat canon.xlviij.dist.c.j.ibi, quoniam
multa contra regulam gesta sunt.ad idem.s̃. de renun.
nisi cum pridem.personæ.ibi attestante Paulo & c.Dica
8 tur ergo irregulate gestum contra regulam, vel † dicun
tur irregulares,qui sunt extra regulam aliorum ,qui sci
licet possunt ordinari,vel ministrare de iure, vel saltem
ex dispensatione episcopi. Isti vero non possunt sine di-
spensatione Papæ siue propter defectum , siue propter
crimen,sic loquebatur Inn. cuius verba quasi ad literã
posuit Specula.vt dixi super glo.proxi.iura tamen decre
ta.vsa sunt hoc verbo,s̃.de renun.nisi cum pridem.post
prin.& §.personæ.de big.quia circa.de cle.ex.mi.si cele-
brat.Iura huius sexti haben.s̃.de temp. or.c.j.in prin.hic
& j̃.de homi.his qui. de sen.excom.c.j.& c.is qui.j. & ij.
respon.clementinam habes de homi.si furiosus.[*consti-
tutionibus.*]de quibus.s̃.in glo. C. de pęna iudi. qui ma.
iu. [*iudicantibus.*]in foro contentioso & iudiciali.[*inge-
runt.*]i.inferunt,& quod sequitur [*infligunt*]i.imprimunt.
[*castiget*]refert Vale.li.vj.c.de seueritate.in vl.exemplo.ꝙ
rex Persarũ fecit corruptũ iudicẽ excoriari , & ad illorũ
terrorẽ pellem affigi fecit tribunalis sedi. ¶ Prima glo.
summat.¶Glo.qđ de arbitro. q̃rit opi.quã determinat,
finis soluit aliã q̃õnẽ. ¶Gl.quid de beneficio. quærit, &
ponit opi.Host.¶Gl.ex tunc. quærit & remittit.¶In gl.
C.de.ibi,si filius.vide de primi.dilecti.super j.gl.¶In gl.j.
in fi. & diuiditur in quatuor partes ſm Io. mo. primo
ponit proęmiũ . secundo dat formã sententiandi , sup-
ple & procedendi.ibi, caueant.tertio ↄ facientẽ suspen-
dit ibi,si quis. quarto non seruantẽ suspensionẽ punit
multipliciter.ibi sciturus.¶In gl.ij.in fi. Arch. all. xxxj.
di.erubescant.in fi.q.iij.custodi.ix.q. iij.in fi. dixit Host.
9 ꝙ † tribunal proprie est magnorũ iudicũ , qui habent
magnas cãs terminare.ff.de iudi.l.j.C.vbi & apud quos.
l.fi.post prin.& tale est Dei iudiciũ,qui de maximis iudi
cabit.s̃.de pę.cum ex eo.ẽt dicitur auditoriũ quo ad im
peratorẽ,consistorium quo ad papã.ff.de mino. minor
aũt magistratus §.denique.de resti. in inte. tũ ex literis.
§ j.Et uide.C.de ap.l.pe.& vl.& de temp.ap.l.vl. §.in his.
& auth.sed his.per quæ patet,ꝙ imperatoris dicitur consi
storiũ & auditoriũ, & quo ad alios maiores iudices. ff.
de re iu.contra pupillũ.§.is qui.quod ẽt dicitur cõsisto-
riũ.j̃.de ap.Roma. j.respon. dicitur ẽt prætoriũ, siue ius
tracta significatione ab eo , quod fit in illo.ff.de iusti.&
iu.l.pe.Põt etiam appellari forũ ,cum comprehẽdit ter-
minos iurisdictionis commissæ cuique iudici ordina-
rio non solum in prouincia.ff.de off.præs.l. i. li. & iij. de
offi.leg.nouit.sed etiam in ciuitate,vel castro.ff. de ver.
significa.pupillus §.territorium. & secundum hoc di-
citur,ꝙ actor sequitur forum rei.s̃.de fo.compet. cum
sit. & hoc respectu tota vna diocesis dr̃ vnũ territoriũ.
xvj.q.vij.omnes basilicæ. Per quod vr̃, ꝙ castrũ ad vnũ
solum insolidum pertinens faciat prouinciam. ita ꝙ si
extraneus ibi delinquat,ibi sit remittendus, dum tamẽ
iurisdi-

iurisdictionem habeat & merum imperium, & delictum id exigat. C. vbi de cri. agi op. aut. qua in prouincia. iii. q. vi. §. j. vi. q. j placuit. quod de dioceli expeditū est, de lo comp. postulasti. de rap. c. t. ad hoc. s̄. de verb. si. cum in partibus. ff. de iurisd. om. iud. l. fi. s̄m eum. ¶ In gl. fuit hoc ibi. & si ad tempus. Arc alleg. c. ibi seques. & c. cui est. cum sequentibus. ¶ In glo. j. contra. in fi. vbi exponitur ¶ In glo. seculares. ibi. non ligat. secūdum Host. idē lo. mo. & Arc. ¶ In glo. priuatum. ibi, quotiens. ad idē. iij. q. vij. iudicet. xv. q. vij. c. j. xxiij. q. iiij. c. j. & c. ea vindicta. in prin. facit. xj. q. iij. ita enim. & c. iudicare. iij. q. v. omnes, qui, secundum Arch. & in fi. ad idem. j. q. j. odit. xxiiij. q. j. odit. hæc quatuor iura probant. ꝙ licet odire vitia, & vt dicit Arc. de tali odio loquitur p. al. cxxxviij. ad fi. perfecto odio oderam illos admini. tur etiam odiū culpæ, quo inducta est præscriptio ad negligentiam puniendam. s̄. de præscrip. vigilanti. ¶ In gl. hic enim. in fi. dicit Io. mo. ꝙ quidam addunt quintum, scilicet ignorantiam. s̄. de test. ordi. vel non est compos. & alii sextum. s. negligentiam. j̄. de homi. pro humani. §. j. ¶ In gl. xxiiij. q. j. in fi. Archi. remittit iij. q. ix. necesse. s̄. de transac. c. fi. ¶ In glo. a quo in fi. de accu. qualiter. ¶ In glo. fallit. ibi, in episcopis licet grauius peccent, de hoc. s. de iureiu. cum quidam. ¶ In glo. nota. ibi, pęna. attentari potest. ꝙ ista pęna facile non probabitur in iudicio, ꝗa quod contra conscientiam fecerit, vel per gratiam, facile petere non poterit in iudicio, satis est autem, ꝙ ipse scit se ligatum eo casu. super quo facit, quod scripsi. s̄. de cler. ex. illud. ad fi. super ver. deliquisse. Et in fi. Bernar

10 dus hic ponēs quandam gl. Gof. dicebat † ꝙ iudex licet non debeat sequi conscientiam debet tamen illam ex actis informare, & sic intelligitur. l. qualem. ff. de arbit. vbi dicit, ꝙ iudicare debet s̄m quod sibi iustū videtur, alle. etiam, quod not. de consti. c. j. in glo. s. malo. ꝗa vero iudices quandoque habēt cōscientias erroneas, quas non sequi. non est vitium, sed virtus, ideo copulauit & contra iustitiam, iura consulunt deponi erroneam cōscientiā, de sy mo. per tuas. Idem si haberet conscientiā humanam non iudicialem. de offi. or. si sacerdos. vbi remittit Arch. & facit, quod not. xv. q. v. presbyter. in glo. hic consueuit. Et no. ꝙ Ray. in sum. de iuramento. & ꝑiurio. §. qui de iudice, & quod no. de con di. i j. non prohibeat. Notauit etiam hic Arch. dictum Gof. in decr. cū dilectus. de consue. quod ibi posui super ver. & infra. Item & id quod posui. s̄. de arbit. c. ij. super. iij. gl. ¶ In gl. ꝗd de arbitro. ibi, secundum Host. Io. mo. & Arch. ¶ In glo. hoc est ibi, quantum. apertius dici potest, ꝙ sex sunt quæ requiruntur, vt iudex incurrat hanc pœnam, ꝙ cōtra conscientiam. secundo, ꝙ contra iustitiam. tertio, ꝙ in grauamen partis. quarto, ꝙ in iudicio. quinto, ꝙ faciat. sed in hoc opinio, vt dixi in textu. sexto, ꝙ per gratiam, vel sordes, altero deficiente esset pœna, ar. ff. de ver. ob. si quis ita stipulatus. ¶ In glo. quid de. ibi dixit Host. Io. mo. & Arc. & in fi. plenius in cle. de pę. cupiētes ¶ In gl. no. nouam. ad fi. vbi etiam inuenes, quod hic no. Io. mo. & Arch. ¶ In glo ex tunc. in fi. Hosti. & Ioan. mo. hic tenuit, ꝙ si incurrat i an. bisextili abstinebit. ccclxvj. diebus, cum hic agat̄ de beneficio animę. Vnde sequendum est certius, alle. de spon. iuuenis. de cler. excom. illud. facit. s̄. de sen. excō. c. pe. & in addi. Io. mo. tr̄ndet ad. l. cum hæres. §. stichus. ff. de statulibe. illam intelligi, cū indistincte loquimur de anno, sed cū agitur de anno distincto illo. s quo est incursa suspensio, non potest intelligi de alio, quam de illo. & ideo secundum illum iudicetur, quot dies habeat annus. ¶ In glo. C. de. ibi. §. si quis autem, posita. C. de pęn iu. qui ma. iud. ant. sed nouo iure. & in fi. vide, quod not. ij. q. vj. hoc etiam, & an hæc secunda pœna locū habeat in arbitro, vide in Spe. de arbitro. § i. ver. sed & si. & ver. seq. ¶ In glo. est. n. ibi, reseruatis. Idē hic dicit Inno de cor. vj. & alle. no. de pœnitentibus & biga. & sic seruat ecclesia Romana. s̄m eū. Et hoc dictū posuerūt Host. & Abb. & H. all. de cor. vj. c. i. de big. c. j. ii. & iij. v. di. q in aliquo. illegitime natis expeditum est. s̄. eo. li. de fi. pres. c. j ¶ In glo. pe. ibi, reueret. vide, quod dicam j̄. c. proxi. super ver. duritiam. & in fi. & j̄. de appel. cordi. in fi. ¶ In glo. vl. in fi. alle. Host. xiij. di. duo mala. xciij. di si quis autem. iiii di. factæ sunt. s̄. de elec. mis. de homine. de vita & hon. cle. vt clericorū.

S V M M A R I V M.

1 *Satisfactio debet præcedere absolutionem.*

2 *Dominus potest agere pro iniuria facta suo subdito. & nu. 3.*

4 *Periurium est grauissimum scelus.*

5 *Verbis assertiuis debet vti, qui sententiam profert.*

CAP. II.

AD apostolicę. Diuisio in j. glos. [*professionis*] quandoque dicitur religio, vt dixi. s̄. de regularibus, super rub. [*principem*] aggrauabatur per hoc ipsius culpa. xi. q. iij. præcipue. vt no. in glo. periuriū [*inuodatum*]. hoc potuisset etiam episcopus suus. xcvj. di. duo. vbi de hoc. [*uires*] t. q. i. esslore. in fi. basilicę. vide qđ di xi. s̄. de priui. cum olim. j. [*fratres nostri*] vide quod no. s̄. de offi le. c. i. [*dare.*] repete q̄tum in nobis erat. [*in galeis*] Armo caput galea. pelagus percurro galea. Refert Boat. ꝙ istæ fuere. xxxij. galeæ Ianuensium, in quibus erāt tres cardinales legati. qui inerāt per partes diuersas ꝯuocando concilium, & multi p̄lati. q veniebant Romā ad ꝯciliū cōuocatū ꝑ Gre. IX. quibus captis dr̄, ꝙ Federicus misit l̄ram continentem duos versus tales. Oēs p̄lati Papa mandante vocati. Et tres legati veniant huc usq; ligati. & ita factum fuit. Subdit, ꝙ ex eis galeis euaserunt

1 duæ. [*satisdationem*] hic vr̄, ꝙ † satisfactio p̄cedere dēt absolutionē. de hoc. ij. q. vij. accusatio quoq;. ī fi. xvij. q. iiij. de p̄sbyterorū. xciij. di. miratus sum. i fi. [*corrigere.*] dicit Archi. hoc non proprie dictum, vt patet. xlvij. di. §. necesse. in fi. sed hoc non placet, ibi dicitur, ꝙ prælatus corripere pōt, sed non corrigere, sed ibi de facto alieno hic de ꝓprio [*de concilio*] de honestate dictū vt. s̄. in t. glo. per hoc enim euitatur oīs suspicio mali, & clauduntur ora detrahentium, qui sunt persequendi. vi. q. i deteriores. xxiij. q. iiij. nimiū. ver. inter si. & c. qui peccat. in prin. [*reuocare*] non submittebat ergo sn̄iam reuocationi concilii, sed suæ propriæ, quam se facturum offerebat de cōsilio concilii. facit. s̄. de elec. significasti. ix. q. iii. patet. & c. se. In

2 no. Io. mo. [*suique*] arguit hic Arch. ꝙ dn̄s † vel prælat⁹ possit agere pro iniuria facta suo subdito vel clerico, ad idē ij. q. j. in primis. s̄. de prob. licet. s̄. de pę. presby. de ma. & obe. inter quatuor. no. de sen. ex. contingit. in gl. licet nō.

3 Et pōt esse ratio, quia † in molestatione subditi intelligitur dn̄s molestari, ar. xxj. di. in nouo. ij. q. i. nulli. in fi. ij. q. vij. accusatio. in fi. xvj. q. j. reuertimini. viij. q. i. qui vos. in prin. alle. in ꝯrium. j̄. de priui. auctoritate. ver. de hoc. in vi. gl. [*adhęrentes*] Idē verbū. s̄. eo. li. de elec. cum circa. vbi vide. Dixit Inn. hic, notandū fidelitatē ecclesiæ Romanæ, quia nunquā vult hr̄e pacem, vel pacis tractatum, nisi prius præmittat de pace sibi adhęrentium & perpetua securitate ipsorum. sed pace salua non videtur loqui hic de adhęrentibus ecclesiæ sed Federico [*duritiam*] de corde duro pulchre Ber. ad Eug. l. j. sic loquitur. Quid me interrogas? interroga Pharaonem. Quod est ergo cor durū, ipsum quod nec compūctione scinditur, nec pietate mollitur, nec mouetur precibus, minis, nec cedit flagellis, induratur ingratum ad beneficia, infidū ad cōsilia, ad iudicia sæuū, inuerecundū ad turpia, impauidū ad pericula, inhumanū ad humana, temerariū ad diuina, præteritorū obliuiscens, pręsentiū negligens, futura non præuidens. & post pauca. & vt in breui cuncta horribilis mali mala cōplectar, ipsum est, ꝙ nec Deum timet, nec hoiem reueretur. [*Grauissime*] quia primū. j̄. est

4 periuriū. no. periurium esse grauissimum scęlus † ad idē. xxij. q. i. c. vl. xiij. di. duo. constat ēt, ꝙ ex suo genere est mortale. xxv. di. §. alias. xxij. q. i. in nouo. nam importat contēptum Dei. xx. q. iiij. necesse. & c. se. [*Tergiuersationē*] quasi dissimulatione, occultatione, vel palliatione, aliter

ter sumitur.ij.q.iij.§.notandū[*multoties*] no.Archi.ꝙ toties quis deierat,quoties facit ꝯ rem iuratam,alleg. vj.q.j.imitare.& quod ibi notatur,& remittit ad spe. de sen. §.spēs aūt. vers. sed pone in statuto.& j̃. al.&c. & j̃. Et sic ponit Inno.& Boa.& Inno.di.ꝙ in decila ponuntur hic multa periuria,multæ fractiones pacis, multa sacrilegia,multæ suspiciones hæresis[*faciens*]ligabitur ergo,licet per se manus non mitteret.j̃.de sen.ex.mulieres[*Eui dentibus*]all.Arch.j.q.j.vt euidēter.s̃.e.li.de elec.si forte.j̃.de ver.si.constitutionem[*argumentis*]quæ probant ēt in hoc casu.s̃.de præsump.literas.vbi vide in gl.pe.& quod super ea dixi,& facit.j̃.de homi.pro humani.in fi.Dicitur q̄nque argumentum argute inuentum, de ver.si.forus.& est ratio rei dubiæ fidem faciens,alle.Archi quod legit & no.de cleri.peregri.inter quatuor[*præter*] de hac dictione q̄uo cōiter excludit,remittit Arch.ad id, quod notauit.xiij. q.ij.Ebron [*exinanitionem*] licet feudatarius habeat vtile dn̄ium, & liceat sibi vti re feudaria, dissipare tn̄ non debet, imo nec deteriorare, sicut nec vsufructuarius.Inn.ad id ff.de vsufru.l. æquissimum.§ j.& ij.& in li.feu.de inuesti.de re ali.fac. c.j.§. quid ergo.vsque ad fi.[*pene*]no.iij.q.vij.qui sine.ꝙ hæc dictio ad magnā quātitatem referretur,ad idē.vij.q.j. factus est.in prin. xxiij. q.v.quali.in prin. Arch.[*Et amplius*] s̃.de dila.c.iij. super terram.de sen.exc.a nobis.ij.[*solueris*] xxxiij. q.ij.admonere.iuxta fi.ver.sunt & alia. & xj.q.iij.plerique. in prin. [*regnis*] hoc dixi propter regna Hierosolymitanum & Siciliæ[*abiectis*]sumptum.j.regum.xv.vltra medium.In no [*priuamus*] no. quia non verbis narratiuis de præterito,
5 sed† verbis assertiuis de præsenti debet vti, qui sn̄iam profert,de hoc per Inn.s̃.de proba.q̄m contra.Io.mo.& Arch.sed parum faciūt ibi no.per eum, & quæ ibi scripsi super ver.quæ occurrerint. Tamen ad propositum ipse Inno.dixit hic in prin.ꝙ non debet iudex sn̄iam scribere alicui,vel parti,vel alteri,vel vtrique,vel dicēdo vniuersis &c.tales enim scripturæ potius videntur testimoniales præteritorū quàm assertiuæ præsentiū.Itē nō debet alicui scribere sn̄iam loquendo in præsenti, licet sic factū fuerit,de seque.pos.c. j.& s̃. eo.inter mona. Quod quam sit absurdum, dicit,ꝙ patebit liquido cuilibet ipsas decre.diligenter intuenti, tamen ad idem poterat In no.induxisse, de cā pos. cum ecclesia. de rest.spo. cum olim.j.& c.fi.de fide instru. inter dilectos.& c.cum Ioānes,de excep.cum venerabilis. de præs.cum olim. de re iud.cum inter vos.& c.cum te.de ap.constitutis.de concess.præben.post cle. de his quæ fi.a ma. par.c.ex ore. de dec.dudum.de conuer.coniu.c.pe. de reli.do.constit. & c.se.de cap.mo.dilectus.de cen.olim. de priuil.cū olim. j.& ij.& c.ex ore.Sed & ipse Inn.facit ꝯtrium. j̃.de cōcess. præben quia cunctis. sed r̄nderi pōt, ꝙ papa ibi in fi.nō loquitur de præsenti, sed de præterito. Item facit ꝯtrium in decre.j̃.proxi.sed papa non tulit ibi sn̄iam, sed confirmauit latam ab auditore,& tales literæ bene diriguntur parti.s̃.de proba.in pręsentia.oīno vide,quod post Host. scripsi de ver.sig.abbatē,super gl. ex hoc. in fi.[*fauorem*] vide, quod no.in cle.de pę.si quis suadente.in gl.quia litera spectat de iure & antiqua cōsuetudine.s̃.de. electio. venerabilibus.& quod dicit de iure,respicit laicos, de cō sue.respi.clericos s̄m Ber. qui dicit, consuetudinem introductam proper feuda,quæ tenent ab Imperio[*successorem*] adhuc viuente Federico procurante papa duo fuerunt successiue electi. Langrauius Turrigiæ qui parū vixit, & post comes Olandiæ, qui per Frisones fuit occisus.Sed post mortem Federici principes elegerunt in discordia regem Castellæ,& fratrem regis Angliæ comitē Cornubiæ. Ex his electionib⁹ insurrexit qō hic disputata per dn̄m Stephanū Polonum.filia Federici obtinuit apud illos duos electos,ꝙ ipsi renunciauerunt.Et demū dedit rex Boemiæ filiam filio ipsius dn̄ę in vxorem.post hæc ipse filius dn̄æ cōcorditer a principibus electus fuit in imperatorē,quærebat,an valeret electio.Dubium fuerat ex tribus.ex precibus,quæ interuenerant,vt renunciarēt electi,& vt ille eligeretur. Secundo ex renunciatione inualida. Tertio ex successione prohibita. De primo dicebat, ꝙ cum imperium sit dn̄ium Dei, in auth. quo oportet epis.in prin.x.di.q̄m.Item 96.di.cum ad verum. Ergo illud precibus, precio, vel obsequio mercari non licuit.j.q.j.ordinatores.& c. sunt nonulli.bene facit.viij. q.ij.illud.Item imperator est defensor ecclesiæ, de elec. venerabilium.& vngitur & consecratur,vt ibi.ver. verū. de sac.vnc.c. vno. versi. sed vbi.ergo in his minus a lingua.symoniā inducit,patet primum.j.q.j.si quis ep̄s.ij.q. iij.saluator.sic.s̃.de symo.c. j.& c.cum in ecclesia. & per totum. Si dicatur, ꝙ imperator præest tpalibus.respondet per capitulum si quis obiecerit.j. q.iij. Ambitus etiā, qui hic interuenit,totum vitiat.j.q. j.nullus itaque.& c. principatus. ff.ad l.Iul.de an.l.j.De secundo, ꝙ renunciatio non valuerit, sic probat, In imperio est ius publicū auctoritate & vtilitate,in aut.vt iud.sine quo.suf.in principi.col ij & vt dis.iudi.in prin.col.ix.& tali iuri renunciare non pōt. ff.de pac. ius publicū. de so.cōp.si diligenti. ergo isti renunciari non potuit post mutuum consensum,de elec.cum inter can. Non valuit ēt,quia res erat litigiosa,vt li.pen.ecclesia.C.de liti.l.vl.itē per hoc illuderetur papa resiliendo post electionem præsentatam, de postu.bonæ.ij.de offi.le.licet. cum ipse habeat confirmate potiorem,& si est parnas gratificare, vt præ. c.per venerabilem.ver.quod aūt. Ad tertium sic,hæreditaria,vel sanguinis successio sicut in ecclesiis reprobatē,sic in imperio.Patet primum.viij.q.j. apostolica. de filiis presby. ex transmissa.secundum in præ.c.venerabilem.ver.insuper.facit ad vtrunque.viij.q.j.Moyses. & c.si ergo. de insti.ad decorem.de iurepa.cōsuluit. Et ista probatio sicut filios afficit ita & nepotes.de quo vide de fi.presb.ad extirpādas.j & sup.j.gl.soluit ꝯtriū,ꝙ electio valeat.nō ob.ꝙ d̄ pcib⁹ dr̄,cū fieret ꝑ digno,ꝙ remittit ad no.d̄ ęta.& qualiter.iuā.Et renunciatio valuit, cū illorū neuter ꝯfirmatus esset.de trāsla.c.ij.nō ob.decre.bonæ. qa in p̄iudiciū postulati fiebat renūciatio,nō p postulatu,quod de successione dr̄,nō ob.qa nō p successionē,sed p electionē petitur ꝯfirmatio.Itē nō succedit nepos viuo parente. itē mater succedere nō poterat,ergo nec ipse p matrē.[*Ex pedire.*]refert hic Fran.ꝙ ipse Federi.post depositionē tenuit regnū,& eo mortuo filius eius Coradus,& eo mortuo alter filius Manfredus.hæc fuerunt tpe Ale. quarti & Vrbani,demū Clemēs quart⁹ dedit regnū dn̄o Carolo fratri regis Franciæ,qui bellum habuit cū dicto Mānfredo,in quo mortuus est ipse Manfredus, deinde Coradinus filius dicti Coradi dicens regnum ad se spectare, intrauit Apuliā viriliter & potēter,& ibi deuict⁹ & captus p dictū Carolū decapitatus fuit.¶Prima glo.diuidit & summat. scd̄a r̄n.p duas qōnes.s.quare dicat superscriptio,de præsentia concilii,& quare de memoria sempiterna.¶Gl.nō solū.& sequēs r̄n.p duas qōnes.¶Gl. xp̄s. primo pacē cōmēdat.secundo ponit vj. causas, q̄ pacē impediūt.¶Gl.propter.ponit vj.casus,q̄bus &c. rationē reddit & remittit.¶Penul.glo.dicit,qui sint electores, secundo quærit & soluit.Vlt.r̄n.p qōnem.¶In glo.huiusmodi.ibi,debitores,seqtur,p̄sentes prius denūciationibus ꝯueniēdi. & ibi.qdā liberus.mādat ibi iurisconsultus primo reū moneri,ne rem illicitā faciat.¶In gl.xxv.ibi colla.iiij.vide.s̃.de accu.qualr.in fi.iij.gl. ¶In glo. talem. ibi.si locus.Debet eligi locus sine incommodo litigantium.¶In glo.offenditur.ibi.isti quidem, ex pęna filii iuste timet pater.¶In glo.vlti.ibi.§.sequentes. probant .ꝙ datis legibus per singulares,per plebem, per senatus apparuit necesse fore per vnum reipublicæ consuli. & ibi. §.sed ꝙ populus lege regia data omnem imperium & potestatem principi cōcessit.& idem. §.seq.hic nihilominus.¶In gl.j.ibi.p̄sēte.nō dicit apꝓbāte.sicut.s̃.de sen.excō.sacro.j pri.forsan ex cā,ne crederet aliqs sine apꝓbatore ꝯcilii d̄positionē Imperatoris p Papā fieri n̄ posse. vn̄.& i.§.nos itaq;.dicit d̄liberatiōe p̄habita.Ho.s̃. de ele. venerabilē.no.ꝙ j ꝯcilio isto ep̄s qdā sup hoc negocio ꝯ

sultus

sultus fuit de quatuor. Primo super potentia deponēdi. Scdo sup cōtemptu clauium. Tertio super captione, depredatione & interfectione prælatorum. Quarto super fractione pacis firmatæ per ecclesiam. Rñdet ad primū ꝙ ſm opinionem malorum pro quolibet mortali poterat Imperator deponi, quod ipse intelligebat de grauib. & de incorrigibili, maxime cum ecclesia sancta delizat & cōncutitur, vt in isto, allegabat no. per Hug. & lo. x. di. si papa. inducebat sic capitulum alias, quod sequitur in glo. si regem Francorum, quem papa non coronat, nec examinat, papa deposuit, quia inutilis, fortius imperatorem, quem coronat, & qui sibi subest, deponet pp iniquitates ipsius. xcvi. di. duo sunt. & c. si imperator. De contēptu clauium rñdet sufficere, ponens textum canonum, xxii. di. c. j. ver. qui autem. & 24. q. j. hæc est fides. ver. si autem, per quos patet, talem hęreticum, ad idem. ea. q. rogamus. & c. alienus. & c. omnib. & C. de hær. aūr, quicūq;. inducebat de pœnis. graue. vbi ēt nil dicens ꝯ potestatē clauium perseuerans in excōicatione per annum suspectus est de hęresi. Inducebat tex. 38. dist. c. vi. in fi. & 7 r. di. si qui sunt. in fi. per quos patet infidelitatem & paganismum talib. imponi. Tertium dixit sufficere, cum illud auferat nomē boni, & religiosi principis. & sic nomine carens careat effectu. C. de ser. a nullo. insti. de do. §. est & aliud. inducit, quod regum est proprium &c. xxiii. q. v. regum. & c. administratores. & c. principes xxiii. q. ii. dominus. de pœnis, in quibusdam, cuius decre pœna nulli magis competit, q̄ imperatori. cui bene conueniunt nomina aduocati, patroni & beneficiati, quæ ponit illa decre. Super quarto induxit. c. qui ꝯ pacem. xxiiii. q. j. & ꝙ priuilegium meretur &c. & ꝙ periuri nō merentur &c. xj. q. iij. priuilegium. de iureiur. querelam. De expedienti dicebat seruandum iudicium papæ, qui tamen considerare poterat, ꝙ lucrum spectabatur ex diuina ipsius expectatione & tepiditate illorum, qui consueuerunt defendere ecclesiam. Et si dicatur, ꝙ tantus princeps non accusatus, denunciatus, vel citatus deponi nō debet, rñdebat, certum eum esse citatum, & dato ꝙ non fuisset citatus, rñdebat per capitula ii. q. j. de manifesta. de app. cū sit. in fi. de elec. bonæ. §. ꝯ. Subdens, ꝙ notoria erant ipsi⁹ crimina, & eadem quæ fuerunt ꝯ ipsius patruum allegata in præ. c. venerabilem, & quæ ibi dixi in ver. sunt. n. quare a tali sic patrizante nullum bonum poterat sperari, quia sæpe solet filius. vj. q. j. § verum. ver. si quis. Cōcludebat ꝙ papæ circūspectio, quid magis expediret, terminaret. & ibi, ad honorem. xj. di. c. ii. & quod ibi no. & ibi, canonibus. sed, vt dixit Arc. s̄. de offi. or. q̄uis. iustum est, vt quod aliis imperat, ipse seruet. xj. di. iustum. pal. est. Requiratur ergo concilium p̄cipue in arduis a principe factum. & vide, quod de hoc vltimo dicam post lo. mo. j̄. de hære. super eo. & ibi, omnes fœminæ. ff. de pign. ꝯhitur. in fi. & in fi. dicit hic Inno. ꝙ hæc sñia memoranda est, vt sciant omnes quot & quantis periculis se subiicit ecclesia Romana, vt subditis pacem procuret, dans exēplum cœteris prælatis subeundi pro suarum ecclesiarū defensione q̄cunque pericula. Dicit. n. ꝙ quot & q̄tis periculis maris, terræ, proditionum & assassinorū & aliis infinitis submissus fuerit lator huius sñiæ, vix hō posset enarrare. Dicit tñ. ꝙ aliqua in cronicis Romanæ ecclīæ continentur. ¶ In gl. iij. ibi, excessum, super quibus ammonitus fuerat per Honorium tertium ſm Boar. ¶ In glo. iiii. in fi. & c. dicunt. & in cle. de pœ. si quis suadente, ver. & quia. & vide quod dixi. s̄ de iudi. cum non ab homine. super ver. anathematis. ¶ In glo. est sumptum, ad idem. ii. q. vj. hoc quippe. in fi. ¶ In gl. hmōi. in fi. vide. s̄. de simo. licet. in glo. ex hoc. ¶ In gl. incantate. in fi. hoc ponit Isidorus Ethi. lib. xij. c. ergo. ¶ In gl. periurium. ibi, c. vi. hoc intelligas, vt ibi scripsi super vi. gl. & ibi, vel p̄lato. dicit Innoc. quorum verbum debet esse firmissimū etiam sine iur̄o, alle. 22. q. iiii. innocens. & §. præ. ¶ In gl. Christus in morte. ibi. sñia &c. cito absque vllo timore filij hominum perpetrarūt mala. & ibi, temporalium. vide in Hiero. iiij. c. B. & ibi in fortem &c. & ambo pariter occiderunt. & ibi, in ea &c. facta fuisset sicut flumen pax tua. ¶ In glo. quod etiam ibi, & vbi de hoc. Archi. remittit. xvj. q. iiij. sacrilegium. vbi de hoc no. per modum summæ. & per Inn. de sen. ex. cum pro cā. ¶ In gl. pp qd, ibi punitur de quadruplici pœna hæreticorum ſm canones. s. excōicatione, depositione, bonorū ablatione, militari persecutione, remittit Ar. ad no. per Gof. in summa, de hæreti. §. punitur hæreticus. & vide plenius per Ho. in sum. huius ti. §. qua pœna feriatur. ¶ In glo. offenditur, in fi. vide quod no. j̄. de priui. auctoritate. in gl. fi. ¶ In gl. genus. in fi. s̄. de priui. cum olim. ij. ¶ In gl. de transla. ibi, quanto, & ibi remittit Ber. ad glo. vnde dicitur. ¶ In glo. Manhei in fi. q. ii. c. ij. ¶ In gl. claue. in fi. & 24. q. j. manet. & facit de pœ. di. j. quem pœnitet, versi. Deus. ibi. oportet, vt iustus misereatur iuste.

SVMMARIVM.

1 *Actio de re aliqua quando pertinet ad plures, omnes diuisim agere possunt.*
2 *Conditio quando est apposita, expectari debet tempus conditionis appositæ, non tempus præsens.*
3 *Sententians post specialia debet submittere clausulam generalē, sub qua omnis causa decisionem iustificans valeat comprehendi.*
4 *Promptiores debemus esse ad absoluendum.*
5 *Dominus ante traditionem remanet, qui vendit hæreditatem.*
6 *Publicianam an intentare possit, qui succubuit in vendicatione.*
7 *Rei vendicatio quæ sit.*
8 *Actor non habet exprimere diem in libello, vel locum contractus.*

CAP. III.

ABbate sanè. Diuisio in. j. glo. in superscriptione ibi, [*cōmendatori*] no. ſm Innoc. ꝙ † qñ ad plures pti
1 net actio de re aliqua, ita ꝙ ad vnum quasi sub alio, sicut hic commendator sub præceptore, ꝙ simul ambo & omnes diuisim agere possunt, de hoc satis p eum. s̄. de iudi. cum deputati. de restituti. spo. olim causam. de reli. do. cum venerabilis [*proponens*] corā delegatis datis a papa, vt cām instructam remitterēt, vt patet in integra. Archid. & Pe. de finibus. Vide quod no. de resti. spo. cum ad sedem. in gl. ii. [*de largitione regis*] an successor reuocare possit, fuit qō, lo. de Deo lib. j. q. i. quam vide in Spe. de instru. §. nunc. in fi. [*adiudicari*] i. iudicare ad se spectare ſm lo. mo. & Arch qui dicūt, proprie adiudicatio fit in illis actionib. quæ mixtam habent causam. insti. de acti. § quædam. insti. de offi. iudi. §. si familiæ. & §. se. rem, aut materiam ab alio detentā peto mihi restitui. s̄. de fide instru. inter dilectos. in prin. sed iure ciuili peto rem declarari ad me pertinere. ff. de rei vē. ex diuerso. §. j. ff. si ser. ven. sicuti §. sed si quare. vide, quod dixi post Goff. de do. & contra. c. ii. super ver. restitui [*præstolari*]
2 hoc dicit, quia † cū cōditio est apposita, expectari debet tp̄s conditionis appositæ non tp̄s præsens. ff. de ver. ob. si rem meam [*illa donata*] hospitalariis per annuū isti⁹ regis. [*Quare*], i. q̄a donata fuerunt sub cōditione & honesta. [*Mox*] vide. s̄. de elec. quapropter. super eadem dictione. Ab ipso rege fuisse collata, quod seq̄tur, ab illo monasterio Populeti, voluit ipse rex, vt ædificaretur per moua. Populeti ibi in castro vel loco de benefazano, [*post lit. conte.*] inter abbatē & cōuentum mo. de benefazano & p̄ceptorem hospitalis [*processum*] habitum in iudicio corā auditore de p̄dictis [*loco*] de rosellis & pertinētiis [*venisse in iudicium postmodum*]. i. post iudicium inchoatum p contestationem prounnciari pro monasterio, ex eadē cōcessione facta p monasterium Populeti, [*ipse rex nepos*]. s. qui donauerat illa monasterio de Populeto prius facta hospitalariis [*eundem nepotem*] propria per iustum bellū. s. ꝯ sarracenos. facit. xxiii. q. v. dicar. de hoc, xxiii. q. ii. in prin. p Inno. de resti. spo. olim. j. & s̄. de voto, [*quos*] supp. primo acceptum cum p̄ceptore hospitalis. [*Cum pro actore*] construe satis sufficere videatur, ꝙ appa-

reat

reat &c.acquisitio facta per regem nepotem, & intēdit,
ꝗ ipse rex cū vexillis regis & ad opus regni,& vt rex ac-
quisiuit illa . rex nepos donationem aui & patris expo-
suit in sua petitione diligenter.xxx.q.vi.iudicantē.exiuit
in bello.super quo fuit facta protestatio[*iudici*] i.per iu-
dicem[*constet*]ipe snix,de hoc.s.iure actoris postmodū.
i.post litē constet . exinde.i.ex causa quæ superuenit in-
debite exordio litis,quia.s.tunc non debebatur. Inn.ibi.
non excipit,sed determinationē ponit reportare in hac
instantia non in alia.vt. ĩ.glo.pen.[*Et alijs*]n o.Io.mo.ꝗ
3 †sententiās post specialia debet submittere clausulam
generalem,sub qua omnis causa decisionem iustificans
valeat comprehēdi[*vacua*] quasi impossibilis, cum cer-
ta venditio,vel donationō possit non habere concomi
tantia certi temporis,& loci ſm Inno.& vide,quod hic
dicam super glo.[*conferentur*] quasi genera certis tpibus
& locis non mensurentur ,sed species habet tps & locū
se cōcomitantia. vnde nec hō vt genus generat, sed ho-
mo Socrates generat.Genera ergo nō mensurantur tē-
pore.quia tēpus, quod est mensura motus, singularia,q̄
mobilia sunt,mēsurat,nō ītellectualia vt genera[*vtilius*]
4 cōtra † promptiores debemus esse ad absoluendum. ff.
de act.& obl.l. Arrianus.ff de re.iur.fauorabiliores. ergo
potius absoluendus esset reus,ēt cum est actū cā non ex
pressa.Item obstat regula, non licet actori.ĩ.de regu.iur.
nam si reus sine facto actoris acquirat sibi exceptionē li.
pen.sibi non prodest.ff.de excu.tut.l.ij.§.nimirū.& ff.de
ex.mune.l.ij.§ quia munera.s̄. vt lit.pen. c.si. de resti.cā
quæ.si ibi hoc in reo fortius in actore. Dicit Io.mo.hoc
obtinere propter æquitatem, quæ habetur super versic.
nec prodesset. Item plus grauaretur actor, cui generali-
ter agenti obstaret exceptio rei indicatæ, vt hic in gl. sic
enim.& §.munerū.& §.qui ad munera.non obstant,qa
vocatio ad munera fuit legitima , quæ ex post superue-
nienti cā nō potest infringi.ĩ.de re.iur.factum legitime.
decre.ēt allegatæ non obstant , quæ loquuntur in gene-
re,ꝗ speciem, de qua lis pendet,non comprehendit, ex
quo non fuit expressum [*Compendio*] vide s̄.eo.lib.de re-
scrip.dispendia.in fi.primæ gl. confirmamus.si.s̄.de pro-
batio.in præsentia.s̄.de testa.Raynutius.& c. Raynaldus.
¶Prima gl.ponit diuisionē & summā, gl. obiicit & dat
lex solutiones , instando circa primum, qñ cōpetat rei
vendicatio,& qñ publiciana,& quomodo in ea sufficit
bona fides recipientis.ad hoc signat ꝯtrium de auth.ma
lęfidei.& soluit.Quarta gl.obiicit & soluit.¶Sexta gl.po
nit decisam,quam iure probat.¶Glo. qui si rē.declarat,
quod dicitur de reo,& diuersitatis rōnem reddit.¶Gl.ta
lis . rñdet per qōnem , quam distinguendo soluit & re-
mittit.¶Glo. videtur.arguit & ponit triplicē lecturam.
¶Gl.s.donatio. declarat tex.secundo no.locū in instru-
mento ponēdum,ponit opi.ꝯtriam. tenet primū, quod
probat per vj.iura & per duas rōnes.¶In iij.glo.ibi, non
quēadmodū.vide de testa. Raynaldus. super gl.sed nun-
quid.& ibi[*traditio*]tradens fundum si erat dñs,tradit do
miniū.& ibi.[*quod autem non vnquam*]vide de cā pos.cum
dilectus.super i.gl.& ibi.§.eligere.vide de libel.ob.c.i.sup
5 i.gl.¶In iiij.gl.ibi.qui tibi.†qui vendit hæreditatem ante
traditionē remanet dñs. & ibi.si ager. emptor agri ante
traditionē non vendicat. Et ibi. vt inter diuinum. vide
in c.ij.statim alleg.super.iij.gl. ¶ In vj gl.ibi,fundus ho-
stium.hic duo dicit lex liber homo. quæ sequitur, dicit
lex si stipuler. & ibi. §. si seruo. cum alieno seruo relin-
quitur malitia,si sciēter debetur æstimatio,secus si igno
ranter.¶In gl.s.ibi.l.vlti.valet emptio & stipulatio facta
de seruo,qui est in potestate hostium,quasi potius im-
perando resistit facultas, quā non.& ibi,cætera.in prin.
ponit exemplum cum legantur iuncta ædibus,si ab ędi
bus fuerint separata,& ibi qui hæredi. in fi.hæc lex & se.
probant,conditionem prius existere debere,& quid di-
cat ille finis.& §.si.incipit Planci.vide de iureiur.peritio.
super vlt.gl.& ibi.l.qui sub conditione.vide de condi.ap.
verum.super.ii.gl.¶In gl. & ideo.ibi.non pōt.ibi,ad lite-
ram.quod dicit tex.& quod supplet gl. & ibi.solemus,id
venit ad iudiciū,de quo actum est,vt veniat.¶In gl. sed
monasterio.ibi[*fundum*] si mulier dat in dotem fundū
suum,quem possidet, & cuius dominiū per præscriptio
nem acquirere poterat.& ibi.§.ex conditionali.ex obli-
gatione conditionali spes est in debitum iri,quæ tñ trāſ-
mittitur ad hæredes.& ibi,sed per actum.vide.s̄.de insti.
cum venissent. super gl.sed quare.¶In gl.talis.ibi,si mul
ris.lex vltima est. & vide de causa pos.cum ecclesia. su-
per gl.sic.ff.¶In glo.videt.ibi,& C.e.s.de test.& dicit idē
illa.l.vi.quod decre.præsentata.¶In gl.s.donatio.ibi,opti
mam. probatur falsitas instrumenti, probando ꝯhentē
in alia ciuitate fuisse qñ instrumētū scriptū sit. ¶In gl.
quod faciendū nemo. vide in præ. decre.j. super glo.iij.
¶In gl. si idem.ibi, ita vulneratus.ad finem.vide.s̄.de iu.
dilecti.super.i.gl.& ibi placuit.vide de transac.c.vi.super
glo.antepe.¶In gl.pe.ibi,hęreditas.vide de don.inter di-
lectos. super.i.glo. ¶In gl.ij.in fi. dicunt quidam, ꝗ sic
agitur,quia locus petitus cōiter pertinebat ad abbatem
& conuentum.hīc constat,securius esse.qñ simul agunt
ēt de propriis.s̄.de iud. cām.licet quisque pro suis agere
posset.& vt dixit Io.mo.post eū Arch.qñ abbas agit pro
se & suo conuentu vt hic,qūque noīe sui monasterii.s̄.
de fide instr.inter dilectos.in prin.Et hoc ꝓprie,quia p̄la
ti sunt ꝓcur.nō diuer.s̄.de dona.fraternitatē. & ideo nō
nomine suo,sed suæ ecclesiæ vel dignitatis agunt & de-
fendunt. s̄.de insti. cū venissent.s̄.de dila.literæ. de resti.
spo.olim cām.Qñque ēt agunt simpliciter.s̄.de præscri.
auditis.& c.veniens.vide, quod scripsi post Inn.s̄.eo.lib.
de testi.præsentiū.in iii.gl.¶ In gl.iii.ibi traditio.& C.de
pa.traditionibus.& ibi pręsumitur.idē no.Guil.in Spec.
de cā pos.§.nunc dicendū.ver.pe.qui.§.materiā publicia
næ prosequitur & libellorū super ea. Et ibi.consuetudi-
ne.simile, quod no.de vendicante,qui eodē libello petit
ēt rē exhiberi,in Spe.de ac.vel pe.B.versi.& no.quod vi-
6 detur.Et ibi.§.aliæ.an† qui succubuit in vēdicatione pu
blicianā intentare possit,plene no.ff.de euic.l.minor.§.i.
Et tenet ibi gl. ꝓ possit, & aliquid de hac vide in Specu.
de act.vel per.§.sequitur.ĩ.ver. quid si primo.Et ibi,de iu
di.licet.& ff.de insti.l.habebat.j.rū. Et ibi,dñs sciuerit.er-
go aūt nō loquitur,qñ ipse dñs alienat,licet mala fi.pu-
ta in pręiudiciū creditoris, de hoc in Spec.de præscri.ad
fi.per totū,maxime ver.quid si debitor. & vide,quod ibi
7 dixi.& ibi,si diuersa.& potissime rōne auctorū,quia†rei
vendicatio est ciuilis,publiciana p̄toria a Publicio dicta.
vt.s̄.in gl.& ibi,eundē finē. s.ad rē vendicatā. & ibi Guil.
& Io.mo.hic.& in fi. Arc.remittit.iii.q.iii.offeratur.¶In
iiij.gl.in fi.& sic expressa vocetur. ff.de re.iu.expressa.hāc
aūt expressionē facere nō tenebat̄, vt plene no. ff.de lib.
ob.c.ij ¶Gl.ij.pars.ibi au⁹,& pater.vt ĩ.§.ꝓ parte.& ibi,li-
ber homo. Gl.ibi distinguit inter stipulationē & legatū
& fundum hostium & nostrum ab hostibus captum.
¶In gl.bonus . Ibi secundo impugnat iuxta doctrinam
Isidori.prius nostra firmemus,deinde obiecta ꝯfutemus
Io.mo.¶In gl.bene dicebat.ibi,de benefazano.alle. Inn.
C.de do.promi l.j.ad idem.ff.de verb.ob.si ita stipulatus.
§.Crisogon.Item ſm Inn.pro hoc facit, qa verbū dona
toris non diregebātur ad monasterium de benefazano,
sed ad monasteriū de populeto,& ideo non videtur ius
quæsitum in rem,sed in personam.ff.de an.leg.l.Caius.ff.
de leg.j.quidam testamento.ff.de cōtrahen.emp.l.fi.alias
si ex aliquibus præsumptionibus appareret,ꝗ de volun-
tate donatoris fuit,ꝗ ad mona.de benefaza.pertinerent
donata ipsi mona.de benefa.aliter prouideretur,ar. ff.de
leg.ij.Lucius.§.patre.de rei vendi. emptor. §. ancilla. de
leg.ij. Titia cum testamento.§.Titia cum nuberet. de te-
stam.nos quidem.ff.de dona.inter vi.& vxo.l.Sulpicius .
C.de dona.quæ sub modo.l.j.& iij.¶In glo.ad hoc.in fi.
dicebant Inn.& Io.mo.ꝗ in l.si seruitus.§.fi.ff.de ser. vrb.
præ.& l.seruus.ff.de lib.cā.non quæritur ius in re,sed per
sonalis obligatio.¶In glo.non.in fi.nec ob. ff. de pig. ac.
si rem.§.fi.quia loquitur in ignorantia,quæ statim orit

ex.

ex conuentione ſecundum Inno.vel ſecundum Io. mo.
dic eam ſtatim natam.cum cōuenit de pignore,ſed im-
peditam quouſque ſolutum fuerit pretium.In cōtrariū
alleg.ea.l.§.omnem.¶In glo.ſ.ibi,male allegabāt.ſ. mo-
naci.¶In glo.bonorum.in fi.in prin.gl.dicūt quidam, ꝙ
hic non dicebatur impetrata,ſeu facta,imo quia ſimpli
citer patris hæreditatem adiuit, vna cenſetur ſua & pa-
tris hæreditas.ff.de vulga.& pup.ſub. ſed ſi plures. §. filio.
¶In glo.qui ſi rem.ibi,in actore in caſu econuerſo. ſ. cū
deſinit actor habere ius,quod habebat tempore litis cō-
te.diſtinguitur,quia aut ex facto proprio,& tunc reus ab-
ſoluitur,aut ex facto rei,& tunc non abſoluitur. ff. de rei
ven.ſi poſt acceptum. & de condi. fur. ſi ſeruus fur. ſol.
matrimonio,ſi conſtante.§.fi.¶In glo.ſi enim.ibi, ſi rei
iudicatę.ff.de excep.rei iudi.ſi mater. §. eandem. ¶In gl.
videtur.ibi,emergenti.hoc placet Io.mo.dicit Arc.ꝙ ſe-
cundum iuris ſubtilitatem iſta non valēt,quia ſuper eo,
quod nō erat,non videtur facta litis conteſta.argu.ff. de
arbi.l.de his. ff. de excep. rei iudi.l.ſi ex teſtamento. nec
ſufficit,ꝙ ſit in potentia, vel in habitu . ff. de iudic. non
quemadmodum.& l.non poteſt.de aur. & ar. leg. ſi ita.
ſed hoc eſt de ęquitate,vt dicit textus.ĩ.eo. in fi. ¶In glo.
ſ.donario.ibi,ſed dicit cum, idem Gof in quæſtionibus
ſuis.i.q.in fi.idem Gui.in tit.de inſt.edi.§.poſtremo.alias
incipit,inſtrumentum.ver.quid ſi locus.& ĩ.ver.ibi ſi tra
ctatur,an tabellio poſſit reficere & locum apponere.&
ibi,libellorum.quæ eſt lex.iij.ff.de accu.& licet.l.illa in li
bello accuſatoris requirat locum & menſem, ſaltem in
libello conuentionali non ſic,vnde dicit hic Innocen.ꝙ
8 †actor non habet exprimere diem in libello, vel locum
contractus,ſicut nec teſtis exprimit diem, de fide inſtru.
cum Ioannes.niſi iudex ex cauſis certis id fieri faceret,vt
præ.decr.cum Ioan.ad fi.inſtitu. de act. §. curare. & ibi,
optimam.ad fi.vbi de hoc.& C.de tabul.generali. li. x.&
vide,quod dixi,de fide inſtru.inter.ſuper ver.facilius. vbi
videbis reſponſionem ad.l.pe.de pig.vbi videtur caſus in
contrarium,cum ibi dicatur per epiſtolam ,q̃ caret die
& cōſule pignus contrahi.Sed ibi loquimur de præiudi-
cio ſcribentis,hic de præiudicio tertii,vt ibi dixi in fi. Et
quia lex illa optimam.de ciuitate loquere,videtur aliq-
bus,ꝙ ſatis ſit ponere ciuitatem,vel caſtrum ꝓ loco in-
ſtrumenti,ad hoc facit ſtilus literarum papalium , vbi
non fit alia expreſſio,facit procemium cle. in fi. In con-
trarium data huius libri ibi ,data Romæ apud ſan. Pet.
&c.communiter tenetur, ꝙ illa generalis inſcriptio nō
ſufficiat,alleg.in aut.qui.mo.na.effi.le.§.quantum vero.
colla.vj.vbi & dominus ſcribitur,& præ.l. libellorū. Ad
id,quod de ſtilo curiæ dicitur,reſpōdetur ,ꝙ ibi locus ta-
cite includitur,ſcilicet quo Romani Pōtifices more ma
iorum ſedere conſueuerunt,facit.ff.de iuſti.& iure.l. pe.
& quod no.ĩ.de reſcript.c.fi.in glo.pe.& adde, quod dixi
in Spe.ſuper præ.ver.quid ſi locus.& ibi,cum cauſam. j.
ꝑ id quod nota.cum ſuis remiſ.reuoluitur hæc ratio ad
contrariam partem, quia valet dictum teſtis nō depo-
ponentis de circunſtantiis,ſed non fuit interrogatus, ſi
ergo valeat inſtrumentum,ſed,vt ibi ſcripſi ſuper gl.cau
ſam,pars,contra quam deponunt,ſi non dedit interroga
toria,ſibi imputet,ſi dedit , iterum interrogabuntur. ibi
vide.& in fine.ſuper hoc vltimo vide,quod no. in Spec.
de inſtru.edi.§.reſtat.verſi.& not.ꝙ tabellio. & verſi. ſe-
quentibus.& vt ibi dicitur,Pet.de ſan.probat hoc per de
cre.ĩ.eod.lib. de foro compe.Romana. ver.nec clericos,
vt ibi etiam ſcripſi.¶In glo.penulti.in fi.& ſic vno reſpe
ctu vtilius eſt cauſam exprimere per hæc iura, alio reſpe-
ctu eſt vtilius non exprimere per hanc decret.

S V M M A R I V M.

1 *Scripturā propriā negans de proprio mendacio conuictus punitur.*

C A P. IIII.

Vm ab vno. Diuiſio ſuper prima
gl.[*iudicium.*]ſecus , ſi
recitans non eſſet de illorum numero. ĩ.c.
px.in prin.[*mandātibus*],& ſic cōcordant in
ſententia,& habentur pro vno.C.de erro.aduoca. l. j. ar.
ff.de ver.ob.ſi procuratori.ſecus ſi non concordarent in
vnam ſententiam,in aut.vt iudi.non expec. ſacras iuſſi.
§.ſi autem,col.ix. Arc.ſimul ita recitauerunt Azo,& ſo-
cius,ſimul vterque legēdo,vt ponit Guil.in Spe.quē alle
gabo ſup finē.i.gl.[*pluralis*]vt dicit Arc. ſi eſſet vnus ſolus
iudex,& diceret ſententiam per verbum pluralis nume
ri,nō per hoc vitiaretur,cum.ĩ. excipiatur ſolum de ele.
vt dicat̃ quaſi miniſter aliorū.ff.de cōſti.pe.eum qui.§.vi
lis.& l.& licet.& Io.mo. & Arc. ſecus ad proximū dictū
nō ad primū.[*ſingularis.*]ↄ̃riū no.In.de ele.in cauſis.Hoſ.
e.ti.ga pp.& ambo e.ti.in geneſi.& Gui.in Spe. de ele.§.j.
ver.& no.ꝙ.& in §.in ii.ver.ↄpmiſſarij. refert quādā ele-
ctionem pp plurale caſſatam , & dicit nō de iure fuiſſe ,
alle.ff.de duobus re.l. duo. vbi in duobus reis ꝓmittēdi
nō refert īter ſingulare & plurale faciēda, alias nō valet.
ſ̃.de ele.ſicut cū.¶Prima gl.ſummat & dicit,q̃ fuerit du-
bitatio.¶Tertia gl.dubiū ſoluit & conſuluit.¶Penul.gl.
remittit & quærit & ſoluit,ↄ̃ ſolutionē alle.ſolutionē for
tificat,ↄſilium dat.ſcdo quærit & ſoluit. ¶Vlt. ſucceſſiue
de duobus quærit & ſol.¶In iij.glo.inſpexit,vide.ſ̃.de ſer.
c.ij.ſup.i.gl.¶In gl.pe.ibi.l.j.deputatus eſt mēſor ad offi-
1 cium metiēdi & referēdi.& ibi ↄ̃, q †ꝓpriam.negās ſcrip-
turam propriam de mendacio conuictus punitur. ¶In
glo.j.ibi,hoc dicit.& primo ponit dictū,ſcdo ipſius deter
minationē.ibi,oportet.tertio ponit determinatio in diſ-
ſimilē. ibi licet.& in fi.de hoc in Spe.de arbi. §. fine. ibi
pone ergo,ꝙ vnus.vbi inuenies,quod hic poſuit Arch.&
Azone & ſocio.¶In gl.pe. in fi. p ꝑdicta patet nō dubia
qō oli hic diſputata de quatuor ↄpromiſſariis, q ↄuenië-
tes noīauere Titiū,& in eū cōſenſerunt,ordinātes die ſe
quēti vocato tabellione electionē facere,quo die adue-
niēte vnus ex eis ↄ̃dixit,alter tacuit , q tacuit cū duobus
pſiſtentibus nūciauere caplō qd actū erat,caplm proceſ
ſum trāſmiſit Papæ,q̃rebat qd iur.Soluebat diſputās ,ꝙ p
Papam compelli poterāt ad perficiendum , quod cępe-
rant,vel ſi plus placebat,habebat prouidere nominato.
inferior autem Papa ſi ad eum delatum eſſet negotium
tenebatur eos compellere,vt perficerēt,ex quo nullus de
fectus noīari innotuerat per c.publicato.Nec ob. protra-
ctio,cum illa fuerit ex dolo illorum duorū.nec ob.decr.
quod ſicut,quia hic non fuit ſimplex nominatio. imo
fuit cōſenſus de præſenti. facit,qđ no. lxiij.di.quāto. ¶In
glo.vl.ibi non credo .Idē Arch.ſ̃.eo.li. de ele. ſicut cum.
Inducit,ꝙ epiſcopi conſueuerunt de ſe ſic loqui. de con-
ſe.di.ij.re vera.ver.forte dicis.& c.in xp̄o pater.iuxta prin-
ci.verſi.de natura.& ver.hoc autem.xiij.q. ij. quam præ-
poſterum.ver.idem nobis.& lxiij.di. per totum. & facit,
quod ſcripſi poſt Hoſt.de bap.c.j. ſup ver. te.& facit.ĩ. de
pęnis.c.ij.in fi.& in fi.eo.li.in vlt.glo.

S V M M A R I V M.

1 *Sententia non illuſtris lecta per alium iudice præſente & mandante valet.*
2 *Epiſcopatus dicitur culmen dignitatum.*
3 *Appellans an poſſit ſimul proſequi iuſtitiam & nullitatem.*

C A P. V.

T ſententia. Sunt duæ partes. Pri
ma ponit dictū regu
lare & caſum exceptum, cui dat ſimile. Se-
cūdo ponit regulam bimembrē, & in ſum.
ponit.iij.cauſas nullitatis ſentētiæ diffinitiuæ,& a prima
vnū caſum excipit.[*ſcripta.*]videtur ergo ſufficere,ſi in pa
riete ſcripta ſit,ar.iij.q.vij.poſtulatus.vbi de hoc.[*ab alio.*]
vbi ſolus eſt,ſecus ſi ſint plures.ſ̃.c.proxi.Ioan.mo.& per
hæc duo.c.patet falſum eē, quod no.Cy.poſt Pe.in l.ij.C.
1 de ſen.ex breui.reci.ſcilicet,ꝙ†valet ſententia non illu-
ſtris lecta per aliū iudice p̄ſente & mādāte, ſicut de ſtipu
latione dr̃.ff.de ver.ob.ſi procura.p̄ñtis.q̃ vide.ĩ. de vſur.
q̃q̃.i gl.vt ſerui . Ad quam rn̄de per l.oēs.C.de ↄtra.& ↄ.
ſtip.inſti.de ver.obli.§.j.& ij.& ſimile not.ĩ.tit.j. appella-
tio.in gl.vl.[*Recitatione*]ꝑ quod patet,ꝙ n̄ eſſet ſatiſfactū,
licet ſn̄ia eſſet ſcripta,niſi de ſcripto recitet̄ & proferatur
[*proferri.*]

[*Proferri*] ſ.e.ſicut nobis.in fi.[*Epiſcopo*]electū ꝯfirmatū, vel adminiſtratorē epatus non ꝯprchendit, ſic nouiſſime diſputando terminaui: gener meus do. Ioa. de ſan. Georgio per hūc tex.quia dignitas & honor,quæ ſequūtur,proprie reſpiciunt ꝯſecratione & ordinē epalem,vt clare probat decre.ſcda.de tranſla.ver.ſicut aūt. & de ordina.ab epo qui re. epi.ca.i.Inducebat ēt decre. ſane. de priuil.& regulā,q̄ a iure.j.de reg.iur.[*rogatam*]quæ etiam debetur ob reuerentiā officij,quod exercent.ſ.eo.lib. de off.deleg.c.ij.de var.epi.no. tractat hic Arc. de quorum aliquibus habes in cle.de pœnis.ſi quis ſuadēte.verſi. nec ſuper.& vltra illa epi dicuntur pupilla cœli Dei & colūnæ ſan. ec. Dei.Item & ſummi ſacerdotes.ij.q.vij.accuſatio.de cō.diſt.v.de his. & ibi no. quare dicantur ſummi ſacerdotes.qn̄que dr̄,ꝙ eps hēt pſonā Chriſti.Itē ꝙ eſt ipſius vicarius.
2 3.q.v.mulier.Itē ſ epatus dr̄ culmen dignitatū.lxj.di.Oſius.in fi.lxiii.di.ſi per ordinē.ſ. de præben. venerabilis.aliqn̄ dr̄ dux.lix.d.c.j.& ii. qn̄que appellatur faſtigiū.e.di.ordinationes. lxiii.diſt. miramur.& exponitur faſtigiū.i.magnitudo vel latitudo.C.de no.co.ſa.l.j.iuxta princ.vbi ſic exponitur.& vide, quod ſcripſi poſt Hoſt.ſ.de re.c.pen.[*fulgere*]notat ſplendoris exceſſum. ſ.de magiſ.c.fi.ſniam ēt diffinitiuā,de qua.ſ.[*ad inſtar*]vide,quod de hoc ſcripſi poſt Inn.de fideiuſ.inter.ver.cęterum illuſtrium.legiſtæ vix fatentur epos clariſſimos,ſed Guil.dicit eos ſpectabiles,in Spe.de iu.om.iu.ver. ſed canones per alium ſcientem legere,vt in d.§.ſancimus.in auth. vt ab illu.ibi, ne cogantur &c. no.ꝙ ex quo iſtis pſonis tantū hoc ꝯceditur,ergo alijs nō licebit.C.de ſen. ex breuic.reci.l.vlt.can ij.q.j.ſtatutis.ſm Arch.¶ Prima gl.arguit a cōtrario,illi argumēto ſignat ꝯriū & ſoluit. ¶ Secunda gl.quærit & ſoluit.¶ Quinta gl.all.duas concor.ponit quatuor caſus. quibus valet ſnīa ſine ſcripto, & alios duos,in quibus eſt opi.in fi.dat ꝯſiliū.¶ Gl.non cures.ſoluit dubiū,dicit vnde ſumptum,ſignat ꝯriū, remittit.¶ Penultima gl.textum fortificat,all.v.iura, quæ rit & ſoluit,& in eo refert ſolutionem ad ſimile, & ponit opi.ꝯriam,finis ēt reſpon.per quæſtionem. ¶ In glo. ij.ibi,cecus.ſequitur,iudicādi officio fungitur,& ibi certi.iudicant illiterati habentes cau..tum peritiam. ¶ In gl.iij.ibi.§.ꝙ ſi ſua ſnīa.debet arbiter cām diffinire,& nō id alterius arbitrio ꝯmittere & ibi.§.factus. vide in decr. j.ſtatim all.ī. ij.gl.¶ In quinta gl.ibi.§.ſancimus.iudices vſque ad magnificen..ſſimos illuſtres cauſas pecuniarias & iniuriarum ..unt,& defendunt per alios.& ibi.i. & l.præ in fi.in modica ſumma, vt duorum aureorum non datur ac..o de dolo.& ibi.l.j.vide in c.ſtatim all.ſuper vlt.gl.& ..i oīm teſtm̄.quæ tenet, conſcientiā principis oīum teſtamentorum ſolennitatē ſuperat. & ibi, de plano ..onit caſus duos de plano procōſul expedit. ſ. obſeq..um,quod debetur patronis & parentibus &c.& ibi ..dicit ibi finis,ꝙ legū auſteritas patris litigantium m..igatur.& ibi,hoc inter.teſtamētū inter liberos factū ..uc infirmatur, cū pater.vii.teſtibus declarat, nolle illud teſtamentum valere, & diſponit aliam voluntatē, vel ēt teſtamento perfecto,vel in nō ſcripta perfecta voluntate.& ibi,ꝯctus.non aliter valent ꝯctus, quos in ſcriptis fieri placuit,niſi prius inſtrumenta in mundum deducta,ſubſcripta & completa fuerint.& ibi.l.ij.& vlt.illa iura dicunt de ſcripto debet legi ſnīa.& ibi,cū antiqtas. §.ſi.ſufficit teſtatorem propria manu ſcripſiſſe teſtm̄, & hoc in ſcriptura teſtari,etiam ſi poſtea non ſubſcribat. ¶ In gl.pe.ibi.§.dies.in bonorum poſſeſſione, quæ requirit cauſæ cognitionem, dies ſeſſionum inſpicientur. in q bus ſedere potuit iudex.& ibi.§.ſancimus,ibi dr̄,ꝙ ſedēt judices,cum iudicant.& ibi.§.ſedebunt.pedanei iudices ſedebunt mane,meridie & veſpere.& ibi quod meo. §. ſi venditorem.vide de conſu.c.ij.ſuper vltima gl. & ibi. l.ij.ante mediū.patritius, & certi honorati cōuenti poſt depoſitā adminiſtrationem ſedent in ſacrario iudicij. j. indicē & ſ. alios litigantes. & ibi.§.qui ſella. ſequitur, aut lectica vehitur,ire non agere dr̄.& ibi,prolatura. Canon. in §.ſtatim all.& ibi.honorari. honorati litigantes tpe,quo cāæ tractantur,non ꝯſcedēt iudicibus ¶ In glo. ij.ibi,neſcit,legere.de hoc per Cōpo.de ꝯſu.ad noſtrā.& in Spec.de ſent.prola.§.ſequitur.in prin.& ibi ſaliç. & hoc placet Accur.C.de ſen.ex breuic.reci.l.fi.ī j.glo.ſed vt dicit Arc. idē faciūt cardinales & auditores curiæ & cōiter hodie oēs iudices.¶ In gl.iij. in fi.appellatio vero, licet in hoc caſu nō habeat effectū ſuſpēdēdi,vel extinguēdi,hēt tn̄ effectū ꝺuoluēdi ſm Io.mo.& Arc.ꝺ hoc.
8 & an † ſimul poſſit appellās pſeq iniuſtitiā & nullitatē p Ho.& Inn.ſ.de bap.dilecto.¶ In gl.C.de,ibi.§. ſancimus. ibi.no.v.gradus magiſtratuū, & vide ſatis ī Spe.de iuriſ. om.iu.in j.& ij.col.& j.col.v.& ij.q.vij.anteriorū. Arch. & ibi,breues ſunt cāæ,& tū in eis de cal.iuratur,ꝙ dic vt in Spe.de iura.cal.§.ii.ver.quid ſi eā iudicat.dicunt quidā perſonaliter,ſecus ſi deleget.Inn.contra de lib.ob.c.j. & Spe.de li.con §.nunc dicendū.ver. ſed nunqd, ipſe tn̄ in ver.ibi præce.ītelligit hoc ſolū de minoribus cauſis. & Hoſt.idē in præ.c.i.& ibi ſm Hoſt.& Phy alternatiue tn̄.& in fi.de hoc in Spe.de ſen.prola.§.iuxta.ver.nō valet ēt.& an præſumatur ī ſen.lata ibi no.Et videas,ēt qd̄ no.in Spe.de ap.§.i.ver.& notabiliter. In pe.gl.ibi timebit.de hoc. C.de ſen.ex breui.reci.l.i.& ī Spe.de ſen. pla. §.iuxta.ver.qd ſi pnūciat,& ver.ſe.& p Ho.in præ. §.qualiter e.ti.poſt prin.& ibi,nō ſtare.aīa.n. ſedēdo & qeſcedo fit prudentior.& Hiero.ſuper Dani.vii. c. ibi, antiquus dierū ſedit.ſic dicit,ſedens deſcribitur,vt maturitas ſniç comprobetur.& ibi,meretur.dedi remiſ.ſ.de dila.c.ii.ad l.voluit.ff.de intero.actio.& ad Specu.de dila.ad finem.

De appellationibus. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Diſquiſitio iuris partium non debet fieri niſi partibus præſentibus vere, vel interpretatiue.*
2 *Notorium iuris licet releuet ab onere probandi, non tamen ab onere excipiendi, vel exprimendi.*
3 *Iudex tenetur exhibere apoſtolos petitos, etiam ſi non recipiat appellationem.*
4 *Iudex an poſſit poſt delationem terminum conſtituere appellanti.*
5 *Iudex ſi non præfigat terminum, neque etiam pars, expectabitur terminus iuris.*
5 *Appellatus ad aliud non tenetur, quam ad proſequendam cauſam vel articulum appellationis.*
6 *Iudex a quo ſi detulit appellationem, & iudex appellationis ſit papa, vel archiepiſcopus, vel delegatus eorum, procedere poteſt in cauſa appellante inuito.*
8 *Iudex, cui commiſſa eſt cauſa appellationis, an poſſit cognoſcere de nullitate ſententiæ.*
9 *Appellans a diffinitiua ſi infra terminum præfixum nō proſequitur, rata manet ſententia.*
10 *Apoſtoli vnde dicantur.*
11 *Clericus litigans cum epiſcopo, an poſſit vrgere ipſum epiſcopum appellantem ad perſonale iter ad curiam.*

CAP. PRIMVM.

C Ordi nobis. Diuiſio in j.gl ſic incipit lex. j. C.de iuſti.C.& idem verbum.C.de iudi.apertiſſimi. circa fi. [*minuere*] & hic optime facit hęc conſtitutio capiens appellantes qui ad prorogationem intendunt ſecundum Boa. [*releuare*] ſic. ſ. eodem libro de officio lega. officij. ſi quis. cui intereſt. ij. quæſtio. vi. non ſolent.de electio.inter. reſpon. Archidiac. [*iudicio*] dicitur iudiciū, ex quo quis citatus eſt, de foro compe. ca.penul.de offic.deleg.gratum.& c.licet,Hoſt.& Pet.vn de exponit lo. mona.& Arch.iudicio ab accu.iudiciali
1 in quo eſt iudicium.i. iuris paruū diſquiſitio † quę fieri Ioan.And.ſuper vj.Decre.

non debet nisi partibus pñtibus vere, vel interpretatiue,
vt quia contumaciter abest, vel extra ter. quærit Hosti,
quid si ipse iudex appelletur, respõdet, hãc cõstitutionẽ
debere seruari, quis extra ius fiat, alle. s. eo. de priore. & c.
cũ sit romana. §. si vero. [*interlocutoria*] quæ sñia sit inter
locutoria, vide in cle. de seque. c. vno. in v. glo. & de hoc
Arc. remittens ad summã Host. de sen. §. quot sint eius
spẽs, in prin. ver. ẽt inuenies, an interlocutoria transeat
in rem iudicatam, de quo hic per eum Io. mo. ponebat
hic dictũ Tulit dicẽtis, ꝙ interlocutio est locutio inter
prin. cãæ, quod est citatio. insti. de pœ. te. liti. §. si. & finẽ, q
est sñia. ff. de re iudi. l. j. aliter sumitur. C. de episc. & cleri.
oẽs. §. præterea [*grauamine*] illato vel cõminato. s. e. cũ ces
sante. ẽm Arc. q ponit hic opi. Gof. de probatione gra-
uaminis, quã posui. s. e. li. de excep. pia. super vers. iudex,
ver. pro hac ẽt facit [*causam*] si non est notoria ẽm quos
dã, dicentes, ꝙ si est notoria. non tenetur exprimere. fa-
cit, qđ no. s. vt li. nõ cõte. accedẽs. j. in fi. i. gl. qđ cũ. ibi tñ
Inn. & Gui. na. dixere, ꝙ cãæ ibi fuerãt exp̃sse in appella-
tione, qđ ẽt ponit gl. Dicit hic Arc. primũ dictũ proce-
dere, cũ appellatur ad aliũ q̃ ad papã, sed cũ appellatur
ad papã, vt hic, hoc non placet. Et decre. accedens. loq-
tur de app. interiecta ad Papã. Dicas ergo, vt ibi dixi su-
per. i. gl. ꝙ licet notoriũ iuris, scilicet ꝙ si cã rõnabilis &
2 facti, scilicet ꝙ sit † vera, releuet ab onere ꝓbãdi, nõ tñ ab
onere excipiẽdi, vel exprimẽdi. Itẽ scias qđ hic dr̃ de ex
pressione cãæ nõ habere locũ, qñ ĩ maioribus reseruatis
appellatur ad papã ẽm Host. p decr. vt debitus. e. ti. dic vt
ibi dixi in fi. s. e. li. de ele. quis vi. gl. [*In scriptis*] quid si dũ
subditus scribit appellationẽ, iudex ẽt scribit excõicatio
nis sñiam, q̃ primo profert. & postea fit appellatio. Di-
cit Host. ꝙ nõ valebit sñia, all. de sen. exc. p tuas. vide, qđ
plene dixi sup regula cũ sunt partiũ. in quæstione. Ipse
aũt Host. remittit ad sum. de sen. & re iud. §. qualis. & §.
puta [*De subdito*] q vero prius appellauerat, & postea ex-
cõicatus est, distinguit, an ap. fuerit iusta, & tũc nõ valet
sñia. de off. dele. cũ olim abbas. in fi. an iniusta. & tũc va
let. Quærit ẽt de subdito, q nõ appellauit, sed appellare
intendẽs ꝓtectioni superioris se supposuit. tñ. ꝙ nõ est
vis faciẽda in verbis, ex quo de mente constat, de ap. ad
audientiã. de ver. sig. in his. Idem Io. mo. [*assignare*] sit assi
gnatio verbis, nutu, testamẽto, vel codicillis. Et vide, qđ
no. j. e. appellatio. in vlt. gl. & quod ibi dicã, qđ hic ponit
Arc. [*præcipimus*] qđ præcipitur, imperatur, & si nõ fiat,
pœna habet. xiiij. q. j. quod præcipitur, alle ver. sig. in his. Di
3 cit hic Host. ꝙ † apostolos petitos iudex exhibere tenẽt,
ẽt si nõ recipiat appellationẽ, nõ petitos exhibere non
tenẽt, vbi appellationẽ nõ recipit, sed vbi recipit, trade-
re tenetur ẽt nõ petitos. Et sic intelligit. C. e. ti. l. eos. ad fi
nẽ. ĩ auth. vt nulli iu. §. illas vero. col. ix. alias puniuntur, ar.
C. e. qm̃ iudices. ẽm H. Sed Arc. intelligit, ꝙ pœna sit ar-
bitraria, ex quo certa nõ est statuta. s. de offi. dele. de cau
sis. cũ cõcordã. [*proprio dicto*] facit, qđ no. C. e. l. iudicibus.
Parti vero petenti non nocet, ꝙ dati non fuerint. ff. de
li. dimisso. l. vna. C. e. ti. l. j. ij. q. vj. post appellationẽ, [*exhi-
beri*] p hoc vr̃, ꝙ gratis concedi debeãt apostoli, de hoc
in cle. e. ti. quis. in gl. sæpius, ¶ In quibus apostolis. & cur.
appellatio sumi potuit ex. l. sciendum. ff. de app. reci. vel
ñ sit dimissa, q̃ nec admittẽda est, vbi aperte est iniusta,
remittit Arc. ij. q. vj. ad Romanã. ff. nil inn. ap. pen. l. j. in
prin. [*reuerentiam*] quid dixerit Host. de remissione faciẽ
da, vbi dati sunt reuerẽtiales apostoli, dicã. j. e. ap. ij. tñ. su
per ver. deferens. delatũ dicit. H. & Arc. qđ ante cõcessio-
nẽ horũ apostolorũ scilicet delatoriorũ ẽm Ioa. mo. in
potestate iudicis reuocare grauamen, & sic intelligitur.
s. e. cũ cessante pœna. no. j. e. ti. cũ appellationibus ver. re-
4 mittit Arc. an † vero post delationẽ possit terminũ con
stituere appellanti, ibi dicã sup ver. iurisdictionem. & li
tera seqnens aperte ꝓbat, ꝙ possit, dũ statim subdit, post
hoc & post traditionẽ apostolorum. Hos. vel. i. postquã
fuit appellatũ & delatũ ẽm Arc. [*appellatus*] .i. is contra
quẽ appellatũ est, & dicit hic Arc. ꝙ si appellans impe-
trat literas extra iudiciũ super negocio, quo appellauit,
non valent literę, nisi super appellatione, si appellatus
appellatori cõsenserit, vt hic. s. e. sæpe. vel si alias interest
appellati. j. de reg. iur. mutare. cũ cõcor. sup e. li. de elec. ab
eo. alias non est ei deneganda iustæ plenitudinis licẽtia.
ij. q. vj. si quis libellos. vnde dicunt quidã, ꝙ in decre. s. de
rescri. ex parte. S. interfuit appellati, ꝙ appellans prose-
queretur appellationem. & hoc hic notauit Inn. dicens
ẽt, ꝙ appellatus nec literas impetrare super appellatio-
nis prosecutione, nec ad alium iudicem ire, nisi ad quẽ
erat appellatũ, q̃diu appellans appellationem prosequi
potest, quod non poterat in præ. decre. ex parte propter
lapsum anni, remittit ẽt no. p eũ de ma. & obed. dilecti.
& s. e. libro de ele. c. j. [*Et perierit*] in causis beneficialibus
non est hæc petitio necessaria. & tene, quod habes. s. eo.
lib. de ele. c. j. & ẽm Inn. dicit, perierit, anteqũ literæ super
app. impetratæ sint, vel ẽt appellans miserit nunciũ per
impetrationem, tunc enim cũ iam non sit res integra,
non habebit locũ eius petitio, nisi forsan malitiose festi
nasset nuntium mittere. s. e. oblatæ. Item no. Inn. ꝙ ap-
pellatus hoc, quod hic dicitur, petere potest, ẽt si iudex
nullum termi. a prin. prosequendi præfigat, quia tũc ip
se appellatus termi. suæ prosecutioni præfigere poterit.
5 † Si tamẽ nec iudex, nec pars terminum præfigat, expe
ctabitur terminus iur. s. eo. oblatæ. Dicit tñ Inn. & Ioan.
mo. & Guil. in Spe. e. ti §. qua. nullum terminum potest
præfigere appellanti nisi iur. graue etenim esset, ꝙ actor
& appellans, cui p̃figitur terminus prosequendi, illum
metiatur ex voluntate rei. ff. qui satis. cog. de die. in prin.
Item licet appellans, vel iudex possit terminum iurisdi
mittere, de appellato non est statutum, ergo beneficiũ
alterius non lędet, vel minuet, cui nõ est concessum. j.
de reg. iur. indultum. arg. ff. de iuris. om. iud. si idem. in fi.
respõ. ergo decre. locum habebit, vbi est præfixus termi-
nus a iudice, vel ab appellante. Vel poterit petere appel-
latus, ꝙ quandocunque. j. iur. terminum volet appellãs
prosequi appellationem suam, debeat cõparere instru-
ctus super principali, & tunc non poterit appellans im-
petrare, sed oportebit eum portare acta ad curiam, & fa
cere citari aduersarium, vt hæc decret. innuit. ¶ Quarto
no. quòd appellans hanc petitionem facere non põt,
6 quia † appellatus ad aliud nõ tenetur, quã ad prosequẽ
dã cãm, vel articulũ app. sed nõ principale. Huius dicti
ratio satis patet, appellans enim ante sñiam innuit ap-
pellationẽ legitimã, & per id principale forte delatũ ad
iudicẽ appellationis appellato ergo pœnit id, ad quod
tendit, resistere non poterit, sed appellatus resistendo ap
pellationi innuit principale nõ delatũ. Nõ ergo mirũ
si per appellantẽ ad portãda acta principalia cãç astrin-
gi nõ põt. Ipso tñ appellato inuito, qui ad hoc tẽdit, qđ
facit remissio, & cõdẽnatio in expen. petere poterit ipse
appellãs remissionẽ, qđ dic vt s. e. interposita. §. ij. & per
hũc respectũ est quędã paritas inter appellantẽ & appel
latũ ẽm Io. mo. qa quisque ipsorum inuito aduersario
obtinet id fieri, ad qđ tẽdit aduersarius ¶ Quinto scias,
ꝙ Inn. tenuit & Host. ponit, ꝙ qñ non est terminus ap-
pellationi præfixus, tñ recepta est appellatio, si appella-
tus est apud iudicẽ app. & appellans est absens, tñ est p̃-
sens procurator eius, qui super appellatione vult literas
impetrare, tunc appellatus si vult, semper debet obtine
re, ꝙ literæ nõ impetrentur, sed citetur appellans, vt co-
rã iudice, quẽ elegit, ꝓcedatur. Et idẽ dicit in appellãte, ꝙ
dẽt obtinere citari appellatũ, si velit, & prohibere literas
impetrari p eũ. Ordinariũ enĩ est, ꝙ iudex ap. de appella
tione cognoscat, nisi iusta cã aliis cõmittat. imo vt dicit
Hos. auth. vt defun. vñ sumpta fuit auth. ad hęc. C. de iu.
vult, ꝙ is, ad quẽ appellatur, oĩno p se cãm audiat. & vi-
de de off. deleg. sup q̃stionũ. in gl. si cã. hæc curia nõ ser-
uat, ꝙ cogat partes ibi ꝓsequi cãs, quæ de sui natura nõ
sunt in curia, etiam si altera pars id petat. vnde opor-
tet de gratia id impetrari a Papa, vt pars citetur ad cu-
riam super causam, quæ de sui natura non est in curia
procu.

procu. [*instructos*] sic.s.c.ii.de ele.c.j.& vide qd ibi dixi.s. ver.instruc.de do.& contu.c.fi. Et putat Archi. sufficere procuratorem cāæ principalis licet innitus non appellatur prosequi articulum appellationis.s.de procuratoribus.non tnius c. in fi. [*agendum.*] s.de procur.accedens [*Causam*] etiam principalem, vt si nobis, no.pro opi.ꝙ in papa locum habeat decre.ista [*finito*] si talis erat appellatio, sine qua terminari non poterat causa principalis, alias contra.s.c.super eo.ſm Inn. Alij intelligunt indistincte, ꝙ hic alternatiue dr̄ quo ad cognitionē Papę, qd forsan est verius ſm Arc. [*partium*] resolui pōt plura sc in singulare, sic.s.co.accepta.& sufficit consensus appellati, vt no.Inno.& Host.s.eo.vt debitus.& vide, quod ibi dixi super ver.remittat.vbi inuenies, quod circa id addit Compo.in decre.prima.s.c.lib.de ele.sed Pe.de sa. somniauit hoc, primo dicens, ꝙ videtur sufficere consensus appellantis solius, cum in ipsius optione sit, appellationem prosequi, vel redire ad iudicem a quo appellauit.s.eo.cum sit.& c.interposita.§.ij.postea subdit, ꝙ id non credit, sed necesse erit, vtriusque partis interuenire consensum, quia forsan interest appellanti, vt causa tractetur coram priore iudice plus sibi fauorabili, vel expedienti. istud non concludit requiri cōsensum appellantis, qui ad exclusionem primi iudicis tendit, dic vt etiam nunc dixi in gl.in causis.versic.4.quod prius dixi est ridiculosum. Non enim sequitur, si possum renūciare appellationi, vel illam prosequi, ergo possum inuito aduersario principale deducere coram iudice appellationis, non cognito an bene appellauerim.& ideo tene, quod prius dixi. Sed secundum prædicta vides, ꝙ iurisdictio iudicis appellationis potest extendi, nec hic proprie fit protogatio, sed exceptionis omissio secundum Inn. qui remittit ad id, quod notauit de offi.dele. prudentiā.
7 quod & tene. † ꝙ si iudex a quo detulit app. & iudex appellationis sit Papa, vel archieps, vel delegatus ipsorum, procedere potest in causa appellante inuito, licet in scriptis non appellauerit, nec cām assignauerit, nec apostolos petierit, alle.de fo.competenti.significasti.& cap. Romana.melius.j.e.cum appellationibus.¶ Querit Arch.
8 an † is, cui commissa est cā appellationis, possit cognoscere de nullitate sniæ, & pronunciare & determinare, si illā inuenerit esse nullā. Dicit ꝙ sic per.l. si expressum. ff.co.ti.& ff.quæ sen.sine app.rescin.l.j.& quasi per totū. & C.quando prouocare non est necesse.l.j. & quasi per totum. Et videtur casus.ff.fa.erc.l.quidam.ff.de ope.lib. l.vltima.& remittit ad no.per Inn.s.eo.dilecto.vt ibi satis scripsi in vltima gl. [*Procedatur*] & semper debet procedere in negotio principali, nisi dimittat propter probationes remotas, vel alia iusta impedimenta secundū Inn. [*debebit*] lite regulariter contestata.s.de rescrip. cām quæ.Host. [*statuit*] vt sine expressione causæ & sine scriptura viua voce illico liceat appellare.C.e.litigatoribus. can.ij.q.vj.in fi.vt no.in prę.l.ff.e.l.ij.& itelligitur illico.i. antequam diuertat ad extraneos actus. Alij dicūt, id fieri posse, cum iudex sedet pro tribunali, arg. ff. de in inte. rest.l.diuus, Hugo.dicit illico.i.eadem hora. Lan.dicit, in prima die.ff.de ap.a snia. vnde dicebat Tā. prima die sine scriptis posse appellari.ff.qn̄ app.sit.l.j.§.die.& §.si qs. Sed Arc.dicit, hoc non esse verum, nisi iudice adhuc sedēte pro tribunali, & si post latam sniam sederet ꝑ magnā horam, poterit semper sine scriptis appellare, & dicetur apud acta appellatum. Secus si diuertit ad prādiū. vel ad alios actus, hæc probantur.ff.eo.l.ii.C.eo.ti.eos.§. sin autem Quandoque tn̄ illico sumitur pro triduo. C. de iud.l.fi.statuit etiam antiquitas secundum Hostiē. ꝙ
9 † si appellans a diffinitiua. j. terminum præfixum non prosequitur, rata manet sententia.s.eo.cum sit.& ca.sępe.versic.saluis. Item ꝙ si propter metum iudicis nō audeat appellare, sufficiat protestari, quod dic, vt s.eo.si iustus. In his & similibus quæ antiquitas statuit, nil hic immutatur. præmissa quatuor, quæ ponit gl. dicit Hosti. & alia reqri in appellatione. facta in iudicio ante sniam.s.

causa grauaminis illati, vel comminati.s.e.cum cessante.& ꝙ causa sit legitima.s.eo.cum speciali.§.excessu.& ꝙ sit expressa.s.eod.cum causam.in fi.& ꝙ sit vera. Item ꝙ non fuerit sua petitio admissa, hæc duo patent.s.eo. interposita. Item ꝙ quia non admittebatur. ideo appelletur.s.e.ti.dilecto.in fi. vnde iuris ignari sunt, qui proponunt exceptionem, & appellant in ipsa propositione, si non admittitur. ibi de hoc & s.de testibus. significauerunt. Expectent ergo, vt dicit Ioa. mo. quod non admittatur, vel repellatur petitio, vel exceptio, vel ꝙ procedatur ad ea, quæ se non compatiuntur cum exceptione ꝓposita, vt ibi, & c.ti.ex parte.ii. [*Vltimum*] qd.j.x.dies.j.c. Romana.de ꝯfir.vtili vel inutili.bonę.de re iu.ꝙ ad ꝯsultationē [*Non appellans*] sic.s.c.ꝑsonas.& c.irreph̄ēsibili [*Examen.*] s.e.consuluit.& c.vt debitus. Et exponit Arc in iudicium. [*Condemnandus*] Pe.de san.cuius dictum v. de in Spe.de expe.§.nunc videndum.in princ.& versic quid de appellato. Hic tractat de appellato, an si succūbat, condemnetur in expensis. Et ꝙ sit cōdemnandus inducit, quia regula est, victum victori condemnari in expensis. Secundo, quia æqualitas debet esse in iudicio inter actorem & reum, sed appellans condemnaretur, ergo & appellatus. In cōtrarium adducit, quia habet bonam præsumptionem pro se. sed error probabilis excusat ab hac condemnatione.s.eo.lib.de elect.c.i.in fi. Vide, quod scripsi de dolo, finem. super gl. sed nunquid.ad finem, vbi remisio dedi. & ibi inuenies dictum Inno. qd ponit hic Io.mo. & Archid.j.appellatum excusari, nisi qn̄ snia esset euidenter iniqua, quia tunc cessat excusatio iusta. ¶ Quare autem non condemnetur, ratio duplex ibi no. prima, quia habet iustam causam litigādi. Secunda, quia non agit, sed patitur, ibi vide. Sciendum, ꝙ Io.mo.posuit hic quosdam casus, quibus non fit cōdemnatio expensarum, quos omitto, quia noti sunt, & alibi satis habētur.s.de dolo.finem.de pęnis, calumniā. cum suis remissionibus [*Contempserit*] contemnere est non curare & aspernari, & tunc proprie contemnit, qn̄ sine cā non paret, vt no.ij.q.vi.metropolitanum. [*Equidem*] coniunctio copulatiua [*Insurgant*] sic.C.de adulterijs.cum vir.ibi, iubemus insurgere leges. ¶ Prima glos. summat & diuidit. ¶ Quarta gl. respondet per quæstionem, an in appellatione extra iudicium non a iudice interiecta locū habeat hæc constitutio.& ponit duas opi. & secundam dicit tutiorem. ¶ Quarta gl.no.ponit duas opiniones.Gof.& contrarias Ber. ¶ Sexta gl.respon. per quæstionem, an in appellationibus ad alium, quam ad papā locū habeat hæc constitutio, ponit duas opi.ꝯtrias, quas in fi.determinat. ¶ Gl.istud.ponit duas opi.contrarias & quærit & soluit ¶ Gl.quia non.primo soluit dubium. secundo ponit quid, addit hoc ius nouum. Tertio signat ꝯtrium, quod quadrupliciter soluit. ¶ Gl. non dixit.ponit opinionem, quam determinat. ¶ Gio.quare hoc.obijcit & soluit. ¶ In gl.ij.ibi, quidam estimauerūt. vide de fide instr.contingit.super.ii.gl. ¶ Quarta glo.ibi, nam quod.§.fi.si cui penus legata sit præter vinum, oīs penus legata videtur excepto vino. ¶ In gl.instanter.ibi. dimissoriæ. sunt dimissoriæ, quæ vulgo dicuntur apostoli, sic dictæ ꝓ eo ꝙ causa ad eum, qui appellatur, dimittitur. ¶ In gl.quia nō.ibi, quicquid astringendæ.ꝙ astringendæ obligationis causa dictum est, nisi id verbum exprimatur, intelligitur omissum. ¶ In glos.vlti.ibi si prætor.non debent esse censoria edicta & decre.prætorum. ¶ In glo.j.in fi.& secundum hoc.secunda ibi sancimus. tertia ibi, his quæ, quarta ibi, ꝙ si. Io. mona.diuidebat in sex.de secunda faciendo tres partes, quæ ſm eum prio dat formam appellandi ante diffinitiuam.secundo ibi, in quibus.informat quid facturus sit iudex, a quo appellatum est.tertio ibi, post hæc.tractat viam in huiusmodi procedendi. demū de quarta facit duas, vt prima puniat appellantē.scda appellatū. ¶ In quarta gl. ſm Inn. Io.mo.& Arc.& facit cle.c.ii.appellanti.ostēdit aūt sic, is, cui dātur apostoli, dimittit a vno iudice ad aliū & iō.

literæ tales vocantur dimissoriæ.ff.de lib.dimis.tűc autē proprie dimissus est.qñ de vno iudice ad alium missus est.ii.q.vj.post appellationem.ex quo patet, φ de iudice loquitur. Cum appellatus appellantem non possit a se dimittere. Appellans vero a iudice fatetur illum sum iud.sed dicit,φ eum grauauit & extra iudicium.& ideo ab eo appellat.Itē si φ non esset iudex,sed pars tm, non pfigeret terminū appellāti,qđ hic facit,vt sequitur fm Inn.dat Arc.post Io.mo.exēplū de illo,q prouidet alicui de beneficio meo, vel mihi debito me nō vocato, vel de beneficio,qđ possideo.ſ.de præbē.licet eps.vel fm Arc.in casu.ſ.de præben.cū fm Arc.ver.inde est. ibi tecitato,vbi fm eū optimū argu.ɔ̄ illos,qui ɔ̄ferunt bene fi.non vocatis his,quos tes tangit.Ad idē de æta. & qua. accepimus.& ibi concertationi.de diuersis extraiudicialibus appellationibus ibi dicam post Io.mo.super.gl. ij. & ibi in iudicio appellatur,tutum est etiam,cum appellatur extraiudi.puta in electionib' apostolos petere fm Franc.& ita seruatur.vnde dicit appellās,apostolos peto, si scit eos qui dare possint,vt no.ſ.eo. super.¶In gl. no.ibi nouum.decretalis enim.vt debitus.solum requirebat cām probabilem exponi.& ibi.ab iniqua. Inn.remittit ad nota.de noui oper.nunc.c.penul.& in fi. concord.vide.ſ.eo.non tolũ.ß.respon.in .gl.¶In glo.maxime ibi,secundum quosdam. Pet.de sa.& Bon. qui intelligunt quo ad formam appellandi. & apostolorum petitionem non quo ad deuolutionem,vt sequitur ibi secundum Host.& Arc.quem vide.ii.q. v. quia suspecti. Et hæc vera quo ad deuolutionem negotij principalis, hoc probat.quod sequitur in gl.ipse tamen Host.latius intellexit, vt patet. ſ. glos.ij.& ibi. restringenda. ß.eod. lib. de elec. statutum. ille etiam priuilegia restringuntur secundum Host.de priuile.&te.de offi.le.quod translationem.¶In gl.verbo.ibi.facto.dicit Inno.φ prudenter facit,si coram testibus exprimat omnia grauamina pro quibus vadit, vel nuncium, mittit, nam si quando appellat uiua uoce,ad hoc tenetur, ut sequitur,quare nō qñ facto,& hoc idem no.in c.vt debitus & facit,qđ no. ß.eo.dilecti. in glo.quoniam.Plus dicit Archi.quod dato,φ appellans tacto hoc nō faciat,non putat,quod incidat in istam constitutionem,& ponderat,quod Inn. dixit, cum prudenter facere,quasi non necessario.¶In glo.istud.ibi. fides fieri p alia documenta,vt ibi patet in fine.& dicit sic determinandum,quod notauit in summa e.ti.§.qualiter.fatetur tamē Host.φ contraria opi. est expediens,non tamen sic astringit,φ ad non scribētem pœnam huius constitutionis extendat.Et ibi, possit probari.vnde fm eum priuata scriptura nec probat appellatum,nec probat appellationis formā,& eū scriptura ad hoc fuerit inducta,vt obuiet appellanti, si variare vellet.i.q.vij.saluberrimū.xxvii.q. j.omues fœminæ. & quod no.xx.q.i.vidua.Dicit Host.φ licet cōsuetudo habeat,φ priuata scriptura sufficiat, modo tñ per id satisfactum videtur menti huius cōstitutionis, quæ vult varietatē euitare,quare tutius dici,qđ sequitur in gl.all.et ſ.de sen.excō.cū medicinalis.§.exemplum. vide in Spe. 4.par.eo.ti.§.i.ver.& notabiliter.¶In gl.j.festinet.ibi.augei.ff.deposi.l.i.in prin.& vide,qđ dixi post Hos.de psue. ad nostrā.& in fi.melius.C.de vete.iur.enu.l.ii.§.sed qa. ¶In gl.instanter ibi.xxx.dies dicunt hic Host.& Pet. de sa.a tempore appellationis alle.C.e.ti.quoniam nōnull.& l.iudicibus.canon.ij.q.vj.in fi.prima lex nil probat. scđa probat contrarium,& vide quod plene dicam. ſ. e. ab eo.super.ij.gl.Ipse tñ dixit fm id intelligendū, quod no.in sum.e.ti.§.qualiter.sub.§.vbi vero.ptotum, & maxime versi.sed in superioribus. Et ibi ab eo.φ dicit,vt i ele. eo.ti.c.quis.Dixerat aūt hic Inno.φ non petens renunciat appellationi,nisi per argumenta pateat , eum velle prosequi appellationem, vt si ad illam prosequendam mittat,hoc reprobatur in præ.decre.ab eo Et in fi.dicit

10 Pet.& Host.φ † dicuntur apostoli ab apos,φ est de. & tolos,φ est missio,quasi dimissio, quā facit vnus iudex ad alium,sic ēt de apostolis dicimus,φ a Deo,vel de cęlo missi fuerunt.vide in Spec.4.parte.eod.§.sequitur. vbi ponit Guel.v.species apostolorum cōuentionales,testimoniales,dilatorios,refutatorios & reuerentiales,& ibi ponit ipsorum formas.¶In glo.φ li.ibi potest.i. ex quo petitur fuerit apostoli fm Host & no. quia per hoc vult ponderari tps petitionis non denegationis. Cōtrarium no.ſ.e.vt ß.in gl.ante pe.& vide quod ibi dicam. ¶In gl. no.dixit.in fi.dixit ergo Host.per hoc satis patere id , qđ de apostolis dicitur in omnibus iudicibus locum habere.¶In gl.solet.ibi dubitatur.ad hoc.ß.eod.cū speciali.§. excessu. & ibi de veritate, de iustitia pura propter dubiā † opinionem fm Abb.qui ponit exempla per no. in decre.vt debitus.e.ti.Et in fi.fm Inn.dicit Host.φ illā non incurret , dummodo id non fecerit in grauamen alterius partis per gratiam,vel per sordes vt ibi.¶In gl. non

11 datur.in fi.alias fm Petr.& Abb. vilis † clericus litigans cum episcopo ipsum episcopum appellantem vrgere potest ad personale iter ad curiā. Ide de milite, vel alio litigante cum rege,φ esset absurdum.¶In glo. l.ibi instrumentis.de testibus enim hoc non intelligitur. ß. de fideiuſ.cōstitutus.Inn.& Arc.¶In gl.per appellationē. vel fm Io.mo.& Arc.finito per lapsum termini ab homine,vel a iure statuti.ß.e.sępe.ſ.eo.Romana.§. si vero. hoc non placet,quia tunc non cognoscit iudex appellationis de pricipali.¶In gl.φ no.ibi,archiepiscopus. forte secus,si prius iudicasset, φ per appellationē legitimā ad ipsum esset iurisdictio deuoluta.tunc enim & iam si non in scriptis & sine assignatione cāe fuisset appellatum,tunc cognoscere posset,quia hæc snia & si sit ɔ̄ ius litigatoris,facit tñ ius inter partes,vt no.ß.de rescr.super literis.Inn.Et in fine.vt ibi scripsi,Inn.placet,φ in delegato papę bene habeat locum,quod hic dicitur. ¶In gl.C φ ibi exprimere.Da.hoc tit.q.xviii.tenet,φ si appellās a diffinitiua , qui non tenetur exprimere cām, exprimet manifeste friuolam,vt si dicat,appello,quia digito celū non tangis,non tenet appellatio,vt sic impossibilis cāe adiectio vitiet caussatum,sicut regulariter vitiaret contractum,iura videas,de condi.ap.c.vlt.in fi.pe.gl. Itē all. ß.eo.ti.constitutis.ij.de his quæ fi.a ma.par.c. Non ob.φ exprimere non tenebatur , quia expressa talia nocent. ff.de regu.iur.expressa.dixi talia, quia si expressisset cām non manifeste friuolā,tunc aliam prosequi posset, iuxta no eo.ti.cum cām.in vlti.gl.¶In gl.idest.si ibi nō venit,vel misit. Dicunt quidam Inn.& Io.mo.pro quibus facit decre.ß.eo.lib.de elec.cupientes.§. electos φ dato, φ appellans non portet munimenta,non incurret pęnam huius constitutionis,sed non dabitur dilatio , vel remissio extra curiam,hoc non placet Arc. Et in fi.fm Inn.cuius est gl.quam posuit Bern.in addi. & tamen in alia gl.tenuit Inn.quod prædixi.¶In gl. non dixit. in fi. dicit Gui.hic in Spe.de expensis.§.iuxta.ver.septimo.& hic Arc.φ cum decre.dicat, φ iste non seruans reputabitur nō appellans, & sic nulla appellatio in effectu nō potest dici,φ fuerit iudex appellationis,& sic non condemnat in expensis,sed ad primum verum iudicē condemnādus redibit. Sed vt Arc. dixit in capitulo cum in appellationibus.prima facie fuit iudex,qui per app.adsur,φ patet,quia cognoscit de articulo appellationis.vnde bene condemnat in expensis,vt ibi, & sic condēnatio expensarum factarum ab appellato a tempore appellationis in reiectæ,quia extunc cœpit expectare & differri negotium.ß.de procu.auditis.de dolo & contu.cū dilecti.melius.ſ. eo. Nicolao.huius autem condemnationis ratio subditur, scilicet culpa & contumacia.¶In gl.quare hoc.in fine. Arch.alle.quod no.ſ.e. sępe. in gl. vt si is.& vide,quod ibi dixi.per quod decido.quod hic no.Inn & Io.mo.¶In gl.vl.in fi.& ff.ne quid in loco publi.l.si.Io.mo.C.de tpor.l.ulti.in fi.arg.contra.xlij.dist.in mandamis.uide,quod no.xxii.q.ii.uitlem Arc.

SUMMARIUM.

1 *Causa inimicitiarum,vel etiam fauoris debet specificari.*

2 *Inno-*

2 *Innouandum nihil est post appellationem, neque etiam post recusa tionem.*
3 *Excommunicatio sicut non tenet post appellationem, ita nec post re cusationem, vel relationem.*
4 *Grauamen est in non faciendo sicut in faciendo.*
5 *Recusationis causas vbi notorium est non procedere, iudex illas re pellet.*
6 *Iudex, qui recusabatur solus, si vnicus erat, vel cum collegis, si illos habebat, an possit in principali procedere lapso termino dato ar bitris ad causam finiendam.*

CAP. II.

LEgitima. Et primo ponit factū ſę-
pe contingens. cui ſcđo ꝓ
uidet ibi volentes[*Causa*]18. iuſtas recuſatio-
nis cauſas no. hic p Hoſt. vide plenius ī ſpe.
ti. j. §. ſuperest. & p ipſum in ſum. de offi. dele. §. quæ ſint
iuſtæ cāæ. Ex illis. xviij. vide ſex no. ſ̄. de off. dele. cām. in
j. gl. & vide, quod no. ſ̄. e. li. de off. dele. ſi ꝯ vnum, in vj. gl.
& ꝙ ſuper ea dixi. & per hoc debuiſſet deciſiſſe ſequen-
tia, propter remiſſiones tñ proſequar. & ſm eū eſt ſepti
ma cauſa, ſi eſt cōmenſalis, vel nimis eſt fauorabilis. ſ̄.
de offi. deleg. inſinuante. Octaua cauſa, quia canonicus.
e. ti. cū. R. Nona, quia procurauit ſibi cām ꝯmitti, argu.
ff. de procu. quæ oīa. de iuriſ. om. iu. l. prætor. ſ̄. de offi. de-
le. ſuſpicionis. C. ne quis in ſua cā. l. vna. Decima, qa vnus
eſt iudex alterius, facit. xvi. q. ij. c. j. ibi. humanis moris &c.
xi. q iij. quatuor. bene facit. ſ̄. e. li. de off. deleg. c. fi. in fi. j. re
ſpō. Vndecima, quia litē hēt cū reo. ff. de exc. tu. pp litē.
C. qui da. tu. vel cu. auth. minoris. Duodecima, ſi eſt cō-
patriota impetrantis in terra aliena, ar. ff. de hæ. inſti. ne-
mo dubitat. §. qui ſuper. ff. de verbo. ſig. l. latæ. §. amicos.
ff. p ſocio. l. verum. iii. q. v. quare ſuſpecti. & c. accuſato.
Decimatertia, quia eſt clericus impetrantis. vel de terra
ſua oriundus ratione ſubiectionis. ſ̄. vt lite non conteſt.
accedens ii. ad idem. ſ̄. e. li. de off. deleg. c. vltimo. ii. reſpō.
Decimaquarta, quia eſt ſocius ſpecialis. ff. pro ſocio. l. ve
rum, & iuribus. ſ̄. ver. xij. & ver. 8. Decimaquinta, quia re
cipit precium, vel ab impetrante inſtitutus eſt hæres, de
vi. & hone. cle. cū ab omni. ff. de procura. ant affinitate.
Decimaſexta, quia recuſans appellauit a iudice. ſ̄. eo. hic
ſi in vna, & dic vt ibi dixi, & c. accepta. de quo remittit.
j. c. Romana. §. cum vero. Decimaſeptima, quia comes
eſt aduerſarii, dicit ſpec. vel aduerſarius de familia eius,
vel filius, vel libertus, arg. ff. de offi. præſi. l. ſenatus. ff. ad l.
Iul. repe. l. i. iij & v. Decimaoctaua, ſi eſt inimicus demū
vel meus, vel familiaris mei inimici, vel nimis timet ad
uerſariū meum, vel ex aliqua cā nimis diligit eum. C. ſi
qua. præ. pote. l. vna. de acc. repellantur. xij. q. iij. quatuor.
1 de re iu. cum ęterni. Dicit autem, ꝙ † cā inimicitiarū vel
nimij fauoris debet ſpecificari, arg. C. de teſtibus, auth. ſi
dicatur. ff. locati. ſi merces. §. culpæ. nō requiritur tñ gra-
nis, vel capitalis, ſed ſufficit probabilis. ſ̄. de exce. cum in
ter. ſm ꝙ dicit intelligendā legem apertiſſimi. C. de iud.
3. q. 3. oſtcratur. ff. de li. cā. ſi pariter. vt quod ibi dr̄, ſi eum
inimicū ſibi eſſe affirmet, ſupplet ex cā allegata & pro-
bata, ſic ēt in decre. accedens. ii. vbi dr̄, nimis fauens ſub
expſſa cā fauoris, vt ibi dixi ſm eū ſuper glo. ſed nonne.
[*Aſſignata*] in ſcriptis. ſ̄. de prob. qm̄. C. de iu. apertiſſimi
Et continebunt ſcripta quis, quē, in qua cā, & ex qua ſu-
ſpicione recuſet, & cautum eſt conſilium ſm Hoſti. &
placet Arc. ꝙ arbitrum nominet, ſicut in appellatione
dicere debet, ad quē appellat, & exprimere præmiſſa. ſ̄. c.
2 proxi. nā hæc duo ęquiparantur. ſ̄. e. cum ſpāli, & † ſicut
poſt appellationē, ita poſt recuſationē nihil eſt innouā
dum. ij. q. vj. appellatione. ff. de arb. non diſtinguendū. §.
quidā. ſ̄. de off. dele. ſuper quæſtio. §. fi. & c. ſuſpicionis. ſ̄.
eo. ſcđo requiris. hæc ergo tria appellatio, recuſatio & re
latio ideo ſimul intitulantur, quia cuiuſque ipſorū pen
3 dentia iudicis iuriſdictionē ſuſpendit † ſicut ergo non
teneret excōicatio poſt app. ita nec poſt recuſationē, vel
relationē, ꝙ eſt dignū no. ſm Hoſt. patet primū, de ſen.
excom. per tuas. ſm in iuribus proxi. allegatis. de tertio
patet. ſ̄. eo. intimaſti. de oſ. leg. licet. & in omnibus his ea
dem ratio. ſ. quia ſnīa a non ſuo iudice lata non ligat, de
in. atſi clerici. de ſen. exc a nobis. ſm Hoſ. vide, quod ſcri
pſi. e. ti. cū ſpeciali. in gl. proprium in fi. & in Spec. de re-
cuſatio. §. qualiter. ad fi. Sępe contingit, & ideo prouidē-
dū fuit. ſ̄. eo. ſępe ipſis arbitris[*In idem.*] i. in eandē ſnīam
vt ſ̄. iudicent, ꝙ ſint legitimæ cauſæ recuſationis, vel cō
tra. Inn. vide, quod dicā. ſ̄. ver. i idem, quod ſequitur[*Ter-
tium*] cum a principio partes non cōcordauerint ī vnū,
vel in tres. Hoſt. [*excommunicationis*] vel aliā. quod pōt vt
in c. ſuſpicionis. ii. reſpon. Hoſt. vnde dixit Arc. delegatū
poſſe mulctare, intelligit tñ de parua mulcta. & de hoc
vide, quod plene ſcripſi, de off. dele. de cauſis. in fine. pōt
ēt punire captis pignoribus, in ſti. de excu. tu. i. reſpon. &
de ſatiſ. §. vlti. Inducit, quod no. Hoſti. in decre. ſuſpicio-
nis[*Vilipendunt.*] i. deſpiciunt, vel non curant. & hic gra-
uius puniri poſſent. ſ̄. de exceſ. prala. tanta. Hoſtiē. & de
pęnis. c. vltimo. Ioa. mo. [*Ipſis arbitris*] quando ergo non
itur ad arbitros, vt quia officialis, vel delegatus epiſcopi
recuſatur, non eſt locus huic conſtitutioni. Abſurdum
enim eſſet, ꝙ illi ſuo maiori dilationem præfigeret. con
tra id. de maio. & obe. cum inferior. cum concor. Item
conſtat, ꝙ tribus remedijs prouidere poteſt epiſcopus il-
lo caſu, ſcilicet reaſſumendo ad ſe cauſam principalem,
vel committendo alteri confidenti, vel de recuſatione
cognoſcendo & diffiniendo, arbitri vero habent ſolum
vltimum. Item quia arbitri amiciſſimi aſſumuntur per
partes, neceſſarium fuit remedium hoc, quod tamen ꝓ
pter id non plene ſufficit, vt dicam ſuper vlt gl. quod re
medium non ſic eſt neceſſarium in ordinario, nec ſic
in vno ſicut & in pluribus. vltimum tamen remedium
quod appelletur ab eo, ſi neutrum facit, de his quæ. ſ̄. di
4 xi. Eſt enim † grauamen in non faciendo, ſicut in faciē-
do. ſ̄. de ſup. neg præ. c. j. de ſi. nemo. de priuile. dilecti. de
ſenten. excom. ſacro. §. caueat. Item faciet, ſi collega nō
procedit, qui ex vi clauſulæ cognoſcit de recuſatione
collegæ per præ decre. ſi contra. i. rñ. In idem Hoſt. intel
ligit hoc etiam, ſi diſcordant in medijs cauſæ, puta qa
recepta cauſa vt probabili vnus ad illam probandam
dat annum, alius diem, vel ſeptimanam, ſemper enim
vbi diſcrepent, iudex ſtatuet terminum, de quo hic dici
tur. [*Conueniant*] ſimile dicit lex de duobus hæredibus. ff.
de leg j. huiuſmodi. §. fi. vnde hoc ius ſumi potuit ſecū
dum Hoſt. [*Negocium*] & etiam principale ſi contingat
pronunciari delegatum ſuſpectum. ſm Hoſtiē. qui hic
repetit, quod poſt enim dixi de offi. deleg. ſuſpicionis. ſu
per iii. gl. Sed hoc dictum non placet, ut ibi dixi [*Iudex*]
qui recuſabatur. Extunc ergo non prius, cum ſuſpenſa
ſit eius poteſtas. Io. mo. [*in principali*] ſi. ſ̄. e. ti. de reſti. ſpo.
frequens. cum concor. Hoſt. [*Non omittat*] illis ergo ter-
minantibus negotium infra terminum ſi pronunciat
ſuſpectum recuſatus non procedet, etiam ſi conſenti-
rent partes delegatum ipſum procedere. ſ̄. e. li. de oſ. de
le. iudex. in fine. ¶ Prima glo. ſummat, & dicit quod ſup
plet. ¶ Secunda gl. quærit & ſoluit. ¶ Tertia glo. dicit, de
quo iudice loquatur. ¶ Quarta glo. ponit quatuor, quæ
requiruntur in arbitro. ¶ Glo. ipſum, ſignat ꝯrium, opi.
ponit, & ſoluit. ¶ Vlt. gl. obiicit, & dupliciter ſoluit. ¶ In
gl. j. ibi procedit. Hoſ. facit tres partes dicens. ꝙ in prima
ponitur dubitatio. in ſecunda ſolutio, in tertia dicitur,
ꝙ iudex procedat, partes iſte patent. Sed Io. mon. dicit a
pertius, ꝙ primo narratur iuris antiqui prouiſio. ſecun-
do ibi ſoluētes, ponitur noui iuris adiectio. vel dic, ꝙ pri
ma pars ponit morbū cauſidicū, cui secūdo medetur,
& in fi. & in Spe. de recuſa. §. fi. verſi. ſed quid ſi actoris.
¶ In gl. ii. in fi. & in c. ſuſpicionis in j. gl. In Spec. de recu.
§. qualiter. in prin. Item ſi dicatur, renunciatum recuſa-
tioni, ſequeretur. n. abſurdum, ſi in his caſibus diceretur
ꝯrium, cū pariter ſibi ſuſpectus ſit in his caſib. ſicut in
cognitione veritatis. Itē pars ipſius iudicium eligēdo in
altero ipſorū ipſum vlterius recuſare nō poſſet. iii. q. vii.

cuius in agendo, ſm Arc. qui ſignat contrarium, de cã poſt cum olim. vbi iudex repulit cauſas recuſationis, re-
5 ſpondet, q̃ † vbi notorium eſt recuſationis cãs non procedere, iudex illas repellet. & ita fuit ibi ſm Inn. & Hoſ. qui hoc no. in prin. c. cum ſpeciali. vt dixi ſuper illa glo. & idẽ dixit ipſe Arc. poſt V in in præ. decre. ab arbitris. ¶ In gl. 3. ibi a Papa. ſupple iam datum, ſi enim recuſaretur dandus corã delegante, probaretur recuſatio ſm Fran. & ibi coram ipſo, ſit ordinarius, vel delegatus, vt in prædictis capitulis cum ſpeciali. & ſuſpicionis. Hoſtię. ¶ In 4. gl. ibi layci. Idem Arc. & de hoc in Spec. de recuſa. §. ſi. ver. ſed nunquid poſſunt. Dicebat ergo Arc. ſ. de offi. dele. ab arbitris. c. ii. q̃ cũ laycus nõ poſſit habere iuriſdictionẽ & coertionẽ in clericũ. xi. q. j. clericũ cuiuflibet. quæ poſſet eſſe neceſſaria in hoc caſu, nec poſſet excõicare, niſi forſan de mandato Papæ, ar. 94. di. c. j. vbi de hoc. & 32. di. §. verum. & c. ad hoc. iuxta prin. & in c. bene quidem, quod all. gl. & quod ibi no. in gl. non liceat. & in gl. argu. q̃ Papa refert ibi alios dicere, hoc verum, niſi interuenerit ſuperioris auctoritas, ad hoc, qd̃ legitur & no. xvi. q. i. plures. & hoc viſus eſt tenere Inn. in decre. contingit. de arbitris. Sed Hoſt. ibi cõtra, quod placet Arc. Ad hoc lo. mo. q̃ quoddã extraua. Gre. IX. I nuebat, quod non arbitri, ſed iudex delegatus compellebat teſtes. illam decr. vidiſſe non memini, & ſi præceſſit decre. ſuſpitionis, ſit correcta per illã, per quam hoc licet arbitris, vt ibi ſcripſi ſuper ver. omnia. Si vero ſecuta eſt, reuocata eſt, ex quo inſerta nõ eſt in hoc libro, vt. ſ. in proœmio hui' libri ad finem. & in fi. Itẽ ſm opinio. Hoſt. ſi vera eſſet, q̃ recuſato delegato arbitri cognoſcerent de prin. deberẽt eſſe in dignitate, vel perſonatu, vel canonici eccleſiarum cathedralium per eandem decr. ſtatutũ. ¶ In gl. caueant. ibi a pœna, dicit Hoſt. quã incurrunt faciendo, vel omittendo aliquid per gratiam, vel per ſordes, nam delinquere poſſunt omittẽdo, ſicut peccare faciendo. ſ. de excep. dilectæ. & c. ſignificauere, de reſcrip. ſignificante. cum capitulis ſequen. & dixi in textu ſuper ver. arbitris. concordantias ad hoc ſcripſi poſt Archi. ſ. e. li. de ele. generali. §. illos. ſuper ver. præcipere. vide quod dixi in 3num. ſ. ti. j. c. j. ſuper verbo fuerit. ¶ In glo. ſ. e. li. in fi. & de iura. cal. cæterum. vbi de hoc in glo. ij. & dicit Archid. morbum dictum. q̃ ex illo mors oritur. ſ. animæ. ¶ In gl. ipſum. in fi. idem Hoſt. Pet. de ta. & Abb. ¶ In gl. q̃ ſi. ibi. appellationi. ſecundum Boa. interponẽdæ per partes, q̃ in hoc grauantur, nõ per arbitros, qd̃ intellige, ſi nõ grauantur. Si ergo in arbitris fulminarent ſniam, ſcilicet. j. terminum non diffiniſſent, tunc eorũ intereſt appellare, & in fi. & ſic ceſſant gl. Ber. & Hoſti. q̃ dicebant, q̃ ſi minus competẽs termi. aſſignatur, vel de hoc dubium eſt inter iudices & arbitros ſm Bern. ſtabatur arbitrio iudicis. ſ. de offi. deleg. ſuſpicionis, & melius de ver. ſig. cum olim. ad finem. Sed Hoſ. timet, q̃ prouocatus obeſſet, vt in c. ſuſpicionis. vnde dicit recurrendũ ad ordinarium loci. C. de iu. l. fin. vel ad dioce. in auth. vt diffe. iu. §. ſi vero contigerit. coll. ix. C. de epiſco. aud. l. ep̃ale iudicium. quã legẽ licet quidã dicãt correctã, Hoſt. dicit reſuſcitatã. ſicut aliã. ſ. de iu. nouit. §. j. ¶ In gl. vlti. ibi, dicunt quidã Pe. de ta. & Arc. ſed Boa. dicebat, q̃ de duobus malis minus erat eligendum. Minus vero malũ eſt litigare corã ſuſpecto, q̃ lites fieri immortales, hẽt enim litigans corã ſuſpecto diuerſa remedia. põt enim petere alium ſociari, vt cã ſine ſuſpicione procedat. 3. q. 3. offeratur. vel ſupplicare, vel ſi grauauerit, appellare, quæ remedia in alio caſu deficiunt ſm eum, & in fi. idem Archi. quid dices in quæſtione facti, appellatum fuit a duobus arbitris aſſumptis ad cognoſcendum de cauſa recuſationis, vnus arbitrorum defert, alter non defert. Quæritur
6 † an iudex, qui recuſabatur ſolus, ſi vnicus erat, vel cum collegis, ſi illos habebat, poſſit in principali procedere lapſo termino dato arbitris ad cãm finiendam. Et vr̃, q̃ iudex non poſſit procedere, impedito enim, vel dilato articulo præiudiciali ſuperſedendum eſt in principali, dilatio autem appellationis impedit non ſolum deferentẽ ſed collegã. ſufficiant no. de conceſ. præben. ſi capitulo. li. vj. in ſi. vj. gl. Itẽ ſi dicamus illum recuſantẽ iuſte recuſare ſiue ipſe, ſiue aduerſarius ipſius appellauerit. Nõne abſurdũ eſſet, q̃ cogeretur ſub ſuſpecto iudice litigare. ad 3triũ facit illud, alioquin, hic poſitum in fi. maxime cum ſua gl. & interdũ æquiparantur negligentia & impotentia, vel nolle & non poſſe, de elect. q̃ ſicut. §. ſi aũt. de off. deleg. prudentiã. §. addicimus. & bene decre. q̃ ſit. de elect. li. vj. coniuncta cũ extraua. Benedicti. ſi religioſus. Item multum mouet abſurdum iniquitatis ex hoc inſurgentis, reus enim, qui tẽdit ad ſubterfugium, proponeret recuſationem probabilem, ſed falſam electis arbitris, appellabit, & faciet, q̃ arbiter, quem eligit, deferet, & ſic impediet principale, & indubie fortiter vrget ad hanc poteſtatem hæc iniquitas, quæ facile obueniet, quia cõiter tales arbitri ſunt compares & amiciſſimi eligẽtiũ. Sed pro parte prima facit etiam euitatio abſurditatis iam tactę actor enim trahet rem coram vere ſuſpecto, ipſe recuſabit, ibitur ad arbitros amicos, vt dixi. Actor dato termino arbitris ad cauſam finiẽdam appellabit & ordinabit, quod ſu' arbiter deferet, & ſic finito termino arbitris aſſignato coget eum litigare coram ſuſpecto. Quare in hoc tremulo præeligendum vr̃ prius dictum. Opto tamen, q̃ per nouam cõſtitutionẽ fiat ſuper hoc prouiſio, & forſan nõ eſſet abſurdum ſtatuere, q̃ ab illis arbitris non appellaretur, cum principale per hoc non pereat, & facit, quod dixi poſt Boa. ſ. ea. gl. vel arctare hic appellantem ad certam formã & certa tempora, ſicut. ſ. eo. lib. de elect. c. j. & c. vt circa. de off. or. quãuis. & adde, quod de iudicibus dicam. j. eod. cum appellationibus. in gl. dubitatur. in parte ſecunda.

S V M M A R I V M.

1 *Epiſcopus ne ſemper deleget, vt non poßit ad archiepiſcopum appellari, prouidetur per generalem excommunicationem.*
2 *Sententia ſpecialis ferri non poteſt niſi fraude probata.*
3 *Appellari an poßit poſt decem dies a grauamine iudicis.*
4 *Papa eo q̃ committat appellationis cauſam expreſſo grauamine, videtur illud approbare.*
5 *Citatio licet perpetuet, auditur tamen poſtea exceptio.*
6 *Innouandum nihil eſt, quando dubitatur, an appellatio ſit recipienda.*
7 *Iudex appellationis certis caſibus poteſt & certis non poteſt inhibere.*
8 *Notorium appellatur id, quod fit in conſpectu iudicis pro tribunali ſedentis.*
9 *Appellatio quando non valet ſi generaliter appelletur.*
10 *Citatus ad diem feriatam non tenetur venire etiam fauore hominum.*
11 *Delegatus datus ad fideiuſſores comprobandos ſi male arbitretur, appellari poteſt.*
12 *Vicarius appellatur, qui habet ordinarium.*
13 *Officialis epiſcopi non habet poteſtatem degradandi.*
14 *Epiſcopus eſt legitimus iudex ſubditorum ſuffraganeorum ſuorum in cauſis appellationum.*
15 *Cauſæ iuſtæ appellationis non ſunt omnes in iure expreſſa.*
16 *Notorium facti diſtinguitur a notorio iuris.*
17 *Appellari non poteſt a ſententia Papæ, imperatoris præfecti prætorio & ſenatoris.*
18 *Rex eſt competens iudex, quando de feudo regali eſt quæſtio inter epiſcopum & tertium.*
19 *Sententia prima ſi ſit retractata, ſecundus iudex exequitur, & nõ primus.*
20 *Sententia ſecunda non iuuat primam faciendo illam deteriorem.*

C A P. III.

ROmana. Quia pp̃ multitudinẽ caſuũ pria gl. diuidẽs & sũmãs nimia plixa vr̃, licet lõge plixius poſuerit Hoſ. omiſſa ẽt diuiſione Io. mo. q̃ nimis eſt confuſa,

fusa,pôt sic diuidendo summari.s.ꝙ hæc decret.de duo
bus tractat.i.de appellatione ad archiepm interponēda,
& de ipsius ptāte circa ia interiectā. Circa primu deci-
dit tres casus, qbus dubitabatur.an posset, vel deberet ad
archiep̄m appellari,& hoc in j.& ij.rñ.& in.§.dēt.Circa
f̄m facit qnq;.Primo decidit,qñ citare possit, vel delega
re ibi.cum aût.Scdo ibi si vero.qñ possit inhibere,distin
guēs circa id tres casus. Tertio ibi in aliū.de ipsius ptāte
in aliā personā,vel aliā cām.Quarto ibi sñias.de ptāte re
uocandi censurā.Quinto & vltimo de necessitate remit
tendi male appellantē.[*Generaliter*]no loquitur ergo de
foraneis,de quibus.s̄.c.li.de off.or.Romana. in princ. &
vide,qđ ibi dixi[*Eorundem*] suffraganeorum [*Supplendo*]
gñaliter exceptis prohibitis.s̄.co.li.de off.vic.c.ij.& ꝙ re-
gulariter ad eos recurratur vt ad dantes, patet de insti.
c.3.de reg.c.2.de fri.& ma.c.j.Ide dicit ergo Inn.ꝙ identi-
tas ꝯsistorij soluit oēm ꝯtinuatē.patet.n. per hoc, ꝙ ap-
pellatur gradatī cū inter auditoriū officialis & archiepi
nullū sit mediū.Nō ob.c.ti.dilec.ti.vlt.quia ille, a quo ibi
nō erat officialis,vt ibi no.in fi.vlt.glo. Et si dicatur s̄m
hoc,semp ep̄s delegabit,ne possit ad archiep̄m appella-
1 ri.Dicit Io.mo.ꝙ † prouideri poterit per generalem ex-
cōicationē ꝯ talē fraudē facientes.j.de sen.excō.Roma
na.§.caueāt.& vide,qđ no.i Spe.c.ti.§.nunc tractamus.
ver.sed s̄m p̄missa.& qđ scripsi,de off.dele.sup q̄stionū.
§ intentionis.sup gl.ij.Et si dicatur, ꝙ suffraganeus, vel
officialis delegando suo iure vtuntur, & sic fugari non
possunt.ff.de dā.infec.Proculus.de aqua plu.ar.l.j.§. idē-
2 que.ff.de iniur.iniuriarū.§.j.Respon.Ioan.mo.ꝙ† ıpālis
sñia ferri non posset,nisi fraude probata.s̄.e. li. de renū.
ca.ij. sed gñalis pôt,per quā solū illicitum prohibetur.s̄.
de ver.sign.sup quibusdam[*Sine*]pro imo.& sic ponitur
correctiue,si.de consti.eccl.de rebus eccl.non alie. cum
cleri.de off.dele.sup quæstionū.§ porro.hoc rō, quia cō
sistoriū proprie est Papæ.Host.sed,vt dixi supra t.i.j.c.j.in
prin.ēt est imperatoris, ibi vide.Sit censendū ēt quo ad
supplicationē s̄m Host.& Arc.vt.s. non possit ab officia
li ep̄i ad ep̄m supplicari.Sed Inn.hic & Pe. de sa. ꝯ & Io.
mo.sub dubio forte,non tñ alleg.textū.Vndedicit Hos.
ꝙ sup hoc vellet videre ius expressum. Item s̄m id fieri
posset fraus appellationi & huic constitutioni,q̄ prohi-
bet appellari,si posset supplicari,& vna via prohibitū cō
cederetur per aliā contra id.s̄.de procu.tuæ. cū concor.
& j̄.de regu.iur.cū quid.Item hoc dicere est dare diuer-
sa cōsistori,ep̄i & officialis,& alterū maius, scilicet ep̄i,
& hoc est ꝯ hunc textum.& facit ēt pro Host. qđ no.ip
se Inn.de resti.in inte.ex literis.Dici posset,primam opi.
verā quo ad examinationē,vel diffinitionē, scdam quo
ad receptionē,vel porrectionē ipsius supplicationis, per
auth.q̄ supplicatio.C.de preci.impe.offe Verius vr̄,ꝙ su
p̄fluum est hic tractare,tu quia supplicatio ꝑprie nō fit,
nisi ab illis,a quibus non pot appellari.Nec ob.pr̨ç.de-
cre.ex literis.vt ibi dixi super quarta gl.rū qa non fit nisi
ad principē,cū enim supplicatio sit contra ius,& in præ
iudiciū alterius,nullus inferior principe illam admitte
re posset,vt dixi in præ.decre.ex literis,super gl.prædicta.
& no.in Spec.de suppli.§.i.Si tñ reciperetur supplicatio
large pro petitione restitutionis in integ. contra sñiam,
tunc fateor,ꝙ eo casu, quo posset officialis contra papæ
sñiam supplicari.i.per ipsum contra suam sñiam resti-
tutio peti, eo casu poterit ēt & ep̄s. & facit eo casu pro
hoc litera ista,primum patet.ff.de mino.l.præfecti.[*Ad
seipsos*]regulariter non gerit quis vices plurium persona
rum.dic,vt no.s̄.de proba.ex literis[*De iure*]ad ipsius in-
tellectū vide,qđ no.s.e.ti.dilecti vlti.Arc. [*Curiam*] idem
ver.xi.q.i.si quis clericus.Arch.¶.Ab archidiaconis &c.
[*Officialibus*]qui habent idem consistorium,vel audito-
rium cum his,quorum vices gerunt.s̄. proxi.respon.&
sic in illis eadē rō,ergo idē ius,de transla.ca.ij.de except.
cum inter.§.fi.Hos[*Debet*]de iure cōi[*omissis*] gradatum
cum est appellandū.ii.q.vi.anteriorum.§.illo valet. Ar-
chi.Hic aût Abb.excipit hos casus,qñ consuetudo hēt,
omitti posse gradum,vt sequitur.Alius,qñ archiep̄s co-
rā suffraganeo cōuenit ipsius subditū sequendo forum
rei.s̄.de fo.ꝯpe.cū sit.tunc enim non appellabitur ad ar
chiep̄m,ne sit iudex in cā sua,arg.C.ne quis in sua cā,in
rubro & nigro.ad hoc de iusti.c.fi.cū ꝯcor.scdæ gl.Eade
rō,cū ep̄s agit contra suū subditum,quo casu dēt iri ad
arbitros.xi.q.j si clericus.& tūc nō appellabitur ad ip̄m,
sed ad papam.s̄.eo.li.de offic.delega.ab arbitris. vt no. in
vlt. gl.Item cum concurrunt iurisdictio mediata & im
mediata, vt in p̄latis subiectis archidiaconis, qui nihilo
minus subsunt ep̄o,q est ordinarius toti⁹ dioce.xi.q.i.de
persona.sic est de papa & legato ipsius,vt no.s̄.proxi.re-
spon.in vlt.gl.Itē cū proximus in gradu non est catholi
cus,appellabitur,tūc enim eo omisso ad ipsius superio-
rē,cū ille cognoscere non possit.s̄.de rescrip.veniens.de
ele.quia diligentia.de offi.ordi.ꝙ sedem.nec cōmittere.
s̄.eo.li.de off.vica.Romana.in fi. facit.s̄ eo.lib.de offi.de-
leg.si is cui.Et adde casum de ep̄o recusato,ibi no.in fin.
penul.gl.& de foro ꝯpe.si quis contra clericum.in fi. pe.
gl.Itē sciendum,ꝙ Pet. de sa.formauit hic distinctionē,
ꝙ qñq; appellatur ab ordinario,qñq; a delegato, qñq;
a subdelegato,quā decido,quia plenius ponit cā Gui.in
Spe.c.ti.§.nunc tractemus.post prin.[*Nisi aliud*] non fer
tur sñia icerta,sed declaratur ius archiep̄ale quo ad sub
ditos suffraganeorū Remensiū ad ipsorū archiep̄i peti-
tionē,ꝙ ēt in aliis archiep̄is locū hēt s̄m Inn.& Host.s̄.
eo.li.de off.or.Romana.in fi.& j̄. de cen. Romana.in fi.
& j̄.de pęnis,Romana.ij.respon.Idē Ioa.mo.& Archid.
[*In hac parte*]ac si dicat non sic in superiori parte,vbi nō
valet consuetudo,vt ibi no.¶Cum aût &c[*Præfatam*]te
mē.[*Committant*]ꝑ possunt seruato quod dr̄.s̄.eo. lib.de
offi.ordi.vt litigantes.¶Si vero.distiguunt tres casus. Pri-
mus est cōis appellationi interpositæ ab interlocutoria
& diffinitiua.i.qñ negatū deuolutum,quia dr̄ non ap-
pellatum vel non in x.dies appellatū.Secundus ıpālis in
appellatione interposita ante sñiam,qñ negatur app. cā
legitima.Tertius ıpālis i appellatione post sñiam,qñ dr̄
casum talem,ꝙ appellari non poterat, in omnibus his
determinat,qñ ihibere possit[*Vocatis*]semper enim vo-
candæ sunt partes,anteq̄ in iudicio procedatur, de ma.
& obe.inter quatuor,de iu.exhibita.de causa pos.ca.i. &
de cā ap.habes.s̄.eo.per tuas.ii.q.vi. appellatore. Quærit
hic Arc.de citato ad petitionē eius,qui finxit se appellas
se, vel quia appellauit sine causa,vel tertio an teneatur
venire.Et tenet ꝙ sic,ponēs ad literam, qđ no. Cōpo. de
rescriptis.super literis.in gl.ii. ver.itē pone, ꝙ Petrus, &
qđ ibi scripsi in vlt.gl.in ii.col.vers. item quęrunt Petrus
[*Partibus proponatur*] ꝙ est. j̄. vel nullatenus appellatum
fuisse,vel non infra decem dies &c. sic ordina. & no. ꝙ
cautius loquitur appellatus negando appellatum. j̄. x.
dies,quam dicendo appellatum post. x. dies. Et hoc ꝑꝑ
duo.Primo,quia non sequitur, si post. x. dies, ergo non
prius.s̄.de testi.cum tu.Secundo.propter affirmatiuā, ne
inducant sibi onus probandi.ff.de prob.ei qui dicit[*Nul
latenus*]qñ appellatus negat appellatū, propter quod ap-
pellans facit fidem iudici de appellatione, dicit Guil.in
spe.de instru.edit.§.nunc dicamus.ver.sed pone, ꝙ de ri-
gore non fiat copia parti ante li.conte. fatetur tamen ꝙ
3 ęquitas suadeat contrarium.[*Decem dies*] an † post.x.dies
possit appellari a grauamine iudicis,per quod non inter
loquitur,tractat hic Host.quod vide ad literam in Spec.
eod.titu.§.restat.versi.sed quid dices.j̄. [*Deuolutum*] vide
quod dicam. j̄.§.proxi.super versi.vbi incipiant[*Idem*] ar
chiep̄s vel officialis[*Consliteris*]licet ergo constet appella-
tum,non præsumitur id factum infra decendium, nisi
probetur,& de hoc in spec.de ap.§.de offi.versi.penulti.
cauti ergo appellantes portant sñiam diffinitiuā interlo
cutoriā & appellationē,vt per ista cōiunctim appareat,
ꝙ sit appellatū.j̄.x.dies.si aût sñiam habere nō possunt
vide,quod post Inno.scripsi,de fide instru. G. perpetuus.
super versicu. communium[*Prohibere*] de hac inhibi-
tione satis in spe.de ap.§.de officio.vers. sed quæritur qñ,

& tribus ver. seq. vbi ad literã inuenies distinctionẽ, quã
hic ponit Arc. & ideo illam hic decido [*Præsumant*] vitiũ
notat sic patet, q grauaret, si prius prohiberet, & esset iu-
sta cã appellandi. Arc. ¶ Quod si. &c. [*Ante sententiam*]
in hoc differt a. §. ĵ. proxi. & s̃. prox. vt ibi in prin. [*Ex eo*]
idest propter id. [*Archiepiscopus*] in delegato papæ vr̃ ꝯ,
4 quia † hoc ipso q papa committit appellationis cãm ex
presso grauamine, videtur illud approbasse, de offi. dele.
pastoralis. §. præterea. secus si non exprimeret grauamẽ.
s̃. de exce dilectæ. fin Abb. ¶ Dicit Inno. dici posse, q §.
præterea. nõ habet locũ, nisi vbi appellatur post sniam,
iste. §. quãdo ante sniam. & idem dixi post eam. s̃. de re-
scriptis, dilectus. ii. in gl. vl. & hoc placet Pe. de Sa pro ra
tione diuersitatis inducẽs, q in appellatione a snia nec
exprimitur cã, nec separatus est ibi articulus appellatio-
nis a negotio principali, sicut in appellatione ante sen-
tentiã, vt dicam. ĵ. supra ver. incipiatur. vt patet. ĵ. eo. non
solum. & vide, quod dixi in prin. § præterea. in gl. mira-
bilis, ad finẽ, & duabus sequentibus, concordant autẽ, q
huic. §. locus est, cum dubitatur de legitimitate cãæ ap-
pellationis, exempla ponant super glo. prohibere. Non
obst. s̃. de rescrip. dilectus. ii. non enim dicitur, q iudex
appellationis inhibeat, sed q cognoscat, ad quem dẽat
iurisdictio pertinere cognoscendo. s. de veritate causæ
ap. ex quo dependet, ad quos spectat iurisdictio negotij
principalis [*In causa*] principali & corã prioris iudicibus
[*Incipiant*] puta assignando diem ad veritatem causę pro
bandam, vel super hoc recipiendo testes, vel instrumẽ-
ta. Sed contra. eo. non solum. ĵ. ii. responso. vbi vr̃, q suffi
ciat constare negotium deuolutum. Solutio, illud cano
nice, quod ibi ponitur, solum contrarium vt ibi dicam.
Item contra, quia ad perpetuandam iurisdictionẽ suffi-
cit citatio, de off. dele. gratum. & c. licet. dicit Hosti. licet
5 † citatiõ perpetuet, audiunt tamen postea legitima exce
ptio, de off. dele. ex parte. ii. & no. quod. s̃. proximo. §. ne-
gatur, negocium deuolutum in hoc scilicet, quia nec
de grauamine, vł articulo appellationis cognoscere pos
set, siue articulus sit separatus, vt cum appellatur añ sen
tentiã, siue ꝯnexus, vt cũ appellatur a snia, & iõ ibi non
distinguit, an post sniam, vel añ fuerit appellatũ. Aliud
aũt est, qñ negatur deuolutũ suũ negotium principale,
& istud proprie est appellationis ante sniam. hoc autẽ
cognoscetur ex veritate grauaminis vt hic & s̃. e. vt debi
tus. Vbi ergo constat deuolutum articulum appellatio-
nis, cum illum agreditur, locus est inhibitioni vt hic, &
6 sic intelligatur. ff. nil no. ap pen. l. i. quia verũ est, q † qñ
dubitatur, an appellatio sit recipienda, nil est innouan-
dũ, vt ibi. Sed cũ dubitatur, an sit deuolutum idem, acsi
dubitaretur, an sit appellatũ. vnde non est locus illi legi.
Vel dic verius, q & si nil debeat innouari, vt ibi, inhibi-
tio tñ non fiet, nisi vt hic dr̃. Vnde dicebat Inno. & post
7 eum Arc. q licet hic dicatur. † q iudex appellationis cer
tis casibus põt & certis nõ põt inhibere, non tñ hic dr̃,
qñ ꝑ appellationẽ primus iudex cessare debeat a ꝓces-
su, sup quo remittit ipse Inn. ad no, per se de off. delega.
pastoralis. An aũt sufficiat ad reuocationẽ attentatorũ,
q iudex a quo sciat iudicẽ ad quem incepisse cognosce
re de veritate cãæ appellationis hic per Inn. & plene tra
ctatur in Spe. de ap. §. pe. ver. sed cũ. s. vbi ad literã inue-
nies q̃dã hic notata per Inn. hoc tñ decidi vr̃. ĵ. e. nõ so-
lum. ii. respõ. & vt ibi dicã, non sufficeret ẽt insinuatio si
ne inhibitione cãæ huiusmodi, propter quam est inter-
posita. ¶ Si aũt &c. post sniam diffinitiuã, & in hoc dif-
fert a. §. s. proxi. [*Notorio*] notoriũ facti diffinit hic Arc.
cũ Lau. cuius populus est testis, dissimulationi locus nõ
est, & intelligit populũ. i. maiorẽ partẽ populi, testẽ i tel-
ligit nõ famã tm̃, sed rei euidẽtiã, dissimulationẽ intelli
8 git, quę iudicẽ mouere posset. Dicit ẽt q † id appellat no
torium, qđ fit in cõspectu iudicis pro tribunali sedentis, vt
no. ii. q. i. §. vlti, in his non insto. vide, qđ dixi. ȷ̃. de cohab.
cle. vestra. & plene in spec. de noto. cri. per totum [*Dica-
tur*] nec de hoc ꝯstat, vt sequitur. Si enim de hoc ꝯstaret,
nec aliud rationabile allegaretur, iudex ad quẽ non re-
ciperet appellationẽ, sic nec ille a quo. Host. [*Nec senten-
tia*] io. mo. ĵ. de sen. excom. venerabilibus. §. porro. vt ibi
scripsi super vlt. gl. intelligas hoc ẽt de sent. excõ. [*Capi-
ent*] expone. vt dixi. s̃. c. proxi. sup ver. incipiant. Hac aũt
cognitionẽ apprehendunt propter rationabilem cãm,
quã appellans prætendit, de qua hic in gl. ab eo. s. cui in-
hibet vel. i. per eũ. s. ꝯdemnatũ notorium vel ꝯfessum.
[*Inhibere*] q facere põt, postq̃ appellationẽ admisit. s̃. de
re iu. cũ super. & non aliter. ff. nil. no. l. i. & de offi. delega.
pastoralis. §. præterea. Hosti. ¶ In alium &c. [*circa rem*]
certis ex causis plures sunt ad eundẽ iudicẽ remittẽdi, &
vide, qđ scripsi, de cõsti. cum M. ver. coram episcopo, &
de rescri. pastoralis. §. ĵ. super ver. alijs, illud patet. ff. de li.
cã, si pariter. Itẽ in actione familiæ erc. & vbi est com-
mixtio actuũ, vel rerum. ff. ex qb. ca. ad cun. iud. l. i. & ij.
ff. iu. sol. iã tñ. §. in hac. ff. de procur. l. olm. & sup his au-
diendi sunt ẽt extranei, si se offerunt. ff. de re iu. a diuo. §.
si rerũ. s̃. de testi. veniens. ii. eos tñ ad iudiciũ vocare non
possunt, vt hic, nisi iurisdictionem impediant, vt in glo.
hic, no. hic Inn. Host. Io. mo. & Arch. ¶ Cum vero &c.
[*aliqua causa*] nõ distinguit iste. §. an ante sniam vel post
appellauerunt, ꝑ id tñ, qđ infra dicit, videretur loqui de
diffinitiua, a qua statim appellatur viua voce, vt dixi. s̃.
c. j. ver. his quæ. sed cum eadem sit ratio, dicas idem siue
ante, siue post, siue in scriptis, siue viua voce. [*Nihilomi-
nus.*] i. illa appellatione non ob. ipsam, quã habet suffra-
9 ganeus vel ordinarius [*Taliter.*] i. super vna causa. Si † ve-
ro generaliter appellaret, non valeret appellatio. s̃. e. tit.
c. ii. & c. consuluit. ij. & c. vt debitus. [*Debent autem*] solle si
nẽ appellari [*Exercent*] ipsi episcopi, huius autem ratio
est sm̃ Inn. Host. Io. mo. & Arc. quia res ecclesiarum tẽ
porales, vel spirituales sub ptãte & dispositione ẽporum
consistunt. x. q. i. nouerint. & quasi per totum. xii. q. i. vidẽ
tes. & c. præcipimus. & q. ii. quisquis. & c. Vulteranæ. xvi.
q. vii. oẽs basilicæ. 89. di. iudicatum, vnde si ẽt in tempo-
ralibus appelletur ad metropolitanum, appellandũ est,
& bene, facit. ĵ. de sarepa. c. vno. ad fi. & s̃. de preben. dile-
ctus. vlt. & quod ibi no. in j. gl. & quod super ea dixi post
Hos. Poterat tñ de hoc dubitari per id, quod habetur. xj.
q. i. §. cum ergo. cum duobus casib. seq. & 23. q. 3. §. ecce
quidem. ver. porro. & c. conuenior. & c. tributum [*Priui-
legio*] vide s̃. ii. respon. in vl. gl. Et dicit hic Io. mo. q cum
ecclesia priuilegiet laycos concedendo decimas in feu
dum tenendas. s̃. de his quæ fi. a præla. cum apostolici.
quarum possessio non cadit i laycum. s̃. de præscr. cãm.
fortius priuilegium circa hoc ius potuit ecclesia conce
dere laycis. ¶ Sententias quoque &c. [*Nullatenus*] hoc est
contra Petrum de sanc. qui tenet hic, q si non vocatis
partibus reuocent, ualet reuocatio, alleg. quod no. supra
de officio ordinarij. cum ab ecclesiarum. in vltima glo.
sed illa gl. loquitur in ẽpo, qui est etiam immediatus ad
subditos subditorum, cui etiam aliqui cõtra, vt ibi scrip
si. sed pro eo facit. ĵ. de sent. excommu. venerabilibus. §.
vbi aũt. sed ibi non loquitur de reuocatione, vel annul
latione, sed de absolutione vel relaxatione ad cautelã,
& facit, quod no. hic in gl. cui concor. Boa. [*Vocatis*] vo-
lunt quidã per hoc dicere. q excommunicatus pro cõ-
tumacia parte non vocata non possit absolui, sed ꝯ. s̃.
de præscrip. olim. in fi. de ver. sign. ex parte. De hoc vide.
xi. q. iij. excõicatos. & in Spe. de contumacia. §. fi. ver. sed
pone excõicatus. & versic. sequen. [*Cognito.*] s̃. de offic. de
lega. cum contingat [*Nullas*] propter præcedentem ap-
pella. legitimam, vel quia continet intolerabilem erro-
rem pe. secundum primum exemplum. comperit lite-
ræ. ¶ Cum aũt &c. Suffraganei, vel sui officialis [*Minus*]
pro non [*Postponat*] nisi suffraganeus detulisset. ĵ. ca. ii. &
in expensis condẽnabit, vt ibi, & vbi de cri. vt debitus. di
cebat remittat. hic dicit, remittere ñ postponat, vt ostẽ-
dat oẽm morã & dilationẽ tollendã, & decre. ii. ĵ. eo. di
cit, sine difficultate remittat. ¶ Prima gl. diuidit & sum-
mat. ¶ Gl. ii. no. officialem ordinarium, reprobans opi.

Gof.

Gof.& excufans opi.Ber.¶Glo.& fi.refpon. per qſtio.an
arctet citatio ɔ hoc facta, fol. dat generalem doctrinam
& remittit.¶Glo dupliciter ponit duas lecturas,ad fcců
dam obi.& dupliciter fol. ¶Gl.ergo,arguit,determinat,
& remittit.¶Glo.vt li.po.iij.extě. ¶Gl.no.alternatiuam,
tractat,an fola confeffio impediat appellare, ponit opi.
Azo.& ɔtriam,quam approbat.¶Gl.ergo notarius,obi.
& fol.¶In glo.ii.ibi de iudicibus,circa prin.iudices iudi-
ciorum partem perficiunt per fuorũ præfentiam apo-
ftolorum.¶In glo,nifi.ibi.imperatores,fi per imperato-
rem per faltum appellatũ fit,remittit ad illum , ad quẽ
ex ordine debuerat appellari. ¶In glo.& fi,ibi.l.vlt.Iufdi
centi extra territorium vel. ṡ. iurifdictionem fuam im-
pune nõ.paretur,& ibi,fi vero.Si dubitatur,an fideiuffor
fit locuples,approbari debet, fed fecus fi euidenter eft lo
10 cuples,& ibi.l.j.non † tenetur venire citatus ad diem fe-
a riatam etiam fauorẽ hominum ᵃ & ibi , fi quis ex alie-
na.vide in c.veniens.j alle.fuper vlti.glo. ¶In glo.cũ cã,
ibi,non poffunt.vide de refcrip.inter cæteras. fuper vlti.
11 glo.& ibi.l.arbitro.& l.feq.ab arbitro.i.delegato † dato ad
fideiuffores comprobandos,fi male arbitretur,appellari
poteft.& ibi,ab ea parte.pars quæ dicit aduerfarium iure
prohibitum per ius,id probare debet.¶In glo.no.ibi.l.ii.
can.iii verfi.proxi.alle.& ibi.l.j.in prin. reo abfoluto ab-
foluitur etiam accufator , fi iuftum habuit errorẽ . ¶In
glo.ergo.ibi.l. vlti. confeffus non condemnatur eius rei
nomine,quã in rerum natura effe incertũ eft.& ibi.l.pe.
fi hæres,a quo petebatur fideicommiffum,per errorem
cõfeffus fit fe debere,probato errore abfoluitur . ¶In gl.
ij.ibi,& omnes,Ioan.mona.& Archid. & in fi.& §.illo,
cuftodiendo.& C.eo.titu.fi quando duciano,vbi proba-
tur,ꝙ proprie vocantur iudices. Item officialis,& bene,
12 † appellatur vicarius ᵇ qui habet ordinaria, vt in dicta de
cre.fua.& a vicariis appellandum eft vt ab his, quorum
vicarij funt.C.de ap.præcipimus. ſm Inn. Hoft.remittit
ad fum.eo.tit.§.de quo.& ad quem fub.§. vt aũt, de hac
materia.¶Glo.iij.in fi.& ṡ.eo.li.de offic.vica.c.ii.& fi.vn
de dicebat Inn.epm poffe prohibere officialem, ne iudi
cet,fed non econuerfo.ff.de iudi.l.iudicium : & in mul-
tis aliis differunt. Dicit Hoft. ꝙ alia diuerfitas habetur.ṡ.
13 eo.lib.de offic.or.romana.in fi. Item officialis † non hẽt
poteftatem degradandi , quia nec electus confirmatus,
ṡ.de ele.tranfmiffam, nec poteftatẽ recõciliandi excõi-
catos,nifi fit presbyter,ſm eum remittit.ṡ. de fenten.ex-
cõ.cum defideres.& c.nuper.& c.canonica, hoc vltimũ
non placet Archi.qui remittit ad id quod dixi.xxiiij.qõ.
iii.nondũ.Dicebat Ioan.mona.ꝙ in epo firmior erat iu
rifdictio,quæ habebat fe in vicario,quafi riuulus ex fon-
te . ¶In glo. quafi dicat.ibi modermi Ber. & Hoft.per.§.
proxi. & vltra id inducit Hoft. ꝙ licet fi per errorem de
fuperiore ad inferiorem appelletur, nulla fit appellatio,
non tamen nocebit error, fi appelletur ad maiorẽ , quã
debuerit,vel ad parem.ff.eo.tit.l.ij.§.pe.valeat ergo cõfue
tudo,ꝙ ad parem, licet nullo mõ valere poffit ꝙ ad mi-
norem,cũ fit irrationabilis & inepta.xxi.dift.inferior.de
cõfue.c.fi.ſm eum. Et licet hæc procedere poffent in pa
ri,quem cõfuetudo quo ad hoc faceret maiorem,non
tñ procedunt in eodem,vt ibi . ¶In glo.qui dat.ibi,duo
fimul.& de iudi.nouit.ver.non enim, vbi de hoc . ¶In
glo.& fi citauerint.ibi,de iurifdictione . Et fatis eft , ꝙ fit
de iurifdictione,licet non fit de fuo foro ſm Inn. qui fic
rñdet ad.l.fi quis ex aliena. ff. de iudi. quæ inferius alle-
gatur,nam loquitur in legatis. Et dicit,ꝙ non debebant
contẽnere ꝑtoris dignitatẽ,vt.n.dicit, fi non effet in fuo
territorio,nec alias de fua iurifdictione , non videt,quõ
dicerentur contẽnere ꝑtoris iurisdictionẽ . Eodẽ modo
14 rñdet ad decre.fi duobus.de app. nam † conftat epm effe
legitimum iudicẽ fubditorum fuffraganeorum fuorũ
in caufis appellationum , & appellatio interiecta ad pa-
pam.quam ignorabat,non habuit impedire,iurisdictio
nem ipfius.cui renunciare poterat appellans, & vide qđ
ibi dixi in glo.qđ ergo.& in fi.& per Inno.de dila.c.ii. vbi

dixi in glo.magna. Arch.remittit ad Ro. libel. iur.ciui.
rubrica.fi quis in ius vo.non ierit. ¶In gl.dupliciter.ibi,
vel dic ſm Inno.& ibi fupplendum eft,vel nondũ ftatu
tum erat,ꝙ appellaretur exꝑffã cã. Inno. & in fine alleg.
de iureiur.quẽadmodũ.ver.ꝙ fi poft,melius habes,de re
gula.ad apoftolicã.In glo.vt fi dicat , ibi tacite exemplũ
in diffinitiua,de re iu.ꝙ ad cõfultationẽ . & in fi.vide in
Spec de excep.§.dilecto.verfi.fed pone,ꝙ in cã , vbi folui-
tur,ꝙ opponitur,has exceptiones perẽptorias & differẽ-
das poft lit.confe.de quo hic Arch. quafi ad literam po
nens illius verba & ideo hic decido.¶In glo.j.ibi.talem,
in fi.putat tñ Hoft. ꝙ cognitionem huius dubij poterit
delegare,de offi.dele.fuper qſtionum.§.j.nec ob. ſm Ioã.
mona.ṡ.§.cũ aũt,quia ibi fimplr non cõmittit , fed hic
dubitationem,quæ fit a partibus, cõmittit decidẽdam.
15 ¶In glo.cũ cauſa.ibi, expreffa non enim † oẽs iuftæ cau-
fæ appel. funt in iure expreffæ.Innoc. Et ideo ius in hoc
diftinguit.ṡ.eo. paftoralis.in prin. De cã dubia ponebat
Abb.exẽplum in illo,qui appellat, quia non admittit iu
dex recufationẽ cõpaternitatis, vel affinitatis ad coniu-
gẽ.vel eft dubiũ opinionum.ṡ.eo.vt debitus, de refcrip.fi
aũt.& c.plerunq;.& facit,quod no.ṡ.eo.poftremo. & vi-
de,quod dixi.ṡ.eo.cũ fpeciali. fuper.iiij.glo.& ibi.l.fequẽ
ti.& ff.de re iudi.cũ prolatis. & ṡ.de ho.oper.nun.fignifi
cantibus,& ibi,legitimam,vel reprobatam vellet dicere
legitimam.Inno.& Hoft.¶In glo. partibus.in fi.vt adap
tetur,Intelligendũ videtur de interlocutoriis,alias meliꝰ
adaptaretur ꝫ.præce.¶In glo.licet enim in fi.circa id In
ftan.hic Hoft. Ioan.mona.& Archi.tenentes, quod dixi
de teft.ex parte Adæ.fuper glo. ad hanc.ſ.ꝙ non fufficit
probare oblationis repulfionẽ , nifi quo ad iuftificandã
appel. tamen non quo ad confequendũ effectũ excep-
tionis non habita diftinctione,an fit dilatoria, vel perẽ-
ptoria.& hoc ẽt repetit fatis clare.Io.mon j.eo. non fo-
lum.ii.rñ. ¶In gl.no.ibi,argumentis.dat Abb.exẽplum,
vt quia inuenitur cum cultello fanguinolento in ma-
nu,vel in vagina,& ibi dñs Azo,cuius dictũ quidã intel
ligunt,cum criminaliter agitur, ɔtra cũ ciuiliter ibi , &
forte bene ſm Ber dicit hic Hoft.& Io hto. quofdam di
16 ftinguere † notoriũ facti a notorio iur. vt primo cafu nõ
poffit appellari,fecundo fic. Sed,vt dicunt,hoc reprobatꝰ
de app.cũ fpeciali.§.porro. Ipfi vero tenent hic,ꝙ ɔfeffus
femper appellare põt, & pro eis facit.ff.eo creditor.§.iuf
fus.fed circa delationẽ appel diftinguit, vt dicam.j fup,
iij.glo.Vin.in decre.cũ fpeciali.dicebat,confeffum appel
lare poft fñiam , quia in cã appellationis errorẽ & alias
peremptorias opponere poterit.ṡ.de fi.inftru.cũ Ioãnes;
de teft.fraternitatis.C.eo.ti.eos. & in ciuili volens proba
re errorẽ vt fequitur.ff.de cõfef.cũ fideiuf. cõmiffum,&
ibi errorẽ facti,vel nifi declarare velit confeffionẽ fuam
declaratione,q illam non perimat, cũ a principio non
fuit in culpa,de acc.cum dilecti. & ibi loquitur ad hoc,
facit,quia qđ fua quifq; voce &c.ṡ. de proba.p tuas.C.de
non nu.pe.l.gñaliter,& pro hoc.ii. q.vi. quicũq; . vbi de
hoc.& in fi.de hoc in Spec.de appel.§ in qbus.poft prin.
& de cõfeffis.§.fi.verfi.fed nunquid ɔfeffus . ¶In gl.puta
fi.ibi,mittatur,vide ii.q.vi.in fum.& §. funt quorũ,cum
§.fequen. Abb.aũt ponebat hic ver.iftos. Appellare ve-
niat fcelus,excellentia,pacta. Contẽptus, minima res,iu
rifdictio facta . Arbitrium, res q perit,& fi lõgius acta.i,
protelata.[*Scelus*]ṡ.eo.cũ fit & c. cũ fpeciali.§. porro. de
hærefi.vide.j.de hæreticis,vt inquifitionis.ver.nõ obftan
17 tib.[*Excellentia*]quia † a fnia papæ,imperatoris.ꝑfecti ꝑto-
rio & fenatoris nõ appellatur.ix.q.iii.cuncta.ii.q.vi.ante
riorum ver.illa.ff.a qui.app. nõ licet.l.j.§.ii.[*Pacta*]qa ꝓ-
miferunt partes nõ appellare.C.de tẽpo.app.l. vltima.§.
vlti.Et no.de arbitris cũ dilectus. in fi.vlt.gl.[*Contemptus*]
ɔtumacis in non cõueniendo,vt in glo.[*minima res*]hoc
ſm.l.vt in.l.anteriorũ.ii.q.vj.fecus ſm canones.ṡ.eo.tit.
c.de applonib.[*Iurifdictio*]papæ vel imperatoris.ff.a qui.
app.nõ licet.l.j.[*Arbitrium*] C.de arbi.l.j.ii.q. vi.a iudicib.
[*Res quæ perit*] vt hic in glo. [*Et fi longius acta*] quia licet
poft.

post.x.dies,supra.§.si vero.Item si neglexit prosequi.ſ.e.
eum sit.quod intellige,vt dixi.ſ.directe,super gl.ii. Gui.
collegit.xxxvij.tales casus.in.§.quibus,quem allegaui su
per glo.ii. Et in fine. de quo tene, quod plene notaui in
cle.de do.& contu.si ante.¶In glo.ergo notorius.ibi,ex-
primeret,sed ꝯ supra eod.cordi.versi.hisque, vbi patet,ꝙ
appellans a snia non tenetur exprimere causam.So.ſm
Host. verum est, ꝙ non tenetur exprimere, sed nec iu-
dex tenetur deferre,si non exprimit. Expedit ergo ei ex-
primere,licet non teneatur,si enim non expressit, & iu-
dex a quo exequatur ante inhibitionem factam p iudi-
cem ad quem tenet executio,pōt tñ ipse iudex applonis
inhibere,vt hic,& sequitur in glo.¶In glo.ab appellāte,
ibi conuenire.præstabit tñ cautionem possessori,ꝙ si ob
tineat,illum defendet ꝯ competitorem. ff. de rei vend.is
a quo.ff.de pe.hære.l.vlt.ſm Ber.& in fine. ſm Innoc.&
Host.de hoc per eos.ſ.de offi delega.c.j. ¶In glo. in illa,
ibi,ad hoc,si in vna,ꝙ intelligas vt ibi.Host. & Archi.re-
mittit ad sum.e.tit.§ quis sit effectus. versi.intet.licet exē
ptus sit.¶In glo.q̃ in criminalib.in fine.& in Spec. eo.ti.
§.nunc tractemus.in fi.vbi dr̃ in regno Franciæ hoc nō
recipi.¶In glo.præscripta ibi non valeret,licet autem ꝓ-
scripta valeat quo ad iurisdictionem dandam,vt.ſ.ii.rō.
& ibi concordantiæ in vlti.glo.non tñ ſm Host.valeret
in alienatione rei ecclesiasticæ ꝯ formam canonum.ſ.
de iud.cum causa,ponit exemplum , quod habes.ſ.de i-
mu.ecc.c.j.in fine.¶In glo. putaui,ibi feudi.Host. in dec.
dilectus.iij.de pben.dicit ēt in feudalibus hoc locum ha
18 bere, quod hic dicitur,certū est,ꝙ †si de feudo regali esset
quæstio cum epō & tertio,Rex esset competens iudex,si
inter regem & epm iretur ad pares , si tñ eps negaret rē
esse feudalem, rex actor conueniret eum coram metro
politano,vt dixi de iudi.cœterum.in prin.magnæ gloss.
Sed si eps vasallus regis infeudaui: partē,& de hac est qō
coram ipso epo inter vasallos,si ab eo appellet, tunc re-
gem primum feudi dnm appellabitur,vt scripsi post In-
no.& Host. in gl.prædicta vlt̃a medium,versi. sed qd di-
ces.& versi.se.& sic hoc intelligas. Et in fi.vel ſm Boa.re
seruauit sibi concedens iurisdictionē temporalem epo
ius appellationum,ꝙ potuit,facit.ſ. de iurepa. præterea,
ij.xvij.q.ii.Eleutherius.ſ.de condi. ap. verum.ff.de pac.ī
traditionib.¶In glo.vel absoluant.in fi.& ſ. de sent.exc.
venerabilibus.§.sanè.¶In glo.quare aliud.in fi.& hoc fa-
19 tis per lo.mo.& Arch.qui tenet hic,si prima snia sit re-
tractata,secundus exequitur & non primus,de quo nūc
declaratur eum non habere iurisdictionem,& dicit Ar
chid.qui plusquam expedit, in hoc instat, illud probari
In præ.§.præterea.in fi.facit.ſ.eo.lib.de offi.deleg.iudex,ī
fi.Si vero pronuncietur male appellatum,& confirmet
prima snia.Ioan.mo.tenet, ꝙ vterq; potest exequi.nec
ob.ſm eum,in autē.de san.epi.§. si quis aūt litigantium,
vbi dicitur,ꝙ iudex ap.exequitur,non enim per hoc ne-
20 gat,quin iudex a quo hoc possit †quia sciā snia non in-
nouat primam faciendo illam deteriorem.ff.de noua.
aliam.Archid.dicit,ꝙ primus exequitur, & §.illum,qui
dicit,ꝙ interim executio sniæ &c. & per decre. cum in
eccl̃i.e.o.ti.in fi. Vbi vero iudex appella. pronunciat se-
cundum decre.sua.eo.ti.vel pronunciet tempora prose-
cutionis esse lapsa,tunc concor.ꝙ primus exequitur , &
his casibus non habet pronunciare bene iudicatum, &
facit,qd̃ no.C.de app.l.eos.in gl.no.formam.¶In gl.vlt.
in fi.de quo hic Inno.& breuius Hostien.

ADDITIONES.

a ¶Fauore hominum. An valeat cōmissio iudicis pro die feriata in vtili
tatem hominum scientibus & tacentibus partibus, vide Car.in cle.j.iii.
q.de iudi.& in q.4.Quod autem commissio de capiendo delinquentē
possit fieri quocunque tempore feriato, Bal.in l.j.C.de exhiben.re.Ale.
in.§.nunciatio.de oper.no.nun.adde Bal.in.l.a.in versi.& hoc bene fa-
cit ad q.ff.de hæ.insti.Et omnino Bar.in.l.a.§.j.in primo no.& in ver.
sed quæro,quid econtra. ff.si quis in ius voc.non ier. Et Panor. in c.cū
dilecto.in ver.no non vitari.de do.& contu.& per Alex.in.l.j.§.nuncia
tio.de oper.no.nun.in versi.successiue quæ.it,cum infinitis concordan
tiis ibidem per eum signatis.

b ¶Appellatur vicarius. Vicarius dicitur, qui cognoscit in eodem tribu
nali cum domino principali,licet differat in aliquibus. Et ideo Domi-
no excommunicato vel suspenso vicarij officium conquiescit, in Spe.
de de.e.§.restat videre,ver.quid si super no. in.c.j.de offic. vic.in.vj.&
ibi gl.in verbo,ipsius.vbi Archi.dicit contra in delegato.

SVMMARIVM.

1 *Appellanti non tradens apostolos an sit puniendus.*
2 *Appellanti sicut licet renunciare post appella.ita & iudici reuo-*
care.
3 *Iudex,a quo fuit ex causa legitima appellatum, qui reuocauit gra*
uamen infra tempus tradendorum apostolorum , an postea te-
neatur illos tradere.
4 *Iudex ex quo petiti sunt apostoli.si in aliquo procedat , antequam*
sint exhibiti,irritus est processus.

CAP. IIII.

VT super. Incipiebat vt probatio & di-
uisio in prima gl. Instructio
optime patet hic. C. de ap.eos.§.super his,in
tm̃ [*præcipimus*] vr̃ ꝙ obliget ꝑceptum cano-
nis,sicut ꝑceptum hoīs,de hoc.ſ. e. cū speciali , ver.sciāt,
arg.efficax,ſm Arch.lxiiij.di.quia per.Et no.quoo ꝑmit
tit,districte vide qd dixi post Host.de deci.nō est. Ex pdi-
1 ctis vr̃,ꝙ de apostolis non tradens appellāti sit ēt punie-
dus,de hoc vt dixi.ſ.eo.cordi.sup eo.ver.iuxta tenorē,cū
illa cōstitutio cordi,loquatur in applone interiecta ad pa
pam,ergo in aliis non habebit locum, qd̃ hic dicitur,&
est si.ſ.eo.lib.de elec.cū non deceat. in prin. & c.si postq̃
ij.rñ & quod vtrobique no. Sed dic, ꝙ licet quo ad ea,ꝙ
de nouo inducit illa constitutio,sit opinio. an restringa-
tur ad applones interiectas ad papam . Super quo vide,
qd ibi no. super versi. ad nos, in apostolis tñ petendis &
concedēdis nulla opinio, quin locum habeat, ad quem
cunque appelletur,ꝙ probat ibi litera superioris,vt ibi di
xi.Item rō huius decre.de instructione habenda genera
lis est ad oēs appellationes.Item decre. ab ea. ii.respon.ſ.
eo.non repetit hæc verba.[*Renunciatum*]anteq̃ procedat,
si enim post processum renunciaretur, cū ille processus
sit irritus per literam,quæ subsequitur , nō conualesce-
ret.ſ.de reg.iur.non firmatur. Sed quid dices,si iudex re-
uocauit grauamen,planum est,si hoc fecit ante tps tra-
dendorum apostolorum, ꝙ potuit.ſ.eod.cum cessante,
sed dubium procedit,qñ hoc fecit post illud tps. Et vr̃,
2 ꝙ possit pp paritatem †vt sicut appellanti licet renuncia
re ēt post,sic & iudici reuocare.Item per hoc lites abbre
uiantur,& mens iuris non læditur.ſ.eo.titu.cum cessan-
te.in fi.Contra ex quo iudex detulisset,non esset locus re
uocationi.ſ.c.proxi.& dixi.ſ.eo.cordi. sup ver. delatum,
sed denegatio, vel non datio habet vim delarionis quo
ad iurisdictionē iudicis suspendendam,vt hic,ergo post
ea reuocando illam reassumere non poterit. & facit,qd̃
post Host.dixi super glo.j.in decre.cum cessante. Incidit
3 alia quæstio†an iudex a quo fuit ex cā legitima app.qui
reuocauit grauamen.ſ. tempus tradendorum apostolo-
rum,postea teneatur illos tradere. ꝙ non teneatur vr̃ p
decre.cum cessante.ſ.e. quia libere procedere pōt in cā,
sed non posset libere, si necesse haberet prius apostolos
tradere.ſ.i.de pben.de multa,coniuncta cum decr.licet ,
ſ.eo.tit.Item aperte probat decre.ſ.eo.si a iudice.in fi.vbi
dr̃,ꝙ post reuocationem procedit,ac si nō fuisset appel-
latum.Si ergo fingitur non appellatum, ergo apostolos
tradere non tenetur.In ꝯriū ista decre.& ſ.eo.ab eo vnū
solum casum excipit.s.qñ renūciauit appellans . Si ergo
iste non renunciauit,ergo sunt tradendi apostoli.nō ob
stat reuocatio grauaminis,superstitiose enim additur se
cundus casus,vbi ius ponit vnum solum, de transla.c.ii.
cum concordan.Item cum talis habeatur pro appellan
te quo ad hoc,vt procedatur ipso nō citato, qd dic vt di
cam ſ.eo.si a iudice.in fi. ergo habeatur pro tali quo ad
traditionem apostolorū , vt qui similem cum aliis &c.
de sta.mo.recolentes.Item si a principio male appellan
ti,&

ti.& sic male instanti necesse est apostolos dari, fortius
bene appellanti licet male instanti.[*Inualidus*] nullius va
loris.& ponitur priuatiue,remissionem dedi. de iurepa.
nobis.ad fi.[*Irritus*]vide, quod dixi de elect. in genesi.in
fin.[*Processus*]comprehendit sniam.quæ est de processu
.§.de proba.quoniam. ¶Prima glo.tria facit,ponit sum
mam diuisionem.& quid suppleri.¶Vltima glo.sol.du-
bium.¶In gl.i.& ibi in secunda.sibi si vero. & idem Io.
mona.¶In glo.iudex.ibi extra iudicium, non a iudice,
& vide quod no.§.eo.cordi.in.iiij.glo.¶In glo.i.ex quo I
4 si Host.§.eo.cordi.dicit,q † si ex quo petiti sunt apostoli,
iudex in aliquo procedat, antequam sint exhibiti, irritus est
processus,alle.hanc decr.Et fm hoc deberet exponi ex-
tunc.i.ex quo requisitus fuerit,quod nõ placet, & istud
extunc repetitur in decre ab eo.¶In glo.pen.in fi.idem
Archid.¶In glo.vlti.in fi. Arch.tenet idem.

S V M M A R I V M.

1 *Index, qui iam detulit, an possit re integra delationem reuocare.*
2 *Accessoria videntur transfusa in iudicem appellationis per dela tionem principalem.*
3 *Iudices duo si sint, si quod fiat per vnum solum non valet.*
4 *Iudicibus discordantibus recurritur ad superiorem.*
5 *Appellatio, quæ non valet suo iure, an valeat iure relationis.*
6 *Index a quo licet admiserit appellationem, si tamen appellatus pe tit ad eum remitti, iudex appellationis illum remittet, nisi ap pellans probet veritatem causa propter quam appellauit.*
7 *Clarissimus in raptu virginis deprehensus vbi respondere tenea tur.*
8 *Appellans potest redire ad iudicem, qui male detulit re integra.*
9 *Appellans potest renunciare appellationi. Et aduersario inuito redi re ad iudicem a quo, nu. 10.*
11 *Superiori nullum fit præiudicium, in quem re integra iurisdictio transfusa non est cum effectu. Si re integra reditur ad iudicem a quo.*
12 *Iudicis culpa, odium, & pœna parti præiudicare non debent.*

C A P. V.

CVm appellationibus.
Diuisio super.i.gl.[*friuolis*]quasi vanis & ina
nibus,de hoc C.de relcin.ven.l.quisquis. Ar
chid.101. neque inanibus morari sinatur obiectis. Et dr
friuolum quasi caducum,vel inutile.[*A iudice*] et ex tali
appella.vr facta iniuria.C.qn prouo. non est ne.l.vlti.&
le & no.l.oi.siquis præpostera fm Archidi.[*Difficultate*]
vide qd dixi.§.c.romana.in fi.& eadem die,vide qd scri-
psi.§.de rescriptis ex parte.S.in fi.q hic ponit Archidia.
[*Faciem*]vide.§.cordi.§.q si.in vlti.glo.& quod ibi dixi,&
eo.tit.vt debitus,super verbo,condemnet.[*Si vero*]appro
bat,quod no.Host.eo.ti.dilectus.§ præterea. fm Archid.
[*index*] si non constat eum iudicem,licet eius dilatio de
ferat articulum appellationis, non tamen negotiũ prin
cipale,de hoc in Spec de ap. §. qualiter. in fi.[*Admittat*]
deferendo,vt patet per sequentia.[*Licet*]pro quis.[*Iurisdi*
1 *ctionem abdicauerit*]dubitatur,an † iudex, qui iam detulit,
possit re integra dilationem reuocare.Io.dixit q sic,sicut
& aliam interlocutoriam. Tan.3.& hoc teneas, & vide
qd scripsi.§.eo.constitutis.ii. super versi. confirmauit.&
§.de accu.meminimus.super ver.deferre. Secundo quæ-
ritur,an postquam detulit,possit terminum appellanti pfige
re. Glossator in decre.ii.de ma. contrac.in.iiii.glo.tenet
q sic.alle.decre.sæpe.eo.tit.quæ bene facit. nam ibi lite-
ra loquens de delatione iudicis subdit postea de termi-
no. Aliquibus videtur contrarium per hanc literam,&
2 quia † per delationem principale & accessoria videntur
transfusa in iudicem ap.supra eo dilectis.§. pterea. nec
est appellans sine termino,quia statim habuit terminũ
iuris,eo.tit.cum sit. Item imputet sibi,qui potuit prius
terminum statuere, & non fecit. C. de iure deliber.sci-
mus.§.si vero.Satis videtur tenenda pars prima cum glo.
nec ob.hæc litera,quæ loquitur de iurisdictione, quã ha-
bebat in principali,q sonat textus,qui dicit.[*Eandem*]qd
de iurisdictione causæ pricipalis. de qua in.i. rñ.oportet
intelligi,q patet etiam ex sequentibus ibi, totius causæ,
& ibi.nec est illi causa. item ex hoc dicto nulla absurdi-
tas sed potius ex 9trio, qd tendit ad prorogationem lici-
tum.Illud ad finem,nec in hoc iudex appellationis of-
fenditur,sed potius coadiuuatur. Item ista decre.vult.q
fiat delatio in iurisditione transferanda sup principali,
qd faceret iusta appellatio. sed licet per iustam ap.defe-
ratur negotium principale ad iudicem ap. cũ iurisdictio
ne prioris iudicis quo ad illud,potest tamen statuere ter
minum.§.eo.cum sit.& c.reprehensibilis. Idem in app.
a diffinitiua, cui necesse est deferri. Rõ no.hic in glo.fi.
& §.patet in.c.ii. & tñ terminum statuere pôt iudex per
iura prædicta. Item cum pars appellãs hunc terminum
statuere possit.§.e.persona.& c.oblatæ. de renun.veniẽs,
patet, q hunc terminum statuere nõ pendet ex iurisdi-
ctione sed ordinatione iuris ad lites abbreuiandas. Da-
to ergo q negetur iurisdictio, fateamur eum hoc posse,
per plura.tex.est §.eo.cordi.vbi in.§.post hæc.patet,q ta
lis terminus post delationem statuitur. ¶Tertio dubita-
tur,quid iuris,quando duo sunt iudices,& vnus solus de-
tulit,nunquid locus sit huic decre.non vr,quia constat,
q in vnico iudice loquitur hæc decre. vt patet per sin-
gulare pluries repertum in.i.& ii.rñ.licet fateri,q etiam
locum haberet in pluribus, qui concordarent in deferẽ
do,qui loco vnius haberẽtur.ff. ad muni.l. magistratus,
3 facit cle.de iurep.c.ii.item † ex duobus iudicibus qd fit
per vnum solum non valet,de offi.dele. cũm matrimo-
nii.& c.cum cũm.ii.q.vi.§.diffinitiua.versic. si plures.Si-
cut ergo non valeret snia,vel alius actus,ita nec delatio.
Et concluditur per hoc,q nedum nõ impedietur iuris-
dictio collegæ,immo nec propria.si pœnitere velit,q li
cet,vbi factum de iure nõ licet, de hoc de elec. nosti. de
ele.coniu.diuersis.cum concor.ad idẽ.ff. de cu.fu.confi
lio.§.fi.vbi vno ex duobus tutoribus vendẽte,vel solutio-
nem creditoris recipiente, si hæc fient altero prohiben-
te,nec transfertur dominium, nec competit liberatio.
Quia ergo abdicatio iurisdictionis ambos tangit, & iu-
re cõi potior est conditio prohibentis,alterius solius de-
latio non sufficit. §. de regu.iur. quod omnes.& eo.iure
communi, cum concor. ¶In cõtrarium vno impedi-
to impeditur & collega.§.de offic.deleg.c.i.cum cõcor.
deferens autem impeditus est quo ad se,licet male defe
rat vt hic.ergo & collega. Et vide ad hanc partem,quod
notaui.§.de conces.præb.si capitulo. in fi.vi.glo. Item si-
cut vnus ex duobus fideicommissariis exequitur.§. de re
sti.c.ii.ii.rñ.sic si vnus ex duob.iudicibus deferat. Idẽ in
vno ex duobus tutoribus vel procuratoribus spiritualiũ
causarum.ff.de admi tu.decreto.§.fi.supra eo.lib.de pro-
cur.si duo.§ sane.Sed ad hoc respondetur in præ. decre.
secunda.in vlti.glo. Item in ipsa decret. secunda potius
facit ad 9trium, vt.s.impedito deferente exequatur nõ de
ferens & datus sine clausula. Sed responsio vt supra fa-
cit ad hanc partem, supra de re iu.c.fi.ff.eo.ritu.duo iudi
4 ces,per quæ patet † duobus discordantibus ad superiorẽ
recurri.Si hoc in alia discordia. ergo fortius & in ista,cũ
alter deferet alter non,vt fletur delationi,q transfert ne-
gotium ad superiorem. Item sicut vnus solus perpetuat
iurisdictionem collegę,supra eo.lib.de offi. dele.cũ plu-
res.sic vnus solus ad superiorem deferat. Ad quæstionẽ
hanc vide,quod scripsi,supra eo.legitima,super vlti.glo.
& facit,quod no.supra eo.lib.de procur. si duo.in.iii.glo.
In quæstione distingui posset, an isti duo sint ordinarij,
an delegati.& tunc an dati simpliciter,an cum clausula.
Et iterum an cum clausula.vos,vel alter, an q si ambo,
vero alter ordinarius,alter delegatus.Et tũc aut prin-
cipis, aut collegæ, & primo casu vr æquum ex his 9iis
recipi,q fauet reo, nisi actor foueret fauorabilem cau
sam per præ.decre.vlti.de re iudi.cum cõcor.quia tamẽ
illa in diffinitiua loquuntur,nec tractãt, quis iudicet,sed
liti principali finem imponunt. Ideo dicas, q si illi duo
sunt iudices, ita q non alter, saltem is, qui non detulit
solus,

solus, & qui detulit in proposito perseueret, impeditur,
aliter non, iam ex delatione, quam ex voluntate, quia si-
ne delatione volens procedere impediret collegam, vt ī
præ. decre. causam, & cum cā, ita ꝙ ipse collega licet de-
derit refutatorios, nō procedet, fortius si nullos dederit,
& fuerint debite petiti, & tempora lapsa. s̄. & j̄. c. proxi-
mis. & hoc casu licet appellatio possit deferre principa-
le. s. si est legitima, delatio, tamen talis non deferret. vn-
de si pœniteat illum detulisse, & vna cū collega det refu
tatorios, simul postea procedēt. & hoc casu sit vera opi-
nio Io. quam notaui. s̄. eo. constitutis. ij. s. ꝙ deferens pœ
nitere potest. s. qn̄ delatio non valuit, vt. s̄. dixi, si vero qli
bet illorum sine reliquo iudex erat, vł esse poterat, vel sal
tem ille, qui non detulit, vt quia in rescripto erat clausu
la, ꝙ si ambo, tu talis &c. ille qui tunc vel postea. j̄. iuris
terminum dedit refutatorios, licet tunc tacuerit in prin
cipali procedere poterit, voluntas enim collegæ cū non
impedit, etiam si dati essent cum clausula, ꝙ si ambo si-
ne prærogatiua, vt de offi. deleg. prudentiam. §. adiicim⁹.
Et eo casu qn̄ propter prærogatiuam clausulæ solus nō
deferens poterat procedere, deferens vero non. Circa de
ferentis pœnitentiam dico, quod supra eadem ratione,
quia solus nil potuit. Idem dico, si est clausula, ꝙ si am-
bo sine prærogatiua. ratio, quia non extabat cōditio, col
lega enim ꝓcedere poterat & nolebat. Si vero erat clau-
sula, vos, vel alter. adhuc vr̄ idem, quia licet a principio
alter solus posset procedere, tamen ex quo duo proce-
dere inchoarunt, neuter est potior, vt no. s̄. de offi. deleg.
cum plures. §. i. in prima gl. Ille vero qn̄ detulit, vult pro
cedere, & sic altero nolente, poterit, vt ibi ita etiam nup-
rime disputatum & determinatum fuit per dominum
Azo. de Ramenghis decretum doctorem. [*Deferens.*] in-
telligo etiam si ob reuerētiam superioris detulerit, licet
Host. s̄. eo. cordi. super versi. reuerentiam, dixerit, ꝙ reue-
rentiales non remittunt cognitionem causæ principa-
lis, immo superior quanto plus sibi sentit reuerentiam
exhiberi, tanto plus debet ius reuerentis saluare. vñ sta-
tim remittat, si inueniat temere appellatum. s̄. c. proxi-
mo in fi. nam superior debet inferiori deferre, vbi peri-
culum non est in mora. s̄. de sent. excom. per tuas. & ca.
sacro. Excipit papam, qui velut dominus faciet prout vo
let audiendo, vel remittendo. Tu dic, quod qualescunq;
apostolos delatorios dederit, locus est huic decret. quam
non vidit Hostien. honestas tñ plus arctat iudicem in re
uerentialibus vt remittat, & vide, quod dicam statim in
glo. dixit Inno. [*transfusa.*] Idem ver. de cō. di. iiii. aliud. ff.
de penu lega. l. i. & quid ergo, de noua. l. i. in prin. ad. l. fal.
l. j. §. item si ita. & exponit Archid. idest translata, transit
enim de vno in alium. ad hoc. s̄. eod. li. de elec. si cōpro-
5 missarius, in prin. & est notandum ꝭm eum, ꝙ † appella-
tio, quæ non valet suo iure, valet iure relationis, ad hoc,
s̄. eo. dilectis. in prin. & in fine. & c. intimasti. de offi. dele-
ga. licet. Et ob hoc snīa postea lata per deferentem in ta
lem appellantem non debet per subditos obseruari, vbi
de hoc constaret, vt in præ. decre. dilectis, in fi. Secus in
dubio, de hoc remittit ad summam Hostien. eod. titu. §.
qualiter sit. sub. §. sed si. in fi. ver. illud tñ de necessitate di
xit Innoc. in decre. interposita. s̄ eo. sup ver. non doceat,
6 ꝙ licet † iudex a quo admiserit appellationē, si tñ appel-
lans petit ad eum remitti, iudex appel. illū remittet, nisi
appellans probet veritatem causæ, propter quam appel-
lauit, istud dictum, nisi intelligatur de honestate, vel vo
luntate, vt dicitur in gl. correctum esse per hanc literā,
etiam si ob reuerentiam detulisset, vt dixi super ver. defe
rens. ¶ Prima gl. summat. ¶ Secunda gl. reddit causam,
& dat simile. ¶ Glo. per hāc. rñ. per quæstionem & solu-
tionem distinguentem. ¶ Pe. glo. literam exponit, & dat
simile. secūdo quæstionem soluit, quatuor rationes in-
ducens, sed primā impugnat. ¶ Vlti gl. reddit rationem
diuersitatis. & in fi. quærit & remittit. ¶ In glo. & male,
7 ibi l. i. Clarissimus † in raptu virginis, vel alio crimine de
prehensus nō obstante priuilegio fori ibi rñdet, quia rea
tus &c. & ibi ff. ab hostibus. § j. vir, q liberati debebat do-
tem ex pacto, si vxorem occidit, nō lucratur illam. Sed
datur hæredib. mulieris actio de dote. & ibi, tres fratres,
vide. s̄. de transacti. c. j. super glo. ij. ¶ In glo. j. in fi. & pars
prima loquitur de appellatione, cui non defertur. scđa
ibi si vero. de illa secunda, cui defertur. tertia protestatur
ibi, saluis. ¶ In glo. per hāc. ibi qualis erat. idem Arch. all.
not. ꝑ Innocen. de rescrip. ab excōicato. in glo. ii. Inducit
etiam literam remittendam, q̄ sequitur, cum enim pos
sit voluntariè remitti, ergo remāsit iurisdictio apud eū,
ad hoc eo. li. de offi. deleg. q̄uis. de procu. his qui. ꝭm hoc.
intelligenda ergo est litera transfusa, q̄ sequitur. ¶ In gl.
& male. in fi. facit. j̄. de hæreti. vt commissi. in fi. & c. ii. §.
ad hoc, Io. mo. ¶ In glo. pe. ibi & non idem, hic Archid.
& ibi. iiij. glo. putat hic Archid. ꝙ re integra possint par-
tes redire ad iudicem, q detulit. Sicut in relatione dr̄, &
repetit hic post Host. de offi. deleg. licet. De hoc Ioā. mo.
8 posuit hic longam additionem, & tenet, ꝙ † potest appel
lans redire ad iudicem, qui male detulit re integra, quia
licet ipse deferens conqueri nō possit, si sibi in facto, in
quo peccauit, non fiat remissio per iura all. s̄. glo. proxi.
iudici tñ & partibus q̄ non peccauerunt, illud nō obest,
de iudice patet hic. Item cōstat, ꝙ iudex male deferens,
& iudex ad quem, non sunt supra ius, sed iuribus ligati.
Sed iura nolunt male appellantem remittendum. s̄. eo.
vt debitus, cuius remissionis necessitatem tollit delatio,
sed facultatem non, vt in prin. glo. partib. etiam hoc ius
competit, quia omitti pōt appellationis articulus. s̄. eod.
9 cordi. §. post hoc. habet ēt pars appellans † ꝙ renunciare
10 pōt appellationi. ii. q. vj. si quis libellos, & † quod aduersa-
rio inuito redire potest ad iudicē a quo s̄ eod. titu. inter-
posita. §. ille. Quod ius male deferens auferre non po-
tuit. j̄. de regu. iur. indultum. alias esset subterfugere man
datum superioris ꝯ id, de offic. deleg prudentiam. i. non
ob. ff. de pac. l. fi. de iure do. stipulationem. & l. seq. loca.
11 item quæritur. §. qui impleto, quia hic † nullum ꝑiudi-
cium fit superiori, in quem re integra iurisdictio trans-
fusa nō est cum effectu. supra eo. lib. de offi. deleg. Et rñ-
detur ad. l. priuatorum. C. de iurisdi. omn. iudi. Iste enim
habet primordia iurisdictionis, quam auctoritatem iu-
ris per partes reassumit, supra eo. cum cessante, arg. ff. de
leg. ii. cū filius. §. hæres. nec ob. ꝙ pœna iudicis male de-
12 ferentis non pōt remitti. ff. ad mace. tametsi. qa † culpa
odium, & pœna iudicis parti ꝑiudicare non debēt. j. de
regu. iur. non debet. nec ob. de offic. deleg. significantib.
quia ibi ꝑ pronunciationem erat abdicatio sup toto, hic
secus, vt in versi. saluis. concludit ergo de appellatione
ante diffinitiuam interiectam seruandā decre. vt debit⁹,
sed si illi sit delatum, delatio operatur ꝯ deferentem tm̄,
non ꝯ iudicem, ad quem, seu ꝯ partem, immo cum iu
dex appellationis etiam declarato delicto deferentis per
pronunciationem, ꝙ male appellatum fuerit, & male
delatum possit remittere. fortius ante talem declaratio
nem crimine non sic exagerato licere dēt hoc parti ꝭm
eum. Et ibi, oblatæ, ibi remisi ad Spec. eo. tit. §. nunc dica
mus. in fi. Vbi no. quid iur. si notarius scripsit, ꝙ iudex be
nigne excipit, & ibi, sed non videt, vt patet, supra eo. sæpe.
Item iudex pro refrenanda malitia appellantis restrin-
git sibi terminum iuris, quod ponit, supra eo. cum sit, er
go non potest dici, ꝙ per id illi faueat, cum a sua iurisdi
ctione laxando, supra de transla. c. ii. ver. nec quod, & fa
cit, quod hic dixi in textu in glo. dubitatur, ad fi. secun-
dæ quæstionis. ¶ In glo. vlti. in fi. & vide, supra eo. roma-
na. §. fi. super. j. glo.

S V M M A R I V M.

1 *Trigesimus dies includitur infra triginta.*
2 *Apostoli non sunt necessario petendi in instanti appellationis.*
3 *Apostolorum datio quando debeat in scriptis fieri.*
4 *Tempora appellationis prosequendæ currunt a tempore sententiæ.*
5 *Dies triginta dantur a die sententia per appellationem suspensa.*
6 *Tempus appellationis quomodo confunditur a tempore apostolorū & non a tempore prosecutionis.*

CAP.

CAP. VI.

1 AB eo. Partes patent[.j.*triginta*]† includi-
tur trigesim' dies, remissiones de-
di.s.eo. præterea.ii.& no.s.c.lib. de resti.spo.
frequens.in glo.quia dies. in fin. [*apostoli.*]i.
libelli dimissorii.[*Peti*]ex quo satis est.j.xxx.dies illos pe
2 ti,satis patet †ꝙ in instanti appellationis necessario petē
di non sunt,& idem no.in cle.eod.titu.quamuis,in glo.
lex dicit.in fi.vbi remissionem inuenies,& licet cautum
sit,ꝙ de petitione fiat instrumentum, nō tamen neces-
3 se habeat hanc petitionem in scriptis fieri. Datio † vero
a apostolorum ᵃ de qua sequitur,bene debet in scriptis fie
ri,sicut & appellatio,de vtroque in Spec.eo.titu.§.sequi-
tur.in fin.[*Eidem*] appellanti & petenti idem tps.xxx.die-
rum a iudice.patet ergo hic hoc locum hr̄e, cum appel-
latur a iudice,& de hoc.s.eo.cordi.in.iiij.glo. alias litera
statim hoc exponit.[*Præsumitur*] vr̄ esse præsumptio iu-
ris & de iure,de qua.s.de spon.is qui.præsupposito ꝙ ne
glexit,secus si non potuit,s.qui ma.accu.pos.c.fi. saluus
est ergo ille, qui non petit ipsos in interpositione appel-
lationis[*renunciare*]tacite sic.s.de offi.deleg.gratum, fin-
gitur enim non appellasse, non puto tn̄ istum citandū
de necessitate,si iudex a quo vult procedere, vt scripsi.s.
de dolo & contumacia,cum qui.super ver.spōte[*mittat*]
corrigit,quod no.Innoc.s.eo.cordi. in sua.vj.glo. vbi di-
cebat,non petentem renunciare,nisi per argumenta pa
teat contrarium,vt quia vadit, vel mittit &c. cōtrarium
hic dr̄,& est ratio,quæ ex decre.s.eo. vt super. in princi.
[*Cum iudice*]a quo appellatum est,de quo præmisit . [*Su-
per hoc.*]i.super datione apostolorum . Debita instantia.
dic,vt cle.eo.titu.ꝗuis.dicit hic Archid.ꝙ si iudicis copiā
habere non posset,vel ferox est,& indignatus de appella
tione,quam interposuit, ita ꝙ pro apostolis coram ipso
redire non audet,debet.j.tps protestari.s.eod. si iustus.C.
de his qui per me.iudi.l.ii.ff. de lib.dimis.l.j.§.sufficit, &
si potest.j.illud tps adeat iudicem ad quē.ii. q.vi. biduū,
ver.quid ergo.[*Congrue*]ad idem.ff.de vsu.l.mora.in prin
ci.de in ius voca.l.ij.iij.& iiij. in prin. Ioā.mo.bene facit.
xxiij.q.iiij.si ecclesia.iiij.di.erit.[*Requisitus*]tertio,vel saltē
secundo ſm Archi.qui in hoc instat, allegans ad trinā,
xvj.q.vij.omnes decimæ.xvii.q. iiij. si quis domum.& c.
presbyterorum.de sup.neg.pla.c.j.de sent.excom.contin
git.il.& c.in audientia.de vi.& ho.cleri.c. fin. de cleri.nō
resi.ex tuæ.& j.de senten.excom.cōstitutionem , pro se-
cunda alle.ix.q.iij.nunc vero.xiiij.q.v.non vos ver. a cō-
munione,vbi remittit.xviij.q.ii.dudum , & quod no. in
auctēn.de testi.§. quia vero.in princ.allegare poterat,de
præben.grauc.pro vnica allegatione.xviii.di. si eps,& qd
ibi no.lxv.di.c.ij.& vlti.de rescri. ab excommunicato.de
offi.dele.prudentiam.§.cœterum. Dicit tutius tertiū cō
siderari per id,quod no.Host.s.eod.interposita, & quod
no.s.eo.cum speciali,in princi. de senten. excom.sacro.
in princi.de offic. delege.cum causa . dic vt in cle. ꝗuis,
quam statim allegabo .[*Vel infra.*] concor.s.de loca.po-
suit.[*Illi.*]appellanti & petenti.[*Prætermisit*]quod intel-
ligit,vt in cle.eo.titu.ꝗuis.ij.respon. & sequen.vsque ad fi
nem.¶Prima glo.summat. ¶Secunda glo.alle.concor.
dicit , ꝙ de iure veteri soluit dubium,& solutionem de-
terminat.¶Tertia glo.alle.duo similia . secundo quærit,
arguit pro,& pro hac parte opinionem reciat , & soluit
cōtrarium. ¶Quarta gl.obiicit & soluit dupliciter.¶In
glo.ij.ibi,iudicibus canonis in.§.præallega.& ibi.l.j.illud
tps duorum mensium.quod olim dabatur, currebat,ex
quo sciuerat quis contra se sentētiatum . ¶In tertia gl.
ibi quoniam.illa loquitur de appellante.j.tempus statu-
tum non petit,nec offert apostolos , & melius probat.l.
eos.in fi.vbi dicitur,ꝙ etiam non petenti iudex dare de-
bet.¶In.li.glo.ibi a die sententiæ.j.determinat, & deter-
minatio hoc intendit , ꝙ tempora petendorum aposto
lorum currere incipiunt vna cum tempore appellatio-
nis interponendæ,& sic a tempore sententiæ.& est simi
le,quod no.ff.de excu.tu.l.quinquaginta . Sic etiam no.
in clemen.eod.titu.c.ij.in.iij.glo.Scire debes,ꝙ Hostien.
Pe.de Sa.s.eod.cordi. vt ibi scripsi super glo.instanter te-
nent,ꝙ a tempore appellationis interpositæ currāt isti,
xxx.dies.& tamen quod allegant , probat ꝯrium . Et fa
teor,ꝙ si text.paterentur, hæc opinio prima facie vide-
tur æqua,vt.j.dicam,turbor tamē de Hostien. qui tenuit
4 in decre.ex ratione.eo.tit. ꝙ† tempora appellationis pro
sequendæ currunt a tēpore sententiæ,cui dicto sunt tex
tus contrarij.Et de tempore apostolorum tenet, ꝙ a tē-
pore appellationis etiam contra textum , debuisset ergo
tamen esse vniformis,& de hoc vide satis in cle.eod.titu.
sicut appellationem. in glo.magna,vt tamen dixi,æqui-
tatem habet hæc opinio.& pro ea facit , quicquid indu-
xi in glo.prædicta ad probandam solutionem, ꝙ annus
prosecutionis currat a tēpore appellationis . Item facit
hæc decre.in princi.Si enim appellans.j.xxx.dies petere
debet apostolos,ergo non appellans non arctatur , cur
rant ergo a tempore appellationis , alias præscriptio ista
triginta dierum curreret contra non valentem petere,
& contra non negligentem . & hoc esset contra naturā
præscriptionum , supra de præscrip.c.j.& c.vigilanti.C.de
anna.excep.l.j.Declarādo dico , ꝙ pereunt appellanti.x.
dies.Si enim appellauerit vltimo momento decem die
rum,quod potest.ii.q.vj.anteriorum.de re iudi.ꝙ ad cō-
sultationem,ergo non restabunt sibi nisi viginti dies cō
tra literam istam . Item certum est , ꝙ isti triginta dies
currunt etiam iudici . Quomodo autem deliberauit iu-
dex,an deferat, vel refutet , nisi prius appellatio porriga
tur,& super ea deliberet,cum eius,quod nō est,nulla de
liberatio fieri possit.xxxij.q.ij. qd non.de despō. impub.
ad dissoluendum.cum concor.adhuc maior absurditas,
cum satis sit appellanti petere. j. triginta dies , si vltima
die petat , tale tempus restabit iudici ad illos cōcedēdos.
Quare,vt dixi,æquitatem videtur habere hæc opinio,&
adhuc maior esset æquitas , si appellanti daretur post ap
pellationem tps ad petendum, & iudici daretur post pe
titum tps ad concedendum . Ad.l.iudicibus.respondēt,
5 qui Hostien.sequuntur, ꝙ† triginta dies dantur a die sen
tentiæ per appšonem suspensæ.his nō obstantibus tene
cum glo.Quod etiam Accur.ff.de li.dimis.l.vna. Limi-
tanda tn̄ est glo.vt dixi in princi.& ea sic limitata,cessat
omnis absurditas.Et ad id , quod vltimo & pen. diceba-
tur,respondeo,ꝙ cum limitatione pdicta semper iudi. i
& parti supererunt viginti dies ad minus , cum ergo iu-
b dex ᵇ non petenti teneatur tradere. C.eo.tit.eos.in fine,
saltem vltima die fortius illos dare tenetur ea die peten-
ti.Et sic sit rn̄sum ad id, quod de pscriptione dicebatur,
quia saltem.xx.dies supersunt.Item satis est,ꝙ possit hr̄e
triginta dies.s.cum statim appellat a sn̄ia,tunc enim ha
bet integros.Quando ergo pauciores habet,id procedet
ex facto suo.Item nescirem notare aliquam iniquitatē,
dato ꝙ iura statuissent. j. decem dies appšonis interpo-
nendæ debere peti apostolos per appellantes.sicut in de-
cre.ꝗuis.s.eo.lib.de officio ordinarii,non sufficit assigna
re causam in instrumento,& illud tradere, ꝓ quem ces-
satur,nisi fiat etiam requisitio de emenda, iuste tamē iu
ra dederunt maius tempus, quia volebant , ꝙ instanter
& sepius peterentur. tamē olim per.l. theodosianam.v.
dies dabantur ad vtrunque,vt patet.ii.q.iii. propter super
fluam & c. sequen.vbi plene dicit tex.ꝙ in ipsis quinque
diebus datis ad appellādum debebat petere & accipere
apostolos . demum tempus appellationis fuit restrictū
ad biduum in propria causa,ad triduum in aliena. ff.qn̄
appe.sit.l.j.cano.ii.q.vj.biduum. quod tempus durauit ēt
tempore codicis Iustiniani.C.ti.l.eos.ad finem , tempus
tamen petendorum apostolorum fuit prorogatum ad
triginta dies,vt præalle.l.iudicibus.eo tit.Et puto in am
pliando plus iudicium dare debentium ꝗ petentiū con
siderationem habitam fuisse , cū difficilius fiat primū
quam secundum. Et difficilius est dare, ꝗ petere , demi
iure auctenticorum tempus appellandi fuit prorogatū
ad decēdum , in autē.de app.in princi. col. iiij. cano.ij

q.vi.

q.vi. anteriorem, vt etiam eodem iure autenticorum restrictum tempus apostolorum, in auct. vt nulli iudi. §. illas vero. colla. ix. vbi dr. illos dandos sine aliqua dilatione, sed glo. ibi exponit sine aliqua dilatione maiore triginta dierum, sed quomodocunque legatur, facit cõtra opinionem, quæ vult dari vsque ad quadraginta. Quo-
6 modo † autem iuste tempus appellandi cõfunditur a tẽpore apostolorum, & nõ a tempore prosecutionis, vide in præcedenti glo. decre. sicut appellationem. ad finem. His bene põderatis cessabit fucata æquitas opinionis cõtrariæ. Et patebit ꝙ nulla subest cã quare tex. l. iudicibus, debeat violentari. Io. an. ¶ In glo. iii. ibi. Lotharius. & facit, quod no. de illo, qui in vno instanti ter dicit solue. ff. de pigno. act. si conuenerit, in gl. fi. & ibi Guil. & Abb. s. eo. cordi & ibi. in dic. idem Arch. & ibi, sæpius. ij. q. vii. si quis ergo. exponitur sepissime, idem tertio. & ibi q̃m & melius. Leos. in fine. & in fi. vide, quod dixi post Host. s. e. cordi. super ver. præcipimus. ¶ in glo. sed nonne. ibi vt hic, idem Archidia. & in fine cum concor. quas ibi dedi super. l. glo. ¶ In glo. vltima in fi. in v. glo. facit, supra eo. li. de rescri. tibi qui. in fi.

ADDITIONES.

a ¶ Datio apostolorum. Apostoli in scriptis petendi sunt, quando appellatio fuit in scriptis. Bald. & Petr. de sum. in ... os. §. apostolos. in prin. C. de ap. & Io. Mo. in. c. ab eo. tit.

b ¶ Non petenti. Apostoli etiam non petenti sunt dandi appellatione recepta. in Spe. de appe. §. nunc dicamus. ver. recepta.

SVMMARIVM.

1 *Officium iudicis extraordinarium per restitutionis beneficium non competit ecclesiæ, vel minori habenti ordinarium.*

2 *Legatarius si omissa stipulatione pro legato contestatus est litem, non per id cessare debet stipulatio.*

3 *Attentatorum reuocatio habet viam ordinariam per libellum, & extraordinariam per officium iudicis.*

4 *Litera quando dicatur canonice facta.*

5 *Denunciatio facta emptori ostendit eum malefidei, & tenetur ad fructus.*

6 *Ius non debet auferri, nec spes ad ius.*

7 *Causa licet per appellationem deferatur ad Papam, non tamen potestas conferendi beneficia.*

CAP. VII.

NOn solum. Diuisio super prima gl. [*Debent*] necessitatẽ importat, iniuriã ergo faceret iudex appellationis, si non reuocaret, non sic si dixisset, possunt. ad vtrunque. s. e. oblatæ. in fine. & vide. j. de reg. iur. ca. j. in glo. ij. semper, statim restringitur. [*Ante omnia*] Caueat sibi. qui dat libellũ, quo petit sententiam retractari, & attentata ante omnia reuocari, ne contestetur litem, quia si postea petat reuocationem attentatorũ, ante omnia fieri per officium, non audietur, cum super eo elegerit viam ordinariam. Et sic cessat extraordinaria, ff. de mino. in cautę. Et ideo de quo principaliter agitur, non debet expediri per officium. s. eo. significante. & sic dicit Guil. obtinuisse, in Spec. eo. tit. §. pe. ad fi. ver. sed pone, alle. etiam. ff. vt. l. vel fideicommisso. no. c. l. j. §. nõ solum. idem hic Archid. addens rationem, quia hoc expedito principalis quæstio esset sopita, qua id petebatur, nec debet super eadem re bis pronunciari, subdens ꝙ licet in decre. significante. dicatur ante litem conte. tamẽ & idem post litem, & ideo ibi ponitur præsertim, inducit ad hoc, quod no. Goff. in summa de offi. iudicis. §. vl. in fi. & quod no. Host. in summa ipsius ti. § vtrum desideret. versi. hæc locum habent. in fi. Et anteq̃ veniam ad verba, quæ ponit Io. mon. quæ ponam in fi. dico, ꝙ hæc subtilitas nõ placet, ex quo ponitur, ꝙ in libello petebat, ante omnia reuocationem attentatorum fieri, Si simpliciter petiuisset reuocari non adiecto ante omnia, fortassis procedere possent superius dicta, sequeretur enim ex hac opinione, ꝙ si peteret appellans retractari sententiam, vel grauamẽ, & ante omnia inhiberi iudici a quo, ne procedat, ꝙ facta cõtestatione super libello non posset petere, ꝙ iudex inhiberet s̃m formam decre. romana. § cum autem. cũ duobus sequentib. & j. proximo responso. Et si dicas, ex quo lis est conte. sequi debet diffinitiua. Rñdeo ꝙ licet super exceptionibus nõ sit lis contestanda, potest tamen contestari, de quo no. de offi. de leg. prudentiam §. sexta. & illa non expediuntur per diffinitiuam specifice, immo per interlocutoriã & q̃nque sine interlocutoria, de app. ex parte. ii nec est verum ꝙ bis pronuncietur, quia facta reuocatione expeditus est ille articulus, & per hoc respondetur ad auth. qui semel. C. quomodo & q̃n, quia iste non solum prosequitur hãc litem, immo etiam primam prosequitur. Itẽ ponamus, ꝙ hoc solum petiuisset. s. reuocationem attentatorum, & facta esset contestatio, nonne facta fide de his, quibus hic no. in iiij. glo. fieret statim reuocatio? Dic mihi quę æquitas suadet contrarium in quæstione proposita? nõ calumniemus ergo verba iurium. ff. ad exhibẽ. l. pe. nec per contestationem fiat istius conditio deterior, cõtra. l. ff. de noua. aliam. Cum ergo lis sit super hoc contestata, ꝙ ante omnia. s. alia in libello petita fiat reuocatio attẽtatorum, dico siue dicas id iudicis officium, siue actionem, siue actioni deseruientem, siue mercenarium, siue iuris beneficium, vel quoduis nomen imponas, facta fide de his, de quibus. s. dixi, statim iudex reuocabit ex debito, vnde. s. dixit. debẽt, & statim subdit penitus. Postea vero procedet vel in veritate grauaminis, vel in negotio principali vt hic. Ex contrario etiam sequeretur absurditas, si expectari deberet finis causæ appellationis, pone ꝙ apparet male appellatum, secundum id pronunciabit iudex male appellatum & bene iudicatum, & cõfirmabit sententiam, quid valebit tũc reuocatio executionis statim repetendæ, allegata in cõtrium non vrgent. Fateor
1 enim, ꝙ † extraordinarium iudicis officium per restitutionis beneficium non cõpetit ecclesiæ, vel minori habenti ordinarium, vt in l. in causæ. Sed de tali officio hic non loquimur, immo de ordinario, & quod iure cõmuni competit cuicunque, facit, quod dixi de offic. iudicis, c. li. super prin. secundæ glo. decre. significante. nõ facit, ibi enim nõ firmata iurisdictione delegatorum, qui adhuc poterant recusari, directe super principali implorabatur officiũ. Sed pone, ꝙ capitulum dedisset talẽ libellum petimus pronunciari, non licere alibi, q̃ in stallis nostris carnes vendi, & quia sumus in possessione huius iuris. petimus hac lite pendente in ea defendi, & episcopum prohiberi. ne nos interim turbet in illa facta cõtestatione. Nonne secunda pars huius petionis. quæ sapit possessionem retinẽdæ, prius poterit expediri? Certe sic, de causa pos. c. ii immo expectare diffinitionem petitorij esset contra significationem verbi, fieret enim tunc lite finita ꝙ petitur fieri lite illa pendente, vide aliud simile, appellatus forte. quia appellans negligit, ꝙ dic vt, supra eo. oblatæ. dat libellum, quo petit pronunciari, bñ iudicatum, & male appellatum, & sñiam cõfirmari, & quia appellans dissipat fructus, petit illos lite pẽdente sequestrari, quod est de iure. s. de seques. pos. & fruc. c. fi. ff. de app. imperatores. nonne facta contest. contra illa cẽt, & cõtra significationẽ vocis expectare finẽ causæ appellationis? Recte, sic in proposito. Ego peto, ꝙ ante omnia & tu dicis, ꝙ post omnia fiat reuocatio. §. non solum. in
2 l. j. ff. vt leg. no. ca. facit pro, ibi enim dicitur, ꝙ † si legatarius omissa stipulatione pro legato contestatus est litẽ, non per id cessare debet stipulatio, & sic iacet litera plana. si quis omissa stipulatione litem pro legato cõtestatus est, probandum. i. approbandum est, nec cessare debere stipulationem, ita ergo & hic per contesta. nõ cessabit reuocatio. Puto tñ ꝙ Guil. habebat sine nec, illum. §. vt in quodam meo libro inueni, sed vera litera est cum nec, ꝙ probat lex etiam. eod. titu. & l. postq̃. §. i. cuius mẽtem vide. s. de resti. in integ. sulciata, super vl. i. glo. Ioan. An. ¶ Item scire debes, ꝙ Io. mo. in decret. cupientes. de elec.

elec.§.pe.in fi.formanii hanc quæstionem.Petlj appella
tionem pronunciari canonicam , & reuocari in irritũ,
quicquid attentatum est in præiudicium applonis, & li
te contest.pero certum attentatum reuocari. Quæritur,
an possim,all.ꝙ non,quia hic agens habebat duas vias,
scilicet directæ petitionis in libello,vt.s. & viam implo-
randi officium iudi. & aggressa vna non vr̃ recursus ad
aliam prima pendente,ar.eo.ti.interposita. §. ille,a ꝯrio
& C.de fur.l.j ff.de le.ii.cum filius.§.variis. ff.de mino.l.
minor,cui fideicõmissum C. de iure delib.sancimus.§.
si vero postq̃.C.quõ & qñ iudex,aucten.qui semel.nam
habens pro se diffinitiuã sñiam agere põt pristina actio
ne.ff.de pig.grege.§.etiam.& actione in factum,quæ de-
scendit ex re iudi.C.de iureiu.actori.potest etiam implo
rare iudicis officium,quo petit sñiam executioni man-
dari ẜm.l.ff.de re iud.a diuo Pio §.j. & ij.& vna ex istis
viis electis oportet prosequi eandem, vt in dicta aucten.
qui semel.& in.d.l.minor. Si.n.quod ibi dr̃ obtinet iure
speciali,ergo eius ꝯrium est ius cõe. ff. ad muni.l.j.ad fi.
& C.de thesau.l.vna.lib.x.Sed ꝯ.ff.de test.mili.l.iij. vbi eli
gens vnam viam non excludit aliam ad idem tenden-
tem.Ipse lo.mo. pp ꝯria sic distinguit. nam qñ diuersæ
viæ competunt ex eodem facto , aut sunt aduersæ inter
se,& ad diuersa tendentes, & tunc est necesse vnam eli-
gere,vt.C.de fur.l.j.si vero sunt diuersæ ad idem tamẽ tẽ-
dentes,aut vtraque est principalis , & tũc vt prius habeo
eligere,vt.d.§.variis & ff.de tribu.ꝙ in hæredem. §.elige-
re.& 3.e.lib.de elec.vt quis.de postu.c.vno.in fi. Aut vna
est principalis,& alia subsidiaria , & hoc dupliciter , ant
pinguius non subuenitur per subsidiariam beneficio iu
ris datam , & tũc ordinarium remedium locũ habet.ff.
de mino. in causæ.ii.in prin. aut pinguius subuenitur p
subsidiariam, & hoc dupliciter , ant ambæ principales,
& tunc subsidiaria potest prius proponi.ff.nau.ca.sta.l.&
ita.§.ex hoc edicto.aut vna principalis & alia nõ, & tũc
ambæ possunt cõcurrere,& in progressu vna potest præ
mitti.& hoc casu,de quo quæritur,pinguius subuenitur
ꝑueniendo in tempore,sicut in sñiis. ff.de eden.l.j.§.dic
5 aũt.nam constat, ꝙ†in reuocatione attentatorũ est via
ordinaria per libellum,& extraordinaria p iudi. officiũ,
vt hic,per quam viam citius expeditur, nam probatis ꝑ-
dictis tribus,de quibus in.iiij.glo.non est opus improba
re sñiam quo ad reuo.attentatorum, & sic plenius & ci
tius subuenitur appellanti,dat simile de illo,qui agit pe-
titorio & possessorio.qui iuris beneficio suspendere põt
petitorium & in possessorio procedere. s. de cã pos. pa-
storalis,& est ratio,quia ille ordo est iuri gratus.C.de rei
ven.ordinarii.C.de app.l.j. & põt prius super possessorio
pronunciari,si de illo liquet,de cã pos.c.ii.sic in proposi-
to reuocatio attentatorum competit iure cõi, & benefi
cio iuris.hoc ergo iuris beneficiũ nõ tollitur propter viã
ordinariam,sed remanet cũ illa,vt præalle.l.iij.ff. de mi.
testa.nec hic nouum facit, sed prosequitur idem habẽs
diuersas qualitates,arg.ff.de noxa. in delictis. §. si derra-
cta.nec debet esse durior conditio pp lit.conte. vt.s.dixi,
dabit etiam simile de excõicato post legitimam applo-
nem ex forma , qua petit via ¦directa excõicationẽ pro-
nunciari nullam,de offi.deleg cũ contingat. & si nimis
hæc via differtur,petere põt absolutionẽ ad cautelã.j.de
sen.exc.solet per applõnis iudicem. ergo non per aliũ,vt
dicam in fi.[*medio*] statim exponit ab eadem diffi. sñia
nec locum haberet,quod hic dicitur interlocutoria.nõ
enim tenetur interloquens differre ad.x.dies , sicut diffi-
niens.vt no.j.c.vltim.in glo.quid si veram , dicit hic lo.
mo.ꝙ licet iudex non admittens excep. grauet inchoa-
tiue,non tamen completiue , nisi doceatur veritas gra-
uaminis,& procedit hoc etiam in casu decre. interposi-
ti.i.respon.in fi.s.eo.¶Completum.n.est grauamen,qñ
ob...a probatio non recipitur, sed iustificata per appel-
lation...n adhuc veritatem exceptionis oportet proba-
ri,de quo...tis hic Ioan.mona.& vide.s.eo.roma.§. ꝙ si.
in vlti.glo.&.quod super ea dixi reuocari.dicit hic Arc.
diß.Inxlise Hostien in decre.ex conquesti.de resti.spo.in
fi.an cã ap.sit in iure expressa,an nõ, licet alias legitima,
vt primo casu reuocetur attentata, secundo irrita nũcie
tur,istam glo.Host.non habeo,& ipse dicit , ꝙ caret ra-
tione hæc distin.& verum dicit , nec posset iure ꝓbari ,
vel defendi , cum ergo vtrobique eadem æquitas , ergo
idem modus pronunciandi.C.ad.l.fal. l.vlti.ff. de restit.
quæsitum.fateor tamen,ꝙ in casu decr. pastora.i.respõ.
s.eo. bene est differentia inter casum expressum & non
expressum in iure quo ad iudicem datũ cum clausula
appel.re.vt ibi dixi. [*non debent*] contra.s.eod. dilectis.§
quia vero.vbi reuocantur attentata post appel.non pro
bata veritate causæ appella. quia ibi non fuit probatum
captionem presbyteri iuste factam.vide, quod no.in gl.
quod,& quod super ea dixi.Et quod ibi scripsi post Inn,
in glo.hic fuit,ꝙ hic ponit Archi.sed decido. Item con-
tra ẜm Archid.s.de excep.dilectæ.vbi dicit patere,ꝙ an-
tequam incipiatur causa appella. reuocatur factũ post
appel.Sed dicas hoc fallum , nam ibi iudici vltimæ ap-
pellationis scribitur,ꝙ si est ita,reuo.&c. ergo ante reuo
cationem constabit de veritate,fateor tñ,ꝙ si appellatur
a iudice primæ appel.ante ipsius sñiam iustificata secũ-
da appel.fit reuocatio attẽtatorum per iudicem primæ
appellationis, antequam per iudicem secundæ appella-
tionis cognoscatur de veritate primæ appella. cuius co-
gnitio nũc ad eum spectat,cum propter legitimam ap-
pellationem subrogatus sit in locum illius,vt ibi satis di
xi[*deuolutum.*]Contra,non sufficit , ꝙ constet deuolutũ,
nisi inceperit cognoscere de veritate causæ.s.eod.roma.
§.ꝙ si.in fi.Sol.litera canonicè facta,quæ sequitur, soluit
4 contrarium,tunc enim dicitur facta ẜm canonem,qñ
inceperit cognoscere de veritate , & quando dicatur in-
cepisse,ibi dixi[*iudicia*] quæ non dicit parti , & per hanc
literam patet alteri iudici ordi.vel delegato inhiberi nõ
posse,facit s.eod.roma.§.in aliũ. nisi a iudice a quo cau
sam haberet,sicut hic no. in vlti.gl. post inhibitionem,
hic vr̃ solui,quod satis tractauit Inno.s.eo. romana.§.ꝙ
si.quæ prosequitur Guil.in Spec.eod.titu.§.pe.ver.sed cũ
supra an sufficiat ad reuocanda attentata pro iudi. prin.
causæ,quod sciebat iudicem appel.recepisse, cognosce-
re de veritate causæ appellationis.Et hic patet ꝙ non,&
sit ratio,quia diuersæ sunt cognitiones negotii principa
lis,& articuli appel.Item decre.roma. dat iudici appella
tionis nouum beneficium Inhibendi. Si ergo non inhi
beat,vel anteq̃ ꝑueniat inhibitio ad iudi.a quo ipse pro-
cedit,tenebit,quod faciet.ad hoc. s. de resti.spo.audita.a
veritate igitur inhibitionis non a vi processus & ipsius
scientia procedit hæc reuocatio ante finitum articulũ
app.ꝙ non fuit de iure veteri,sicut ergo olim poterat iu
dex principalis,qui non detulit procedere, licet sciret iu
dicem appellationis procedere. sic & hodie. Et plus di-
co,ꝙ licet iudex appella.insinuasset iudi.a quo ꝙ cogno
scere cœpit de att.ap.hoc non sufficiat , si nõ inhibeat,
sicut dr̃ in executore ad compellen. j. de cõcess. ꝑben.si
soli & facit.ff.de adul.denunciasse, vnde hic litera nõ in
sinuet,sed inhibeat,& hic dicit post ĩhibitionem , refert
Inno.ꝙ aliqui ꝯ,quia licet non inhibeat iudici, vr̃ inhi-
bere parti,quę præsens est in prosecutione appellationis
& si diceres eum non præsentem, sed contumaciter ab-
sentem,sua contumacia sibi non prosit, de postu.c.j.sed
facit illum censeri præsentem.ff. de re iudi. de vnoquo-
que.§.j.& l.cõtumacia.§.fi.reliqua decido,quę videre po
tes in spe.præ.ver.tene,quod.s dixi,inhibitionem neces-
sariam iud.a quo,nec turberis, cum certum sit verifica-
ta appellatione quicquid per iudi.a quo actum fuit , re-
uocandum per modum attentati vt hic , & in concor.
[*huiusmodi*] s.canonice factã , postq̃ constitit negotium
deuolutum.[*Non sit*].i.nõ appareat adhuc vera , ꝙ sonat
litera.an oĩa , quæ sequitur , vel legas proprie, quia licet
appareat,eam nõ veram, locus est tñ reuocationi atten
tatorũ post inhibitionẽ p eundem applonis iudicem ,
hanc lrãm habuisti.s.j.respõ.p quas patet,ꝙ reuoca.attẽ
tatorum

tatorum per viam attentati ſolũ ſpectat ad iudi. ad quẽ
eſt appel. de his quæ acta ſunt per iudicem a quo. non
ob. ſ. eo. cum teneamur quia non loquitur ibi de atten-
tatis per iudicem. item nec illa reuocantur per modum
attentati, vel illud ſpeciale in Cãtuarien. vt ibi dixi [*in ſta-
tum priſtinum,*] decre bonæ. ſ. eo. dicit in eundem ſtatum
communiter literæ commiſſionum talium appellatio
num dicunt, in ſtatutum debitum, vel irritum, concor.
vide in j. glo. huius partis. ¶ Prima glo. ſummat, & dicit,
quid declaret. ¶ Tertia gl. explificat & rationem reddit.
Secundo quærit, & diſtinguendo ſoluit. ¶ Quarta glo. ſi-
gnat contrarium & ſol. ¶ Glo. & eſt. & glo. ſequens red-
dunt rationem textus. ¶ Glo. ponit, addu alium caſum.
¶ Gl. intellige. rñ. per ob. ¶ Vlt. glo. tractat, quid de atten-
tatis a parte. In primo membro collige bimembrem
diſtinctionem. Et ad primum membrum obiicit, & du
pliciter ſoluit. In ſecundo diſtinguit hæc membra, aut
attentatum eſt irreuocabile, aut reuocabile. & ſi reuoca-
bile, aut illicitum, aut licitum, & ſecundo caſu, aut appel
latio extraiudicialis, aut iudicialis, in fi. & quærit, & ſol-
uit. ¶ In tertia glo. ibi l. iij. & c. has. vj. leges vide in præ. §.
ſunt quorum. & ibi de ap. reci. l. pe. & vlt. lex pe. dicit, qui
appellationem nõ recipit, debet cauſam inſinuare iudi.
ad quem appella. erat. l. vltimam. vide. ſ. eo. qua fronte.
ſuper glo. quia propter. & ibi. §. ibidem. vide hanc & ſeq.
de reſti. ſpo. c. j. ſuper. j. glo. ¶ In glo. & ſic. ibi. conuenticu
lam, prohibet. l. illa conuenticulam illicitam extra ec-
cleſiam celebrari. ¶ In glo. vlti. ibi. is a quo. vide de re iu-
di. cum ſuper. in glo. ii. & in. §. item ſciendum, quæ poſt
iudicium cœptum accidunt, valde ſpectant ad iudicis
5 officium, & ibi ſi fundum † denunciatio facta emptori
oſtendit eum malæ fidei, & tenetur ad fructus, & ibi. l. vl
ti. vi. de ma. contrac. contra interdic. ecc. c. pe. ſuper vl. gl.
& ibi. Graecus. loquitur de marito, qui caſu quo potuit
occidit adulterum. ¶ In. j. glo. fuiſſet, & ſic duæ ſunt par-
tes, prima loquitur de appellatione interiecta a diffiniti-
ua. Secunda de interiecta prius. ibi. illa harum, quælibet
a ſuo generali dicto vnum caſum excipit. In prima ibi
exceptus. in ſecunda ibi niſi. ¶ In glo. iſta decre. adde &
decret. Alex. de cuius fine iſta ſumpta fuit, quæ incipie-
bat, vt probatio. & ibi bonæ. & c. romana. in fi. & in fi. &
Guil. in Spe. de ap. §. pe. ¶ In gl. vt quia, ibi. Gar. & Io. mo.
¶ In glo. & ſic. ibi, neceſſe eſt. idem Ioã. mona. & ibi, cum
ex cauſa. vide, quod circa hanc. l. dicam poſt Ioan. mon.
j. de ſenten. excommu. licet. ſuper glo. antepe. & in fine,
idem Archid. vel lex illa factum recitat, vt no. ſ. de iure-
iur. venientes. in vlti. glo. vel loquitur, cum condemna-
tus ante ap. ſoluerat, vt no. de ap. paſtoralis. in glo. hæc ra
6 tio. ¶ In glo. & eſt ratio. ibi de his. vnde † ſicut ius alicui
non debet auferri, ita nec ſpes ad ius. ff. vſuſru. quemad-
mo. ca. l. ſi vſuſruct⁹ mihi. in principio. ff. de adul. ſi vxor,
§ j Ioan. mona & in fi ff. de appella. conſtitutiones. & p
Goff. de accu. ad petitionem. ¶ In glo. ſibi probabili, &
ex alia cauſa, vel ex nouis, vel nouiter probandis proceſ-
ſus impugnari non poteſt, in cle. eo. ti. appellanti. & in
fi. alleg. Archid. de dil. c. j. ſ. eo. ſepe. ver. q li. & c. ex parte,
ij. & quod no. liiij. diſt. quis autem. ¶ In gl. ponit. in fi. idẽ
Ioan. mona. ¶ In glo. intellige, ibi, cum teneamur. vide,
quod ibi dixi, remittendo etiam ad. xvj. tales caſus, quos
colligit Guil. in Spe. ij. par. eo. tit. §. pe. in glo. vlt. cœpit ha
bere, ad hoc. ff. de excep. rei iudi. l. i a te. §. fi. in prin. & l. ex-
ce. & ibi, idem ſciendum, & ff. de aqua plu. arc. l. inter. §.
officium. & ibi iudicis officio. de plano & ſine libello. fa-
cit, quod no. ff. de inter. acti. ſuper rub. Et ſic loquitur, q
opponitur, quod etiam ſi nulla lite, vel appellatione pẽ-
dente fierẽt alia, facienda eſſet reſtitutio. de reſti. ſpo. itẽ
cum quis. & c. conquerente, tunc etenim libellus & cõ
teſtatio eſſent neceſſaria, de offi. deleg. conſultationibus,
& ibi, extraiudicialis. de hac plene ſcripſi, de ma. & obe.
dilecti. in gl. ſed quid prodeſt, cum remiſſio. q̃ ibi ſunt in
fi. glo. & ibi. ſed ſola dependentia. Si. ſ. eo. l. vt lite pen. c. j.
& ij. & quod dixi, ſupra de or. cog. cap. fi. & in fi. nam, vt

dixit Innoc. de exce. dilecte. nulla abſurditas, ſi quod ma-
lefactum eſt, reuocatur. & illud idẽ legitime reputatur.
facit. ſ. de elec. dudum. ij. ver. tandem, de re iudi. ad probã
dum. ſ. eod. lib. de elec. ſi confirmationem. ¶ Quærebat
Garſias, & Ioan. mona. poſt eum in decre. cupientes. po-
nit, q iudex per diffinitiuam depoſuit aliquem a digni-
tate, depoſitus appellauit, & eſt caſus, quo dubitatur, an
teneat ap. pendente hac appellatione dubia ſubſtituitur
alius. Quæritur, an ſubſtitutio veniat reuocãda per mo-
dum attentati, an pendeat ex euentu cauſæ app. rñdent,
q aut iſte ſubſtitutus eſt ab alio iudice, aut ab eodẽ, pri-
mo caſu non fiet reuocatio, de qua quæritur, cũ appel-
latio non impediat niſi iudicem a quo, nec proprie dr̃
innouari appellatione pendente, niſi cum innouatum
a parte, vel ab eodem iudice inter eaſdem perſonas, inter
alias enim quo ad cauſam illam deſiit eſſe iudex. ſ. e. ad
hoc. & c. propoſuit. pendebit ergo ſubſtitutio ex euẽtu,
quia ſi pronunciabitur pro deſtituto, per ↄñs ↄ̃ ſubſtitu-
tum, de accu. ad petitionem. iij. q. vj. hoc quippe. lix. diſt.
ordinatos, quod intelligunt, cum pars appellans, vel ap-
pellata in hac ſubſtitutione nil fecerunt. Scdo caſu qñ
ab eodem iudice fit ſubſtitutio, diſtinguunt, qa aut fit ex
mero officio prouidẽdo, aut electionẽ factã per alios cõ
firmando, primo caſu fit reuocatio per modũ attentati,
vt hic, ad hoc vt lite pen. c. i. de ↄſti. cum. M. de iureiu. ve-
nientes. Secundo caſu refert, an ↄfirmauerit electionẽ
factam per eos, qui erant in cã, & tunc idẽ q ſupra, an
factam per penitus extraneos ẽt & extraneo, quo caſu
nõ fiet talis reuocatio, ſed pendebit ex euentu nã p app.
non deſiit eſſe iudex rei, de qua agitur, quo ad alias pſo-
nas ſuo iure vtentes & corã eo ſup ipſã litigantes. ſ. e. ro-
ma. §. in alium, & qa res inter alios &c. de re iu. q̃uis, poſ
ſeſſio tñ appellanti illicite auferenda non eſt. alias fieret
reuocatio, in auth. vt nulli iudi. §. alias. Si vero aliqui de
electorib. fuerint pars in cã illa electionis. aliqui non. di-
cunt, q maior pars dẽt attendi, & ſm illam iudicari, de
elec. ſcriptum. ad finem. ver. attenditur. an maior pars
deliquerit, an minor. Referunt alios dicere, per modum
attentati nõ reuocari, niſi qd̃ agitur circa poſſeſſionẽ, &
ſic intelligũt. §. illas. & decre. cum. M. & decre. veniẽtes,
alij dicunt pp connexitatem in eccleſiaſticis bñficiis re
uocari proceſſum iudicis a quo, ẽt inter alias perſonas.
Sed epi dicunt connexitatẽ potius opari circa euentũ li
tis, q̃ circa reuocationẽ attẽtatorũ, ſupra dicta dñt vera,
cũ appellatur ad inferiorẽ a papa. Sed ſi ad papam, & ip-
ſe totũ negotium ad ſe reuocaſſet expreſſe, non dẽt po-
ſtea attentari bñficii collatio, alias reuocabitur. ſ. eod. vt
noſtrũ. Inn. innuit idem fore, ſicut cũ appellatur ad in ſe
7 riores, quia licet † cã per appłonem deferatur ad papam,
non tñ poteſtas cõferendi bñficia. alij dicunt pp excel-
lentiam iuriſdictionis papalis, ex quo per appłonẽ pen-
det cã corã papa, inferior iudex, a quo eſt appellatũ, nõ
dẽt ſe intromittere ad hoc de pben. inter cætera. de of.
leg. licet, & ſi ſe intromittat, reuocabitur, pceſſus licet ha
bitus inter alias perſonas. Et dicunt, curiam ſic ſeruare,
q ſm Gar. tolerari poſſet. ſi appellatio eſſet ſummo Põ
tifici præſentata, & ab ipſo recepta, quaſi per hoc ad ſe
totum negotium reuocauerit, alias non, ad hoc. ſ. de po
ſtu. bonæ. ver. nec nocebat. & ſic poſſunt opiniones p̃-
dictæ ↄcordari. Plus tñ ei placet, q proceſſus, inter alias
pſonas pendeat ex euentu, vt ſ. dum modo circa poſſeſ-
ſionẽ nil attẽtatſi illicitũ. Iam eñ duo poſſent inter ſe
litẽ fingere, vt ius tertiũ impedirẽt. ff. de lit. l. i. Et de hoc
remittit ad no. per Inn. & Hoſt. de cõſti. cũ. M. de ele. du-
dũ. ij. licet aũt ne verba deſint, quaſi ad literã illã poſue
rim. Breuiſſime tñ dici poteſt, q qñ ſup depoſitione illa
fundatur electio, vel prouiſio, quicunque ſit eligens, vel
prouidẽs, cum iam cãm habeat a iudice deponẽte re-
uocandũ veniat per modum attentati, iuxta doct. nã,
q̃ dat hic gl. poſt prin. ver. nec tñ oĩa. & facit, qd̃ no. ii. q.
q. iii in lum. & ſ. e. ti. ſepe. I gl. ſic. ſ. Si vero ſup eo iudicis
g depoſuit, nõ fundatur pruiſio, vel electio, cedere poſ
ſunt.

Innt, quæ ſ. dixi, facit. ff de re iudic. ſæpe ad fi. Nec dicas iſta ſuperflua per dec. primam & ſecundam. ſ. eo. lib. vt lit. pen. quę non contingunt iſtum caſum, ſed prima loquitur in duobus coele: tis. ſecunda in petitore, qui vendicat beneficium a poſſeſſore Io. An.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio extraiudicialis reuocat factum.*
2 *Probatum quando reprobari non poſſit.*
3 *Appellatio extraiudicialis eſt multiplex.*

CAP. VIII.

Concertationi. Diuiſio ſuper ſ. glo. dicit Arc. ꝙ certare idem eſt, ꝙ pugnare. quaſi certum ſe dicens habere, ꝙ ſit et diſputando. C. de poſt. hæ inſti. ꝙ certatum. C. de leg. cum quidam. & hẽ hoc verbum. lxxviij. di. ſi duo. & §. præce. & ibi ſumitur in mala parte, q̄nq; aūt ſumitur pro deliberatione, vel
1 tractu. lxviij. di. c. ij. ad fi. [*Extraiudicialibus*] † appellatio extraiudicialis hoc operatur, ꝙ reuocat factū, ſuper quo appellatur ad audientiam iudicis, ad quam & ſi ex iuſta cā ad Papam appelletur, inferior non cognoſcet illud, nec valebunt literæ ab altera partiū impetratæ, non facta mentione de appell. ad Papam, vel ad aliū interiecta, de reſcrip. ex parte. ij. & hoc no. Inn. de his quæ fi. a maio. par. cap. c. j. Ibi tñ dicit, ꝙ is, a quo appellatur, non dimittet pp appellationem, quin perficiat id, pp quod appellatur, nec reuocabitur, niſi probata veritate cauſę, vt no. ſ. e prox. in gl. fi. circa medium. Illa vero probata poſtea factum et a iudice, puta excōis vel alia ſnia iudicatur nulla. ſ. e. dilecti. & c. ad audientiam. ſm Arc. qui remit. ad no. per Inn. de ma. & obe. dilecti. [*Actibus*] de appellationib. an interponi poſſint poſt x. dies a grauaminibus iudicialibus, quia tñ non habent vim interlocutionis. Ponit hic Arc. quod no. Hoſt. ſ. e. Romana. §. ſi vero. quod ibi & hic decido. & vide ad literam in Spec. de ap. §. reſtat. ver. ſed quid dices. tractat et hic de cōminatione, q̄n ab ea appelletur, ponēs ad literam, quod dixi poſt Inn. ſ. eo. cum ceſſante. ſuper. ver. comminando. & facit, quod no. & dixi. ſ. quod me. cā. cū dilectus. [*In quibus poteſt*] vide quod ſcripſi, de his quæ fi. a ma. par. ca. c. j. ſuper ver. obiectum. [*infra x.*] idem tps datur illi qui vult adherere, vel ratam habere app. ſm Arc. quod no. alle. Comp. de ele. auditis. & facit, quod no. ſ. e. li. de ele. vt circa. ſuper ver. adherentes. [*Sciuerit*] cōcor. quod no. C. de li. cā. ſi is. in gl. pe. Arc. [*Aditus*] idem verbum. xi. q. j. inolita. de pœn. fęlicis. §. ꝙ ſi quis. ad fi. & ſcribitur per vnicum. d quaſi ad iter, & ponitur pro introitu, itinere, vel aggreſſione, per duplex autem. d. deriuatur ab addo, addis. lxx. di. ſanctorum. in fi. q̄nque ſcribitur cum. c. ſ. addictus & tūc idem, ꝙ aſcriptus, deſtinatus, deputatus, vel indicatus, ſic ſumitur. C. de ap. addictos. q̄nque ſcribitur cū b ſ. abditus, quaſi abſconditus & remotus, Pſal. xvi. exaudi dñe ſicut catulus leonis habitans in abditis. [*Sed ſi*] no. Arc. ꝙ vbicunque inuenies, ſed ſi, vel at ſi, vt hic. & ſ. de arb. per tuas. aduerſatur in facto & ī iure, ſed vbi inuenies ſed & ſi, vt ff. de pact. iuriſgen. §. j. in prin. de priui. petiſtis. aduerſatur in facto tñ, ſed in iure eſt identitas, decre. petiſtis. non bene inducitur pp duo, quia ibi non eſt copula. item ibi eſt in iure varietas. [*Remedia.*] Si ue agatur petitorio, vel poſſeſſorio. Io. mo. & Ar. [*Abſen*
2 *ſeris*] tunc enim quod † probauit reprobare non pōt. ſ. de proba. per tuas. j. de reg. iu. quod ſemel. Io. mo. ¶ Prima gl. ſummat, & dicit quid declaret. ¶ Tertia gl. fortificat textum, & ponit opi Hoſt. ¶ Quarta gl. ſol. dubium. ¶ In iii glo. ibi, qui ad ciuilia. vocatus ad munera, licet habeat vacationem, ſi non appellat, acquieſcere vř, & ibi nominationes. cano. in ver. ſtatim all. & ibi ver. ꝙ in ſententiis cano. in l. biduum. & ibi l. j. ibi an tunc appellandum ſit. cum ordo decretum iure poſuit &c. ¶ In gl. j. in fi. & Gui. in Spe. de ap. §. reſtat. ver. ſed quid dices. ij. & primo ponitur motiuum conſtituentis, ſecundo ibi ſtatuimus. conſtitutio, quæ diſtinguit, an per ap. vel aliter petatur reuocari grauamen. & ſecundum membrum ibi, ſed ſi cui. determinationem interſerit ibi, dū modo. ¶ In gl. ij. in fi. lo. mon. multum initat in hoc di-
3 cens, ꝙ † extraiudicialis app. dř multiplex. Primo, quia oīno eſt extraiudicialis, ſ. e. bonæ. de ele. cū nobis olim. Secundo modo, quia non fit ab actu iudiciali, pone, ꝙ iudex, qui hẽt procedere partibus abſentibus vere, vel interpretatiue. ff. de re iu. de vnoquoque. ſ. e Rom. §. pe. non ſic procedit, ſed iubet, vel facit aliquid in grauamē partis. ſ. de ver. ſig. ex parte. de temp. or. ad aures. de ęta. & qua. quæris. xxiii. q. j. quid culpatur. tunc non pōt dici ſactū iudicantis. C. cōmi. epi. per totum, & tunc aut factū eſt tale, qđ iudex reuocare nō pōt, vt quia diffiniuit, & ſic functus eſt officio ſuo bene vel male, de of. dele. in literis, vel quia prouidit de beneficio, quod meū erat, vel mihi debitum, tunc oportet appellari ſ. decendiū, via tñ ſimplicis querelæ hic excluſa non eſt, cum hic non ſit iudicium, & ſic in vim rei iudicatæ tranſire nō pōt. Si vero iuſſus, vel factum eſt tale, quod reuocari poteſt a faciente, tunc ab eo peti poteſt, vt reuocet, quod ſi nō faciat, appellari poterit, vt hic in fi. & ſ. c. ſi a iudice. dum modo in. x. dies de re iu. ꝙ ad conſultationem. Dicit tñ ꝙ non eſt de neceſſitate ad iubentē, dicens ꝙ hoc ſaču cācellaria dat iudicē ſine narratione propoſitionis grauaminis, dicēdo, quia me vocaſti ad locū non tutum, vel vltra duas dietas, ſentiens me grauatū ad apo. ſedē appello. ſ. de reſcri. nonnulli. & ſ. c. ex parte.) & vide, qđ ibi dixi ſuper verſi. niſi iudices. vbi vero iuſſus fieret tibi ſuper principali, puta de ſoluendo x. conſuluit Io. mo. ꝙ vadas ad iubentem, offerens te paratum ſtare iuri coram illo, conquerens ꝙ non fuiſti citatus, monitus, vel conuictus, ſi te non exaudit, appellare potes, & tunc & prius, de ma. & ob. inter. nec eſt talis appellatio proprie extraiudicialis, quæ ſit ab actu iudicis extra iudiciū decendio tñ durante. & ſic loquitur. ſ. e. cordi. in prin. vbi aūt ſit actus extraiudicialis oīno ſit ꝟn ab illo, qui hẽt aliquam prātē, locus eſt huic literæ. Exemplū in c. ꝙ a iure hẽt prālem eligendi. xvj. q. vj. c. ſi. ſ. de ele. c. j. facit. ſ. de ſen. ex. ſolet. in fi. ¶ In gl. eſt. n. in fi. ad hoc. ſ. c. li. de reſcri. gratia. ¶ In glo. vt ſi. in fi. lo. mo. ponit exemplū per decr. licet eps. ſ. de præb. q̄n. ſ. prouiſum eſt tibi de beneficio, quod poſſidebam, poſſum appellare. Itē expectare, ꝙ vocet propter poſ. quam habeo. Sit aūt ſm eū huius iuris rō, quia habes plures vias, licet ſibi præſcriptum ſit in vna, vt in via appellādi, non pp hoc præſcriptum eſt in alia, vt in via ꝯdicēdi. ff. de ap. ſi expreſſim. ¶ In gl. pe. ibi, ſcienter. & ſponte ſecundum Arc. alle. xxxui. q. v. notificaſti. & quod ibi no. & in fi. idem Arc.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio emiſſa in abſentia iudicis bene excuſat ſi nō fiat fraudulenter.*
2 *Appellans eſt exemptus a iuriſdictione iudicis, a quo etiam abſente appellauit.*
3 *Interpoſitio appellationis differt ab intimatione appellationis iam interpoſitæ.*
4 *Præſentatio non requirit lecturam.*

CAP. XI.

Appellatio. Nō ſumatur, nec diuiditur. [*Iudici*] ſiue ī iudicio, ſiue extra iudiciū appelletur [*ab illo*] puto tñ hanc decr. locū hře in appſone penitus extraiudiciali. Nā licet in illis ſit opi. extra caſū dec. vt circa. de ec. ædi. an in illis requiratur ſcriptura, & potiſſime q̄n nō appellař ad Pa. & de hoc. ſ. e. cordi. in iij. gl. & in gl. maxime. & in gl. iſtud ſi tñ in ſcriptis appelletur, ſufficit tradi ſcripturā, cū eadē ſit rō. [*Porrexiſſe*] hoc exponitur ſiue per vlt. gl. ad ſi. [*Coram eo*] a quo appellans & ſup. vel alio. ¶ Prima gl. dicit, qd approbet. ¶ Tertia gl. rñ. pet qōnē, an corā iudice neceſſe ſit appellari. ¶ Vlt. gl. ſignat ꝯtrā & ſoluit. ¶ In vlt. gl. ibi aſſignare. aſſignat liberū. q ieſtatur, culus ex liberis illnm eſſe velit. ¶ In glo. iii. ibi, tello. An. ſuper vj. Decre. M m ncas.

nicas. Idem Arc. qui etiam alle. ff. quando ap. ſit. l. j. §. dies.
& §. ſi quis. C. eo. ti. in offerendis. in aut. de app. §. j. col. iiij.
1 recitat tamen opi. Goſ. qui dixit, ꝙ † appellatio emiſſa ĩ
abſentia iudicis bene excuſat, ſi non fiat fraudulenter, vt
dixi in decre. ſuggeſtum. quod videtur placere Inn. in de
2 cre. dilectis, eo. titu. ad fi. vbi dicit, ꝙ † per appellationem
etiam factam in abſentia iudicis appellãs eſt exemptus
ab ipſius iuriſdictione, tamen ipſi Inn. placet in decret.
ſi iuſtus. quod ſequit̃ in gl. Dicit etiam Arc. ꝙ ſi bene vi
deatur decre. ſi duob. j. rñ. in fi. ſatis demõſtrat, ꝙ appella
tio nõ protegit appellantẽ a iudice ſuo, donec ad ipſius
iudicis notitiam perducatur. Et idem ibi Pe. de ſan. ¶ In
3 glo. iiij. ibi aut. in † hoc differt interpoſitio appellationis
ab intimatione appellationis iam interpoſitæ, quia illã
oportet fieri per ſcripturam auctẽticam, vt in cle. de ele.
cauſam. ratio, quia vt conſtet de actu preterito, requirit̃
fides plana, de actu vero præſenti bene conſtat iudici
per priuatam ſcripturam, immo etiam ſine ſcriptura, vt
cum appellat quis a diffinitiua viua voce incontinen-
ti lata ſententia. C. de app. litigatoribus. ii. q. vj. ad finem.
¶ In glo. vlt. ibi. §. aſſignare. & inſti. de aſſi. liber. per totũ.
Io. mo. & ibi. ſi canonici. dicit Ioan. mo. ꝙ iſta decre. & il
la probãt, ꝙ aſſignare & porrigere idem eſt, qđ p̃ſentare,
4 p̃ſentatio † vero non requirit lecturam, hoc poſuit Arc.
in decre. cordi. & ibi. libellos daret, per q̃ iura & per lite-
ram, quæ hic dicit, porrexiſſe, tenet Arch. ꝙ non eſt ne-
ceſſe appellãti, cum tradit cedulam appellationis loqui
vel dicere appello. & in fin. immo, ꝙ plus eſt, videtur ſa-
tis eſſe illas verbo proponi, dummodo apud acta verba
ſcribantur per decr. illam, bene facit, quod not. s̃. titu. j. c.
vlt. in j glo. in exceptione recuſationis videtur ſpeciale,
ꝙ in ſcriptis dari debeat per l apertiſſimi, C. de iudi. & vi
de, quod no. & dixi. s̃. eo. titu. legitima.

S V M M A R I V M.

1 *Appellatio an teneat, ſi dubitetur, omnia ſunt in ſuſpenſo.*
2 *Iudex a quo appellatum, licet dubitet, nihilominus procedet.*
3 *Appellatio facit appellantem exemptum a iuriſdictione iudicis a quo appellauit.*
4 *Grauamine reuocato appellans debet certificari & citari.*

C A P. X.

SI a iudice. Ponit thema, cuius duo
dubia ſol. vtriuſque ratio
nem reddens ibi, nec coram. ſecundum no-
tat, determinat & declarat ibi, niſi appellãs,
non diſtinguitur ad Papam, vel ad alium. Nec coram
eo hoc docere teneris, quod ſequitur, cũ ipſe per ſe &c.
[*Videre*] facit ad no. s̃. eo. vt debitus. in gl. colligit, de quo
hic Arc. remittens etiam ad no ij. q. vj. ad Roma. i fi. pri-
1 mæ glo. Subdens ꝙ † quando dubiũ eſt, an teneat appella
tio, omnia ſunt in ſuſpenſo. s̃. de offi. dele. paſtoralis. Vn-
de non tranſit in rem iud. propter quod poſſet ſuperior
moderari id, ſuper quo fuit iudicatum. de teſte. Ray. &
c. Raynaldus. & hoc placet Goſ. de eo, qui mit. in poſ. c.
iij. Dicunt tamen quidam & male ſecundum Arch. ꝙ
2 † licet iudex a quo appellatum eſt dubitet, nihilominus
procedet. ff. de iudi. ſi quis aliena. Item contra tex. facit
ij. q. vj. decreto. ibi, vt nihil prius de eo &c. Dic, ꝙ de veri-
tate non cognoſcit. & ratio no. s̃. eo. ſollicitudinem. in
glo. ſed quare. ad fi. de probabilitate vero ipſe ſe inſtruet,
& inquiret a peritis, an cauſa, propter quã appellatũ eſt,
ſit probabilis. Eius enim eſt hoc æſtimare. ar. ff. de arbi. l.
qualem. Sed quid ſi iudex ſemper remanet dubius, quã
tumcunque inquirat. dicebat Goſ. ꝙ debebat ſuperſede-
re, quia in dubio potius ſtatur appellationi, quã ſententię.
s̃. eo. dilectos. & præſumitur propter grauamen appella-
tum, de re iud. tenor. & vide quod dixi. s̃. eo. ti. paſtoralis.
in glo. non tamen. in fi. [*Hoc*] ſ. grauatum. [*ſuſpenſa*] ſic de
3 iureiur. venientes. de re iudi. cum inter. non dicitur, ꝙ † p
appellationem quis ſe facit exemptum a iuriſdictione
iudicis a quo. s̃. eo. directæ. in fi. de quo remittit Arc. s̃. eo.
ad hæc. & c. propoſuit. & c. cum teneamur. [*In termino.*]
no. contra maliciam iudicum, a quibus appellatur, qui
vt illud ẽt appellãribus in eorum abſentia, reuocant gra
uamẽ. debet ergo fieri eis p̃ñtibus, vel ad hoc ſaltem vo
catis, de hoc vide in Spe. de exce. §. viſo. C. ver. ſed & ſi iu-
dex [*Grauamen*] propter quod appellaſti. [*Reuocaueris*] qui
bus verbis vtatur, ſatis no. s̃. c. cum ceſſante. de quo hic
Arch. Extunc ergo non prius. s̃. eo. li. de elec. commiſſa.
j. reſpon. [*Procede e.*] dicit Arch. etiam ſine noua cita-
tione. s̃. eo. li. de dolo & contu. cũ qui. & ſniã proferre, vt
ibi in cõtrariũ alle. lr̃am quæ ſequitur, ibi ac ſi &c. Dicit
ꝙ ratio illius capituli hoc ſoluit. hoc non placet, ibi nõ
tenuit appellatio, hic tenuit, & ſic ibi a prin. fuit contu-
max, hic non. & ibi non deſiit eſſe iudex, hic deſiit, ſed
reaſſumit. ibi ſtatim poteſt a princ. procedere, hic non.
4 Puto ergo, ꝙ † reuocato grauamine appellans certificari
de hoc debeat & citari, ſi tamen de facto appellationi ĩ-
ſiſtẽs. ideo venire nollet. locus eſſet ei, quod dicit Arc. &
vide, quod dixi in Spe. de appel. §. ii. ſuper ver. xxvii. ¶ Pri
ma gl. dicit, qđ declaret & exponit. ¶ Quarta gl. quærit
arguit pro, & contra ſoluit, & certis allegatis in contra-
rium reſpondet. ¶ In. iij. glo. ibi quiſquis. vide in c. proxi.
alle. in glo. pe. ¶ In quarta glo. ibi. & ideo. Si res mihi &
tibi communis ſubtracta eſt, & in iudicio cõmuni di-
ui. mihi adiudicatur, ſi prouocaſti, conditionem perdis.
Sec⁹ ſi ego prouocauerim. ¶ In j. gl. ibi cum ceſſante. &
Guil. in Spe. de excep. §. viſo. ver. ſed ſi iudex. & ſequenti-
bus, & corrigit quod not. Ber. s̃. eo. li. de re iudi. ad apoſto
licæ. ver. erat q̃ parata. ¶ In gl. pe. in fi. idem Arc. qui etiã
all. Io. de Deo in ſuis cauill. rub. de generalibus exceptio-
nibus. Vbi no. ꝙ non ſufficit, ꝙ iudex dicat, ego reuoco,
niſi recedat a grauamine interlocutionis.

S V M M A R I V M.

1 *Conferre aliud eſt, & aliud conſentire.*
2 *Collatio præbendarum ſpectat communiter ad epiſcopum & capitulum.*
3 *Collatio quando eſt communis epiſcopo & capitulo, quomodo conferendum ſit.*
4 *Epiſcopus plus iuris habet, cum ſolus confert de conſenſu capituli, quam quando capitulum ſimul cum ipſo confert.*
5 *Alter ſine altero nil poteſt. quando duo dantur non inſolidum ad aliquid agendum, puta delegati, vel arbitri.*
6 *Vocum multiplicatio ex eodem capite, uel officio eſt abſurda.*
7 *Epiſcopus tantum habet de reditibus eccleſiarum, quantum omnes clerici, uel canonici.*

C A P. XI.

A Collatione. Circa vnum thema
diſtinguit, primum
membrum ibi, non ad ipſum. ſecũdum ibi,
alias. ¶ Sciendum, ꝙ dubiũ huius decre. non
procederet, quando prælatus conferret de conſenſu ca-
pituli, quia tunc etiam ſi in capitulo haberet vocem
vt canonicus, tamen nihilominus ſemper ad ſuperiorẽ
appellaretur, quia cum capitulum non conferat. ergo
ab eius collatione appellari non poterit. Nã ſicut aliud
1 eſt vendere, aliud venditioni cõſentire. ff. de re. iur. † aliud.
ita eſt aliud conferre, & aliud cõſentire. & eſt caſus. j. ne
ſede vac. c. vno. facit ad prædicta. s̃. de deſpõ. impu. ad diſ
ſoluendum. cum concor. [*communiter*] facit ad no. s̃. de
2 ele. cum eccleſia. In ſecunda glo ꝙ † cõmuniter ad epi-
ſcopum & capitulũ ſpectet collatio præbẽdarũ. & vide,
quod ibi dixi, p quod decido hic no. p Arch. q̃a ibi totũ
inuenies, & nihil hic eligit. ¶ Scripſi ẽt ibi ſup gl. p̃dicta
3 dictũ Vin. q̃n eo caſu † quo cõis eſt collatio epi & capitu
li, Epiſcopus confert vnĩ, & capitulum alteri. Et q̃d ſi ep̃s
habet vnum, vel duos ex canonicis, ſatis ſcripſi de con-
ceſ. præben. poſtulaſtis. ſuper glo. ij. & ad declarationem
eius, quod ibi in fine dixi. Sciendum, ꝙ Princiuallus de
de Medio. antiquus doctor ſtudii Paduani, q̃ in iure no
ſtro longo tp̃e illud rexit, terminauit c̃rĩũ dicto Hoſti. &
tenuit, ꝙ eo caſu non valeret collatio facta per ep̃m cũ
vno ex canonicis. Moderno etiam tp̃e me ꝯſulto illud
idẽ terminauit in eodẽ ſtudio dñs Federi. de Senis etiã
de duobus canonicis vel pluribus, qui non faciant cum
epiſcopo

episcopo maiorem partem, quæ opinio sic coadiuuať.
4 Constat, ꝙ † plus iuris habet eṗs, cum solus confert de
consensu capituli, quam quando capitulum simul cū
ipso confert, hoc probatur. ĩ. ne se. va. nam primo casu
eṗo per mortem vel aliter impedito conferre, capitulū
in potestate conferendi non succedit, sed secundo ca-
su sic, vt ibi patet, ergo fortius esse ius primum, quia for
tius inest, & fortius retinetur. Sed vt ibi no. in §. cum ve
ro. in j. gl. etiam primo casu oportet, eṗm habere maio
rem partem capituli, fortius in secundo, vbi plus iuris
habet capitulum, quia confert. Et in primo solum cō-
sentit, quę sunt longe diuersa, vt dixi. š. eodē. c. in prin.
Concluditur ergo, ꝙ opi. Hos. sonat in absurdum, ꝙ mi
nus iuris habeat collator, quam consensor, qui non cō
fert. ¶ Probatur secūdo hoc per idem capitulum. ij. rñ.
vbi patet, ꝙ quando communis est collatio episcopi &
capituli, vt per impedimentum capituli eṗs solus pos-
sit conferre, requiritur totum capitulum coniunctim,
vel omnes de capitulo diuisim impeditos fore. Per qđ
patet primo, ꝙ si omnes præter vnum essent per excō-
municationem impediti, illum vnum oporteret cum
episcopo conferre. Secundo patet singulos de capitulo
ponderari. Si igitur omnes singulariter in hoc iure cor
poris ponderamus, absurdum esset dicere de multis sin
gularibus non impeditis, vnum, vel duos repræsentare
corpus, de quo quæritur, & sic fateri oportet, ibi non es
se capitulum, quia nō est ibi maior pars singularium,
qui habent constituere capitulum. ff. ad mu. quod ma-
ior. facit. lvj. di. apostolica. de ele. cum inter cano. de his
quæ fi. a maio. par. cap. c. j. spāliter ad casum facit de his,
quæ fi. a præ. tua nuper. vbi non sufficit eṗm habere Ar
chidia. vbi dēt habere capitulū, multominus sufficiet
habere canonicum. Sed fateor Ho. rñdere illud verum
in alienationibus, vt scripsi in præ. c. postulasti. ad quod
ĩ. rñdebitur. Item habendo vnum canonicum non ha
bet membra, sed membrum, cum decre. nouit. eo. tit. de
membris pluraliter & singulariter de capite loquatur,
sicut. š. de re iud. cum. I. & A. de acc. qualiter. in fi. ¶ Sed
tertio spāliter ad id induco decre. ea noscitur. e. tit. quæ
intellecta, vt ibi innuit vlt. gl. loquitur in casu proposito
qñ. s. ad eṗm & capitulū spectabat collatio, vel præsen-
tatio. Et idem etiam no. de sup. ne. præ. c. vl. in prin. j. gl.
Et tñ tex. aperte dicit ibi requiri totum cōuentum, vel
maiorem partem, & ꝙ non loquatur, qñ ad prælatum
spectat faciendū de consen. capli, probat princi. vbi dř,
in quibus collegia ius p̄sentandi hře noscuntur, non di
cit ius consentiendi. Vt ergo rñsio petitioni conueniat,
de fi. instru. inter, §. cæterū. & sit vniformis intellectus,
de bap. maiores. ver. sỉř. intelligenda est illa decr. in hoc
casu, qñ cōiter spectabat ius illud ad capitulum, & sic
habemus casum qōnis sic dicendo. ¶ Quarto inducū
5 tur iura volentia, ꝙ † qñ duo dantur non insolidū ad ali
quid agendū, puta delegati, arbitri, vel procurator, alter
sine altero nil pōt. š. de of. dele. cām matrimonij. & c pe.
e. lib. de procu. si duo. idem in executoribus prohibitis.
ĩ. de testa. c. ij. in fi. Sed hic sunt duo. s. episcopus & capi-
tulum, quod censetur loco vnius sicut vnum est lega-
tum. legato peculio, grege, vel argento. licet sint ibi plu-
res res, plura corpora. ff. de leg. ij. quot. & l. grege. de excē
ptio. rei iudi. si cum argentum. §. j. Episcopus autem ha
bendo vnum, vel duos can. non habet illud collegiū.
i. capitulum, quia illi non sunt capitulum. Restat ergo,
ꝙ actus episcopi cum illis habitus non valet. Item in
coniunctis non sufficit alterum impleri. ĩ. de præben.
cum illis. in fi. ff. de ver. ob. si quis ita. Insti. de hære. insti.
§. pe. quæ leges quid dicant, vide in suffra. š. de rescrip. c.
ij. super j. glo. hic autem alterum deficit, ergo vt š. ¶ Ad
iura, quæ dicunt, per partem acquiri, retineri, vel possi-
deri totum. responde per ea, quæ no. de præscrip. in pen.
gl. & quod super ea scripsi cum sua remissione. ¶ Quin
to ex opi. Hosti. sequeretur multiplex absurditas, prima.
quia in ecclesijs, in quibus vocem habebit vt canoni-
cus, vt hic non erat dare, quod aliorum canonicorum
voces aliquid capitulo suffragentur, quia in illis eṗs vl-
tra dimidiam, quam hēt vt eṗs, hēt vnam vocem, & sic
excedit dimidiam vocum & sic semper in talibus com
munibus habebit intentum, & sic ius capli inutile sibi
erit & verbale non reale. ꝯ id. š. e. lib. de ele. commissa. cū
concor. š. de priui. in his. ¶ Item & si vocem canonici
non habeat, tamen sequitur eadem absurditas, quia nō
est verisimile, ꝙ vnum saltem canonicum ad senō tra-
hat. facit. viii. q. ij. §. j. xxi q. ij. c. j. ante fi. ibi, humani mo-
ris est & c. ad idem. š. de ap. constitutus. Et aduerte, quia
si in dec. illa diceremus, ꝙ eṗs cum caplo hřet conferre
decanatum Caromontensem, ibi esset casus ꝯ Hosti. ꝙ
colligere potes ex prin. & ex fi. nā licet cum eṗo essent
plures canonici expresse consentientes cum ipso Arc.
non valuit collatio eius, nisi habita rōne ēt eorum qui
sibi commiserant voces suas, sed haberet vocem, vel
non, ibi patet, ꝙ quam plures sibi concesserunt sua vo-
ta, & ad hoc inducebatur. š. ¶ Item ex opinione illa in-
surget alia absurditas, quia p̄m id vox eṗi non erit vni-
formis, quia in ecclesia habente centum. Quō autem
6 † multiplicatio vocum ex eodem capite vel officio est
absurda, satis scripsi. š. de re iud. cū olim. super j. gl. ¶ Itē
quotcūque sint canonici discordantes cum eis eṗo nū
quam erit reperire maiorē partem. Et sic magna erit
inæqualitas, cum dimidia eṗi sit indiuisibilis, quia vni-
tas diuisionem non recipit. xxiii. q. j. loquitur. reliqua ve
ro dimidia diuisibilis. ¶ Item cum in actibus corporis
conuenire debeant duę partes, illæ sine eṗo haberi non
poterūt, quas tñ cum paucis qūque habere poterit eṗs,
ex quo patet alia inæqualitas, quæ in eodem corpore
improbatur. xii. qō. ij. cognouimus. de deci cum in tua.
¶ Ad rationes Ho. quas scripsi in dec. postulastis. rñderi
pōt, quia prima pōt negari per ea, quæ scripsi in decre.
requisisti, quam alle. in ver. si vero istud. Sed dato, ꝙ ve-
rum esset, eṗm delegatis tm̃ percipere, quantum capitu
lum. Dico id fundari super rōnem antiquorum iuriū.
xii. qō. ij. vobis. & c. Vulteraux. cum duobus c. sequē. per
7 quæ patet, ꝙ † de reditibus ecclesiarum tm̃ hēt solus eṗs
quantum oēs clerici, vel canonici, male. n. arbitratum
esset, si solū tm̃ haberet in reditibus eṗs, q̃tū canonicus,
sed nō sic in voce, quæ vnica est actu in eṗo, sicut & in
canonico. Et sic sit vnica in effectu, nā vt dicit lex. ff. de
pact. si plures. difficile est, vt vnus hō duorum vicē susti
neat. ad decre. pastoralis. rñdetur, vt ibi no. in iii. gl. ¶ Ad
ea, q̃ scripsi in dec. scriptum. de ele. ꝙ prælato compete-
ret tertia pars electionis, canonicis tertia, & electo alia
tertia. Rñdeo, illa non procedere de iure, imo si clerus
cū can. hēt eligere, tantā vocē hēbit vnus ex multis de
clero, q̃tā vnus ex paucis de caplo, vt patet de ele. Cum a
na. de eā pos. cū ecclesia. Illud ergo de iure priuato ali-
cuius licitæ ꝯpositionis vel ꝯsue. vel ordi. ĩ fundatione
factæ, vel simili, ꝓcedit. Et si qđ taliū ĩter eṗm & caplm
euenisset, faterer eo casu ꝓcedere op. Ho. de dimidia, vel
alia quota, de qua ordinatū esse, tvel ꝯsuetū ĩter eṗm &
caplm. ¶ Itē cū Ho. fateař opi. suā in alienationib. & si-
milib. locū non hře, exprimēda fuisset rō diuersitatis in
his, sed ipse ĩnuit ꝑ rōne, ꝙ plus hēt in his, q̃ de iure cōi
ad ipsū solū ꝑtinet, & mō intricamus mām dec. cū ec-
clesia. de ele. an ad solū eṗm spectet collatio canonica-
tuū & p̄bēdarū. Et, vt ibi scripsi, opi. eius non plꝫ, nec rō
eius ꝯludit, ibi vide sup ij. gl. & vi. qđ scripsi de his q̃ fi. a p̄
la. q̃to. ĩ priu. Et qcqđ sit de iure, qō formať, qñ ad eṗm
& caplm simul ꝑtinet collatio. ¶ Caplm ꝑlectis, ver. ad
eṗm. qđ Vin. al. ꝑ eṗo non vrget, qa licet sit p̄ordinator
in cūctis, nō seqř, ꝙ habeat dimidiā vocē. Itē si id ĩ eṗo
nō minus idē in ĩferiori p̄lato, & maxime in abbate, ꝑ
quo adhuc fortius facit caplm rłæ Benedicti, cuius ver-
ba posui. š. de arb. cū olim. sup gl. ij. ꝓpe fi. Nō iuuat eṗm
in terminis qōnis, si dicať, ipsius originariā cām p̄pon-
derandā, qua. s. ad solos eṗos spectabat collatio bñficio-
rum, iuxta nota. š. eodem lib. de elect. q̃q̃. in glo. vt ple.

ver.vt igitur.nam,vt super ea scripsi,illud secundum statuta permittere ecclesię,quo tempore epi missi ad loca regenda oïa ordinabant,& conuenit,quod scripsi.s.eo. constimitus.ij.in fi.pe.gl. Sed illud iura postea prohiberunt,vt s̄.patet, fateor etiam , ipsius vocem ex eo & ex dignitate præponderandam aliis singularibus vocibus, sed non per id concluditur,illam omnibus aliis præferendam.bene facit.s̄.c.lib.de elec. si quando. Ad eundē inducitur hæc litera,ad ar.de tanquam,de quo.s̄.de ele. enim inter vniuersas.in vlt.gl.& c.cum inter can. in gl. sed nonne.& vltra iura ibi allegata,facit.xvi.qō.1.§. superiori auctoritate.ad fi ff.io.ma.si vero.§.item quicquid. vbi inuenies multas concor.& vt ibi no.& ff.de procu. qui proprio.§.vt in cæteris.hæc iura faciunt ad quæstionem ambassatorum Mediol. propter dona recepta ab Imperatore Constantinopo.an eis cedant,vel communi,dici solet,ꝙ eis si prius noti erant principi,alias communi,si erant ignoti, vel communi cedunt , si donum conueniebat communi,vt leo,statua , vel simile. secus si conueniebat personis,vt si doctori librum , vel militi arma donauit.¶Prima glo.dicit, quid approbat.¶ Tertia gl soluit dubium,quærit & soluit ¶Vlti. glo. allegat duo similia.& soluit duo dubia.¶In gl.ij.ibi,l.j. canonizata vbi.s̄.¶In gl.j.in fi.& in c.postulasti.de concess.præben.& forte corrigitur,quod ibi no.Inn.qui dixit de electio. episcopi & capituli ad episcopum appellandum, qui licet constitant vnum capitulum in electione,non tamen in exercenda iurisdictione,forte dixi,quia saluatur, si intellexit iuxta secundum membrum huius distinctionis.¶In gl.ꝙ præsumitur.idem Arch. hoc ideo quia episcopus caput & canonici membra, de his quæ fiunt a præla.nouit.& de ver.sig.cum clerici.in fi.Et per hoc dictum gl.soluitur, ꝙ quærebat Io. mona. quid in dubio.& dicebat quosdam dicere , ꝙ appellare poterat disiunctiue,& facit,quod no.s̄.eo.lib.de of.dele.si is cui. in glo.pen.sed id ipse tenet hac ratione,quia in dubio interesse præsumitur vt prælatus , quod ad superiorem appellari debebit,& ibi,præsit capitulo, & ab illo vocatus venit ad capitulum. ¶ In glossa vltima.ibi., delegare.concordat Innocen. & Hostien.de offi. ordina. irrefragabili.

SVMMARIVM.

1 *Libellus appellatorius debet continere,quis appellet, a quo , & a qua sententia.*
2 *Grauatus producens testes infra decem dies coram iudice, qui grauauit,an adhuc infra dictos dies appellari possit.*
3 *Episcopi an suis diœcesibus statuta,vel decreta facere possint.*
4 *Leges dicuntur sacratissimæ.*
5 *Statutum id potest,quod pactum,vel renunciatio.*
6 *Ius scriptum,statutum & consuetudo videntur æquari*
7 *Episcopus non constitutum in sacris priuare potest voce capituli.*
8 *Statutum si dicatur illicitum , tamen ei stabitur , donec rescindatur.*
9 *Statutum vniuersitatis contra ius publicum an valeat.*
10 *Episcopus cum capitulo nō potest statuere in præiudicium aliorum nisi quorum interest consentiant.*
11 *Ciues licet possint legem municipalem contra ius statuere, non tamen in præiudicium principis,vel alterius.*
12 *Decreta Romanorum pontificum non possent in totum, vel in partem ab aliquo episcopo conuelli,vel mutari.*
13 *Natura abhorret , quod læsus , vel grauatus se non possit defendere.*
14 *Episcopi possunt facere statuta,sed non canones.*

CAP. XII.

LIcet. Pro quamuis.diuisio super. j.glo. [*Emendari*]idem verbum.s̄.eo. pastoralis.j.rn.in fi.& vt ibi dixi, aliud est emēdare vel corrigere per modum attentati, de quo hic non loquitur. ¶ Prima glo. summat & dicit, quid determinat.Glo hoc dicit.iiii.opi.recitat,quarum tertia hic approbatur ¶Gl.sicut,dat simile.¶ Antepen. gl.quętit,arguit affirmatiue,so.contrarium ¶In iiii.gl. ibi,licet,vide de rescrip. nonnulli.super glo.pe.¶In glo. hoc dicit ibi,l.i.§.ab īterlocutione, quia si iudex interloquitur principem consulturum,non est necesse appellari,cum post rescriptum appellari possit.& ibi , § vlti.
1 †libellus appellatorius continere debet,quis appellet,a
a quo,& a qua sententia.Sed si apud acta appellatur, sufficit dicere appello hoc.l ij.Et si appelletur expressa certa causa,appellans aliam prosequi poterit.hoc.l. iii. & ibi quando ap.sit.l.j.canon.ij.q.vj.biduum. ver. si quidem. ¶In gl.j.ibi alias non,secunda ibi,vbi vero.& ibi,c.vl.& Gui.in Spe de excep.§.dicto.ver.sed nunquid,si in principali.¶In gl.iii.in fi.de quibus vide satis.s̄.eo.lib.de litis contesta,exceptionis.¶In gl.hoc dicit.ibi,ꝙ est maius, dicebat Io.mo.ante sententiam non est quis læsus , sed in lędendo cum totus processus ordinetur ad diffinitiuam. & ideo cum læsio consumetur per diffinitiuam, appellatio ab illa interposita suspendit illam nō solum, sed etiam ordinatam ad illam,ar.ff.vt le.no.caue.l.j.§.si quis sub conditione.ff.si quis cau.si eum.§. qui iniuriarum.ff.de iu.& ra.distra.si cum adhuc. nam cū ꝓcedentia ordiuentur ad ipsam vt ad finem,rescisso fine rescinduntur & ordinata ad finem,peremptorios ergo terminos & interlocutorias ordinatos ad sententiam suspendit,sicut & sententiam , non tamen per id intendit , vt dicit reuocari litis contestationem.s̄. eodem. per tuas. C.de temp.ap.l.fi.§ illud.nec acta causæ,vt sunt attestationes.C.de arbi.l.pe.§.si.s̄.de testi.fraternitatis.C.de tēpo.ap.per hanc.nec procurator ad missionem.C.de ꝓcura.ita demum. dicit autem , ꝙ ordinatis adinuicem procedit regula,ꝓcesso extincto,suspenso,vel illato principali.antecedentia,consequentia & comitantia,ad illud videntur concessa,extincta,suspensa,vel illata,ar. s̄. de offi.dele.præterea.& c.prudentia.de do. post di. re.de prudentia.ff.de iurisdi.omn.iudic.l. j. quemadmodum testa.aperi.l.ii.§.si dubitetur.ff.de insti. cuicunque.§. pe. ff.de libe.& posthu.l.Gallus.§.j.Secus si non essent talia vt j. sequitur.& ibi mutanda. s̄. de iureiu. ex literis.& in cle.de ver.sig.sępe.& ibi,cum secundum leges,per quas quis deciperetur, si grauamē ante diffinitiuam illatam per appella. a diffinitiua reuocari non posset,quod esse non debet.C.de his qui ve. æta.l.j.lo. mo. & ibi Hostiē. qui hoc prosequitur satis in summa de senten.§.qualiter proferri debeant.sub.§.j.ver.veruntamen si appella. & ibi non appelletur.s̄.eo.super eo.ij.C.quorum appel. non reci.l.ante.¶In gl.quid si. ibi concordasse videtur. quod male,quia hoc est perplexitatem inducere,iudex enim,qui grauauit,assignabit statim terminum ad producendum testes,vel simile,si iste non acceptet,excommunicabitur vt contumax, vel vt contra talem procedetur,si acceptat,renunciare videtur beneficio appellādi.s̄.de offi.dele.gratum.de testi.cum venissent. de re iudica,quod ad consultationem,& C. de re iudica. ad solutionem. Respondeo , quod secundum Inno. qui no. eo.ti.solicitudinem.vbi scripsi in gl. quo ad episcopum
2 cessat perplexitas,quia grauatus†licet testes producat.j. decem dies coram iudice,qui grauauit,adhuc.j. dictos dies appellare potest secundum eum,& secundum hoc contraria loquentur in appellatione interposita , secus in interponenda. In contrarium tamē est glossella Accur.in præ.l. ad solutionem. quæ dicit in eo , qui appellauit,vel appellare potuit, vt dicatur acquieuisse sententiæ,petendo.f.terminum ad soluendum. Sed dicam illud procedere in vltro pendēte.secus in parente iussui iudicis, quem ante appellationem iudicem constat esse.& hoc satis placet.facit regula,quod quis.j.de re. iur. Consilium tamen est,quod protestetur , ꝙ sibi sit saluū ius appellandi,sup quo deliberare vult. an sibi expediat. & hoc tenet Host.de testi,significauerunt.vbi scripsi in

per

per ver.§.decem dies, ibi videas.& in fi. Gar.qui hoc di
sputauit. distinguit,vt si casus est talis ,quo iudex appel
lationi non differret processum. Si vero differret , vel sit
res tempore peritura.supra de iudic.c.vlt. ¶ In glo.vlti.
in fine.multum ergo est præiudicale,impedire appella
tiones interponendas ante sententias , & facit ad quæ-
stionem,quam disputatam vidi,an valeat statutum epi
scopi de consensu , vel consilio capituli sui factum , ꝙ
in suo foro non possit ab interlocutoriis appellari.¶ Ad
3 partem , quod valeat, inducitur,quod† episcopi in suis
diœcesibus statuta & decreta facere possunt,de consecra
distin. iii.c.j.xi.distin.catholica.xxxviii. distin. quando.
iii.q.iiij.nullus.§.de maio.& obedien.c. ij. de senten. ex-
commu.a nobis.j.§. eodem lib. de constitu. c.ij. facit.§.
de his quæ fiunt a præla.nouit. & c. quanto. & titu. ibi
sequen.c.fi.de priuilegiis.ex ore.ver. porro.Sic & legatus
de offic.lega.c.fina.de verborum signifi.ex parte. iii. vbi
etiam contra ius commune,quo debetur quarta , gra-
uat eius statutum ad tertiam persoluendam , patet pri-
mum , de offic. ordina. conquerente.Et senatus potest
legem facere.ff.de legib.non ambigitur. Et ecclesia ha-
bet senatum.xv.q.j.ecclesia. cuius episcopus est caput,
vt in præ.c.nouit.& præordinator in cunctis.xxv.distin.
perlectis. versi. ad episcopum. Dicatur ergo ius ciuile
quo ad subditos id , quod ipse statuit. prima distinctio.
ius ciuile.¶ Ostenso , ꝙ statutum valet ex potestate sta-
tuentis , ostendendum est secundo , ꝙ valeat etiam ex
qualitate materiæ.Nam statutum congruit iuri ciuili,
quod prohibet ante sententiam , nisi certis casibus ap
pellari.§.de appella.super eo.ij. de quo satis.C. quorum
appel. non recip.l. ante sententiæ tempus. vbi vide in
Spe.de appel.§.in quibus.ver.sed nunquid potest.& spe
cifice congruit legi secundæ.C.de episcopa audien.quæ
expresse de clericis loquitur. Constat autem , quod ius
ciuile diuinitus per ora principum promulgatum est.
4 viii.distinctio.quo iure.xvi.q.iii.c.vlt.Et pro tanto † le-
ges sacratissimæ dicantur.C. de legi.l.penultima. funda
tur autem super æquitate , quæ ad vitandos labores &
sumptus partium volunt finem litibus imponi.§.de do
lo.finem.& c.fina.cum concordan.& temerariam ap-
pellantium audaciam refrenare.§.eodem. lib. de electi.
quamuis.in princ. Quis ergo dicere poterit , illud non
iustum,quod cum tanta maturitate, de qua. C. de legi.
l.humanum. fuit per principem redactum in legem,
cuius legis proprium est,quod sit iusta,honesta, possibi
lis & c.iiii.distin.erit autem. Bene facit,quod scripsi post
Goff.& Host.§.de mut.pe.c.secũdo.in fi.ostendendo,&
remotio appel.non est ius iniquum.¶ Tertio si vera est
5 glo.C.de decre.decu.super rubri.quod† statutum id pos
sit,quod pactum,vel renunciatio,pro qua facit.ff.de pa
ctis pacisci . & l non Impossibile. C. de fideiussorib.l.fi.
& cleme.de sepulturis. dudum.ad finem.vbi æquantur
hæc duo.Constat,quod appellationi non solum inter
positæ sed etiam interponendæ renunciari potest per
pactum ,ergo & c.primum patet.secunda quæstio.vj. si
quis libellos.de officio delega.gratum.de testibus. cum
venisset.hoc eodem titulo.solicitudinem.& c.accepta.
C.de tempo.appella.l.vltima.ad finem. ff. qui & a qui-
bus appel.& l.j.§.si quis.& no. de arbitris.cum dilec. in
fine secundæ glossæ.& vide,quod ibi dixi , & ibi remit-
to ad Specu.de appella. in fine. Idem arguo de consue-
tudine,quæ interponendis appellationibus multum at
tenditur. supra eodem. Romana. §. primo.& §.debet.
de præbendis.referente.de noui oper. nuncia. c. penul.
6 nam† ius scriptum,statutum b & consuetudo videntur
b æquari,de iureiurando.venientes.xi.distinctio.in his.ff.
de legib.de quibus. Item æquantur statuta & consuetu-
dines.supra eodem lib.de constitutionib.c. j. de electio.
quia sæpe.infra de capel.monacho.c. vno. cum simili-
bus. Sed certum est , quod certis casibus ius scriptum
prohibet appellari.Et xxxviii.tales casus collegit Guil.
in Specu. de appellatio. §. in quibus ergo. & statutum

hoc poterit.Item appellatio,an valeat , vel non iudica-
tur secundum consuetu.super qua fundatur.de eo,qui
mit.in pos. cũ venissent.sic ergo erit in statuto , probat
hoc etiam lex.item eorum, ff. quod cuiusque vniuersi.
in prin.vbi statutum, vel consue priuant decurionem
voce,quam ius cõe sibi concedebat. & faciunt concor.
quas ibi alle.glo.concordar, quod iure nostro statutum
& consuetudo priuant aliquos electione passiua & acti-
ua.de consuetu.cum dilectus.de resti.in integ.c.ij.de cle
ri.coniu.cum olim.de verbo.signifi.abbate.ergo cõclu-
ditur,ꝙ præiudicium inferre possunt in eo,quod eis cõ-
petit iure communi.Item vt scripsi post Hosti. de offic.
7 archiepi.c.vlti.in vlti.gl.Episcopus † nõ constitutum in
sacris priuare potest voce capituli per suum statutum ,
alle.decre.quæris.de æta. & quali. Sed hoc est hodie ius
cõe,per cle.eo.tit.vt hi qui,per quod patet, ꝙ illud habe
8 bat rationabile motiuum.¶ Quarto† si dicatur statutũ
illicitum,tamen ei stabitur,donec rescindatur ,ita ꝙ ap-
pellatio contra illud prius interiecta non valebit . bene
facit.ff.de decre.ab ordi.fac.l.quod semel.& l.ambitiosa.
C.eo.tit.lib.x.l.ij.facit secundum verba glo.decre.scda.§.
de loca.sic & in arbitrio iniquo dr̃ ei stare oportere, do
nec rescindatur.ff.de arbi.l.iij.in prin.C.eod.l.arbitrorũ,
ff.pro soc.si societatem. facit de fide instrumen. accepi-
mus.versic.interim,& de iureiur.quintauallis. Et est si-
mile,ꝙ de electione cassanda no §.de elect.auditis. qua
non cassata secunda fieri non debet. ¶ Quinto ad hanc
partem inducitur,quod no.ff.de reg.iu.neque pignus. §.
9 j.vbi no.valere† statutum vniuersitatis contra ius publi
cum.Item qd scripsi post Dy.de reg.iu.indultum.vbi te
net,legitimã iure naturæ debitam posse diminui p sta-
tutum,& quod notaui in cle.de sepul.c.ii. versic.per hu
iusmodi.de augẽdo casus pœnitẽtiales & ipsorũ nume-
ro in præiudicium parochialium, & priuilegiatorum ,
¶ Ad contrarium principaliter alle.duæ decre.s.de ma.
& obe.ꝙ super his,vbi dr̃,ep̃m nil statuere posse ẽt in si-
nodo,ꝙ canonicis obuiet insti.secunda est cle. de ele. c.
ij.vbi dicitur,legem superioris per inferiorem non pos
se tolli,modificari,vel immutari , vel aliqd sibi detrahi.
Sed lex cõis & canonica permittit grauatos appel.ẽt an
te sententiam,patet hoc.ij.q.vj.in prin. per totum eo.ti.
cum sit.& c.super eo.& c.vt debitus. hoc idem certis ca
sibus permittit lex ciuilis.ff.de ap.reci. l.ij.ca.ii.q.vj. ante
sñiam.ff.de mino.intra vtile.ff.qui satis.co.arbitro.ergo
statutum ep̃i hoc prohibens non valet, quia contra ca-
nonica instituta,& quia contra legẽ maioris.¶ Scdo in
ducitur decre.secunda,de locato.vbi patet,episcopos in
præiudicium iuris inferiorum statuta facere non posse.
Et vt ibi scripsi,super.i.glo.tenent ibi Inno.Host.& Ab.
10 episcopum †etiam cum capitulo non posse in aliorum
præiudicium statutum facere,nisi hi,quorũ interest, cõ
sentiant,vel saltem sint præsentes,& ipse Inn.no. de off.
le.c.fi.vt ibi scripsi in prin. ꝙ legatus facit statuta de his,
quæ spectant ad iurisdictionem suam etiam sine cõsen
su prouincialium, dũtamen legibus generalibus nõ ob
sistant,all.l.secundam.C.de offi.præfe.præto. ori. vbi ta-
lis præfectus constitutionem legi contrariam facere nõ
potest,cui conuenit,quod no.j.de hære.c.vlt.§.legatum
non posse committere cãm,quæ requirit iudiciariũ or
dinẽ terminandam sine strepitu & figura iudicii.¶ Ter
tio inducitur plus ad terminos quæstionis decre.veniẽ-
tes.de iureiu.vbi per statutũ lædi non potuit ius superio
ris,qd habet,vt ad eũ possit a grauaminibus appellari,&
ꝙ appellationibus deferri debeat ad eũ interpositis. Vñ
11 dixit ibi.Inn.vt ibi scripsi super vet.exceptum,ꝙ licet† ci
ues possint legem municipalem cõtra ius statuere, nõ
tñ in præiudicium principis,vel alterius , remittens ad
no.per se,de consti.quæ in ecclesiarum , quæ ibi scripsi
super prima gl.& ibi vide maxime versicu.& dato.hinc
est,ꝙ dicimus , de consuetudine subditorum, ꝙ per illã
ius superiorum tolli non potest,vt scripsi.§.eo.li.de con
suetu.c.ij.facit.§.eod.tit.ex insinuatione. ¶ Ad prædicta

ſatis conuenit,de offi.ordi.licet.vbi etiam Papa ſcribens
ordinario ipſius officium excitando,quod procedat ap-
pella. remo. non præiudicat metropoli. quin ad ipſum
ab illo valeat appellari . ergo nec eps præiudicare po-
terit. nedum Papæ ſed etiam Metropo. in appellatio-
nibus ad eos interponendis. ¶ Concluditur ergo, ꝙ tā
ratione ſuperioris,cuius ius leditur per ſtatutum,quam
ratione litigantis per interlocutoriam grauati,ad cuius
grauaminis corectionem ſibi concedatur appelare,ſta-
tutum fuit iniquum & contra regulam indultum,
cum ſua materia. ꝭ.de regu.iur.Cum ergo fuerit cōtra
iura,& ſic non tenuit,eo non obſtante teneret appella-
tio,ac ſi ſtatutum non fuiſſet,per regulam, quæ contra
ius.ꝭ.de regu.iu.& eo.ti.non præſtat,per quas poſſet ma
teria dilatari.¶Quarto inducuntur iura xxv.q.ij. inſti-
12 tutionis.vbi expreſſe dicitur ,decr. † Romanorum Pon
tificum in totum,vel in partem ab aliquo epiſcopo cō
uelli,vel mutari non poſſe.Sunt enim epiſcopi debito-
res ſacras regulas cuſtodire.ix.q iii.cum ſimus.quas nul
li licet violare.xix.diſt.nulli.Sed eas omnes ſeruare de-
bent,de conſti.c.i.& contrafacientes depoſitionem me
rentur.iiii.diſtin.§.vlt.xxv.q.i.c.hac conſona.& c.viola-
tores.xxii.diſtin.c.i.his congruit.ff.de ſepul.viola.l.iii. §.
diuus.in fi.C.ſi contra ius vel vti.publi.l.vl.in fi.¶ Quin
to vt ſ.tetigi,ſumme iniquum eſt,ꝙ iudicis iuſtitia cor
rigi non poſſit,nec grauamen releuari.ad quæ duo po-
tiſſime tendunt iura,ſufficiat.ſ.tit.proxi. cum æterni.de
proba. quoniam contra falsam. Si autem concedatur
vnum epiſcopum hoc ſtatuere poſſe , per conſequens
hoc poterit quiſque alius, & ſic vniuerſaliter fruſtrabi-
tur ius commune, ꝙ eſt abſurdiſſimum. Cum etiam
excommunicatis,qui odibiles ſunt, iuſtitia & defenſio
non negetur.& propter illa poſſunt appellare,& apppel
la.proſequi.ſ.de excep.cum inter.ad fi.ſ.e. lib. de reſcri.
c. i. quod ergo ius commune concedit etiam odibilib.
quomodo ſtatutum epiſcopi omnibus poterit auferre
id.ſ.quod eſt ad præſidium innocentiæ conſtitutum.e.
ti.cum ſpeciali.§.porro.& per quod iniquitas,vel impe
ritia iudicantium corrigitur.ff.e.ti.l.i.in princi.Conſtat
etiam,ꝙ graue damnum ex eo eccleſiæ , clerici & laici
in eo foro litigātes conſequi poſſent. vnde etiā ī dilato
rijs interlocutoriꝫ poſſent graue damnum afferre , de
quo ſatis ſcripſi de reſti.in integrum.coram.in vlti.glo.
licet ergo vbi ceſſaret iuris ratio,concedi poſſet, epiſco
pum ſtatuere poſſe contra ius illud. Ea tamen durante,
prout in caſu noſtro durat.abſurdum eſt dicere , ꝙ per
ſtatutum epiſcopi tolli poſſit,ſicut de conſue. no. Arc.
ſecundum Tomam.xi.diſt. in his.hinc eſt,ꝙ etiam cū
Papa delegat appellatione remota , appellari poteſt il-
lato grauamine non ſolum expreſſe approbato a iure,
ſed etiam non approbato expreſſe,vt patet eo.tit. paſto
ralis.in prin.¶Solutiones duas inueni.primo, quod ſta-
tutum valeat duplici ratione vltra ſuperius alle. prima
quia ius habens , ꝙ poſſit ab interlocutorijs appellari,
eſt publicum auctoritate , ſed non vtilitate.Et ſic cum
illi renunciari poſſit pacto,ſic etiam poterit ſtatuto &
conſuetudine,iuxta no.de foro compe.ſi diligenti. per
iura ibi alle.Sed hæc ratio concluderet idem in diffini-
tiuis.Item pactum reſpicit ſingulare commodum pa-
ciſcentis,ſed ſtatutum lędit publicam vtilitatem ſubie-
ctorum.Quare ratio non procedit.¶Secunda ratio, quia
illud ius prohibitorium non eſt, ſed permiſſorium , &
ſic ſtatutum prohibens potius eſt præter legem, quam
ꝯ legem hęc rō nō procedit, cum licere,& non licere,
ſint directe contraria.Eſt ergo ſtatutum contra legem,
ꝙ ſatis probat prædicta decre.ſecunda,de locato.¶Secū
da ſolutio fuit, ꝙ valeat ſtatutum iuxta diſtinctionem
huius decre.ſ.quando interlocutoria talis eſt,cuius gra-
uamen releuari poteſt per appellationem interpoſitā
a diffinitiua.alias nō valeat, ſit ratio,quia ſecundo caſu
nimis eſt præiudicialis.Item fundatur ſuper hac decr.
& ſuper æquitate iuris ciuilis. Sed ad hoc reſpondetur,
ꝙ ius canonicum contrarium in foro canononico eſt
ſeruandum. Et hoc voluit decre.ſuper eo.ij.in prin.ſ.e.
ti.& canon.ij.q.vi.non ita.& quod ſit æquior diffinitio
canonica,patet ex eo,quia ſi differatur examinatio gra
uaminis in tempus appellationis interiectæ,diffinitiua
forſan ex temporis prolixitate peribit grauato proba-
tio.Et ſic tunc ex vi ſtatuti grauamen fiet irreuocabile
Nec obſtat hæc decre.fateor enim,ꝙ poterit etiam nō
perire,de quo forſan confiſus grauatus tunc noluit ap-
pellare.Et ſic loquatur hic.Sed canon conſiderauit , ꝙ
poterit etiam perire. ſ. vt lite non conteſta. c. vltimo.
facit Inſt.de auctorita.tuto.§.neque.Aeſtimabit etiam
canon abſurdum , quod grauatus litigare cogatur co-
ram iudice,qui grauauit , maxime cum ſit de iteratio-
ne ſuſpicio.ſ. de præſumptio.ſcribam. ꝭ. de regu. iuris.
qui ſemel.quibus rationibus æque diuertit a iure ciuili
ius noſtrum. ¶Harum ergo ſolutionum neutra mihi
placet , & ad ipſarum rationes reſponſum eſt. Soluen-
do autem dico tenendum, quod poſt Hoſtien. ſcripſi
de offic.archipresby.c.vltimo.in vltima glo. Et dico ſta-
tutum tale non tenere per rationes ſupra inductas,quę
omnes ſatis vrgent,ad quas addo , quod etiam de con-
ſenſu capituli epiſcopus auctorizare non poteſt in fa-
cto proprio, vt in clemen. de rebus eccle. non alienan.
ſi vna.ſecundo reſpon.& ibi concordantiæ ſuæ, in gloſ.
ſecunda. Sed nonne hoc eſt proprium factum ſtatuere
quod interlocutoriæ ſuæ, vel officialium ſuorum,quo-
rum eſt idem conſiſtorium.ſ.eodem. Romana.i.reſpō.
per appellationem tractari non poſſint , certe ſic.¶Se-
cundo bene facit clemē.de re iudi. paſtoralis.ver.cæte-
rum. vt ibi patet , etiam per principem tolli non poſſe
defenſionem etiam in iudicio , niſi illa proueniat
13 a iure naturali,aborret † enim natura , quod lęſus , vel
grauatus ſe nō poſſit defendere,vt ibi ver.Piſana.appel-
latio autem eſt ſpecies defenſionis.de exceptionibus.
cum inter. & c. ſignificauerunt , ergo ſtatutum illam,
vbi a iure conceditur,tollere non potuit.¶Tertio non
debet poſſe epiſcopus generaliter ſtatuendo,quod non
poſſet ſpecialiter vni prohibendo. Sed oppreſſum,non
poſſet ſpecialiter prohibere,ne appellet.ſecunda quæſt.
vi. c. ſecundo. in princip.& bene facit.eadem quæſtio.
decreto in fine.& clemen.de exceſſi. prælato. frequens.
poſt principium , multominus id poterit generaliter,
cum multa liceant in ſpecie , quæ non liceat in gene-
re.ſupra eodem.conſuluit.ſecundo.ff. ſi quis cautio. ſed
& ſi. §. quæſitum. ¶ Ad primo allegatum in contra-
rium reſpondetur,verum † epiſcopos poſſe facere ſtatu
ta ſed non canon. contraria, ad decre. ex parte reſpon-
detur , vt ibi ſcripſi , ſuper verſicu. tertiam & ſuper pri-
ma glo.Item illi taxationi certa iura fauebat, de teſta-
men.requiſiſti.cum concor. j. glo.¶ Ad ſecundum re-
ſponſum eſt.ſupra verſi. ſecunda ſolutio.¶ Ad tertium
reſponſum eſt in eius fine. ¶ Ad quartum reſpondeo
illud verum in re , quæ a principio non eſt nulla. Sed
ſtatutum iſtud ex parte efficientis cauſæ nullum eſt,&
ſic eius caſſatio expectanda eſt,vt de cle.no.in præ.c. au
ditis.& facit de conſt.cum omnes.& c. q̄ in eccleſiarū .
& c.eccleſia. ¶ Ad quintū patet ſolutio p̄ ſupius dicta .

ADDITIONES.

a ¶ Libellus.Adde hic etiam,an libellus debeat continere,cui detur, & quomodo,& an in ſcriptis,& an debeat legi. Docto. Barto.& Per.de Su. in l.eos.§. ſi quis. C. de appellationibus.quomodo autem libellus appellatio formetur, vide Barto. in l. ſi expreſſum.in fine.de appellationibus.

b ¶ Statutum & conſuetudo æquiparantur. l. magiſtratus.ad muni.& l. ſemper.de iur.immu. Inſtitu.de iure natura.§.ex non ſcripto.& §.conſtat.& Bal.in tract. de tabel.ij.queſt.idem in l. omnes populi. de iuſti.& iure.clemen.j.& ibi Cardi.de vſuris.c.cum dilectus. de conſuetudi, Nam ſtatutum conforme iuri communi dicitur ius commune. bart. in l.j.ff ad legem Falci.verſicu. quæro , ſi ſtatutum. & ibi lanſſime per Alexan.in verſicu.extra glo.quærit Barto. cum concor. Bald.in rubri. in vſibus feudorum.ſed bal.in l.receptitia.ver.ſed dubitatur, numquid C.de conſti.pec.

præ

præ.c.auditis.& facit de constitu.cum omnes.& e.quæ in ecclesiarum.& c.ecclesia.¶ Ad quintum patet solutio per superius dicta.

LIBER III.

¶ De vita & hone.cle. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Clerici Orientales vxores ducunt.*
2 *Castus quis sit.*

Est sciendum. Quod Host. i summa huius ti.diuisit hanc rub. vt intẽdat duo docere.s. qualiter clerici viuere debeant, & in quibus consistat ipsorum honestas. Et dici pōt, sic diuidendo, ꝙ ad partem primã facit.s̃.e.quoniam. vbi dicitur,ep̄os statuere posse,ꝙ clerici viuant in communi,de quo dic vt ibi.Item debent
1 † viuere ᵃ continenter & caste,etiam ab vxoribus absti-
a nendo,nisi sint Orientales,e.ti.vt clericorum. in princ.
& in fi.& e.ti.clericus si.Item vita eorum temperata debet esse in cibis & potibus,e.tit.a crapula.¶ Ad secundã vero partem facit decre.prima.e.ti.quia honestum est, dum celebrantur diuina,quod clerici sint a laicis separati.Requirit etiam ipsorum honestas, quod arma nõ portent.e.ti.c.ij.quod comam nõ nutriant, circa quod versatur decre.quarta.s̃.e.ti.cum tribus sequentibus, sed habeant coronam & tonsuram congruentem.e.ti. clerici.post prin. Quod cum fœminis non conuersentur, nec monasteria fœminarum visitent,eo.ti.mon.ꝙ gratis iudiciarium vigorem impendant.eo.ti.cum ab omni.quod ludibria, vel theatrales ludos non exerceant, e.ti.cum decorem,mimis,histrionibus,vel ioculatoribus non intendat.eo.ti.clerici.in prin.fortius igitur, ꝙ tales actus non exerceant. Et circa hoc prouidet decre.vnica sub hoc titulo , contrafacientibus pœnam imponens. Item requirit honestas,quod certam formam vestium ferant , & quod abstineant a certis ipsarum coloribus. Et circa hoc prouidit cle.ii.e.ti.prohibens eis vestes partitas,vł virgatas,epitogia breuia,caligas scacatas,rubeas, vel virides,& insulas,ibi vide.Item requirit honestas,ꝙ euitent ludos alearum,vel taxillorum,superfluitates in sellis , frenis, pectoralibus , calcaribus , vel corrigiis, abstineant a fibulis & annulis,de his omnibus in prædi.c. cle. Requirit etiam ipsorum honestas, quod vsuras nõ exerceant.e.ti.c.ij. & quod tabernas euitent , ab officijs & commercijs secularibus abstineant, vt ibi in principio.& e.ti.c.vlt.Et circa hoc prouidit cle.j.e.tit.pœnam imponens clericis publice exercentibus macellariorũ vel tabernariorum officium,vbi etiam ordinarios excitat ad iura canonica seruanda contra clericos publice exercẽtes negotiationes,cõmercia,vel officia non conuenientia ordini clericali,vel arma portantes. Vt autẽ nil de textu remaneat non inclusum,duas speciales honestates ponit,quarum prima respicit sacerdotes curatos,vt talem habeant clericum,qui secum celebrare, & & filios parochianorum possit instruere & docere. s̃. e. titu.vt quisque.Secunda circa religiosos diuersi habitus missos ad prædicandum de nouo conuersis ad fidem, qui se possunt in vnum superiorem honestum habitũ cõformare.s̃.e.ti.Deus qui. ¶ Licet autem sic diuisim summauerim textus omnes sub hoc titulo situatos,tamen satis puto ista permiscua,vt quicquid vitę attribuitur etiam ad honestatem pertinẽat,& econuerso, nam honeste viuere spectat ad laicos,vnde hoc est vnum de iuris præceptis , vt s̃. in proœmio gregorianę compilationis,vt ff.de iusti.& iniustitia.§.j. Et hic sumitur large pro honoris statu. Deriuatur enim honestas ab honore,sicut maiestas a maiore secundũ Priscianum , sed stricte sumitur pro castitate corporis , de qua dicit lex nihil sic in sacris ordinationibus diligimus , quam cũ castitate viuentes,in auct.quomodo oportet episcopos. §.hęc de Deo.col.j.& vide in prædicto proœmio,in ver. pudicos.& facit.xxxiii.q.v.hoc solum,sed requiritur etiã castitas mentis, alias intactis ab immunda cognitione corporibus quandoque fugit castitas ipsa de moribus.
2 xxii.q.v.nec solo.in fine.¶ Vere † enim castus est, cui licuit peccare, sed noluit secundum Hieronimum contra Iou.S.vbi etiam illam virginem commendat,cuius nec mentem cogitatio, nec carnem libido maculauerit contra Eluidium. C.inde est, quod decre. vt clericorum.eo.ti.requirit in clericis puritatem cordis & munditiam corporis.Vnde beatus Bernardus ad Senon. epi
b scopum. Castitas ᵇ sine charitate lampas est sine oleo. Subtrahe oleum , lampas non lucet , tolle charitatem, castitas nõ placet.¶ Octo vero causas,propter quas clericis castitas est indicta.vide.s̃.de cleri.coniu.quid ad te. post princip.

ADDITIO.

a ¶ Debent viuere.Clericus vxorem ducere prohibetur ab ecclesia nõ ex substantia ordinis.c.cum olim.& c.inter ea,de cler.coniu.facit.31. di.omnino,vbi dr̃ ꝙ apostoli habebant vxores non ad coitum sed ad seruiendum. Greci tamen clerici sine peccatores vxores habent.31. di.Nicena.& Ab.in c.omnes.de pę.& remi.
b ¶ Castitas.Castitatis commendatio ponitur in Spe.de aduo.§.hic dicẽdum.ver.commendet autem.

SVMMARIVM.

1 *Cura animarum dicitur ars.*
2 *Episcopus in quibus possit dispensare cum clerico pœnitẽte & correcto.*

CAP. PRIMVM.

Clerici. Decr. distinguit,& secundum membrum prosequitur ibi. Si autem [*detrahentes*] Dignitati ergo detrahit per delictum.Item per id ĩquinatur. s̃.cum decorem. Io.mona.[*Goliardos*] a gula forte sic dicti. Solent enim esse gulosi & leccatores.[*Buffones*] canon tales vocat historiones.iiii.q.j.c.j.de conse.dist.ij. pro dilectione. & vnde sumpserit initium illud nomen , ponit Vale.li.ij.c.i.cir.me. ver. verũ.& vide qđ dixi.s̃.e. clerici. in princi.[*Per annum*] integrum & continuum.ff.de sta. lib.cum hęres.§.Stichum.ff.de publicanis & vec.l.fina. §.sunt autem.ff.de vsuca.l.iii.Io.mona.& Arch.[*Artem illam*] no.actum vanum dici artem,sic de vsura.xlvii. di. sicut hi.Sic & magica.j.q.j.Petrus.C.de malefi. & ma.l. ij.& iij.[*Et balistariorum*] de sagit.c.vno.[*& coquorum*] de
1 conse.di.v.ne tales.Sic † & cura animarum dicitur ars, de ætate & quali.cum sit.& procuratoris officium.v.q. iii.episcopi.in fine. secundum Arch.[*Exercuerint*] Sicut clericus turpe agens in proprium corpus incurrit hanc pœnam,sic videtur, ꝙ qui sæuit in seipsum,incurrat pęnam canonis,de quo scripsi.s̃.de sen.excom.contingu. ptim.[*ipso iure*] Careant &c.quod est j̃.¶ Prima gl.summat,& dicit quid declaret.¶ Ante pe.glo. quærit & soluit.¶ In gl.ad hoc.ibi,interdicimus,vide s̃.de clericis nõ resi.qualiter.in i.gl.¶ In gl.ff.de.ibi,ignominiosa. ignominiosa est missio de exercitu , quando id exprimitur, & ibi,§.fin.infamis est,qui pro quæstu ludit in scena.& ibi,quæ adulterum.in fi.vide de loca.c.j. in gl.ij.¶ In gl. j.ibi,eo.ti.de senten.excom.¶ In gl.ij. in fi.idem Archi. qui etiam contra tales alle.c.si apud.xxiii.q.v.¶ In gl.ij. ibi corporis ludibrio gestus & habitus hominum repræsentant,cum commedijs , vel fine. & in fine.& Accur.in præd.l.ij.§.fi.ff.de infa. ¶ In glo. vulgare Tuscorum , alias buffo , buffonis. idem quod rana terrestris. ¶ In glo.ff.de.ibi,clerici.j.respon.xxxiiii.distin.presbyteri.& ibi dicunt idem Ioan.mon.& Archi.¶ In glo.vlti. in fi.vnde nec tenent immunitatem canonis , licet etiã sint in sacris ſm Ar.all. ꝙ litera indistincte loquitur,&

ꝙ illi plus peccant.v. q.vj. presbyteri.xl.di.hō. de iureiu. cū quiđã.Sed lo.mo.hic ꝑdicens cōstitutos in sacris pri ui.no ꝑdere,licet plus peccēt,nō n.desinēt esse clerici,& clericaliter viuere tenent pp caracterē ipressum, alias.§. qui cler.vel vo c.j.& ij.& §.de cle.cōiu.lane.ij. Prima pla cet.facit.c.perpendimus. quod allc.j.gl. quod de presbytero loquitur. & xi.q.j.de psona.in fi.xvij.q. iiij.si qs suadente.§.e.ti.per totū.& cle.e.ti.c.ij.itē decre.§.e.ti.cū decorē.spāliter de his ludibriis notabat clericos cōstitutos in sacris.ergo de illis hoc debet intelligi,facit.§.interdicimus in Aut.de san.epi.ꝙ dicit lo. mo.de charactere nō iuuat.q3 ide de cōstituto in minoribus. Decre.lane. ad

2 hoc poi induci.ꝙ cū tali penitente & vere correcto eps posset recuperare in dispensando priuilegiū clericale.ꝙ fatis credo. Et facit prae §.interdicimus, qui et hī. C.de epi.& cle. plus tenent aliqui ,ꝙ sine dispensatione illud recuperet.& vide, quod dicā.ſ.c.proxi.super glo. ex hoc. Per ꝑdicta vr concludendū.idē de monachis. xij.q. j.duo sunt,siue in habitu monacali.hāc arte exerceāt.in Aut. de san.epi.in fi.C.de epi.audītē.l. minime. sine habitu dimisso, pp quod sunt excōicati.ſ. ne cle.vel mona.c.ij.

De clericis coniugatis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Clericus non mutat forum ratione feudi.*

2 *Episcopus an teneatur venire ad vocationem regis,si ab eo tenet tempora lia.*

3 *Clerici vxorati an debeant a negociationibus & armis abstinere.*

4 *Priuilegiū perdere & priuilegio non gaudere,quomodo differunt.*

CAP. PRIMVM.

CLerici Diuisio super prima glo. [*Tonsuram*] vide quod nota.in clemen.de vita & hon.cle.c.ij. in glo. si ergo [*distringi*] etiam de consensu epi, licet quidā ꝯ, de hoc hic Archi. & vide de fo.compe.c.ij.& c.significasti[*Condemnari*]etiam in causa feudi vel reconuentionis secūdum Archi.Qui satis hic tractat de hoc,sed lia ista non facit, vt patet per sequentia, & de feudo vide quod dixi,de foro cōpeten.ex transmissa.& c.verū.& de recōuētione vide, quod satis dixi,de iudiciis at si clerici.super gl.ij.pp quod in reconuentione non insto De feudo vero inducebat Arc.xj.q.j.c.j.vbi dr,ꝙ nemo vnq̄ presumat &c.Et ponit vnquā.i.in aliqua cā, ergo nec in feudali,& dicit,ꝙ quicquid laici seruant s̄m suas consuetudines,

1 tn̄ rōne†feudi clericus nunq̄ mutat forū.Inducit,quod no.Hug.xi.q.j.in summa.inducit hanc lrām,quae gnāliter loquit.xj.q.j.clericū quēlibet. & c.continua.ibi. ne quicq̄ &c.& §.seq.ver. nos aūt.& c.experientiae.in fi. & c. si q̄squā.iuxta fi.& c.de perso in prin.& xvj.di. si imperator.in fi. xxxiij. q.ij. inter haec.quae iura multū indistincte loquunt.Ergo sic accipienda xxxiii.q.j.c.vlti.de con iu.lep.q̄m. fatet,ꝙ cōis opinio habet ꝯriū.pro qua facit de fo.cōpe.verū.Sed rn̄det,vt ibi scripsi,ꝙ ille propositus officialis laicus erat & non clericus, facit.§.de ver.sig.ex

2 parte.j.item ad id,quod dr,epm† teneri venire ad vocationem regis,si ab eo tenet tpalia.xxiij.q.viij.§.ecce.& c. seq.xviij.di.si eps. Et no.de ap.cū parati.Rn̄de,ꝙ cōparere tenetur non ad litigandū licet ad dadū auxiliū,vel cōsiliū.Itē non ob.§.eo.li.de ap. Romana.§.debet. loquiť .n in cā ap.interiectae a iudice ecclesiastico & non de cā principali.Inn.dicit,ꝙ facit pro.cū certis casibus im̄,vn̄ adsit cognitio iudicis secularis in cā ap. Et de principali nil dicit,ad id.xxv.di.qualis.de translat.c.ij. ad decre.nouit.de iudiciis. versi. non enim.rn̄de,ꝙ loquitur, qū inter laicos est qō super feudo. Quicquid dicit Arc.glossatores & omnes moderni ꝯ. quod teneas, dūmodo non fiat distinctio personalis clerici per dn̄m feudi, sed solū ciuilis cā inter vasallos per ipsum auditur,& vide, quod dixi de fo.comp.verū.in prin.ſ.e.ti.ex trāsmissa,c.seq.de iudi.caeterū seculari,quis exemerit clericū a ptāte imperatoris,scripsi.§.de ma.& obe.si quis venesu[*Delictis*] vide,quod no.ſ.de reg.iur. peccatū. in i.gl.dictū, vt habeatur differentia inter excessus & delicta[*Nec ab episcopis*] quidā dicunt hic poni tertium casum,ꝙ etiam in causa mere ciuili clericus coniugatus declinare potest forū laici iudicis, & dicunt, ꝙ haec litera alias esset superflua, cum permissum sit de criminali criminaliter , vel ciuiliter mota, tu dic ꝯ , quia solum haec lra priuilegiat eos super causis criminū . de quibus agitur criminaliter duplici modo ad poenā corporalē & pecuniariā.Itē ciuiliter duplici modo ad rei persecutionē & per viam actionis.Itē s̄m nos ad poenam per viam inquisitionis.§.de ac.super his. intendit ergo, ꝙ sicut poena corporalis ita & pecuniaria sibi non competat , & hoc aperte probat lra, ne per viam viā &c.ꝙ sic exponas,ne per vnā viā,sed condēnationis pecuniariae concedatur eisdem.spunire clericorū delicta,ꝙ per aliā.s.corporalis punitionis denegatur[*in caeteris*] per hoc no. talē clericū non posse esse vicariū epi, de hoc in decre.lo. in v.q ista vero caetera priuilegia,de quibus hic loquiť. vltra duo praedicta, consistunt in priuilegio fori in ciuilibus causis, ēt si quod ab eis petitur, sit liquidū. §.eo.li.de fo. cōp. secularis.Itē circa tutelas & curas nō recipiendas.C.de epi.& cle.gnāliter.can.xvi.q.j.gnāliter. & lxxxvj.di.c.fi. Itē quod habet de testi. dec.xtero. de quo satis no.ij.q.vij.in sum.de accu.cu.P.Itē circa iuramentū calūniae per aliū praestādū, de iura.calū.c.j.in pedagiis nō soluendis.ſ.de censi qu.§. quam.& immunitatibus ab exactionibus & collectis,de quo in gl. ſ.de immu.ecc. c.j. habent ēt priuilegiū quo ad familiā,de quo in l.ij.C.de epi.& cleri.lxxxix.di.iudicatum.haec & similia sunt illa caetera , de quibus hic loquitur,gnāliter aūt de priuilegiis ecclesiarum & clericorum satis scripsi,de ex com.nouerit. Istum ēt finē in vtroque dicto intelligas durante coniugio. mortua em coniuge si bigamus non est,de quo hic loquitur,oia priuilegia recuperat, si vitā & habitū clericalē continuet, vel reassumat.coniugatos enim solos cōprehendit haec lra,vt patet ex rubro.Circa hoc vide,quod dixi.§.e.ti.super rubrica.in vlti.oppositione.[*Vestes*]in singulari dicit tonsurā.in plurali vestes, vrdet intelligere,ꝙ omnis vestis apparens debet esse clericalis, si intelligas illud physice,quod habetur eo.ti.c.ij in cle.[*Nolumus*]ius cōe ponit ꝯrium consuetudinem non tollit s̄m lo.mo.alle.§. eo.li.de consti.c.j.de biga.c.vno.ad hoc inducit, quia ibi dāmnatur consuetudo, hic non. Sed vide,quod ibi dixi super ver.consuetudine,& quod no.in prae.decre.i.de cōsti.in gl.rō.per quae ꝯrium puto, ꝙ probet ēt hęc dictio nolumus , per quā apertius exprimit circa hoc mentē suā,& illa opinio vult, quod papa non vult.Itē super iure non super consuetudine fundabantur actus praeteriti circa hoc,& sic defuit animus consuetudinis inducēdae.Itē fugat ꝯrium, ꝙ necessaria sit monitio,de sen.ex cō.in audientia.& c.cōtingit.soluit,ꝙ illa in clericis nō coniugatis.haec in coniugatis,qui facilius perdunt priuilegium.Et est rō , quia non tenentur viuere clericaliter.

3 §.eo.lo.& idē Arc. qui ēt dicit tales licet†vxoratos a negociationib. & armis debere abstinere,vt no.xxxii.di.si quis[*Priuilegio*]clericali his casibus,in quibus mariti priuilegio non gaudēt , indubitatū est , etiam eorū vxores non gaudere,& tunc cessat,quod no.xi.q.j. clericum.& .xxxij.dist.eos . Item eo casu, quo gaudent illis duobus, de quibus hic df . Non video, ꝙ sit locus illius glo.nuſquā em receptum est, ꝙ percutiens vxorē clerici sit excōicatus,est.n.illud bn̄ficium characteris clericalis,ꝙ is psonam nō egreditur. cui character imprimitur,ꝙ ēt in coniugato facile cessāt,vt hic de secundo idē. Absurdū enim vr,ꝙ foemina, quae in ciuilibus est fori secularis,in criminalibus per secularē puniri nō possit,si dicať hoc est in clerico,vt hic character,qui psonā nō egreditur,

tur,hoc inducit,vt prædixi.¶Prima gl.sumat,dicit vnde
sumpta,& quid declaret.¶Gl. no.arguit pro,opi.ɔ̃riam
recitat,quam approbat. ¶Glo. huic ergo, quærit & sol.
¶Gl.ex hoc.no.opi.lo.approbatam,& ɔ̃triam reprobatã
ooiicit,& tripliciter sol.¶In gl.j.in fi.& prima pars reser
uat clericis coniugatis duo priuilegia cum certa mode-
ratione ẞm ibi,& cum.secunda reliqua tollit,& prædi-
cta duo,si moderatio non seruetur,ibi [*in certis*] conque
runt lo.mo.olim in clericis coniu.regula erat pro foro
ecclesiastico exceptiones pro seculari,vt in mercationi-
bus.s̃.co.ex parte.de vi.& ho.cleric. c.fi.hic vero cõuer-
titur,dici potest,φ querelæ & scandala secularium prin
cipum fuerunt cã iusta huius conuersionis, grauantur
enim φ clerici coniugati immunitatibus gaudeãt,qui-
bus non coniugati.¶In gl.ij ibi.corruptis,ẽt quas crede
bant virgines,vt no.xxxij.di.nemo.¶ In gl.no.pro.ibi.la
tie.i.& ibi pone.scripsi super vlt.gl.rationes, quas indu-
cit Host.& in fi.quo hanc rationẽ Hosti. impugnat ibi
dixi in gl.per hanc.¶In gl.huic ergo.ibi.quidã impetra-
uit,& est dnicalis.ix.allegabant ad ɔ̃trium,φ satis erat cũ
fuisse idoneum tpe datæ,& tpe vacationis,de tpe medio
non est curandum. insti. de hære. qua. & dif.§.hoc am
plius.inducebat ẽt.ff.de acqui.hære.qui superstitis.quam
vide in sust. j̃.de præben.si eps. & l.is qui hæres. quã vide
de deci ex multiplici.& ff.de ædic. edi. quod ita. quã vi-
de.s̃.c.lib. de fi.pre. c.ij. Et ibi,factum.& facto renunciat
quis iuri suo, de his quæ fi.a ma. par. c.ex ore. C.de iure
do.impe.l.ij. Et ibi.animũ. quasi d. habuit pro derelicta.
ff.pro dere.l.j. & vlt. & ibi.c.vlt.& in cle. de rescript.gra-
tiæ.Et in fi.inducebat ẽt, φ plus valeat tacita renuncia-
tio,quam expressa. s̃.c.li.de iura.cal.c.j.§.j.& φ actio se-
mel extincta &c.& φ sub conditione vr̃ pro eo scriptũ,
si in eodẽ statu vixerit.xxij. q.ij. nequis.duas qõnes huic
similes posui.s̃.eo.c.j.s.cum sponsa ingreditur religionẽ,
& cum reperitur sanguinea.quæ fuit dominicalis.x. sed
fuit alia similis dñicalis. xv.de clerico in minoribus bñ-
ficiato,qui factus est miles,quẽ postea penitet,vult reha
bere beneficiũ.ad qõnem facit, quod scripsi post Hosti.
de spon.commissum.& in casu quem ibi posui,hæc qõ
non est dubia.Bar. dicit, φ si ecclesia habuit pro dereli-
cto,φ præsumit, si ab ista & eius fructibus ad tempus ab
stinuit,illam repetere non poterit . secus si in possessio-
ne mansisset, & ex fructibus percepisset. Si tñ abest,pro-
cedetur ɔ̃ eum ẞm formam decre.ex tuæ. de cleri. non
re.ad hoc ẞm dictũ facit.s̃.c.proxi. c.vno, & cle.de vi.&
ho.cle.c.j. vt vtrobique ɔ̃trium propositũ assumenti datur
dilatio,& vr̃ casus, xx.q.iij.eos qui semel. & quod no.li.
di.si quis post acceptum. & pœnitenti non est neganda
venia.ij.q.v.quanto.in fi.& si hæreticus reuersus recupe-
rat bona.xxiij.q.viij.c.φ autem.C.de hære. auth.de Ne
storianis.fortius iste.facit etiam ff.de ce. bo. l.is qui. vbi
bonis cedens re integra pœnitet. Non ob.quod dictum
est in gl quia in matrimonio est dare ɔ̃ctum,qui perpe-
tuitatem habet,& est sacramentũ,quod non est in mili
tia.item constat,φ in clero habemus ordines militares,
de quibus dixi, de reg. sane.ponderato cano. xij.q.j.duo
sunt.¶ In glo. ex hoc.ibi opi.lo.intellexisset,φ gauderet
oĩbus priuilegiis, partim approbatur eius opinio,& par
tim reprobatur. in §. in cæteris. Triplicem ergo opi. In
hoc no.& media hæc approbatur. primam, φ in oĩbus
gaudeat incedens vt clericus, & hoc placuit Guil.in Sp.
e.ti.post prin.Secundam,φ in nullo. Tertiam,φ in qui
busdam, & ibi sine habitu. sup.vel econuerso.nõ ob.de
priui.ex parte.iij.de sen.excõ contingit,quia licet in non
coniugatis sufficiat alterum,in coniugatis non,propter
quod in prin.& in fi.hæc duo copulat hic.& in fi.vel dic
vt ibi dixi in iiij.q.vt illud loquatur in illo,qui dimiserat,
& postea reassumit,de quo in tenent hic lo. mo.& Ar-
chi φ priuilegio gaudet.& vt hic suspensum sit priuile-
gium eo tpe.quo non defert.facit cle. de vi.& hon.cle.
diocesanis. Ad quartam responderi posset,vt ibi no. su-
4 per ver.oino. ponderãt,φ finis non dicit,φ † nõ portan-
tes perdãt priuilegium,sed φ nõ gaudeant illo.ergo qñ-
cunque portent,gaudebũt eo, vel si vis dicere. φ perdãt,
intelligitur vsque ad resumptionem. C.de cura.fu l.vlti.
ff.de te.mi.l pe. sępe enim suspẽditur priuilegium,quod
non expirat. s̃.de sen.excom duobus. & no.de vi.& ho-
ne.cleri.c.fi.non ob.secundum argu.s̃.c.ex parte.quia il
li resumebãt in fraudem & elusionem obsequiorũ,qui
ẽt no.hic,plus operari renunciationẽ facti.quam verbi,
cũ verbo non possit renunciari priuilegio.s̃.de sen.excõ.
cõtingit.ad idẽ.s̃.de appel.dilecti.de vi.& hon. cleri.c.fi.

De cleric.non resid. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Archidiaconus visitans archidiaconatum an percipiat distribu-*
tiones.
2 *Vis habet necessitatem impositam contrariam voluntati.*
3 *Consuetudo, qua habet φ mortuus, cui debentur de consuetudine*
fructus primi anni,percipiat etiam distributiones,an valeat.
4 *Clericus, qui fuit impeditus dicere horas propter grauem infirmi-*
tatem , an teneatur eas postea redicere & pœnitentiam agere.
5 *Priuilegiati super percipiendis fructibus virtute priuilegij(quod fa*
cit illos censeri residentes)totum illud percipiunt absentes,quod
perciperent residendo.

CAP. PRIMVM.

COnsuetudinẽ. Diuisio
sup j. gl.
[*Inoleuit*] i.inualuit,ad idem.xi.q.i.in
olita[*Deseruirent*] dicit hic Archid.
hanc decret.locum habere in eccle
siis, in quibus est consuetudo,φ ca-
nonicus deforis veniẽs per aliquos
dies,pone tres in domo sua moram faciẽs,licet diuinis
non intersit, distributiones percipiat.facit,quod.j̃.sequi
tur,distributiones dandas solũ his,qui affuerint. ad idẽ.
s̃.eo.lib.de rescrip.c.fi.j̃.de sen.excom.c.vlt.§.adiicimus.
sed lo.mo.ɔ̃,ponit tñ in canonico veniente de nouo. &
dicit talẽ consuetudinem esse in morino, dicit enim,φ
verbũ hoc simpliciter dictum intelligitur cũ continua
tione.i.de his qui sic continue recipere volebãt,ar.xxii.
q.ij.ne quis.ff.de sol.cum quis.s̃.de iureiur.quemadmo-
dum.ff.de aur.& argen.le.l.Seio.§.Meuio.& §.seq.ar.ad
hoc.ff.ex qui.ca.ma.l.ab hostibus.§.vlt.Inducit ẽt, φ se-
quitur,vbi excipitur iusta & rationabilis cã, dicit ẽt ipse
1 lo.mo.φ cõsuetudo † quæ habet,φ Arch.visitans archi-
diaconatum percipiat distributiones.nõ tollitur per hãc
decr.cum visitando seruiat ecclesiæ. Caueat tñ. ne alte-
rius cõmodi cã visitet.ff.ex qui. ca.ma.l.itẽ hi.& l.se.[*Af*
fuerint]dicit Arc.hi qui intersunt,dicunt adesse ad opus
sanctũ.xcj.di.c.fi.,& hi qui adesse cõtẽnunt,ẞm arbitriũ
epi puniuntur,vt ibi dr̃.ad idẽ.e.di.c. j.vel dic.φ punitur
per suspensionẽ officij,vel beneficij,vt le.& no. l.di.con
tumaces.vel dic,vt.xcij.di.c.vlt [*Iam facta*] tenet hic Ar
chi.φ consuetudinẽ tolerabilem , & iuratam capi. sua
auctoritate tollere vel reformare nõ põt sine metu per-
iurij.vide, quod dixi,de his quæ fi.a ma. par.ca.c.j. super
ver.iuramento.vbi ẽt ipsius verba posui [*Faciendam*] per
epm,qui bonã nouã cõsuetudinẽ põt ĩ ecclesia sua indu
cere.xiii.di.nouit.de con.di.iii.c.j.vbi de hoc, de consen-
su,tñ cap.sui.de his quæ fi.a præla. nouit.de consue.cum
consuetudinis. ẞm Arch. vide, quod no. j̃.de ver.sign.c.
ii.in gl.ex hoc[*Recepit*] no.quia punit recipientẽ ẽt a spõ
te dantibus[*Infirmitas*]ad idẽ.s̃.de cle.ægro.c.i. in fi.vbi di
xit post Inn.& Host.& vide,quod dixi. s̃.eo. ad audiẽtiã.
hoc.s intelligi de eo,qui deseruiret,si infirmitas non im
pediret [*Corporalis necessitas*] vt si portionẽ, vel medicinã
sumpsit , vel sanguinem minutus est, & comprehendit
hoc verbum esse iustum impedimentum ẞm Archi.al-
le.de con.di.iiij.hi,qui.& xviij.di.eps,idem si vi detinere-
tur,

tur, de elec. bonæ. xviij. dist. qm̄ quidam. ver. si quis no. ar
guit Guil. ꝙ miles captus pro tēpore captiuitatis habeat
stipēdia, in Spec. de loca. §. postq̄, ver. qd si mercenarius. ¶
¶ Vidi iā dubitari de istis exititiis ciuitatū, qui pp partia
litates in ecclesiis, vel ipsarum ciuitatibus morari non
audent, an includant̄ in hac exceptione, & cū necessitas
corporis tuendi illos teneat absentes, ex quo in culpa
non sunt, satis viderentur includi. facit cle. de re iudi. pa
storalis, ver. nunquid. item sicut vis inclusiua excusat, vt
s̄ dixi, sic & vis expulsiua, de qua etiam apertius loquit̄
2 decre. boñ. supe. alle. Item lex dicit, ꝙ † vis hēt necessitatē
impositam cōtrariam voluntati. ff. qđ met. cau. l. j. ergo si
necessitas est, fateri oportet, ꝙ sit coporalis. Item ponde-
rata mente hoc bene concludit, cum negligentem, vel
contēnentem iura excludant ab his non imponentem.
3 Vidi etiam dubitari † an valeat consuetudo, quæ habet, ꝙ
mortuus, cui debentur de consue. fructus primi anni, p-
cipiat etiam distributiones, & licet quidam dixerint, ꝙ
etiam quo ad fructus non valeat consuetudo, contrariū
tamen disputando terminaui in q. quam vide in regula
nemo potest plus. j̄. de reg. iur. & patet hodie in constitu
tione lo. quæ incipit, suscepti. & ꝙ valeat quo ad distri-
butiones, videtur ratione prædicta, nā & corporalis ne-
cessitas eum tenet, & impossibilitas eū arctat, ne seruiat
quæ si impedit infirmum fortius mortuum. Sed contra
corpori mortuo & ab anima separato nulla necessitas ī-
minere potest deficiente anima intellectiua, quæ per se
est, & essentialiter est corporis forma, vt in cle. de sum.
tri. c. j. ij. rñ. & facit, quod dixi post Hostiē. s̄. de priuiel. ad
hoc. super. j. glo. & de pę. di. j. §. hoc idem ver. item a mor
tuo. Item constat etiam ipsum corpus inanimatum dis-
solui post mortem. s̄. de sepul. fac. facit extraua. Bo. dete
stante. ante fi. ibi, incineratis corporibus. Item constat, ꝙ
per mortem desijt esse canonicus beneficiatus, vel cleri
catus ecclesiæ, quibus prouidere voluit hæc consti. vt pa
tet in prin. [*Euident.*] i. manifesta. j̄. de ver. sig. c. ij. & per id
patet occultam vtilitatem ecclesiæ non sufficere. ii. s̄. de
vi. & ho. cle. monasteria. cum concor. & est contra mul
tos, qui fingunt & simulant se ire, vel mitti pro neg. ec.
vt interim distributiones percipiant, vel dicunt, quod
causa occulta est ardua & non reuelanda. Item intel-
ligendum est hoc de vtilitate illius ecclesiæ in specie,
cuius distributionibus quæritur, quod satis probatur. s̄.
eod. cum dilectus. & c. de cætero. de præben. licet, & facit
quod dicam super glo. no. ꝙ. Et sic hoc casu procederet,
quod dixi de re iudi. cum. l. & A. in magna glo. versi. & si
is. [*et excusaret,*] quartum casum in priuilegiato addit gl.
no. ꝙ in fi. & vt ibi dicam, priuilegium cruce signatorū
contra infideles, vel contra hæreticos non valet ad hūc
casum. [*Dominium.*] datur per hoc intelligi, & per hanc li-
teram, quæ sequitur, ꝙ clericus fructus beneficii sui suos
facit, ₰m Arch. de hoc. s̄. eo. li. de offic. ord. præsenti. [*anni-
uersarijs.*] de quibus, de cele. mis. cum creatura. & idem si
fiant. vij. vel alia die. xiij. q. ij. quia alii. s̄. de te. c. vlti. de ver. si
gni. ex parte. iiij. ¶ Prima glo. summat, & dicit, ꝙ iure ve-
teri hoc probetur. ¶ Glo. no. hic duo. sig. contrarium &
sol. ¶ Glo. de his soluit dubium & remit. secundo quærit
& sol. ¶ Glo. pe. ponit opi. quam reprobat quadruplici rō
ne. secundo quærit & sol. & solutionem fortificat. tertio
quærit, arguit pro & contra sol. ¶ In j. glo. in fi. & primo
recitat consuetudinem, quam reprobat. secundo statuit.
iij. pęnam apponit, a quo duos casus excipit, vl. prorogat.
secunda ibi statuimus. iij. ibi, quia vero. iiij. ibi. distributio
nibus. ¶ In glo. not. quod. ibi pro interessente. hoc nō ad-
uertit Ber. super, e. cum dilectis. in gl. ij. item nec Host. in
decreta. ad liberandam. de Iudæis, cum enim priuilegiū
cruce signatorum dicat, clericos cruce signatos integre p
cipere beneficia per triennium, ac si essent in ecclesiis re
sidentes. Innuebat Host. vt ibi scripsi super ver. integre.
ꝙ ex quo cēsentur residentes, debebant habere distribu-
tiones. Vin. etiam tenebat idem de hæreti. excommuni-
cam⁹. §. catholici. mouebatur alia ratione. s. propter ver.
integre, ꝙ nil facit, vt patet, s̄. de præben. licet. & in fi. non
tamē memini vidisse talem formam ab apostolica sede
manasse, si tamen daretur, tunc haberemus quartum ca
sum exceptum. s. qñ per apostolicū priuilegium illas per
ciperet, existens tamen in seruitio Papæ illas non perci
pit, vt no. s̄. eo. cum dilectus. fructus tamen præben. perci
piūt, vt ibi, & qs intelligatur esse in seruitio Papæ. & quid
de illo, qui residet cum cardin. ibi dixi post Host. sup ver.
circa nos. & super vl. glo. quod hic ponit Arch. ¶ In glo.
vt puta. in fi. vide, quod notaui in cle. de æta. & quali. vt
hi qui. in glo. no. de reliqui. c. j. in fi. ¶ In gl. quæ a celebra
tione. ibi. excusat. debet tamen esse manifesta. vij. q. j. præ
sentium. & grauis. xvij. di. si quis episcoporum. & nor. ea.
di. placuit. & c. si episcopus. facit, quod nota. v. q. iij c. j. iij.
q. vj. multum. de procu. querelam. & facit. xciij. dist. insta.
ff. de re iudi. quæsitum. Arch. & in fi. & ibi scripsi sup vl.
glo. an post conualescentiā infirmus teneatur horas re-
4 sumere, quas dimisit. Concluditur ibi, ꝙ si est tanta † infir
mitas, ꝙ ex toto impediat laborantem ad horas dicen-
das, non tenetur redicere, nec pęnitentiam agere secun-
dum Host. ¶ In gl. hæc duo. in fi. Arch. dicit, hanc loqui
in ecclesiis, quib. est consuetudo, ꝙ absentes ista recipiāt,
quæ toleratur etiam casibus hic expressis, cōtrarium in
ecclesiis, in quibus non est talis consuetudo. si intelligas
de absente a diuinis potest conuenire litera, alias non.
¶ In glo. de his. in fi. Arch. dicit, ꝙ forte contrarium est
verum, nā ex quo potest illas recipere vt hic, nullo mo-
do suæ fieri poterunt, quin ad restitutionem teneatur,
cum illas recipiat contra mentem & prohibitionē hu-
ius constitutionis. ¶ In glo. dicunt quidā. ibi, ꝯtrariū cre-
do, idē Arc. & ibi quod esse nō debet. vnde dicit Arc. ₰m
Bonagui. curiam tenere, ꝙ literæ impetratæ super haben
dis distributionibus non extenduntur ad illas, & ibi pla-
cet Papæ, vel dic, vt ibi dixi super. j. glo. quod plus placet. s.
ꝙ intelligatur de præsente, cui obstabat statutum residē
tiæ ordinum, vel his simile. & ibi ecclesia Bon. hoc ergo
5 tenendum, ꝙ † priuilegiati super percipiendis fructibus,
vt nunc studentes Bon. virtute priuilegii, quod facit il-
los censeri residentes, totum illud percipient, ꝙ percipe
rent in ecclesia residendo non interessendo horis. & fa-
cit, quod no. s̄. in gl. quod.

¶ De præbendis & dignitatibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Monasteriorum exemptio non habet locum in ipsis capellis.*
2 *Præsentatio competit ex vi iuris patronatus, non collatio.*
3 *Patronum non sufficit eligere nisi infra tempus præsentet.*

CAP. PRIMVM.

SVscepti. Diuisio in j gl. [*inno-
uatione.*] ad idē. xii. di.
c. ij. lx. dist. innouamus. xxv. q. ij. non
tā nouum. Arc. ad idem. s̄. de treu. &
pace. inouamus. [*diocesani.*] vid quod
de inferiorib no. in cle. de iurepa. c. j.
in glo. quid de inferioribus. Et præ-
sentato per religiosos coram eis diocesanis. [*assignatum.*]
quod per eos postea minui, vel defalcari non poterit. s̄.
eo. auaritiæ. Arc. & etiam circa exemptos in his proui-
dent diocesani, vt in cle. de sup. neg. præla. quia regulares
[*episcopalia.*] de quibus. s̄. de offi. or. conquerentc. Et satis
no. eo. tit. dilectus. & x. q. j. in summa. & dixi post Inn. de
statu mo. c j. Non ob. secundum Arch. iura, quæ dicunt
monasteria exempta a l. diocesana, per quod videretur
non teneri ad procurationes, vel cathedraticum. xvj. q. j.
cum pro vtilitate. x. q. j. c. j. xviij. q. ij. quam sit. in fi. nam vt
dicit, sunt q̄dam seruitutis officia, vt sinodales exactio-
nes, angariç, operū crebræ receptiones, annuæ exactio-
nes, mulctationes peccantium, a quibus omnibus mo-

nasteria

nasteria sunt libera.xviii.q.ii.§.vl.hinc est,ꝙ non tenen-
tur ad moderatum auxilium,de quo.s.de censi. cū Apo
stolus.vt probatur.xvii.quæst.ii.quam sit.& no. Inno.in
præ.decre.prima.de statu mona. hæc tamen exemptio
1 †monasteriorū locum non habet in ipsorū capellis.de
quibus hic.Nec ob.x.q.iii.inter cetera.nam quod ibi dr,
monachorū basilicis legitur transitiue i.basilicis, q̄ sunt
monasteria. intelligo ergo in domibus regularib.hoc.s.de
offi.or.conquerente.intellige de capellis secularib.Tractat
autem hic Arc.de cathedratico an præscribi possit,vel
remitti.& tenet,ꝙ specialiter remitti potest, sed in gene
rali donatione non remittatur.vide,qđ plene scripsi de
censi.cum venerabilis.super glo.ii.[*frequen.*]s.eo.lib.de
2 restit.spo.frequens.in prin.[*præsentatio*] nam † ex vi iuris
patronatus competit præsentatio non collatio.de iure-
pa.c.fi.sm Arc.q no. hic, ꝙ præsentare debet patronus
personam idoneam.de sup.ne.præla. sicut. & si præsen-
tant indignum,sunt priuati potestate præsentandi.[*prose
quens.*]an hæc pœna locum habeat in laico patrono, sup
quo vide,quod satis scripsi de offi.ord.cum nos.super ii.
3 glo.Item no.quod †non sufficit patrono eligere præsen-
tandum,nisi.j.tempus præsenter.& vide quod dicam. j.
de iure.c.vno.Et,vt dicit,præsentatio facienda est dioce-
sano.xvj.q vii.decernimus.vel alteri,cui tale ius compe-
teret de consuetudine,vel alio speciali iure, de offi. dele.
super eo.&dicit exemplum patere in capitulo Bononiē.
ecclesiæ,cui fiunt tales præsentationes capellanorum ci
uitatis & suburbiorum de consuetudine antiqua susten
tari,quia non possunt habere victum & tegumentum,q
bus debent esse contenti secundum Apostolum primæ
ad Timotheum.vj.xij.q.i.episcopus ecclesiasticarum,ad
idem.xliiii.dist.in princip.xvj.q.i.si cupis.xxxj.dist.omni
no,& sub his intelligit omnia necessaria.xxviij.dist.§.ec-
ce.circa medium.xxj.dist.§.potest. in fi. & §. vt igitur. &
in prædicto capitulo si quis.s.eod.libro, de electione cū
ex eo §.porro.in fine.l.distin.studeat.Host.in decreta.cū
secundum s.eodē tit.vltra id, quod ibi scripsi post Gof.
super ver.vitę necessaria,dicebat, quod tribus modis q̄-
ri poterat de beneficio assignando. primo quo ad ordi-
natum sine titulo , qui conqueritur de ordinatore, vel
præsentatore,& tunc locum habet, quod dictum est de
victu,& vesti.ad hoc dici potest beneficium necessariū.
secundo quo ad curatum ecclesiæ parochialis, & tunc
requiritur,quod beneficium sit sufficiens, idest quod si-
bi & ad minus vni clerico , & plus secundum quātitatē
& qualitatē parochiæ sufficiat in victu,& vestitu , vt s. di
xi de vi.& ho.clericorum. vt quique. & quo ad hospita
litatem & iura episcopalia, vt hic. & s. eod. de monacis.
de supplen.negligen.prælato.sicut.Item ꝙ prouidere pos
sit personis coniunctis indigentibus, de coha. cle. c.j.&
in iuribus alle.post prin. glo.& de tali sufficientia loqui-
tur secundum eum.s.eod.extirpandæ. tertio ad dignum
egentem pluralitate beneficiorum ratione nobilitatis
vel scientię, qui pinguiora beneficia consequi debet , q̄
ignobiles,& idiotę.s.eo.de multa.in fi.cum concor. Di-
cit tamē id specialiter locum habere,quādo Papa scri-
bit pro aliquo beneficiando in pluribus ecclesiis consi-
derata qualitate personę,vt in præalle.c.de multa. & for
mam,quam tunc dare solet curia,ibi scripsi super versi.
ratio.In his tamen omnibus morem patriæ oportet at-
tendi,nam vt ibi dixi,etiam ęqualibus personis minus
sufficeret prouincia prouinciæ,q̄ in Anglia,vbi fiūt ma-
iores expensæ,alle.xlj.di.quisquis.s.de dona cæterum. de
censi.cum apostolis.§.fi.Sic attenditur honesta consue-
tudo patris.sami ff.de pig. act.vel vniuersorum.ff.de vsu.
semisses.In talibus tamen considerandæ sunt facultates
ecclesiæ, quæ prouidere cogitur ,de vita & hone.cle.qm
[*onera*]inter quæ hoc est,ꝙ sustineant pauperes, quos pos-
sunt,sed suo modo.xxxix.dist. §.1.quod intellige vt ibi no-
ta.¶ Prima glo.summar,& diuidit. ¶Glo. forte. exponit
opinio.ponit.& declarationem iuris noui. ¶In gl. eccle-
sia.ibi non erat.idem Ioan.mona.& Arc. ¶In glo. forte.
ibi.Tan.& Gof.idem Innocen.& Hostien.Sed Arc.hoc
reprehendit,dicit,quod decr. sicut.loquitur de defectu
personæ præsentatæ non de defectu rerum, de quo loqui-
mur hic.Dicit ergo.ꝙ hoc casu episcopus non ordina
bit,sed coget illos ad portionem signādā,dic vt dicā.j.in
additione.¶In glo.penulti.ibi.clericos patronos. s. de q-
bus hic loquitur,secundum Arch.per decr. statim alle.
Hoc autem intelligit de habentibus ius instituendi , sed
salua pace non adaptatur literæ nisi dicatur per eos fieri
præsentatio solum ad curam populi de iam instituto p
ipsos ad regimen ecclesiæ, vt scripsi de præbē. monacis.
super finem secundæ glo.

S V M M A R I V M.

1 *Laudat vnusquisque.quod possidet.*
2 *Beneficium in curia uacare dicitur , quod ibi renunciatum est per procuratorem,licet constituens non sit in curia.*
3 *Sedes apostolica aliquando vocatur curia Romana.*
4 *Prædecessoris factum nomine prælationis habitum ad successorem transit,licet quandoque excipi contra illud possit & rescindi.*
5 *Patronus etiam laicus quo ad illud ius est de foro ecclesia.*
6 *Tempus,cuius non extat memoria habet vim constituti.*
7 *Ius conferendi beneficia nullo modo cadit in laicum.*

CAP. II.

LIcet. Dixit Clericus,quod secundo anno
pontificatus Clementis emanauit
hoc capitulum,& simul cum hac decreta.
legere soleo decret. sequentem & decreta. si
apostolica,quæ hanc restringunt,& decre.præsenti.quæ
hanc exponit,vt etiā patet in glos.[*Plenaria*]habet enim
plenam auctoritatem, duodecima distinctione, capitu-
lo.ii.& dicitur assumptus cum plenitudine potestatis. s.
de vsu pal.ad honorem.cum concordan.[*dispositio*]gene
rale verbum,quod etiam habetur.j.eodem,cum in illis.
§.1.[*conferre,*]etiam collatore non negligente.s. de con-
cel.præben.quia specialius non intendit , quod per talē
consuetu.Papa in his beneficiis plus iuris habeat , quā
prius habebat,quod patet ex pcedentibus & ex eo quod
not.xvi.q.iiii.volumus.Sed hoc intendit secundum Arc.
quod talis consuetudo per Papam approbata ita ligat
manus ordinariorum,qui alias poterant conferre,quę d.
deinceps non possunt secundum Arc. Puto ꝙ Clemēs
ad excusationem sui ponit de hac consuetudine. vt ostē
dat,quod ipse nō fuerit initium hu9 grauaminis, facit
s.de res.literis.[*laudabilem.*]Hierony.ad Marcel. v.B.Lau-
1 dat †vnusquisque,quod possidet.vide,quod scripsi.de eta.
2 & qua.c.penul.in prin [*apud sedem.*]dicit Arch.†illud be-
neficium in curia vacare,quod ibi renunciatum est per
procu.ad hoc constitutum,licet constituens non sit in
curia,alle.ff.de ac.pos. qui absenti. in prin. C.vbi de pos.
agi oportet.ff.de iud.cum furiosus. in prin. vbi non spe
ctatur tempus commissionis sed posterius. & si id in de-
legatione,ergo & in procuratione,cum hic duo manda
ta sint paria ff.de iurisdi.om iu.& quia. ad idem C. li. x.
de muni.& ori.li vt pponis.Itē cū in renūciatione factū
requiratur.ibi dicetur vacare , vbi facta est renunciatio
non vbi facta est procuratoris constitutio.patet primū,
vij.q.i§.ecce his.in fi.& c.qualiter, & c.quamuis . Sed ar.
contra ff.ad l.aquil.l.huic.alle.etiam.quod post eum scri
psi.s.c.lib.de renun.c.ij.super ver.renunciēt.Et vide, quod
no.in cle.vt lite pend.c.si duobus.in glo. secus. Subdit ēt,
ꝙ si aliquis in curia litigat super episcopatu,& alibi renū
ciat,hoc non præiudicat superiori.Si opponebatur id, p
quod dicebatur ad superiorem deuoluta prouisio.Et po-
nit quasi ad literam,quod notaui s.de cle.si electo in gl.
ij.circa medium.Regulariter tamen in beneficiis transfer
tur in superiorem causæ cognitio non collatio, alle. no.
per Inno.de ele.dudum.ij.super ver.dispensatum.& c.sta-
tuimus.in glo.bene dicit,per Compo.de consti cum. M.
in vl.glo.ver. & idem est.[*Præter.*]ponitur exclusiue. ite.
xvi.q i.adiicimus.quandoque inclusiue.xiiii.q. ij. ebron.
vbi de hoc satis per Arc. qui remittit etiam ad ea , quæ
scripsi,de elec.dudum.ij.in fi.& habes in Spe.ti.ii.§.viden
dum.

dum.ver.quid si indulgetur[*Romanum pontificem*]no. Arc.
ad ea.q̄ no.in c.prox.in gl.est ergo [*Sine iure*] dicit Arch.
ꝙ hic declarat proximum præcedens dictum, & nil ad-
3 dit [*curia Roma.*] no.quia † quod.s̄.vocauit sedē [a] Apostolicam.
a licam.hic vocat curiam Romanam.[*attributa*]quod ra-
ro fit,tamen quandoque factum iudi. dicit autē Io.mo.
in addi.dubium non esse viuente illo Ro.pontifice, qui
concessit,quis habens talem potestatem beneficium va
cans in curia conferre poterit,ad hoc. s̄. ne præla. vices
suas.c.fin.sed subrogato successore videtur secus. ad hoc
s̄.de transac.c.veniens.s̄.de pac.c.ij.cum par in parē &c.
s̄.de elec.inhotuit.cum cōcor.maxime in specialiter re-
seruatis Ro.Pontifici,vt hic.Nec hanc.l.suo successori p̄
decessor imponere potuit expresse . ergo nec sub verbis
generalibus comprehenderur.Remittit. j̄. de reg. iur. in
generali.Ar.contra.eo.decet.cum concor.s̄.eo. li. de of.
deleg.si super.Item sicut principum statuta sunt ppetua.
s̄.de offi.le.c.fi.sic & donationes.C.de dona. inter virum
& vxo.l.donationes.Item sicut semper est imperium,in
aut.quomodo oportet episcopos.§.licentiam.col.j. sic &
papatus.s̄.eo.li.de rescri.si gratiose,ar.de offi.dele.qm̄ ab-
bas.Solutio secundum cum certum est,ꝙ ante comple
tionem rei successor reuocare potest, vt nota. in simili,
de cleri.non resi.c.pe.C.de legi digna. & s̄. eod.lib. de re-
4 scrip.c.fi.Et factum † prædecessoris nomine prælationis
habitum ad successorem transit , licet quandoq; excipi
contra illud possit & rescindi,de solu.c.j.de preca.c.ij. ar.
ff.de ver.ob.qui ita.§.qui ita.C.de qua.præscr.bene a Ze-
none.§.j. Dicit tamen,quod forsan in hac materia , qui
non reprobat excessiuum approbat.s̄. de offi. dele. cum
olim.j.ff.de fur.aduer.na.l.j. in fin.[*Attentatum*] quasi di.i.
præsumptum.¶ Prima glo.summat.¶ Secunda glo.quæ
rit & soluit.¶ Antepe.glo.respondet per quæstionē , qd
si ad præsentationem.¶ In glo.j.in fi.& tria facit , primo
recitat antiquam consuetudinem.secundo illam appro
bat & inhibet.tertio decernit.secunda ibi nos itaque.ter
tia ibi,nos enim.¶ In glo.ij.ibi.hac constitutione.Cleri
cus Pis.j̄. c. proxi.tenuit ꝙ sic propter verbū ecclesias, qd
hic ponitur, qd cathedrales comprehendit.s̄.de ver.si.cū
clerici.Et ibi seruat curia,facit.j̄.de renun.c.vno. & dicit
Bar.j̄.c.prox.hoc probari per literam,vbi cōferre valeāt,
de episcopatib. enim non sic loquitur, & dicit, ꝙ Nico-
laus quartus sic īterpretatus est in ecclesia Bracarē.Et ibi
in abbatis.not.Io.mo.j̄.de hæreti.inquisitores.ꝙ declara-
re vidit appellatione dignitatis abbatiam non contine-
ri,facit.xvj.q.vij. si quis deinceps. Et secundum hoc dicit
Arch.idem de prioratibus,per quos principaliter regun
tur monasteria,sicut sunt prioratus de bosco,& sācti Io.
in monte,in quibus eadem ratio,nec per variationē no-
minis ius immutatur.Sed quantum percipio,curia hoc
non recipit,ad primum dictum alleg.in contrarium. s̄.
de simo.mandato.vbi patet,ꝙ sub nomine monaci etiā
abbas continetur.itē contra.xciij.di.a subdyacono. item
nomē abbatis potius est sollicitudinis.xviij.q.ij.c.j.& no.
de æta.& qua.tuam.item contra.s̄.eo. li. de elc. q̄q̄. in fi.
vbi in deuolutione ad superiorem Abbatis æquiparat̄
aliis dignitatibus inferioribus episcopatu. ¶ In glo. nil
dixit.ibi in curia.Idem Ioan. mona. dicit tamen Archi.
quod Papa illa reseruare potuisset,si voluisset, cū patro-
nus secundum veritatem non habeat ius in ecclesiæ. x.
q.j.nouerint.sed gratiam.xvj.q.v.si quis episcoporum.de
5 iurepa.qm̄.in prin.Itē † patronus etiam laycus quoad il-
lud ius est de foro ecclesiæ,de indi.quanto. Papa ergo, q
dat gratiam,de illa potest disponere,cum sit etiam.s̄.ius
de concess.præbē.proposuit.facit de insti. cum venissent.
Et ibi prouisio.& quia præsentatio patroni clerici habet
ius electionis, vt no. Inno.de iurepa.cū aūt. s̄m Arc.&
in fi.comprehenduntur etiam illa,quæ possent laici cō-
ferre ex priuilegio papali s̄m Arc. & facit, quod dicam
j̄.eo.is cui.& vide,quod no.in Spe.ti.ij.§.nūc tractemus.
ver.sed nunquid legatus.Io. mo. dicit tempore Nicolai,
iij. & plurium successorū hoc fuisse tractatum in curia

potissime propter reges Franciæ & Angliæ, qui in certis
ecclesiis,suorum regnorū dicunt se habere collationes
præbendarum sede vacāte,& sunt vsi pacifice ante hāc
constitutionem. Et cum hæc constitutio consuetudinē
vel ius ipsorum expresse non tangat , videtur remanere
intactum,s̄.eo.lib.de consti.c.j.& ꝙ hoc ius cadat in lai-
cum,recitatur.s̄.eo.dilectus.iij. Et maxime regem , qui
inungitur, de sacra.vnc.c. vno. versi. vnde in veteri. &
maxime s̄m gallicos dicentes suos reges inūgi vnguen-
to vel crismate cælitus misso per columbas in ampullā
remis.in monasterio sancti Regimij,qui primum regē
Frāciæ baptizauit. Item ad solum manus tactum cer
tos infirmos sanare dicuntur.Item,vt dixit ipse Ioan. ad
6 cuius verba redeo † tempus,cuius non extat memoria,
habet vim constituti.s̄.eo.li.de præscri.c.j. cum concor.
Cum ergo decimæ concedi possint laicis speciali con-
cessione.s̄.de his quæ fi.a præla.cum apostolica.ꝙ tamē
est ius spirituale,ergo & conferri poterit ius conferen-
di præbendas. Et hæc tamdiu conseruata concessa vidē
tur.xij.di.illa.Tamen,vt dicit,laici ex donatione , quam
fecerunt,non habent ius retractandi,quod concesserūt,
sed totum est in potestate diocesani. x.q.j. sic qdam.xvi.
q.j.possessiones.vnde mero iure ius conferendi præben
das,vel dignitates,cum sit mere spirituale,non cadit in
laicum.xvj.q.vii.si quis deinceps.cum capitulis sequen-
tibus.s̄.de iurepa.p̄terea.j.& vide,quod ibi dixi post Vin.
Nec laicus illud possidere potest, de p̄scri. causam et sic
nec præscribere.j̄.de reg.iur.sine possessione. Et iura pri
mo inducta loquuntur de iure , quod potest in aliquem
cadere absque expressa auctoritate sedis Apostolicæ,
alias tolerantia non sufficeret.s̄.eo.cum iam dudum.&
sic intelligit.l.ff.de vsur.cum de in rem verso.vbi est pos
sibile secundum ius,vel præter ius,vel contra ius , quod
tamen cadit in laicum,vt ius decimarum,quod licet sit
ex ecclesiarum parochialium iure cōmuni, de deci. cū
contingat.cadit tamen in aliam ecclesiam. & ideo illa
7 præscribit,de præscriptio.de quarta.Tamen hoc † ius cō-
ferendi beneficia nullo modo cadit in laicum. s̄.de elec.
sacrosancta.& c.Messana.Sed contra,si hoc est possibile
ex concessione Papæ.lxiii.dist.Adrianus.& c.se.ergo præ
scriptibile.Respondet,ꝙ est possibile concessione Papæ
præcedente,sed non est possibile, vt ex possessione ius q̄-
ratur.Dicit autē ipse Io.mo. ꝙ sicut certis ex causis fuit
hoc concessum laicis,vt in dictis x. capitulis est. sic si sit
scandalum in auferendo.putat,ꝙ melius sit eis dimitti.
Et hoc placet,& eo fortius in ecclesiis,quas ipsi, vel ipso
rum progenitores fundauerunt & dotauerūt,nam & ex
communicare possent ex concessione papali.xxxii.di.§.
verum.ver.scribit enim.tamen vt dicit Inn.ius spiritua-
le prouisi per eos recipiunt ab ecclesiastico prælato, sup
quo vide,quod scripsi de ele.quod sicut. post prin. & in
glo.si voluerit.in fin.& de iurepa.nobis.in glo.quæ dicat
¶ In glo.penul.in fi.adde,quod no.j̄.eod.quia sæpe. in vl
ti.gloss.

ADDITIO.

a ¶ Sedem Apostolicam. ꝙ curia Roma. & sedes Apostolica ponantur
pro eodem.no.Car.in cle.j.vt lit.penden.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus, uel executor datus per literas, quibus grauatur ordinarius collator illius beneficii , ex quo redit ad manus ipsius. poterit illud conferre elapso tempore.*

2 *A. præpositio ponitur exclusiue.*

3 *Potestas conferendi redit non libera, sed onerata.*

CAP. III.

STatutum. Ponit constitutionē Cle
mentis,cuius moderatio
nem subdit.ibi, vt hi. quam postea restrin-
git.ibi , tantummodo moderandum , dicit
Gui.ꝙ hæc moderatio potius est verbalis quam realis.
hoc fateor s̄m suā falsam opi.no.in gl.est ergo.in pri. sed
s̄m ꝯriā,quæ est vera,negari non potest , quin modera-
tio est realis.[*Spectat*]suo iure ad hæc litera.j̄. p seipsos, p
quam

quã dicit hic Clericus de legato Apostolicæ sedis hoc ñ
itelligi, sed tu dic idẽ in legato ẛm Gui. & Arc. nam hẽt
ordinariam. s̃. e. li. de offi le. c. ij. ad hoc. s̃. c. proxi. ibi, qua-
1 cunque auctoritate. ẛm Archi. plus dico † ꝙ lapso men-
se delegatus, vel executor datus per literas, quibus grauatur ordinarius collator illius beneficij, ex quo redit ad manus ipsius ordinarij, poterit illud conferre secũdũ Boa. facit clemen. e. ti. si de beneficio [*Collatio*] cũ de elec. nil dicat, putat Arch. ꝙ quo ad illã adhuc remaneat generalitas decre. s̃. proxi. cum ista sint diuersa. j̃. eodẽ. cũ in illis. §. j. & quod non mutatur, stare non prohibetur. C. de appella. præcipimus. hoc non placet, cum deficiat ratio. Item hic ẽt de dignitatibus loquitur, quibus cõiter prouidetur per electionem. sicut ergo in decre. nulla. s̃. de concess. præben. quæ de deuolutione loquitur, verbum collationis large sumitur, vt includat electionem & præsentationem, sic & in proposito, ad idem. s̃. eod. de mul. ver. his quoque. decre. cum in illis. i. in impetrationibus loquitur, quæ sunt odiosæ. j̃. c. proxi. [*Post mensem*] supple. si. j̃. illum per papam de illis non fuerit ordi. j̃. eo. si Apostolica. in fi. & vt ibi dicam in princip. hæc decre. & illa non habet locum in beneficiis deuolutis ad papã. ẽt ẛm Boati. si ista eadem beneficia per inferiorum negligentiam deuoluantur, cum concor. quod dixi de cõcess. præben. c. ij. & vt dixit Fran. iste mensis non computabitur ẽt in tempore semestri, qui datur ordinario collatori, per decre. quia diuersitatẽ, de concess. præben. licet aũt papa non habeat nisi mensem, succedens papæ haber tempus ordinariũ. j̃. de iurepa. c. vno. ij. rũso. ibi etiã dicam. Quid si prælatus confert. j̃. mensem. nec. j̃. mensem illud papa contulit. dicit Io. mo. ꝙ non valet collatio prælati propter decre. quæ habetur. s̃. c. proxi. in fi. bene facit. j̃. c. penul. alleg. ff. qui & a qui. l. si seruo. & quod ibi no. idem Arch. alle. quod no. Inn. de iurepa. cum dilectus. & quia pro nõ dato habetur &c. de iurepa. quod autem, ad ɔ̃trium ꝙ valeat, alle. Io. mo. ff. si cer. pe. l. proinde. quid dicit, vide de frigi. fraternitatis. super vlt. glo. & hæc ɔ̃tria recidunt in materiam illius regulæ. non firmatur. j̃. de reg. iur. ff. de manu. l. ij. ff. de testa. mili. l. si miles Titio, dicit aũt, ꝙ vbi specialis impetrator ꝓhibitionẽ & decretum haberet, nec vti vellet eisdem, valeret collatio ordinarij post prædicta secuta, quia renunciare põt his, quæ inducta sunt pro eo. s̃. de regula. ad apostolicã, cum concor. & in impetratore subintelligitur cõditio, si impetrator illa gratia velit vti. & papa in hoc decretũ ponit pro se. ibi pro alio. Quare si renunciat impetrans, nec offenditur papa, nec ipsius decretum, si intelligatur hoc dictum, quando añ collationem ordinarij apparuit illum nolle, planum esset, sed si post collationem repudiat, nõ vr̃ prouisus tutus sine noua collatione per præ. decre. pe. j̃. c. [*Valeant*] hoc verum, nisi fuerit reseruata & facta sui per Bonifa. reseruatio generalis per extrauag. suã. quæ incipit, piæ sollicitudinis. Non ob. quod in hoc li. inserta non est, & emanauit põtificatus sui anno primo, quia dato ꝙ dicatur esse constõ, finis tamen procemij. s̃. eo. lib. loquitur de consti. prædecessorum non de propriis, vt ibi ẽt dixi. ita & dñs Io. papa de his fecit reseruationẽ gñalẽ, quæ incipit. Ex debito. duraturã tñ solũ ad ipsius vitam, vt ibi patet [*Remotis*] a sua diocesi. [*In eorum*] quid si illi non sunt diocesani, sed pone Arch. abbates vel his similes habentes collationes taliũ. dic ꝙ ẽt in illis locũ habet, & ꝙ verbum eorũ, vel sua diocesis, non restringatur ad epõs, patet. s̃. de rescri. nonnulli. & s̃ e. li. de rescri. statutum. §. cũ vero. ver. nullus. & §. cum autẽ. de offi. dele. c. fi. §. ij. ¶ Prima gl. summat. ¶ Glo. est ergo. primò alleg. ɔ̃trium & op. ad illud, ponit opi. ɔ̃triam, quã approbat, & rñdet ad ɔ̃trium. secunda pars rñ. per qõnẽ, an sedi vacanti &c. tertia pars no. quatuor spãlia. ¶ Glo. habebant. dicit quid dedit cãm constõni, in fi. quærit & soluit. ¶ Pe. gl. ponit opi. quã reprobat. ¶ Vlti. glo. ponit duas lecturas, & primã reprobat. ¶ In glo. est ergo. ibi, si vnus. §. ꝙ si non totũ. vide. s̃. de priui. li. de terra. super gl. ij. ¶ In gl. iiij. in fi. interdum ponitur pro gubernatione, vt ibi dixi. super gl. pe. ¶ In gl. est ergo. ibi, Gui. qui ẽt dicebat, ꝙ nouo papæ currebat a tpe electionis, vel immutationis, non a tpe coronationis, cum ex electione competat illi plena iurisdictio. s̃. de ele. licet. & de facto patet, ꝙ ante coronationem, beneficia confert, & quandoque si non vult conferre reseruat, & quomodo se habeat ante coronationem, & qualẽ bullã det, no. in fi. huius li. super data. & ibi ẛm Gar. idem hic Io. mo. & Arch. & ibi. sedi vacanti. idẽ Io. mo. & Arch. s̃. eo. prox. inducitur, quod prout hic, & ibi patet ɔ̃ Roma. Pontifi. inducta est hæc præscriptio non ɔ̃ sedem. & ibi, a die. idẽ Guil. pro quo facit. ff. de ac. emp. l. iij. In fi. vbi ẽt no. ꝙ præpositio a, facit separationẽ ad idẽ. ff. de verb. si. anniculus. si quis cau. l. vl. C. de postu. l. vl. & remittit ad Spec. de cita. §. viso. in fi. Arch. qui alleg. pro simili. s̃. eo. li. de ele. c. j. & ibi de hac præpositione, a, alleg. concor. eo. tit. de ele. quã sit. & c. si elec. & c. cum ex eo. j. rñ so. & allega. quas statim allegabo. dicit ꝙ ẛm prædictam opinionem præpositio
2 † a, ponitur exclusiue. ad idẽ. xxviij. di. de his. iuxta prin. ver. quibus. lxxvij. di. in veteri. ɔ̃trium, ꝙ hæc præpositio includat. allega. xxj. di. c. j. & c. aliter. lxx. di. §. non autem. xciij. dist. vi. a subdiacono. lxxviij. di. c. vl. & putat, ꝙ sic ponatur. hic alle. primo Guil. de iud. quod ad consulationem. de appel. super eo. §. vl. ij. q. vj. anteriorum. ver. vnde necessarium. iiij. q. v. quisquis. ff. de adul. præter. §. sexaginta. & l. is cui. §. marito. C. de success. edicto. l. j. §. quod dicimus. inducit ẽt lr̃am vacauerunt, quæ sequitur, per quã dicit patere, ꝙ totum tp̃s vacationis attenditur, & sic ipsius vacationis principium, alle. s̃. eo. li. de rescrip. si propter. vide, quod de præpositione vsque, satis dixi, de ordi. ab epõ. c. j. super. j. gl. & quod de illa dixi ẽt huic congrue adaptatur, & dictum Gui. placet. nec ob. ꝙ ea die possit prouidere, vel eligere, quia hæc decre. non punit negligẽtiam, vt. s̃. dicitur in gl. item. s̃. e. lib. de ele. cupientes. §. ꝙ si. & §. cæterũ. patet, ꝙ statuitur terminus ad faciendum id, quod ante incohationẽ termini fieri potuit. Sufficit ergo ita scriptũ esse, & constat papam statuere potuisse, ꝙ iste mẽsis curreret post triduum, vel post primas lr̃as, vel aliud tale. & ibi, frequens. & cle. de appel. sicut appellationem. & vide, quod dixi de elec. prouida. super gloss. pe. ¶ In gl. habebant. ibi præiudicialis, ꝙ patet ex diutina vacatione ecclesiæ Roma. post obitum Clementis quarti ẛm Guil. & ibi, nõ potuere. & sic tria specialia no. ẛm Gar. & Arch. s. ꝙ possum per me, quod non possum per alium. Item quod possum per alium quod non per me, cum horum ɔ̃trium sit regulare. j̃. de reg. iu. põt. vbi de
3 hoc. Itẽ ꝙ † potestas conferendi redit non libera sed onerata, vt hic patet, & in fi. idem Gar. & Io. mo. sed hoc nõ placet Arch. qui dicit, ꝙ non videt huius dicti naturalẽ rõnem, & regulr̃, quod possum per me & ꝑ aliũ. Item lapso mense res redit ad primum statum. Item per id posset ordinationes ecclesiarum impediri qñque, inducit principaliter, ꝙ textus dicit, valeant, nõ dicit debeãt, sed lr̃a tantũmodo, quæ sequitur, tollit hoc dictum, quę sapit negatiuam, de cã pos. cum ecclesia. & facit quod notaui. j̃. de regu. iur. c. j. ¶ In gl. pe. ibi, falsum. item Guil. & Gar. ¶ In gl. vlt. in fi. Arch. cuius dictum vt tutius consulo ante factum. post factum sto. gl. exponit. i. collatio beneficiorum sic in curia vacantium. adde quintum, ꝙ. j̃. diocesim conferant.

S V M M A R I V M.

1 *Papa si mandat prouideri Titio in aliqua ecclesia cum clausula, si pro aliis non scripsimus, non eliduntur literæ, si scripsit etiam pro vno solo.*
2 *Papa si dispensat cum illegitimo vt possit obtinere canonicatum, vel dignitatem in ecclesia cathedrali, non poterit prædicta consequi in metropolitana.*
3 *Aquæductum habentes non debent attenuare matrices fistulas.*
4 *Ecclesia cathedralis tenet nomen ecclesiæ in genere.*

CAP.

CAP. IIII.

QVãuis plenissima. Primo ponit regulã
& instantiam. Secundo ibi, & ideo. & tertio
ibi, quãquam. s̃m dictam instantiam decidit duos casus. iiij. ibi, secus. ꝯ instantiam alium casum
subiicit s̃m Io. mo. [*Ambitiose*] ambiunt enim impetrantes ad honores vel lucra, & præiudicatur per literas tales
ordinariis collatoribus, & hac ẽt de cã rescripta ad lites
restringuntur, quia per illa detrahitur ordinariæ iurisdictioni. de rescrip. Rodulphus. [*Restringi*] per hanc rõnẽ
dicit Arch. & idẽ dixerat super decre. accepimus. de æta.
1 & quã. vt in suis reportationibus habebatᷣ, ꝙ† si mandat
papa Titio prouideri in aliqua ecclesia cum clã, si pro
aliis non scripsimus, non elidentur literæ, si scripsit ẽt
pro vno solo, ad quod ẽt inducit. ff. de ver. si. non est. & l.
se. vbi habens vnicum filium non est sine liberis. ad idẽ
ff. ad Treb. ex facto §. pe. ff. vi bo. ra. l. ij. §. si vnus. C. qñ di.
le. ce. cum vxori. ad hoc. ff. de mune. l. ij. & sic dicit, ꝙ sic
seruat curia, non obstante ꝙ illud plurale aliis, vr̃ cõprehendere saltem duo. j̃. de re. iur. pluralis. cum concor. ad
idem. ff. de pign. act. si necessitas. ff. siquis cau. si seruus. §.
si plurium. remittit aũt ad summã Hosti. de resc. §. quæ
possunt obiici. ver. quid si tres. & in libello Ros. iuris can.
an plures præbendæ &c. ver. vnum tñ quæritur. ecce d.
papa, sed neutrobi ponitur iste casus. & vide, quod scripsi de his clis, de resc. mandatũ. super gl. ii. [*Ad certam summã*] nota, quia nil dicit de beneficio ĩ singulari vel plurali propter rõnẽ, quam. j̃. dicam. & ista forma in cęteris
partibus frequentatur, vt in Apulia, & terra laboris, vbi
sunt bñficia valde misera [*Beneficiis*] hic reprobatᷣ, quod
no. Host. de iurepa. cum dilectus. & vide, quod ibi scripsi
super ver. inhibens. ver. nisi forte. dicebat enim, ꝙ simpliciter prouideri mandatur vsque ad certã summam nõ
adiecto de vno, vel pluribus beneficiis, prouideri nõ poterit nisi de vno, cum rescripta sint interpretanda secũdum ius, & iura velint vnicã ecclesiam esse vnius rectoris. s̃. c. cum non ignores. nec curat, ꝙ impetrator posset
esse inutilis, vt ibi dixi, aperte corrigitur hoc dictum per
hanc literam, quæ de vnico impetrante singulariter loquitur, & ponit beneficiis, in plurali. Secundo scias, ꝙ Io.
mo. intelligit hoc plurale de duobus tm̃, & sine cura, p
decre. is cui. §. j. j̃. e. sed Arch. intelligit de quocunque, vt
impleatur mandantis intentio, ad hoc. s̃. de rescr. si qñ.
facit cle. eo. ti. si Roma. & decre. illa, is cui. ponit diuersum casum, alle. quod no. Inn. in præ. decre. cũ dilectus.
quod vide in ver. præal. vbi dicit, ꝙ si mãdatur alicui in
beneficiis prouideri vsque ad certã summã, tunc reseruari & conferri possent plura bñficia vsque ad summã,
secus si diceretur de beneficio. semper enim formã mãdati seruari oportet, al. Arch. j̃. e. cuidã. & c. si clericus. ff.
man. siquis pro eo. de insti. si pupillus. §. conditio. C. de
proba. cum precibus. ff. de ver. si. l. iij [*vel diocesis*] aĩs vno
solo expresso non veniret reliquum in literis bñficialibus, sicut nec in rescriptis ad lites. s̃. de resc. Rodulphus.
& vide, quod ibi dixi super. j. glo. & idẽ no. de æta. & qua.
accepimus. in fi. pe. glo. & c. vl. de pręben. in gl. j. liẽ scias,
ꝙ si post datã rescrip. diuideretur diocesis, in ipsa diuisa
& in decisis ab illa eisdem modo & forma fieri poterit
executio, quibus ante diuisionem fieri poterat, vt in extraua. Io. mo. quæ incipit sedes Apostolica. per quam vr̃,
ꝙ ẽt in cathedrali decisa fieri poterit, si prius in ea fieri
poterat, cum ibi ẽt dicatur, ꝙ ius ad rem, quod habeat
expectans, per diuisionem mutari non debet, & eiusmodi casus nulli dubium, quia cathedralis diuisa ĩcludebatur in grã [*Honorem*] per hoc vr̃ canonicum cathedralis
ecclesiæ ad ruralem transferri nõ posse. ar. C. li. x. si curialis relic. ciui. re. ha. ma. l. vna. sed Arch. s̃. eo. li. de consue.
c. j. in fi. dicit, hoc non seruari. Hoc casu præmisso, s. qñ
scribitur prouideri in aliqua ecclesia ciuitatis, vel diocesis, non probat ergo hæc decreta. ꝙ literæ beneficiales
non extendantur ad ecclesiam cathedralẽ, sed in beneficialibus appellatio ecclesiarum ciuitatis non includit
cathedralem, vt in j. gl. si ergo mandetur prouideri ad
collationẽ epi, hæc decre. non impedit cathedralem includi, si ibi habet collationes eps. [*Secus est*] quod sequitẽ
hic de ecclesia cathedrali, fuit disputando terminatum
per D. Gui. de Petralata, per c. scitote. vj. q. iij. [*Prouincia*] vl
di dubitari, an sit idem, si scribitur in aliqua ecclesiarũ patriarchatus, vt includatur ipsa patriarchalis ecclesia. & satis puto ꝙ sic, cum plus sit patriarchatum, quã
prouinciam nominasse, quod colligitur. xxj. di. cleros.
post prin. & habent archiepõs suffraganeos, quibus tradere possunt pallium, de priuil. antiqua. facit. lxxx. di. c. j.
& ij. & xcix. di. c. j. & ij. lxv. di. placet. cum duobus. c. se. bene facit. s̃. c. ti. graue. in fi. puto ẽt idem, si scribatur, ꝙ prouideatur in regno, vel aliqua ecclesiarum regni, facit. vj.
q. iij. scitote. de sta. mo. in singulis. in princi. de postula. p̃la. bonæ. ij. circa fi. cum ẽt hic vr̃ vberrima gratia ꝓpter
excellentiam regum, quam ẽt ecclesia ponderat. facit. s̃.
c. lib. de offi. deleg. c. vj. j̃. de priui. ne aliqui. & cle. de bap.
præsenti. facit, qđ no. in Spe. de rescri. præ. §. rõne causæ.
versi. quid si dicitur. ꝯ. & ver. se. qui versiculi fuerũt Vin.
in decre. Rodul. de rescri. quid si scribatur de principatu,
marchionatu, ducatu, vel comitatu, cõstat, ꝙ in illis qñ
que nulla est ecclesia cathedralis, sed si sunt, puto illas includi, ac ẽt principalem, si qua ibi principalior dicetur,
cum verba id sonent, nec inueniã illum casum exceptũ
2 [*Metropolitana*] tenet hic Io. mo. ꝙ si† papa dispensat cũ illegitimo, vt possit obtinere canon. præbendã, vel dignitatem in ecclesia cathedrali, non poterit prædicta consequi in metropolitana, cum talis dispensatio sit odiosa
restrĩgẽda. s̃. e. li. de fil. pres. c. j. & ij. & s̃. e. c. & hic a ꝯrio intẽdit, ꝙ lr̃a. j̃. hoc casu innuat a ꝯrio, quod non alio. sed
Arch. exponit hoc casu hic expresso [*Quam alio*] s̃. proxi.
§. cõprehenso. [*Vberiorem*] ab vbertate sumitur verbum
hoc, quæ est abundantia, & plenitudo, vt dixi. s̃. de loca.
propter sterilitatem. ¶ Prima gl. tria facit, summat, dicit
vnde sumpta & quid declaret. ¶ Quarta gl. distinguit inter duas formas. ¶ Quinta gl. rõnem reddit. ¶ Gl. simile.
j̃. all. vnam concor. & ponit opi. pro secundo ponit opi.
ꝯriam, quam soluit. ¶ Antepe. gl. quærit, arguit pro, soluit ꝯrium, secundo quærit & soluit. ¶ In gl. j. ibi, extrauaganti Inn. quarti. & in fi. & per Inn. & Host. de iurepa. cũ
dilectus. ¶ In gl. ij. ibi olim. & vide quod ibi plene dixi super vlt. glo. Arch. remittit ad no. per Compo. de rescrip.
cãm. & ad no. de consangui. & affi. cum dilecto ¶ In gl.
iij. in fi. Arch. alle. j. q. j. principatus. de pę. di. j. §. pœnæ. j̃. e.
si pluribus. §. j. s̃. e. lib. de rescrip. si gratiose. in fi. s̃. de elec.
dudum. ij. de deci. tua. ff. de li. & posth. cum quidam. de
mino. l. iij. circa prin. C. de senatuscon. l. vna. & quod no.
de transla. c. fi. ¶ In gl. aliud. in fi. Arch. alle. ff. de verb. ob.
l. j. §. si stipulanti. & l. inter stipulantem. ff. de le. j si seruus
legatus. §. quicunque. ¶ In gl. papa noster. ibi, beneficia,
per quę quis intitulatur, & obligatur ecclesiæ, & tenetur
ad continuam residentiam. s̃. de cle. non resi. c. fi. sed per
pensionem non intitulatur, nec ad residentiã tenetur.
xvj. q. j. possessiones. ij. q. vj. illud. cum illa possit ẽt laico ꝯcedi, vt ibi. ¶ In gl. vt centesima. c. j. vbi de hoc per Hosti.
alleg. ad hoc Arch. ꝙ de populo alias familia, ordine, &
exercitu includentibus suos maiores no. & dixi de concess. præben. post elec. super glo. nec erat, & in fi. quod est
spãle propter periculum, quod ĩminere potest ex periurio, vt ibi dixi. ¶ In gl. simile. ibi, in supradicta gl. & facit.
3 C. de aquæduc. l. eos. lib. xi. Io. mo. & Arc. ibi dicitur† ꝙ
habentes aquæductum non attentant matrices fistulas.
¶ In gl. quid si. ibi satis credo. idem Archi. qui refert, sic
pronunciatum per archiepiscopum Rauen. de mandato papæ in forma pauperum. Inducit ẽt ad hoc, de sen.
ex. c. vl. §. adiicimus. Item idem iuris in membris, quod
in caplte. lxiij. di. in sinodo. & est incongruum vt eadẽ
ecclesia quo ad idem diuerso iure cẽseatᷣ. xii. q. ij. cognouimus. de deci. cũ in tua. de priui quia circa. in fi. & ibi.
nomen sancti. ad hoc præd. decr. cum cleri. de ver. si. in

contra.

cõtrarium facit. s. de ele. cum in veteri an superscriptio ne, sed illud videtur induxisse vnio duorum capitulorũ eligere debentium prælatum in ecclesia Bisuntina, & idẽ in ecclesia Regina quo ad ecclesiam sancti Prosperi. Stilus autem, de quo loquitur glo patet, eo. ti. dudum. j. & ij. & c. bonæ. j. & ij. & c. cumana. & c. sacrosan. cum si. & ibi inferioribus. fallit hoc quandoque in locis solennibus habentibus matrices ecclesias. s. de rescr. cum adeo. nisi sine nomine sancti exprimitur ecclesia Modicen. quæ tamen cathedralis non est. idem in Tuscia in Pratensi,
4 & similibus. & ibi, q credo. idem Io. mo. dicens, q† ecclesia cathedralis nomen ecclesię tenet in genere. quod nomen particulatur & distinguitur per singulares ecclesias ciuitatis & dioce. de iure communi sibi subiectas. xj. q. j. de persona. pro eo, facit insti. de iure natu. §. sed quoties. ¶ In glo. vl. in fi. vide, quod no. Host. s. c. pro illorum. post prin. & in sum. de ver. sig §. a quo. post prin. ver. quid si p̃cipiatur. vbi dicit, q ciuitas & dioce. sunt correlatiua, sicut pater & filius, & vnum non est reliquum. sed prouincia non est correlatiua ad ciuitates, sed illarum collectiua, vel conclusiua, ita q etiã ciuitatẽ propriam ꝯcludit. facit. vj. q. iij. scitote. iij. q. vj. non liceat. & sequẽtib⁹ capĩs.

S V M M A R I V M.

1 *Papę auctoritas non est ab homine sed a Deo.*
2 *Ecclesiarum status quo ad ipsarum immutationem dicitur pendere a potentia episcopi non abbatis.*
3 *Conditio personæ arctat verbum generale.*

C A P. V.

CVm de beneficio. Duæ sunt partes. secunda ibi quando. & hæc secunda ponit dictũ, a quo casum excipit ibi, nisi. & hoc verbum beneficio, large ponit̃, siue de parochiali ecclesia, vel de prælatura, vel de p̃bẽda tractatur. [*Consueto*] quod hic dicitur, tenebat Host etiam si hæc clã non esset in rescripto, et quo scribebatur pro clerico seculari, hoc no. de re. ec. non alie. possessiones [*De illo beneficio.*] Continue Arch. no. de priui. accedentibus. in j. glo. & xvj. q. iiij. volumus secundum Arc. [*Gubernatum.*] si de statu ecclesiæ ꝯstare non potest, quia quãdoque fuerint ibi clerici, qñq; monaci, dicit Io. mo. considerandum, cuius cõditionis hoĩes pro maiori parte sint ibi versati. ff. de lega. iij. legatis §. & si vnus seruus. & præsertim vbi pro maiori parte tenentes fuerunt vltimi possessores, ar. C. ne de sta. defunc. l. si mater. ff. si vsuf. peta. l. vti frui. ad hoc vltimum alleg. Arch. C. de ser. expor. l. moneor. & ff. de ali. leg. l. Mela. §. j. in fi. & j̃. de sen. ex. si iudex. §. i. tu dic, q si exprimit̃ prouideri de beneficio consueto clericis & c. non sufficit vltimus status, vt hic. [*Legitima.*] si Papa per priuilegium mona. prohibuisset abbati, ne talia beneficia, vel prioratus mona. conferret secularibus clericis, non putat Arc. q licet tanto tempore per abbates fuerit cõtra factum, locum habeat istud c. maximè si apposuerat decretum, alle. xxv. q. iij. contradicimus. de præben. dilecto. & no. de despon. impu. ad dissoluendum. facit hoc verbum legitima, ad decre. primam & secundam, de ma. cõtra. rñ det, q ibi non loquitur de interdicto principis, sed inferioris. & si dicatur per lapsum temporis renunciatur priuilegio, de priuil. accedentibus. dicit hoc verum in priuilegiis, nõ in prohibitionibus principis, quod inducit inobedientiam. & maxime vbi est decretum, per quod apparet intentio principis, q inferior elidere aut abrogare nõ potest sine ipsius expresso cõsensu, vt no. Io. iiij. di. §. leges. ad idem, quod no. Goff. & Inn. de proba. ad nostram. di-
1 cit aũt, q † cum auctoritas Papę non sit ab homine, sed a Deo s. de iudi. nouit. ver. cum enim. patet, q contra ipsius decretum sine ipsius consensu nil potest fieri ab homine, quod sit firmum, quod dicit expressum. xj. di. consequens. & c. nolite. xij. di. scit sancta. & c. illud. & c. ridiculum. & qd no. Inno de consue. in prin. & si obiiciatur de eo, quod habetur de consue. c. fin. Rñdet, q illud loqui tur in actu rationabili, & vbi non fit contra principis sanctionem, quod non est in nostro casu, vt præmissum est, ad hoc. lxiiij. di. quia. [*ministrauerit.*] j̃. de verb si. volentes. § in eos. s. eo. li. de consue. c. j. & habes simile verbum xviij. q. ij. in decima. & dicit Arc. q talis prioratus sic nactus est naturam ecclesiæ secularis, q si Abbas, vel alius poneret ibi monacum remouendum ad ipsius voluntatem, ille non dicitur habere integre prælationem ipsius prioratus, nam vt quis censeatur prælatus, oportet, q habeat perpetuam dignitatem, vt no. Inn. s. eo. de multa. in fi. mutabilis enim ad voluntatem Instituentis non dicit̃ habere curam, vt no. e. ti. cum non ignores. contrarium tamen patet in cle. de sup. neg. præla. c. vno. §. præmissa.
2 Item vt dicit Arc. status† ecclesiarum quo ad ipsarum immutationem dicitur pendere a potentia episcopi, nõ abbatis. x. q. j. decretum. & c. regenda. s. de reli. do. c. iij. de exces. præla. sicut vnire. in prin. vbi de hoc per Inn. & est expressum in cle. de sta. mo. ne in agro. §. ad hoc. vbi ẽt de hoc, ad idem. ix. q. iij. c ij. versicu. vnumquenque. collatio ergo per abbatem facta, quam mutat status prioratus, non videtur tenere tanquam facta per illum, qui talem immutationem inducere non potuit, ad hoc. s. de sup. neg. præla. sicut. immo lapso tempore collationis poterit episcopus conferre s̃m no. per Inn. de renuncia. admonet. poterit etiam impetran. nec putat Arch. necesse mentionem fieri de tali possessione, allegans quod dixi j̃. eo. licet. Secularis ergo clericus illud impetrans consequeretur illud. licet nullam mentionem fecerit, q fuerit aliquando per monacos gubernatum. facit, quod dixi. s. de offi. ord. prætenti. qñ vero clerici seculares nõ fuissent rectores in illis sed firmati in tãtum. i. ad firmam tenentes, non esset locus bis, quæ præmissa sunt, & de his in cle. de exces. præla. frequens. ver. qdam etiam. [*Expresse.*] ad idem. s. c proxi. rñ. in fi. ¶ Prima glo. arguit ¶ Secunda not. a contrario. ¶ Penul. quærit & soluit. ¶ In gl. ij. in fi. facit. s. de fil. presby constitutus. ¶ In iij. glo. i fi. idẽ Io. mo. & Arc. qui ponderat, q hic requiritur præscriptio, non consuetudo tantum propter ea quæ dixi. s. e. lib. de consue. c. fi. in iii. glo. ¶ In glo. iiii. in fi. idem Arc. ¶ In glo. non tamen. in fi. idem hic Arch. ¶ In glo. prioratus.
3 ibi. arctetur. dicebat ergo Io. mo. q † conditio personæ arctat verbum generale. remittit. j̃. de reg. iur. in generali. simile, quod dicam j̃. de sent. excom. si ciuitas. ¶ In glo. penul. in fi. idem Arc.

C A P. VI.

SVper eo. Non diuiditur. dici tamen potest, q casum decidit, & rationem interserit. ibi. [*cum hæc parochialis.*] Idem i alio curato, vel personatu, qui essent annexi eadem ratione. [*In quibus.*] ecclesiis, vel ipsarum parochiis. [*Spiritualem.*] forsan episcopalem, vel quasi, facit. j̃. de pri. abbates. i fi. [*Habetis.*] differt, an ecclesia vniat̃ caplo, an certę prębendę, an nõ vniatur ecclesia, sed solum certa pensio assignetur, vt scripsi post Inno. & Host. eo. ti. exposui super. iij. glo. [*Necessaria non existit.*] per hãc literam vr̃, q sicut non est necessaria dispensatio, sic nõ est necessaria ipsius expressio, qñ talis canonicus habens ecclesiam sic annexam impetrat beneficium, vt sic sibi satis sit de canonia facere mentionem, facit regula accessorium, cum sua materia. j̃. de regulis iuris. p & ꝯ. facit, quod no. in Clementina de pręben. c. j. in v. glo. ¶ Prima gl. summat & dicit. quid declaret. ¶ Tertia gl. signat contrarium & soluit. ¶ Penultima gl. duas rationes reddit. ¶ Vltima respondit per obic. ¶ In gl. penulti. ibi, vna est via. vide de præscr. auditis. super glo. penultima, & ibi, si communem. vide de re iudicata. c. penultimo. super. j. glo. ¶ In glo. j. in fi. & dicit Arch. q hoc dicebat constitutio extrauagans Innocen. iiij. salubriter. & dicit, q audiuit a Specu. q videt illam sub bulla. in ver. tamen præ. dicit, q nunquam vidit hoc diffiniri, quod tamen vidit sępius agitari, nec ego vidi illam cõstitutionem. ¶ In iij. glo. ibi, ecclesiæ Baiocensis. vt dicit Ioan. monacus in fi. idem Archidiaconus.

C A P.

CAP. VII.

VM cui. Decidit casum, cuius dubiũ fortificat. ibi. [*licet ipsi*] licet, ꝑ quamuis [*Prouisiones*] s. factæ de canonicatu, quam. s. vocauit collationem, post modum patebat, ergo prioritas, de qua non constaret, dic. s. eo. li. de rescri. duobus [*Concessa*] per sedem Apostolicam, aliis enim præferuntur, licet sint priores in data. j. e. hi qui. [*Præsentaueris*] non solum executoribus, sed ẽt illis, ad quos spectabat collatio, vel receptio [*In eadem*] ecclesia sic de duobus vel pluribus grauata ex vi clausularũ, ꝙ dic vt. s. e. li. de rescrip. duobus. in fi. ¶ Prima glo. ponit summam, & quid, declarat. ¶ Glo. vlti. iustificat tex. ¶ In glo. ij. in fine & plene no. j. de concess. præben. si sol. in vltima glo. ¶ In glo. vlti. ibi, absurdum, idem nota. in præ. decreta. tibi qui, de rescrip.

SVMMARIVM.

1 *Litera generalis forma pauperum, an extendatur ad illum, qui habet vnicum beneficium conferre.*

2 *Reseruatis antiquis imponitur noua pœna.*

CAP. VIII.

SI pro clericis. Primo decidit casum, quem secundo determinat. ibi. oportebit [*Prouideas*] refert Arch. declaratum per Bonifacium VIII.

1 an. sui pontificatus, ꝙ † generalis litera formæ pauperũ non extendatur ad illum, qui habet vnicum beneficiũ conferre, alle. quod de illo, qui vnicam ouem habebat, dicitur ij. regũ. xij. & iij. qõ. vij. §. vln. & verbum de aliquo quod ponitur in illa forma. vide, quod nota. in cle. eo. ti. c. j. in gl. de isto. Notat ẽt hic Arch. quod scripsi. e. ti. pro illorum. super prima gl. an is, cui sic scribitur, prouidere possit de beneficio, quod ad sui collationẽ non spectet. [*Cura*] remittit hic Archi. ad id, quod notaui. s. e. li. de fi. presby. c. j. quod vide per eum. xxvj. q. v. siquis ẽps [*Te*] ordinarium, vel alium quemcunque, quod patebat, & ex extrauagan. prædicta, quæ dirigebatur vniuersis ecclesiarum prælatis Arch. [*Habentibus*] idem si haberẽt annexũ sacerdotium, ẽt si per statutũ conferri non debeant, nisi sacerdoti, dummodo in rescripto statuta colantur ꝑm Io. mo. qui remittit ad decre. cum aliquibus. idem Arc. vide, quod no. j. eo. cum illis. in iij. gl. & quod dicã. j. e. ci cui. super j. gl. [*Prouiderit*] de illo, qui est maioris ordinis, quam requirat præbenda, no. hic Archi. id quod notauit Io. mo. s. eo. li. de rescrip. cum aliquibus, vt ibi satis dixi in prin. [*Oportebit*] vide, quod no. xxv. q. j. c. j. Archidia. ¶ Prima glo. summat, & dicit vnde sumpta. ¶ Secunda gl. dicit, quare illud aliis additum fuit, quid declaret, & hoc iustificat. ¶ Gl. ol. ponit opi. quã nõ approbat. ¶ Vlti. gl. distinguit, & in secũdo membro tres casus excipit. ¶ In gl. ij. ibi. secus in aliis. Io. de mõ. mur. in sua dispu. tenuit per illam extraua. ꝙ tenebat electio facta de constituto in minoribus tñ ad ecclesiam parochialem, maxime ex quo scienter fuerat per epm cõfirmata, licet verbo dispensationis vsus non fuerit, de quo vide. s. de scisma. c. ij. sed illa extrauagans nil faciebat, vt vides, tenuit ẽt in eadem disputa. ꝙ si talis tpe electionis & confirmationis erat in mortali & non notorio, & postea emendatus j. annum factus est sacerdos, successor promouẽtis illum remouere non põt, ex quo crimen nõ erat tale, quod impediret ordinis executionem post pœnitentiam, de quibus scripsi, de renun. nisi. super gl. ex loco. & vide, quod ibi no. in glo. ar. pro opi. & quod super ea dixi. ipse aũt all. quod no. viij. di. in scripturis. in fi. lxviij. di. c. j. quod scripsi post C. epo. de elec auditis. super vlt. glo. vbi vide. ¶ In gl. olim. ibi. quidam, & hoc placet Archi. & ibi, decre. præterea. saltem quo ad parochiales ecclesias, de quibus loquitur, & in fi. vt ibi no. in gl. per hoc. vide, quod dixi de elec. dudũ. j. super ver. vel in ordinibus.

2 ¶ In gl. vlt. ibi, priuari. hodie † imponitur noua pœna reseruatis antiquis, per cle. de æta. & quali. & hi qui. ij. rñ. & ibi, curatum. cautius dixisset parochialis ecclesia.

CAP. IX.

SI eum. Primo decidit casum, ex quo infert solutionem alterius. ibi. & ideo prouisione facienda. dicit Arch. recitans literam extrauagantis, quæ habebat, ꝙ cardinalis sanctæ Sabinæ legatus in Alamania decano, & capitulo Treueren. super prouisione & receptione cuiusdam Laurentij in ecclesia ipsa precatorias literas destinauit, & quia ipsi eum per lras illas recipere nõ curauerunt. Inno. IIII. scripsit eisdem, ꝙ illum Laurentium auctoritate sua in illa ecclesia recipi faceret, eique de præbenda faceret prouideri &c. [*Obtemperatum*] i. obeditum, vel paritum. & per hanc literã vĩ iuuari forma, qua vtuntur legati, qui mandant illos, pro quibus referuant statim recipi. ars quomodo dicetur non obtemperatum, cum nuda reseruatio fiat non solum præbendæ, sed ẽt canonicatus, nullo tñ iure expressum hoc est. & decre. si apostolicæ. j. eo. ponit reseruationẽ ẽt super canonicatu. & vide, quod ibi dicã super gl. non in forma. & quod no. in Spe. de legato. §. nunc tractemus. ver. sed si legatus. & ꝑm id dici posset, non fuisse peritum, quia lras reseruationis, vel processuum factorum per executores recipere voluerũt, vel forsan ab illis appellauerũt, tunc tñ in literis papalibus ad surreptionem euitandã de appellatione fuisset mentio facienda, de rescrip. ex parte. s. de confirma. vtri. vel inuti bonę. Aliquibus vĩ, ꝙ cum capitulum tales collationes canonicatuum, vel receptiones canonicorũ facere possit, ꝙ ẽt legatus possit, propter quod distinguitur, an sit numerus in ecclesia vel non, & an firmatus vel non, quod vide in prædi. ver. sed si legatus. & litera, quæ sequit iuxta ipsius legati &c. si determinet duplex dictum, quod præcedit. s. de canonicatu, & de præben. facit pro. Si solum quod dr de præbẽda, facit ꝯ, faciunt enim legati reseruationes cum beneficio acceptandi. ꝙ an facere possint, vĩ dubium, cũ per id circa plura beneficia successiue impediatur, saltẽ ad tps is ꝯ quem scribitur, quod vĩ esse ꝯ mentem decre. præsenti. s. e. li. de offi. leg. [*Et in fratrem*] ẽt in ecclesia non collegiata scribitur interdum, vt recipiatur quis in fratrem, de præ sum. c. si. & vide, quod de multiplici fraternitate dixi super regula Io. [*Non legati*] ꝯ. s. de rescrip. literis. vbi põderatur quis incohet. vbi ẽt remisi ad qõnem porrorũ super regula qui prior. in fi. Et ideo s. hoc positũ, ꝙ expectet auctoritate apostolica. ¶ Prima glo. dicit vnde sumpta sit, & quid declaret. ¶ In glo. penulti. ibi. l. j. ante medium. vide s. eo. dilecto. in glo. Innocen. ¶ In glo. j. ibi, extrauaganti. Alexandri quarti. Archi. glo. penul. ibi, si apostolicæ. quod hic no. Ioan. mon. ibi dicam super glo. non in forma.

SVMMARIVM.

1 *Scribendi formæ quotuplex sit.*

2 *Calendis si stipulor intelligitur de proximis.*

CAP. X.

MAndato. Ponit thema, cuius dubiũ soluit distinguẽdo. primũ membrum ibi, de beneficio. ꝑm ibi. si vero alicui expressũ, vt patet per inferiora ibi. ꝑ

1 † quo. est enim quadruplex forma scribendi, qñque scribitur pro certa persona & certo beneficio, qñque pro certa persona & beneficio incerto, hęc duæ patent, vt. s. de offi. deleg. ex parte. j. quandoque pro incerta persona & certo beneficio. s. e. lib. de offi. dele. is cui. secundo rñ. qñque pro incerta & incerto, & tunc gratia respicit eũ, cui scribitur. j. e. dudum. in prin. & c. quamuis. j. & ij. rñ. [*Alterius*] in literis expressis facit, quod. j. sequitur, siue ad illius &c. & sic vide, quod dicã super prima gl. [*Forsan*] superfluit [*Spectantia*] diuisim, vt patet per sequentia ꝑm Arch. & ꝑm hoc punctari debet post hanc dictionem. Quid ergo si beneficium vacat spectans ad collationem vtriusque, vĩ ꝙ prouidere possit, cum. n. papa intendit quẽlibet in solidum grauare, fortius quemlibet pro dimidia. j. de reg. iur. plus semper. & regula in toto. dic ꝯ. cum

cum pateat ex forma, quod in affecutione mandati
papa solum alterum vult grauari, alias non esset diffe-
rentia inter disiunctam & coniunctam, & an scri-
beretur simpliciter, an adiecta clausula communiter,
vel diuisim, quod est falsum.j. cap.vltimo. in fine. Et
ad rationem contrariam respondet per decreta. cui de
non. infra eodem titulo. vbi patet, quod regulæ illæ lo
cum non habent in forma mandati, vt etiam no.in
prædi.regula, plus semper. [*Simul vacent*] idem si vaca-
bant tempore datæ, vel postea secundum Archidiaco-
num, qui hoc repetit, quod no. Composto. in decreta.
capl̃m.in gl.ma.ver. item quid si executori.s. ꝙ si scri-
batur prouideri de beneficio spectante ad collationem
epi, & tria talia beneficia simul vacent, & eps omnia
conferat alijs, solum vltimum cenceatur, & dicit ibi Cō
po.& Inn.sic diffiniuisse.rõnem reddit, quia ordinarius
erat astrictus ad vnam dimittēdam poterat ergo dimit
tere, quam volebat.ff.de iure do.plerunque.& sic primę
duę irritę collatę fuerunt; alle. Arc.ff.de fideic.lib.l.si le
gatario.§.a duobus.de sol.Stichum aut Pamphilū. cir.
prin.qñ di.leg.ced. si vsusfructū.de le.iii.qui concubinā.
§.fi.& facit quod dicam.j.c.si pluribus.super ver.elege
rit.[*Vt illi*] pro quo scribitur.[*Solum*] de altero ergo; vel
de vtroque prouidere non posset ex forma mandati.
¶ Prima gl.dicit, vñ sumpta sit, & quid declaret.¶ Quar
ta gl.rõnē reddit, & ponit casum diuersum.¶ Vlt.gl.po
nit rõnem & duos casus sol.¶ In iiij.gl.ibi.cum qui kls
2 †si stipulor klis, intelligitur de proximis. ¶ In gl.pe.ibi;
quoties.j.rñ.vide hanc & se.in c.cum dilecta. statim al.
super iiii.gl.§.pe.de l.cum pater.vide j.de reg.iu.in alter
natiuis.in j.gl.¶ In j.glo.ibi, Alexandri, qui dixerat, ꝙ ex
quo is, cui scribitur, hēt beneficia ad suam collationē
spectantia, ēt si non vacent, ꝙ de alijs prouidere nō pōt
quod hic reprobatur. & in fi. ibi ponit de duabus for-
mis.s.tuam, vel alterius & tuā, alioquin ad cuiuscūque
collationem spectante, & dicit hic Arc.ꝙ in ista secun
da forma non corrigitur dictum Alexandri, de quo ꝑ-
misi, quasi intēdat, ꝙ plus importet illud alioqn.q̄ al
ternatiua. Vel sciendū, ꝙ Guil.posuit secundam formā
tm̄ in Spe.de act.vel pe.§.super actionibus.ver.itē si scri
bitur.& illā posuit per hæc verba, ꝙ mihi de beneficio
prouideat, si quod ad sui collationē pertineat, alioquin
de alio ad cuiuscunque collationem spectante. hic pos
sit procedere dictū Arc. quasi intētio fuerit scribentis,
alios tunc solum grauare, qñ ille non habebat bñficia
conferre, sed Com.ponit, prouideas tali de beneficio ad
tuam, alioquin ad cuiuscunque collationem spectāte,
hic.n.illud alioquin, vr̄ respicere vacationem non con
ferendi potestatem, & hoc maxime, cum scribitur de
primo sine potestate acceptandi.¶ In glo.ij. ibi, vel in-
stitutionem.idem Archi.ponens hic, quod no.Com-
post.in ver.sed quid.immediate sequenti.ver.alle.s̄.glo.
proxi. allegant, quia quod commune est episcopo &
patrono, episcopus suum dicere, vel vt suum dare non
potest. ff.de auro & argen.le.quintus Mutius, nec Papa
non expresso intendit præiudicare, vel per rescriptū no
uam ptãtem dare, & per hoc rñ detur ad decr. dilectus.
de of.dele.¶ In gl.iij. in fi.idem Arc.¶ In gl.pe.in fi. iiii.
gl.& vide quod super ea dixi de hac mā, quæ brocardi-
ca est, ibi ēt inuenies alias concordantias, quas hic Arc.
posuerat.lo.mo. in sua additione hic dicit regulare or-
dinem non spectandum, cõtrarium causale, ne fiat exo
neratio indebita, & ne lædatur ius alterius, vt hic, vel vi
tetur dispendium, vt in l.quoties.vel vt suspitio indebitę
gratiæ tollatur. ff.de fideicom. liber.generaliter.§.quis
ergo.¶ In glo. vltima.ibi, se exonerare.supple, & aliam
onerare.& hoc fieri non debet. ff. de eo quod certo lo.
co.l.tertia. circa principium. Archidiaco. & in fine.
idem Archidia.

SVMMARIVM.

1 *Negligentia in vno quando noceat in altero.*

CAP. XI.

SI clericus. Circa illum, qui negligit
gratiam prosequi, & sol
uit duos casus dubios.& primo primum.
rationem subdens ibi, cum facta.secundo
secundum ibi, verum, rationem diuersitatis interserens
ibi, tunc cum, ꝙ determinat ibi, dummodo.& declarat
ibi, & eidem.& decretum apponit ibi.als facta.& dice-
bat Arc.ꝙ vsque ad §.verum.sumpta fuit de quadā de-
cre.Nico.III. [*Postmodum*] disputauit Ia.can. Bon. an qñ
ista dictio non esset in rescripto.executio, cui scriberet
sub hac forma, posset illum recipi facere, anteq̄ vacet
præbenda.soluendo tenuit ꝙ non, allegauit iura, quæ ꝓ
bant formam mandati, & ordinem scripturæ seruan-
dos.sufficit ad primum.j. e. cui de non.ad secundum.
s̄.c.prox.cum concor.[*Recipi faceres*] dicit Arc.ꝙ pp re-
spectum, quem hēt præbenda ad canoniam, cum ex
ea procedat, & pro canonico instituta sit, hoc tenendū,
ꝙ si prębenda vacans instituta pro canonico alicui cō
feratur, hoc ipso canonia intelligitur esse collata. fatet
tñ decentius & securius, si prouisor dicat, cōfero tibi
præbendam cum plenitudine iuris canonici.s̄.de pœs.
præb.proposuit.alle.quod dixi post Com.s̄.de const.cū
M.super gl.vnde eis.& hoc īfert, ꝙ receptio, de qua hic
loquitur, consistit in facto cū ex collatione præbendæ
sit canonicus, licet fateatur, ꝙ executor habens hāc for
mam ante collationem non potest facere istū in cano
nicū recipi, quia hoc mandatum non patitur.j.eo.cui
de non.dicit tñ, ꝙ aliqui ꝯdicunt.[*Quando vacat*] ergo q̄
diu vacat, illam petere potest, vt in gl.[*Extincta*] & sic re-
uiuiscere non potest per vacationem alterius, vel alio
quouis modo.de con.di.iiū.quæris.ꝙ verum ex iure ve
teri, secus ex nouo.ff.de adi.le.l. cū seruus, & l. si seruus.
§.si seruo.ad idem.s̄.de renun.ex transmissa.ſm Arch.
1 [*Non obstante*] †quasi negligentia in vno non noceat in
altero.ff.de ali.iu.mu.ca.fac.l.item si.in prin.ff.quemad.
ser.amit.l.nā satis, circa fi. Arc. [*Non parte*] hoc placuit
Inn.in præ.decr.mandatum.in prima gl.in prin. & iux-
ta finē.[*Huiusmodi*] s. vacante, quando nullus expectat
auctoritate apostolica. ¶ Prima glo. summat, & dicit,
quid declaret.¶ Quinta gl.exemplificat, & dubium sol
uit.¶ Glo.& sic, fortificat textum & ponit opi.contra-
riam.¶ Glo.per istud.quæstionem sol.¶ In v.glo.ibi, cō
tinuus.vide s̄.eo.lib.de rescrip.statutum.super gl.pro ad
uocatis.¶ In glo.ij.ibi, vsus curiæ, de hac & aliis formis
dicam.j.de conce.præb.si soli.in prin.¶ In glo.desidio-
sus.ibi, mortuus est.C.qui pe.tuto.l.cum a matribus. &
ibi, relinquendum. vide quod dixi, de rescrip.capitu-
lum.super glo.& ita. nec ab hoc dicto recedo per decr.
deinde.de conces. præben.cum ei quem.in fi. illa enim
determinat, quando impetrans dicatur scire, hic lo-
quitur, quando dicatur negligere, vt ibi dixi in glo.pen.
¶ In glo.no.quia.ibi, possum petere.dicebat ergo Host.
s̄.de rescrip.capitulum.ꝙ si prius est prouisum secūdo,
obstabit primo impetranti exceptio, ad hoc.s̄.eo.lib. de
rescrip.ubi qui.si tamen prius reintegra reclamat audi-
tum, & sufficit, ꝙ petat, antequam sit collata secundo,
ar.ff.de consti.principum.l. fi. s̄. de dona.cum dilectus.
de verb si.olim.& si eo agente & petente conferatur al
teri, non conualesceret illa collatio propter negligen-
tiam subsequentem.ad hoc.s̄.de elect.auditis.j.eodem.
quodam.ff.quod vi aut clam.si alius.§ est & alia.in fin.
ff.de iure fisci.edicto.§.cum autem.ad Tertullia.l.ij. §. si
mater.& j. de reg.iu.non firmatur. collationem enim
alteri faciendam præcedere debet negligentia impetrā
tis ſm Arc.& in fi.de habente beneficiū acceptandi in
fra mensem, an post mēsem acceptet adhuc vacantē,
no.in clemē.de conce.præben.c.j.in glo.iste terminus.
¶ In glo.& sic.in fi.quod tamen hic diffinitur, ibi pla-
cuit Innocen in prima glo.illud vero, quod in decre.re
latum. s̄. eodem. de illo primo cuius præbenda tene-
tur per secundum, & primus execrando litem con-
lo.An.super.vj.Decre.

sentit suo ordine habere aliã vacaturam, ꝙ illa sibi de-
betur, cum nulli fiat præiudicium, per hanc decre. tolli
tur, vt ibi scripsi in gl. dicit Inn. ¶ In glo. super istum. in
fi. idem Archidia. ¶ In glo. vltima. ibi, illa. remanet ta-
men sibi ius saluum in tertia etiam cum effectu decre-
ti secundum Arc.

S M M A R I V M.

1 *Ius dare in vacatura est prohibitum.*
2 *Reseruatio legati licet afficiat ordinarium, non tamen contra Pa-
pam, vel habentem causam ab ipso.*

CAP. XII.

HI qui. Duo sunt dicta, quæ satis patent.
primo diffinit de prærogatiua re-
ceptorum. secũdo de ipsorum qualitate &
dicit Arch. ꝙ primum dictum fuit sumptũ
de decre. Ale. execrabilis. [*recepti*] de re vltra numerum,
an habuerat vocem in capło & distributiones hic Ar.
de quo no. de const. cum M. in gl hic põt. & vide, quod
ibi dixi. [*Anteferri*] facit ad no. quod dixi post Abba. de
duobus limitatis, de ma. & ob. per tuas. & iura, ex quib.
potuit summi, ibi scripsi post Host. [*Quorumcunque*] hu-
1 ius ratio ſm Ar. quia † dare ius in vacatura est prohibi-
tum, de conce. præb. vna. cum Lateranensi concilio per
legatũ vel capitulum prȩiudicari nõ potest. s̃. de fi. pres-
byte. dilecto. & c. suæ. solus ergo Papa, qui concilijs non
ligatur, de ele. significasti. dare potest ius in vacatura, vel
ad vacaturam. s̃. e. licet. in prin. dat autem hoc ius, cum
scribit executori, ꝙ faciat aliquem recipi, & præbendã
conferat, cum vacabit non obstante numero, & facit,
ff. de albo scri. l. ij. non fateor, ꝙ solus Papa det ius ad va-
caturam per ea, quæ habentur de legato. s̃. e. lib. de offi.
leg. c. iii. & iiii. vide quod no. de conce. præben. c. ij. in gl.
pe. sed fateor, quod legatus id facit ex constitutione pa-
pali. Item, quod fortius, afficit, & plus durat reseruatio
2 Papæ, quam legati. Item † licet reseruatio legati afficiat
contra ordinarium, non tamen contra Papam, vel ha
bentem causam ab ipso. licet possit, vt hic, quasi Papa
legatos non priuilegiauerit contra se. s̃. de cen. cum in
stantia. [*Non existit*] de receptis per literas facultatis erat
dubium, quod solutum est. s̃. e. lib. de rescrip. cum aliqui
bus. ¶ Prima gl. dicit, quid declarat. ¶ Secunda gl. osten
dit, hic exponi regulam, qui prior. ¶ Vltima gl. respon.
per ob. cui r̃ndet. ¶ In glo. ij. ibi, quot. vtriusque par est
cau. qui prior &c. ¶ In vlt. glo. ibi, sed si manente. preca-
rium prorogatum manet in primã causam. ¶ In j. glo.
ibi, item si vnus primo. & Abb. s̃. e. inter cætera. & Guil.
in Spe. ti. ij. §. nunc tractemus. ver. de illo. ¶ In glo. vlti.
ibi, receptus. in eo vero quod faceret vt legatus, delega-
tus esset potior, de offi. lega. studuisti. Io. mon. & ibi, pro
quo scribit, idem Arc. & ibi, quaternariũ, hic intelliges
per id, quod scripsi super fi. prædicti ver. de illo.

S V M M A R I V M.

1 *Ius habet ad rem tantum is, qui petijt præbendam sibi conferri an
te collationem vacantis.*
2 *Collatio tribuit ius in re, & illud est fortius, quam ius ad rem.*

CAP. XIII.

SI postquam. Primo diffinit ca-
sum. secũdo ratio-
nem reddit. ibi, nam eoipso contulimus.
de eo qui iam receptus erat, bene tenebãt
Inn. & Hoid, quod hic deciditur in decre. inter cȩtera. s̃.
e. sed vt vides, hic loquitur de rescripto. [*Ignorantes*] for-
tius ergo si id sciuissent. [*Firmitatem*] dicit Io. mo. quod
idem terminauerat Martinus nõ ratione infrascripta,
sed quia ecclesia, in qua fuerat scriptum, habebat certũ
numerum canonicorum & præbendarum, quem ep̃s
& capitulum augere non poterat. de rescri. constitutus.
[*Ius*] ad obtinendam, infra dicit iuste petere, per quod
patet, ꝙ talis expectans non habet ius in re, quare dixe-
runt aliqui, ꝙ hẽt personalem actionem. s. condictionẽ
ex decre. relatum. vel officium iudicis ꝯ possessorem, vel
actionẽ de dolo. [*Super his*] vide quod satis scripsi post
Comp. s̃. de rescrip. manda. in vlt. gl. ver. quærit demum
Com. cũ vet. se. Item per hos textus improbatur, quod
dicunt quidam, prouisum a Papa, vel ipsius auctoritate
receptum, cum vacat præbenda sibi debita, propria au-
ctoritate illam apprehendere posse &c. Rõ ſm eos, qa
recta via transit ad eum. s̃. e. inter cætera. ff. de acq. hær.
l. hæredes. ff. de fur. si a Titio. ff. de le. ij. legatum. ad Treb.
1 l. facta. & l. restituta. sed certũ est, ꝙ † ante collationem
vacantis, & si illa sibi conferri pecierit, hẽt ius ad rem tã
tum & non in re. j̃. de conce. præ. c. fi. in fi. ad idem. C. de
rei ven. seruam. ff. de acq. pos. sicut ex stipulatione. ff. de
fur. cum. s̃. de priui. pastoralis. ad hoc. j̃. e. cum qui. §. j. fa
cit. j̃. e. si tibi absenti. [*Debebatur*] hic ponit Arc. quod scri
psi post Inn. s̃. e. relatum. in gl. dicit In. in fi. de spoliato.
forte de iure, præbenda quandiu tenuit, ꝙ nec vacans
potius debetur illi, quam alteri, pro quo scriptũ est, sed
tene, quod dr̃ s̃. e. si clericus. [*A prædictis*] tenet hic Arc.
ꝙ etiam si Papa contulisset postea vacantem, nõ tene-
ret collatio non facta mentione de primo mandato,
cum pp canonicatum & reseruationem & decreti inter
positionem prima vacatura fuerit affecta pro impetrã
te, & sic collatio illa surreptitia. ad hoc. j̃. e. si beneficia.
& sic corrigenda. s. de re iu. cum olim. xxxv. qõ. ix. §. his
ita. adde de ele. cum dilecti. de rescrip. ad audientiã. xxv.
q. ii. dicenti. in fi. nec præsumitur, Papam voluisse ius il
lius tollere, ex quo id nõ exprimit, vt de ver. sig. dilecto.
de of. dele. ex parte. j. & ij. in fi. facit. j̃. de re. iur. decet. xxi.
q. ij. non enim. de pœ. di. j. quantumlibet. in fin. xvi. q. ij.
visis. Itẽ si non recipitur incõstantia & varietas in alijs
de pœ. di. iii. derisor. multominus in Papa, dicetur ergo
errasse oblitus facti. xxiii. dist. præterea. & sic non tenet,
de conce. c. fi. Non ob. hæc litera prædictis, quæ factum
respicit. Non ob. ꝙ primum rescriptum sit generale. j̃.
e. si pluribus. de conce præb. ne captandæ. cui generi de
rogatur per speciem. j̃. c. prox. & c. quamuis. statim. n. cũ
vacauit præbenda, id genus deductum est ad speciem,
ad hoc de fi. presbyte. ex tua. Item in decre. i. de rescrip.
gl. vlt. in fi. nõ fatetur illud rescriptum dici genus, quod
refertur ad certum, licet nunc incertum. Et vide, quod
2 ibi dixi non ob. ꝙ collatio † tribuit ius in re. & illud est
fortius, quam ius ad rem. hinc est, ꝙ potior est illius cã
cui res est vendita & tradita, quam illius, cui primo vẽ-
dita. C. de rei ven. quot. & no. de spon. du. tuas. in j. gl. &
vide, quod super ea dixi. nam, vt dicit, ista non recipiũt
interesse, ad quod agi possunt contra collatorem; sicut
recipiunt prophana. tenet finaliter, quod in princi. dixi.
Et per prædicta vr̃, ꝙ vbi beneficium non esset effectũ,
teneret Papȩ collatio, nec mirum, quia teneret ẽt colla
tio ordinarij. s̃. e. si. dilectus. ij. j̃. de conce. præben. si soli
j. rñ. & maxime quando scribatur cum beneficio acce
ptandi. e. ti. c. j. tu dic, ꝙ si beneficium vacauit in curia.
nullum dubium, ꝙ tenet collatio vacantis. s̃. e. c. ii. si ve-
ro alibi vacat, & Papa vtitur verbis generalibus. s. præbẽ
dam, si qua vacat &c. procedit, quod dixit Arc. & idem
vr̃, si Papa vtitur specialibus verbis. s. talem præbendam
vacãtem per mortem talis &c. vt locus sit surreptioni:
ex quo proprio motu illam non confert. Vbi vero Pa-
pa proprio motu conferret hoc expresso mihi est qõ
dubia, & potius vr̃, ꝙ valeat, maxime, vt prædixi, si non
erat affecta. per decre. j̃. proximam. cum etiam eo casu
non obstet surreptio. j̃. eo. si motu proprio. saluo quod
ibi dicam in gl. idem verbum. vbi vide, hodie tñ ponun
tur clæ tollentes hoc dubium, & reseruantes ius expe-
ctantium, si. dicam. j̃. c. prox. super. j. gl. [*Nequiuerint*] per
quod patet, ꝙ non solum est debita. sed etiam affecta.
Io. mo. ¶ Prima gl. summat, & dat simile. ¶ Secũda quȩ
rit, & remittit. ¶ Tertia quærit, arguit pro, soluit ꝯrium.
¶ In gl. j. ibi, a Papa. s̃. e. cum qui. ¶ In gl. ij. in fi. idem Ar.
¶ In glo. iii. in fine. dicit Archidia. quod fortius in il-
lis procedit hoc, quod dicit per hunc textum clare pa-
tere, vide, quod no. in cle. de conc. præb. c. vno. in gl. hoc
determinabit.

S V M-

SVMMARIVM.

1 *Mensis ubi præfigitur acceptationi, an post mensem re integra possit acceptare.*

CAP. XIIII.

DVdū. Primo ponit mētē duarū apostoli
carū gratiā. scdo ibi, cūq;, pcessius
habitos p illas. tertio ibi, nos igit. multis ar-
gumētis ōndēs partē alterā poriorē illi dat
iudices. vel sunt duæ partes tm̄, vt primæ duę ptineanr-
tur sub querela camerarij, ꝙ plus placet. [*Pranestino*] qui
cardinalis est, ita ꝙ in certis beneficiis hoc suo iure po-
terat, si legatus erat. s̄.e.lib. de of. le.c.i.iii. & iiij. [*Eisdem*]
Gallicanis. [*Libere*] vide, ꝙ simoniaca renūciatione no.
& dixi, de renun. super hoc, in glo. quę pro expensis. ꝙ
hic dicit Arc. in decr. ex parte. j. de offi. delega. dr̄ oino.
[*Nos postmodum*] secunda gratia. [*Extunc*] de voto. licet
ver. scituros. nec est vis, an dicatur exnunc, an extūc s̄m
Arc. quia semper id trahitur ad diem conditionis, alle.
quod no. Inn. & Host de ap. præterea. facit, cle. de conc.
præbē: cum ei quem. & ibi dixi. [*Igitur*] maxime, vt pa-
tet per sequentia. lo. mo. [*Velut*] veritatis expressiuum.
Arc. [*Praoccupauimus*] i. prius occupauimus, & ponitur
in bona parte, sic in Psal. præoccupemus faciem eius in
confessione. ibi exponitur. i. priusquam veniat ad iudi-
cium, quod fecimus confitendo damnemus. [*Conditio*]
hæc ratio sufficeret s̄m lo. mo. nam prima gratia gene
ralis erat, nihil continens actu, sed habitu, vel potentia
tantum, secunda erat specialis continens aliquid actu.
species ergo extracta de genere amplius sub genere nō
intelligitur, alle. iura, quæ allegat hic glo. [*Eo*] pro ideo,
& est secunda ratio secundum Arc. [*Considerantes*] ter-
tia ratio. [*Quia foret*] quarta ratio. [*Et quidem*] quinta ratio
secundum Arc. [*incerto*] vide, quod habes in cle. de con
cess. præben. c. i. in j. & ij. rñ. [*Acceptandi*] tenet hic Archi.
1 ꝙ † vbi acceptationi præfigitur mensis, post mensem re
integra possit acceptare. tu dic, vt dixi in cle. de conces.
præben. cum enim quem. in gl. iste terminus transferri.
j. e. c. pe. ¶ Prima gl. summat reliqua. rñ. in tex. ¶ In gl.
s̄. de. ibi, in toto. sequitur, iure generi per speciem dero-
gatur. ¶ In glo. antepe. ibi, l. iiii. vide in c. gratiose. in glo.
expirandæ. & ibi, §. recte. soluitur mandatum per mor-
tem mandatis, vel mandatarij re integra. ¶ In gl. pe. ibi,
apud Auphidium. satis est, ꝙ legatarius, cui legata sunt
vestimenta, quæ volet, dixerit se velle, vt sua sint, vt con
sumptum sit ius eligendi legatum, & ibi, nihil. j. vide in.
præ. c. j. super i. gl. ¶ In glo. j. in fi. & per hanc decre. deter
minata fuit quæstio de legato, cui Papa commiserat, vt
sibi rebelles in pace facienda, vel conseruanda priuare
posset beneficiis, & illa aliis conferre, qui priuauit pro-
pter causam illam Titium, quod in præiudicium expe-
ctantis in illa ecclesia primam vacaturam non posset
illud alteri conferre, vt sic illa commissio intelligatur
sine præiudicio iuris alieni, cui, scilicet tempore vaca-
tionis, vel priuationis beneficium esset effectum
prius, vel post commissionem prædictam. s̄. eodem lib.
de rescrip. quamnis. hodie tamen in terminis prędi-
ctis, vel de quibus loquitur decre. vel similibus ponitur
in literis clausula derogatoria, per quam quo ad bene-
ficia illa prędicatur expectantibus cum protestatio-
ne, quod in aliis non fiat eis præiudicium, simile, quod
dixi. s̄. c. proximo. in fine. ¶ In gl. tertia. in fine. vltimus.
§. illius decre. est pro, & soluit contrarium. ¶ In glossa
hanc potestatem. in fine. qua ratione. & per decreta. is
cui de officio delega. supra eodem lib. puto, quod nec
iste legatus potestatem hanc coniunctim delegare po
test. ¶ In glo. est maior. in fine. ordinario enim delega-
to commissa maior est in delegante, & minor in dele
gato. Ioan. mona. dicit Archidia. fons scaturiens ma-
ior est, quam riuus ab eo procedens. ¶ In glo. s̄. de re
scri. in fi. Arc. all ff. de le. iij. vxorem. §. Felicissimo. & l. ser
uis vrbanis. §. vl. ff. de ali. le. l. alimenta. §. basilicæ. & l. sti
chus. in prin. ¶ In gl. s. ibi. s̄. e. titulo. s. de rescri. allegato.
s̄. gl. proximo. ¶ In gl. no. in fi. ad idem. ff. de neg. ge. Pon
po. scribit. ff. so. ma. l. diuortio. ibi. alioquin coactis vinde
mijs & c. de le. tertio. l. Offidius. de contrahen. emp. l. in
lege. in fi. ¶ In gl. j. nominibus. in fi. & l. vxorem. §. lega-
uerat. Arch. ¶ In gl. pen. in fi. ibi, apud Auphidium. ff. de
ma. vin. si pater. Arc,

SVMMARIVM.

1 *Hospitalia & loca similia quare non includuntur in literis dire-
ctis super prouisione clericorum.*

CAP. XV.

QVia sæpe. Primo ponit dubium, qd̄
secundo distinguēdo de-
clarat. ibi, nos dubitationem. & s̄m mem-
brum ibi, nisi vacanti collatus. vbi ergo nō
est collatus, sed conferri mandatur, potest adhuc tene-
ri opi. Inn. s̄m Io. mo. ꝙ non placet Arc. cum Arch. cū
litera. j. ponderet tpis auctoritatem, ad hoc ēt. s̄. e. lib. de
rescri. tibi qui, & c. pe. [*Et dignitate*] hæc est copula &, sed
si fuisset coniunctio. i. cum, an de altero solo prouideri
posset. vide, quod dixi de cele. miss. cum Marthæ. ver. alij
vero. [*Vel officio*] no. ꝙ hæc tria ponit vt diuersa, ad idē. j.
c. fi. vide, quod scripsi. s̄. e. de multa, & s̄. e. lib. de consue.
c. j. super ver. personatus. Est qō, an ille pro quo sic scri-
bitur, consequi possit ex iuribus talium literarum offi-
cium, quod cadat in laicum. i. cuius laicus sit capax, &
quod per laicum regi consueuerit. quod non possit vr̄,
cum. n. connexorum idem sit iudicium, vt hic in fi. cū
concor. & ista tria connectantur in gratia, vt hic. & j. e.
si is cui. ergo sicut dignitas & personatus sunt quod spi-
rituale non cadens in laicum, sic officium, debet enim
esse vniformis intellectus talium connexorum, ad hoc
de bap. maiores. ver. similiter, hinc est, ꝙ decre. cum ac-
cessissent. de consti. primiceriatum, quem primo voca-
uit dignitatem & personatum, demum vocat officiū,
ad idem. s̄. e. ad hæc. & de cle. non resi. c. iii. de sta. mon.
quod Dei. bene facit dec. fi. j. e. vbi patet, ꝙ sicut benefi-
ciorum collatio competere potest dignitati, vel perso-
natui, ita & officio, ergo de spūali oportet intelligi. itē
hoc probat decr. ista, nam sicut præbenda canonicalis
potest esse annexa dignitati, vel psonatui, ita & officio.
ad idem cle. de æta. & qua. vt hi qui. ij. rñ. vbi idem patet
in annexione ordinis. ergo de spūali officio, cuius laic⁹
non sit capax, debet intelligi, quod bene probatur. ij. q.
iii. si quis epš præbendas, Archidia. præposituras, vel ali-
qua officia ecclesiastica. & e. q. saluatur. ver. in subiecto.
ibi, vel quemlibet ecclesiastico mancipatum officio.
Item hoc idem probatur. j. de conce. præb. c. fi. in princ.
vbi numeratis dignitatibus, personatibus & officijs sub
dis, & alijs quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, illud
relatiuum aliis, dat intelligere officium tale esse eccle-
siasticum beneficium. facit ad hāc partem cle. e. ti. per
1 literas. si dicatur, ꝙ ratio, quare † hospitalia & loca simi-
lia non includuntur in literis directis super prouisione
clericorum, sit illa, quia loca illa per laicos regi possunt.
xviii. q. ij. quidam. & no. in cle. de relig. do. quia contin-
git. §. vt autem. audiui a solenibus officialibus curiæ, ꝙ
curia sic tenet [*in ipsa*] habens etiam præbendam in ec-
clesia talem dignitatem, quæ habet præbendam anne-
xam, poterit acceptare, sed per ipsius receptionē vacat
prima præbenda, vt in cle. e. ti. si iuxta. ¶ Prima gl. sum-
mat, & dicit, quid declaret. ¶ Vlt. gl. ponit rōnem indu-
cens duo iura. demum ponit quatuor casus, quibus se
cundus primo præfertur. & v. casibus, quibus expectās
primā illā non consequitur. ¶ In glo. j. in fi. quo ad no.
in p̄. decr. sta. facit hęc dec. pro Inn. & ꝯ Ho. tenuit. n. In.
no. ex duob. impetrantib. primum p̄ferri secundo, qui
est maior in ordine p rōnē, quā ponit hic litera, sed Ho.
ꝯ, vt ibi scripsi in gl. loquitur. ¶ In gl. perpetuo, in fi. & vi
de, quod ibi scripsi super verbo, personatus.

SVMMARIVM.

1 *Collatio quid sit.*
2 *Papa si mandat prouideri de beneficio spectante ad institutionem*

episcopi, nunquid executor prouidere possit de beneficio, de quo episcopus institui ad præsentationem, vel electionem alterius.
3 *Locutio pluralis omnis est copulatiua saltem implicite.*
4 *Collegium, vel uniuersitas & si sit persona, non tamen uera sed repræsentata.*

CAP. XVI.

Cum in illis. Sunt quatuor dicta & partes patent. [*Maior*] vbi enim maius periculum. &c. s. eo. lib. de ele. vbi periculum, cum concor. [*Nec debet*] dicit Io. mo. quod ita pronunciauerat in causis decanatuum Rotomagen. & Bituricē. quarum fuerat auditor [*Prouideri*] si Papa falso rumore sibi perlato quod A. per quo scripserat, mortuus erat, mandat præbendam eius conferri B. non sunt per has secundas primæ literæ reuocatæ secundum Arc. alle. ff. de hære. insti. l. si. facit. quod no. in Spe. de instrum. edi. §. compendiose ver. quid si is qui. si autem expecto dignitatem in ecclesia Bon. per literas Papæ cum clausula non obstantibus literis impetratis, vel impetrandis, & postea Papa concedit capitulo, quod de Arc. aliculi prouideri non valeat per literas impetratas, vel impetrandas cum aliis nō obstantibus putat Archi. quod aliter primā literæ etiam quo ad dignitatem archidiaconalem, ex quo expressa mentio non fit de ipsa indulgentia. ff. de lega. ii. si quis in principio. ff. de leg. j. si mihi. §. si. in fi. uni alle ff. de adi. lega. l. si hominem. & l. se. & dicit quod curia seruat quandoque vnum, quandoque aliud [*Etiam si*] dicit Arc. quod istud etiam tenetur hic ampliatiuè quasi dicat multo fortius si curam non habeat, alle. pro simili. s. de vi. & ho. cler. qm. § j. in prin. & j. e. cum singula. j. rñ. vnde communiter implicat. C. qui admi. ad bo. pos. l. j. [*Collationem, prouisionem*] hęc duo sunt sinonima, vt patet s. eo. dudum. post princi. & j. e. cui de non. j. & li. rñ. & c. ei cui & c. si is cui. in fi. & habēt vim electionis & confirmationis, vt not. s. c. lib. de ele. c. j. in iii. gl. c. vt circa. in gl. ii. & collator, vel prouisor absque alterius facto cōfert. j. e. proxi. j. & ii. rñ.
5 est † collatio quasi quædam iuris translatio in alium, & multa iura de collatione, vel prouisione loquentia all. hic Arc. quod superuacuum puto, verbum tamen prouisionis inuenies pluries repetitum. j. e. is cui. & verbum collationis. in c. si beneficia. præsentatio vero, de qua sequitur, pertinet ad patronum, qui licet sit ecclesiasticus ex vi iuris patronatus conferre non potest. s. de iu. patr. c. vl. & sicubi inuenitur, quod eligat, sumitur pro electione, vt dixi. s. de iu. pa. nobis. dispositio, de qua sequitur, inducebat maius dubiū in hoc casu, quasi vi aliquid addat, videretur includere electionem. Item quia verbum est gñale, quod et hī. s. c. ii. in prin. sonat aūt idem, quod ordinatio. s. de test. cum tibi. de qua. j. e. prox. & c. si apostolica. in fi. de concef. præb. ex parte. & c. post electionem. vbi gl. ij. exponit ordinationem, i. institōnem & facit. s. de of. dele. super eo. s. de arb. c. ij. vi. q. v. c. j. & ita summatur hic. & differat a collatione, quia instituitur electus, a. præsentatus per alium. j. de insti. c. j. aliter tñ ponitur. j. de conce. præbē ne captandæ. iuxta fi & vide, quod no. de insti. c. auctoritate. & per Host. in summa ipsius tit. §. quid est per quæ etiam decido aliqua hic no. per Arc. [*Dispositionem*] dato quod diceretur in litera gratiæ dispositionem qualibet. vel quis, consului illud nil operari, vt no. in cle. e. tit. si dignitatem. vbi hoc probatur. & ibi et nota. an nullo istorum modorum expresso includatur electio, ibi vide in gl. illud verbum. [*Vel dignitatibus*] no. quia non addit beneficiis, quare vr, quod beneficia, quæ nō sunt prælaturæ, dignitates, vel personatus includantur, licet per electionem, & confirmationem prouideatur in illis, ad quod facit ... quens. §. qui de beneficiis loquitur, de ele ... vellem hoc declarari, & communiter ... um, vt no. in cle. eo. ti. e. i. §. ad hoc. In ... m responderi potest, quod re sp. cit ne ... qd hic df & in §. se. si vero

no. Gui. in Spe. de act. vel pet. §. super actionibus. ad fin. vbi etiam ponit ex quib. extra. fuerint sumpta. [*Ad eius præsentationem*] facit contra Host. in eo, quod no. de conce. præbē. ex tenore. vt ibi dixi. est autem hoc mirabile, cum collatio habet vim præsentationis & institutionis, si grauare voluit conferentem, quare non fortius quam præsentantem tantum, sed hoc facit materia restringibilis vt in litera sequitur, & facit. j. eo. cui de non. [*Infelonem*.]
2 mihi est dubium, si Papa mandat prouideri de beneficio spectante ad instōnem epi, nunquid executor prouidere possit de beneficio, de quo eps instituit tamē ad præsentationem vel electionem alterius. & facit dubiū quia in institutione, quæ de collatio, sicera non potest intelligi, cum textus dicat illa fore diuersa. scias, quod hoc nunquam attentatum audiui, & ne attentaretur scire abilimi ab hac gl. aperire aūt dubium posset esse causa declarandi, propter quod obtinuit pars scribendi, & in qone il dicatur quod non. quid ergo valet impetrauī hac forma decipiētur ergo ex tali beneficio impetrans, & non iuuabitur. j. id. de commo. c. vno. cum concor. & notari posset fraus in gratiis & actibus ecclesiæ Romanæ, quod esse non debet. s. de don. per mas. cum talis gratia damnum afferat & non lucrum, quod esse non dēt. s. de priui. c. si si dicis, quod posit absurdum est, præsentantem, vel eligētem grauari, de quo non fuit cogitatum, nec expressum, quod aperte probat finis huius. c. & decre. vl. j. e. nisi dicas, quod fuerit cogitatum, quia institō sicut & confirmatio præsupponit actum inferioris, eligentis vel potestatis. volens ergo per hanc gratiam grauare, vel attāre instituentem, vel confirmantem, necessario concluditur, quod arctare et voluit eligentem, vel præsentantem ad hoc, quod dr de hausto, & itinere. ff. de seru. ru. præ. l. iii. §. a. ll. ad idem. j. de ten. ex com. qm. ff. de procu. ad rem mobilem. & l. ad legatū. j. c. prox. & c. super e. de præsen. cum ex officii. & quod no. de of. deleg. præterea. in fi. vi. gl. patet hoc satis ex casu conuerso. certū est enim, quod si Papa mandat prouideri de beneficio spectante ad præsentationem, vel electionem, arctatur per hoc et ius confirmantis, vel instituentis. rōderi tñ posset, quod pfirmatio & institutio sunt accessoria ad electionem & præsentationem. & ideo non mirum si sequuntur nām principalis. j. de reg. iu. accessorium, cum concor. sed non sic p. j. de conse. ecc. vel alta. c. vno. ver. non sic. vnde attenta veritate talis instituens non grauatur, cum necessario teneretur præsentatum, vel electum instituere, si idoneus erat. xvi. q. xii. decernimus. s. de elect. postquam. & hoc multum facit pro j. parte. Item satis graue vr, quod si ipse, quem Papa grauare voluit, esset pñator, non grauaretur, vt hic, & grauetur alius pñator, vt sic forma noceat alteri, quæ nō noceret sibi tali, cui scriptum est, vt ponit qō. si dicamus præsentantē laicū, vel clericū, cui iure patrimonii competit, qō non vr dubia per id quod scripsi post Host. de of. dele dilectus. nam si verbum præsentationis expressum in literis non includeret illum. multominus non expressum, remanet ergo dubium, cum ad ecclesiasticas personas iure ecclesiarum illa pertinet, & egerent declaratione. [*Econuerso*.] Et expressa institutione, vel præsentatione non veniet collatio. [*Restringi*] s. eo. qua muis. in prin. j. e. si pluribus. §. j. [*Ad alios*] duos non expressos sed omissos [*Nam non debet*.] ad idem. s. e. lib. de rescrip. susceptum, cum concor. [*Vel præsentationem*] idem in institutione & electione, hoc scias, quod si plures sunt patroni, tamen alternis vicibus præsentantes, quod esse potest, vt in elemen. de iur. patro. c. ij. impetrās ad præsentationem vnius illorum, p. eq dēt bñficiū, qd p illa vice spectat ad pñatione illi. non ob. j. c. vlt. in prin. quia iste præsentat vice propria, ille, de quo ibi dicitur, confert vice capituli, vt ibi dicitur. & sic solus iste grauat. facit. s. e. dilectus. iii. ff. de vsu. l. quoti. & j. de iure patro. c. vno [*Tantum*] satis puto per hanc literam, quod si ad ambos spectat, non simul, sed successiuē per modū, qui no. de ec. ædi. ad audientiā. j. in iii. glo.

gl.puta quia ſcribitur ad præſentationem plebani & ab
batis,& plebanus præſentat abbati, & abbas ep̃o,p quē
fit iſtitutio,procedat impetratio & ipſius executio. Sed
modo remanet fortius dubium.ſ.quid ſi alter iſtorum
tm̃ ſit expræſſus,vr̃ q̇ exprimi debuerit plebanus,q dat
huic rei principium & cuius factum gratuitum eſt &
voluntarium.& qui vere grauatur,& non abbas, cuius
factũ eſt neceſſariũ,& qui in veritate non grauatur, bñ
facit.ſ̃.de reſcri.literis,in talibus.n.initiũ & cã pondera
tur.ff.man.ſi procu.in prin.ff.de ori.iu.l.j.& ab illo reco
gnoſcendum eſt beneficium,vt dixi de of.le.dilectus.in
fi.¶In ɔ̃riũ ponderanda vr̃ pñtatio,q̃ fit ep̃o, ex qua ſe-
quitur inſtructio,& ſic loquũtur iura de pñtatione tra-
ctantia , & tales licet neceſſario id agant , pñtatores tñ
ſunt,ſicut & electores dñr , qui neceſſario certũ eligũt,
vel ex mãdato Papæ,de his q̃ fi.a ma.par.c.ex ore.& no.
de ele.cum in veteri.in gl.añpe.vel quia tenentur elige
re de collegio,vbi non eſt niſi vnus eligibilis , vt ſcripſi,
e.ti.de ele.cũ terra.vel quia procuratoriũ hñt de certa p
ſona.ſ̃.e.li.de ele.c.pe.§.porro.& vide ibi in vl.gl.itē mu
tatis terminis nonne ſufficeret ĩpetranti exprimere col
latorē,licet de aliquorum conſenſu habeat conferre,vt
ꝓbatur.ĩ.ne ſe.va.c.vno.§.j.idē ergo in pñtatore,& cer-
tũ eſt,q̇ exprimendo illũ,q hēt conſentire non ſuffice
ret,cũ ille nec collator ſit,nec pñtator.p q̃ ſoluendo pu
to Ab.exprimēdũ,fortificat hoc,ſi teneamus in q̃ōne,
quã ſ̃. ſcripſi ſuper ver.inſtōnē. quod verbũ inſtōnis ex
preſſum p̃iudicet p̃ſentanti,fortius plebano p̃iudicabit
in hoc caſu,ad dec.literis.rñdetur, vt dixi in q̃ō. porro-
rum,ſuper rlam qui prior.ante fi.[*Non poteſt*]rō ſ̃m Io.
3 mo quia † oĩs pluralis locutio eſt copulatiua ſaltē ĩplici
te,ſicut eſt vl̃is propoſitio,& ad hoc vt ſit vera, oportet
oēm ipſius partem eſſe verã.ff.de re.du.ſi is qui ducta.
§.vtrũ.ff.de ver.ob.ſi quis ita ſtipulatus fuerit.x.ſt. in ius
vo.vt eant.l.fi.ff.ſi quis cau. ſi ſeruus §.ſi plurium.ſecus
in diſiuncta,vt in dictis iurib.[*impleri*]per executorem.
[*Ad eum*]grauatum & expreſſum in litera dicit hic Io.
mo.ſed non placet. & qñ ſcribitur ad collationē talis,
oportet,q̇ ſpectet ad illum ſaltem pro maiori parte, &
remitt.ad id,quod no.ĩ.de ver.ſig.ſicut.& ipſe idē fatet,
quod hic dicit prin.vl.gl.¶Prima gl.dicit,quid declaret.
¶Quinta gl.fortificat textum per ſimile & per rōnem,
ſecundo q̃rit, arguit negatiue, ſol.ɔ̃rium. ¶Antepe.gl.
fortificat textum per duo ſimilia.¶Vlt.gl.obiicit & ſol
uit.¶In gl.ij.ibi,regimen.dicit Ar. q̇ quia iſti hñt alios
regere & paſcere,iō paſtores dñr.lxiii. di.ſi in plebibus,
xcv.di.ecce ego.¶In iii.gl.ibi,c.vlt.hic ponit Arc.quod
dixi de ſñia,vel proceſſu delegati ɔ̃ intentionem delegã
tis.¶In gl.hinc eſt.quod cũ ibi.ſ̃.eo.q̃uis.& ſic rñdetur,
ad quod dr̃,nil excellentius dignitate.C. de conſuli.l.j.
li.xii.& ibi,ſi pro clericis.vide, quod ibi dixi poſt Ioan.
mo.& idē hic Arc. cum hoc ab illa gñalitate excipiat
ſolum beneficia curata.¶In gl.electo.in fi.Io.mon. in
rla,in gñali.ĩ.de regu.iu.ſub.xlvi.membro,quod ibi ſi-
gnaui,dicit,q̇ huius rō eſt,quia nō eſt veriſimile,q̇ Pa
pa voluerit vniuerſitatem grauare,qui vtitur iure com
muni,vel ſaltem plus accedit ad ius commune , quod
non dat electionem vni perſonæ in eccleſia collegiata
ēt ep̃o.ſ̃.de ele.cum eccleſia.xvi.q. vl.c.vl.Item verbum
odioſum quorumcunq; in caſu odioſo.vt eſt illud , non
comprehendit vniuerſitatem , vnde impetrans ɔ̃ Titiũ
& quoſdam alios non conuenit vniuerſitatem.ſ̃.c. lib.
de reſcri.c.ij.rō , quia relatiuum diuerſitatis,vt eſt alius,
refert diuerſum in ſuppoſito,ſed idem in ſubſtantia,vn
de illud alios, hēt referre idem in ſubſtantia. Collegiũ
4 †aũt vel vniuerſitas & ſi ſit perſona, non tñ vera ſed re-
preſentata.ff.de fidei.l.mortuo.& ſic hæc perſona cum
illa non eſt idem in ſubſtantia. quare ſub illo relatiuo
non continetur.dat ſimile in clauſula,quæ de bonis in
maiori forma , per quã dicit ſe allegaſſe tempore Mar.
abbatem & conuentum cuiuſdam monaſterij conue
niri nō poſſe proco,q̇ expreſſi erant clerici & laici, ſed
abbas & conuentus non erat clericus vel laicus,licet cō
ſtituatur ex ouibus.ergo abbas& cõuentus,qui vniuer-
tas ſunt,conueniri non poterant. & dicit , q̇ Marinus
noluit decidere,ſed voluit,q̇ negotium maneret in cu-
ria. Subdit autem,q̇ ſi reſcriptum eſſet generale & fauo
rabile in materia fauorabili,qualis eſſet conſeruatoria,
vt dicit,capitula & eorum capita , vt ep̃i conueniri poſ
ſent.ſupradicta concluderent,q̇ ſi collatio beneficiorũ
ſpectaret ad vniuerſitates,vel collegia expreſſa quorum
cunque collatione,illa beneficia non venirent , quod
non placet.¶In gl.vl.ibi,§.vlt. cum ſua gl.& vide, quod
dicam.ĩ.de ver.ſig.c.vlt.& in fi.bene facit.ff.de le.ij.l.le-
gatis.vbi legatum factum vxori de his, quæ parata erãt
ad ipſius vſum, non intelligitur de paratis ad commu-
nem vſum ipſius & viri, dicebat Io. mo. quod eſt com
mune mihi & alteri,proprie non eſt meum. ff.de ritu
nuptia.illud.& verba generalia proprie,non improprie
ſumi debent,alleg.ſ̃.eodem.cum de beneficio.in fine.
& remittit ad regulam in generali.ĩ.de reg.iu.

SVMMARIVM.

1 *Delegatus repreſentat delegantem.*
2 *Delegatus debet ſeruare formam mandati.*
3 *Hæreditas non poteſt agnoſci,niſi ſciatur defunctus is , cui ſucce-
ditur.*
4 *Libertas ſi detur ſeruo abſenti,nō prius erit liber,quam ad ipſius
notitiam peruenit.*
5 *Citatio probanda eſt legitime.*
6 *Prætor ſtatuit terminum illi , cui relicta eſt ſeruorum optio.*

CAP. XVII.

SI tibi abſenti. Circa beneficiũ collatum abſen
ti nondum acceptatum,ſoluit quinque du-
bia.primum,an ſit illius.ibi, licet. ſecundũ,
an potiu alteri conferri.ibi,ipſe tñ.tertium,an ſi confe-
ratur,valeat collatio.ibi q̇ ſi. quartum , quid ſi prouiſus
poſt terminum præueniat collatorem.ibi, anteq̃ tñ cō-
feratur.de collatione beneficij tenet hic Arch. q̇ valet.
licet clandeſtina,de hoc dixi.ſ̃.vt ec.be.vt noſtrum,ver.
porro.[*Tutum*]patet ergo, q̇ poſt conſenſum eſt ſuum,
ſed licet ita ſit,ſi tñ in eo ſe ingerit abſque ſuperioris au
ctoritate,priuatus eſt illo ipſo iure.ĩ.c.prox ſ̃m Arc.ſed
hoc eſt falſum. niſi interuenerit violentia, in quo caſu
loquitur capitulum proxi.[*Non acquiras*] Io.mo.format
quęſtionem talem. Papa contulit mihi canonicatum
& præbendam,ſi vacat,alias reſeruauit vacaturam exe
cutore conceſſo , & tunc nulla præbenda vacabat . per
eundem modum proceſſit executor conferendo præ
bendam,ſi qua vacabat,& ex eo tpe vacabat præbenda
de iure,ſed non de facto,quia collata fuerat per ordina
rium poſt gratiam Papę decre.vallatam, illam [illegible]
vacationem,& executor & impetrans ignorabat [illegible]
rit , an impetrans habeat ius in re. & vr̃ q̇ non [illegible]
ignorantiam per huuc textum in contrarium [illegible]
tens contulit præſenti , & cui debebatur & [illegible]
vacantem,ſi qua talis erat,conferre. q̃ [illegible]
bet morari,vel fruſtrari , pp conditionem [illegible]
cum talis conditio non det moram [illegible]
ſionibus , licet ignoretur exiſtentia [illegible]
nitur, q̇ in veritate præbende [illegible]
per decre.ordinarij poteſtas [illegible]
c.ſi poſtq̃.nec impediebatur [illegible] illam lo-
facto detineret.ĩ.c.licet. [illegible] in dele-
qui in ordinario,qui [illegible] miſſa
gato,cui videtur [illegible] de reb.eorũ,
nil vr̃ agi.ff.de [illegible] hoc referri
qui ſub l.magna [illegible] ſingulare.v
ptum,licet [illegible] vnde ipſum [illegible]
no.de officio [illegible] ſ̃. eodem. ſi [illegible]
prium ad [illegible] ſed ſpecies
& [illegible] Item [illegible]
2 [illegible]
[illegible] xciiii. [illegible]
[illegible] Na

quæ mouet delegantem & delegatum, de reſcr. ſuper li
teris. in fi. & Papa delegans hoc facit, dans prouiſo ius
in prębenda ēt ſi ignoret vterque. ſ. e. ſi poſtq̃. ergo & de
legatus hoc poterit. Non ob. ſi dicatur, ꝙ Papa hēt ple-
nitudinem ꝑtātis. ſ. e. licet. in prin. ij. q. vj. decreto. & ſta
tuere pôt, quod placet. C. man. in re mandata. Inſt. de iu
2 re na. §. ſed quod prin. delegat⁹ † vero hēt ſeruare formā
mandati, de reſcrip. cum dilecta. quia delegatus iſte nō
facit ꝯ mandatum, ſed exequitur mandatū ſuper certo
nō ſuſpenſo electione, vel acceptatione. & ſic eſt firmū
quod facit. j. de conce. præ. quia cunctis. & ſi dicas, licet
ſit certum in veritate, executor tñ, qui non hēt plenitu-
dinem ꝑtātis, hēt hoc prius per ſnīam declare. C. de ſen
ten. q̃ ſi. cer. quan. l. iii. Inſti. de act. §. curare. rñdet, ꝙ exe-
cutor non hēt neceſſe hanc cognitionem aſſumere, ni
ſi vellt. iuxta no. per In. de ꝑſum. c. fi. nā & declaratio ſu-
per veritate fundata hēbit effectum ſi ſuper ſurreptione
non, de re iu. cū olim. nē obſtat, quia dicendo, ſi vacat
intelligitur de vacatione iuris & facti, de ꝯce. ꝑb. literas.
& c. cū noſtris. ad hoc. ff. de act. emp. l. ij. & l. rō. i. & ij rñ.
Sol. in eo ꝙ confertur vacans de iure & nō de facto va-
let collatio, ſed executio non tenebit niſi tenente voca-
to. j. e. licet. & ſic approbatur licitū, & improbatur illici
tum. ſ. e. dilectus j. Sed ob. huic ſolutioni dec. cū noſtris.
rñdet, ꝙ vt no. Inn. ibi eſt ſurreptio. ſed non tanta, q̃ red
dat reſcriptū nullū, quin per illud procedi poſſit ſm for
mā iuris. xxv. q. ij. ꝑſcriptione. & c. & ſi non cognitio. vbi
aūt reſcriptū non eſt nullū, vitiatur collatio, licet vitia-
ri poſſit executio. item non obſtat, ſi dicatur, ꝙ † non po
3 teſt agnoſci hæreditas niſi ſciatur defunctus is, cui ſuc-
ceditur. C. de cap. & poſtli reuer. nec nos. ff. de acq. hær.
qui hæreditatem adit. & l. hēs inſtitutus. ergo ſic in pro
poſito. Sol. in hæreditaria ſucceſſione hæres hēt cām a
defuncto. ff. de reg. iur. hæreditas. abſurdū ergo eſſet, quē
eſſe ſolicitum de hęreditate illius, quē ignorat mortuū,
ar. ff. de vul. & pup. ſub. l. ij. §. interdum. ſed in beneficijs
non eſt hæreditaria ſucceſſio, quia non habetur ius ex
facto defuncti, ſed ex noua inſtitutione. item aditio hæ
reditatis non recipit diem, vel conditionem, ſaltem iſtā
ſi vacat, vel ſi mortuus eſt. ff. de reg. iu. actus. ſecus in col
latione ꝑbendæ, vt liquet ex ꝑcedentib. & in ꝯtu dona-
tionis. C. de don. quæ. ſo. ma. l. ii & per totū, nam licet ex
donatione ſine traditione rēr non transferatur dñium.
ff. de ac. re. do. l. traditio. C. de pac. l. traditionibus. ꝑter q̃
in caſu. C. de ſacroſa. ec. l. vt inter diuinum. ſ. de conſue.
ex literis. ex collatione tñ beneficij ſine traditione ius
acquiritur in re. j. e. quodam. & de conce. præbē. c. fi. vn
de cum veritas facti narrati declaret hanc præbendam
eſſe iſtius, declarari dēt eā ſpectare ad impetrantem ſm
Io. mo. Quicunque alius ēt executor deputatus per Pa-
pam, nihil. n. excepit, qui dicit quicunque. de ma. & ob.
ſolitæ. ſm Arc. [*Ordinare*] i. conferre, ſic ſ. e. lib. de cōſue.
c. vlt. §. j. ſic. ſ. de ele. cū in cunctis. in fi. & c. bonæ. j. in fin.
& c. ne pro defectu. ſm Arch [*Nequibit*] & ſic ꝯ factum
ſuū venire non poterit, vnūque circa hoc hic dixit Io.
mo. poſui de ele. ꝯiu. diuerſis. ſuper gl. ar. ꝙ. [*Non liberet*]
non dixit non vacante, vacat. n. quo ad quid, nō tñ quo
ad oīa. ſi. de transla. inter corporalia. verſi. ſed neque. ad
idē. C. cōia de leg. l. fi. cū ibi no. & auth. res q̃. ff. de leg. iij.
itē in legato. §. i. ſm Arc. qui primo alle. ꝙ vacare dicatr,
cū adhuc non ſit mutuus conſenſus, per quē carnale &
ſpūale matrimoniū inducitur. non per alterius conſen
ſum tm. ſ. de ele. cū inter can. de ſpon. tua. ſic hrēditas dr
iacere, q̃ non eſt adita ab hrēde, & dum deliberat hæres
adeundo, nil gerit pro hærede, nec actiones intentat. ff.
de iure deli. Ariſto. & l. alt prætor. & ex teſtamento nil
petitur, niſi hæreditas adeatur. C. de fideicom. cam quā.
in ꝯrium. ſ. ꝙ non vacet. facit hæc litera, cum alteri cō-
ferri non poſſit, ad idem. ff. de acq hær. quandiu. & hæres
dum deliberat, non renunciat, imo ius deliberandi ad
hæredes transmitti. C. de iure deli. cum antiquioribus.
ad idem, quod hic dr in prin. quartæ gl. vides, ꝙ hæc lite
ra dicit, quoddam medium, vt habeamus beneficium
vacans liberum. & vacans nō liberum, & non vacans.
Item ſcias, ꝙ Io. mo. hic dicit, tale beneficium affectum
ne deliberatio, quam hēt abſens an acceptare velit nec
ne, auferatur eidem, nec præcipitandus eſt abſens, ſi de
liberare velit, vt ſequitur, ar. ff. de ſuc. edi. l. i. § ſanc. eſt. n.
hoc caſu factū pendēs, ſic. ff. ſi cer. pe. l. proinde. ff. de ma
nu. l. ij. ff. de mili. te. l. ſi miles Titio. & hoc caſu ſubintel-
ligitur, ſi volet. ff. de leg. j. ſi ita legatum. §. illi. & optione
ſemel facta non licet variare. ff. de opt. le. l. apud Auphi
dium. & ꝑp hoc poſuit hic exquiſite tñ id, quod poſt eū
ſcripſi. ſ. e. lib. de reſcri. gratia. ſuper gl. fi. [*Non ſubſiſtet*] te
net hic Arch. ꝙ ſi is, qui recipit ſecundum curatū poſt
talem collationē ſui primi, quod vacabat alteri factā,
nondum acceptam, impetret diſpenſationem ſuper ip
ſo primo tenendo non valebat, & fit ſurreptitia tacito
de tali collatione ēt non accepta, all. quod no. j. eo. non
poteſt. j. rñ. item conſenſus ſequens, vel ratihabitio vr a
principio interueniſſe. j. de reg. iu. ratihabitione. cū con
cor. in ꝯrium alleg. quia per diſpenſationem prius fuit
ius acquiſitum diſpenſato, quam prouiſo, & ſic prouiſ-
ſus poſtmodum attentare non potuit, ad hæc. ff. quis
or. in bo. poſſ. l. fi. ff. de bon. poſſ. l. iij. §. acquirere. ff. de his
qui not. in fa. l. quid ergo. & vr caſus. ff. rem ra. habe. bo-
4 norum. & l. fi. ad idem. quia † ſi datur libertas ſeruo ab-
ſenti. non prius erit liber, quam ad ipſius notitiam per-
uenerit. ff. de acq. poſ. qui abſenti. ff. ſi cer. pe. cum qui. &
quod no. v. q. v. quanto. tene cum Arc. quia ſi non valet
collatio, q̃ aſs eſt fauorabilis, multo minus diſpenſatio
pluralitatis, aſs odioſa. j. e. non poteſt. item ſi reſeruatio
dignitatis non infringit electionem iam factam, licet
non attentatam. ſ. e. lib. de ele. ſi eo tpe. multo minus di-
ſpenſatio collationem, & ſic reſponſum fit ad primū,
quia negatur ius acquiſitum diſpenſatio. & ſic nil expe
dit, quominus ratū habere poſſit, & ſic non ob. l. bono-
rum. & l. fi. l. qui abſenti. diſtinguit, an dñs voluerit illū
ſtatim eſſe liberum, an cū literas receperit. itē non ob.
quia ſicut ille nō hēt libertatem ita nec iſte, dñium tñ
affectum eſt, & ſibi debitum, & per hoc concludit, ꝙ ex
quo diſpenſatio fuit ſurreptitia, & ſic nulla in bñfic a-
libus, vt no. ſ. de reſcri. ad audientiam. non conualeſcet,
licet prouiſus poſtea non attentet. ſ. de elec. auditis. j. de
reg. iu. non firmatur, cum concor. ad hoc vide qōnem,
quam ponam. j. de reg. iu. ignorātia. ¶ Notificata, dixit
Arc. legitime, ita ꝙ de hoc poſſit plena fides haberi, nō
per ſolum nunciū, vel literis. ſ. de ſen. excom. ſacro. in
5 prin. alle. quod no. V in. de ele. ꝙ ſicut, ꝙ † citatio, ſicut &
quodlibet factum probāda eſt legitime. ſ. duobus teſti-
bus, vel per publicum inſtrm. ad idem de reſti. in integ.
ex literis, C. de decu. l. vlti. lib. xij. C. de accu. l. ſinguli. &
quod no Ho. de prob. qm. in ꝯrium alle. de teſti. cog. c. j.
rñdet, ꝙ ibi vocatur nuncius is, qui deputatur ad teſtes
recipiendos, qui alibi vocatur executor, vel auditor. de
offi. dele. ſuper qōnum. [*Terminum*] ſim lic. ff. de bo. auct.
iud. poſ. ſi ſeruus, plura ſimilia de termino ſtatuēdo no.
& dixi de prob. licet etiam. ſuper j. gl. [*Libere*] idem ver-
bum ſ. e. de multa. & vide concor. j. e. ſi beneficia. [*ante-
quam*] quid ſi poſt terminum ille conſentit, & eps alteri
contulit, nec apparet, ꝙ præceſſerit, puto quod cum la-
pſo termino appareat epm contuliſſe, obtinebit ſecun-
do prouiſus. niſi primus probet ꝯuentionē, cuius onus
ſibi incumbit propter lapſum terminum. hac probet
hic litera, quæ ſequitur, & ex tunc de ipſo &c. hēt ergo
probare, quod ex tunc. i. poſt conſenſum fuerit facta
collatio hoc intendo, quod cum appareat, collatorem
contuliſſe. & tempore, quo potuit, qui dicit, collatio-
nem non valuiſſe propter ꝑuentionem, habet id
probare. Item ſicut propter libertatem excommuni-
candi, quam habet proprius iudex, ſi concurrat
excommunicatio cum ipſa appellatione, eſt ſubdi-
to neceſſarium probare, quod prius appellauerit,
ita quod propter libertatem, quam habet poſt ter-

minum

minum collator in conferendo, necesse est p. iso. p-bare, q̃ prçuenerit. facit.j.de sen.excom. venerabi. in fi.& quod ibi no.in gl.pe.& in cle.de rescri.literas. gl.pone.ad idem.ff.de do.inter vi.& vxo.l. cum hic status.§.si ambo.& ff.de re.du.l.si iter virum.& l. qui duos. j.respon.& §.si marius.fateor tamen, q̃ hæc argumenta sunt volubilia.non valet,quod dicitur fauendum,vt res potius valeat,q̃ pereat.s.de ver sig.abbatem,cũ istud ita faciat pro secunda collatione vt pro prima.& est simile,quod scripsi, de spon.duo.c.fi.super j.glo. & tanto plus, quia de culpa primi constat per lapsum termini, in quo eum constat non acceptasse. simile, quod dicam.j.e.ti.si a sede.in prin.[*Ex tunc*]i.post consensum tuum præstitum lapso iam termino.[*De ipso*] s. beneficio sic per te acceptato.¶Prima gl.summat & dicit,qd declaret,& quid erat dubium,& soluit qõnem.¶Quarta glo ponit tres opi.quæ olim erant de materia.¶Glo. sed nunquid.format,soluit duas qõnes.¶Glo.antepen. obiicit & soluit.¶Gl.pe.soluit quæstionem.¶In iij.glo. ibi,si ego.vide ca.accedens.super fi.j.gl.& ibi ratum. vide.s.de do.apostolicæ super gl.antepe.Et ibi, qui absenti.vide de cle.excom.mi.apostolicæ.Inn. & super gl. ii. ¶In 4.gl.ibi,§.surdo.vide.s. de bap. maiores.ad fi.super gl.fi.j. Et ibi,legata.sequitur,sub conditione relicta non statim,sed cum cõditio extiterit,deberi incipiunt,ideoque interim non potuere legari,alias delegari.Et ibi Sticho.si vsufructuarius fundi ex testamento,per quod proprietas debebatur Titio finito vsufructu ipsum fundũ legauit nepotibus, qui possederunt illum tempore habili ad præscriptionem,tuti erunt, ex quo primum testamentum ignorabant.¶In vlt.gl.ibi, mancipiorum.
6 prætor † statuit terminum illi cui relicta est seruorum optio.j.quem eligat, & tamen post diem reintegra adhuc eligere potuit.¶In gl.ii.in fi.Idem Io.mo. & Arch. ¶In gl.iij.ibi,procurator generalis, vel consanguineus, nam per eum etiam ante acceptationem non acquiritur dominium,beneficium,vel canonicatus, qui consensu eligentium & electi acquiritur.s de ele.cum inter canon.s. de spon.cum locum.licet talis pro tali eligere possit.ff.de proc.sed hæ. vnde dicit Host.licet lex talem personam agere permittat, non tamen facit illam procuratorem.ff.iud.sol.l.iij.§.j.ff.de procu.non solum.§. si de dote.¶In quarta glo.ibi cõmutabiliter.i. quia priusquam agnoscat,potest repudiare.quod autem dicit acquiri dominium.dic te vera adita hæreditate, ex fictione vero dr̃ acquisitum post mortem.ff.de fur.si iussu.§. vlt.& l.a Titio.qui.mo.ser.amit.si partem.§.vlt.ff.de cõdi.insti.l.si quis ita hæreditatem. Et ibi, quod hic dr̃.dictum ergo fuit bonum,licet ratio non fuerit bona.si.s. qui fi.sint le.per tuas.ff.de mino.Pap.exuli.Et ibi, tertia opi.Archi.attribuit hanc Host.& verum est,q̃ Host.ponit illam in decre.accedens.tamen recedit ab illa adhærendo Inn.qui simpliciter dixerat,collatorem non posse a proprio facto recedere.¶In glo.pe.ibi, q̃ verum est Arch.ʒ. alle.vii.q.j.quam periculosum.de renuncia.ex transmissa. primum ergo extinctum vlterius non reuiuiscet.fit etiam ratio secundum eũ, quia sicut per mutuum consensum inter eum & ecclesiam contrahitur matrimonium spirituale.s.de ele.cum inter,ita per ipsius dissensum dissoluitur.s.de re.iur.c.j.dicit autem, q̃ decre.contraria non tangit hunc casum, si bene videatur,tene cum gl.verum est, q̃ ipse format casum de illo,qui non solum dissensit,sed etiam renunciauit collationi sibi factç. quo casu procedere posset eius dictum. & in fine. ibi tamen glo. loquitur de electo,hic loquitur de prouiso.

SVMMARIVM.

1 *Inuasor, qui pacifice possidet, an possit clericum ad beneficium præsentare.*

2 *Consuetudine an possit induci,quod quis sine confirmatione administret.*

3 *Litera in beneficijs demonstrat proprietatem.*

4 *Possessor malæfidei interdum est melioris conditionis, q̃ bonæfidei.*

CAP. XVIII.

CVm qui. Sunt duæ partes, quæ satis patent.secũda ibi, insuper. prima diuiditur, quia primo ponit dictũ, cuius postea duas rationes subdit.ibi. non enim.dicit Io.mo. q̃ primum dictum ponit peccatum in facto & in modo. secundo in modo tantum.[*Beneficium*] in epo ad epatum transeunte non videretur hæc poena locum habere, licet priuari possit.& vide quod dixi de transla.quanto.in gl.fi.[*Simili*]s.aĩarum, non.n. requiritur, q̃ omnino sit similis.& vide,quod no.j.e.nõ potest.§.j.in gl.ij.[*Decet*]nec licet,nec expedit, de his.s. de voto.magnæ.[*Vel quod inuadar.*]hoc sumitur.ff.de noxa.l.non solum.in fi.ibi,nam & absurdum videtur &c. & ff.de pe.hçre.l.si a dño.§.si præd.ibi,sed non est dubiũ
1 &c.cum ibi no.sm̃ Arch.qui quærit de † inuasore qui
2 pacifice possidet, an possit clericum ad beneficium præsentare, arguit q̃ sic. xi. quæ.j. si quisquam. & qui fi.sint le.per venerabilem. Arc.ʒ.xii.q.ii.alienationes.& c.precariæ.xxiii.q.j.quid culpatur.lxiii.di. si p ordinationem.xvi.q.vij.sane.xxiij.q.4.ille.& qõ.v. miles.de conse. di.j.hic ergo.vbi de hoc.& j.q.j.hanc regulam. dicunt quidam, q̃ si talis ab ecclesia toleratur,id poterat, aľs non, ad hoc,quod le.& no.lxii.di.c.j.ĩ fi.& j.q.j.si quis a pseudo.& quod no.de ele.nihil est.in vl.gl.& 24.q.j.in sum. & q̃d no.Inn.de sen.ex.si vere.ad fi.Quærit ẽt de intruso an subditi teneantur ei obedire, & an doctores dignitates teneantur ei soluere,& distinguit,an agat suo noĩe, an noĩe dignitatis,quod scripsi post Inn.& Ho. de resti. spol. in literis. [*Potiori*]ponit hic Archi. quod dixi post Vin & Gof.de solu. si quorundam. super ver.com missam.s. q̃ illa poena locum habet ẽt in eo, qui vi tenet ecclesiam occupatam.& facit hoc pro solutione qõnis hic disputatę de rectore ecclesiæ,qui rem, quam bona fide possidebat, ecclesia vendidit, sed postea verus dñs, cum res pręscripta non esset,vendicauit illam a possessore, q̃ poena dilapidantis & male alienantis habeat locum in illo,hæc decr. quia nondum emanauerat.alle. non fuisse dec.nuper.de biga.cum cõcor. & q̃ no.in decre.plerunque.de don.inter vi. & vxo.in vl.gl.& si vis te in mã dilatare,vide,quod dicam in rła, cum quis ĩ ius. j.de reg.iu.in qõne.[*Violenti*]dicit Io.mo. q̃ violentum est,cuius principium est ab extra,cuius progressus merito diminuendo procedit.Sed in nãli motu est ʒ, quia fortior est in fi. & ideo abstinendum est a violentijs naturalia prosequẽdo.Iuxta illud Boetij.Inserta est hominibus veri bonique cupiditas.i.desiderium, licet ad falsa sæpius error adducat.[*Temeritate*] dat ĩtelligere, q̃ vbi violentia fieret iudicis auctoritate,non esset locus huic poenæ.vide,quod satis scripsi,de Im mu.ec.c.j. & de arb. ex parte.in gl.& ideo. ver. quicquid.[*Ecclesiastica*] vide, quod post Inn.& Host.scripsi de differentia tpalium hçreditatum ad beneficia.de proba.in præsentia.in gl. no. quolibet.ad fi.& quod scripsi.s.e.si tibi.super ver.non acquiras.ad fi.[*Eoipso*] quasi sine aliquo hoĩs ministerio, & sic est canon latæ sñiæ,dicit tamen Arch. q̃ oportet hoc per iudicis sñiam declarari, q̃ sic occupauerit.j. de hæredi. cum sm̃. in fi.& remittit ad no.per se. de poen. fçlicis.[*Beneficiys*] no. q̃ æquiparat hæc tria. & iuste sm̃ Arc.quia nulli est licitum ministrare in præbenda,antequam sibi assignetur ab eo,qui assignare possit, vt no. Inn.& Host.de concess.præb.proposuit.in prin. ergo secundum eum si aliter administrat,dicitur violentus,vt dicam super gl.remit.etiam ad no.per Inn. & Compo. de elect. nihil est.Quærit etiam de non installato,an sit vocandus ad electionem,super quo vide, quod scripsi post Compost.de constitu.cum M. super gl.hic potest. vbi etiam scripsi,quod hic ponit Arc.contra Compost.
2 Quærit demum † an consuetudine possit induci, q̃ qs sine cõfirmatione administret.de hoc scripsi post Cõquod non potest.s.de consue. cum venerabilis.super j.

gl.& idem hic Arch. quia perniciosa esset consuetudo, per quam omitteretur inquisitio, quæ præcedere debet confirmationem.de elec. qualiter. & c.cum nobis.per priuilegium fatetur.q̃ id potest cõpetere vt ibi scripsi. dicit ẽt per hanc decre manifeste approbari dictũ illorum,qui tenent,q̃ ẽt cõfirmatus ante installationem, vel inductionem in possessionem ecclesiæ qua.s̃.de of. arch. vt nostrum. sine pęna administrare non põt. dicit etiã
3 † q̃ b litera in beneficiis demonstrat proprietatem. j̃.eo.
b quodam.& dicit corrigi initia Inn.qui dixit,de cã pos. cum super.de ele.transmissam.vbi vide,q̃ installatio fa cit solum ad solennitatem.ꝯ quod ẽt inducit.j̃.eo.licet. in prin.& in fi.vbi de hoc & ibi dicam.& s̃.e.de elec.cõ missa.§.annus.alias installatio frustra esset a iure introducta,quod non est sentiendum s̃m eum,sed salua ip sius pace ista non probantur per hanc .§. qui punit so lum violentiam,vt dicam super gl.[*Ipsis*]violenter oc cupantibus[*amittant*]ti.in cle.de sequestra.c.vno.ad fi.& videas,q̃ hęc pęna iuris cõis sine ministerio hoĩs,quia. s̃.dixit eo ipso. Sed Io.de De.l.j.q.xxxviii.formabat qõnẽ de clerico capellæ,qui litigans cum rectore,a quo pete bat dimidiam fructuum eccle post lit. contest.violẽter assumpsit officium rectoris ꝯ ipsius voluntatem oblationes factas in principali festo ecclesiæ occupãdo,quærebat , an per hoc deberet ab ecclesia remoueri, ad affirmatiuam all. inobedientiam ꝯ prælatum dignam priuatione, etiam si solo verbo negasset illum prælatum. s̃.de exces.præ.grauem.& quia sine iudice vsurpauit, cadere debet a iure suo. per iura hic allegata , nam furtũ & rapinã commisit. s̃.de elec.dudum. in ꝯrium iste ha bebat ius in re .licet ergo excessit in vsu, non tñ rapuit proprie rem.xxxvj.q.i.§.ij.ad fi.item cum in oblationi bus haberet partem.s̃.de fi.presby proposuit,non com misit furtum,vtendo saltem in parte iure suo,sicut nec iniuriam,de elc.cum ecclesia. Soluendo dixit , eum de rigore remoueri debere.al.de pę.di.ii.principium.in fi. xvj.q.vi.placuit. nam debuit vsque ad litis finem obedi re prælato,viii.q.iiij.nonne.s̃.vt li.pen c.j.alleg etiam.ff. de aqua quo.& ęsti.l fi.pro eo facit de exces.præl. illud. ¶ Prima glo.summat & dicit,quid declaret ¶ Secunda gl.arguit a ꝯrio,secũdo quærit & sol.¶ Tertia soluit dubium p ꝯtrium literæ , sed cũ distinctione.¶ Quarta per hoc.c.soluit tria dubia ¶ Antepe glo.tractat de triplici timore.¶ In v.gl.ibi,seruus.vide.s̃.de collu.c.iii. super fi. vlt.gl.& ibi,§.antepe.non succurritur stultis.sed erranti bus.& ibi,l.iii.§.i.vide de do.inter vi.& vxo.c.vlti.in i.gl. ¶ In gl.antepe,ibi,l.vna.vide in c.vt clericorũ.in iii.glo. ¶ In j.gl.in fi.quærebat.n.de illo, qui propria auctoritate inuasit secundum curatum,arguebant,q̃ ipso iure vi deatur renunciasse primo.xxj q.ii.si quis iam. recitabãt alios dicere ꝯrium,nisi auctoritatem superioris habue rit, quia tunc q̃uis confirmatio , vel institutio sit nulla ipso iure,vr̃ renunciasse primo, quia sufficit ad hoc , q̃ auctoritatem vel tuitionem prætoris habuit,ar.ff.quod cum fal.tu.l.j.§.fi.s̃.de transla.quanto dicebat tñ Hosti. q̃ illa facit ꝯ,quia ibi, qui propria temeritate transiuit, priuatur vtraque. dicit etiam absurdum esse puniri habentem iudicis auctoritatem,& non habentem nõ pu niri,& quia hoc sine ratione est,nec opinandũ est, nec tenendum. C.de lib.præ.l.j.ad fi.lxxiii di.corepi.s̃.eo. lib. de ele.ex eo quod.¶ In glo.ij.ibi.bigamia.vel eius pęna. ¶ In gl iij.ibi,si beneficia.idem Arc.¶ In gl. eadem rõne.ibi,factum.sic refert Io.mo.& Arc.vnde dixit Inno. in decr.de multa.q̃ cum interdictum erat regnum, vt puto.Siciliæ & omnibus capitulis prohibitum eligere. multi tñ eligebantur in ẽpos , & confirmabantur per Metropolitanos.& administrabant,arguebat aũt,q̃ ea pso tpe de consecrandis vacabant ipsorum priora beneficia.per.l.iij §.videamus.ff.de don. inter vi.& vxo.in Auct.de resti.& ea quæ pa.§.fi.j̃ de exces.præla.tanta.s̃. de transla.quanto.Sed Arc.dicit illam gl. non fuisse in originali Inn.Et in fi.idem Arc.¶ In glo.xvi.ibi,melio-

4 rem.interdum † malefidei possessor est melioris condi tionis quam bonefidei,vt patet ex no.ff.de rei vendi. in .§.fi.¶ In glo.no.q̃ ibi,in violento. Arc.ꝯ,qui dicit. violentiam intelligi, nisi fiat apprehensio beneficij auctoritate executoris,vel iudicis ad hoc potestatem habentis.ff.quod met.ca.l.extat.ff.ad l.Iul.de vi pri.l.pe. Ad has.ll.responde,vt no.in l.extat.in prin.vlt.gl. ad hoc in ducit,quia furtiuũ dr̃ non solum , quod fit occulte.sed etiam quod fit spreta auctoritate illius qui eã dare dẽt, vt patet de con.dist.j. certum est.item concubitus illici tus licet palã fiat,dr̃ furtiuus.xxviij.di. de his. sic & vsurpatio dicit̃ furtiua xciij.dist.illud.dicit ergo merito puniendos furtiue beneficia occupantes,vt sequitur,& beneficium ꝯ ibi collatum dicitur furtiuum.lxiiij.dist.ex tra.& ordo.s̃.de eo qui fur.or.re.c.ii.& in rubro.tene cũ glo.quicquid hic dixerit.s̃.c.proxi.in prin.vt ibi dixi,nõ eum furem , vel iniustum apprehensorem, sed solum violentum punit iste.§.innitens rigori,de quo sequitur in gl.alias frustra principium huius.c.posuisset hic vt di uersa.& facit etiam.§. iste ad ea, quæ scripsi post Inno. de conces.præb.cum nostris.super ver.irritum.& de im mu.eccle.c.i.in magna gl.maxime ver.quid de canonico,& ver.se.& vtrobique vide. & in fi. & vt ibi no. in re violenter possessa non iuuaret litera cõfirmationis.C. vnde vi.auctoritatem.¶ In glo.lxii.ibi , peccare &c.vide hos ver.de of.or.irrefragabili.in vlt.gl.& in fi.de hoc de pę.di.ij.sicut scta.

ADDITIONES.

a ¶ De inuasore. Adde hic,q̃ præsentatio facta a non patrono,qui est in quasi possessione,valet,ẽt si verus patronus postea contradicat. Imo. sing.& Ange.& Pe.de Su.in l.Iul.in fi ff.de rei ven. Item præsentatus a non patrono,qui est in possessione iuris patronatus, & in bona fide præfertur præsentatio a vero patrono non possessore,si sit facta; institutio,& antequam constet de iure proprietatis,no.Ab.in c.consultationibus. de iure pa.ver.vlt.quæritur.

b ¶ Litera.An literæ habeantur loco tituli de beneficialibus.Bald. in c.j. in prin.episcopum vel abbatem, in vsib.feu.no.hic etiam,quod literæ apostolica est loco libelli in beneficijs obtinendis.Bal.in add.in Spe. de libel.conce.ver.litera.& de præben.ver.j. & Ioan.de Ligna. in cle. sæpe.de rescrip.

SVMMARIVM.

1 *Imperator habet priuilegium,q̃ in qualibet ecclesia Alemaniæ potest facere vnum recipi.*

2 *Genus facilius patitur debilitationem , vel anihilationem , quam species.*

CAP. XIX.

Si cui. Primo determinat duos casus.secundus ibi,si vero.secundo decretum apponit.ibi , prouisio. iterũ prima diuidit,quia primo ponit dictũ , a quo duos casus excipit ibi.nisi.& s̃m determinat ibi , tunc enim conceditur gratiose, quæ gratia non expirat morte cõ-
1 cedentis.j̃.e.si cui.[*Vni personæ*]habet † imperator priuilegium,quod Guil.refert,se sub bulla vidisse,q̃ in quali bet ecclesia Alemaniæ possit facere vnum recipi , hoc no.in Spe.eo.ti.ad fi.& facit quod de Rege Apuliæ no. xvi.q.vij.in fi.summæ.& de Rege Angliæ loquitur , qđ no.x.di.imperium.& vide quod scripsi.s̃.e.lib.& tit. c.ij. super gl.nil dixit,tales autem non possent super pluralitate dispẽsare.Idem in abbatibus,vel capitulis,s̃m Gui. in Spe.de leg.§.videndum.ver. quid si collatio. & facit, quod dixi de eo qui fur.or.re.c.ij.in fi.[*Dimittat*]s̃. de renun.admonet[*vnicum*]per vnicũ .n. satisfactũ est illi dictioni beneficiatus,vt patet,de rescri.postulasti. sed Ho. in hoc casu excludebat ẽt habentem vnicum sufficiẽs, vt no.in sum.de rescri.§.quæ põt obiici.ver.quid si dicatur.& de hoc Comp.de rescrip.capitulum.in glo.mag. ver.itẽ q̃ritur de hac cla. [*Beneficium*] ẽt si sit personatus s̃m Arc.cũ hic excipiat sola curata. ad hoc. de deci.ad audient.iam.cum concor.& cum hic sit gratia,vt patet j̃.e.si cui.non est restringenda.nisi quantũ verba sonãt, de ver.sig.olim. non ob.de ele.dudum.versi.tandem.qui æquiparat illa quo ad pluralitatem,quæ est odiosa , vel quod ibi dicitur, est allegatio.Item in curatis maior cu

ra est

ra est adhibenda.s.e cum illis.In prin [*Tamen*] in beneficio quod obtines cui facienda est prouisio. [*Adduo*] vide,quod dixi.s. e.quamuis.super ver.beneficiis.[*non substat.*] dicit Io.mon.in additione illum, qui peccauit prouidendo contra hanc constitutionem,illo peccato purgato non posse iterum prouidere.ad hoc.s.de ele.eo.lib. si compromissarius.§.j.& e.qq.& eod.titu.cum in cunctis.ad finem,secus si peccatum esse solum in for. & ratio diuersitatis habetur in præ.c.qq.& facit.ff.de cond.& demon.l.hæc cōditio.& quod no.Inn.de re iu.c.i. ¶Prima glo.dicit,quid approbet & reprobet. ¶Secunda glo. soluit dubiū.¶ Tertia arguit a cōtrio & remittit. ¶Quarta ponit motiuum opi contrariæ.¶Gl.si certo.ponit differentiam inter has duas formas.¶In glo.ii.in fi. ad hoc litera.j. ibi,vel vbi in concessione huius sit expressum,& idem Host.in præal.decr.vbi.e.ti.¶In gla.iij ibi secus. idē Arch.dummodo in collatione faciat mētionem de primo.s.e.lib.de offi.le.collatio.Et ibi. postulasti. & c. cum adeo s.e.cum teneamur.& e.dilectus.ff.de ven. inspi. l.j.
2 in fi.¶In glo.contrarium.in fi.dicit Io.mo.q† genus facilius patitur debilitationem,vel anihilationem,q species quia genera sunt intelligenda ciuiliter.ff.de serui. si cui. ad exhiben.l.pe.vnde verbum per ōnæ idoneæ, debet intelligi ſm ius commune,de quo.s.¶In glo. si ergo.ibi si motu.Io. mo.& Arc.allegant,de ele.dudum. ij. & quod ibi not.in glo.no.q tempus.Et in fi.quia nulla potest notari surreptio in prouisio. Dicit Io.mo.per hoc rescriptū nil habetur actualiter,sed potentialiter. & ideo satis habilis persona,quando potentia explicatur ad actum.

S V M M A R I V M.

1 *Certum dicitur,quod dubitatione caret.*
2 *Difficulter id,quod fit,fit tamen.*

CAP. XX.

Si beneficia. Decretalis ista succurrit ignorantiæ. & primo primi gradus. secundo secundi & vlteriorum, ibi eūdem, & pars prima facit tria. primo ponit casum.secundo rōnem prouisionis ibi,ne talis.tertio prouidet parenti ibi. statuimus. resicienti nō. ibi alioquin[*reseruatur*]vt dicit Io.mo.& Arch.hoc maxime solet contingere in beneficiis,quę habent promoti per sedem Apostolicam præsertim in absentia[*certio-*
1 *res*] i.certi. illud vero† dr̄ certū, quod dubitatione caret. j.q.j.de cætero.xj.q.j.certum.ſm Arc.qui ponit exēplū ī eo.qui vidit literas collationis,vel reseruationis. [*cum de certo.*]ad hoc s.de ap.si duobus.& quod no. Compo. de rescrip.c.j.in magna glo.§.vnum casum.[*dificultate.*]facit.C.de ince.nup.qui contra.in fi.quæ loquitur de his, qui ignoranter contraxerunt incestas nuptias,qui tunc excusantur,si cognito impedimento sine procrastinatione diuerterint,& vt dicunt Io.mo.& Arch.hic,patet illum habere iuris beneficium,qui contra illud non cōmittit,ad hoc.ff.so.ma.si ab hostibus.ff.de minori.auxilium.xvij.q iiij.frater.ver.nec enim.j.de hær.vt cōmissi. in fi.[*quacunque*]cum sic generaliter loquatur, omnem difficultatem excludit.ad hoc de pę.dist.j. nemo potest. & dist.iij.adhuc. & quod legitur & no. de coniug.lepro.
2 c.ij.in fi.quandoque†tamen fit,quod difficulter fit.s.de do.& contu.veritatis.ver.tandem.j.de cog.spi c. ii.dicit autem Arc beneficium decre.locum hr̄e , qn̄ totaliter desiliit ab omni alleg.iuris vel facti.C.de abol.l.vlt. quę est.ii.q.iii.destitisse.[*Omnino*]i.totaliter.sic.s de offi.dele. ex parte,i.& j de sepul c.i.Arc.[*omißerint.*]i. a se eiecerint.ita q de illis vlterius non loquantur ſm Arch. nimis rigorose loquitur[*libere.*]idem verbum.xi.q iii.nolite.ii.s.c.de mulia.& s.eo.si tibi.& de hoc vide concor. j.eo.licet.super ver.de iure,& per hanc literam & illam non puto,q sibi referri possit quæstio sup beneficio , q in iusto titulo illud tenuerint. Non obstat regula , dolo facit, quæ in possessoriis recuperandæ locum nō habet, vt ibi no.ex quo autem possessionem recuperauit,locus erit actioni contra ipsum,& ibi de hoc,in regula,qui ad agendum.in fi.j.de reg iu.ad prædicta facit,qđ dicam in gl.sequenti.[*Reuertantur.*]concor.ſm Io.mona.ff.de hæredi.insti l.fi.vbi secunda voluntas circumuenti,qui putabat hæredem scriptum mortuum,non præiudicat primæ,& dicit Ar.reuertantur etiam auctoritate propria, & hoc beneficio huius constitutionis, quod probat litera.s.præiudicialis e cistat,& sic fictione,vel beneficio iuris non videantur diuertisse,vel illa beneficia dimisisse, ad hoc de pę.du.ii diuortium caueat tamen a pęna decre.cum qui s.eo.ti.& ideo cautum est, iudicem requiri.maxime si diceretur sibi primum fuisse debitum, vel eum fuisse nimis credulum.[*Facultas*] facit C.de inoffi. test.si quis in suo.in prin.[*obseruandum.*]vt dānum ,quod ab vna radice prouenit , omnino purgetur. C.de duo. reis.l.fi.C.de nup.si libertam.Io.mo.¶Prima glo. decre. summat & commendat , & glo. reliquę texuales sunt. ¶In i.in fi.cui concor.j distin.consuetudo.s.e.cū teneamur.& c.dilectus.ff.de ven.inspi.l.j.in fi.¶ In gl. ij. in fi. idem Arch.¶In glo.iii.ibi,vbi probetur.idem Io.mo.& Arc.¶In glo.vel iure,in fi.idem Arc.¶ In gl. & sic. in fi. hoc placet Arc.¶ In glo.pe.per tuas.ii. Arc.remit.de ele ex.mi. illud.versi.licet autem.Et in fi.ibi, te concubinā manifesta veritate comperimus.ad idem. ij. q. i. Deus, ver.mala vero.xxx.q.vlt.nullum.alibi dicitur clara pbatione,vel competentibus indiciis.j.de re.nō solū.in manifestis.j.de hr̄.accusatus.§.licet,ſm Arch. datur tamen dimittenti consiliū, vt sibi taliter prouideat,q clare ostēdere possit beneficium dimissum ad alium pertinuisse per instrumenta publica vel insinuata , vel alio modo.

S V M M A R I V M.

1 *Dispensatio insufficiens & si non tribuat ius retinendi beneficium, tamen præstat forsitan obstaculum ordinario conferendi secundum beneficium.*
2 *Modus adiectus si non seruetur transgreßio dicitur.*
3 *Indulgentia contra ius concessa strictißime interpretanda est.*
4 *Verbum præteriti temporis non refertur ad futurum in legatis.*
5 *Dispensatio facta super expreßo non extenditur ad alia.*
6 *Priuilegium personale durat cum persona.*
7 *Ademptio legati non confirmat legatum inutile.*
8 *Similitudo est rerum singularium, vel differentium comparatio.*

CAP. XXI.

Non potest. Diuisio patet, quia tria sunt per §. diuisa , tertium autem sui rōnē subdit, ibi hic.n.[*e ancessa*] a quocunque qui id possit , cum non distinguat,vel exprimat,vt.j.proxi.respon.& ratio sit eadem[*Prodesse*] ēt quo ad expressa[*Modicum*] de quo non videbatur curādum,& in hoc instat Arc.ponens, quod dixi de rescri.si proponente.super.i.gl.pro textu faci,qa sufficit modicum peculium. ff.de ædi.edic.si quid. in fi. & modicum relictum.ff de bo.lib.& si ex modica[*Beneficium*]quid si tacuit præstimoniam,dixi post Hosti.s.de rescrip.postulasti. & quomodo ēt si quod ex illis est curatum,exprimi debet in dispensatione,vide in cle.eo.ti, c.j.& quod ibi no.in v.gl.subticuit.i.non expressit [*Canonice*] quomodo Guil. restringit hoc verbum exponēdo, i.per eum,qui cōferre poterat.vide in Specu.ii.ij.§.vidēdum restat.versi. sed nunquid nocet.Item vt scripsi post Inno.de elec. dudum.ij.in fi.super ver.canonice.ipse tenet & Compo.& idem Guil.in §.alleg.in prima gl.ad fi. ver.quid si dispensetur,q ille, cum quod dispensatū est, si consequitur non canonice.licet peccet, & ɔ ipsum p. cedi possit pro eo,q male tenet,non tn̄ pro eo q plures,
1 tenet,ibi vide, & ibi subdunt† q insufficiens dispensatio & si ius non tribuat retinendi beneficium,tn̄ forsan ſm Host.Guil.dicit sine forsan,præstat obstaculum ordinario conferendi ſm beneficium,dumtamen in dispensatione dicatur, q possit primum cum secundo retinere. Non ob.constitutione concilii generalis.& sic licet nō in vtroque operetur,tn̄ quo ad ſm , vt illo sine papæ licentia non priuetur,de con. vti.vel inuti.c.j.& ij quo tā aſs priuaretur,si vtrūque retinere contenderet , per decret.

cre.de multa.primum autem beneficium, cum quo ad
illum patum, vel nil valeat diſpenſatio, conferri pote
rit, ſm eos per decre.de multa[*Præcipere*] reſpicit futura,
per quod vř, ꝙ ille, cui commiſſum eſſet ſub tali forma
verborum, quod diſpenſare poſſet. ſi diſpenſaret cum iã
habente beneficium curatum, non valeret diſpenſatio.
ad quod facit litera poſt dictum indultum, quæ ſequi-
tur. ſed Io.mo.hic in additione ꝯ alle. ſ.reſcrip. manda-
tum.item diſpenſatio eſt de recipiendo & retinendo ſi
aĩs canonice &c. ſm eum. ſ. ꝙ dicit de retinendo clarũ
eſt, ꝙ non ob.item nec quod dicit de recipiendo, tunc
enim prius dicetur recepiſſe duo, cum recipit ſm, in re
ceptione enim primi nõ verſabatur diſpenſantis inten
tio nec diſpenſationis effectus, ſed ſolum ius cõe. Item
clauſula, ſi canonice conferantur, non impletur per im
pletionẽ vnius de copulatis, niſi aliud impleatur. C. ad
ſil.l.vlt. ff.de re.du.ſi is qui. §. vtrum. item diſpenſare cũ
habente vnũ minorẽ ambitionẽ parat, quã diſpenſare
cũ nullũ habente, ambit.n.primus ad vnũ tñ acquiren
dum, ſecundus ad duo, & ſic ex pſumpta intẽtione con
cedẽtis gratiã magis primũ, q̃ ſm vř eſſe pmiſſum. xiij.
diſt.nerui.ſ.de tranſla.licet.ff.de re.iur.quot.nihil.de cõ-
di.& demon.ſi iã facta.C.de inſtitu.& ſub. ſub cõdi.fac.
l.ſi quis.& facit, quod ſtatim ſubdã. Arch.n.ponit hic ta
lẽ qõnẽ facti, cõceſſit papa cuidã epõ, vt cũ tribus cleri-
cis ſuæ diœceſis habentibus bñficia cũ cura poſſit diſpẽ-
ſare ſuper aliis curatis tenendis, ſi canonice cõferant, q
epũs diſpenſauit cũ clerico ſuæ dioc.nullũ curatũ haben
te, vt duo bñficia curata.ſi ſibi canonice cõferant poſſit
licite retinere, ita ꝙ illis adeptis reſideat in altero. & in
reliquo p vicariũ deſeruiat, iſte clericus aſſecutus eſt duo
curata, & demũ electus in epm, opponit ſibi, ꝙ ineligi-
bilis eſt, per decre.dudũ. ſcdo, de elec. Quærit, an diſpẽta-
tio ipm excuſet.& vř ꝙ nõ, qa cõceſſum fuit epõ diſpen
ſare cũ habẽte curatũ, ſed ipſe diſpẽſauit cũ nõ habente,
& ſic exceſſit formã & fines indulgentię, & ſic nõ valet,
quod eſt actũ, q.n aliud facit, q̃ ptor decreuerit, nil feciſ
1 ſe vř.ff.de re. eorũ q ſub lege.ſi pupillorũ.§.ſi ptor. Et † ſi
a modus ᵃ adiectus no ſeruet, trãſgreſſio dř.ff.de ſerui.l.ſer
uitutes.§.modũ.ff.de aqua quo.& æſti.l.j.§.iſtud.& §.itẽ
3 quærit. itẽ † indulgentia ᵇ ꝯ ius conceſſa ſtrictiſſime inter-
b pretanda eſt.C.de ſen.paſ.& re.l.ij.cum quinq; ſequenti
bus.ſ.e.is cui.i.reſpon.in fi.& §.j.itẽ a ſignificatione ver
bi clare poſiti non eſt recedendũ. ſ.de tranſla.c.fi. ff.de
exercito.l.j.§. ſi is qui. & hoc tenet Arch.alleg.ẽt. c.cui
4 de non.in fi.itẽ quia † verbũ præteriti temporis non re-
fertur ad futurũ in legatis & ſimilibus.ff. de le.iij. vxori.
§.j.ff.de li.le. Aurelius. §. Titius, nec præſens. ff. de au. &
& ar.le l.ſi ita.& l.Plautius.ar.ſ. eo. li.de reſcri. ſuſceptũ.
nec ob.C.quæ res pig.ob.poſ.l.vlti.& ff.de teſta.tu. l. ſi qs
filiabus.nam hic odium, ibi fauor & filiatio. Primò di-
cit Arc.hoc efficaciter probari, quod dixi poſt eum. ſ.e.
li.de fi.preſ. c.j.ſuper vlt.glo. ſ.ꝙ illegitimus, cũ quo di-
ſpenſatum erat ſuper beneficio obtinẽdo, ſi dimiſſo pri
mo recipit ſecundum, illud retinere non poterit.& di-
cit Bonifacium ſic pronũciaſſe.& vide, quod ibi dixi in
fi.ſuper ver.vnicum.vbi ſm vnam lecturam videt̃ exp̃ſ
ſum.ad idem concordantiæ, quas alle.hic gl.& quas ad
dam ad gloſſ.ad quas tamen ibi reſpondebitur, durum
valde videtur hoc & nimis late officit hæc opi. ſm quã
idem erit in quocunque alio inhabili propter crimen,
vel detectum corporis vitium, vel quamuis irregularita
tem, ex culpa, vel ſine, cum quo ſit circa habendum be
neficium diſpenſatum, & loquor de beneficio non exp̃ſ-
5 ſo, quia certum eſt, ꝙ † diſpenſatio ᶜ facta ſuper expreſſo
c non extenderetur ad alia, & ſm id procedit, quod habe-
tur.xxxvj.q.ij.ſi aũt.& quod ibi no.in vl.gl.ſ.ꝙ licet ſit di
ſpenſatũ in vno matrimonio, nõ propterea in ſequẽ. ad
idẽ.xxxiij.q.ij.c.vl.diſpenſatio ergo, quę habilitat inhabi
lẽ ad bñficiũ, pſonã reſpicit.& p eã dimiſſo primo bñfi
cio fateri eũ oportet adhuc habilẽ. quid ergo impediet
hũc habilẽ bñficiũ cõſequi. bñ facit, quod poſt Inn.di-

xi de tranſla.c.fi.ſup ver.examinari.diſpenſatio vero plu
ralitatis reſpicit numerũ, & qa multũ eſt odioſa.ſ.eo qa
intãtũ.de ele.nõ reſi.qa nõnulli. & potiſſime in curatis,
de quibus hæc loquit.ſ.de elec.dudũ. ij. nõ mirũ, ſi nu-
merus duorũ bñficiorũ de primis duobus intelligit̃, vt
hic, ex cã ergo prædicta reſtringantur ad duo. primo ſi-
cut ex cã nomẽ hæredis reſtringitur ad primũ.ff.de ver.
ſig.l.ſciendũ.C.de vſufru.l.antiquitas.cũ regulr̃ ſit ꝯriũ,
ad vlteriores extendat̃.ff.de verb.ſig.hæredis.C.de leg.in
annalibus.C.de hære.inſti.l.fin.quicqd dicãt, vide in ſuſ
ſr.de fil.pſ.ex tranſmiſſa.bñ facit ad hanc partẽ.xxxi. q.j.
ꝙ ſi dormierit.in prin.cũ cõcor.itẽ, quod non habet de
terminationẽ tpis, tpe nõ arctatur.ff.de bon.aut. iu.poſ.
l.in vẽditione.§.de tpe.de exc.tu.l.iuriſperitos. circa pri.
de li.& poſt.l.Gallus.§.videndũ.ver. nihil.n.addit, quod
ſignificaret tps &c. ad idẽ. ff. de pecu.le.ei quoque. & de
fun.inſtru.l.pen. vñ ſi inſtituo poſthumũ, nõ reſtringit̃
hoc ad natũ ex prima coniuge. ff.de lib.& poſth.placet.
& ſi fideiuſſi pro debitore promittente quantas pecu-
nias acciperet, ẽt p ſcdo mutuo & vlterioribus teneor.
ff.de fideiuſſo. ſi ita ſtipulatus a Seio. ad hãc prẽ faciunt
iura, q̃ dicũt, rẽ, q̃ ſuccedit in locũ alterius, cẽſeri primã,
de voto. magnæ.verſi.cũ igit̃.vt li.pen.eccña.j. vbi ꝯcor.
in gl.ij.& ff.de do.inter vi.& vxo. ſi donatæ. §.i. ad idem.
ff.de mino.l. minor autem. in fi. Item quid dices, ſi pri-
mum beneficium diſpenſati pereat alluuione, caſmate,
vel alio modo, nonne ſumma eſſet impietas, ꝙ non
poſſit habere ſm, ſi litera diſpenſationis nataliũ dice-
ret, ꝙ poſſet ad ordines & bñficia pmoueri, tũc pp plu-
rale ceſſaret hoc dubiũ.nec ob.decre.prima.de fil.pſby.
q̃ ponit bñficiũ in ſingulari.& ibi Io.mo.in additionib.
tenet, quod pdixi.ſ.ꝙ ſucceſſiue talis poſſit habere plura
6 bñficia, alle.ꝙ † priuilegiũ pſonale durat cũ pſona. j. de
re.iu.priuilegiũ. & remiſſio ſemel facta tolli non debet.
xxiij q.iij.ſi is qui.& c.ſe.nec ſpes melioris cõditionis de-
bet adimi.C.de nup.imperialis.in prin.itẽ amoto impe
dimẽto quo ad vnũ, & quo ad aliud.ff.de inoffi.te. poſt-
humus.§.ſi quis ex his.ad hãc decre.& de cle. ſi clericus.
e.ti.rñdet, ꝙ lr̃a diſpenſationis nõ dat bñfi.ſed habilitat
inhabilẽ, & in hoc eſt latior, q̃ litera bñficialis, q̃ ẽt in ge
nere cõceſſa reſtringit̃ ad vnũ.de of.dele.ex pte. j.itẽ hic
pluralitas odioſa, vt.ſ.dixi, ipſe Io.mo. in antiqua ſua gl.
videbatur tenere ꝯriũ, inquãtũ dixerat, ꝙ in primo be-
neficio gratia cõſecuta erat ſuũ effectũ, ſed in additione
declarat ſe nõ ſic ſentire, & hãc libẽter vidi, vt pdixi, ꝯria
ſoluũt.j.ſup gl.& ꝯ id quod in prin.& prę.decre.prima,
dico, ꝙ Io.mo.ſi Boniſa.pnũciaſſet ꝯriũ, id melius, q̃ Ar
chi. ſcire debuiſſet, qa cardinalis & lõgo prius tpe curia-
lis [*Poſt dictum*] bñ dicit, qa ad prius cõceſſa nõ extende-
bat gr̃a, vt. ſ. paret ibi, poſſit recipere.& facit, quod dixi
ſup ver.canonice [*Cum vero*] reprobat, quod no. Gui.in
ſpe.de legato.§.videndũ.ver.qd ſi papa[*Aliud expreſſum*]
vt vř, de quo ſcripſi ſ. de reſcrip.in noſtra.in fi. & vide in
cle.de offi.ordi.c.ij.in v.gl.[*Noſcaris*] non ſubdit, ſup quo
retinẽdo vna cũ pdicto & c.qa tũc nullũ dubiũ[*Proniderí*] idẽ & fortius ſi nõ puidet, ſed puideri mandat[*Quod*]
primũ quod habebas.[*Cum ſecundo*] de quo puidit [*Diſpen
ſatum*] cũ papa id nõ iutẽdat, nec de hoc agebat̃, & tales
impetrationes nõ laxant̃, ſed reſtringũtur. ſ.e.q̃uis.& c.
cũ in illis, alle. Arch.ff.de his qui no.infa.Lucius. ff.de iu
re codi.l.j.& ſ.de ordi.cog. cũ dilectus.& dicit ipſe Arc.
ꝙ hic vř expedita qõ de habente duas eccleſias cũ cu-
ra, cũ quo diſpẽſat̃ p papã, ꝙ licet ſibi habere tertiã.ſi aĩs
canonice cõferatur. non obſtat, ꝙ habet illas duas, non
n.illa duo, q̃ iniuſte detinebat, in diſpenſatione repertita
videntur, ad hoc.ff.de le.j.ſi ſeruus legatus.§.ſi ita.& §.ſi
ei.ff.de ver.ſi.l. hoc verbũ.refert, ꝙ aliqui ꝯ, nã hoc ſolo
ꝙ fuerint illa bñficia nominata, vř ſuper illis diſpẽſatũ.
ff.de le.j.ſi qñ.& ipſe dicit hoc certũ, ꝙ ſi papa in diſpen-
ſatione dixit, ꝙ poſſet cũ obtẽtis retinere tertiũ, ſup oĩb.
diſpenſarũ videtur.ff.de le.iij. ſi ſic.& l.pater filiũ.§.vlti.
& l.Lucius.§.vlt.ff.de au.& ar.le.l.vlti.§.vxori.de condi.
& demon.

& demõ.l.aula.ſi cer.pe.l. lecta. Ex verbis ergo oportet, talia iudicari.ſ.de priuil.porro.ff.de le.j.illud.& l.ab oib. in fi. Solũ oñdit, q nullũ aliũ effectum habet prædicta clauſula, q intelligas de ſic limitata, vt. ſ. dixi. Quod facta, vel fienda, quæ ſunt diuerſa.ſ.e.lib.de offi.dele.ſi ſit per.[*Iudicari.*]hoc operatur expreſſio,& facta eſt in ſaluatione, vt not.in Spe.ti.ij.§.videndũ.ver.quid ſi Papa.ita dicit.¶Prima glo.dicit, quid declaret.¶Secunda glo. fortificat tex.& circa duo remittit. ¶Quarta gloſ.quærit, arguit pro,& ſoluit contrarium.¶ Antepen.glo.de duobus quærit & ſoluit.¶In glo.iiij. ibi.l.iij.idem iuris in poſthumo, quod i filio, nec diuerſitatis ratio reddi poſſet. Et ibi. l.j.vide de tranſac.c.ſi.ſuper vlt. glo. ¶In glo. antepenul. ibi, muto, vide in regula actus, in j. glo. Et ibi nomina. epiſtolas, ſequitur in rubrica, programata, ſubſcriptiones auctoritatem rei iud.non habere. ¶In glo. pe. ibi ſiquis. x.vide de teſta.licet.iii.ſuper glo.ij. & ibi, hæc conditio, cum nupſerit, talis eſt, vt ſemel impleri debeat. Et ibi. §. j. hoc ſermone, cum nupta erit, primæ nuptiæ ſignificant. Et ibi, cum qui cal.ſi ſtipulor Calis, intelligitur de proxi.
7 ¶In vlt.gl.ibi, legata inutiliter.ademptio† legati nõ ↄfirmat legatum inutile.fit. n.vt nõ debeatur, non vt debeatur.¶In glo.j.ibi, poſtulaſti.& de excep.cũ eccleſiaſticæ. vt ibi ſcripſi ſuper glo.vnica.¶In glo.pone habetis.ibi ſimilitudo.dicit Boetius ſuper topica Tulii.lib.iiij.vbi de ſi
8 militudine, q†ſimilitudo eſt rerum ſingularium, vel differentium comparatio.vnde in illa non requirit, q res tota ſit toti rei ſimilis, ſed in eo ad quod confertur. de confir.vti.vel inuti.cum dilectæ.& vide, quód ibi dixi, q ſi.ſint le.per venerabilem.poſt prin.& ver.verum.ff.de ad mi.tu. ſi pupillus alterũ.§.fi.ad tre.l.recuſare.§. vlt. facit, quod dixi de iud. cauſam q̃.ij. de tranſlation. c. ij. ſuper glo.ar.quod.¶In glo.concor.in fi.& vide, quod ibi ſcripſi ſuper ver.de nouo.¶In glo.quæro.ibi, non ſeruauerit. vide duo ſimilia, quæ ſcripſi.ſ. de elec. licet canon. in fi. Et ibi.c.vlt.vide, quod no.in cle.de of.deleg.c.vno.Et ibi, conditionis.facit.ſ.eo.li.de offi.or.ordinarij.ver. ꝓuideat, arg.contra.ſ.de trãſla.c.fi.ibi, dum tñ nihil &c.ſed illa determinatio erit de præterito, vel præcedere debebat actũ ſicudum.& vide concord.de hoc de vſu pal. ex tuarum. ſuper ver.dummmodo.¶In glo.antepenul.ibi, eum qui calendis.ad idem alleg.ff.de iure do.l.dotis promiſſio, de pac.dota.inter ſocerũ.§.vlt.qui & a qui.ma.l. matrimonii.de le.ij.cum pater.§ pater certam.ff.de verb.ſig.l.ſciẽdum.de bo.aut.iudi.poſ.l.vlti.ſed ad ll.iſtas ſic reſponderi põt, in §.ſiquis x.cui cõcor.ff.vt le.no.ca.l.j.§.ſi cui.ſi legata ſunt Titio.x.ita q iterẽt.ſi illa perdet, prima & vnica iteratio ſufficit, quia ſine enormi dãno hæredis aliud dici non poſſet, nam alias teneretur in infinitum, ſed in caſu, de quo dixi in textu, ceſſat tale ꝑiudiciũ. duæ leges ſequẽ.q̃ volũt, cõditionẽ nuptiarũ de primis intelligi, nõ dicunt habilitatẽ ad nuptias factã de inhabili ad primas reſtringi, ſed legatum, ſi nupſerit, primis nuptiis deberi, hic nulli præiudicatur, hic teſtatoris mẽs ſeruatur. & eodem modo reſpondetur ad l.dotis ꝓmiſſio,& tres ſequẽtes, Inn.§.pater certam.intantum facit pro, dicit q nõ eſſet veriſimile, q pr̃ voluerit filiã poſt primas nuptias indotatam remanere.lex ſciendũ.etiam facit pro, inquantum vult nomen hæredis per multas ſucceſſiones accipi, exceptis paucis ſpeciebus.idẽ dico de l.vlt.ff.de bo.aut. iudi.poſ.quia ibi ex cauſa deſcriptio permittitur pluſq̃ ſemel in l.cum q calendas.promiſſio alias poſſet eſſe inutilis.Item quid dicis de inhabili ad teſtandum, quem princeps reſtitueret, vt C. de inoff. te. ſi qñ. nunqd primum teſtũ poſtea ꝑ eũ immutare nõ poterit.¶In gl. pe. quę fuit additio.in fi.quæ no.Arch. ibi vide glo. ſi intelligas.

ADDITIONES.

a ¶Modus adiectus.Nota hic, quòd ſententia eſt nulla cauſa modi omiſſi, vt habetur in Spe.de ſen §.viij.verſ.item eſt nulla.Quis autem ſit modus,& per quas dictiones importetur, vide Bar.in l.quibus.§.Termilius. de condi & demo.& in l.muto.§.j ff.de tute.

b ¶Indulgentia.Adde, quod refert Inn.& Hoſt.in c.licet.de trãſac.& Bal. in marg.verſ.indulgentia.& in l.humanitatis.x.q.C.de impu.& ali.ſub.

c ¶Ib.ipſe. fa.10.diſpenſatio circa vnum defectum non extenditur ad aliũ. l.cum propter, de lega.p.ræſtan. per Bar. glo. x.di. nos conſuetudinem.

SVMMARIVM.

1 *Noſtra omnia facimus, quibus auctoritatem impartimur.*
2 *Decretum legati an liget ignorantes.*
3 *Confirmatio non dat ius nouum, ſed primum corroborat.*

CAP. XXII.

SI apoſtolicę. Primo ponit factũ ↄtingẽs gratiam legati,& approbationem papalem. ſecundo ibi certum eſt.ſoluit dubium inſurgens ex facto rationem interſerens & dubium fortificans.ratio ibi, cũ ipſa.fortificatio ibi, etiã ſi reſeruet.& vide omnino, quod dixi.ſ.eo.ſi cum.ſup ver.obtemperatũ.[*Certis*]vide quod no.ſ.e.li.de reſcrip. tibi qui. in glo. [*Plena.*]quaſi ad hoc nõ ſufficeret curſoria, vel ſemiplena.& eſt plena, ſi exprimit reſeruationem decretorũ, & executorum dationes, de quibus præmiſit [*Et e.ſdem*]per copulam vr̃, q nõ ſufficeret confirmatio ſine datione executorũ, ſed rõ diffinitionis, q̃ ſequit innuẽs, q poſt impartitã auctoritatẽ, ꝓuiſio cẽſetur papalis.facit ↄ.Sed reſpõderi põt, q loq̃t de auctoritate, de qua præmiſit, q̃ facta fuit cũ executorum datione.ſatis vr̃, q ex quo Papa confirmat reſeruationẽ & decretũ legati, ēt ſine datione executoris affecta ſit ꝓbenda.facit.ſ.c.proxi.& ſ.e.li de reſcrip.tibi qui j.de conceſ.præben.ſi ſoli.& quod dixi.ſ.de cõceſ.ꝓbẽ.cõſtitutus. ſuper.j.gl.& qđ no.& dixi.ſ.e.lib.de ele ſi eo tpe. ſup glo.
1 puta.[*Noſtra.*]qa †oĩa nr̃a facim⁹, quib⁹ auctoritatẽ impartimur.C.de vete.iure enucl. l.j.§.ſeruũ. ver. oĩa. ſic & tutor teſtõ datus& a iudice ↄfirmatus datiuus nõ eſt teſtamẽtarius, licet datũ ĩ patris teſtõ ſine inquiſitione & ſatiſdatione iudex habeat confirmare.C.de confir.vti.l. ij. ff.e.l.ij.in aut.de defenſo.ci.§.interim.ſm Arc.[*Poſtea*]ſecus ſi medio tempore, vt in vlt.glo.¶Prima glo.dicit caſum ſimilem,& ponit diſſimilitudinem. ¶Quarta gloſ. ponit dictum, qđ poſtea moderatur.¶Gl.non in forma exponit, quærit & ſol.¶Pe.glo.rñ. ꝑ quæſtionem & ſolutionem.¶In glo.pe.ibi, lege obuenire.vide de tranſac.venicus.ſuper glo.antepe.¶In glo.no.ibi modernorũ. quã tenet Hoſt.in ſum.de offi.le.§.quid pertinet.ver.irritat.& vide in Spe.ti.ii.§.nunc oñdendum.ver.xxxvij.pro textu. facit, quia & delegatus decretum apponit, j.de concet.ꝑ-
2 ben.ſi ſoli.circa fi.Sed dubitat, an †decretum legati liget ignorantes. Arc.hic tenet opi.Compo.no.de reſcri. c. ad fi.ver.item quæritur, cuiuſmodi.ſ.q decretũ eius interpoſitum ſup vacaturo beneficio, vel vacãte ordinarii ignorantis nõ impedit poteſtatem eius, ratio, quia alius a Papa etiam legatus non poteſt.ſ.vel contra ius facere. ſ. de fil.presby.c.penul.& vlt.& ſ.eo.dilectus.j.ſed tale eſt. hic. ſ. q probabiliter ignorans decreto ligetur.ff.de dec. ab ordi.fa.l.vltima.ſ.eo.lib.de conſti.c.ij.ſi.loca.ſi ignorans. ergo legatus id non poterit.fa.cle.de ele.c.j.facit, quod no. lxxxii.diſt.propoſuiſti.ad fi.xii.q.ij.de laicis. Sed ob. quia legatus ſuę collationi reſeruare poteſt.inhibere & decernere, vt hic.ſ.eo.li.de offi.leg. præſenti. ſ. de iure pa. cum dilectus,&, vt ibi patet, collatio poſtea ꝑ ordinarium facta non tenet, quaſi ſuſpenſa ſit in eo poteſtas.facit de ↄſue.cum dilectus.de elec.cum inter. R.& hoc placet Inno.& Hoſt.in ꝑdi.decre.cum dilectus.de iurepa. & Hoſt. in ſum.de præbẽ.§.& quomodo.ad fi.ver. quid ſi legatus. ad hanc partem facit.j. de conceſ. præben. quia cum is. §.adiiciebatur.in prin.& §.ex parte. Arch. hic reſpondet, quod loquitur in decreto Papę.quod bene ligat ignorãtes, ſ.eo.dudum.v.& quidem.& j.c.pen.ſubdit, quoſdam dicere idem in eius delegato.ſ.eo.lib.de reſcrip. tibi q. §. idem.j de conceſ.pręben.quia cunctis.§. ex parte. & c.ſi ſoli.reſpondet, q illa iura potius probant contrarium, vt patet in prę.§.ex parte.vel poſtquam.& qđ dictum eſt.ſ. poteſtatem ordinarii ſuſpenſam vel ligatam, procedat poſt notificationem, vt patet in prę.decre.cum dilectus. in prin.hodie legati de latere in ſuis literis reſeruationũ, ita ponunt illa verba ſcienter vel ignoranter, ſicut Papa.

¶In

sentit suo ordine habere aliã vacaturam, ꝙ illa sibi debetur, cum nulli fiat præiudicium, per hanc decre. tollitur, vt ibi scripsi in gl. dicit Inn. ¶ In glo. super istum. in fi. idem Archidia. ¶ In glo. vltima. ibi, illa. remanet tamen sibi ius saluum in tertia etiam cum effectu decreti secundum Arc.

SVMMARIVM.

1 *Ius dare in vacatura est prohibitum.*
2 *Reseruatio legati licet afficiat ordinarium, non tamen contra Papam, vel habentem causam ab ipso.*

CAP. XII.

HI qui. Duo sunt dicta, quæ satis patent. primo diffinit de prærogatiua receptorum. secũdo de ipsorum qualitate & dicit Arch. ꝙ primum dictum fuit sumptũ de decre. Ale. execrabilis. [*recepti*] de re vltra numerum, an habuerat vocem in capło & distributiones hic Ar. de quo no. de const. cum M. in gl hic pōt. & vide, quod ibi dixi. [*Anteferri*] facit ad no. quod dixi post Abba. de duobus limitatis, de ma. & ob. per tuas. & iura, ex quib, potuit summi, ibi scripsi post Host. [*Quorumcunque*] hu-
1 ius ratio ſm Ar. quia † dare ius in vacatura est prohibitum, de conce. prę̄b. vna. cum Lateranensi concilio per legatũ vel capitulum prę̄iudicari nõ potest. s̄. de fi. presbyte. dilecto. & c. suæ. solus ergo Papa, qui concilijs non ligatur, de ele. significasti. dare potest ius in vacatura, vel ad vacaturam. s̄. e. licet. in prin. dat autem hoc ius, cum scribit executori, ꝙ faciat aliquem recipi, & præbendã conferat, cum vacabit non obstante numero. & facit, ff. de albo scri. l. ij. non fateor, ꝙ solus Papa det ius ad vacaturam per ea, quæ habentur de legato. s̄. e. lib. de offi. leg. c. iii. & iiii. vide quod no. de conce. præben. c. ij. in gl. pe. sed fateor, quod legatus id facit ex constitutione papali. Item, quod fortius, afficit, & plus durat reseruatio
2 Papæ, quam legati. Item † licet reseruatio legati afficiat contra ordinarium, non tamen contra Papam, vel habentem causam ab ipso. licet possit, vt hic, quasi Papa legatos non priuilegiauerit contra se. s̄. de cen. cum instantia. [*Non existit*] de receptis per literas facultatis erat dubium, quod solutum est. s̄. e. lib. de rescrip. cum aliquibus. ¶ Prima gl. dicit, quid declarat. ¶ Secunda gl. ostendit, hic exponi regulam, qui prior. ¶ Vltima gl. respon. per ob. cui rñdet. ¶ In glo. ij. ibi, quot. vtriusque par est cau. qui prior &c. ¶ In vlt. glo. ibi, sed si manente. precarium prorogatum manet in primã causam. ¶ In j. glo. ibi, item si vnus primo. & Abb. s̄. e. inter cætera. & Guil. in Spe. ti. ij §. nunc tractemus. ver. de illo. ¶ In glo. vlti. ibi, receptus. in eo vero quod faceret vt legatus, delegatus esset potior, de offi. lega. studuisti. Io. mon. & ibi. pro quo scribit, idem Arc. & ibi, quaternariũ, hic intelliges per id, quod scripsi super fi. prædicti ver. de illo.

SVMMARIVM.

1 *Ius habet ad rem tantum is, qui petijt præbendam sibi conferri ante collationem vacantis.*
2 *Collatio tribuit ius in re, & illud est fortius, quam ius ad rem.*

CAP. XIII.

SI postquam. Primo diffinit casum. secũdo rationem reddit. ibi, nam eoipso contulimus. de eo qui iam receptus erat, bene tenebãt Inn. & Hoid, quod hic deciditur in decre. inter cętera. s̄. e. sed vt vides, hic loquitur de rescripto. [*Ignorantes*] fortius ergo si id sciuissent. [*Firmitatem*] dicit Io. mo. quod idem terminauerat Martinus nõ ratione infrascripta, sed quia ecclesia, in qua fuerat scriptum, habebat certũ numerum canonicorum & præbendarum, quem eṗs & capitulum augere non poterat. de rescri. constitutus. [*Ius*] ad obtinendam, infra dicit iuste petere, per quod patet, ꝙ talis expectans non habet ius in re, quare dixerunt aliqui, ꝙ hẽt personalem actionem. s. condictionẽ ex decre. relatum. vel officium iudicis ꝯ possessorem, vel actionẽ de dolo. [*Super his*] vide quod satis scripsi post Comp. s̄. de rescrip. manda. in vlt. gl. ver. quærit demum Com. cũ ver. se. Item per hos textus improbatur, quod dicunt quidam, prouisum a Papa, vel ipsius auctoritate receptum, cum vacat præbenda sibi debita, propria auctoritate illam apprehendere posse &c. Rõ ſm eos, qa recta via transit ad eum. s̄. e. inter cætera. ff. de acq. hær. l. hæredes. ff. de fur. si e Titio. ff de le. ij. legatum. ad Treb.
1 l. facta. & l. restituta. sed certũ est, ꝙ † ante collationem vacantis, ẽt si illa sibi conferri petierit, hẽt ius ad rem tã tum & non in re. j̄. de conce. præ. c. si. in fi. ad idem. C. de rei ven. seruam. ff. de acq. pos. sicut ex stipulatione. ff. de fur. cum. s̄. de priui. pastoralis. ad hoc. j̄. e. cum qui. §. j. facit. j̄. e. si tibi absenti. [*Debebatur*] hic ponit Arc. quod scripsi post Inn. s̄. e. relatum. in gl. dicit In. in fi. de spoliato. forte de iure, præbenda quandiu tenuit, ꝙ nec vacans potius debetur illi, quam alteri, pro quo scriptũ est, sed tene, quod dr̄. s̄. e. si clericus. [*A prædictis*] tenet hic Arc. ꝙ etiam si Papa contulisset postea vacantem, nõ teneret collatio non facta mentione de primo mandato, cum pp canonicatum & reseruationem & decreti iterpositionem prima vacatura fuerit affecta pro impetrãte, & sic collatio illa surreptitia. ad hoc. j̄. e. si beneficia. & sic corrigenda. s̄. de re iu. cum olim. xxxv. qõ. ix. §. his ita. adde de ele. cum dilecti. de rescrip. ad audientiã. xxv. q. ii. dicenti. in fi. nec præsumitur, Papam voluisse ius illius tollere, ex quo id nõ exprimit, vt de ver. sig. dilecto. de of. dele. ex parte. i. & ij. in fi. facit. j̄. de re. iur. decet. xxi. q. ij. non enim. de poe. di. j. quantumlibet. in fin. xvi. q. ij. visis. lic̄ si non recipitur incõstantia & varietas in aliis de poe. di. iii. derisor. multominus in Papa. dicetur ergo errasse oblitus facti. xxiii. dist. præterea. & sic non tenet, de conce. c. si. Non ob. hæc litera prædictis, quæ factum respicit. Non ob. ꝙ primum rescriptum sit generale. j̄. e. si pluribus. de conce præb. ne captandæ. cui generi derogatur per speciem. j̄ c. prox. & c. quamuis. statim. n. cũ vacauit præbenda, id genus deductum est ad speciem, ad hoc de fi. presbyte. ex tua. Item in decre. i. de rescrip. gl. vlt. in fi. nõ fatetur illud rescriptum dici genus, quod refertur ad certum, licet nunc incertum. Et vide, quod
2 ibi dixi non ob. ꝙ collatio † tribuit ius in re. & illud est fortius, quam ius ad rem. hinc est, ꝙ potior est illius cã cui res est vendita & tradita, quam illius, cui primo vẽdita. C. de rei ven. quot. & no. de spon. du. tuas. in j. gl. & vide, quod super ea dixi. nam, vt dicit, ista non recipiũt interesse, ad quod agi possunt contra collatorem; sicut recipiunt prophana. tenet finaliter, quod in princi. dixi. Et per prædicta vr̄, ꝙ vbi beneficiam non esset effectũ, teneret Papę collatio, nec mirum, quia teneret ẽt collatio ordinarij. s̄. e. ti. dilectus. ij. j̄. de conce. præben. si soli j. rñ. & maxime quando scribatur cum beneficio acceptandi. e. ti. c. j. tu dic, ꝙ si beneficium vacauit in curia. nullum dubium, ꝙ tenet collatio vacantis. s̄. e. c. ij. si vero alibi vacat, & Papa vtitur verbis generalibus. s. præbẽdam, si qua vacat &c. procedit, quod dixit Arc. & idem vr̄, si Papa vtitur specialibus verbis. s. talem præbendam vacãtem per mortem talis &c. vt locus sit surreptioni: ex quo proprio motu illam non confert. Vbi vero Papa proprio motu conferret hoc expresso mihi est qõ dubia, & potius vr̄, ꝙ valeat, maxime, vt prædixi, si non erat affecta. per decre. j̄. proximam. cum etiam eo casu non obstet surreptio. j̄. eo. si motu proprio. saluo quod ibi dicam in gl. idem verbum. vbi vide, hodie tñ ponuntur clẽ tollentes hoc dubium, & reseruantes ius expectantium, si. dicam. j̄. c. prox. super. j. gl. [*Nequiuerint*] per quod patet, ꝙ non solum est debita. sed etiam affecta. Io. mo. ¶ Prima gl. summat, & dat simile. ¶ Secũda quęrit, & remittit. ¶ Tertia quærit, arguit pro, soluit ꝯrium. ¶ In gl. j. ibi, a Papa. s̄. e. cum qui. ¶ In gl. ij. in fi. idem Ar. ¶ In glo. iii. in fine. dicit Archidia. quod fortius in illis procedit hoc, quod dicit per hunc textum clare patere, vide, quod no. in cle. de conc. præb. c. vno. in gl. hoc determinabit.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mensis ubi præfigitur acceptationi, an post mensem re integra possit acceptare.*

CAP. XIIII.

DVdū. Primo ponit mētē duarū apostoli
carū gratiā. scdo ibi, cūq;, pcessus
habitos p illas. tertio ibi, nos igit. multis ar-
gumētis oñdēs partē alterā potiorē illi dat
iudices. vel sunt duæ partes tm, vt primæ duę ptineam-
tur sub querela camerarij, φ plus placet. [*Prænestino*] qui
cardinalis est, ita φ in certis beneficiis hoc suo iure po-
terat, si legatus erat. s.e.lib. de of. le.c.j.iii. & iiij. [*Eisdem*]
Gallicanis. [*Libere*] vide, φ simoniaca renūciatione no.
& dixi, de renun. super hoc, in glo. quę pro expensis. φ
hic dicit Arc. in decr. ex parte. j. de offi. delega. dr oīno.
[*Nos postmodum*] secunda gratia. [*Extunc*] de voto. licet
ver. sciturus. nec est vis, an dicatur exnunc, an extūc fm
Arc. quia semper id trahitur ad diem conditionis, alle.
quod no. Inn. & Host de ap. præterea. facit, cle. de conc.
præbē. cum ei quem. & ibi dixi. [*Ignarus*] maxime, vt pa-
tet per sequentia. Io. mo. [*Velut*] veritatis expressiuum.
Arc. [*Præoccupauimus*] i. prius occupauimus, & ponitur
in bona parte, sic in Psal. præoccupemus faciem eius in
confessione: ibi exponitur. i. priusquam veniat ad iudi-
cium, quod fecimus confitendo damnemus. [*Conditio*]
hæc ratio sufficeret fm Io. mo. nam prima gratia gene
ralis erat, nihil continens actu, sed habitu, vel potentia
tantum, secunda erat specialis continens aliquid actu.
species ergo extracta de genere amplius sub genere nō
intelligitur, alle. iura, quæ allegat hic glo. [*Eo.*] pro ideo,
& est secunda ratio secundum Arc. [*Considerantes.*] ter-
tia ratio. [*Quæ foret*] quarta ratio. [*Et quidem*] quīta ratio
secundum Arc. [*incerto*] vide, quod habes in cle. de con
cess. præben. c. j. in j. & ij. rñ. [*Acceptandi*] tenet hic Archi.
1 φ † vbi acceptationi præfigitur mensis, post mensem re
integra possit acceptare. tu dic, vt dixi in cle. de conces.
præben. cum enim quem. in gl. iste terminus transferri.
j. e c. pe. ¶ Prima gl. summat reliqua. rū. in tex. ¶ In gl.
s. de. ibi, in toto. sequitur, iure generi per speciem dero-
gatur. ¶ In glo. antepe. ibi, l. iiii. vide in c. gratiose. in glo.
expirandæ. & ibi, §. recte. soluitur mandatum per mor-
tem mandatis, vel mandatarij re integra. ¶ In gl. pe. ibi,
apud Auphidium. satis est, φ legatarius, cui legata sunt
vestimenta, quæ volet, dixerit se velle, vt sua sint, vt con
sumptum sit ius eligendi legatum, & ibi, nihil. j. vide in.
præ. c. j. super j. gl. ¶ In glo. j. in fi. & per hanc decre. deter
minata fuit quæstio de legato, cui Papa commiserat, vt
sibi rebelles in pace facienda, vel conseruanda priuare
posset beneficiis, & illa aliis conferre, qui priuauit pro-
pter causam illam Titium, quod in præiudicium expe-
ctantis in illa ecclesia primam vacaturam non possit
illud alteri conferre, vt sic illa commissio intelligatur
sine præiudicio iuris alieni, cui, scilicet tempore vaca-
tionis, vel priuationis beneficium esset effectum
prius, vel post commissionem prædictam. s. eodem lib.
de rescrip. quamuis. hodie tamen in terminis prędi-
ctis, vel de quibus loquitur decre. vel similibus ponitur
in literis clausula derogatoria, per quam quo ad bene-
ficia illa pręiudicatur expectantibus cum protestatio-
ne, quod in aliis non fiat eis præiudicium, simile, quod
dixi. s. c. proximo. in fine. ¶ In gl. tertia. in fine. vltimus.
§. illius decre. est pro, & soluit contrarium. ¶ In glossa
hanc potestatem. in fine. qua ratione. & per decreta. is
cui de officio delega. supra eodem lib. puto, quod nec
iste legatus potestatem hanc coniunctim delegare po
test. ¶ In glo. est maior. in fine. ordinario enim delega-
to commissa maior est in delegante, & minor in dele
gato. Ioan. mona. dicit Archidia. fons scaturiens ma-
ior est, quam riuus ab eo procedens. ¶ In glo. s. de re
scri. in fi. Arc. all ff. de le. iij. vxorem. §. Felicissimo. & l. ser
uis vrbanis. §. vl. ff. de ali. le. l. alimenta. §. basilicæ. & l. sti
chus. in prin. ¶ In gl. f. ibi. s. c. titulo. f. de rescri. allegato.
s. gl. proximo. ¶ In gl. no. in fi. ad idem. ff. de neg. ge. Pon
po. scribit. ff. so. ma. l. diuortio. ibi. alioquin coactus vinde
mijs &c. de le. tertio. l. Offidius. de contrahen. emp. l. in
lege. in fi. ¶ In gl. j. nominibus. in fi. & l. vxorem. §. lega-
uerat. Arch. ¶ In gl. pen. in fi. ibi, apud Auphidium. ff. de
ma. vin. si pater. Arc.

SVMMARIVM.

1 *Hospitalia & loca similia quare non includuntur in literis dire-
ctis super prouisione clericorum.*

CAP. XV.

QVia sæpe. Primo ponit dubium, qđ
secundo distinguēdo de-
clarat. ibi, nos dubitationem. & fm mem-
brum ibi, nisi vacanti collatus. vbi ergo nō
est collatus, sed conferri mandatur, potest adhuc tene-
ri opi. Inn. fm Io. mo. φ non placet Arc. cum Arch. cū
litera. j. ponderet tpis auctoritatem, ad hoc ēt. s. e. lib. de
rescri. tibi qui, & c. pe. [*Et dignitate*] hæc est copula &, sed
si fuisset coniunctio. i. cum, an de altero solo prouideri
posset. vide, quod dixi de cele. mis. cum Marthæ. ver. alij
vero. [*Vel officio*] no. φ hæc tria ponit vt diuersa, ad idē. j.
c. fi. vide, quod scripsi. s. e. de multa. & s. e. lib. de consue.
c. j. super ver. personatus. Est qō, an ille pro quo sic scri-
bitur, consequi possit ex iuribus talium literarum offi-
cium, quod cadat in laicum. i. cuius laicus sit capax, &
quod per laicum regi consueuerit. quod non possit vr,
cum. n. connexorum idem sit iudicium, vt hic in fi. cū
concor. & ista tria connectantur in gratia, vt hic. & j. c.
si is cui. ergo sicut dignitas & personatus sunt quod spi-
rituale non cadens in laicum, sic officium, debet enim
esse vniformis intellectus talium connexorum, ad hoc
de bap. maiores. ver. similiter, hinc est, φ decre. cum ac-
cessissent. de consti. primiceriatum, quem primo voca-
uit dignitatem & personatum, demum vocat officiū,
ad idem. s. c. ad hæc. & de cle. non resi. c. iii. de sta. mon.
quod Dei. bene facit dec. fi. j. c. vbi patet, φ sicut benefi-
ciorum collatio competere potest dignitati, vel perso-
natui, ita & officio, ergo de spūali oportet intelligi. itē
hoc probat decr. ista, nam sicut præbenda canonicalis
potest esse annexa dignitati, vel psonatui, ita & officio.
ad idem cle. de æta. & qua. vt hi qui. ij. rñ. vbi idem patet
in annexione ordinis. ergo de spūali officio, cuius laic⁹
non sit capax, debet intelligi, quod bene probatur. ij. q.
iii. si quis ēps præbendas, Archidia. præposituras, vel ali-
qua officia ecclesiastica. & e. q. saluatur. ver. in subiecto.
ibi, vel quemlibet ecclesiastico mancipatum officio.
Item hoc idem probatur. j. de conce. præb. c. fi. in princ.
vbi numeratis dignitatibus, personatibus & officijs sub
dit, & alijs quibuscunque beneficijs ecclesiasticis, illud
relatiuum aliis, dat intelligere officium tale esse eccle-
siasticum beneficium. facit ad hāc partem cle. c. ñ. per
1 literas. si dicatur, φ ratio, quare † hospitalia & loca simi-
lia non includuntur in literis directis super prouisione
clericorum, sit illa, quia loca illa per laicos regi possunt.
xviii. q. ij. quidam. & no. in cle. de relig. do. quia contin-
git. §. vt autem. audiui a solenibus officialibus curiæ, φ
curia sic tenet [*in ipsa*] habens etiam præbendam in ec-
clesia talem dignitatem, quæ habet prebendam anne-
xam, poterit acceptare, sed per ipsius receptionē vacat
prima præbenda, vt in cle. e. ti. si iuxta. ¶ Prima gl. sum-
mat, & dicit, quid declaret. ¶ Vlt. gl. ponit rōnem indu-
cens duo iura. demum ponit quatuor casus, quibus se
cundus primo præfertur. & v. casibus, quibus expectās
primā illā non consequitur. ¶ In glo. j. in fi. quo ad no.
in p. decr. sta. facit hęc dec. pro Inn. & ꝯ Ho. tenuit. n. In.
no. ex duob. impetrantib. primum pferri secundo, qui
est maior in ordine p rōnē, quā ponit hic litera, sed Ho.
ꝯ, vt ibi scripsi in gl. loquitur. ¶ In gl. perpetuo, in fi. & vi
de, quod ibi scripsi super verbo, personatus.

SVMMARIVM.

1 *Collatio quid sit.*

2 *Papa si mandat prouideri de beneficio spectante ad institutionem*

episcopi, nunquid executor prouidere possit de beneficio, de quo
epis. opus instituit ad præsentationem, vel electionem alterius.
3 *Locutio pluralis omnis est copulatiua saltem implicite.*
4 *Collegium, vel vniuersitas etsi sit persona, non tamen vera, sed re*
presentata.

CAP. XVI.

CVm in illis. Sunt quatuor dicta, &
partes patent. [*Maior*]
vbi enim maius periculum. & c. s. eo. lib. de
ele. vbi periculum, cum conco. [*Nec debeat*]
dicit Io. mo. quod ita pronunciauerat in causis decana
tuum Rotomagen. & Bitturicē. quarum fuerat auditor
[*Prouideri*] si Papa falso rumore sibi perlato quod A. p
quo scripserat, mortuus erat, mandat præbendam eius
conferri B. non sunt per has secundas primæ literæ re-
uocatæ secundum Arc. allé. ff. de hære. insti. l. si. facit, qd
no. in Spe. de instrum. edi. §. compendiose. ver. quid si is
qui. si autem expecto dignitatem in ecclesia Bon. per li
teras Papæ cum clausula, non obstantibus literis impe-
tratis, vel impetrandis, & postea Papa concedit capitu-
lo, quod de Arc. aliter prouideri non valeat per literas
impetratas, vel impetrandas cum alijs nō obstantibus
putat Archi. quod durer prima litera etiam quo ad di-
gnitatem archidiaconalem, ex quo expressa mentio
non fit de ipsa indulgentia. ff. de lega. iii. l. si quis in princi
pio, ff. de leg. j. si mihi. §. si. in sententialie. ff. de adi. lega. l. si
hominem. & l. se. & dicit quod curia seruat quandoq;
vnum, quandoq; aliud [*Etiam si*] dicit Arc. quod istud
etiam tenetur hic ampliatiue quasi dicat multo fortius
si curam non habeat, alle. pro simili. s. de vi. & ho. cler.
qm. § j. in prin. & j. e. cum singula. j. rn. vnde communi
ter implicat. C. qui admi. ad bo. pos. l. ij. [*Collationem, proui
sionem*] hęc duo sunt sinonima, vt patet. s. eo. dudum. post
princi. & j. e. cui de non. j. & ij. rn. & c ei cui & c. si is cui.
in fi. & habēt vim electionis & confirmationis, vt not.
s. c. lib. de ele. c. j. in iii. gl c. vt circa. in gl. ij. & collator, vel
prouisor absq; alterius facto cōfert. j. c. proxi. j. & ii. rn.
1 est † collatio quasi quædam iuris translatio in alium, &
multa iura de collatione, vel prouisione loquentia all.
hic Arc. quod superuacuum puto, verbum tamen pro
uisionis inuenies pluries repetitum. j. e. is cui. & verbum
collationis. in c. si beneficia. præsentatio vero, de qua se
quitur, pertinet ad patronum, qui licet sit ecclesiasticus
ex vi iuris patronatus conferre non potest. s. de iu. patr.
c. vi. & sicubi inuenitur, quod eligat, sumitur pro electione,
vt dixi. s. de iu. pa. nobis. dispositio, de qua sequitur, indu
cebat maius dubiū in hoc casu, quasi vt aliquid addat,
videretur includere electionem. Item quia verbum est
gnāle, quod et hr. s. c. ij. in prin. sonat aūt idem. quod or
dinatio. s. de rest. cum tibi. de qua. j. c. prox. & c. si aposto
lica. in fi. de concess. præb. ex parte, & c. post electionem.
vbi gl. ij. exponit ordinationem, i. instōnem. & facit. s. de
of. dele. super eo. s. de arb. c. ij. vi. q. v. c j. & ita summatur
hic. & differat a collatione, quia instituitur electus, vel
præsentatus per alium. j. de insti. c. j. aliter tñ ponitur. j.
de conce. præbē ne captandæ. iuxta si & vide, quod no.
de insti. c. auctoritate, & per Host. in summa ipsius tit. §.
quid est per quæ etiam decido aliqua hic no. per Arc.
[*Dispositionem*] dato quod diceretur in litera gratiæ dispositionem
qualibet, vel quis, consului illud nil operari, vt
no. in cle. c. tit. si dignitatem. vbi hoc probatur. & ibi et
nota. an nullo istorum modorum expresso includatur
electio, ibi vide in gl. istud verbum. [*Vel dignitatibus*] no.
quia non addit beneficijs, quare vr, quod beneficia, quæ nō
sunt prælaturæ, dignitates, vel personatus includantur,
licet per electionem, & confirmationem prouideatur
in illis, ad quod facit, quia sequens. §. qui de beneficijs
loquitur, de electi. non repetit, vellem hoc declarari, &
communiter tenetur contrarium, vt no. in cle. eo. ti. c. i.
§. ad hoc in j. gl. ad hanc literam responderi potest, quod re
sp. cit narrata. ¶ Cum autem. qd hic dr & in §. se. si vero
no. Gui. in Spe. de act. vel per. §. super actionibus. ad fin.
vbi etiam ponit. ex quib. extra. fuerint sumpta. [*Ad eius
præsentationem*] facit contra Host. in eo, quod no. de con-
ce. præbē. ex tenore. vt ibi dixi. est autem hoc mirabile,
cum collatio habet vim præsentationis & institutio-
nis, si grauare voluit conferentem, quare non fortius p
sentantem tantum, sed hoc facit materia restringibilis
vt in litera sequitur, & facit. j. eo. cui de non. [*Instōnem.*]
2 mihi est † dubium, si Papa mandat prouideri de benefi
cio spectante ad instōnem epi, nunquid executor pro-
uidere possit de beneficio, de quo eps instituit tamē ad
præsentationem vel electionem alterius. & facit dubiū
quia in institutione, quæ dr collatio, litera non potest
intelligi, cum textus dicat illa fore diuersa. scias, quod hoc
nunquam attentatum audiui, & ne attentaretur fere
abstinui ab hac gl. aperire aūt dubium posset esse causa
declarandi, propter quod obtinuit pars scribendi, & in
qōne si dicatur quod non. quid ergo valet impetranti hæc
forma, decipietur ergo ex tali beneficio impetrans, &
non iuuabitur. s. id. de commo. c. vno. cum concor. &
notari posset fraus in gratijs & actibus ecclesiæ Roma-
nę, quod esse non debet. s. de don. per tuas. cum talis gra
tia damnum afferat & non lucrum, quod esse non dēt.
s. de priui. c. fi. si dicis, quod possit absurdum est, præsentan-
tem, vel eligētem grauari; de quo non fuit cogitatum,
nec expressum, quod aperte probat finis huius. c. & de-
cre. vl. j. e. nisi dicas, quod fuerit cogitatum, quia instō sicut
& confirmatio præsupponit actum inferioris eligentis
vel potestaris. volens ergo per hanc gratiam grauare,
vel arctare instituentem, vel confirmantem. necessario
concluditur, quod arctare et voluit eligentem, vel præsen-
tantem ad hoc, quod dr de hausto, & itinere. ff. de seru.
ru. præ. l. iii. §. i. le. ad idem: j. de ten. excom. qm. ff. de pro-
cu. ad rem mobilem. & l. ad legatū. s. c. prox. & c. super
eo. de præsen. cum ex officij. & quod no. de of. deleg. præ
terea. in fi. vlt. gl. patet hoc satis ex casu conuerso. certū
est enim, quod si Papa mandat prouideri de beneficio spe-
ctante ad præsentationem, vel electionem, arctatur per
hoc et ius confirmantis, vel instituentis. rñderi tñ pos-
set, quod pfirmatio & institutio sunt accessoria ad electio-
nem & præsentationem. & ideo non mirum si sequun
tur nām principalis. j. de reg. iu. accessorium, cum con-
cor. sed non sic ē. j. de conse. ecc. vel alta. c. vno. ver. non
sic. vnde attenta veritate talis instituens non grauatur,
cum necessario teneretur præsentatum, vel electum in
stituere, si idoneus erat. xvj. q. xii. decernimus. s. de elect.
postquam. & hoc multum facit pro j. parte. Item satis
graue vr, quod si ipse, quem Papa grauare voluit, esset pñta
tor, non grauaretur, vt hic, & grauetur alius pñtator, vt
sic forma noceat alteri, quæ nō noceret sibi tali, cui scri
ptum est, vt ponit qō. si dicamus præsentantē laicū, vel
clericū, cui iure patrimonij competit, qō non vr dubia
per id quod scripsi post Host. de of. dele dilectus. nam si
verbum pręsentationis expressum in literis non inclu
deret illum. multominus non expressum, remanet er-
go dubium, cum ad ecclesiasticas personas iure ecclesia
rum illa pertinet, & egerent declaratione. [*E conuerso.*] j.
expressa institutione, vel præsentatione non veniet col-
latio. [*Restringi*] s. eo. quamuis. in prin. j. e. si pluribus. §. i.
[*Ad alios*] duos non expressos sed omissos [*Nam non de-
bet.*] ad idem. s. c. lib. de rescrip. suscepnim. cum concor.
[*Vel præsentationem*] idem in institutione & electione,
hoc scias, quod si plures sunt patroni, tamen alternis vici-
bus præsentantes, quod esse potest, vt in clemen. de iur.
patro. c. ij. impetrās ad præsentationem vnius illorum,
9; eq dēt bñficiū, qd p illa vice spectat ad pñtationē illi[9].
non ob. j. c. vlt. in prin. quia iste præsentat vice propria,
ille, de quo ibi dicitur, confert vice capituli, vt ibi dicit
tex. & sic solus iste grauatī. facit. s. c. dilectus. iii. ff. de vsu.
l. quoti. & j. de iure patro. c. vno [*Tantum*] satis puto per
hanc literam, quod si ad ambos spectat, non simul, sed suc
cessiuè per modū, qui no. de ec. ædi. ad audientiā. j. in iii.
glo.

gl.puta quia ſcribitur ad præſentationem plebani & ab
batis,& plebanus præſentat abbati, & abbas ep̃o,p quē
ſit iſtitutio,procedat impetratio & ipſius executio. Sed
modo remanet fortius dubium.ſ.quid ſi alter illorum
tm̃ ſit expræſſus,vr̃ φ exprimi debuerit plebanus,q dat
huic rei principium & cuius factum gratuitum eſt &
voluntarium,& qui vere grauatur,& non abbas, cuius
factũ eſt neceſſariũ,& qui in veritate non grauatur, bñ
facit.s̃.de reſcri.literis,in talibus.n.initiũ & cã pondera
tur.ff.man.ſi procu.in prin.ff.de ori.iu.l.j.& ab illo reco
gnoſcendum eſt beneficium,vt dixi de of.le.dilectus.in
fi.¶In ɔ̃riũ ponderanda vr̃ pñtatio,q̃ fit ep̃o, ex qua ſe-
quitur inſtructio,& ſic loquũtur iura de pñtatione tra-
ctantia, & tales licet neceſſario id agant, pñtatores tñ
ſunt,ſicut & electores dñt, qui neceſſario certũ eligũt,
vel ex mãdato Papæ,de his q̃ fi.a ma.par.c.ex ore.& no.
de ele.cum in veteri.in gl.añpe.vel quia tenentur elige
re de collegio,vbi non eſt niſi vnus eligibilis, vt ſcripſi,
e.ti.de ele.cũ terra.vel quia procuratoriũ hñt de certa p
ſona.s̃.e.li.de ele.c.pe.§.porro.& vide ibi in vl.gl.itẽ mu
tatis terminis nonne ſufficeret ĩpetranti exprimere col
latorẽ,licet de aliquorum conſenſu habeat conferre,vt
ꝓbatur.j̃.ne ſe.va.c.vno.§.j.idẽ ergo in pñtatore,& cer-
tũ eſt,φ exprimendo illũ,q hẽt conſentire non ſuffice
ret,cũ ille nec collator ſit,nec pñtator,p q̃ ſoluendo pu
to Ab.exprimẽdũ,fortificat hoc,ſi teneamus in qõne,
qũã.s̃. ſcripſi ſuper ver.inſtõnẽ. quod verbũ inſtõnis ex
preſſum ꝑiudicet ꝑſentanti,fortius plebano ꝑiudicabit
in hoc caſu.ad dec.literis.rñdetur, vt dixi in qõ. porro-
rum,ſuper clam qui prior.ante fi.[*Non poteſt*]rõ ſ̃m Io.
3 mo.quia †oĩs pluralis locutio eſt copulatiua ſaltẽ ĩplici
te,ſicut eſt vl̃is propoſitio,& ad hoc vt ſit vera, oportet
oẽm ipſius partem eſſe verã.ff.de re.du.ſi is qui ducẽta.
§.vtrũ.ff.de ver.ob.ſi quis ita ſtipulatus fuerit.x.ff. in ius
vo.vt eam.l.fi.ff.ſi quis cau. ſi ſeruus §.ſi plurium.ſecus
in diſiuncta,vt in dictis iurib.[*impleri*]per executorem.
[*Ad eum*]grauatum & expreſſum in litera dicit hic Ioã.
mo.ſed non placet. & qñ ſcribitur ad collationẽ talis,
oportet,φ ſpectet ad illum ſaltem pro maiori parte, &
remitt.ad id,quod no.j̃.de ver.ſig.ſicut.& ipſe idẽ fatet,
quod hic dicit prin.vl.gl.¶Prima gl.dicit,quid declaret.
¶Quinta gl.fortificat textum per ſimile & per rõnem,
ſecundo q̃rit, arguit negatiue, ſol.ɔ̃rium. ¶ Antepe.gl.
fortificat textum per duo ſimilia.¶Vlt.gl.obiicit & ſol
uit.¶In gl.ij.ibi,regimen.dicit Ar. φ quia iſti hñt alios
regere & paſcere,iõ paſtores dñr.lxiii. di.ſi in plebibus,
xcv.di.ecce ego.¶In iii.gl.ibi,c.vlt.hic ponit Arc.quod
dixi de ſñia,vel proceſſu delegati ɔ̃ intentionem delegã
tis.¶In gl.hinc eſt.quod cũ ibi.s̃.eo.q̃uis.& ſic rñdetur,
ad quod dr̃,nil excellentius dignitate.C. de conſuli.l.j.
li.xii.& ibi,ſi pro clericis.vide, quod ibi dixi poſt Ioan.
mo.& idẽ hic Arc. cum hoc ab illa gñalitate excipiat
ſolum beneficia curata.¶In gl.electo.in fi. Io.mon. in
rła,in gñali.j̃.de regu.iu.ſub.xlvi.membro.quod ibi ſi-
gnaui,dicit,φ huius rõ eſt,quia nõ eſt veriſimile,φ Pa
pa voluerit vniuerſitatem grauare,qui vtitur iure com
muni,vel ſaltem plus accedit ad ius commune, quod
non dat electionem vni perſonæ in eccleſia collegiata
ẽt ep̃o.s̃.de ele.cum eccleſia.xvi.q. vi.c.vl.Item verbum
odioſum quoruncunq;in caſu odioſo.vt eſt illud, non
comprehendit vniuerſitatem, vnde impetrans ɔ̃ Titiũ
& quoſdam alios non conuenit vniuerſitatem.s̃.e. lib.
de reſcri.c.ij.rõ, quia relatiuum diuerſitatis,vt eſt alius,
refert diuerſum in ſuppoſito,ſed idem in ſubſtantia,vn
de illud alios, hẽt referre idem in ſubſtantia. Collegiũ
4 †aũt vel vniuerſitas & ſi ſit perſona, non tñ vera ſed re-
preſentata.ff.de fidei.l.mortuo.& ſic hæc perſona cum
illa non eſt idem in ſubſtantia. quare ſub illo relatiuo
non continetur.dat ſimile in clauſula,quæ de bonis in
maiori forma, per quã dicit ſe allegaſſe tempore Mar.
abbatem & conuentum cuiuſdam monaſterij conue
niri nõ poſſe pro eo,φ expreſſi erant clerici & laici, ſed
abbas & conuentus non erat clericus vel laicus,licet cõ
ſtituatur ex quibus.ergo abbas & cõuentus,qui vniuer-
tas ſunt,conueniri non poterant. & dicit, φ Matinus
noluit decidere,ſed voluit,φ negotium maneret in cu-
ria. Subdit autem,φ ſi reſcriptum eſſet generale & fauo
rabile in materia fauorabili,qualis eſſet conſeruatoria,
vt dicit,capitula & eorum capita, vt ep̃i conueniri poſ-
ſent.ſupradicta concluderent,φ ſi collatio beneficiorũ
ſpectaret ad vniuerſitates,vel collegia expreſſa quorum
cunque collatione,illa beneficia non venirent, quod
non placet.¶In gl.vl.ibi,§.vlt.cum ſua gl.& vide, quod
dicam.j̃.de ver.ſig.c.vlt.& in fi.bene facit.ff.de le.ij.l.le-
gatis.vbi legatum factum vxori de his, quæ parata erãt
ad ipſius vſum, non intelligitur de paratis ad commu-
nem vſum ipſius & viri, dicebat Io. mo. quod eſt com
mune mihi & alteri,proprie non eſt meum. ff.de ritu
nuptia.illud.& verba generalia proprie,non improprie
ſumi debent,alleg.s̃.eodem.cum de beneficio.in fine.
& remittit ad regulam in generali.j̃.de reg.iu.

S V M M A R I V M.

1 *Delegatus repreſentat delegantem.*
2 *Delegatus debet ſeruare formam mandati.*
3 *Hæreditas non poteſt agnoſci,niſi ſciatur defunctus is, cui ſucce-
ditur.*
4 *Libertas ſi detur ſeruo abſenti,nõ prius erit liber,quam ad ipſius
notitiam peruenit.*
5 *Citatio probanda eſt legitime.*
6 *Prætor ſtatuit terminum illi, cui relicta eſt ſeruorum optio.*

CAP. XVII.

SI tibi abſenti. Circa beneficiũ collatum abſen
ti nondum acceptatum,ſoluit quinque du-
bia.primum,an ſit illius.ibi, licet. ſecundũ,
an poſſit alteri conferri.ibi,ipſe tñ.tertium,an ſi confe-
ratur,valeat collatio.ibi φ ſi. quartum, quid ſi prouiſus
poſt terminum præueniat collatorem.ibi, anteq̃ tñ cõ-
feratur.de collatione beneficii tenet hic Arch. φ valet.
licet clandeſtina,de hoc dixi.s̃.vt ec.be.vt noſtrum,ver.
porro.[*Tutum*]patet ergo, φ poſt conſenſum eſt ſuum,
ſed licet ita ſit,ſi tñ in eo ſe ingerit abſque ſuperioris au
ctoritate,priuatus eſt illo ipſo iure.j.c.prox ſ̃m Arc.ſed
hoc eſt falſum. niſi interuenerit violentia, in quo caſu
loquitur capitulum proxi.[*Non acquirat*] Io.mo.format
quęſtionem talem. Papa contulit mihi canonicatum
& præbendam,ſi vacat,alias reſeruauit vacaturam exe
cutore conceſſo, & tunc nulla præbenda vacabat, per
eundem modum proceſſit executor conferendo præ-
bendam,ſi qua vacabat,& ex eo tpe vacabat præbenda
de iure.ſed non de facto,quia collata fuerat per ordina
rium poſt gratiam Papę decre.vallatam, illam tñ iuris
vacationem,& executor & impetrans ignorabãt. Quæ
rit, an impetrans habeat ius in re. & vr̃ φ non propter
ignorantiam per hunc textum in contrarium confe-
rens contulit præſenti, & cui debebatur & intendebat
vacantem,ſi qua talis erat,conferre, q̃ prouiſio non de-
bet morari,vel fruſtrari, ꝑꝑ conditionem de præſenti:
cum talis conditio non det moram legatis, vel proui-
ſionibus, licet ignoretur exiſtentia conditionis, & po-
nitur, φ in veritate præbenda vacabat, quia ligata erat
per decre.ordinarij poteſtas.s̃.e.dudum.§. nos igitur.&
c.ſi poſtq̃.nec impediebatur collatio pro eo, φ alius de
facto detineret.j̃.e.licet.non obſtat, ſi dicatur illam lo-
qui in ordinario,qui titulum habet pro ſe.hæc in dele-
gato,cui videtur committi cognitio, qua prætermiſſa
nil vr̃ agi.ff.de tranſa.cum hi.§.ſi prætor.ff.de reb.eorũ,
qui ſub.l.magis.§ ſi æs alienum.quia,vt dicit hoc reſcri
ptum,licet ſit verbis generale.eſt in effectu ſingulare,vt
no.de officio delega.ex parte,primo.vnde ipſum reſcri
ptum ad vnum ſolum refertur. s̃. eodem. ſi clericus.i.
& ij.rñ.vnde hoc non eſt genus, ſed ſpecies interpreta-
1 tione iuris.ff.de lib.& poſt.nominatim. Item cum †de-
legatus repreſentet delegantem.xciiii.diſtin.c.j Et ratio

quæ mouet delegantem & delegatum, de rescr. super li
teris. in fi. & Papa delegans hoc facit, dans ex proprio ius
in præbenda. & si ignoret vterque. s. e. si postq̃. ergo & de
legatus hoc poterit. Non ob. si dicatur, q Papa hēt ple-
nitudinem ptātis. s. e licet. in prin. ij. q. vj. decreto. & sta
tuere pōt, quod placet. C. man. in re mandata. Inst. de iu
2 re na. §. sed quod prin. delegat⁹ † vero hēt seruare formā
mandati, de rescrip. cum dilecta. quia delegatus iste nō
facit ꝯ mandatum, sed exequitur mandatū super certo
nō suspenso electione, vel acceptatione. & sic est firmū
quod facit. j. de conce. præ. quia cunctis. & si dicas, licet
sit certum in veritate, executor tñ, qui non hēt plenitu-
dinem ptātis, hēt hoc prius per sñiam declare. C. de sen
ten. q̃ si. cer. quan. l. iiii. Insti. de act. §. curare. rñdet, q exe-
cutor non hēt necesse hanc cognitionem assumere, ni
si velit. iuxta no. per In. de p̄sum. c. fi. nā & declaratio su-
per veritate fundata hēbit effectum si super surreptione
non, de re iu. cū olim. itē obstat, quia dicendo, si vacat
intelligitur de vacatione iuris & facti, de ꝯce. p̄b. literas.
& c. cū nostris. ad hoc. ff. de act. emp. l. ij. & l. rō. i. & ij rū.
Sol. in eo q confertur vacans de iure & nō de facto va-
let collatio, sed executio non tenebit nisi tenente voca-
to. j. e. licet. & sic approbatur licitū, & improbatur illici
tum. s. e. dilectus j. Sed ob. huic solutioni dec. cū nostris.
rñdet, q vt no. Inn. ibi est surreptio sed non tanta, q̃ red
dat rescriptū nullū, quin per illud procedi possit s̃m for
mā iuris. xxv. q. ij. p̄scriptione. & c. & si non cognitio. vbi
aūt rescriptū non est nullū, vitiatur collatio, licet vitia-
ri possit executio. item non obstat, si dicatur, q † non po
3 test agnosci hæreditas nisi sciatur defunctus is, cui suc-
ceditur. C. de cap. & postli reuer. nec nos. ff. de acq. hær.
qui hæreditatem adit. & l. hēs institutus. ergo sic in pro
posito. Sol. in hæreditaria successione hæres hēt cām a
defuncto. ff. de reg. iur. hæreditas. absurdū ergo esset, quē
esse solicitum de hæreditate illius, quē ignorat mortuū,
ar. ff. de vul. & pup. sub. l. ij. §. interdum. sed in beneficijs
non est hæreditaria successio, quia non habetur ius ex
facto defuncti, sed ex noua institutione. item aditio hæ
reditatis non recipit diem, vel conditionem. saltem istā
si vacat, vel si mortuus est. ff. de reg. iu. actus. secus in col
latione p̄bendæ, vt liquet ex p̄cedentib. & in ꝯctu dona-
tionis. C. de don. quæ. so. ma. l. ij & per totū, nam licet ex
donatione sine traditione rēr non transferatur dñium.
ff. de ac. re. do. l. traditio. C. de pac. l. traditionibus. p̄ter q̃
in casu. C. de sacrosa. ec. l. vt inter diuinum. s. de consue.
ex literis. ex collatione tñ beneficij sine traditione ius
acquiritur in re. j. e. quodam. & de conce. præbē. c. fi. vn
de cum veritas facti narrati declaret hanc præbendam
esse istius, declarari dēt eā spectare ad impetrantem s̃m
Io. mo. Quicunque alius ēt executor deputatus per Pa-
pam, nihil. n. excepit, qui dicit quicunque. de ma. & ob.
solitæ. s̃m Arc. [*Ordinare*] i. conferre, sic s. e. lib. de cōsue.
c. vlt. §. j. sic. s. de ele. cū in cunctis. in fi. & c. bonæ. j. in fin.
& c. ne pro defectu. s̃m Arch [*Nequibit*] & sic ꝯ factum
suū venire non poterit, vnūque circa hoc hic dixit Io.
mo. posui de cle. ꝯiu. diuersis. super gl. ar. q. [*Non liberet*]
non dixit non vacante, vacat. n. quo ad quid, nō tñ quo
ad oīa. si. de transla. inter corporalia. verū. sed neque. ad
idē. C. cōia de leg. l. si. cū ibi no. & auth. res q̃. ff. de leg. iii.
itē in legato. §. i. s̃m Arc. qui primo alle. q vacare dicat,
cū adhuc non sit mutuus consensus, per quē carnale &
spūale matrimoniū inducitur. non per alterius consen
sum tñ s. de ele. cū inter can. de spon. tua. sic hēditas dr
iacere, q̃ non est adita ab hēde, & dum deliberat hæres
adeundo, nil gerit pro hærede, nec actiones intentat. ff.
de iure deli. Aristo. & l. alt prætor. & ex testamento nil
petitur, nisi hæreditas adeatur. C. de fideicom. cam quā.
in ꝯrium. s. q non vacet. facit hæc litera, cum alteri cō-
ferri non possit, ad idem. ff. de acq hæ. quandiu. & hæres
dum deliberat, non renunciat, imo ius deliberandi ad
hæredes transmittit. C. de iure deli. cum antiquioribus.
ad idem, quod hic dr̄ in prin. quartæ gl. vides, q hæc lite
ra dicit, quoddam medium, vt habeamus beneficium
vacans liberum, & vacans nō liberum, & non vacans.
Item scias, q Io. mo. hic dicit, tale beneficium affectum
ne deliberatio, quam hēt absens an acceptare velit nec
ne, auferatur eidem, nec præcipitandus est absens, si de
liberare velit, vt sequitur, ar. ff. de suc. edi. l. i. § sanc. est. n.
hoc casu factū pendēs, sic. ff. si cer. pe. l. proinde. ff. de ma
nu. l. ij. ff. de mili. te. l. si miles Titio. & hoc casu subintel-
ligitur, si volet. ff. de leg. j. si ita legatum. §. illi. & optione
semel facta non licet variare. ff. de opt. le. l. apud Auphi
dium. & pp hoc posuit hic exquisite tō id, quod post eū
scripsi. s. e. lib. de rescri. gratia. super gl. fi. [*Non subsistet*] te
net hic Arch. q si is, qui recipit secundum curatū post
talem collationē sui primi, quod vacabat alteri factā,
nondum acceptam, impetret dispensationem super ip
so primo tenendo non valebat, & fit surreptitia tacito
de tali collatione ēt non accepta, all. quod no. j. eo. non
potest. j. rñ. item consensus sequens, vel ratihabitio vr̄ a
principio interuenisse. j. de reg. iu. ratihabitione. cū con
cor. in ꝯrium alleg. quia per dispensationem prius fuit
ius acquisitum dispensato, quam prouiso, & sic proui-
sus postmodum attentare non potuit, ad hæc. ff. quis
or. in bo. pos. l. fi. ff. de bon. pos. l. iij. §. acquirere. ff. de his
qui not. in fa. l. quid ergo. & vr̄ casus. ff. rem ra. habe. bo-
4 norum. & l. fi. ad idem. quia † si datur libertas seruo ab-
senti, non prius erit liber, quam ad ipsius notitiam per-
uenerit. ff. de acq. pos. qui absenti. ff. si cer. pe. cum qui. &
quod no. v. q. v. quanto. tene cum Arc. quia si non valet
collatio, q̃ als est fauorabilis, multo minus dispensatio
pluralitatis, als odiosa. j. e. non potest. item si reseruatio
dignitatis non infringit electionem iam factam, licet
non attentatam. s. e. lib. de ele. si eo tpe. multo minus di-
spensatio collationem, & sic responsum fit ad primū,
quia negatur ius acquisitum dispensatio. & sic nil expe
dit, quominus ratū habere possit, & sic non ob. l. bono-
rum. & l. fi. l. qui absenti. distinguit, an dñs voluerit illū
statim esse liberum, an cū literas receperit. itē non ob.
quia sicut ille nō hēt libertatem ita nec iste, dñium tñ
affectum est, & sibi debitum, & per hoc concludit, q ex
quo dispensatio fuit surreptitia, & sic nulla in būsic a-
libus, vt no. s. de rescri. ad audientiam. non conualescet,
licet prouisus postea non attentet. s. de elec. auditis. j. de
reg. iu non firmatur, cum concor. ad hoc vide qōnem,
quam ponam. j. de reg. iu. ignorātia. ¶ Notificata, dixit
Arc. legitime, ita q de hoc possit plena fides haberi, nō
per solum nunciū, vel literis. s. de sen. excom. sacro. in
5 prin. alle. quod no. V in. de ele. q sicut. q † citatio, sicut &
quodlibet factum probāda est legitime. s. duobus testi-
bus, vel per publicum Instr̄m. ad idem de testi. in integ.
ex literis, C. de decu. l. vlti. lib. xij. C. de accu. l. singuli. &
quod no Ho. de prob. qm̄. in ꝯrium alle. de testi. cog. c. j.
rñdet, q ibi vocatur nuncius is, qui deputatur ad testes
recipiendos, qui alibi vocatur executor, vel auditor. de
offi. dele. super qōnum. [*Terminum*] similie. ff. de bo. auct.
iud. pos. si seruus, plura similia de termino statuēdo no.
& dixi de prob. licet etiam. super j. gl. [*Libere*] idem ver-
bum. s. e. de multa. & vide concor. j. e. si beneficia. [*ante-
quam*] quid si post terminum ille consentit, & eps alteri
contulit, nec apparet, q præcesserit, puto quod cum la-
pso termino appareat epm contulisse, obtinebit secun-
do prouisus, nisi primus probet ꝯuentionē, cuius onus
sibi incumbit propter lapsum terminum. hæc probet
hic litera, quæ sequitur, & ex tunc de ipso &c. hēt ergo
probare, quod ex tunc. i. post consensum fuerit facta
collatio hoc intendo, quod cum appareat, collatorem
contulisse. & tempore, quo potuit, qui dicit, collatio-
nem non valuisse propter p̄uentionem, habet id
probare. Item sicut propter libertatem excommuni-
candi, quam habet proprius iudex, si concurrat
excommunicatio cum ipsa appellatione, est subdi-
to necessarium probare, quod prius appellauerit,
ita quod propter libertatem, quam habet post ter-

minum

minum collator in conferendo, necesse est p. bare, ꝙ preuenerit. facit. ſ. de ſen. excom. venerab. in fi. & quod ibi no. in gl. pe. & in ele. de reſcri. literas. gl. pone. ad idem. ff. de do. inter vi. & vxo. l. cum hic ſtatus. §. ſi ambo. & ff. de re. du. l. ſi liter virum. & l. qui duos. j. reſpon. & §. ſi maritus. fateor tamen, ꝙ hæc argumenta ſunt volubilia. non valet, quod dicitur fauendum, vt res potius valeat, ꝙ pereat. ſ. de ver. ſig. abbatem, cũ iſtud ita faciat pro ſecunda collatione vt pro prima. & eſt ſimile, quod ſcripſi, de ſpon. duo. c. fi. ſuper j. glo. & tanto plus, quia de culpa primi conſtat per lapſum termini, in quo eum conſtat non acceptaſſe. ſimile, quod dicam. ſ. e. ti. ſi a ſede. in prin. [*Ex tunc*] i. poſt conſenſum tuum præſtitum lapſo iam termino. [*De ipſo*] ſ. beneficio ſic per te acceptato. ¶ Prima gl. ſummat & dicit, qd declaret, & quid erat dubium, & ſoluit q̃onem. ¶ Quarta glo ponit tres opi. quæ olim erant de materia. ¶ Glo. ſed nunquid. format, ſoluit duas q̃ones. ¶ Glo. antepen. obiicit & ſoluit. ¶ Gl. pe. ſoluit quæſtionem. ¶ In iij glo. ibi, ſi ego. vide ca. accedens. ſuper fi. j. gl. & ibi ratum. vide. ſ. de do. apoſtolicæ ſuper gl. antepe. Et ibi, qui abſenti. vide de cle. excom. mi. apoſtolicæ. Inn. & ſuper gl. ij. ¶ In 4. gl. ibi, §. ſurdo. vide. ſ. de bap. maiores. ad fi. ſuper gl. fi. ſ. Et ibi, legata. ſequitur, ſub conditione relicta non ſtatim, ſed cum cõditio extiterit, deberi incipiunt, ideoque interim non potuere legari, alias delegari. Et ibi Sticho. ſi vſufructuarius fundi ex teſtamento, per quod ꝓprietas debebatur Titio finito vſufructu ipſum fundũ legauit nepotibus, qui poſſederunt illum tempore habili ad præſcriptionem, tuti erunt, ex quo primum teſtamentum ignorabant. ¶ In vlt. gl. ibi, mancipiorum.
6 prætor † ſtatuit terminum illi cui relicta eſt ſeruorum optio. ſ. quem eligat, & tamen poſt diem reintegra adhuc eligere potuit. ¶ In gl. ii. in fi. Idem Io. mo. & Arch. ¶ In gl. iij. ibi, procurator generalis, vel conſanguineus, nam per eum etiam ante acceptationem non acquiritur dominium, beneficium, vel canonicatus, qui conſenſu eligentium & electi acquiritur. ſ. de ele. cum inter canon. ſ. de ſpon. cum locum. licet talis pro tali eligere poſſit. ff. de proc. ſed hæ. vnde dicit Hoſt. licet lex talem perſonam agere permittat, non tamen facit illam procuratorem. ff. iud. ſol. l. iij. §. j. ff. de procu. non ſolum. §. ſi de dote. ¶ In quarta glo. ibi cõmutabiliter. ſ. quia priuſquam agnoſcat, poteſt repudiare. quod autem dicit acquiri dominium. dic re vera adita hæreditate, ex fictione vero dr̃ acquiſitum poſt mortem. ff. de fur. ſi iuſſu. §. vlt. & l. a Titio. qui. mo. ſer. amit. ſi partem. §. vlt. ff. de cõdi. inſti. l. ſi quis ita hæreditatem. Et ibi, quod hic dr̃. dictum ergo fuit bonum, licet ratio non fuerit bona. ſi. ſ. qui fi. ſint le. per tuas. ff. de mino. Pap. exuli. Et ibi, tertia opi. Archi. attribuit hanc Hoſt. & verum eſt. ꝙ Hoſt. ponit illam in decre. accedens. tamen recedit ab illa adhærendo Inn. qui ſimpliciter dixerat, collatorem non poſſe a proprio facto recedere. ¶ In glo. pe. ibi, ꝙ verum eſt Arch. ꝫ. alle. vii. q. j. quam periculoſum. de renuncia. ex tranſmiſſa. primum ergo extinctum vlterius non reuiuiſcet. fit etiam ratio ſecundum eũ, quia ſicut ꝑ mutuum conſenſum inter eum & eccleſiam contrahitur matrimonium ſpirituale. ſ. de ele. cum inter, ita per ipſius diſſenſum diſſoluitur. ſ. de re. iur. c. j. dicit antem, ꝙ decre. contraria non tangit hunc caſum, ſi bene videatur, tene cum gl. verum eſt, ꝙ ipſe format caſum de illo, qui non ſolum diſſenſit, ſed etiam renunciauit collationi ſibi factę. quo caſu procedere poſſet eius dictum. & in fine. ibi tamen glo. loquitur de electo, hic loquitur de prouiſo.

SVMMARIVM.

1 *Inuaſor, qui pacifice poſſidet, an poſſit clericum ad beneficium præſentare.*
2 *Conſuetudine an poſſit induci, quod quis ſine confirmatione adminiſtret.*
3 *Litera in beneficijs demonſtrat proprietatem.*
4 *Poſſeſſor malefidei interdum eſt melioris conditionis, q̃ bonefidei.*

CAP. XVIII.

Vm qui. Sunt duæ partes, quæ ſatis patent. ſecũda ibi, inſuper. prima diuiditur, quia primo ponit dictũ, cuius poſtea duas rationes ſubdit. ibi. non enim. dicit Io. mo. ꝙ primum dictum ponit peccatum in facto & in modo, ſecundo in modo tantum. [*Beneficium*] in epõ ad ep̃atum tranſeunte non videretur hæc pœna locum habere, licet priuari poſſit. & vide quod dixi de transla. quanto. in gl. fi. [*Simili*] ſ. aĩarum, non. n. requiritur, ꝙ omnino ſit ſimilis. & vide, quod no. ſ. e. nõ poteſt. §. j. in gl. ij. [*Decet*] nec licet, nec expedit, de his. ſ. de voto. magnæ. [*Vel quod inuaſor.*] hoc ſumitur. ff. de noxa. l. non ſolum. in fi. ibi, nam & abſurdum videtur &c. & ff. de pe. hęre. l. a dño. §. ſi præd. ibi, ſed non eſt dubiũ
1 &c. cum ibi no. ſm Arch. qui quærit de † inuaſore qui
2 pacifice poſſidet, an poſſit clericum ad beneficium præſentare, arguit ꝙ ſic. xi. quæ. j. ſi quiſquam. & qui fi. ſint le. per venerabilem. Arc. ꝫ. xii. q. ij. alienationes. & c. precariæ. xxiii. q. j. quid culpatur. lxiii. di. ſi ꝑ ordinationem. xvi. q. vij. ſane. xxiij. q. 4. ille. & q̃. v. miles. de conſe. di. j. hic ergo. vbi de hoc. & j. q. j. hanc regulam. dicunt quidam, ꝙ ſi talis ab eccleſia toleratur, id poterat, alś non, ad hoc, quod le. & no. lxii. di. c. j. ĩ fi. & j. q. j. ſi quis a pſeudo. & quod no. de ele. nihil eſt. in vl. gl. & 14. q. j. in ſum. & qd no. Inn. de ſen. ex. ſi vere. ad fi. Quærit ẽt de intruſo an ſubditi teneantur ei obedire, & an doctores dignitates teneantur ei ſoluere, & diſtinguit, an agat ſuo noĩe, an noĩe dignitatis. quod ſcripſi poſt Inn. & Ho. de reſti. ſpol. in literis. [*Potiori*] ponit hic Archi. quod dixi poſt Vin & Goſ. de ſolu. ſi quorundam. ſuper ver. commiſſam. ſ. ꝙ illa pœna locum habet ẽt in eo, qui vi tenet eccleſiam occupatam. & facit hoc pro ſolutione q̃onis hic diſputatę de rectore eccleſiæ, qui rem, quam bona fide poſſidebat, eccleſia vendidit, ſed poſtea verus dñs, cum res præſcripta non eſſet, vendicauit illam a poſſeſſore, ꝙ pœna dilapidantis & male alienantis habeat locum in illo, hæc decr. quia nondum emanauerat. alle. non fuiſſe dec. nuper. de biga. cum cõcor. & q̃ no. in decre. plerunque. de don. inter vi. & vxo. in vl. gl. & ſi vis te in mã dilatare, vide, quod dicam in rła, cum quis ĩ ius. ſ. de reg. iu. in q̃one. [*Violenti*] dicit Io. mo. ꝙ violentum eſt, cuius principium eſt ab extra, cuius progreſſus merito diminuendo procedit. Sed in nãli motu eſt ꝫ, quia fortior eſt in fi. & ideo abſtinendum eſt a violentis naturalia proſequẽdo. Iuxta illud Boetii. Inſerta eſt hominibus veri bonique cupiditas. i. deſiderium, licet ad falſa ſæpius error adducat. [*Temeritate*] dat ĩtelligere, ꝙ vbi violentia fieret iudicis auctoritate, non eſſet locus huic pœnæ. vide, quod ſatis ſcripſi, de immu. ec. c. j. & de arb. ex parte. in gl. & ideo. ver. quicquid. [*Eccleſiaſtica*] vide, quod poſt Inn. & Hoſt. ſcripſi de differentia tpalium hęreditatum ad beneficia, de proba. in præſentia. in gl. no. quolibet. ad fi. & quod ſcripſi. ſ. e. ſi tibi. ſuper ver. non acquiras. ad fi. [*Eoipſo*] quaſi ſine aliquo hoĩs miniſterio, & ſic eſt canon latæ ſñiæ, dicit tamen Arch. ꝙ oportet hoc per iudicis ſñiam declarari, ꝙ ſic occupauerit. ſ. de hæredi. cum ſm. in fi. & remittit ad no. per ſe. de pœn. fęlicis. [*Beneficijs*] no. ꝙ æquiparat hæc tria. & iuſte ſm Arc. quia nulli eſt licitum miniſtrare in præbenda, antequam ſibi aſſignetur ab eo, qui aſſignare poſſit, vt no. Inn. & Hoſt. de conceſ. præb. propoſuit. in prin. ergo ſecundum eum ſi aliter adminiſtrat, dicitur violentus, vt dicam ſuper gl. remit. etiam ad no. per Inn. & Compo. de elect. nihil eſt. Quærit etiam de non inſtallato, an ſit vocandus ad electionem, ſuper quo vide, quod ſcripſi poſt Compoſt. de conſtitu. cum M. ſuper gl. hic poteſt. vbi etiam ſcripſi, quod hic ponit Arc. contra Compoſt.
2 Quærit demum † an conſuetudine poſſit induci, ꝙ qs ſine cõfirmatione adminiſtret, de hoc ſcripſi poſt Cõquod non poteſt. ſ. de conſue. cum venerabilis. ſuper j.

gl.& idem hic Arch. quia perniciosa esset consuetudo,
per quam omitteretur inquisitio, quæ præcedere debet
confirmationem. de elec. qualiter. & c. cum nobis. per
priuilegium fateretur. ꝙ id potest cõpetere vt ibi scripsi,
dicit ẽt per hanc decre manifeste approbari dictũ illo-
rum, qui tenent, ꝙ ẽt cõfirmatus ante installationem,
vel inductionem in possessionem de qua. ſ. de of. arch.
vt nostrum. sine pœna administrare non põt. dicit enĩ
3 †ꝙ b litera in beneficiis demonstrat proprietatem. j. eo.
b quodam. & dicit corrigi infra Inn. qui dixit, de cã pos.
cum super. de ele. transmissam. vbi vide, ꝙ installatio fa
cit solum ad solennitatem, ꝯ quod ẽr inducit, j. eo. licet.
in prin. & in fi. vbi de hoc & ibi dicam. & ſ. e. de elec. cõ
missa. §. annus. alias installatio frustra esset a iure intro-
ducta, quod non est sentiendum ſm eum, sed salua ip
sius pace ista non probantur per hanc. §. qui punit so
lum violentiam, vt dicam super gl. [*Ipsis*] violenter oc
cupantibus [*amittat*] ti. in cle. de sequestra. c. vno. ad fi. &
videas, ꝙ hęc pęna iuris cõis sine ministerio hoĩs, quia.
ſ. dixit eo ipso. Sed Io. de De. I. j. q. xxxviij. formabat qõnẽ
de clerico capellæ, qui litigans cum rectore, a quo pete
bat dimidiam fructuum eccle post lit. contest. violẽter
assumpsit officium rectoris ꝯ ipsius voluntatem obla-
tiones factas in principali festo ecclesiæ occupãdo, quæ
rebat, an per hoc deberet ab ecclesia remoueri. ad affir-
matiuam all. inobedientiam ꝯ prælatum dignam pri
uatione, etiam si solo verbo negasset illum prælatum.
ſ. de exces. præ. grauem. & quia sine iudice vsurpauit, ca
dere debet a iure suo, per iura hic allegata, nam furtũ
& rapinã commisit. ſ. de elec. dudum. in ꝯrium iste ha
bebat ius in re. licet ergo excessit in vsu. non tñ rapuit
proprie rem. xxxvj. q. i. §. ij. ad fi. item cum in oblationi
bus haberet partem. ſ. de fi. presby. proposuit, non com
misit furtum, vtendo saltem in parte iure suo, sicut nec
iniuriam, de ele. cum ecclesia. Soluendo dixit, eum de
rigore remoueri debere. al. de pę. di. ij. principium. in fi.
xvj. q. vj. placuit. nam debuit vsque ad litis finem obedi
re prælato. viij. q. iiij. nonne. ſ. vt li. pen c. j. alleg etiam. ff.
de aqua quo. & æsti. l. fi. pro eo facit de exces. præl. illud.
¶ Prima glo. summat & dicit, quid declaret ¶ Secunda
gl. arguit a ꝯrio. secũdo quærit & sol. ¶ Tertia soluit du-
bium p ꝯrium literæ, sed eũ distinctione. ¶ Quarta per
hoc. c. soluit tria dubia ¶ Antepe. glo. tractat de triplici
timore. ¶ In v. gl. ibi, seruus. vide. ſ. de collu. c. iij. super fi.
vlt. gl. & ibi. §. antepe. non succurritur stultis. sed erranti
bus. & ibi, l. iij. §. i. vide de do. inter vi. & vxo. c. vlti. in i. gl.
¶ In gl. antepe. ibi, l. vna. vide in c. vt clericorũ. in iij. glo.
¶ In j. gl. in fi. quærebat. n. de illo, qui propria auctorita-
te inuasit secundum curatum, arguebant, ꝙ ipso iure vi
deatur renunciasse primo. xxj q. ij. si quis iam. recitabãt
alios dicere ꝯrium, nisi auctoritatem superioris habue
rit, quia tunc quis confirmatio, vel institutio sit nulla
ipso iure, vr renunciasse primo. quia sufficit ad hoc, ꝙ
auctoritatem vel tuitionem prætoris habuit, ar. ff. quod
cum fal. tu. l. i. §. fi. ſ. de transla. quanto dicebat tñ Hosti.
ꝙ illa facit ꝯ, quia ibi, qui propria temeritate transiuit,
priuatur vtraque. dicit etiam absurdum esse puniri ha-
bentem iudicis auctoritatem, & non habentem nõ pu
niri, & quia hoc sine ratione est, nec opinandũ est, nec
tenendum. C. de lib. præ. l. j. ad fi. lxxiij di. corepi. ſ. eo. lib.
de ele. ex eo quod. ¶ In glo. ij. ibi. bigamia. vel eius pęna.
¶ In gl iij. ibi, si beneficia. Idem Arc. ¶ In gl. eadem rõ-
ne, ibi, factum. sic refert Io. mo. & Arc. vnde dixit Inno.
in decr. de multa. ꝙ cum interdictum erat regnum, vt
puto. Siciliæ & omnibus capitulis prohibitum eligere.
multi tñ eligebantur in epos, & confirmabantur per
Metropolitanos, & administrabant, arguebat aũt, ꝙ e ip
so tpe de consecrandis vacabant ipsorum priora be-
neficia, per. l. iij §. videamus. ff. de don. inter vi. & vxo. in
Auct. de resti. & ea quæ pa. §. fi. j. de exces. præla. tantra. ſ.
de transla. quanto. Sed Arc. dicit illam gl. non fuisse in
originali Inn. Et in fi. idem Arc. ¶ In glo. xvj. ibi, melio-
4 rem. in[...]ura † malefidei possessor est melioris condi-
tionis, quam bonefidei, vt patet ex no. ff. de rei vendi. in
[...] §. fi. ¶ In glo. no. ꝙ ibi, in violento. Arc. ꝯ, qui dicit,
violentiam intelligi, nisi fiat apprehensio beneficij au-
ctoritate executoris, vel iudicis ad hoc potestatem ha-
bentis. ff. quod met. ca. l. extat. ff. ad l. Iul. de vi pri. l. pe. Ad
has ll. responde, vt no. in l. extat. in prin. vlt. gl. ad hoc in
ducit, quia furtiuũ dr̃ non solum, quod fit occulte. sed
etiam quod fit spreta auctoritate illius qui cã dare dẽt,
vt patet de con. dist. j. certum est. item concubitus illici
tus licet palã fiat, dr̃ furtiuus. xxviij. di. de his. sic & vsur-
patio dicit furtiua xciij. dist. illud. dicit ergo merito pu-
niendos furtiue beneficia occupantes, vt sequitur, & be
neficium ꝯ ibi collatum dicitur furtiuum. lxiij. dist. ex
tra. & ordo. ſ. de eo qui fur. or. re. c. ij. & in rubro. tene cũ
glo. quicquid hic dixerit. ſ. c. proxi. in prin. vt ibi dixi, nõ
enim furem, vel iniustum apprehensorem, sed solum
violentum punit iste. §. innitens rigori, de quo sequitur
in gl. alias frustra principium huius. c. posuisset hic vt di
uersa. & facit etiam. §. iste ad ea, quæ scripsi post Inno.
de conces. præb. cum nostris. super ver. irritum. & de im
mu. eccle. c. j. in magna gl. maxime ver. quid de canoni
co, & ver. sc. & vtrobique vide. & in fi. & vt ibi no. in re
violenter possessa non iuuaret litera cõfirmationis. C.
vnde vi. auctoritatem. ¶ In glo. lxii. ibi, peccare &c. vide
hos ver. de of. or. irrefragabili. in vlt. gl. & in fi. de hoc de
pę. di. ij. sicut seia.

ADDITIONES.

a ¶ De inuasore. Adde hic, ꝙ præsentatio facta a non patrono, qui est in quasi possessione, valet, ẽt si verus patronus postea contradicat. Imo. sing. & Ange. & Pe. de Su. in l. Iul. in fi. ff. de rei ven. Item præsentatus a non patrono, qui est in possessione iuris patronatus. & in bonafide præfertur præsentatio a vero patrono non possessore, si sit facta instititio, & antequam constet de iure proprietatis, no. Ab. in c. consultationibus. de iure pa. ver. vlt. quæritur.

b ¶ Litera. An literæ habeantur loco tituli de beneficialibus. Bald. in c. j. in prin. episcopum vel abbatem, in vsib. feu. no. hic etiam, quod lite a apostolica est loco libelli in beneficijs obtinendis. Bal. in add. in Spe. de libel. conce. ver. litera. & de præben. ver. j. & Ioan. de Ligna. in cle. sæpe. de rescrip.

SVMMARIVM.

1 *Imperator habet priuilegium, ꝙ in qualibet ecclesia Alemaniæ potest facere vnum recipi.*

2 *Genus facilius patitur debilitationem, vel anihilationem, quam species.*

CAP. XIX.

Si cui. Primo determinat duos casus. se
cundus ibi, si vero. secundo decre
tum apponit. ibi, prouisio. iterũ prima di-
uidit, quia primo ponit dictũ, a quo duos
casus excipit ibi. nisi. & ſm determinat ibi, tunc enim
conceditur gratiose, quæ gratia non expirat morte cõ-
1 cedentis j. e. si cui. [*Vni personæ*] habet † imperator priui-
legium, quod Guil. refert, se sub bulla vidisse, ꝙ in quali
bet ecclesia Alemaniæ possit facere vnum recipi, hoc
no. in Spe. eo. ti. ad fi. & facit quod de Rege Apuliæ no.
xvi. q. vij. in fi. summæ. & de Rege Angliæ loquitur, qđ
no. x. di. imperium. & vide quod scripsi. ſ. e. lib. & tit. c. ij.
super gl. nil dixit, tales autem non possent super plurali
tate dispẽsare. Idem in abbatibus, vel capitulis, ſm Gui.
in Spe. de leg. §. videndum. ver. quid si collatio. & facit,
quod dixi de eo qui fur. or. re. c. ij. in fi. [*Dimittat*] ſ. de re-
nun. admonet [*vnicum*] per vnicũ. n. satisfactũ est illi di
ctioni beneficiatus, vt patet, de rescri. postulasti. sed Ho.
in hoc casu excludebat ẽt habentem vnicum sufficiẽs,
vt no. in sum. de rescri. §. quæ pñt obiici. ver. quid si dica
tur. & de hoc Comp. de rescrip. capitulum. in glo. mag.
ver. itẽ qritur de hac cla. [*Beneficium*] ẽt si sit personatus
ſm Arc. cũ hic excipiat sola curata. ad hoc. de deci. ad
audient. tiam. cum concor. & cum hic sit gratia, vt patet
j. e. si cui, non est restringenda. nisi quantũ verba sonãt,
de ver. sig. olim. non ob. de ele. dudum. versi. tandem. qui
æquiparat illa quo ad pluralitatem, quæ est odiosa, vel
quod ibi dicitur, est allegatio. Item in curatis maior cu

ra est

ra est adhibenda. §. e cum illis. in prin [*Tamen*] in beneficio quod obtinet cui facienda est prouisio. [*Adduo*] vide, quod dixi. §. e. quamuis. super ver. beneficiis [*non sub flat.*] dicit Io. mon. in additione illum, qui peccauit prouidendo contra hanc constitutionem, illo peccato purgato non posse iterum prouidere. ad hoc. §. de ele. eo. lib. li compromissarius. §. j. & c. §§. & eod. titu. cum in cunctis. ad finem, secus si peccatum esse solum in for. & ratio diuersitatis habetur in præ. c. §§. & facit. ff. de cond. & demon. l. hæc cõditio. & quod no. Inn. de re iu. c. i. ¶ Prima glo. dicit, quid approbet & reprobet. ¶ Secunda glo. soluit dubiũ. ¶ Tertia argui a ɔ̃rio & remittit. ¶ Quarta ponit motiuum opi contrariæ. ¶ Gl. si certo. ponit differentiam inter has duas formas. ¶ In glo. ij. in fi. ad hoc litera. j. ibi, vel vbi in concessione huius fit expressum. & idem Host. in præal. decr. vlt. e. ti. ¶ In glo iii ibi secus. idẽ Arch. dummodo in collatione faciat mẽtionem de primo. §. c. lib. de offi. le. collatio. Et ibi. postulasti. & c. eum adeo §. c. cum teneamur. & c. dilectus. ff. de ven. inspi. l. j.

1 in fi. ¶ In glo. contrarium. in fi. dicit Io. mo. q̃ genus tacilius patitur debilitationem, vel anihilationem, q̃ species quia genera sunt intelligenda ciuiliter. ff. de serui. si cui. ad exhiben. l. pe. vnde verbum per õnẽ idoneæ, debet intelligi ẽm ius commune, de quo. §. q̃ in glo. si ergo ibi si motu. Io. mo. & Arc. allegant, de ele. dudum. ij. & quod ibi not. in glo. no. q̃ tempus. Et in fi. quia nulla potest notari surreptio in prouiso. Dicit Io. mo. per hoc rescriptũ nil habetur actualiter, sed potentialiter. & ideo satis habilis persona, quando potentia explicatur ad actum.

S V M M A R I V M.

1 *Certum dicitur, quod dubitatione caret.*

2 *Difficulter id, quod fit, fit tamen.*

C A P. XX.

Si beneficia. Decretalis ista fuerat iu ignorantiæ. & primo primi gradus. secundo secundi & vlteriorum, ibi eũdem, & pars prima facit tria. primo ponit casum. secundo rõnem prouisionis ibi. ne talis. tertio prouidet parenti ibi. statuimus. residenti nõ. ibi alioquin [*reseruatur*] vt dicu Io. mo. & Arch. hoc maxime solet contingere in beneficiis, quę habent promotu per sedem Apostolicam præsertim in absentia [*certio-*

1 *res*] l. certi. illud vero † dr̃ certũ, quod dubitatione caret. j. q. j. de certero. xj. q. j. certum. ẽm Arc. qui ponit exẽplũ ĩ eo. qui vidit literas collationis, vel reseruationis. [*cum de certo.*] ad hoc §. de ap. si duobus. & quod no. Compo. de rescrip. c. j. in magna glo. §. vnum casum. [*difficultate.*] facit. C. de ince. nup. qui contra. in fi. quæ loquitur de his, qui ignoranter contraxerunt incestas nuptias, qui tunc exeuantur, si cognito impedimento sine procrastinatione diuerterint, & vt dicunt Io. mo. & Arch. hic. pater illum habere iuris beneficium, qui contra illud non cõmittit, ad hoc. ff. fo. ma. si ab hostibus. ff. de minor. auxilium. xvij. q iiij. frater. ver. nec enim. j. de hær. vt cõmissi. in fi. [*quacunque*] cum sic generaliter loquatur, omnem difficultatem excludit. ad hoc de pę. dist. j. nemo potest. & dist. iij. adhuc. & quod legitur & no. de coniug. lepro.

2 c. ij. in fi. quandoque † tamen fit, quod difficulter fit. §. de do. & contu. veritatis. ver. tandem. j. de cog. spi c. ij. dicit autem Arc beneficium deere. locum hre, qñ totaliter desistit ab omni alleg. iuris vel facti. C. de aboli. l. vlt. quę est. ij. q. iij. destitisse. [*Omnino*] i. totaliter. sic. §. de offi. dele. ex parte. i. & j. de sepul. c. j. Arc. [*dimiserint.*] j. a se eiecerint. ita q̃ de illis vlterius non loquatur ẽm Arch. nimis rigorose loquitur [*libere.*] i. dem verbum. xj. q iij. nolite. ij. §. c. de multa. & §. eo. li ibi. & de hoc vide concor. j. eo. licet. super ver. de iure. & per hanc literam & illam non puto, q̃ sibi referri possit quæstio sup beneficio, q̃ in iusto titulo illud tenuerint. Non obstat regula, dolo facit, quæ in possessoriis recuperandæ locum nõ habet, vt ibi no. ex quo autem possessionem recuperauit, locus erit actioni contra ipsum, & ibi de hoc, in regula, qui ad agendum. in fi. j. de reg iu. ad prædicta facit, qđ dicam in gl. sequenti. [*Reuertantur.*] concor. ẽm Io. mon. a. ff. de hæredi. insti. l. h. vbi secunda voluntas circumuenti, qui putabat hæredem scriptum mortuum, non præiudicat primæ, & dicit Ar. reuertantur etiam auctoritate propria, & hoc beneficio huius constitutionis. quod probat litera. §. præiudicialis cessat, & sic fictione, vel beneficio iuris non videantur diuertisse, vel illa beneficia dimisisse, ad hoc de pę. di. iii diuortium caueat tamen a pęna de cre. eum qui §. eo. ii. & ideo cautum est, iudicem requiri. maxime si dicteretur sibi primum fuisse debitum, vel eum fuisse nimis credulum. [*Facultas*] facit C. de inoffi. test. si quis in suo. in prin. [*obseruandum.*] vt dãnum, quod ab vna radice prouenit, omnino purgetur. C. de duo. reis. l. fi. C. de nup. si libertam. Io. mo. ¶ Prima glo. decre. summat & commendat, & glo. reliquę textuales sunt. ¶ In j. in fi. cui concor. j distin. consuetudo. §. c. cũ teneamur. & c. dilectus. ff. de ven. inspi. l. j. in fi. ¶ In glo. ij. in fi. idem Arch. ¶ In glo. iii. ibi, vbi probetur. idem Io. mo. & Arc. ¶ In glo. vel iure, in fi. idem Arc. ¶ In gl. & sic. in fi. hoc placet Arc. ¶ In glo. pe. per tuas. ii. Arc. remit. de ele ex. nit. illud. versi. licet autem. Et in fi. ibi, te concubinã manifesta veritate comperimus. ad idem. ij. q. i. Deus. ver. mala vero. xxx. q. vlt. nullum. alibi dicitur clara ꝓbatione, vel competentibus indiciis. j. de re. nõ solũ. in manifestis. j. de hæ. accusatus. §. licet, ẽm Arch. datur tamen dimittenti consiliũ, vt sibi taliter prouideat, q̃ clare ostẽdere possit beneficium dimissum ad alium pertinuisse per instrumenta publica vel insinuata, vel alio modo.

S V M M A R I V M.

1 *Dispensatio insufficiens & si non tribuat ius retinendi beneficium, tamen præstat forsitan obstaculum ordinario conferendi secundum beneficium.*

2 *Modus adiectus si non seruetur transgressio dicitur.*

3 *Indulgentia contra ius concessa strictissime interpretanda est.*

4 *Verbum præteriti temporis non refertur ad futurum in legatis.*

5 *Dispensatio facta super expresso non extenditur ad alia.*

6 *Priuilegium personale durat cum persona.*

7 *Ademptio legati non confirmat legatum inutile.*

8 *Similitudo est rerum singularium, vel differentium comparatio.*

C A P. XXI.

Non potest. Diuisio patet, quia tria sunt per §. diuisa, tertium autem sui rõnẽ subdit, ibi hic. n. [*concessa*] a quocunque qui id possit, cum non distinguat, vel exprimat, vt. j. proxi. respon. & ratio fit eadem [*Prodesse*] ẽt quo ad expressa [*Modicum*] de quo non videbatur curãdum, & in hoc instat Arc. ponens, quod dixi de referi. si proponente. super. j. gl. pro textu facit, qa sufficit modicum peculium. ff. de ædi. edic. si quid. in fi. & modicum relictum. ff. de bo. lib. & si ex modica [*Beneficium*] quid si tacuit præstimoniam, dixi post Hosti. §. de rescrip. postulasti. & quomodo ẽt si quod ex illis est curatum, exprimi debet in dispensatione, vide in ele. eo. ti. c. j. & quod ibi no. in v. gl. subticuit. i. non expressit [*Canonice*] quomodo Guil. restringit hoc verbum exponẽdo, i. per eum, qui cõferre poterat, vide in Specu. ti. ij. §. vidẽdum restat. versi. sed nunquid nocet. Item vt scripsi post Inno. de elec. dudum. ij. in fi. super ver. canonice. ipse tenet & Compo. & idem Guil. in §. alleg. in prima gl. ad fi. ver. quid si dispensetur, q̃ ille, cum quod dispensatũ est, si consequitur non canonice. licet peccet, & ɔ̃ ipsum ꝓ, cedi possit pro eo. q̃ male tenet. non tñ pro eo q̃ plures,

1 tenet. ibi vide, & ibi subdunt † q̃ insufficiens dispensatio & si ius non tribuar retinendi beneficium, tñ forsan ẽm Host. Guil. dicit sine forsan, præstat obstaculum ordinario conferendi ẽm beneficium, dummamen in dispensatione dicatur, q̃ possit primum cum secundo retinere. Non ob constitutione concilii generalis. & sic licet nõ in vtroque operetur, tñ quo ad ẽm, vt illo sine papæ licentia non priuetur. de con. vti. vel inuti. c. i. & ij quo tñ aɫs priuaretur, si vtrũque retinere contenderet, per decret.

cre.de multa.primum autem beneficium, cum quo ad
illum patum, vel nil valeat dispensatio, conferri pote
rit, sm eos per decre.de multa[*Praecipere*]respicit futura,
per quod vr, ꝙ ille, cui commissum esset sub tali forma
verborum, quod dispensare posset. si dispensaret cum iã
habente beneficium curatum, non valeret dispensatio,
ad quod facit litera post dictum indultum, quæ sequi-
tur. sed Io.mo.hic in additione ꝯ alle. s.rescrip. manda-
tum. item dispensatio est de recipiendo & retinendo si
als canonice &c. sm eum. s. ꝙ dicit de retinendo clarũ
est, ꝙ non ob. item nec quod dicit de recipiendo, tunc
enim prius dicetur recepisse duo, cum recipit sm, in re
ceptione enim primi nõ versabatur dispensantis inten
tio nec dispensationis effectus, sed solum ius cõe. Item
clausula, si canonice conferantur, non impletur per im
pletionẽ vnius de copulatis, nisi aliud impleatur. C. ad
sil.l.vlt. ff.de re.du.si is qui. §. vtrum. item dispensare cũ
habente vnũ minorẽ ambitionẽ parat, quã dispensare
cũ nullũ habente, ambit. n. primus ad vnũ tñ acquiren
dum, s cundus ad duo, & sic ex psũpta intẽtione con
cedẽtis gratiã magis primũ, q̃ sm vr esse pmissum. xiij.
dist. nerui. s. de transla. licet. ff. de re.iur. quot. nihil. de cõ-
di. & demon. si iã facta. C. de institu. & sub. sub cõdi. fac.
l. si quis. & facit, quod statim subdã. Arch. n. ponit hic ta
lẽ qõnẽ factũ, cõcessit papa cuidã epõ, vt cũ tribus cleri-
cis suæ diocesis habentibus bñficia cũ cura possit dispẽ-
sare super aliis curatis tenendis, si canonice cõferant, q
eps dispensauit cũ clerico suæ dioc. nullũ curatũ haben
te, vt duo bñficia curata. si sibi canonice cõferant possit
licite retinere, ita ꝙ illis adeptis resideat in altero. & in
reliquo p vicariũ deseruiat, ille clericus assecutus est duo
curata, & demũ electus in epm, opponit sibi, ꝙ inelig-
bilis est, per decre. dudũ. scdo, de elec. Quærit, an dispẽsa-
tio ipm excuset. & vr ꝙ nõ, qa cõcessum fuit epõ dispen
sare cũ habẽte curatũ, sed ipse dispẽsauit cũ nõ habente,
& sic excessit formã & fines indulgentię, & sic nõ valet,
quod est actũ, q. n aliud facit, q̃ ptor decreuerit, nil fecis
2 se vr. ff. de re. eorũ q sub lege. si pupillorũ. §. si ptor. Et † si
a modus ᵃ adiectus no seruet, trãsgressio dr. ff. de serui. l. ser
uitutes. §. modũ. ff. de aqua quo. & æsti. l. j. §. istud. & §. itẽ
3 quærit. itẽ † indulgentia ᵇ ꝯius concessa strictissime inter-
b pretanda est. C. de sen. pal. & re. l. ij. cum quinq; sequenti
bus. s. e. is cui. j. respon. in fi. & §. j. itẽ a significatione ver
bi clare positi non est recedendũ. s. de transla. c. fi. ff. de
exercito. l. j. §. si is qui. & hoc tenet Arch. alleg. ẽt. c. cui
4 de non. in fi. itẽ quia † verbũ præteriti temporis non re-
fertur ad futurũ in legatis & similibus. ff. de le. iij. vxori.
§. j. ff. de li. le. Aurelius. §. Titius, nec præsens. ff. de au. &
& ar. le. l. si ita. & l. Plautius. ar. s. eo. li. de rescri. susceptũ.
nec ob. C. quæ res pig. ob. pos. l. vlti. & ff. de testa. tu. l. si qs
filiabus. nam hic odium, ibi fauor & filiatio. Primò di-
cit Arc. hoc efficaciter probari, quod dixi post eum. s. e.
li. de fi. pres. c. j. super vl. glo. s. ꝙ illegitimus, cũ quo di-
spensatum erat super beneficio obtinẽdo, si dimisso pri
mo recipit secundum, illud retinere non poterit. & di-
cit Bonifacium sic pronũciasse. & vide, quod ibi dixi in
fi. super ver. vnicum. vbi sm vnam lecturam videt expl
sum. ad idem concordantiæ, quas alle. hic gl. & quas ad
dam ad gloss. ad quas tamen ibi respondebitur, durum
valde videtur hoc & nimis late officit hæc opi. sm quã
idem erit in quocunque alio inhabili propter crimen,
vel defectum corporis vitium, vel quamuis irregularita
tem, ex culpa, vel sine, cum quo sit circa habendum be
neficium dispensatum, & loquor de beneficio non exps-
5 so, quia certum est, ꝙ † dispensatio ᶜ facta super expresso
c non extenderetur ad alia, & sm id procedit, quod habe-
tur. xxxvj. q. ij. si aũt. & quod ibi no. in vl. gl. s. ꝙ licet sit di
spensatũ in vno matrimonio, nõ propterea in sequẽ. ad
idẽ. xxxiij. q. ij. c. vl. dispensatio ergo, quę habilitat inhabi
lẽ ad bñficiũ, psonã respicit. & p cã dimisso primo bñfi
cio fateri eũ oportet adhuc habilẽ. quid ergo impediet
hũc habilẽ bñficiũ cõsequi. bñ facit, quod post Inn. di-

xi de transla. c. fi. sup ver. examinari. dispensatio vero plu
ralitatis respicit numerũ, & qa multũ est odiosa. s. eo qa
in tãtũ. de cle. nõ resi. qa nõnulli. & potissime in curatis,
de quibus hæc loquit. s. de elec. dudũ. ij. nõ mirũ, si nu-
merus duorũ bñficiorũ de primis duobus intelligit, vt
hic, ex cã ergo prædicta restringantur ad duo. primo si-
cut ex cã nomẽ hæredis restringitur ad primũ. ff. de ver.
sig. l. sciendũ. C. de vsufru. l. antiquitas. cũ regulr sit ꝯriũ,
ad vlteriores extendat. ff. de verb. sig. hæredis. C. de leg. in
annalibus. C. de hære. insti. l. fin. quicqd dicãt, vide in sus
sr. de fil. ps. ex transmissa. bñ facit ad hanc partẽ. xxxj. q. j.
ꝙ si dormierit. in prin. cũ cõcor. itẽ, quod non habet de
terminationẽ tpis, tpe nõ arctatur. ff. de bon. aut. iu. pos.
l. in vẽditione. §. de tpe. de exc. ru. l. iurisperitos. circa pri.
de li. & post. l. Gallus. §. videndũ. ver. nihil. n. addit, quod
significaret tps &c. ad idẽ. ff. de pecu. le. ei quoque. & de
fun. instru. l. pen. vñ si instituo posthumũ, nõ restringit
hoc ad natũ ex prima coniuge. ff. de lib. & posth. placet.
& si fideiussi pro debitore promittente quantas pecu-
nias acciperet, ẽt p scdo mutuo & vlterioribus teneor.
ff. de fideiusso. si ita stipulatus a Seio. ad hãc ptẽ faciunt
iura, q̃ dicũt, rẽ, q̃ succedit in locũ alterius. cẽseri primã,
de voto. magnæ. versi. cũ igit. vt li. pen. eccłia. j. vbi ꝯcor.
in gl. ij. & ff. de do inter vi. & vxo. si donatæ. §. i. ad idem.
ff. de mino. l. minor autem. in fi. Item quid dices, si pri-
mum beneficium dispensati pereat alluuione, casma-
te, vel alio modo, nonne summa esset impietas, ꝙ non
possit habere sm, si litera dispensationis naraliũ dice-
ret, ꝙ posset ad ordines & bñficia pmoueri, tũc pp plu-
rale cessaret hoc dubiũ. nec ob. decre. prima. de fil. psby.
q̃ ponit bñficiũ in singulari. & ibi Io.mo. in additionib.
tenet, quod pdixi. s. ꝙ successiue talis possit habere plura
6 bñficia, alle. ꝙ † priuilegiũ psonale durat cũ psona. j. de
re. iu. priuilegiũ. & remissio semel facta tolli non debet.
xxiij q. iij. si is qui. & c. se. nec spes melioris cõditionis de-
bet adimi. C. de nup. imperialis. in prin. itẽ a moto impe
dimẽto quo ad vnũ, & quo ad aliud. ff. de inoffi. te. post-
humus. §. si quis ex his. ad hãc decre & de cle. si clericus.
e. ti. rñdet, ꝙ lr̃a dispensationis nõ dat bñfi. sed habilitat
inhabilẽ, & in hoc est latior, q̃ litera bñficialis, q̃ ẽt in ge
nere cõcessa restringit ad vnũ. de of. dele. ex pte. j. itẽ hic
pluralitas odiosa, vt. s. dixi, ipse Io.mo. in antiqua sua gl.
videbatur tenere ꝯriũ, in quãtũ dixerat, ꝙ in primo be-
neficio gratia cõsecuta erat suũ effectũ, sed in additione
declarat se nõ sic sentire, & hãc libẽter vidi, vt pdixi, ꝯria
soluũt. j. sup gl. & ꝯ id quod in prin. & pre. decre. prima,
dico, ꝙ Io.mo. si Bonifa. pnũciasset ꝯriũ, id melius, q̃ Ar
chi. scire debuisset, qa cardinalis & lõgo prius tpe curia-
lis [*Post dictum*] bñ dicit, qa ad prius cõcessa nõ extende-
bat grã, vt. s. patet ibi, possit recipere. & facit, quod dixi
sup ver. canonice [*Cum vero*] reprobat, quod no. Gui. in
spe. de legato. §. videndũ. ver. qd si papa [*Aliud expressum*]
vt vr, de quo scripsi s. de rescrip. in nostra. in fi. & vide in
cle. de offi. ordi. c. ij. in v. gl. [*Noscaris*] non subdit, sup quo
retinẽdo vna cũ pdicto & c. qa tũc nullũ dubiũ [*Provide-
ri*] idẽ & fortius si nõ puidet, sed puideri mandat [*Quod*]
primũ quod habebas. [*Cum secundo*] de quo puidit [*Dispen
satum*] cũ papa id nõ intẽdat, nec de hoc agebat, & tales
impetrationes nõ laxant, sed restringũtur. s. e. q̃uis. & c.
cũ in illis. alle. Arch. ff. de his qui no. infa. Lucius. ff. de iu
re codi. l. j. & s. de ordi. cog. cũ dilectus. & dicit ipse Arc.
ꝙ hic vr expedita qõ de habente duas ecclesias cũ cu-
ra, cũ quo dispẽsat p papã, ꝙ licet sibi habere tertiã, si als
canonice cõferatur. non obstat, ꝙ habet illas duas, non
n. illa duo, q̃ iniuste detinebat, In dispensatione repetita
videntur, ad hoc. ff. de le. j. si seruus legatus. §. si ita. & §. si
ei. ff. de ver. si. l. hoc verbũ. refert, ꝙ aliqui ꝯ, nã hoc solo
ꝙ fuerint illa bñficia nominata, vr super illis dispẽsatũ.
ff. de le. j. si qñ. & ipse dicit hoc certũ, ꝙ si papa in dispen-
satione dixit, ꝙ posset cũ obtẽtis retinere tertiũ, sup oĩb.
dispensatũ videtur. ff. de le. iij. si sic. & l. pater filiũ. §. vlti.
& l. Lucius. §. vlt. ff. de au. & ar. le. l. vlti. §. vxori. de condi.
& demon.

& demõ.l.a uia.si cer.pe.l. lecta. Ex verbis ergo oportet,
talia iudicari.s̃.de priuil.porro.ff.de le.j.illud.& l.ab oib.
in fi. Solũ oñdit, q̃ nullũ aliũ effectum habet prædicta
clausula, q̃ intelligas de sic limitata, vt.s̃.dixi. Quod
facta, vel fienda, quæ sunt diuersa.s̃.e.lib.de offi.dele.si su
per.[*Iudicari.*]hoc operatur expressio,& facta est in saluta
tione,vt not.in Spe.ti.ij.§.videndũ.ver.quid si Papa.ita di
cit.¶Prima glo.dicit,quid declaret.¶Secunda glo. forti-
ficat tex.& circa duo remittit. ¶Quarta glos.quærit, ar-
guit pro,& soluit contrarium.¶ Antepen.glo.de duobus
quærit & soluit.¶In glo.iiij.ibi.l.iij.idem iuris in posthu
mo,quod i filio,nec diuersitatis ratio reddi posset. Et ibi.
l.j.vide de transac.c.fi.super vlt. glo. ¶In glo. antepenul.
ibi,muto,vide in regula actus,in j. glo. Et ibi commina.
epistolas,sequitur in rubrica,progrãmata, subscriptiones
auctoritatem rei iud.non habere. ¶In glo. pe. ibi siquis.
x.vide de testa.licet.iii.super glo.ii. & ibi, hæc conditio,
cum nupserit,talis est,vt semel impleri debeat.Et ibi. §. j.
hoc sermone,cum nupta erit,primæ nuptiæ significant.
Et ibi,cum qui cal.si stipulor Calẽs,intelligitur de proxi.
7 ¶In vlt.gl.ibi,legata inutiliter.ademptio † legati nõ ɔfir-
mat legatum inutile.fit. u.vt nõ debeatur,non vt debea
tur.¶In glo.j.ibi,postulasti.& de excep.cũ ecclesiasticæ.
vt ibi scripsi super glo.vnica. ¶In glo.pone habens.ibi si-
militudo.dicit Boetius super topica Tulii.lib.iiij.vbi de si
8 militudine,q̃ † similitudo est rerum singularium,vel dif
ferentium comparatio.vnde in illa non requirit, q̃ res
tota sit toti rei similis, sed in eo ad quod confertur. de
confir.vti.vel inuti.cum dilectæ.& vide,quod ibi dixi, q̃
fi.sint le.per venerabilem.post prin.& ver.verum.ff.de ad
mi.tu. si pupillus alterũ.§.fi.ad tre.l.recusare.§. vlt.facit,
quod dixi de iud. causam q̃.ij. de translation. c. ij. super
glo.ar.quod.¶In glo.concor.in fi.& vide,quod ibi scrip
si super ver.de nouo.¶In glo.quæro.ibi, non seruauerit.
vide duo similia,quæ scripsi.s̃. de elec. licet canon. in fi.
Et ibi.c.vlt.vide,quod no.in cle.de of.deleg.c.vno.Et ibi,
conditionis.facit.s̃.eo.li.de offi.or.ordinarij.ver.prouideat,
arg.contra.s̃.de trãsla.c.fi.ibi,dum tñ nihil &c.sed illa de
terminatio erit de præterito,vel præcedere debebat actũ
fiendum.& vide concord.de hoc de vsu pal. ex tuarum.
super ver.dummodo.¶In glo.antepenul.ibi, cum qui
calendis.ad idem alleg.ff.de iure do.l.dotis promissio, de
pac.dota.inter socerũ.§.vlt.qui & a qui.ma.l. matrimo-
nii.de le.ij.cum pater.§ pater certam.ff.de verb.sig.l.sciẽ
dum.de bo.aut.iudi.pos.l.vlti.sed ad ll.istas sic responde-
ri põt,in §.siquis x.cui cõcor.ff.vt le.no.ca.l.j.§.si cui.si le
gata sunt Titio.x.ita q̃ iterẽt.si illa perdet, prima & vni-
ca iteratio sufficit,quia sine enormi dãno hæredis aliud
dici non posset,nam alias teneretur in infinitum, sed in
casu,de quo dixi in textu, cessat tale p̃iudiciũ. duæ leges
sequẽ.q̃ volũt,cõditionẽ nuptiarũ de primis intelligi,nõ
dicunt habilitatẽ ad nuptias factã de inhabili ad primas
restringi,sed legatum,si nupserit, primis nuptiis deberi,
hic nulli præiudicatur,hic testatoris mẽs seruatur. & eo-
dem modo respondetur ad l.dotis ꝓmissio,& tres sequẽ-
tes,Inn.§.pater certam.intantum facit pro,dicit q̃ nõ es
set verisimile,q̃ pr̃ voluerit filiã post primas nuptias in-
dotatam remanere.lex sciendũ.etiam facit pro,inquan-
tum vult nomen hæredis per multas successiones acci-
pi,exceptis paucis speciebus.idẽ dico de l.vlt.ff.de bo.aut.
iudi.pos.quia ibi ex causa descriptio permittitur plusq̃ se
mel in l.cum q calendas.promissio alias posset esse inuti
lis.Item quid dicis de inhabili ad testandum, quem prin
ceps restitueret,vt C. de inoffi. te. si qñ. nunqd primum
testũ postea p eũ immutare nõ poterit.¶In gl. pe. quę
fuit additio.in fi.quæ no.Arch. ibi vide glo. si intelligas.

ADDITIONES.

a ¶Modus adiectus. Nota hic,quòd sententia est nulla causa modi omis-
si,vt habetur in Spe.de sen §.viij.versi.nem est nulla.Quis autem sit mo
dus,& per quas dictiones importetur,vide Bar.in l.quibus.§.Termilus.
de condi.& demo.& in l.muto.§.j ff.de iure.

b ¶Indulgentia. Adde,quod refert Inn.& Host.in c.licet.de trãsac.& Bal.
in auth.vers.indulgentia.& in l.humanitatis.x.q.C.de impu.& ali.sub.

c ¶In spe. ti.10.dispensatio circa vnum defectum non extenditur ad aliũ.
l.cum propter,de lega.p.ræstan. per Bar. glo. x.di. nos consuetudinem.

SVMMARIVM.

1 *Nostra omnia facimus, quibus auctoritatem impartimur.*
2 *Decretum legati an liget ignorantes.*
3 *Confirmatio non dat ius nouum sed primum corroborat.*

CAP. XXII.

SI apostolicę. Primo ponit factũ ɔ
tingẽs gratiam lega
ti,& approbationem papalem. secundo ibi
certum est.soluit dubium insurgens ex facto
rationem interferens & dubium fortificans.ratio ibi, cũ
ipsa.fortificatio ibi,etiã si rescrut ct.& vide omnino,quod
dixi.s̃.eo.si cum.sup ver.obtemperatũ.[*Certis*]vide quod
no.s̃.e.li.de rescrip. ubi qui. in glo. [*Plena.*]quasi ad hoc
nõ sufficeret cursoria,vel semiplena.& est plena,si expri-
mit reseruationem decretorũ, & executorum dationes,
de quibus præmisit [*Et eisdem*]per copulam vẽ,q̃ nõ suf-
ficeret confirmatio sine datione executorũ, sed rõ diffi-
nitionis,q̃ sequit innuẽs,q̃ post impartitã auctoritatẽ, ꝓ
uisio cẽsetur papalis.facit ɔ.Sed respõderi põt, q̃ loqt̃ de
auctoritate,de qua præmisit,q̃ facta fuit cũ executorum
datione.satis vẽ,q̃ ex quo Papa confirmat reseruationẽ
& decretũ legati.ẽt sine datione executoris affecta sui p̃-
benda.facit.s̃.c.pro.l.& s̃.e.li.de rescrip.ubi qui j.de con
ces.præben.si soli.& quod dixi.s̃.de cõcel.p̃bẽ.cõstitutus.
e super.j.gl.& qđ no.& dixi.s̃.e.lib.de ele si eo tpe. sup glo.
1 puta.[*Nostra.*]qa † oĩa nr̃a facim⁹, quib⁹ auctoritatẽ im-
partimur.C.de vete.iure enucl. l.j.§.seruũ. ver. oĩa. sic &
tutor testõ datus & a iudice ɔfirmatus datiuus nõ est te-
stamẽtarius,licet datũ i patris testõ sine inquisitione & sa-
tisdatione iudex habeat confirmare.C.de confir.vti. l. ij.
ff.e.l.ij.in aut.de defenso.ci.§.interim.sm Arc.[*Postea*]le
cus si medio tempore,vt in vlt.glo.¶Prima glo.dicit ca-
sum similem,& ponit dissimilitudinem. ¶Quarta glos.
ponit dictum,qđ postea moderatur.¶Gl.non in forma
exponit,quærit & sol.¶Pe.glo.rñ. p quæstionem & solu
tionem.¶In glo.pe.ibi,lege obuenire.vide de transac.ve-
niens.super glo.antepe.¶In glo.no.ibi modernorũ. quã
tenet Host.in sum.de offi.le.§.quid pertinet.ver.irritat.&
vide in Spe.ti.ii.§.nunc oñdendum.ver.xxxvij.pro textu.
facit,quia & delegatus decretum apponit.j.de concel.p̃-
2 ben.si soli.circa fi.Sed dubitat̃, an † decretum legati liget
ignorantes. Arc.hic tenet opi.Compo.no.de rescri. c. ad
fi.ver.item quæritur,cuiusmodi.s.q̃ decretũ eius interpo
situm sup vacaturo beneficio,vel vacãte ordinarii igno-
rantis nõ impedit potestatem eius,ratio,quia alius a Pa-
pa etiam legatus non potest.s̃.vel contra ius facere. s̃. de
fil.presby.c.penul.& vlt.& s̃.eo.dilectus.i.sed tale est hic.
s.q̃ probabiliter ignorans decreto ligetur.ff.de dec. ab or
di. fa.l.vltima.s̃.eo.lib.de consti.c.ij.tñ.loca.si ignorans. er
go legatus id non poterit. fa.cle.de ele.c.j.facit, quod no.
lxxxii.dist.proposuisti.ad fi.xii.q.ij.de laicis. Sed ob. quia
legatus suę collationi reseruare potest,inhibere & decer-
nere,vt hic.s̃.eo.li.de offi.leg. præsenti. s̃. de iure pa. cum
dilectus,&,vt ibi patet, collatio postea p ordinarium fa-
cta non tenet,quasi suspensa sit in eo potestas.facit de ɔ-
sue.cum dilectus.de elec.cum inter.R.& hoc placet In-
no.& Host.in p̃di.decre.cum dilectus.de iure pa. & Host.
in sum.de præbẽ.§.& quomodo.ad fi.ver. quid si legatus.
ad hanc partem facit.j. de conces. præben. quia cum is.
§.adiiciebatur.in prin.& §.ex parte.Arch. hic respondet,
quod loquitur in decreto Papę.quod bene ligat ignorã-
tes,s̃.eo.dudum.v.& quidem.& j.c.pen.subdit, quosdam
dicere idem in eius delegato.s̃.eo.lib.de rescrip. tibi q. §.
idem.j. de conces.pręben.quia cunctis.§. ex parte. & c.si
soli.respondet,q̃ illa iura potius probant contrarium,vt
patet in prę.§.ex parte.vel postquam.& qđ dictum est.s̃.
potestatem ordinarii suspensam vel ligatam, procedat
post notificationem,vt patet in prę.decre.cum dilectus.
in prin.hodie legati de latere in suis literis reseruationũ,
ita ponunt illa verba scienter vel ignoranter,sicut Papa.

¶In

¶In gl.non in forma.ibi,& dubitans, hanc dubitationẽ
reprehendit Arch.dicens,ꝙ si decr.obtinet in facto lega
ti, qui nullũ ius põt dare in bñficio,antequã vacet, for-
tius ĩ facto capituli, qđ põt dare ius canonicatus,sed nõ
dubitabã ex pręc.diuersitate casus,sed ex cã,si ẽ ita,vñ Io.
mo.qui tenet.s.e.si eũ.ẽm ꝓferendũ,dicit, ꝙ ista est for-
ma iustitiæ,& ꝙ vidit illã sine lectione transire. dicẽs ẽt,
ꝙ fortius est ius legati,quã capituli.& iõ auctoritas papę
fortius inualescit in vno,q̃ in alio.Itẽ ex reseruatione le
gati est debitũ & affectũ.sed ex receptione capituli.licet
sit debitũ,& nõ affectũ,& vt dicit hac rõne aplicus vin-
cit capitularẽ,qa.s sibi est debitũ & affectũ.s.e.hl qui.&
e.si postq̃.Quare qñque cõtingit , ꝙ duorũ quilibet q̃rũ
ad se dicere põt,bñficiũ sibi debitũ vno iũ ad alterũ rela
to dr vni debitũ & alteri indebitũ pp maiorẽ & mino-
rẽ auctoritatẽ. Itẽ licet qdã dicunt primũ, quia primus
est ꝓferẽdus, & quare ipsius executor habet ptãtẽ ꝓuidẽ
di.ergo reseruandi, inhibendi & decernẽdi.rñdet, ꝙ illa
ꝑt exequẽdo iustitiã impetrãtis,circa quod est data ptãs
nõ in dãdo, & dicit ꝙ sic vidit sniam. adhuc in additiõe
signat ɔ̃riũ.de decre.cũ aliquibus.s.e.lib.de rescrip. In fi.
rñdet,ꝙ illa lr̃a gratiosa,sed hæc mixta, de qua ĩ decr.li
cũ.vbi receptio capl̃i fuit gratiosa, de qua primo narra-
tur in lr̃is papalibus. scđo petitio iustitiæ , ne inane &c.
tertio mãdat aplica ꝓuisio, q̃ plus respicit iustitiã,q̃ gra-
tiã,cũ cõclusio directo respiciat petitionẽ,& narratio re
ceptionis capitularis ꝓ iãio nõ ꝓdest narrãti,qa non est
paritas,sed imparitas ĩn eũ,ego fateor,ꝙ si ibi papa sine
cõfirmatione iudicẽ simplr dedisset, ꝓcederet hæc opi.
¶In gl.ꝓfert,ibi seruat curia.vt ẽt no. Arc.j.c.pxi. vbi di
xit Bonifa.sic rñdisse ab auditoribus cõsultũ, ipse tñ ibi
prius tenuerat ɔ̃riũ,alle.ꝙ impetrationibus & dispensa-
tionibus expressum est, debere fieri mentionẽ in confir
mationibus. nõ ergo, quod nõ est &c. & casus omissus
3 &c.s.e.li.de rescri.susceptũ.Itẽ quia† confirmatio* non
a dat ius nouũ,sed primum corroborat.s. de fi.instr.Inter
dilectos.Itẽ trahit ordinẽ a receptione.& sic cessat ambi
tio, quia ius suũ ꝓsequitur. facit,qđ no.100.di. prisca.si-
cut petere licet cõfirmationẽ electionis electio. sic ergo
& receptio.s.de elec.dudũ.secundo.Itẽ confirmãs nõ do
nat.ff.de iur.om.iud.& quia,& in præ.decr.inter ver.cæ-
terum. sed ista & similia tolluntur per id, quod dicit gl.

ADDITIO.

a ¶Confirmatio.Adde hic quod no.Io.Pap.in summa,in tit. de exce.

SVMMARIVM.

1 *Motus proprius quando non inducat dispensationem.*
2 *Papa si exprimat,quòd proprio motu &c.quantumcunque aduersarius velit probare , quòd ad impetrantis , vel alterius instantiam Papa hoc fecerit,non audietur.*

CAP. XXIII.

SI motu. Distinguit duo membra. se-
cundũ ibi,secus. demũ deter
minat ibi.motu. cõferamus quid de legato
dixi,s.eod.lib.de offi.lega.c.vlti.Archid.tenet
hic hoc in prin.in papa sic locũ habere,ꝙ nõ in alio or
dinario per decre.præ.[*De illo*]quod obtinet[*Mera liberali
tate*]idẽ verbum.s.de rescri.statutũ. §.ij. super.& attenta
hac rõne idem puto de omni alia taciturnitate , q̃ alias
in impetrante surreptionẽ induceret , puta de numero
statuto & iurato , vel ꝙ ecclesia de alio prius per eundẽ
papam fuerat grauata, & similes, de quibus diuersitatis
ratio reddi non posset quo ad surreptionẽ eius. pro quo
scribitur,opponi tñ posset grauatos non teneri, quia pa
pa non intendebat, ex quo non expressit infringere nu-
merum,vel iterare grauamen, vel his similia.in quibus
plus interest eorum,ɔ̃ quod scribitur, quã de taciturnita
1 te beneficiorum,quod patet,quia† in illa proprius mo-
tus non inducit dispensationem.vt in gl.ij.quã tñ indu
ceret in his casibus.si diceretur lr̃is parendũ,idem in de
fectibus personæ,vt dicã super.iij.glo.sit ergo cautus ad-
uocatus in mõ opponendi[*Fimbdi*] super bñficio[*Benefi-
cium*]ꝑ hoc patet ẽm Arch.qui hoc dixit sub dubio for-
te,ꝙ loquitur in illo, qui habet ius in re. secus si ad rẽ, ꝑ
quod innuit habere ius ad rem,ẽt si sit receptus,dato ꝙ
hoc tacuerit,valet gr̃a, si paratus est renũciare illi rece-
ptioni,vel iuri,quod habet ad rẽ. ɔ̃riũ disputando termi
naui in qõne,quã posui sup regula ignorãtia.j.de re.iu.
& vide,quod scripsi.s.de rescri.in nr̃a.no.ẽt hic Arch.de
habẽte possessionẽ,vel ꝑstimoniã ab ecclesia,quã tacuit
in impetratione , & de illo qui vult renunciare bñficio
quod tacuit. id quod scripsi de rescri. postulasti. sup ver.
vicaria[*Cum hoc*] s.quod motu ꝓprio illã facit in eadem
gratia.s.super ea concessa ¶Prima gl.cõmẽdat,& dicit,
qđ declaret. ¶Scđa gl. q̃rit,ponit opi.ɔ̃riã.sol. ¶Quarta
gl.specificat,qđ approbetur,& reprobet. ¶Pe.& vlti sol.
duo dubia.¶In gl.vlt.ibi,prospexi.vide de fer.c. ij. super
j.gl.¶In gl ij.ibi,quidã.s. Io.mo. Et ibi,sed credo,idẽ Ar-
chi.¶In gl.iij. in fi.q.d. ex alia cã bene posset esse inuali-
da. multa exẽpla de defectu nataliũ,vel ætatis vitio cor-
poris bigamia & similibus , quæ licet per viã surreptio-
nis parti opponi nõ possit, opponuntur tñ per viã iuris
cõis,cũ proprius motus taliũ dispensationẽ non faciat,
& decre.cum te.de æta.& qua. dixit tales per lr̃as aplicas
non recipiendos,nõ distinguendo, an fuerunt, vel non
proprio motu datæ, & adde,quod in tex.dixi in iiij.glo.
¶In gl.pe.ibi simplicitatẽ.nõ dicit per ignorantiã pp de
cre.gr̃a.s.e.li.de rescrip.& ibi Inno.& Compo.Et.I.si,idẽ
2 Archi.¶In glo.vlti.in fi. Et econuerso,quia† si papa ex
primit,ꝙ proprio motu quãtumcunq; aduersarius velit
probare, ꝙ ad impetrantis , vel alterius instantiam hoc
fecerit papa, non audietur propter rationem gl. & quia
id esset,papam arguere de mendacio, quod non licet.vi
de,quod no.in cle.de probationibus. literis.in gl.antepe.

SVMMARIVM.

1 *Collatores si sint plures pars maior eliget.*
2 *Fideiussor, qui pro illo, qui debet triticum,fideiussit sine adiectione bonitatis,liberatur dando quodlibet triticum.*

CAP. XXIIII.

SI pluribus. Ponit thema,ex quo du-
biũ oritur , quod distin-
guendo soluit ibi, gratiam. & ẽm mẽbrum
prosequitur ibi, si vero. & in vtroque ratio-
nẽ reddit & subdistinguit,& in mẽbris subdistinctis ne-
gligentiam ponit ibi,alterutro. Et scias, ꝙ bona fuit, sed
non sufficiens hæc prouisio,vt patebit per ea,quę dicam
super ver.cuiquam.& super.ii.gl. simul. Satis est,ꝙ tem-
pore datæ simul vacent. licet non simul vacare incepe-
rint, non sic cũ scriptũ esset super vacaturis. vt in glo.ij.
[*Debita*]si enim fuisset ibi expectans,consequeretur illã,
quæ primo vacauit , nisi forsan haberet beneficiũ acce-
ptãdi.[*Cuiquam*]no.quia ponit singulare,vbi ergo ꝓ duo
bus scriptũ esset, non procederet pars secunda huius. c.
vt dicam super gl.ij.[*In genere*] si in specie non esset quæ
stio,quia illa debetur, de qua specialiter scriptũ esset[*Ve-
tunc*] ratio, vt dixi in subdiuisione , [*plenissima*] ad hoc.s
de dona.cum dilecti.in fi. eũ concor.s.de deci.ex parte
tua.C.de bo.va.l.ij.lib.x.Auth.de non ali.§.si nimis.col.
ij.xvj.qõ.ii.c.i.alleg.Arch.de pę.di.j.quantũlibet.& de do.
c.j. [*Inter*] illas vacantes [*Valoris*] In reditibus non æsti-
matione rerum , ex quibus proueniunt,vt si turrim ha
beret magnæ æstimationis & nullorũ,vel paucorũ redi
tuum,& idẽ verbũ de testi.cum cãm.vbi de hoc in gl.ii.
& de iureiu.quãio.in prin.[*Seu*]si.subdistinctio.dicit.n.
ꝙ aut motu ꝓprio,aut nõ.primo casu, aut est inæquali
tas,aut æqualitas ĩ valore[*Decendium*] hoc est de arbitra
riis,quia certũ est,ꝙ magis & minus tẽpus statuere po-
tuisset , de hoc dixi.s. de rescri. si quando. sed conuenit
deliberatoriæ,quæ datur ad appellandum,vt in glo.[*No
titiam*] vide quod no. in cle.de conces. præben.c.vno.in
glo.pe. [*Minoris*] facit ad quæstionem disputatã per do.
M. an impetrans can. ecclesiæ Rauẽnatis debeat recipi
in cardi.vel in cantorẽ,cum sint ibi illa duo collegia,vt
dixi de postula.bonæ.j.in prin.tenuit,ꝙ si dignus est mi-
nori tñ,vt qa qualitates habet cõuenientes cãtori.sed nõ
conuenien-

cōuenientes cardinali, recipiet in cātorē, si dignus est in vtroque, recipietur ad primo vacantem. Si neutro dign⁹ est, tunc propter suo intellectā cōditionē si est dignus, de rescrip. cum adeo. ad neutrū recipiet p hāc decr. cū est dignus vtroq; vt distinguendū, an ꝓprio motu Papa scripserit, vel non. [*Exilit*] tolle literam decernimus rescren-
1 dā [*quaerit*] quid si sunt † plures collatores, eligit pars maior. s̄. eo. li. de rescrip. c. penul. & si pari numero discordāt locus erit fini huius capituli, vt etiam ibi dixi in glo. nō teneretur [*Et elegerit.*] non dicit cōtulerit. licet enim hoc casu ordinarius eligat executorem, tamen illam confert ſm Arch. sed nec in hoc casu est necessaria collatio executoris cum Papa contulit vacantem, & vt dicit Ioan. mona. si collator scienter contulit vnum, reliquum impetranti debetur, quasi id, quod nō ↄtulit, videatur eligisse. facit cle. de conces. præben. cum ei quem. §. penultimo. secus si ignoranter. s̄. eo. si beneficia. vide, quod dixi. s̄. c. mādato. in glo. idem si. no. i. patefacta per executorē vel impetrantem literas ostendentem, aliis credere non tenetur, alle Arc. de offi. dele. cū in iure. & quod no. Cōpo. de rescrip. capitulum. in glo. magna post prin. §. vnum casum ver. aliis ad alium impetrātem, vel collatorē ſm diuersitatē casuū. [*Dissoluatur.*] concor. extrauagans Io. suscepti, circa mediū ¶ Prima gl. dicit qd declaret. Secūda gl. sol. dubiū. ¶ Gl. tūc ergo. all. l. iij. cōco. residuū rñdet p qōnē. ¶ In gl. j. de. ibi, nūmis, vide in p̄. c. ex parte. sup. i. j. gl. ¶ In
2 glo. tūc ergo de ibi, fideiussorē. † si fideiussi p illo, q debet triticum sine adiectione bonitatis, quodlibet triticū dando liberatus sum. Et ibi, si plures, legato sticho, si non apparet, de quo senserit testator, eligit hæres. Et ibi. §. i. ibi donans certū reditum ex possessionibus suis de inequalibus possessionibus eligit mediocres. ¶ In glo. ij. ibi, de prima. intellige sine beneficio acceptandi. Nec dicas, ꝙ pro prius motus de stilo non exprimitur, vbi cōfertur vacās, q̄a ista litera ꝓbat contrariū, nec. n. verba ſm stilum præmittunt, cū scribitur ad vacaturā, nec alias ex stilo ↄfert incerta dignitas, vel p̄bēda. Et in fi. dixit Io. mo. j. e. si tibi. quod eo casu si vnus solus est impetrās, seruabitur, quod hic dicitur. Si vero sunt duo, vel plures. Si sunt disparis auctoritatis, ille, qui est potioris erit prior. s̄. e. hi qui. & j. e. §. a sede. Si vero sunt paris auctoritatis, potior erit in tpe, potior sit in iure. s̄. e. lib. de rescrip. tibi qui. Sed contra in hoc ca. vbi aplico dato nō proprio motu debetur minor. ergo secundus erit melioris ↄditionis, vbi illa duo sunt inequalia, quod est absurdum. Ipse ibi respondet, quod dr̄ in §. si vero. inductum i fauorē ordinarii, vbi est vnus solus, sed vbi sunt plures, vincēs in tpe oībus paribus vincet in iure, siue loquamur de prima parte. c. siue de scda, nec in secunda bñficiū, vel fauor ordinarii extēdetur ad alium ff. de leg. ij. cum patronatus ar. ff. q po. in pig. ha. l. Claudius. & si. quod no. in cle. de rescrip. c. i. in gl. in actore. ¶ In gl. iij. in fi. dato tamen ꝙ certus fuisset, ex quo nō declarasset, staretur huic distinctioni. ¶ In gl. nō sunt. ibi. literarū. est ergo hæc alternatiua canonis nō hoīs. ff. ex q. ca. ma. l. si quis stipulatus. in prin. ¶ In gl. j. de reg. ibi. ex parte. per ibi notata, & eo. titu. qto. de fi. pres. literas. in vl. glo. vr̄, ꝙ fuisset dicēdū de mediocr. vnde si plura essent, quorum alterum valeret. xxx. alterum. xx. alterum. x. videretur deberi mediocre. s. illud de. xx. sed vt dicit Arch. ratio restrictionis fiendę, quam ponit tex. soluit contrariū. ¶ In glo. tunc ergo. in fi. idem Arc ¶ In glo. vlt. in fin. & s̄. e. si tibi. ff de le. secūdo. statuliber. §. stichum. & quod no. de rescrip. inter cęteras. in glo. penu.

SVMMARIVM.

1 *Consuetudinem induci posse, ꝙ episcopus sit canonicus.*
2 *Impetrantis gratiam differri, melius est, quam episcopū defraudari.*

CAP. XXV.

CVm in ecclesia. Decidit casum dubium duplicem rationem interserens ibi. ne contra. secūda ibi, & dictus non existat. [*licet*] hic factū
1 narrat. putat Arc. etiam consuetudine induci non posse, vt episcopus sit canonicus propter impossibilitatē. ne quo ad idem eodem tempore sit pr̄ & filius Hoc nō placet, & in effectu nil valet. lp ē tū alle. de conce præ. lras. [*Et unam.*] hoc facit ad propositum. nō cōsuetudo ad habendam vocem, de qua promisit. [*Debita.*] sed ista est debita episcopo, ergo ex vi verborum non debetur expectāti. [*uacatura.*] hic tolle literam. j. hr̄e non posse [*Derogari.*]
2 melius † n. est gratiā impetrans differri, q̄ episcopum defraudari. C. de fer. omnes iud. in fi. Io. mona. & repete, ne alia, etiā alteri non debita. ¶ Prima glo. dicit, quid approbat, not. & remittit. ¶ Vlt. glo. format quæstionē, arguit negatiue, sol. contrarium. ¶ In glo. j. ibi, Ebredunēsi. vide quod no. xciii. di. c. ij. de can. electo in episcopum, qui retinet præbendam, quod ſm Lau. seruatur in ecclesia Cōpostellana. & vide, quod not. Hostiē. in sum. e. ti. §. cui sit. ver. beneficium seculare. Ar. Et in fi. & Archid. hic. ¶ In glo. ij in fi sic e conuerso. de constit. cum. M. s̄. eo. relatū. ¶ In vlt glo. ibi. non valet. hoc tenet Io. mo. dicens se sic in secūdo casu sententiasse, alle. ff. de contrahen. emp. fistulas. §. fi. C. de fer. omnes iudi. in fi. j. de re. permu. c. vno. hoc etiam olim tenuit Arc. sed postea mutauit tenens, quod sequitur. Et ibi, debetur, ↄcor. s̄. eo. lib. de cōsue. c. fi. & quod ibi no. in gl. p hoc. & in fi. tūc enim certum est, ꝙ nō expulsus nō grauaretur vt ibi non valet, quod opponitur huic dicto de eo, qui non habet conferre, nisi vnicum beneficium, quod no. in cle. e. titu. c. j. vt enim ibi patet, ista forma diuersa est ab illa.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio legati, quum sit lex debet esse iusta & honesta.*
2 *Episcopus qui clerico existenti in studio ꝓmisit annuas. x. marchas, donec haberet beneficium ęque bonum, an teneatur ulterius prouidere illi adepto beneficium. x. marcharum quas tamen in studio habere non potest.*
3 *Electus in episcopum repulsus a confirmatione, vel consecratione ex primo titulo retinet priora beneficia.*
4 *Res commodata, quæ deterior redditur, non dicitur reddita.*
5 *Possessor habens cōtrouersiā sup re possessa censetur non possessor.*
6 *Possessio accipitur pro re possessa.*

CAP. XXVI.

SI tibi cōcesso. Diuisione nō eget & dicit Ioan. mon. ꝙ ista decre. & decr. si pp. de rescrip. ponūt quasi idem thema, licet ad diuersas conclusiones. Item per sequentia patet, ꝙ episcopo loquitur licet idem in quolibet alio propter idēntitatem rationis. [*a nobis*] ꝙ inferior non posset. de hoc. s̄ e. li. de rescri. si ꝓpter. in gl. an legatus. & ibi in gl. & in hac lectura iuenies, qd veniat appellatione beneficiorū, & qd de excēptis, & qn̄ incipiat currere annus, & quot dies habeat, & an oīs vacatio etiam per mutationem includatur. [*Fructus.*] nō dicit primi anni sicut in decr. si propter. [*Vacabunt.*] cōiungitur ergo tempus vacationi non pceptioni. & vide, quod scripsi in decre. si ꝓpter. sup ver. quinquenniū. [*Valeas.*] eius ergo volūtati nō necessitati submittit, ad idē. ff. de iud. non quicqd. & vide, qd̄ no. in cle. de verb. si. sępe. in per ver. valeat. [*post modum*] vide, quod dixi super. e. ver. s̄. e. si postq̄. in iij. glo. & in cle. de conces. p̄ben. c. vno. in glo. hic determinabit. [*Curam.*] ergo appellatio beneficiorū hoc casu comprehendit curata. Equum præferēdū rigori de quo in fi. ij. glo. & hic ęquitas trahitur ad alium casum, de quo per Io de De. l. iii. q. viii. cum cōstitutio legati excommunicet habentem in eadem ciuitate duo beneficia, vtrum habens secundum, cuius fructus alteri debentur, tenendo primum, vt hic, illa ↄstitutione legetur, ęquitas enim, q̄ illū excusat a pęna cōcilii gñalis, merito illū excusabit a pęna illius ↄstitutionis, ꝙ et ipse tenuit, q
1 hāc decr. nō vidit, alleg. ꝙ † ↄstō legati cum sit lex, debet esse iusta, honesta & c. patet primum de offi. le. c. fi. de loca. c. i. secundū iiii. di. erit. præsumitur ergo eius intentio similem, si secūdi fructus pcipiat, ne in opprobrium cleri mendicare cogantur. xciij. di. diaconi. & verbum habere, designat effectum. ff. de ver. sig. l. l. nomen filiarum. §. habere.

facit

2 facit ēt hæc decre. ad dñicalē.lxj. qua q̄ritur, an † eps, qui clerico existēti in studio ꝓmisit annuas.x.marchas, donec hr̄et bn̄ficiū æquè bonū, teneatur vlterius ꝓuidere illi adepto bn̄ficiū.x.marcharū, quas tn̄ in studio habere non pōt. ad affir. alleg. illud bn̄ficiū non esse æque bon nū, quod non ꝑcipitur in absentia. & habet onus, quod nō habebat primū. facit.x.q.hoc ius.versi.sicut aūt.item hr̄e bn̄ficiū est cū effectu hr̄e, vt ꝓdixi. itē cū attēdi dēat qs loquatur, & ad quē.xxvi.di.deinde.de ma.& ob.solitę. & hic eps loqueret ad existentē in studio, dēt ītelligi de bn̄ficio, qđ ibi ꝑcipi possit.facit.xxxij.q.vij. Apls.ff.de ver. ob.l.Titia. nec studiū cęptū reliquere tenē.vij.q.j.nihil. cū ēt, ꝑꝑ id in iudicio excusetur, de offi.dele.cōsultationib.non interpretetur ergo eps astute bn̄ficiū suū, de decī.ad audientiā: nec reuocet, quod sua liberalitate cōcessit. xvi.q.ij.c. j.ad negatiuā.all.regulā qui pōt.& regulā q actionē.quas vide.j̃.de re.iu. itē hoc onus de iure cōi in est.s̃.de cle.non re.ꝑ totū.& a prin.beneficiū epi fuit gratuitum, ergo amare nō est extorquēdū, de censi.ex parte.facit de fideiuss.c.ij.de renun. sane. itē iste acceptauit beneficium, vacet ergo primū, maxime cuius extitit ꝯditio, de ꝯdi.ap.verū.soluit, absoluēdo ep̄m cū n̄ appareat īter eos aliud actum.[*quamdiu.*] siue primo anno, siue pluribus [*Vacare.*]multum facit finis iste ad id, de quo vidi dubitari, an hoc casu habēs primū & s̄m possit durante tp̄e priuilegiati post adeptā possessionē secundi dimittere s̄m solo primo retēto, ꝙ vr̄, cū nō cēseatur vacare, vt hic, habeat igitur adhuc optionem facit.s̃.c. referēte. ꝑterea hoc coadiuuat, q a ꝑ hunc tex.nō vr̄, ꝙ eo tp̄e primū possit conferri, cū adhuc ex primo ti. teneatur, nec vacat, vt hic, & non vacantia nō cōferuntur: de cōce. ꝑ bē.c.ij.& facit.s̃.e.ti.si tibi absenti.in fi.cum cōcor. Item
3 †electus in ep̄m repulsus a cōfirmatione, vel cōsecrati. ex primo tit.retinet priora beneficia. s̃. de accu. sup his. idē ergo renūciaret.in ꝯriū, bn̄ficia de sui natura sunt ꝑpetua.lv.di.præcepta.& no.de fil.pres.veniens.in vlt. glo. sed hoc s̄m est perpetuū, primū tp̄ale, ergo illud vltra tēpus ordinatū tenere non poterit, maxime cū hæc decr. viciet regulam decr.de multa.eo.ti.ergo non est ampliāda, sicut ergo in casu decre.si gratiose.s̃.e.li. de refer. bn̄ficia reseruata ꝓmoto ad tēpus vacant finito tp̄e, sic de isto.itē si datur ꝯ regulā illius decre. optio ꝓpter bn̄ficiū ignorantię.s̃.eo.li.de rescri.gratia.ergo in casu sciētię nō dabatur, quod ergo semel placuit, id sequatur.j̃.de re.iur. qđ semel.cū cōcor.cū incōstātia potissime in clericis reprobetur.de iurepa.cum autem. & præcipue in incompatibilibus.s̃.e.li.de postu.c.vno.& de ele.vt quis duas. & tale est istud, quo ad ti.perpetuum, cui per decre.de multa renūciauit.licet bn̄ficio huius decre. habeat titulū tēporalē.& hoc credo.ad all.prius iā rn̄sum est ꝑ id, quod dr̄, ꝙ tenetur vt tp̄ale, in decr.si tibi.nō tenet ex veteri ti. sed acquirit ex nouo, quod sibi licet reintegra, cum licet neglexerit, actum incompatibilem non fecerit. itē electus in ep̄m ꝑ electionē & cōsensum non est priuatus beneficiis prioribus, nisi fuerit cōsecratus, vel lapsum tēpus, quod debuit cōsecrari.s̃.de elec.cū ī cūctis.§.cū aūt. ¶Prima gl.summat & dicit, qđ declaret.¶Gl.ij.no. duo. & ex secundo infert obiectionē, & remittit.¶Vlt. gl. rōnē reddit, dat sīt̄, & subdit cautelā.demū quærit, arguit negatiue.so.ꝯriū, ad qō.obiicit & sol.¶In vlt.gl.ibi, si stipulatus.j.rn̄.vide de fide inst.cū lo.sup.ij.gl.& ibi.l.iij.rn̄.
4 nō † dr̄ reddita res cōmodata, q̄ deterior redditur.¶In glo.ij.ibi.§.porro.& per extrauagātē lo. suscepti.de qua ibi dixi.¶In gl.iij.in fi.ēt si nō respiciat ecclesiā. sed nobilitatē, vel prærogatiuā personę.facit.s̃.e. de multa. in fi. Arch.ponit exēplūde guerra, litigio, lōga peregrinatione, magna emptione. & qualibet paupertate sine culpa, alle.de censi.cum Apostolus.de don.apsice.de rel.do.c. ij. xvi.q.i.& tpis.s̄m Host.¶In glo.vlt.ibi.ii.rn̄.idē Io.mo.& Arc.& ibi eadem rōne, sic dicit etiā in additione Ioan. mo.in illo, cui Papa ꝓuidit de beneficio adiecto, quod habita eius possessione ipso iure vacet primum, quia n̄ vacabit, ex quo fructus secundi debentur alteri, alle.de act.emp.l.tenetur.§.si vas.nā vas simplr̄ vēditū dēt esse integrum, & sic & vacuum ab oneribus.ea.l.ii.§.vacua.
5 & l.se.j.rn̄.& l.in venditione.Item †possessor habens cōtrouersiā sup re possessā, censetur non possessor quo ad multa.C.de acqui.pos.nemo.& tn̄ gaudet fructib. ff. de rei vendi.non vtiq;. licet qñq; subiaceāt restitutioni. C.
a de rei ven.l.certum.& l.fundum.Item possessio[a] †acci-
6 pitur pro re possessa.C.cōia vtri.iu.possessionū. C.de acqui.pos.cum nemo.& l. vitia.& a re possessa dn̄ium cępetit originem.ff.de acqui.pos.l.i.accipitur etiam possessio ꝓ actu possidendi.vnde possessio est vsus.ff.de ver.sig. l.qō.C.de ac.pos.licet.nam cū possessio sit nomen verbale, est ęquiuocum, vt sit rei possessę passio, & possidentis actio, quæ possessio nō dēt esse sterilis sed fertil. vt possessor fructus apprehendat, nā cū certis casibus hic habeat non pacifica, vt d.l.nō vtiq;. multomagis hic habebit pacifica.Item beneficiū dicitur quoddā vniuersale, pro quo agitur iudicio vniuersali, in quo pinguius veniunt fructus, q̄ iudicio singulari, vt no.s̃.de li.ob.c.j.& de iure pa.cum dilectus.in fi.ff.de vsu.videamus.§.si actionē. & dicit hoc patere, vt ec.bene.c.vno.ī rubro & nigro.& ibi quidam. Io.mo.hic.& ibi, commissa.idem ibi Archid.

ADDITIO.

a ¶Possesio.Vide Bar.in l. cū antiquitas. C.de vsufr.per l. interdū.ff.de ver.sig.& Bar.in l.j.§.si vir.ff.de acqui.possel.no.in c.ad sedem.de re.spoli.& li.Linitio ibi possessionē.i.agrum.C.de pac.inter empto & vē. & l.ij C.de serui.Innoc.c.cū aliquibus.de re.iud.& lud.de visu in cōsi. tanta est scientia patris in fi.l. locorum. de om.ag.defer.li. xi.per Alb. in rub.de op. no.nun.

CAP. XXVII.

CVI de non. Sunt tria dicta, quæ patent per. §.& finis oia respicit.ibi [*non enim sacerdotali*] vide ad intellectum huius, quod dicā.j̃.c.ii.sup gl.ii. mādatur ꝑ nos, vel aliū potestatē habētem, cū eadē sit rō [*Auctoritate.*]q.d.ꝙ auctoritate ordinaria, si aliud nō obstaret, posset illa conferri illi volenti literis suis renunciare, vt sæpe contingit.facit.s̃.de renū.sane. de pac. cū pridē. [*quamquam*].ꝑ quamuis, nā, q̄ duplicatum sumitur ꝑ cōiūctione aduersatiua. Ar.[*velit.*]quasi melius sit statim hr̄e onū, q̄ expectare gallinam, vt ff.de transac.cū hi. in j.glo.[*non poterit.*]ꝓuideri, no.hic Arc. quod scripsi post Gof.& Host.s̃.eo.ti.c.fi. super ver.extēdat de casu, quo alicui prouideri mādatur de bn̄ficio in ecclesia, ī qua sunt bn̄ficia & ꝓbendæ certi valoris.non loqtur ergo de forma pauperū, q̄ inhibet ꝓuideri de beneficio, quod excedat certā summā, ꝑ quod patet, ꝙ ꝓuideri.j̃.illā summā nō est inhibitū, & tamē qa sæpe ꝯ tales imperrātes opponebatur hæc lr̄a.adinuēta est illa forma cl̄a.ꝑ quam Papa declaret suæ intentionis esse, ꝙ sibi volēti de beneficio minoris valoris prouideri possit.vel dic illā clausulā apponi, quia mādabit illi ꝓuideri de beneficio s̄m suæ ꝓhibitatis merita cōpetenti.j̃.certam summā.j̃. c. iii. ꝑ quod videbatur de tenui.quod esset incōpetens, illi ꝓuideri nō posset, & hoc placet.periculosum esset impetrātibus hr̄e certā summā, sicr & determinare taxatā, qa cū de pluri, vel minori ꝓuideri non posset, vt hic, raro tale beneficium inuenirent, nec memini id vidisse, sed ponitur ibi vsque.vt s̃.e.q̄nis.vel ꝙ nō excedat, vt prædixi. & adde, quod dicā.j̃.e.ti.si pauper.impleri deberetur ergo illa ꝓbenda scđo impetrāti.qui nō haberet in sua gratia summam taxatā, vt disputādo dixit do.me.qui hanc decre.nō viderat, q̄ bene soluit hūc casum huiusmodi.[*nis mandata*]& idem in similibus.¶Prima gl. summat. ¶Gl. ij.dubiū aperit.¶Quarta glo.quærit & soluit.¶Gl. quid si ibi, dic si ille.idem Ioan.mo.qui dicit se sic summasse. & idē Arc.in fi.ad hoc.ff.de le.ii.Cayus.§.j.¶In glo. vlti. in fi.alle.Ioan.mo.ff.de acqui.hære.l. si qs mihi bona. §. pater filio.Arch.alle.de relli.spo.c.fi.

SVMMARIVM.

1 *Conferens si sit executor datus a Papa, non est uis, an solummodo Papa dicat conferas, an addat & in possessionem inducas.*

CAP.

CAP. XXVIII.

Licet episcopus. Primo dicit beneficium de iure vacans conferri posse possessore non vocato. secundo in danda possessione dicit illum vocandum ibi, illam tamen recepisti, argumen. not. hæc duo poni copulatiue receptionem & possessionẽ, per quod dicit patere inuestituram, siue īstallationẽ in beneficiis requiri, de qua. xxxiiij. di. in noie. de offi. ar. ad hoc. & vt nostrū. & qd sit īuestire, no. s. de insti. auctoritate. alias frustra diceret talẽ īstitutionẽ corporalẽ spectare ad Ar. in præiuri. inducit etiā finẽ. c. & quod post eum scripsi. s. cum qui. super ver. beneficijs. subdit, ꝙ in iure canonicali acquiritur possessio, cum in choro datur stallus & locus in caplō. vt s. de renū. cū inter. s. e. c. dilect⁹. j. & c. dilecto. remisit ad no. per Inn. de re. spo. in līis. [*pacificā*] de facto, & si nō de iure, ꝓm Arc. q remittit ad no. p Inn. & Host. de ap. cōstitutis. ij. in prin. facu. s. e. ti. cū q. j. rñ. [*De iure.*] hoc sonabat illud libere, quod ponit decre. de multa. ver. is quoque. s. e. non enim libere conferret, si possessorẽ haberet necesse vocare, & est idẽ aduerbiū. s. de homici. lator. s. de ęta. & qua. a multis. in fi. de arb. cū ol m. ad fi. s. e. l. de offi. dele. cū plures. j. rñ. & de of. ord. ordina. §. j. s. hoc. e. ti. si tibi. & c. si bñficia. & j. eo. si aplica. j. de testa. c. ij. & de censi. c. vlr. & in cle. de sepul. dudū. §. nos āt. & vide si. qd dixi de iurepatr. illud. ad fi. [*Conferre*] vide qd no. Inn. de renun. admonet. Ar. [*Inducere*] exponit Ar. j. inducendū decernere. cū nō ad epm. sed ad Ar. spectet institutio corpalis. s. de of. Arch. ad hæc. qui facit sine ꝯsensu ca. vt no. Inn. de his quæ fi. a p̄la. nouit. qui ēt dicit, de of. Arch. c. j. ꝙ Arch. nō remouentur ꝑ volūtate epo rū, nec pñt ꝑ suo velle corū offi. exercere. vel pt hoc intelligi, quando Arch. non est in ecclesia, sic ēt potest intelligi. xxxiiij. di. qñ. ¶ Prima gl. dicit, qd declaret. ¶ Quarta gl. dubiū soluit, rōnẽ reddit. ¶ Penul. gl. fortificat tex. ¶ Vlt. gl. exemplificat. ¶ In iiij. gl ibi, qui pōt. si possum, te inuito alienare, fortius te absente & ignorante. Et ibi, qui tabernas, vide tex. de dona. pastoralis. super. j. gl. ¶ In gl pe. ibi. l. fi. succumbit actor non probans, ēt si reus nil probet. ¶ In gl. j. in fi. & Cōpo. de rescri. c. in gl. mag. ver. irē q̄ritur, vtrū executor datus, & ver. se. ¶ In gl. no. ibi. regulare, fuit hoc verbū Inn. in dec. de multa. ꝯ. dicēs hoc esse spāle bñficiū a iure ꝯcessum in hoc casu, vt sine priuatione cōferatur bñficiū ab alio possessum. est ergo regulare, vt sequit in gl. signat ꝯriū de decre. cum ecclia. de cau. pos. vbi nō valet electio facta ab illo, qui de iure haberet eligere, si cōtēnat possessorē, sic ergo nō debet valere collatio. venditio, vel donatio alicuius rei quā possidet, quis collator hēat ius cōferendi. rñdet ibi hoc facere ꝑ ipso. Quia possessor tuendus est in sua possessione eligē di, q est fructus possessionis, intm̄ ꝙ ꝑprietarius eū illo iure priuare nō pt, & si eligat, nō valet electio, vt ibi, sed dare alij ius eligēdi non est fructus possessionis, & ideo ad possessorē ipsius iuris nō pertinet illud alijs donare, nec impedire posset ꝑprietariū in dādo ius. quod habet, sic in ꝑposito possessor ecclesiæ tuendus est in eius possessione, vt in fructibus colligēdis, sed impedire nō pōt eū, qui habet illā conferre, quominus cōferat ꝓm eū, & quod illi dicebant sine priuatione fieri, falsum est, cū sit ille priuat⁹ p. c. de multa. Et ibi. nō ob. idē no de ꝯces. p̄b. cū nostris. in gl. pe. & vide, quod ibi dixi sup illa glo. ij. an ꝙ hic dicit, locū habeat in executore cū de facti possessione mētio in literis facta nō sit, de quo latis Ar. & tenet opi. Cōpo. quā ibi scripsi positā in ver. quā alle. sup fi nē. j. glo. q distinguit inter possessionē coloratā & detentationē, vide ēt, quod dixi post Inn. eo. ti. qa diuersitatē. in gl. p̄bēdas. in fi. Et ibi. q tabernas. & ff. de le. j. si domus. § fi. ¶ In gl. nō ergo. ibi, causę cognitione. cognosceretur aūt de canonica collatiōe petētis, & de iniusta detētatiōe possessoris ꝓm Arch. s. de rescrip. olim. & scripsi in præ, decre. cū nr̄is. sup. ij. glo. Et ibi. vocato. sed si collatio fuisset facta cā cognita & possessore vocato, nō esset necesse illū vlterius vocari in possessione tradēda. quia datio possessionis esset tunc executio collationis factæ cā cognita, ꝓm Io. mo. Et hoc & id quod statim subdā. no. Inno. & Host. in ti. j. quia cūctis. in parte j. vbi vide glo. dicit hic Ho. ver. qd si executor. & oino vide, quod scripsi. s.

1 c. ij. de offi. ordinarij. § j. in fi. dicit ēt hic Io. mo. q † si cōferens sit executor datus a papa, nō est vis. an solūmodo papa dicat, cōferas, an addat, & in possessionē inducas, quia semper executor dabit possessionem quasi executiuam ad mandatum conferendi. de of. dele. significasti. interdū subditur, & de feudis inductū. & vide, quod satis scripsi. e. ti. p illorū. super verbo. ꝯdictores. & s. de test. ex pte. facit, de simo. querelā. in fi. de quo p Ar. j. eo. si cui. Et ibi. l. vlt. alle. Ar. s. de re. in inte. ex literis. ad fi ff. de reg. re. l. ij. & iij. q. ix. indicas. Et in fi. vide, quod dixi post Inn. & Host. s. de conces. p̄ben. cū nostris. super gl penul. ad fi.

S V M M A R I V M.

1 *Surreptio vitiat prouisionem papalem, sicut mandatum.*
2 *Sacramenta quædam sunt, quæ ab ordine sacerdotali dependent.*
3 *Impropietates sunt excusandæ non allegandæ.*
4 *Legatum pupillæ, quando nubet, ei non debetur, si nondum viripotens nupserit.*
5 *Beneficium si per statutum ita habet ordinē annexum, quod conferri non debet, nisi sacerdoti, bene conferetur impetranti, qui etiā non est in sacris, ex ipsius rescripto statuta tolluntur.*
6 *Præbenda quando dicatur sacerdotalis.*

CAP. XXIX.

Si cui. Decre. non diuiditur, & tñ tria facit. primo ponit formā prouisionis. secundo soluit illius dubium. tertio solutionē declarat. ꝓm ibi, sacerdotalis. tertium ibi, sed aliā. & incipe constructū ibi. sacerdotalis & c. [*Mādatur*] quid si non mandat ꝓuideri non expressa qualitate præbendæ, & ætate prouisi. eadē, vel similis qō formari pōt circa decr. cū in illis. j. rñ. s. qñ prouidit de dignitate nō expresso de cura, vr̄ idē, cū † surreptio ita vitiet ꝓuisionē papalē sicut mādatū d ꝓuidēdo, vt patet s. e. si motu. ij. rñ. ad idē. e. ti. nō pōt. j rñ. s. e. l. i de of. le. c. fi. & in cle. de of. or. c. ii. de secūdo patet. s. de rescri. ad aures. & c cū adeo. & c. ꝯstitutus. & c. ad audiētiam ij. & c. in nostra. & de concel. præb. cū nr̄is. ex quo igitur non fecit hoc motu ꝑprio, ꝓuisio vtroque casu surreptitia, in hoc aūt erit diuersitas, quia qñ prouidit, vel prouideri mandauit, de certa & expressa, si illa non debetur, nec alia debebitur, & sic finis decre. locū non hēbit, si vero mādat de proximo vacatura, tunc expectabit alia, vt dicit finis. [*Proximo*] idem si haberet bñficiū acceptādi, qa non poterit acceptare illā, ad quā habilis non est. & vt dicit Arch. ꝓximus est, quē nemo añcedit. ff. de ver. sig. ꝓximus [*Sacerdotalis*] qd de diaconali & subdiaconali. Ar. dicit, ꝙ idē pp idētitatem rōnis, alle. ibi. xv. q. v. c. j. vbi diaconus appellatur sacerdos, inducere poterat ēt de subdiacono decre. si quisquā. in prin. s. de coha. cleri. ꝯriū puto, cū notabile sit hic dictū de sacerdotali, als dicere debuit, p̄bēda requirēs certū ordinē, vel ordinē sacrū, sicut dr̄ hodie ī cle. de ęta. & qual. vt hi qui veniā. s. de dec. ad audiētiā. cū ꝯcor. & j. de priui. si papa. §. j. in fi. ꝙ aūt non sit similitudo, nec eadē rō in diaconali & subdiaconali sic ꝓbo. ꝯstat, ꝙ vij. sunt horæ canonicę, ad quas clerici bñficiati tenent, de qb. de cele. mis. c. j. & vltra illas habemus offm̄ missæ, in qua cōficitur eucharistia, hoc est propriū sacerdotis. de sum. trin. c. j. §. vna vero. bñ ergo fuit tripartita rubri. de cel. mis. j. de sacro eucharistiæ secundo, de di. off. iij & de prio & scdo principalius tractat totū nigrū, constat aūt ꝙ prima duo sunt presbiterorū tm̄. tertiū ipsorū & aliorū, inter officia ēt cōstat, ꝙ laycorū deuotio principalr ꝯsistit in auditione missæ, & visione eucharistiæ. facit. e. ti sane. & c. ii. & c. de hoīe. quod plus est. cōstat, ꝙ † sacra-

2 mēta ab illo ordine depēdēt. Baptismus. pn̄ia, extrema vnctio, & eucharistia. vñ est nomē ex greco & latino cōpositū, quasi sacrum dans. xxj. di. cleros. ver. sacerdos. q̄ta ergo absurditas dicere in illo ordine nil spāle, a quo pēdent

dēt fideliū deuotio & ecclesiastica sacra,& bñdictio. j.q. j.dictū. vj.q.j.sacerdotes.& p quod fideliū delerētur peccata.j.q.j.ipsi.propter quod etiā Apostolus dicit.j. ad Timo.v.presbyteros duplici honore honorandos.xcv.dist. eccc ego dico.ad idē.c.di.olim.& c.episcopus.qb⁹ de causis diuorū noīe nūcupātur.de hær.cū ex iniūcto.§.licet. & angelorū.xi.q.j. sacerdotib⁹. & dicūtur lumē mundi. xcii.di.sacerdotes,dicuntur patres & magistri. xcvi. di. qs dubitet.Itē nōne ꝯsti. honore. ne cleri.vel mo. super specula.& sacerdotes ex ordīe solo & si bñficio careāt ab officio postulandi,de postula.c.fi. & a ceteris vestib⁹. de vi. & ho.cle.cleric. ver.sed nec.& facit ele.eo titu.qm̄. §. j.per quæ iura patet,sacerdotes ęqparari habētib⁹ dignitates,vel psonat⁹. Itē nōne in seruo ordinato iudicatur aliť de sacerdote,q̄ de diacono,vel subdiacono.liij. di. ex antiqs.& c.frequēs.Itē nōne negligēte suscipere sacerdotiū spāli⁹ punit ꝯciliū Lugdu.de ele.licet cānō.q rigor in inferiori ordine nō reperitur.ꝯcludatur ergo pp officiū missę & superi⁹ dicta spāle,ꝙ sacerdotiū expedit nō differri.& iō sacerdotalē p̄bēdā nō assequtur,q nō hēt ętatē ad sacerdotiū, ī aliis vero ordinib⁹ nec iste⁹ fauor, nec tm̄ dispēdiū ī differēdo. cū ergo p cursū ętatis velit, nolit,fiat qs maior.facit.C.de ī īte.re.cū minorē.dabiť titulus,& interim deseruiet in diuinis,ętate adueniēte recipiet ordinē,alś frustra expressisset de sacerdotali.vt.s̄. dixi,ex p̄dictis patet,ꝙ n̄ est eadē rō ī sacerdotali,& ī aliis: ergo nec idē i⁹ pp nimiā similitudinē.facit. j.q.j.§. cū ergo.cū ꝯcor.& xxix.q.j sic.n.circa me.s̄.q fi.sint le.p tuas.
3 ad dec.siqq̄.rūdet,vt no.ď ver.sig.p̄ptcrea.ī fi.vl.glo. ,ppt īpprietates sunt excusandæ nō allegādę, vel ad ꝯsequētiā trahēdę.de lata ergo,vel ī,ppria locutione ēt īperator dr sacerdos.ff ď iusti.& iu.l.i.in prin.hic aūt stricte de sacerdotali oportet ītelligi pp id,qď ieqř de ętate,q̄ nō ē eadē sacerdoti & diacono ī cle.de ęta.& qua.gñalē. sic ēt stricte ponit.s̄.e.cul de nō sacerdotali.illud vero dictū hodie,apptobatū p3 p stilū curię.quo cū expectāt lb.adeptis p̄bēdas diaconales p lr̄as apostolicas ēt nō habētes specificā mētionē,si nō habēt ętatē ad diaconū, sępe Papa dispēsat ꝯ̄ statura ecclesiarū sup fructib⁹ pcipiēdis, donec puenerint ad ętatē,& plures tales vidi,quarū vnā & vltimā hic inserā,& est talis.Io.eps &c.A can. Bono. & merita tuæ probitatis &c.petitio tua nobis exhibita ꝯtinebat,ꝙ dudū can.ecclesię Bon.& p̄bēdā,q̄ diaconat⁹ reqrit ordinē,fuisti auctoritate literarū nostrarū pacifice assecut⁹, ꝙ p ,pcuratorē tuū præstitisti iuramētū de obseruādis statutis & cōsuetudinibus ipsius ecclesiæ iurari ibidē p can.ꝯsuetis &c.verū qa.sicut asseris, tu ex eo ꝙ ad suspiciendū diaconatus ordinē legitimam nō habēs ętatē cū quartūdecimū ætatis tuæ annum solum attingas, fructus, reditus & prouētus &c.percipere nō potes &c.,p parte tua fuit nobis humiliter supplicatū,ꝙ tibi super hoc vt commodius insistere valeas scholasticis disciplinis, ,puidere de opportuno dispensationis remedio dignaremur.nos itaq; volētes psonā tuam &c. tecum vt huius fructus,redítus & prouentus,nec non cū te ꝯtigerit p̄dictis horis canonicis interesse quotidianas distributiones,nec ad legitimā ætatē pueneris, ī qua possis ad dictū ordinem ,pmoueri statutis,ordinib⁹ &c. nequaq̄ obstātib⁹ libere ac licite pcipe valeas,ac si ī p̄dicto archidiaconatus ordine existeres auctoritate aplica de spāli grā dispēsamus, volum⁹ aūt q̄primū ad ętatē ad hoc aptā pueneris,te facias,put dicta p̄benda reqrit, statutis tpib⁹ in diaconū ,pmoueri.nulli ergo &c.de anno. xiii. hāc formā in p̄sbyterali præbenda datam fore non ꝯstat,nec dareť,nisi fieret specifica mētio, ꝙ licite p̄bēdā foret adeptus.& adde,qď dicā sup gl. ij. [*Conferri non pōt.*] & si p executorē ꝯferatur,credit Ar.ꝙ n̄ teneat collatio tanq̄ facta ab illo q dare non potuit.s̄.eo.tit. c. fi. de iure pa.ꝙ autē.in fi.[*Quod possit.*]licite ergo, dummodo non ob.ętas.appellatio præbendę bene includit sacerdotalē, contra.s̄.c.cū In illis.i.respon.vbi appellatio dignitatis n̄ includit curatam,dixit Io.mo.j.de regu.iur. in generali.

in iij.glo.ꝙ magis conueniūt sacerdotales & non sacerdotales præbēdæ in noīe beneficii, q̄ dignitatis, cū cura & sine cura ī noīe dignitatis,qa forte diuisio prima est speciei indiuidua, q̄ differunt numero, sed scda generis ī species,quæ qdē spēs nedū differunt numero, sed etiā spē.& ideo in minus differētibus facilior est transitus de vno ad aliud,vel s̄m cū mandatū,vt ,puideatur de p̄benda,includit sacerdotalē,qa cū beneficiū detur pp officiū s̄.de ap.pastoralis.quāto plus pp onus sacerdotii officiare tenetur,tanto fit magis debitū s̄m votū ꝯferētis, n̄ sic in dignitate in genere collata.& adde,qď hic no.in iii. glo. [*promoueri.*]qd ď alio ďfectu,pp qď ,pmoueri n̄ possit.dic idē & forti⁹,de ppetuo.n.defectu n̄ dubitabať, sed ď isto q p cursū tpis tolliť,vt dixi in mag.gl.imò sonare vř ī rigorē nō modicū,ꝙ is q.xxiiii. an. & proxim⁹ ętati te ,ppter modicū tpis tractum repellatur a tali p̄bēda, ,ppter qď de forti æquitate posset dici talem sic ętati ,pximum per id non impediri,sed eo fortius vř illum non impediri,q licet nō sit in ætate,,ppter illā tamen nō impeditur, quin in ,primo sabbato quatuor tēporū,cum sit diaconus.possit fieri sacerdos.facit.j.titu.ij.c.ij.in terminis vacat p̄bēda post dies.xv.mēsis Maii iā lapso sabbato quatuor tēporum Pēthecostes.ille vero est ī xxiiij.an.īchoaturus.xxv.j.mēses quatuor.s.aū.xv.diē septembris; postq̄ diē concurreret primum sabbatum ordinationum. ita quòd & si tempore vacationis habuisset ætatem prius p̄sbyterari nō potuisset.facit.ff.siqs in ius vo.l ii.ī fi.&alia iura alleg.s̄.de do.& contu.c.fi.in vlt.glo. hoc tū assertiue dicere nimis p̄sumptuosum esset, s̄m qď idem dici posset de decr.cum in cunctis.de elec.inquātum de ætate loquitur epi. & inferiorū. Item nec habens ætatem astringitur,ꝙ primo sabbato ordinationum fiat sacerdos.immo non punitur de iure id tardans, nisi post annum,vt in cle.de æta.& quali.vt hi qui. rū.ij. circa illam igitur æquitatem habet prouidere conditor iuris nō glosator.[*Sed aliam.*]dicit Io.mo genus,quod in vno de indiuiduis nō pōt impleri,implebitur in alio,alle.s̄.eo. cum in ecclesia.concor.vide.s̄.eo.quia sępe.in vl. gl.[*Expectare.*]tardatio in his est periculosa propter reuocatorias & p̄rogatiuas,q̄ inchoarunt a Bonifacio,de quibus.j. c. pe. & antepenul.& j.titu.scdo.c.penul.& vlt.¶ Prima gl.sol. dubium.¶ Tertia glo.signat ꝯ̄rium & sol.¶ Pe.glo quærit,arguit,& sol.iterum q̄rit,arguit pro & ꝯ̄ sol.¶ In glo. iii.ibi,si cui.via cōcessa per fundum per quamlibet eius partem ꝯcessa vř,ciuili tamen mō,vt itineret quo æque commode facere pōt cum minori fundi detrimento.
4 ¶ In gl.pe.ibi.l.pe.legatum † pupillæ qn̄ nubet,ei non debetur,si non viripotens nupserit,& ibi.quoti.sequitur.vitiose cautum, vel satisfactum est, non vř cautum. ¶ In gl.j.ibi,hoc secus.Arch.ꝯ̄,nisi ponatur alia specialis clausula,per quam euidēter appareat de tali intētione mandātis,cui tunc parebitur. de offi.deleg. ex parte. ii. & qď ibi no. & ii.q.vii.lator. ista vero generali, de qbus ponit glo.non sufficiūt s̄m eum,nam & si talis præbēda non debetur certæ personæ, debetur tamen ordini. Inducit no.per Innocen.eo.titu.c.fin.in prima glo.& per se.s̄.eo. li.de rescrip.si ,ppter.in fi.quia generali clausula non verisimilia non intelliguntur inclusa.j.de deci.c.ij.insti.q ma.accu.non pos.§.j.ff.de reg.iur.ī obscuris.ad mu.l. Lucius.§.vij.de mu.& ho.vt gradatim.§ j.non autem est verisimile,ꝙ Papa velit illam ecclesiā. perdicta verba,fraudare seruitio vnius sacerdotis, coadiuuať hoc dictum, qa clausulæ illæ generales tollunt impedientia gratiam habilitate personæ manente,inhabilitatem vero nō tollunt, quia Papa intendit,nec exprimit.imo in tollenda inhabilitate necessaria esset dispensatio exprimēs statū psonæ,cū qua dispēsatur,alias esset surreptitia.sed ad hāc rationem respondetur,ꝙ duplex est inhabilitas,vna ,pueniēs a iure cōi,vt in legitimo corpore vitiato,seruo,bigamo,vel his similia,& in tali bene procedit,qa ,prime dixi,sed est alia inhabilitas,quæ procedit a statuto ecclesię per quod præbēda habet sacerdotium annexū,quo statu

to nõ existẽte, iste esset habilis ad p̄bendã illã, cum igit̃ p has clausulas Papa velit nõ ob. statuta, quæ impediũt, vl differunt, illud aũt est tale, ergo p illas clausulas illius impedimentum tolli vr̃. facit pro gl. qđ scripsi post ipsum Arc.& Io.mo s̃.eo.si pro clericis. super ver. habẽtib. vbi
5 tenent, q̃ † si per statutum bñficium ita habet ordinẽ annexum, q̃ ɔferri non dẽt nisi sacerdoti. bñ cõferetur impetranti, qui ẽt non est in sacris, ex quo ipsius rescripto statuta tollũtur. Et ibi, declaratoriã. nõ intelligas p modum ɔstitutionis, sed ĩ quadã cã, vt mihi vr̃. Nouarien. p̄bendæ obtinuit impetrans ɔ̄ opponentẽ, q̃ ipse nõ habebat ætatẽ ad sacerdotiũ, quã requirebat p̄benda ista ratione exp̄ssa in papalib. literis sup s̃nia edius, q̃ impetrãs habebat ĩ literis gratiæ clausulã nõ ob. his p q̃ effect⁹ &c. ¶ In glo ij. in fi. dicit Arch. vt in ecclesia Bon. iamdudũ in ipsa ecclesia ɔ̄rium cõsului. s. in ea tunc nõ esse p̄bendas sacerdotales tñ ex eo, quia nõ erat exp̄sse onus sacerdotij, vel alterius ordinis p̄bendis annexum. ibidẽ bñ foret statutum, q̃ essent tot diaconi, tot p̄sbyteri &c. Itẽ q̃ nullus eligeretur in canonicum, nisi ad eum, quẽ vacare ɔtingeret ordinem, vel supiorem. Itẽ q̃ can. nõ admitteretur ad pceptionẽ bñficij, nisi primo reciperet ordinẽ ad quẽ assumetur, per hæc tñ non colligo, q̃ p̄bendis sit annexus ordo, tñ ex eo q̃ per statuta ipsius ecclesiæ antiquior, & post ipsum sequentes optant & pmutant p̄bẽdas sine distinctione ordinũ, vñ p̄bendã quã renuit sacerdos, optabit subdiaconus, si est antiquior, vel si nullus antiquior illã velit optare, si.n. esset onus annexum sacerdotalium p̄bendarum optionẽ soli facerent sacerdo
6 tes, & sic de singulis. Est aũt sciendũ, q̃ † p̄benda põt dici sacerdotalis altero de trib. modis. primo, quia p statutũ, priuilegium, primeuã ipsius institutionem, vel ɔsuetudinem non põt ɔferri nisi sacerdoti. scđo, quia promotus ad illam tenetur fieri sacerdos, alias illa priuatur. tertio, qa tenetur fieri, & si nõ fiat, fructus non percipit. & est simile, qđ de residentia scripsi post Inn. s̃. de cle. nõ re. c. fi. si p̄benda est sacerdotalis iuxta tertiũ modũ tñ est dare, q̃ ppetuo tenebit ti. abstinẽs ab ordine & fructib. hodie, tñ post annum nõ hẽt vocẽ in ca. p cle. de æta. & qual. vt hi q. ii. rñ. p qđ. c. in sui prin. patet, q̃ ordo qñq; annectitur dignitati, qñq; psonatui, qñq; officio, qñq; pbẽdę. hęc vero decre. loquitur in vlt. casu. ¶ In gl. quã dicis. ibi, exp̄ssum. & hoc tenet hic Arch. sequens Host. cuius opi. posui in. § inferiora. super glo. ii. & ibi, primũ credo. idẽ hic Arch. qui etiam inducit, q̃ talis cũ velit vti falso duplomate, puniendus est ff. ad l. cor. de fal. l. eos. §. vlti.

S V M M A R I V M.

1 *Copulatiuæ natura est copulare diuersa.*

2 *Pauperum formam habens si postea ordinetur ad titulum patrimonij sui vel alterius, an per id perdat literas, vel gratiam.*

C A P. X X X.

SI pauper. Decidit casum dubium rõnem interserẽs ibi, cũ cesset. & dicit Io. mo. q̃ hic datur instãtia ad regulã. j. de re. iu. factum legitime. & ibi remittit. [*Pauper*] de habente pẽsionem ab ecclesia, q dicit se pauperem, no. hic Arc. de quo dixi, supra de rescr. postulasti. sup ver. vicaria. [*Mandabitur*] Arc. hic tractat de clausula, moneas a ttẽtius & inducas, an p illam executor ordinarium ɔpellere possit. & licet nõ clare eligat, vr̃ velle, q̃ possit, & inducit, qđ no. in Spec. de rescrip. p̄sentatione. §. rõne formæ ad fi. ver. item si papa roget, hæc fuit q. vi. lib. j. Io. de De. & Aegidij. de Fosturariis, quos Arc. substituit, ponens ipsorum verba, sed nõ solutionem, tenuit. n. Io. & Aegid. post eum, q̃ cõpellere poterat per. j. dicẽda, & quia ex simplici cõmissione hoc posset, qđ ad effectum mandati necessarium esset. de offic. deleg. p̄terea. & Io. dicebat, q̃ ɔ̄rium sentiens pecus erat, quod verbum multum habebat in vsu. Ar. autem hic ad partem negatiuam. s. q̃ cõpellere non possit, inducit decre. si vere. de sen. exc. vbi verba induci & coarctari, ponuntur vt diuersa. facit. j. de sepul. c. j. Io. inducebat & Aegi. post eũ, supra de cõiu. lepro. c. j. de eo qui cog. cõsan. discretionẽ, ver. q̃ si. & c. veniens. ii. in fi. & c. fe. in fi. de ɔuer. cõiu. placet. de fri. fraternitatis. post prin. de simo. ex tuæ. facit ẽt de cõce præ. cum nostris. in fi. & quod ibi no. in vlti. glo. ad affirmatiuam all. primo absurditatem, quia inutile erit rescriptum ordinario nolente ꝓuidere, cum tñ voluntati papæ sit parendum. insti. de iu. na. §. sed qđ princ.
1 100. di. ɔ̄ morem. Itẽ † cum nã copulatiuæ [2] sit copulare
2 diuersa, & non idem. s̃. de ꝓba. licet. facit de rescri. olim. dicemus, q̃ post monitionem ponit cõpulsionem per illud, & inducas ad hoc. s̃. de sen. ex. potro. alias posuisset solum monitiones. sic. s̃. de voto, ex multa. §. q̃ autem. in fi. Item facit vis vocabuli, inducas, qđ cõponitur ex in & ducas, sed in talib. præpositio auget. xxxv. di. c. 1. de fide ins. c. j. ff. depo. l. j. dicebat ergo Io. de Deo, q̃ si verbũ ducas sine præpositione fuisset appositum, sonaret in effectum, vt ɔpelleretur, si aliter duci nõ posset. fortius ergo hoc agit p̄positione proposita. alleg. ad idem orationem dñicam. Math. vj. & ne nos ĩducas, qđ sonat in effectũ. ad idem. xxiiij. si quos. vbi dici non põt, q̃ inducere ponatur pro mouere. ad idem, de pœ. di. iij. Achab. cũ duobus. c. seq. rñdet ad decre. j. de ɔiu. lepro. qđ loquitur de ɔparatiua permissione, vt patet, eo. tit. c. ii. in decre. discretionẽ. mulier ɔpelli non poterat religionẽ intrare. idem de decre. fraternitatis, sed ordinarius põt cõpelli dare beneficium, decre. veniens, loquitur in foro pniali, vbi nõ cadit absoluta ɔpulsio, vt in præ. c. ex tuæ. ad decre. cum nr̃is. cũ sua gl. non rñdent, p q̃ potius vr̃ pars negatiua tenẽda, facit extraua. Io. q̃ incipit, antiqua, vbi ẽt additur in s̃ãter, ꝓpe fi. Rñsiones aũt, q̃ fiunt ad prima iura parum valẽt, q̃cunque. n. sit mã, ẽt si talis in qua nõ est loc⁹ cõpulsioni, satis probãt illa iura, q̃ illa verba nõ sapiunt ɔpulsionem, nã quia talia sunt, iõ quia tali materiæ annectuntur. [*merita*] in ista forma pauperum ɔsueuit s̃m diuersitatẽ regionũ taxari, q̃ nõ excedat certã sũm. facit, s̃. eo. quis. & c. cui de nõ. §. idem. & vide, qđ ibi scripsi. solet ẽt s̃m diuersitates regionũ p examinatores põderari peritia, examinant. n. de trib. si bene legit. bene ɔstruit, bene cantat. & volunt, q̃ saltẽ duo ɔcurrant, sed quo ad partes gallicanas plus cantum põderãt, q̃ cõstructũ, ex quo aũt per examinatores approbatus est, dãtur formæ ad executores, vt inquirãt, si est vitæ laudabilis & ɔuersationis honestæ, vt in cle. de ɔcel. p̄ben. c. vno. & tunc prouideant sibi de beneficio s̃m suæ ꝓbitatis merita, vt hic, & declaratur, q̃ sibi volenti possit prouideri de minori, vt ibi, & datur de facto tunc vnius mensis termin⁹ ad acceptandum a tpe notitiæ. & ĩ. fi. ponitur decretum, sed quia hodie ante decretum ponitur ĩhibitio, ne is, ɔ̄ quẽ scribitur, post factam sibi literarũ insinuationẽ & ꝓcessus habiti p eas, ẽt ante acceptationem aliqđ de beneficio interim disponat. vidi dubitari, an eo casu valeat collatio facta p ordi. ante ĩsinuationem p̄dictã. & puto valere, cũ de beneficio minoris valoris loquimur, qđ requirit acceptationẽ, vel voluntatis declarationem, qđ alias nõ esset ɔpetens, meritis probatis illius pp tenuitatem, & sic nõ cadebat in gratiam, vt. s̃. eo. cui de non. Circa illud enim papa facit gratiam, sed limitata gratia fuit, qa decretũ nõ ligabat de iure manus ordinarij, nisi post acceptationem, vel volũtatis declarationem, vt ĩ cle. p̄dicta nũc vero ante p̄dicta ligat, tñ post insinuationẽ literarũ & ꝓcessus nõ prius, & ĩ hoc fauit collatori, cũ alĩs appositio mẽsis cũ decreto sufficeret. vt ĩ cle. p̄. §. sec⁹. nõ sic in beneficio ĩcluso sub principali gr̃a, qđ nõ requireret volũtatis declarationẽ, tũc. n. facta ꝓnũciatione p executores sup idoneitate ĩpetrãtis, statĩ decretũ ligat ĩ præ. cle. j. rñ. Aliud vide, q̃ nõ distinguit, quale vel q̃tum sit beneficiũ. ¶ Prima gl. rñ. p qõ. quã distinguẽdo sol. ¶ Tertia gl. exponit, q̃rit, & sol. ẽt distinguendo. ¶ In gl. j. ibi. nõ expirat. idem Io. mo. & Arc. & de hoc per Io. de De. in sua. q. 23. j. li. vbi dicebat, q̃ si in l̃ris ɔtinebatur, eũ nullũ hr̃e bñficiũ. Et sic erat tpe datæ rei veritas. Iudex ꝓnũciabit illud beneficium sibi deberi. ego non curo de illa clau-

sula.& tene,qđ sequitur in gl.ij.& ibi.iustitia. Iustum est
clericũ bñficiari in vico positíme,de quo est.C. de epis.
& cle.in ecclesiis lo.mo.& ibi,nõ pateretur.facit. qđ de
litigante dixi post Inno.s.de rescrip.in nostra. ¶In glo.
ij.ibi, peruenit.ii.s.de voto e.fi.s.e.li.de elec.cũ ex eo.& ɔ
1 illi.lo.execrabilis.in fi.Et in fi.idẽ Arc.dubitatur,an † ha-
bẽs formam pauperũ si postea ordinetur ad ti.patrimo
nij sui,vel alterius,per id perdat literas,vel gratiã.ꝙ pdat,
facit hæc decre.in ver. cũ cesset, vt.s.de rescri.postulasti.
vbi dr̃, ꝙ p illam formã prouidetur necessitatib.paupe-
rũ clericorũ.si ergo cesset cõ necessitatis, cessabit grã.ad
ɔriũ inducitur,ꝙ hæc decret. loquitur in assecuto bñfi-
cium,sed ordinat⁹ ad ti patrimonij si sui, nil nouũ asseq
tur,si alterius,facile pite posset, nec est pperuitati dispoſi
tũ,sicut debẽt esse bñficia.lv.di.pcepta.j. de cap.mo.ca.j.
ergo de tali hæc decre.nõ dẽt ĩtelligi.ꝙ credo,nisi dice-
res illũ ti.in bonis ecclesiasticis perpetuo ɔstitutum, ita
ꝙ caderet in nomẽ & effectum ecclesiastici beneficij,
iuxta ea,quæ scripsi in præ. decret.postulasti. & vide,qđ
no.s.eod.tuis.in vlti.glo.& quod super ea dixi.

ADDITIO.

a ¶Natura copulatiuæ.Adde hic Bal.in.l.fallus.ver. præterea, quum di-
cit.C.de fur.No.tamen,ꝙ natura copulæ est requirere paritatem,secũ
dum Bal.in.l.in testã.ver.præterea videtur esse.C.de testa.mil.

SVMMARIVM.

1 *Incertitudo, quæ declarari non potest, an vitiet, vel saltem impe diat.*

2 *Papa, vel legatus si reseruauit, & ordinarius contulit, nec apparet quis primo, prouisus per ordinarium de vacante obtinere debet.*

CAP. XXXI.

SI a sede. Soluit casum dubium disti-
guens duo mẽbra. fm ibi,si
vero ɔferatur,quid si per alterũ istorũ.s.pa-
pam,legatũ,vel ordinarium ɔferatur duob.
ita ꝙ nõ apparet,cui primo,nec dicas, ꝙ in papa sit ca-
sus.s.eo.lib.de rescri.c.pe quia illud expsse loqtur de pro
uisione faciẽda nõ de facta; in illa.n. possibile est vtrãq;
valere,etiam qñ appareret prioritas,ꝙ nõ est, si.s.e.li.de
1 elec.vt quis duas.hic satis puto † ꝙ incertitudo a q̃ decla-
a rari nõ põt,vitiet,vel saltẽ impediat,sicut.ff.de re.dub.l. si
fuerit.de test.tut.duo sunt.facit.s.e.li.de elec.c.ii. si insta-
re volunt,recurratur ad ɔcedentem,q subtiliter & curio
se certificatus,quis fuit primus,id declaret,similis recur-
sus pp dubiũ prioritatis.s.de offi.dele.c.ij. & duorum ca-
suum,quos scripsi post Host.s.de rescr.ex tenore.& c.ab
batẽ.sup.i.gl.Idem pp aliud probabile dubium.s.e.li.de
2 offi.ordi §.si vero.† Si vero papa,vel legatus reseruauit,&
ordinarius ɔtulit,nec apparet quis primo, puto,ꝙ puis⁹
per ordinariũ de vacante obtinere dẽt,ex quo per aduer
sarium nil pbatur,qđ impediat; super quo vide,qđ no.i
cle.de rescri.lr̃as.in gl.pone.Facit.s.e.lib. de rescri.c.pe.i
prin.facit,qđ dixi.s.eo.si tibi.j.ad fi.super ver.anteq̃. [*Pri-
mo facta*] q̃rit Arc.de tali casu, impetrauit quis literas,vt
reciperetur in canonicum,capl̃m illius ecclesiæ eadem
die impetrauit indulgentiã, ꝙ ad nullius receptionẽ te-
neantur p literas aplicas nõ facientes mentionẽ de ĩdul
to,nec apparet,q̃ impetratio fuerit prior,putat Arc.ꝙ cũ
ĩpetrans nõ possit dici vltimus,sibi nõ noceat indulgen
tia.ff.de do.inter vi.& vx. cũ hic status.§. si mulier.alias,
si ambo.ff.de re.du.cum ĩpubes. & l.qui duos.in prin.§.
j.ij.& iij & §.cũ in bello. itẽ sic dãdo, valet vtrunq;.s.re-
scriptũ & ĩdulgẽtia.facit.s.de trãsla.e.fi.de priuil.ex ore.
& sic ĩterp̃tari debemus,vt res valeat,de ver. sig.ab.item
cũ cleric⁹ sit actor.& c.excipiat de indulgentia, necesse
hẽt probare prioritatẽ.ff.de proba.i exceptionib.facit.s.
de testi.cũ ɔtu.bñ facit,qđ no.j.đ sen.ex.venerabilib.i gl.
pe.& in cle.de rescri.literas.& in gl.pone.Scias,ꝙ fm sti-
lum,quẽ hodie dat curia omnib.impetrantib. parũ vti-
lis est hæc q̃stio,habet.n.clausulas,p quas tolluntur ĩdul
gentiæ ẽt quas cõstat p̃cessisse,fortius illæ,de quib.nõ cõ
stat.vbi ergo tales clausulæ nõ essent, pcedit q̃stio.[*Lega-
tus*] de receptione facta ɔ statutũ iuratũ tenet hic Arcb.

ꝙ non valet,ẽt si fiat ad mandatũ legati. de hoc vide,qđ
plene dixi.s.e.dilecto.sup versi.iuro.vbi teneo,ꝙ valet,li-
cet illi qñque sint periuri,i pseaũt pro se alle.ꝙ in decre.
illa æquiparãtur,& ponuntur vt diuersa disiunctiue sta-
tutum,iurm & ɔfirmatio papalis. sicut ergo non habet
vno casu,sic nec alio.nec mirũ fm eum,cũ statutũ ɔfir
matũ validet purus hõ,licet vicarius Dei in terris, iura-
tũ autẽ ɔfirmat verus Deus,de transla.inter.cui plus obe
diendum est,q̃ homini.xi.q.iij.iulia.& c. qui resistit.viii.
di.qua ɔ. ¶Prima gl.sol.quatuor dubia. ¶In gl.iij.ibi,res
alienas,lex vlti.est,possidẽs nõ restituit rẽ actori nil pro-
banti.& ibi.§.retinendæ.longe ɔmodius est possidere.q̃
petere.& iõ sæpe de possessione fit qõ.¶In glo.j.ibi dela
tere.vide,qđ no.de of.le.c.pe.i gl.ij.¶In gl.q̃ fuerit.vterq;
ergo probare poterit,& obtinebit, q melius pbauerit.de
renun.sup hoc.de proba.ex literis. ¶In gl. magnum,in
fi.alle.Arch.xvi.q.iiij. volumus, vt lit.pen.per to.lo.mo.
all.vt ec.bene.c.vno.post prin.optime facit ad casum.ff.
de pig.si debitor,cuius casum ponã.j. de reg.iu.cũ sunt.

ADDITIO.

a ¶Incertitudo.De quo autem dicatur incertitudo. vide Bal.in.l.liberti
C.de ope.libe.& in.l.edita.de eden.

SVMMARIVM.

1 *Monaci non assumunt pluralitatem ecclesiarum curatarum.*

CAP. XXXII.

CVm singula. Diuisio sup fi.j.glo.
dicebat Ioan.mon.
ꝙ hæc decre.obuiat ambitioni monacorũ,
& eã multiplicib.pœnis constringit. [*Euaga
tionis*] xvj.q.j.quidã.& c.se.& c.monaci vacãtes. & c.mo-
1 naci.ij.[*Ecclesiis*] phibendo † monacos assumere plurali-
tatẽ ecclesiarum curatarum. vr̃ cõcedere, ꝙ vni eccle-
siæ curatæ licite p̃ficiatur monacus.Sed hoc quidam ad
mittunt dispensatiue tm̃.lv.di.priscis. vbi de hoc.& xvj.
q.j.in sum.& s.de sta.mo.qđ Dei. fm Arc. [*Per presbyte-
ros*] cõcor.cle.de sta.mo.ne in agro.§.cœterum. [*Depen-
deat*] de his dependentib.posuit hic Arc. vnam glo. Vin.
quam posuerat, de elec.dudum.ii. cuius partẽ habes, de
æta.& qua.eã re.in.iij.glo.& ibi competentibus ponitur.
[*Annexi*] quam annexionẽ non põt facere Abb. ẽt de
ecclesiis sibi subiectis fm Inn.qui hoc no.de excel.p̃la.si
cut vnire.& idem hic Ar.qui dicit, ꝙ abbas bene posset
hoc p̃scribere saltẽ in simplicibus & manualib. dic, vt
no.i cle.de sta.mona.ne i agro.§.ad hoc.in gl. approbat.
[*Talem curatam receperit*] cum effectu intelligite, vt.s.eo.
licet.ij.[*Ineligibilis*] concor.extraua.execrabilis,de qua di
xi.s.eo.lib.de offi.ordi.ordinarij.ad fi.& s.de elec. q̃squis.
[*Ambitiosus*] vide in cle.de regu.vt professores. in glo.cõ-
cor.[*Ab vtroque*] simile.de transla.quanto.cum concor.
[*Vel ecclesia*] no.ꝙ litera ista repetita in fi.huius.§.nõ cu-
rat,an sint curata,vel non.[*Monacis*] de ele. secularib nõ
dixit,quia de illis prohibitum erat,de reb.ec.nõ alie.pos
sessiones.pœna tamen,de qua finis loquitur,non habet
locum in eis. [*Cum illis*] monacis. [*Gubernare*].i.regere.
Ar.[*Priuati*] vt puniãtur,in quo peccauerunt.s.eo. lib.de
temp.or.nullus.[*Exempta*] vide cle.de sup ne.præla.quia
regulares. ¶Prima glo.summat, & dicit. quid declaret.
¶Quarta glo.sol.dub. ¶Gl.ad idem.obiicit, & sol. ¶Gl.
quid si quærit & sol.¶Gl.vt si.rñ.per qõ. & so.cui signat
ɔ.& rñ. ¶In glo.ii.ibi,nemo vult.vide.s.de proba. ex lite
ris.super glo.ii.¶In glo.j.in fi.& primo ponit cõstitutio-
nis causam. secundo cõstitutionem circa religiosos.ibi,
p̃senti,in qua tria facit.primo puidet circa futura & pœ
nã apponit.scdo.ibi, circa. prouidet circa p̃terita sub ea-
dem pœna.tertio ibi, phibemus. prouidet circa admini-
stratores,vel officia vnius mon.nõ cõmittenda mon.al
terius monasterii, & pœnã apponit cõmittenti & reci-
pienti ¶In glo.potest dici.idem Io.mo.& Arch ¶In gl.
ad idem.ibi.nũquid hic.s.quod vacaret primũ ibi ad vo
lũtatẽ.idẽ no.de sta.mo.c.ij.in gl.pe.& vlti. ea q̃ scripsi.s.
eo.li.de offi.ordi. præsenti.in.i. glo. ver.quærit demum.
Scire debes, ꝙ multum apud vltramontanos viguit
hæc

hæc opi. ꝙ prior mannalis, quem sine cā rōnabili Abb. remouere vult, forte ex odio, qa detulit illum, vel qa nepoti vult illum ꝯferre, vel simili cā nō iusta, pōt apud superiorem abbatis de ipso q̄relam deponere ad instar serui supplicando, causatur hoc dictū a verbis Inn. q̄ scripsi qui ele. vel vo. c. vlt. super gl. ergo non erat. & iura q̄ alle. ibi vide. & sic per superiorem restringetur talis volūtas sub rōne. xj. q. iij. illa. pro his etiam facit, de sta. mo. cum ad mon. ver. tales. ibi, cum oportuerit, quē textū reperit cle. de sup. neg. p̄l. quia regulares. vers. licet. de quo verbo vide, qđ no. xxv. q. j. c. j. pro eis ēt facit. s̄. de app. de priore, & antiqua, de qua ibi dixi. & vide, qđ ibi dixi de rescri. cū dilecta. sup vlt. gl. apud Italicos cōiter hoc non recipitur hic. Itē Abb. cū cōmittunt tales administra. exprimūt, ꝙ nuda ēt, vbi cā non subsit, illos possint ad claustrū reuocare. Et ibi, intelligo. Ar. ꝯ, qui dicit, Bonifa. super hoc ꝯsultum sic rñdisse, pro hoc per id qđ. j̄. datur electio. facit pro me, qđ dixi. s̄. eod. lib. de offi. ordi. p̄senti. & litera huius. c. quam pro se inducit Archi. multū facit ꝯ eū, in ppetuis. n. non daretur ei electio, p decr. de multa. vt scripsi in cle. in gl. antepe. ¶ In gl. vt si. ibi, & ꝯuentus. Inn. de renū. c. fi. dicit, ꝙ eo casu requiritur dispēsatio, & auctoritas epī, ꝙ placet hic Io. mo. & Arch. in decr. si religiosus. in fi. vide, qđ no. in Spec. titu. ij. §. sunt quoque. ver. xxiiii. & qđ dixi de reg. non est. super. j. gl. ¶ In gl. vlti. in fi. & facit ad no. in cle. eo. tit. si plures. in gl. si intelligas.

S V M M A R I V M.

1 *Mandato superioris necessario est obtemperandum.*
2 *Res vniuersitatis an competat singulis.*

CAP. XXXIII.

MVm in ecclesiis. Diuisio sup prima gloss.
1 [*Receptio*] nō † ad mādatum supioris, cui necessario sit obtemperandū ſm Archi. q remittit ad sum. Host. de ꝯsti. ver. quid ergo. distinguenda enim sunt, q̄ fiunt voluntariè ab his, q̄ fiunt necessario. & de hoc. s̄. e. lib. de offi. dele. ab arbitris. vide, quod dicā, j̄. de ꝯcess. præben. si capitulū. super ver. reciperet. fatetur tñ Arch. ꝙ licet canonici nō vocati ad receptionē factam de superioris mandato nō possint prosequi cōtēptum, pñt tñ opponere ꝯ rescriptū, de rescrip. ad audientiā. vel ꝯ personam, eo. tit. adeo. de ꝯsti. ex parte, & nō ob. receptione sic facta ꝯpetet eis excipe, ne p surreptionē & c. de elec. cū dilecti. de re iudi. cum olim. licet alias nō posset excipere, de ap. constituitur. ad fi. s̄. de accu. accedens. [*Beneficiorum*] non distinguit, an illa beneficia sint in ecclia illa, vel extra. [*Commode*] sic. s̄. de ele. q̄ sit. de offi. dele. statuimus. ij. & dicit Arch. ꝙ hæc commoditas respicit ecclesiam nō personam vocandā, alle. no. de elec. bonę. j. in glo. si citati. & c. cum inter vniuersas. in gl. pe. q̄ plura vero hic per ipsum no. scienter oīno, qa scripsi post modernos. s̄. eo. quia pp. in prin. & c. coram. de vagabundo ēt tractat, an sit citandus, de quo scripsi in. c. quia pp. §. illud. in fi. ij. gl. de excōicato, qūo ēt sit citandus, ponit, qđ no. Com post. de ꝯsue. cum dilectus. vt ibi dixi super glo. suspensus. ¶ Prima gl. dicit, quid declaret. ¶ Scđa glo. ponit dictum & opi. illi ꝯtriam, quam improbat per hanc decre. cui si rñdeatur, adiungit tres rōnes, demum quærit & sol. ¶ In glo. ij. ibi. l. vlt. procedit præscriptio, vt inter p̄sentes, quia præscribens, & cui p̄scribitur, sunt in ꝓuincia. ¶ In gl. j. in fi. & ponit dictum, exceptionem, & pœnam, partes patent. ¶ In glo. ij. in fi. & sic dicit Archid. se habuisse a canon. illius ecclesiæ. ¶ In gl. sic. s̄. ibi. corā, & hæc fuit opi. Host. quæ placet Arch. ¶ In glo. vlti. in fi. facit. ff. de iniu. ru. & ir. te. l. filio. vbi testm, quo p̄teritus est filius, nullum est, cū filius hoc vult, alias non est, electio tñ facta ꝯtempto illo, qui vocari debebat hic. Io. mona. ꝙ licet collegium eligat p̄latum. xvj. q. vi. c. vi. tamen qa actus sunt singularium. s. eligere & audire diuina & simi
2 lia. j̄. de sen. ex. si snīa. §. fi. ideo in his, ꝙ † est vniuersitatis, cōpetit singulis, ꝯ regulam. ff. quod cuiusque vni. sicut, & sic faciunt nomine collegij. in. c. vlt. j. respon. cū ergo eligat vt pars collegij, illi parti potest renūciare, & factū capituli firmum manere, In. l. vero per fundum. ff. de serui. vr. præ. illi, qui habēt cōionem vt singuli, qđ agūt, faciunt suo iure, & sic ipsorum factū est efficacius, & sic minus corruptibile, vnde statim quo ad eos tenet irreuocabiliter, facit. ff. de admi. tu. quoties. §. item temporali.

S V M M A R I V M.

1 *Mors quid sit.*

CAP. XXXIIII.

PRæsenti. Diuisio patet, qa sunt qnq; dicta & tertium respicit prima duo [*declaramus*] hoc verbū nō respicit. §. loca. vnde & ibi dicit volumus, quia limitatio illa nō erat de iure antiquo. [*Apud sedem*] ꝙ id est dicere, ac si diceret in curia ro. vide. s̄. e. statutū. [*Per alium*] non habentē exp̄ssum & speciale mandatū. vt ibi, In fi. [*Aut nunci*] patet, ꝙ inter istos est dr̄ia. sic. s̄. de p̄scri. accedentes. de cēsi. cū instātia. [*Recedentes*] cum ergo solos venientes & recedētes includat, patet, ꝙ manētes extra locū, quo degit curia, licet locus sit. j̄. duas dietas, non īcluduntur, ꝙ ēt probatur. j̄. §. pe. [*Mori*]. i. vita priuari, nam
1 mors † est dissolutio aīæ & corporis. facit, de pœ. dist. ij. charitas. & qđ ibi no. de ce. mis. In quadā. ī auth. de nup. §. deinceps. col. iiij. sicut aūt nil sunt tenebræ, sed vbi nō est lux, dicuntur tenebræ, ita nil est mors, sed vitæ priuatio, hoc nomē accepit. & ſm Isy. mors dr̄ quasi amara,
a vel a morsu [a] primi parētis, qui pomi vetiti morsu mortē incurrit, vel dr̄ a marte, q est effector mortiū. est autē
b mors acerba [b]. s. infantiū. īmatura. s. iuuenū, matura. s. senum. hic Ar. [*Moreretur*] ad hoc. s̄. de ꝯce. p̄. quia diuersitatē. de cler. pegri. c. vno. ff. ex qui. ca. ma. l. miles. & l. qui manumittuntur. in fi. [*Vacante*] facit cle. de ele. c. j. in fi. [*Vitium*] hoc statim repetit, p qđ patet secus in remoto. [*Etiam si.*] si hic nō fuisset hoc exp̄ssum, multum de hoc fuisset altercatū [*Vius*] mortui [*Propria*] Ar. exponit. i. locus originis. j̄. §. ij. [*Duas dietas*] æquitatē hoc habuit. fuit tamen de arbitrariis. [*Prædicto*] Clemētis, de quo in pri. [*Moraretur*] hic plus operetur adiecta qualitas, q̄ origo, quādoq; sec9 ff. ad muni. libert9. §. p̄cri vide de hoc p & ꝯ in qōne posteriorum, dicūt Io. mo. & Ar. ꝙ hoc facit qualitas adiecta origini, alle. ar. ff. de cap. & postli. reuer. l. nihil. [*Præmissum*] clement. s̄. c. ij. [*Vbi decedunt*] tamen in itinere sequēdo curiā, vl loco, vbi degebat curia, de qb. p misit. si igitur curia iret de occidente ad oriētē, ille vero exire locū curię vers9 occidētē. huic. §. nō est loc9. ¶ Prima gl. dicit, qd declaret. ¶ Quarta gl. ponit opi. ¶ Glo. ergo licet. no. q̄rit sol. obiicit dupliciter, & primę respōdet, in. ij. remittit. ¶ Pe. gl. so. duo dubia. ¶ In. v. gl. ibi. l. vltima. vide. s̄. c. ꝓxi. sup gl. ij. ¶ In gl. ergo. licet. ibi, illud. quid iuris in patrono, qui duxit libertā ꝓpriā, & ī eo, qui duxit sibi & alteri cōem. Et ibi, qui manumittitur. canonizata ī ꝓxi. ꝯcor. & ibi cōis libertus. pluriū vt singulorū cōis libertus non vocat alterum in ius sine venia. ¶ In glo. pe. ibi. §. vl. vide hanc & l. senatores. in decre. dilectus ij. de rescrip. in gl. ¶ In gl. ꝙ in pluribus. in fi. & qđ ibi no. in. iij. glo. q̄ de parochiis. §. fi. in. j. glo. hic ponit Archi. ¶ In gl. ergo licet. ibi, illud. facit. ff. de iudi. l. iul. ait. si alter, vbi æquiparatur, iudicem fieri litigatoris hæredem in totū, vel pro parte. ¶ In gl. vlt. in fi. est si. qđ scripsi post Vi. s̄. de of. leg. c. fi. sup ver. nō possunt, s. ꝙ multum p̄iudiciale esset clericis prouinciæ, si percussores eorū possent absolui per legatos perpetuos. s. ratione ecclesiarū habentes officiū.

ADDITIONES.

a ¶ Vel a morsu. Cardi. in clemen. j. vt lite pend.
b ¶ Mors acerba. quod triplex sit mors. Card. in clemen. j. vt lite penden.

S V M M A R I V M.

1 *Gratia per Papam facta nondum bullata an valeat.*

CAP. XXXV.

Sapostolica. Multū ęqtatis hʒ hęc ꝯst. qua circa pochiales ecclias vacātes ī curia pōit duo dicta, ſm ibi. idē. & rōnē īterserit ibi, nec ipsarū vacāte

ſatis videretur idẽ ſi quaſi vacaret, puta, papa p ſciſmaticos capto p dec. ſi eps.s̃.e.li.de ſup.neg.pla. vł dici poſſet decre.nõ procedere, cũ nõ ſit tũc loc⁹ curiæ vel ſe. Apoſtolicæ. facit, qđ poſt Ho. dixi de eti.ſal. dura[*parochiales*] intelligendũ vř de nõ collegiatis, & q̃ nõ cadant in nomẽ dignitatũ. facit. s̃.e.li, de elec. ſtatutũ. & qđ ibi no. ita .n. locum hẽt illius decre. rõ iſto caſu ſicut illo, nã decr. ij.s̃.e. reſeruat eccleſias, dignitates, pſonat⁹ & bñficia. exceptio ergo de eccleſiis alios caſus nõ cõprehendit[*vacare*] in deuolutis ergo nõ eſt locus huic decre. nec mirũ, cũ ibi ſit repire culpã, vel negligentiã primorũ collatorũ, hic vero nõ. Itẽ illæ nõ ſpectant ad papã, vel ꝯtõnem ele. ſed p cõcil. Latera. qđ decr. iſta nõ tãgit. [*animabus*] p hoc vř intelligendũ de parochialib. actu nõ habitu tñ. Itẽ quia ꝯſtitutio corrigit, iõ reſtringẽdũ ſm Arch. alle. ff. de verbo. ſignifi. verbum pertinere. & comprehendit etiam ius patronatus ſecundum Archidia. alle. quod no. Inn. de reli. do. ꝯſtitutus. vbi ſcripſi ſup ver. ptinere libere. & ſic nõ expectato fine mẽſis, de quo. s̃. eo. ſtatutũ, vbi de hoc no. Arc. & dicit Io. mo. ꝙ ſi hi, ad quos pertinet, ſunt in curia, poterũt illa ꝯferre, ſed p vicarios tũc demũ poterũt, cũ ſunt remoti. & vicarij ipſorũ territorio, vt in. c. ſtatutũ. in fi. nec ob. illã decre. hic ſublatã, qa, vt dicit Arch. cũ illo hoc verũ quo ad expſſum, quo ad aliud no. C. de app. pcipimus, ac ſi dicant, fraus, de qua ibi no. ĩ gl. antepe. ita dãnãda & euitãda eſt poſt iſtã ꝯſtitutionẽ, ſicut an, cum ĩ ſe ẽt ante illas ꝯſtitutiones eſſet reproba. idẽ. ſ. ꝙ ꝯferri valeant p eos, ad quos ptinet de illis parochialib. eccleſiis[*ibidem*]. ſ. apud ſedẽ Apoſtolicã [*ordinatum*] p collationẽ vel ꝯmiſſionẽ ſm Arch. ad primũ all. de ꝯceſ. pben. ex parte. & c. poſt electionẽ. ad ſcđm. de of. deleg. ſup eo. inducit ẽt hanc literam ad qđ dixi in pœ-
1 mio huius li. ad fi. ſup ver. trãſmittimus. ſ. ꝙ † valeat gra-
a tia ᵃ facta p papam nondũ bullata. ¶ Prima gl. arguit a ꝯtrio. ¶ In. j. gl. ibi remanet idẽ a t. vñ licet poſſit vrgere eadẽ rõ ĩ aliis eccleſiis curatis nõ parochialib. detractio iuris veteris nõ hẽt locũ in illis, ſup quo vide. ĩ. de ver. ſign. ꝯſtitutionem. & qđ ibi no. in. iiij. glo. ibi, nemo. vide, qđ ibi dixi ſup. iiij. glo. ¶ In gl. vlti. ibi non eſſet quæſtio. qa. ſ. etiam papa viuente poſſet ordinarius illa conferre.

ADDITIO.

a ¶ Gratia facta. Vide Bal in. l. 2. C. de commu. ſer. ma. & in l. fi. C. ſen. reſcin. non poſ. & eundem Bal. in marg. verb. gratia.

SVMMARIVM.

1 *Litera beneficiales an expirent poſt mortem concedentis.*

CAP. XXXVI.

S I cui Diuiſio ſup. 1. gl. [*gratioſe*] dicit Ar. ꝙ qui gratiam alle. hẽt illã probare. s̃. de ſciſma. fraternitati. & colligitur per verba de ꝯceſ. præ. conſtitutus. ſi ergo nõ apparet, an ſit gratia, vel cõmiſſio, vide qđ ſcripſi. s̃. de elec. in cauſis. ſuper gl. antepe. in fi. [*prouidere*] iſte non ſubdelegat. s̃. e. li. de off. dele. is cui. Ar. [*contradictores*] hoc ſonificat dubiũ. quaſi p hoc vř reſcriptũ iuriſdictionale cõpetendo, an poſſit hoc ppetuo vel vſque ad ips, hic p Ar. q ẽt poſuit opi. q diſtinguit, an litera dicat in poſſeſſionẽ inducas & defendas inductum. q̃ videas. s̃. e. tit. pro illorum. ſup ver. ꝯdictores. quæ iõ hic decido. quia ibi quaſi ad literam poſuetam poſt Hoſt. [*non expirat*] Ioan. mo. ſignat ꝯtrium de. l. ſi pater. ff. de manu. vin. dic, ꝙ ibi agebatur de manumiſſione certi ſerui, & ſic cõuenit caſui ſequenti, vide, quod no. in cle. de renun. c. vno. in gl. Vln. [*re integra*] qñ dicatur hoc caſu res nõ integra, dubitatur, quidam dicunt & male, qñ eſt facta vacantis collatio, alle. decre. pñti. s̃. eo. li. de offi. leg. ſed in delegatis legatorũ loquitur, quorum reſeruationes odioſæ, nec pñt ſic vacaturas afficere, vel in illis ius cõcedere ſicut papa, & ideo p illam cõſtitutionem, cum p mortem, vel finem legationis pereat reſeruatio, perit etiam oĩs proceſſus, ſi non ſuit lata collatio. alij dicunt & male, rem nõ integram p præſentationẽ reſcripti factam executori. facit de ap. vt debitus. tertij dicunt, rem nõ integram, ſi fuit proceſſum ad ſubſtantialia iuxta ea, q̃ in commiſſariis ſcripſi poſt Inn. & Compo. de elec. in cauſis. ſuper gl. antepe. ad fi. quarti dicunt rem non integram, qñ executor aggreſſus eſt negotium prouiſionis. ad hoc. s̃. eo. li. de off. dele. ſi delegatus. & c. quis. & ĩ. de ſen. exc. quicunque. aliquibus vř, ꝙ ſatis ſit in forma pauperum, de qua in cle. de ꝯceſ. præ. c. 1. ſi inquiſitionem facit executor, qđ põt ẽt parte non vocata, ſm no. in cle. de off. del. c. vno. fortius ſi poſt inquiſitionem proceſſum feciſſet. & licet tenia opi. & ſequen. placeant, tñ quia non oẽs capiũt prædicta. vt ſcripſi, de offi. dele. licet. in gl. dicit in gl. Hoſt. tutius eſt & cõmuniter obſeruatur, ꝙ vocatur perpetuatione is, qui per literas grauabatur, & ſufficit, de offi. dele. licet. & c. gratũ. & s̃. e. li. e. ti. ſi delegatus. & c. quamuis. & vide qđ ibi dixi, ſup gl. pe. moriatur, dicit Archi. hic corrigi ſententiam Goſ. & Hoſt. no. per eos. de reſcrip. ꝯſtitutus. & p Hoſt. de of. dele. qñ ab. ad fi. mag. gl. & de iureiur. ad noſtram. ij. q dicebãt, literas beneficiales non expirare per mortem concedentis, quod autem dicit iſte finis, locum habet, ſi proprio motu papa id mandaſſet, cum litera nõ diſtinguat, & rõ ſit eadem ¶ Prima gl. ſummat ¶ Vlti. gl. ampliat textum, obiicit & ſol. ſo. opponit & rñdet. ¶ In. j. gl. in fi. & ſic ſunt duæ partes. ii. ibi, ſecus. primo reddit ſui cauſam. ibi, quantum. ¶ In glo ſ. in fi. & no. s̃. e. lib. de of. le. c. j. in vlti. gl. & vide, quod ibi dixi. ¶ In vlti. glo. ibi, ſolutio, idem ibi Ioan. mona. & Arch.

SVMMARIVM.

1 *Ordo an ſit ſacramentum.*

a *Seruum quando quis mandat emi in genere, inſpicitur ſcientia, vel ignorantia ementis, ſi vero in ſpecie, ſcientia, vel ignorantia mãdantis.*

CAP. XXXVII.

S I epiſcopus. Sunt tres partes, quarum prima decidit, quid iuris, cum p propriũ epm data eſt alteri epo gñalis ordinandi licentia. ſecunda & tertia decidunt, qñ de pſonis expſſis, vel ipſis perſonis data eſt pdicta licentia, ſecunda ibi, ſi vero. tertia ibi, cis autẽ. harum q̃libet exprimit ſuam cãm, primam ibi, cũ in culpa. ſecũdã ibi, tu qui veniam ibi, cum eã commiſiſti. an poſſit committere epo alterius prouinciæ, hic p Arc. & vř ꝙ non. ix. q. ii. nullum. vbi vř expreſſum. conſtat, ꝙ perplexitas & incertitudo nõ põt tanta eſſe in cõſuffraganeo ſicut in extraneo. ſed Ioan. Hug. & Lau. intelligũt illud in arduis, vt ibi no. q̃ tãgunt prouinciam, q̃ vero ſolam dioceſim tangunt, poterunt per ſolum epm expediri. quod probat ibi tex. a ꝯtrio, ver. ꝙ ſi nullo inuitante, p quod patet, ꝙ inuitatus põt hic etiam extraneus. & ita ſeruatur[*celebraret*] dicit hic Io. mo. ꝙ non vř, ꝙ talis primam tonſuram, vel minores ordines conferre debeat, quaſi per hoc ſibi cõmiſſa nõ gratia, ſed iuris executio, vt beneficiatos ordinet, alle. s̃. eo. li. de tẽpo. ordi. eos. hoc non ſeruatur, & dicit Archi. ꝙ cum hæc decr. probet, ꝙ talis põt cõferre ſacros ordines, fortius poterit ꝯferre mi-
nores. ĩ. de reg. iur. cui licet. in decre. eos. nulla fuerat fa-
1 cta commiſſio. Item cum † ordo ſit ſacrm large, oĩs ordo eſt ſacer, ſuper quo vide, qđ ſcripſi. s̃. de fil. presby. c. j. in prin. [*titulum*] in re, nõ in ſpe, qua ſepe deficit. vñ ordinare non dẽt expectantẽ, etiam ſi expectans in for. pau. iã ſit approbatus idoneus per executorẽ, quia id non vř vitæ neceſſariis, vt ſequitur cum ꝯcor. non ſic ſi adeptus eſt beneficium, cuius fructus alteri debẽtur, qa talis de illo ſuſtẽtari dẽt. s̃. e. li. de of. or. p lenni. §. porro. imo talis nedum põt, ſed ẽt tenetur ordinari, vt no. s̃. e. ſi tibi ꝯceſſũ. in vlt. gl. tenebitur. tenet hic Arch. ꝙ ſi ordinãs non hẽt vñ prouideat, ſi nõ eſt quid imputari mãdãti. ipſe nõ tenebitur, maxime quia ẽt recipiens ordines fuit in culpa. Item ſcripſi poſt Inn. & Hoſt. de æta. & quali. accepimus, ſup ver. ꝯ illos. in fi. in caſu conuerſo q ſequitur. ſ. qñ mãdans tenetur, ꝙ nõ eſt ſoluẽdo. ſ. ꝙ per id nõ grauabitur ordinãs, & vt dicit Arch. nõ ob. ff. de exerci. l. j. in princi.

quia

quia ibi dñs habet lucrum, nec ꝯhentes deliberare pos-
ſeut,& iõ non eſt,qđ eis imputetur.nõ ob.ff.de offi. pro-
con.obſeruare,poſt prin.quia ibi fuit in culpa ducendo
vxorem,quã ducere non debebat,vt ibi [*vita neceſſaria*]
.i.alimenta,& hic ponit Arch.qđ ſcripſi poſt Goff.ſ.eo.
cum ſecundum.ſup eo.ver.& vide.q.de no.ſ.e.eps. in gl.
ij.ſupra de reſcript.cum adeo[*vel per alium*] hoc no.ſ.eo.
cum ſcđm.in ſua gl.fi.[*competenti*]vide remiſſiones,quas
dedi.ſ.proxi.gl.ij.[*certas*]benefacit.ff.de ædi.edic.cũ man
2 cipium.vbi † ſi mandat quis emi ſeruũ in genere, inſpi-
citur ſcientia,vel ignorantia ementis,ſi in ſpecie ſciẽtia,
vel ignorantia mãdantis[*ad omnes*]idẽ ſi ad certos, cũ ea
dem ſit rõ.lo.mo.¶Prima gl.dicit,qđ declaret.¶Quar-
ta gl.ponit duas opi.ꝯrias, & ſecundam approbat.¶Gl.
videbatur,obi.& ſol. ¶Glo. & expreſſas.ſoluit dubium.
¶Vlti.glo.exponit,quærit,arg. & negatiue duas opi.po-
nit. ¶In glo.vlti.ibi,qui ſuperſtitis.ſequitur, bona repu-
diat.poſt mortẽ eius adire hæreditatem & bonorũ poſ-
ſeſſionẽ petere nõ prohibetur. & ibi cũ hi.j.declarabo.
¶In.j.glo.in ñ.& eorũ q̃ no.Inn.& Hoſt.de æta.& qua.c.
pe.& antepe.¶In gl.ſaltem.ibi.vis.vide.qđ ibi dixi ſuper
fi.vlti.gl.per qđ videbis, ꝙ licet quo ad obligationem,de
qua hic loquimur,ſequar Tan.& Hoſt.non tñ dico pa-
trimonium eſſe ti.niſi expreſſe fuerit ſic actum. ¶In gl.
videbatur.in fi.§.i.alle.lo.mo.ff.de condi.inde. ſi proc.in
prin.& ibi generali mandato non cõmitto procurato-
ri,ꝙ ſoluat indebite. ¶In gl.& expreſſas.in fi.per qđ pa-
tet,ꝙ aliter ſumitur hic expẽſio.& ſ.e.li.de reicr.c.ij.quã,
ſ.e.li.& tit.c.ij.ad fi.¶In vlti.glo.ibi,alimenta. futura,ſe-
cus in p̃teritis.C.de tranſa.l.de alimentis. & ibi, pacto ſi-
ne p̃toris auctoritate, cum intelligitur de relictis teſtõ,
vel cauſa mor.alias ſecus,vt ibi.§.planc. & de hoc ĩ Spe.
qui fi.ſint le.ver.ſed quæritur,vtrum.& in fi. & eſt Azo.

S V M M A R I V M.

1 *Intentio concedentis quando ſit ponderanda.*
2 *Genus derogat ſpeciei,licet de illo faciat mentionem.*
3 *Prolatio numeri,actus,vel temporis intelligitur de primo numero actu,vel tempore.*

C A P. XXXVIII.

QVamuis. Sunt duo dicta. ſecundum
ibi,ſimili.& in fi.primi red-
dit rõnem vtriuſque.ibi. nã primæ [*tibi*] cui
loquatur,nõ apparet ex primo dicto, per ſe
cundum patet.ꝙ loquitur epõ, pp identitatem tñ rõnis
idem in aliis[*ſex clericorum*]nõ dicit ſex bñficia, p qđ pa
tet,ꝙ quotcũque ſint bñficia illorũ clericorũ,põt illa cõ
ferre[*decedentium*]in manib.illorũ,ad quos ſpe. vt dicã.j.
de ver.ſig.ſicut,ſup.eod.ver.auctoritate noſtra.ſic.ſ.ergo
priuilegiatus ſuo iure proprio,vel deuoluto poterat illa
cõferre,& ſic cõtulit,illa nõ cõputabuntur in gratia,vel
eius numero.facit.ſ.eo.li.de reſcript. cũ aliquib. cum.n.
quo ad illa nõ egeret gratia.ergo non cõplectitur illa.ff.
de le.j.nõ quocũque.in princ. ad muni.l.j.& p relationẽ
ad illa gratia redderetur inutilis, qđ eſſe non dẽt.ſ.de pri
uil.in his.ff.de le.iij.cum qs decedens. in prin. & de leg.j.
ſi aũt neq;. inſti.de le.§.ſi rem.renuẽdus eſt ergo talis in-
tellectus.ff.de ver.obli.quot.de re.du.quoti. p̃ſertim ĩ gra
tiis nõ ambitioſis,quæ habent largam interpretationẽ,
ſ.de ver.ſigni.olim. item hic gratia fundatur ſup gene-
re,vt hic patet in prin.& ſupra eo.dudũ,ſed licet obliga-
tio ſup ſpecie ꝯcta ex cã lucratiua perueniente ad credi
torem ẽt ex cã lucratiua ſoluetur.ff.de act.& ob.l.oẽs.&
de ſolu.quot.in obligatione tñ ꝯcta in genere hoc locũ
non habet. imò ſi vna ſpecies in genere cõprehenſa p-
ueniat ad creditorẽ ex cã lucratiua, adhuc in alia obli-
gatio manet illæſa.ff.de le.ij.Meuius.§.duobus.ſolum.n.
quo ad rẽ illam extenuatur obligatio, non extinguitur,
ff.de adi.le.l.qui hoĩem.ſic in propoſito de genere gratię
eo.in quo verificari nõ põt, remanet gratia in numero
integra & illæſa.facit.ff.de ſolu.ſtichum,aut Pamphylũ,
circa prin.iuncta.l.ff.de ꝯdi.inde.cum is.§.qui hominẽ,
1 conſtat etiam,ꝙ † intentio concedentis in his ponderã-
da.ſ.e.c.fi. referebatur ad pertinentia ad collationẽ alie-
nam.ergo nõ impletur per ptinentia ad propriã,ſicut in
tentio de ſuis nõ impletur per aliena.facit,qđ dixi.ſ.eo.
pro illorum.ſuper.j.glo.& ff.de le.j. ſerui electione.§.j.&
ij.& l.ſi domus.§.vlt.[*tibi*]& vere tibi,vt.ſ.eo. ſi cui.& vi-
de,quod dicam.j.de ver.ſig.c.fi.ſuper.eo. ver.debeantur.
ponit plurale pp canonicarum & p̃bendã. de illa tua ge
2 nerali.non fecerit.illa ſpecialis.ſimili rõne.ſ.quia † genꝰ
a derogat ſpeciei.licet de illo faciat mentionẽ.[*beneficia*]
hic nõ determinat numerũ.vnde q̃cunque ſint ꝯferet il-
la,ſic.ſ.eo.ſi cui[*ſpecialiter*]dat intelligere, ꝙ ſi ſcđa litera
ẽt eſſet gñalis,p̃ualeret prima facta per nos, vel auctori-
tate nr̃a,vt patet.ſ.ibi,vel cõferri mãdemus,canonica.i.
ſurreptitia,ar.¶Prima gl.ſummat & dat ꝯcor. ¶Secun-
da gl.dat duo dubia. ¶Glo. iſta duo no.quærit & ſol.ſe-
cundo quærit,arguit pro,ſoluit ꝯrium, tertio quærit ſol.
& ſolutionem determinat. ¶In glo.ij.ibi,primæ gñalis.
idẽ lo.mo.¶In glo.iſta duo.ibi.dic,qđ no. idem Arch.j.
de ver.ſigni.c.fi.& ibi,credo.idem Arch.& in fi.iſtum fi.
gl.ꝙ gratia nõ intelligatur de primis, aliqui impugnant
p decre.non põt.ſ.eo.ij.rñ.& per cõcor.ibi alle.in gl.an-
tepe.& ſup ea,quas,& rñſiones ad eas ibi vide, per quas
3 probatur,ꝙ † prolatio numeri actus,vel temporis intelli
gitur de primo numero,actu,vel tempore. hic ergo cũ
dicatur de ſex clericis,intelligatur de primis ſex, ne ĩ in-
finitũ eatur. alias.n.priuilegiatus omiſſiones ſuas poſſ;
venales exponere.gratia ſua ſemper illæſa manente,ꝯ id
ſup:a de reſcrip.nõnulli.& c.ſedes. & c.ad audientiam,
ij.ff de ꝯtab.l.filium quem in poteſtate.§.cum exhereda
tio.ibi.alioquin.venale erit beneficiũ p̃toris. & ff.de pac.
do.l.ſi liberis. item in conditione affirmatiua legatario
appoſita intelligitur tp̃s.ſ. vt impleatur, q̃ cito poteſt.ff.
de ꝯdi.inde.hæc conditio.de pen.le.l.i. ad.l.fal.l.j.§ itẽ ſi
ita.facit.ſ.eo.cupientes.§ cæterũ.& j.ti.j.c.vno.§. ſi autẽ,
itẽ gratia dicit,ꝙ ꝯferat beneficia.vi clericorũ, cũ cedẽt,
vel decedent,ſed monoſillaba cum,adiecta verbo repre
ſentat effectum ſuum ſtatim, cũ fieri põt id,de quo agi-
tur.vnde ſi alicui legatur,cum fari poterit, ſtatim cũ ad
ætatẽ puenerit, in qua ſm naturã rerum fari põt, licet
actualiter ſit impeditus loq,legatũ ꝯfirmatur. ff. de ver.
ſig.inter illã.ſic in ꝑpoſito, ſtatim mortuis clericis ĩple-
ta eſt ꝯditio poteſtatis, quã habuit collator. ergo ſtatim
impleatur,ne omittẽdo collationẽ prius vacantis poſſit
eps vni cum alicuius pernicie gratificari,citat.l.ff.quæ in
frau.credi.l.pupillus.ſicut ergo mandatũ prouidendi de
vacatura intelligitur de proxi.ſ.eo.ſi clericus. & de ꝯceſ.
p̃ben.ne captandæ. ſic & hoc mãdatum intelligatur de
proxi.ſed adiuuatur gl.per euitationem abſurditatis,qui
eſt bonus modus arguendi.ſ.eo.dudum.ver. conſideran
tes,cum ꝯcor.ibi in gl.ſed ſi gratia ĩtelligatur de primis,
ſeqnetur, ꝙ vnum beneficiũ tenuiſſimum,puta.xx.ſol.
de cleri.nõ reſi.ꝯquerente.occupabit gratiam epi,q for-
te nõ inueniet idoneã pſonã,ꝙ illud acceptet, nec ſub-
uenietur ſeruientib.in quorum fauorẽ ſolẽt talia impe-
trari,& talis impetratio nimis eſt captioſa, & ꝯria mẽti
concedentis & impetrantis,& iõ reſpuenda.ſupra de pri
uil.in his.ff.de au.& arg.leg.ſi vxori mundus. in priu.de
vſuca.ſi rem.& de tranſac.cũ aquiliana. itẽ ſi ex aliqua
cã,puta pp ſcandalum non expediat per priuilegiatum
primum cõferri,ſupra eo.cum nõ ignores de iurepa c.
ij.& iii.& qđ de primo dixi,poſſet ẽt accidere in vlterio-
rib.& ſic inutilis eſſet gratia. Item video,ꝙ iſte numerꝰ
ſex clericorum nõ reſtringitur ad prius, vel tunc habi-
tos, imò includit etiam poſt ſine fraude receptos.j. de
ver.ſig.ſicut.ergo nec reſtringetur ad prius mortuos, vel
cedentes,impetrans tamen talem gratiam ſi poteſt,ob-
tineat clauſulam,per quam hoc dubium tollatur.

A D D I T I O.

a ¶Genus derogat generalis conceſſio vacaturi præfertur ſpeciali con ceſſioni de vacaturo.Bar.in.l.ſi dominio.de leg.j. Item quando legat̃ ſpeciei eſt inualidum, generi per ſpeciem non derogatur. l.fin.§.ſi.& ibi Bar.ff.de aur.& argen.lega.

SVMMARIVM.

1 *Plebei prohibentur fungi honoribus decurionum.*

CAP. XXXIX.

His cui. Circa reuocatoriam gratiarũ decidit tres casus dubi. primũ ꝯ expectãtẽ in eo solum, qđ expectat. scđm & tertium pro expectante ibi, non sic. & ibi, sed & si, vtriusque rationem ponit ibi, cum ius officio. [*remittit*] ar. S. eo. li. de consue. c. j. [*non intelligitur*] in separa bilibus enim inutile adiectum nõ vitiat, qđ est vtile, de hoc, J. de regu. iur. vtile [*in canonicatu*] & sic in iure consue tis, no. ar. lx. di. c. j. quod in ecclesiis, vbi est ꝯsuetudo, exclu pi potest ꝯ impetrantem a papa dignitatẽ illius ecclesię non facta mentione de tali consuetudine, alleg. ff. de de cur. l. honores. §. ii. qui sic facer, is qui non sit decurio, di-
1 minuat, vel aliis honorib. fungi non potest. quia † decu- rionum honorib. plebei fungi prohibentur, pro hoc di cto facit bene hæc decre. [*magis dignum*] iõ de magis, vel minus digno superficialis est ꝑm Io. mo. ꝑm quem vera rõ, quia ꝯstitutio seruat ius in re. si ergo diceretur ꝯtriũ, hoc esset id tollere, quod seruat [*consueta*] hic & S. proxi. ta mẽ patet satis esse in ecclesiis, vbi est talis ꝯsuetudo, quẽ esse canonicum, licet nõ sit pbendarius, & sic nup bis in ecclesia Bonon. quo ad ecclesiã sanctæ Mariæ de mõte- nalio. & facit ad id, qđ dixi. S. e. li. de rescript. statutũ. §. i. fu p ver. canonicis. & faciat hoc ad quæstionem secundam dominicalem Bar. Brix. qua q̃rebat, si eps dedit ecclesiã ecclesiæ collegiatæ eo tenore, ꝙ non posset conferri nisi canonico illius ecclesiæ, & demũ canonici elegerũt quẽ dam ad illam ecclesiam, & ad canoniã in confirmatio ne hoc adiecto, ꝙ non haberet pbendam. q̃rebat, an pos set petere pbendam. & dicebat ꝙ sic ꝑm Tan. sed sibi vi- debatur, ꝙ ex vtraq; parte interuenisset simonia per de- cre, vt nostrum, vt ec. bene. ista litera tuetur capsin, & fa ciant, q̃ scripsi. S. de præben. super inordinata. & in mag. gl. ¶ Prima gl. dicit, vnde habuit ortum. ¶ Quarta gl. po nit verba reuocatoriæ. ¶ In glo. quorum mentẽ, ibi, fra- ternitatis, de reuocatione aliorum priuilegiorum Cele- stini. vide in consti. Io. sancta Roma. & dicam. J. ti. ii. l. vl. ¶ In glo. per hoc, in fi. est simile. ff. de li. & posthu. ii ita. §. regula. cuius casum vide de offi. delega. præterea. sup glo. vlti. ¶ In glo. S. de. in fi. pro & contra de offi. delega. super quæstionum. §. si vero. vbi de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Celestinus Filii romanæ curiæ modicum expertus fuit.*
2 *Promissus a papa quanto admittatur potius, quam a capitulo.*
3 *Papa si concessit alicui literas super prima vacatura, deinde illam vacantem contulit alteri, cuius literis factis mutato proposito mandat illas cassari, ex hoc primæ literæ vigorem reassumunt.*

CAP. XL.

Quodam. Decidit dubiũ exortũ ex. ij. gratiis Nicolai & Celesti ni & pro ꝯcessu facto per primã secuta post reuocatoria, & decisionis cãm exprimit ibi, prima. n. auctoritate apostolica. ppea includebat Celesti nus ẽt propriam, qđ nõ est de stilo. solent. n. romani Põ tifices date clausulam ꝯ expectantes auctoritate præde- cessorum nõ propria. J. de concess. præ. c. pe. sed excusari potuit Celesti. quia in prin. põtificatus sui sciebat se ibi
1 pro nullo scripsisse. vel quia † stili ro. cu. erat modicũ ex- pertus, iõ renunciauit. S. eo. li. de renũ. c. ii. & quia multa si. nulla ab ipso manauerãt. iõ Bonifa. fecit reuocatoriã, de qua hic. & J. de concess. præ. c. vlt. & vide qđ ibi dicam sup ver. Celestino. [*Auteferri*] vide, qđ dicam de ꝯcess. p. c. si. sup ver. in re. dicit hic Arch. ꝙ si iste scds habens hanc clausulam repelliitur pp crimẽ, ꝙ prima præbẽda vacãs debebitur primo, cla enim, q̃ non est sortita effectũ, nõ præiudicat primo, in. de re. iu. non præstat. & cũ apposita fuerit fauore scdi, illo repulso sublatũ est impedimẽtũ quo ad primum, alle. ff. ad tertu. l. ii. §. liberi. ver. sed si fini, alias est. §. ff. communia prædi. l. si in venditione. §. j. de vlus, si sub cõdi. de ac. emp. l. fundi, de cuict. l. minor. §.

vlt. facit ad hoc, quod post Inn. scripsi, de excess. præla. licet dilecto. & idem vt dicendũm, q̃ncũque gratia tertii sic perempta ante vacationẽ præbẽ faci. si. ad vel. si mulier ꝯ aliqui puiat idẽ, si tertiꝰ nolit vti ꝓrogatiua. facit. ff. de mino. si iudex. in ꝯtrium facit. S. eo. li. de ele. ab eo sed ibi ex positione euidentis defectus ius est q̃situm electo ꝯ ip sum, & iõ suum fauorẽ respiceret renunciatiõ qualita tis, per quã pœnã euaderet in illi dolũ statutũ, q̃ rõ hic cessat. eodẽ modo rñdetur ad cle. de elec. ꝯstitutionẽ. §. pe. in fi. primo casu quẽ solũ ponit Arch. ipse refert qui- busdam videri, ꝙ capitulũ loco primi expulsi habebit aliũ eligere. ff. de his qui vt indig. qui Titii. ff. de vul. sub. ex facto. §. vl. & si qs aliquẽ testa. phi. l. j. sed vt dicit, ista
2 iura plus ꝓbant † papã vel a papa prouisum admittẽdũ, q̃ capl'm, ad id. ff. de iniu. ru. & ir. testa. l. postlimnus, & l. si filio. licet lra videatur ꝯtria. eo. tit. qm vxorẽ. si in rescripto esset cla, cũ obtulerit se faculras, tunc certũ, ꝙ primꝰ est
3 potior. C. de li. & posth. l. j. & ii. subdit ẽt Arch. ꝙ † si papa ꝯcessit alicui literas sup prima vacatura, deinde illã vacã- tẽ ꝯtulit alteri, cuius literis factis mutato proposito man- dat illas cassari, ex hoc primæ literæ vigorẽ reassumunt, ad hoc. ff. de bo. poss. ꝑm tab. l. qui ex liberis §. nõ sic. mul- tosonius si dicat expresse, ꝙ primæ reuiuiscant, vt in p. l. §. ex testã. [*priusquam*] fortificat dubium [*collationem*] dat intelligere, ꝙ sola collatio ẽt ante possessionem adeptã dat ius in re. sic. J. de concess. præben. c. si. vide, qđ no. S. de consue. c. ii. S. eo. in fi. hæc iura aperte probãt, de- cretum papæ ligare ignorantes. ad idem. J. de conces. præ- ben. quia cunctis. & vide quod dixi. S. eo. si apostolicæ.

CAP. XLI.

Mandatum. Tres casus dubios, eõ scribitur ad collationẽ capituli, hic decidit, & in vltimo excipit, se- cundus ibi, ad beneficia, tertio ibi, idẽ excep tio ibi [*nisi prouiderit*] tolle literam. J. merito cõprehendit beneficia &c. [*Per canonicos*] idem si p extraneos, ex quo vice capituli, vt quia capitulum forsan iurisdictionẽ ha- bens dedit illũ vicariurn cũ potestate cõferendi bñficia, sicut de epo de. S. eo. li. de of. vica. c. si. idẽ. ꝙ mandatũ se nõ extendit. [*præbendarum*] iõ. qa hoc repetit in fi. q. d. ꝙ secus si rõne canonicatuũ, vt in primo rñ. vbi ergo ca- nonicus cõfert ex iure præben. procedit hæc lra, si ex iu- re canonicatus, secus, facit. S. hoc tit. sup eo. in prin. [*nisi*] Archi. dicit, ꝙ a prædictis duob. casib. excipit, nõ credo, vt dicam sup gl. [*Ad ipsorum*] canonicorũ, præbẽdarũ, & sic nõ vice capli, qa nõ esset necessaria clausula, de qua. J. vt in primo rñdet. ¶ Prima glo. dicit, qđ declaret. ¶ In iiii. gl. ibi §. si decuriones. non refert, an ordo elegerit, an deputatus ab ordine. ¶ In gl. est forte in fi. idẽ ꝑm Arch. si capitulum cõiter ordinat, ꝙ quisque canonicus dũ viuit cõferat certa beneficia, sic suo tpe dicit factũ in ec- clesia Bon. ¶ In vlt. gl. in prin. habet duplicẽ & ꝯriã lite- rã, vna est, vel dignitatũ, & hoc placere vr Io. mo. q. l fi. it. rñ. super ver. extendit. dicit, id verum, nisi esset ibi clau sula communiter, vel diuisim, de qua in fi. & idẽ Ar. vr patuit super verti nisi. & hic aperte sic ponit glo. sua cũ disiunctiua, vel dignitatum &c. dicens, ꝙ nisi sic intelli- gatur, male exciperet exceptiõ, supra posita. subdens, ꝙ istæ dictiones, idem & nisi, supra positæ tollunt dubita- tionem, quam hic aliqui habuerunt. ego non capio qđ velit dicere Ar. & video primo ibi, idẽ, diuisionem per, §. etiam in originali, & facit, quod no. supra eod. lib. de postu. c. vno. §. vlt. in glo. scilicet, secundo pondera hanc literam, ratione huiusmodi præbendarum, quam etiam posui in princ. huius partis, propter quæ melius videtur dictum, non dignitatum, vt sit secundus, ꝙ si eidem ar- chidiaconatus spectet collatio, si scribatur ad collationẽ capituli, licet addatur communiter, vel diuisim dignita tem illam per hoc non grauari, alias æque dici posset, ꝙ grauaret episcopum, si vero ratione præbendarum, rñc secus, & hoc plane vult litera, si non violentetur.

¶ De

¶De clerico ægrotante. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Ius superiorum vsu inferiorum tolli non potest.*
2 *Valitudinarius quis dicatur.*
3 *Rationem qui semel reddidit, super eisdem amplius illam reddere non tenetur.*

CAP. PRIMVM.

PAstoralis. Diuisio super fine primæ gl.[*exequentes*]remittit Io.mo. ad pastorale Gregorij dicens. q̄ oĩs p̄latus ibi speculari deberet[*episcoporum*]no.sub rubri. de clerico ægrotante tractari de ep̃o,cõcor.s̃.eo. ex parte.ſi.de cle.nõ resi.c.ij.& c.qualiter.de clerico pcuſ.c.ii.dicit Ioã.mo.q̄ hic non læditur honor ep̃alis.itẽ ſm eum non est absurdum.q̄ rubrica sit generalior textu, & ep̃.alias ſm eum appellatio clerici non includit ep̃m. C. de epiſ. & cleri. aut h.p̃sbyteros. nec includitur generali mandato.ĩ.de hære.inquisitores.s̃.ii.quis.i.§.j.[*intelligendam esse*]alr loquitur decre.quis s̃.co.lib.de elec.in princi.[*ad sedem apostolicam*]ad quã sunt maiores causæ referendæ.xvij.dist. multis.de ap.vt debitus.in fi.de bap.maiores.in prin.[*consuetu*
1 *dinem*]vide,qđ dixi post Ioã.mo.de ɔſue.ca.ij.ſ.ius † superiorum inferiorum vsu tolli nõ posse, de quo hic repetit[*postulandam*]cum.n.mutationes ep̃orum sint de maiorib.vij.q.j.mutationes. sic & coadiutorum dationes in quibuslibet non fiat immutatio quo ad dignitatem, sit tñ quoad administrationem.ĩ.§.j.& ii. & cum hæc sint coniuncta iacto vno tangitur & reliquũ.j.q.ij.si qs obiecerit.Sed ɔ̃,metropolitanus dat ɔfirmationem electo in ep̃m,& per ɔñs administrationem. s̃. de elec. transmissam.ergo auferre põt,in auth.de defen.ciui.§. non habẽte.colla.iij.Sic hr̃.s̃.de transla.licet.in prin. liẽ dando administrationem dat sequelam ad ius iã electo creatũ vt no.lxiij.di.quãto. sed ɔfirmato aufert ius creatum cõiũctum iuri, qđ per metropolitanum nõ potest auferri,vt p̃dixi ſm Io.mo.[*prætextu*] ſ.quia solũ a sede Apostolica est petenda[*dispendia*].i.damna.s̃.eo.lib. de rescrip.dispendia.& Io.mo.ius cõe immutatum pp damnũ vitãdum, qđ Archi.intelligit de dãno ecclesiæ,vt hic,nõ p-sonæ. & sic non ob.lxj.dist.miramur.[*Senio*]qđ est vltra lxx.annos,vide,qđ scripsi,vt lit.non cõte. qm̃.sup ver.senes.& de his ætatib.hic Arc.ponens verba Isidori. & vide.s̃.in procemio.in princi.magnæ glo.[*valitudine*] dicit
2 Hugo.q̄ † valitudinarius est,qui sæpe infirmatur.vide,qđ scripsi,vt lit. non contest. qm̃. super eodem verbo,alle. hic Arch.ff.si quis cau.l.ii.§.si quis.C.qui morbo.l.podagræ.lib.x. vel al̃.quam infirmitate, vel senio [*assensu*] an debeat procedere cõis tractatus, & quid si capitulum cõsentire non vult, scripsi in Spec. sup rubrica.ad dictum officium vr̃.per.c.pontifices. vii.q. i. q̄ ep̃s suo iure hoc poterat,qđ capitulum loquitur in ecclesia nõ vacãte,vt probat ibi litera,vsq; ad recipiendam sanitatem,q̃ litera demõstrat.q̄ ecclesia nõ vacabat ſm Arch. qui alle.qđ Inn.no.de of.ordi.qđ sedem.vbi illum canonem alle.ad probãdum,q̄ ep̃s committere põt ea, q̃ sunt ordinis,sed dic,q̄ ille licet coadiuuet,potius commissarius dr̃,q̃ adiuuator.explicite vide quod scripsi super.G. rubricæ.de sum.trini.in parte quarta. super eodem verbo.[*notitiam*] si.ĩ.de hære.inquisitores. in fi.[*ordinarij*]coget forsan illũ coadiutorem recipiendum.Io.mo.forte quẽ ipse.idẽ elegerit,vel datum a capl̃o,vel coadiutorem dabit papa,vel alteri dationem eius cõmittet.his modis poterit ordinari qũolibet.idẽ verbum hr̃.s̃.co. li. de elec.indemnitatib. §.si qua vero.ad hoc.x.q.ij.c.i. & expone.i. per quoscũq; ɔctus.Archi.[*penitus*]sic.s̃.de accu.c.vlti.in fi. non iurib. hic alle.in gl.[*abstinentes*]no.p hoc Io.mo.& Arch. q̄ tales coadiutores bñficia ɔferre non põt,quia in gñali &c. s̃.de offi.vica.c.fi.nec ob.s̃.eo.li.de elec is cui. q̃ in visitatore loqtur nõ coadiutore.tu dic,vt dixi eo.tit.c.fi.in summa coadiutorũ in septimo membro[*nonne que*]li.x.q.iij. c.j.de acc.qualiter.ii in prin.vbi de hoc,& in cle.de testa. c.vno.de relig.do.c.ij.ver.illi ẽt districtio. vbi cõdẽnabuntur eo teste,quo iudice.ix.q.iii aliorũ capsis.facit.ii.q.vii. quapropter.in fi [*non defecerint*]no.ſm Io.mo.& Arch.q̄
3 † qui semel rõnem reddidit, super eisdẽ amplius illã reddere nõ tenetur.qđ ipse Io.in additionib. dixit verũ esse. vbi plene reddidit, prout debuit.ff.de ɔdi. & demõ. cum seru⁹.& nisi dolose egit.ff.mã.creditor §.Lucius. & ff.de pact.l.tres fratres. ¶Prima glo.dicit.qđ declaret.& summat.¶Quarta gl.dat simile,exponit,& ɔ̃triũ soluit.¶Sexta gl.no.ɔ̃ huius titu. ¶Gl. & sic, dat quatuor similia,& ponit rñam.¶Gl.hanc literã.tñ.p qõ.& sol.¶Nõ est ergo.no.dr̃iam,arguit,& argm̃ reprobat,& ad iura ɔ̃ria rñdet.¶Vlti.gl.alleg.tres ɔcor.& qõnem soluit.¶In glo.& sic.ibi,plane.hãc & sequentẽ vide in p̃.decre. licet. super glo.pen.¶In glo.hanc literam.ibi,prosperit.vide de ser. c.ii.super.j.glo ¶In gl.vlti.ibi lex quæ.vide.s̃.co.li. de ele. is cui.super glo puto.¶In glo.j. in fi. & primo declarat, cui sit dare coadiutores ep̃orum & superiorum. scđo p̃uidet,cum ep̃s coadiutorẽ vult.ibi, verũ. tertio ibi,si vero,cũ est demẽs.quarto ibi,si aũt, cũ ep̃s coadiutorẽ nõ vult.ver.ibi,præsenti,de coadiutorũ expẽsis & potestate capituli ibi,centum, ad supiores prororogat, qđ de ep̃is dixerat.¶In gl.sic.s̃.ibi. Archiep̃o.qui id solũ põt in prouincia sibi decreta,qđ a iure reperitur ɔcessum,vel ex prisca ɔsuetudine ĩtroductũ.ix.q.iii.conq̃stus.s̃.c. li. de sup. neg.p̃la.romana.ista ergo potestas concessa ep̃o & capitulo,vel maiori parti, seu soli capitulo metropolitano non cõpetet ep̃o viuente,licet datio visitatoris qñq; cõpetat eo mortuo.s̃.eo.lib.de sup.neg.p̃la.ecclesię. ¶In gl. & sic no.in fi.dicit Arch.videri posse, q̄ hæc in ep̃o loqtur.¶In gl.sunt igitur.in fi. & in cle. de sup neg.p̃la.quia regulares.cum concor.¶In gl & sic non sufficit.in fi.vide,qđ no.de ma.& obe.c.si.in.iii gl & de his q̃ fi. a ma.p. cap.j.in gl.pe.& quod super ea dixi.¶In glo.hanc literã, ibi,credo.licet Archi. videatur huic dicto concordare, dicit,q̄ multum facit cõtra ver. ab alienando qualibet, & ver.penitus.sed satis sibi placet,quod illa intelligantur excepta.nec ob. quod episcopus hoc facere poterit, dat instantiam de episcopo demente,de quo. s̃. dictum est, vide quod dixi post Host.de elec.c.vlti.in glo.penulti.

¶De institutionibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Instituere quid sit.*
2 *Confirmatio & institutio a quo dependeant.*

CAP. PRIMVM.

ET si. Capl̃m nõ diuiditur, tñ primo improbat similitudinẽ, scđo decidit casum dubiũ ibi, p̃sentatos,qđ dubium fortificat ibi, licet capl̃m ecclesiæ cathedralis, vt patet p inferiora[*præsentatos*].ĩ. tp̃s debitũ, qđ dic vt.ĩ.đ iurepa.c.vno.[*patronis*] clericis,vel laicis,quia quo ad p̃tatem capituli nil diuersum[*admittere*]verbo admissionis & verbo, institutionis vtitur decre.pastoralis.de iurepa.Archid. hic exponit admittere.i.recipere,& eos examinare[*instituere*].i.approbare.cõfirmare.s̃.de ee.ɔdi.c.iii & de re iud. cũ Bertoldus, de capel.mo.c.vno.Sed Io.mo.exponit admittere.i.con
1 firmare,& approbare[*instituere*] † i. in possessionẽ mittere,dicit aũt, q̄ vbi vnus solus est elector p̃sentator est electio.de elec.q̃relam.de iurepa.nobis,per p̃sentationẽ aũt hoc ius ad rem habet,per cõfirmationẽ habet administrationẽ.vt no.lxiii.dist.quãto postea in possessionẽ in-
2 ducitur[*instituere*]a iurisdictione † dependet cõfirmatio

& institutio, vt no. Inno. de transac. de coetero. & hæc est cã quare ista deuoluitur in capl'm sede vac. vide, qd post Vin. dixi de ma. & obe. cũ olim. in glo. sciendum [*licet*] pro quis [*pertineret*] determinat ẽm Arc. qd no. 100. di. c. j. in glo. sequitur. in fi. ¶ Prima glo. dicit quid declaret. ¶ Tertia alle. ɔcor. obiicit & sol. ¶ Quarta quærit & solu. ¶ In glo. vi. s. ibi. illa. opiniones Guil. speculatoris de præsentatione non facienda per capl'm va. se. & quõ. cõmẽdam facere ẽm Vin. quas ibi scripsi, hic ponit Archid. ¶ In gl. intelligitur. in fi. arguit hic Archi. per capitulũ, xxviij. di. priusquam. & per no. c. iiij. di. c. j. in fi. ꝙ si confir maior eps, capitulum, vl' officialis ipsorum. dicit, talem nõ debuistis eligere, vel p̃sentate, vel ipsũ reprobasse vl'.

S V M M A R I V M.

1 *Ecclesie si habet rectorem & clericum, an possidens præsentationem vnius alterius censeatur esse possessor,*

2 *Præscriptio tollit omnem actionem.*

C A P. II.

SIS. Non diuiditur [*ad quem*] indistincta locutio oẽs comprehendit, an autem populus talem p̃sentationem p̃scribere possit. plene dixi. j. de reg. iur. qd alicui gratiose,

1 [*rectorem*] si † ecclesia habet rectorẽ & clericum, an possidens p̃sentationẽ vnius alterius censeatur esse possessor. vide, qd dixi de ele. q̃relã, sup verbo. clericũ. sed fuit hic disputatum de tali ecclesia sita in certo plebanatu & habente patronum, ꝫ quem clericus p̃scripserat p̃sentationem rectoris. & rector p̃sentationem clerici, & hos plebanos instituebat; cũ ecclesia vacet clerico & rectore, quis prouideat, vel p̃senter. pro ep̃o inducitur. x. q. j. c. j. ij. & iij. xvj. q. vij. omnes basilicæ. & c. nullus. & c. sicut. de re li. do. de xenodochiis. de capel. mo. c. j. facit, de succes. ab intesta. c. fi. de pe. c. ii. & quod scripsi post Compo. de ele. c. j. super. j. glo. & qd no. Host. in sum. de elec. in. iiij. §. ver. si vero. pro plebano alleg. de ec. ædi. ad audientiã. de p̃bẽ. cũ nõ ignores. de offic. delega. corã. de priui. cũ olim, & qd no. de iurepa. significasti. & qd scripsi post Innocẽ. & Host. de excep. cum venerabilis in gl. pe. pro patrono inducitur, ꝙ cum p̃scriptio non p̃iudicauerit, nisi quo ad p̃scribentes, illis deficientib. redeat res ad sui naturã. ff. de pact. si vnus. §. ꝙ si non. & est si. de procu. si duo. s. e. li. de offi. dele. cum plures. & facit, qd scripsi post Host. de offi. ar. c. vlt. in fi. vlt. gl. Frater Iac. qui hoc disputauit, & Io. de montemur. in aliis terminis soluunt pro plebano, maxime per præ. decre. ad audientiam, & per ea quæ dixi. s. no. in decre. cum venerabilis. de excep. per quæ rñdetur ad allegata pro ep̃o pcedere in ecclesia, q̃ nõ habet matricẽ ecclesiã mediam, iuta pro patrono inducta nõ ob.

a quia p̃scriptio ᵃ † tollit oẽm actionem, de p̃scrip. ad au-
2 tes. in sacris. tum clericum ĩ minorib. vt. s. ti. ij. si pro clericis, de transac. ex literis. & s. eo. ti. c. ii. & j̃ no. [*copulatiuam*] nõ sufficit ergo, ꝙ sit talis, qui promoueri possit. nisi & aliæ idoneitates currãt. licet ergo habeat ætatẽ tm̃, ꝙ infra annũ promoueri possit, non sufficit, nisi habeat ætatẽ. quã requirit cõcilium. & vide. qd dixi. s. eo. li. de p̃ben. ei cui. sup ver. promoueri. ¶ In glo. j. in fi. multi s. & vide, qd dixi, de ele. dudum. j. super ver. vlti. in ordinibus.

A D D I T I O.

a ¶ Præscriptio tollit. Nota tamen hic ꝙ præscripti s. xxx. an. non tollit actionem ipso iure, sed ope excep. Cy. in l. quum quis. C. de iur. & fac. igno. & Sal. in l. sicut. vj. oppo. de præscrip. xxx. an. gl. & doct. in l. eum, §. qui iniuriarum. si quis caut. in l. atqui natura. de nego. gest. in l. si pupillus. de admini. tut. & in l. si quis postquam. de fideiusso. contra Bart. in l. ii. §. j. ff. rem ra. ha. vide gl. in ver. prorogari.

¶ De concessione præbendę & ecclesiæ non vacantis. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Tempus congruum & idoneitatis prouisi presumitur, nisi ostendatur contrarium.*

2 *Papa si alicui episcopo, vel capitulo districte præcipit, ꝙ alicui det præbendam, nũquid ex hoc mandato habetit, pro quo scribitur, actionem ad petendum.*

3 *Beneficij quotiescunque sunt plures petitores, cautum est exigere cautionem a vincente.*

4 *Executor debet primo intentionem suam fundare, & non in contradictorem etiam facti pœnam inferre, antequam appareat cõtradictorem esse in culpa.*

5 *Papa est super omnes.*

6 *Ignorantie prælati non facit, quominus priuilegium tueatur priuilegiatum.*

7 *Lex quid sit, & constitutio, decretum & decretalis.*

8 *Priuilegiatus, qui fuit citatus per ordinarium, vel delegatus, & qui non paret si excommunicetur, an excommunicatio teneat.*

9 *Ignorantibus ex testamento emolumentum acquiritur.*

10 *Absens excommunicatus non tenetur de inobedientia, si non gerit se pro excommunicato.*

11 *Decretum sicut & sententia habet fieri cum causæ cognitione.*

12 *Electio facta ab his, a quibus reuoco, & reuocare possum, an valeat.*

13 *Collatio valet, si executor prius conferat, quam ordinarius, licet ordinarius ignoret, quod vacet.*

14 *Dominium recta via transit in legatarium, vel donatarium causa mortis.*

15 *Res obligatæ pignori si perueniunt ad hæredem, an fructus earum teneantur hypothecaria.*

16 *Adiudicatio fit etiam in actionibus mixtis.*

17 *Adiudicatio etiam in dubio fieri debet illi, qui validioribus actionibus vtitur.*

18 *Tempus non datur ad ignorandum priuilegia, sicut datur ad ignorandum ius commune.*

19 *Executor datus sub forma quod conferat tali, quod duxerit acceptandum, ante acceptationem nil facere potest.*

20 *Mandatum ligare non debet, nisi ex quo peruenit ad eos, quibus mittitur.*

21 *Lex omnibus est communis & omnes adstringit.*

22 *Executor suspendit ordinarium e collatione beneficij.*

23 *Princeps non debet in facto suo fraudem aliquam adhibere.*

24 *Actus defunctorum non suspenduntur sicut viuentium.*

25 *Acceptatio facienda est coram executore.*

C A P. P R I M V M.

QVia cunctis. Diuisio est in fi. secundæ gl. & j. sequebatur, & præcipue deuotis ecclesiæ pacem & quietẽ appetim', ad secundas lites & controuersias, q̃ interdum inter ipsos emergunt, libenter studium impendimus opportunum. vt & rediosi labores, sumptusque superflui euitẽtur, & saluo cuilibet iure suo charitatis in eis vinculum perseueret, sanè vacante olim ecclesia Carnoten. &c. vt patet mens in glo. ii. [*proponebatur*] in iudicio coram nobis & fratribus nostris. & no. Fran. ꝙ petitio, quæ in rem iure communi fundatur, potest verbis breuib. expediri, [*parte tue*] loquitur Andreæ, qui fuit victor in cã [*vacabat*] de iure & de facto, alias ɔferri non potuisset ẽm Abb. q alle. s. eo. c. j. & ii. c. cum nostris [*fuisset*] exquisite de clausula, amoto quolibet illicito &c. no. hic Arch. quod no. post Inno. de priuile. cum olim. ij. super ver. porcarum. in fi. & de p̃ben. pro illorũ. [*canonica*] bene concludebat, vbi aliud nõ ostẽderetur. pp qd remouendus erat oĩs illicitus detentor, de rescrip. ex parte. s. & c. olim. de re. permu. c. cum vniuersorum. de iurepa. cum dilectus. in fin. illam collationem tibi factam [*precessisses*] dicit hic Ho. ꝙ Inn. formauit hic quandam magnam gl. quam ipse per quæstiones formare voluit, & hoc modo. Quid si qs coram ordinario petat prębendam quã ego possideo. dicit, ꝙ debeo iudicis officium implorare, vt faciat declarari, an petat ipsam tanq̃ sibi debitam, vel tanq̃ suam, si petit illã vt debitã, cogetur dicere causam, quare sibi est debita, de li. ob. c. si. pura, quia priusquam ego fui ad illã canonice electus, vel ad mandatũ papæ, vel sine mandato

sponte

ſponte receptus ab illis,ad quos ſpectabat,allegãs, ꝙ ex
quo receptus erat &c.s̃.e.c.ex parte.& ca.cum ſuper.de
præbẽ.relatũ.vel quia primo fuit ſcriptũ pro ipſo,de of.
dele.ex parte.& ſic ſuo marte lis curret ad finẽ, ſi aũt pe
tit vt ſuã,dicẽs ſibi collatã ꝓbendã,quã poſſideo, hẽt pro
bare,ꝙ collator habuit poteſtatẽ conferendi, contulit
vacantẽ ɔgruo tpe & pſonæ idoneæ,vt eec.bene.ca. vn.
1 dicit Inn †ꝙ ipſ ɔgruum & idoneitatis prouiſio præſu-
mitur, niſi ɔtrium oſtendatur. de præſump.ca.fi.vel ſm
Hoſt.& Io.mo.niſi præſumptio ſit contra collatorẽ, vt
præ.decre.nã,vt dicit Inno.cum prouiſor obtineat vicẽ
electionis & ɔfirmationis,oportet,ꝙ probentur legiti-
me facta,q̃ ad electionẽ & cõfirmationẽ pertinent, de
quo remittit Hoſt.ad no.per Inn.de ele. cu dilecti.& de
2 do.& ɔtu.cũ olim.Quid ſi papa† alicui epiſcopo,vel ca
pitulo diſtricte præcipit,ꝙ alicui det ꝓbendã, nunqd ex
hoc mandato habet is,ꝓ quo ſcribitur,actionẽ ad petẽ
dũ illã,vt ſibi debitam.Reſpondetur ꝙ nõ, licet inobe-
diens puniri dẽat.de ꝓben.dilectus.ſic ſi ſcribitur execu
tori,puniendus eſt executor,q mandatũ nõ adimplet.s̃.
de off.dele.paſtoralis.ſed quid ſi mãdatur alicui,ꝙ mihi
ꝓbendã ɔferat,nunqd ex hoc mandato poteſt agere &
ꝓbendã petere.corã ordinario nõ,ſed corã ipſo executo
re,q ẽt ſine cãę cognitione poterit illã ɔferre.vt no.s̃. e.
ꝓpoſuit.Quid dices,ſi bñficiũ peto a Titio poſſeſſore,ſñ
peruenit alius idẽ petẽs.dicũt Inn.& Hoſt.ꝙ dabitur pri
mo vincenti cũ cautione de ſeruando reũ indẽnẽ quo
ad aliũ petentẽ.ff.de rei vẽ.is a quo.& idẽ no.s̃ de re iud.
cũ ſup.de reſcrip.mandatũ.ꝙ ſi executor ɔtulit mihi ꝓ-
bendã vt vacãtẽ de iure,quã tñ alius poſſidebat,peto ab
eo ꝙ exequẽdo me ĩ poſſeſſionẽ inducat.nunqd id face
re dẽt. Rñdent ꝙ nõ, niſi vocato poſſeſſore,qa ſua poſ-
ſeſſione nõ eſt aſt expellẽdus.C.ſi ꝑ vim vel alio modo.
l.fin.niſi collatio fuiſſet facta cã cognita, & vide qđ dixi
de hoc & de forma,ɔferas abſque adiecto, & in poſſeſ-
ſionẽ iducas.s̃.ti.ij.licet.ij.ſup gl.nõ ergo.qđ hic no.Inn.
& Hoſt.& dixi.s̃.e.lib.de off or.c.iij.§.j.in fi. Quid ſi duo
ſint ɔfirmati a diuerſis,quibus cõpetere põt. puta vnus
ab ordinario,alter a delegato papæ,ſi vterque iſtorũ cõ
uenitur.dicit Inn.ꝙ vr̃ ꝓcedẽdũ,ſicut qñ ɔueniũtur hę-
redes,qui inter ſe de hęreditate ɔtendũt.C.de peti.hær.l.
vlt.C.fami.er.l.pe.all.Hoſt. de ꝓben.niſi eſſent,ſi agent ɔ̃
alios ẽt noĩe eccleſiæ,nullus eis cogitur rñdere, niſi pro
bent ſuã canonicã ɔfirmationẽ,puta factã vocatis, qui
fuerant euocãdi.all.Hoſt.de ele.qa pp.de iu.exhibita.de
off. Arc.ad hoc. in fi.ſufficit tñ eos ſeruare ɔfirmationẽ
factã vocatis his,quos res tãgit,alias habet neceſſario ꝓ-
bare canonicã electionẽ & ɔfirmationẽ,& ꝓcedũt hęc
ẽt ſi in poſſeſſione ſit ipſe electus nõ ob.C.de peti. hær.
cogi.q̃ loqius,cũ nõ eſt ꝓſumptio ɔ̃ poſſidẽtẽ, vt ec. bñ.
c.vno.illa vero præſumptio eſt,qa patitur ɔtrouerſiã ſui
ſtatus,& maxime ĩ ſua nouitate.vide,qđ ſcripſi de ꝓſũp.
illud.in gl.ad ɔfirmationẽ.dicit Hoſt. iſtud maxime ex-
ponendũ ꝓ tñ.ſicut.s̃.de teſti.cũ olim. Quid eñ ſi ſte-
terit plaus.xxx.annis,vel vltra,nunc veniat alius dicens
ſe prælatũ,graue eſſet dicere,ꝙ cogeretur prædicta pro-
bare.cũ forſan nullæ ꝓbationes ex ẽt,nec eſt veriſimile,
ꝙ illi, ad quos ſpectat,illũ ſuſtinuiſſẽt tãto tpe miniſtra
re,ar.ff.ad mace.l.iij.s̃.vl li.pen.c j.& c.laudabilẽ.j̃. de ac
cu.olim.8.q.4.nõne.16.q.4.nolumus.dicũt demũ illud
3 circa hãc materiã tenẽdũ.ꝙ† quotieſcũque plures ſunt
petitores bñficij,cautũ eſt,exigere cautionẽ a vincente
per modũ,de quo.s̃.ver.quid dices.& per id prouideri ɔ̃
executores pluriũ petentiũ fulminantes ſñias,vt eis pa-
reatur,a qbus nõ appellari poſſet,ſi præciſe ſine cãæ co-
gnitione volũt exeq,qa nõ debet id fieri, niſi probatio-
ne facta corã ordinario,vel executore de iure petentis,
ar.s̃.de reſcri.capitulũ.vel forſan nõ tenet ſñia excõica-
tionis.qa iuriſdictionẽ nõ habet,niſi ɔ̃ reſiſtẽtes, vel re-
belles indebite,poſſeſſor aũt nolẽdo ſine cãę cognitione
poſſeſſione dimittere,nõ indebite ɔdicit,ar, de præben.
c.ſi.de reie.ſuper literis.in fi.ff.de peti. hær, ſi debitor.ff.

depoſi.l.j.§.apud Iulia.ſm Inn.qđ poſuit Hoſt.& hoc vl
4 timum ponit Io.mo.& Arc.q dicit, ꝙ † executor prius
dẽt intentionem ſuam fundare,nec in ɔdictorem ẽt ſa
cti pęnã inferre,anteq̃ appareat ɔdictorẽ eſſe in culpa,tur
bando ſuã poteſtatẽ.de off.dele.c.j.ɔdictorẽ aũt iuris pu
nire nõ põt,remittit ad no.per Inn.de prębẽ.pro illorũ.
vbi dixi ſuper gl.ij.¶ Dicebat ſcđa pars[*vacante*]hoc vi-
debatur facere ɔ̃ allegantem,argu.s̃.ne ſe.va.per to.dicit
5 Hoſt.id non obſtare apoſtolico mandato,quia† papa ſu
per oẽs eſt.ix.q.iii.cuncta per mundum.s̃.iit.i.propoſuit
[*epiſcopus nunc præſens exiſteret*]no.ſm Abb.ordinẽ allega
tionis primo probat epm ſciuiſſe,& ſic bona ɔſcientia
ɔ̃ dyaconẽ nil facere potuit.ſecundo concludit idẽ,ẽt ſi
ignoraſſet.ibi,nec alias.tertio.ibi,adijciebatur.probat oĩ
no per mandatũ papæ ſublatã ordinario poteſtatẽ ex vi
decreti.aliqui faciunt quatuor partes,nõ inſto,alit prio-
ri executori,diaconis per ɔñs.licet Bur.dixerit ɔſequen-
tiã tollit non oppoſitum.infert, quia pars eius eſt. C.de
teſti.mi.l.fi.Hoſt.dicit,hic ɔſequentiã tollit, & oppoſitũ
inferi,quia pars eius eſt.i.non ſequitur hoc ɔſequẽs,ſed
ɔſequẽs oppoſitum,quia pars eius eſt hoc,qđ ſupponit,
& ex quo ſuppreſio opponitur.ſ.ꝙ nil ſublatũ eſt,ſuppri
mitur enim,ꝙ collatio fuerit temere attentata. & ideo
ex actis inordinate non poterat impediri collator. facit
de accu.qualiter.i.[*ſibi*]facto epõ[*ſublatam*]hoc notauit
Inn.quod eſt approbatum.j̃.e.ſi capitulo.& c.ſi ſoli [*pa-
lium*]Cardinalem cui ɔmiſerat,regulariter autẽ, qđ per
me non poſſum,nec per alium.de hoc vide.j̃.de regu.
iu.põt qs[*vacaunt*]cui ſi tunc fuiſſet facta acceptatio, lo-
cus erat executioni[*Mox*]& nimis mox.& ſi facit ɔ̃ alle
gantẽ ɔtingeret.nõ intelligas, ꝙ acceptauerit primã, ꝙ
potuiſſet,vt j̃.ad fi.& ij.q.ij.contuliſſet.hoc ẽt papa nõ fa
cit,vt dixi.s̃.c.propoſuit.& patet.s̃.eo.li.de preben dudũ
Inn.dicebat & Io.mo.poſt eum.ſtultum fuiſſe hũc exe-
cutorem, ɔferendo nõ vacantẽ & incertã,ſi.n.volebat,
ꝙ ſtatim valeret,hoc erat ɔ̃ ius.s̃.e.c.ii.ſi vero volebat il-
lum ſtatim habere ius,nec poſſeſſionẽ, verbum ɔ̃dice-
bat facto,qa cũ nihil ɔferret, ſe aliquod ɔferre dicebat.
Item donatio vel poſſeſſio non poteſt eſſe niſi rei certæ
6 *Non † tamen propter hoc*] ignorantia enim ꝓlati nõ facit
quominus priuilegiu tueatur priuilegiatum.s̃. de relig.
do.cũ dilecti.ſm Inno.[*Lex*] conſtitutio,ſeu mandatũ,
7 †Quid ſit lex[a] ɔſtitutio,decretũ,decretalis epiſtola,dog-
a ma,mandatum,interdictũ,ſanctio.[b]no.iij.di.in ſum.&
b xxv.q.ii.ſi quis dogmata.attribuitur hæc gl.Inn.qđ non
credo[*ex parte*] iii.pars replicatũ ɔ̃ exceptiones, ſic. s̃.de
excep.cũ dilecti.de fi.inſtru.cũ Io.[*intentio*]cui ſtandũ,ex
quo de ipſa ɔſtat.s̃.de ver.ſig.in his.ff.de leg.l.ſcire.& per
hãc lrã Abbas in diſtinctionibus ſup hãc decr. ſoluit
8 qõnẽ de ſic priuilegiato,†qui citatus per ordinariũ, vel
delegatum,qa non paret,excõicatur,ꝙ excõicatio non
teneat,quaſi id operatur uis verborum priuilegij & intẽ
tio ɔcedentis,vt hic.q̃ rõnes ceſſant in caſu legis ſi quis
ex aliena.ff.de iu.& in caſu decre.ſi duobus s̃.de ap.vide,
qđ ſcripſi,de reg.iu.ſciẽti.in ſolutione qõnis [*ademptum*]
ſtatim bullato priuilegio,vt dicit Hoſt. in decr.prima.j̃.
de priui.§.in eos.vt ibi ſcripſi,ſuper ver. indultũ [*faculta-
tem*]dicit Inn.& Hoſt.poſt eum,licet ĩ fi.detrahat, vt ibi
dicã,ꝙ quidã hoc intelligunt,qñ pars per ſe. vel procur.
vel nuncium ad hoc datũ ĩpetrat talẽ indulgentiã,ꝙ ex
cõicari nõ poſſit.nã ex qno ɔcurrũt volũtates ɔcedẽtis
indulgentiã & impetrantis.ſtatim habet ſuã efficaciã,&
ſi tale ius habentes in priuilegiatũ hoc ignorent,q poſ-
ſunt eſſe plures.de ſen.excõ. officij. & graue eſſet ſingu-
lorum auribus hoc inculcare.s̃.de poſtu.c.j.& ſi papa di
ceret in indulgentia pñti,per ſe,vel nunciũ cõceſſa, pro
hibemus oĩbus,ne quis eum excõicet,idem eſſet,ſtatim
enim habet effectum,qa ɔcurrunt voluntates prædictæ,
9 all.Hoſt.ꝙ ẽt †ignorantibus ex teſtõ emolumentũ acq-
ritur.ff.de leg.ij.cum pater.§.ſurdo.de le.j.cætera.in fi.l.ſe
quen.quẽad.ſerui.amit.parẽ. de pecul. ſed ſi damnum.
Quid ſi prohibitio ſit in pœnam abſentis,tunc ſm eos
ſatis

satis pōt dici, ꝙ nō habebit efficaciā, nisi cū absēs fuerit
certioratus. s. de postu. c. i. de ꝯsti. c. ij. de app. sup eo. ij. nisi
in genere prohibitionis appareat ꝯ̄ria volūtas papę pro
hibentis, vt est in inhibitione alienationis. s. de dolo, ve-
ritatis. in fi. Quid de his, q̄ fiunt in iudicio, sicut sunt dif-
finitiuę, iterlocutorię & excōicationū sniā. Rñdet, ꝙ sta
tim hñt effectū suū, ēt si in hoc ignorēt hi, p qbus, vel ꝯ̄
quos latæ sunt sniæ. de sen. exc. pater. de ap. cū sit, ī fi. dicit
Ho. ꝙ caueat a pęna decre. cū medicinalis. ī. de sen. exc.
de alijs vero sententijs dicit Host. id verū, si absens sit ꝯ-
tumax, alias secus. C. qūo & qñ. l. ea q̄. ff. quæ sen. sine ap.
rec. l. j. iij. q. ix. p totū. qd si nec p se, nec p nūciū quis ipe-
trat talē indulgentiā. ꝙ excōicari non possit, sed ꝯcedit
eā papa proprio motu, vel ad instantiā alterius. Rñdet,
ꝙ nisi appareat de intētione ꝯ̄ria ꝯcedētis, priuilegiatus
nō gaudebit bñficio indulgētiæ, nisi postq̄ ad eū perue-
nerit. ij. q. v. qñ. ff. de acq. pos. q absenti. Et idē in reuoca-
tione indulgētiæ, vel mādat. vt nō noceat, quousq; certi
ficatus fuerit, sicut ꝯcessa est. ff. de procur. si procuratorē.
de insti. ac. sed & si pupillus. §. de quo palā. ff. mā. si man
dassem. & s. de procu. c. pe. Inn. plus est in mādato, quia
si ēt a ꝓcu. præsente reuocetur illud, non fit p̄iudiciū ab
senti nō certificato, vt in pal. l. si procuratorē. Ignorātia
ēt procuratori non obest, quominus agere possit ad ex-
pensas, quas fecit ignorās reuocationē, vt in l. præ. Item
10 † excōicatus absens nō tenetur de inobedientia, si nō ge-
rit se pro excōicato, de cle. exc. apostolicę. sed nūquid te
neat excōicatio lata ꝯ̄ illū, cui restituta est ptās excōicā-
di ꝯ̄ priuilegiatū absentē. Rñdeo. tenet, ex quo ꝓmulga
tus de restitutione certificatus est. nā ab eo cui cōcessa
est idulgētia licet ignorāte reuocari pōt, nec poterit po-
stea illa vti, ex quo facta fuerit reuocatio, & ex quo de ī
tentione reuocantis appatet. ff. de manu. li. si pater filio.
¶ Sed qd de lr̄is ꝯtentiosis, puta īpetraui ꝯ̄ te, tu expresse
impetras reuocationē huius primi in tuo secūdo, nun-
qd valēt gesta p primos, anteq̄ fuerunt certificati. So. va
lent. s. de resti. spo audita. nec eñ secūdus cogitur vti re-
uocatoria. nisi velit, cū in sui fauorē fuerit impetrata. C.
de legi. qd fauore. nec primus tenetur diuinare. vt eccle.
bene. vt nostrū. Quod verū, si secundus præsens est, & ta-
cet, & vidēs primos ꝓcedere, quasi per id renunciet iuri
suo, ar. de re iu. iter mona. si vero absens esset & ignorās,
nō p̄iudicaretur. sic nec ob. si dicatur, primos iudices iu-
risdictionē habere, & sic tenet, qd faciūt. illud eñ verū,
si nō fuisset iurisdictio reuocata. alij dicūt, ꝙ placet Inn.
& Host. ꝙ tenet processus, nisi scds cū primū sciuerit. ī.
x. dies appellet, arg. C. qūo & qñ iu. l. iij. s. de off. dele. qm̄
abbas. de hoc ēt vide de rescrip. cū ꝯtingat. super glo. sed
qua lr. Quid de his, q̄ fiunt extra iudiciū, vt in lr̄is bñficia
libus mādatur primis, ꝙ ꝓuideāt. itē secūdis, ꝙ ꝓuideāt
nō obstātibus primis literis. Dicūt quidā, ꝙ quis primo
rū ptās nō tollatur, nisi prius certificetur p scdos, ex quo
tñ nō nouerint primi, ꝙ scds suis lr̄is vult vti, non valet,
qd fit a primis, nec impedinir processus secundorū, & si
a primis nō appelletur, qa parū operatur appellatio fa-
cta extra iudicium, ƀm Inn. q remit. de ma. & obe. dile-
cti, p his facit ƀm Host. qa nō refert a quo nūcietur. ff. de
pe. hæ. itē veniūt. §. a quo. de rescr. cū ꝯtingat. vbi de hoc
alij dicūt, forte melius ƀm Inno. ꝙ illud, qd fit a primis
iudicibus, tenet in eo. iudi. sed si priuilegiatus id petat, de
bet reuocari, qa nolebat vti priuilegio in negotio illo,
& si sciuisset, id fecisset. & credendū est ei, cū nō sit p̄su-
mendū, ꝙ frustra laborauerit in priuilegio obtinēdo, ni
si ex aliqua cā p̄sumatur ꝯ̄ ipsū. puta. qa ꝓbatur, ꝙ sciuit
ꝓcessus priorū iudicū, & potuit ꝯ̄dicere. & nō ꝯ̄dixit, arg.
de exceptio. exceptionē. de ꝯsti. cum M. & hoc nisi ex iu
sta cā omisisset, qd ēt protestari debebat, si poterat sine
periculo. vt ibi. & de ap. c. fi. hæc locū habēt, qñ simul cō
currunt, vt in prin. huius gl. dixi, ꝯsensus priuilegiantis
& priuilegiati ante ꝓcessum iudicum. si aūt nō concur
runt simul, tenet irreuocabiliter, quod fit a prioribus, vt
sequitur. Superius dictis ꝯ̄dicere vr̄ lr̄a sequēs, quæ innuit,
ꝙ semp valet ꝓcessus primorū, quousque secūdis eis no
tificēt, ne ꝓcedāt, sed illud locū hēt. qñ volūtas ꝯceden-
tis nō fuit talis, q vellet statim primos potestate priuare
sed tunc demū cū eis esset inhibitū, vt dicit lr̄a. & idē si ī
secundis literis reuocamus iurisdictionē primorū, cum
illud sit in fauorē scdi impetrantis, & intelligi dēt, si vel
voluerit reuocationē. verū si papa nō aliā petitionē, vel
fauorē, sed ꝓprio motu fecisset reuocationē, tūc reuoca
tio statim suū effectū haberet, ex quo appareret reuoca-
tionē ꝑuenisse ad notitiā reuocati, nisi ꝯstaret de inten
tione ꝯ̄ria reuocātis. si dicas, quare nō est idē in decreto
nā nil valet. qd fit post decretū, vt ꝓbat hęc litera. So. qa
11 † decretū sicut & sniā hēt fieri cū cāę cognitione. & iō
statim habere dēt suū effectū, sed opponēs, ꝙ decretū,
de quo hic loqtur, nunq̄ dat cū cāæ cognitione. fateor,
sed ex quo papa suā īhibitionē decretū vocat, vult, ꝙ ha
beat vim decreti, & statim cōsequatur effectū. & idē in
alio, q̄ in papa, nā ex quo verbo decreti vtitur, statū suā in
dicat voluntatē. s. de ver. sig. in his. vñ est perinde, ac si di
12 cat exp̄sse, voluntatis meæ est † ꝙ nō valet electio facta
ab his, quos reuoco & reuocare possum, vt hic, tñ vt di-
cit Host. alius q̄ papa hoc nō posset. facit. s. e. li. de off. le.
deliberatione. sed si nō decernit, qui pōt, sed dicit, inhi-
bemus, ne eligāt, debet intelligi. postq̄ sciuerint. imo &
si sciant lr̄as impetratas ꝯtinentes reuocationē, vel inhi
bitionē, adhuc valet, ꝙ fit ab eis, nisi prius certificentur,
ꝙ de beneficio, de quo agitur intendat, inhibens alij ꝓ-
uidere, vel nisi qd ꝯ̄ factū fuerit, decernat irritum & ina
ne, sed obstat hæc litera, nisi fossan, ꝙ illā conferre non
possit, exprimatur in concessione huius potestatis, p q̄
verba vr̄, ꝙ ex quo papa dicit, ꝙ prius non possit ꝯferre,
non teneat postea sua facta collatio, & sic fortius vr̄ nō
tenere, vbi prioris potestas reuocatur exp̄sse. Sol. nō dicit
lr̄a illa expresse, ꝙ nō teneat prouisio primi prouisoris,
si secundus non ꝯ̄dicit. id eñ non esset verum, vt est di
ctum, sed dicit clausulā illā hoc operari, vt ostendat intē
tionē suā ꝯcedētis, ꝙ statim a die ꝯcessionis ēt añ sniam
nō valet collatio primi, si tñ secundus vti voluerit lite-
ra sua, & bñ credit Inn. ꝙ superiores clausulæ habeant
effectum. nec mirum, si dicitur primā ꝯcessionē tenere,
si scds ratificet, vel cassari si hoc petat, qa idē cōtingit in
ꝯtempto, de ele qd sicut. §. ꝙ si aūt. ƀm Inno. [*postquam*]
gl. dicit Host. ꝙ studiosus, peritus & intelligens plures ꝑ-
nitiosas subtilitates q̄ vtilitates colliget in prædictis, cū
tñ iuri canonico ꝯ̄riū sit innatū multū. de iud. dilecti. de
do. & con. ca. vel ƀm eū dic, vt no. de pręben. dilectus. ij.
[*sibi*] ad quē pertinet collatio [*aut ei*] scds casus [*vel post-
quam*] tertius casus. [*vel etiam conferat*] no. vt dicunt Inno.
13 & Host. ꝙ † si executor prius conferat, quā ordinarius, va
let collatio, licet ordinarius ignoret [*vacet*] qa si non va-
cat. eius collatio non valet, vt s. & e. ti. propositi [*potesta
tis*] executoris datę sup p̄benda ignoret ordinarius & sic
ignorans ꝯferat, vt sequitur [*agnoscatur*] q̄ sequenda est,
nec facit hoc pro dracone, qa procedit, vbi nō est bñfi-
ciū acceptādi p̄missum. s. ver. nec aliis. ēt. [*Vacaret*] ergo
super non vacante nulla dabatur ptās [*non habebat*] vt pa
tet ex forma lr̄atum [*Vacuari*] qa qd legitime factum est
&c ī. de re. iur. factū [*Sed extitit*] quarta pars [*Quod & si*]
.i. dato ꝙ ita esset, ꝙ prius conferri non potuisset, vt fue-
rat allegatū, & ne dicatur cōfiteri, ideo sic loquitur ƀm
Host. all. de ver. sig. abba. §. ad hoc aūt. s. de exce. cū vene-
rabilis. i. respon. [*Acceptare*] saltem post prępositurā vacā
tē [*Eum*] Draconē, pro quo fuerat scriptum. [*non potuit*]
de iure, ar. de off. dele. ex parte. i. sed ibi non dabatur ptās
acceptandi, & alia penitus est illa forma ƀm Host. [*Econ
tra vero.*] v. pars [*Propositum*] & bñ Inn. attribuitur Inn. ad
ditio hæc declarans & dicens, ꝙ in ꝯ̄ctibus inter viuos
non procedit. nam si tibi promisi, vendidi, vel donaui si
ne traditione rē certā, quā postea alteri trado, ille ē dñs,
nec ab illo potes rē aduocare. C. de pac. traditionibus. C.
de rei ven. seruū. si hoc est de ꝯ̄ctibus de re certa, fortius
de incerta, vt si ꝓmitto, dono, vel vēdo vnā rem ex mul
tis,

tis,quã elegeris,nã valet illarũ rerũ traditio alteri facta; ĩ
14 vltimis aut voluntatibus secus.qa ꝓ recta via transit dñiũ
in legatariũ,vel donatariũ cã mortis,vt hic in gl.ij. hu'
ptis,qđ est verũ,si testator erat dñs,secus si dñiũ erat hæ-
redis,vel alterius,quo casu nõ trãsit,nisi ꝑ traditionẽ il-
lius,ex qbus vr̃,ꝙ si testator partũ suo tpe ꝯceptũ, vel fru
ctus suo tpe seminatus alicui dari iubeat, ꝙ illorũ dñiũ
vera via trãseat ad legatariũ,sed si tpe hæredis fuerit cõ-
ceptũ,vel seminatũ.partus.vel fructus nõ trãseunt ad le
gatarium,nisi detur ab hr̃de,penes quẽ est dñiũ.Fatetur
tñ,ꝙ hæres tenetur ꝑsonali actione ex testõ,sicut tenere
tur,si testator rẽ hæredis,vel alterius legasset.insti.de le.§.
ea quoque.& §.si res.& sicut non trãsit dñium rerũ hæ-
redis ad legatariũ,sic nec testator illas potuit subijcere re
stõni,vel optioni.C.cõia de le.l.fi.§.nemo.vbi dr̃, ꝙ res,
q̃ non est pure in bonis hęredis,nõ p̃t alienari.ergo hęc,
q̃ pure est in eius bonis,alienari põt, & vr̃ expssum.ff.de
pign.l.i.§.cũ p̃diũ.vbi dr̃,ꝙ res,q̃ nunq̃ fuerãt debitoris,
nõ tenentur hypothecaria.ergo eadẽ rõne nec restitu-
15 tio.subijciuntur.Nõ est ꝯ.e.ti.Paulus.§.i. vbi dr̃,ꝙ ꝓ si res
obligatæ pignori perueniũt ad hæredẽ,ꝙ fructus & par
tus earũ tenẽtur hypothecaria.nã ibi loqtur de partu &
fructu ꝯcepto & seminato. & sic intellexit Azo de pig.
§.itẽ ĩterdicitur.ex quo patet,ꝙ optio legata alicui par-
tus ꝯcipiẽdorũ apud hæredẽ,nõ impedit,quin hæres illa
possit alienare,vt hic dicit ſm Gar.& vide qđ dixi de test.
Raynuti'.sup gl.tũc ꝓdest[*Nec præmissa.*]s.ꝙ nõ tenet sct
mi alienatio,vel manumissio an optionẽ factã[*ꝑsum*] ꝑ
quo sic scribit.& iũge hic verbũ reqri[*Si vacaret*] & non
aliter[*Futuras*]ita tñ,ꝙ expectaret pñtes vacationes[*Ac-
ceptandam*]vr̃ aliqbus,vt dicit Inn.ꝙ acceptare possit ĩpe-
trãs,licet in rescripto nõ dicatur de ipsius acceptatione,
sed solũ ibi dr̃ executori,ꝙ ꝓuideat in tali ecclesia , dio-
ecesi,vel ꝓuincia.de hoc aũt dubiũ nõ est,ꝙ talis execu-
tor reseruare põt primã p̃bẽdã,vel vlteriorẽ ex cã,ar.hic
& no.de iure pa.cũ dilect'.alij tñ ĩ hoc casu aliter dicũt.s.
ꝙ nunq̃ acceptatio ĩpedit collationẽ ordinarij , sed sola
ꝓuisio,vel inhibitio executoris,nã,vt innuit forma rescri
ti,plus vr̃ hoc ꝯmitti arbitrio,vel optioni executoris, q̃
ĩpetrantis,hoc fateor in forma pauperum,q̃ hr̃.s̃.e.li.de
p̃b.si pauper.Io. An.Subdit Inn.ꝙ semp is,q optat,reser-
uat,vel suspẽdit,de certa præbẽda id facere dẽt.ad hoc.s̃.
e.li.de ele.c.ij;certã aũt dr̃,si optat,vel reseruat primã prę
bendã,q̃ vacauerit in ecclesia,diocesi,vel prouincia.exe-
cutor aũt datus ẽt cũ cãæ cognitione non põt mãdare
sibi reseruari p̃bendã,quã acceptauerit impetrans, vel ip
sius procurator.ar.s̃.de off.del.e.c.vlt.Host dicẽs,ꝙ in ali-
quibus ex prædictis non ꝯsentit.Inn.remittit ad ea, quæ
no.de præb.pro illorũ[*Plenius*]sic fieri dẽt,sic de ele.i ge
neri.& c.ecclesia.ij.in fi.[*intellectis*]si nõ plene intellexis-
set,in dubio facto se ꝑ interrogationes partiũ informa-
re potuisset,de fide instru.cũ Io circa fi.in dubio iuris ip
se sufficit.s̃.de ap sepe.in prin.cum ꝯcor.ſm Hos.[*Perti-
nere*]qa tibi fuit canonice collata,& ab eo q poterat, vt ĩ
sua petitione dixerat in prin.[*adiudicare*]non mihi adiu-
dicari,qđ meũ est,magis proprie declaratur meum esse,
16 vel ad me spectare.ff.de rei vẽ.ex diuerso.§.i.fit ẽt ꝓ adiu-
dicatio in actionibus mixtis.ĩst.de act.§.qdã.ſm Io.mo:
17 vt ipse dixit post Host. ẽt in ꝓ dubio adiudicatio fieri dẽt
illi,q validioribus actionibus vtitur.insti.de emp.& ven.
§.itẽ p̃tium.s̃.de re iu.suborta.de postul.bonæ.ij.in fi. C.
de edic.diui Adr.l.fi.[*Curamus*]vide,quod dixi.s̃.e.ll.de re
iu.ad apostolicę.in fi. sup vers.priuamus.[*Perpetuum*]sic.
s̃.de prob.licet,ad fi.& de re iu.cum olim.ad fi.Host.[*Im-
ponentes*]sciendum est,ꝙ Fran.Vercel.nil aliud hic glosa
uit,q̃ casum ponere & notabilia elicere.elicebat aũt ex
parte pria,qđ ibi dixi.ex scda notabat,ꝙ nõ licet illis de
caplo ignorare, q̃ ibi fiũt.itẽ ꝙ priuilegia singularia fir-
mitatẽ habẽt,ex quo peruenerunt ad illos,quibus ꝯceduti
18 tur.itẽ ꝙ ꝓ nõ datur tps ad ignorandũ priuilegia sicut daf
ad ignorãdũ iu' cõe.itẽ ꝙ nõ valẽt,q̃ facit depositus, ẽt id
ignorãs.ex tertia parte notabat, ꝙ sicut auctoritas papę,

quã hẽt ĩ bñficij ꝯferẽdis nõ aufert ptãtẽ ordinario , sic
nec auctoritas executoris ꝑ eũ dati, nisi ĩ trib.casib.itẽ si
daf executor acceptare valẽti.aũ acceptationẽ illi ꝓui-
dere nõ poterit.itẽ ꝙ mãdatũ incertũ nullũ astringit. ex
quarta no.ꝙ vbi optio daf de pluribus rebus, oẽs ibi sũt
obligatę,ita ꝙ añ optionẽ ad aliũ vlũm aliqua transfer-
ri nõ p̃nt.ex quinta no.ꝙ habenti optionẽ acceptãdi de
pluribus existentibus statui põt terminus ad optãdũ.itẽ
ꝙ restringẽda est optio , ꝑ quã impediri posset multarũ
ecclesiarũ prouisio.itẽ ꝙ res,q̃ nondũ est,acceptari non
põt.itẽ ꝙ ordinarius in ꝯferẽdo bñficio acceptato ꝑ ha-
bentẽ clausulã acceptãdi ptãtẽ nõ hẽt. ex vltima no.ꝙ ĩ
diffinitionibus cãrũ obtinet,qui hẽt iura fortiora.¶Pri-
ma gl.summat,& ponit prouisionẽ inuentam ꝯ casum.
¶Scda gl.supplet decisã,& diuidit decre.¶Reliquas glo.
m.soleo in textu.¶In gl.no.ꝙ qñ.ibi.item eorũ.§.i incí
pit,si decuriones.vide de rescr.c.fi.in 4.gl.¶In gl.no.ꝙ il
le.ibi,pupillus.in fi.vide de re iu.cũ olim.super 3.gl. ¶In
g .antepe.ibi,apud Auphidiũ.vide.s̃.e.li.de præbẽ. dudũ.
19 sup gl.pe.¶In gl.i.ibi vacante,ad hoc summabat,ꝙ ꝓ exe
cutor datus sub forma,ꝙ ꝯferat tali, quod duxerit acce-
ptandum,aũ acceptationẽ nil facere põt. hoc nõ est bñ
dictũ,sed intellexit illud nihil.s.ꝙ afficiat. & sic intellige
gl.j.§.subiũctũ.q̃ icipit.no.ꝙ qñ.& ĩ fi.formã illius clau-
sulæ ibi vide notatã in gl.ille terminus.¶In gl.ii.ibi.Inn.
quartus auctor decre.dicit Host.& Boa.post eũ, q semp
fuit nobilibus gratiosus, & ille Draco fuit filius dñi de
Borbono.& ibi [*Dignitas*]dicit Io.mo.ꝙ hic non fuit di-
sputatũ,an esset dignitas , vel offĩm,tñ,vt dicit ipse,Inno.
no.de præb.de multa in fi.ꝙ præpositura ecclesiæ Car-
nocen.sunt officia non dignitates,& ibi[*Defensio*]Hos.q
facit.ix.partes.de hac scda facit tres dicens,ꝙ ꝯ an. exci-
pitur.tertia exceptio roboratur quarta pro.D.alia rõ in-
ducitur.ita de tertia dicit,ꝙ quinto replicatur.s̃.de repli-
ca.add.hoc nõ placeret,qa potius sunt partiũ subdiuisio
nes,q̃ partes.In gl.4 ibi. præbenda, melius diceret digni-
tas.¶In gl.ꝙ est.ibi,super specula.& s̃.de sen.exe.nouerit
dicit Host.ꝙ putat id speciale ĩ ꝯstitutionibus principis ;
alias aũt hoc tps erit arbitrariũ.ff.de iure deli.l.i.§.ait prę
tor.& ideo sufficit,ꝙ sit pure promulgata ad hoc, vt oẽs
astringat s̃.de postu.c.i.xvj.dist.ꝙ dictis.de consti.c.ii. de
hac materia,& quæ sit rõ diuersitatis, plene no. in sum.
de ꝯsti.§.qñ ꝯstitutio.in princ.Host.cuius dictũ ponunt
Io.mo.& Arc.opinionẽ aũt Io. quã ponit Arc.vide ĩ re
20 miss.q̃ sequitur in gl.subdit aũt Arc.ꝙ ꝓ mandatum liga-
re nõ debet,nisi ex quo peruenit ad eos,qbus mittitur.ff.
de ac.poss.q absenti.& no Inn.s̃.de ele.innotuit.in vlt.sua
gl.& vide,qđ dicã sup gl se.¶In gl.hęc allegatio.ibi.pęna
les.dicũt Inn.& Host.ꝙ hæc rõ nõ est perpetua,declarat
Io.mo.qa in multis ꝯstitutionibus nõ agitur de pęna in
21 fligenda.dicit ergo, ꝙ ꝓ quia lex oĩbus est cõis & oẽs ab-
stringit.s̃.de ꝯsti.c.fi.& C.de legi.l.leges sacratissimę.ideo
ibi est tps vniforme,sed indulgentia est lex priuata. 3.dis.
priuilegia . quã sola concedentis intentio contẽplatur ;
¶In gl.ꝯtumaciter.in fi.s̃.de ma.& obed.inter quatuor.
Arch.remittit. 3.q.ix.in sum.& de do.& contu.veritatis.
¶In gl.priuilegiũ,in prin.Host.dat hic aliud simile, ꝙ in
de no.de præben.accedens.ad fi.gl.¶In gl.expressam, In
fi.q̃ dr̃ certa pro tanto,quia refertur ad vnicã.vere tñ pri'
est incerta.¶In gl.no.ꝙ ibi,decernere.idẽ Inn.q dicit sa-
22 tis hic patere,ꝙ ꝓ executor suspendit ordinariũ a colla-
tione bñficij,sed Host.intelligit hęc vera,qñ in rescripto
est clausula decernentes.& c.s̃.de pręben.inter.refert , ꝙ
alij generaliter intelligunt.Arc.dicit opi.Host.ꝯfundi.j.
eo.si soli.¶In gl.ꝙ qñ,ibi.nuncietur.all.Host.s̃.de ap.su-
per eo.ii.in fi.alij dicunt,ꝙ in primo casu hæc decret.in
terponi non põt,nisi partibus p̃ntibus, quia de iure pro
cedendũ non est sine p̃ntia partiũ.s̃.de ma. & obe.inter
quatuor.quarũ assertione &c.de resti.in integ. tũ ex lite
ris.& Papa vr̃ scripsisse ſm ius.s̃.de rescri.c.ii. & ca. cũm
quæ.vt dicit ipse Hos.tenendum est, quod sequitur in gl.
nam ex virtute clausulæ idem esset, & si nullum decre.

executor

executor interponeret.s̄.de præbē.inter.de ele.innotuit.
& ibi,interponit ēt in absentia partis aduersę, vt ꝓxime
dixi.¶In gl.cui prior,in fi.alij dicunt,ꝙ ille prior factus
erat archipresbyter,& sic erat eadē persona, quæ prior ꝑ
hoc ius non variatur,tñ ex integra patet ɔ̄riū.¶In glo.
ponit.in fi.dicit Host.ꝙ fortis est allegatio, quæ locum
habet,siue homo indistincte legatus sit,siue plurium da
ta sit optio,quia singuli sub conditione videntur legati.
ff.qui & a qui.l.iij arg.ff.de pecul.cum dñs.§.fi.ff.de opti.
le.ut tibi.§.fi.& l.si optio.§.imo.& si lapsi sint anni.xx.vr̄
ꝙ optare possit,& ꝙ beneficium ei debeatur,ar. expres-
sum.ff.de cond.& de l.fi.¶In gl.cōis.ibi.cū dilecti.adde-
23 bat,ꝙ†princeps nō dēt in facto suo fraudē aliquā adhi-
bere.s̄.de do.per tuas.nec aliquē ꝑꝑ bñficiū suū decipere
C.de his q ve.ęta.impe.l.i.nec alicui inijcere laqueū.17.
q.j.de viduis. ij.nec verbū suū variare.xxiij.di. psalmista.
nec primo impetrāti ꝑiudicare,vt no.de rescrip.c.j.& c.
literis.& de iurepa.cū aūt.in fi.& dicit,ꝙ nescit,si ꝑdictis
oībus pōderatis ipse pro nepote proprio iudicasset ho-
neste & iuste hoc omisisset,si pōderasset,qđ ipse notauit
ī prin.suę summę. Et in fi.vide,qđ scripsi,de ver.si.olim.
Inn.dicebat hic,ꝙ in bñficijs fit plenusima,qñ sine alte
rius dispēdio ɔceduntur,all.ꝑdicta.c.& xvj.q.ij.visis.de de
ci.ex parte.de priuile.qa circa.ff.de ɔsti.prin.bñficiū.ff.de
vul.& pu.sub.ex fctō.in ɔ̄riū all.C.de ꝑci.īpe.offe.l. quot.
& addit,qđ dicā sup ꝓxi.gl.¶In gl.vt legatio.in fi. ff. qui
& a qui.l.cū his.& vide,qđ dixi sup gl.ponit.& qđ hic di-
xi in tex.& ꝑdicta sit ratio,quare aliud in legatis extanti
bus,quā in casu proposito,vel in ɔ̄ctibus ,qa retroa die
aditæ &c.ff.de le.i.si tibi hō.§.cū seruus legatus, & rei le-
gatæ dñium recta via transit in legatariū.ff.de furt.a Ti-
tio & iō alienatio vel manumissio vt facta a nō dño nō
valet,secus in ɔ̄ctibus.ff.de act.& ob.si seruū.§. sed si sic.
uā in his & bñficijs nihil retro intelligitur acquisitū. &
24 dicit lex†ꝙ nō sicuti viuentiū,ita & defunctorū actus su
spēdi,receptū est.ff.cōia.præ.l.receptū.& no. ꝙ optio fa-
cta añ aditā hæreditatē non valet.ff.de le.j.Iulianus. & fa
cit.ff.quorū le.l.j.§.quod ait. Subdit Inn.ꝙ f̄m quosdam
idē est in beneficijs vacātibus tp̄e rescripti , qđ in legatis
extātibus,vt nō valeat collatio taliū , sicut nec alienatio
legatorū extantium,quorum legata est optio , vt sic f̄m
istos locū habeat in vacaturis,quæ vacauerunt post da-
tā.hoc non est verum,si clausula acceptationis respicit
vacantes & vacaturas,sed si confert & vacātem, & in va
caturis daret optionē,tunc procederet dictū illorū, hæc
vera,saluo ꝙ de præpositione mensis cū decre. dixi in j.
gl.¶In gl.legatis.in fi.facit.s̄.e.si pluribus.& c. si tibi. & s̄.
co.li.de consue.c.fi.¶In gl.in beneficijs,in fi.idem Host.
¶In gl.no.ꝙ ille.ibi.sine p̄ntia.idē Io.mo.& Arc.adhibe
ri debent testes idonei f̄m Host.alle.de off.or. pastoralis.
in fi.melius facit de sen.exc.sacro.in princ.sed Cōpo. vr̄
25 velle†ꝙ coram executore facienda sit acceptatio.s̄.de re
scrip.cap.f̄m.in gl.magna,ad fi.ver.quid si literæ.& versi.
seq.sed vt dicit Arc.hoc nō est iure cautū. imo ɔ̄riū hic
apparet,cum sic indistincte loquatur,non dicendo corā
quo acceptet.¶In gl.antepe.in fi.idem Inn.& Host.post
eum allegant.ff.de optio.le.l.ij.s̄.de ꝑtum.qa verisimile.
vide,qđ no.s̄.de ele.cām.& qđ scripsi.s̄.e.li.de rescri.cum
in multis,super vlti.gl.quod dicam.j̄.e. ne captandæ. ad
fi.¶In gl.pe.in fi.vt dicit Host.de quodā Parisiensi scho-
lari , qui reuersus ad patriam,pronunciabat contra suas
iustas causas fouentes ꝑ extraneis,vt iustissimus videret̄.

ADDITIONES.

a ¶Lex.constitutio.Lex dicitur quæ fit appellatio,vel principe,sed con-
stitutio dr̄,q̄ fit a principe.Edictū,qđ fit a ꝑtore.vide Bar.i ru.C.de le.

b ¶Sanctio.quid aūt sit sanctio,refert Card.in proę.cle.§.qm̄.& in cle. si.
s.li.in prin.de vi.& honest.cler.Differt autem a constitutione. clem.se
j e.vbi gl.& Card.in prin.de verb.sign.

SVMMARIVM

1 *Detestatio quid sit.*

2 *Peccat mortaliter.qui scienter facit contra prohibitionem,siue prę
ceptum canonis.*

3 *Actio licet sit nata solutio,vel præstatio dilata est in diem,ita quod
prius agi non potest.*

4 *Ius habitum in re,vel ad rem difficilius tollitur , quam habendum
ad rem.*

5 *Ius agendi iam quæsitum,iniquum est tollere.*

CAP. II.

DE testanda. Primo ponit f̄m Io.
mo.arḡgā,vr̄ exordiū
scđo ius antiquū,& sequelā ipsius.ibi , sane
tertio illud reuocat.ibi , nos malis.& expo-
nit Arc.detestanda.i.abhominādā.& execrāda, sic ēt su-
mitur.s̄.de fil.pre.transmissa.in fi.& s̄.de sepul.c.j.ī fi. &
s̄.qui fi.sint leg.per venerabilē.in fi.alibi sumitur pro de
nūciatione.ff.de ver.si.subsignatum.§.detestari.& le. se.
1 quæ†dicit,detestatio est denunciatio facta cū testatione
[*A vetitis*]s̄.e.ti.c.ij.[*Concessis*]s̄.eo. accedens.sic facit ad
propositum[*damnabiliter*]simile.l.di.de his.in fi.s̄.e.li. de
xe iud.cū æterni.§.vl.lxiiii.di.quia. ex quibus iuribus f̄m
2 Arc.probari vr̄,ꝙ†mortaliter peccet , q scienter facit ɔ̄
prohibitionem,siue ꝑceptū canonis.xix.di.nulli.vbi hoc
tenet Hug.ad idē.xlviij.di.c.j.in fi.xxiij.q.viij quicunque.
& c.si quis ep̄is.j.q.vij.si quis omnē.in prin.iij.q.iiij.c.j.&
iij.lv.di.nullus.in fi.de ma.& obe.c.ij.vbi de hoc per Ho.
de treu.& pa.c.j.de off.or.inter cętera.§.vl.in prin. & ad
hoc.xxv.q.i.violatores.& c.primā dicit ēt Io. & Lau.no
tasse de pę.di.v.in summa.ꝙ traditio ecclesiæ obligat vt
preceptum[*Malis huiusmodi.*]s ambitioni, transgressioni
ɔcilij,voto mortis & grauamini ecclesiarum[*Easdem*] ēt
iā factas f̄m Arc.qui dicit ꝑex superiora colligi. ꝙ non
placet,vt dicā super gl.[*Alias*]a supra narratis vacatura.
vacantia bene possit promitti,tñ promissio non afficit,
vt scripsi.s̄.e.ti.c.ij.post prin.¶Prima gl.summat & dicit
quid corrigit & declaret.¶Quinta gl. ponit dictū Host.
qđ improbat.¶Vlt.gl.quærit & soluit distinguēdo ¶In
gl.iij.in fi.& xij.q.j certe.& s̄.eo.li.de rescrip.statutum.in
prin.¶In gl.quæ est in fi.& l.di.vt constitueretur. & s̄. e.
li.de rescr.statutum.in prin.¶In gl.ad præterita.ibi, hæc
ɔstitutio.si dicas,quia non vitiat collationes, vel ꝓuisio-
nes prius factas virtute taliū prouisionū,hoc est planū.
si vero dicas,ꝙ nō vitiat prouisiones prius factas adhuc
pendentes.Arc.tenet ɔ̄rium,vt dixi in tex. circa hoc aūt
Io.mo.posuit hic additionē prolixam,in qua dicit,ꝙ qñ
que promissio est pura sine die , & tunc statim agi pōt.
ff.de reg.iu.in oībus.insti.de ver.ob.§.pure.& ff. de verb.
obl.eū qui cal.§.quor.aut est in diē,& tunc est pura. sed
3 licet†actio sit nata.solutio,vel præstatio dilata est in diē,
ita ꝙ prius agi nō pōt,vt d.§ quot.& ff.de ver.ob.l.cente-
simis . & l.interdum.& de plus pe.ca.vno.aut est dies in-
certa,quæ ɔditionē facit. ff.de condi. & dem.dies incer-
tus.aut est ɔditio de futuro , ex cuius obligatione nō est
debitū,sed spes in debitum iri,secus si esset de ꝑsenti, vel
de præterito.quæ non dat morā obligationi.inst.de ver.
ob.§.sub ɔditione.& §.ex ɔditionali.& §.ɔditione.dic er
go ad propositum , ꝙ si ex promissione dudū facta tp̄e
huius decr.agi nō poterat,quia nec venerat dies, nec ex
titerat,conditio vitiatur per hanc ɔstitutionē, quæ locū
habet in vacaturis.i.quæ post constitutionē vacabunt ,
in quibus ꝑꝑ ɔditionē tp̄e constitutionis obligatio non
erat efficax,sed solū spes in debitum iri.ff.de le.i. stichū.
& de au.& ar.le.quintus,tunc enim ante sui cōpletionē
res deuenit ad casum,a quo incipere nō potuit.ff.de ser.
le.ꝑ parte.Si vero añ ɔstitutionē ꝓmissio habuerat effe-
ctū,planū est.C.de nup.l.fi.de reg.iu.factū. idē f̄m eū si
negotiū diffinitū erat,licet fuerit appellatū. idē si res in
iudiciū deducta,vel ɔsultatio principi porrecta , q ɔsuli
de iure dēt,non de facto.ff.de iu. eū quē.in auth. vt cū
de ap.cog.in prin.& §.j.& ibi no.idē ex quo ante ɔstitu-
tionē dies aduenerat,vel conditio extiterat,tñ nihil iudi
ciale erat cœptum.& est rō,quia ualeret promissio de ua
canti,ut dixi in tex.in fi.& iā est debitum,licet non affe
ctum.j̄.eo.si soli.promissio igitur dudum facta, & antę
hanc constōnem ad puram redacta non obuiat latera-
nen.

nen. cõcilio, nec huic constitutioni, quæ solũ reprobãt
viã ad vacatura, & votũ captandæ mortis, quæ constitu
tionis cã tũc cessat. nec reprobat hęc ↄstitutio ꝓmissio-
nes, per quas sic potuit, sed per quas in futurũ poterit da
ri via ad vacatura. itẽ cũ ius correctũ non loquatur in
vacante. ergo nec corrigẽs, in auth. de fil. ante instru. do.
na. §. tertia vero. col. iij. in prin. itẽ qđ impedit cõditione
pẽdẽte non impedit ↄditione existẽte. ff. de noua. quot.
§. j. ius ergo creatũ in re, vel ad rẽ nõ tollitur per hãc con
stitutionem, q̃ hoc nõ exprimit, sed spẽ reprobat. & ius
4 †habitũ in re vel ad rẽ difficilius tollitur, q̃ hñdũ ad rẽ.
j. de voto. c. vno. ad fi. dicit ẽt, ꝙ si illud beneficiũ sic de-
bitũ alteri ↄferatur, licet teneat collatio, quia nõ affectũ
vt ibi, agi tñ poterit ad interesse. ff. de le. j. cũ res. §. fin. de
ver. ob. si ex legati cã. & l. si fundum. & l. Iulianus. §. qui
fundũ. de consti. pe. promissor. §. j. & ij. de fideic. li. l. nec
ob. lex. C. de vsur. cos. §. si quis vero. & l. seq. qa est edita
ↄ rationẽ iuris cõis, scilicet ꝙ leges factæ ad decisionem
negociorũ trahantur ad præterita, & ideo extra suũ ca-
sum extẽdi nõ dẽt, nec ad ↄsequentiã trahi. j. de reg. iur.
quæ a iure. itẽ loquitur in casu odioso, in quo ẽt multa
specialiter sunt statuta. itẽ lex illa licet modificet vsuras
permissas in p̃teritum non absorbet ius stipulãtis in to-
tum, hic aũt ius partis absorberetur in totum, & facilius
est modificare, q̃ tollere, ar. j. de deci. c. pe. sicut ↄcessibi-
lius est gratiã differre, q̃ auferre. s. e. lib. de præbẽ. ei cui. j.
de re. per. c. vno. nec ob. ẽt. j. q. lj. q̃ pio. quod loquitur in
promissione aggrauante, quæ nõ inest, nec inesse põt iu
re prohibente. s. de pac. c. vlt. & j. de reg. iur. actus. ad præ
5 dicta facit †ꝙ iniquum esset ius agendi iã quæsitũ tolli,
vbi id non cauetur exp̃sse. ff. de pac. l. fi. de capi. dimi. l. tu
telas. & l. se. vñ legiti. si ex duobus. s. e. li. de rescrip. q̃uis. si
tu dicas, ad qđ agetur. rñdeo ad factum, vt prouideatur
ſm promissum, & ad id præcise ↄpellatur ſm eos, qui te
nent, quẽ præcise cogi ad factum, de no. ope. nun. stipu
latio. §. sane. vel saltẽ interesse p̃stabit, vt dictũ est. s. & vt
sic saltẽ vitæ necessaria administrentur, donec prouisũ
fuerit, de præben. cũ serui. & s. de arbit. per tuas. nec hic
æstimabantur spiritualia, vel eis annexa, sed punitur cõ
tumacia ꝓmissoris & ipsius factu. ff. de tab. exhi. l. locũ.
§. condẽnatio. & sic nõ ob. j. q. iij. si quis obiecerit. & hoc
ipso ꝙ vacauit bñficiũ, nec contulit, cum potuit, fuit in
mora, de præben. dilectus. ij. nec ex tarditate sua quis dẽt
ↄsequi ↄmodum. ff. de ↄdi. & dem. l. hæc ↄditio. primo &
scđo respõ. ff. qñ di. le. ce. l. rogo. nec refert, an promissio
a principio fuerit pura, an per existentiã ↄditionis. ff. de
condi. sine cã. l. j. & l. nihil. ff. de na. sęn. l. nihil. sicut ergo
pure factæ non reuocantur per ↄstitutionẽ, sic nec ante
illã purificatę, quæ pure vocantur. ff. de vul. & pup. sub. l.
seruũ. §. Titiũ. & C. de ↄdi. insti. l. pupil. ij. tñ. nec per hoc
ↄcluditur, idẽ esse, si post hanc cõstitutionẽ existeret cõ-
ditio, qa tunc retrotrahitur, qñ rẽ inuenit ipsa ↄditio in
eadẽ ca nõ mutata, ar. ff. rem ra. hab. l. honorẽ. s. co. li. de
rescr. si pro te. si. & in legato ↄditionali, vel in diẽ incertã
relicto, in quo si existat ↄditio, vel dies veniat viuente le
gatario, sibi ius acquiritur, & illud trãsmittit ad hæredẽ,
secus si ante diẽ, vel ↄditionis existentiã moriatur, cõdi-
tionis ergo, vel diei existentia prius eueniens faciat, ꝙ ca
sus superueniens hoc vero cauẽs expresse non tollit pro
missionis effectũ. C. de cadu. tol. l. vna. §. in nouissimo. de
condi. & dem. l. intercidit. ff. de le. j. si ita legatũ. §. illi si vo
let. res enim hoc casu adeũ statũ peruenit, a quo incipe
re potuit, quia beneficiũ vacauit. ff. de bo. pol. ↄtab. l. iij.
§. si emancipatus. nõ ergo põt dici hęc promissio reuo-
cata, ẽt si dicatur eadẽ ꝓmissio, vel obligatio, quã prius,
nã & alia est qualitas, quia purificata, & ista qualitas dat
sibi, qđ prius non habebat. s. ꝙ agatur ex ea, & est simile
in actione rescissoria. ff. ex qui. cau. ma. necnon. §. exem
plo. idẽ in nudo pacto rei interuentu vestito. ff. de pact.
iurisgen. §. j. & C. de re. permu. l. ex placito. attendatur er
go solũ tp̃s existẽtis ↄditionis, ar. ff. de excusa. tut. si is qui.
§ idẽ euenire. de le. j. cętera. §. sed & si sub cõditione. ¶ In
gl. pe. ibi, dico. idẽ Arc. & ꝙ reseruationes. idẽ Ioa. mo. &
ibi, dẽt habere præbendã. non intelligas, ꝙ ita sit debita,
ꝙ sit affecta, vt no. j. e. si soli. in gl. vlt. vltra me. ver. si vter
que. & ibi concedi deberent. vide, quod dixi post Io. mo.
s. co. li. de præben. si apostolicæ. super gl. non in forma.

SVMMARIVM.

1 *Mortis votum non ingeritur casualiter per vacaturas, sed occasio naliter.*

2 *Acceptatio potest fieri per procuratorem, sicut & electio.*

3 *Gratia communis forma facile extinguitur dolo, vel negligentia il lius, cui fit.*

4 *Acceptatio facta de beneficio, quo non erat dignus acceptans, an valeat.*

5 *Impetrans pro quo scribitur, cum priuilegio acceptandi in prouin cia, acceptare potest in certa dioecesi, vel ecclesia plures præben das habente.*

6 *Voluntas semel expressa sufficit.*

CAP. III.

DE captandæ. Præmittit ↄstitutio
nis cãm. scđo sub-
dit ↄstitutionẽ ibi. Declarãdũ. in qua ponit
thema, de qua soluit duo dubia affirmantẽ
& tertiũ negantẽ. primũ ibi, licet. ſm ibi, aut. tertiũ ibi.
Certũ. qđ tertiũ prosequitur ibi, ꝙ si occasio. no. ꝑ Gof.
1 q dixit †occasionalr nõ casualiter ꝑ vacaturas ingeri vo
tũ mortis, vt scripsi. s. e. ꝓposuit. sup ver. vacaturæ [*In ali-
qua*] de his propositionib. Inn. & de hoc no. Arc. quod
no. Io. mo. j. de reg. iur. in generali. & scripsi in cle. de prę
ben. c. i. in gl. de isto [*Acceptandum*] dicit hic in fi. Arc. ꝙ
2 †acceptatio ꝑ procura. fieri põt, sicut & electio. s. de ele.
gnia pp. §. illud. & e. li. e. ti. c. pe. ipse all. s. e. li. de proc. c. vlt.
j. de reg. iu. põt. ff. de procu. si is qui stichũ. ff. de leg. j. si lic.
§. si quis ita. nõ. ob. ff. de verb. obl. l. fi. & l. si stipulatus fue
rim, in prin. quæ non loquitur in procuratore. facit,
qđ dixi, de præben. accedens. & in cle. e. ti. c. vno. in gl. idẽ
in procur. [*Certis*] vide, quod no. s. co. li. de rescrip. tibi q.
in gl. ij. [*Facta*] gratia est facta in ↄcessione potestatis, sed
prouisio non est facta, sed fienda. s. e. li. de præben. si cui
[*Vacaturum*] no. ꝙ talis acceptatio vacaturi non habet lo
cũ, cũ datur potestas infra mẽsem a vacationis notitia,
vt no. in clẽ. eo. ti. in gl. hoc determinabit. [*Acceptare*] ac
ceptabit ꝑ verbũ p̃sens, submittendo enim se fortunæ
dicet accepto primũ bñficiũ, vel dignitatẽ, si de dignita-
te scriptũ est, ꝙ vacabit &c. nec satis esset dicere, Intẽdo,
vel volo acceptare. ff. de le. j. serui electione. cũ gl. & cau-
tũ est id facere corã executore suo, de quo vide no. s. c.
j. ad fi. in gl. no. qđ. super gl. [*Huiusmodi*] facta de certo &
expresso. imo iunge hic literã, per eum &c. vsque in fi.
& postea redeas, nisi acceptator &c. [*Per collationem*] no.
qa non repetit de acceptatione recipiẽdo. ergo collatio
nẽ acceptare vr̃, vt in cle. e. ti. c. vno. ver. quẽ ẽt [*Ius*] in ip
so, sed cũ ius in ipso nõ habeatur, nisi per collationẽ in
c. vl. in quo differt hoc dictũ a p̃cedenti. dic, ꝙ qñq; col-
lationẽ sequr possessio & tunc est acceptus, vel cõsecu-
tus plene, qñque non, & tunc solũ habet ius in ipso, &
sic illud per collationẽ determinat vtrũque dictũ. s. ver.
ꝙ si. dat ergo intelligere, ꝙ si postea interuenirent acce-
ptatio legitima & legitimi processus, illi bñ impedirẽt
ſm Io. mo. sed Arc. vr̃ hoc restringere ad processus ha-
bitos super vacante. per literam præcedẽtẽ. sit auisus im
petrans, q male acceptauit, si vacauit bñficiũ malẽ acce
ptatũ, ꝙ post vacationẽ cito habeat collationẽ, nã huc
rigorẽ plane sonat hęc litera, ꝙ in beneficio ↄ formam
huius. c. acceptato nõ ligentur manus ordinarij, nisi per
collationẽ. & sit hoc in pęnã male acceptãtis & ambiẽ-
tis illud beneficiũ, quo ad alia bñficia satis videretur suf
ficere, si recedatur a malis processibus & fiat acceptatio
debita cũ bonis processibus, solum enim de male acce-
ptato loqtur finis iste, sed ↄ. s. e. li. d electione. si ↄpromis
satius §. i. & ij. & ff. de opt. leg. apud Auphidiũ. dicit Ioa.
mo. vbi quis male optat, & est sine culpa, iterũ optare
p̃t, sed si cũ sua culpa, sibi imputet, subdistinguit tñ hoc
casu,

3 casu,qa † si gratia est cōis formæ, quæ facile extinguitur
dolo,vel negligentia illius,cui fit.s.e.li.de rescr.tibi qui.ī
fi.& de præben.si clericus,procedat,qđ dixi,sed si gratia
est vltra cōem formā exuberās vt hic,qa maiora nō tā
cito destruuntur,licet recedere a mala acceptatione &
pcessibus p eā habitis , & venire ad bonā acceptationē
& legitimos pcessus,vt hic alle.s.c.j.§. sed exutit.& §. eā
[*Prouideri*] sed nunquid postmodū ille male acceptans
poterit iterū acceptare.dic,ꝙ poterit , cū illa acceptatio
nō tenuerit,ad hoc.ff.de opt.le.l.ij. sed Arc.q ponit hic
dictū Host.in decr.cū in multis.s.e.li.de rescrip.& ibi vi
de plenius super vlt.gl.& vide s.proxi.gl.& s.c.j. in gl.an
4 tepe.Quærit demū,an † valeat acceptatio facta de bene
ficio, quo non erat dignus acceptans. Respondet, ꝙ ad
arbitriū boni viri.i.iudicis,q de facto cognoscit,redige-
tur,an sit dignus,vel nō.ff.de ver.ob.l.ↄtinuus.ff.de ↄhē.
emp.l.vēditio.pro socio.si societatē.§.vl. loca. cū ī lege.
& l.si merces.de ope.li.si libertus.& idē dicēdū,qñ man
datur puideri de bñficio ↄpetenti , & prouidetur de nō
ↄpetenti,& dato ꝙ in genere mādetur de bñficio puide
ri,attēdet executor ↄditioni illius in moribus, sciētia &
ętate.ad hoc de ele.cū in cunctis.de æta. & qua. accepi-
mus.de pben.cū ſm.ad id.ff.de le.iij.l.stichus liber esto.
de le.ij.quidā.de iure do.quæro.& l.cū post.§.gener. s.e.
li.de rescr.si eo tpe.¶ Pria gl.summat, dicit vn̄ sumpta ,
& qd declaret.¶ Gl.no.ergo.notat,q̄rit & sol. ¶ In glo.j.
ibi aditus,vt sciatur quid possit facere executor, vt dicit
Arc. se habuisse ad nō bieteren.& in fi.& ibi no.in ver.
5 seq.hic no. Arc.l.ꝙ † is,p quo scribitur cū priuilegio ac-
ceptādi in prouincia,acceptare pōt in certa dioceli, vel
ecclesia plures præbendas habēte.& est ipsorū rō, qa ex
quo pōt in prouincia,vt hic,& j.c.proxi. fortius in dio-
cesi,vel ecclesia,ī qua papa id facilius ↄcessisset. & ratio,
q̄ mouet delegante &c. de rescrip.super literis.dicūt ēt ,
ꝙ si acceptauit,qđ primo vacaret, & illud reperitur alte
ri debitū,ſm nō debitū intelligeretur affectū , nō acce-
ptatio & inhibitio intelligūtur de prio alteri nō debito,
intelligi eñ nō dēt mandatū de eo,qđ sine alterius præ-
iudicio & ↄmodē fieri pōt.ff.de condi. inde.si procura-
torē.ne quid in lo.pub.l.ij.§.si qs a principe.& sic hoc ca
su poterit variare.ff.de op.le.l.homine legato.& l. optio
ne legata.ff.quorū le.j.j.§.qđ ait.sec⁹ si acceptauit,qđ po
6 tuit † nā sufficit semel expssa voluntas.ff.quorū le.l.illud.
§.prodest.vñ sufficit semel elegisse.C.de remis.pi.l.vl.C.
de fur.manifestissimi.C.de codi.l.vlt.ff.de serui.si cui. in
fi.quare in eo casu variare nō posset.s.e.li.de rescr. cum
aliqbus.in fi.vbi de hoc dicit Arc.quosdā dicere,ꝙ si ex
acceptatione fuit ius acqsitū,tunc nō pōt alias pōt.ff.de
iurisom.iu.si ↄuenerit.ff.đ op.le.l.pe.m putat verius, qđ
pdixi.alij distinguunt,an dicat clausula , quam duxerit
acceptādā,an dicat,quā ducet,vt primo casu nō variet ,
scđo sic,ad id.ff.de ver.ob.si quis stipulat⁹ sed ꝙ ēt in ca-
su decr.variare nō possit,est ar.ff.de dona.quidā.§. j. sed
hic excusatur auctoritate papæ,qui pōt dare ius in vaca
tura.Itē dicit Cōpo.obtētū tpe dñi Inn.IIII. ꝙ si noiet.
x.beneficia plura,vel pauciora,& acceptet,qđ ex illis pri
mo vacabit,nō valet,tū rōne ambitionis, tū qa certę p-
sonæ mortē vr̄ appetere,vt hic in prin.de hoc p Inn. &
Host de iurepa.cū dilectus.& Boatinus tenuerat ↄriū. s.
c.j.¶ In gl.ii.non ergo.ibi,vel dubitatur. idem hic Arc.
& idem Inn.& Host.s.c.j.circa.fi.

S V M M A R I V M

1 *Beneficiū vacās si plures habētes literas gñales in ciuitate,vel dio
cesi,licet sub diuersa data petant,obtinebit is cui prio cōfertur.*
2 *Generale quid dicatur.*
3 *Executoris potestas,qui duas inhibitiones fecit in prouincia,an ex-
piret per mortem papæ.*

C A P. IIII.

EXecutor. Primo ponit dictū nega-
tiuū,& ipsi⁹ casū exceptū
ibi,in fi. scđo ibi, pōt. ponit affirmatiuū cū
suo decre.ibi.ꝙ aūt.gñales literas scripsit Bo
nagui.Arc.vt refert Arc.se audiuisse a dño Inn. IIII.ꝙ si
sint plures habentes lr̄as generales in ciuitate vel dioce.
1 † licet sub diuersa data , si simul oēs petāt beneficiū va-
cās,obtinebit is,cui primo cōfertur,ad hoc.C.de rei vē.
quoties.ff.e.si a Titio. & dicit , ꝙ sic seruat curia.in ↄriū
facit ſm Arc.s.e.li.de rescri.tibi qui.j.respon.puto,ꝙ pō
derat Arc.ꝙ ibi in paritate gratiarū ponderatur data, &
miror, ꝙ istū articulū sic dimisit. tu dic , ꝙ vno modo
2 † dr̄ gñale, qđ vagatur p ciuitatē,vel puinciā.& proprie
loquēdo quo ad materiā literarū beneficialiū istæ dicū
tur p tāto spāles,qa restringuntur ad primū,qđ vacabit,
nec ad aliud possunt extēdi. facit,qđ no.de rescrip.c.j.in
fi.vl.gl.& de officio dele.ex parte.primo.in vlt. gl. & hic
loc⁹ esset prioritati in data , saltē ex quo añ psentationē
primarū collata nō esset,vt in prę.c.tibi qui. Si vero iux
ta morē oēs habeant beneficiū acceptandi, hic proprie
est generalitas.quia licet vagari & dimittere ita centesi
mū sicut primū,& tūc aut litera primi habet spacium
mensis & cū decreto iuxta nouā formā,de qua in cle.e.
ti.c.j.& tūc ēt.ī.mensis spaciū psertur primus , vt ibi in
ver.secus.aut impetrātes habent beneficiū acceptandi ,
& maxime primus sine spatio mēsis,ita ꝙ est locus de-
cre.primæ.s.e.& tūc fateor,ꝙ sicut valeret collatio facta
per ordinariū añ acceptionē primi,sic ēt p aliū executo
rē scđi ipsi scđo,hoc probat cle.præ.e.ti.c.i. primo respō
so, in fi. [*deputatus*] iunge hic literā,non pōt generaliter
inhibere.[*Prælatis*] licet ponat plurale,idē de singulari p
lato ſm Arc.ali.Inn.& Host.in decre.cū dilectus. de iure
pa.[*Inhibere*] durū esset p generalē inhibitionē collatio-
nē omniū beneficiorū prouinciæ impedire.s.c.j.§.econ
tra.ergo rescri.quod hoc expresse non concedit,ad hūc
intellectū iniquū p interpretationē trahi non dēt.ff.de
vul.sub.ex facto.de reg.iur.Neratius.in fi.& sit ratio, qa
licet aliquo mādato alicui id intelligatur mandatū,sine
quo expediri nō pōt.s.de of.dele.ex literis.ff.de iuris.om.
iu.l.ij.illud tñ,sine quo expediri pōt,non includitur, sed
absque generali suspēsione expediri pōt,absque speciali
nō sic saltē ↄmode pōt,ergo specialē sed nō generalē,&
hoc voluerūt in decre.cū dilectus.Inn. & Host.[*Potest*]
dicit Arc.hunc ver.positū pp id,qđ no.Cōpost. de rescr.
capitulū.iuxta fi.§.caueant.tñ alias incipit. sed qd si ec-
clesia.De primo dicit Arc.īducēs Inn.in prin gl.& Cō-
post.in decre.capl̄m.ver.itē quęritur,an executor datus,
ꝙ isto modo poterit suspendere totā puinciā , ciuitatē ,
vel diocesim.alij , qui dicebāt ↄrium,ne daretur spes in
vacaturis.s.eo.ti.c.ij.& c.ex tenore.sed hoc hic reproba-
tur.qđ aūt hic dicit,de primo intellige, si impetrās non
habet beneficiū acceptādi,vel habet & submisit se for-
tunæ acceptando primū,nunq̄ aūt vidi, nec videre cre-
do tales literas sine beneficio acceptandi, quā fatuus.n.
esset,qui impetraret in prouincia simpliciter primū va-
cans,tū per difficultatē sciendi,qđ esset primū,tū quia p
minimū posset esse primū inhibi.scilicet in prouincia,
de qua præmisit,non tenet.s.eo.quia cunctis.in prin.&
s.c.proxi.¶ Prima gl.dicit,vnde sumpta,quid additū, &
quid declaret.¶ Secunda gl.respondit per.q.¶ In gl.j. in
fi.& eius quod no.Host.in sum.de præbend. §. & a quo.
ver.pe.& vlti.& eius,quod no.Inn.& Host.de iurepa.cū
dilectus.& vide, quod scripsi post Compost. de rescrip.
3 pastoralis.sup vl.gl.an † potestas executoris, qui duas in-
hibitiones fecit in prouincia , expiret per mortē Papæ.
¶ In glo.ij.in fi.aliquibus placet hoc primū dictū,discu-
tiamus hoc.& [vt supradixi sup ver.gñales] hodie habē
tibus beneficia acceptandi curia dat mēsem, cui adijcit
inhibitionem.cū decreto.quo ergo ad spatiū illius mē
sis nō est necessaria inhibitio executoris, qa sufficit pa-
palis.verū est,ꝙ illa erat plus præiudicialis,de qua loqui
tur pars prima,quia non limitabatur ad tp̄s certum,sed
protrahebatur,donec prouisum &c.ↄstat aūt,ꝙ tūc exe
cutor nō pōt alterare formā papalis inhibitionis, sed si
ponamus clam mēsis ibi nō esse,valde vtilis esset inhi-
bitio impetranti,tñ executor datus in prouincia, illam

non

non pōt facere,niſi vt hic dr̄,ſi enim ſubmittit ſe fortu-
næ acceptādo primū,vel lr̄æ nō habentes beneficiū ac-
ceptādi,reſtringūtur ad primū nedū in diœceſi,ſed ēt in
prouincia,pōt fieri inhibitio,de qua loqtur textus,ſcd̄ó
reſpon.qñ ergo literę non habent bñficiū acceptādi,in
hibitio,ꝙ donec &c.nō ꝓcedit in ꝓuincia,vt in primo
rñ.pp nimiā incertitudinē & vagationē, ſed in diœceſi
ſatis poſſet procedere, quia parū duratura.nam reſtrin-
gitur ad primū,& bñ poterit haberi in diœceſi certitudo
de primo,& hoc caſu ſatis procedit gl.ſed ſi habēt bñfi-
ciū acceptādi ſine mēſe,vel cū ipſo,tñ ſine inhibitione
hic plus grauaret illa inhibitionis forma,& hoc multū
ęquitatis haberet prima pars gl.non tñ poteſt dici,ꝙ tex
tus iſte hoc probet,ſic notabiliter prouinciam repetens.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium quandoque eſt debitum ſed non affectum.*
2 *Executor non debet dicere,recipio te in canonicum ſed do,vel confero tibi canonicatum.*

CAP. V.

SI capitulo. Ponit formā gratię,cuius duo ſunt dubia. primū,qn̄ afficiat.ſcd̄m, qd̄ ſit officiū executoris. primū ſoluit ibi per ſolā.& ſolutionē exponit ibi,abſque.ad ſcd̄m rn̄det ibi,imo.& incidēs dubiū ſoluit ibi,ēt ſine.& no.qd̄ dicit caplō per id,qd̄ ſtatim dicā [*ad ipſum*]Cōpo.in decr.eā te.de reſcr.q̄rebat de executore dato vt faceret aliquē recipi in canonicū,& ſibi de ꝑben.prouideri.non ob.numero reg̃ri ep̄m.q ſe excuſat, ꝙ receptio non ſpectat ad ipſum,ſed collatio, dicit obtentū,ꝙ poſſit ep̄m ꝯpellere,vt ꝯferat,& demū ꝯpellet cap̄lm,vt illū recipiat ad ſtallū chori &c.canonicatum aūt ꝯferre non poterit,cū ſit ꝯpulſor, niſi in litera diceretur,vt hic,ꝙ exequeretur ordinario negligente,tūc.n. ꝯferre poterit,ſi volet,vel inſtare cōpulſioni, ſi plus ſibi placet ſcd̄m eū,ſic ergo iſta forma differt ab illa, quā ponit tex.cū executor nō poſſit ad ꝯferendū ꝯpellere,vt dicā ſup ver.exequatur.& adde,qd̄ dicam ſuper verſ. dare [*reciperet*]de receptione loqtur.quæ ius tribuit,& dr̄ collatio,alias ſi canonicatū ꝯtuliſſet ēt an̄ ꝑſentationē lr̄arū eſſet affecta ꝑbēda.s̄.e.li.de præben.cū cui.& e.ſi poſt.q.de hac receptione dicit Arc.ꝙ hēt fieri in cōi.alſ non teneret.ij.q.vij.nominationes.& lxiij.di.ca.j.vbi de hoc.vñ & prin.hoc dicit,ꝙ ſcribebatur caplō,& qa ſcribitur vt vniuerſitati nō vt ſingulis, ēt ſi ad ſuperioris mandatū fiet receptio,ſic recepto ſingulariter nullū ius acquiritur,ſecus ſi receptio eſſet in facto, vt quia inueſtitū ꝑ ſe Papa mādat recipi,tunc ſinguli obediunt,vt dixi poſt Inn.& Cōpo.s̄.de reſcr.eam te.ſuper gl.arg. quod,& idē ipſe Inn.de poſtu.bonæ.ij.vt ibi ſcripſi ſuper gl. ideo dicit.& vide,quod dicā.j.de ſen.exc.Romana.§.in vniuerſitate.in gl.dicūt quidā.alij contra,vt Guil.na.& Pe.de.ꝑ quibus prædicta decre.bonæ.circa fi.ad idem.xix.diſt.in memoriā.ar.iuxta prin.too.di.contra morē.in prin. & xxiij.q.j.militare.Arc.dixit,ꝙ primū verius, ſed obſtat, qd̄ poſt eū ſcripſi.s̄.e.li.de præben.cū in eccleſijs.Sol. defendi pōt,ꝙ ex quo neceſſario recipiēdus eſt canonicus ēt receptione,quæ tribuit titulum ad mandatum papæ præſentes teneāt capitulū, & capitulariter illū recipiāt. nec ꝯpetat eis dicere,ſe ꝯtentos,cum nulla prælectio eis ꝯpeteret.imo & ſi præſentes fuiſſent parere oportuiſſet, tñ ēt præſentes illum ſingulariter non recipient eo caſu,& ſic loquatur hæc gl.[*Offerret*]dicit Io.mo.ꝙ hæc litera erat facultatis in prima parte ꝑ decre.cū aliquibus. hoc nō placet.aliud.n.eſt dare licentiā, vel facultatē recipiendi,aliud qñ ꝑcipitur,ꝙ recipiant & præbendā cōferant,cū poterunt vt hic,nā & olim promiſſio de conferendo,cū ſe facultas offerat,aſtringebat promittētes, q̄uo dici poteſt,ꝙ mandatum papæ huius formæ non aſtringat.item & executor,qui non paret,puniēdus eſt, vt dixi poſt Inno.s̄.c.j.in prin.ſuper ver.præceſſiſſet. poſt prin.[*Exequatur*]no.ergo.ꝙ forma reſcripti non patitur, ꝙ executor ꝯpellat illos,vt prouideant,vel conferāt,mādatur.n.ſibi,ꝙ id faciat,non ꝙ cogat illos facere,& forma mandati ſeruanda eſt.s̄.e.lib.de præben.cui de non. ſed poſtq̄ caplō negligente executor prouidit,bene cogi capitulū ad illius receptionē, quæ conſiſtit in facto, alias non fieret executio,& hoc placet[*Solam*] hoc ſtatī exponit ibi,abſque &c.[*Affectum*]vide,quod ſcripſi.s̄. e.
1 lib.de reſcri.ſi ibi qui.eſt aūt† quandoque beneficiū debitū ſed non affectum.j.c.proxi.s̄.de præben.dilectus.ij.& c.relatū.ſcd̄m Io.mo.[*Terminum*]vide concor.de proba.licet.in j.glo.& ſuper ca[*Ab executore*]eſt ergo executoris officium in hoc caſu terminum ſtatuere, vt per illum appareat negligētia capituli,per quā in eū poteſtas trāſfert,ſic.s̄.de ſen.excō.ſacro.verſi.quid ſi abſque.& facit, qd̄ no.de off.or.ſignificauit.in gl.pe.[*Transferetur*]ꝑ hāc lr̄am vr̄ aliquibus,ꝙ ſi poſt terminū capitulū vellet recipere & parere nō poſſet,vt vr̄ placuiſſe Inn.s̄.e.propoſuit.vt ibi ſcripſi in gl.ſic debent.ver.dicebat ēr, & facit. s̄.de ſup.neg.præla.literas.ff.de op.le.l. mancipiorū. ſed Compo.ꝯ in gl.præ.ver.ſed quid ſi capitulū.vbi dicit ſic obtentū,nā licet in executorē ſit deuoluta ptās,non tñ ſic,quin cap̄lm parere poſſit,& hoc placet Arc. ad hoc. s̄.e.li.de off dele.q̄uis.de præben.ſi tibi.j.in fi.de procu.licet.ff.de mi.ꝙ ſi minor.§.Sceuola.& facit, quod dixi. s̄. de reſcrip.ab excōicato.ſuper glo.antepe.[*Canonicatum*] ēt ſi nullus canonicatus vacet,ſine in lr̄is dicatur, exequaris,vt hic,ſiue dicatur,ꝙ ꝯferat. ꝙ verū quidam putant,ſi in lr̄is ſit cl̄a, non obſtante certo canonicorum numero.& ſic ſeruat curia ſcd̄m Cōpo.q id no.de reſcri. eā te.ver.itē ſi quæratur.alij tenent id ſine diſtinctione, an ꝑdicta cl̄a ſit inſerta vel nō.& eſt ipſorū rō, quia cū cap̄lm id fuiſſet facturū,ergo & faciet executor.& dicit Arc.ꝙ iſtorū ſn̄ia hic approbata vr̄.puto,ꝙ Arc.ponderat,ꝙ hic de cl̄a illa nulla fit mentio, & ex quo numerus nō erat iuratus,cap̄lm nō tenetur,vt ſcripſi, de reſc. ꝯſtit.ſup.iij.gl.per id tñ,qd̄ ibi no.in fi. primæ gl. placet dictū Cōpo.caute tñ facit cap̄lm,ſi ꝯpareat,& excipiat ne videatur exceptioni renūciare, qd̄ quidā dicunt, eos poſſe,vt dixi.s̄.e.li.de reſcriptis,duobus.in gl.quæro. ver. reſtat,ſicut & poſſent numerū augere,ſup quo vide, qd̄
2 ſcripſi,de præben.dilecto.ſuper gl.Inn.[*Dare*]no.ꝙ† executor nō dēt dicere,recipio te in canonicū, vt fecit quidā,quē Cōp.reprehendit,de reſcrip.eā te. ſed dicere dēt, do,vel ꝯfero tibi canonicatū,vel inueſtio te de tali canonicatu[*Vel monitione*]ponit hęc vt diuerſa,quaſi vocatio ſit citatio,monitio præter citationē fieri pōt,qñque miſcetur vtrunque,vt no.de ver.ſi.ex parte.j.in vl.gl. & facit.s̄.de ma.& obe.c.fi.[*Vel cum*]hæc ſunt diuerſa,d quo vide s̄.c.ij.§.1.¶Prima gl.dicit,quid declarat,quid reprobat & approbat,ſcd̄o ſummat.¶Reliquæ glo.s̄. ſcd̄a & tertia.& gl.ſecus,cū duabus ſequentibus,& gl. penul. & vlt.poſſunt recitari per.vij.ꝯria & vnā.q.quæ incidit ſecundo ꝯrio.¶Gl no.quarta & ſexta formāt & ſoluunt, tres.q.¶In gl.pe.ibi,ſi is.lex.iiij.eſt, quā vide de teſti. co. c.ij ſuper.j.gl.¶In gl.ij.ibi,alias ſecus.s̄. de his quę fi. a ꝑ. quāo.& c.ea noſcitur.¶In gl iij.ibi.ſolutio. ſcd̄m Cōpo. in præ.ver.& idē Arc.j.c.proxi.¶In gl.nunquid.ibi,lr̄as. facit cle.vt li.pen.c.ij.in fi. ¶In gl. no. quia.in fi.patet ēt per hanc literā, ꝙ præſentatio facta ſolis executoribus non afficit,& ſcd̄m id intellige,quod no.de præben.c.fin. in gl.ij.& Inn.& Hoſ.de iurepa.cū dilectus.nec puto iſto caſu ſufficere ſcientiā collatoris,cū ad afficiendum requiratur præſentatio,vt hic patet.ad hoc.ff.de adul.denunciaſſe.& quod no.de procu.non iniuſte.in fi. vltimę gl. & vide,quod ſcripſi de emp.& vendi.c.fi.ſuper.j.gl. textus ēt ſatis oſtendit.ꝙ præſentatio facta vicario,vel procuratori capituli non ſufficeret.facit cle.de ele.cauſam. in prin.& quod ibi no.& quod no.G.in Spe.de app. §. j. & ij.verſi.circa mediū.Compo.in ep̄o & eius vicario tenet idē,vt dicā.j.c.proxi.ſuper ver.ordinario. Quęrit ēt Cōpo.in præ.decret.c.ij.col.ver.item quid ſi litera,an taliſ præſentatio fiat vni canonico & non ordinario collatori,poſtea beneficium incluſum in litera cōferatur

illi

illi canonico, an collatio valeat. & vĩ ꝙ sic, cũ ante præ-
sentationẽ factã collatori non fuerit pro ĩperrante: affe
cta, vt hic & in c. proxi. dicit, ꝙ alij forte melius dicunt,
ꝙ nõ valet, vel saltẽ reuocabitur, sicut dr̃ de ꝓcessu habi
to pro illo, qui sciuit reuocationẽ mandati procur. par-
tis aduersæ. s̃. de procur. mandato. C. de satis. l. vna. C. de
euic. si fundũ. ff. de contrahen. emp. si in emptione. §.
itẽ si. cũ in beneficijs debeat oĩs dolus abesse. s. de ele. cũ
dilecti. iste aũt fuit in dolo recipiendo præbendam, quã
sciebat alteri de papæ mãdato deberi. ¶ In gl. quarto. ibi,
ꝯpelli. vide, qđ dixi, de ma. & obe. c. j. in gl. per hoc & ibi,
bonæ. i. vbi de hoc in gl. j. soli. & in fi. ar. ꝯ. s̃. eo. lib. de præ-
ben. cũ in illis. in fi. Sol. ibi esset transgressio voluntatis
papalis & hic est executio. i. ibi si impediretur vterque.
infringeretur volũtas papę, qui voluit vnũ solum gra-
uare. hic vero voluntas papæ seruatur eo fortius, cũ præ
sentatio facta alteri ex duobus, quos grauabat, benefi-
cium afficit. ¶ In gl. licet sit. ibi, posset. s̃. eo. lib. de præbẽ.
si tibi absenti. ¶ In gl. vlt. ibi, Compost. dicens ꝙ sic diffi-
niuerat Inn. IIII. & ibi de conferendo. de hoc. s̃. de rescr.
constit. & in fi. facit. ff. de suspe. tuto. l. iij. §. quæri potest.
quæ quid dicat, vide de æta. & quali. accepimus. in gl. ij.

SVMMARIVM.

1 *Executor quandoque vocatur missus.*
2 *Executores ad prouidendum diuersimode dantur.*
3 *Episcopo non aufertur potestas conferendi per ordinationem vicarij.*
4 *Executor datus ad prouidendum non cogit, vt prouideant.*

CAP. VI.

SI soli. Primo iungit tres casus, quibus li-
tera beneficialis nõ afficit. secũdus
ibi. aut executor, tertius ibi, aut soli. secũdus
ibi, nisi nos. ponit alios tres, quibus afficit. se-
cundus ibi, aut executor. tertius ibi, vel nisi. Est sciẽdũ,
ꝙ habemus in iure executores sñiarũ, negociorũ, vel p̃-
ceptorũ, itẽ testamentorũ, itẽ gratiarũ, de executoribus
sñiarũ plene no. de off. delega. pastoralis. §. qa vero. & de
re iu. de cætero. & c. qđ ad ꝯsultationẽ. & hr̃ de his rubri
ca in Spe. parte secũda. de executore negociorũ, litiũ &
p̃ceptorũ. s̃. de obl. ad ratio c. vno. & de off. dele. sup quæ
stionũ. post prin. ff. de ne. ge. l. iij. §. si executor. & de test.
1 l. si. vbi de his no. & † qñq; missus vocatur, de immu. ec.
c. j. de his in spe. parte. j. rubrica pe. de executoribus testa-
mentorũ. j̃. de test. c. ij. & satis scripsi. s̃. de test. Io. & ĩ spe.
de his plenius de instr. edi. §. nũc vero aliqua. de vltimis
ergo, circa quos versatur propositum, est sciendũ, ꝙ ip-
sorum variæ sunt formæ, sunt tm̃ prouisores, ꝯpulsores
& mixti, de mixtis. s. partim ad ꝯpellendũ, partim ad ꝓ-
uidendũ. s̃. de rescr. tibi qui. de ꝯpulsoribus, de qbus. s̃. de
rescri. abbatẽ. hic ponuntur tres formæ, dãtur em̃, vt cõ-
pellant ordinariũ, vt faciat, qđ sibi mandatur. secunda,
cũ sibi soli mandatur, vt compellat sine decreto. tertia
cum decretum apponitur. de quarta, facias assignari, re
mittam in tex. super ver. prouideri. datur interdũ, vt co-
pellat prouisioni factę pareri, de præben. c. pe. s̃. eo. li. de
2 præben. dudũ. in fi. de † prouisoribus variæ sunt formæ,
dantur. n. qñque simpliciter ad prouidendum. s̃. e. li. de
præben. mandato. & c. ei cui. qñque ad prouidẽdũ post
negligentiã ordinarij. & nõ prius. s̃. c. proxi. qñque sub
tali ꝯditione. s̃. de rescri. si pro te. quandoque ad proui-
dendũ s̃m formã literarũ legati. s̃. de præben. si eũ, & c.
si apostolicæ. interdũ datur tñ beneficio acceptãdi non
terminato tpe s̃. c. j. & c. ne captandæ. qñque determina
to tpe acceptationis, & cũ decreto, in cle. e. ti. ca. j. qñque
vt prouideat primo de canon. & postea de præbend. &
hæc est cõis, sed qñque ꝯuertitur. s̃. eo. li. de præben. si cle
ricus. qñque vt solũ de p̃bẽ. ꝓuideat. e. ti. si postq̃. qñque
de vtroque. & cũ hoc de officio & dignitate. eo. tit. quia
sępe. interdũ cũ clausula anteferri, eo. ti. c. pe. & c. prox.
qñque vt prouideat certæ personæ, qñque incertæ. s̃. de
præben. si cui. & c. is cui. & c. dudum. & c. q̃uis. ij. & sicut
variæ sunt formæ, sic in illis est varietas interdũ, vt patet
in iuribus alle. & hic circa qualitates ẽt beneficiorũ &
circa personas, q̃ grauantur, variãtur formæ, vt patet de
p̃ben. quis. j. & c. cũ in illis. & c. mandatũ. & c. cũ de bene
ficio. qñque circa modos vacation. de rescriptis, susce-
ptum. de præben. dudum. quãdoque circa propriũ mo
tũ, de præben. si motu proprio. & c. seq. & in cle. de præ-
ben. si Romana. qñque est varietas in durabilitate earũ.
quod dic, vt s̃. de præben. si pauper. & in clem. de rescrip.
gratiæ. de præben. si de beneficio [*Soli*] executorẽ exclu-
dit nõ numerũ ꝯferẽtiũ, est enim idem, si sint vnus, vel
plures, concor. s̃. de translatio. inter corporalia. in princ.
vbi dixi super ver. solus [*Benefaciendo*] non curo in forma
gratiæ, vel pauperum. sic. s̃. eo. lib. de præben. si pro pau-
peribus. in prin. [*Beneficio*] large vt comprehendat ẽt di-
gnitatẽ & ꝑsonatum, in quibus eadẽ ratio, de hoc. j̃. de
reg. iu. c. j. in j. glo [*Prouincia*] siue ergo sit stricta, vt in ec-
clesia, vel lata, vt in dioecesi, vel latior, vt in prouincia, sẽ-
per idem iuris in hoc casu. licet quãdoque ista differãt,
& de hoc dixi. s̃. eodem, executor [*Prouideri*] de forma,
facias assignari. vide de præben. pro illorũ. in gl. per talẽ.
& quod super ea dixi [*ipsi factam*] de facta executori nõ
dubitabatur, nã illa non afficit ẽt in literis ad prouiden-
dũ. s̃. c. proxi. facta aũt collatori operatur scientiã & cõ
tẽptum, & per consequens pęnã, de qua sequitur. Et tñ
collatori, cui facta est præsentatio [*nisi*] excipit ab eo, qđ
affirmat, collationẽ tenere respectu negatiuæ, quæ hẽt,
ꝙ nõ afficit, diceretur ponere potius, q̃ excipere, de hoc
dixi, de testi. vltra tertiã. [*Facta*] vide, quod super eodem
verbo dixi. s̃. eo. ne captandæ [*Ordinario*] quasi secus si ip-
sius vicario, vel capitulo s̃m Arch. qui ponit hic ad lite
ram, quod ponit Compost. in decre. capitulum. in glo.
magna. ver. item quid si ad solu. & vide, quod dixi s̃. ca.
3 proxi. super gl. no. quia allegant † ꝙ per ꝯstitutionẽ vica-
rij non aufertur ep̃o ptãs ꝯferendi, qñ vult. ff. de po. l. i. §.
pe. ff. de ꝯdi. ca. da. si pecunia. §. ita si. ad hoc s̃. e. li. de præ-
ben. dudũ. §. nos igitur. præsentatio ẽt facta capitulo eũ
non arctat, qñ ad eũ solum spectat. secus si cõiter ad ip
sum & capitulum, vt no. s̃. ca. proxi. in gl. quarto, hoc in-
telligo, nisi præsentatio facta capl̃o & vicario fieret in
subsidium, cum ep̃i copia nõ posset haberi. facit, qđ ibi
no. Cõpo. tñ ꝯ, qui dicit in præ. ver. tunc demum, per ta
lẽ præsentationẽ ep̃o ptãtem non adimi, qñ sic erat re-
motus, ꝙ præsentationẽ illã scire non potuit, alias, vt di
cit, præsumeretur sciuisse per decret. cum in tua. q ma.
acc. post. [*Præsertim*] pro maxime, qa sufficit inhibitio si-
ne decreto, qñque ponitur pro tm̃. xij. di. illud. & ibi cõ-
cordantiæ [*Decreti*] ergo ẽt delegatus decretum apponit
vide, quod dixi. s̃. e. li. de præben. si apostolicæ. super glo.
no. [*Non haberet*] idẽ no. Inn. s̃. de præben. inter. & ille, ꝓ
quo papa scripsit, præbendam illã sibi debitã euincet a
quolibet priore, agendo, vt a possessore auferatur, & sibi
ꝯferatur & vide qđ scripsi. s̃. c. j. in prin. ¶ Prima gl. dicit,
quid declaret & summat. ¶ Glo. no. ponit opinionẽ re-
probatam & approbatã, pro approbata inducit decre.
cui rñdebatur, demum inducit rationem. ¶ VI. gl. habet
duas prin. partes. scđa ibi, videndũ. prima habet tria prin
cipalia mẽbra. s̃m ibi, si vero alter. tertiũ ibi. si vero neu
ter. iterũ horũ mẽbrorum primũ subdiuiditur in tria,
secundũ ibi, si aũt neuter. tertiũ ibi, si vero canonicatus.
quorũ primũ distinguit duo. secundũ alia duo. primũ
quorũ subdiuidit in tria. tertiũ distinguit alia tria. secun
dũ principale primi membri dicit quatuor. tertiũ prin
cipale distinguit tria. pars secunda prin. habet duas par-
tes. scđa ibi, si aũt non ꝯtulit, quæ subdiuiditur in duas.
& huius scđa distinguit. v. ibi, si aũt de canonicatu. ¶ In
gl. no. ibi. §. in hac. ij. vide in c. in causis. super glo. hic ha
bes. ¶ In gl. j. ibi, ad principium. & Inno. & Host. s̃. eod.
quia cunctis. & ibi Pet. & Abb. in distinctionibus, & ip-
se Host. in sum. de pręben. §. & a quo. vers. ad bonorum
solonem. ¶ In gl. ij. ibi, pertinet. vide, quod no. s̃. de of. or.
di. ordinarium. in gl. ij. ¶ In glo. no. ibi interdicere. idem
Host. in decr. pro illorum. sed Inn. dicit ibi, ꝙ intercede

re &

te & reſeruare poteſt, ſed qđ de reſeruatione dicit, nõ pu
to verum, cũ.n.cõpulſor conferre nõ poſſit, ergo nec re-
ſeruare conferendũ, ſed ipſe Inn.intellexiſſe vř de proui
ſore, & tunc bene procedit ipſius dictum. dicebat ẽt ibi
Hoſt. ꝙ nõ eſt bene dictũ, ꝙ prouiſione cõmiſſa videan
tur ꝯceſſa oĩa, q̃ ad ipſam faciunt, ſatebatur tñ, ꝙ viten-
tur oĩa conceſſa, ſine quib. prouiſio expediri nõ põt, &
ſic loquatur decr. ꝑterea.de oſ.dele. quã ibi alle.Inn.hic
4 eſt, ꝙ † executor datꝰ ad prouidẽdũ nõ cogit, vt ꝓuideat,
vt ſcripſi.ſ̃.eo.propoſuit.in gl.ſic dẽt.ver. dicebat ẽt Inn.
ſ̃.c.proximo, ſup ver.exequatur.¶ In vlt.gl.ibi, ſi paup.ſ.
qñ primus cõſecutus eſt aliud bñficium.& ibi, ſi pro te.
vide, quod no.in cle.e.ti.c.vno.in glo.ſi.n.& ibi, quia cũ-
ctis.vide, quod ibi no.in.j.gl.& ibi.§.ex parte. & de reſcr.
tibi qui.ii.rñ.vide quod proxime dixi ſuper glo.no.

S V M M A R I V M.

1 *Correctio iurium eſt euitanda.*

C A P. VII.

AVctoritate. Diuiſio ſup fine pri-
mæ gl.non aũt nřa, ſi
daretur cła ecõuerſo, adhuc ĩſpiciemus mẽ
tẽ, & idẽ in aliis, puta ſi diceretur, ꝙ ꝓferatur
oĩb.vltra tale tp̃s expectantib.[*Receptis*] non habẽtib.ius
in re.vt dicã.j̃.c.px.[*Poſt hæc*].i.poſt has tres gr̃as.[*Memo
rata*]Parmẽſi.[*Primam ſecundus*]ſi añ vacationẽ, vel colla
tionẽ huius primæ periiſſet gratia tertii, qũocunque pri
mus hřet hanc primam, vt dixi.ſ̃.eo.lib.de ꝑben.c.pe.in
tertia gl.[*Illam habet*]ſic.ff.q̃ res pigno.ob.poſ. Ariſto.ĩ ſi.
cum ꝯcor.ibi.n.per primum creditorẽ habet ſecundus
ius diſtrahendi, ꝙ alias nõ hřet.[*Mater*] q̃ vincit per cur
ſum, nam lex quam alleg.gl.in verſi.vlti §.ſi ſit conſan-
guinea.ibi ſequẽti.innuit, ꝙ etiam ſm iura ſlorum fra-
ter ſuccedebat cũ matre, ꝑꝑ quod Io.mo.dicit, ꝙ vincit
per concurſum, vt ꝯcurrendo cum eo vincat patrẽ ado
ptiuum, ꝙ alias non vinceret.¶ Prima gl.dicit quid de-
claret & corrigat & summat.¶ Gl.ꝯrium, ponit opinio
nem Cõpo.hic reprobatam.¶ Vltima gl.exponit ponẽ
do tres regulas.ſcđo no.& dat ſimile.¶ In gl. ꝯrium.ibi,
de acceſſionib.pignoraſti mihi rem alienã, quam ego
etiam alij pignoraui, meꝰ creditor vtetur acceſſione tui
temporis non ſolũ aduerſus extraneũ, ſed ẽt aduerſus te
ipſum, donec mihi pecuniam ſolueris, nã cum ille ſit
me potior, & ego potior te, ergo illa vincet te. Et ibi.§.ſi
ex filio.ſi nepotẽ ex filio auꝰ manumittit, & ipſe nepos
moritur ſupſtite ipſo auo patre & matre, talis auus, q ex
cluderetur a matre, ex pſona patris vocatur, q excludit
matrẽ, & ibi auth.licet.vide.j̃.vlti.glo.& ibi.§. is qui cre-
dit ad nauẽ, vel domũ fabricãdam, vel agrũ emendũ, ꝑ
fertur in ea re priorib.creditorib.tñ mulier quo ad dotẽ
illi ꝓfertur. Et ibi. Claudius Felix.ſi trib.ſucceſſiue obliga
ui rem, & primus ſuperatus a tertio non appellauit, ter-
tius per hoc nõ ſuccedit in locũ primi, ſed ſine ꝑiudi-
cio prioris ſnĩæ inter eos, inter quos lata eſt, ſcđs credi-
tor habet integre ius ſuum.¶ In prima glo.in ſi.& pri-
mo ponit tres gratias factas trib. in eadem eccleſia ſuc-
ceſſiue, ſed tertio cũ prærogatiua ſup primum, ex quib.
q̃ſtionem format, quam ſcđo ibi, cũ igitur. ſoluit, rõnẽ
reddens, & argm̃ inducens.ibi.licet.n.¶ In glo.ii.in ſi.fa-
cit, quod no.de reſcrip.c.j.in glo.¶ In gl.ꝯrium.ibi, auth.
licet.ibi Cyn.poſt Pe. ſic ſoluit Broc.aut quęritur de di-
uerſis caſib.& tunc licet vincã vincentẽ te, nõ ꝑpea vin-
co te, vt in hac auth.& l.ſ̃.& j̃.alle.pro ver. aut de eodẽ,
& tunc refert, an ſit eadem cã vincendi te, q̃a vnico vni
centem te.aut non.primo caſu vera eſt regula, vt in le-
ge de acceſſionib.ſcđo caſu non, vt in.l. Claudius.j̃.alle.
& in fine.multum vř ꝯ hanc decre. facere caſus illius.l.
quam ſuperius vide in ſuffragio. ſed illud ꝓcedit, q̃a res
inter alios acta &c.vt ibi patet.¶ In glo.penult.in ſi.inſti
tu.de legi.agna.tu.ad ſi.eo.tit. ſeq.de capi. dimi.§. mini-
ma, vbi patet per minimam capitis diminutionẽ, quæ
eſt, cum is, qui ſui iuris erat, alieno iuri ſubiicitur ciuita
te & libertate retenta, quem de iure eſſe agnatum.¶ In
gl.vlti.ibi agnatum.ſm iura.ſforum, vt patet per ſequẽ-
tia, quod ẽt ſm iura illa in fratre procedere non vř, vt di
xi in textu. Et ibi, nõ hẽt.C.ad Tertul.l.vltima. & auth.
defuncto.vř aliquibus, ꝙ illud ius antiquum per hanc
decre.ſit renouatum, & ſaltem in foro iuriſdictionis ec-
cleſiæ obſeruandum, ſed, vt dicit Archi.cui hoc nõ pla-
cet, non eſt veriſimile, ſummum Pontificem voluiſſe
per hæc verba obſeruantiã ſucceſſionis immutare. C.de
inoffi.te.ſi quando.& de ele.eccleſia.ii.& qđ expreſſe nõ
1 corrigitur ſtat † & iurium correctio eſt vitanda.ſ̃. eo.lib.
de elec.cũ expediat, & per hoc etiam ipſe Archid. nota-
bat, ex iure arrogato argui poſſe, de hoc.ſ̃.de iudi.nouit.
notat etiam ex decre.alia tria.primum, ꝙ ex alterius ꝑ-
ſona habeo, quod ex mea habere non poſſum, vt hic,
ſecundus, ex perſona tertij & mater ex perſona agna-
ti.ad idem.l.Ariſto.quam allegaui in tex.& ff. de cõtra.
l.ſi poſt mortem.& C.de rem in inte.re.l.petendæ.ſecũ-
dũ id, qđ mihi eſt inutile alteri ex mea perſona ſit vti-
le.ad idẽ.ff.de inoff.te.l.poſthumus.§.ſi qs ex his.C.de iu
re do.l.vltima.§.j.ff.rem ra.ha.ꝓcurator.§.ſi procurator.
tertiũ, quod fallit regula, ſi vinco &c.vt in gl.ꝯriũ.& ĩ ſi.
Hoſt.in ſum.qui ſi.ſint legi.§. an vtrunque genus ſucce
det.ver.quod autem dixi.vbi dixit, quod forte ſauor ma
trimonij ſuit ratio illius iuris, ponit etiam ibi de tripli-
ci ſpecie piſcium maris, quorum vnũ vincitur ab alio,
ſic & ſi legatum mihi factum tranſlatum ſit in non ca
pacem, ille me impedit, & ſibi non prodeſt. ff. de leg.j.l.
plane.j.in princip.& de admi.leg.l.& ſi tranſlata. & l.le-
gatum.ſecundo, in fine. & ſic etiam dicebatur de lege
fu.canina, vt no.inſti.de.l.fu.ca.tol.

S V M M A R I V M.

1 *Literæ beneficiales quando dant impetrantibus prærogatiuam ſu-
per primos, intelligitur de primis, quibus nõ erat ius quæſitum.*

C A P. VIII.

QVoniam. Primo ponit mentẽ reno
uatoriæ.ſcđo ibi, ꝓſenti,
declarat.v.dubia circa illam, primo tertiũ,
ſecundo quartum.ibi, in illis.tertio quintũ,
ibi, ſane.& hic iũge literam, quæ eſt.j̃. per.xx.lineas, qm̃
multæ dubitationes inſurgunt ex conſtitutione &c.
[*Pontificatus*]non pontificatum ante coronationẽ, quæ
fuit poſt hanc conſtitutionẽ, qđ collige ex gl. hic tertia,
& ex gl.pe.ĩ ſi.huius lib.ſup data, vbi ſatis de hoc.[*Iure*]
vide, quod ſcripſi poſt Compoſt.ſ̃. de reſcrip. cãm quæ.
1 qui dicit † literas beneficiales, quæ dant impetrantib.pręrogatiuam ſuper primos, intelligi de primis, quibus nõ
erat ius quæſitum, & ſic dicit ſe pronunciaſſe. Mediol.
de mandato papæ, tamẽ ſubdit, ꝙ curiales tenent id ve-
rum de iure in re, ſecus de iure ad rem, pro quibus hæc
decr.[*Celeſtino*]de reuocatione aliorum priuilegiorum
Celeſtini, vide in extra.lo.quæ incipit. Sancta romana.
vbi dř, ꝙ ipſe Bonifacius VIII.reuocauit etiam ex rõna-
bilibus cauſis omnia priuilegia ab ipſo Celeſtino con-
ceſſa, quæ per ipſum Bonifacium approbata nõ eſſent.
[*Pænitentia*]non dicit de conſilio, vide.ſ̃.eo.libro de re iu
di.ad apoſtolicæ.in.j.glo.[*Portionum*] de his portionibus
priuilegiatis, & qũo religioſi illas hře non poſſunt, ſcrip
ſi poſt Inno.de præben.dilectus.j. [*Vacantium*]non ſuffi-
ceret ergo facta collatio de vacaturo, vt ſupra.c.j.Prima
gl.dicit, quid declaret.¶ Glo.nunquid, quærit, ponit tres
opi.& quartam Hoſtien.quam probat, & reſpõdet qua-
tuor obiectionibus, ſubdit exceptionem, quæ poſſet op-
poni.¶ Glo.conceſſas.reſpon. poteſt per obiectionem.
¶ Vltima gl. reſpondet per obiectionem & ſoluit.¶ In
glo.nunquid.ibi, qui mutuam.ſi fuit expreſſum, ꝙ cre-
ditor poſſet prius eligere mandatorem, ex abundanti di
ctum fuit, ꝙ iure digeſtorum licebat. & ibi ſimiles.les
tertia eſt, quam vide.ſ̃.de præſcri. veniens.in glo.antepe.
¶ In gl.eo.in ſi.vide, quod dixi in cle. de iureiu.romani.
in prin.¶ In quinta glo.in ſi.& C.de legi.l.j.dicit Archi.
ꝙ illa decret. prima contradicit, ſed ibi de interpreta-
tione iudicis, hic de interpretatione principis.¶ In

gl.nunquid.ibi.mandat aliquā.& c.constitutū.in fin.&
ibi,c.pe.facit.ff.de leg.1.l.si cui serui.vbi legatis seruis cū
peculio.debentur & hi,qui non habent peculiū. & ibi,
si quidem esset,sic q̄nq; ponuntur clīci ad exequendum
gratiam non ad augendum,vt in cle.de preb.c.j.in fi. &
in fi.vide,quod no.de vi.& ho.cle.qm̄.in fi.j.gl. & quod
ibi dixi.¶In gl.rō.intellige huius tertij casus, primos.n.
duos non respicit.¶In gl.vlt.ibi,ad rem.vnde per illam
videor acceptasse,vt in cle.c.ti.cum ei quam.§.pe.

¶Ne sede va. aliquid inno. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Ius capituli praeseruat vnus solus non excommunicatus.*
2 *Episcopus & capitulum sunt unum corpus.*
3 *Communio in proprijs maior est, quam in deuolutis.*
4 *Episcopus praesens capitulo parere volenti non pōt contradicere.*
5 *Matrem, vbi dicitur, confestim debere tutores petere, intelligitur, quam cito praetoris copiam habuerit huic rei sedentis.*
6 *Electio si spectat ad episcopum & capitulum simul, suspenso episcopo solum capitulum eliget.*

CAP. PRIMVM.

SI ad episcopum. Sūt tres
partes.secūda,ibi,cū vero, tertia ibi,
vbi vero. prima,cū collatio est cōis,
soluit dubiū,quod fortificat ibi,ēt si.
secundo conuertit ibi , idē. secunda
principalis,cū collatio est solius epi,
soluit dubia.& a solutione excipit ibi,nisi.tertia princi-
soluit duo dubia,secundū ibi,nec ēt, & vtriusque rōnē
subdit ibi,quia p̄bendarū.non est spāle in p̄bendis,quia
rōne in alijs beneficijs large sumendo,cū eadē sit rō.&
facit litera beneficiorū,q̄ statim sequitur. [*Idem poterit*]
s.conferre vacantes,q̄ cōiter ad eū & caplm pertinent.
1 [*Omnes*]ergo † vnus ēt solus non excōicatus p̄seruat ius
capli,& in eū solū recideret,de hoc satis.s̄.de postu.gra
tum.cū illo ergo ep̄s haberet collationē facere.[*Cum ve
ro*]aduersatur , quia.s̄.de cōi, hic de singulari.[*Suspenso*]
a collatione b̄nficiorum,vt s̄. vel ab offō , de quo vide
no.s̄.de consue.cū dilectus.[*Non potest*]ergo si sit ī mo-
ra pōt post lapsum tp̄s concilij Latera.& est hoc ius no
uū,& casus nouus,quo minor supplet negligētiā maio
ris.cuius ɔ̄riū dixerat Inn.in dec.quia diuersitatē.dicēs,
q cū haec poena ep̄o,vel p̄lato non esset a iure imposita
ergo nō deuoluebatur.s̄.de sup.ne.p̄.Romana.dixit hic
2 Io.mo.q qa † ep̄s & caplm sunt vnū corpus,cui' ep̄s ca
put & canonici mēbra.de his q̄ fi.a p̄.nouit.de ver.si.cū
clerici.vnde sp̄uale coniugiū est inter eos.de test.requi-
sisti.ideo citius pp societatē huius collegij deuolui pōt
de vno ad aliū,ar.lxv.di.c.vlt.& C.qū non pe.par.l.vna.
dicit Arc.id tam procedere in b̄nficijs,q̄ pertinēt ad ep̄m
suo iure,nā si iure deuoluto non ad caplm sed ad supe
riorem.n.deuoluetur ptās,de elec.ne pro defectu. rō,qa
3 †maior est cōio in proprijs,q̄ in deuolutis,de test.requi
sisti.§.secus.inscripsi in dec.cum in cunctis.de ele.super
vlt.gl.post Inn.& vide oīno,quod dixi.s̄.e.li.de ele.q̄q̄.su
per gl.pe.[*intromittere*]ergo nec ɔdemnare poterit,quod
satis credo in secundo casu.s.suspēsionis, in primo vero
casu.s.mortis.puto,q caplm illa custodiēda poterit cō-
mendare,vt scripsi post Vin.e.ti.c.ij.in fi.[*Consuetudine*]
pr̨escripta spacio xxx.an.s̄m Arc.al.de cā pos. cum ec-
clesia.[*Vel statuta*]non dicit vel expresso mandato.& iō
qū ex forma mandati requirendum esset consilium,si.
non pōt haberi,reseratur mandāti.& hoc tenetur,licet
dubie scripserim,de consti.c. pe. in fi.quod oīno videas
super ver.cū consilio.& faciat hoc pro Bar.Brix.q in q.
veneria.Pe.tenuit,q si Papa mandauit ep̄o,& caplo , q
inuestirent.P.de praebenda,si caplm inuestiuit absente
4 ep̄o,non valeat, tū fatetur,q† ep̄s praesens caplo parere,
volenti non posset ɔ̄dicere.hoc intelligas sine iusta cā
primū dictū p̄cedit in īuestitura,q̄ dr̄ collatio, secus in
illa,q̄ est possessionis traditio iam p̄uiso,& vide,qd scri
psi de rescri.eam te.super ver.deberes.& super glo.Ar.&
qđ dixi.s̄.ti.prox.si caplo.super versi.reciperet.[*Beneficio-
rum*]puto pp identitatē rōnis, q large sumatur,de hoc
j̄.de re.iu.b̄nficiū.[*Cum consilio*]Arc. de his p̄positionib.
cum & de,ponit hic.& vide,quod plene dicam.j̄.de re
gu.iu.nullus ex consilio.post q̄ōnes.[*Differenda*]fiat ergo
non expectato ep̄o,nec requisito caplo,quod in tali cō
silio non succedit,vt hic patet, cum id cōsulere ep̄o nō
competat de iure cōi,si.s̄.de elect.scrip.& vide,quod ibi
scripsi super gl.hoc ideo. [*Remotis*] praetermittitur ergo
pp loci distantiam,quod alias fieri deberet.ff.de annu.
le.l.Meuia.§.vxor.vide.s̄.de rest.in inte.c.cum ex literis.
in gl.pe.[*In breui haberi*,]putat Arc.q talis ep̄s non sit re
quirendus,nisi apud ecclesiam suam, vbi residere tene
tur,alle.de eo qui mit.in pos.c.fi.nec putat,q hoc con
silium alteri committere possit,cum industria cuiusq;
ep̄i praesidentis videatur electa.item non dat tali ep̄o in
collatione praedicta , nisi quod habet consuetudo, ad
hoc.s̄.de capel.mo.dilectus.& hoc placuit Vin.s̄.de cle.
Cumana.[*Periculum imminere*]in collatione igitur eccle
siae,quae fit in titulum, loquitur haec litera , non in illa,
quae fit in proprietatem,& sic non cōtingit q̄ōnem Io.
de De.quae est.xiiii.q.j.quam etiam disputauit Egid.de
Fosca.qua quaerebant de clerico, qui in proprio fundo
aedificauit ecclesiam,quem ep̄s excōicauit in scriptis,si
ecclesiam illam in aliquos religiosos sine suo cōsensu
transferret,quam eo mortuo & se.va.clericus ipse cui-
dam religioso loco concessit,an esset excōicatus, & an
teneret donatio.de secundo dic,vt s̄.de iu.pa.illud.& vi
de,quod ibi no.in gl.& quod super ea dixi.Io. dixit illū
excōicatum,cum s̄nīa fuerit iusta , & a suo iudice lata,
& ab ea non fuerit appellatum,& licet lata sub cōditio
ne tenuit,de ap.praeterea.nec ob. q pro futura culpa.j̄.
de sen.ex.ex Romana.§.caueant.qa potuit iusta cā sub
esse,vt ibi,puta quia id tractabat,vel se ad id parabat,itē
ɔ̄ id lata tenet,vt ibi dicā in prin.alle.ipse.iū.q̄ō.iiii. nul
lus.ibi,nō differt,an ep̄s scripto,an statuto aliquē excōi
cet.Deus.n.ligat.xi.q.iii.nemo.Egidius ɔ̄dicens,q cum
s̄nīa sub conditione fuerit lata,& viuente ep̄o conditio
non euenerit,non durauit vltra tp̄s proferentis,nisi suc
cessor illa ɔfirmauerit,per l.vlt. ff.de poe. vide circa hoc
quod scripsi de of.le.c. si.super.j.gl.& quod no.s̄. de sen.
ex.a nobis.j.in fine.ij.glo.ad capi.nullus.r̄nde,vt ibi no.
vel licet aeque sit excōicatus,quem ligat s̄nīa, sicut quē
ligat statutū,non t̄n per id sequitur quo ad ligandum
in posterum candē esse vim & perpetuitatem vtriusq;
vt ēt no.j̄.de sen.ex.romana.§.caueant.in 1.gl. ¶Prima
glo.dicit,quid declaret.¶Secunda soluit dubiū.¶Quar
ta exprimit opi.¶Gl.haec dicit,r̄ndet per q ¶ Gl. ergo.
no.a ɔ̄rio,quaerit , arguit pro,& ɔ̄ & sol iterum quaerit
& sol.¶Gl.quod si.quaerit,arguit pro,soluit ɔ̄rium.¶Vl.
5 gl.al.siće,obiicit & soluit.¶In gl.si ergo.quod † dr̄.matrē
confestim debere tutores petere,intelligitur.i.q̄cito pr̨
toris copiam habuerit huic rei sedentis,& ibi, §. si quis
serui operas.vide de testa.relatum.ij.super gl.antepe. &
ibi,l.pe.vide de ver.sig.c.pe.super j.gl.& ibi,l.1.vide de of
fi.dele.de causis.super vlt.gl.& ibi,§.vlt.ponit casum in
citato, qui procurauit per magistratum detineri. ¶In
vlt.gl.ibi,l.ij.§.i.ponit casum in pluribus haeredibus pro
missoris.& ibi, parui. si compromissum sit in liberū &
seruū,& liber solus s̄nīam dixit,non valet.¶In glo.haec.
dicit.ibi.pp Vin.haec est vera litera,ipse.n.Vin.in decre.
ij.e.ti.dicebat,q siue ad solū ep̄m,siue ad eū cōiter cum
caplo spectaret collātio vacāte sede,nō ɔferebat caplm
litera q̄ h̄et Innocentiū est corrupta,ipse.n.Inn in dec.
6 quia diuersitatē,non distinguēdo dicebat,q† si ad ep̄m
& caplm simul spectat electio,suspēso ep̄o solū caplm
eliget,siue.n. vnū caplm & corpus quo ad illa, quae eis
cōiter

cōiter imminent facienda.illud autem dictum Ho.determinabat,sequitur in gl.¶In gl.hoc dixit.ī fi.Io. mo. & Arc.all.ff.de adm.tu.l.ita aūt.aſs incipit, qdā decidēs §.Pompo.& l.Titium.in prin,& §.i.¶In gl.illud.in fin. ac ſi dicat,ꝙ ad partem,q̄ loquitur de epō defuncto,nō cōpetit exceptio.¶In glo.ſi ergo.ibi,& non ante.idē Archi.dicens,ꝙ Vin.& Ho.hoc tenent in decr.vit.de elec. quæ alie.j.& ibi.non petit.ſi ergo nō poteſt petere, mora non imputatur.ff.de acq.hæ.l.nolle.vbi dr̄,ꝙ non vī nolle hæreditatem adire,qui adire non pōt.dicit ēt Ar. ꝙ ille in mora eſt,ſi prius petiuit licentiam, & poſtea ſe retraxit ab inſtantia petendi.ff.de vſu.mora.quod vi aut clam.l.vim facit.§. tandiu. & ſi ordinauit nuncios,qui irent pro relaxatione ſuſpenſionis, qui ab eo licentiati in domibus ſuis manēt,dicetur in mora ff.ex q.ca.ma. l.miles.ſi vero iter arripuerat ſecus.ff.e.qui mittuntur.§. vl.ar.ſ.de ap.meminimus.ſed quid ſi fuit in mora p mēſem.poſtea abfuit cā reipu.vel inſtitit pro licentia, & illā non habuit.iterū ceſſauit & fuit in mora,poſtea īſtitit,nunquid iſtæ purgationes & negligentiæ ſibi proderunt.dicit Vin.in dec.vl.de ele.in fi.& ponit Arc.hic, ꝙ ſunt deducēdæ excuſationes vt nō currat ipſi ſemeſtre, vel ſubuenitur huic tanq̄ iuſtā cām hn̄ti ſicut abſenti, ſubducerent̄ de tpe pſcriptionis.C.de reſt.mili.l. qd tpe C.qui.non ob.lon.tēp.pſcri.& aut.quod ſi qbuſdā. & ſ. de pſcri.cū nobis.& ibi, arbitrabit.idē Arc.poſt Hoſt.& ibi §.vl.caſum.vide.ſ.& concor.cle.de pœ.multorum. ver.illis pœnā.¶In gl.quid ſi.ibi, venerabili. innuit hic Arc.& Vin.de conſti.c.pe.illud procedere pp negatiuā pcedentē vt ibi,cū.ſ.dr̄,non facias hoc ſine ꝯſilio.ali. ēt ad id.ff.de exer.l.j. §. ſi plures.loqtur,cū exercitor dedit duos adiecto,alter ſine altero nihil agat, non dicit ſine ꝯſilio.remi.ad no.ff.de inſti. ſed & ſi pupillus.§.ꝯditio.& in fi.ī gl.pone.¶In gl.ſimile.& in fi.& de pę.di.j. §. hoc idē.ver.itē a mortuo.vel vt ab eo.q nō eſt, perit ꝯſeſſio.

De rebus eccle.non alie. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia habēs rectorē nouiter inſtitutū ęquiparat̄ eccleſię vacāti.*
2 *Neceſsitas facit illicitum licitum.*
3 *Prætor in cauſa damni infecti interponit decretum.*
4 *Prælatus nomine capituli cum aliquibus poteſt facere contractū, quem poſtea ſingulares gratificare poterunt.*
5 *Sententia & decretum quomodo differant.*
6 *Cauſa cognitio & decretum debet interuenire in alienatione rerū pupilli,etiam ſi ſint mobiles.*
7 *Eccleſia comparatur pupillo.*
8 *Statu.ſup eccleſiaſticis rebus non ligāt eccleſiā,niſi acceptauerit.*
9 *Poſſeſsio aliqua eccleſia ſi pietatis cauſa concedatur alicui ad vitam,non eſt locus ſolennitati.*
10 *Prælatus beneficia ſibi retinere non poteſt.*

CAP. PRIMVM.

DVdum. Diuiſio ſuper fi.ii.gl. [*Ordinationem*] idem verbum.ſ.de præbē.niſi eſſent.[*Archidiaconatui*]fuit ergo confeſſio realis.Pe.de.vide.quod no.de īſti.cū veniſſent.in gl.ſed quære.[*prædicta*] ad quem decimæ pertineant,vt in fin. [*cum vacaret*]no.Ho.de reſti.ſpo.olim.j.vt ibi ſcripſi.I gl.
1 ſi de iuribus.in fi.†æquiparari eccleſiæ vacanti eccleſiā rectorē habentē nouiter inſtitutū,qui conſentit timēs impediri in adipiſceda poſſeſſione,de inſti.cū veniſſēt. [*Deputari*]& ſine quo alienatio facta non valet. C. ſi ob pu.penſita.l.fi.Inn.[*Exigitur*]per hoc dixit Arc.reprobari opi.Goſ.& Inn.de qua ſatis ſcripſi.ſ.e.nulli. ſuper j.gl.
2 [*Neceſſitas*] † quia non licitū,neceſſitas facit licitum. ſ. de conſue.quāto.ſ.de re.iu.quod non eſt.Pe.de.[*Deberet*] ipſa ordinatio,vel conceſſio [*Vel vtilitas*] euidenter apparere dēt cā neceſſaria vł vtilis,quare talia fiāt, de hoc ſ.de præb.expoſuiſti.& licet Papa,qui ſin cā nōc deberet diſpenſare,de re iu.in cauſis.& de hoc de pb.de multa.qnque voluntarie & ſine cā diſpenſet,qui vt dn̄s, qd placet,facere pōt,de quo.ſ.de conceſ.pb. propoſuit. ſup gl.nā ꝯdicit Hoſt.hoc per inferiores ad conſequentiam non trahendū.Inſti.de iu.na.§.ſed quod prin.[*Conſilio.*] Io.mo.de effectu huius cſæ remittit.j. de hęr. ſuper eo. [*Adiudicare*]ergo id fuerat petitum,vt dixi in iiii.glo.& no.Io.mo.mihi rem meā adiudicari.de hoc dixi.ſ ti.ij. quia cunctis.in fi.Quærit Hoſt.quare Papa non condēnauit in fructibus,vel decimis perceptis.dicit,ꝙ forſan, quia bonefidei poſſeſſor fuerat.ff.de vſu.qui ſcit.§.ī alieno.de quo remittit ad no.ſ.de reſti. ſpo.grauis. declarat Io.mo.ꝙ forſan pp probabilem cām defendendi, all.ēt C.de rei vē.ſi fundū.& l.certū.ff.de le.ij.qui ſolidū.§. ēt ſed ſi ageretur iudicio vl̄i,ſicut in petitione beneficij,vt no.de li.ob.c.ij.dicit,ꝙ tunc fructus veniunt in iudicio ſicut augentes hr̄ditatē.ff.de pe.hæ.ſed & ſi lege.§. itē ſi rē.& l.ſe.& j.de in.pa.dilectus ī fi.¶Prima gl. ſummat. ¶Gl.iuſta.q̄rit & ſoluit,ſoloni obiicit & rn̄.¶Gl.ſm qd remittit & conſuluit.ſecundo q̄rit,ponit duas opi.& ſoluit tertio.iterū q̄rit,ponit ſo.Ber.& ꝯriam Hoſ.demum ponit diſtinctionem poſt Ho.& Inn.¶Vlt.gl.alie. duas concor.ſignat vnum ꝯrium & remittit.¶In gl.ſi igitur. ibi.§.hoc nihilominus. œconomus, quem epi tractatꝰ elegerit,defendit cām eccleſiæ.& fi.ibi,§.non paſſim.& §.ſeq.iſti.§.dn̄t,quod ſ.dicit gl.& plenius.¶ In glo. ſm. quid.ibi,per fundū.vide de ſen.ex.officij.ſup j.glo.& ibi,
3 §.iulianus.& §.ſi forte.†prætor in cā damni infecti īter ponit decretū.& ibi.§.non paſſim.vide ſ.gl.pr. ¶ in gl. ij.in fi.& ſm hoc ſunt tres partes.in prima actoris deducta petitio.in ſcda rei defenſio,ibi dictus.in tertia ibi, qa Papæ diffinitio tribus rōnib fulcita.ſcda ibi,qa ēt.tertia ibi,præſertim.¶In gl.quæ agebat.in fi.idē ſm Ho.ī qualibet dignitate,vel pſonatu,qui remit. ad ſum.ne ſe.va. §.de qua ſede.& vide,quod no.de exce.pręia.c.ij.in j.gl. ¶In gl.ſi igitur.ibi,eccleſia.q̄ fungitur iure minoris.ſ.de in inte reſti.c.j.ſicut ergo pupillo non habenti tutorē, vel non legitimū defenſorē dēt bonus defenſor, vel aduocatus dari per iudicē.ff.de re.co.q ſub tu.l. magis puto.§.non paſſim in fi.ſic & eccleſiæ vacanti.& ibi diſtrahere poterit,vel ſm Inn.faciet hoc ipſe epſ,q ex cā pōt ipſam eccleſiā & res eius alteri donare, vel ꝯcedere,xii. q.ij.ſi epſ.& c.ſe.de do.paſtoralis.& ꝯſultationib. de his q̄ fi.a præ.paſtoralis.quod dic,vt in cle.e.ti.ſi vna.Hoſ. addit, quia ipſe eſt legitimus adminiſtrator eccleſiæ ſibi ſubiectæ.& pro illa defendere & agere pōt,remi.de ſucceſ.ab inte.c.fi.& dicit Inn.non mirandū,ſi ipſe idē alienator auctoritatē præſtat alienationi,nā alienationē facit noīe eccleſiæ,cuius eſt res,& tanq̄ eius defenſor auctoritatē pręſtat alienationi vt epſ.ii.ſ.de ele.cū inter.j. & ij.nec ob.ꝙ læditur eccleſia,cuius res alienatur.quia, illud fit pp maiorem & cōem vtilitatē, q̄ pręferēda eſt minori & priuatæ,all.In.vii.q.j.mutationes.& c.ſe. Ho. remit.ſ.de poſt.bonæ.j.& vt dicit, talis ſpāliter pertinēt ad ipſum,x.q.j.regēda.& c.ſe.& ibi,capli ſui.eꝯ ſi caplm bona diſtincta debuerit alienare, erunt principales in alienādo,ſed id faciēt de auctoritate epi, & eſt ſm Berſimilis diſtinctio,qm̄ in iudiciis,no.ſ.de reſcri. edoceri. ī j.gl.& ibi,archiepſ.an hoc ſit neceſſariū,vide,quod dixi,de his q̄ fi.a pl.c.i. in fi.Inn.hic dicit, hoc ſm quoſdā. & pro hoc facit,qd ipſe Inn.no.e.ti.vt ſup.in fi. & quod ibi ſcripſi,hic ponit Arc.ſed Hoſt.ſimplr hoc ponit, remittens ad no.per ie.ſ.e.lib. de ſup.ne.p̄.Romana.q̄ videas in ſum.de oſ.or.§.quid pertinet.ver.pmittat.ad idē in ſum.hoc e.ti.§.iii.verſi. res aūt.idē Io.mo.& in fi.ver. quid ſi cuilibet.¶In gl.ſm qd.ibi. vtile non neceſſariū, quod patet hic p ſingulare,nō.n.dicit tractatus ſolēnes & diligentes, ſed ponit ſingula.& eſt ſile,qd no. in cle. de ele.cām.§.verū.in gl.licet. ergo de tractatu, & ipſius

xii.q.ii.sed loquitur in casu non concesso, vel pter for-
mam iuris,vel intelligitur de rebus præciosis,sed posses
2 siones† minus vtiles licite dantur in emphyteusim ēt p
petuam.xii.qō. ij.perpetua.& §.si quis.prohibetur aūt a
iure emphyteusis,qa est alienatio.s.o.null. Arc.remit.
in Auc.de non.alie.§.neque aliud.in fi.colla.ij.[*Forma*]
de hac dictū est satis.& c.prox.& ꝯ gl.lo.xii.q.ij.in sum
ma.& c.sine.tenet hic Arc.ꝙ etiam si forma seruetur,
si non est casus licitus,non tenet alienatio,per dec.vlt.
e.& s.de consti.quæ in ecclesiarum.vtrobique dr,ꝙ legi
timus dēt esse consensus.& facit,quod no.Ber.de res.in
inte.c.j.in gl.pe.vt ibi dicit Dama.qui in qōne ij.de his
quæ fi.a præla.tenet opi.Io.inducens dec.cum nos.e.ti.
& dec.cum dilectus.de do.potissime innititur huic rō-
ni,ꝙ als nō esset dare,ꝙ ecclesia læsa restitueretur,vt di
cit præce.dec.prima,de resti.in integ.si enim non serua
tur forma.ꝯctus est nullus,& sic cessat restō.ff.de mino.
in causæ.vbi ergo seruatur forma,sed casus non est lici
tus,procedit restō.ergo ꝯctus tenuit. rō ista parū vrget,
posset enim esse licitus ꝯctus alienationis,& in illa for-
ma seruari,& tñ multum ex eo damnificaretur eccle-
sia,& tūc locus esset restōni.& sic ēt ponebat Gof.e.tit.
ad nostram.& in sum.huius ti.ver.alienatio.Ho.aūt te-
net opi.Io.aperte in summa,hoc e.ti.§.iii.ad fi.vr̄ tñ te-
nere ꝯriam in sum.de resti in integ.in §.in quibus.ver.
in ꝯctibus.no.ēt hic Arc.de eo,quod dixi.s.c.prox.sup
3 ver.exigitur.[*Permissis*]p̄lato† prohibito alienare id non
licet,etiam in casibus permissis.remit.Arch.ad no.per
Inn.de testa Rainaldus.& ibi scripsi super ver.Impedi-
re.prope fi.gl.[*Recognoscendo*]s.de ele.venerabilem.post
prin.[*Profitendo*]vide s.e.lib.de sum.tri.fideli.iuxta prin.
[*Se tenere*]dicit Arch.post Gui.ꝙ si bene attendatur,est
quædam alienatio,quasi confiteantur ad illos dñium
pertinere directum.ff.si age.vec.l.j.§.fi.sicut cū me con
stituo rem alieno noīe possidere,ad illū trāsit possessio,
& abdicatur a me, quia is qui possidet &c.de res.spo.cū
venisset.de præscri.si diligēti.ff.de acq.pos.l.quod meo.
[*Vulgariter*]vide de iniu.c.vno.in prin.[*Aduocatos*]s.e.li.
de ele.generali[*statuendo*]sæpe ante hanc constōnem
prælati oppressi inuocabant nobiles potentiores oppri
mentibus ad defensionē suam,faciendo eos aduocatos
vel defensores locorū.pp hoc illi sibi vēdicabant quod
dam ius dñij,vel aduocationis in ecclesijs , vel locis sic
defensis.& dicit Guil.& Fran.se vidisse multos p̄latos fa
ciles ad talia,& ꝙ qñque ad hunc finem ipsi nobiles p-
curabāt oppressiones illas,a quibus verisilr abstinebūt,
videntes per prælatos hæc fieri non posse,vt in glo.& vt
dixit Fran.etiam si ecclesiæ consuli non posset,nisi per
talem ꝯctum pp potentiam opprimentis , non tñ fieri
4 poterit sine Papæ licentia,damnatur.n.† temeritas ēt in
casu necessitatis.s.de cōsue.quanto.& apostolicę sedis
iugum licet graue ferendum est.xix.di.in memoriam.
petatur ergo Papæ licentia super tali ꝯctu expedienti,q̄
super alio daretur.fi.s.de immu.eccl aduersus.& quod
scripsi de ec.ædifi.c.vlt.[*Alterus*]vt fideiussorum,pigno
rum, interuentus rei,obsidum,vel similium.[*licentia.*]
Papę spāli.Et consensu capituli.[*Adeo*]i.tm̄.[*Causam.*]i.
titulum,qui est cā præscriptionis.C.de rei ven.nullo.ff.
de peti hæ.nec vllam.in prin.& qūo isto & alijs multis
sumitur cā,scripsi de acc.cum dilecti.super gl.cā requi-
ritur aūt in talibus præscriptionibus titulus, cum nedū
præsumptio,sed ēt ius cōe sit ꝯ præscribentem,cum ec
clesię & ipsorum res debeāt esse libere.x.q.j.nouerint,
s.e.c.fi.C.de epi.& cle.l.ij.& de cen.q̄q̄.de immu.ec.c.j.
hoc verum,nisi inquātum ecclesia permittit,& sic sol-
uitur de iure pa.p̄terea.ad id.e.ti.qm̄.[*Sciens*]dicit Arc.
præsumi ignorantiam,nisi probetur scia.ff.de reg.iu.p-
sumitur.[*Præsumptum*]i.submissionem factam non ob
tentis prædictis licentia & consensu.[*Neglexerunt*]vitiū
notat,no.ēt Arc.ꝙ celare est aliqd facere , de hoc s.de
simo.nemo.& est sile.s.e.lib.de ele.gñale.[*Ecclesiasticos*]
i.hospitalarios S.Io.& his siles.xvii.qō.iiij.quisquis.Gar.
& Io.mo.[*Exegerint*]factum ponit,& non ius,& sic no
5 ꝯdicet oppositioni.B.& Hugo.quæ hēt.ꝙ† si per metū
fiat traditio rei ecclesiasticę,nō transfertur dñiū,& hāc
hic tenet Arc.cuius verba decidit pp id , quod scripsi.s.
quod met.ca.abbas.super.j.gl.& de hoc.xv.q.vj c.j.[*Na
tura*]vt si est ꝯctus emphyteuticus habeat, quod vult ꝯ
ctus,nā & nō vltra,idē & in alijs venditionib.& silibus,
s̄m Gui.[*Eo ipso*]licet ergo hic & s.§.laici.necessaria sit
monitio,non tñ snīa,concordātias de hoc vide.s.de ra
pto.excōicationi.sup vlt.gl.[*Extunc*]ergo non ante,desi
gnat.n.huius termini tp̄s extremū.ff.de condi.& de.l.
iiii.& l.si is.§.si ita.& de cōse.di.iiii.tunc valere,facit s.
e.li.de ele.ꝯmissa.in prin.[*Terram*]de spon.nō est nobis.
de os.dele.sane.de postu.c.j.[*Procedatur*]per illū p̄latū,cu
ius spūali iurisdōni subest illa terra , ēt si sit ille offensus
s̄m Gui.& Cle.Pisa,allegant no.per Inn.de ver.sig.ex p
te.& j.e.li.de sen.ex.dilecto.dñt p̄dicti , ꝙ si illa terra est
subiecta prælato ecclesiæ grauatę,pcedetur ꝯ ipsum lai
cum,qui ꝯ hanc cōstōnē fecerit per superiorē illius lo-
ci,declarat Gui.& Ar.j.diœcesis,in qua est possessio vsur
para.ad id.s.de fo.ꝯpe.sane.& c.vl.C.vbi de cri.agi opor.
aut.qua ī prouincia.¶Prima glo. diuidit & summat.
¶Quarta gl.no.aōtio,q̄rit & remi.¶Gl.quidam.ponit
vnā opi.quā reprobat.¶Gl.ad modicū, r̄ndet per qōnē
in qua duas opi.ponit.¶Gl.C.de.alle.vnā concor.& sol
uit ꝯrium.¶In gl.ij.ibi humanū.ibi ponitur solennitas,
quæ requiritur in promulgatione legis.¶In iiij.gl.ibi,
lex quæ,vide.s.e.li.de ele.is cui.super gl.puto.¶In quin-
ta gl.ibi,iubemus.ij.j.rñ.ibi mancipia & præbendæ,quę
6 † debentur publico vel priuato computantur inter mo
bilia.¶In gl.non sufficit.ibi,l.j.§.ij.als iii.vide.s.de iura.
cal.literas.super j.gl.¶In gl.ad modicum.ibi l.j.in fi.vi-
de in præ.c.de causis.super vlt.gl.¶In gl.C.de.ibi,quem
admodū.vide in c.si diligenti.j.alle.super glo.pe.& ibi,
eleganter.non cadunt hæc & sequens in suffragiū,quia
allegantur gl.tñ hæc lex vult, ꝙ si minor circūscriptus
dolo serui illum venderet , emptor illum manumisit,
aduersus manumissionem non datur restō.sed agit , vt
resarciat dānū,& sic vt ibi dicit gl.& ex inutili ꝯctu trā-
sit dñium, & ibi,l.vna.l.vult,ꝙ per pactum & traditio-
nē sine scriptura certæ formę dñiū rei immobilis non
transeat in aduocatū,& est spāle,vt ibi no.¶In gl.j.ibi,
in quatuor.Gar.diuidit in quinq;,faciens quartā.ibi,lai
ci.Boa.diuidit in vij.faciens scdā in ibi,non concedēdo,
quintā ibi laici.vij.ibi,qui vero.¶In gl.ij.in fi.ꝯcor.j.de
reli.do.c.vno.in prin.Arc.¶In gl.iij.in fi.in gl.ij.& per
hoc vr̄,ꝙ ecclesia sua , vel nomen debitoris non cedat
sine decreto,de minore vide in Spe.de cess.ac.§.i.ver.nū
quid minor.¶In gl.iiij.ibi Gar.& Io.mo.¶In gl.no.ī fi.
& in Aut.de non alie.§.vult.n.col.ij.facit qđ no.in Spe.
de re.spo.§.nunc dicamus.añ fi.¶In glo.f.in fi.dicit hic
7 Gar.& post eū Io.mo.ꝙ† ecclesia.i.congregatio fideliū,
cuius Christus est caput,hēt dñiū, sed pauperū sunt quo
ad sustētationē.& clericorū,quod ad administrationē,
& sic dicit ꝯcordari ꝯria.¶In gl.pro eodē.in fi.f.s̄m or
dinē lr̄e submittere ecclesias,subiicere bona,supponere
iura.¶In glo.non sufficit.ibi,seruitus.facit.s.de accu.ve
niens.de iureiu.nimis.& humani moris est , illū vereri
&c.xvi.q.ij.c.j.& in fi.s.de immu.ec.aduersus.¶In gl.q-
dā.clericus Pisa.& in fi.idē Gar.Io.mo.& Arc.¶In glo.
casus,in fi.qui licet sint multi,reducūtur ad quatuor ibi
notatos.¶In gl.an modicū.in fi.idē Arch.vide, qđ no.
in cle.e.ti.monasteriū.ī gl.fi.¶In gl.C.de.ibi,spāle.& sic
facit pro opi.Tan.quā ponit Bar.in vene.lix.qui tenuit,
8 ꝙ† emens a solo prælato,si habuit bonā fidem,præscri
bit,vt ibi dicit Hug.& idē Dama.hoc ti.qō.iii.& vtrun-
que dictū saluatur, super quo vide,quod no.& dixi de
iur.pa.cura.& ibi de hoc.f.scđo dicto,quo ad primā cō
cor.ad duas leges,q̄ sequuntur,fit remissio de primo di-
9 cto,vt patuit ī suffragio,& mām illā† an ex inutili ꝯctu
trāsferat dñiū,plene ponit Ia.de Bel.super l.si ipsa.ff.qđ
me.cā.in solutio.ꝯriorum.¶In gl.j.officij.ibi Gar.Ioan.

mo. & Arc.in fi.vide quod no.§.c.lib.de re iud.c.j.super
ver.officij.¶ In gl.hoc referas,in fi.idem Guil. & Archi.

¶ De rerum permu. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Venditio efficax est ex partium consensu.*
2 *Permutatio beneficiorum non fit auctoritate beneficiatorum, sed totum ponitur in arbitrio superioris.*
3 *Beneficia plura possunt pro vno permutari.*
4 *Resignatio licet fit quo ad beneficium, non tamen quo ad præsidentem, nisi acceptet & transferat.*
5 *Inferiores episcopis licet ad eos spectet collatio, auctoritatem permutationibus præstare non possunt.*
6 *Beneficium pingue habens si permutat cum eo, qui habet tenue, an hoc ipso videatur fraus esse probata per eum, qui expectabat in pingui.*
7 *Venditio, & emptio a permutatione originem sumpserunt.*

C A P. P R I M V M.

LIcet in tua. Non diuiditur. ponit tria. primo thema de permutare volentib.
vbi sūt exponātes, quod diffinit ibi
volumus.& ponit motiuū ibi.equi
tatē. & eius rōnē ibi,quæ als. & hic
ponitur licet.pro q̄uis, sciēdum est,
casum istum fuisse olim hic disputatum per Arc. Car-
casonem, qui ɔ hāc diffinitionem allegabat principaliter
φ ante pmutata vacauit, & sic debetur prima expectāti.
ant non vacauit,& sic collatio eius non tenuit.permu-
tans ergo non pōt illi resistere, cū sine vacatione nō po
terit in illa ius habere.soluendo tenuit.p̄bendā expectā
ti non deberi,nō bn̄ dixit, sed pphetauit hoc ius nouū.
mouit eū æquitas, q̄ hic mouit statuentē inducens ca-
sus legū.ff.de leg.ii.imperator.ff.so.ma.si cum dotem.§.
fi.ff.de pe.hę.l.si rē.ad fi.in quibus p̄ciū,vel res succedēs
rei hæreditariæ,vel dotali loco illorū habetur.[*inducere
poterat*]vt li.pen.ecclesia.j.& ibi cōcor.de hoc, maxime
aūt hoc procedit cum instāti fit surrogatio, sicut ī per-
mutatione quasi non videatur vacasse cū sic instanti p
sona surrogatur personæ. de ver. sig.nā & ego.cū ɔcor.
Itē præbenda non vr̄ vacasse simplr,vel pure, cū de nā
ɔctus sit,rē pro re dari.ff.e.l.j.φ esse non posset.si res.i.p̄-
benda ex eo solo alteri deberetur,& in casu nr̄o eo for-
tius id procedit,quia pp ecclesiarum vtilitates fiūt, nō
pp p̄bendatos,sed per superiores tales permutationes,e.
ti.q̄situm.nec als vacaturæ fuissent,vt hic in fi.Sēonem
aūt concludebat per dec.cum vniuersorum.e.ti.& de p̄
ben.inter cætera.probāt.n.illæ dec. φ talis denunciatio
non est pura,quia non valet collatio præbendę permu-
tationis cā resignatæ, si conferatur alteri, q̄ permutare
volēti,vt ibi,tu dic.φ si illæ dec.hoc probassent, nō fuis-
set necessaria cle.e.ti.super quo vide, quod ibi no.in vlt.
gl.alicui.si sic innitamur verbis,vt vult Arch.nō pcedit
dec.vbi vnus solus sit expectans, cum hic ponat plura-
le,& hoc ridiculosum,& per eundē modum recipe,qđ
hic dicit iii.& iiii.gl.expectent habentes,vel non haben
tes canonicatus formam iuris.obiicit Io. mo. in rub.φ
nulla forma de iure procedat permutatio beneficiorū,
cum.n.permutatio ex traditione rei efficax initiū ca-
1 piat.& in hoc † differt a venditione^a q̄ efficax est ex par-
a tiū cōsensu.ff.e.l.j.& pro spūalibus nil dēt promitti, vel
tradi.j.q.ii.quā pio.ergo nec beneficia permutari.soluit
2 φ † beneficiorum permutatio^b non fit auctoritate bn̄fi
b ciatorum,sed totum ponitur in arbitrio superioris,qui
ex causis propositis ad permutationē procedet, vel illā
denegabit.s̄.c.q̄situ.& vide quod ibi dixi ī gl. bn̄ posset.
alle.ēt.xvj q.vii.nemini.de exce.p̄la.sicut vnire.sua vero
ga non pcedit pmutatio,cū bn̄ficiū meū tibi renūcio

& tu tuū nepoti meo, vel amico, nec tunc locus esset
huic dec.Itē simoniacū esset,de hoc de of.del. ex parte.
j.in gl.ij.secundo ex eadē lr̄a no.φ si als non hēt ius in
bn̄ficio puta simoniace adeptus,si permutat cū illo iu-
stū titulū habente,non pōt illud salua ɔsciā retinere,qa
primū suū non erat,facit,vt li.pen.ecclesia.j. & ibi con
cordantiæ in gl.ij.& de vsur.cū tutorib.in vlt.gl.als expe
diret bn̄ficia p simoniā acquiri,si p illa posset ius imper
mutatū haberi,& talib.obuiādū est.s̄. de diuor.quāto.
in fi.nec obs.ff.de fur.q vas. in fi.qa licet pecunia habita
de re furtiua non sit furtiua,fur tn̄ ad restōnē tenet.Si i-
lus Romanæ curiæ hēt cū cōfert Papa bn̄ficia permu
tationis,vel alia cā renunciata,apponere clām in fin.φ
nō intendit papalis numerus ɔterre promiso quā renū
cianti ɔpeteret.tertia no.p decre.si tibi absenti.s̄.e.lib.de
p̄b.& per dec.vlt.in fi.s.de ɔc.p̄b.φ cū bn̄ficiū expectāti
debitū suū esse non dicatur,ēt si vacet,ante ipsius colla
tionē & acceptationē expectantes ambo vel alter pmu
tare nō pn̄t p hāc lr̄am,facit ff.e l.j.in fi.ff.de cōd.cā da.
3 l.vl.Itē cessat ibi rō dec.q̄situ.e.ti.[*beneficia*] φ † possit plu
c ra bn̄ficia^c p vno pmutari,est at.de exec.cū venerabilis.
vt ibi dixi super ver.ecclesijs.& no.φ dicit beneficia, qa
si alterū eēt bn̄ficiū,alterū p̄stimonia,q̄ non haberet in
titulū,vel q̄ caderet in laicū,nō esset locus permutatio
ni.facit.s̄.e.c.fi.& de p̄stimonijs illis vide,quod scripsi de
rescri.postulasti. in iii.glo.[*volentes*]pn̄t ergo clerici hoc
petere, als de voluntate ipsorū non posset constare s̄m
Arc.qui recitat hic,quod post Inn.scripsi.s̄.e.q̄situ.super
ver.simoniæ.vnde per cle.e.ti.c.vno.exprimunt renun-
ciantes,& renunciant permutationis cā, quod.n.mēte
gerunt,licet exprimere per illā dec.ex quo licitū est. fa-
cit finis huius c.[*resignent*]licet sit resignatio quo ad be
neficiatū non quo ad p̄sidentē, nisi acceptet,& transfe
rat.s̄.c.q̄situm.ad id de renū.admonet.& c. φ in dubijs.
s̄m Io.mo.qui dicit,φ nō censetur hic vacatio, sed cō
tinuatio ministerio superioris & p̄cedentis tituli, ar.ff.
de consti.pe.& licet ff.de diuor.diuortiū.& de mili.test.
l.quod ar.§.miles.ad fi.ibi.quasi cōiuncto munere &c.
pręmissa.i.quia sunt ibi spectantes primas vacaturas,in
hac parte vide,quod no.s̄.e.li.de rescr.si pp.in gl.[*morte*]
hmōi expectantium ad collationem tuam, ad quæ so
la restringitur s̄m Arc.φ non placet, nec de facto ser-
uatur.¶ Prima gl.summat,no.& remittit. ¶ Secūda gl.
ponit dictum,ad quod all.quatuor cōcor,& soluit vnū
ɔtrium.secundo ponit secundū,ad quod all.vnam con-
cor.& vnū ɔtrium soluit.¶ Tertia.quarta & sexta soluūt
tria dubia.¶ Gl.quid si,quærit de tribus,arguit negatiue
soluit ɔtrium.¶ In gl.ij.ibi placuit,vide de torn.c.i.§.vlt.
gl.¶ In gl.quid si.ibi præcipimus,vide.de præb. de mul-
ta.in vlt.gl.¶ In gl.pe.ibi placuit.vide in c.alle.super glo.
ante pe.& ibi,si quis seruo.vide de big.nuper.sup anpen.
gl.¶ In gl.ij.ibi ciuitatē.idē lo.mo.& hoc ēt posuit Arc.
φ postea cancellauit forte pp opi.suam,de qua dicā su-
p gl.qđ si.nec posset opponi, φ ampliaret verba textus,
& ibi,Rodulphus.vide quod ibi dixi sup gl.ii. & quod di
xi post Ho.de of.or.c.j in prin.& ibi, cathedralis,idē lo.
mo.¶ In gl.quid si.ibi hæc decr.& hoc tenet Arc.per rō
nē.q̄ sequitur.& ibi dici,idem lo.mo.& sic seruatur, &
ibi illorū oīum. sic in sua disputatione terminauit hic
dn̄s Pau.de Cospis,als Lazarini eo casū,qn̄ fauore per-
sonarum & pro ipsarum expedientia fit permutatio, si
vero p vtilitate, vel necessitate ecclesiarū sufficit maior
pars, faciant no.s̄.de consti.cum oēs.æquitatem habet
hæc distinctio.Quid dices,cum ī ecclesia collegiata pp
diminutionē facultatū debito modo restrictus est nu-
merus,& canonici,ad quos spectabat collatio, intraue-
runt non recipere aliquem in canonicum, nec rece-
ptioni consentire, donec numerus reductus esset ad
nouam ordinationem.nunquid de numero excessiuo
procedit ibi permutatio,& an illi sine pęna periurij po
terūt cōsentire,eadem q.est,dignitas,vel personatus ex-
tincta sunt de ecclesia post primā vacationem, neutro
istorum

istorum casuũ puto permutationẽ fieri posse.& in primo casu non puto sine periurio posse canonicos ꝯsentire, vt æquitas huius dec.restringatur ad suum casum. s.quo ad expectantes, de quibus loquitur, ꝙ sonat hic tex.in hac parte,& remissio, quã ibi dedi, & ibi eligere, vel conferre,& hoc tenet Ho.s̃.e.q̃siuũ.in sum huius ti.
5 §.quid põt.ver.sed nunqd.& ibi sequi.13 † ꝙ inferiores ab ep̃is licet ad eos spectet collatio, auctoritatẽ permutationibus p̃stare non p̃nt,& idẽ hic Arc.& de hoc dixi in cle.co. ti.c.vno.in gl.pe.& ibi sui ep̃i, cũ.s.ambo sit ꝯuenerunt, vt dicit Ioã. mo.ita ꝙ quasi pro vno hñr per dec.statim allegatã, alle.ẽt.ff.de cõd.& de.cui fundum. In fi.aĩs possent diuersæ intricationes & dubia euenire, nisi dicas totũ fieri instanti.exemplũ cũ Bon.& Mutin. cano.vellent permutare.renunciauit Muti.& facta est collatio Bon.per ep̃m Muti.& anteq̃ sibi cõferat Bon. mortuus est Muti.audiui qõnem fuisse de facto.prouisus p Muti.volebat vtrũq; tenere, ep̃s Bon.volebat Bon. ꝯferre, quasi ille ꝯsenserit permutationi si suo p̃lato placeret, Muti.ẽt conferre volebat Muti. vt vacantem per mortẽ, ex quo permutatio non processerat, hanc ĩtricationẽ & similes, vt si decederet Bon. habens vtrunque, tollit vera opinio, vt instanti fiat vtriusque renunciatio p̃mutationis cã, & demũ illa acceptata fiat vtrique collatio, q̃ ẽt facta alterius nõ teneret, per cle.e.ti.in p̃dictis tñ casibus si diceres internallũ in his esse posse vr̃ pp tacitam ꝯditionẽ subintellectã.s.si permutatio habebit effectũ, q̃ impleta non fuit, ꝙ Muti.ep̃s conferat Muti.si non sit ibi expectans.q a tunc illi debebitur.& secundo casu Bon.ep̃s ꝯferat Bon.si non sit expectans Muti.qui renunciauit permutationis cã, recuperabit renunciatã mãm de tacitis ꝯdõnib.vide.s̃.de renũ. quẽadmodũ.in gl.ij.nec per hoc est renunciatio ꝯdõnalis, vel saltẽ ꝯditio est a iure approbata, ad p̃dicta, bñ facit.C.e.ti.cũ p̃cibus.& quod ibi no.& l.se.de pac.inter em.& ven. cũ te fundũ.facit ẽt.s̃.e.lib.de p̃b.si beneficia, per quã decr. ẽt vr̃, ꝙ si permutatio non teneret sine vtriusque culpa, redeant ad bñficia, si ex alterius culpa locus dabitur expectanti in locũ culpabilis, vel ordinario collatori, facit.s̃. e.lib.de renun.c.ij.& idẽ vr̃, qñ sine culpa vnius alterius beneficiũ euincitr̃ non in limite permutationis, debuit n.ille videre, cũ quo ꝯtraheret.C.de furt. inciuile. pone exẽplum.erat bñficium alteri debitũ, sed ignorabatur saluo casu dec.præ.si beneficia.vel fuit omissus ꝯsensus veri collatoris qui alteri ꝯtulit, ꝙ debuisset inquirere permutans,& dec.e.ti.loquitur in permutatione de iure facta vel fiẽda, vt hic in prin.& ibi cũ illorũ.§.si vero.¶In
6 gl.pone.in fi.tractat hoc in additionib.Io.mo.an † si hñs pingue beneficiũ permutat cum eo, qui hẽt tenue, hoc ipso videatur fraus esse p̃bata per illum, qui expectabat in pingui.ꝙ videatur ipsa re, per præ.dec.secũdam, in fi. sed ibi non permutatur minus & maius, sed renunciãs minori, ꝯ quem erat præsumptio fraudis, de illa cõuincitur hoc ipso, ꝙ sibi postea confertur maius.nec ob.ff. de diuor.si filia.so.ma.l.filiæ.quia ibi totum auferr̃ patri si non fieret interpretatio fraudis, sed hic differtur non aufertur. nec ob.s̃. de præsum. quia verisimile.quia illa præsumptio non est fictio,& ideo statur probationi ꝯtriæ de consensu, de renun.super hoc.hic constat de cõsensu vtriusque.dicit ergo Io.permutationẽ tenere, alle.
7 ff.de ꝯhen.emp.si quis donationis.cũ.n.† vẽditio & emptio a permutatione originem sumpserint, e.ti.de ꝯhẽ. emp.l.j.in prin.sicut ibi tenet venditio, teneat & permutatio, sed tu dicas hoc verum, vbi non sunt aliæ circunstantię fraudis,& bene facit.C.de rescin.ven.l.doi.& eo fortius vbi circũstantiæ excludunt fraudem.s̃.e.cũ vniuersorum.ibi, vtilitati vtriusque &c.facit.lxxviii.di.quorundam.& s̃.e.quæsitum.in fi.

ADDITIONES.

a ¶Differt a venditione permutatio in quibus differat a venditione.vide Bar.in l.j.ii.C.de rer.permu.& gl.& Bar.in l.j ff. eo. vbi concludit quinque esse dr̃ias. Venit tamen permutatio appellatione venditionis. Bar.in l.j.ff.de cõtra.emp.Bar.& Bal.& Doc.in l.j.C.de re per.& Bal.in l.ciceium.§.emptore.de edi.ædi.l.statuliber.§.quintus.ff. de statul.

b ¶Beneficiorum permutatio. Adde hic quod no.in cle.j.de re.per. Nisi fiat de duabus præbendis inter duos canonicos in eadem ecclesia in cle.j.de re.per.per Car.in iii.op.Et Inn.in c. quæsitum.e.ti.

c ¶Plura beneficia. Adde ad hoc quod unum beneficium permutatur cum duobus uno euicto datur euictio.Ro.in deci.lxvj.

¶De testa.& vltimis volun. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Bonorum appellatione quid contineatur.*
2 *Institutio omnis dicitur substitutio sub conditione.*
3 *Pluralis locutio geminat significationem singularem.*
4 *Personæ plures vbi in vna conditione iunguntur, sufficit in vno quo ad alium conditionem impleri.*
5 *Vulgaris non tacita inclusa sub pupillari an excludat matrem.*
6 *Fideicommissaria bona filij non comprehendit.*
7 *Directa dubia recipit interpretationem directæ.*
8 *Ditari nemo debet cum aliena iactura.*
9 *Ecclesia cuipiam ex causa detrahitur & datur alteri.*
10 *Paganus non testatur sibi, nec filio.*
11 *Pupillus impubes quis dicatur.*
12 *Miles ad tp̃s & post tempus hæredes facere potest sibi & filio.*
13 *Substitutio directa facta in codicillis trahitur ad fideicõmissariã.*
14 *Titulus institutionis fauorabilior est, quam legati.*
15 *Fideicommissarius proprie non dicitur hæres.*
16 *Fideicommissarius cui nominationem pauperum testator cõmisit, an teneatur nominare de loco domicilij testatoris.*
17 *Religiosi paupertatis an sint alijs pauperibus præferendi.*
18 *Conceptio substitutionis, quæ a principio valuit vt directa, an postea valere possit vt fideicommissaria.*
19 *Compendiosa etiam non geminata facta impuberi an valeat ĩfra pubertatem vt directa pupillaris.*
20 *Voluntati, de qua constat, statur, etiam si non appareat ex verbis.*
21 *Voluntatem expressam vel tacitã sequi fauorabilius est, q̃ aliam.*
22 *Substituens impuberi substituere videtur solum in casum, quo non potest testari.*
23 *Substitutio frustra fit, vbi dicitur, intelligitur frustra, quo ad id vt valeat.*
24 *Testator licet possit auferre Falcidiam, Trebellianicam tamen non potest.*
25 *Iura de singularibus statuta ad vniuersalia trahi non debent.*
26 *Pater olim excludebat matrem in successione impuberis.*

CAP. PRIMVM.

SI pater. Istius dec. duplex diuisio.prima in v. partes, sm̃ quã ponit primo testm̃ patris. tria continens, instõnem filiorum, legatum vxoris,& substõnem, quã fecit filijs.secũda ibi testatore mortuo.narrat, quæ post emerserũt.tertia ibi absque. soluit dubium ex testõ & emergentibus prædictis exortũ.quarta ibi præmissæ, ponit solutionis rõnem & rõnis expressionẽ.quinta ibi, licet. r̃ndet obiectioni, quæ ꝯ solutionem fieri posset, sed quia ponderato ꝙ pp dictionem, vel monosyllabam, si.quæ ponitur in prin.c.tota litera pendet vsque ibi præmissæ. vr̃ diuidenda solum in tres partes, vt sic primæ partes coniungantur sub vna secunda & tertia tunc, vbi ponebatur quarta & quinta.& est hic simile, quod dixi.s̃.eo.lib.de ele.generali.super prima gl.[*paterfa.*] nam si in alterius potestate fuisset, etiam sibi testari non potuisset.ff.eo.ti. qui in potestate.Insti.quibus non est per.fa.te.in princ. etiam patre permittente donare posset causa mor. vt s̃.ti.j.c.pe.in fi.& est ratio diuersitatis, quia testamentũ est publici iuris, & est liberũ non p̃cedẽs ex alieno arbitrio, vt vtrobique no. habes.[*in p̃tãte*] hoc enim & quatuor alia requiruntur in pupillari substitutione, vt hic no.Arc.& breuius no.ff. de vul.& pu.sub.l.ij.& scri-lo.An.super vj.Decre.

psi.§.c.Rainutius, super j.gl. & vj. modi, quibus expirat,
no.ff.de vul.& pu.sub.l.in pupillari.ad quos adde.vij quã
in totum rumpitur testm̃ per querelam, vt dicam.j.in
1 vlt.gl.[*bonis*] quid continetur † appellatione bonorum,
habes.s.e.relatum.ij.in prin.& ff.de ver.sig.l.bonorum.
[*legauit*] voluntate non necessitate. quid si dimisit vxorẽ
dñam & viduariam & vsufructuariam? Vide in Spe. qui
fi.sint le.§.j.ver quid si quis ita dixerit.C. si secũdo nup.
mulier.auct.hoc locum.[*adyciens*] substõ trimembris.
[*sine liberis*] de quibus filijs intelligatur, hic Arch. & no.
& dixi de proba.c.in præsentia.[*instituendo*] i.substituen-
2 do † oĩs enim instõ dr̃ substõ sub conditione.ff.de vulg.
& pu.sub.l.qui liberis.in prin.& no.ff.de lib. & posthu.
Gallus.in prin.Arc.[*hæredes*] non dixit sibi, nec dixit fi-
lijs, illa.n.dicta, vel omissa non vitiant substitutionem
ff.de bo.pos secundum ta.si ita scrip.§.qui filio.& insti.d
pu.sub.post prin.vtrunque non sufficeret, ergo alterum
sic[*mori*] C.de impu.& al.subst.l.de. Dubitatur, quid si te
stator nõ fecisset substitutionem de filia ad filiũ & con
tra, nec adiecisset istud vtrique, i terminis dixit sic, filiũ
& filiam mihi hæredes instituo, & si decesserint.j.puber
tatẽ, instituo pauperes Christi, vel perueniãt bona mea
ad pauperes Christi. moritur filius.j.pubertatẽ, q̃rit̃, an
3 substitutus veniat ad partẽ filij.& vr̃ q̃ sic. quia † pluralis
locutio geminat significationẽ singularẽ. ff.ↄdit.& de.
falsa.§.vlt.in fi.sicut ergo si singulariter facta fuisset, ve-
nirent substituti ad partem p̃morientis.ff.de vul. & pu.
sub.l.nam hoc iure.C.de impu.& alijs sub.l.quis. sic &
in hac facta per plurale. Itẽ ibi plures psonæ in vna ↄdi
tione iunguntur, sufficit in vno quo ad aliũ ↄdõnẽ im
pleri.ff.de ↄdi.insti.l.ij.in fin. & vide ibi ↄcot.ũc vr̃ casus
ff.ad Tre.Lucius.§.Cayo.ad idem.c.ti.hædes.§.cũ ita.&
ff.de iniu.rup.te. l.pe. Dñs meus in legibus, q̃ disputauit
hanc q̃õnẽ, terminauit ↄtrium, inducebat, q̃ oportet cõ
ditionẽ in totũ impleri.ff. de ↄdi. & de. cui fundum.&
q̃ nil vr̃ actũ &c.C.ad Sil.cum ad Silania. in fi. & quia
plurale saltẽ duos requirit.ff.de testi.vbi numerus, vr̃ ẽt
expressum.ff.de cond.& de.l.pater Seuerinã.§.j.ff.de cõ
di.inser.l.j.ad Tre.l.iubemus.§.si aũt.ff.de vsu.le.l.codici
lo.in prin.ff.de vul.& pu.sub.l.qui duos.ad l.Fal.pr̃ filiã.
in fi. Item quia non est verisimile, q̃ donec aliquis de fi
lijs superesset, voluerit substitutos admitti.C. de fideic.
l.cum acutissimi.in fi.& C.de insti & subst.l.gñalr.§.cũ
aũt.ad §.Caio.& leges prædictas nõ rñdet in solutione.
quidam distinguũt inter directam, & fideicõmissariã,
q̃ licet per verbum plurale sit cõiuncta, quilibet tñ sin-
gulariter & separatim rogatus vr̃, cũ vtriusque fides sit
electa. Item nec parat tñ præiudiciũ vt directa. alij di-
stinguũt, an filij, an extranei sic fuerint instituti. alij, an
addat vtriq;, vel non, & de his vide per gl.& Cy.in præ.l.
pe. C.de impu. & alijs sub. collige ex his, q̃ cautũ est in
his substitutionibus addere istud vtrunq;, qđ posuit hic
testator, tñ hic necessariũ nõ erat pp̃ substõnem circa
filios prius distinctum.[*contingeret*] non dicit qñ.[*ac dein
de*] sup.post mortem testõris. dubitari solet, an mortuo
pupillo viuẽte testõre, qui sibi pupillariter substituerat,
veniat substitutus ad successionem ex vi pupillaris, vel
saltem ex vi vulgaris tacite ĩtellectæ sub expressa pupil-
laris? Profundę sciæ doctor D. Lambertinus de Rampo
nibus disputauit hanc q̃õnem, & q̃ admittatur al.C.de
ca.tol.l.vna.§.pro secundo, vbi de hoc, & ff.de vul.& pu.
sub l.si pater filiũ.in fi.in ↄtrium, q̃ talis substitutio dicit̃
testm̃ pupillare, vt hic, in fi.sed illud vendicat sibi locũ
pupillo facto sui iuris per mortem patris.ff. de vul. sub.
l.j.& l.iam hoc iure. sed iste decessit in ptãte patris, qui
ẽt pubes testari nõ potuisset, vt dixi in prin.c. & sic non
tenet substitutio. secundo inducebat.ff.de vul.& pu.l.ij.
§.quisquis ibi, adeo aũt & c.tertio ĩducebat.l.q̃ si filius.
ff.de cap.& postli.reuer. vbi solebat ex pupillari substitu
tum non admitti.ad §.pro secundo. rñdebat, q̃ loquit̃
in vulgari expressa, ad l.si pater. q̃ ibi erat hæres ex testõ
paterno non ex pupillari. & idem dicebat de tacita vul
gari per præ.l.q̃ si filius.& per l.lex Cornelia.ff.de vul.&
pu.sed gl.in l.eo.ti.si pater captus.in fi.innuit ↄtrium, q̃
ex tacita vulgari veniat, de hoc per Cy.in l.precibus.C.
de impu.& alijs sub.in mã pupil.in iiii.q.ĩ fi.[*defunctus.*]
adita prius hæreditate als venirent substituti ex directa
vulgari in compẽdiosa subintellecta.ff.de vulg. & pup.
sub.l.Lucius.& l.qui liberis.& C.de impu.& alijs substi.l.
5 q̃uis & l.precibus. vbi not.Arc. † an vero tacita vulgaris
inclusa sub pupillari excludat matrẽ, cõiter dicũt Doc.
q̃ non, de hoc.C.de insti.& substi.l.fi.de tacita vero pu
pillari no.in l.precibus.& per Ho in sum huius tit.§. qs
sit effectus.in fi.[*ante tpa*] quid si post hoc, est fortissimũ
dubiũ, vt dicam.j.[*iure naturę*] s.tertię, & vt sic aucta intel
ligatur quarta in successione parentum ad filios, sicut
ex econuerso.in Auct.de tri.& se.§.hinc nos.in fi.licet
alij ↄ, vt ibi no.& idẽ de collateralib. vt scripsi.s.eo.Ray
nutius.super gl.no.q̃ quartarum, & de hoc.C.de inoffi.
te.auct.nouissima [*pauperibus*] substitutis, nec est in eis
spãle, quia idem esset in alio substituto, vt patet ex rõne
q̃ sequitur.& idẽ Arc.[*oĩa*] nedum testõris sed ẽt ipsorũ
impuberum, vt si habeant aduentitia acquisita ex hrẽdi
tatibus, legatis, vel donationibus propinquorũ, vel ami-
corũ, hic est.n.effectus pupillaris tacitæ inclusæ sub ex-
pressa vulgari, & expressæ, ẽt si non includat vulgarem.
puta, quia in vtrunque casum est prouisum, pbantur
hæc.ff.de vul.& pu.l.ij.& l.sed si plures.§.filio.& Inst. de
6 vul.& pu.sub.§.non solũ.[*substõ*] no. † q̃ fideicõmissaria
bona filij non ↄprehendit.ff.de vul.& pup.l.cohęredi.§.
cũ filiæ. nec directa facta per militẽ post pubertatẽ, vt
e.ti.centurio.in fi.[*præmissæ namque*] continuat sic Arc.
bene dixi, q̃ mater excluditur, & ad pauperes oĩa defe-
runtur, nã præmissæ &c.[*directæ*] non dicit expssę pupil
laris sed directæ, licet ergo sint directæ. nõ tñ expssæ, sed
inclusæ sub cõpendiosa debent intelligi. dñt Legistæ,
q̃ fauorabile est, illas intelligi fideicõmissarias, vt sic in
omne tp̃s valere possint.ff.de reb.du. quor. & dicetur.j.
[*dummodo*] si adiectũ fuisset, & q̃diu, expediti essemus de
dubio, quod j.prosequar.[*directa*] huic ↄcor. qđ no. Ac.
7 ff.de vul.& pu.sub.l.verbis in fi.vl.gl. vbi dicit, q̃ † directa
dubia recipit interpretationem directæ.C.de hær.insti.
l.fi.[*interdum.*] & sic non semp. hinc est, q̃ exẽplaris sub.
sic directa non trahũt ad fideicõmissum. C. de impu.
& alijs sub.l.humanitatis. item breuiloqua facta ĩ testõ
nõ trahitur ad fideicõmissum, sed valet iure directo, vt
l.iã hoc iure.ff.de vul.& pup. Item cõpendiosa facta per
militẽ ẽt filio, dummodo non sit mater in medio, nõ
trahitur ad fideicõmissum, qa directo valet pro omni
tpe. vt in l.centurio. Item directa & expssa pupillaris fa-
cta pupillo in testõ non trahitur ad fideicõmissum, cũ
expiret per pubertatem.ff.de vul.sub.l.verbis.& l.in pu-
pillari.& sic non semper trahitur directa ad fideicõmis
sum, sed interdũ & ex cã, esset aũt cã, qñ fieret in codi-
cillis, vt dicã super gl.hic signata p.l. Sceuola, q̃dã tñ sic
late summũt hanc cãm, q̃ dicunt, instã huius rei cãm,
vbicũque apparet voluntas & intentio testãtis, q̃ voluit
bona sua ad substitutũ peruenire, licet directo substitue
rit, sed ius impedit directã, vñ dñt, si paganus instituto
filio impubere tñ emãcipato, vel prorsus extraneo sub
stituat sic, si decesserit.j. pupillarẽ ętatẽ, talis sit hęres, q̃
trahitur ad fideicõmissũ, vt sicut facta in codicillis pp̃
iuris resistẽtiã trahit ad fideicõmissum. vt l. Sceuola. &
ita hic pp̃ iuris resistentiã, quo emãcipato, vel extraneo
nõ põt directo substitui pupillariter. benigna interpre-
tatione ad fideicommissum trahatur, fortius ergo
in compendiosa, de quo satis infra dicam, ex eadem
benigna interpretatione dicunt idem, vbi puberi insti
tuto sic substituerit, si decesserit sine liberis, talis sit
hæres, maxime cum hic nullo tempore possit va-
lere directe, & inducunt glo. penultimam. in l. preci-
bus. hoc communiter non approbatur ex causa, si ex ca
ta fingitur stipulatio interuenisse, vbi non interuenit.
C. de re. vxor. actio. l. vna, circa principium. item ex
causa

cā receditur a iure cōi in reſtitutionibus in integrū,præ
8 ſcriptionibus & vſucapionibus, cum nemo† debeat cū
aliena iactura ditari.ff.de condi.inde. nam hoc natura.
9 Itē † ex cā detrahitur vni eccleſiæ, & datur alteri, de hoc
de priuil.antiqua.ſm Arch.[*teſtm*]quinque tñ dñr duo te
ſtamenta.inſti.de pupil.ſub. §.igitur.& quo reſpectu di-
cātur duo & vnū,ibi.no.in gl.ij. & ff.de vul.& pup.ſub.l.
patris.in vlti.gl.de quo hic Arch.[*pupillare*] i.quod pater
fecit filio impuberi, qui eſt futurus hæres pupillus poſt
patris obitū.Io.mo.paterni [*pars*] intantū, q ſi in totū,
rūpitur teſtm̄ patris per querelā, ruptū eſt pupillare, ſe-
cus ſi in partē.ff.de inoffi.teſt. Pap.als incipit,ꝯ veterani.
§.ſed nec impuberis. ſecus cū per ꝯtabulas ēt in totū ex
pugnatur.ff.de vulg.& pu.ſub. ex duobus.in fi.& quæ ſit
rō diuerſitatis,ibi no.in vlti.gl.f.quia teſtm̄ & q̄rela ſunt
de iure ciuili, & ideo vnū aliud tollere pōt, ſed ꝯtabulas
de iure p̄torio.itē primo caſu q̄ritur de uiribus teſtamē-
ti, hic de paternitate & filiatione,¦dr̄ ergo pars eo reſpe-
ctu,quo inſtitutio eſt primi gradus & ſubſtitutio ſecun-
di. & ſic quaſi pars ſecunda. ff.de iniuſ. ru. & ir.te.l.ij.de
10 vulg.ſub.qui plures liberos.in fi.dr̄ ēt ſequela,quia † paga
nus ſi non teſtatur ſibi,nec filio, vt.ff.de vulg.& pu.l.ij.§.
poſt.& pp id ēt quod dixi in prin.huius gl.¶ Prima gl.ta
cit tria, dicit vn̄ decre.fuerit ſumpta. ſcdo ponit caſum
lſalem. tertio ſummariū.¶ Quarta gl.recitatur per qō-
nem,an inſtitutus ī certa re &c. ¶ Quinta quærit,ponit
vj.opiniones,& dicit primā tutiorē.¶ Septima gl.obiicit
& tripliciter ſoluit.¶ Gl.hic decidit. prīo ponit allegatio
nes matris, ad quas ſcdo rñdet ponens diſtinctionē ſub
ſtitutionū,& de reliquis remittendo proſequitur cōpē-
dioſam.¶ Gl.ergo quia.rā.per qōnē,an cum hæreditas
per fideicōmiſſum reſtituenda ſit pauperibus, detraha-
tur trebellianica, & ſunt tres partes, in prima arguit q
ſic per ꝯrium huius lrę.ſcdo inducit vnā legē.tertio rō-
nē.in ſecundo allegat in ꝯrium inducens duos.§.de cor
pore.ſecundo rōnē.tertio opinionē de ſimili.tertia pars
approbat primū dictū,quodque adiuuat per ſimile. rñ-
det ad rōnē inductam in ꝯrium.¶ Gl.quę,expreſſe dicit,
qūo fiat pupillaris ſubſtitutio,& qūo exēplaris. & quare
fuerint inuentæ ¶ Gl.dicit.exponit & fortificat textū,&
dicit reprobatā gl. Accur.&c.¶ In gl.ij. ibi pupillus,dici-
11 tur pupillus† impubes,qui morte,vel emancipatione de
ſiit eſſe in ptāte patris, & ibi vide. corā. hanc & ſeq. vide
in e.ſtatum alle.ſuper vlti.gl.¶ In gl.iiij.ibi.ſi ita quis hæ-
res. ſi teſtator dixit, excepto fundo & vſufructu hęres
eſto,perinde eſt,ac ſi illa excepta non eſſent,& ibi erunt
hæredes,hoc dixit lex,ſi alterius.quod ſequitur, dicit lex
ibi ſequens,quę incipit.Titius.quæ dicit,duos cōiunctos
eſſe hæredes pro dimidia, & alterū p alia dimidia.¶ In
v.gl.ibi.nō liceat.quā quidā nō habent,ibi dr̄ in fi.q ius
repletionis tunc locū habet, cū ex aliqua parte hæres in
ſtituitur,& ibi oīno hæc.& l.cū quæritur.& aut.nouiſſi
ma.inſtitutionē nō nomināt,ſed relictū.¶ In gl. hic de
12 cedit.ibi.§.miles.hæc.l.& duę ſequētes,pbāt,q† miles ad
tp̄s & poſt tp̄s hæredes facere pōt ſibi & filio,& ſoli ēt fi
lio teſtatur,& adulto ēt extraneo ſubſtituit.& ibi verbis.
directis verbis fruſtra ſſit ſubſtitutio poſt annum xiiij. &
ibi.in pupillari.ſequitur, ſubſtitutione.licet lōgius tp̄s cō
prehēſum fuerit,tm̄ finietur ſubſtitutio pubertate.& ibi.
centurio. ſi miles ſubſtitutionē fecit impuberi q̄ncūq;.
ſ.xxv.deceſſerit,eo.ſ.xiiij.an.decedēte ſubſtitut⁹ venit iu
re cōi,ſi poſt,veniet iure militari. & ibi.Sceuola.directa
13 † ſubſtitutio facta in codicillis trahit̄ ad fideicōmiſſariā.
& ibi hæredibus.ibi in pri.tm̄. iuſſit reſtituere. m.ſ. §.iuſ-
ſit.partē ad cohęredes peruenire,& ibi gn̄alis.§.vlti.ę qui
parat,ſi dicat, ſubſtituo, vel reſtituere iubeo,ſi ſine libe-
ris,vel ſine nuptiis,vel inteſtatus deceſſerit.¶ In gl. ergo
quia.ibi. municipum. ſequitur, quoq; ad legata,& ea q̄
Deo relinquuntur lex faciēda pertinet,& ibi. de precio.
vide.ſ.e.li.de elec.vt circa.ſuper gl.ad papā.& ibi.nō poſ
ſunt.vide,de reſcript.inter ceteras.ſuper vlti.glo.¶ In gl.
vt.ff.ibi Sceuola,hanc & ſequentes vide Inn. & ſuper gl.

hic decidit.¶ In j.gl.ibi nimis. inducit Io.mo. ver.Ora-
tij.Obſcurus fio, dum breuis eſſe volo Hier. ſuper Iere-
C.nec nimia longitudine extendendū eſt opus,nec im
moderata breuitate intelligentia auferenda,quorū alte
rū onerat ſenſus legentium,alterū præcidit ſtudioſorū
deſideriū.videas ēt ad idē de pęni.ſignificauit.¶ In glo.
ij.ibi,quo ad matrimonium carnale, in ſpūali ſecus,vt
no.ſ. eo.li.de elec.ex eo q.in tertia gl.¶ In glo. inſtituit.
ibi.de inofficioſo.vide,quod no. Hoſt.in ſum. huius tit.
§.generaliter. ver.datur aūt. & ver.ſeq. & ibi.ad ſupple-
mentū. & an repletionē in ſingulis rebus petere poſſit,
vide.quod no.ſ.e.Raynaldus,ver.dilectus.in gl.imo ha-
buit, & in fi. cū vero plures inſtituuntur non expreſſis
portionibus,æqualiter ſuccedunt, inſti.de hære.inſti. §.
ſi plures.ff.e.quoties.§.hr̄des.& de hoc ſatis vide p Hoſt.
in ſumma huius ti.§. q̄s ſit effectus.ſub.§. q̄uis aūt.¶ In
gl.nūquid. ibi.dicunt quidā, placebat hoc dño meo in
legibus,& placet Ia.de Are.Iaco.de Rauenna. & Pe.& ſic
14 hoc inductū iure nouiſſimo tū cā honoris,q† honora
bilior eſt inſtitutionis titulus quam legati, tū pp com-
modū iuris accreſcendi, quod pcedit inter cohęredes,
non inter hæredes & legatarios,vt in l.eā quam.C.de fi
deicō.& C.qñ non pe.par.l.vna.Item is,qui eſt loco hæ
redis, habet remedia.l.vlti.C. de edic. diui. q̄ nō haberet
legatarius.¶ In gl.moreretur,ibi. exhr̄data.hoc dico,q
ēt exhæredatæ ſubſtituere poſſet,& tunc veniret ſubſti-
tutus ad bona,quæ als obueniſſent impuberi,vt probāt
leges ſtatim allegatæ in gl.& l.j.ff.de vul.& pup.ſub.§.j.&
ibi no.q pupillaris nō ſit prętermiſſo,cū teſtamentū eo ca
ſu ſit nullū,q verū dicas,qñ ſit a pagano, ſecus ſi a mili
te,vt eo. titu. l.ij.§. quiſquis. in princip. & l.ſed ſi plures.
§.ad ſubſtitutos. ¶ In glo.ineſt. ibi,ad opus filiæ,facit.ff.
de re.du.qui duos.poſt prin.ibi. quaſi vtriuſque vltimi ſi
bi deceſſiſſe videantur. & ibi immediate, & eſt ſimile,
quod de negatiua facti dixi de ele.bonæ.ij. ſup ma. gl.ſ.
q qñ ſic eſt coarctata, q directe nō per cām mediā ca-
dit in intellectū teſtis,tunc eſt directa pbatio.ſed qñ per
cām mediā venimus in cognitionē illius, tunc eſt indi
recta,ſic eſt directa ſubſtitutio, qñ directe non p pſonā
mediā ſubſtitutus venit,vel venire pt ad hęreditatē ſub-
ſtituentis,vel inſtituti,vt ſi dicat̄,talis ſit hæres,vel talem
ſubſtituo, licet hoc ſit cōe,vel talis ſuccedat,cū talis mo
riatur, idem vr̄ aliquibus de verbo deuoluatur.ff.de vul.
ſub.l.Lucius.& de verbo redeat. ff.de mil.te.l.ſi duob.eſt
aūt directa, vel obliqua, qñ pſona media capit illā,& eā
15 reſtituit ſubſtituto.vn̄ nec† fideicōmiſſarius ppriе dr̄ hę
res,licet qñque habeatur loco hæredis, inſti. de fideicō.
hære.§.reſtituta.exēplū verborū,vt ſi dixit teſtator,reſti-
tuat,vel reddat,vel det hæreditatē,vel bona mea tali,vel
diuidat, vel partiatur cum tali, vel his ſimilia, & tunc
ēt.ſ.pupillarem ætatē eſſet fideicōmiſſaria.ff.de vul. ſub.
cohæredi.§.j.ad treb.epiſtolā.& l.Luci⁹.§.Cayo Seio.&
l.vbi pure.in prin.& §.j.non obſt.his.ff.ad treb.ex facto.
in prin.ibi.talē hæredē faciat,requirit factum hoīs,& tm̄
eſt directa.dic,q ideo,quia requirunt factum hominis,
ideo trahūtur ad fideicōmiſſum, & ſic facit pro.Itē nō
ob.ff.ad treb.hære.§ j.vbi p hæc verba,hæreditas mea p-
ueniat ad talē,eſt fideicōmiſſaria,& tm̄ ibi nō eſt neceſ-
ſariū factū hoīs, nā ibi filia pubes erat per patrē matri-
monio collocata,& filiā habuerat,& ſic directa locum
habere nō poterat. nō ob.e. ti.ad tre.Lucius.§.tres hære-
des.vbi verbū reuertatur, ſapit fideicōmiſſum.quod de
ſui natura vr̄ directū,vt no. C.de reuo. dona. ſi vnq̄ . nā
inſtituti erāt puberes,qbus nō poterat directe ſubſtitui.
Itē in codicillis dicta fuerāt illa verba,& facit,quod ſ.di
cā ſup gl.vt.ff.¶ In gl.licet certa.ibi pſona. dici poſſet,q
vniuerſitas pauperū gerit vicē certæ pſonæ, & ita valet
ſic,ſi inſtitueret collegiū licitū.ff.de fideiuſ.l.mortuo.ff.
de ꝯdi.& demō.municipibus.C.de ſa.ſan.ec. l.i. ff.ad tre.
l.oībus.ff.de le.j.l.ſi hæres.§.vicis.ſm Arc.& ibi.Intelligi
16 tur.vidi dubitari,an† fideicōmiſſarius cui nominationē
pauperū teſtator cōmiſit, teneatur nominare de loco
domici-

domicilij testõris,qđ vr̃:cũ.n.ad id teneatur executor da
tus a iure.s.eps. vt in l.si qs ad declinandam.ergo deputa
tus a testatore quasi loco epi ad id tenebitur.faci.ff. si qs
te.lib.iu.l.j.§.hæc actio.item ſm volũtatem pręsumptã
lex exequitur,in authen.de hære.& fal.§.si qs autem nõ
implens.C.de fideic. auth. hoc amplius.hanc ergo vo-
luntatis ꝯiecturã,quã lex seqr̃, seq tenet & fideicõmissa
rius,multũ facit.ff.de cõdi.& demon. q̃ cõditio §. cũ ita.
vbi testator iubẽs aliquid fieri in foro, intellexisse vr̃ de
foro domicilii. in contrariũ,licet is, cui a iure deferi ele-
ctio ꝑlati propter negligẽtiã,teneatur eligere te ecclesia
vacãte.de ele.ne ꝑ defectu.in fi. ꝯpromissarius tñ,cui da
tur ab hoĩe potestas eligendi,eligit vñcunque. de renun.
post translationẽ.in prin de elec. in causis, nisi restricta
sit potestas ad ecclesiã vacantẽ.de ele.cũ in iure. Itẽ in fi-
deicõmissario diuersa est dispositio legis & hoĩs, vt j.c.
ꝓxi.in fi.sic & in ꝓcuratore.s.eo.lib.de ꝓcur.c.j. ita hic,
ex quo simpliciter dedit potestatẽ nominãdi,nominet,
vnde vult,ad hoc.ff.de alea.l.j.§.ꝙ autem.facit.ff. de offi.
præsi.l.iii.facit.ff.ad l.fal.l. Tina.ꝓ ista parte cõsului potis
sime per l eũ quidam.j.rñ.ff.de leg.ij.l.quæ cõditio. non
ob.quia ibi nulli cõmissa erat electio,vel noĩatio fori,&
ibi nulli licere.& l.id quod pauperib⁹. lo.mo tractat hic
17 Arch.an† religiosi paupertatis sint alis pauperibus ꝑferẽ
di.& dicit quod pro eis facit paupertas & religio.ff.de re
li & sump.fu.l.sunt personæ.in auten.de ꝯiang. & vteri.
fra.§.hoc igitur.in fi.colla.vj nam alii licet pauperes ha
bent tamen voluntatem propriam, & possent ꝓpria eis
data possidere.lxxxvj di.non satis.ad fi. pro hospitalibus
præ.l.si quis.§.vbi.in fi. & lxxxii di.c.j.& præ.c.non satis.
ver.idem,consideranda fuit hæc quæstio Guil. de Petra-
lata prouincialis,q pro religiosis inducebat decre.nimis.
ij.j.de exc.præla.in prin.ibi, in altissima paupertate. facit
ad materiam,quod scripsi de reg.ıl.sane.in glo.vlt. in pe.
col.dici põt in arbitrio epi hæc pendere,facit, quod post
Host.dixi.s̃.c.iudicãte,super glo.ii. ¶In gl. executoribus.
ibi petebant,quod poterant,& si nõ reliquisset executo-
res.id peteret eps,vt in legibus alleg.gl. proxi. ¶In gl. hic
decidit,ibi.tribus vnciis,hoc dictum matris procederet,
vbi.ipsa sola exclusa filia succederet alias filio ĩtestato,ed
certum est, ꝙ soror ipsa etiam ex vtroque parente vna
cum matre ab intestato succederet,in aut.de hære. ab ĩ-
testa.veni.§.consequens.col.ix.C.ad tertu.aut.defuncto,
& ibi.pupillarem,hoc verum,qñ fit impuberibus. vt ꝑdi
xi,si vero fit puberibus,cõtinet duas vulgares, & idem si
puberi propter inęqualitatem vitandam.C. de impu. &
aliis sub.l.ii.ff.de vul.& pu.sub. l. iiii.& l. Lucius. & vt ibi
no inæqualitas ætatis duorum impuberum non nocet,
quo minus sint quatuor,vt dicit gl. vt si vnus annorum.
xiii.& alter anniculus, & ibi circa prin. & plene p Host.
in sum.huius titu.§.quis sit effectus, in vlt. charta. & ibi
precibus, aliqui dicũt nil ibi speciale in milite,vt j.dicã,
ibi extinguitur ſm cõem opinionem legistarum. tñ gl.
ante pe.inst.de pu.sub dubio forte dicit cõtrariũ,tñ illud
nõ approbat ibi,ꝙ nõ valeat post pubertatẽ,vt ĩ fi.¶Gl.
prius enim.valet directe p hoc capitulum,& ibi,forte ꝯ-
pẽdiosa.Arch.hic dicit assertiue, sed ver. præmissæ. dicit
eas directas pupillares, sed intelligatur ſm emergentiã
casus,cũ.s̃.decesserunt.j.pubertatem.& in fi hoc verum
si dicamus post pubertatem substitutionem hanc fidei-
commissariã,al̃.per aditionem hæreditatis & aduentũ
pubertatis excluso substituto succederet mater in oĩbus
ab intestato,istud ergo examinemus,quod est forti⁹ du-
biũ in decr.& q̃ in hoc solo displicet,ꝙ relinquit hoc in-
decisum,posset tñ auctor rñdere p.l.tutori. C. de ne. ge.
ꝙ satis est,ꝙ in aliquibus nobis suo labore consulitur. q̃
ritur ergo,an compendiosa respiciẽs omne tp̃s ante pu-
bertatẽ,& post facta p verba saltẽ cõia,vt substituo, suc-
cedat,moriatur,vt hic,volẽs,ante pubertatẽ iure directo
post pubertatẽ valeat iure fideicõmissi.cõis opinio legi-
48 starũ hẽt hoc pro indubitato,ꝙ† vna substitutionis ꝯce-
ptio,q̃ a principio valuit vt directa,postea valere ñ possit

vt fideicõmissaria.nisi in milite,vt s̃.dixi in gl. qui sub-
stituit filio cuius mater est in medio per l.precib.faten
tur tñ,ꝙ si fuisset ibi geminatio aliqua,q̃ posset duplica
re substõnem.vt si dixit,si decesserit filius meus ante pu
bertatẽ,vel post,tunc habent pro expedito, ꝙ duæ sunt
substõnes,& ꝙ verba cõia, quæ obliquari pñt,habent
vim directæ.j.pubertatem.post pubertatem fideicõmi
sariæ,vt no.in l.precib.pe.gl. sed attentari põt per hanc s
19 dec.coniunctam cum dec.Rainutius.s̃.eo.q†compen
diosa ẽt non geminata facta impuberi valeat.j.puber-
tatem iure directæ pupillaris, vt hic, & post pubertatẽ
iure fideicommissi, vt in dec.Rainurius. ꝙ sic ostendo,
substõ ista sic fuit ꝯcepta,moriatur filius filiæ,si absque
filijs decesserit, ĩ dec.Rainutius.sic,succedat Alterocha
& soboles directo impuberi.si absque liberis morietur,
sed non posset ostẽdi,quare verbum moriatur,plus ha-
beat directam,q̃.verbum succedat, nam per verbũ suc-
cedat directe non per personã mediã venit ad hæredita
tem.ad hoc.C.de test.l.oĩum.est ergo directa,vt superi⁹
dixi ergo ex quo æquamus hęc verba,& hęc dec.osten
dit,ꝙ an pubertatẽ intelligit directa pupillaris.& decre.
Raynutius.probat,ꝙ post pubertatẽ intelligitur fideicõ
missaria,habeo intentum, adhuc plus dico.ꝙ fortius il
la vr̃ directa,q̃ ista,nã hic dicit tex.& si absque obiret fi
lius,ibi vero dr̃,eidẽ impuberi succederent, si absque li-
beris &c.exprimendo igitur impuberi, vr̃ facere pupil-
larẽ, sed quia per illud impuberi solũ designabat statũ
filiæ,vt tunc.i.ꝙ tunc erat impubes,illud non impediat
vim fideicõmissaria: post pubertatẽ, & no. ꝙ procedit
hæc conclusio.ẽt si testõr non adiecerit qñcunque, nã
nec hic,nec ibi hẽs qñcunque,hoc dico pp Ia. de Are.
qui tenuit, ꝙ compendiosa post pubertatẽ habeat vim
fideicõmissi. quando testõr dixit, qñcunque decesse-
rit talem substituo.dr̃.n.ꝙ illud qñcunque, est distribu-
tiuum.C.de qua.præ.l.oẽs.& quod ibi no.in ii.gl.ff.qui.
mo.vsufru.ami.l.sicut.in prin.& facit.quod no.C.de fi-
dei.l.si frater.& sic singula tpa distinguit. vnde ante pu
bertatem valet iure directo, post pubertatem iure fidei
cõmissi,vt in l ꝑcib.in dubio ergo valeat iure directo,vt
hic,& C.de hæ.insti.l.fi.cũ desinit illo iure valere pp vo
luntatẽ testõris,reassumat vires ex cã fideicõmissi & sic
valeat diuersis tpibus diuerso iure.ff.de fidei.li.l.in testõ
ar.ff.de hær.insti.l.iii.in fi.& sic erunt in vna conceptio
ne duæ substõnes ar.ff.de arb. l. Celsus.s̃.de do.& cont.
cũ dilecti.& dicatur pro tanto conpendiosa, quia sub
verborum cõpendio diuersa tpa & diuersas substõnes
includat,nec mirum, nam & als ex voluntate testõris
verbum prolatum ad tp̃s tenet propriam significatio-
nem,post tp̃s assumit impropriam.ff.de cond.& de. pa
ter.§.cõditionum.ibi dixit testõr.si tutelam.xviii.an.ges
serit j.xiiii sumitur proprie.postea improprie.s. procu-
ra.cõcor.s̃.de reg.quia in singulis.nec mirũ,quia & ali-
bi verba ponũtur proprie & improprie.de hoc.s̃.e. Ray
naldus.in gl.istud verbum,ad idẽ.ff.si cer.pe. l. certi ꝯdi-
ctio.post prin.ff.de vsur.sed & si quid §.& si vestimẽto-
rũ.& ff.đ iureiu.sed & si prætori.§.sed si reũ.& sic ſm eũ
idẽ importet qñcũque,quod verbũ distinctũ,s.si dece-
serit in pupillari ætate,vel post,vt prædixi.& no.in l. ꝑci
bus.secus aũt puta,qñ testõr non cõi sed directo verbo
vsus fuisset,vt j.dicã super gl.vt ff.rñ gl.pe.in l.ꝑcibus. vr̃
velle,ꝙ ẽt per illa verba sit hæres,qñcunque decesserit si
ne liberis,fiat fideicõmissaria in oẽm tp̃s, sed vt s̃. dixi,
ista iura non ponunt qñcunque, ꝙ aũt conclusio sup e-
rius facta per has duas decr.ẽt de iure ciuili procedat.ẽt
in verbis directis.ꝙ plus est,sic probatur,si spãlitas quã.
s̃.dixit.gl.in mi.per l.precib.tollatur.s.vt illa.i.nil ponat
in milite spãle,habeo intentum, ꝙ sit ita,tripliciter ꝓ-
batur.primo lex illa requirit: Quia id notabiliter dicit,
& iterũ repetit,filiũ fuisse in patris militis ptãte,ergo lo
quit̃ de milite testante iure cõi,quo requirit̃, ꝙ faciens
directã pupillarẽ habeat pupillũ in ptãte, vt dixi ĩ tex. ĩ
princ.& non de milite testante iure militari, quo iure

subsli

ſubſtituere poſſet filio etiam emancipato & extraneo,
vt probant l.in fraudem.§.miles. & aliç duç.ll. ſuperius
poſt illam allegatç in gl.quarũ caſus,vide.ſ. in ſuffragio.
Secundo probat ſic.oĩs ſubſtitutio oportet, ꝙ validetur
aut iure cõi,aut priuilegio militari. ꝓbat hoc. ff. de vul.
& pup.centurio.C.de teſt.mili.l.in teſtamento. ſed cum
directa facta compendioſe.i.l.precibus.filio poſt puber-
tatem mortuo trahatur ad fideicommiſſariam, vt in fi.
ipſius legis.fateri oportet,ꝙ ex quo ceſſat directa, ergo
ceſſat priuilegium militare, per quod facit directã poſt
pubertatem, & per quod in teſtamento ipſius per iura di
geſtorum & codicis ceſſat falcidia & trebellianica. ff.ad
tre.l.j §.pe.C.de teſta.mili.l.ĩ teſtõ.& C.ad l.fal.in teſtõ.cũ
aũt fideicõmiſſariã poſt pubertatẽ pagan⁹ facere poſſit,
iſti.de pu.ſub.§.fi.ergo ꝙ ibi directa trahit̃ ad fideicom
miſſum eſt de iure cõi,quo teſtabit ibi miles,& ſic acci-
dit,ꝙ iſteq̃ teſtabatur,licet iure cõi,miles erat,ad ſui põ-
pã expreſſerat id mulier,q̃rens de caſu,& ſic patet,ꝙ dire
cta verba ꝓlata ꝑ paganũ,ſi tpe quo exitit ſubſtitutionis
ꝯditio iure cõi ꝓhibẽte,nõ pñt ſtare in ſui nã, trahũtur
ad fideicõmiſſum.ff.ad tre.l.Sceuola.& l.ex facto.in pri.
& l.qui filiũ.in princ.ff. de iure codi.l.illud. §. tractari. de
lega.ii.imperator.§.pe.ff.de lega.j.filiusfa.§. vt quis.de cõ
di.& de.l.Meuius.ad idem.ff.loca.& condu. ſi vno. inſti.
qui.mo.teſta.infir. §. poſteriore. Tertio id probabiliter
oſtenditur ex ſituatione,locata eſt. n. lex illa ſub titulo
cõi,de impu.& aliis ſub.ſed ſi ex priuilegio militari ꝓce
deret,quod ibi dicit finis,locari debuiſſet ſub titulo de te
ſta.mili.& eſt modus arguendi,qui no.de ele. cum mo-
naſterium.in glo.ii.& de confir.vti.vel inuti.bonæ.in vl-
tima glo.eſt ſciendum,ꝙ recolendæ memoriæ noſtri tẽ
poris doctor excellens dominus Bertolucius de Preis
diſputans hanc quæſtionem fatebatur hanc opi.quã di-
cebat vltramontanorum eſſe ęquã.ſ.ꝙ cõpẽdioſa facta
ĩpuberi ẽt per verba directa illo poſt pubertatẽ decedẽ-
te ſit fideicõmiſſaria,tenebat tñ cõtrariã.ſed ad hãc par-
tẽ inducebat expreſſam teſtatoris voluntatẽ, nã dicẽdo,
qñcunq; deceſſerit,talis ſit hæres,patet,ꝙ etiam illo poſt
pubertatẽ decedente voluit ſubſtitutum hæreditatem
habere,ſtetur ergo huic voluntati .ar. C. de teſt. hac cõ-
ſultiſſima.§.fin.C.de ſac.ſan.eccl.l.i.ff.de leg ii.codicillis.
§.fi.in Authen.de nup.§.diſponat.colla.iiii. & C. de leg.
cũ quæſtio.ibi,in omnibus enim voluntatem defuncti
dominari cenſemus.inducebant etiã iura , quæ probãt,
20 ꝙ † voluntati,de qua conſtat,ſtatur, etiã ſi non appareat
ex verbis.ff.de condi.& demon.l.in cõditionibus. in pri.
& l.pater Seuerinam.in prin.& de leg.j.l.pe.& de leg.iii.
fideicõmiſſa. §.itẽ ſi quis. & illud generale, quo dicitur,
ſenſum non verba ſpectari ff.de adi.le.l.iij.§. cõditio. de
iure pa.l.adigere.§ q̃uis.C.de li.præ.l.iii.cõia de le. l. ii. in
fi.nam primo attendimus voluntatem. ſecundo quod
eſt veriſimile.tertio verba vt no.in regula inſpicimus in
obſcuris.ff.de reg.iur. Item cũ indicemus ex præſumpta
volũtate non expreſſa fortius ex hac exp̃ſſa vel quaſi, ad
hoc.C.de fidei.q̃uis.& l.cum acutiſſimi.de inſtit. & ſub.
l.generaliter.itẽ cũ dubia directa ſi põt recipiat interpre-
tationem directæ,vt dixi in textu ſup verbo directa, for-
tius ergo fideicõmiſſariç,q̃ eſt humanior,eſt ar.C. cõ.de
lega.& fideicõ.l.omne verbũ.ibi,quaſi humanior aggre
getur &c. Inducebat ſecundo benignam interpretatio-
nem,quã ſumebat ex tribus,vt ſ.res magis valeat, quam
pereat.ff.de re.dub.l.quot.de regu.iur.quoties idẽ ſermo.
vt filio poſt pubertatẽ decedẽte verba aliquid operẽtur.
21 ff.de le.j.ſi qñ.ff.ad municip.l.j.in fi. itẽ qa † fauorabilius
eſt voluntatem expreſſam vel tacitam ſequi q̃ aliam vo
luntatem adimi.ff.de li.& poſthu.cum quidam,adduce
bat etiam quædã iura ſuperius alle. & l. qm̃ indignũ.C.
de teſt.vbi non refert.an fiat inſtitutio per verba directa,
vel obliqua.ſcilicet ſubſtitutio eſt conditionalis inſtitu-
tio, vt dixi in tex. ſuper verbo inſtituendo,ergo &c.indu
cit etiã.ff.de leg.iii.cum quis decedẽs.§.Seyam. Ad par
tem contrariam,quam tenebat,principaliter inducebat,
l.verbis ciuilibus.ff.de vul.& pup.& l.in pupillari.& l.cen
turio.eti.& inſti.de pu.ſub.§.extraneo.itẽ qa dicẽdo,talis
ſit hęres,patet,ꝙ voluit facere directam. & a verbis non
recedetur,niſi aperte pateat ꝯ̃ria voluntas.ff. de leg. iii. l.
non aliter.& l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de condi.&
demon.Publius §.i.inducit etiam,ꝙ non potuit.l.ꝓhibẽ
te,quod voluit.ſ.fideicõmiſſariã facere ꝑ verba directa.
C.de codici.l.ii.C.de neceſ.ſer.hære.inſti.l.quidam.§. ſed
cũ veteres.& ſic locũ hẽt,quod potuit,noluit &c.ſ.de of-
fi.del.cũ ſup.C.ſi qs alteri vel ſibi.l.mutuũ. & quod ſi nõ
valet vt agit,nec valet vt valere põt.ff.de re. du. l.ĩ ambi
guo.inducit etiam,ꝙ ſi ꝯſtat aliquem velle teſtari, & le-
gata relinquat in vnius ſolenni teſtõ , licet poſſit vale-
re vt codicillus,ñ debent legata,& tñ ipſius volũtas erat,
vt deberẽtur.ff.de co.l.j.& l.illud.§.j.itẽ ꝙ directa nõ tra
hitur ad fideicõ. ĩducit cle.de ſta.mo.l.ſi iure. ff.de le.j. ſi
ſeruus legatus.§.ſi ſeruus alienus ff.de fideicõ.lib.l.gñali
ter.in fi.ſi.n.ibi ſpãle fauore libertatis , ergo ius cõe ꝯ̃triũ
inducit,etiã a ꝯtrario.ff.de uul. ſub. l.coh.æredi.§.cũ filię.
ibi,nec aliud ſeruandũ &c.& C.de fideicõ.ſi frater. ii. re-
ſpon.hanc partẽ tenet ẽt hic Arch.quo ad caſum capitu
li principaliter,qa litera dicit eas directas pupillares, & ſi
euaneſcunt adita hæreditate & adueniente pubertate. ff.
ad treb.Sceuola.alle.etiã ꝑdictas.l.verbis.& l.in pupillari.
22 itẽ qa † ſubſtituens impuberi,ſubſtituere vr̃ ſolum in ca-
ſum,quo non põt teſtari.C. de impu. & aliis ſub. huma-
nitatis.inſt.de pu.ſub.§.liberis.ſed poſt pubertatẽ id põt,
ergo &c.inducit etiã, ꝙ teſtator pupillariter ſubſtituẽdo
vbi ſubſtitutio poteſt effectũ habere, remouiſſe videtur
alias ſubſtitutiones.ff de vul.& pu ſub.l.ex facto. §.idem
q̃ro.inducebat,ꝙ ſi priuilegium erat militis per l.ꝑcibus.
ergo &c.huic rũſum eſt,aliis rõnibus Arc.reſpõdeat , ꝙ
ꝓcedunt in expreſſa pupillari,ſed hæc litera licet hic di-
cat,filiis decedẽtibus.ĩ.pubertatẽ, hãc intelligi directam
pupillarẽ,nõ tñ dicit eã expreſſam pupillarẽ, de qua non
dubitatur,ꝙ facta in teſtamento non trahit̃ ad fideicõ-
miſſum.& idẽ ipſe Arch.aſſertiue tenet hanc fuiſſe ꝯpẽ
dioſam,vt dixi ſup hac gl.legibus aſit quibus principali-
ter mouebatur.D.Berto.ſ.l.verbis ciuilibus.& l. in pupil-
lari.& l.centurio.quas vide.ſ. in ſuffragio , reſpondet ad
primas duas, ꝙ loquuntur de ſola pupillari ſubſtitutio-
ne expreſſa & ea mente,ꝙ pubertatis tpa non ꝯprehẽde
ret.vnde ſi ẽt maius tp̃s exprimerent ꝑ errorẽ,nõ egrede
retur pubertatẽ,vt no.in l.in pupillari.ſm̃ lecturam lo.ſ.
ſed nos loquimur de compendioſa. quæ licet facta per
verba directa ꝓpter voluntatem teſtatoris volentis etiã
poſt pubertatem ſubſtituere,cũ id iure impediente dire
cte nõ poſſit eſſe,trahitur ad fideicõmiſſum. vt ĩ.c.Ray.
23 & in l.precibus,vel quod dicit.l.verbis, ꝙ † fruſtra fit ſub-
ſtitutio, intelligitur fruſtra quo ad id,vt valeat iure dire-
cto,& eſt ſimilis expoſitio.ff.ad treb.ex facto.j.reſpõ.per
ver.nõ poſſe.& ff.de leg.j.filius.§.vt quis. & eſt ſi. fruſtra.
ff.de pu.iud.l.pe.§.ad crimen.vbi licet dicatur, ꝙ fruſtra
interuenerit procurator,tñ quandoque interuenit.C.ad
l.Iul.de adult.quãuis indubitati.C.de accu. res. & de hoc
ĩ de accu.veniens.ad l.centurio.reſpondetur , ꝙ hoc ar-
gumentum non ſumitur,ſi directo ſubſtitutus poſt pu
bertatem capit omnia bona ſubſtituentis ex priuilegio
militari,ergo ſubſtitutus a pagano nil capit, ſed bene p̃t
ſic argui a contrario,ergo ſubſtitutus a pagano oĩa & di
recte non capit,non impedit ergo argumentum illius.l.
a contrario , qm̃ capit per fideicommiſſum, in §.extra
neo,ſubſtitutio directa fiebat puberi, vel nõ conſtituto ĩ
poteſtate.vnde a prin.nõ valuit,ad l.j.de codic. & l.illud.
r̃ndet.ꝙ ille decedit inteſtatus.is cui videretur,ꝙ ratio-
nes.D.Ber.fortiter vrgerent ad illam partẽ,fateatur ſaltẽ,
ꝙ facta per verbum cõe ſubſtituo , vel ſimile etiã ſine di
ctione quandocunque,trahatur poſt pubertatẽ ad fidei
cõ.ꝙ rõnes ſuæ nõ impediũt,& procedat , quod dicebãt
qdam,ꝙ ſubſtitutio,quæ directo eſt directa,poſt puber-
tatẽ non ſit fideicõmiſſaria.ſed ſi eſt directa nõ directo
ſcilicet per interpretationẽ ſecus.ſ.eo. Ray.C. de inſti.&

ſub.

sub.l.generaliter.simile quod dicã. ĩ.de despon. impu.c.
vno.& s̃.de ma.contra.c.j.dico etiã, ꝙ nõ erũt duę tales
substitutiones in vna persona, inspecto.s.fine & effectu,
sed erit vna sola, fateor tñ, quod inspectis initio, aptitudi-
ne & potentia bene sunt duæ tales, & est simile.ff.de lib.
& postu.c.vno.& de elec.c.pe. in prin. & cle. de iurepa.
plures.in fi.¶ In glo ergo qa.ibi.de precio.& casus omis-
sus iure auctẽticorũ relinquatur iure antiquo, ad hoc.s̃.e.
lib.de rescrip.susceptum.ff.de lib.& posthu.commodissi
me.& ibi.in contrarium, pro hac parte dicit. G. ꝙ vidit
iudicari, dicit tñ, ꝙ multis videbatur cõtrariũ, hoc no.
in Spe.de instru.edi.§.cõpendiose, ver. sed cũ deductio.
item pro hac parte facit, quod no.in auten.coll.j. de hæ-
re.& fal.§.si vero expressim.& ibi noĩe falcidiæ. sed im-
proprie,& legitima impropriissime, vt no.C.de inoffi.te.
24 aut.vñ & si parens,& in fi.pro hac parte facit, quia †testa
tor licet possit auferre falcidiã. C. ad l.falci.aut. sed cũ te
stator.trebellianicam tñ non põt e.ti.si vt allegas.& vtro
biq; no.& hoc in addi.placet Arc., vt vitẽt correctio iu-
25 ris, ꝙ expedit.s̃.de ele.cũ expediat.& qa iura † de singula-
ribus statuta ad vniuersalia trahi non debent, nec econ-
tra.ff.de re.diui.l.in tantum.§.vniuersitatis.xii.q.ij. q ma-
numittitur.ff.quod cuiusque vniuer.sicut.§ si qd.s̃.eo.li.
de preben.c.fi.itẽ hæres cõpellitur adire, vt restituat, sed
pp legata singularia nõ cõpellitur.cũ ergo in illo grauet
releuetur in illo, vt quartã detrahat, & hoc etiã assignãt
quidã pro rõne, quia testator nõ interdicit treb. licet sic
falci.& si impugnas rõnẽ, ꝙ cũ cogitur adire, nõ detra-
hit ff.ad treb.qa potetat.ergo in volũtaria aditione testa
tor priuet vtraq; fal.& treb.rñdeo, ꝙ illud bñficiũ cõpe-
tat eo solo, ꝙ cogi põt, ad hoc insti.de auct.tu.§. sed ne-
que.& p p̃dicta vr̃, ꝙ si testator ꝓhibuit falcidiã, & in te-
stamento sint singularia & vniuersalia fideicommissa
quo ad vniuersalia detrahit trebel.volens tenere ꝯ̃riam
opinionẽ, ad vltimã rationem glo.respondere posset p.
§.si vero expressim, ꝙ satis lucraretur hæres in eo, quod
pie agit adeundo, vt pauperibus restituat.itẽ posset dare
instãtiã, cũ tota hæreditas singulariter legata est ad pias
cãs per ea, q̃ no.in auth.similiter.C.ad l.Fal.& in spe.hu
ius ti.§.j.ver.qd si legatũ, sed omnino vide, qđ ibi scripsi,
vt sicut per singularia legata pia perit pars falcidiæ, qa
vt ibi no.alij legatarij nõ grauantur, ita possit ẽt tota pe-
rire, sed respond.vt s̃. ꝙ non adeat, & sic nullũ bonũ ha-
bebit.¶ In gl.quæ expresse, ibi in hoc & in alijs, quę dixi
in decre.Ray.super.iij.glo.& in fi.sed hãc differentiã.D.
Mar.in legibus,& D.Ia.de Ra.quorum sunt eadẽ verba,
nõ approbant,& dicunt, ꝙ hodie pater filio impuberi
instituere debet illos, quos verisimile est, filium institue
re, si pubes esset & testaretur, sed certũ est, ꝙ eo casu, si p̃-
teriret matrẽ, ipsa haberet querelã ad hoc, qđ sequitur,
ergo vt dicunt pupillaris licet expressa nõ excludit ma-
trẽ, ar.l.humanitatis.nec ob.l. precib⁹. quã dñt correctã
per illã.nec ob.l.Pap.§.sed nec quia.§.ille, cũ si. est corre
26 ctus, qa † loqtur s̃m iura antiqua, quibus pater exclude-
bat matrem in successione impuberis.ff.ad Tertul.l.j.§.
obijcitur.sed hodie veniunt æqualiter p ius auth.de hę.
ab intest.& C.ad Tertul.auth. defuncto.& sic fortifica-
tũ est ius matris, vt sicut olim pater excludebat matrẽ,
sic & substitutus a patre datus,& sicut hodie non exclu
dit pater, sic nec substitutus ab eo. sed hæc opinio hic
reprobatur, & cõiter doctores legũ ꝯ̃. ¶ In gl. dixit testa
tor.in fi.& Inn.s̃.eo.Ray.in prin.¶ In gl.vl.ff.ibi.l.Sceuo
la.ponit casum de patre, qui filium impuberẽ instituit,
cui postmodum in codicillis substituit directo pupilla-
riter, trahitur eñ illa substitutio ad fideic.cum hæredi-
tas nec dari, nec adimi possit in codicillis, vt ibi, sed solet
quæri, an illa fideicõmissaria duret post pubertatem.&
dicit Dy. ꝙ non, per.l.ff.de leg.j.si fundum sub conditio
ne.§.fi.& s̃m eum notabiliter dicit tex.in l.Sceuola.fra
ter, qui ab intestato pupillo &c.Ia.de Are.dicit, q̃tionẽ
non procedere,& l.Sceuola.loqui in cõi verbo. s.substi-
tuo, vnde cũ directo substituit, nõ valebat per obliquũ,
ne offendatur eius voluntas.C.de condi.inser.l.fi. ff. ad
Treb.facta.§.si sub conditione.non ob.ff.de leg.iii. cum
quis. §. Seia. quia ibi fuit verbum obliquum.i. hæredẽ
esse volo.C.cõia de le.l.ij.¶ In glo.antepe.ibi mater.& l.
vlt.& antepen.in testõ ibi posita,& illud verum, nisi ex
cã, vt in præ:anct.& habẽtur hæ causæ in Auct. vt cum
de ap.cog.§.& hoc quidem.col.viii.

SVMMARIVM.

1 *Executor aliquando fideicommissarius dicitur.*
2 *Prouisio monasterij si diu differatur propter litem pendentem, Papa est consulendus.*
3 *Monasteria sunt in cura & dispositione episcopi.*
4 *Episcopus an possit subrogare in locum fideicommissarij mortui.*
5 *Pauperibus eroganda retinens aliena rapere dicitur.*
6 *Episcopus an possit de relictis pauperibus aliquid dare pro reparatione ecclesiæ.*
7 *Defensionem alterius suscipere est viri officium.*

CAP. II.

RELIGIOSUS. Sunt duæ partes. secun-
da ibi sane. prima ponit
dictũ, cuius rationẽ reddit ibi cum velle. se-
cunda in vno themate diffinit casum trimẽ
brem,& rationem reddit ibi.ne voluntatẽ, & casum ex-
1 cipit ibi, nisi † executor[a] qui alias fideicõmissarius dicitur.
a & vide de diuersis nominibus in spec.§. alle. in i.glo. in
prin.col.vltima.facit.xij.q.ij.de laycis[*cum velle*]rõ huius
dicti[*exequi*]potest intelligi, ẽt si de facto susceperit, for-
san visum fuisset aliquibus, ꝙ licet non debuisset susci-
pere, susceptũ posset exequi, quia multa fieri ꝓhibentur,
quæ &c.de regu, ad apostolicã.& ideo sic exprimit[*a su
periore*]immediato, quid si mortuus est. Io.mo.hic in
2 addi.dicit negotiũ deferendũ, ar. de of.dele.qm̃ abb. † &
si diu pp litẽ pendentẽ differetur mona. prouisio, dicit
papã consulendũ, qui solus ius a se statutũ immutare
põt, alle. s̃.e.lib.de rescri.statutum.in prin. melius facit
cle.de ele.ne Romani.in prin.sed putat Arc. ꝙ ep̃s licẽ-
tiam hanc dare possit, al.xvj. qõ.j. qui vere.& c.quidam
monaci.lxxxvj.di.c.fi.xviii.q.ij.c.j.& c.visitãdi.& c.null⁹
3 monacus.& c.quidam.all. ꝙ † monasteria[b] sunt in cura
b & dispositione ep̃i.lxi.di.obitum.in fi.alle. ꝙ mon.vacã
ti datur administrator idoneus, qui temporalium curã
gerit, de sta.reg.ea quæ.§. ꝙ si abbas.& hoc fit per ep̃m, vt
ibi no.Inn.& Host.fortius ergo poterit hic, quod habet
cãm fauorabilem,& pendet a charitatis officio, facit rõ
§.sequentis.& vide, quod post eum dixi de cle. si religio.
super iiii.gl.[*Obtenta*]vide, quod no.in cle.e.ti. c.vno.sup
codẽ ver.& huic proprie concor.ĩ.ne cle.vel mo.c.ij.sa-
ne pluribus.lr̃æ, q̃ sequuntur melius congruent hic duo-
bus[*volente*]ẽt post mandatum susceptum pp rõnem.
q̃ sequitur,& hoc tenet Arch.in additione, prius tenue-
rat ꝯ̃rium per decre.Io.s̃.e.sed, vt dicit, licet dec.illa dicat
qñ executor cogi debeat, non tangit casum istum.Item
licet textus loquatur de nolente, vr̃ tñ idẽ de volente,
sed nõ valente, nisi impedimẽtũ esset modici tp̃is sine
præiudicio executionis, facit lr̃a nimiũ, q̃ seq̃t.[*ne volun-
tatẽ*]rõ, qa vt dicit Arc.multũ est fauorabilius.[*libere*] ꝙ
si non expectata reuersione absentis, vel voluntate tunc
nolentis, vel ꝙ ep̃s alium surroget loco illius, vide ꝯcor.
quas dedi.s̃.e.li.de pręb.licet ep̃s. super ver.de iure,& qđ
vltimo dixi, facit pro solutione Io. de Deo, qui in q̃õni-
4 bus suis li.ij.q.iiii.tenuit, † ꝙ in locum vnius fideicõmis
sarij mortui, ex quo superstes exeq põt, ep̃s non põt aliũ
surrogare, cũ solũ defectũ, vel malitiã habeat supplere.
s̃.e.nos quidã.& c.tuã.& c. Ioãnes.& de voto.licet.vnde
si superstes non posset exequi, dic vt in vlt.gl.hic, sciẽdũ
ꝙ Arc.inducit hic lr̃ã istã ꝯ opi.Host.no.de iudæ.cũ sit
vbi scripsi in pe.pro sua opi.qua tenet, ꝙ executores ad
id per testatorẽ spãliter deputati dispensare possint ma-
le ablata incerta, dicens, ꝙ ipse idẽ testõr potuisset, alle.
s̃.e.tua.& de vsur.cum tu.ibi, pauperibus erogare.all. ad
Id.xiiii.q.v.c. pe. & §.seqnen.& c.vlti.ad finem.& xxiiii.
quæst.iii.si quis Romipetas.& xii.quæst.ij.de laicis.C.de
epis.

epi.& cle.l.nulli.in Auth.de ec.ti.§.si quis.inducit, quod
no.Io.Vi.& Ber.in prin.decre.cum sit.& Inn.de immu.
ec.quia plerique.in prima glo .ad fi.ad decre.cum sit tā
der, ꝙ loquitur in iudeo , merito in erogatione suspe-
cto,q̃ fieri debeat in Christianos.& dicit notandū,ꝙ ibi
dicit pauperum Christianorū, ꝙ non dicit in decre. cū
tu,de vsur.& ad c.non est putāda.i.q.i.eōdem, qa sensus il-
lius est,ꝙ nō debē̄t qdē aliqd illicite acqrere, vt eleemo-
sinā unde faciat , vt ibi patet, & ibi sic no.hi.dicit ergo se
nō dubitare, ꝙ epi de his nō habent se intromittere, nisi
in defectū.vbi.s.non est a testatore deputatus aliq. ad id
vtraque opinio æquitatē habet, nā ex quo debes incer-
ta obligatus est ad illa restituenda, si restituit,put dispo-
suit decre.cū tu.de vsur.incertis.s.illas pauperibus erogā
do,non apparet,quare nō debeat esse absolutus,nō dico
a peccato, sed ab onere satisfactionis, & ego hoc vere &
pure facientē bn̄ habetē pro absoluto saltē in his, in qui-
bus trāsit dñium. Sed opinio ꝯria habet æquitatē, qa fa-
cile esset cuiq; vitare restitutionis onus,dicendo se solui-
se,& si dicis,nō crederē ei,nisi ꝓbet,absurdū esset,ꝙ cū da
bit dē.faciat fieri instrumētū.Itē docet experiētia,ꝙ pau
per recipiens.x.sol.in instrumēto,cōfitebitur recepisse x.
lib.Qua de cā ꝑ rōnes Host.æqua vr̄ ordinatio epōrū, q
cōiter per sua statuta sibi seruāt in incertis nō solū abso-
lutionē peccati sed ēt dispensationē ipsorū.Sed disputa
tū hic fuit per recolēdæ me.fratrē Bontium priorē san
cti Martini de Senis,an eps concedere possit, ꝙ talia in
certa cōuerterētur in reparationē ecclesiæ parochialis.
ad negatiuā allegat,ꝙ pauperibus debetur, vt in præ.de-
cre,cū tu.xiiij.q.v.non sane.si alteri soluatur,onus nō re
5 mittitur.de iureiu.eā te.de deci.tua.ij.& q tenet pauperi
bus erogāda,rapit aliena.xlvij.di.sicut hi. bn̄ facit præ.c.
nō est putanda.ibi qui offert sacrificiū &c.& nemini cō
sulendū cū alterius iniuria j.de re.iur.locupletari.nec pi-
etatis ꝑtextu impietas faciēda.xxx.q.j.nosse.licet ergo re-
parare ecclesias sit opus pietatis,nō tn̄ est cū iactura pau
perū.Itē soli prin.licet in alterius ꝑiudiciū ꝯferre.ix.q.iij.
nunc vero.de excessi.ꝑla.ad hoc.& de hoc.de relig. do.ꝯ
stitutus. Itē oīm illorū cōsensus requiritur, quorū vnū
detrahit.j.de reg.iu.qd oēs.Itē a iure diffinitū est,de quo
debet ecclesia reparari & per quos,vt scripsi de ecc.edi.c.
j.& c.de his.ergo de alimonia pauperibus debita fieri nō
debēt.In ꝯriū,epo æqualis cura iminet de tribus.s.paupe
ribus alendis,ecclesiis ædificandis & reparādis,& de alen
dis ministris ecclesiarū. lxxxij. di. c.j.xij.q.ij.aurū. x.q. ij.
hāc cōsuetudinē.xij.q.j.eps eccl'asticarū. Itē cū bona ec-
clesiarū sint pauperibus obnoxia,sicut & illicite acquisi
6 ta,vt præ.ca.aurū.& xvj.q. j.c.vltimo.& tn̄ ꝑ ædificatio-
ne,vel reparatione ecclesiarū pōt eps dare qninquagesi-
mā,vel centesimā. xij.q.ij.bona.de do.apostolicæ. sic de
his illicite acquisitis idē poterit.ad idē.xvi.q.i.ecclesiæ.&
c.statuimus.Itē expedit pauperibus ecclesias reparari, in
quibus oblationes recipiuntur ad pauperū alimoniā.xij.
q.i.habeat.in eis ēt conueniunt fideles.& ibi inuitantur
ad pauperū subuētionē,& ad alia pia opera.& sic illas re
parari Pauperibus expedit,& maxime qa si ecclesię pau
peres sunt,in pauperū numero cū suis ministris cōputa
būtur,& maxime ne desit populo spūale alimentū ver-
bi Dei.viij.q.j.audaciter. de offic.ordi.inter cætera. & de
hoc tenuit soluēdo,ꝙ si ecclesia reparatione,vel augmē
to egeat necessario, vt quia non pōt conueniri populus
in ea ad diuina,nec facultas ecclesiæ ad ipsius reparatio-
nē sufficiunt,epus rōne prima sine pauperū graui dam-
no ad talem vsum illa illicita poterit deputare, aliter nō
poterit deputare ꝭm cū.s.qñ facultates ecclesię sufficiūt,
vl reparatio nō est necessaria,sed volūtaria. vel nimia fa
mes protunc imminet pauperibus.lxxxvi.di.pasce.& his
casibus procedūt in ꝯriū allegata. Nouissime vidi hanc
quæstionē hic disputatā per scientificū virū dñm Recu
perū de sancto Miniato, qui soluendo idē tenuit[*adim-
plere*]per se non per aliū.s.eo.tua.ibi,per manus eorum,
ad idē.C.de epi.& cle.l.nulli.ibi, pro sua conscientia &c

hoc verū nisi certa erogatio.certæ rei & certo loco fien-
da commissa esset , quia tunc forte posset alij committi,
ad hoc.s.c.li.de offi.dele.is cui.ꝭm Arc.& no.ꝙ dicit ad-
implere, quasi perfecte implere, vn̄ ita debent expendi
per executores,quæ testator mandauit,ꝙ nil apud ipsos
remaneat,vt patet.s.c.tua.in fi.ad id.ff.de leg ij l. Lucius.
§.a te peto.sumptus tn̄ administrationis litigādo,vt alio
honesto modo facient de bonis disponendis.ff.de pact.l.
sump.s.de procur. cum pro causa.& vt dicit Arc.si sunt
plures,vt hic,forte omnes simul agent, vel proc.consti-
tuent,q omniū nomine aget.ff.de proc.q proprio. cum
duabus ll.seq.ab omnibus aūt fiet distributio, quia om-
nes tangit.j.de reg.iur.qd oēs.excipiuntur antē casus hic
expressi,& putat Arc. ꝙ fideicōmissarij non satisdēt per
l.diuus ff. si cui plusquam per.l. Falcid. iurare tn̄ debet
ꝭm Gof. per.l. si qs pro redēptione.C.de dona.¶ Prima
gl.dicit,quid declaret.¶ Secunda gl. primo soluit dubiū.
secundo quærit,arguit, & consuetudinē inducit.¶ Glo.
ergo tunc,rōnē reddit,per quā soluit ꝯriū,& allegat pro
gl.hoc tractabat.dicit,quid declaret pars secunda.¶ Gl.
no.tn.per qōnē,quā soluit, & duas opi.subdit.¶ Penul.
gl.exponit & notat. secundo ponit & soluit duas qōnes.
¶ In.ij.glo.ibi,exigendi. vide de procur.nō iniuste. in fi.
primæ gl.& ibi.l.vlt.tutor vel curator. xxv.annū debet
implere.& ibi.neque fœmina.fœmina in iudicio non
7 defendit;& ibi.alienā ꝗ virile officiū est alienā defensio-
nē recipere,& ibi.l.ij. fœminæ ab officiis ciuilibus & pu
blicis sunt remotæ.¶ In gl no.ibi.§.morte.hęres socij nō
succedit in societate.& ibi.mandatū.in fi.ibi.dr̄,oportet
eū,q certi hōis fidē elegit ob errorē,vl imperitiā hæredū
affici dāno,loqtur de illo,q mandauerat Titio,vt seruos
distraheret, q mortuus est, & hr̄s distraxit, & ibi.l. cum
vnus.si legauit testator vni ex hæredibus perceptionē pe
cuniæ,de qua liberos aleret, hic transit in hæredis hære-
dē.l.si a filio. & l.alimēta.& ibi,mādatū,seqtur. re inte-
gra dñi morte finit.¶ In gl.vlti.ibi.§.vlti. ex duobus tuto
ribus alter agit,vel administrat.¶ In.gl j.ibi.§. nūc vero.
als est ver.sub.§.cōpēdiose.¶ In gl.ij.ibi medicās,salno ꝙ
de fratrib. minorib.dr̄ in cle.de ver.sig.exiui §.prouide.
& §.verū ēt.& in fi.s.de arbi.dilecti. & de his in Spe.præ.
§.circa finē,ver.qd de minore,& ver. seq.¶ In glo.s. de,
in fi.al. Arch.ij.q.vij.nullus.ij.& xxxij.q.iij.c.primo.¶ In
gl.hoc tractabat,& ver quid si sunt plures.¶ In gl.no.ibi.
hæredē,de hoc in præ.§.circa fi.ver. insuper.& ibi.man-
datum.in fi.& ff.de tutel.l.antepenul.in fi.vbi idem no.
& ibi,alimenta.in prin.vide,quod ibi no.s.ꝙ non transit
officiū,licet ibi transeat onus nō personale.¶ In gl.si er-
go,ibi remotus,ꝙ terminetur arbitrio boni viri.ꝭm Ar-
chi.& facit,quod no.s. eo. lib.de tempo. ordi. cum nul-
lus.§.pe. in gl ij.¶ In glo. pe.ibi sine altero,bene facit. ff.
de exercito.l.j.§.si plures.& ibi.qui tacet. lo. mo. allega.
C. de negot. gest. l. fi. de hoc plenius in præ. §. circa fi-
nem.ver.sed quid erit.

ADDITIONES.

a ¶Executor.executor dicitur omnis,qui ad aliquod officium necessita-
tur.Bal.in l.executorem.in princi.C.de execu.re.iudi.

b ¶Monasteria sunt. monasteria subsunt episcopo loci , in quo sunt. xvj.
questio.j.interdicimus.ij.q.vij.omnes basylicæ.xviij.q.ij.hoc tantum.&
c.monasteria.vj.q.j.de persona.& c.personæ.in fi.de priui. in vj.

De sepulturis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Iurare ad sancta Dei euangelia & sub fide promittere parum differunt.*

2 *Iuramentum est cum dicitur promitto sub periculo animæ meę.*

3 *Beneficio priuatur veniens contra fidei interpositionem nulla necessitate compulsus.*

4 *Electio sepulturę est pars vltimę voluntatis, cuius libertas tolli non debet.*

5 *Electio sepulturę est ius speciale inductum contra ius commune.*

CAP.

C A P. P R I M V M.

ANimarum. Prima pars ponit inhibitionē & decretū ibi. nos enim. secunda
ponit eligentē ibi. statuentes. tertia
ponit inducentē ibi. si vero. & pęnā
aggrauat in nō parentē ibi, quā nisi
clerici, laycos non includit, quod pa
tet et. ĵ. ibi, apud eorū ecclesiam. & ĵ. §. si vero [*in virtute*]
hoc, & quod sequitur inducit mortale, si non pareatur.
š. de maio. & obe. si quis & c. illud. nisi dicatur, ꝙ sit com
minator, de iurepa. relatū. lo. mo. sed Arch. qui alle. pro
concor. ĵ. ti. ij. non solū dicit, ꝙ non parens grauiter pec
car, alleg. lxxxj. di. si quis. in fi. viij. q. iij. sciendū. xxxij. di. §.
verū. ver. ait enim. j. q. iiij. item potero xvj. q. vij. si quis de
inceps. xj. q. iii. li ār. ff. de restitu. mili. l. iii. §. in bello [*intermination*e] sic. š. de iurepat. relatū, de symo. sicut nobis. de
immun. eccle. ecclesiis. de eo qui fut. or. re. c. j. & ĵ. de sta
tu regu. c. vno. §. & quoniā. qñque ponitur sub anathe-
ma. š. de sagit. c. vno. sub excōicatione, de loca. c. ĵ. sub pę
na excōicationis, de reg. non solū. sub excōmunicatio-
nis interpositione. lxiij. di. Salonitanę. sub diuini cōtem
platione iudicij. vij. q. ij nuper. sub obtestatione diuini iu
dicij, de appe. cum spāli. sub anathematis vinculo. š. e. ti.
c. j. ad finem [*prohibemus*] quod dominus prohibet, oīno
fieri non licet. xxviij. q. j. iam nunc. ante fi. [*fide interposita*]
hoc exponit hic Arch. vt dixi post Inn. š. quod me. cā, ad
aures. tñ, vt dicit, colligi ex decre. & si Christus. de iure-
1 iur. † parū vel nil differ. an dicat iuro ad sancta Dei euan
2 gelia, an ꝓmitto sub fide mea. Itē † est iuramentū, cū dr̄,
ꝓmitto sub periculo aīæ meæ. š. de fri. fraternitatis [*inducant*] no. ꝙ iste textus, q sic ad lrām repetitur in cōsti. cle.
de pęnis, cupientes. in fi. nō dicit simpliciter inducant, vt
eligāt, sed dicit, inducāt ad vouēdū &c. per quod patet, ꝙ
simpliciter hortās vt eligat, nō ligatur hac cōstitutione,
facit quod no. ĵ. §. si vero. in gl. hoc ēt satis patet ex ver.
statuētes, q sequr. ibi. ne ꝯ votū, iuramētū, aut promis-
sum &c. rō vero pōt esse, qa eligēs poenitere & variare pt
non sic libere pōt iurās, vouens, vel promittēs. & sic non
obst. ꝙ plus videtur eligere, quam promitere, sic dico, ꝙ
inducēs ēt ad vouendū apud nō suā ecclesiā nō ligatur
p lrām, q̄ statim sequitur, apud eorū ecclesias, q̄ ēt sic re
peritur in cle. [*eligere sepulturam*] determinat, quod no.
Host. in summa, co. ti. §. an licitū. ver. qd si qs eligat, de il
lo, qui iurauit nō mutare volūtatē in electione sepultu-
ræ, an mutare possit. [*suis ecclesiis*] ar. ꝙ posset in ecclesia
sepeliri, quod dic, vt. xiij. q. ij. nullus. Arch. [*Quomodolibet*]
sic š. e. li. de electione, indēnitatibus. §. si qua integraliter.
cōcor. š. e. cui liberum. & c. in nr̄a. in fine. hoc aūt satis p̄
dixerat ibi, oīmque &c. [*cimiteria*] si non expressisset, non
fuissent interdicta cimiteria non contigua. ĵ. de sen. exc.
si ciuitas. in fine. extunc elapso decēdio, eoipso. i. sine alio
homis adminiculo. ¶ Prima gl. dicit, quid suppleat, &
declaret. ¶ Gl. s. exponit, quæris, & ad vtrāq; partē arguit
an repe. & vl. gl. rñ per duas qōnes. ¶ Vltima gl. rñdet per
obiectionē. ¶ In glo. s. ibi. si domus tua, vide de priui pa-
storalis. super vltima gl. ¶ In glo. j. in fine, & quod no. in
Spe. eo. ti. ver. & no. ¶ In gl. non enim. in fine, vide, quod
scripsi de iureiur. debitores. super ver. cogēdi, & quod no.
e. ti. c. vltimo. in vlt. gl. ꝙ æquipolleant, alle. Archi. quod
metus cā, ad aures. š. de arbi. peruenit. & capitulo, cum tē
pore. & capitulo. ex parte. ne præla. vi. su. querelā. de con-
3 sti. ex lrīs. in prin. inde est, ꝙ qui † venit contra fidei inter
positionē nulla necessitate compulsus, priuatur bñficio
p p̄di. decre. q̄relā. vbi ēt hoc placuit Io. & Host. ¶ In glo.
cū enim. ibi, non debent, cū sepeliendo, inter duas enim
ecclesias bñ valeret pactū, quod dic vt. š. eo. li. de pac. c. j.
¶ In gl. š. vbi ibi. in prin. & ibi dixi, quid iuris, si de sepul-
chro maiorū nō apparet, de quo hic Arc. tenens de indi
gena, quod ibi dixit de viatore, tñ q nō eligit sepulturā, te
net ꝯtrā. s. ꝙ sepeliet in eccl̄ia, ī cuius parochia mortuus
est, sequēdo Hu. Vin. & p. c. eccl̄ias. xij. q. j. īducit ēt xvj. q.
j. c. j. dicēs, quod ibi cū Hug. exponi dēt. fratrū. j. xp̄ianorū
xj. q. 3. ad mēsam. ad c. vbicūq;. 13. q. i. rñdet, ꝙ ibi dat or
dinē eligēdæ sepulturæ, vt ibi no. ad c. ostiū. de offi. Ar-
chipres. rñdet, ꝙ de sepultura nō loqtur. Gof. in sum. eo.
ti. ver. qd si pegrinus. dicit eū sepeliendū, vel in cathedra-
li, vel in alia, in cuius parochia mortuus est, all. præ. c. ec
clesias. & ibi declarari debuisset, Arc. q̄rens, qd si in eccle
sia, in qua sepeliri debebat, cū cimiterio erat interdicta,
dicebat, illū sepeliēdū in ecclesia cathedrali, q̄ si ēt esset
īterdicta, seruabitur ordo capituli. xiij. q. ij. vbicunque &
in fi. adde no. in gl. pe. p quā putāt aliqui casū nō dubiū,
cū ēt ꝯstitutio ista manauerit in fauorē ecclesiæ, cui de
betur sepultura, ergo in ipsius pęnā resolui non dēt. ĵ. de
reg. iur. qd ob gratiam. itē licet peccet auferēdo liberta-
tē eligēdæ sepulturæ, tractat tñ de debito retinendo. facit
ff. de his q̄ in frau. cred. l. ait p̄tor. §. si debitore. & non de
lucro captādo. C. de cod. l. fi. facit. ff. & C. si quis ali. te. ph.
l. fi. & C. de his q sibi ī te. a scr. l. j. ¶ In gl. quos si, in fine. &
fit rō s̄m Io. mo. quare nō possum voto firmare id, qd li
4 cet facere. qa † electio sepulturæ est pars vltimę volūta-
tis. cuius libertas tolli non debet. C. de sacrosan. ecc. l. j. ar.
de spō. Gemma. cū ꝯcor itē cū ꝓuisū sit a iure nō eligē-
ti, illa iuris prouisio īpediri non debet, nisi mera liberta-
te testātis, & adde, qd no. v. š. gl. addebat ipse Io. ꝙ electio
5 sepulturæ est ius speciale inductū ꝯ ius cōe. vt supra ver.
proxi. & tale ius solus princeps, qui. š. ius est, potest indu
cere, & sicut alius a principe non potest tollere ius cōe,
sic, nec ad ius spāle adiicere, quo arctetur ius cōe. & ex
hoc dicit ꝯcludi, ꝙ hic punitur deceptus sicut attenta-
tus contra iura. ¶ In gl. š. eo. in fi. & c. fraternitatem, & c.
cum liberum. ¶ In glo. istud. ibi statim cōputato die per
ceptionis s̄m Arc. & intelligo de momento ad momē
tum, ipse aūt remittit. š. de resti. spo. frequens. ¶ In gl. vlt.
ibi puniretur. Arc. alle. C. de sacrosan. ecc. iubemus. & v.
q. ii. Ita nos. de hoc. xvj. q. vj. c. j. & ii. vbi de hoc in fi. idem
lo. mo. poena ista tpalis est, quā per restitutionē pceptio-
rū euadere possunt. facit, qd no. s. e. li. de ele. qa sæpe. ī gl.
aliud. itē certū est, qñque præiudicat in acquirendo, q in
acquisito præiudicare non posset. C. de acqui. pos. l. n. ff.
de pac. si autem. de stipula. seruo. l. i. in fine. & vide, quod
scripsi, de his quę fiunt a præla. cum apostolica, super gl.
ideo no. & quod dixi de dona. c. ii. super. iii. gl.

S V M M A R I V M.

1 *Canonica an debeatur de relictis ecclesiæ tantum, apud quam sepelitur.*

C A P. I I.

CVm quis. Diuisio patet per paragra
phos, qa tria sunt dicta [*ab
antiquo*] dicit Arc. forsan per. x. vel xx. annos,
qd dr̄ longū tp̄s. C. de præscr. lon. tempo. per
totum & facit, quod no. eo. lib. de cōsue. c. fi. in uj. gl. & vi
de, quod no. ĵ. c. pxi. [*in aliqua ecclesia*] i. eius cimiterio, &
est modus loquēdi [*audire*] de illo, qui moritur in ꝓbatio
ne religionis, an parochialis habeat canonicā, no. hic
Arch. quod dixi. š. eo. de his. sup gl. pe. & tenet, ꝙ sic, eius
rōnes sunt, qa non vult fateri eū plene conuersum, alle.
de pę. di. j. § hoc idē. §. conuersio. & š. eo. li. de electio. ex
eo quod, in fine. nec vult fateri, cum mutasse domici-
lium. xiij. q. ij. §. quia ergo. & quod ibi no. tene, quod ibi
dixi cū Gof. & Hosti. [*sacramenta*] si in vna audit diuina
& in alia percipit sacramenta, vide, quod dixi. š. eo. de
his. super gl. ij. cū ab eo. quod hic dicitur, tenebat Inno. š.
eo. de his. & Hosti. š. eo. [*in nostra duo*] idem si plura. & vi-
de, quod scripsi. š. eo. relatum. ad fi. [*Domicilia*] vbi quis di
catur habere domicilium, & per quem modum consti-
tuatur, habetur. ff. de ver. sig. in lege. & C. li. x. de incolis. l.
ciues. lo. mo. tertio idem si altera illarū quo ad hoc. s. qa
ecclesia, in qua sepelitur, diuidet canonicam cum reli-
qua, & residuum habebit quasi precium, & est si. š. de te
sta. officij. & c. requisisti. & c. Raynutius. & c. Raynaldus
[*eligitur*] idem si nō eligat, sed alias ibi de iure sepelitur,

pura

pnta quia ibi est sepulchrum maiorum,vt scripsi post In
no.& Hostien.s.eod.in nostra. in glo.si quis eligit.[*Do-
miciliorum ecclesia*]in tali casu si testator dicat,lego eccle-
siæ meç parochiali,decre.ista inducitur,ꝙ ambæ diuidēt
ad quod.ff.de re iu.l.Paulus.de le.ij.si quis Titio.§.fi.C.si
plures vna senten.l.j.aliis vr̄, ꝙ insolidū percipient. ff.de
leg.j.qui filiabus. §.si quis. alij dicunt, ꝙ nihil, per.l. duo
sunt Titij.ff.de testa.tu. & de rebus dubiis fuerit. & de leg.
ij.si quis seruum. §.si inter. Pe.de Bel. vt refert Cy. in l.j.
C.de sacrosan.eccle. dicit recurrendū ad cōiecturas . pri
mo,vt si alterā prædiligebat. ff. de lega. j.si seruus pluriū.
§.fi.facit.s.de testa requisisti, ver.si non. vel mandauit in
altera sepeliri.ff.de reg.iu. ꝭm naturā.nam talibus relin-
qui solet,facit.j.de reg.iur.Inspicimus. vel magis conuer
sabatur in altera.ff.de leg.iij.legatis seruis.§. vnus.facit.s.
de accusa.repellantur.& c.cum oporteat. alias dicit neu-
tri deberi per vltima iura,æquius vr̄ primū dictū,dicit ēt
eodē modo recurrendū ad cōiecturas, qn̄ testator, q sic
legauit,tpe testamēti habitabat in vna parochia , & tpe
mortis in alia, licet quædā iura ꝓbent , inspiciendū tp̄s
testamenti.ff.de auro & argen.lega.si ita.& q̄dā tp̄s mor
tis.ff.de fundo Instruc.l.pe.de pecul. l.peculiū. sed ad illa
r̄ndet,ꝙ in reb.loquūtur,nō in ꝑsonis,si cōiecturę nō ap
parent,dicit, ꝙ si modicū erat legatum respiciens sum-
ptus funeris, & tunc ex illis habebit illa legatū apud quā
sepelitur,per præ.l.ꝭm naturā.si vero est magnum,habe-
bit,qui parochialis erat tempore testamenti, cuius me-
rito & affectione fecisse vr̄, & nō secundæ. ff.pro socio.l.
2 hoc adiecit [*portionem*]hic tractat Arc.†an canonica de-
beat de relictis ecclesiæ tātū, apud quam sepelit,de qua
satis dixi.s.c.j.sup.vj.gl.& aliquid in clemen.eo.ti. dudū.
§.verū.in gl.vero[*antiqua sepultura*]de qua sequitur[*elege-
rat*]Arch.ponit& extollit opi. Host. de quarta soluenda,
priusquā fiat electio sepulturę,quod scripsi.s.eo.c.j.ad fi.
ꝙ probant per literā ibi, dari censemus. & per literā ali
ter,ne fiat hæc oppositio,non seruatur,nec placet,vt ibi
dixi,& eo.titu.certificari.ibi vide in tertia qōne.[*diuersa*]
quæ vide in gl.quas hic allegat vltima gl.¶ Prima gl.di-
cit,quid declaret.¶ Tertia gl.r̄ndet ꝑ qōnem. ¶ Gl.quid
esse.arguit ad qōnem.¶ Vltima gl.dicit, quid approbat,
& reprobat vltimum dictū.¶ In gl.tertia.ibi quarta,in il
la enim, vt in minori, oēs canones concordant. facit.s.
eo.li.de arbi.c.j.& ibi concordantiæ,quod no.eo. ti.certi-
ficari.in vltima gl.& quod super ea scripsi . ¶ In gl. quin
ta.in fi.facit, quod post Innocentium scripsi. s.de paro-
chiis,super eo.in glo. limes, & quod no.xvj. quæstio.iij.
licet in gl pone,quod Albertus. Odof. terminauit, ꝙ in
vtraque parochia talis tenetur ad collectas, alle. ff.de cē.
l.forma.§.si vero.de muneribus personalibus & imposi-
tione equorum,quæ fierent per parochias , tenet,ꝙ si in
vtraque habitat, in sua electione sit,in qua parochia sub-
beat illa per præ.l. eius. si vero solum introitū habeat in
vna parochia,& habitationē in alia , debet illa subire in
parochia , in qua habitat , cū introitus sit pp habitatio-
nē.alleg. ff.de le.iij.prædiis.§.pe.& antepe.Rot.in libello,
de deci.§.ij. in fi. in decima personali huius parochiani
tenet,ꝙ debetur illi ecclesiæ, ī cuius parochia est pars il-
la domus,in qua facit operam,per.l.iiij.ff.de fun.instru.

S V M M A R I V M.

1 *Nepos sequitur originem manumissoris patris sui.*
2 *Proauus, auus, & pater si in diuersis locis fuere sepulti , & filius decedit intestatus,sepelitur cum patre.*
3 *Vxor sequitur potius sepulturam parentum quam viri.*
4 *Mulier quamdiu nupta est,est incola ciuitatis mariti.*

C A P. III.

IS qui. Partes patent. secunda ibi mulier.
& prima soluit dubiū , & solutio-
nē moderatur ibi, dummodo non in eccle-
sia.alle.lo.mo.ff.de pig. debitor.ff.de hæredi.
institu ex facto.§ rerum.ff.de ver.sig.malum.§. fi.[*Dicta
ville*]non habebit ista ecclesia villæ partem in casu por-
tion. quia non æqualiter in illa domiciliū constituebat,
quo casu competit pars.s.c.prox.ij.rn̄.& hoc tenuit Ho.
in decre.in nostra.eo.ti. & faciunt hęc ad qōnē illius, q
pp hostilitatē dioce. fugit ad ciuitatem , ibi manens cū
familia,& durante hostilitate morit electa sepultura,ꝙ
eccl'ia villæ habeat canonicā , & non illa,in cuius paro-
chia decessit, non enim talis mutauit domiciliū, cū nō
habuerit aīum ibi perpetuo remanēdi , ꝙ requiritur in
hoc.ff.ad mu.non vtique.& l.domiciliū. & l. eius qui.§.
pe.C. li.x.de incolis.l. ij. & l.cujus.& not. in l.j.de mu.&
hono.eo.li.& no.Ho.de parochi.in sum.§. pe.añ fi.durā
te igitur metu non dr̄ habere aīum mutādi domiciliū.
s.quod me. cā. c.j. & qui dicit aīum mutatū. id ꝓbet, vt
ibi,cū concor.pe.gl.bn̄ facit ad casum.ff.de dā.infec.si fi-
nita.§.si qs metu,de acq.re.do.l.qua rōne.§.fi.& l.natura
lē.§.in his.& inst.de re.di.in fi.item dixit Dama. de test.
q.v.de infirmo,q elegit sepulturā apud monacos S.Pro
culi, & illi quædā legauit, & postea de alia parochia, in
qua morabatur se trāstulit ad parochiā sancti Proculi,&
ibi mortuus est, ꝙ prima ecclesia habebit canonicā,per
decre.de his.s.c.pp fraudem ꝓsumptā,qm̄ probant indi
cia.s.c.li.de renun.c.ij. [*Potius*] dicit Arch.ꝙ correctiue
ponitur[*Deportari*]facit quod no.Hosti.in sum.huius ti.
§.& apud quā.in fi.ꝙ aūt dicit deportari,supple,& sepeli
re sine periculo, vel violationis interdicti , vt in cle.c.ti.
eos. vel corporis aliqua cā, tunc locus erit primo dicto,
vt sepeliatur in ecclesia parochiali, non enim ad porta-
tionē, sed ad sepulturā subditur hæc determinatio. sic
ēt intelligitur.j. ca.fi. successiue simul enim hic esse nō
posset,sicut nec econuerso. s.de diuor. gaudemus.§. qa
vero.& de big.nuper.vltimo, ēt si ad domū parētū sit re
uersa,licet hi olim ꝯ.vij.q.j.sicut hi.pro quo dicto Arch.
quasdam rationes reddit, q̄ locū haberent ēt in non re-
uersa, vt quia soluta est a lege viri, & qa onus sepulturæ
incumbit patri.ff.de reli. ꝙ si nulla saluo hoc, quod dr̄,
eo.ti.sic ꝓrata.sed magis proprie arguitur,qa redeundo
ad domum patris,relinquendo habitationē mariti,taci
te renunciat iuribus de honoribus ex ꝑsona mariti , vel
mr̄imonio sibi cōpetētibus,& pinde est ac si renunciaf-
set expresse.ff.si cer. pe.cum quid. & de hoc, de his q̄ fi.a
ma. par. cap.ex ore. pro tex.facit, quia manens innupta
retinet nomē primi , vt in iuribus, q̄ allegabo super vlti.
gl.& censetur in prioris viri perdurare cōiugio,in Auth.
de nup.§.soluto.itē bn̄ficium talis mulieris,ꝙ teneat ho
nores mariti, nō loco habitationis sed ꝑsonæ datū est,er
go non inducitur discrimen ex dr̄ia locorū.C.de in in-
te.re.l.superuacuam.& facit.C. de pscrip.lon.tē.l.vlti.vl-
tra med.[*domicilium*] mirū vr̄,ꝙ teneat domiciliū mari-
ti,si de facto illud alio transtulit, & m̄ lex,quā allegabat
vlt.gl.aperte id dicit,vt patet in suffragio.& si hoc intelli
geretur,prout ibi gl. tangit de his,q̄ respiciūt fauorē mu
lierū,per.l.quot.C.de priui.scholariū.li.xij.in prin.cessa-
ret absurditas , quia ꝭm id, ibi nō cōueniretur in vita. ꝓ
quo facit hæc lr̄a, qa In ipsius tumulo nō habeat sepeli-
ri necesse.& ꝓ hoc facit.§.iij.l.vlti.ff.ad muni.q̄ vide.j.su
ꝑ fi.vlti.gl.¶ Secunda gl.q̄rit,qōnē declarat,ꝓ vtraq; par-
te arguit & soluit.¶ Quarta gl. dicit, quid declaret pars
vlt.¶ In gl.pe.ibi. §. fi.ex ꝑsona nō legitimi mariti nō sor
titur mulier forū,sed tenet forū originis ꝓpriæ. ¶ In glo.
vl.ibi.§.i. vidua tenet domiciliū mariti mortui, & ipsius
dignitatē,donec alteri nupserit.¶ In gl.ij.ibi,& aui. legi-
stę disputāt de foro originis,an inspiciatur paterna tm̄,
an aui.Gl.vr̄ velle,ꝙ nō aui.ff.ad mun.assumptio.§.i.&
C.de mu.& ho.l.filios.li.x.all.vt vtrobiq; no.haberemus
quęrere agrū Damascenū,vbi ortus est Adā.xiij.q. ij.§.
1 his oībus.ver.eꝯ.vr̄ ꝯ,quia † nepos sequitur originē ma-
numissoris patris sui,vt.l.assumptio.§.fin.item lex liber
tus,eo.ti.§.in adoptiua.expresse vr̄ id velle,per quem ali
q simpliciter id tenent,alii distinguunt,an viuente auo
natus sit nepos,& sequtur originē aui,an nō,& tūc patris
ar.ff.de sena l.emancipatū,& de hoc ꝑ Cy. C.de iur.Co.
iu.l.ii.de isto dubio videre potes in Spe.de cōpe.iud.adi.
§.j.ver.xlij.adde,quod dixi. s. e.li.de tēp.or.cū nullus. sup
glo.

2 gl. dr̃ enim. & in fi. ſi proauus, † auus & pater in tribus di
uerſis locis fuere ſepulti, & filius decedit inteſtatus, com
a muniter ſeruatur, ꝙ ſepelitur ᵃ cum patre, ſaciant oĩa, q̃
in gl. & ſuper ea dicta ſunt. s̃. itẽ ſicut ex vnione carnis
vxor cõſepelitur viro. ĩ. c. ꝑxi. ſic ex eadẽ vnione eo caſu
filius cõſepeliri debet pr̃i. xxxv. q. vj. §. pe. in prin. ibi, vna
caro ꝓbantur pater & filius. lex dicit, ꝙ fere vna pſona
intelligũtur. C. de impu. & aliis ſub. l. vlti. in fi. facit ẽt. s̃.
de conſan. & affi. tua. & hoc placet, licet qbuſdã videat̃,
ꝙ ex quo deficit ſepulchrũ maiorũ, fortius ſit ius eccle-
ſiæ parochialis. vt hic, & ĩ. c. ꝑxi. hic vide qõnẽ, quã ſcri
pſi in Spe. eo. ti. ſuper rub. ¶ In gl. ſic. ĩ. in fi. Arc. alle. ff. ad
munici. eius qui. §. pe. ff. de iudi. hæres abſens. ibi. nã vbi
ſic venit, & s̃. de ecc. ædi. ad audientiã. ¶ In gl. hic termi-
3 nat̃. in fi. & corrigit, quod no. Vin. s̃. eo. de † vxore, vbi di-
xit, ſepulturã parẽtum potius, q̃ viri ſequẽdã all. quod de
onere ſepulturæ dixi in textu ſuper ver. vlti. ¶ In gl pe. in
fi. idẽ Io. mo. & Arch. ¶ In gl. vlti. in fi. ad idẽ l. vlti. eo. ti.
4 §. iij. qui. §. dicit † mulierẽ qñdiu nupta eſt incolã eſſe ci-
uitatis mariti, facit. ff. de iud. exigere. ff. de ſenato. ſœmi-
nę. C. de nup. cũ te. C. de digni. mulieres. & patet. s̃. de ſo-
ro compe. ex parte. C. de incol. l. fina:

ADDITIO.

a ¶ Sepelitur. vide Oldra. conſi. xxv. & cõſi. cclvij. vbi pater & alibi auus
ſunt ſepulti. Et eſt verum, etiam ſi non ſunt heredes. l. quod, & ibi
Bar. ff. de reli.

SVMMARIVM.

1 *Pater an poſſit filio impuberi ſepulturam eligere.*
2 *Sepultura eſt quid ſpirituale.*
3 *Filiusfamilias non teſtatur etiam volente patre, poteſt tamen eo*
volente cauſa mortis donare.

CAP. IIII.

LIcet. Duę sũt partes, q̃ patẽt [*Terra*] inuit
ꝙ vnius terræ, vel loci conſuetudo
in alio loco nõ ꝑiudicat, de hoc. xij. di. illud
non põt. dicit Arch. ꝙ hic corrigitur ſenten
1 tia Vin. Goſ. & Lauren. qui notauerũt, ꝙ † pater filio im-
puberi poterat eligere ſepulturã, cñ poſſet ẽt teſtari, inſti.
de pu. §. liberis. itẽ expẽſæ funeris filij ad patrẽ ſpectant.
ff. de ĩ rẽ ver. l. filius. item pater ſubſtituit filio ẽt in bonis
maternis. ff. de vul. & pu. l. j. hoc ẽt viſũ fuit placere Ho-
ſti. in ſum. huius ti. in prin. [*eligere*] non obſtat, ꝙ teſtari
nõ põt, vt ſequitur, & patet inſti. qui. non eſt perm. fa. te.
in prin. ff. de dona. filiusfa. illa enim iura de tẽporalib. lo
quuntur, in eccleſiaſticis aũt & ſpiritualibus ſecus, in q-
bus ſui iuri cenſentur. s̃. de regular. cũ virũ, in fi. & s̃. eo. li.
2 de iudi. ſi annũ, cũ ergo † ſepultura ſit quid ſpũale. xiij. q.
ij. q̃ ſta. cum tribus. c. ſeq. & s̃. de ſimo. ſuã. cũ cõcor. illam
eligere poterit, ſicut quilibet paterfa. ſ'm Archi. [*ipſius*]
patris ¶ Prima gl. dicit qd declaret. ¶ Quarta gl. dat duo
ſimilia. ¶ Quinta gl. quærit, alle. pro, & cõtra ponit cõ-
ſuetudinẽ. ¶ In gl. iij. ibi. l. ij. caſn in prox. concor. ¶ In gl.
3 vlti. ibi, tã is filiusfa. † non teſtatur ẽt volente patre, p̃t tñ
cã mortis donare. ¶ In gl. iij. in fi. ſi dicas, hanc cõſuetudi
nẽ eſſe ꝯ ius cõe, per quod diffinita ſunt loca ſepultura-
rũ, ſatis eſt, ꝙ ius aſſiſtat, de quo plene dixi, de conſue. eo.
ti. ſup gl. pe. ¶ In gl. hic eſt, ibi. & hoc in tuis. & placet Ar-
chi. male apparet, quod velit in hoc Io. mo. primo enim
dicit, in dubio ordinẽ ſcripturæ ſeruãdũ. ſecũdo dicit, ꝙ
potior erit parochialis eccleſia, ſi cum alia contendat,
ſed ſi non cõtẽdat, amicis dabitur electio, ſed in additio
ne dixit parochialẽ potiorẽ. ver. decidit in parochiali, ſi
alibi ſecus, vt hic. s̃. cap. proximo. & ratio poteſt eſſe pro-
pter onus incumbens amicis, hoc declarat finis gloſ.
¶ In gl. vt quid. in fi. vide, quod no. e. tit. l. ſori. & quod di-
cam in Spec. de actore. §. j. B. ſuper ver. item ꝙ agit de pe
culio. ¶ In glo. pe. ibi. vltima voluntate. non tamẽ in te-
ſtamento, ſuper quo vide, quod ſcripſi s̃. eo. lib. de teſta.
ſi pater. in princ.

SVMMARIVM.

1 *Sepeliri an quis debeat, vbi audit diuina, & percipit ſacramenta.*

CAP. V.

REligioſi. Ponit dictum, caſus ratio-
nem interſerit ibi. cum vel-
le. & exceptio. ꝑmittit ibi, niſi portari [*tumu-
landi*] & vide. ĩ. eo. is qui. in fi. j. reſpõ. [*eligere*]
1 dicit Io. mo. cũ † quis ſepeliri ᵃ debeat, vbi audire dẽt diui
a na officia & percipere eccleſiaſtica ſacr̃a. s̃. c. prox. mona
cus aũt in ſuo mon. audire & percipere debet p̃dicta, fa
cit cle. de ſta. mo. ne in agro. §. ſane. ergo ibi ſunt ſepelien
di. ¶ Prima gl. dicit, quid declaret, approbat, & reprobat.
¶ Vltima poteſt per obi. reſpon. ¶ In gl. j. in fi. dicit Arc.
ꝙ per diſtinctionẽ hic ꝯcordãtur iſtæ opi. ꝙ nõ placet,
ꝙ collige ex vlti. gl. ¶ In glo. ſic. s̃. in fi. per hoc intelligo
de clauſtrali, vt ibi etiam dixi. ¶ In gl. vlti. ibi, vel ligatur,
idem Io. mo.

ADDITIO.

a ¶ Sepeliri debeant. c. j. & c. in noſtra, de ſepul. & c. is qui. e. titu. in vj. gl.
xiij. q. ij. nunc autem. & c. vbicunque.

De decimis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Reddere aliud eſt, & aliud de ſuo ſoluere.*
2 *Decimas bene ſoluentium, quę ſit remuneratio.*

CAP. PRIMVM.

DIſcretioni. Hic in ſuperſcri-
ptione prædica-
tores præmittũtur, de quo hic Arc.
vide no. ĩ. eo. li. de elec. quorũdam. &
primo inhibet. ſecundo p̃cipit ibi.
immo decimarũ. quo ad iſtũ articu
lũ religioſi ꝯ faciẽtes excõicati ſunt
ipſo iure per cle. quam alle. prima gl. [*debitorum*] quo ad
decimas. vide cle. de iud. diſpẽdioſam. ver. aut, ſuper ver.
hoc declaret. cle. de pę. cupientes. quę vult, ꝙ in octo fe-
ſtiuitatibus anni in prędicationibus informent populũ
ſuper ſolutione decimarũ, quod dic, vt ibi, quo aũt iſtis,
qbus ſcribit̃, cõperat p̃dicare, hr̃ in cle. de ſepul. §. nos ãt.
¶ Prima gl. dicit vñ deciſa. inchoat caſum, & ponit ius
nouiſſimũ. ¶ Scda gl. circa decimas ponit. v. opiniones,
ſcdam vlteriorẽ improbat. ¶ In gl. j. ibi nõ deberi, ex quo
cõtingebat, ꝙ layci remiſſi fiebant remiſſiones. Io. mo.
¶ In gl. ij. ibi. ſup iſta rub. alias eſt gl. illa ſup decre. vlti. de
parochia. & ibi. partim moralia, cõis tenetur, ꝙ ſint iu
dicialia, vt ĩ remiſſione, q̃ dabo in fi. gl. & ibi [*per oĩa conci
lia*] multos ſanctos p̃res & multa concilia hoc dicentia
enumerat hic Archid. [*per Alex.*] ll. xxxij. di. prętet hęc,
ver. argumẽtatur de ſexta ſynodo. Inn. primũ. xvj. q j. ſi
monacus [*Gregoriũ*] c. q. moderamine. cõciliũ Magũtiẽ.
ea. q. ſi qs laycus. & c. q. e. q. vij. decimas Deo. & c. ſeq. Ro
thomagẽſe. ea. q. oẽs decimę. cõciliũ Gregorij, de cõ. di.
v. quadrageſima. ĩ fi. Gabillonẽſe. xvj. q. j. ecclię. Guarma
ciẽſe. ca. q. qcũq;. Simacum. ca. cauſa. q. j. in canonib. Hie
ronymum. xij. q. j. duo. in fi. xvi. q. j. reuertimini. Auguſti-
nũ. ea. q. decimæ. & q. vii. maiores. Ambroſiũ. e. q. vij. quo
cunque, Leonẽ quartũ. e. q. de dec. Paſchalẽ. ll. e. q. decĩas
aplo. habẽtur ẽt allegationes p Gratianũ. xiiij. q. j. ſubdit
aũt, ꝙ ſummorũ Põtificũ hoc dicẽtiũ nõ eſt numerus.
s̃. c. p totũ, & nouiſſime habes cle. ſuperius allegatas, no.
ẽt Arc. ꝙ multa iura dicũt, decĩas reddẽdas, vt. xij. q. j. duo
ĩ fi. xvj. q. j. decimę. s̃. e. tua. ij. ad fi. c. ad aplicę. reddũt ergo
1 vt aliena, nõ vt ſua. † & aliud eſt reddere, aliud de ſuo da
re. ff. depo. l. j. §. elegãter, licet verbũ reddendi, qñq; ponat̃
2 p † verbo dandi. ff. de ver. ſig. l. verbum. & facit. xiiij. q. iiij.
quid dicam, in prin. ſubdit autem, ꝙ hunc tractatum
plene ponit Alex. in ſuo tertio. pte. xxij. & ibi in alqbus
& c. a nobis. & dicit Arc. ꝙ hæc fuit opi. fratris Hug. de
Statera magr̃i in theologia. & in fi. adde & penitus, vide
quod dixi in q. poſteriorum in iiii. parte, & quod ſcripſi
s̃. eo. a nobis. in magna ſuppletione ante medium, verſi.
adueniente ante tp̃s gratiæ. ¶ In gl. putat. ibi, tollit fiſcus,

hęc

haec tria bene experiuntur Italici decimas non soluen-
2 tes,contra.†Quadruplex est remuneratio bene soluen-
tiū,fructuū vbertas,corporis sanitas,remissio peccatorū
& acquisitio cęlestiū praemiorū,vt in pdicto.c.decimae.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium unius ad alterius iniuriam extendi non debet.*
2 *Litis pendentia sola,etiam si dolose non taceatur,impedit uires priuilegii.*
3 *Morte nihil est certius.*

CAP. II.

STatuto. Diuisio in glo.ponebatur olī
vt dicit Arc.sub ti. de sta.mo.
& incipiebat,cū psonae.Guil.alle.qa psonę,q
fere totā hāc decr. posuit in Spe.de deci.ver.
in sum.scias,q̄ quaestionē.quae habet,an priuileg. de de-
ci.non soluēdis certis religiosis concessum extendatur
ad decimas,quas laici per antiquū feudū possidēt,plene
tractaui.s̄.eo c.pe.vbi ad probandū, q̄ nō extēdat per v.
modos hāc decre.induco.[*possidebant*]ergo iā culta vo-
cat noualia,ex quo de nouo culta , vt dicit Vin.in decr.
dudum.& Arc.hic declarat,qa aliter possideri nō pote-
rant.hoc simpliciter nō fateor p id, quod habes de loco
inculto,& eius decima.de ver.sig quid p nouale.l fi.& vi
de,quod post In.ibi scripsi de hoc & de priuilegio,quod
īcludit ēt pterita noualia.in gl.sed cui , post pri. ver. hoc
ēt notādū.& e.ti.c.j. post Vin.quod ēt vide in Spe. de ,pb.
§.j.circa noua. cū ver.sequenti.sciendū, q̄ Io. de Deo li.
iiii.q.iiii.qrit,si collegiata ecclesia sit dotata inter caetera
de decima glādiū & pascorū cuiusdā siluę, de qua deci-
ma,qa ampla,ɔstitutę erant quatuor pbēdae ex decē, re-
a dacta demū illa silua ad culturā[a] priuilegiati sup pcipiē-
dis decimis noualium illius parochię sibi vēdicāt illā de
cimā,qrebat qd iuris,& hoc puto expeditū duplici re-
spectu.s.eius,quod hic dr̄, in prę.decr.dudū.itē p prae.de-
cre.quid p nouale.in fi.sed quaerebat demu,posito q̄ ta-
lis decima cederet priuilegiatis de iure,an canonici qua
tuor illius tenēātur suas communicare praebēdas. ad af-
firmatiuam alle.xciii.di diaconi Vulter.xii.q.ii.nobis,&
c.Vulteranae.& c.quatuor.xvi.q.vii.c.j. de praeb.dilectus,
& c.relatū.de cōcess.praeb.cum supra alle.ēt q̄ impiū es-
set cōem nō fieri, quae fieri dēt ēt electis & expulsis. vii.
q.j.oīs qui.& c.pastoralis.fortius istis cōfratribus. ad ne-
gatiuā alle.de pben. maioribus. & c. cum cām. & iura
in cōtrariū alle.nō dicūt diuisionē fieri , sed ,puideri de
vacātibus,sustenteni ergo ,ppriis laboribus & artificiis.
xci.di.c.j.& ii.& iii.j.q.j.c.j.de cō.di.v.nunq̄.nā ēt recep-
to de nouo illi nō tenetur diuidere.de ɔstu.cū M.& p̄.de
cre.cū sup.nec sine culpa debēt suo iure priuari,de con
sti.c.ij.Soluit,q̄ ex quo pbēdę sunt diuisae , nō tenentur
illas cōicare,vel decurtare.,puideatur ergo illis de super
excrescētibus,vel de cōi mensa,donec pbendę vacēt, vt
in palle.iuribus.& hoc eps ex officio suo ,puidere dēt. x.
q.ii.eps fiat.q̄ si fieret,indubitatū esset,nec ad als, f. q̄ tpe
impetrati priuilegii a nemine possidebantur, vel forsan
nōdum extabāt [*impetratum.*]inspicitur ergo data,vt no.
s̄.parte proxima.[*uerisimile.*]facit ad ea,q̄ post Inn.scripsi
de praescri.veniens.no.non obstāte,vt ēt dixi.s̄. c.li. de fil.
pres.c.ij.& no.s̄m Io.mo.nō ɔprehēdi verbo gn̄ali,quod
non est verisimile,de hoc.j̄.de reg.iur.in gn̄ali. in princ.
[*impetratum.*]iā cōprehēdit pterita,maxime qa manarūt
per viā declarationis,vt ī prin.habebantur,per ipsos impe
trantes ex districtione,si stringatur indultum,ex hoc nō
resultat grauamē parochialiū ecclesiarū,imo alleuiatur
propter quod vr̄ impropria locutio. So.grauamen esset,
si tm̄ distringeret indultū,sicut dicebāt impetrantes , vel
erat verbum indulti districte mandātis&c.vt s̄. c. proxi.
vel dic s̄m deriuatores, q̄ districtio licet quandoque su-
matur pro diuersimoda districtione, sumitur ēt qn̄q; p
ampliatione,vel remotione,vel dissolutione stricturę.&
sic erat hic,quia strictio iure decimarū antiquarū dissol
3 uebatur & ampliabatur ad noualia[*obuiabatur*] cū†vnius
priuilegiū ad alterius iniuriā extendi nō debeat.ff.de ad
mi.tut.l.īpuberi. Arc. [*Cysle cien.& Cartusiensis*] hos duos
ordines multis specialibus beneficiis ab olim ditauit &
honoraui t ecclesia, cuius ego sequēs vestigia iuxta par-
uitatem meam ad ipsos multum officior, & satis ordi-
ni primo profeci,& quia ordo secundus in diocesi Bo-
non.domū aliquam non habebat,laboraui p tpa.poste
rius & nouissime per Dei gratiam optatum obtinui
ordinē illū hic prope Bononiā collocari,qui locus fun-
datus currentibus annis natiuitatis Dominicae. 1334.
sub noīe paterni nr̄i beati Hieronymi titulatur, ad cu-
ius gloriam & laudē Hieronym. etiam illo anno cōpo
sui,& sic dispendiosis illius anni nouitatibus hic duo ɔ-
mixta verificant,qd̄ ipse scripsit ad Iusti. scda,q̄ optimis
pręmixta sunt pessima.& vide, quod dixi de regul. sane.
in fi.mag.gl.vbi aūt rńdet.qstioni tacitae,q̄ insurgit ex di
cto proximo praecedenti de illis duobus ordinib' exce-
ptis s̄m Io. mo.,& Arc.f.vt si p dictā exceptionē nimiū
laederent curati,diocesani prouideāt, ego lego latius , vt
respiciat, qcqd dictū est.s.imo,q̄ plus est, ēt casus.s̄. nō
positos,q̄ sonat lr̄a.q̄ sic gn̄aliter dicit , p hmōi ɔcessio-
nes decimarū.Itē constat , q̄ gn̄alis est rō ordinationis
& diffinitionis,q̄ sequitur vera.vt j̄.S.diocesani.[*supporta
re.*]cōcor.s̄.eo.li.de offi.or.pūti.[*detentis*]sic.xvj.q.j.c. vlt.
& facit de praescrip.cām quae.de hoc aūt quō laici illas
percipere & habere possint,remittit Arch.ad no.i. q. iii.
peruenit.s.eo.q̄uis.xvj.q.j.c.vlt.& q.iii. sic ibi licet.i.licitū
est religiosis. idē in secularibus clericis , de quibus mi-
nus dubitabatur.& de his plus propter religionis fauorē
& qa de his loquitur.c.vlt.xvj.q.j.de facto.si.n. vere tenerē
tur,ab illis bn̄ liceret,de his q̄ fi.a prae.cū apostolica.[*abs-
que*]Arc.dicit,q̄ hic includit,alibi excludit.s̄.e.li.de ɔsue.
c.j.nō curo de his,vtrobiq; ponit pro sine. & vide, quod
circa hoc scripsi.s̄.e.li.de proc.q gn̄aliter[*tali.*]f. de dioce
sanorū ɔsensu[*Lateran.*]nō dicit Turo. & vide,quod no,
a per Host.in sum.huius tit.§.& vtraq;[a] praescri. versi. qd si
laicus,& quod scripsi.s̄.eo.q̄uis.sup gl.ii. de quo hic Arc.
qd̄ decido,[*de ipsius.*]cū.s̄.§.sane.locutus fuerit ēt de exē
ptis,vr̄ de illis ēt hoc intelligendum, dū modo nō ɔcur-
rat ēt exēptio rerū,vt sequitur,& facit j̄.§.proxi. [*uel eos*]
signanter, ad oē dubiū tollēdū cōprehēdere vult habi-
tas & habendas.j.§.proxi.[*complementum*]idē ver.s̄. de fo.
ɔpe.licet ex suscepto & j̄.de immu.ecc. qq̄. & hic adde,
quod habes in cle.e.ti.c.j.in pri.[*Priusquam*]ad ipsos pue
nirēt,& vt dicit Arc.iustū fuit primā ecclesiā pp transa-
ctionē rei factā in aliū ius suum nō pdere,ad hoc.xvj.q.
j.si qs laicus.& c.ecclesiae.& c.quicunq;.& s̄.e.cū in tua.
trālit.n.res cū onere.s̄.de pi.ex literis , cū cōcor. [*priuile-
gio.*]vide.s̄.e.c.pe.& quod ibi scripsi[*acquiritur*]mō debi-
to,& s̄m formā decr.cū apostolica.de his q̄ fi.a pla. [*ra-
tionabilis.*]vide quod no.s̄.e. cū cōtingat.in vl.gl. & quod
sup ea dixi.¶Prima gl.diuidit & summat ¶Gl. iure suo.
rn̄det p qōnē.¶Vltima gl.signat cōtrariū & soluit.¶In
gl.iii.ibi, priuilegio.idem Arch. sed intelligas sane. nec
ob.s̄.e.ex parte.iii. vt si in priuilegio expressum sit de an
tiqs decimis parochiae,simplr .n.dictum de decimis pa-
rochiae includeret noualia,vt ibi ver.aūt.exprimit de an
tiqs,vel noualia excipit,secus posset ēt ponere,qn̄ ɔ pri-
uilegiū sup noualib' est pscriptū.¶In gl.iure suo debitas.
idē Arch.& ibi,impedientur.dic quo ad illam . & in fi.
2 †& sic sola litis pēdētia etiam si dolose non taceatur,im
pedit vires priuilegii,vt li.pen.c.fi.¶In glo.nomine.in fi.
qn̄q; propter incertitudinē appellatio partis ɔprehendit
totū.ff.de le.iii.l.vxori.in princ.Quid dicat,vide de rescri
ptis.nonnulli.super.iiii.gl. ¶In gl.legatorū.in fi.Io.mon,
Arc.alle.de sup.neg pla.sicut.ā pb. de monachis.& c. aua-
ritię.¶In gl.secus.in fi.& si n̄ apparet,an añ, vel post ɔci-
liū qd iuris.ibi dixi in gl.fi.Io.mo.& Arc.hic tenēt,q̄ ibi
Host.dicit hic Arc.q̄ intelligit ppetuū datū ad vitā. ff. p
so.l.j.dicēs verū,quia not.Ioan.xvi.q.vii.c.j. q̄ nūq̄ licuit
decimas laicis sic infeudare, q̄ trāsirēt ad haeredes.quod
ēt dicit placuisse Ray.& G.na.mihi non placet,qa s̄m id

non concederet canon donationem fieri alteri ecclesię
cum certū sit illas ad ecclesiam ꝓpriam reuersuras, qa
a †nil certius morte.ff.de condi & demon.l. j. Item con-
cil. Lateran.manauerit iā sunt.clx.anni, qd valeret hæc
materia.si intelligeretur de conces. ad vitam ante con-
cilium.in gl.j.in fi.Arch.ponit. ↄ̄.de decimis pertinenti-
bus ad ecclesias exemptas.

ADDITIO.

a ¶Vtrum laicus,qui inuestitus est de decimis ante concilium Lateranen-
se,alius laicus posit contra eum præscribere dicta decimas, vide am-
plissime per Fely.in c.causam.de deci.ver. limita secundo, colum.ij.

¶De regularibus & transeuntibus ad religionem. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Canonicorum regularium loca & ecclesię dicuntur monasteria*
2 *Professio quid sit.*
3 *Pubes & impubes quatuor casibus obligatur religioni.*
4 *Profiteri tenetur ille,qui per annum fuit in religione.*
5 *Religiosum & sacrum differunt.*

CAP. PRIMVM.

IS qui. †Guil.in Spe.eo. ti.versi.& scias,dicebat,hāc dec. fuisse Gre.noni,sed fuit Inno. vt hic apparet.prima pars tractat de impubere mona.ingresso.secunda de pubere ibi.si vero.tertia declarat distictionę habituū ibi. distinctos. prima distin
guit,an egrediatur ante finem.xv.anni , an post. primū
permittit,sed tres casus excipit.secūdum ꝓhibet ibi,ꝙ si
sint habitus indistincti.secus si indistinctissimi ,secunda
puberem professus dicit,si p annū tulit habitū indistin-
ctum,ēt si sit indistinctissimus, & diuersitatis rationem
1 reddit ibi,qm̄ monasterium etiā† regulariū canonico
rum,loca,vel ecclesiæ dicūtur monasteria.de ęta.& qua.
accepimus de priuilegio cum olim Papa.ante quartum
decimum.iste impubes non est aptus ad carnale matri-
moniū,vt ↄ̄.de despon.impu.c.ij. & iii.nec ad spirituale,
vt hic,& xx.q.j.c.j.& ii.ↄ̄.est significatum.& c. ad nostrā.
rō patet.ↄ̄.ver.secus,ſm Hostien.quicquid aūt hic dr̄ de
anno.xiiii.& xv.in viro repetitur,intelligas in anno. xii.
& xiii.in muliere[*ut monacus.*]sic glosabant legistę ant.in
ingressi.C. de sacrosan.ec.si.n. ingrederetur vtilitās locū,
vel pars loci,vel pro substitutione,vl̄ reliquię,vel similib.
causis,nō eēt loc' hic,q̄ hic,vel ibi dicūt.[*ingreditur*]nō di
cit,offert a parētib.q vr̄ fortius alligatus.ↄ̄.e.circa virū,l3
dic,vt ibi no.qd hic repetit Host.& Ioā.mo.[*nisi*] e.s.deci-
moquarto anno[*professionem*]de ꝓfessione & eī' forma
hic Arc.remittēs.xx.q.j.vidua q̄.& xvii.q. j. vidua qdē.&
2 dicit,ꝙ†professio est certę religionis solēnis promissio,
in qua veniūt substantialia, de qbus habetur de sta. mo.
cū ad mona.in fi.& per quæ verba fiat,vide in Spe. e. ti.
in prin.[*profitentibus*]im.ↄ̄.c.ij.scdo rā. seu.iii.casus[*ratā*]
facit. C. si ma. fac. ra. ha.l.j.& ii. [*inf.ipsum.*]& ipso anno
decimoquinto cōpleto.ↄ̄.triduū.ↄ̄.e.ad nostrā. ſm Host.
& Io.mo.dicit hoc expressum , ꝙ decimoquinto anno
cōpleto.ↄ̄.triduū pōt,exire.ↄ̄.e.cōstitutioni.hoc est falsum,
cū textus ibi loquatur de tacita,q̄ fit.ↄ̄.annū probationis,
non de illa,q̄ fit p lapsum anni,vt ibi no.[*sequentem annū*]
patet ergo,ꝙ qñcunq; pubes in monasterio steterit , to-
tus decimusquintus annus ętatis suę est sibi annus pro-
bationis,ita ꝙ infra illum,nisi illo anno aliquid de præ-
missis fecerit,non est obligatus etiam religioni in gene-
re,sed libere redit ad seculum,vt sequitur[*seculum.*]de se-
culo hic Arch.ꝙ dr̄ a sequor sequeris,abeuntibus enim
aliis succedunt & alii,& ostendit quandam tp̄is perpe-
tuitatem,inde dr̄ in secula seculorū,hoc nō curo,hic su
mitur pro statu secularium personarū,ad quē remeare
i.redire,vel regredi pōt[*sequentem*]i.quartumdecimū .cō
pletum permanserit in habitu factum,quamuis de præ
missis nil interuenerit.[*Vbi*]i.in quo monasterio[*per hoc
si*]quia per totū.xv.annū sine reclamatione ibi sic man-
sit indutus.Host.[*uidetur*]i.præsumitur præsumptione iu
ris,& de iure,q̄ non admittit probationem in ↄ̄triū. ↄ̄. de
spon.is qui.ſm Host.qui remittit ad summam , de præ-
sump.§.ii.sub.§.ii.ver.alia est iuris & de iure , hoc dictū
etiam posuerūt Io.mo.& Arc.tu dic cōtra , ꝙ hoc dictū
vel hæc præsumptio bene recepit probationem in con-
trariū,qñ.s.id protestatū fuisset,ꝙ per lapsum illius an-
ni non intendebat obligari,de quo vide ,quod scripsi. ↄ̄.
c.ii.in glo.vt si legatis.& c.ex parte.super vl.gl.[*penitus*]si
ergo aliqua differentia notari posset,obligarentur, vt ↄ̄.
[*illum.*]habitum religionis quem assumpsit,vt fieret mo.
vt in prin.[*ex tunc.*]i.anno cōpleto a tp̄e ingressus,qui da
tur in vtriusq; fauorem,ↄ̄.eo.ad apostolicā[*præsumitur.*]
repetit Host.hanc esse præsumptionem iuris & de iure.
vide,qd dixi sup ver.vr̄.[*degentes cū eis.*]isti nō recipiūt ha
bitum abbatis,nec ingrediuntur, vt fiant monaci , de q-
bus hic loquitur,vt in prin.[*Coutantur*]i. cōiter vtant. Io.
iiii.in prin.nō coutunt Iudæi Samaritanis.[*quoniam.*]red
dit rationem ꝓmissæ diuersitatis,quid agat tūc,cū habi-
tum recipit,vt fiat monacus[*discretionis.*]i.pubertatis[*or-
dinem.*]per ordinis habitum, postq̄ hūc ordinē, similiter
Ho.& Arc.arguūt ad qōnē de professo ī monasterio,de-
licato postea reformato,ꝙ resilire nō possit , nō soluūt,
sed remittitur ad summā Host.de voto.§.verū , & p quē
ver.quid si aliquis scholaris.vbi plene,& cum distinctio
ne soluitur.de hoc dixi post Inn.ↄ̄.eo.Io.mo.hic dicit,eū
resilire nō posse,quia non est deceptus in ordine, sed in
promis.tacite vel expresse,de conuer.coniu.dudum [*ple-
num.*]quātū ad id,de quo agimus,vt religioni obligetur,
alstū pōt delinquere.& mereri,de quo vide,de deli. pue.
c.j.[*intellectum.*]bñ facit.ff.de bo.li.q cū maiori.l prin. &
optime.ff.de mino.deniq;.§.scio[*dissimiles*]vt patet In fra
tribus minoribus[*benedicantur.*]vt in prædicatoribus dis-
cernatur,ꝙ semp faciēdū esset.ↄ̄.e. statuim'. in fi. ¶Pria
gl.sum.¶Gl.& sic,ostēdit,qd approbat & reprobat.¶Gl.
vt seruiētes,explicat, q̄rit & soluit.¶Gl.sed rōne, obücit
3 & soluit.¶In gl.j.i fi.Ho.hic posuit quatuor casus , quib.
pubes,& quatuor qb.Ipubes obligaī religioni,prim' ī pu
bere,si recipit distinctū habitū professorū,scds,si ꝓfessio
nē facit expssā m.terti',si renūciauit mūdo & eius pōpis
& bñficio ↄ̄stitutionis.ↄ̄.eo.statuimus.quartus,qñ in cō
muni habitu annū probationis cōpleuit , sed idem ho-
die de habitu probationis distincto latenter,per cle.e.si.
eos,qui.addit quintū,si iurauit,ꝙ nūq̄ exiret, de iureiur.
si vero.& c. cum contingat.quod me.cā.c.fi.si aduersus
vē.auct. sacramēta.sextus , quando sub hac cōditione
fuerat manumissus pubes, vel impubes.ↄ̄.de ser. non or.
eo libentius.de ↄ̄di.appo.c.ii.impubes aūt obligatur cō-
pleto decimoquarto anno in his casibus. primus,si tūc
fecit professionē in religione,quā prius intrauerat.secū-
dus,si tūc recipit sciēter habitū professorū.tertius,si pro-
fessionē prius factā tūc ratā habuit.quartus, qñ cōpleuit
decimūquintū annū in habitu nō distincto,non tñ in-
distinctissimo,vt hæc oīa hic patent in prima parte,& se
cundū hoc dicit intelligendum, quod in summa nota-
uerat.¶In gl.& sic,ibi vidit,& glosauit, vt patet ex supe-
4 rioribus.¶In gl.vt seruiētes.in fi.dicit Arc. ꝙ†vbi qs per
annū fuit in religione tenetur ad professionē.ↄ̄.c. statui-
mus. & ad illam pręcise cogitur , si in loco, quē ītrauit,
seruatur religio p distinctionē regularis disciplinę ,p de-
cr.prædi.circa quod fuga nō proderit.ↄ̄.e.c.fi.de offi.or.q̄
a to.si vero ibi nō seruaē religio nec ipse se obligauit expsse
ad illā seruādā,sed simpl̄r intrauit,cogendus est nō ꝓci-
se,sed ↄ̄tinue,vt ī gl.I quo,nec abusus,nec annorū nume
rus excusabit,& remittit ad summā Host.e.tit.§.ad qd te
neaē,ver.sed & teneē.subdit ēt de religiōe qd,sit,qa ē Dei
cultus,vl̄ Dei veneratio ſm quosdā.Isidor' dicit eā voca
tam

tam,qa per illam religamus animas nr̃as ad diuinũ cul
tum vinculo seruiendi.facit,quod scripsi.eo. ti. sup rub.
& in religione requiruntur fides in credẽdo, spes in spe-
5 rando,charitas in amando.† religiosum autem differt a
sacro,qa primum ad iustos hoĩes, secundum ad Deum
pertinet,sicut autem religio est in virtute , ita superstitio
in cultu illicito.¶Gl.i.in fi.vel plurimũ.s.de sen. excõ. cũ
illorũ.in fi.¶ In gl.pe.in fi.C.de inte deli. si infanti. ff. de
alie.iu.mu. nam & si.de cõse.di.iiii. eos.in fi. fm Arch.q
dicit,ꝙ §.qđ no reprobi.de pę.di.ii.ver.dr̃, ꝙ neq; virtus,
neq; vitiũ in nobis locũ detinet vsq; ad certũ tp̃s , quo
grauat infinitas de tali tp̃e,vel ętate , intellige , ꝙ non est
capax rationis.xv.q j.firmissime.in fi.& c.seq. ¶ In glo. vl
ti.in fi.vel fm Host.& Ioan.mo.non ponitur super cho
rum,vel non habet vocem in capitulo, nisi sit professus,
sed ista exempla non placent,quia non sonant in distin
ctionem habitus,sed actum,de hoc dixi.s.eo.vidua.

ADDITIO.

a ¶Religio. Quæ sit religio strictior non debet simpliciter considerari,quę sit dispositio originalis regulę, sed etiam status ordinis , vt habetur in c.ad nostram.de appel.& in c.j.de statu mona.

CAP. II.

NOn solum. Diuisio sup. j. glo.& hæc superscriptio qualis.s.tit.
j.c.j.sed alterius auctore.ista vero decret.non
fuerat inter Innnocentianas , sicut nec præ-
cedẽs,sed extrauagabãt, & qui glosauerũt innocẽtianas,
non glosauerunt istã partẽ , tamen eã ponit & exposuit
Hosti.in decr.statuimus s.e.ti.[*lucrari*] sumptum.j.ad Co
rin.ix.vl.ra medium.[*obedientiæ.*] vide.s.tit. ti .c.j. [*institui-
tur.*] hic no.Arc.quod notaui.j̃.de reg.iur. cũ qui certus,
In fi.[*im pediæ præsumatis.*] ꝙ est infra,& est sensus istius li
terę tam antiquæ quam additæ p compilatores, isti mẽ-
dicantes,quibus scribitur ,& idem de aliis,vt. j̃ . c. proxi.
nullo modo debent inuitum retinere. j̃. annum proba-
tionis eum,qui transiuit ad ipsorum ordinem , & circa
hoc vtitur distinctione,aut ille facit professionem exp̃s-
sam,vel tacitã,& tunc licet obligatus sit religioni, ipsi tñ
eũ ĩpedire non possũt,quin ad aliã trãseat,aut nõ fecit,
& tũc nõ possunt impedire,quin ad seculũ redeat ꝓses-
sus,si ẽt ipsos ordines p̃dicatorũ,vel minorũ,vt dicit Ar-
chi.& bene,licet Io.mo.dicat,hoc intelligendũ de his,q
prius ꝓfessi fuerãt alios ordines approbatos . mouetur
ad id,ne obstet obiectio,ꝙ hæc lr̃a cõtineat repugnãtiã,
dicẽdo,ꝙ non fiat ꝓfessio,& ꝙ facta obliget,tene , quod
prius dixi.licet enim nolit ꝓfitentẽ obligari religioni de-
linquentium,nõ sequitur,ꝙ velit impedire obligationẽ
Deo factam.& vide,quod dicã.j̃ c.proxi.in vl.gl. dicebat
ergo Host.s.eo. statuimus. ꝙ talis apud istos religionem
professus expresse vel tacite.j.annũ possit aliã religionẽ
eligere,nec ipsi possunt eum inuitũ retinere , possunt tñ
ipsi fratres agere,vt religionẽ ingrediatur,nec maneat in
seculo,hoc tñ intelligit de fratribus ,q non deliquerunt
pp id,quod sequitur [*euidenter.*] s.eo.li.de elec.si forte [*cõ
petentibus*] Arch exponit.i.manifestatis.j̃.de hære.accusa
tus.§.licet vero [*iudicis.*] not. ꝙ iudicia probant , de hoc
de hære.excommunicamus.in vli.gl.[*ostendatur.*] hoc pa
tet,ꝙ Mona.incumbit ꝓbatio,ꝙ etiã placet Arc.[*usque*]
intelligite de culpabilibus fm Host.qui hoc no.s. c. sta-
tuimus.idẽ Arch.hic,facit.s.de his q̃ fi.a ma.par. ca. q̃si-
uit.xxiii.q.iiii.qui petat[*suspensos*] qua suspensione duran
te si aliquẽ recipiũt,videntur irregulares.Hostien.s. de re
iud.c.j.e.li.hoc non credo,& facit,quod dixi post Inn. &
eum,de exces.prælа.c.fi.& quod no.in Spe.de le.§. iuxta,
versi.qđ de officiis,& ver.fi.& j̃.de sen.excõ.is q. concor.
quod dixi in cle.de magis.cũ sit.in prin. vli.glo.¶Prima
glo.summat,& dicit hic poni exceptionẽ a regula.¶Gl.
ergo faciens.tñ.per q.sol.remissionem.¶ Antepe.gl. tñ-
det per quæstionẽ.¶Penul.per obiectionẽ & soluit.¶In
gl.iiii.in fi.vide,quod no.de offi.eu.c.vlt.in vlt.gl.& quod
ibi dixi.¶In gl.vt si.ibi.renũciauit sine ꝓstatione,ꝙ nõ
intẽdit per id dimittere seculũ.nec ob.s.de renũ. ex trãs-
missã.& ibi disponit,sicut do. Aluarus Hispanus dec.do-
ctor cũ ingressus fuit ordinem minorũ,đ quo sic refert
Arc.& mihi cõstat.¶ In glo.dixit.in fi. dicit Arc. ꝙ hoc
vix credit,cũ hoc nõ sit concessum,& iõ absolutionem
reseruat illi,qui ligauit.

SVMMARIVM.

1 *Monasterium qui promisit intrare,an possit propter promissionẽ cõueniri.*
2 *Habitus religiosi est triplex.*
3 *Professio tacita,quæ inducitur per lapsum anni in habitu communi,vel nouiciorum distincto latẽter,non habet pænitentiã tridui.*

CAP. III.

COnstitutionem. Prima pars đ mendicanti-
bus.Secũda de non mẽdicãtibus ibi.in aliis.
Iterum prima facit duo.primo ponit decla-
rationẽ.scdo prorogationem ibi. vnde. secunda etiam
facit duo.ponit primo regulam ,quã distinguendo duo
membra declarat.primum ibi,sed expresse . secundũ ibi
tacite . vnde exponit Arch.i.ex hoc planius videretur di
ctũ,sed quia duplex cõsideratio hic versatur. Pr̃ia de his
mẽdicantib.ad alios medicãtes. Scđa de his mẽdicãtib.
ad nõ mẽdicãtes,iuxta vtrãq; sic infert, ꝙ Ale. noluit ad
nõ mẽdicãtes extẽdi : cũ restrixerit ad illos duos, sed qa
motiuũ Ale.fuit pp mendicitatẽ,ergo &c.Itẽ qa ꝓcura-
bat declarationẽ nõ ꝯstitutionẽ, recte sic ĩfert.[*j̃.annũ*] s.
de reg.ad apostolicã.& fm hũc.§.corrigẽdũ est,quod ibi
no.Host [*emissa*] an sit de necessitate ꝙ fiat in illius ma-
nibus q possit incorporare ordini.plene scripsi.s.e.porre
ctũ.& aliqđ vide in Spe.de sta.reg.ver.xi. obligat.qa votũ
est solenne.j̃ de voto.c.vno.& ideo compelli dẽt dimit-
tere seculũ & [a] votũ exequi,de cõuer.cõiu.ex parte.ĩ fi.ad
a idem.xii.q.j.scimus,vbi habes,ꝙ ex nuda pollicitatione,
quã qs facit Deo,conueniri põt,ad idẽ.ff.de pollici.l. j. &
1 vl.cõueniri etiã † põt,qui ꝓmisit monasteriũ intrare,licet
votũ sit de futuro.itẽ ecclesia distinguit illũ,q in genere
promisit religionẽ ingredi , super quo vide , quod dixi
post Hostien.de cen.ex parte.& facit.xxvii.q.ii. Agatho-
sa[*facta*] per eũ,qui prius non nouerat illã religionẽ pro-
fiteri, iuxta diffinitionẽ Cle.de qua dicam sup vl.gl.[*habi
2 tus*] dicit Arch.post Io.& La.triplicem † esse habitũ pro-
fessionis,ꝯuersionis, & probationis. hoc vide notatum.
xxvii.q.i.c.j.super ver.habitu.reliqua decido , q̃ hic prose
quitur,quasi hic expedita.& s.c.proxi.& in cle.c.ti. eos q
tñ, si.n.esset cõis, nõ obligaret.j̃.annũ.s.e j.post prin.ob
ligat & votũ solẽnizat ĩ tñ. ꝙ si dimissa religione assũ-
pta anteq̃ aliã ingrediatur, matrimoniũ contraheret,nõ
teneret,vt scripsi post Gof.& Host.s.e.cõsulti. sup gl. pe.
& idẽ Guil.in Spe.de sta.mo.ver.xliii.& vide , quod dicã
j̃ titu.j.c. vno. super ver. alicui. ¶ Quarta glo. arguit ad
quæstionem,quam soluit. ¶ Vltima glo. respon. ad tres
opiniones antiquas.¶ In glossa.iii.ibi.l.vlti. vide supra de
confirmat.vti.vel inutil.cum dilec. super. iii. glossa. ¶ In
glo.vlt.ibi.l.vlt.loquitur de illo,qui non correxit errorẽ
aduocati.j̃.triduum.¶ In glo.ij.in fi.idem Ioan.mon. &
Archidiaconus.¶ In iiii.gl.ibi,pronunciaui. hodie pro-
rogata est per Cle. ad heremitas sancti Ang.& per domi
num nostrum Papam Ioan. ad carmelitas , & hoc con-
stat.& in fi.facit.j̃.de pęnis, Romana. de hęre. statutũ. li.
In fi.j.resp. facit q̃stio canonici Mutin. ĩ fi. argumẽtorũ
& in princ.solutionis,quam vide in regula odia.j̃. đ reg.
b iur.¶ In glossa,in mendicantibus.[b] in fi.idem Archidia.
¶ In glo.ergo.ibi.pęnitere,item differunt etiam in alio,
qa illa obligat illi religioni,cuius habitum tulit per an
nũ,vt in prædictis iuribus,& in cle.c.ti.eos q. ista obligat
ĩ gñe,vt hic,& ĩ fi.idẽ Arc.& sic reprobat̃,qđ dixerũt Ho
sti.& Ioan.mon.supra.c.j.vt ibi scripsi in prin.super ver.
3 j.ipsum.& hoc habeo pro indubitato ,ꝙ † tacita profes-
sio,quæ inducitur per lapsum anni in habitu commu-
ni,vel nouiciorũ distincto latẽter ñ hẽt pñiam tridui p
hãc lr̃ã,q̃ sic clare loquit̃,sed de illa tacita quæ ante ꝓba
tionis tp̃s inducit̃ p receptionẽ habitus nouiciorũ, cum

indiciis volentis dimittere seculũ, vel per modũ decr. vi
dua. cum se nouiciis immiſceat ad ib. profeſſorũ, plus du
bito, vt sic dubitando de ſecũda ſcripſi in decr. vidua. ſ. e.
de prima Clemẽ. IIII. viſus eſt idem ſentire. ſ. ꝙ locus ſit
pniẽ tridui, vt in remiſſ. quam dabo ſuper vlt. glo. ¶ In gl.
hoc vbi. in fi. hoc ſonat, ꝙ ñ habitus eſt cõis & indiffe-
rens, tũc requiritur perſeuerãtia anni non tridui tñ, vt ſ.
c. j. poſt prin. ¶ In glo. ſecus. in fin. niſi poſtea ratificet, &
hic ponit Arc. obiectionẽ de ſimulãte, quã poſt Inn. ſcri
pſi. ſ. c. ij. ſuper verbo vim, quã hic decido. ¶ In gl. vl. ibi,
ad nſam. quod ibi ſcripſi poſt Hoſt. de diffinitione Cle-
mentis ſuper verbo triduum. hic notat Arch. qui dixit,
hunc finẽ de triduo locum non habere in expreſſa pro-
feſſione, itẽ nec i illo, qui prius vouerat religionẽ itrare.
& ibi diſpenſatiue, Hug plus dicebat, ꝙ nõ habebat illã
per decr. hic no. xxvii. q. j. interrogaſti. & Io. ponit eius di
ctũ. xx. q. iii. c. ii. & ibi pęnituit, nõ pſeuerãdo in habitu,
alias ſecus vt hic in fi. Scias, quod Io. de Deo li. ii. q. v. quę
rit de illo, qui animi leuitate religionẽ ingreditur, & j. tri
duum pęniter, ſed de facto exire nõ potuit, donec fuit
profeſſus, & recepit ordinem ſacrum, poſtea exiuit, im-
petrauit delegatos a Papa, dicens ſe tunc minorẽ annis.
xiiij. de quo tñ dubitabat ipſe & teſtes, qui tamen abſolu
te depoſuerunt cum minorẽ, & fuit per iudicem abſolu
tus, an poſſit in ſeculo ſaluari. Rñdet, ꝙ ſi metus, de quo
ſ. fuit talis, qui debuit cadere in cõſtantẽ. poterit in ſecu-
lo remanere, ſecus ſi poſt annum decimũquartum cõ-
ſenſiſſet, alle. xx. q. ii. c. j. & facit. ſ. c. j. in princip.

ADDITIONES.

a ¶ Votum, ſi quis facit de intrando religionem, & non dicat quam, co
gitur intrare vnam de approbatis. Inn. in c. ex parte. de cenſi.

b ¶ In mendicantibus. Religioſis mendicantibus non datur actio ad petẽ
dũ legata, ſeu bona eiſdem relicta, ſed tamen off. iud. poſſunt rẽ petere,
no. Bar. in l quintus Mutius. ff. de au. & argen. leg.

SVMMARIVM.

1 *Religioſis adherentia ſunt religioſa.*

2 *Eccleſia parochialis an habeat canonicam de eo, qui obiit in mona-
ſterio infra annum probationis,*

3 *Ius, quod ſpectat ad aliquem iure ſingulari, fortius eſt illo, quod ſpe
ctat iure collegii.*

4 *Monacus non debet eſſe oneroſus in probatione.*

CAP. IIII.

BEneficium. Diuiſio in gl. j. & ſup
illa dirigitur capitulo
Pariſiẽſi, quia ibi fuit caſus de facto in can.
ingreſſo ordinem prædicatorum, cuius prę
benda fuerat. j. annum collata. & fertur, ꝙ prius epiſco-
pus per procuratorem vocato notario illũ requiſiuerat,
ꝙ expreſſe profiteretur, vel renunciaret, aut exiret, qui rñ
dit in hoc ordine profiteri nõ licet, ſed. j. annũ. ſ. e. ſcdo
renũciare nõ placet, exire nõ decet. iſta dictio bñficiũ ſu
mitur hic large, vt cõprehẽdat etiam maiora, facit. ſ. de
ver. ſig. c. pe. & de hoc. j. de reg. iu. c. j. [*ingreditur.*] ſi dixiſſet
mona. adderetur, vt fiat monacus. ſ. e. j. in prin. ſed qa di-
cit religionem, ſuppletio nõ eſt neceſſaria [*accedat*] actũ
denotat, facit remiſſio, quam in fi. dabo, poſſet hic fieri
fraus decr. admonet, de renun. nolens enim renunciare
in manibus epi intrabit religionẽ, & cũ ꝓteſtatione, ꝙ
nõ intendit per id obligari religioni, conſentiet, benefi-
ciũ concedi, vel alium ad illud eligi, poſtea egrediet, ſed
hoc põt intelligi in collatore non electore, & facit hoc
ver. conferendũ. & ſup hoc vide, quod ſcripſi, de his, q̃ fi.
a ma. par c. ex ore. ſup verbo ꝯfirmatus, & quod ſcripſi
ſup regula is qui tacet. de reg. iu. li. vj. in j. q. [*aſſenſus.*] iſtã
literam inducit Archi. ad quæſtionẽ glo. ꝙ vocãdus ſit:
patet. n. ꝙ habet aſſenſum & diſſenſum, & ſic nõ eſt reli-
gioſus efficaciter [*ceſſat.*] poſſet per ſuã cõfeſſionẽ cõſta-
re & aliis modis, quos ſcripſi poſt Inn. & Hoſt. ſ. co. ſtatui
mus. ſup gl. ii. [*voluit non*] ad id quod ſcripſi poſt Inno. &
Hoſt. ſ. co. conſulti. ſup gl. pe de ſponſo, qui ingredit ſpõ-
ſa non cognita, ꝙ illa ſtatim cõtrahere poſſit, ſi apparet

illum voluiſſe dimittere ſeculum [*recipit*] & perſeuerauc
tit triduo. ſupra. c. ii. [*profeſſorum*] de tacita profeſſione in
ducta per delationem habitus indiſtincti vel diſtincti
latenter, quæ fit per annum, non congruebat, tũc enim
poſt annum probationis fieret collatio. [*interim.*] i. duran-
te anno ꝓbationis, & ſic nota temporalem vicarium,
vel annalem, & concordã. vide. ſ. e. li. de præben. ſi paup
j. & ſup gl. ii. [*ſibi*]. ſ. vicario [*congrua.*] decr. cum ex eo. de
elec. neceſſaria cõgrue miniſtranda, ꝙ eſt idẽ. ¶ Prima
glo. dicit, quid declaret & quid ponit. ¶ Secunda gloſ.
ſoluit quæſtionẽ. ¶ Tertia glo. primo ſignat contrarium
quod dupliciter ſoluit. ſecundo ſoluit dubium. tertio q̃-
ri, arguit pro, & contra ſoluit. ¶ Antepen. gl. pon. dubiũ.
& obiectionẽ ſoluit. ¶ Vltima glo. reſpondet per q̃ſtio-
nem. ¶ In tertia glo. ibi. l. vna. in fi. tranſlatus de numero
militum ad alium numerum licet nondum ad ſecun-
dum peruenerit, iure militari teſtatur, & ibi. quæſitum,
primo reſponſo, ſeruus adductus per teſtatorem a fun-
do ſtudendi cauſa, licet nondum reductus debetur lega-
tario, cui legatus erat fundus cum inſtrumento, & his q̃
ibi eſſent tpe mortis teſtatoris. & idem dicit. §. Pamphy-
læ, & lex prædia. §. j. & ibi cum aliis. lex penul. eſt, quam
vide de ſen. excom. duobus. ſuper. j. gl. ¶ In gl. i. in fin. ibi.
hoc ad id. ſoluens obiectionem ad regulam ibi, ſed inte
rim. ¶ In gl. ii. ibi non poterit, idem hic Arch. ¶ In gl. iii.
ibi. renunciauerat. poteſtando, ꝙ non intendebat per id
obligari religioni, etiam in genere, & ſic etiam intelligas
ſolutionem ſequentem. & ibi credo. idem Arch. Io. mo.
de hoc tractat, nil eligens, allegat autem ad partem con-
trariam, ꝙ multa impediunt faciendum, quæ non im-
pediunt iam factum. xvi. q. j. §. ſi de iureiur. quemadmo-
dum. j. de voto. c. vno. de cognatio. ſpiritu. per catheciſi-
mum. refert quoſdam dicere per epiſcopum præfigen-
dum terminum ad profitendum, alias conferri illud be-
neficium, quod vacauit, arg. de conuer. coniu. verum. &
c. ex publico. alij dicunt rem in pendenti vſque ad annũ
ff. ad Macedo. l. j. §. ſi pẽdeat. & ibi. nullus, & in cle. de ele.
c. j. & ibi vocari debet. nota, quia quæſtio non quærit, an
debeat admitti veniens vocatus, vel non vocatus, & ibi
mutare. facit ad quæſtionem id, quod diſputauit domi-
nus, meus coram quo talis debeat ꝯueniri. & tenet quod
coram eccleſiaſtico ſi de facto, & quo ad poſſeſſorẽ trãſ
latus eſt, plene inducebat, religioni fauorẽ deberi. de do.
1 & coniu. c. ij. ff. de relig. & ſũp. fune. ſunt pſonę. & † re-
ligioſis adherentia ſunt religioſa. ff. de rei vendi. q̃ religio
ſis. & opi. Hoſt. approbatam. j. de ſen. t excõ. religioſo. ij.
rñſo. itẽ facit ad q̃ſtionẽ, quam ſcripſi de ſepul. de his. ſu-
2 per glo. pen. an † ſi talis moriatur. j. annum probationis
parochialis eccleſia habeat canonicam, & vide, quod di
xi de renun. ex tranſmiſſa. in j. gloſ. & ibi, quod ſic. hoc te-
net hic Archi. ad rationes. j. alleg. addens. quod poteſt te
ſtari, alleg. ad id no. per Inno. & Hoſti. de teſtamen. quia
ingredientibus. & per Hoſt. in ſumma. de teſta. §. qs poſ-
ſit, ver. idem puto, & auctẽn. ingreſſi. C. de ſac. ſan. eccl. in-
ducit etiam, quod dixi in textu ſup ver. aſſenſus. & ibi,
prouenientia, ſed eligere eſt fructus poma. vt no. Inno.
de reſti. ſpo. in literis. in prin. ergo & c. Archidia. & ibi ꝯ-
ſtituere poterit, hoc fatetur Arch. dicens eum iuſte im-
peditum, ne ſua experientia impediatur, vel iterrumpa-
tur, allegant. ſ. eo. li. de elec. c. penul. in prin. Sed Io. mo.
in addi. tenet, ꝙ ẽt procurator dare non poterit, dicens ꝙ
veniente fine anni iſte aut religionẽ approbat, aut ad ſe-
culum reuertitur. hæc autem aduerſa ſunt, & ſimul ibi
eſſe non poſſunt, & ſic ante alterum extremũ electũ ñ
erit hoc, nec illud complete, vel efficaciter, pẽdebit igit
ſtatus eius, arg. ff. de ſuc. edic. l. j. §. largius, de lega. iii. l. j. pri
mo reſponſo. ſi. circa penu. vide. ſicut ergo legatarius do
minium ſpeciei legatæ ſibi acquirit a morte teſtatoris,
tamen commutabiliter. ff. de leg. ii. cum pater. § ſurdo,
quia ineſt conditio tacita, ſi volet. ff. de lega. j. ſi ita le-
gatum. §. illi. ſic religionem intrans eſt pure religioſus, vt
patet per verba, quæ dicũtur in ingreſſu, tñ ꝯmutabiliter

j. annum,

ſ.annū, & hoc ex bñficio iuris dātis annū, vt mutati o
vitę probetur,& dicit,ꝙ hoc innuūt verba.c.religioso.ſ.
de ſen,exc.& ibi ſcdo ṁo.dicit Arc.ꝙ ibi de alio Mari
no,q̃a ibi de priuilegio ordinis clericalis & introducto
ī fauorē clerici,hic de eo qđ ē propriū & priuatū,& de
pēdet a ꝓpria volūtate,q̃ adhuc hēt,vt hic & ibi.incerti⁹.
dicit Arc.ꝙ nulla incertitudo, cū in totū ſit ad hoc iui
iuris,& ibi de procu.c.ij.dicit Arc.ꝙ ibi agitur de facto
alterius.ſ.dñi ꝯſtituētis,cuius factū impediri non dēt,&
ibi.cū ſimilibus.vt cle.de ætа.& qua.vt hi qui. in fi.& in
3 his ꝓcedat dictū Arc.fortius † eſt eñ ius,qđ ſpectat ad
aliquē iure ſingulari,q̄ qđ ſpectat iure collegij. & facili⁹
euellitur ſm,q̄ primū,vt patet per no.de conſti.cū oēs.
in j. gl. hīc eſt ēt,ꝙ ius collegij nō tranſit in monacū ꝑ
ꝓfeſſionē,ſed ius priuati bene trāſit.xix.q.iij.ſi qua. ¶In
gl.vlt.ibi ꝯſeruabitur ipſi eidē.& ibi.§.porro.Arc.q̃ tenet
cū Tā.& Bar.Brix.rñdet ad hæc duo capitula,ꝙ loquū-
tur in eccleſijs vacantibus,iſtud aūt non vacat,vt hic pa
tet.& ibi Barto. Brix. Arc.hic,qui ēt rñdet ad decre. pe-
nultimā,de cle.nō reſi.ꝙ ibi ex iniuſta cā aberant,dicit
aūt,ꝙ q vult tenere ꝯriū, oſtēdat ius expſſum,alias eius
dictū nō ꝓcedat,all.xv.q.iii.§.cū aūt.ver.nec quiſquā.al
legat pro ſe capitulū Gonſaldus.xviij.q.j.ad ꝯriū tñ facit
ibi gl.quæ quærit, an qui fuit in probatione per annū,
poſt annū repetat ſtipendia.itē allegat,ꝙ † in probatio-
ne eſſe non dēt oneroſus monacus.xvj.q.vj.de lapſis.27.
q.j.ſi quis rapuerit. ſed illa iura non de his, qui ſunt in
probatione,ſed de Incluſis propter culpam loquuntur.
probatio aūtē ita reſpicit fauorem monaſterij,ſicut in-
greſſi.ſ.e. ad apoſtolicā.q̄ſtionū ſuarū ē venerialis. lxix.

SVMMARIVM.

1 *Religionem ingredi qui uenit.poſt ingreſſum adhuc obligatus eſt ad votum vſque ad profeſſionem.*

2 *Votum vel propoſitum non infringit.qui commutat in melius.*

CAP. V.

QVI poſt votum. Ponit dictū, cuius rationē
interſerit.ibi,cui tanq̃. & ſubdit, ꝙ pęna ibi
ꝓ voto de certa. illa ergo religio poſſet age
re ꝯ ipſum,vt votū impleret.& ſi nō expſſiſſet certā,co-
geret illū eccleſia ad aliquā ꝓſitēdā. de hoc ſcripſi poſt
Inn.& Hoſt.de cē.ex parte[*& profitetur*] hæc copula dat
1 intelligere,ꝙ † poſt īgreſſum ante profeſſionē adhuc eſt
obligatus ad votū.allegat Arc.xij.q.j.ſcimus. & remittit
ad ea,quæ ibi dixit[*derogatum*]ſi.ſ.de ſpon. ſi inter. C. de
rei ven.quoties.& Io.mo.allegat ꝓ ſimili.ſ.de off.le.volē
tes.ff.de iu.l.ꝑ minorē.vide,qđ ſcripſi poſt Hoſt.de voto.
per tuas.ſuper.ver.reſignes.¶Prima glo.dicit,qđ decla-
rat.¶Tertia gl.ſoluit dubiū.¶In gl.j.in fi.& ſm Arc.eo-
rū,quæ notantur.xxvij.q.j.in ſumma.& c.j. ¶In glo. iij.
ibi.tranſit,& ſic non eſſet locus componendæ pnię, de
2 qua finis loquitur ſm Arch.quia alle.ꝙ † votum, vel ꝓ-
poſitum non infringit, qui commutat in melius. ſ.de
iureiur.puenit.ſ.de voto,ſcripturæ.& ſ. de regular.licet.

SVMMARIVM.

1 *Abbas non facit monacum ſine voluntate fratrum.*

CAP. VI.

SI ad ſolum. Diſtinguit duo mem
bra.ſm ibi.alias crea-
tio.vide,qđ no.in cle. de iu. diſpēdioſam.in
gl.ſimul.& hoc eſt de iure cōi, ſm Io. mo.
allegat,de his q̃ fiunt a præla.ea noſcitur. & quæ notan.
1 de ele.cū eccleſia.vnde dicit Arch.ꝙ † monacū non fa-
cit abbas ſine voluntate fratrum de cōi iure.allega.vj.q.
vlt.c.vlt.ſed in creatione abbatis loquitur. ¶Prima glo.
dicit,quid declarat.¶Tertia gl.dat ſimile. Vltima ſoluit
dubium ¶In j.glo.ibi ſimul.idem Ioan.mo.& Arch.vt
dixi in tex.¶In gl.pe.in fi.& ſecundum illam intelligas
iſtā q̄ſtio.ſ.vbi ſol.abbatis hoc facit, licet de cōſenſu vel
conſilio monacorum illo mortuo non tranſit in ca-
pitulum.

De voto & voti redempt. Rubri.

SVMMARIVM.

1 *Votum quid ſit.*

2 *Religiones mendicantium approbatas profitentes infra annum licet illi religioni non ſint obligati,ſi contrahant,non tenet matrimonium.*

3 *Veritas ſemper præfertur communi opinioni in ſpiritualibus.*

CAP. PRIMVM.

QVod votum. In pria con
ſultatio ī ſe
cūda reſpōſio ibi.nos igitur. q̃ ꝑmit-
tit votum.ſecundo ſoluit ibi,præſen-
tis.ponēs ſolennis voti duas ſpecies.ſe
cuda ibi aut. tertia ibi,reliqua,ponit
de nō ſolēni,& pęnā trāſgreſſoris vo
tū ꝯtinentiæ,de illo enim hic proſequitur, dicit Inno.ſ.
1 de regula.ad noſtrā.ꝙ † votū eſt ꝯceptio animi delibera
tione firmati,vel dic,ꝙ eſt alicuius boni cū deliberatio-
ne facta promiſſio.xxvij.q.j.de viduis.ij.de re eñ mala,
vel bona ſine deliberatione non obligat ſm Raynaldū
& Goff.ad hoc.ſ.e.venientes ſ.de regula.ad noſtrā.e. li.
& ii.[*conſtitutionem*]in fi.ſm Arc.[*ſolemnitas*]de hac.xxvij.
di.§.vlt.xxv.q.i.in prin.& c.j.qui cle. vel vouen. rurſus,
[*inuenta*]quæritur,quæ fuit huius inuētionis rō,cū apud
Deū vtrūque votū æqualiter obliget,vt præ.c.rurſus.red
ditur duplex rō.prima publicæ honeſtatis iuſtitia.inho
neſtum eñ eſſet,obligatum Deo per monacatū,vel or
dinē ſacrū ꝯhere.lxxxiiij.di.cū in præterito.& c. ſeq. Se-
cunda,quia per votum ſolēne monacationis, vel ſacri
ordinis ſui corporis dñium in aliū vr̄ tranſlatum, ſicut
& per matrimonium.illud ergo prædictorum, quod p̄-
cedit,ſoluit illud,quod ſequitur. i. ſi præcedit matrimo-
niū,ſoluitur votū.ſi votū tale p̄cedit,ſoluitur matrimo-
niū.i.facit eccleſiæ ꝯſtitutio,ꝙ non teneat, quæ rō defi-
cit in voto ſimplici nō veſtito ſolēnitatibus illis, ꝑ quas
corporis dñium vr̄ eſſe tranſlatū,& tñ eſt dicēdū,ꝙ nec
votum,nec ſolēnitas, ſed eccleſię ꝯſtitutio eſt quæ diri-
mit,& hoc pōt,q̃a alias ad ꝯhendū habiles facit inhabi
les,ꝙ in impedimentis matrimonij vt plurimū eſt vide-
re,per qđ concluditur.non per votū,ſed per ꝯſtitutionē
eccleſię matrimonia dirimi.licet aliquibus videatur, &
his ꝑ acuit,ꝙ votū ꝯtinentiæ & ipſius voti ſubſtantia re
pugnāt ſubſtantiæ matrimonij, primū repellit carnalē
copulā & matrimoniū requirit ꝯſenſum ī illā. Quicqđ
dicamus,q̄ſtio hæc formata ſatis clare hic eſt expedita,
& de p̄dictis vide qđ ſcripſi.ſ. cler.vel vouen. rurſus.ſup
gl.ij.& videre poſſes Tho.ſcda ſecundæ.q.88.articulo. 7.
vbi de ſolennitate voti tractatur. Differentiā aūt, quā in
ſolennitate voti continentis no.Inn.& Hoſt. de cōuer.
coniu.dudum inter coniugatos & ſolutos. ibi ſcripſi ſu
per ver.caſtitatem[*capite*]ad Colo j.D.& ſ. de ſacra vn.
c.vno.ver.ſed vbi,ad idem. xcvij.diſt. eccleſiæ[*conditore*]
hoc intellige.ſ.de ſum.Trini.ca.j. poſt prin.[*innocentiæ*]
de prima inſtitutione,quæ fuit ad procreandam prolē.
Scda fuit poſt peccatum ad fornicationem vitandam.
xxxij.q.ij.§.his ita.& de hoc.e q.in ſumma,de excellētia
matrimonii dātur verſus. Ex auctore loco medicinę,ſpe
ſigno.Cā ꝯiugij patet excellētia caſti.primū,ſm & quar
tum patēt in textu,tertiū & ſextū ex hac gl.quintū.ſ.de
biga.debitum[*vnionem*]q̃a ſunt duo in carne vna[*indiſſolubilitas*]patet ibi,& adherebit vxori ſuę,& ꝑꝑ id dictum
Math.xix.quos Deus coniunxit,homo non ſeparet.qn
tum ad.poſſet ergo ſine his multum ſolenniter cum
miſſa & letanijs & ſimilib⁹ voueri ꝯtinētia,& tñ tale vo
tū nō dirimeret[*ſacri*] ſtricte ſumit ꝑ ſubdiaconatu &
maioribus.ſ.de ęta.& qua.[*a multis*]hoc dico ꝑꝑ no.3 1.
di.in ſumma[*vel tacitam*]iſta hic æquiparantur & ſ. ti.j.

c.i.sed alibi differunt.s.c.ii.de cle.nullus & c.indẽnitati-
bus.in prin.s.tit.proxi.[*constitutionem*]in fi.vide quod di-
ca.ne cle.vel mona c.ij.super.iij.glo.[*alicui*] si obligatus
est certæ religioni, planũ est, de obligato in genere vi-
de.quod dixi.s.ti.proxi.c.constitutioni.in vlt.glo. & ibi
1 remissi ad decre.cõsulti.ex quibus vr,q cum † religiones
mendicantium approbatas aliqui profitentur.j.annũ, li-
cet illi religioni nõ sint obligati qa sunt obligati religio
ni in gñe,si cõhant,nõ tenet matrimoniũ, & in hoc ad
uertendũ,q aliud est,quẽ pmisisse.vel vouisse. q religio
nẽ intraret.& tale votũ est simplex,vt patet.s.ti.pxi qui
post votũ.& sic certũ est,q nõ dissolueret matrimoniũ
post cõctũ,& aliud qũ profitetur religionẽ expresse,vel ta-
cite,sed ex cã illi religioni obligatus nõ est,sed religioni
in genere,vt in c.nõ solũ.& c.cõstitutionẽ.in fi.istud eñ
votũ solennizatũ est,vt ibi dixi. & sic ille obligatus &
alligatus est religioni.primus vero vt fiat religiosus[*pos-
sunt*]an talis exigere possit,tractat hic Arc.de quo.27.q.
j.de viduis.ij.q.ij.Agathosa.& dixi de hoc plene.s.q cle-
ti.vel vouen.rursus.in fi.ipse Arch.tenet.q licite reddit,
sed non exigit,quia primum necessitatis,sm volũtatis,
& exigendo frangit primam fidem, ex quo damnatio-
nem meretur,xxvij.q.j.& ij.præ.c.de viduis.& facit cõ cõ-
scientiã.& sic peccat,de restı.spo.literas.cum conco.In-
ducit ẽt,quod no.de conuer.coniu. quidã & c. accedẽs,
in fi.secundæ gl.Quærit Io.mo.an talis mortua vxore te
a neatur religionẽ a ingredi.hæc quæstio non est dubia, si
textus intelligatur de vouente cõtinentiã tñ. sed forsan
ipse intelligit de illo,qui vouerat religionis ingressum &
vide de cõuer.cõiug.quidã.& c.placet.ipse dicit,q tenetur,
ex quo cessauit impedimẽti cã.tenet ẽt hic.q matrimo
niũ cõctum cõ interdictum papæ factum ẽt cũ decreto
teneat,allegat de matri.contra.ca.ij.vide satis de hoc.s.
de despon impu ad dissoluendum.iij. & super vlt.glos.
¶Prima gl.dicit,quid declaret.¶Secunda notat contra
riã opinionem.¶Tertia respondet per quæstio. ad quã
arguit pro,& soluit cõtrum per textum per euitationem
absurditatis,& per rationẽ, addẽs id approbatũ, & huic
decre.rñdet.¶Antepen.gl.soluit duas quæstiones. ¶In
j.gl.in fi.& Inn.de regul.porrectũ.& de fri. fraternitatis,
super ver.alioquin.¶In gl.ij.in fi.vide,quod dixi.s.de fri.
c.fi.super gl.simile.¶In glo.iij.ibi,non dissolui.item hic
Arch.dicebat Boa.in decre.verum.de conuer.coniu. q
Guido de Suzaria post matrimonium per se cõctum nõ
dum consumatum postulatus fuerat in epm Taurin.
sed postulatio non fuit admissa.allegabatur tamen pro
ipso decre.ex multa.s.eo.ti.vbi patet, perfectiorem esse
statum epalem statu monachali. si ergo monacatum.
dissoluit sponsalia de præsenti.fortius epatus. Sed certũ
est,q ẽt si epatus dissolueret,postulatio non, ideo meri-
to repulsa,constat etiam ad epatum peruenir i non pos
se.nisi per sacrum ordinem, qui vero dissoluit,vt dictũ
est,& ibi,vbi ẽt de hoc in gl.pen.super qua scripsi opin.
Host.¶In gl.quæ fit.ibi.indistinctum,vel distinctum di
stictione latenti,vt in cle.de sepul. eos qui. ¶In gl. ergo
si,ibi credebat illam.idem Archi.& facit,quod dixi de
presl.nõ bapti.c.j.super gl ij.aliam quæstionem de illo,
qui professus est approbatam in manibus batatatorũ,q
non erant illius religionis,vide in Spe.de sta.mo.ver.xl.
3 & ibi bñ tenet idem Arc.allegat,q † semper in spiritua-
libus veritas præfertur cõi opinioni,xxxv.q.ix.§. his ita.
& ibi no.in gl.fi.& in fi.quæ fuit.xxxj. allegat,q pro nõ
dato habetur &c.s.de iurepa.q autem.cum concor.vlt.
gl.& quod veritate manifesta &c.xviij.di.veritate. ¶Itẽ
sicut sponsalia, vel matrimonium,quæ sunt nulla non
præstant impedimentum matrimonio contrahendo,
de despon.impu.literas.& c.accessit de sponsali.veniẽs.
& c.cum in apostolica.sic nec ordinatio nulla in con-
trarium,allegat iura,quæ probant,impedimentum ori
ri ex eo,qđ est nullũ.hoc in matrimonijs,quæ sunt nul
la,quæ impediũt futura matrimonia & ordines, de spõ
sa.c.vno.lib.vj.de big.nuper,in electione.de hoc de ele-
ctio.auditis.ergo & in ordine, maxime propter inten-
tionẽ recipientis,facit,de conuer. coniu.quidam.& pp
cõem opinionẽ,q ille esset eps.3 q.8.§.ista.pp hęc duo
vltima dico,istu,qui obligari intẽdebat,cõhendo pecca-
re,nec hoc tractat gl.sed dicit,q cõctum tenet,Dama.in
quæstione sua sc̃da.titulo qui cler.vel vouen.dicebat, se
de hoc dubitare,plus tñ accedebat ad partẽ, q teneret.
Scias,q olim in j.compila.erat decreta,quæ incipiebat,
cum instituisset.in titulo prædicto dicens, eum, qui ni-
mis enormiter & iordinate subdiaconatum receperat,
posse cõhere,& ibi notabat Ala.Hug. intellexisse de illo,
qui non receperat characterem. P.Iti.dicebat,q papa di
spensare erat.¶In gl.vl.in fi.& xix.dist.Anastasius.Arch.

ADDITIO.

a ¶Religionẽ ingredi. An ille qui fecit votũ de nõ intrando religionẽ sit obligatus non intrando.Doc.theolo. vt Rich. in quolı.3.q.14.dicunt q nõ,quia sicut illicitũ est iurare nõ facere bonũ ita & illicitũ est vouere nõ intrare religionẽ q̃ max mũ est bonũ.Ho.autem distinguit duplı-citer, quẽ u.de i sũma.& tex.cõsulunt xx.q.3.& i c.dudũ d̃ cõuer.cõiu.

De statu regularium. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Abbatissa an egredi possit pro visitandis monasterijs sibi subiectis.*
2 *Monaci appellatio includit abbates.*
3 *Specialitas concessa debet esse contenta suis terminis.*
4 *Curia ius curat,meretrix est dicta curia.*
5 *Episcopus non debet abesse ab ecclesia vltra annum, nisi iussio imperialis eum detineat.*
6 *Virgines dicentes se meretrices si ingrediantur monasterium institutum ad recipiendas solas meretrices pœnitentes,non tenet receptio.*
7 *Aetas valet ad suspitionem tollendam.*

CAP. PRIMVM.

PEriculoso. Diuisio in gl.& vt j.dicit gl.præ
misit ehic istam illã, cupientes salu-
briter prouidere.& Arc.exponit[*peri-
culoso.*]i.pniciosio[*detestabili.*]i.execra
bili.verecũdia ẽ pudor,vel timor pp
q̃ cessatur ab illicitis. & hic ingenuos
prodit natales.lxxxvij.dist. non satis. versicu.idem con-
siderandã[*extra sua*]hęc prohibetur etiam maribus.xvj.
q. j. ista & cap. placuit communi [*admittant*] & male,
xviij.q.ij.diffinimus.& cap.in decima[*integritatem.*]i.vir-
ginitatem,vel continentiam.xxvij.q.j. cap.j. & ij. & per
totum [*partibus*] fertur, quod hæc constitutio recepta
non fuit in partibus gallicanis,vidi etiam ipsam serua-
ri Venetiis quacunque ratione vel causa,per hoc putat
1 Archidiaco. quòd † etiam pro visitandis monasterijs
sibi subiectis abbatissa egredi non possit,faciat igitur vi
sitationem per alium.& vide,quod nota.in clemen. eo
dem titu.post princ.in glo. ista motiuum. Archidiaco.
quia generaliter scriptum generaliter accipiendum. s.
de coniun.lepro.cap.ij.vbi de hoc, item quia fortifica-
tur prohibitio in eo.quod.j.duo soli casus excipiuntur,
in alijs ergo stet valida,ad id de decimis,ad audientiam
xxxi.distin.omnino.xxxi. quæst. prima,quomodo. ibi
non dixit tres.xviij.distin.consuetudinem.& si dicatur,
quod ista litera non loquitur de abbatissa. Respondet,
2 quòd † appellatio monaci includit abbates,vbi de ani-
marum salute agitur.supra de symon.cap.vlti.item.j.§.
verum.exprimit de abbatissa[*& manifesta*]no. hæc duo
requiri coniunctim,sic. s. de vita & hone.cle.monaste-
ria.& ibi concord.[*pertinuerit*] vt quia aliquis præest illi
monasterio.xviij.q.ij.in decima. quia debet esse ab epõ
comprobatus.ea.q.qui religiosis[*speciali.*]i.ad hoc spãli
ter petita & obtenta. Archid.[*cordis*]vide,quod scripsi,de

vi.&

vi.& ho.cle.vt clericorũ.sup ver.corde[*sci Elimonio*]alias
sanctimonia.i.sanctitate,vel castitate,& ab hac sancti-
moniales dicuntur[*homagium*]vide, quod no.in cle. de
3 re iud.pastoralis.ver.rursus in j.gl.[*reuersura*]no.ꝙ † spe-
cialitas concessa suis terminis debet esse contenta. alia
expedita sine fraude redeundum est ad ius cõe,& causa
specialitatis cessante cesset specialitas.C.d epi.& cle. gñа
liter.ff.de vul.& pu.l.ex facto.lo.mo.& Arc.[*occasionem*]
s̄.de ma.& obe.solitæ.in prin.& ibi scripsi post Host. qđ
hic ponit Arc.[*seu curys*]idẽ ver.xi.q.j.si quis clericus s̄.
de off.or.quanto.j̄.de sen.excõ.decernimus.& c.si iudex
& in cle.de sta. mo. ne ĩ agro.§.quia vero.vide,quod ibi
no.in gl.quæ incipit, de officio.& scias,ꝙ cũ curia pro-
ducit secundam ponitur pro meretrice, datur versus.
4 †Curia ius curat,meretrix est dicta curia.ad reprehẽsio-
nem curiarũ dixit alter. Curia curarũ genetrix,nutrix-
que malorum.Ignotos notos,ĩhonestis æquat honestos
[*coganeur*]C.de epi.& cle.auth.cassa.& vide,quod legitur
& no.xi.q.j.de persona.Arc.[*obedientiæ*]sic.s̄.eo.lib. de se
pultura.c.j.dicit Arc.per hoc patere,ꝙ ꝯ hoc præscribi
non potest,cum esset irrationabile,& huic iuri præiudi
cans.s̄.de consue.c.si auctoritate,concor.cle.eo.ti. attẽ-
dentes.in prin.& de supplen.neg.prała. quia regulares,
cum suis concor. [*acrimoniam.*]i.excõicationẽ, sic expo-
nitur.j̄.de immu.eccle.decet.in fi.& de hoc.xvj.q.j. pla-
cet.in fi.vbi idem ver.& xvij.q.iiij.attendendum.ff. ad l.
Iul.pecu.l.sacrilegij.vel ẜm Io.mo.componitur ab acer,
& moneo,quasi acris monitio,& designat austeritatẽ
in vultu.idem ver.de immu.eccl.decet [*inuocato*] ẽt per
abbates prædictos ẜm Arc.allegat ca. administratores,
quod allegat gl.dũ ibi dicit,epis & ecclesiasticis viris, &
xj.quæst. iij. qui resistit.¶Prima glo.diuidit & summat.
¶Gl.sign.quęstio.obijcit & dupliciter soluit. ¶Gl. non
credo,soluit duo dubia.¶Gl. non dixit,quæstionem de
facto ponit & soluit.¶Gl.hoc speciale. respondet per q̃
stionem,& ipsius solutionem.¶Gl.contra.signat cõtra
rium & soluit.¶Gl. sic.s̄. respondet per quæstionem de
ratione diuersitatis,quam soluit.¶Gl.sed nonne.obijcit
& soluit.¶In gl.quia locorum.idest supervacuã.loq̃tur
de tpe restitutionis in integrum,quod debet esse vnifor
5 me.¶In gl.ꝯ.s̄.ibi.§.illud.ij.eps † vltra annum ab eccle-
sia nõ debet abesse,nisi iussio imperialis illum detineat.
¶In gl.j.ibi.quatuor.lo.mo.diuidit in sex. de prima ter-
tia & quarta & qualibet ipsarũ faciens duas.¶In glo.si-
gnat quæstionem,ibi taxatur.idem lo.mo.& ibi ista de
cre.& cle.e.ti.ne in agro.& per hæc iura patet, papã cir-
ca professos multum posse in cibis,vestibus,modo ma-
nendi & similibus,quæ plus cadunt in bonis fortunę,re
seruata tñ naturali sustentatione & substantialibus re-
gulæ,de quibus dic vt s̄.eo.cũ ad mona.ĩ fi.in bonis aũt
naturæ,gratiæ,vel glorię non est tanta papę potentia,ꝙ
per se patet,illa enim Deus,cuius vices gerit, non tran-
stulit in eodem.¶Gl.non credo. idẽ Arc. & ibi alterius
monasterij eiusdẽ religionis & habitus, ꝙ dic, vt in cle.
de ele.c.j.¶In gl.no.non dixit. ibi. probata,incautũ eñ
esset hoc ante ꝓbationẽ opponere ad aduersariũ ĩstruẽ
dum,& est simile,quod dixi de libel.obla.c.vlt.in fi.& in
fine,sint ergo cauti,qui articulos formant in ponderã-
do verba,& facit,quod dicam.j̄.de homi.c.j.super versi,
christianorum.& c.ij.in prin.& de vsu.c.ii.in prin.¶In
gl.hoc spãle.ibi,virorum.idem lo.mo.& Arc.& in l.bñ
facit,quod no.lxxxi.di.c.penul.& facit iste.§. pro le de
6 Deo.qui li.iij.q.x.tenuit,ꝙ si virgines † dicentes se mere-
trices,ingrediuntur monasterium institutũ ad recipien
das solũ meretrices pęnitentes & nõ alias,nõ tenea re-
ceptio,nec possunt ibi saluari fraude durãte,qua re cela
ta ide debẽt expelli,allegat de ele.cũ dilecti.cũ ẽt humi-
litatis cã mentiri nõ debuerũt.xxij.q.ij. cũ humilitatis.
& facit,qđ ibi no.legaliter eñ, iuste, & sancte fieri dẽt
monasterij ingressus.xxiij.q.v.notificasti, reꝑhenia ẽt
ẽt vxor Hieroboam,quæ sub specie pauperculę intrauit
ad prophetã.3.re.14.j.q.j.iudices,& per hoc respondetur
ad id,quod dr̃,bonas mentes timere &c.de obseruatio-
ne ieiu consiliũ,cũ ꝯconcordantijs,& ꝙ non debet esse
melior conditio meretricum q̃ virginum. ex his enim
non concludit,ꝙ liceat mentiri,vel falsum dicere.Coa
diuuatur sic hæc solutio Ioa.per hanc decre.si per virgi-
nes occupẽtur loca monasterij ad numerum,quo plu-
res non possunt absque penuria sustentari,auferetur in
grediendi facultas meretricibus pęnitere volentibus,cũ
ipsarum receptio nõ teneret per hunc.§. & sic remane-
bunt in peccato,& fiet contra mentem instituentis lo-
cum,optime facit cle.de reli.do.quia contingit. ver. cũ
tñ.& ibi concordantiæ.non ob.j̄.de pę.quamuis.ibi. vti
mur re ad aliud bonum,quam fuerit instituta, quia il-
lud potius est præter,q̃ contra. item ibi pęna carceris in
cludit custodiam,facit.j̄.de hære.vt commissi,ver.& il-
lorum.& cle.eo.ti.c.j.§.sanc.fateri tñ oportet,verba in-
stitutionis fore ponderanda.de priuilegijs. porro. cum
7 concor ¶In gl.habebit.ibi.antiquis,valet † eñ ætas ad
suspicionem tollẽdam,xviij.q.ij.diffinimus.in fi.& 34.
dist.fraternitatis.vide,qđ dixi post Hieronimũ,de ꝑsum.
cũ in iuuentute.post prin.sicut & ad informationẽ mo
rum.xij.q.j.c.j.poterit & secum habere suum specialem
patrẽ.xviij.quæst.j.in decima.Arc.¶In gl.j.in fi. idẽ ver-
bum.ff.de neg.ge.diuortio.post prin.¶In gl.ista sunt,in
fi.Archi. satis hic instat in his repetens,quod legitur &
notatur.xxi.dist.cleros.post prin.dicit autem, ꝙ hic de
illis patriarchis loquitur,de quibus. s̄. de priui. antiqua.
de primatibus autem habetur.xvii.dist.c.j.lxv.di de pri-
ma.iij.q.vj. hoc quippe.vj.q.iiij.si inter.xxiii.q. iiij.sicut
excellentiam.de maio.& obed.c.fi.de dila.c.fi.

De religiosis domibus. Rubri.

SVMMARIVM.

1 *Mendicus vnde dicatur.*
2 *Mendicantibus prohibitum est acquirere noua loca ad habitandũ, vel antiqua mutare sine speciali papæ licentia.*
3 *Terminus ad quem potius est inspiciendus, quam terminus a quo.*
4 *Singulariter licet, quod non licet vniuersaliter.*

CAP. PRIMVM.

RELigionum. Diuisio ĩ pri
ma gl.[*extor
sit*]extorqueri dr̃,ꝙ in importunita
tem sic agere est ab ĩuito extorque
re.ff.de le.3.fideicommissa.§.si rem
[*meruere*]ponit Gui.exẽplũ in his, q
apostoli vulgo dicuntur, nec tñ ẜm
apostolũ volebant sibi victũ manibus quærere.x.q.3.ca
uendũ.s̄.de censi.cũ apostolus[*effrenatam*]& ideo refre-
nanda fuit.s̄.de testi.significauerunt & c.cum cãm.ij.q.
j.scelus.C.de custo.& exhibi.re.l.ij.facit s̄.e.li.de rescr.cũ
in multis.ẜm Guil.[*ordinem aut religionem*]dispntãt aliq,
an ista sint diuersa, & ꝙ sint, inducitur.j̄.de priul.epo
rũ.de sen.exc.c.vlt.in fi.vbi poni videntur vt diuersa,sed
per istã decre.satis probatur ꝯriũ,ipsius enim prin. solã
religionẽ exprimit,& idẽ ĩ sequẽti linea, hinc & statim
in ver.cunctos.permiscet hæc duo, sed a.§.ꝯfirmatos vſ
que ad fi.ꝑ singulos.§.de ordine loqtur religionẽ nõ re
petẽs,ex qbus ꝑmixtis colligo diuersitatẽ notari ñ pos-
se,& facit ad cle.de ele.c.i.[*cunctos*]ista lr̃a cũ indistincte
loquatur,innuit idẽ iuris tã in monasteriũ fœminarũ
q̃ mariũ.ff.de ver.sig.l j.ff.de consti.pecu.l.i, Arch.Guil.
subdebat,ꝙ cũ in factis sit alia rõ,quã in viris, nec forte
mens Papæ fuerit de illis,necessaria esset interpretatio.
dicens,ꝙ multæ per hoc de statu suo fluctuabant, pri
mñ tene,nec video,in quo habeat dubitare, ex quo nõ
fuerãt approbatæ post dictũ tps huius ꝯcilij,gñalis Inn.
III.scripsi,de deci.c.pe.& dixi.s̄.e li.de cle.nemo. super
gl.ij. hic tñ Gui.& Arc.post eũ dicũt,ꝯciliũ fuisse anno

ab Incarnatione dñi.M.ccxv.põtificatus ſui anno.xviij.
qđ ab incarnatione iuſte ↄputetur,all.Arc.xxiij.diſt. in
noĩe dñi.in princ.& ij.q.vj.§.forũ.potuit ẽt ↄcilium in-
choare in xvij.&.xviij.anno pontificatus Inn.poteſt fini
re[*perpetue*]ſi ergo aliquid ſimplr prohibetur ↄ̃ factum,
non valet,contra.ſ̃.de matrimo.contrac per totum,ſol
uunt Gar.& Io.mo.ꝙ ſi conſtitutio prohibens non pro
cedit vltra,ꝙ fit contra,non valet.C.de legi.non dubiũ.
ſi vltra procedit,illud ſeruabitur.vide,quod no.de ſpon.
du.tua.& quod dixi.de regula.ad apoſtolicã. ſuper verſi.
obtinent[*reuocamus*] ſic & dominus papa Io.pontifica.
ſui anno ſcđo reuocauit,quatenus de facto proceſſerãt
eos,qui dicuntur fratricelli,vel fratres de paupere vita,
vel bizochi,vel bigami,non obſtante aliqua ↄfirmatio
ne,ſi quã habuiſſent a Celeſti.V.vel a diœceſanis epĩs,ꝙ
dic,vt in ſua cõſtitutione,quæ incipit,ſancta Romana.
nouiter dño legato trãſmiſſa ſub bulla[*confirmatos*]tales
fuerunt fratres de ſacco,de quibus in vlti.gl. quorũ fuit
bonus locus ille,qui nunc eſt ſancti Fridiani extra cir-
culam ſancti Mãmæ.Cleri.Pita.dixit hic idem de ſeruis
ſanctæ Marię,ſed male dixit,vt fuit poſtea declaratũ per
Benedictũ.XI. põtificatus ſui anno primo,vt mihi cõ-
ſtat.& merito ſic debuit declarari,quia nec regula , nec
conſtitutiones arctant eos ad mendicandũ , licet aliqñ
medicent[*regula, conſtitutiones*] iſtam literã vel ↄſtitutio-
nẽ habebat Guil.dabant exẽplum,cũ religioſi nõ men-
dicantes ex regula faciunt ↄſtitutiones,de non recipiẽ-
dis poſſeſſionibus vel reditibus.& ꝙ eleemoſynas q̃rat ,
interdicunt,dicunt Guil.Cleri.Pi & Arc.per hoc pate-
re ↄſtitutionẽ hãc nõ extẽdi ad illos, qui pñt habere ꝓ-
priũ,licet non habeant ſed de facto mendicent,dicebat
ẽt Guil.ꝙ ſi ordo hic caſſatus,vt deſinat in ſeipſo,acqui-
rent vineã,vel prædiũ,quaſi deinceps non ſit mendicãs
nunc incluſus hac ↄſtitutione in ipſius fraudẽ, hoc nõ
ꝓderit,allegat.C.de legi.nõ dubiũ.& qa duabus vijs &c.
de regular.ex parte.fortius aũt ſ̃m eũ hoc locũ haberet
in his,qui nullã ↄfirmationẽ habuerunt[*incerta*] qa nõ
habent quid certũ,vñ victũ ſummant, dr̃ aũt mẽdicus
1 †quaſi mene.i.defectũ dicens,cui qñque ſubuenitur,qñ
que nõ.& ſic eſt incertũ mendici ſuffragiũ[*profeſſoribus*]
.i.per profeſſionẽ obligatis ordini regulari ſ̃m Guil.ſ̃m
quẽ alibi dr̃ qs profeſſor ſacri ordinis.j.q.iij. audiuimus.
xij.q.ij.quicunque.alibi profeſſores dicũtur legũ docto-
res in proœmio digeſtorũ,in §.pe.& vlt.& C.li.x.de pro-
feſſoribus & me.& li.xii.de profeſſo. qui ĩ vrbe[*ſpeciali*]
2 hodie†oĩbus mendicantibus prohibitum eſt acquirere
noua loca ad habitandũ,vel antiqua mutari ſine ſpãli
papę licentiã.ſ̃.de excel.præla.c.vno.& per cle.addita eſt
excõicationis pęna.de pęnis,cupientes.j.reſpon.[*ordina-
rios*]ſ̃m Gul.& Arch.in hoc facit ad titulũ[*incurrant*]re-
fertur hæc clauſula ad oĩa ſuperius dicta.ff.ad l.Aquil.ſi
ſeruus.§.inquit lex.Guil cle.& Arch.[*probatos*]ẽr mino
ris religionis,ſatis eſt eñ, ꝙ promittunt tria ſubſtantia-
lia,de quibus.ſ̃.de ſta.mo.cum ad moñ.in fi.ſ̃m Arc.&
Guil.refert quoſdã hoc tenere.dicit Arc.ꝙ quædã ſunt,
ad quæ monacus tenetur ex voto,vt illa,de quibus in de
cre.ꝓdicta.& quædã , ad q̃ tenetur propter votũ, vt ſunt
orationes,ieiunia & his ſimilia [*obtenta*] diſputauit dñs
meus ꝑ fratres de ſacco translatos ad ordinẽ ſancti Fri
diani,ꝙ ſi de papæ licentia trãsfertur talis locus ad aliũ
ordinẽ legata relicta primo loco & ordini, ipſi loco &
ſcđo ordini debentur.allegat,ꝙ res, quæ ſuccedit & c. vt
lite pen.eccleſia.i.cũ ↄcordã.adiuuabo dictũ eius.ↄſtat ,
ꝙ iſta domus,vel loca obueniebant Romanæ eccleſiæ,
ſed in talibus vacãtibus bonis,q̃ deferuntur principi,ſi il
la donat,latiſſima fit interpretatio.C.de bo.vac.l.ij.lib.x.
& hæc ſunt bñficia,q̃ ſunt ĩterpretãda latiſſime, de ver.
ſig.olim.& hoc intelligas per ea,quæ ibi ſcripſi ſuper vl.
gl.item cõſtat,ꝙ ſurrogati tenentur ad onera,patet hoc
in cle.de cenſi.c.j.eis ergo debentur ↄmoda.ſ̃.de reg. iu.
qui ſentit,cum concor.ſimile,quod dicã de priuilegiis
cũ perſonæ,circa finem penul.gl.diſputauit ẽt dñs Io.de
mon.mur.de iſtis mẽdicantibus inuentis poſt concil.
aliã q̃ſtionẽ,q̃rebat,an miles , qui donauerat eis prædia
ſub pacto,ꝙ redirent ad eum,vel eius hæredẽ,ſi contin-
geret eos recedere,vel habitum,vel ordinẽ mutare,ipſis
poſt hãc decre.mutantibus habitũ,& ſe trãsferentibus
ad ordinẽ approbatũ,miles poſſit reuocare donata.no-
tatur hęc quęſtio de duobus.ſ.mẽdicãtes haberent ꝑdia,
& qa non dicit quęſtio illã factã de papę licentia, cũ ſi-
ne illa fieri nõ potuerit per finẽ capituli,notatur ẽt eius
ſolutio,de qua dixi,ꝙ ſi illi habuerãt confirmationem
papę,licet poſt ↄciliũ,ꝙ miles reuocat , qa potuerũt ſic
remanere in vita ſua,vt hic.ſi nõ habuerãt ↄfirmationẽ
cũ nõ poſſent ĩ ordine & habitu remanere,illa duo mu
tando,dũ modo manſerint in loco,miles non reuocat ,
ſi vero mutarunt locũ , ibi remanere poſſent in habitu
& ſine habitu,miles reuocat.in primo ſolutionis mem
bro,cũ [vt ꝑdixi] tranſitus ſine papę licentia fieri non
potuerit,illa interueniente locus eſt ei,quod dixi in prĩa
q̃ſtione in ſcđo mẽbro,cum collegiũ fuerit illicitũ,& a
iure dãnatũ,& hic quantum de facto proceſſerat reuo
catũ,& ſic ei nil acquiri potuit,ẽt per inſtitutiones , vel
legata.C.de hęr.inſti.l.collegiũ. C.de iude.l.j.ff.qđ cuiuſ
que vniuerſi.l.i ergo donans repetet,non iuuat, ꝙ non
fuerint in culpa,mutando,qa ſatis eſt, ꝙ fuerint in cul-
pa ↄ̃ prohibitionẽ ↄcilij faciendo.Sciendũ eſt,ꝙ Ioa. de
Deo.l.j.q.vlt.ĩ nõ mẽdicãtibus tractauit hãc quæſtionẽ,
& tenuit,ꝙ ſi debito modo tranſierant ad arctiorẽ reli-
gionẽ,non licebat reuocare donata,cũ mutatio fuerit ĩ
melius,de voto.ſcripturæ. & tacite id debuit ſubintelli-
gi,ſi ad laxiorẽ,dicebat locũ eſſe reuocationi,de ver. ſig.
abbate.in fi.& xxv.q.ij.§.vlt.oĩ tñ caſu locũ dimittere ſi-
ne licẽtia donantis non poterant,ſi contẽplatione loci
facta fuerat donatio,puta quia donãs erat patronus, vel
habebat ibi ſepulturã,niſi id fieret de papæ licentia,qui
eſt ſummus princeps.ix.q. iij. cũcta,cũ ↄcor. ſ̃m eum.
¶Prima gl.diuidit & ſummat.¶Gl.veterem.ſoluit duo
dubia.¶Gl.quo ad,reſpon.per quæſtionẽ & duplicem
ſolutionẽ.¶Gl.ſatis vr̃.rñ.p q̃ſtionẽ,in qua allegat pro
& ↄ̃.¶In v.gl.ibi,vt diſ.iu.vbi dr̃,ꝙ p̃ ĩportunitatẽ obtẽ
ti fuerãt multi referendarij.¶In gl.ſic.c.ibi.l.l.in medio.
ibi.nemini venit in dubiũ,ꝙ repetita lectio probat &c.
¶In gl.j.publice.ibi.l.vna.inſpiciunt hi , quos in publi-
cum quæſtũ vocat incerta mendicitas,an habeant cor
poris integritatẽ,robur annorũ, vel artẽ. ¶In glo. & ſic
ibi.§.ſcimus igitur.vide de ver.ſig.c.vlt.in ii.gl. ¶In gloſ.
prophana.ibi.ſacra,alias.ſed ſacra per Pontificem cõſe-
crata nõ alienantur. ¶In gl.j.ibi.aliquos.Gar.faciens.
vj partes hoc ſolũ ponit pro.i.& iij.diuidit in duas. Sed
Cleri.Pi.& Io.mo faciunt.v.& diuidunt ſolum tertiã.in
prima concor.cum gl.ſed Boati.facit vii.partes, de ſecũ
da enim facit tres ibi.ſi vero. & ibi , perſonis. & duas de
tertia,vt ſ̃.¶In gl.idem generaliter.allegat Guil.xxiij.di.
præterea.in fi.& vim pater primo dierum olim,& ſum
mæ Deus clemẽtiæ.& in fi.dicũt deriuatores,ꝙ primũ
dẽt ſcribi per vnicũ.ſ. & vltima litera.n. ſ̃m per duplex
ff.& media longa,& vltima litera.m.& addunt verſum.
Eſt ſaros primi caput,aſſarusque ſecundi.¶In gl.ſic. in
fi.allegat ẽt Guil.in auth.coll.ȝ.de menſura ordi.cle.§.
ſancimus.qui dicit,ꝙ nec eccleſia videatur laqueũ inie-
ciſſe,ex quo fuerant confirmati oẽs in vnũ ordinem cõ
flari debuiſſent,vt ſic non exterminaret, quod fecerat ,
ſubdit,ꝙ hoc factũ fuerat, puto , ꝙ loquatur de ordine
heremitarũ ſancti Auguſtini,q ex pluribus ordinibꝰ fa-
ctus fuit.¶In gl.veterẽ.ibi.ſi ꝓ parte.§.verſũ.ad idẽ.ſ̃. de
verſig.nã & ego.& ibi ſ̃m Guil.vide, qđ no. gñaliter de
mendicantibus in Spe.co.ti.§.j.ver.iij.& ver.iiij.& quod
ſcripſi poſt Inn. & Hoſt.de proba. in pñtia. ſuper verbo
minor annis.& de hoc per Cyn.C.de epiſ.& cleri. Deo
nobis.in vlt.q.de fratribus minoribus , dic vt in conſti.
Nco.exiit.§.ad hoc qa.de ver.ſig.lib.vj.& in cle.exiui e.
ti.ſ.cupiẽtes.& in fi.idẽ.Cle.Pi.& Io.mo.& Arc.dicebat
Io.mo.cãm in talibꝰ ↄſiderãdã.ff.de li.cã, q ex libertate

ſ.de

ȝ.de accu.cum dilecti.& ibi concordantiæ. itē, vt dicit,
3 potius; inspiciendum est terminus ad quem, q̄ a quo.ff.
de do.ante nup.qđ sponsæ.nō ob.ff. de reb. eorū qui sub
tu.l.j.in fi. quia ibi res remansura erat penes minorem,
hic non.¶In gl. quo ad in fi. qui remittit ad spe.de sta.
mo.ver.ix.& ver.xl. Archi.allegat, ꝙ Deus cor interro-
gat.xiiij.q.v.si quid.& decre.cum voluntate.ĵ.de sen.exc.
¶In glo.satis vr̄.ibi.non pōt.remittit Gui ad spe.de sta.
mo.ver.iiij.& ibi,in ꝯrium vr̄,hoc placet Arch.qui ēt al
le.l.dist.vt constitueretur.& quod ibi no de pœ.di.iij.ad-
huc instant,versi.quo enim.xv.q.iiij.c.j.& in fi. adde.qđ
no.xxvj.di.in.j.gl.& ff.de proc.nō solum § quæritur.¶In
gl.p̄dicare.ibi,exercere.cum litera hic dicat quo ad extra
neos.& in fi.ꝙ probauit litera oratio.¶In gl. per hos.ibi
ecclesia.in qua proficiunt verbo, opere & exemplo s̄m
Gar.facit ȝ.de voto.c.fina.¶In gl.pe.in fi.sic. xxxij.di. ad
hæc.alibi exponitur.i.ꝯ hoc.xiij.q.j. §. ad hoc.alibi.i.cir-
ca hæc.xvj.q.iij.§ pōt.ad finem.ver.ad hoc.Archid.¶In
4 glo.vlt.ibi,in toto.no.ēt Guil. licere†singulariter,ꝙ non
licet vniuersaliter, all. ad idem.ff.de re.du.cum senatus.
C.de iudi.l.j.in qb.dr̄,ꝙ collegio iudeorum,vel alias.Illi-
cito legari non pōt,singularib.tū personis collegij licite
legatur.& ibi,quo ad partem,dicit Fran.hoc casuale,cui
ꝯcordat de cleri.non resi.ad audientiam. de rest.relatū,
ij.de don.apostolicæ.vide,qđ no. ff.de vsu.q sceit.in prin.
& in fi.& hoc si facere denunciari possent, cum pp trās-
gressionem canonis hoc facere sit mortale s̄m Gar.qui
sumpta hinc occasione satis exquisite hic tractat mate
riam denunciationum,& Ioan.mona.post eum,quam
habuerunt ab Ho.infra de cen.Romana.§. sane.ver.ꝙ si
quam.vide in spe.de denun.§.ii.ver.vt autem.

¶De capellis monacorum. Rubr.

S V M M A R I V M.

1 *Presbyteri debent constitui regulariter per episcopos in ecclesiis pa rochialibus.*
2 *Rector parochiæ videtur esse patronus.*

C A P. P R I M V M.

PResbyteri. Ponit dictum,
cuius rationē
interserit ibi, cum debeant ad curā
populi, no. qa non dicit ad ecclesiæ
regimen. licet ergo epō fiat p̄ntatio
solum ad curā populi, quam habet
eps cōmittere, pertinebit tñ ad eum
examinare,vt repellat,si insufficiens esset, vel pniciosus.
& vide,qđ scripsi.ȝ.eo.tit.c.j.in prin.& gl.Inn. quam po-
nam.ĵ.de ver.sign.veniens.sup ver.examinādi, & habet
hoc locum,ēt si alias in spiritualib.& tpalib. pleno iure
habeant ecclesiam ex epi collatione,curam.n.populi a
se abdicare nō potuit, alias epalem iurisdictionem a se
abdicare posset,ꝙ non licet.ff.de offi.præ.l.pe.& facit.qđ
1 no.de cen.cum venerabilis.dicit autem Arch.ꝙ†rlr per
epos in ecclesiis parochialib debent presbyteri consti-
tui.xvj.q.ij.sane in fi.ij.q.j.multis.ij.q.v.nullius. lxxx. dist.
epi.x.q.j.regenda.de hære.cum ex iniuncto, in fi.j.q.iij.si
quis eps præbendas,alleg.quod no.Inn.de offi.Archi.cū
satis.in fi.& ȝ.eo.c.ij.in gl.hoc ius.nisi præsentatio ptine-
ret ad patronum,vt in p̄.c.sane i.respon.& de iurepa.per
totum,dicit tñ Inno. & Host.de excep.cum venerabi-
lis.in fi.ꝙ si ecclesia est.ĵ.alteri⁹ terminos posita, eps nō
ponet ibi ministrum, sed rector parochiæ præsentabit,
2 qui si negligeret,eps suppleret.facit ad hoc, quia†ratione
parochiæ rector vr̄ esse patronus.ȝ.de eccl.ędi.c.iij.vbi
de hoc.& sicubi inuenitur,ꝙ alius hoc faciat,facit vt epi
vicarius,de offi.delega super eo.de insti. cum venissent,
s̄m Arch [*instituuntur*]ȝ.eo.lib.de insti.c.j.de iurepa.cum
laici.& e vlt.[*perpetui*].i.ad vitam.ff.pro so.l.j.nisi p epos

ergo nō per abbates,licet quidam dicāt, eos ex causa &
cū causæ cognitione remoueri posse, pro eo facit,quod
dicam super.j.gl.¶Prima gl.dicit,quid declaret.¶Quar-
ta glo.alleg. duas concor. & remittit & subdit tria simi-
lia. ¶Quinta glo.dicit quid reprobat,& dubium soluit.
¶In glo.j.in fi.& Io.de Deo li.j. q.xxxvii. qui loquens de
monaco ad præsentationem abbatis per epm instituto
in capella,dixit eum per abbatem remoueri non posse,
nisi ex cā legitima.ne sic illudatur epō,dixit tñ, ꝙ si legi-
tima cā subest ex illa, epō tñ exposita, illum poterit re-
mouere,alle.x.q.ii.p̄cariæ. dicit enim obedientiam per
talem actum nō extinctam,huic rationi ꝯdicit. xvi q.j.
ne pro cuiuslibet.& aduerte,quia hic prīcipium de pres
bytero loquēdo nō distinguit,an sit monacus, vel se-
cularis clericus. ¶In glo.iij.ibi, institutio.ad curam po-
puli,dato ēt ꝙ instituant ad regimen ecclesiæ,de quo sa
tis dixi de p̄bendis.de monacis.¶In gl.ꝯrū.in fi. & Præ-
monstratensib.& hoc dictum placet Archi. in glo. vlti.
ibi,leui culpa.vel graui, q̄ in populi notitiā nō deuenit.
xxx.q.j.c.vlt.ad hoc.l.di.sacerdotes.& c.se.& c.de his.xlv.
di.sed illud.de pœ.di.j.§.hoc ergo.& no.lxxxi.dist.si quis
eps,facit.lxxxij.di.presbyter.s̄m Arch.s̄m quem,ex quo
de crimine agitur,solus eps habet cognoscere.xvj.q.ij.c.
j.in fi.arg.xj.q.j.de persona.xxviij.di.c.vlti.in fi.xxj.di.sub-
mittitur.in fi.ad idem.xv.q.iiij.c.j.in fi.remittit ad no.p.
B.de priuilegiis,cum & plantare,& per Inno.de offi.or-
di.quanto.& c.in Lateranensi.

¶De iure patronatus. Rubr.

S V M M A R I V M.

1 *Iuspatronatus an sit apud quemlibet insolidum.*
2 *Locus sacer vel religiosus specialiter vendi non potest.*
3 *Iuspatronatus cum vniuersitate non transit, vbi apparet contraria voluntas venditoris.*
4 *Ecclesia si ab vniuersitate construatur, vel dotetur, non singuli sed corpus habent patronum.*
5 *Collatio si hanc adiectionem habeat, quod donatarij teneantur præsentare ad voluntatem alterius etiam episcopi, hæc adiectio non valet.*
6 *Res vnitæ an retineant priuilegia, quæ singulariter habebant.*
7 *Actio non semper sapit naturam eius, in cuius locum supponitur.*
8 *Priuilegiata persona quando succedit non priuilegiatæ ab eo tempore, quo succedit, locus est priuilegio.*
9 *Clericus succedens laico censetur laicus.*
10 *Laicus si habet communionem cum ecclesia in patronatibus poterit commutare.*
11 *Vicium an sit personæ & rei.*
12 *Dignum maius trahit ad se minus dignum.*
13 *Patronus alter potest perdere ius, alter retinere.*

C A P. P R I M V M.

SI laicis. Duæ sunt partes. secun
da ibi,verum,prima po
nit dictum. scđa protestatur ibi, per
præfatam.scđa etiam ponit dictum,
quod postmodū ampliat. ibi. Et oī-
no ius patronatus. tractat hic Arch.
quid sit iuspatronatus,ex quibus cau
1 sis acquiratur,an†apud quemlibet sit insolidum,de hoc
vlti.no.in.j.glo.vbi inuenies opi.Archi. de primo dixi su
per rubrica eo.ti.de scđo vero ȝ.eo.cum seculē.& addē-
2 do ad ibi no. & in decre ex literis.e.ti. ¶Quero ª de quo
dubitari vidi,an transeat iuspatronatus, cū venditur vni
uersitas talis,cum qua de iure transiret, istud exprimit ī
venditione,vt si vēdatur castrum cum oī iurisdictione,
honore & districtu,& oī iurepatronatus.facit, ꝙ nō trā-
seat,regula,expressa nocent.ff.de regu.iur. cum concor.
inter quas est lex,si vnus.§.illud.ff. de pact. vbi doli futu-
ri expressa remissio non valet, licet veniret in remissio-
ne,

ne,vel pacto,ne depoſiti agatur,conſtat autem iuſpatro
natus vendi non poſſe,cod.ti.de iure.ff.de ↄhen. emp.ſic
2 lx ſus.in prin.vnde lex in modicis.eo.tit.dicit,ꝙ†locus ſa
cer,vel religioſus ſpecialiter vendi non pōt, licet rei ven
ditæ accedere poſſit, vbi ergo fuit expreſſe venditū.duo
pondero.primū,ꝙ aliquod fuit eius precium,vel pars ꝓ
cij,& ſic iure prohibetur, non valuit.facit.ſ.de re.ꝑmu.
ad q̄ſtiones.& ff.de euic.l.pe.vbi dr̄, venditorem ꝓdit de
euictione nō teneri eorum,quæ tacite accedebāt,vt ſer-
uitus,via,& actus,ſecus ſi illa tacite venientia fuiſſent ex
preſſa.Si ergo de euictione tenetur,ergo aliquod fuit il-
lorum precium, cum vēditio non fit ſine ꝓcio,inſti.de
emp.& vendi.§.itē precium.facit,qđ no.ſ. de ſimo.que-
3 relam.in.iii.gl.ſcđo pondero,ꝙ† iuſpatronatus cum vni
uerſitate non tranſit,vbi apparet ↄria voluntas vendito
ris.ſ.eo.ex literis.ff.de ↄh.emp.l. hanc legem. illud ergo
exprimendo voluit & excepit illud non comprehendi
ſub vniuerſitate,& ſic cum illa non tranſit, quia voluit
bene facere.ff.de pecu.l.ſi peculium.§. ſi ſeruus.ſpeciali-
ter non tranſit,quia non potuit.ſ.de offi.dele.vbi licet le
gata cum marmore venirent ſtatuæ marmoreæ. Si tū
dicit teſtator,lego omne marmor,& duas ſtatuas,illis ex
preſſis oſtenditur ſtrictio generalitatis prædictæ, vt ſta-
tuæ non debeantur,niſi illæ duæ expreſſæ,nec dicat Pe.l.
hanc legem.& l.pe.ſuperius alle.facere in ↄtium.in quā
tum in illis expreſſio incluſi non vitiat,quia illud iō, qa
per ſe & ſingulariter poterat venire in ↄctu & legato il-
lud incluſum,ſed hic ſecus. ¶ Ad ↄtium inducit regulā,
vtile.ĵ.de reg.iur.& qđ no.in prædi.decre. q̄ōnes,in fi.vl-
timæ glo.Item ꝙ ēt in ſpiritualib.illa, q̄ inſunt,ſine vitio
exprimuntur.ſ.de elec.ſignificaſti. vbi no.in fi. ſecundæ
gl.cum ſuis remiſſionib.Item audiui pro hac parte ſen-
tentiam in curia de venditione,quam fecerat capitulū
Herbipolē.decano.& capitulo ſancti Stephani Magūti
ni de villa ingilem, quam habebat in dioceſi magunti.
quam vendēdo expreſſit curiam,agros,vineas,decimas,
cenſus,iuſpatronatus,cum oībus iuribus &c.Sententia-
tum fuit per patronum trāſiuiſſe pro & ↄ quod legitur
& no.ff.de fun.inſtru.l.quæſitum. §.pe. & l. cum de La-
nionis.§.cui fundum.& § pe.& de ſupp.l.legata,pp quæ
conſulo teneri certum,vt nō fiat expſſio venditioni cō
iuncta.ſ.per quam dici poſſit,illud expreſſe venditū.quā
in fi.inſtrā recognoſcat venditor iuſpatronatus cū vni-
uerſitate trāſiſſe in emptorem,& fateatur ſe deſiiſſe eſſe
patronum,& oē poſſeſſionis commodum & animum
depoſuiſſe.Ioan.And. ¶ Demum ad prius dicta ſubdit
4 Arch.ꝙ†ſi eccleſia ab vniuerſitate conſtruitur,vel dota-
tur,non ſinguli, ſed corpus habent patronatū xii.q.ii.q
manumittitur. ¶ Dicit etiam,ꝙ eſſe patronū, reſpicit pe
titorium,eſſe in poſſeſſione patronatus reſpicit poſſeſſo
rium.poſito igitur vno non ſequitur aliud, quia nil ha-
bent iſta cōe.nullo ſunt ↄmiſcenda.ff.de ac. poſ.l.natura-
li. ¶ Licet aūt poſſeſſio non faciat quem patronū, pro-
deſt tn̄ ēt ad actum ꝓſentationis,de elec.q̄relam, vbi de
hoc,dicit ergo Archi.ꝙ difficile putat probare patrona
tum antiquum, nam & ſi probetur qs ↄtinuā poſſeſſio-
nē.xl.annorum,& vltra ſuorū prædeceſſorū & ſuam,nō
eſt ſufficiens probatio iuriſpatronatus, quod certis mo-
dis tm̄ acquiritur,de quibus.ſ.remiſſi. [*Vbi competens*]de
patro.lapſo in hæreſim ponit hic Arch.quod no.j.q.vii.
maximū, & idē,ſicut enim in fundatione pōt hoc agi,
ꝙ nihil iuris ī ea retineat.ſ.de teſti.ſignificauit. Sic & po
ſtea in totum ſibi remitti pōt & donari,vt hic no.tō lo.
xvj.q.vij.ↄſideranđum,ꝙ patronus illi iuri, qđ reſpicit fa
uorem eccleſiæ,renunciare non pōt,puta deferendo di
lapidatorem.ſed ibi Bar.Brix.ↄ. Cum poſſit illud dona-
re.eo.tit.ex inſinuatione.& dicit Arch. ꝙ iſta decre.hoc
approbat,ſi Io.intellexiſſet de eo,qui renunciaſſet illi iu-
repatronatu retēro, procederet dictum eius,ſed ipſe nō
vr̄ ſic intellexiſſe. ¶ Refert etiam hic Archi.Lau.dixiſſe,
ꝙ in præiudicium legitimorum hæredū patronus ius-
patronatus renunciare nō pōt,& facit, quod no.xvi.q.j.

conſtitutum.in fine.ipſe tenet ↄtrium per hanc decre. ſi
gnificauit de teſti.vide,quod ſcripſi, de iure patronatus,
cum ſeculū.[*Religioſo*] ſecus ergo ſi fiat donatio laico,vel
clerico iure proprio,ſup quo vide,qđ no.ſ.e.illud.in vlt.
gl.& quod ibi ſcripſi. Arch.ēt hic tenet, ꝙ in donatione
laico fienda neceſſarius ſit epi cōſenſus. Et ſit diuerſita-
tis rō,quia laici magis conſueuerunt eccleſias grauare,
q̄ clerici,vel religioſi,ad hoc.ii.q.vii.laicos. Item quia ſi
clerici lædunt,vel vexant eccleſiam,facilius coercentur
per iudicem eccleſiaſticum.lxxxix.di.iudicatum [*Confe-*
5 *rendum*]dicit Io.mo.ꝙ† ſi ī collatione adiicitur,ꝙ dona-
tarii teneantur ꝓſtare ad voluntatem alterius etiā epi-
ſcopi,hæc adiectio non valet,alle.de conceſ.præben.nul
la.& c.conſtitutus. & c.fi.per q̄ patet, ꝙ poſſet in fraudē
concilii lateran.Dicit tn̄,ꝙ adiectio vitiatur, & non vi-
tiat,alle.x.q.j.ſic quidā.& c.nouerint.de præben.dilectus
i.& c.dilectus.de condi.appo.c.j.ĵ.de reg.io.vtile.nā eſt ↄ
naturā rei.ff.de preca.cum precario,& ſ.e.ti.c.vlt.& ff.de
poſiti.l.j.§.pe. [*nolumus*]alleg.Io.mo,C.de eman.l.nec au
us.& ff.ne quid in lo.pu.l.2.§.merito.& §.ſe.[*ad præſentan*
dum.]No.contra laicos,qui credunt conſtitutioni ſatis-
facere,eligendo.ĵ.tempus,de hoc dixi.ſ.eo. c.fi. in fi.hic
etiam dixit Archi.ſ.e.li.de præben.c.j.Et vide,quod ſcri-
pſi poſt Comp.ſ.de reſcri.capitulum. poſt gl.ver. quærit
[*poſt ſemeſtre*] idem in iure deuoluto per negligentiam
laici patroni ꝓm.D.Stepha.prouincialē,qui ſic diſputā-
do terminauit.Itē dico de decre.ſtatutum.ſ.eo. lib.de ꝓ
ben.vt inferior ad quem poteſtas reuertitur, nō habeat
menſem tm̄,ſed tp̄s ordinarium.facit etiam, quod ſcri
pſi in quæſtione ſuper regula,contra eum.ĵ.de re. iu. al-
6 le.Stephanus,ꝙ†duæ res vniæ retinent priuilegia, quæ
ſingulariter habebant,de pe.di.j.in meditamētum.C.cō
munia de le.l.ii. & ne ſede vac.c.j.item quia mutata con
ditione perſonæ etiam rei ſtatum conſueuit immuta
ri.ff.de ſol.cum quis ſibi.in prin.& de acqui.hære.l. Pau-
lus.alias eſt.§.ſub.l.ſi pupillus.Item filius repudiata bo-
norum poſſeſſione per vnde liberi, in quo datur an-
nus,recurrit ad bo.poſ.vn̄ cognati, in qua cum detur
centum dies,ipſe habet annum.ff.de ſucce.edi.l.j. §.qui-
7 bus.& §.ſe.Item non ſemper†actio ſapit naturam eius,
in cuius locum ſupponitur.ff.de iureiur.eū qui. in prin.
ad idem facit quæſtio dn̄icalis.xxii. ibi tenet Bar. cū Tā.
ꝙ ſi Titius rem Seij pōt is bona fide & cū titulo poſſedit
ſpacio.v.annorum,& morit Seius inſtituta eccleſia hæ-
rede,nō ſufficeret actio Titio.[*Alii quinque anni*]imo re-
8 quirentur.xxxv.ad.xl.cōplendos.all.ꝙ†quando priuile-
giata perſona ſuccedit non priuilegiatę, ab eo tp̄e, quo
ſuccedit.locus eſt priuilegio. facit decrę. dilectus. quam
hic alle.glo.pe.& iura quæ ibi addam,quæ ad hoc ſuffi-
ciant cum hac decre.Pileus in ſua.q. lxvi.lxii. ponebat
caſum,cum Seius ſe & ſua contulerat eccleſiæ. Accu.in
aut.quas actiones.in fi.primæ glo. tenet illam vti debere
iure priorari,per.l.ſi fiſcus.ff de iure fiſ.l. ſi fundum. ff. de
fun.do.refert tamen ibi,ꝙ Pileus.& Io. tenebant contra
rium p.l.ff.de vſu.cum quidam.§.ſi fiſcus.& §.ſi debito-
res.Credo,ꝙ glo.illam allegando Pileum, debet Bulga-
rum allegaſſe.Pileus enim in quæſtione prædicta diſtin
guit,an modicū ſupereſſet ad præſcriptionem complē
dam,an non,per l.rerū mixtura.ff.de vſuc.Cynus ibi ꝓ-
ſequendo Brocar.de priuilegiato, qui ſuccedit non pri-
uilegiato,in caſu iſto dicit,ꝙ quando priuilegiatus ſuc-
cedit illi,contra quem præſcribitur,præſcriptio impedi
tur in totum,vel in tempus certum,aut retardatur, aut
non impeditur.primo caſu nō vtitur priuilegiatus ſuo
priuilegio ꝑ prædi.l.ſi fundum.ff.de fundo. Secundo ca-
ſu cum retardatur in tempus certum,vtitur,vt in l.ſicut
C.de præſcri.circa medium. Tertio caſu locum habet
aut.ꝙ ſi quis quibuſdam.C.de præſcri.lon.tem.vt idem
iuris ſit de parte tp̄is quoad partem, ꝙ de toto quo ad
totum,& ſic in quæſtione.& hoc tangit glo. in l. apud
Iulianum.§.Marcellus.ff.ex quibus cau. in poſ. ea. ¶ Ad
quæſtionem principalem Stephanus in cōtrarium in-
ducit

ducit, quod dicit regula is qui.& regula, nemo pôt plus,
ꝓcor.j. de reg iur.& decr.dilecti.de deci.ibi, priuilegium
9 cessat in re non priuilegiata. item ꝙ †clericus succedens
laico censetur laicus,eo.ti.cum dilectus, & actio surro-
gata obtinet vicem primæ.ff. si seruus testõ lib.l.j.§.hæc
actio.item ꝙ res transit cum onere suo.de deci.pastora-
lis.cum côcor.facit,de elec. ne pro defectu. item.vij.q.i.
nihil.vbi personarũ varietas naturam rei, vel iuris non
immutat. Ad prædicta sit rũsio per id,qđ dixi. ¶Gl.pe.
dicit,quid approbat, & quid reprobat.ii.gl. ¶Prima glo.
dat simile,q̃rit & soluit.¶Quarta gl.alle. vnam côcor.si
gnat ꝯtrium duplex,soluit, solutionem impugnat & rñ-
det.¶Penul.gl.rñdet per obiectionem,& solutionẽ, de-
mum soluit q̃stionem per solutionem.alleg. vnã decre.
& soluit alleg.& remittit. ¶Vlti.gl ponit primo tria exẽ
pla,scđo q̃rit & sol.¶In tertia gl. ibi si vnus.ij.ꝙ si non vt
totum,vide de priui.si de terra.super gl.ii.¶In gl.per.ibi,
an vitium.vide de p̃scrip.si diligenti.super gl.pe. Et ibi vi-
tia.vide de testi.spo.sæpe.super gl.pe. ¶In gl.viti.ibi cum
pupillo. Nam papa primam ẽt neutro vtente viã reti-
net.¶In gl.j.ibi nemi.Arch.hic ponit circa intellectũ il
lius capituli, vbi & remittit In quantum de cõmutatio-
10 ne loquitur,ꝙ †si laicus habet cõlonem cum ecclesia in
patronatib. poterit cõmutare,vt rõne societatis liceat,
quod alias non liceret, alle.xxxii.q. iij. non potest.et ibi
Tanc.& Goff.isti tñ loquebantur alternatiue. ¶In gl.ii.
in fi.si donetur epõ iuspatronatus capellæ sibi subiectæ,
vide,quod scripsi.s̃.eo.significasti.in fi. concordãdo opi.
ꝯrias Goffre. & Host. distingue, an eps habeat cõpatro-
num nec ne.¶In gl.alias.in fi.dic vt ibi, & hoc teneas,
ꝙ vbi agitur solum de translatione iurispatronatus,cõ-
sensus epi illi donationi p̃stitus in nullo læderet ius epa-
le.¶In glo.pe.ibi ꝯ regulam.& ꝯ iura,q̃ dicunt, ꝙ si pri-
uilegiatus succedit priuato, vtitur iure priuati.ff.de iu.hę
res absens.in prin.& l.is qui Romæ. Et ibi dilectus.vii.fa
cit.j.de immu.ecc.c.j.lo.mo.aii.in libro feu. de pace iu-
ra.firma.tenere §.ad hoc si allodium.ff. de vsuris,cũ qui
dam.§.si debitores.& de iure fis.fiscus, cũ l priuati.facit,
quod nota.C.de temp.& repa. ea quæ.§. ꝙ si.In gl.ꝙ cur
ret. Et ibi de excõicato,de bannito vide in Spec.de cessi.
acti.§.i.ver.illud etiã.& ibi ꝙ sic,facit,quod no.s̃. de offi.
deleg.super quæstionum.§.si vero. in fi.in glo. Dy.In reg.
de hoc per Bar.ff.de doli excep.l.apud.§. si quis successe-
rat.vbi tenet cum Di.qui in ius.j. de reg.iur.dicit,ꝙ ob-
stat exceptio si ex titulo lucratiuo, vel qua,si,quod hẽt.
agit singularis successor. Secus si ex non lucratiuo, vel
quasi.per.l.apud quam allegabo, sed aliquibus potius vr̃
ꝯrium,cum plus illicitus videatur esse ꝯctus, in quo ex-
cõicatus lucrum percipiat,quam is, in quo non perci-
piat.faciant,quæ scripsi de dolo,& contu. veritatis.ad fi.
vñ vr̃,pia.s̃.eo.lib.excep.dicebat Arch. ꝙ omnem ꝯctũ,
qui cederet ad ipsius incommodum, excõicatus facere
poterat,donando & se aliis obligando, & ille cessionari⁹
statim agere pôt,cum esset in eo cã,vt in glo.idem in il-
lo,cui debitorem suum delegauit.all.q.Bart.& Spe.vt in
gl.alle.etiam,qđ no.ii.q.i.in primis.post prin. In gl. cum
enim,quæ dixi,procedant, vbi res ad cedentẽ reuersura
non erat,alias secus,ar.ff.de do exce.apud Celsum.§.sed
si mulier.& § apud iulia.& si cum legitima. & §. si quis
autem ex cã. & §.auctoris.& l.pure.§.si eum. ¶Plenius
autem prosequendo sciendũ, ꝙ Guido de suza. in suo
opere statutorũ tenuit de bannito,ꝙ si ipsius bona publi
cata erant,cessionarius nõ agit,vt.ff.de capi.dimi.l.ii.als
agit ſm eum sine distinctione. ¶Tu aũt in Spe.vbi.s̃.re
misi,inuenies opi.secundo casu distinguentem cãm lu-
cratiuam & nõ lucratiuam dotis,vel similis.ibi ẽt poni-
tur alia opi. distinguens cãm necessariam à volũtaria,
alia opi.simplr̃ tenet,ꝙ non agit ibi,inde ꝙ distinguitur
de cã lucratiua iustificari pôt ex p̃sumptione fraudis,cũ
non facile quis donet.ff.de proba.cũ de indebito.C.mã.
l.pe.& vlti.de præturn.quia verisimile.reprobãt quidam
hanc distinctionem,per.l.C.de dona.illam. Secunda di-
stinctio de causa necessaria, vel volũtaria probatur ff.de
procu.seruum quoque.§.fi.& l.seq. & de dam.infec.l.cũ
postulassem.tertia distinctio est, ꝙ cessionarius agit, di-
recta nomine cedentis,quod potest ff.de sa. cre.i.l.plane.
Et tunc obstat exceptio. An vtili nomine suo, ꝙ simpli-
citer potest,vt no.C.de ac.& ob.l.ii. & tunc subdistingui
tur,vt.s̃.de causa lucratiua.C.de procurato. qui stipẽdia.
Tu teneas cum glo.his distinctionibus de causa lucrati
ua vel de necessaria non ponderatis. Et dic,ꝙ si suo no-
mine agit cessionarius excommunicati,vel banniti,cu-
ius bona publicata non erant, non obstat exceptio per
iura quæ alle.glo.& ad solutionem contrariorum consi
11 derandum est,an †vicium insit personæ & rei an rei tñ,
exemplum primi,qñ res furtiua possidetur a fure. Scđi,
quando illam possidet possessione bonæ fidei.hæc tran-
seunt ad vniuersalem & singularem successorẽ,insti.de
vsucap.§.furtiuæ. An tangant actionem & personam,si
cut quando dolus interuenit in contractu cum alias cõ
tracturo,& sic vitium non est in re, sed tãgit personam
dolo,si & actionem,& tunc procedit distinctio de cã lu
cratiua & non lucratiua, sed in casu glo.tangit personã
tantum & non actionem,In qua nullum vitium in cõ-
tractu & re,& sic non ob.ff.quod quisq; iuris.l.iii.§.ꝙ au
tem.& ff.de colla bo.cum emancipati. In prin. nam ibi
infecta erat elisio actioni,hic aũt personæ, vnde excep-
tionem excommunicationis obiiciens non litem infi-
ciatur,sed personam euitat.ff.de excep.l. ii. in fi. qua rõ-
ne dicimus,tales exceptiones personam respiciẽtes nec
afficientes actionem non transite in hæredem, cod.ti.l.
exceptiones quæ personæ,de acqui.hære. Paulus.in fi.ad
munici.libertus.§ patris,ff.de reg.iur.sicuti. & l.in oibus,
ij.facta igitur vera cessione, quæ alias teneat,cessionari⁹
lucraturus,vel non necessarius, vel voluntarius indistin
ctè agit.nec opponet, cedentem non hr̃e personam stã
di in iudicio,cum modo nõ stet,ipse alius,fateor ꝙ sunt
actus facti ab excõicato sibi prohibiti,ꝯ quos obstat ex-
ceptio.Sicut si prælatum eligit,vł prouidit de beneficio,
eliduntur etiam illa per exceptionem,sed in vim perem
ptoriæ etiam per actionem & viam nullitatis.& illa nõ
cõtingunt casum,de quo tractat gl. ad materiam vide,
quod dixi de excep.cum inter.super gl.pe. & idem in ca-
su decre.romana.in fi.de offi.vica.lib.vj.de testõ excõica
ti satis dicam.j. de senten.excom mu. decernimus,& ibi
circa prin.vbi idem dicit de illo,q emit villam a patro
no excommunicato, quia statim poterit præsentare.&
facit cautela,quam no.co.§. in fi.& de teste.§.i.e.ver.Sed
pone mutuaui,& dixi.s̃.de testi.insuper.super.j.gl. & ibi
cum in tua.ad idem.ff.man.Pomp.& C. de iure do.l.fi.s̃
pri.& quod vtrobique no.& l.in creditore.ff.de euictio.
¶ In vlti.glo.ibi dico,idem Archi alle. de in integ.restit.
12 l.petentæ.alle.etiam, ꝙ †magis dignum trahit ad semi-
nus dignum,de consecra.eccle.vel al.a. ꝙ in dubiis.ff.de
rei ven.religiosis.de solu. si alieni.de vsucap. qui ædes.&
xiii.q.ii.non æstimemus.in fi.& ibi,si cõem, pro ea.l.ter-
minauit Goff. in quæstionib.suis.q.xviii. ꝙ illud ius cõe
per tertium non præscribatur ꝯ laicum minori tempo-
re q̃ contra ecclesiam,inducebat etiam,e.tit.si stillicidii,
§.vlti.& l.seq.vt quia in indiuiduis vno ex sociis retinen
te retinet alter,vt ibi,& ius patronatus est tale.eod.tit.c i.
ergo &c.item ꝙ in talibus vnius victoria prodest aliis.s̃.
de ap c.pe.cum concor.inducit etiam quod sequitur in
glo.¶In contrarium allegabãt, ꝙ tale ius cadit in laicũ,
& est præscriptibile.s̃.co.cura, ergo contra laicum.x.vel
xx.annorum spacio præscribitur.C.de præscrip.lon.tẽp.
13 per totũ.xvi.q.iii.§ potest.nec est nouum vnum ex † pa-
tronis perdere ius, & alterum retinere.ff. de iureiuran.si
duo patroni.de elec.cum Vinton.apertius de poenis, in
quibusdam.cum concor.etiam hic,sic seruitus in parte
alia retinetur.ff.quemadmo.serui.amit. nam & satis, &
denunciatio noui operis quibusdam ex dominis pro-
dest & aliis non. ff. de noui oper.nuncia. de pupillo §.si
plurium.non respondet, sed so.procedit in præscribente
ius

ius commune laici & ecclesiæ, contraria procedant in præscribente diuisim ius laici stante iure ecclesiæ.

ADDITIO.

1 ¶Quæro in quo. patronatus iura vendi non possunt, sicut nec alia iura spiritualia, nisi cum vniuersitate, donari tamen potest, vt tenet Ant. in c. quanto. de iudi. & hoc cum consensu episcopi.

¶De censibus. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Visitator debet primo visitare ciuitatem vt caput, postea diocesim.*
2 *Ecclesiæ cathedrales dicuntur matrices.*
3 *Visitandi potestas esset delusoria, si nullam haberet coertionem.*
4 *Archiepiscopus quando cogat & puniat.*
5 *Notorium dicitur, cuius testis est populus.*
6 *Victualium appellatione quæ veniant.*
7 *Exxenia non extenduntur ad numerum & quantitatem.*
8 *Pœna tenet suum authorem.*
9 *Delegatus debet seruare formam mandati.*
10 *Correctio monacorum licet spectet ad abbatem, tamen si est nimis grauis, temperanda de consilio conuentus.*
11 *Visitationis locus non est de substantia, sicut nec locus electionis.*
12 *Procurationis nomine nihil amplius exigitur, quam pensatis facultatibus moderate possint exhibere.*

CAP. PRIMVM.

ROmana. Diuisio in gl. & supra ca archiepis. finis prorogat ad alios visitantes, quod dic vt ibi, [*prouinciam*] vj. q. iij. scitote. Prius ecclesiæ suæ capitulum, cum quo facit vnum corpus. s. quæ si. a præla. nouit. igitur prius visitandum, & dicit Ioan. mo. quod ordo istius decre. hic & inferius positus substantialis est, & omissus reddit processum nullum. s. de rescrip. cum dilecta. C. de sen. & interlo. l. prolatam. Et dicit, quod super nullitate vidit literas dari per cancellariam, vbi vero ordo non esset substantialis, tamen a iure debitus, & peteretur, si non admitteretur petitio, posset appellari. C. de ap. l. j. alias si procederetur, teneret processus, de resti. spo. c. j. & j. de ap. c. j. [*Ciuitatem.*] Et ibi etiam procurabitur, vt. s. eo. venerabili. & ibi dixi super j. gl. quomodo respondeatur. c. xii. q. ii. charitatem. [*Et diocesani*] ista sunt diuersa. Diocesis ciuitatem comprehendit minorum ecclesiarum per hanc literam & per id, quod de piis locis. j. proxi. §. sequitur. & §. sane. dicunt Pet. & Abb. patere, etiam ecclesias curam non habentes visitant, & in visitatione veniat scire de vita & conuersatione ministri, vt in. d. §. sane. & quomodo ecclesia & ipsius iura gubernet. Nam dicit Arch. cum ibi possit delinqui, & ecclesiam non reparari, ergo locus est visitationi [*populorum*] dicit Fran. hoc intelligendum quoad crimina ecclesiastica, matrimonia & alia, quæ ad ecclesiam pertinent. In aliis corrigendis non vsurpabit iurisdictionem iudicis secularis, de iudiciis. nouit. [*Commode*] xxii. q. ii. faciat. s. de elec. quia pp. in prin. [*Non poterit*] de multiplici potentia hic Host. remittens ad no. de rescri. sciscitatus [*de pluribus*] putat Inno. quod ex causa pôt vnum collegium in locis plurib. visitare, licet sit honestius hæc fieri vno solo, vide quod. j. dicam super glo. loca. Et no. quod dicit de pluribus, per quod patet, quod non de omnibus ad vnum. & in iiij. glo. [*Conuocare.*] impedientes tales nuncios, vel alias iurisdictionem archiepi visitantes, per eum puniri pût, quod dicunt. j. de pœnis. Romana [*deinde*] i. visitata sua ecclesia, ciuitate, vel dioceli, liceat, prius ergo non licet, nisi aliud obtineat de consuetudine speciali. s. de offi. ordi. romana. ibi romanæ ecclesiæ saluis, quæ epis seruare debet. In quibus etiam quoad archiepm consuetudo contraria non valeret, vt dicit in fi. secundum Host. [*eius partem*] si non pôt totam, quia ad impossibile non tenetur. j. de re. iur. nemo pôt [*visitationis officij*] ad quod pertinet, statum clericorum prius visitare, qualiter baptismum & alia sacra ministrent, & qualiter se habeant in ecclesia & in vita, & si omnia recta inueniat. Deo gratias agat. Si aliter inuenerit, ignaros instruat, & puniat puniendos, & hoc expediat nocte, qua venit, sequenti die mane plebi vocatæ prædicet verbum Dei, docendo fidem & articulos fidei, & vitia mortalia fugere, & quod sibi nolit fieri &c. & quod resurrectionem spectent, & diem iudicij timeant, & vt se continue in omnibus bonis exerceant, & sic de illa ecclesia proficiscatur ad aliam. x. q. i. placuit. j. §. sane. secundum Host. sed Io. mo. sic ponit, vt de ecclesia militante ad triumphantem valeat proficisci. alleg. eundem canonem, & de illis ecclesiis remitti. s. de ele. fundamenta. Scire debes quod Host. in sum. de offi. archi. §. pe. ver. patet ex præmissis. vr velle, quod post prandium de illa ecclesia ibit ad aliam & visitabit illam, & ibi de sero procurabitur. & se. mane. Alij intelligunt, quod de mane facto sermone ad populum ad aliam ecclesiam ibit sumere prandium, quomodocumque sentias, vnius diei erit procuratio. x. q. iij. inter. Saluo quod. j. dicam in gl. visitare, in fin. [*Ciuitates*] &
1 dioceses per ordinem, vt primo† ciuitatem vt caput. secundo diocesim visitet. s. j. tamen. dicunt Ho. & Ioan. mo. quod ille ordo seruandus sit in prouincia. s. quo ad ecclesiam, ciuitatem & diocesim metropolitanam, in suffraganeis tamen si facultas, vel incommoditas sit in hoc ordine seruando, non putant ordinem necessarium, & eorum subditos, si concurrant epis & archieps in visitando, dicit Inn. cui concor. Ho. Io. mo. Abb. & Arch. quod ambo admittentur, cum non sit iure prohibitum, & si discordarent in sententia, teneret sententia pro reo, nisi in causa fauorabili, de prob. ex literis. & repetit hoc Host. quod post eum scripsi, de re iu. c. si. super vl. glo. dicunt autem, quod si ecclesia non sufficit vtrique, admittetur primo veniens. ff. de iudi. qui prior. de fo. compe. proposuisti, cum concor. Si concurrunt, nec apparet quis primo venerat, vr epm præferendum, cui specialius inest cura. x. q. j. regenda. cum similibus prædictis. placet Archid. epm præferendum. xi. q. iij. qui resistit. & c. se. & dixi de præscri. cum ex officij. super gl. pe. quasi casus archiepi sit specialis perimens regulam. ff. de reg. iur. l. j. facit pro hoc. s. eo. lib. de præben. si a sede. si vero concurrat epis cum prælato sibi subiecto, ad quem etiam spectat visitatio, dicit Arch. præferendum epm, nisi obstet consuetudo. alle. quod no. Inn. de præben. in Lateran. [*Cathedralium*] siue matricum. nam
2 & Cathedrales † matrices dicuntur, de præscrip. cap. j. de ver. si. venerabili [*visitatis*] visitare intelligitur. etiam si vadat causa consignandi pueros, vel consecrandi ecclesiam. s. de reli. do. c. j. Siue pro quocunque alio communi negotio, vel quia multos tangit. arg. x. q. iii. relatum. & c. nec numerus. s. de simo. cum. j. q. j. placuit. secundum Inn. vel secundum Host. & Io. mo. quod sit pro salute animarum, vel pro cultu diuino ampliando pro statu ecclesię in melius reformando. x. q. j. placuit. secus secundum Inno. si vadit pro causis expediendis. dicit Arch. quod ex verbis prædictis vr deberi procuratio pro reconciliatione ecclesiæ, sed ipse contrarium tenet, sequendo Vin. & vide, quod scripsi, de consecra. ec. vel alta. proposuisti. all. etiam quod no Vin. Lau. & Gof. de vita & hone. cler. cum ab omni. Sed quæritur, an archieps ad vnam diocesim causa visitandi accedens si transit per aliam diocesim sit procurandus, respondetur quod non iure visitationis, quia non visitat, ius hospitalitatis nemini denegandum est, de emp. & ven. c. j. xiii. di. §. j. s. de præben. de monacis. & secundum hoc idem est de ecclesia propriæ diocesis, per quam transit. Quid si perdit equum, soluit vecturas equorum, vel his similia, numquid hoc exigi nomine procuratoris ius. dic, secundum Inno. quod non, quia patet secundum Arch. j. §. procurationes ibi, In victualib. tamen, sed nec diuina debet exigere cum grauamine subditorum. x. q. iii. cauendum, & c. fi. s. eo. cum apls. §. j. & vl. vnde dicit Inn. quod multominus posset petere expensas, quas fecit in via eundo pro visitatione facienda, tum quia hoc nullo iure cauetur, tum quia propter id habet bona dignitatis, vt quæ ad dignitatis officium spectant exerceat. & talis procuratio hoc respectu potius datur in signum subiectionis & propter hospitalitatem, quam de necessitate

iuris

iuris naturalis,cum suos reditus habeat,vt ꝓ dixi. Et ideo
de illis viuit.cum pauperes visitat. Quid si vna die visita-
tionem expedire non potest.dicit Inno.ꝙ pluribus die-
bus vt oportuerit procurandus erit.x.q.i.placuit.Nam si
statim redire posset.& procurationē hr̄e, nonne melius
est remeare & visitationem perficere. nec ob. x.q.iii.inter
cætera,ꝙ intelligitur cum vna die pōt visitatio expedi-
ri.nec circa vnam malignandum est ſm eum, alle.Ho.
xviij.q.ij.visitandi.& c.non semel.de hoc dixi.s̄.c.cū apo
stolus.super ver.epulas.Archid.dicit,ꝙ ar.ꝯ.ī.eo fœlicis.
ver.adiicientes.sed ibi non dr̄,ꝙ solū vna die debet pro-
curari,sed ꝙ pro vna die vnam solam procurationē dēt
hr̄e,etiam si visitat plura loca.Subdit tn̄ Host.ꝙ in nul-
lo casu ecclesia est grauanda,vt dictum est,& patet.s̄.eo.
sopitæ.[*reuertatur*]huius iuris duplex est ratio ſm Fran.s.
ne illa diocesis grauetur,& ne aliorum visitatio negliga
tur[*secure*]arguit Host.ꝙ ex hac, vel alia rōnabili cā per-
sonaliter non visitans procurationem ēt in pecunia exi
gere possit,dic vt.ī.capitulis proximis.[*indiguerit*] aliquo
casu superueniente , vel ēt ex antiquo ſm Host.& Ioan.
mona.[*intermissa*]sine præiudicio redeūdi, cum hoc fiat
de iuris licentia.Ho.[*& assensu.*]Si hoc non fuisset addi-
tum,sufficiebat requisiuisse consilium.s̄.de arb.cū olim
profectus. quem totis viribus procurare debet officium
pastorale.s̄.eo.cum apſus.§.cum vero.Host.[*Conferatur*]
ac si dicat,nō requirat probationem,sed de facili hoc ꝓ-
cedat.Host.[*requisito*]prima ergo visitatio,quam facit ar
chieps̄.est libera.ſcda non,sed necesse est interuenire,qđ
hic dr̄[*diffinitione*] quare ingeritur hic facultas diffinitio-
nis,dicit Host.ad hoc vt archieps̄ non sit negligens ad ꝯ
cilium vocandum,aliter suffraganeorum consiliū de fa
cili hr̄e nequeat, nec sine hac diffinitione visitare.ſcđo
quod per hoc cōcluditur archiep̄o,ꝙ vix,vel nunꝗ̄ secū
dam visitationem faciet,nisi cōcilium celebret[*sic alijs*]
prius visitans oportunum , & super hoc scribitur actio
archiep̄i ſm Inno.Host.& Ioan.mon.ac si dicant,quod
quæstio super hoc ferri non poterit [*proposito*] per se,vel
per alium.x.q.i.eps̄.s̄.de ęta.& quali.cum sit.de offi.ordi.
inter cætera,ſm omnes[*absque coactione*]iurī, quod seq-
tur,bene enim coget venire & rn̄dere & sibi in his,quæ
officium respiciunt obedire ſm Ber.& Innoc. Host.Io.
3 mo.& Arch.alias enim † delusoria esset potestas,vel iu-
risdictio visitādi,si nullam coertionem haberet , de of.
deleg.ex literis.& quia cui cōmittitur principale & ac-
cessorium,de offi.dele.de causis. & c. prudentiam.ad fi.
[*aspera*]xliiij.di.fit rector.xlv.di.disciplina.s̄. de proc.oēs.
Host.hic enim solum tn̄ agitur , vt vita hominū corri-
gatur.xxiij.q.v.prodest.Arch.eos clericos visitandos [*in-
quirant*]quam inquisitionem facere tenentur ad denun-
ciationem ipsius,ad hoc.ii.q.v.Menā.& c.cibus.& si eps̄
nollet inquirere,archieps̄ inquirat,quia curam eius ha-
bet,& ad eius officium pertinet, & pp̄ negligentiam ep̄i
non deuoluitur ad archiep̄m hæc cognitio , quia in ca-
nonibus non est expressum,ita ponit Innoc. all. ad hoc
Archid.x.q.iii.quia cognouimus.xviii.di.hoc tn̄.xxv.q.
ii.Amputato,& quod scripsi.s̄.eo li.de sup.ne.præla. Ro-
mana.super gl.no.ꝙ & hoc tenet.& si dicatur,ꝙ pp̄ hoc
remanebunt crimina impunita,ꝯ id de sent.excō.vt fa-
4 mæ.rn̄det,ꝙ † archieps̄ coget ep̄m,vt procedat & puniat
ꝙ pōt rōne peccati negligentiæ.xxxiiij.dist.quorundam
xii.di.de his.in fi.alle.ēt quod no. Inn. & Host. de cle.nō
resi.ex tuæ.decre.autem vt.ī.eod.de correctione simplr̄,
sed de visitatione loquitur ſm eum [*denunciet*] hic cōpi-
lauit Host.satis vtilem gl.de materia denunciationum,
qūo alia euangelij alia iudicialis alia canonica,quā mi-
nus exquisite posuerunt Gar.& Io.mo.s̄.eo.li.de reli.do.
religionum.quā hic & ibi decido,& vide in Spec.de de-
nuncia.§.ii.ver.vt aūt.Et ꝙ ibi de regulari deficitur , hic
ponam in fi.Archid.vero remittit ad no.per se.xxii.q.v.
hoc vr̄. [*Notoria*]de notorio manifesto,rumore occul-
to & pene occulto remittit Host.de coha.cle. & mu.ve-
stra.Innoc.dicit,ꝙ si dubium est iudici, an crimina sint
notoria,primo de hoc inquiret,nec vr̄ , ꝙ habeat aliud
pronunciare,nisi ꝙ suum est punire hæc maleficia , quæ
sunt notoria , cū solum in hoc videatur cognoscere,an
5 sit sua iurisdictio puniendi.Archi.dicit hoc † notoriū in-
telligi,cuius testis est populus,alleg.xvi.di.iii.sacerdotib.
in fi.xxxv.q.iii.quod scripsi,in prin.& dicit illius criminis
populum testē esse, ēt si crimen sit notum maiori parti
tn̄,alle.ii.q.i.de manifesta.s̄.de coha.cle.nr̄a[*non egeant*]
s̄.de elec.bonæ.ii.§.ꝯ legati, in his enim ordo iudiciarius
est ordinem iuris nō seruare.s̄.de reg.iur.ad nostram.iii.
Host.alle. de fi.p̄sby.qm̄.s̄.de accu.euidentia[*pecuniam.*]
Si vero philosophantes pecuniam cōtemnunt.ff.de va-
ca.mu.l.in honorib.xii. q.ii. Socrates.fortius visitantes,
item,vt dicit Host.Si ciuilis sapientia precio nummario
dehonestari non dēt.ff.de va.& extraor.cogni.l.j.§.est q
dem.multo minus canonica deprauanda, q̄ multū rep-
hendit auaritiam clericorum.s̄.eo. ex parte.& c. ea quę.
s̄.de deci.cap.j.ad fi.de of.or.irrefragabili.ad fi. qđ posuit
Gar.& Io.mo.ī.c.proxi. [*familia*] clericus vel laic⁹ eq̄ster
vel pedester,& dicit Host.hoc ius nouū inductum ad re
mouenda grauamina clericorum,& remittit, de simo.
& si quæstiones[*consuetudines*]in talib. non excusat ꝯsue-
tudo,quia censetur irrationabilis , ex quo per sedē apo-
stolicam reprobatur.xi.dist.quis nesciat. xii.di.c.j. & ii.&
per ꝯn̄s præscribi non potest.s̄.de ꝯsue.c.si.[*eorum*].s.pro-
curationum,alias eorum.s.archiep̄i,vel familiæ[*victuali
6 bus*]† horum noīe continentur eius potus,vestis & stra-
menta & oīa hoīs necessaria ad viuendum.ff.de ver.si.l.
victus,& hospitium.ff.de ali.le.l.legatus, & hæc non vr̄r
remissa,ēt si de alimentis transactum sit, nisi specificen-
tur.ff.de transa. cum hi. §.cū qui transegit. videatur tn̄,
ne vltra facultates grauent ecclesias s̄.eo.cum apostol⁹.
& c.sopitæ.dicit Host.ad ep̄m . Cor mite cōsidera, ne si-
milam & mella fastidias , qui natus i paupere domo &
tugurio rusticino &c.xii.q.ii.gloria . & quod cōfusio &
ignominia est Christum pauperē & esuriētē &c.xxxv.
di.ecclesiæ principes. & vide ne de te dicat . Solus eps̄ in-
cumbit donis &c.xiii.dist.diaconi.vltra medium.[*Reci-
piat.*] hoc est ꝯ Abb.qui dicit ꝙ.ī.§.proxi.prouidet ꝯ re
cipientes,hic vero ꝯ exigientes . Sed pro eo vr̄ facere.ī.c.
proxi.qui vr̄ innuere per Inno.prohibitas exactiones &
receptiones,sed litera id nō dicit, & dato quod diceret,
intelligeretur de prohibitione tacita,vnde decre. fęlicis.
non dicit id prohibitum p Inn.sed per Gre.aliquod mu
nus ex quacunque cā,multominus donū,qđ fit sine cā,
ff.de verbo.sig.inter donū.Quodcūq; sit,beatus qui excu
tit &c.j.q.j.sunt nonnulli.excipit Host. esculentū & po-
7 culentum.ff.de of.præsi.plebiscito.† enxenia,quæ nō ex-
tenduntur ad numerum & q̄titatem.ff.de offi. procōsu.
solent.in fi.ad hoc.s̄.eo.li.de rescri.statutum.§. insup.di-
cit demum,ꝙ oēs huius literæ innuunt ꝯrium , dicebat
Io.mo.qūo enxeniatur esculentum & poculentū, cum
recipiat procurationē in victualib. rn̄det , cum.s.visitat
aliquod tale excellens vltra oēs expensas enxeniat.vide
quod dicā.ī.c.proxi.sup gl.ꝯsulte.puto , ꝙ periculum sit
recipere victualia portāda, sed victualia ibi comedēda q̄
tūcunque excellentia recipere non est periculū pœna-
tum.ī.positarum,exigere tn̄ posset esse peccatū.[*Quæ sua
8 sunt*]ad Philip.ii.[*recipiens*]tenet † ergo pęna suum aucto
rem ,de his q̄ fi. a ma.par.c.quæsiuit. xxiiii.q iii.si habes.
Host.[*maledictionem*].i.pœnam æternam,quæ debetur il-
li pro mortali.Gen.iii.nisi duplum restituat illi, a quo re
cepit,nec aliquis pōt absolui,nec pnīam sibi iniungi,q̃a
nō dimittitur peccatum &c. xiiii. q.iii.si res.s̄.de viu.cū
tu.Host.& dicit Arch.hanc literā facere pro snl a dicen-
tium,ꝙ iustus hō,vel iudex pōt alicui maledicere.& di-
cit,ꝙ hæc disputatio hr̄ xxxiii.q.iii. de illicita, cū ca.seq.
[*fraudem*]quæ nulli patrocinari debet,de rescrip.sedes.&
c.ex tenore.[*formā*]dictam a.§.sane.citra[*ordinario*] dele
9 gatus † seruet formā mandati,de rescri.cū dilecta.ēt si da
tus sit ab alio,q̄ a papa,ita tn̄ , ꝙ delegans quod nō pōt.
nō cōmittat.s̄.de iurepa.quod aūt. non putant Host.&
Io.

Io.mo.hæc in delegato locū hēre triplici rōne. Prima, q̄a
vices papæ gerit.xcııı.di.c.fi.& di.se.c.j. Scđa, quia maior
est epō, de offi.dele. sane. qui nō includitur sub clausula
generali.j.de sent.exc.quia periculosum.ar.s.de rescri.se
des. Tertia, quia romana ecclesia ꝯ se & suos priuilegiate
non consueuit.de censi.cum instantia[*plene*] quo ad ca-
pitula ipsis congruentia, de sta.mo.c.vi.& fi. Sunt.n.q̄-
dam q̄ contingunt solos archiepōs, vt in parte prima, in
telligitur ergo hoc de primo rñso,& de.§. sane. cum.§.
seq.ex quo ad illa dicit Host. ꝙ non possit valere consue
tudo ꝯria, de exces.pla. ad hæc.& vbi in religiosis, quos
corrigere habet Abbas. vnde sequitur, saluis &c. [*institu*
tis.] Host. in glo. denunciationem, quā posuit.s.§. sane. vt
ibi dixi vltra ea, quæ posuit. Spe. dixit, ꝙ regularis denun
ciatio.i. proclamatio in.c.nō requirit gl. quia non s̄m iu
ris subtilitates, sed s̄m obseruantias regulares & s̄m di-
uersas religiosorum institutiones de plano & simplr ex
peditur, in qua nec est appellatio admittenda.s.de app.
ad nostram.& c.reprehensibilis.in fi.& c.cum speciali.i fi.
de accu.qualiter.ii. ad fi. dicit aūt non admittendum, ꝙ
si p̄latus, q̄uis religiosus in mortali ꝯstitutus notorius, vl
infamatus incorrigibilis sit,& pp hoc a suo subdito ap-
pelletur, aut appellationi defert, aut pro tanto excessu sa
tisfacere compelletur.s.de app.de priore. quia nec ad ta-
lem pertinet iudicialis correctio.iii.q.vj.iudicet. Item re
ligiosi licet sint s̄m regulā corrigendi, misericorditer tñ
nec passim more latronū in grauē carcerem detrudēdi
s̄m morem primæ ꝯsuetudinis, quæ quasi pro lege in q
busdā ecclesiis ēt inoleuerit.s.de sta.mo.reg.ea quæ.j.rñ-
10 so. Itē licet † ad abbatem spectet correctio, si tñ nimis est
grauis, de ꝯsilio conuentus.i.capłi sui temperanda est.s.
de ap.reprehensibilis.§.fi.de his quæ fi.a p̄latis. nouit.&
c.ea noscitur. vult ergo finis iste, ꝙ consuetudines, vel in
stitutiones, per quas fient visitationes & correctiones re-
ligiosorum sint rōnabiles & approbatæ. ¶ Prima gl. di-
uidit.iiij. exponit, quærit, arguit pro & soluit ꝯriū. ¶ Glo.
nunquid. quærit & soluit. ¶ Gl. hoc intellexit. ponit opi.
quam reprobat. ¶ Glo. non simul. rñdet per quæstionē.
¶ Glo. dicit Inno. soluit duo dubia. ¶ Glo. no. casum. po
nit.xxviii. casus, in quib. scriptura requiritur. ¶ In gl. for-
te. ibi.§. si quis in iudicio. loquitur in illo, qui promisit iu
dicio sistere,& pp aliquod prædictorū non sistebat. ¶ In
glo. no. casum ibi, census. sequitur.& monumēta publi-
ca potiora testib.&c.& ibi, ꝯhitur. hypotheca ēt sine scri
ptura, ꝯhitur, si ad faciliorem probationē fit inde scrip-
tura. Ioan. An. ¶ In gl.j. in fi. ¶ In quarta ibi, hanc aūt cō
stitutionem prorogat ad alios visitantes & protestatur.
Host. aūt,& Boa. diuidunt decre. in nouē partes, faciēdo,
s. de quolibet §. partem. sed Io. mo. diuidebat in duas par
tes, dicens ꝙ primo tāgit formā visitationis p archiepm
faciendæ. Scđa ibi, hanc formā. illam ad alios p̄latos ex-
tendit. Prima iterū in duas, quia tāgitur modus circa vi
sitationē faciendam. scđo in.§. procurationes. circa ꝓcu
rationem recipiēdam. Iterū prima in duas, quia primo
tangitur ordo visitandi loca. Scđo in.§. sane. modus illa
visitandi. Adhuc prima in duas, quia primo tangit ordi
nem visitādi capłm ecclesię suę & ciuitatē & diocesim.
Scđo.§. deinde. tangit ordinē visitandi prouinciā. ¶ In
glo.ii. ibi, epm.& licet illud.c. in epō loquatur, nō occur-
rit rō, quare aliud in archiepō, qui eps est,& s̄m Innoc.
Host.& Io.mo.xxj.di. in nouo. de sacra vn.c.vno. ver. per
fectionis. ¶ In glo. ita ꝙ. ibi, arbitrium. s̄m Inno. vnde di
cit Host. ꝙ non dicetur non plena visitatio, quia duæ,
tres, vel paucæ remaneant visitandæ, alle. de ꝯse.dist.ii. re
vera. cōiunctum cū.c.lxxvj.di. ieiunium.& c. bonæ.ii. de
postu.& de hoc vide in procemio cōpil. Greg. in vi.gl. al
le. Arch.vii.q.j. denique. in prin. ibi, oī semini israel. sub-
dit Host. ꝙ in his recipiendus est modus regionis. ff. de
ven. inspi.l.j.§. personaliter.& ibi, sed dic ꝯ s̄m Innoc.&
Host. idem Ioan. mo.& Arch.& in fi. de his in arb. ꝯsan.
post prin. ¶ In glo. patet. in fi. vnde dicit Archid. ꝙ si ad
cameram, vel villā suam vellet ꝯuocare suum vel alteri⁹

ecclesiæ capitulū, vt illud ibi visitet, non poterit, cū decr.
requirat, ꝙ accedat ad visitandos. Ad idem.s. de offi.ord.
conquerente. ibi. cum ad eos visitandos accesseris. ¶ In
glo.j. ibi, cōem & sufficientem ad oēs recipiendos.& in
11 fine. Et per hoc no. Fran. ꝙ † locus visitationis non est de
substantia, sicut nec locus electionis, remittit de electio.
bonæ.j. de loco, quo mandatur inquisitio fieri, dic vt.s.
eodem lib. de officio delega. statuimus.ii. ¶ In glo. nun-
quid. ibi no. idem Host.& Io.mo. sed Archid. ꝯ allegans
quæ no. Inno.& Host.s. de offi. ordina. inter cætera. alle.
etiam.x.q.iii. cauendum,& quod ibi tenet Hug. qui di-
xit, ꝙ vna die erit cum clericis, alia cum laicis & eo-
rum sumptib.& idem no.x.q.i. placuit. nec est magnū. si
vbi seminat spiritualia, metit carnalia.xiii.q.i.§.ii ¶ In
glo. hæc. intellexit ibi Bernardus. Host. hic ꝯ. quod v̄r pla
cuisse Inno. ¶ In glo. hospitalia. in fi. gringias, no. licet ibi
sint priuata oratoria non includit.s.eo.c. fi. ¶ In glo. nō
simul ibi, sigillatim, quærit Host.& Io. mo.& Arch. post
eum, nunquid de statu epi ab epō. respondent, ꝙ fieri
poterit, sed decentius est, vt in primo interrogetur seor-
sum,& seorsum corrigatur, si quid fuerit corrigendū, cū
aliis sit in exemplum. de cle. cū in cunctis. de voto. ma-
gnæ. de accusa. qualiter.ii. ver.& iō.& bene pōt caput cor
rigi sine mēbris.& correctio mēbrorum differri.s. de sen
ten.& re iudi. cū.I.& A. ¶ In glo.s. in fi.& s. de offic. ordi.
licet. ¶ In glo. loca. in fi. nam, vt dicunt Inn.& Host. si id
potest archieps in sua propria diocesi, vt ibi, non occur-
rit rō, quare id nō possit in diocesibus suffraganeorū.s.
de consti. translato. de exce. cum inter. ver. ratione. Et q̄a
Host.s. proxi. rñso intellexit locū incongruū, qui nō suf
ficit ad procurationē archiepi, quasi per id videatur in-
nuere, ꝙ illa sit iusta cā nō accedendi. Arch. hic resistit,
& ad id, quod no. Io.x.q.iii. illud. in fi.& ca. Inter. dicit, ꝙ
omnes cōtribuent, per.c.cū instātia.& c. procurationes,
eo. ti. Dicit autē Archi. ꝙ iusta cā conuocationis nō est
paupertas ecclesiæ, nam si pōt ad locū accedere, tenetur
ad id.& si ecclesia est paup, nil exiget, vel recipiet.j.q.ii.
placuit.x.q.iii. cauendū. ergo non paupertas, vel alia dif-
ficultas excusat ab accessu, vt ibi patet,& facit.s. no. li. de
rescri. statutum.§. puisuris. suis ergo stipendiis visitet, q̄a
ad hoc sunt sibi reditus epales deputati, de vi.& ho. cle.
cū ab oī. sic etiam nota. Ber. eo. tit. cum apłs. in gl. li. con
cor. quod no. Ioan. Vin. Goff.& Host. eo. tit. cum instan-
tia.& c. procurationes.& vide, qđ ibi scripsi post Host. su-
per ver. per seipsam. qñ de paupertate disputatur. ad præ-
dicta Archi. obiicit de decret. ꝯquerente. de offi. ordi. vbi
12 dr. procurationis † noīe amplius exigi non posse, quā pē
satis facultatib. moderate possint exhibere. Rñdet. c. pla-
cuit, intelligi de pœni. imponente, quē euidens pauper-
tas excusat a ꝯtribuendo, decr. vero loquitur de ecclesia,
q̄ contribuere pōt. licet non in totū procurare. haberi
enim semper rō debet, ne ministri ecclesiæ egeāt. ad id,
ff. de reg. iur. in condemnatione.& ne fraudētur alimē-
tis. ff. de ces. bo. qui bonis. dicit etiam, ꝙ decre. cum instā
tia.& c. procurationes, non obstant, quia quo ad contri
butionem non loquitur de prælatis visitantibus, sed de
legatis & nunciis, immo decre. procurationes, facit con
tra, cū prætermissis epis, de quib. præmiserat, cōtributio-
nem permittit solis legatis & nunciis, ar.xxv. dist. qualis.
¶ In glo. caueat. in fi. per qđ no. Host. cœpta complēda.
C. ad sil.l.vi. in fi. facit. supra de rescrip. literis. ¶ In glo. ibi
renunciauerit. facit de re iudi. qđ ad ꝯsultationem.& in
fi. lxv. di.c.j.& ii. Host.& Archi. ¶ In glo. archiepi. dicit. n.
litera ipsius, non dicit ipsorum. ¶ In gl. dicit Inn. in fi. idē
Host. Ioan. mona.& Archid. qui etiā dicunt, nō requiri,
ꝙ hoc fiat cā cognita. ¶ In gl. no. casum, hæc glo. ponit,
xxviij. casus, in quib. scriptura requiritur, quorum.xxiij.
posuit hic Host. et Io. mo. post eum, omisit. n. xv. xvj. xvii.
xxxvij. xxxviij. Ioā. mo. addit duos, vt dicam in fi. gl. Guil.
aūt in Spe. de instr. edi.§ restat. hos casus prosequitur, sed
aliter quā hic. et in priuilegiis. vide quod dixi.s. eo. lib in
procemio, ad fi. super verbo, transmittimus.& ibi, fun-
damenta.

damenta.§.vt ego. in fi.& ibi, in legato,vel delegato.&
ibi,ciuili.ẽt in causis,in quib. de plano proceditur,quod
dic vt in cle.de ver.sig.sepe.& ibi.c.vlti.xxix.in eleemosi-
narum quæstoribus.de pœ.& re.cum ex eo.xxx.casus ex
trauag.Bo.pvide.in fi.xxxj.in alia extrauaganti eiusdẽ,q̃
incipit.iniunctę.& hos duos addit io.mo.xxxij.in cle.de
elec.cãm.xxxiij.in cle.de iu.dudum.xxxiiij. in constitu-
tione.Ioan.execrabilis.¶In glo.a princ. in fi.idem Host.
Io.mo.& Arch.& vide in Spe.de inqui.§.ii.ver.licet aũt.
& ver.vt aũt.vsq; ad fi.§.¶In glo.scriptoris.in fi.all.Host.
de simo.ca.j.& j.q.ii. sicut epm.in auth.vt iudi.sine quo.
suffra.§.hæc oĩa.& §.sic igitur. colla.ii. & hoc si petatur
ratione visitationis, sed non intendit damnare clericũ,
si faciat literas,& aliquid habeat pro labore, arg.xii.q.ii.
charitatem.& c.ecclesiasticis.Hostien.idem Ioan.mon.
nisi de publico reciperet salarium, quo casu stipendiis
suis debet esse contentus.xxiij.q.j.militare.

S V M M A R I V M.

1 *Lex dicitur imperfecta,in qua nulla deuiantibus pœna sancitur.*
2 *Audacia quid sit.*

CAP. II.

EXigit. Tres sunt partes. Prima ponit
exordiũ. Scda ibi, cõstitutionẽ,
finẽ decre.s̃.proxi. repetit addens mensem.
Tertia ibi,alioquĩ.pœnã apponit distinguẽ
do statũ delinquentiũ peruersorũ, qui.s.aduersi sunt bo
no,hi dicuntur peruersi.[*Contenti*] non oĩa deducuntur
in iudicium.de p̃ben.cũ iamdudum. & iõ sola prohibi-
tio q̃nque parum proficit. Macrobius sup som.Scipio-
1 nis ad fi.sic dicit.inter leges † illa dr̃ imperfecta, in qua
nulla deuiantib.pœna sancitur [*multorũ*] maledictionẽ
illam quasi aquã bibentiũ.Guil.[*& singuli*]hæc verba ex
ponuntur.s̃.eo.l.i.de sup.neg. prælati.grandi. vltra mediũ,
[*visitationis*]factæ vel faciendæ, nã accipere est q̃ñcunq;
accipere.j.q.j.eos.in fi.& q̃ incontinẽti fiunt, inesse vĩnt,
ff.si cer.pe.l.lecta.s̃.de elec.officij.Ioan.mo. [*non impenso*]
Gui.qui volebat tenere,qđ dr̃ j̃.c.prox.dicens id fuisse de
mente auctoris,conscribebat sic literã. statuentes vt vni
& sui qui visitationis officio non impenso ob procura-
tionẽ sibi &c.violẽta erat hæc litera.& iõ necessaria fuit
ↄstitutio sequens[*infra mensem*] hoc additur ad.c.p̃cedẽs,
[*& beneficio*]dicit Gar.& Ioã.mo.ꝙ sufficiebat dixisse ab
officio.vide plene de hoc,de pœnis.cupientes. in fi.ma-
gnæ gl in cle.[*ecclesiis*] idest earum rectorib.vij.q.j.scire
debes.Guil.in remissione, concor.cle.de hæte.volentes,
ver.quod secus.Io.an. ¶Prima glo.ponit constitutionis
cãm.¶Quarta gl.specificat tria hic reperita. ¶Gl.i aliis,
rñdet per quæstionem & solutionẽ. ¶Gl.ꝙ dici,rñdet p
ob.¶Gl.ↄsiliter.rñdet per quæstionẽ & opinio.¶Glo.no
uerint.soluit duo dubia. ¶Glo.vlt.rñdet per obiectionẽ
& soluit & remittit. ¶Glo.ii.ibi,rem non nouam.in fi,
per diffinitiuã patebit quis timidius, qs audacius litẽ su-
scepit.¶In gl.j.ibi.§.si rem.non proprie exigit, qui ab of
ferente recipit.¶In glo.ꝙ dic,ibi.l.vna.in fi.ibi, æquipa-
rat,imperat in pœna accipientem a sponte dãtib.& co-
gentem dare in modicũ pp noua fœlicia. Et ibi.§ est q̃-
dem. salariũ doctoris iuris ciuilis inhoneste excipitur.
¶In glo.ii.in fi.xxxii.q.v.si paul.ver.caue.dicit Io.mo.ꝙ
2 audacia † proprie est vitiũ, cuius vitij ↄ̃rium vitiũ est pu-
silanimitas,quorũ medium est fortitudo. ¶In gl.ij.ibi,
plurimos.in fi necesse est, ꝙ ferro abscindãtur vulnera,
q̃ fornicatorũ non sentiunt medicinam. ¶In gl.s̃m In-
no.bene tenuit hoc Inn.in.c.procurationes.eo.tit.vt ibi
ipsi super verbo,procurationũ,sed ipse intẽdit de ea par-
te,q̃ de legatis & nunciis loquitur,& super illa est gl.p̃di
cta,& hæc forsan fecit errare Gar.sic Inno.allegantẽ,cui
credidi ipsius gl.ponendo, sed quo ad casum nostrũ cũ
de voluntate loquimur,tenet Inn.ↄ̃rium, vt scripsi.s̃.ca.
proxi.in.§.i.super verbo,visitatis.& Archi.illud tenet,&
supra de of.ordi.si eps.Et ibi,indigeant. si de indigentia
intelligas, per quam impediretur visitatio,vera sit gl.de

reg.iur.quod non est. ¶In gl.consulte facit.ibi,recipiat,
exportandũ non tunc edendũ,vel bibendũ, quia nõ es-
set dubitatio,cũ tunc procuretur. puta si portat aliquos
capones,caseos,vel flascos vini,bene facit,si præ aliis ab-
stinet,& vide,quod dixi.s̃.c.prox.§.caueãt, super ver.qđ-
cunq;.¶In glo.saluo.ibi.c.proxi.Et vide,qđ no.in.i.glo.
¶In gl.pe.ibi,sñia absolutionis.nam pp dubium satisfa
ctionis facienda esset declaratio,& vide,quod no.in cle.
de deci.c.j.ad fi.in glo.sic suspensi.

CAP. III.

FOelicis. Sũt quatuor dicta.primo re-
citat ius antiquum.Scdo ibi,
verũ,illud temperat in parte secũda. Tertio
ibi,adiiciẽtes.addit & declarat. Quarto.ibi,
cętera.in reliquis ius antiquum ↄseruat. [*Visitationis*]vi-
de,quod no.s̃.c.proxi.super eo,verbo, ex hoc.i. ex tanta
districtione pœnarum.[*Ecclesiis*]repete & p̃sonis ↄpetit.
sic.s̃.c.j.in fi.[*volentibus.*]Si ergo procurationẽ in victua-
libus soluere volunt,pecunia ab eis exigi non p̃ot,& q̃a
neutra pars ad hæc cogit, puto, ꝙ nec successores sic pa
ciscẽtiũ vel seruantiũ ad hæc arctare possint eps vel ei᷒.
substitutus.vide,quod dicam.j̃.eo.c.vlt.super verbo,non
obstante.[*Seu personis*]pp duo potuit hoc dici. Primo pp
ministros,qui nõ hñt nomen rectorũ, licet p̃sint eccle-
siis,& pp camerarios,vel his similes,quibus cõpetit sępe
talia ꝓcurare,& soluere pecuniã, nõ restringitur ad cũ,
qui cõsistit in numero,vnde ↄcordare pñt de certa mẽ-
sura ↄsistentium in aridis,vel liquidis,vel de boue,pullo,
vel re simili danda pro quantitate exacta, vel sine alia
taxatione,dũmodo seruetur moderamẽ,de quo sequr,
quicquid.n.habent hoĩes pecunia est.j.q.iij.totũ,hodie
p constitutionẽ Benedicti,q̃ incipit. Vas electionis.taxa
ta est q̃titas s̃m diuersitatẽ prouinciarũ, diuersaque sol-
uenda est,siue in victualib.siue a volentib.in pecunia,in
qua ẽt distinguitur an p̃ot per se, an per alios visitent,
ibi ẽt ad vnam procurationẽ taxatã. cũ per alios visitẽt,
restringitur charitatiuum subsidiũ,ibi vide, quia breui-
ter recitari nõ posset [*diebus.*] Numerus dierũ in plurari
respicit numerũ ecclesiarũ.s.de priuilegiis.vt priuilegia,
j̃.ne.cle.vel.mo.c.j.[*Vna die*]nec ampli᷒.q̃ vnius diei pro
curationẽ ab vna ecclesia recipiet.x.q.iij. inter cætera.
Sed ↄ̃.x.q.j.placuit.vide,quod scripsi.s̃.eo.cũ apls.sup ver
bo,epulas.& s̃.c.j.ii.rñ.sup ver.visitatis. visitatus vna die,
cũ visitatio sit principale,& procuratio accessoriũ,vni᷒
diei visitationi non dẽt accedere procuratio pluriũ, ne
accessoriũ sit mai᷒ q̃ principale. j̃. de reg.iur.accessoriũ,
s̃m Io.mo.bene facit.j̃.tit.j.c.vno. ver. nõ sic p̃sonaliter,
hic qđ ꝓmiserat repetit.¶Prima glo.dicit vnde sumpta.
¶Gl.reuelauit.ostendit, quõ ius antiquum renouatum
est.¶Glo.ante.rñdet per quæstionẽ & soluit. ¶In gl.i.in
fi.& quõ reuoluebat literam,vt hunc separet intellectũ,
ibi vide super verbo,non impenso.¶In gl. presbyter.ibi,
manebit portatio etiam victualiũ ad locũ cõpetentem
posset esse onerosa.¶In glo.pe.ibi,absurdum,& esset ac-
cessorium maius principali,vt dixi in tex.Io.And.

S V M M A R I V M.

1 *Negotiator quis sit proprie.*
2 *Clericus negotiator vt pestis est euitandus.*

CAP. IIII

QVanquam, Primo ponit exordiũ.
Secũdo ꝓhibitionem
ibi,cum ergo.Tertio pęnas transgressorum.
ibi cum vero. & hæc decre. plenius ꝓuidet,
quam Alexãdrina:quia nonnulli.j̃.de immu. eccl.pro-
uidisset.vt ibi,dicam in prin.[*negotiandi*]a cõtrario, si cã
negotiandi hac immunitate non gaudent s̃m Guil.in
Spe.de immunitate ecclesiæ,in fine,vbi arguit ↄ̃ emptio
res redituum regularium, vel clericorũ, qui priuilegiis
regum,vel clericorum in illis differendis vti volunt,qđ
hic no.Archi.si autem inter leuantem & portantem sit
quæstio de clericatu, vel de rebus. quæ portentur nego-
tiationis cã,vide,quod no.in cle.eo.tit. præsenti.in.vi.gl.
[*differunt*]

[*differunt*] de illo, qui receperat bladum trahere ante editum no. hoc quod dixi ſ. de conſti. c. ii. excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrerat, q eſt. l. interdicti. ſuper hoc, quod periculoſum eſt præcipue Italicis, vt de quod no. in clementi. de ſenten. excommuni. grauis, in prin. [*obtineant*] ſi papa ſibi non reſeruat aliis conceſſiſſe vr, de ſent. exc. ſuper. Arch [*plenarie*] vide. quod no. in cle. eo. ti. puti. in glo. pe. & antep. [*reſtituerint*] abſolutionē ergo præcedit reſtō. ſic. ii. q. vii. aceuario. in fi. & xvii. q. 4. de presbytero. in fi. & in his de hoc, & merito, quia taliū offenſio ad Chriſtum pertinet. iii. q. i. nulli. ſicut & eorū honor dr eſſe Chriſti. ii. q. v. habet hoc. & q de reſtitutione dictū eſt, & de ſatisfactione transgreſſionis intelligendum eſt, cum iſta hic copulatiue ponantur. ad hoc ſ. de immu. ec. qm. in fi. & de hære. quicunque. in princi. ſm Arch. [*competenter*] & in reb. eccleſiæ facta ſit talis transgreſſio, vr ſufficere, q ſatisfiat prælato ſm id, qd legitur & no. xvii. q. iiii. ſi quis contumax. & placet Arch. dictū Lau. qui ibi hoc tenuit, & dicit illud c. loqui. cū iniuria fit loco, ſi vero fieret perſonæ, locum hēt decr. parochianos. de ſent. exc. dicit Archi. q alij ſ per. c. ſi quis i atrio. e. q. vbi dr, q ſatisfieri dēt eccleſię. Ioan. And. ¶ Prima gl. ſummat & addit ius nouiſſimum, antepe. & pe. glo. recitari poſſunt per duas quæſtiones. ¶ In glo. i. ibi. vniuerſitatis. dicere debuiſſet de loco. ſ. q locus vniuerſitatis eſt interdictus. ¶ In gl. C. de. lu fin. can. xvi. quæſtio. j. placet, al. eſt ſub §. nouarum. ¶ In glo. tan fi. idem Archid. ¶ In

1 gl. ad hoc. ibi. negotiationis. dicit Archid. q ille proprie negociator eſt, qui rem emit, & rem integrā & immunem tam vendendo lucratur, ille vero, qui emit, vt ſit ſibi materia aliqua inde operandi ille non eſt negotiator, vt dicit Ioannes Chriſo. xl. di. eiiciens, par eſt, negociationē ergo clerici exercere nō debent, vt e. di. c. ii. xiiij. q. iiij. c. j. vbi de hoc & melius. q. iij. in ſumma. in fi. vnde dicit lo.

2 q clericus negociator vt peſtis euitandus eſt. e. di. negociatorem. ¶ In glo. etiam epiſcopi. in fi. idem Arch. ¶ In glo. pe. ibi, eccleſiaſtico. idem lo. mo. & Archi.

S V M M A R I V M.

1 *Eccleſia dua ſi per epiſcopum in procuratione ſint coniunctæ, epiſcopus debet vtranque viſitare.*

2 *Conſuetudo & pactum archiepiſcopi & ſuffraganeorum nō poteſt impedire non ſolum viſitationem ſed nec eius itera'ionem.*

C A P. V.

Perpetuo. Duæ ſunt partes. ſecunda ibi, poteſt etiam. & primo ponit dictum de viſitatione, taxatione, & pcuratione. ſecunda viciat pſuetudinē pniā. ibi, pſuetudinem [*declaramus*] ſed cōiter tenetur pnium pea, quæ habes. ſ. & ſuper prima glo. intendit tñ approbare opi. pniam Ho. per viam declarationis, pro qua. ſ. eod. ſopitæ. ibi. c. ſuper eo. & e. cum nuper. & vt no. I loſt. in pdicto. c. ſup eo. ita ſeruabat curia, viſus eſt ſm Inno. hæc tenere. ſ. c. j. regula ergo, quæ traditur per antiquos canones, & per decre. romana. in prin. ſ. eo. li. de offi. or. hunc viſitationis caſum nō includit, q per iura alia eſt excluſus. ad decre. ſic rñdetur ſuper. iij. glo. [*viſitare*] quid facit miſer presbyter toties viſitatus. vide, qd dixi. ſ. de offi. archidia. mandamus viſitaris. dicit Arch. q ſi duæ eccleſię pp paupertatē ſunt vnitæ, & ſic vnam tm debent procu

1 rationē, & idem ſi nō ſunt vnitæ, ſed † p epm in pcuratione pnunctæ dēt eps. vt procuratio debeatur, vtranq; viſitare. ſi commode pōt, alias ad locū idoneū cōuocet clerum & populum vtriuſq;. ſ. eo. romana [*non obſtante.*] Hoſt. notauit hic. ſ. eo. ſup eo. Scire debes, q Arch. hic dicit ſe vidiſſe quandā extrau a. ipſius in. iiij q incipiebat, venerabilib. & ſuſpicor, q fuerit pars illius venerabilib. ſ. de ſent. exc. & Gui. ēt de hac loquitur in Spe. eo. tit. ver. pe. q quo ad articulū iterandæ viſitationis & damnandæ cōſuetudinis dicebat idē, qd iſta ſup quo dicebat ipſum In

2 no. libro ſuo talem gl. poſuiſſe. ¶ No. q † pſuetudo & pactum archiepi & ſuffraganeorū nō pōt impedire non ſolum viſitationē, ſed nec eius iterationē, & hoc iō, quia

ius, qd eſt de viſitatione iteranda, eſt publicū auctoritate & vtilitate. ſ. de fo. com. ii diligenti. Sed ſi eſſet priuatū vtilitate, puta q modicā procurationē daret, hoc & pacto & pſuetudine poſſet induci. x. q. iii. relatū. ſed q non detur pcuratio nō poſſet pleribi. ſ. de pleriq. cum ex of. ſi. quia hoc ius, q aliqua procuratio detur, eſt publicum vtilitate, quia ſi nulla daretur, negligeretur viſitatio, & cōſuetudo, quæ eſt p ius publicū vt. ſtatæ, qnq; valet ex cā, ſed tunc tm, qñ vel expreſſo pnſu papæ, vel rōex certa cā inducitur. xij. di. nos cōſuetudinem. Inno. q dicit, pro curationem non pleribi, probatur hic, dū dicit. primis p ria. cum ſua glo. ad id, qd dicit de quota procurationis, facit. ſ. eo. fœlicis. & ſ. eo. iit. olim. & qd no. xvi. q. vii. quicunque. ſed dubito. ne rō negligendi, quam reddit de tota locū habeat ēt in patre, vt ſi videns viſitator q de ſuo oportet impendere in ſe procurando, abſtinebit a viſitā do [*dum viſitat*] ergo non alias, cum rlr non ſit iudex aliarum ſubiectorū ſuffraganeis ſuis. & ſic non pōt illas ligare, vel ſoluere. ſ. de pe. & re. oīs. imò vr, q nec illos excōicatos minori abſoluere poſſit, vt ſcripſi, de ſent. excō. nuper. ver. in ſcdo vero, qd hic ponit Arch. [*Subditorum*] quos tñ ord nare non poſſet, vt. ſ. eo. lib. de tēp. ord. cum nullus. i. rñdit abſoluere. an poſſit diſpenſare, dixi poſt Vincen. de fil. presbyt. ad extirpandas. ¶ Prima glo dicit, quid declaratur, & corrigit. Glo. iij ponit opinio. pniam, cui rñdet. ¶ Glo pe. dat vnū ſimile de aliis remittit. ¶ In prima glo. in fi. & Ioan. ix. q. ij. nullus primas. & facit eadem cā. & q. vi. §. vi. In glo. pnium. in fi. hic declarando dico q decre. ſicut olim. de accu. de cōſil. prouincialium epūorum loquitur, nō de archiepō viſitante. tale vero cōcilium examinat & corrigit delicta non ſolum ſuffraganeorum, ſed & ſubditorum ſuorū, vt ibi patet. & ſ. de pben. graue. xviij. di. per totum. Et ſi dicatur. archiepoa nuatim viſitante illa decre. eſt ſuperflua. Rñdetur negādo. Nam quæ non iudex archieps in tran ſcurſu, videbit fortiſſ prouinciale capitulū. Item q̄us archieps viſitare poſſit ſingulis annis, non ſequitur, q viſitet, docet experientia q vt plurimum abſtineant, quare vtilis fuit illis prouiſio de prouinciali concilio congregando.

¶ De conſecratione eccleſiæ vel altaris. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Cœmiterium quando dicatur violatum.*

2 *Eccleſia quandoque vocatur oratorium.*

3 *Occidere eſt ſcelus etiam vbi mori eſſet remedium.*

4 *Vxori reddere debitum eſt meritorium.*

C A P. P R I M V M.

Si eccleſiam. Determinat quatuor caſus. ſecundus ibi. ſecus. tertius ibi, nō ſic. quartus non vtique contingat. & tunc an recōciliationem ibi celebrari non debet. ſ. de priui. tuatū. in pri. ſi tamen pfiat, non pp hoc phitur irregularitas. ſ. de ſent. exc. is qui cœmiterium. dicunt deriuatores, q cymos græce, interpretatur dulcis ſtatio alarum, vel potius corporum, inde cœmiteriū quaſi cœmiterium, quia ibi cimis mortuorū teritur. vel a cis, qd eſt ante, quia ante eccleſias fieri ſolent [*pollutum*] & tunc reconciliatum erit. ſ. de reg. iur. c. j. ſm Arch. [*ab eadem*] cō cor. ff. de acq. poſſ. poſſideri. poſt prin. & patet, q vicinitas, vel cōtiguitas nocet ad idē. de pe. di. i. ſed & cōtinuo, & de priui. ſuper Spe. ibi cōcordiantia [*medio*] vide, quod no. ſ. de præben. tuæ. in. iij. glo. [*licet*] fortificat dubium p portam, vide quod dicam. ſ. de reg. iur. infamibus. de portis & ſimilib. nominib. Quid ſi in illa porta ſit iniurioſa ſanguinis effuſio, qd iterdictū ſu vtrūq;. facit. ff. cōi diui. arbor. & pro ſocio. l. pe. q id tm, cui magis accedit pollutio.

tio.facit,qđ de hermofrodito hr̄.ff.de sta.ho.l. q̄ritur.facit Instit. de re.diui.§.insula,qđ neutrum.ff.de.te.tu.duo
sunt,cū concor.audiui terminatū per.l.ff.de au. & ar.le.
1 l.& si nō sunt.§. pe.& vlt.cū.l.se.Illud † cœmiteriū dici
violatū,cuius grā,vel cā paties, vel porta facta fuerunt,
quasi sit illis accessio,vt ibi dicit de auro & gēmis,& per
id dicetur idē,si in porta ecclesiæ fiat talis iniuria. ¶Prima gl dicit,qđ declarat,& ponit drīam.¶ Scda gl.rńdet
pob.& so.scda pars p qōnem & solutionē & solonis 9rio rńdet.¶ Tertia gl.primo soluit.vij. dubia.in fi.q̄rit,arguit pro,& 9.& soluit.¶Quarta glo.in qōne duas oṗias
opi.recitat.scdā approbat.¶ In.iiij.glo.ibi qđ dicimus,vide de ele.quia pp.super gl.idest Io.an.¶ In glo.j.ibi.c.j. &
vltimo,& ibi proprie patet hoc,de conse.dist.j.nō oportet.xvj.q.v.possessio.qnque† ecclesia vocatur oratorium
2 e.q.latot.xlij.di.c.pen.& vl.qnque domus orationis.xvj.
q.vij.& hoc diximus.& s̄.de immu.ec. cū ecclesia.qnq;
dr̄ templum,vt ibi.& 88.dist.eiiciens.j.q.iij.ex multis.ii.
q.vij.accusatio.ij.aliqn̄ tabernaculum. de cō.di.j.c.j.16.
di.ca.vlti. qnque domus Dei.j.q.j.non solum,& j.titu.ij.
decet domum dn̄i.& est ratio, quia specialiter ibi Deus
inhabitat. vnde ibi habitantes protegit.debet.n.domus
esse tutissimū refugiū.ff.de in ius vocā.pleriq;. ẜm Arc.
& in fi.ibi non cōsecrata ecclesia vocatur, cui 9cor. de
cō.di.j.ecclesiam.j. & ij. ¶ In glo.ij.ibi, q̄tum in eis est.&
hoc est exp̄ssum.j q.j. ꝙ qdā,in fi.ibi dr̄, ꝙ mali polluūt
sacra,q̄tum in eis est,cum illa maneant polluta, ad idē,
aliæ.di.c.vlt.in prin. ibi dr̄,q̄tum ad se panem pollutum
offerūt,& ẜm hoc debet intelligi lxxxi. di. oportet.in fi.
ibi dico ẜm Host.qui hoc no.s̄.eo.c.fi ¶ In gl.iij ibi iniurioli.facit de priuil.matum.in prin.& ibi casu,vel si quis
inmunitionē faciat.& ibi,ecclesiis. idem Arch. hic & ibi,
vbi remittit, & ibi, necne.ad hoc facit.ff.ad.l.aquil.qua
actione.§.j.ibi, occisum accipere debemus siue gladio,
siue fuste,vel alio telo,vel manibus. si forte strangulauerit,& ibi econuerso.ẜm Vin.qui hoc no.s̄.e.proposuisti.
in prima glo.alleg.ff.ad.l.aqui. huic scripturæ, & ibi,extra ecclesiā.eadem rōne dr̄ idem, qn̄ sub ecclesia in cella,cauerna,vel spelunca ibi sita.ad vtrūq; faciāt iura loquentia de ingressu ecclesiæ.s̄.eo.lib.de offi. deleg.c.ii.de
sen.excom.is cui.& ibi, sanctificata.ad hoc.s̄.eod.lib.de
ele.fundamenta,post prin.ver.isti sunt.& xxj.di. q̄uis, &
3 ibi grata fuit.Seneca li.iij.declamationum. Etiā vbi† remedium est mori,scelus est occidere.Et in fi.si vir sanę
mentis seipsum occidat in ecclesia, vel vulneret irato
aīo ad sanguinis effusionē, ex quo publicum est,recōciliabitur ecclesia,ad hoc sufficit,qđ scripsi s̄.de sent.excō.
contingit.i.super ver.excōicetur,in fi.¶In gl.iiij.ibi,Gādulphus.& Arch.hic,qui dicebat, ꝙ licet in ecclesia nō
debeat rīr debitum reddi vxori. si tn̄ ibi petat, & reddatur,non potest dici adulteriū,vel fornicatio.facit de cō.
di.j.si motum.dicit ēt,ꝙ capitulum qm̄.xxxj.di.qđ ad 9riū allegatur,facit,p nō dicit tēr.ipe, vel loco honesto,
sed dicit oportuno.i.cū vxor opus hēt,& petit,ad id.33.
q.iiij.apostolos, qđ de debito reddendo loquitur indistincte.non obst. ẜm eum generalitas iurium dicentiū,cuiuscunq; fœminæ.de cō.di.i. ecclesiis. & lxviij.di.ecclesiis.& s̄.eo.c.fi.quia debet intelligi de adulterino, vel for-
4 nicario per p̄.c.si motū. Sed† reddere debitum vxori est
meritorium.33.q.v.c.j.& c.ẜm verba. Sed dici pōt,ꝙ illo loco exigere est demeritoriū,& ibi lo.9 & lo. de Deo
pp generalitatem illorum iuriū. Host.aūt.s̄.e.c.fi.ponit
hic pro dubio.Et in fi.qn̄ tn̄ maritus recipit eucharistiā
non debet exigere,tamen tenetur reddere.de hoc.83.di.
proposuisti.33.q.iiii.christianos. de conse.dist.ii.omnis
homo. ¶In glo. contigua.In fi.fuit dictum Arist.v.phisicorum,qui subdit,illa esse cōtinua,quorum terminus
est vnus,& idem datur exemplum de aqua in vase, est
enim vasi contigua sed in se continua, quia aqua aquæ
continua.totius enim aquæ terminus vnus & idem.Vn̄
ver. Contiguum medio, medio sine continuum stat.
¶In glo.sanguinis.in fi.idem Arch.

¶De reliquiis & veneratione sanctorum. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Athleta vnde dicatur.*
2 *Enigma proprie dicitur obscura sententia per occultam similitudinem.*
3 *Miraculum an debeat fieri in instanti.*

CAP. PRIMVM.

GLoriosus. Primo Bonifaci⁹ ponit exordium
de diuina ꝓuidentia q̄ digniores extollit. Scdo ponit mutationē ecclīæ
militantis.ibi, sic alma, & hic facit
tria.Primo cōmēdat euangelistas &
quatuor doctores ecclesiæ diuisim.
scdo ibi,iōque. ponit p̄teritam diuisionē ecclesiæ circa
eorū excellentiā.tertio ibi.Nos itaque.ponit suā additionē de festis illorū sub officio duplici celebrandis. [*ineffabilis*] quasi q̄ fari, vel narrari nō possit.Idē.s̄.de sum.Tri.
firmiter.in prin.Ad id de pę.dist.iiii.si ex bono. post pri.
[*comprehensa*]de pœ.di.j.mēsurā.ad fi.[*& si*]pro quis[*præmiorum.*]Hieronymus, fatemur vnā esse vitā sanctorū,
sed p̄mia pro labore diuersa.in hieronymiano.ij. c.alibi
dicit,piculosum de sanctorū meritis disputare, vide ad
Damasum.viij.c.[*ingenior*] i.maior.Idē ver.vii.q.i.expenditur.Arc.[*alma*]vide.qđ dixi,de of.custo.c.ii.de quo hic
Arch.[*Athletas*]de cō.di v.ne tales, in fi.ponitur pro lu-
1 ctatore,pugnatore,alias forti milite, & † dr̄ quasi fortis
ad latū.i.ad mortē. Et de his.C.de athletis.li.x. Et,vt dicit Archi.ibi in.l.j.dr̄,ꝙ athletæ.q in colluctatione pugnabant,trib.interuenientib.immunitatem habebant,
primū, ꝙ a tenera ętate fuerāt in arte pugnādi.scdm,ꝙ
habuerūt tres coronas victoriæ,& ad minus vnā in altera Roma.tertiū,ꝙ obtinuerūt aduersarijs incorruptis,
[*dirigendo*]pendet vsque ibi,summis attollere &c.[*Gregorium*]de Gregorio,Augustino,& Hieronymo,in quib.se
excesserint,no.ix.di.vt veterum.in.j.gl. p̄ponitur Hierony.Augustino xx.di.de libellis[*inclitus*]i.valde gloriosus;
vel.i.intus gloriosus, deriuatur enim inclitus a cleos.qđ
gloria sacerdotij.j.q.vij.q̄q̄. no.ꝙ fuit presbyter cardinalis,& vt scripsi in Hieronymiano vnam legendam reperi dicentem,ꝙ habuit titulū sanctæ Anastasiæ, iste gloriosus doctor parum est hucusque per Italicos honoratus, nam apud eos, sub cuius vocabulo vnica sciebatur
ecclesia,& illa nouiter miraculose 9structa,licet postea
duæ aliæ fuerunt mihi intimatæ,hanc negligētiā emēdaui pro posse,vt ibi poteris latius in prima parte videre
[*lucernas*]dr̄ lucerna, quasi intra se lumen ardens.est.n.
lumen in testa,& dr̄ a lucco luces.[*Archipositas.*]Exo.xl.
enigmata.prouerbiorū.j in princi.verba sapientum &
enigmata eorū.& Nu.xii. B. palā non p enigmata & figurā Deum videt,de Moyse loqtur,gl.in.l.vl. C. de legi.
2 exponit enigmata.i.subtiles dubitationes, ppriè† dicitur
enigma obscura sñia p occultam similitudinē, vel sermo figuratiuus,vt me mater genuit,eadē mox gignitur
ex me.& est iste sermo de glacie & picis.quē plicator tz,
in qua dicit,ego sum in domo mea, vnde exiui.domus
mea exiuit p fenestras,& ego remansi captus.differt aūt
ab allegoria q̄ est sermo obscurus, & sub vna re aliud figuraliter exprimit,hoc scdm enigma nō facit tz primū
tm̄[*Fabrica*]i.structura. simile.xij.q.ii.futurā. de cō.di.j.
de fabrica Arc.[*vernantibus*]i.coruscātib.verna dr̄ a verno vernas,ꝙ est clarere,splendere,vel florere,sicut in vere,& dr̄ verna pulcher.seruiens,vernās.i. florēs in domo
nobilium, qui tunc dicitur vernaculus, qn̄ indomatus
est,vel nutritus[*rutilat*]i.splēdet,& a rubro deriuatur.[*coruscāt*] p vnū.r.scribitur,qa corripit primā, & ponit pro
splendere,vel fulgere, & proprie attribuitur fulgori.[*Solerter*] vide in cle.de offic. deleg. capitu. vno [*Et assensu*]

concor.s.co.li.de renun.c.i.[*duplici*]dicit hic Io.mo.q si
per hoc sacristę,qui tenebatur pulsare campanas.acces-
sit aliqua expensa, sibi illam imputabit nō capitulo,qa
non per capitulum sed per papam inducitur hoc gra-
uamen. Item si sumptus minueretur.hoc prodesset sa-
cristæ.sicut ergo sentiret commodum,sentiet incōmo-
dum,j.de regu.iur qui sentit,cum concor.¶Prima glo.
summat. ¶Secunda ponit nomina.xii.apostolorum,
¶Penul.glo primo probat quinque rōnib.q solus papa
canonizat,all.duo iura in ɔtrium & soluit. secundo tra-
ctat quid per canonizationem ɔsequitur sanctus. & an
prius ad eū possit orari.tertio quid in canonizatione sit
inquirendū,ponēs quatuor.q̄ in miraculo requirūtur.
¶In.ij.glo.ibi Iudas Iaco.Matthæ.& Marcus.ui. vocant
hunc Thadeū.Et de his oībus hr Lucæ.vi ¶In gl. solus
papa.ibi, cum ex iniuncto.de aqua in cribro portata p
tutam virginē vestalē,cui sic natura cessit ad probandā
incestus innocētiam,vt dicit Valerius li.viij.c.i.ex.v an
3 sit de necessitate miraculi,q fiat in instanti,& an sit cō-
tra rationem miraculi liberatum in liberatione dolere,
tractat Archidiac. xxvj.q.v. nec mirum.ver. nec ideo.
¶In glo.vlti.in fi.remittit Archidia.ad rationem Gui.
lib.vij.rub.de festi.sanctorum.ver.quædam autem festa.

¶De immu.eccl.cœmite.& rerum ad eas pertinen. Rubrica.

S V M M A R I V M.

1 *Collectas ab ecclesiis exigens tenetur duplum restituere.*
2 *Decimæ prædiales debentur ecclesiæ prædiali & non parochiali.*
3 *Emptor domus prohibitus illam extra manum ponere, non potest commodare.*
4 *Ecclesia non moritur,licet prælatus moriatur.*
5 *Munera patrimonialia quandoque possessionibus indicuntur.*

CAP. PRIMVM.

QVia nonnulli. Tria facit. sm Ioan.
mona.primo recitat in genere tirā-
nidem secularis potestatis. scdo ibi
sane.narrat in spē.tertio prouidet ɔ
ista ibi,volentes. Scire debes,q Alo-
xander.IIII. cuius fuit hæc decr.i sui
integra prouidit ɔ septem grauamina,q̄ laici inferebāt
ecclesiis & clericis,& quod hic habetur, fuit primū. de
secundo formata fuit decre. q̄q̄. s.de censi. q̄.longe ple-
nius prouidet,tertium fuit omissum ex cā,cōtinebat.n.
q de legatis ecclesiis,vel ad pias causas, vel pro male ab-
latis nil posset diminui per cōitates occasione alicuius
impositionis factæ post mortē testatoris, vel in infirmi-
tate,de qua decessit in fraudem,quartum habetur. j. de
sent.exc.decernimus. De quinto formata fuit decre.cū
quidam,s.de excep.De.vj decre.licet.s.de iureiu. De.vij.
decre.ij.s.de fo.cōpe.[*vel potestatis.*] Sunt q̄dam dñia p-
pria & ppetua,de qbus.s.co.lib.de cle. fundamenta.§.vt
ergo.sunt alij regentes tm ad tps loco dñij,q apud quos-
dam potestates vocantur,de iudi.c.fi.de homici.rua.§.i.
& vide.ff.de verb.signi.potestatis verbum, apud aliquos
capitanei,apud aliquos rectores,& de vtrisque.j.de hær.
statutum.i.apud certos senatores vel patricij,vt in prędi.
c.§.vt ergo.apud alios balivi,de sen.exc.dilecto.apud ali
quos iusticiarij.j.eod,qm. q̄nque simplr iudices, de ex-
cess.prælat.ex literis.apud alios præpositi,de verbo.sign.ex
parte.j,vbi de hoc dixi[*inuidi*] multū peccant in hoc Ita-
lici,& iō plagæ nō deficiunt,sed supabundant.dicuntur
aūt inuidi odiēte fęlicitatē proximorū,inuidiosi quib.
inuidetur.vide in Hiero.sup Gala.li.3 6.[*Molimine*]i.co-
nātur.& scribitur p vnicū.l.[*& auctoritatem*]ɔcor.proœ-
mij cle. aliarū ecclesiarū est mr & magistra.de fo.ɔpe.c.
fi.& caput & cardo.2 2.di.sacrosan. i fi. sed et curatrix &

3

nutrix.vt hic[*opportunum remedium*]ita ɔcludūt supplican-
tes papæ ipe nro,& facit.s.e.li.de pben.dudū. ver.pp qd.
ppulletur.quasi pcul settine pellatur. [*Scabini*] i.pculci,
vel officiales. & est vulgare loci, quale apud nos ancia-
1 ni.& hr idē verbū de alie.iudi.mu.ca.fa.c.ii.[*collectas*]i.q
collectas,vel alias ab ecclesiis exigit,tenetur duplu resti-
tuere eius,qd exigit,vt in ɔstitutione Federici hac edicta-
li.§.illicitas.Arc.[*vel res*]de hoc dubitatur,si ecclesia,vel
psona est in vno loco,vel diocesi vna, & res,vel p̄dia in
alia,& onera imponātur ecclesiis,vel psonis i certa dio-
cesi, an pro reb. alterius diocesis soluere ɔpellatur.& idē
si ɔuersas.puta qa illi puinciæ,vel diocesi, i qua sitę sūt
res imponuntur onera, cū tn ecclesia, vel psonæ non
sunt i illa.pro & ɔ facit,qd dixi.s.de primi.pastoralis.cer-
tū est,q onera realia p̄dialia in his locis debētur,nisi sūt
p̄dia tributa.igitur agrorū soluuntur, vbi sunt agri.ff.de
2 censi. forma.§.q si vero quis,sic & † decimæ prædiales,
debentur ecclesiæ p̄diali & non parrochiali.s. de parro-
chiis;& c.fi.maximo qū p̄diorum dñi, vl coloni sunt di-
uersorum diocesum, vt ponit hemas.s. de deci.cū sint
hoīes;sed si onera sunt personalia , vel realia ecclesiarū
non prædiorum. sicut sunt procurationes legatorū fru-
ctus primi anni decimæ papales & similia, cum illa ec-
clesiis,vel ecclesiasticis personis iponantur in illo loco,
soluentur,vbi sunt ecclesiæ; & licet illorū prædiorū ha-
beatur cōsideratio, vt pp illa plus soluatur in pcuratio-
ne,fructu,vel decima;nō per hoc est istud onus reale p̄-
diorū,sed psonarum,vel ecclesiarum debentiū,& qa ac-
cessoria sequuntur principalia. j. de re.iur.accessoriū,&
ɔstat,aliud esse debere fructus,vel decimas p̄dij, & aliud
fructus,vel decimas bñficij habētis p̄dia. Sicut petentes
p̄dium illud specificat in libello, q nō facit petentes hæ-
reditatē, in qua sit p̄dium,iuxta plene no. de libel.ob.c.
ij.nec mireris, si aliud in decimis cōibus, q̄ in papalib.
vide similia no.in cle.de iudi. dispendiosam . super ver.
decimis.& de deci.c.ij.in fi.i.glo. territorium,vide,quod
no.s.eo.lib.de consti.c.ij.in gl.penul.[*extra manum suam*]
hoc verbum est latius p̄cedentib.fm Pet.de Bel.q dicit
3 † q emptor domus prohibitus illā extra manū ponere,
non potest illam cōmodare, vel alij seorsum cōcedere,
licet ibi aliū secū possit recipere.ff.de vsu & ha.l.iiij. Ad
hoc inducit, q et deponere est extra manū ponere,ff.
deposi.l.i.in prin.Et de hoc per Cyn.C. de re.ec.nō alie.
l.fi.ad fi.¶Prima glo.summat . ¶Tertia soluit dubium.
¶Quarta quærit & soluit . ¶In gl.iii.ibi,exprimit.Idem
Ioan.mona.& Archid.¶In glo.quid dices ibi. dic q sic.
idem Ioan.mon. qui inducebat etiam, q cōcedens nō
vr concedere,nisi ius quod habet in re.ff. de con.emp.q
tabernas.Subdit autem, q vbi tenēs allodium in feu.do-
naret illud ecclesiæ.res debet censeri libera,postq̄ deue-
nit ad ecclesiā,nisi de grā ecclesiæ res daretur in feudū.i
auth.de pace iura.fir.in fi.co.s.dicit et de allodiis decre-
talē intelligi, nō de cēsitis,q̄ p morē poss.dētis reuertū
4 tur ad dñm,iunc.n quia † eccłia nō moritur,licet p̄latus
moriat.s.e.li.de rescri.si gratiose.sine p̄iudicio dñi res in
ecclesiā trāsferri nō posset.vide,qd no.i spe.de loc.§.nūc
vero aliqua.ver.cxvij.& ver.cliiij.Et in fi. Arc.all.j.de hæ
re.accusat' §.si vero.i fi.& 23.q.7.§.hinc datur,& c.tribu
tū.in fi.& qd no.Ion.s.de fo.ɔpe.verū.Itē hic ipse Arch.
tractat de his,de qb.remissionē dedi.s. de vita & ho.cle.
c.fi.sup vlt.gl.ad Spec.de cle. coniu. ver. ad huius.& po-
nit ad lrām,qd ibi ponitur in.ver.alij dicūt . dicendo,q
aliquib.vr,q si possessio p ecclesiā acquisita erit ascripta
5 dare pro solido & libra ad collectas,qa † q̄nq; patrimo-
nialia munera possessionib.indicuntur.ff. de mu.& ho.
l.rescripito.§.i.l.& l.munerū.§.patrimoniorū,tūc res il-
la est onerata,& cū onere trāsit,quare clericus,ad quem
puenit,pro illa soluere tenet.ff.de act.emp. & ven.l.alie
natio.ff.de acq.re.do l.traditio. & no. i p.l. munerū.§.ab
huius.Ad hoc expsse facere vr fm istos.C.sine cen.& re
li.l.omnes.alias fm eos nō tenetur clericus, qa mutata
persona mutatur status rei.C.li.x.de impo. lucrat.desc.l.j.

sumpto

sumpto at.a ꝯtrio. Subdebat aũt, quod cum descriptio, q̃
fit pro libra & solido, non sit perpetua & certa, immo
ſm varietatem negotiorum imminentiũ immutetur,
vt dicit sæpe fieri Bonon. Non vr̃ huiusmodi onus du-
rare, postquam res peruenit ad personam priuilegiatã,
x.q.j.nouerit & est expressum.s̃.eod.li.de iurepa.c. vno,
& hoc tenẽdũ dicit, alle.C.quomodo ciui.mu.iudi.l.vl.

SVMMARIVM.

1 *Sacrati soli dicuntur contingere vasa sacra.*
2 *Peccatum quid sit.*
3 *Christus est attollendus propter tria.*
4 *Seditionarij prohibentur ordinari.*
5 *Orandum est potius in ecclesia, quam in domo.*
6 *Iniuriam faciens in ecclesia episcopo, vel clericis, dum celebantur sacra ministeria, verberibus vel exilio punitur, si turbauerit misteria, plectitur capite.*
7 *Caius consulatu Galliæ, & Scipio consulatu Corsicæ priuati fuerunt, quia parlamenta faciebant in templo.*

CAP. II.

DEcet. Diuisio in.j.glo. & decentia pro-
prie respicit honestatem.s̃.de vo
to.magnæ.post prin.domũ dñi. de diuersis
nominib.ecclesiæ, vide.s̃.titu.ii.c.vno.sup.j.
gl. [*Sanctitudo*] dr̃ sanctitudo firmitas, loca enim sacra
sunt sancta.i.firmata pactis statutis contra delinquẽtes
in illis, insti.de re.di.§.sanctæ in auth.col.viii.vt li.ma.&
auiæ.§.quia vero.C.de episc.& cle.si quis in hoc, qui hr̃.
ii.q.j.in primis, dr̃.n.sctitudo respectu ministrorũ, q pa-
rere debẽt dicenti. sancti estote.&c.xxxj.di.tenere, quia
1 †soli sacrati debent cõtingere sacra vasa, de cons.di.j.in
sancta.23.di.sacratas. ſm Guil.sanctum aũt sanctorum
quicquid dño ꝯsecratur, xij.q.ii. nulli liceat, nec ad hu-
manos vsus redire dẽt, de re.permu. mancipia. ſm Gar.
[*ingressus*] humiliter ingredimur & manemus corã dño
tpali, fortius igitur corã dño dñorum, ad hoc.s̃.de hære.
vergẽtis. Hiero.ad Pãma. & Occe.ij.di.timeo ne quodã-
modo prisum introimus ecclesiã, sic de nobis, rideat is,
de quo scriptũ est. Qui habitat ĩ cęlis irridebit eos.hr̃ id
Psal.ij.[*oportet*] actu.4.& dicit Guil. Necessitatę iustitiæ
2 [*peccatis*] dicit Arc.ꝙ †pctm̃ est volũtas retinẽdi vl ꝯseq̃n
di qđ iustitia vetat, & vsque adeo peccatũ est volũtariũ,
ꝙ nisi sit volũtariũ, nõ est peccatũ.xv.q.j.§.sed hæc, iusti
tia vero est volũtatis rectitudo, vel dic, ꝙ peccatum est
ꝑpetratio mali, vt no.de pœ.di.j.si peccatũ.vidę qđ dixi,
j.de regu.iur.in vl.q.post princ. solutionis.ver.ij.quando
3 [*attollat*] dicit Fran.†Christum attollendũ ꝑꝑ tria, ipsius
prioritatẽ, quia fuit ante oĩa, ꝑꝑ excellentiam, cum sit
oĩpotens, æternus & ineffabilis, ꝑꝑ dilectionem, quã ad
nos habuit, nos creando, pascẽdo, & redimendo, & no-
bis gloriã parando. scribitur ad Phili.ij.c.[*Singuli*] nõ ge-
neraliter dictum, singulis dictũ, & hoc maxime cũ actꝰ
ad singulos ptinet.j̃.de sent.excõ.si sñia. in fi.& qđ no.s̃.
de rescri.sedes.in 4.glo.sic ecõuerso, vni singulari dictũ
oẽs respicit.xlj.di.miramur[*cordis.*] Paralipomenõ vl.in
fi.ibi, & nunc flecto genua cordis mei[*teslentur*] in certis
religionibus & regionibus hoc receptum est, quia ꝙ ca
put inclinant, cum Christus nominatur in missa, itali-
ci hoc nõ curant vt plurimũ, notat aũt Guil. per exte-
riora interiora probari s̃.de sacra vnc.c.vno.post princ,
instit.de re.di.§ gallinarum, ff.de cõ.insti.l. quidam. 26,
q.iiij.sciendum. 12.q.vj.qui viderit.l.dist. diaconus, & ff.
de legi.l.de quibus.in fi.[*Et exterior*] ergo reuerentia est si
gnum deuotionis ĩterioris, sic.s̃.de his quæ fi. a ma.par,
ca.ex ore. [*Orationibus*] de oratione hic Arc. de qua vide
plenius p modum summę in cle.de reliqui.c.vno.in gl.
4 de oratione.[*Seditionem*] ſm canonem seditionarij †pro
hibentur ordinari.xlv.dist.seditionarios. immo iam ꝓ-
moti sunt deiiciendi.xi.q.j.conspirationem, dę hoc per
Host.de testi.cog.c.fi. ſm leges si sit seditio Romæ.est cri
mẽ lęsæ maiestatis. In aliis locis capitalem pœnã.s.mor
tis patitur, C.de seditiosis.l.j.& ij.vel pro qualitate ꝑsonę,
vel dignitatis aut furca suspenduntur, aut bestiis tradũ-
tur, aut in insulam mittũtur, ff.de pęnis, si qs.§ ij. Fit aũt
seditio, ꝯcitãdo plebem, vt in rub ꝑ.de seditio. Et dr̃ sedi
tio, quasi seorsum itio, q a ĩ diuersum vadũt & alios ita
hũt. ſm Archid.[*exerceuere*] recitãt hic Gar. & Io mo.de
illo, q̃ furtum commisit in ecclesia, opi. Goff. & ꝯtrariam
Host. quas scripsi.s̃.co.ti.c.fi.sup vl.gl.& tenẽt cũ Host.ꝙ
Immunitate nõ gaudeat [*consiliationes*] ita dicũt Italici,
Galici dicunt parlamẽta, de qbus sequit[*fęda*] facit de vi
ta & ho.cle.cũ decorem.34.di.ꝑsbyteri[*colloquia*] cõcor.
cle.de cele.mis.c.j.post prin.Fran.ponit versus. Friuola q
profert, dum sacra ꝑsbyter offert. Lectio sancta Dei nõ
præstatur et alias suffragatur, vbi peccatorum, no.Gar.
5 & Io.mo.potius†in ecclesia, q̃ in domo orandum, & ꝙ
in ecclesia est peccatorum venia postulãda. ibi, aũt, qm̃
allegat hæc glo.& si ecclesia l xsa fuerit, quilibet vti pote
rit interdictis.ff.de interdictis.l.j.& l.interdictorum.§.in
terdicta[*nundinarum*] ac fori.xcj.di.c.pe.18.q.ca.sedulo.in
fi.[*omnis*] no.hic vniuersale.p qđ omnes casus crimina-
les, ciuiles, mixtos, leues & arduos ibi tractari prohibet.
Refert.Vale.lib.j.c.j. ꝙ Fabius dictatura & Caius magi-
sterio priuati fuerunt, quia quæstiones etiam paruas au-
diebant in templo [*inibi*] i.in ecclesiis [*ordinarij*] quia pa-
rum esset iura condere &c.s̃.eo. li. de ita.reg.c.vno.§.&
qm̃, ideo hoc subdit [*obseruari*] tenent Guil.& cle.Pi. ꝙ
cum ordinarij sint deputati ad hæc exequenda, non ad
relaxanda, non poterunt ꝯ hanc cõstitutionẽ dare licẽ-
tiam super conuentionibus, parlamentis, vel causarũ
cognitionibus per laicos in ecclesia faciendis, alle.ff.de
transac.cum hi.§.si prætor.de offic.procur. C.ęa l.j.s̃.de
na.ex li.ven.c.vno.dicit tamen Guil. hoc verũ, nisi no.
vrgens & euidens cã subesset[*loci*] no.casum, quo non
valet sñia propter locum, sic.C.de sen.& iterlo.om.iud.
cum senten.remittit Guil. ad Spe. de sen.prola.§.iuxta,
ver.Item ex nulla ratione loci[*petulanti*] i.superbienti, vl
contumaci [*præter*] inclusiue ponitur, de quo remittit
Archid.ad notata per se.xiij.q.ij. ebron, vide, qđ scripsi
de elec.dudum. ij. in fi. super ver.de nouo[*reatum*] quasi
reum actum.i. peccatum commissum ꝯ hanc cõstitu-
tionem, cõcord.lxxxi.di. ad reatum. ¶ Prima gl, diuidit.
¶ Glo.qdem, quærit & soluit. ¶ In glo.ad hoc.ibi.§.si qs
6 cum sacra†inferens iniuriam in ecclesia, cũ sacra mini
steria celebrantur, epõ, vel clericis.verberibus, vel exilio
punitur, & si turbauerit ministeria, punitur capite. ¶ In
glo.j. in fi. composita fuit ſm stilum legis, C. de feriis,
dies festos. Archidia. ¶ In glo.iii.in fi.& C.de his qui ad
ecc.confu.l.denunciamus.ex qua etiam sumi potuerũt
aliqua de his, quæ in textu loquuntur ¶ In glo.per bo-
num, in fi.& lxij.dist.§.his omnibus. ¶ In glo.Iesus.ibi,
saluator, dicit Archid.& secundum Isido. grecè dicitur
facer.vere autem dr̃ saluator, qui cũctis salutifer venit,
& ibi, a Christo, ꝙ quia grecum est, vt.s̃.debet scribi p.x.
& non per.c.sed cum Iesum dicamus & Christum, qua
re non sic vocati sumus iesuani sicut christiani, reddi-
tur ratio ſm Archi. quia nobis cõmunicauit rẽ signifi-
catã hoc noĩe Christus, qui dr̃ vnctus.s.spũ sancto a Deo
patre, hãc vnctionẽ cõicauit nobis, quia, vt dicit Apls,
de plenitudine eius oẽs accipimꝰ.& eius vnctio nos do-
cet de oĩbus, vt in.c.vno.de sacra vnctio. Sed rem signi-
ficatam hoc noĩe Iesus, qđ sonat saluator, nõ cõicauit
nobis. ipsum.n.saluare sibi soli ꝯuenit, vnde ipse est, qui
saluum faciet populum, vt hic, ac si dicat, non alius, ad
hoc, de cõ.di.iuj.nemo.& c.aliud est.xj q.iij.illud, de pę.
di.j.mensuram.j.q.j.vt euidenter. Item Iesus est nomen
proprium. vnde Angelus, & vocabis nomen eius Iesũ,
quod nomẽ, quia proprium, non est communicabile.
Sed Christus, est nomẽ appellatiuum, & sic cõicabile,
nam est nuncupatio cõis potestatis, vnde habet plurale,
iuxta illud. nolite tangere Christos meos. Ideo aũt vngi
mur a Christo, quia facit nos luctatores ꝯ diabolum,
de con.di.v.c.ij.¶ In gl.neminem.in fi.iij.q.vi.l.hi, qui.de
pę.dist.j.quia diuinitatis.xxiij.q.viij.his a quibus. in fi.ip-
se enim Christus pro omnibus mortuus. viij. q.j.in scri-

pruris, post prin. s. quantum ad se, & quantū ad sufficien
tiam. non tamen quantum ad salutis efficientiā, nō. n.
effecit omnes saluos, sed fecit, q̄ oēs saluari possunt, &
de hoc de con. di. ij. semē. accedat parabola de semine.
Matth. iiij. & habetur. ſ. de consti. Nicolai. Exiit qui semi
nat. & de cō. dist. iiii. nec quemquam. ver. plane eadem.
¶ In glo. ad cor. in fi. Arch. alle. xvj. q. j. non est. & q. vi. c. I
fi. xxxii. q. v. sicut. l. dist. §. econtra. cum duobus. c. sequen.
& ff. ad. l. cor. de sic. l. j. §. penulti. Dy. de pœ. dist. j. quē pœ-
nitet. & Marci vij. Matth. v. & Ioan. iij. ¶ In glo. i. saltem,
sic de pœ. dist. iiij. dicit Deus. s. de con. c. fi. de præben. ex-
tirpandæ. ¶ In glo. l. dist. in capite. ad hoc de con. distin. i.
apostolica. ¶ In glo. vt nil. in fi. Dantur versus. Non vox,
sed votum, non cordula musica, sed cor. Non clamor,
sed amor clamat in aure Dei. ¶ In gl. no. s. in fi. Valeri⁹
7 vt. s. libro. i. c. j. dicit, q̄ † Caius consulatu Galliæ, & Scipio
consulatu Corsicæ priuati fuerunt, quia parlamenta fa-
ciebant in templo. Quęrit Guil. an clerici, vel scholares
ad sua consilia possint in ecclesiis congregari. & vr̄ q̄
non, cum litera dicat, quarumlibet & vniuersitatū, &
societatum, facit de maior. & obe. solitæ. in fi. Ipse putat,
q̄ ecclesiastica & spiritualia negotia possunt ibi tracta-
ri. vnde possunt ibi clerici sinodum facere & tractare
de libertate ecclesiarū, statu cleri. & reformatione mo-
rum in clero & populo. Item scholares pñt ibi magi-
strari & similia facere, q̄a hoc ecclesiasticū est, vt ab ec-
clesiastica persona magistratū recipiant, de magistris,
c. j. & scientia sanctissima res est. ff. de variis extra. cogni.
l. j. §. est quidem. Si autem scholares temporalia vellent
tumultuose tractare hæc constitutio eis obstat, & prędi.
c. in loco. sepe. n. in suis cōsiliis talia faciunt, quæ fuerūt
hmōi prohibitionis cā. Item, vt dicit, si laici vellent ibi
spiritualia tractatare de faciendo festū Beatæ Virginis,
vel aliq̄ cōfraternitatē in honorē Dei, vel alicuius san-
cti, vel de pace ēt inter laicos facienda, hoc eis nō inter
dicit mēs hmōi ɔstōnis s̄m eū. ¶ In gl. q̄d de. in fi. idem
Guil. Gar. Io. mo. & Arch. li djcas iurisdōne. distīctas. x.
dist. imperium. & e q̄m. xcvj. di. cū ad verū, & sic papa i
messem alienā falcē mittit, sñias & processus secularīū
iudicū irritando. Rñdetur, id licere pp iurisdictionem,
quam habet ī loco, vel in ecclesia & rōne pcti, facit, q̄d
no. ſ. de vsur. qñcunque. in vlt. gl. & facit. s. de hære. aduer
sus. ¶ In glo. pe. in fi. vel sit arbitraria s̄m Gul. & idem
ver. s. eo. lib. de statu regu. c. vno. ad fi. & ibi ɔcor. Io. An.

CAP. III.

CLericis. [*Laicos*.] Benedictus in sua extraua. quæ incipit, q̄d olī,
restrinxit hanc decre. ad exigentes tm̄. Sed
Clemens reuocauit hanc decre. cū suis de-
clarationib. ita q̄ voluit haberi pro non facta per suam
extraua. quæ incipit, pastoralis, quæ est inter cle. eo. tit.
& incipit, quoniam. & vide, quod ibi dixi in. j. glo. circa
istam igitur instandum non est & Arc. ēt nō glossauit.

CAP. IIII.

QVoniam. Scd̄m Ioā. mo. primo tra-
ctat abusum secularīū po
testatum. scdo ɔ̄ illum statuit ibi: Nos iusti-
tiam. tertio transgressorib. pœnā imponit,
ibi, si quis vero [*iusticiariorum*] vulgare est Apuliæ. sic. s. de
pig. ex literis. Io. mo. [*balinorum*] vulgare gallicorum. ſ. de
sent. excō. dilecto. Io. mo. [*dominorum*] ex hoc principio
vr̄, q̄ si priuatus, qui non sit loci dñs, nec secularem ha-
beat potestatem hæc hic prohibita faciat; non sit locus
huic pœnæ. idem de clerico, sed licet hic sic narretur, p-
hibitio videtur esse generalior, quasi istud dictum reci-
piat pro causa impulsiua. dicit. n. ſ. eod. statuimus, neqȝ
[*causis negotijs*] de vtroque de verb. sig. forus. post princi.
[*pertinent*] vide quæstionem, quam ponam. ſ. de hære. sta
tutū. j. in vlt. glo. [*eis*] terris, vel districtibus [*ordinarios*] ec-
clesiasticos [*complementum*] idem verbum. s. eo. lib. de de-
ci. c. ii. §. diocesani. & s. de fo. comp. licet. quin, pro imo;
[*super illis*] spectantibus ad ecclesiasticum forum [*sponsa*
nostra] ad idem xcii. di. c. j. Archid. [*ne quis*] ecce generale,
de quo præmisi. & j. parte proxima subditur. Si quis ve-
ro &c. & iunge hic literam [*compellat*] compelli faciat,
aut pro [*absoluatur*] non putat Archidia. q̄ contra hanc
specialē prohibitionem valeat absolutio prius facta. vi-
de, quod no. in cle. de iurepa. c. j. post prin. ¶ Prima glo.
sum mai. ¶ Antep. notat, & dat duo similia. ¶ Glo. vl. rñ-
det per quæstionem. ¶ In glo. ii. in fi. dicebat ibi Host. q̄
pro ea parte statuti, qua dicebatur, q̄ laicus nō impetra-
ret ɔ̄ laicum, non erant illi excommunicati, sed excōi-
candi, cū illud esset solum contra ius canonū & cōsue-
tudinem apostolicæ sedis, q̄ hic reprobatur. ¶ In gl. sic,
s. in fi. sic & primo debet quis iurare de se & ad se spectā
tibus, quam de aliis. i. q. j. multi. in prin. C. de seruil. præ-
ses. s. eo. li. de offi. ordi. præsenti. §. porro.

SVMMARIVM.

1 *Dominium quare dicatur temporale.*
2 *Imperator specialiter concessit priuilegium vniuersali ecclesiæ super donationibus.*
3 *Ecclesia fungitur iure imperij, & est maior imperio.*
4 *Illicita non ueniunt in generalitate.*
5 *Refectionem itinerum prohibuisse videtur, qui prohibuit portare necessaria ad reficiendum.*

CAP. V.

NOs qui. Ponit dictum, cuius rationē
interserit ibi, cum talia [*tempo*
rale]. i. seculare. sic. s. c. j. in prin. & ſ. ritu. pro-
xi. c. vi. s. eo. li. de offi. deleg. c. vlt. §. j. in fi. hoc
dico, quia nō intendit hic illitera distinguere dñium tpa
1 le a ppetuo, sed ab ecclesiastico. dr̄ † aūt temporale, quia
præest tpalib. & caducis, de ma. & obe. solitæ. & istius do
minij iudicium qñque dr̄ publicū, de fo. cōp. si diligen-
ti. qñque seculare, vt ibi. & eo. tit. licet, qñque ciuile, q̄ si.
sint le. p venerabilem. circa fi. [*continentes*] tolle literā. ſ.
interdicunt aliqn̄ subditis, per hanc lrām & illā, quæ p̄-
cedit, patet, pœnā locum non hr̄e in eo, qui dñium nō
habet, licet talia interdicat, ne prælatis aut &c. hic expri
mebantur in interdicto personę ecclesiasticę. ¶ Vidi du
bitari de tali casu sæpe in Italia, interdicitur per statuta
ciuitatū, vel dñorū, ne quis vendat, vel donet rē immo-
bilem alicui non existenti de iurisdi statuentiū, vel nō
subeunti onera cōītim, vel dñorum, & irritant venditio
nem & donationē & infligunt pœnam, an. si per talia
statuta includantur venditiones, vel donationes in ec-
clesiā. q̄ non includantur, & q̄ non teneāt quoadeas,
probatur. s. de consti. ec. sanctæ Mariæ. cum concor. se-
2 cundo sic ostenditur. constat, q̄ † imperator specialiter
cōcessit priuilegium vniuersali ecclesiæ super donatio-
nibus. C. de sacrosan. eccl. illud. & super venditionibus,
quod possint fieri in ecclesiam, & q̄ transeat dominiū
sine traditione. C. de sacrosan. eccle. inter diuinum. ergo
in generali concessione, qua ciuitatibus est concessum
leges municipales condere. ff. de iusti. & iur. omnes po-
puli, non intelligitur derogatum, quod concessum erat
specialiter & in priuilegium & maiori, argu. ff. de offic.
eius cui man. est iurisdi. l. j. in princ. & quia specialia ge-
neralibus derogant, præcedant, vel sequantur, de hoc. ſ.
de regu. iur. generi. Item in generali concessione priuile
gij non est de mente concedentis, q̄ contra ipsum pri-
uilegium extendatur. s. de censibus, cum instantia, non
posset ergo ciuitas statuere in præiudicium iurisdictio-
nis, vel culminis imperialis, ar. ff. de no. ope. nun. l. j. §. fi.
& de pecul. si peculium. §. sicut autem. & §. pe. ergo nec
3 ɔ̄ ecclesiam, quę iure imperij fungitur, & † maior est im
perio. xcvj. dist. duo sunt. de ma. & obe. solitæ. in auth. vt
deter. sit nu. cle §. j. & in auth. de non ali. aut permu. §.
sancimus. & quomodo oportet epi. in princ. nec minor
legem maioris tollere pōt, vt in cle. de ele. c. j. in prin. nec
ius maioris p minores lædi, de iureiu. veniētes. cū ɔcor.
& facienti debetur pęna. ſ. de ver. signi. constitutionem.

Item

Item si sic intelligatur statutum, esset contra libertatem eccle. de re. eccle. non alie. c. fi. de consti. quæ in ecclesiarum. & si id fuisset expressum, excõicati essent statuentes, & qui seruari facerent, per hanc decret. & §. de sen. exc. nouerit. ergo ad illum peruersum intellectum
4 trahi non debet, cum in generalitate non veniant illicita. §. de elec. câm. eo. titu. si compromissarius. §. i. §. eo. libro de rescriptis, si gratiose. in fi. ff. de condi indebi. si procurator. §. Celsus, & quæ in frau. cre. si pater. & C. de condi inser. l. ii. cum ergo contra libertatem ecclesiæ sit statuere ɔtra priuilegia vniuersalis ecclesiæ data a Deo, vel eius Vicario, vel ab imperatorib. vt scripsi post Inno. in præ. capitu. nouerit, & hoc esset tale. ergo non valet quo ad illa tacita, vel expressa directe, vel indirecte. §. de hære. statutum. nec dicas id fieri solum contra ecclesias illius loci, cum vniuersalis ecclesia sit vnum corpus, cuius mẽbra sunt illæ, de electio. significasti. ad fin. & xxiiii. q. i. loquitur, & patet. §. eodem. c. j. cum tamen de ecclesia non fuerit expressum in statuto, per statutum non sunt hac pœna ligati, maxime cum statutum secundũ communem doctorum sententiam tenuerit quo ad laicos iurisdictionis alienæ, ad quod facit. C. de contrahen. emptio. dudum. in fi. maxime coniuncta l. cum ita. ff. de conditio. & demonstratio. si enim lex municipalis arctari potest, quod certis vendatur, vt in. l. dudum, prohiber aliis vendi, vt in. l. cum ita. ad idem C. non licere habita. metro. loca sua in extraneos transferre. l. vna. in principio, libro. xi. ad idem. C. de commer. & mercato. mercatores. ex quo tamen illud extenderetur ad ecclesias, inciperent ligari, bene facit, infra de iniur. & dam. da. cap. vno. non ob. quod subdiri tantum exprimantur in statuto per id, quod dicit hic tex. & dicam super glo. nec esset absurdum dicere, quod iudex ecclesiasticus posset illos, ad quos pertinet, cogere ad declarandum statutum non respicere contractus fiendos cum ecclesiis, §. de hære statutum. l. quia & si non de iure, vt dictũ est, de facto tamen impediatur per illud vtilitas ecclesiarũ, facit, supra de arbit. peruenit. & quod ibi no. in gloss. ii. Sed quia supra dixi quo ad laicos secundum communem opinionem tenere statutum. vidi dubitari, an si per statutum publicaretur res vendita, contra illud pura conscientia posset res illa emi a communitate, domino, vel fisco, cui fuerat publicata. sol. vbi contra statutum tale vendidisset, cuiusque vere, vel interpretatiue fuisset ipse, vel eius auctor de numero statuentium, vel statuto consentientium, satis pura conscientia videtur emi posse, sed si vendens non fuit talis, vel fuit statutũ domini habentis iurisdictionem, non tamen rerum dictum dominum, videtur secus, nam dominus ille licet ex causa potuerit prohibere, & forsan irritare contractum, vt fit in præ. le. vna. C. de hab. metro. lib. xi. in quantum videtur posse priuare dominio rei, quod est de iure naturali, vel gentium, super quo vide, quod scripsi. §. de consti. quæ in ecclesiarum. super. j. glo. [*præsumantur*] idest attententur. ¶ Prima glo. dicit, quid declaretur. ¶ Secunda recitetur per obiectionem. ¶ In. ij. glo. in fi. ad personam, concor. ff. si quis ali. te. prohi. l. j. & ibi vbi prohibens notarium, vel testes intrare, prohibuisse dicitur testatorem, ad idem. ff. de it in. actuque priua. veteres.
5 nam prohibens portare necessaria ad reficiendum iter, dicitur refectionem prohibuisse. ¶ In glo. vltima, in fine, & quomodo dicatur ecclesiæ libertas infringi, ibi scripsi post Innocentium.

¶ Ne cle. vel mona. fecularibus negociis se immisceant. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Ius quod habent plebani in capellis, quale sit, statur consuetudini.*
2 *Actio vi bono. rap. competit vnare rapta.*

CAP. PRIMVM.

STatutum. Ponit declaratio nem iuris veteris, primo dans regulam. secũdo casũ exemplum. ibi. nisi cantorib [*dignitas*] vel personatus est in quibusdam ecclesiis quæ cantoria vocatur. dicit Arc. vt in ecclesia Carnotensi [*alus*] vide, q̃d de maiori domus no. l xxxix. di. volumus [*personatus*] vide. quod scripsi, de præben. de multa. §. eo. lib. de ɔsuetu. c. j. [*vestigiis*] sic. §. de iura. calũ. c. j. in prin. [*Subsc.*]
1 dicunt Hugo. & Lau. xvi. q. i. plures † ꝙ quale ius habeant isti plebani in capellis, statur ɔsuetu. de hoc ponit Inno. de capel. mo. dilectus ¶ Gl. no. dicit, quorum opi. approbat & reprobat, & rõnibus opiniones reprobare rñdet. ¶ Glo. quid si. quærit, arguit, soluit & ɔrio argumẽto rñdet. ¶ In gl. quid si vnicam. ibi. § homines. vide de postu.
2 gratum. in. j. gl. & ibi. insti. e. in prin. † actio vi bonorum rap. ɔpetit vna re rapta, & ibi. l. iii. §. ii. actio negociorum gestorum cõpetit pro vna gestione. ¶ In glo. no. ibi, tenetur, vt in ele. de sepul. dudũ. §. hm̃oi. ¶ In gl. quid si. ibi. debent, hoc vr̃ tenere Guil. in Spe. e. ti. post prin. vbi dicit, ꝙ plebania est habens diuersas capellas, in quibus &c. & Io. mo. dicit hic, ex quo plebania habet capellas perpetuas, reputatur dignitas. Archidia. nil dicit de hoc.

SVMMARIVM.

1 *Monasterium debet tenere magistrum, qui in p imitiuis monacos instruat.*
2 *Abbas est Dei vicegerens super caput monaci.*
3 *Monacorum appellatione veniunt abbates.*
4 *Monacus debet semper vti habitu.*
5 *Monacus in scholis existens tamen libros velalias res proprio obligat, an teneat obligatio.*
6 *Monacus dicitur seruus monasterij.*

CAP. II.

VT periculosa. Primo cã præmissa ponit duplicem inhibitionem. secundo pœnam trãsgressorũ. ibi. si quis. tertio ibi, doctores. illam prorogat, vel declarat in doctoribus locum habere. & dic periculosa animabus ipsorum vagantiũ. §. de regula. ca. fi. Est etiam periculosa pp exempli perniciẽ, de ele. cũ dilecti. ver. nos vero, de voto. ma. [*scholas*] dicũt deriuatores, ꝙ schola grece, latine dr̃ vacatio, quia ibi vacamus. i. intendimus, vnde dr̃ viue vacans studio &c. concor. §. de voto mag. circa fi. ibi, vacans orationib. non sumitur vacare pro vacuum fieri, vel esse, duplicẽ huius verbi sensum vide. xxxiii. q. iiii. c. ii. in prin. & in fi. Et si in singulari dicimus magnam scholã, de loco intelligitur, si dicimus magnas scholas, habet intelligi de scholarib. idest multos scholares. quomodo autẽ hic sumatur, tractare non expedit per id, quod sequitur, vel alibi [*temere*] vide quod no. ꝭ de sent. excom. c. j. in glo. nunquid habitum, [*superiorem*] super quo vide. quod no in ele. de vita & ho ne. cle. quoniam. in glo. hæc litera dimittat, recitat hic Archi. quod scripsi de voto, per tuas. super versi. memoratas [*quauis studia*] & theologiæ, cũ sic generaliter loqua
2 tur. sm̃ Arc. qui dicit ꝙ huius dicti ratio potest esse, q̃a † monacus suo claustro debet esse contentus. xvi. q. j. qui vere. & c. placuit. ii. & perciplitur intra claustrum morari. e. q. iuxta quasi mortuus sit in mundo, vt s. alle. c. placuit, inducit. q̃d hf. e. n. monacus. & c. j. & c. cupis. in pri. refert tamen Vinc. dicere, ꝙ theologiã & decret. legere possunt, cũ sint scientiæ pietatis. xxxvii. di. si quis grãmaticã, & huic dicto hæc litera nõ obstat, q̃ loquitur de acce-
1 dẽtibus ad loca studiorũ extra claustrum, hodie vero † in monasterio quorum suppetũt facultates, tenere debet magistrum, qui in primitiuis monacos instruat, vt. cle. de statu mo. ne in agro. §. pe. per quæ patet, studiũ ɔueni re etiã religiosis, super quo vide, quod scripsi de regula. fane. in glo. magna. ver. circa hoc. & ver. primo dixi, & Io. And. super vj Decret. R r 3 bene

bene probãt ordinationes dñi nostri supra factæ de stu-
dio[*Cistercien.*]& cęterorũ aliorum religiosorũ ꝑlato.nõ
putat Archi.ꝙ eps sine abbatis ꝯsensu hanc lñiam dare
possit,at.xij q.j.non dicatis.in fi.xvj.q.j.monaci vagãtes,
cum duob.c.seq.xvj.q.ij. nulla.dicit ergo,literã intelligẽ-
dã de abbate,vel eo,q tenet locũ abbatis,q proprie suus
ꝑlatus dr̃,vt satis colligitur.xix.q.iij.statuimus. in pri.vbi
dicit super caput hominẽ,non dicit homines.xviii.q.ii.
nullã.in fi.xvii.q.iiij.§. quod aũt.in fi.xvi.q.j. monaci.ii.
cui prælato specialiter obedientiam faciunt, & debẽt re
uerentiã,de maioritate & obedien.cũ in ecclesiis, de sta
tu mona.cũ ad monasterium.ver.abbas vero.Stephan⁹
prouincialis disputauit quæstionem, ꝙ si prælatus reli-
giosi docilis volentis in canonico iure studere absque
oneie monasterij & fraude chori nolit dare licentiam,
maxime in eadẽ ciuitate, cogi poterit ꝑ epm. & si dare
nolit, nec iustã cãm oñdat,ipse eps lñiam dare poterit,
verũ est, ꝙ quæstionẽ formabat de monasterio habẽte
magnũ populũ, cui monaci ministrabant sacrã all.c.i.
q.vii.exigunt.de regulari licet.ver.si vero. nec credebat
peccare tenẽdo,ꝙ de bonis monasterii si sufficiant,esse
illi in necessariis prouidendũ. si aliunde nõ ꝓuideatur.
lxviij.di.c.vl.& ꝙ monaci exhortantur ad sciam xvj.q.
j.sic viue.& c.doctos.& qđ no.ii.q.vij.cũ pastoralis.& ꝙ
cogi possit, Abba.all.25.di.plectis.ver.ad epm,vel ꝑ ipsũ
suppleri.87.di.c.ii.& iij.xciii.di.nulla.In contrarium in-
2 ducitur.lviij.dist.c.j.& xviii.q ii.nullam.Item abbas † est
Dei vice super caput monaci.xix.q.iii.statuimus.s̃.co.li.
de cle.si religiosus.nec habet velle monacus, vt ibi.& s̃.
co.li.de regul.c.vl.Item ipsius desiderium discrepat a ꝓ-
fessione.C.de mune.patri.professi.lib.x.hẽt aũt officium
plangentis,non docẽtis.xvj.q.j.monacus. & c.si cupis,&
charitati vacare dẽt,q̃ ædificat,nõ iuris scientiæ, q̃ inflat,
s̃.de renun.nisi.§. pro defectu.nec cogi dẽt abbas de suo
beneficium facere.x.q.vii.ꝑcariæ.nec cogi dẽt reuelare
cãm denegationis occultã.s̃.de tẽp.ordi.ad aures, ꝑꝑ q̃
primũ dictum placet Arc.[*consilio*]nõ dicit ꝯsensum sui
ꝯuentus.credit Arc.ꝑ hãc lrãm,ꝙ licet male faciat Ab-
bas sine lñia epi vadens ad studiũ,non tñ ligetur hac ꝯ-
sti. pœnali, quasi hoc videatur respicere immediatũ ꝑ-
latum mon.& nõ epm.In ꝯtrium alle.principiũ de reli-
3 giosis do. Item appo† monacorũ abbates cõphẽdit,
de simo.c.si.Item sequitur, ne aliquis.& subditur.religio
nis professus. & hæc de sui generalitate abbates inclu-
dunt. Item & studiorum cã sine prælati licentia ab ec-
clesia sua non debet abesse,de cle.non resi.relatum.& c.
inter quatuor.& c.vl.de cõ.di.ii,non oportet.ii. Item in-
ducit.xviii.q.ii.nullam. vbi patet. quod in diuino cultu
& vtilitate monasterii dẽt esse assiduus,& per epos regã-
tur abbates, patet.xviii.q. iii.abbates. & .si. si quis abbas,
facit.xciii.di.nulla.ix.q.iii.c.ii.lxi.dist. obitum.in fi.xii.q.
ii.quoniam velina.Ad hanc literã, quæ loquitur de cõ-
silio conuentus,rñdet,ꝙ eps dando licentiam abbati ꝯ-
sulet conuentum ipsius, tamen tenet per illud relatiuũ
sui,quod prius dixi.& licet vera sint in contrarium alle-
gata,nõ cõcludunt,& locus sit huic pœnæ eundi. vnde
decre.sup Spec.in prin.dicit exeuntes.& vide, qđ sup il-
lo verbo scripsi post Inno. Host.quod hic ponit Archi.
approbans dictum Host. [*aut in scholis*] hæc disiunctiua
dat intelligere,ꝙ docẽs ẽt extra scholas ligetur,ad hoc.j.
q.ii.saluator.in fi.ibi non adiiciens in tẽplo,vel extra tẽ-
plũ,facit.ii.q.vii.§.itẽ Paul.itẽ decre.sup.spec. simplr.ꝓ-
hibebat auditũ nõ distinguẽs,vbi audirẽt [*eoipso*]recitat
hic Arc.qđ dixi.s̃.e.sup spec.sup verbo ipso facto,cui plz
dictũ Ho.¶Prima gl.dicit vñ sumpta.¶Gl. alibi.rñderi
poterit ꝑ obiectiones & sol.¶Gl.qđ si.no.q̃rit,arguit ne
gatiue,soluit ꝯtriũ.¶Gl.pe.primo soluit vnũ dubiũ.scđo
q̃rit & soluit.tertio iterũ q̃rit & sol.¶In glo.j.in fi. q̃ fuit
Inn.sed.ver.nec accedat,additus fuit vsque ad ver.si quis
aũt.¶In gl.iii.in fi. dicebat Host.s̃. c.iii.vtrũq;.l.vt tacite
ꝓfessus nõ ligetur,nec hac ꝯstõne astringatur, introdu
tũ in fauorẽ religionis & aĩarũ salutẽ. ¶In gl.ex cã.i fi.

4 canõ dicit,ꝙ† semꝑ monacus debet vti habitu xxiij. di.
sanctimoniali.& alius canon dicit,ꝙ ẽt in lectulo.xx.q.
j.& c.vl.Sed dicit Arch.ꝙ canon ille,qui dicit semꝑ,nõ
vr̃ sic amare sumẽdus, alleg.xvj.q.iiij. c.iiii.ibi,extra do-
mos,sed,vt dicit,illud loquitur de secularib.clericis,q nõ
sunt sic astricti, sicut monaci. nõ puto de mente,ꝙ mo
nacus in cella sua dimittens habitum,vel dũ balneũ in
trat in occulto,vel iacẽs sine habitu ligetur hac ꝯstõne,
alias pauci inuenirentur non ligati, sed qñ exhibent se
conspectib. hominũ sine habitu in habitu laicali vel se-
culari, clerici sine iusta cã ligentur tunc.& ad hoc facit
in prin.qđ vult ipsorum vagationib.prouidere.¶In glo.
& tunc.in fi.& qđ ibi no.in fi.pe.gl. pro necessitate mo-
naci monasterium obligari intelligit Arc.nisi actũ fuis-
set,ꝙ alius monaco sumptus inueniret,puta ꝓpinquus,
5 vel amicus. Quærit † autem,si monacus in scholis exi-
stens libros,vel res pro alio socio,vel non socio obligat,
an teneat obligatio. Rñdet ꝙ non, sicut nec seruus põt
obligare res peculiares.ff.quæ res pi.obli.pos.l.j.§.j. nam
6 † monacus seruus monasterij dr̃.lv. di. multos. & no. in
præ.c.non dicatis.idẽ si fideiussit.sicut dr̃ de seruo fideiu
bente extra rem peculiarem.ff.de fidein.l.seruus.& l.se.
an autem is,qui monaco existenti in studio de licentia
abbatis,dum æger esset,facit expensas,illas repetat ab ab
bate, an vero a naturali patre.vide in Spec. de salariis.§.
vlt.ver.quid si monacum. ¶In gl.quid si.ibi,dr̃ ꝯ.idem
Arc.& hoc teneas saltem,postq̃ monacus incidit vt sic
cõicãs iam excõicato,pro quo ligatus est,super quo vi-
de quod dixi de sent.excom.contingit.j.& in in fi.hoc si
intelligas,vt ꝑdixi,de illo,q cõicabat iã excõicato, sed si
ĩtelligas,ꝙ ante excõicationẽ ꝑꝑ auditũ doctor.hãc pœ
nã icurrat,tũc est prorogatio, nec excedet casum suũ.i.
nõ haberet locũ,nisi cum habitũ dimittit. ¶In gl.vbi
incideret.ibi,ignorãtia.intelligas verisimili, bene enim
posset esse tanta multitudo scholarium, & cautela mo-
naci tempestiue intrantis, & in occulto scholarũ loco
manentis,ꝙ licet in habitu intraret, excusaretur,& ma-
xime,vbi de habitu indistinctissimo loqueretur,de quo.
s̃.eod.li.de regulari.c.j.ver.si.nisi. ¶In gl. no.ibi,sciat.Idẽ
Ioan.mona.& Archid.Et ibi,domo propria.i.quam in-
habitat.Et ibi,excommunicatus non est ipse doctor. Se
cus enim in monaco cui prohibetur auditus & studiũ,
s̃.eo.c.fin.& ibi videtur per hanc.Idem hic Archid.

ADDITIO.

a ¶Monachus grece,latine singularis dicitur,quia debet esse singularis,
q.separatus a conuersatione secularium xvj.q.j.c.j.

SVMMARIVM.

1 *Mutilatio membri & vltimum supplicium non delegantur etiam iure authenticorum.*

CAP. III.

EPiscopus, Ponit dictũ, cuius cãm
reddẽs soluit obstaculũ,
ibi,nã licet [*vel clericus*]nõ ꝑlatus,& quia rarũ
est, ꝙ simplices clerici talẽ iurisdictionem
habeant,nisi ex patrimonio,& quia. j. dicit gñaliter de
habente iurisdictionẽ nõ distinguẽdo qualiter habeat,
vr̃ ꝙ, ẽt cleric⁹ iure p̃rimonij talẽ iurisdictionẽ habens
hãc ꝯmissionẽ facere possit.Itẽ si clerico ꝑ hãc dec.hoc
lz sine irregularitatis pęna.satis vr̃,ꝙ si laic⁹ talẽ iurisdi-
ctionẽ hñs nõ ꝑ se sed ꝑ baliuũ cãs sanguinis termina-
uit,ordinari possit,nec sit irregulari.[*obtinens*]vidi dubi-
tari,an si talis ꝑlat⁹ alicui clerico ꝯmittit,ꝙ vice sua bali
uũ vł ſpãlẽ iusticiarũ deputet,& ille hoc faciat,sit sibi pi
culũ irregularitatis, si ex tali ꝯmissione ille procedat ad
mortẽ,vł trũcationẽ.ꝑ lrãm q̃.j.repetit,& ꝑ id,qđ sequitur
ĩ iurisdictione sua ꝯmissio,nõ vr̃ talẽ tutũ eẽ. Iste.n.de quo
loqtur tex.excusat necessitate officij, aliũ ad talia depu-
tãdo,ad qđ tenetur,vt.j.i fi.Sz iste, de quo q̃rit̃,volũtarie ꝯmis
sionẽ,vel mãdatũ recipit,& si volũtarie ꝯmittit.C.de ꝓ-
cu.l.iuris.& istorũ dispar est rõ, & de hoc.s̃.eo.li.de of.
dele.ab arbitris. Si ergo eps in remotis existẽs non habet
notitiã baliuorũ,vel iusticiariorũ hanc curã & ptãtem
depurandi,

deputandi tales non clericis ſed laicis committere dēt, vbi vero papa committit, ſicut in rectoribus Marchiæ, & Romādiolæ experimur, certum eſt, ꝙ idem in eis, qđ in epīs [*temporalem*] vide, quod dixi. ſ. titu. j. c. vlt. in princ. [*iniungat*] caueant ſibi clericia ſcribendo tales iniunctiones vel cōmiſſiones per ea, quæ. ſ. dixi [*maleficium*] xiij. q. v. §. hic apparet, vbi ſunt exempla ad hoc ſpectantia. Archid. [*baliuo*] i. iuſticiario, vide, quod ſcripſi de his oībus. ſ. tit. j. c. j. in prin. [*debitum*] de ſtatutis quæ infligūt pęnam pecuniariam pro homicidio, vel alio maleficio, pro quo debetur corporalis. ponit hic Arch. opi. Hoſtiē. quam ſcripſi de conſue. c. fi. in prima glo. [*ſanguinis*] etiā quæ mortē, vel mēbri mutilationem contineat, ex qb. irregularitas ꝯhitur. j. de homididio. is qui. ¶ Prima glo. dicit, quid declaret. ¶ Gl. ij. infert, ponit dictum Hoſtiē. ¶ Glo. tertia quærit & ſoluit & arg. ꝯrio rādet. ¶ In glo. j. ibi, generalem. dicebat Gof. de rapt. in archiepātu, ꝙ cōſuluerat prælato habenti iuriſdictionem, ꝙ non cōmittat in ſpecie laico puniendū corporaliter, ſed generaliter deleget cauſarū vniuerſitatem, quæ ſunt ad pęnam ſanguinis, & ſi Goff. intellexit, ꝙ non exprimat de pęna corporali inferēda in ſpeciali cōmiſſione, hoc decretū non reſiſtit huic concilio. ¶ In glo. ii. in fi. intelligas hoc dictum per id, quod no. de rapto. in archiepātu. in vlt. gl.
1 nam saltē †vltimū ſupplicium & mēbri mutilatio non delegantur etiam iure auctenticorū, & de his cōmittēdis agitur hic principaliter, vt dixi in textu. ¶ In gl. quid ſi. ibi, dic idem. concordat Arch. allegans ēt, ꝙ in generali mandato non venit aliquid illicitum. ſ. tit. j. c. vlti. circa mediū magnæ glo. Sed hic in terminis gl. non ſolū fecit non incluſum in mandato, immo & expreſſe ꝯ manifeſtū, & ſic nō īputandū, ex quo nō pceſſit culpa, vt ſequtur ī gl. ad quā bū facit, qđ no. de homici. poſtulaſti. & leges ibi allegatæ in gl. ij. quas ibi vide ī ſuffragio.

¶ Explicit liber tertius.

LIBER IIII.

¶ De ſponſalibus & matrimoniis. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio matrimonialis non extenditur vltima quartum gradum.*
2 *Conſanguinitas an ſit vnum, vel plura.*
3 *Honeſtas in matrimonijs inſpicienda eſt.*
4 *Conſanguineos & non affines reſpicit & afficit publica honeſtas.*
5 *Sponſal. a prima non ſoluuntur per matrimonium ſecundum, quod non tenet.*

CAP. PRIMVM.

EX ſponſalibus. Hoc intendit. Sponſalia pura & certa ex conſenſu valida, licet alias nulla inducunt publicam honeſtatem, quæ habet dirimere ſequentia ſpōſalia, ſed nō pcedentia. quam publicam honeſtatem non inducunt ſponſalia conditionalia ante conditionis euētum. Et ſunt duæ partes. Prima tractat de ſpōſalibus puris. Primo in genere. ſecūdo in ſpecie ibi, quare. Secunda tractat de conditionalibus ibi, ille vero, [*ſponſalibus*] de ſpeciebus ſponſaliciorum, & quomodo contrahatur, de conſanguinitate quid ſit, & vnde dicatur, de affinitate & quomodo contrahatur, & quo coitu, de publica etiam honeſtate, & quare ſic dicatur, hic Archi. in diuerſis gloſſis valde prolixe tractauit & poterat prolixus propter materias diuerſas huic principio coaptabiles, quas propter id, & quia exquiſite vltra tractatum publicæ honeſtatis in quantum erunt de materia plene alibi notata decidam, ſed quæ addiderit vltra tria hic inſeram, quorum aliqua parum placent, vt. j. patebit. Remitto etiam ad ſummam. quam ſuper quarto compoſui, & ad gloſſas arboris vtriuſque [*& certis*] ordina, ſic oritur impedimentum iuſticiæ publicæ honeſtatis efficax ad impediendum &c. & redeas, etiam ſi cōſanguinitas &c. poſtea tolle illud, quare &c. [*conſanguinitatis*] cum conſanguinitas dicatur vinculum perſonarum ab eodem ſtipite deſcendentium, quod dictū ſaluatur non ſolum in collateralibus, ſed etiam in aſcendentibus, vt per ſe patet. Obiicit Archidiacono. ꝙ ſm hoc omnes ſunt conſanguinei, quia deſcenderunt ab Adā. Rūdet, ꝙ ſtipes dicitur in cuius lumbis illi fuerunt, nec exceſſerunt ſeptimū gradum olim, hodie quartū. Miror de hoc dicto, ꝙ vinculū conſanguinitatis reſtringatur ad quartum, quod eſt falſiſſimū, & dixi in arbore conſanguinitatis in fi. regularum. Sed bene fateor, quod
1 †vinculo conſanguinitatis durante prohibitio matrimonialis non extenditur vltra quartum gradū. hoc. n. papa potuit, non tamen facere poſſet, quin in quinto & vlterioribus ſint conſanguinei. vnde etiam hodie vlterioris gradus fatemur & cōputamus, de conſan. & affi. quod dilectio. & c. non dēt. & c. vir qui. obiectionē autē confiteor. & dico. ꝙ omnes ſumus conſanguinei Adæ, ſed gradus computari impoſſibilitas nō patitur, nec aliqua expedientia, vel neceſſitas exigit. Adhuc quærit, an
2 †conſanguinitas ſit vnum, vel plura. refert Hugonē dicere, ꝙ cōſanguinitas ſit vnum, & in vno tm̄, quare alia conſanguinitas, quæ eſt in me, & alia, quæ eſt in te. duæ. n. conſanguinitatis & relationes ſunt in me & in te, q dicimur cōſanguinei. hanc ſubtilitatem parū aprecior, & ſm hoc de matrimonio poſſet fieri eadem qō, licet iſtud propter vnicum conſenſum licet duorū, & pp vī ſacrī fortius dicatur vnū affinitatis, hoc aliqn̄ ponitur pro conſanguinitate. xxxv. q. iij. c. j. & q. viij. hoc ſalubriter. qn̄q; ſit ecōuerſo. ea. ca. & q. x. fraternitatis. ſm Arc. qui de extraordinaria pollutione hic notauit, qđ ſcripſi poſt Innoc. & alia, de eo qui cog. conſan. fraternitati. de fornicario ēt coitu, ſuper quo hic inſtat. vide in arbore affinitatis, in princ. Matrimonia ꝯcta cū conſanguinea ſponſæ. non ob. ſ. eo. ſi inter. ibi. n. ſolum impedimentū ſponſaliorum hic ēt vltra illud impedimentū publicæ honeſtatis. Item decre. prima, de matrimonio ꝯcto cōcor. quia ibi non valuit ſcdm matrimonium pp publicam honeſtatem, & ideo remanſit cū tertio, [*iuſtitiæ publicæ honeſtatis*] iſtud impedimentū procedit a conſtitutione eccleſiæ, q̄ putauit hoc honeſtū, vt in gl. & per hoc corrigitur quo ad literalem intellectum, qđ hr̄. viij. q. j. olim. & vt dicit Hug. xxvij. q. j. ſiqs. j. & Arch. hoc pp defectū nominū vel impedimentū tale nomen accipit. nulli. n. ex cognationib. ſpūali vel carnali attribui poterat, vnde ſi aduertat ſtudens, ne aliud decētius nomē occur
3 ret. inſpicimus † aūt in matrimoniis nō ſolū quid liceat, ſed & quid honeſtū ſit. ff. de ritu nup. l. ſemper. Ho. autē optabat, vt ſcripſi de ꝯſangui. non dēt. ſuper fine vl. gl. ꝙ iſtud impedimentū ſicut p eccleſiā eſt inductū, ſic p eccleſiā tolleretur, & remiſſionē dabo ſup glo. hic ſignata, & idē optat de cognatione legali, docuit m̄ experientia multa mala per tēpora obueniſſe pro eo, ꝙ ꝯſanguinei deſponſatas per cōſanguineos ſuis ſtudiis receperūt poſtea in vxores. & memini iamdudū legiſſe in cronica Aciolini de romano. ꝙ peſtilentes guerræ, quæ tpe ſuo fuerunt in marchia Triuiſana, ab hoc recipere principia. Sed iſta conſideratio ceſſaret mortuo ſponſo. dicit autem Archi. ꝙ pollutio extraordinaria nō inducit hāc iuſtitiam, quia citra maritalē affectum. xxxv. q. iij. extraordinaria. conatus tn̄ ad copulam bene inducit illam. ſ. eo. iuuenis. & c. fi. ego hic derideo, & dico ꝙ iſta publica honeſtas fundatur ſuper cōſenſu ſponſaliorum, vt hic. nec inducit p niſum copulæ, imo nec per copulā, q̄ lȝ deficiētib. ēt ſpōſalib. poſſit īducere affinitatē, nō tn̄ hāc

publicam honeſtatem.fateor tñ,ꝙ ſi ſponſalia ſequan-
tur, ēt ſolo niſu ad copulam fortificatur publica ho-
neſtas,quaſi per id fortius conſenſus appeat,eſſet tñ da-
re caſum,quo talis niſſus induceret honeſtatē,qñ infan
tes ambo, vel alter ꝯhunt ſponſalia, q̄ non tenēt, ſed ſi
poſt infantiā conſentirent in niſſum ad copulā habere
mus publicā honeſtatē,ſed non inquantū eſſet copula,
vel niſſus ad illā, ſed inquantū haberet deſignare cōſen
ſum durare tpe infantiæ præſtitū.ī.ti.j.c.j.in prin.Qua-
re ſpecificat qd̄ p̄miſit [*ſponſalia*]de futuro,quod patet ī
fi. huius partis,ſi enim remanet obligatus ad mrimo-
niū ꝯhendū. ergo nō ꝯxerat.Itē.ſ.nominauit hæc vt di-
uerſa[*determinate*] & rñdet ei quod dixerat certis[*Con-
traxit*]ita ꝙ tenuit ꝯctus ex conſenſu, vt.ſ.[*conſanguinea*]
4 nō.n.†affines,ſed ſolū ꝯſanguineos reſpicit.afficit publi
ca honeſtas, & ſatis miror de Io.mo.q tenuit in hoc in
quadā ſua addit.ꝯrīū,æquiparando cōſanguineos & af-
fines, quod eſt falſum.primo,quia iura de hac materia
loquentia ſolos conſanguineos exprimunt. ſ. eo.conti-
nebatur.in fi.& c.duo pueri.de ſpon.ſponſam.cū ſimili
bus,in quibus non inſto,quia rō eſt patēs, cū nedū ſpō
ſus de futuro,ſed ēt maritus poſt conſumationē matri-
monij mortua vxore licite ꝯhat cum vxoris affine. illa
enim eſt ſibi in ſecundo gradu affinitatis, cuius prohi-
bitio eſt ſublata per decr. non debet. de conſan. & affi.
Et dic,cōſanguinea infra quartū gradū, alias nō fuiſſet
qō[*quibus*]ſpōſalibus primis obligatus. An taliter ꝙ co-
gatur,remittit Arch.ad notata.xxvij.q.ij. §.ſed conceda
tur.& c.lator.xxxvj.q. ij.in ſumma. & xxxj. q. ij.in ſum-
ma. & ſ.e.ex literis.ij.Et per hanc lr̄am patet,qd̄ ſoluen
5 do dixi in ij.q.quā Paduæ diſputaui.ſ.ꝙ† prima ſponſa-
lia nō ſoluuntur p matrimoniū ꝯm, quod nō tenet.ſe-
cus ſi ꝯm matrimoniū tenuiſſet, licet ſolutū fuiſſet per
religionis ingreſſum.Et vide, quod ſcripſi.ſ.de ſponſa.
Sicut & ſuper regula.nō præſtat.ī.de reg.iur.vt.ī.dicam
[*Sub conditione*]de futuro,vt dicā ſup gl.[*Non habentibus*]
habent ergo ſolā ſpem.inſti.de ver.ob.§.ex cōditionali.
vinculū aūt & impedimētū ſupueniens illius ſpei tollit
effectū . Sicut ergo cōditione deficiente perinde eſſet,
ac ſi nō eſſet ꝯctū.C.cōia vtriuſque iudicij . ſi cū patro-
no.Ita ēt ꝯm Io.mo. qñ iure prohibente cōditio & eius
effectus extare non pñt.vide,quod no.ſ.c.li.de reſcrip.ſi
p te.ſup.iiij.gl.& quod ſup ea dixi[*nulla*] nedū dirimens
ſed nec impediens hoc ſonat vniuerſale negatiuū.¶Pri
ma gl.dicit.qd declarat.¶Gl.no.ꝙ rñdet per ob.¶Glo.
reprobatur,dicit,quid approbet,& reprobet ille.§.¶Gl.
quid ſ.quærit & ſol.¶Glo. vlti.primo ſoluit duo dubia.
demū ponit opi.Hoſt.q̄ rñdet per qōnē.¶In glo.ſ.de.in
fi.& vide diſtinctionē,quā ſcripſi e.ti.fraternitatis. in fi.
¶In gl.p̄cedētis & approbatæ.ſ.de voto.c.vno.¶In glo.
puta.in fi.vel per locū,vbi locus eſt parens,ꝯm Vin. qui
ſic no.e ti.ad audientiā.& Arch.hic,ad hoc,xxij.q.ij.ne
qs.verſi.illud aūt.facit.ſ.de ſen.exc.c.j.& quod ſcripſi,de
deſpon.impu.duo pueri.ſup.v.gl.¶In glo.bñ ergo.in fi.
ad quod facit ꝯm Archi.quia ſufficit, aliquid eſſe factū
ad hoc,vt pœna cōmittatur. licet de iure nō teneat,al-
le.ff.ad ſille.ſi qs in graui.ſi qs codicillos.ad.l.cor.de ſic-
ca.ſiquis legatus. C.de exc.tu.ampliſſimi.ar.ff.de his q.
vt indig.l.cum quidam. Multa iura circa hoc , q̄ meli⁹
faciunt,& p q̄ probatur ſufficere illum actū, q requirur
ad aliquem effectum de facto fieri , & ſi de iure teneat
no.vide in ſecūda quæſtione,quam Paduæ diſputaui lo-
cata ſuper regula non præſtat.ī.de regu.in. in parte pri-
ma.ver.ſed adhuc,qūo autem etiam ad illa rñdeatur,in
quantum obſtant ſolutioni,de qua dixi in textu ſuper
ver.obligatus.patet in quæſtione prædicta. ij. ¶In glo.ſ.
eo.ibi mēs,viuens,vel mortuus. Et vide,quod ſcripſi de
hoc impedimento publicæ honeſtatis,& tractatu ſuper
ipſo habito in concilio Lug.in decre.non debet, de cō-
ſan.& affi.ſuper glo.vt melius ¶In glo.no.quod,in fi.itē
ſi ꝯrium diceretur, parata eſſet fraus ſponſo vel ſponſæ
nolenti ſeruari promiſſa per hunc modum promitten
do.ſ.contrahere cum illius conſanguineis infra quartū
gradum.& ſi dices,habet etiam alias, vt in glo. ſeq. Rñ-
deo,ꝙ nullam habet tam facilem.¶In glo.quid.ibi.ꝯhit
cum conſaguinea primæ,de qua loquitur litera.¶In gl.
vlti.ibi,de illis.& de hoc ſatis eo.tit.per tuas. & ibi,contra
cta fuiſſent. Item intelligas de conditione de futuro non
de præſenti vel preterito,quod probat Io.mo.per hanc li
teram,quæ dicit,ante conditionem extantem.illæ enim
in veritate erant,nec ſinunt morari obligationem, alle.
ff.ſi cer.pe.proinde.melius probat.l.cum ad præſens.e.ti.
& vide,quod dixi de condi.ap.c.fi.ſuper prima gl.in prin.
& ibi,impedimento.vbi ergo non apparet impedimen-
tū,procederet id,qd̄ placet hic Arc.ꝙ cenſetur ꝯctus pu-
rus,in quo ſatis inſtat hic.nec gl. in eo caſu reſiſtit . & iō
plus non inſto.Ioā.mo.non expreſſit de impedimento ,
quod ponit glo.ſed puto, ꝙ eundem habuit intellectū ,
& ibi,legatarij,vide,quod no.ff.de condi. & demonſtra.
l. aliquando.

¶De deſponſatione impub. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia non contrahuntur per proximos ſeptennio .*
2 *Sponſalia de futuro verbis & mente contrahentium per amplexus,
oſcula & his ſimilia non tranſeunt in matrimonium .*
Tutor non conſtituit ſponſalia ſine voluntate puellæ.
4 *Pubertas & cura finitur in vtroque ſexu finito.xxv.anno.*
5 *Verba de præſenti non ſemper habent conſenſum de præſenti .*
6 *Matrimonium carnale non eſt ita aſtrictum,ſicut ſpirituale.*
7 *Sponſalia cum impubere contracta poſt pubertatem non tranſeunt
in matrimonium per dona, vel viſitationem .*

CAP. PRIMVM.

SI infantes. Sunt tres partes,
prima tractat de
ſponſalibus contractis per infantes
ambos,vel alterum.ſecunda ibi, qdē
quoque . de matrimonio contracto
per īpuberes.tertia ibi, porro.de ſpō-
ſalibus contractis per parentes pro fi
liis.& hoc pro diuiſione ſufficiat & pro ſumma, qa ſum
mando nō poteſt breuiter recitari.realem.n.& pulcher-
rimam formam habuit hæc decret. determinat autem 1
principium no.xxx.q.ii.c.vno.& ſ.eo.literas.aliæ diuerſę
determinationes infra ponuntur in glo.[*alter minor*] vt
ergo teneant ſponſalia,requiritur,ꝙ vterque ſit maior ſe
ptennio[*parentes*]vide.xxxj.q.vlt.c.vno[*cohabitationem*]in
domo viri,vel mulieris,vel alterius, vt dixi in parte pro-
xima ad finem,dicit euidenter ſimile.ſ.eod.ii. de regula.
1 non ſolum.[*Maiores*]nota,†ſponſalia non ꝯhi per pro-
ximos ſeptemnio,de hoc hic Archi.de quo.ſ.de ſpō.iu-
uenis.vbi etiam ſcripſi ſuper.j.glo.& ibi videas,vt autem
recitat Archid.Hug.Lau.Ioan. dixerunt , tp̄s eſſe debere
perfectum , niſi eſſent ſeptennio proximi , ꝙ eſſet capa-
citas intelligentiæ,& hoc ipſum no.xxx. q. ii. in ſum.&
Goff.in ſum.de ſpon.§.& non alii ꝯ.ꝙ omnino debet eē
ætas perfecta.facit,quod de profeſſione dicitur.ſ.de regu
la.ad noſtram.Item tempus iſtud a iure limitatum non
vr̄ exceptionem habere ſcriptam in iure . ergo illi ſtabi-
tur,pro hoc facit ille textus.Archid.dicit poſſe recipi me
dium,vt dictum hoc habeat exceptionem , qñ malitia
ſupplet ætatem , & mulier tentata fuit. vide in præd.de-
creta.iuuenis. Si enim proxima ſeptennio plus intelli-
git,quam conſueuerunt intelligere,forte nouennes,qua
re non valebit illius conſenſus in ſponſalia, ex quo pro
uidentia præuenit in matrimonio,& de hoc non dubi-
tatur,vt ſequitur,quare non poterit p̄uenire in ſponſali
bus pp aſperitatem religionū , & ēt ob vitandas apoſta-
ſias,in illis ſtatutum eſt requiri perfectā ætatem.de hoc
& de teſtamento vide,quod ſcripſi. ſ. eodem.tuæ . ſuper
ver.

ver.nubilis.& iō ꝯcludit ex p̄dictis idē declarat,statī,ꝙ ve
tat istud idē impubes . vñ pubes & īpubes dicat̄ , vide de
ꝯſe. diſt.iiii.eos quos.ī fi.ſ̄.eo.ii.pubes.[*impubes*]nō proxi
mus &c.vt ſequitur ,p̄ximi.vide, quod no. ſ̄. cōtinebat.
in fi.c.de illis.ii.& c.atteſtationes. [*Et in quibus*]ex copula
patet hic duo requiri cōiunctim,ꝙ ſint pubertati proxi
mi, & quod malitia &c.Idem ſcripſi ſup.e.c. ii.[*malicia*]
ſ̄.e.c.fi.vocatur prudentia: & ibi vide,qn̄que dr̄ bonitas
C.de prox.ſacro.ſcri.vnicuiq; li.xii.lxxvii. di. monacus.
exponitur aūt ſ̄m Arc.p naturali vigore & potētia co-
eundi.[*non tenuit.*]ſ̄.e.tuæ[*dicti temporis.*]id eſt pubertatis,
de quo præmiſit copulā,quod ſcripſi poſt Hoſt. de qua-
tuor effectibus huius copulæ.ſ̄.eo.ti.tua.ſup ver.copula.
hic ponit Arc.Subdit ēt quod poſt Vincen. ſcripſi , de
ſpon.c.fi.poſt principiū [*modum alium*]hic patet ſpōſalia
de futuro tranſire in matrimoniū p̄ter carnalem copu
lā,ꝯ,de ma.cōtrac.j. Arch.ſignat,nō ſoluit.Tu dic, vt ibi
2 ſcripſi ſup ver.amplexata,ꝙ † ſponſalia de futuro verbis
& mēte ꝯhētium per amplexus , oſcula & his ſimilia
nō tranſeunt in matrimoniū,vt ibi,nec mirū, qa nec p
nixum carnalis copulæ tranſeunt,vt ſ̄.de ſponſalibus.c.
fi.ſed illa,q̄ verbis & mēte contrahentium ſunt de p̄ſen
ti,tñ iuris interpretatione ſunt de futuro, bene tranſeūt
in matrimoniū p̄ter copulā p oſcula,amplexus & ſimi
lia interueniētia poſt tp̄s pubertatis,vt hic. vtroque.n.ca
ſu cōſenſus fortificat,quod agebat̄. Sed qd dices , qn̄ in-
fantes ambo, vel alter ꝯtraxerūt p verba de p̄ſenti,aīs nō
eſſet quæſtio Et poſt infantiā apparuit illos in eadē vo-
luntate manere,ita ꝙ ratificata ſunt ſpōſalia,poſtea cō-
pleat pubertatem & alias:qm̄ per copulā apparet dura-
re volūtas,& erit ne matrimonium , vel ſola ſponſalia,
litera hic loquitur de verbis prolatis ab impubere.abſur
dū vr̄ illā extendere ad verba prolata per infantem , cū
illa a principio fuerint nulla,vt primo rñ. Et bene facit.
ſ̄.eo.lib.de regular.c.j.ij.rñ.cōtractum factum per verba
de præſenti inter eos , quorū alter ſolum erat impubes.
[*inducta.*]nec mirum,quaſi verba de futuro ideo petant
inter tales.fortius verba de præſenti ,quæ fortius expri-
mūt cōſenſum,ſup quo fundatur hęc prohibitio[*paren
tes.*]videtur ēt,ꝙ matrē includat,ſicut & de ipſa dr̄,ꝙ po
teſt filium religioni.xx.q.j.c.ij.& q.ii.c. j. & ſcripſi de reg.
c. ij in prin.nec obſtat,ꝙ mater filium in poteſtate non
habet.ſ̄.de conuer.c.ij.qa & iſta litera nō diſtinguit , an
filius ſit emancipatus nec non[*contradixerit*]conſangui-
nea ſponſę infra quartū gradum ꝯhere poterit , & eſt
idē.ſ.ꝙ obligatur , & oritur publicæ honeſtatis iuſticia
[*tacita.*]exemplum,de qua.ſ̄.de proximo nō cōpetit , qa
loquitur in p̄ſenti,nūquid ergo dicetur tacite conſenti-
re,ſi certificatus tacuit in p̄ſente,qui tacuit in ꝯctu , eſt
expeditū.ſ̄.proximo.idē videtur in eo caſu,arg.in cle. de
procura.c.j.ſed illa non facit,qá ibi ſic ſimpl̄r non tacet
vt ibi not.in vul.gl.puto ergo, ꝙ neceſſarius ſit actus , ꝙ
liquido,vel euidenter pateat ipſius aſſenſus.facit.ſ̄. eod.
c.j.& ij.rñ.[*obligatur.*]ff.de ſpon.filio.ff.de ritu nup. non
cogitur.lo.mo.ex hoc autem inſurgebat,quod ſequitur
cum honeſtas conſenſu fundetur.ſ̄.ti.j.c.vno. ſed fuit ex
primendum propter id,quod poiuit vlti.glo. ¶Secunda
glo.notat differentiā inter infantem & impuberē. ¶Gl.
ſ̄.de ſpon.no.pro opi.Goſ.ꝯ opi. Tan. quam ēt impro-
bat per rationem.¶Gl.approbatur.dicit, quid approbat
& illud coadiuuat. Antepenul.gl.rñ.per.q. & ponit opi.
Hoſtien.contrariā Inn.& primam approbat. ¶Vltima
glo.dicit,quid reprobet & quid approbet.¶In glo.j.ibi,ſi
infanti.ſequitur,ideſt minor.vii.annis.¶In gl.approba-
tur.ibi,obligatur.veluti,cum indebitū per errorem ſol-
uendi cauſa datur.¶In gl.& no.ibi,quæſitum.Si præceſ-
ſerunt ſponſalia ante pubertatē & in domo nuptæ loco
cœperit eſſe,durant ſponſalia , aliter. ſola traductio non
facit ſponſalia.& ibi, multum intereſt. vide in prædicta
decr.cū ſuper.¶In glo.antepe.ibi, ſed quæ patris , ſequi-
tur,voluntati non repugnant,conſentire intelligitur. &
ſe.dicit,ꝙ filiofami.diſſentiēte ſpōſalia nomine eius fie-
ri non poſſunt. Et ibi.viduæ. ēt vidua minor.xxviii.ſecū
das nuptias ſine patris conſenſu non contrahet. Et ibi,ſi
3 puellæ.tutor † ſine voluntatē puellæ non conſtituit ſpon
ſalia.¶In glo.j.in fi.axx.q.ij §.j.¶In glo.ii. ibi , pubertatē
inchoandam.in finienda.n.non eſt in ſexu differentia.
4 In vtroque.n. † ſexu finitur pubertas & cura finito.xx.an
no.C.ſi mi.ſe ma.di.l.j.ſi ma.fac.ſine decr.l.fi.Inſt. de cu-
ra.in prin.& in fi.quæri ſolet de differentia,quare non ꝯ
ueniunt ſexus.in tempore medio ſicut in primo & ter
tio.finitur.n.Infantia eodem tempore.idem de adoleſcē
tia.In pubertate vero diſcrepant in tempore , ſed etiam
ſcripſi poſt Hoſt.eo.tit.literas.ſuper verbo compleſſet , &
vltra ibi dicta iuriſtæ ſufficiat , ꝙ natura pubertatē fecit
diſparē in ſexu . cū pcipiamus naturaliter pubeſcere fœ
minas in xii.& mares in.xiiii.lex aūt poſitiua dēt ꝯueni-
re naturæ.iiii.di.erit aūt.Inſti.de adop.circa mediū. facit,
quod dicā.ī.de hære.ſtatutū.§.poſt. ¶In gl. vt qa poteſt.
In fi.& ſic ſit reprobatum,quod dixerat Hoſt. ſ̄. literas. i.
qn̄ ſeorſum habitant,non refert ratificari ſponſalia, niſi
per ꝯſenſum exp̄ſſum.¶In gl.in fraudē.ibi,exp̄ſſo. lo.mo
na.dicit vero,vel p̄ſumpto.alle.ff.loca.itē q̄ritur. §. fi. & l.
ſe.¶In gl.ſ̄ de.ibi,& Hoſt.q̄ adhuc hic placet Arc. Dicit
n.ſe vim facere in eo,quod hic dicit , ſupplebat , ergo fa
ctum reſpicit,& neſcio quid valeat ſic dicere . Itē rñdeat
rationi,quæ ſequitur in gl.Et ibi, contrahunt matrimo-
niū ſimul,vel cū diuerſis,non curo. ¶In gl. approbatur.
5 ibi,i.per eo : ad hoc inducitur , quia † non ſemper ver-
ba de præſenti habent conſenſum de p̄ſenti. ¶In glo. &
non ſponſalia, in fi.arg cōtra.ff.de codicil.l.j. vbi de hoc
iura pro & ꝯ.Quærit hic Ioan.mon.quare non ſit in ma
trimonio ſpirituali, vt ſi non valeat vt electio , valeat ſal-
tem vt poſtulatio,quod eſt ſalſum.de poſt.c. fi.reddit ra-
6 tionē,quia † carnale non eſt ita aſtrictū formæ, ſicut ſpi-
rituale.nam in primo ſufficit mutuus conſenſus,de quo
conſtet,ſed in electione non ſic ; & p certas formas hēt
fieri.de electio qa propter.Item quia electio p̄cedit initiū
matrimonii ſpiritualis , quod initiatur per conſenſum
ele.vnde non eſt mirū,ſi formus euacuantur præcedētia
conſenſu, quā ea quæ conſenſu ligantur.ī. ti. j. c.ij. Item
electio veriſimiliter cadit in ſapiētes, quorū culpa mul-
tū cōtēnant.Sed fatui & fatuæ maiores & minores ma-
trimonia ꝯhūt,de reſti.ſpo.ex parte.Et de talibus accipia
tur,quod elici poteſt.¶In glo.vt quia ſimul.ibi,cohabita-
uerant.& hoc ſolo caſu intelligit hoc verbum,dixit hoc
nō aduertēs,quod dici in textu ſup ver.aliū ¶In gl. ſtatī.
7 i fi.vt ibi.ſcripſi.in fi.dixerūt.n.ꝙ † ſpōſalia cū impubere ꝯ
cta poſt pubertatē nō trāſeūt ī matrimoniū p dona. vel
viſitationē & ſimilia.¶In gl.ergo. ibi , conſentit . cū hic
agatur de re naturali apperibili. lo.mo.¶In gl.ꝯ.ibi,ad id,
quod hic loquitur in vitrico,ſequens in fratre.dec.ex par-
te .ſuperius alle.in patruo, & ibi contrariū. ꝙ hic placet
Arch.dicit enim probari non poſſe , ꝙ patruus , fratres,
vel his ſimiles poſſint illum obligare ſine expreſſa volū
tate,vel ratificatione,potiſſime caſu,quo verba requirū
tur,vt in ſponſalibus,vel matrimoniis.de ſpon.ſi inter.&
c.tuæ.in parentibus ſecus,vt hic, ad decre. primā. de ma.
ꝯc. rñderem Goſ. quod illa corde & ore conſenſum
expreſſit.concordando dici poteſt hoc in parentibus ſpe
ciale,ꝙ ſufficiat taciturnitas præſētium,qn̄ per parētes ꝯ
trahuntur.Ratificatio vero expreſſa,vel tacita requiritur
in aliis.nec ſufficit taciturnitas.vnde ſi bene aduertis,hæc
gl.non ſignatur ſuper ea parte , quæ de taciturnitate loq
tur,ſed ſuper ea,quæ loquitur de ratificatione.

¶ De cognatione ſpirituali. Rub.

SVMMARIVM,

1 *Compaternitas per procuratorem an contrahi poſſit.*
2 *Patrinus apud Deum eſt fideiuſſor.*
3 *Mutus non poteſt baptizare , nec puerum in baptiſmo tenere.*
4 *Baptiſmi ſubſtantia eſt aqua & forma euangelica.*

C A P.

CAP. PRIMVM.

NEdum. Potest diuidi ĩ tres partes. prima ponit quatuor spirituales cognationes prouenientes ex leuatione in baptismo. secunda ibi, & fateri. ponit totidem, q̃ ex baptizatione proueniunt. Tertia, illas omnes repetit in confirmatione ibi, ex confirmatione. [*illũ*] X̄pianum de iudęo, pagano, vel hæretico no. xxx. q. j. c. j. de conse. di. iiii. in baptismate. vide, quod disputãdo terminaui in qõne, quã posui super regula qd non est. s̄. de regu. iur. vbi tenui cũ hæretico & ex eius actu bene ꝯhi spiritualẽ cognationẽ, secus in pagano vel iudæo. primus. n. incorporat⁹ fuit ecclesiæ p sacr̃m baptismi, sed non secundus. & iõ spũalis cognationis pticeps esse nõ põt, & vide qd dicã sup ver. ꝯhi. Itẽ cũ litera infra loquatur de suscepto in baptismo, refert Arch. Hug. tenere, ꝙ iudęus cũ sua cõmatre. s. q̃, vel cuius vir tenuit filium in circuncisione, licite ꝯtrahit. idẽ de illa, quã in cathechismo, vel circũcisione tenuit, ex quo baptizata non fuit, qa ꝯstitutionibus ecclesiæ hoc prohibentibus non astringit̃, sed si baptizata esset, tũc impediret disparitas cultus. xxviii. q. j. cauc. [*Suscipit.*] p hanc lr̃am & multa iura, q̃ vtunt̃ simili verbo, q̃ denotant requiri actũ corporalẽ, p. l. ff. de adop. l. neq;. &
1 l. in adoptionibus. & l. post mortẽ. dicit hic Arch. ꝙ † cõpaternitas p ꝓcuratorẽ ꝯhi nõ põt. D. meus in sua disputatione tenuit ꝯtriũ. vide in mercu. eo. li. de reg. iur. potest q̃s. vbi approbatur opi. Arch. p c. de his. xxx. q. j. filios omnes genitos ante vel post cõpaternitatẽ. xxx. q. iii. §. filii vero. alias. alii vero. & c. se. & s̄. eo. c. j. [*contrahi.*] ex hoc ꝯtractu obligatur patrinus: nam filiolos docere tenetur symbolum, orationem dñicã, & quædam alia, q̃ ptinẽt
2 ad salutem directe, de ꝯse. di. iiii. nos aũt. vbi dr̃, ꝙ † apud Deũ patrinus est fideiussor p filiolo. & vide, qd ibi no. p qd ẽt Arc. arguit ad id, qd s. dixi, infidelẽ nõ posse esse patrinũ post contractum, remittit Arch. xxx. q. iii. & iiii. in summis [*suscipiente.*] Non dixit rñdente, p qd inducit Archi. hanc literã, & ẽt p̃cedentẽ, sufficit susceptio, ẽt si suscipiens nõ loqtur morose, no. in summa de matrimonio §. qualiter ꝯhat̃. ver. & nũqd. p Host. facit, vt sicut ĩ baptizante requiritur verbum. s̄. de bapti. siq̃s. de cõse. di. iiii. prima igitur. & j. q. j. detrahe. Sic, requiritur ẽt ĩ leuãte, qa rñdere dẽt, de cõs. di. iiii. paruuli. nec sufficit annuere, sed dẽt dicere volo, ita ꝙ omissa sit cautio, vt in præd. c. j. ver. nũc vero. & facit, qd ibi no. ĩ gl. hoc ergo. & s̃m hoc sicut
3 † mutus nõ põt baptizare, ita nec puerũ tenere, vt in p̃. c. paruuli. Rñsio. n. ad celebritatẽ ptinet sacramẽti. di. ioo. cum puulis. & c. nihil. Sed, vt dicit Arc. Hug. recipit illud verbũ celebritatẽ, pro solennitate nõ p substãtia. Nõ. n. oĩa, q̃ dicuntur, vel fiunt in celebratione sacramentorũ
4 sunt de ipsorũ substãtia, de ꝯse. di. ii. vtrum. substãtia † aũt baptismi est aqua & forma euãgelica. de hoc. j. q. j. detrahe. [*confirmatione.*] de hoc. xxx. q. j. c. ij. & ca. dñm. & ca. de his. & de cõse. di. v. c. j. & se. vsq; ad c. omni die. exhibetur aũt post baptismum. de cõse. di. v. c. j. & ad robur. iiij. di. c. ij. Et qa ad confirmationẽ accedens non præsumitur a seipso robur hr̃e, ideo licet sit maior, tenetur ab illo significãdũ, quod per se stare non posset, de conse. di. iiii. in cathechismo. cũ duob. c. sequẽtib. & hoc ẽt dixit Thomas vt refert Arc. [*seu*] expositiuũ. s. p idest. ¶ Scd̃a glo. q̃rit & remittit. ¶ Tertia glo. rñdere põt p tres qõnes, prima qd si post tm̃ cognita. vlti. quid si non cognita. secunda quæ sit ratio. quare coniuges communicãt sibi &c. ¶ Quarta gl. supplet quintum casum. ¶ Gl. igit̃ si, soluit duos casus, s. de sorore filiæ spũalis, & de filia spũali filii carnalis. ¶ In glo. ij. in fi. Et dixit post Inno. s̄. c. Martinus. vbi ipsa recitat opi. contrarias nil approbans. Arc. hic tenet, ꝙ non contrahatur per rationem quam ponit ista glo. in fi. Ad decre. ꝯclę. rñdet, ꝙ loquitur s̃m opi. mulieris, vt ibi dixi ad id, quod dr̃ de affinitate. Rñdet, ꝙ illud est vĩculũ carnale, qd per carnalia & illicita ꝯhi potest. ¶ In gl. si igitur. ibi, vel leuans. vel ipsius vxor prius incognita. Et ibi, filii carnalis. & econuerso. filiam carnalem filii spiritualis. ¶ In glo. vt si. ibi. baptizans, vel ipsius vxor prius cognita. ¶ In glo. hoc fit. ibi confirmationis in fronte, vt hic, locus. n. est de substantia sacri. remittit Arch. de conse. di. v. nouissime. ¶ In glo. vlt. ibi. confirmantem. & ipsius vxorẽ prius cognitã. & in fi. nec est plures reperiri, q dirimãt, vt j. c. proximis, isti antẽ omnes pertinent ad paternitatẽ & filiationem, aut ad fraternitatem, aut ad cõpaternitatem, & in his tribus cõsistit oĩs cognatio spiritualis, non enim habemus auos, vel nepotes spirituales. & vide, qd scripsi. s̄. eo. tit. super ru. & c. Martinus. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Catechizare quid significet.*
2 *Vix, aduerbium multa significat.*

CAP. II.

PEr catechismum. Ponit dictũ quod, primo probat ibi, vt ex, scd̃o determinat ibi. per illam ꝯluitur oĩbus illis modis, de q̃bus s̄. c. proxi. dicendo enim ipse Clemens in decr. ꝯctæ. [*talis res*] multis modis accipitur, remittit Arc. ad ea q̃ scripsit xl. di. ante oĩa [*cognationẽ*] ex catechismo ꝯctam postea de prius contracto non esset dubium, & si esset cognatio per baptismum. s̄. eo. si vir. ¶ Prima glo. tria facit, dicit, quid determinat, ponit summam, & quid sit cathechismus. ¶ In gl. pe. ibi, vix. certis ex causis. seq̃tur, aduersus dños seruos cõsistere, permissum est. ¶ In gl. j. ĩ fi. s̃m
1 Hug. catechizare † græcũ idem, qd adiuuare. de conse. di. iiii. paruuli. & c. sicut noscis. ¶ In glo. iii. in fi. aliter. Arc. de conse. di. iiii. in catechismo. & s̃m vnam lecturam p batur. xxx. q. iiii. c. iij. ibi. X̄pianitas. nã & X̄piana dr̃ mulier catechizata. xviii. q. j. cauc. ¶ In glo. s. compaternitas. in fi. de hoc. xciii. di. miratus. in princ. & xii. q. ij. hic huius, iuxta finem, sic ponitur. xix. di. in memoriã. in ptin. de cle. non resi. conquerente. Sic ponitur difficulter. s̄. de dolo & contumacia. veritatis. versic. tandem. Et ponit Arch. versum. Vult remouere fere. vix verbum vult retinere. Et, vt dicit, hanc significationẽ nõ recipit hæc dictio in perpetuo & absolute prohibitis. ff. de assigna. li. l.
2 vlt. ibi. vix † põt. i. nunquam põt. ff. ad velleianum. tutor. vbi ponitur vix pro impossibili. ff. de verb. sign. alienationis, circa princip. & ff. de le. iij. si iure. & vide quod de verbo difficile no. de testi. p̃sentiũ. in vlt. gl. vltra mediũ.

SVMMARIVM.

1 *Mulier adoptare non potest.*

CAP. III.

QVamuis. Tria sunt dicta, q̃ satis patẽt [*mulier*] in cognatione ergo spirituali ẽt actiue ꝯhenda non est differentia in sexu. Ad idem, s̄. c. veniens. non sic in
1 in legali. Nam mulier † adoptare non potest. ĩst. de adop. §. fœminę. C. eo. ti. mulierem. & no. lv. dist. Ysmahel. de differentiis & conueniẽtiis sexuũ plene in Spe. de proui. §. j. [*infantem*] idem in adulto. [*Accesserit*] etiam tenendo linteum, in quo puer ponitur secundum Hug. & Arch. hic [*Contrahitur*] cum suscepto & parentibus suscepti, nõ inter ipsos suscipientes inuicem, vt dixi post Innocen. & Host. s̄. eo. Martinus. Et hic Io. mon. Arc. [*qua*]. i. talis. q̃nam, vt patet in c. omnes. quod alle. vlti. glo. recepta ad pęnitentiam bene dicitur filia spiritualis. ¶ Prima glo. dicit quid determinat. ¶ Tertia glo. reddit rationem, signat contrarium & remittit. ¶ Vlt. glo. enumerat sacramenta & rationem reddit. ¶ In gl. s. cum omnibus. in fi. peccant tamen ꝯfacientes, quia faciunt contra prohibitionem canonis, non plures. & istius decr. s̃m Arch. puto si consuetudo non resistit, & fortius si assistit leuis sit culpa, & sic leuiter indulgenda, de accu. cũ dilecti. ¶ In gl. vl. ibi, baptismo. sub quo ꝯcludit̃ catechismus, q ẽt p se nõ est de septẽ sacr̃is. Et in fi. Curiosus in his videat, q̃ scripsit beat⁹ Thomas quarto sen. xlii. di. in scd̃o art. j. q.

¶ Explicit liber quartus.

LIBER

LIBER V.

¶ De accuſationibus & inquiſitionibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus confeſſus eſt ſe promiſiſſe centum Petro, ut eum de morte patris ſui non accuſaret, an propter hanc confeſſionem ſit deponendus.*
2 *Delator corruptus quando puniat, & delato corrumpēti ignoſcatur.*
3 *Pactum iudiciale fortius obligat, quàm extraiudiciale.*

CAP. PRIMVM.

POſtquam. Inquiſiti, qui cõfeſſus eſt crimē.
duas exceptiones tollit. ſcda ibi, vel
ꝙ certis maxime ad hunc ſm Arc.
[*criminibus*] Idē ſi de vnico crimine
tractaretur [*deputatus.*] etiam ab ordi
nario ſ̄.co.lib de offi.vica.licet.Arc.
[*confeſſus.*] ſtulte fecit.& ibi [*credatur.*] in ſui præiudiciū.
xiiii.q.ii.in prin.factum eſt etiam crimen notorium ꝑ
confeſſionem.ſ̄ de coha.cle.c.ſi.Quærit Arc. an confeſ-
ſionem reuocare poſſit.remit.ad dec.ex literis.de diuor.
in gl.ſed nunquid.ad id no.Innocen.de elec.per inquiſi-
tionem.ꝑ quæ tenet, ꝙ ſi deliberate ꝯfeſſus eſt, nõ poſſit,
ſi ex calore iracundiæ poſſit, ſed lo. hic in additionibus
formas nouam quæſtionem, quā puto eum vidiſſe de
facto, apparatum & quaſi ad literam ponam illā, q̄ talis
1 eſt. Epiſcopus † confeſſus ᵃ eſt ſe promiſiſſe centum Pe-
a tro, vt eum de morte patris ſui non accuſaret, quęrit, an
ex hac confeſſione ſit deponēdus. Arguit ꝙ ſic ꝑ l.ff.de
his qui no.in fa.l.qm̄.& l.j.§.qui fut.ff.de iure fiſ. in fiſ.
cauſis.ij.q.iij.prævaricator.ſed ꝯ.ſ̄.de collu.in tm̄. ibi nõ
ſolum de correctione & colluſione, ſed & de propoſitis
& aliis mandatur inquiri, ſed loquitur de colluſione te-
ſtis,& correctione iudicis, nõ aūt partis: vt ī q.ſed primū
& ſcdm ſemꝑ ita illicita ſunt.C. de pęna iudi.auth.ſʒ de
nouo. de ſymo.nemo.de teſt.ītimauit.de teſt.co.ꝑuenit.
& c.vlt.Colluſio etiā pōt fieri ſine precio, ſine quo non
fit tranſactio.ff de tranſac.l.j.item alle.C.ad turpi.l.q̄uis.
nam licet in ciuilibus duplici via poſſit agi, vt no. ff. de
con.cauſa da.l.ſi quis accepto.ſecus in criminalibus, q̄
fortius tollūtur per pactū.ff.de pac.ſi tibi.x.§.quædā.pa-
ctio ergo, q̄ ipſo iure tollit accuſationem, eius contrariū
operari non poterit, ar.ff.de adi.le.l.legata inutiliter. Itē
2 facit.ii.q.iii.palam.& c.ſe.vbi delator † corruptus puniť,
ſed delato corrumpenti ignoſcitur.ff.de bo.eorum qui
ſibi mor.l.j.Item ſi ſim canonice electus, vel habeo ius
ad rem, ſi datur aliquid impugnatori de cõſciētia mea,
licet turbata ſymonia eſt. de ſymo. Mattheus. & c.ſicut
tuis.Ratio, q̄a non eſt tenendum ad finē bonū per ma-
la media.i.q.j.non eſt putanda.ſed ſi ius habeo in re,&
poſſideo, non eſt ſimonia, ſi do pecuniā moleſtanti, vt
deſiſtat, de ſimo.dilectus.i.v.n.de in dubio genus probatū
nõ oberit, cum illius caſus obeſt,& alter non. ſ̄. de pro-
ba.in pñtia,& not.ſimile.ſ̄. eo. cū dilecti. & ſ̄.de reg. iu.
eſtote, non ſic ſi quælibet ſpecies ad idē tenderet.ff.de pe.
hære.itē veniunt.§.a quo.reſtat quoſdam dicere, ꝙ l.qm̄
in princ.alle.non ob.quia loquitur de pacto in iudicio
habito, quod eſt magis ſuſpectum pacto habito extra iu
dicium, cū iudiciorū metu.plerunq; deueniatur ad pa-
3 cta.& † pactū iudiciale fortius obligat, q̄ extraiudiciale,
ar.ff.depo.l.Publia.§.Titius.de inter.ac.l.j.in fi. ff. de con-
feſ.certū.§.ſi quis. vtrumque tamen pactum ligat. ſ̄. de
exceſ.prælā.q̄ ſit graue.C.de inter.ma.inter pub.l. tutor.
tamen confeſſio extra iudiciū facta non infamat infa-
mia iuris, ꝙ tm̄ facit tranſactio, vt in dictis no.refert alios
dicere, ꝙ aut ꝑ pactū agitur, vt ab accuſatione recedat,
vt ſic nihil remaneat de iuribus accuſationis, vt d.l.q̄uis.
& d.§ quædā.aut ſuper crimen fit pactū. & ſic loquitur
lex qm̄.ipſe dicit, ꝙ attenta perſona epiſcopi pęna ſan-
guinis hic imponenda non eſt.ff. ad l. Corneliam de ſi-
ca.l.j.in fi.& ſic tranſigere obeſt.ff.de priua.l.fina. quare
diſtinguitur.aut res eſt integra,& tūc licet vexationē re-
dimere, arg.ff.ad turp.l.mulier.& l.ſe.& ꝓbatū eſt.ſ̄. aut
res nõ eſt integra,& fit tranſactio, vel pactū coniuncto.
facit, quia tranſigi præſumitur timore accuſationis im-
minentis, arg.de bo.dan.l.i.§.fraudis.& C.ad turpi.l.j.C.
de tranſac.l.tranſigere.Quærit demum, q̄d ſi infamia ſit
probata contra epiſcopum de graui crimine, nunq̄d ſit
ex hoc deponēdus.dicit ſic, ſi eſt īfamia facti.ſ̄.de teſti.cā
literis.vbi no.ſecus ſi eſſet infamia iuris, vel ſi factū eſſet
ꝓbatū. C.de cur.l.infamia.li.x. C.de dignī.l.iudices.li.xii.
ſed nunquid ex infamia facti negotio pendente poterit
ep̄s ſuſpendi ab adminiſtratione tēporalium & ſpiritua
liū.dicit ꝙ nõ regulariter, vt no.ſ̄.de put.ca. c.ij. & c.iter.
licet de crimine ſimoniæ & dilapidationis ſecus inue-
niatur, de ſimo accuſatum.& c.licet Hely.§.q̄a vero. ſ̄.e.
inquiſitionis.§.fi.& ſ̄.de offi.deleg.venerabili. no. & ha-
bet expreſſum.ij. q.iii.q̄a ea.& xv.q.v.p̄sbyter.vbi cū eſſet
delicti enormitas, vel ſcandalum, fieri poſſet ꝓdicta ſu-
ſpenſio.ii.q.v.p̄sbyter ſi a plebe [*fruſtra*] eſt aduerbiū qua
litatis,& ſonat quaſi in vaniū incaſſum, vel ſine effectu.
vnde dr̄ q̄s fruſtratus ſpe, vel deceptus. Et ſcribitur per.r.
in prima & ſecunda ſyllaba. ſed fruſta nomen pluralis
numeri nõ hēt.r.in ſyllaba ſcda. Et ſunt fruſta particu-
læ rerū panis, carni, caſei & ſimilium, q̄ a fractura ꝓue-
niunt.& aduerbiū fruſtatim, idem eſt, ꝙ diuiſim, vel par
ticularim eo prætextu, quaſi ex alio capite poſſet impu
gnari, puta eius falſitate, vel errore probatis. poſſet etiam
ſic exponi confeſſio, ꝙ non perimetur.ſ̄.eo.cum dilecti.
[*Eiſdem*] q̄ fuiſti cõfeſſus, non fuerunt ante confeſſionē.
Ioan.And. ¶ Prima gl.dicit, q̄d declaret iſta & ſequens.
¶ Vlt.glo.rationem reddit, recitat opinionem contrariā
cui reſpondet. ¶ In vlt.gl.ibi.§ rati.Cautio rati non exigi
tur poſt lu.conte §. inuitus. dicitur inuitus procur. qui
expreſſe non conſentit. ¶ In glo.nullæ.in fi.de reuocan-
da confeſſione dixi in textu in prin.magnæ gl.ſ.in fi. Ar
chi.alle.ii.q.iii.§.notandum.de pę.di.i.menſuram. ¶ In
glo.vlt.ibi.ꝓdictis.In prin.primæ gl.vnde infamia habe-
tur loco accuſatoris, vt in decre.qualiter, q̄ dēt ꝓcedere
apud bonos & graues. ita quod ſępius clamor aſcendat,
vt ibi.& c.cū oporteat.& de ſymo.licet Hely. videbatur,
ꝙ ex quo accuſatus verus, vel fictus non fuerat in iudi-
cio, etiā confeſſus accuſatorē non habens puniri non
deberet.ff.de mu.& ho.l.reſcripto.§.ſiquis.ij.q.i.de mani
feſta.xxiii.q.iiii.ſiquis poteſtatē. nā & ſi manifeſta ſit eo
rū reprehenſio, oportet ordinem ꝑ iudices obſeruari. xi.
q.iii.eorū q.in fi.ſed de ordine eſt, ꝙ legitimus accuſator
verus, vel fictus ſit in iudicio.ſ̄.eo.c.i.xxiii.di.illud.v.q.v.
relatū.in fi.& ꝙ capitula dentur inquiſito, vt ibi.§.debet.
ergo proceſſus hoc prætermiſſo non valuit. Ad primū
reſpondet Arch.illud regulariter verum, ſed fallit in ca-
ſibus notatis.ſ̄. vt eccle.benefi.c.vno.in prin.& ii.q.j. de
manifeſta. Itē hēt locū in occultis, ſecus in notoriis, vt
probatur.ii.q.j.quæ Lotharius.& c.de manifeſta.ſ̄. de iu-
reiur.ad noſtrā.ii. Cum ergo iſta in iudicio fuerant no-
toria, potuit ferri ſnīa.ii.q.j.ſcęlus. q̄d ſm eū loquitur in
hoc caſu,& remittit de purga.ca.c.penul.ī gl. antepenul.
ad ſecundū de ordine dicūt ipſe & Ioan.mo. duplicē iu-
ris ordinē, vt no.ij.q.j in ſumma.& in prædic.decr.pe. in
iiii.gl.vnus q̄ eſt neceſſitatis, vel de ſubſtātia.& ille omiſ-
ſus vitiat. ij.q.vj.ſententia.de reſcri.cū dilecta.ibi de hoc
eſt ordo congruitatis, vel non de ſubſtantia. & ille non
vitiat parte tacente, reſiſtens tm̄ poſſet appellare; & ita
hic.de reſti.ſpo.c.j.de rei ven.ordinarii.vnde in hoc reſi-
ſtent, ꝙ iſte ordo in ambobus mēbris hic poſitis, & ꝟ.c.
proximo.vt ibi no.in vlt.gl.eſt de ſubſtantia & neceſſita-
te parte petente capitula, vel excipiente, vel negante ſe
infamatā, ſed parte tacente dicitur congruitatis, vel nõ
de ſubſtantia, vt hic,& ꝟ. proxi. & eſt ſimile, quod non

xvii.q.iiii.vxor.& scripsi de li.ob.c.j.super.j.gl. & in fi. vt ibi not.in fi.iiii.glo.

ADDITIO.

a ¶Confessus est. Confessio extraiudicialis de delicto facit indicium ad torturam tantum. Bar.in l.capite quinto.ff.de adulte.nisi reuocetur ante torturam. Bal. in l.unica.C.de confes.Ferrat. in cautel.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio facta super ueritate criminum an ualeat omissa inquisitione infamiæ, si reus præsens tacuit.*

2 *Testes debent esse personæ probatæ.*

CAP. II.

1 SI is cui. Non diuiditur & intendit, q † valeat inquisitio facta super veritate criminũ omissa inquisitione infamiæ, si reus præsens tacuit. Et, vt dicit Ioan. mo. illius c. & præcedentis eadẽ ratio, quia vtrobique renunciatum est processui, qui penitus præmitti debuisset, si petitus fuisset simplr. hoc dicit per ea, quæ dicã super. i. glo. [*omissa*] quam præmittere debuisset iuxta distinctionem primæ glo. nec simul est quærendum de vtraq;. s̃. de iudi. exhibita. [*inquisitis*] Idem puto de exceptione, quod non fuerint tradita capitula propter identitatem rationis. & c. proxi. ¶ Prima glo. distinguit, quærit, & remittit. ¶ Glo. secunda ponit dictũ Hostien. quod improbat. ¶ In prima glossa ibi, committit non simpliciter iurando, sed asserendo illum infamatum, super quo vide, quod scripsi supra eodem. cum oporteat. super ver. famam ipsius, per quod decido plura notata hic per Archi. qui etiã hic no. quod ad hoc vt ex verbis oriatur infamia, oportet quod in scriptis redigantur, super quo vide, quod scripsi ibidem super ver. subito. ver. no. quod ad hoc, & vltra ea, quæ scripsi multum ponderabat ibi Inn. An infamia ortũ habuisset ex sententia, vel interlocutione iudicis, vel ex dicto parentis, vel patrini, vel consimilium, vel personæ autenticæ. C. ex qui. cau. infa. irro. l. interlocutio. & l. ea quæ. & l. verbum. de ele. super eo. de

2 testi. testimoniũ. dicit etiã, q † testes debent esse personæ probatæ. ii. q. vii. terminationes & c. siquis eps. sufficit tñ, q in eis non sit causa repulsionis. s̃. de testi. tã literis. nec est vis, an sint clerici, vel laici, vel mulieres in criminib' non periculosis. de periculosis remittit ad dec. qualiter. eo. ii. subdit ibi, q cũ infamia venit probanda per testes, siue ad inquisitionem faciendã, siue vt a dignitate repellatur, siue ob aliam causam, testes dicere debent eum apud suum epm infamatum, vel suspiciosum de tali crimine, vel incredulũ ꝓpter tale crimen, de quo illũ hẽt suspectũ. Et idẽ si talis esset, vel reputaretur apud suos cõsacerdotes, vel apud bonos, graues & iustos homines de plebe sua, quam regit, vel in qua conuersatur. ii. q. v. omnibus, vel apud plebem non habita distinctione bonorum & malorũ. e. q. presbyter. & reddit causam scientię talẽ vel similẽ. Scio, q eps habet eũ suspectũ de tali fornicatione, qa cognitione præmissa in scriptis ꝓhibuit ei, ne conuersaretur cũ illa, vel p̃sens fui, vbi eps scripsit, q de hoc mandaret fieri inquisitionẽ, vel p̃sens fui, vbi sine scriptura fecit inhibitionẽ prædictã, ar. C. ex quibus ca. l. verbũ. ff. e. l. ob hæc verba in aut. vt li. ma. & auiæ. §. p. Non videtur aũt illa causa sufficiens, audiui ab eo, q illũ suspectũ habet, nisi ex ꝓcedenti causa, & cũ solennitate hoc diceret, C. de non nu. pe. l. generaliter. De infamia vero apud consacerdotes, vel plebem causam testimonii reddet testis, quia super hoc scripserunt Papæ, vel alteri superiori, ar. in aucten. vt iudi. sine quoquo suffra. §. si quis aũt p̃ter, & §. necessitatẽ. & in aut. vt nulli iud. §. ad hoc. ltẽ sufficiẽs erit causa, si dicant, se scire infamiã, quia non est scandalũ & rumor, quod vix tolerari potest, & q ex eo factũ redditur quasi manifestũ. e. ti. qualiter. sed melior est causa, si dicat, q populus per iuramentũ interrogatur. respondet. illũ apud eos de illo crimine suspectũ. de pur. ca. c. ii. sed vt dicit Inno. primũ vr̃ sufficere, sed nõ sufficere dicere cõmunẽ esse infamiã, vel vocẽ, nisi dicat de scandalo, vel rumore, vel aliis p̃missis. reliqua q̃ ibi no. hic videas. & ibi, cũ eps. an episcopus ex sola suspicione possit inquirere cõtra subditũ. tractat hic Arc. id qd̃ dixi. s̃. de offi. ord. ex parte. super gl. fi. & ibi, si ad petitionẽ, idem si dicat multorũ relatione percepimus ꝑm Tan. licet Ioan. contra, vt scripsi in c. cum oporteat. sup ver. famam ipsius. sed pro Io. facit. xxvii. q. ii. multorum. ponderato principio & fine. ver. si ergo. dicit Arch. q cũ ibi ageretur de veritate carnalis matrimonii, sufficit, q constet de matrimonio & adiacentibus, nec expedit ibi de fama inquiri, sed de veritate tantum, quare non tangit casum istum ꝑm eũ, & ibi, cũ oporteat. & Io. mo. s̃. c. proximo. quia Papa scribendo ad petitionem partis reseruasse intelligitur omnes defensiones reo, & nolle iuris ordinem corrumpere. C. de inoffi. test. l. si quando. & s̃. de elec. li. §. denique. & idem Gof. in summa eius. ti. §. in sum. notandum est. & facit de offic. deleg. ex parte. ii. & in fi. ¶ In gl. quid si, & quid ibi tenui hoc placet Arc. ¶ In gl. vl. ibi, substantia, vide, quod dixi. s̃. c. proxi. super. vlti. glossa.

De hæreticis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Subdiaconatus olim non erat sacer.*

CAP. PRIMVM.

QVoniam. Præmittit cãm iuris noui, quod statuit. ibi [*concedimus.*] ad degradationẽ xj. q. iii. episcop'. [*presbyter*] dicit Archi. ad huius declarationẽ videndũ, quod no. xv. q. vii. in pri. & quod no. Inno. & Host. s̃. de pt. ẽ. graue. q dicũt vt ibi, scripsi in gl. ma. ver. & breuiter. q vbicũque de crimine agitur constitutorũ in sacris, si depositiquis ab ordine vel officio sñia ferri dẽt, seruabunt canones, de quibus hic loquitur. & hoc patet. j. de pęnis. c. ij. in prin. reliquorũ clericorũ causas solus audire poterit & finire, vt ibi. xv. q. vii. si autem. in fi. nõ excluso capitulo suo, vt in vlt. glo. non p̃scripsisset, quod solus posset. s̃. e. li. de ꝯsue. non est. [*Concedimus.*] ecce ius nouũ in sacris stricte sumitur per modũ. no. xxxii. dist. i sum. [*abbatibus.*] sic xviii. q. ii siquis abbas [*religiosis*] clericos etiam seculares hic includit. iiii. di. denique. in princ. & Host. j. q. j. nullus itaq;. in fi. Arch. & vide j. e. vt officium. §. verũ. [*literatis*] includit etiam laicos, vt sunt doctores, vel periti in iure canonico, vl' ciuili [*uidebitur.*] ipsi epo, q debet ferre sñiam [*sua diocesis*] nõ est hic ita de substantia, qn misceri possint aliq de diocesi aliena, sed hoc dicit ꝓpter lrãm cõuocatis, q p̃cessit, de aliena enim diocesi vocare nõ dẽt, nec arctaret vocatio. s̃. e. li. de offi. ord. cũ eps. fuit et appositũ, vt sciatur, q illos, qui sunt diocesis alienę, vocare non tenetur, dato q forsan peritis non abundet in sua [*Eps*] vide, quod dixi de electo. s̃. de elec. transmissa. sup versi. discussionem. [*degradare.*] vide remissionẽ, quã dabo sup vlt. gl. ¶ Prima gl. dicit vnde sumpta. ¶ Tertia glo. soluit ꝯ. ¶ In gl. ii. ibi, esse sex adiuncti proprio epo ꝑm Io. & idẽ no. j. de poenis. c. ii. & idem Guil. in Spec. de accu. §. iiii. in prin. & ibi circa mediũ. vide de cõstit. ꝯtra. & ibi. subdiacono. idẽ Guil. in Spe. præ. §. in fi. & idẽ Arch. & patet j. de pęnis. c. ii. post princ. Sed Io. dicit, ꝯ, pquo facit. c. si aurẽ. vbi expresso p̃sbytero & diacono dicit solũ epm reliquorum clericorũ causas audire & diffinire. ad idem, qd̃ legitur. & no. v. q. vj. qã iuxta. Rñdet Arch. q illud ꝑm

1 antiqua tpa, qñ subdiaconalis ordo non erat sacer. Inducit etiã, q post Hostiẽ. scripsi. j. de regula. miramur. sup ver. priuilegio. ¶ In gl. s̃. e. in fi. & j. e. accusatus. in fi. & c. vt commissi ver. & illorum. ¶ In glo. vl. ii. ibi, non capitulũ. Idem, Io. mo. sed Arch. intelligit hoc rerum in examinatione,

minatione,& diffinitione causæ.in actu degradationis
sufficiat seruare,quod hic dicitur,circa hoc vide, quod
satis dicam in dec.ij.j̃.de pœnis,super ver.numero.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus quis dicitur multis modis.*
2 *Hæretici coguntur multiplici ratione ad fidem seruandam.*
3 *Verbo facere minus est quam facto.*
4 *Hæreticorum libros custodientes an ob id puniantur.*
5 *Negligere est fallere.*
6 *Sepulturæ crimen si est publicum, quamuis personam tumulans ignoret, potest tamen procedi contra eum.*

CAP. II.

VIcunque. Quinq; sunt partes, q̃
patẽt per paragraphos
Prima imponit pœnam scienter sepelien-
tibus hæreticos &c. Secundo aggrauat.ibi,
& locis.Secunda duo facit,ponit primo prohibitionẽ.
secundo pœnã.ibi,q vero.Tertia etiam primo inhibet,
secundo decernit.ibi,ꝙ & si.Quarta priuat & distinguẽ
do aggrauat. ibi,volentes.Quinta ponit dictum, cuius
rationem reddit.ibi,velut.Et fuit ista decr.cũ sex sequẽ.
Alex.quarti non tertii,vt quidam habent in suprascri-
ptione;quia si illius fuissent,antecederent ꝓcedẽtẽ [*hæ
reticos*].recte sicut in decr.vnica.s̃.eo.li.de spon.in princ.
dixi.Ita & hic Arch.qui satis fuit ꝓlixus,adhuc esse po-
terat prolixior pp verba in princ.hic inserta,q̃ eũdẽ nõ
1 sic decurtare potero,sicut ibi. ¶ Primo † quomodo di-
a uersis modis quis dicitur hæreticus[a] vide no.s̃.e. firmis-
sime.cũ sua responsione,& quod super ea dixi , de quo
hic Arch.subdit etiã non iudicandũ hæreticũ eum , q
paratus est corrigi.xxiiii.q.iii.dixit apostolus. & qui in ec
clesia & q.j.hic est.vbi de hoc. & ea.q. quæ dignior. &
2 xvi.di. nec licuit.xxj.dist.& nũc autẽ.¶ † Ad fide autem
seruandã cogantur hæretici multiplici ratione.vel simi
litudine.primo sicut freneticus , quem medici ligant.
xxiii.q.iiii.ipsa pietas.& c.in vnum.in prin.Et sicut litar
gicus,qui stimulandus est.e.q.quid faciet.Et ad instar fi-
lii & discipuli,quẽ pater & magister corrigunt ,in præd.
c. ipsa.& e.q.displicet.ver.si voluntas.Itẽ qui in viis & se
pibus inueniuntur,coguntur intrare,vt ꝓcedenti.c.ipsa.
& lxxvi.di.c.j.in fi.Itẽ Luce.xiii. ꝓcepit paterfa.seruis ,ꝙ
cogerent intrare,quoscunque interuenirent.xxiii.q.iiii.
nimium. Et Pau.ad veritatẽ fuit coactus.vt ibi.Itẽ pastor
errantia pecora flagello reuocat.vt ibi.Itẽ qa vtilius esu
rienti &c.Et qa scriptũ est, detrahentẽ ꝓximo suo &c.
vt ibi. Itẽ qa medicus vulnera ferro secat &c.lxxxii.dist.
plurimos .in fi.j.q.j.reperiuntur. xvi. q. j. in canonibus.
Itẽ Angelus coegit Agar,vt rediret ad dominam suam.
xxiii.q.iiii.qñ vult.in prin.Itẽ Nabuchodonosor decre-
tum dedit ꝯ illos,q dicerent in Deũ blasphemiã. vt ibi.
& c.non inuenitur.& xi.q.iii.imperatores.Itẽ multi te-
nentur ad bonũ opus suscipiendum.fortius ergo ad fi-
dem tenẽdã.vt ibi,Itẽ ꝯ pastores dicitur Ezech.& Hiere.
v.,errãtem non reuocastis,perditum non requisiuistis.
& in c. displicet.& q.vj.quod errauerat. Item illi cõpel-
lunt catholicos ad malũ,fortius ipsi cogẽdi sunt ad bo
nũ. xxiii.q.v.relegantes.ẜm Arch.credẽtes hi sunt, q ꝓ-
prio ore debent se credere ipsorum erroribus.de pœ.di.
j.põt.ibi de se fatentur.& c.in actore.ad hoc de con.di.
iiii.cũ pro paruulis.& c.siqua mulier.xxii.q.iii.is autẽ.&
tales iudicantur hæretici.s̃.e. excommunicamus. ii. de
verb.sig.super quibusdã.vbi de hoc.& hoc est indubita
tum.Itẽ qa adorauerũt,reuerẽtiam suo more exhibue-
runt,consolationem,vel cõionẽ ab hæreticis receperũt
vel similia perpetrant,quæ pertinent ad ritũ ipsorũ,me
rito dicuntur credẽtes,nã dictis ꝓsumitur affectio. xxxii.
q.v.q viderit.& c.sicut.n.C.de dolo. l. dolũ. de bigamis.
3 nuper.& † plus est facto q̃ verbo aliquid facere,de appe.
dilecti.ad idẽ.ff.de leg.l.de qbus.xx.q. j. q̃ ꝓgenitores. xi.
q.iii.æstimant.nã etiã factis negamus & fatemur. hoc
tamen intelligit Arch.de factis ,quæ ad ritum erran-
tium pertinẽt,& per quæ error exprimitur. visitans er
go,alimoniam dans,ducatũ ꝓbẽs,vel similia faciens ,in
quibus de ipsorum ritu nil apparet expressum , non pu
tat Arch.iudicandos credentes,hoc verum , nisi prius
fuissent lapsi.j̃.e.accusatus.§.illo quoq;. Nã ꝓ pecunia
fiunt sæpe talia.Itẽ qa decr.ꝓpen s̃.eo.dicit credentes er-
roribus,putat necesse aliquid erroris indiciũ in eis dep̃-
hẽdi,vt tales iudicentur,quare illos,de qbus vltimo di-
ctũ est,nõ credentes,sed receptores,vel fautores iudicat.
j̃.eo.accusatus.§.si vero.Cũ enim credẽs iudicetẽ hæreti
cus,non debet quis facile iudicari credens , qa nec in
hoc crimine sufficit vehemens præsumptio ad damna
tionem.s̃.de præsumptio.ad damnationẽ.s̃. de ꝓsump.
lĩas.vbi de hoc.Et si opponatur,ergo nec adoratores de
bent cõdẽnari,si ex præsumptione non iudicatẽ, cuius ꝯ
trariũ dictũ est.Rñdet,illã non esse ꝓsumptionẽ sed ve
ram probationẽ ex facto,alleg.no.ij.q.j.§.qñ aũt , cum
concor.ibi notatis,alis de animo cõstare nõ posset.xxxi.
di.erubescant.in fi.xxiiii.q.iii.Deus qñ.ix. q.iii. aliorũ.s̃.
de vsur.in ciuitate.itẽ indicia, quæ ad bonum retorque
ri non pñt,nec aliud,q̃ ad id,quod iudicant ꝓ probatio
nibus sunt habenda.C.de dolo.l.dolũ.¶ Quid de audiẽ-
tibus sermones,vel pdicationes hæreticorum. dici po
test,quod si semel tantum audierunt, nec postea redie-
runt,non iudicantur credentes. cũ approbare non vi-
deantur,quod postmodum euitarunt,argu.j.qõ.i. con-
stat.s̃.de præsump.ex studiis.ff.de incest.nup. q contra.
in fi.de in rem verso l.pro parte. dici aũt , ꝙ oẽs , quos
prædixi,non iudicaret credentes , iudicaret tñ grauiter
suspectos,quare posset illis indici purgatio.s̃.eo.excõica
4 mus.§.q autem.vbi de hoc.idẽ dicit de his qui † recipiũt
libros hæreticorũ,nisi illos statim incẽdio , vel alio mo
do destruxerint qa tũc putat illos innoxios.ar.i.q.i. si qs
receptatores.tales dicuntur,q sciẽter hæreticos recipiunt,
argu.j̃.de pœnis.fęlicis.post prin.& ff.ad l. Iul. de adul. l.
mariti.§.quæsitum.licet.n.ẜm grãmaticã videat nota
re frequentiã,iuristæ habẽt receptare pro recipere.ff.de
excep.l.fi.in iure enim ꝯrõnẽ disputandi sunt multa re
cepta.ff.ad l Aquil.ita vulneratus.scienter aũt receptan
tiũ qdã sunt in culpa,qdã non.C.de his q latro.occul.l.
j.leges aũt illũ innuũt receptatorem,q receptat & cęlat,
vt cælatus iudicis manus euadat,vt patet.ff. de recep. l. j.
& ii.ff.de offi.præsi.l.congruit.C. de his q latro. occul. l.
vl.de istis receptatoribus & fautoribus no.Host. in sum
ma huius ti.§.quæ pœna defensores de focis, consilia-
riis defensoribus & fautoribus not.in cle.de pœnis. siqs
suadente.in gl.quia lĩa.Et,vt dicit Arch.qñq; qs defen-
dit errorẽ,qñq; personã errãtẽ , primus dãnabilior sim-
pliciter errat,& dicitur hæresiarcha.24. quæstio. tertia.
qui aliorum.& sic loquitur. xi.qõ.iii.q cõsentit de illo.
s.q errorẽ defendit ne ad manus iudicis examinandus
veniat , vel puniendus.de simili defensione loquitur
xxi.q.v.per totum.xxvii.q.i.si ambos.& tales excommu
nicari possunt.& putat Arc ꝙ etiã possit ei indici pur-
gatio pp talẽ suspicionẽ, q̃ insurgit ex iniusta defensio
ne,14.q.6.hi q.aĩs si q.dicit ẽt quosdã tenere,ꝙ ꝓlati vel
principes,q tales non corrigunt,& puniũt,dici possunt
5 defensores qa † negligere est fallere.ii. q. 7. negligere.8 i.
dis.error.de sẽn.excõ.quanto.de homi. sicut dignum.
§.illi etiam. Ar. hoc non placet,q exponit verbum faue
re,id est nutare, alle.lxxxvi.dis.inferior. [*fautores.*] de his
etiã.j̃.eo.ꝯ Xp̃ianos.dicit Arch.ꝙ non est eadẽ cõditio
ꝑsonarum priuatarũ & illarũ,q̃ i publica potestate sunt,
secundi .n.ex sola omissione pñt dici fautores,qñ.s.con
demnatos ab ecclesia nõ fugant,nec puniũt.xxiii.q.v.q.
põt.ij.q.v.q vitiis.& q.viii.prerea.& in casu, q h[illegible]etur. j.
eo.vt officiũ.§.vl.vbi remittit.Priuatæ vero personæ non
b capiendo,vel detinẽdo nõ dicuntẽ fautores[b] cũ talia pti-
neãt ad ptãtẽ habẽtes.xxxvi.q.ij.si secta.ar.ꝯ.xxi.q.iii.c. vl.
& j̃.de sen.excõ.dilecto.ver.& qdẽ . hic aũt intelligit de
priuatis nõ astrictis ad id per iuramẽtũ.Si.n.iurauerunt
indicare & cælant,fautores sunt, & cęlare in eis est mor
tale.xi.q.iii.quisquis,fouet ergo quis omissione & per-
missione,

missione, etiã iudex vel platus fauere intelligitur, vt patet. xvii. q. iii. §. q aut. Item verbis fauere quis posset excusando hæreticũ non ex linguæ lubrico, nec per iocũ, sed in pcenticulis, vel cum inter laicos dicunt illos nõ esse tales, quales dicuntur. Aduocati etiã, q eos defendẽ do ipsorum excessus excusant, possunt dici fautores habita cõsideratione psonarum, tẽporũ, & locorũ, nõ .n. hæc oĩa ad vnguẽ stringi pñt, plerũque .n. verba puocãt simplices ad hæreticorum amorẽ & deuotionẽ, quam ad ecclesiã habent, minuunt, & eneruant, & q falsi excusatores fauere dicantur, patet. xi. q. iii. timendo. & epi, q Lothario adhęserunt, vt eius fautores damnari sunt, ii. q. i. c. vl & canon dicit, q fucatis excusationibus eius crimina tegere videbantur. xj. q. iii. ita. ex quibus duob' c. dicit colligi colorate defendentẽ fauere, vbi non esset lubricũ linguæ, quod ad pœnam, vel dãnũ trahi nõ debet. nõ noceret. ff. ad l. Iul. maie. famosi. nec obligant, q per iocum dicuntur. ff. de ac. & ob. obligationũ sub stãtia. xxii. q. ii. quod ait, q aũt qs facto faueat, pbatione non indiget. puta in eo qui tali alimoniam pcurat, q liberatur, per ea p q liberatur subministrat, & si qua sunt similia. xxiii. q. iiii. est iniusta. ff. de furtis. si pignore. j. e. ac cusatus. §. sacerdotes. vbi de hoc, & c. vt inquisitionis. §. prohibemus. idem dicit de illo, q precibus illũ liberat. 14. q. 6. c. j. versi. illud no. & quod ibi dicit, socius criminis, exponit. i. particeps factionis. sic & illud, non caret scrupulo societatis. &c. ii. q. vii. negligere. sed prælati, qui nolunt facere carceres ad custodiam hæreticorũ, vel si milia respicientia promotionem officii, nõ dicent fautores, qñ ex auaricia nõ in fauorẽ hæreticorũ id faciũt. & ideo inquisitores pp id non habebũt pcedere 9 eos, in 9riũ alle. xxiiii. q. v. administratores. de offi. deleg. pter ea. eorum hæreticorũ. [*scienter.*] simile de cle. ex. mi. si celebrãt [*ecclesiastica.*] sic no. de sepul. sacris. aliqñ dr christiana. vide, quod ibi dixi super ver. ecclesiastica. de quo hic Arch. q dicit, nec in cœmiterio, nec alibi ad modũ christianorum tales tumulandos, sed iactãdos in signũ dãnationis, vt ibi, & de sta. mo. cũ ad monasteriũ [*usque*] includit satisfactionẽ, concor. s. e. li. de censi. qq. in fi. [*condignam*] alias idonee Deo habent satisfacere de peccato & ecclesię de offensa. de pe. dist. j. in actione. de sen. ex cõ. cum desideres. §. vlt. in fi. sic. s. eo. excõicamus. §. quia aũt. Arc. [*sententia*] hoc, & quod sequitur, additur ad decre. excõmunicamus. §. fane. eo. li. [*proprijs*] simile fm Arch. quod de iuramento proprio dicitur. s. e. li. de ele. nulli. vbi remittit [*proijciant*] si plures deliquerũt in hoc, & prius absolui. Petrus exhumauit, & proiecit. Scds, venies pp facti impossibilitatẽ ad hoc non tenebitur. j. de reg. iu. nemo põt. bene facit s. eo. li. de præb. si eps. & c. si pauper. ff. de eo, per quẽ fac. est. l. i. §. si plures. qua ratione idem dico, si per quemcũq; ẽt de non delinquentib. id actum esset [*locus*] i. istud cœmiteriũ, quod intelligẽ s. eo. li. de conse. eccl. vel alta. c. vno. in fi. fm Archi. [*perpetua*] quasi sine tpis præfinitione, alibi punitur ad tps. s. do nec fuerit satisfactum, s. eo. li. de sepul. c. i. in fi. [*leyce*] Tullius de creatione mundi sic dicit, Parentẽ huius vniuersitatis inuenire difficile est, & cum quis eũ inuenit iudicare in vulgus nephas est priuatim caueat sibi laici, qa nedũ cogitatio verbis, sed nec ẽt priuatim hoc liceat disputare, vide qd no. xcvj. di. nos ad fidẽ [*beneficium*] seu officium publicũ, obiicit Io. mo. de decre. excõicamus. §. credentes. s. e. ti. vbi tales beneficiis priuantur post annum. & tunc non prius ab officiis publicis repellũtur. dicas, q standum est huic, quæ quo ad ista pœnas illas aggrauat. nam pp magnitudinem criminis rigidius pcedit ecc(ia, vt patet j. proxi. rñ. facit finis capituli. vide, quod in §. credentes. dixi in glo. ii. pœna hæc in glo. seq. [*ecclesiasticas*] intromittit se de laicis, qui adepti essent p tales dignitates, vl officia secularia [*taliter*] i. ad pces taliũ [*perpetuo*] sonat, q ẽt mortua persona media illa conferre qui non poterunt, non sic in casu s. de fil. presb. ex trãsmissa. Ad alia, hic vitiatur regula, q vult, q puniatur in eo, in quo deliquit rñ, sed hic punitur ẽt in alio, sic ff. ad Sil. pp venenum. §. neptis. sed hic & ibi eadẽ rõ fm Io. mo. ne in eo, in quo deliquit, lucrũ habeat, arg. ff. sol. ma. si ab hostib. §. j. s. de concel præ. postulastis. in fi. si qs a pa. fu. ma. l. j. C. de malhe. l. oẽs. li. xij. tamen punitur in secundo per consequentia actus habiti in primo, sed in dictis iuribus ex ipso facto, ar. ff. de pa. l. tres fratres. fm Io. mo. ante ipsã emancipationem bene dicit, quia si parentes ante baptismum emancipassent, cum iur. illos habeant in potestate, valuisset, & adhuc valeret emãcipatio momenti. l. qd no. vi q. i. si quis cum sui iuris. si. ff. de condi. cau. da. l. dedi. §. si liber homo. & de 9d. ind. l. j. rñ. Io. mo. [*potestate*] eadẽ ratione vr idem dicendũ de manumissione seruorũ, q postea facta non valeat. non illa rõne, quia fuit sui iuris, sed illa, q ptãtem non habet in illos, cũ illi sicut & reliqua bona a tpe delicti intelligantur confiscati fuisse. j. e. cũ fm. ¶ Gl. ij. dat duo similia, & remissio. ¶ Gl. forte. rñ. per q. s. de quibus laicis &c. ¶ Gl. nũqd. qrit, arguit pro, & 9. ¶ Gl. no. casum obiectionẽ soluens dicit 9riũ regulare, & hoc casuale, cui dat casum similẽ, & rõne reddit in fi. tertiũ exponit. ¶ Glo. ad mitig. quærit, arguit p & 9. ¶ Glo. no. soluit 9riũ. Io. ¶ In gl forte. ibi. l. pe. phibet, ne quis publice de fide disputet. ¶ In gl. ii. ibi, sepulturæ. Et eo casu sunt hodie excõicati 9 facientes p cle. de sepul. eos. ¶ In glo. qa. q nisi qd si hoc fuit occultũ, fm Arc. dici põt, q locus sit pœnę. v. q. j. quidam. quã pœnã in clericis & i laicis dicit Io. cũ hre, cũ principiũ decr. dicat, quicũq; nullũ excipiẽs, de ma. & obe. solitę. in fi. & idẽ in cle. de sepul. eos. ad pri mũ dictũ de occulto alleg. l. di. ex penitentibus. in gl. ex hoc. In 9riũ inducit illud, non tibi dico &c. ii. q. j. si peccauerit. in fi. de pę. di. j. §. his auctoritatib. ver. item illud. & 100. di. §. econtra. in prin. Rñdet hoc forte solui posse per no. in prædic. c. quidã. s. q si crimen sepulturę est publicum, quamuis persona tumulans ignoret procedi potest contra eum in genere, vt scilicet suum errorem publice fateať, vt ibi dr, & no. ¶ In gl. puincia. In fi. Arc. alle. j. q. iiii. §. econtra. & §. sẽ. ¶ In glo. forte. ibi, clericos. 89. di. inutile. ¶ In gl. nunquid per sñiam in 9riũ. & hoc placet Arch. allegat s. eo. excõicamus. §. qa vero. & dicit monitionem præmittẽdã. i. 4. q. ii. indignę. ¶ In gl. no. in fi. idẽ Ioã. mo. & Arch. & sic ad proximũ fiat relatio, al le. ff. de postu. l. j. §. deinde adiecit. ¶ In glo. nuqd põtifica lis. in fi. crederem non includi, vide. s. eo. li. de præb. c. ii. in glo. ũ. ¶ In gl. not. speciale. in fi. dicit Io. mo. q hoc facit criminis immẽsitas. simile. s. de elec. si alicuius. vbi etiã non prodest ignorãtia. ¶ In gl. fi. in fauorẽ dignitatis episcopalis hic volunt cõcordãię, & in fine ponit principium, ver. per simile. Io. Andreas.

ADDITIONES.

a ¶ Hæreticus quis dicatur hæreticus, & quibus modis, vide Arc. in c. quicunque. de here. in vi. Pau. de Leaz. in cle. vnica. de hær. & doct. ibi, & maxime Card. qui tenuit, q tenens cõtra canones est hæreticus, quod non credo uerum.

a ¶ Fautores qui dicuntur fautores uide per doct. in c. ad abol. ẽd. eo. tit. & in c. excommunicamus. lib. j. in c. qui potest. xxiii. quęst. iii. & xxi. quæst. v. per totum.

SVMMARIVM.

1 *Furorem multi fingunt vt excusentur.*

2 *Mercenarii dicuntur domestici.*

3 *Bona plura paucioribus potiora.*

CAP. III.

Illij. In casu dubio distinguit, & secundũ mebrũ psequitur. ibi, alioquin. quod determinat. ibi non tamen hæredes, post prin. etenim de hoc crimine accusari quis potest. 24. q. ii. §. his auctoritatibus. & c. seq. & fm quosdã nõ admittitur denunciatio, sed requiritur accusatio, & cũ inscriptione ad pœnã talionis. i. quam pateretur si vinceret, & de hoc vide. 24. q. ii. sane. ii. glo. sed qualiter propter odium & oneritatẽ delicti ad probationẽ sufficere videnť libri & reprobatæ electionis illius, vt ibi fm Archi. [*consolationem.*] hic recipitur in mala parte, regłr in bona,

in bona.xiii.q.ii.animę.& c.ep̄ nā.de celebra. miſ. cum
Mar.in fine.ſm Arc. [*diffamari.*] ita ꝙ publice laborauerit
infamia,ad hanc declaratione remittit Archi.de accu.inquiſitionis.in fi.de pur.ca.nos inter.& c.pe.in fi. ii.
q.v.omnibus.xi.q.iii.in concilis. & quæ ib hic no.& vi,
ꝙ in hoc non ſufficeret rumor ar.xxiii.q. iiii. nō inuenerit.iuxta finem.vbi de hoc [*ſuſpetis*] no.caſum,quo ſuſpicio impedit,ſed latiorē probationē requirit.ſ.de pba.
ga veriſimile.& ff.qđ me.ca.nō eſt veriſimile.ſacit.C.q
accu.non poſ.l.ii.de adul.ſi q.& l.quis ad l.corne.de fal.
l.ii.de præpo.ſacri cubi.l.iubemus.li.xii. & ff. de accu.l.
alii.de pœnis. ſi qs forte.de pe.hęre.l.poſtq̄. vide, quod
ſcripſi de concel.prębē. poſt electionē.in gl.ſn iam iſtā.
& quod no.ſ.e.li.de ele.cupientes.verſi.vel niſi, ſup ver.
veriſimilia.vr aūt,ꝙ hic ad ſuſpicionē ſufficiat leuis probatio.C.de hære.l.ii.de præſump.lr̃as.ſed non ad condēnationē,vt ibi ſm Arch.ēt de leui,argumēntum de quo
loquitur præallegata lex.ii.hic ponit, quod ſcripſi in. p̄.
allegato.c.lr̃as.ſuper pe.glo & remittit ad no. per Hoſt.
in ſum.huius ti.§.qualiter depredantur.ver.ſed quos vocas,cū ſequenti [*legitime.*]i.clara probatione,vel cōpetētibus indiciis.ſ.e.li.de regula.non ſolum.verſi.aut euidēter. Arch.ego vero hanc lr̃am minime intelligo,ꝙ vbi
probatio infamię,vel ſuſpicionis,vel ſanę mentis non
improbatur,non ſit locus probandi furorem,ſed ſi corruptionē,vel falſitatē illius probationis probare vellent, p
quod concluderetur,illā legitimā eſſe probationē,hoc
eis non interdicitur,quod intelligas vt no.de proba. licet.aſ.daretur materia deponēdi falſum.ſ.id, de accu.
qualiter.§ debet [*periorie*]ar.ad hoc.xxvi.q.vi.is q.ver. de
hoc.& c.ii q in tpe.ver.ꝙ ſi ita.de pę.di.i.multiplex.ver.
is aūt.de con.di.iiii.ægrotantes.dixit Io.mo.nō mirū ſi
nō recipitur probatio,ga ſi probaretur furor p̄ſumeret tamē id factū ex reliquiis priſtinę volūtatis.ſ.de bap.maiores.in fi.de his q ſunt ſui vel alie.iur.l.patre furioſo. ad
finē.[*ad probandum*]probatur ergo negatiua.Sed hoc. ga
eſt qualitatis,& reſoluit in affirmatiuam,vt no. vi.q.vii.
1 actor.de ele.bonæ.i.diligēter tñ iudex dēt aduertere ga
multi furorē fingunt,vt excuſentur.ff.de cur.furi.obſeruare.& no.iii.q.ix. indicas.[*familiares.*]hoc eſt ſpāle in
odiū criminis,aſ per familiares probatur.C.ad l. cor.
de ſic.l.ſi forte,q̄ eſt de pę.di.i.ſi forte. ſm Arch. q dicit,
2 †ꝙ etiam mercenarii dicuntur domeſtici. ff.de pęnis,
reſpiciendū.§.furta.C.de his q ad eccle.cōfu.l. præſenti.
& domeſtici fides improbatur.iiii.q.iii.ēt.Eſt aūt ſuſpicio.q inter domeſticos facile qđ confingitur.C.de dona.l.datā.alias ſecus.ſ.de teſti. veniens. ii.in fi.remittit
Arch.iii.q.v.in ſum.& c.i.de teſti.l.in lr̃is. xiiii.q.ii. in pri.
& c.i.alios a peccatis fide dignos.ſic.ſ.de ele.ga propter.dicit Arch.hāc lr̃am declarari per decre.teſtimoniū.ſ. de
teſti.& c.l.licet ex quadā.& qui ma.ac.poſ. inſuper. & ii.
q.vii.non pōt.& c.teſtes fidei zelatores. ſic ponit extrauagās Inn.ad extirpādā.Arc. ¶Prima gl.dicit vñ ſumpta.& dupliciter exponit,& reſpon.q̄ſtio. pōt pibi no.
¶In glo.ii.ibi,illud.& ſ.de regula.ſicut tenor. & in fi.&
quis probet, in gl.hoc ideo.de quo hic Archidiac.dicit
Io.mo.hic,ꝙ vbi actor proponit actū legitimū nondū
probatū,& reus lite conte. dicit illū actum fuiſſe factū
a furioſo,ſeruat curia,ꝙ hincinde admittuntur probationes,ne diuerſis remiſſionibus grauenē partes.Subdit
demū,ꝙ vbi actoris intentio eſt fundata & reus excipit
de facto legitimo,& actor iuuat intentionē ſuā altero
de tribus modis.i.fama,q̄ infamat.Itē ęquipollet vni teſti.iiii.q.ō.iii.§.itē ſępe.vel ſuſpicione veriſimili, vel ga
legitime cōſtat de cōtrario narratorū in exceptione.
nō admittetur exceptio,& ſit rō ſm eū,ga ex quo intētio eſt fundata & adiuta vno de trib^9^ modis p̄dictis, re^9^
ex exceptione ſua ēt probata nō iuuat,& ob hoc ipſius
probatio ñ eſt recipiēda.C.de proba.ad probationē. C.
vñ legi.nō hoc.nā,vt dicit,plus habere intētionē proba
3 tā cū adminiculo,q̄ ſolā exceptionē,plura.n.bona †pauciorib^9^ potiora, vt ait phy.& duę rōnes vincūt vnā, in

aut.de ↄſan.& vte.fra.§.i.ver.vult aūt hoc lex.col.6.& vide,qđ dixi i tex.ſ.ver.petierint,& de plano fateor hoc dictū,qñ probatio nō releuaret.ſed q̄uīcūq; ſit audita intētio, fateri oportet, ꝙ probatio contraria eſt recipienda,quia poterit eſſe fortior.Itē poſſet iuuari per eadem
& fortiora adminicula ſemp ſaluo.quod dicā.i̅. de atteſtatio.publicatis.Itē ſm aliud nil eſſet hoc ſpāle in cā fidei,quod eſt falſum,ſubdit ēt.ipſe Io.mo.ꝙ qñ actor intentionē & reus exceptio.proponit, aut ſunt prorſus ſeparata,vt ſi actor petit mutuū, & reus excipit pactū de
non petēdo, tunc reus admittitur ēt actoris intentione
fundata.C.de excep.l.ſi quidem. aut actoris & rei intētio
verſatur circa idem,vt hic;quia dicit vnus illū ſanę mētis,alter dicit illum furioſum,& tunc ſi actoris atteſtationes ſunt publicatæ reus non pōt per teſtes probare ↄ̄rium directe,vt ēt dicam.i̅.¶In gl.igitur.i.fi.als rſe fundata intentione actoris reus probat peremptoriam, de
do. & contu.finē.de teſt.c.de teſt. probationē tñ directe ↄ̄riam primæ non facit.per teſtes primis atteſtationibus
publicatis,vt cle.de teſti.c.ii.

S V M M A R I V M.

1 *Princeps licet ſit ſolutus legibus, tamen decet eum ſecundum legem viuere.*
2 *Defectus in perſona facientis reddit factum inutile.*
3 *Eccleſia Romana dicitur liberalis.*

C A P. IIII.

SVper eo. Cōis diuiſio.ſecūda ibi.nos itaq; dicebat Io. mo. ponit
primū duorū aduerſio.ſecundo ſpiorū interpretatio.[*audientia*]quoſdam caſus,in quib^9^
denegatur audiētia,vide no. xxiii.di.c.i.in gl. hic habes
Io.mo.& Arc [*conſilio*]dicit hic Io.mo.ꝙ cetus cardinalium eſt in hac qōne,ꝙ ardua negotia ipſius cōſilio tractentur & terminentur,& decet,ꝙ Papa non negligat,
quod ſuo canone mandat per ſuos ſubditos obſeruari,
imitans ↄ̄ factū.de his q̄ fi.a præ.nouit.& c.quanto.licet
1 princeps† ſolutus ſit legibus,decet eū ſm leges viuere.C.
de leg.digna vox.& pa.s legē.& c.de cōſt.cū oīs. dicit n.
ꝙ oīs indecentia a principe, qui director eſt oīum, eſt
impoſſibilis ſaltē moris.de qua impoſſibilitate remittit
i̅.de re.iu.nemo. narrat ipſe;ꝙ quia Cœleſtinus multas
abbatias,epatus & ſuperiores dignitates contulerat ſine
conſilio fratrū, corā ſucceſſore fuit ſatis de hoc tractatū,& q̄.ſ.dicta ſunt allegata,& pp illā oppoſitionē collegū dicit collationes fuiſſe caſſatas. hoc vltimū admiror,
& difficulter credo Bonifaci.id feciſſe,niſi forſan circa
non expeditos.i.quorū literæ adhuc erant in cancellaria.Itē ipſe Io.mo,poſuit additionē,in qua dixit ꝑ Benedictū Papā XI.fuiſſe ſuſpēſa ſtatuta, q̄ Bonifacius abſq;
fratrum conſilio dederat Marchioni,quia tangebāt ar-
2 dua.licet multa valde iuſta eſſent illis,dicens †ꝙ defect^9^
in perſona faciētis,vel in modo neceſſario factum reddit inutile.ſ.de conſti.eccleſia ſanctæ Mariæ.ff.de reb.
co.l.mag. §.ſi ę alienum. & ad materiam vide, quod
no.ſ.e.lib.de re iud.ad ap.iu i.gl.[*pęnitent*]Arch.pro vere pœnitente inducit,quod habetur.i.di.ponderet,verſi.
& dñs.& c.quia tua.in fi.& xxvi.q.his qui.& c.cognouimus.& §.ecce,per quę patet,eum nō deſpiciendū in eo
quod fuit,ga incipit eſſe.quod nō fuit.l.di.ferrū. de pę.
di.4.quantuſlibet.& c.quāobrē. 3 2.q.1. qđ autē.in fi.lvi.
di.nunq̄.facit,de reſcri.eam te.in fi.Sed in ↄ̄rium alle.l.
di.illud quoq;.ſigna.de ſent.ex.a nobis.ii.Io. mo. [*pnīa*]
cōcor.cle.de pœ.& re.c.i.[*euchariſtia*]de extrema vnctione non dixit; ga non coaptatur huic caſui, quo relapſi
traduntur incendio.[*de ſepultura*]idem credo.& dicam
i̅.c.ſtatutum.ii.ſuper gl.quia lapſi.¶Prima glo.dicit qđ
declarat.¶In gl.i.in fi.& C.de apoſta.l.iii.in fi.¶In glo.
ii.in fi.Arc.alle.alii.di.quieſcamus.i.xxxvi.diſt.non ſatis.
3 & c.qui clementiam.xvi.q.i.ſi cupis.hinc eſt †ꝙ Romana eccleſia dr̃ liberalis.ſ.de reſcri. ſedes. in princ. vbi de
hoc.¶In gl.vlt.ibi animæ,cuiuſq; creator Deus nō vult
mortem.de pœ.di.i.quia diuinitatis.& c.ſicut primi. in
fi.ver.

fi.ver. & patet. qa p peccatū Deus homini mortē infli-xit, a corporali ergo poena non liberat i hoc casu, quo loquitur secunda auctoritas.

SVMMARIVM.

1 *Papa etiam de occulta haeresi potest accusari.*
2 *Occultum quandoque dicitur quod quinque sciunt.*
3 *Concilium generale est competens iudex Papae accusati de haeresi.*

C A P. V.

N fidei. Ponit primo constitutionis cām, secundo constitutionē ibi, concedimus quā fortificat ibi, pterim, & moderando determinat ibi, sex fauore, qui magnus est, & merito cū extra fidem non sit salus, xxiiii.q.i.alienus. & c.qa ex sola. & c. quicūq. xcix.dist. [quia cathedram.] Bm Arc. & exquirēdo & scribēdi cā dicit 1 q tantus est fauor, vt Papa ēt de occulta haeresi pōt accusari, xl.dist.in fi. Papa. & de tali occulto loquitur, q p-bari possit. C. de app. eos. qd crimen dici pōt manifestū, 2 xi.q.iii.eorum.cū etiam sciūt, dicatur occultū, quod quinq; sciunt, de pe.dis.i.§.econtra.ver.filiū.subdens, q 3 huius criminis copetens iudex est generale cōcilium. xvii.dist.§.hinc ēt.ver.ad hoc.ii.q.vii.§.itē Simachus.ab-est sub.§.itē cū Balaam.in fi.alle.Oriu.xi.q.iii.nemo.ver fi.de hoc. Respondet ibi loqui de fideli subdit, q quis in concilio tale crimen probetur ē Papā.nō tñ Papa dam-nabit per ōciliū, sed ipse dānabit seipsum.xxi.dist.nunc aūt.sed ipse tenet cōtrariū.q cōciliū dānare poterit per prae.c.si Papa.ad finē.& hoc hēt pro indubitato de Papa viuente, sed si Papa defunctus de hoc accusetur, quae-rit.an eius successor sit iudex cōpetēs, ita q ad cogni-tionē huius criminis nō sit necesse ōciliū conuocari. dicunt Io.& Lau.q sic.q patet in eo, quod legit & non xxiiii.q.i.c.i.[admittantur] idem putat hic Arch. de illo, de quo.f.de pe.scheis. ver. in iudiciis, vt ibi ēt dicā [praesentem.] pro fortius, vel maxime.[eorum] de his oibus re-mittit Arch. §.e.ii.[numero] facilius.n.credet. x. testibus, q duobus.facit.§ de testi. in nostra [circumstantiis.] sic & circunstantiae factū dispensatione ōius debitū.arg.l. di. vt constitueretur.lo.mo.quod dic, vt not.j.q.vii.exigunt [non falsa.] caute sic locutus est, inter praesumptionē n. de vero & falso testimonio est quoddā mediū titubans quod qncūq; nō pl' applicat isti, q illi.de hoc. §. de iur. calū.cū cām.in & super.i.glo.huius simile, quod habe-tur in regula, is q tacet.j.de reg.iu.satis est ergo hoc cau-su.q psumptio nō sit de falsitate testimonii.& haec verā contingēdo negatiuā cū verbo, vt dicas, nō psumat alias, qa non falsum resonat in verum, inter q duo nō est mediū, erit sensus literae, si psumantur differētiae, ve-ra psumant per ipsos inquisitores, quorū arbitrio habet-hoc discerni. facit, quod no.gl.pe.caueāt tñ a poena de-cretalis primae.§.e. ii. de re iudi. in certis casibus spālter est prouisum in cle.eo.tit.c.i.ad fi. ¶ Prima glo. dicit vñ sūpta. ¶ Secūda gl. qrit, arguit affirmatiuē & soluit ōriū. ¶ Gl.qd de duobus.remittit. ¶ In gl.ii.ibi.videt q sic.& hoc tenet Arch.alle.etiā.ii.q.vii.si haereticus.q in nō te-net, vt ibi no quod patet, quia alias nec fuisset necessa-ria cōstitutio ista ad rōnem vero q sequitur in glo. Re-sponde per no.§.de regul.cōstitutionē.co. li. & in fi. itē decr.dirigitur inquisitoribus. ¶ In glo.pe.ibi. l.iij. & iiii. q.iiii.testes.

SVMMARIVM.

1 *Haeretici possunt occidi.*
2 *Ecclesia concessit generalem auctoritatē exterminandi haereticos.*

C A P. VI.

Residentes. Ponit dictum, quod ampliat ibi.nec reg. rentes, & testatur ibi nō tam reg. Archid. ad c.nq.q.i.experientiae. & de loca, & cōsi quisq. & xxiii.q.v. 24.q.v.principes, & c.regū de prouincia. al-administratores. [& de facto.] vt intrusi, vel tyranni, non de iure, an ciuitas vni dño se subiicere posset, remittit Arch.ad no.q Host.de iudi.c.vlt. q fm eū vr tenere q nō [iurisdictionē.] habentes vide, quod scripsi.§.e. li. de of. dele.c pe.sup gl.puta. [de infidelibus.] an a pud eos sit iu-risdictio [inquisitorum.] nō dicit de ipsorū vicariis vel cō-missariis, sicut dixit de legatis eporū. & facit ad no.i cle. c.ii. volentes.poit princ. [& debent.] habes casum, quo tyrannus, vel excōicatus licite excōmunicet, quod est iurisdictionis, nec tō p hoc in eo vitiū tollit. xiii.q. v. neq;.n.si agis. [iustitiam.] vr, q iuste posset excutiorta ci-uitas.qn aliqui haeretici ibidē sunt.xxiii.q. v.si audieris. 1 ibi & habet, q haeretici possunt occidi. & ea.cā. qō.iiii. qn.& videtur in c.si audieris.vsq le. & Lau. q quilibet possit hoc facere, sed ā.c.q.itē licet.ver.quasi.& ver. is igitur. & ii.q.iii.ea vindicta, ver.nō ergo. & q vlt.quicū-que, & facit, qd no. 23.q.ii.inter hoc in prima gl.in fi. di-2 cit Arch.q ecclesia cōcedit generale auctoritatē exter-minandi haereticos.xxiii.q.vii nos. & c. si audieris. quae nō diriguntur principibus. & facit.c.cā.q.8.legi. & §. eo. excōicamus.§.catholici.vbi etiā ad eos exterminandos cruce signatis cōceditur indulgētia vltramarina, tñ oc-cisio & spoliatio taliū tutū est, q fiat ex edicto principis vel ecclesiae, f.ec fm.ne ex cupiditate vel vltione po-tius, qē ex iustitia, vel obediētia pugnare videātur. 23.q.i. quid culpatur. & q.ii.c.j. & in fi.e.q.iii.secus vr dicere, qd tenuit Ray.in sum.huius tit.§. sed nūquid. Gof.in sum. huius tit.§.sed nūquid catholici. & Host. cū eis cōcor. eo.tit.§.qualiter euitentur.ver.sed nūquid catholici [vel permissum.] cōcor.cle.de sen.excō.si sūmus.dicit Io. mo. cū pdicta ō ius fauore fidei sint introducta nō sunt ad ō sequentia trahenda.ff.de legi.qd nō rō.j.de reg.iur. quae a iure. ¶ Prima gl.dicit vñ sumpta. ¶ Tertia gl.qrit & re-mittit. ¶ Quarta respon. per qō. & sol. ¶ Penult.ponit duas lecturas. ¶ In glo.seda ibi, & publice. Itē Arc. & in fi.de cle.ex.si celebrat. ¶ In glo.qā ergo.in fi.idem Arch. alle.xi.q.iii.sicut apostoli.cū tribus.c.sequentibus. ¶ In glo.vl.in fi.& ibi, concordantiae.in vl.glo.

SVMMARIVM.

1 *Pertinacia non praesumitur, nisi de illa constet.*

C A P. VII.

Vm contumacia. Praemittit constitutionis cām, & constitutionē subdit.ibi. si suspe-ctus. & dicit Io.mo. q dicitur hoc dubium. no.21.q.ii.rursus.& quomodo multis contrahitur con-tumacia, remittit Arch.xi.q.iii.certū.& vt dicit, est gra-ue peccatum.vii.q.i.sciendū.& no.iii.q.i. in sum.[suspi-tione.] pbabiliter, pp quā citatus, cōis tñ repellenda est suspicio quā recipienda.i.q.i.primo semp.ver.de hoc ve-hementem.i.fortē.nota malū malo additū plus aggra-uare, hoc .n.operantur duo, quod vnū nō faceret. Ioan. mo. [vocatus] q admonitio fāli bina sit necessaria hic Arc.de quo vide no.24.q.iii.dicit Apostolus. & §. e. ex-cōicamus.§ q aūt.in gl.videntur [Respondeat] durius & latius loquitur.§.eo.vt inquisitionis.in fin. [subterfugit] p-pter quod apparet de iustitia diffinire.xi.q.i.apianus. in fi.iii.q.ix.decernimus.§.de pfcri.nullus.Bm Arc. [per an-num] istud per, de hu nā delignat cōtinuationē. ipsi fm Arch.alle.vii.q.i.pñiū.xvi.q.iii.c.i.& c.qcūq;. & c. pla-cuit.v.qō.ii.pñt, vt lit.nō cōte. qā versi.q si forsan. de cle.nō re.c.ij.& c.ex pe.§.eo li.de cle.c.i.§.j & c. cupien-tes.§.q si per 10.& §.caterū.de pferi.sancti orē.de fig.& male.literae.in fin.& c.laudabile.in prin. [pertinacia.] hic 1 psumimus pertinacē, vbi aliud nō apparet, pura si in-gsuit de iudice, instabat pabsolutione, offerebat satis-factionē, & his fīlia, alibi nō psumitur pertinacia, nisi de illa ōtet, vt in cle.de sum.tri.c.vno.§.porro.& de vsu ca-gradu. [iam ex tunc] i.lapso anno, ergo nō prius, in quē velut, qd sequitur, est expsiuū veritatis. [confitetur] vide, qd dixi post Vin.& Host. §.e.excōicam? § q aūt.i fi. super eode verbo. ¶ Prima gl.dicit vñ sumpta. ¶ Secda no.i p-sumptiones successionis gradus. ¶ Vlt. gl. dat sile. ¶ In gl. ii.ibi, nō vehemēs.alle. Arc.de pur.ca.iter.ver.attēdētes. & j.

& ʃ.c.proxi.in prin ¶In gl.ergo. vt ibi, responsurus.idẽ
Arc.& facit cle.vt li.pen.c.ij.& ibi,sententiam.ẽr feren
dam in casibus,quibus proceditur & de plano,vt in cle.
de ver.sig.sæpe.§.pe.¶In gl.vlt.ibi,pro conuicto.nõ tñ
pro hęretico, vt no.in præ.§.qui aut.In gl.videtur. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Hæreticus quomodo & forma adiurctur.*
2 *Diuinatio tripliciter sumitur.*
3 *Diuinatio fuit a Persis ablata.*
4 *Diuinatio & sortilegium differunt.*
5 *Hæreticum si pęniteat de haresi.& fuerit reincorporatus vnitati ecclesiæ,eius hæres ad successionem bonorum admittitur.*
6 *Pœnitentia impositio sequitur personam, nec ad hæredes transit.*
7 *Religiosus in eodem genere peccat plus peccat,quam alius in tribus casibus.*
8 *Genus & species quomodo sint diuersa.*
9 *Verba debent aliquid operari.*
10 *Munus sumitur tribus modis.*

CAP. VI.

ACcusatus: Diuisio in j.glo.& dicit
Arc.ꝙ olim incipiebat;
ꝙ super.sed illũ non vidi,& dicit.§. cum vẽ
ro.additum per Bonifacium [*suspectus*]dñt
Io.mo.& Arc.& super hoc in ius vocatus,ʒ.eo. excõica
mus.§.j.& ʒ.c.prox.&,non copulat, sed exponit ſm Io.
mo.vt ponatur pro.i.quod dicit,vt excludat violentiã,
vt in gl.vnde versus.Aggrauat,adiungit,informat, diui
dit,vnit.Explet & exponit,est simplex,distribuitq;. Di-
uersumque notat,suspẽdit,denique firmat [*orta*]forsan
ex dictis testium,de pur.ca.inter. & sumpta inde occa-
sione ad literam ponit Arc.quod ibi scripsi post Hos.su
1 per vi.gl.obiurauit.dicit Arc.ꝙ† modus & forma adiu-
rationis colligitur ex.c.ego Berengarius.de con.di.ij.&
ex decre.inter.de pur.cãn.[*commitat*]vide, quod statim
dicam super ver.constat.[*plene*]innuit, ꝙ aliqualis pro-
batio facta fuit,sed non talis,pp quam damnari posset,
sic ʒ.de testi.veniens.i.Arc.[*vel secta*]scribitur per c.non
per P.& vide quod no.in cle.eo.tit.ad nostrum.in prin.
[*articulo*]exponit Arc.j.membro,vide,quod dixi.ʒ.c.lib.
de testi.præsentium.super gl.articulus [*generaliter*]vt qa
abiurauit oẽm hæresim[*constat*]ideo qa nõ sufficit hoc
casu suspicio,de qua.ʒ.e.c.j.r ñ.& sic per illud & istud pa
tet esse necesse in relapsu de vno lapsu ↄstare priori vel
posteriori [*deducat*]Arc.remit.ad id, quod post eũ scri-
psi.ʒ.c.ij.super credentes de his oĩbus, & de adoratione.
Io.mo.vocat lapsum istũ factorũ concomitãtiã,nã, vt
dicit,ↄ adiurationẽ factã directo vel indirecto verũ nõ
dicit,dẽt ergo intantũ hęreticos odire, ꝙ nullã cũ illis
concomitantiã habeat.33.q.j.odi.& sicut vno concesso
antecedentia, concomitantia & ↄñtia vñr concessa.ʒ.
de of.dele.pterea.de do.post diuor.resti.c.iii.ff.de procu.
ad rẽ.& l.ad legatum.& sicut aliquo dilato pdicta dila-
ta vñr.ff.de distra.pi.l.cum soluendo.& qui.mo.pig.vel
hypo.sol.l.soluitur.§.si pacificatur. & sic & illo negato
vel adiurato prædicta negari vñr.ff.de spon. oratio.ʃ.c.
proxi.& ʃ.de reg.iu.cum quid pꝰertim in cã fidei,quam
firmiter & simplr dẽt amplecti.ʒ.de sum.tri.c.j.[*lenitate*]hoc reprobatur,sic.xix.q.iii statuimus.[*zelo fidei*]ʒ.e.
ti.filij.in fi. [*Dei fauorem*]ʒ.e.ĩ fidei.[*de diuinationibus*]quę
nunq̃ sonant in bonũ.j.q.i. nunq̃. & sicubi Apli diuini
vocantur,a diuinitate id dr̃,non a diuinatione.j.q.j.eos.
2 xvi.q.j.prædicator.cum si.dicit Arc.ꝙ† diuinatio tripl̃r
sumitur.primo pro scĩa theologiæ,a qua theologi diui-
ni vocantur.secundo pro scĩa infusa a Deo. & sic dr̃ pro-
uer.xvi.diuinatio in labiis regis in iudicio non errabit
os eius.Tertio pro scĩa magica,vel fallaci prophetatio-
ne,qua falsi prophetæ vel magi fingunt se puidere,& p
dicunt futura.Numeri.xxiii.nõ est augurium in Iacob
nec diuinatio in Israel.& hęc diuinatio dr̃ a diuino. di-
uinas,quod est vaticinari, vel futura pdicere, & de hac
diuinatione hr̃.xxvi.q ij.intelligi.& c.qui sine.ii.q.v.c.ii.
& c.aliquanti.& c.sortes.& c.si quis clericus.& q.vii.nõ
3 obseruetis.iii.q.v.constituimus.Quo autem genus† diui
nationis a Persis fuit ablatum,& ipsius duobus vel qua
tuor generibus,vide.xxvi.q.iiii.c.j.in prin.De diuinatio
nibus vero, quæ fierent per astronomiam, vel astrolo-
giam,plene dixi.ʒ.de sorti.ex tuarum.[*sortilegijs*]hic.26.
4 q.j.c.vno.patet † diuinationes & sortilegia esse diuersa.
ad idẽ.c.cã.q.iii.c.j.in prin.& c fi.& q.v. si quis clericus.
& q.vii.non obseruetis.vbi de his sortilegijs. & 33. q.i.c.
vlt.& ij.q.viii.quisquis & ʒ.de sorti.c.j.& ii.[*iudicibus*]epis
vel legatis,quorum studiũ dẽt esse, tales diligẽter inqui
rere,& quoscunq; tales Dei inimicos inuenerint,distri
cta vltione corrigere.xxvi.q.v.peruenit.quod c.loquitur
in legato,vt ex ipsius titulo patet.de qõnib. hic fuit ali-
quid immutatum de mandato Bonifacij,nam per an-
tiquam compellere poterant ad restituendas vsuras, de
quibus constabat iudicialiter,tñ de ipsis cognoscere nõ
valebant.Arc.[*in pnia*]q̃ quia sine illarum restõne fru-
ctuosa non erat.de pœ.& re.quod quidã.ideo id iunge-
re poterunt hæretico vsurario,quod ad iudiciũ aĩæ per
tinet,nõ iurisdictionis ordinariæ.& iõ talẽ executionẽ
non ipsi,sed ordinarij facere debent ſm Io.mo. ſm quẽ
vero cęptum per inquisitorem pp contumaciã purgã-
dæ hæresis non per ipsum,sed per alium expediri.& est
hoc,vt singulis sua iurisdõ reseruetur.dat sic,de iu. c.si.
vbi possessoriũ per vnũ iudicẽ finitur, sed petitoriũ alte
ri iudici,cuius non erat cognitio possessorij,reseruatur.
& l.v.ff.de iud.procedit,vbi non fit piudiciũ alterius iu-
risdictioni,ad pdicta facit.ʒ.de so.cõp.postuiasti.c.l.e.ti.
Romana.§.ↄhentes.ver.sed tũc nõ pñt.ꝙ si facerẽt,nõ
valeret,cũ ad ipsorum offm non spectet.C.de iure fisci.
phibitum.li.x.ff.de reg iu.factum a iudice.& ʃ.de re.iu.
ea q̃ fiunt.ſm Io.mon.[*offendiculum*]i. læsio,vel offensio
possent.n.hr̃e magnum forum,vel tribunal,si antiquo
vsurario hoc immisissent, quod multi prius faciebant
forte pp zelum aĩarum,cu tñ non dẽt deesse iudicium
rõnis.s.e.li.de reli.non solũ.in princ.[*impositum*]secus si
imponendum.ʃ.prox.rñ.[*in bonis*]ac si dicat oĩs pnĩa p
ficit ad salutẽ sed q̃dam est in bonis tpalibus exequẽda,
quædam non [*porro*].Arc.dicens,ꝙ hæc lr̃a confusa est
& obscura dicit hanc verã lr̃am, quã ẽt glossat Io.Car.
porro illis,qui confusi fuerint in iudicio de hæresi corã
inquisitorib.huius prauitatis,& ad faciẽdã pnĩam. quã
inquisitores iniungere ipsis vellent, bona sua eisdem
inquisitoribus obligarunt,si anteq̃ iniungerẽt eis pnĩa
decesserunt,nõ tñ hæretici,sed reincorporati ecclesiæ
vnitati corũ hr̃dib.qui ad successionẽ taliũ admittunẽ,
non est satisfactio pro extincto iã crĩe iniungenda.mi-
hi plus placet cõis litera.ponit ẽt gl ipsius Io.mo.q̃ tales
sunt.[*reincorporati*]i. per ipsos inqsitores absoluti, & ad
gremiũ ecclesiæ per debitã absolutionẽ reducti.[*admit-*
5 *tunt*]& sic no.ꝙ† si hæreticus pœniteat de hæresi, & fue
rit reincorporatꝰ vnitati ecclesiæ,eius hæres ad successio
nem bonorũ admittitur,in Auct.vt eũ de ap.cog.§. ge
neralẽ.ver.si vero.& ver.seq.coll.ix.& hoc vr̃ fieri de so
la misericordia.ʒ.e.vergentis.q̃ sicut æquitas pferẽda est
rigori.C.de iud.placuit.ʒ.e.lib. de re. per.c.vno.vel dic,ꝙ
in c.vergentis.fuerat lata diffinitiua snĩa super crĩe. ʃ. e.
cũ ſm.Sed hic sponte confessus ante diffinitiuã extin-
ctio in illo qui confessus fuerat, & paratus fuit pnĩam
recipere,quã nõ religionis ↄtemptus.sed necessitatis ar
ticulus impediuit.ʒ.de sen.ex.a nobis.[*crimine*]ↄ.ʃ.c.px.
So.crimẽ est extinctum morte quo ad iniunctionẽ fa-
ciendam.vt hic.vel dic, ꝙ hic loquitur nõ de hr̃etico,
sed de defensore & siĩib.q non sunt hęretici.ʒ.§.prox.&
iõ ex quo non sunt in crĩe excepto,tenebo rlam,qua ca
uetur,ꝙ delicta & honores cũ capite ambulant. ff. si ex
no.ca.ag.l.ij.vbõ.C.ne de sta.defun.si pr̃ tuus.& C. si pẽ.
ap.mors inter.l.si pr̃.has gl.Io.mo poluit sic ad literam,
Arc.pp literam illam, quam pnĩam dicit iniungendã.
defuncti ergo purgatorior eseruãtur.est rõ huius dicti:
6 quia† impositio pœnitentiæ sequitur personam,nec ad
hr̃des transit.q.l patet,qa mortuis. non est imponẽda.

sed solum innotescenda, 16. q. 7. c. j. imponeretur autem si
ad hæredes transiret. Nec ob. hæredes quoque; puniri pro pec
catis parentum, s. e. vergentis. illud enim in confiscatio
ne bonorum non in poena corporali, nam quantum ad eam
peccata suos auctores tenent, de his quæ fi. a ma. par. ca.
quæsiuit. C. de poe. sancimus. quare nec vt poena, nec vt
poenitentia ad hæredes transire potest secundum Arc. qui remittit ad no
tata. i. q. iiij. in prin. [*admisit*] quod est regulare. s. e. vergen
tis. j. e. cum secundum Io. mo. [*declaratam*] Archi. no. per sententiam
ius non dari, sed declarari, remittit. xi. q. iii. quo. vel eorum
sub erroribus. s. e. excommunicamus. ij. Arc. non curo
de hac glo. quo ad culpam instruentis & defendentis.
[*indebite*] Arc. remit. 23. q. 1. non inferenda. in fi. ij. q. v.
voce. [*ipsam*] instructionem, vel liberationem. [*captionem*]
j. de sen. excom. si clericus. [*quam alias*] bona tamen ecclesia
rum ob delictum ipsorum clericorum confiscare vel oc
cupare non possunt, vt in cle. e. ti. nolentes. post prin. & pro
pter. §. se. qui de religiosis loquitur. vide, quod ibi no. in
gl. de bonis grauius puniendi. Tho. secunda secundæ. q. 86. arti
7 culo fi. hoc tractans tenet, quod † religiosus eodem genere
peccati plus peccat, quam alius in tribus casibus. Pri
mus, cum peccat contra votum religionis. puta fornicando
contra votum continentiæ, vel furando contra votum pauperta
tis, & contra legem diuinam. Secundo cum peccat ex con
temptu, cum per id sit ingratus diuini beneficij, quo
sublimatus est ad perfectionis statum, & Dei filium con
culcat per contemptum. Hier. xi. vltra medi. quid est,
quod dilectus meus in domo nostra facit scelera multa.
Tertio propter scandalum, quia multi ad eius vitam re
spiciunt. Hie. xxiii. in prophetis Hierusalem vidi similitudi
nem adulterij, & iter mendacij, & confortauerunt ma
nus pessimorum, & non conuerteretur vnusquisque a
malitia sua, facit de voto. mag. cum concor. sed si religio
sus non ex contemptu, sed ex infirmitate, vel ignoran
tia peccat, non contra votum suæ religionis & occulte, & absque
dolo leuius peccat eodem genere peccati, quam secularis, nam
ex multis bonis, quæ facit, quasi absorbetur peccatum ip
sius, si sit leue, & nisi sit mortale facilius ab illo resurgit
propter redemptionem, quam habet erectam ad Deum, quæ
licet ad horam intercipiatur, de facili reparatur, sicut Pe
trus, qui statim culpam amarissime fleuit. Matth. xxvi.
in fi. & Dauid dixit. l. Psal. peccaui & malum coram te
feci. hoc voluit Psal. 36. ibi, dum ceciderit iustus non col
lidetur. Item religiosus per socios ad resurgendum iuua
tur. Ecclesiastes, iiij. si vnus ceciderit ab alio fulcietur. fa
tetur Tho. quod licet religiosi lapsi ex infirmitate vel igno
rantia facile reparentur, si tamen veniant ad contemptum
incorrigibiles efficiuntur & pessimi. inducit illud Hier.
circa medium. confregisti, rupisti vincula nostra & c.
& quod hr. 47. di. quantumlibet. in fi. ¶ Prima gl. diuidit. ¶ Gl.
per hoc tamen per q. secundo quærit, remittit & arguit. ¶ Glo.
contra. C. signat contrarium & soluit. ¶ Gl. sicut est. tamen per q. ¶ Gl.
in dubio. tamen per ob. & sol. ¶ Gl. contra s. signat contrarium & soluit.
¶ In gl. no. magis. ibi, l. vlt. proconsul portam Romæ in
gressus deponit imperium. ¶ In gl. xvi. ibi, & in prouin
ciali. prædium transit in emptorem cum seruitute aquæ
ducendæ. ¶ In gl. crimina. ibi, l. vlt. crimen illius, qui sibi
consciuit mortem non propter conscientiam crimen extinguitur.
¶ In gl. 14. ibi, l. vlt. in crimine læsæ ma. post mortem damnatur
memoria, & occupantur bona. ¶ In glo. j. in fi. idem Io.
mo. & in subdiuisione non insto, quia per prædicta satis patet.
¶ In gl. ij. in fi. idem Arc. ¶ In gl. iii. ibi, qui in maternis
& c. si baptizata. dicebat ergo Arc. cum de lapsu accusa
ti a principio non constiterit. xv. q. vlt. in fin. imo postquam
abiurauit hæresim, de qua infamatus erat, si canonice
purgauit, debuit denunciari vir boni testimonij. xv. q. v.
ca. j. ad idem. ij. q. v. habet hic. & c. omnibus. in fine. de
pur. ca. ex tuarum. in fi. merito videbatur non posse di
ci relapsus. ¶ In glo. s. si. s. de voto. c. vno. in fine. ¶ In glo.
per hæc verba. ibi, relapsus. Arc. hic contra alle. ff. de iu
reiurã. duobus. §. exceptio. vbi exceptio iureiurandi ob
stat, licet mutata sit actio, si eadem est quæstio. allegat

de poe. di. v. c. i. de re. iu. defleat. & l. di. si quis diaconus. in
8 fi. de poe. di. j. vulgaris, dicens, quod † genus[a] & species non sunt
a diuersa, nisi quia alterum est in plus vt genus, alterum
in minus vt species. & his verbis vtitur Io. mo. ad so. contrarij
9 quod ponit sequens gl. adhuc. sto glossæ, cum verba † de
beant aliquid operari. j. de priuile. si papa. cum concor.
& vt in poenis fiat interpretatio benignior. j. de reg. iur.
in poenis. tamen raro practicabitur iste casus, quia consue
tudo habet, quod omnis suspectus, vel hæreticus, licet in vno
tantum generaliter abiurauerat. & in fi. no. quia aliud est se purgare.
& aliud adiurare. ¶ In gl. contra C. ibi, concessus. idem Io. mo.
alle. xxvi. q. ij. sed & illud. ibi dicitur, quod per vnum membrum
in totum corpus diffunditur macula. ¶ In gl. dicta. in fi.
10 lex. munus. e. ti. ad prin. ti. dicit, quod † munus sumitur trib.
b modis, pro dono[b] pro honore & pro officio. ¶ In gl. pu
ta ibi, famis. idem Io. mo. & Arc. qui al. xi. q. iii. quoniam mul
tos. & j. q. ij. quoniam pio. vbi de hoc, & ibi quiescamus, adde,
quod ibi no. vbi soluitur contrarium de canone. v. q. v. c. ij. quod
hic signat Arc. alle. etiam ibi contrarium. xxxij. q. iiij. sicut san
ctius. & in fi. Io. mo. alle. de consti. c. ij. ¶ In gl. sic. s. in fi.
& cle. de priui. c. j. de pe. & re. c. ij. ¶ In gl. vi. q. j. in fi. Arc.
alle. xxii. q. v. paruuli. de accu. cum oporteat. de test. sicut
in fi. no. etiam, quod ferre testimonium dignitatis est, 13. q.
v. præceptum. vbi de hoc. & no. j. e. testimonium. in gl. ij.
¶ In gl. ex interuallo. in fi. idem Io. mo. & Arc. ¶ In glo.
sic. s. in fi. & s. e. excommunicamus. §. vlt. de cle. perc. inter qua
tuor. de ho. pro humani. in fi. ¶ In glo. multo. in fi. idem
Arc. ¶ In gl. sic est. ibi, q. iii. igitur. nam si adorans hæreti
cum iudicatur hæreticus. j. §. ille fortius. & talis, cum ibi
ponderetur non persona sed vitium, ergo in vitio maius
erit peccatum. C. de sacrosan. ec. auct. multomagis. iux
ta regulam, propter quod vnumquodque tale & illud
maius, alias mag. secundum Io. mo. & placet Arc. ¶ In gl. in du
bio. in fi. idem Io. mo. & Arc. ¶ In glo. contra s. in fi. idem Io.
mo. ¶ In gl. hoc dicitur. ibi, ieiunio, licet enim ieiunia per co
gnatos possint impleri, vt dicit Io. mo. xiii. q. ij. animæ. non tamen
sunt in bonis temporalibus exequenda. vnde bene com
petit hoc exemplum. & ibi, similibus, vt peregrinationibus.
& vide quod dixi post Inno. & Host. de voto. licet. super
iij. gl. ¶ In gl. vlt. in fi. & de sen. ex. a nobis. & in his omni
bus de hoc. ¶ In glo. xxiiij. ibi, l. vlt. hæc lex probat idem
in crimine læ. ma. ¶ In gl. manifeste. in fi. idem Io. mo.
& Arc. caueant tamen episcopi & inquisitores, ne impedimen
tum officij falso imponant alicui, quod dic, vt in cle. e.
ti. c. j. §. pe. ¶ In gl. pe. in fi. dicit Io. mo. religiosi arctius alijs
sunt astricti. & ideo contrafaciendo grauius peccant, & dicit,
quod hæc est ratio illius dicti. non inueni meliores & c. 42. di.
quantumlibet. quia sicut boni plura implent, mali plura offendunt.

ADDITIONES.

a ¶ Genus & species. Nam & genus ad speciem unam redactum assu
mit eius naturam. Bal. in auct. hoc inter liberos. C. de test.

b ¶ Pro dono. Differunt tamen munera & dona, ut no. in l. plebiscito.
de of. præsid. & gl. in c. & si questiones. de simo. l. munus. & l. aliud. de
uer. sig. cle. j. §. o singularis. & Car. de rel. & uene. sanct.

SVMMARIVM.

1 *Lex positiua licet legem Dei tollere non possit, distinguit tamen illam & modificat.*

2 *Pater pro liberis habet consilium capere.*

CAP. VII.

STatutum. Primo irritat statutum, per quod directe, vel
indirecte impeditur, vel tardatur inquisitio
nis officium. Secundo ibi, ipsiusque officia
les, ad quos spectat, iubet excommunicari, si illud non
reuocent, vel temperent. dicebat Arch. quod olim incipie
bat, multorum, & fuit multum abbreuiata, & aliud hic
non glossat. Io. mo. dicit, quod inter terminos istius di
cti, & j. proximo. §. sacerdotes. non cadit iuris diuersi
tas, cum tam laici, quam clerici subiecti sint inquisitio
nis officio, hic minus dubium, quod ibi fit vi a priua
to, hic autem vi a iudice, quod est grauius. [*fir
mitatis*]

mitatis] tolle literam, q est in fi. decernimus, & iunge, q pro &, decernimus ipsius ciuitatis &c. [*regitur*] & q prã tem hñi reuocandi, vel temperandi, probatur in cle. de vsu. ex grandi. ver. eandē exhibendi sicut ꝑparatorij ad dicernendum, an impediat. ff. de procur. ad legatū. l. ad rem. [*compellandas*] facit hæc dec. ad qõnem hic disputatā de statuto ciuitatis, quod imponit pœnā ꝯhenti matri. cū filiafa. fine consensu patris, per quod Titius ꝯfecit conuenitur ad pœnā coram iudice seculari, an ecclesiasticus iudex inhibere possit illi, ne procedat, & termina tū fuit, ꝙ non, allegabat. quod de iurisdõnis distinctio. no. de iu. nouit. q fi. sint le. cām, ij. ītē ꝙ statutū est vtriusq; iuri ꝯsonum. 32. q. 2. honorarū. 32. q. 3. c. vno. ff. de ri. nu. l. ij. & iu. nec est super substantia mřimonij, sed sup forma ꝯhendi. itē licet † lex positiua legē Dei tollere non
1 possit, illa tñ distinguit & modificat, inducebat, qđ scripsi post Inn. de cõlue. c. fi. super ver. derogari. Itē exactio illius pœnæ est a matrimonio separatio, & separatorū dēr esserō separata, de rescri. c. doceri. de his q fi. a p. cum apsica. ff. de adul. miles. §. defuncto. C. de procu. maritus. de inhibitione igitur non est curandū. ʃ. de reg. iu. ea. q; vltra hoc videmus hoc statutū vigere quasi in singulis ciuitatibus Italiæ, æquitatē hēt hæc solutio & vrgentē
2 in tanto, ꝙ † pr̄ pro liberis hēt ꝯsiliū capere. ff. de adult. nec in ea. maxime quia sæpe nituntur ꝯ propria ꝯmoda & agunt ea, q parant sibi tristē exitū. C. de bo. q lib. l. vl. §. filiis. tñ ecõuerso posset filiafa. virgo, vel vidua esse quadragenaria, vel vltra. nõne absurdū, ꝙ sine patris assēsu virū vnū hře nõ possit metu pœnæ. quo cessante plures idoneos inueniret, negari nõ pōt, quin iste metus impediat matrimonium ꝯhi directe, vel indirecte, vt hic. Itē vt scripsi de secū. nup. c. fi. super gl. in multis casibus correctæ sunt leges, phibētes ob certas cās matrimonia, & præcipue q requirunt consensum patris. 17. qõ. ij. c. i. & 30. q. 2. c. vno. fortius ergo ꝓhibita sunt statuta id agentia. Item ne impediatur libertas matrimonij, prohibetur in eo apponi pœna. de spon. Gemma. cū ẽ ꝯcor. cū ergo matrimonium & eius cā & dependentia ab illis sint ecclesiastici fori, de ord. cog. tuā. qui fi. sim leg. per ve. lator. de do. inter vi. & vxo. c. ij. merito iudex ecclesiasticus de hac pena, ne exigatur, hēt se intromittere, sicut facit de pœna ꝯuentionali impediente libertatē matrimonij, vt in p. c. Gema. ¶ Tertia & v. gl. notant duo, & in secundo ht remissio. ¶ In gl. no. ꝯ. in fi. dicit Io. mo. differē do aufertur. & si non in toto, saltē in tanto. vn̄ & dies, qua facienda est solutio, est pars stipľonis, sicut & ipsa summa. ff. de eden. l. j. § idem. & prohibito aliquo prohibita sunt oĩa, per quę peruenitur ad illud. ʃ. de re. iu. cū quid. ¶ In gl. no. moram. in fi. concor. ꝯstō Io. execrabi. §. qui vero. & §. porro. ¶ In gl. pe. ibi, familia non tñ debent inquisitores abuti concessione portationis armorum, vt in cle. eo. ti. nolentes. in fi.

S V M M A R I V M.

1 *Omissum censetur in contractu stricti, quicquid verbis non fuit expressum.*
2 *Inquisitor hæreseos an habeat ordinariam potestatem, vel delegatam.*
3 *Iurisdictio est res indiuisibilis.*
4 *Mandatum in extraiudicialibus finitur re integra morte mandantis & mandatarij.*
5 *Dignitas inspicitur in delegationibus.*
6 *Legatorum potestas ob id durat, quia est ordinaria.*
7 *Episcopo mortuo omnis administratio & iurisdictio ad episcopū spectans defertur capitulo.*
8 *Vicarij vel officialis episcopi iurisdictio an sit ordinaria.*
9 *Vicarius vel officialis episcopi an impeditur, si ipse episcopus per excommunicationem sit impeditus.*

C A P. VII.

E aliqui. Primo ponit dubiū, qđ secundo declarat. ibi p̄ñti. & eiusdem Cle. fuit decr. ne aliqui. ʃ. de priuile. [*sollicitam*] quasi curiosam. & vide de simo. &

si qõnes. in prin. [*emerserint*] ʃ. ꝯ. de rescrip. c. fi. so. ꝑm Io. mo. ibi rescriptū de iustitia & stricti iuris, istud fauorabile, itē ꝯ. ff. de ver. ob. si stipulatus fuerim. §. cū stipula
1 mur. So. ibi † ꝯtus stricti iuris, in quo censetur omissū, quicqd verbis nõ fuit exp̄ssum. ff. de ver. ob. qcqd astringendæ. hic fauor. itē ꝯ. ff. de iud. l. non quęadmodū. Sol. exercitiū iurisdõnis non est circa non emersa, vel futura, vt ibi, habitus tñ, vel p̄ts bene datur circa illa, vt hic vel dic ad p̄dicta tria ꝑm eū, ꝙ hic fuit ꝯmissio gñalis, q bene ꝯprehendit futura. ff. de ser. vr. p. si seruitus. C. q res pi. ob. pos. l. fi. qua lege non grauatur debitor, q in pluri non ligatur, & releuatur creditor. ita & hic, non grauat is, ꝯ quē īquiritur, q a ad veram lucē reducitur, & corpori mistico reintegratur, est ergo fauorabiliter ꝓcedēdū, quod p̄dest, & nemini obest. ff. de cui. l. in creditore. [*per*
2 *durare*] dubitatur, an † inquisitor hæresis habeat ordinariā, vel delegatā. hæc dec. inducitur pro & ꝯ. Arch. hic dicit alternatiue, ꝙ vñr & sunt ordinarij, cū sint a principe deputati ad vniuersitatē cāꝝ. aliud non alle. ꝯriũ aperte patet. ʃ. e. per hoc. vbi dicā ibi ēt ipse vr̄ notasse. ꝯriũ. & ʃ. c. pro. §. deniq;. ¶ Prima gl. dat sõe & summai. ¶ Quarta gl. no. ad qõne. ¶ In gl. j. in fi. & intellige de inquisitore dato simplr. nā si cū clā vsq; ad volūtatis bñplacitum, distingue, vt ʃ. e. lib. de rescri. fi. gratiose. ¶ In gl. no. quia.
3 ibi, terminatā, q tenebant ꝯriū, inducebant, ꝙ † iurisdō est res indiuisibilis, ꝑp quod ēt non solū quo ad nō expressa, sed ēt quo ad tacite ꝯphenta perpetua vr̄ per vnicū actū, all. Arc. Inn. i dec. pastora. de rescri. & Io. de De. in qõ. Sed qõnem illā non vidi, & l. vl. C. de duo. re. & C. de an. exce. l. vlt. refert ēt alios differre, quorū sñia ꝑm eū forsan non est mala, ꝙ si ꝯ vnā p̄sonā ꝯmissi sunt diuersi articuli, sufficiat ꝑpetuatio in vno, secus si ꝯ diuersas.
4 Io. mo. q inſtitit circa mām, orditur ab alio dicens † mā datū in extraiudicialibus finiri reintegra morte mādātis & mādatarij. ff. man. inter cās. j. rñ. & l. si quis alicui. §. morte. Insti. man. §. itē si adhuc. in iudicialib. idē quo ad mandatorē. ff. de iur. om. iu. l. & quia. de of. dele. gratū. & c. licet. de of. le. c. fi. de mādatario distinguit, vt ī de cre. qm abb. sed q̄rit, cur tā varie. Rñdet, ꝙ in ꝯtib. eligit
5 industria p̄sonæ, a qua recedendū non est, in † delegationibus inspicitur dignitas, vel locus, quo quis intitulatus est, ʃ. hoc lib. de rescri. statutū. §. j. mortuo aūt delegate re integra finitur, iō q a delegatus nil hēt ꝑpriū in iurisdictione. ex quo ergo fons aruit, arescunt & riuuli. mādatarius aūt in extraiudicialib. licet finitū sit mandatū agit ad interesse suū, ne p ignorantiā iustā lædat. ff. mā. inter cās. ij. rñ. in delegato vero cessat hoc interesse, hic aūt ꝯ p̄dictas regulas mandatū durat post mortē ēt in nõ cęptis. & fit rō, q a qñ Papa Dei vicari' delegat cām dñij tu. c. fidei. plus priuilegiata dēr esse cõmissio, q qñ delegat casus subditorū. Itē oĩs p̄tās ordinaria maior est delegata a seipsa, q a prima in fonte, secunda in riuulis, ex quo elicitur, ꝙ aliud in sua, aliud in aliena. potestas
6 † autem legatorum ob id durat, quia est ordinaria. ʃ. e. lib. de offi. le. c. ij. ad hoc obiicit, ꝙ officiales eporum habent ordinariam, & tñ ibi finitur morte constituentiū.
7 soluit illud, quia † capitulo epo mortuo defertur omnis iurisdictio & administratio ad epm spectans. ʃ. e. tit. ad abolendam. de ma. & obe. c. olim. xxiij. di. in noie dñi. sicut ergo cessat datiua tutela adueniente tutore legitimo. C. de leg. tu. l. nemo. & ff. de tute. & ra. di. fi. tutor. §. si duob. sic epo mortuo datiua admini. vicarij cedit legitimæ Capi. & sic finit, ne alterius iuri p̄iudicet. & licet ī q̄buſdā capl̄m non succedat. ʃ. e. li. ne se. va. c. vno. succedit tñ in ꝯseruādo illa successori futuro p̄lato, ar. de offi. or. cū ꝑm Io. mo. vide qđ scripsi. ʃ. de of. or. c. pe. in p̄ri &
8 tetigi. ʃ. e. de of. vi. Romana. ad fi. fateantur q † iurisdō vicarij vel officialis epi sit ordinaria ꝑ modū notatū, e ti. c. ij. ʃ gl. ij. rñ. I hoc fateri opꝫ, ꝙ nõ est illi' ꝑpetuitatis, cu ius sunt aliæ ordinariæ, nā per epm, cuius vices gerit, re
9 mouetur ad votum. Item † epiſcopo impedito per excommunicationem, vel simili modo impeditur & ipso. An. super vj. Decre. Sſ 2 se, &

ſe, & eſt conſiſtorium vtriuſque quo alter principalis.
Item iura appellãt illum vicarium, quomodo vices gerere poſſet non exiſtentis. Itẽ no. ne idem in coadiutore, vt patet. ſ. e. lib. de ſup. neg. prælã. grandi. in fi. & ibi vide in vlt. gl. per hoc igitur ſit quæſtioni ſatisfactum.

S V M M A R I V M.

1 *Prælati mali quandoque dicuntur lupi.*
2 *Hæreticus licet conuincatur leuibus ſignis, oportet tamen illa ſigna plene probari.*
3 *Cæſaris præceptum ferendum eſt.*
4 *Delegatus non poteſt inuocare brachium ſeculare, niſi ſpecialiter ſibi ſit conceſſum.*
5 *Falli quomodo accipiatur.*

CAP. IX.

VT officium. Diuiſio in j. glo. & dicit Arc. ꝙ olim incipiebat, licet ſuſpectus. & ſic ꝓ infamiam & ſuſpicionem procedi põt in hoc crimine, ac ꝓ ſcandalum & tumultum populi. ſ. de pur. ca. inter. ij. q. v. oĩbus. lo. mo. [*ſanctiones*] ſ. e. ad abolendam. de pur. cano. inter. lo. mo. & Arc. [*impendatis*] quaſi hoc poſſint non obſtantib. ſnijs, quas diebus ſolennibus ter ĩ anno Papa profert ↄ tales, & ſuper hoc vide, quod ſcripſi. ſ. e. excõicamus. j. §. ſane. ſuper gl. j. qui ſint illi dies, vide no. in cle. de iudi. dudum. poſt prin. dicit Arc. ꝙ tales qui inciderunt in hæreſim damnatã, ẽt ẽps. vel ipſius ſuperior abſoluere põt. xxiii. qõ. iiii. ipſa pietas. hoc etiam no. lo. 24. q. j. c. ij. in fi. [*agni*] dr̃ agnus ab agnos, quod eſt purum, vel dr̃ ab agnoſcendo, quia præ cæteris aĩalibus matrem agnoſcit, ita ꝙ ſi in maximo grege errauerit balatu recognoſcit vocem parẽtis, inde reprehenditur paſtor, qui errat in agnoſcẽdis ouibus, cũ agnus neſciat ĩ agnitione matris errare. [*lupum*] dr̃ rapax. ſ. de ele. ne ꝓ defectu. trucidat. n. ſua rapacitate, qđ inuenit & dr̃ licos Grece, & principaliter inſidiatur ouibus, vt dicit Ar. hic lupus ſumitur pro hæretico, ſi. xxv. q. j. ſunt quidã. in fin.
1 qñq; † lupi dñr mali prælati, qui ſubditos lupino more dilaniant. ij. q. vi. de certo. in fi. item falſi cuſtodes. i. iudices. 4. q. 4. ↄ ritum, item laici reſpectu clericorum, quos mordaci dente lacerant. 87. di. nihil. item mali ſacerdotes, de con. di. 4. qũq. ver. nõ ob aliud. item qui falco baticantur, vt ibi, ex quo de lupulo quoque inferamus vtilius, dicit Ambroſius ĩ vi. exameron, ꝙ ſi lupus prius viderit hoĩem, q̃ videatur, ab ipſo vocẽ eripit, & cũ reſpicit quaſi victor vocis ablatę, ſed ſi ſe præuiſum ſẽſerit, ſe rocitatem deponit. & ſi inde lupus ſurrexerit, petram cape, & fugit. & ſubdit, petra tua Chriſtus eſt, ſi ad ipſum cõfugias, fugit lupus, nec terrere poterit. [*geram*] i. ne ſub ſpecie veræ reincorporationis in fide remaneant in errore. Arc. vide in Hie. ad Aug. V. [*verum quia*] ſecunda ps [*procedi*] de re. n. grandi, vel vbi de ſalutẽ aĩæ quærit, nõ ſegnius eſt agendũ. 7. q. vlt. c. vlt. in fi. xlii. di. quieſcamus. vł vbi de ſalute hoĩs agitur. C. de ap. addictos. & facit ad id, quod ſtatim dicam in reos huius criſ. ſ. hæreſis errore cauere debent, ne errent hi ꝓcipue, qui aliorũ errores corrigunt, de acc. qualr. j. & vide 18. di. q̃nis. in prin. [*ſeueritas*] dr̃ auſteritas rigor, integritas iudicij, & vehemẽtia vltionis. vnde ſeuerus ſatis verax, vel ſequens vera, qui. ſ. ſequitur ſine pietate iuſtitiam, de hac. l. di. vt conſtitueretur. [*vltionis*] vnde cle. punit illos, qui odio, gr̃a, amore lucro, vel cõmõ tpali ↄ iuſtitiam & ↄ cõſcientiã omittunt procedere, vbi procedendũ eſt, vel eodem obtentu vexant imponendo hæreſim, vel impedimentum officij, ꝙ dic vt in cle. c. ti. multorum. §. verum. [*teſtium*] quibuſdam vr̃, ꝙ in hoc crimine probando non ſufficiãt duo teſtes, ar. optimũ. ſ. e. excõicamus. §. adiicimus. ibi, tres aut plures. ſic no. Ho. in ſum. eo. ti. §. qualr. ver. vt tñ. & ſic iſte caſus erit addendus ad alios, qui no. 2. qõ. 4. in ſum. & facit, quod dixi ĩ ipſa gl. huius partis. Item durũ vr̃, ꝙ hõ bonæ famæ per inquiſitores, vel ordinarium de tanto crĩe damnari debeat ad dicta duorum teſtiũ, potiſſime cum truncetur ordo defenſionis in notitia teſtiũ. j. c. ſi. & interrogatoriis, quæ fiunt in alijs iudicijs. ſ. e. li. de teſti. præſentium. ↄ hoc facit, qđ ſtatim ſequit de duabus perſonis, cum ſuis concor. certum eſt aũt, ꝙ per ſingulares teſtes & tamam de tanto crĩe quis damnari non poſſet. ſ. de teſt. iã literis. & no. e. ti. veniens. j. debent. n. eſſe in crĩbus probationes luce clariores. C. de prob. ſciant cuncti. cau. 2. q. 8. tñ vt dicit Arc. no. Inn. de ſimo. ſicut. j. vt ibi ſcripſi, ꝙ in crĩe ſimoniæ & hæreſis minores probationes ſufficiũt. C. de hæ. l. ij. vide, quod ſcripſi
2 de hac l. de præſum. literas. ſuper gl. pe. dicit tñ, ꝙ † licet leuia ſigna ſufficiant ad conuincendum quem de hæreſi, illa tñ oportet plene probari in præ. c. literas. credit aũt Arc. teſtes cogendos, ſi ſe ſubtrahant. ſ. de teſti. cog. peruenit. qui celando veritatem peccarent mortaliter. xi. qõ. 3. quiſquis. & iurm̃, vel votum de celando non valeret. ſ. e. lib. de of. or. quia pleriq;. j. de reg. iu. in male. nec per exceptionem excuſarentur aliqui a ferendo teſtimonio ẽt coram ordinario. ad hoc. ſ. e. excõicamus. §. adiicimus. in fi. dẽt eſſe iudex in examinatione ſollicitus, & iterum inquirere, ſi confuſe depoſitũ eſſet, & maxime ſuper cã ſci. r. iterũ interrogentur, quod fieri põt. poſſent ẽt alij recipi ẽt poſt publicationem atteſtationũ, ex quo procedit ex offõ non ad procuratione partis. ſ. de teſti. per tuas. & c. cũ clamor. vbi de hoc ſcripſi poſt Inn. & Hoſt. ſi. de qõ. l. reperi. dẽt ẽt inquirere de inimicitia teſtiũ, cum illi, ↄ quẽ q̃ritur, non tradũtur noĩa, nec diuinare tenetur, vt ec. bñ. c. vno [*Religioſas*] qñque ſeculares clerici religioſi dñr. 4. diſ. denique. & laici. 4. 5. di. non liceat. ſ. de cõſti. eccleſia. & epi. ſ. de voto, ex multa. vbi de hoc. ſed forſan auctor intellexit ſtricte de illis, qui religionis habitũ ſuſceperũt, ad quod. j. § prox. ver. concedentes, pro quibus ꝓſumitur, de no. op. nun. c. ii. ver, ſuper eo. vbi de hoc no. ẽt hic Arc. requiri ẽt, ꝙ ſint diſcreti, ſunt. n. multi religioſi idiotæ & iuris ignari, vt ꝓ. c. ex multa. diſcretus aũt dr̃ in hoc, qui bñ diſcernit inter lepram & lepram. xi. q. iii. qũo. ibi quis & qualr ſit ligandus, vel ſoluendus, vt ibi, & de poe. di. vi. c. j. in prin. & iuxta fi. Arc. [*conſequentia*] i. conſpectus 9 q. 3. ſaluo. xv. q. vii. §. ſolus. & c. ſeq. Arc. [*publicam*] de præſum. illud. de ꝓſcri. ad audientiam. iuxta fi. [*perſonam*] cui de labore nõ ſatisfiet ab his, ↄ quos inquiritur, quia Iquiſitiones hñt fieri ſine incommodo reorũ, in auct. vt nulli iud. §. his in ſuper. coll. ix. Arc. vide, quod no. de do. & contu. cum dilecti. in vl. gl. & quod ibi dixi. [*ſerineary*] vide. ſ. eo. ſi aduerſus. [*præcipimus*] ergo neceſſario parẽdũ. 14. q. 1. quod
3 ꝓcipitur. quod. n. † Cæſar ꝓcipit, ferendũ eſt, quod imperat tolerandũ. xxiii. q. j. militare. & exponit Arc. ferẽdũ corpore, tolerandũ mente. [*ac exercuiſſe*] vult lr̃a, ꝙ licet fuerint notarij, ſi in ſeculo non exercuerũt offm̃, in religione nõ Inchoẽt. [*compeſcendi*] ſic ↄſtrue, ꝓterea cõcedimus vobis & ſui. ve. liberã auctoritate. ꝑꝑ. facultatẽ compeſcẽdi monitione ꝑmiſſa &c. [*cenſuram*] de ver. ſig. q̃renti. [*quæſtuarios*] de pę. & re. cũ ex eo. [*nullatenus*] ↄcor. cle. de pę. & re. c. ij. in prin. [*inuocato*] arguit & tenet hic Ar.
4 ꝙ † delegatus non põt inuocare brachiũ ſeculare. niſi ſpãlr ſibi ſit cõmiſſum. & dicit, ꝙ ſic tenet curia, de hoc ſatis dixi, de of. dele. ſignificaſti. & ideo hoc decido, vel ordinis ꝓdicatores, ergo in prouincijs, quibus hñt offm̃ cõpeſcere fratres minores, & econuerſo, licet multũ ſibi inuicẽ deferant, ꝙ eſt ↄmẽdabile. illa tñ ꝙ caueant a pęna cle. c. ti. multorũ. de qua dixi. ſ. pte ij. in prin. [*approbatas*] j. c. vt inquiſitionis. in prin. [*ſpolietur*] ꝑ ſñiam ſm̃ lo. mo. & Arc. facilius. n. ĩpedit in obtinendo, q̃ repellatur ab obtento. xv. qõ. j. §. vl. de iureiu. quẽamo. hoc dñt ad ſoluendũ. ꝙ dici põt, pęnas, q̃ ſequuntur, ipſo iure ꝓcedere. ¶ Prima gl. diuidit & ſummat. ¶ Quarta glo. ponit rłam ↄriã, dat ſiłe, & illud terminat. ¶ Gl. ꝑ hanc. no. ad qõnẽ de tabellione facto mõaco &c. ponit opi. Gui. ¶ Glo. ſ. de reſc. al. concor. quærit arguit pro, ſol. contrarium. ¶ In iiii. glo. ibi, conſul. l. 1. conſules ſeparatim auctoritatem ꝓſtant manumiſſioni. ¶ In gl. per hanc. ibi, Lauſepe. ẽt veteres leges ea, quæ diuini iuris ſunt humanis

nis nexibus non illigari sanxerunt. & ibi placet. nil
cõe habent clerici cum publicis actionibus, vel ad cu-
riam pertinentibus. & ibi,alienationes.voluntariæ alie-
nationis post inchoatum iudicium sa.erci.prohibent,
sed nõ necessariæ,& q̃ vetustiorem cãm hñt.& ibi.§.ca
sum:istius cęcus tenet adeptũ magnũ sed nouũ nõ adi
piscitur.& ibi,sed si viuo. gestor negotiorũ vt,illo mor-
tuo non inchoat noua,sed pficit inchoata.¶In gl.j.ibi,
& in eos.Io.mo.qui diuidit decre.in quatuor partes,de
qua facit partẽ scdam ibi,si vero.in aliis ꝯcor.¶In glo.
xi.q.iii.in fi.& c.nobis.ij.in fi.Arc.hic tractat,an valeat
absolutio nõ seruata forma.& tenet,ꝙ valet. & vide in
p̃.c.cum desideres.in vlt.gl. ¶In gl.mentiri.in fi.nisi,sol
uitur ꝯriũ de can.81.di.oportet. xvj.di. q.j. reuertimini.
5 quod hic ẽt soluit Arc.dicendo,ꝙ † falli vno mõ sumi
tur.i.in falsam opinionem duci.& hoc nõ cadit ĩ Deũ.
& sic loquitur.c.panẽ.& xxiiii.q.iii.Deus qñ.alio mõ su
mitur ꝑ fraudari,vel eius nomen falli, & sic loquun
tur ꝯria.¶In gl.s̃.de,in fi.& xxiii.qõ.iiii.tres personas.&
81.di.oportet.¶In gl.sic.s̃.in fi.& in extraua.dñt,quã al.
sequens gl.¶In gl.s̃.de rescr.ibi,ꝯriũ dico,idẽ Io. mo.&
Arc.rõ lo.est,quia licet,vt dicit.inter istas constõnes sit
prius & posterius tpe,nõ tñ approbatione,quia oẽs hu
ius l.constõnes simul approbatæ & promulgatæ fuere,
pro eo facit.C.de test.tu.l.ij.& quod ibi no.in vlt. gl.nõ
enim ex duobus tutorib.quorũ alter datus est in testõ,
& alter in codicil.vnus dr̃ antecedere,cũ ab adita hære
ditate simul incipiant.Arc.dicit,ꝙ illa iura loquuntur
in delegato,vel conseruatore,hæc loquitur de illo, qui
hẽt certam prouinciam limitatam,pp qd omnes de il
la prouincia sunt suæ iurisdictionis,& oẽs illas ad se vo
care põ & distringere,sicut quilibet alius ordinarius,ta
lis.n.inquisitor ordinario comparatur,allẽ.s̃.e. ne aliq.
¶In gl.pe.in fi.& s̃.eo.lib.de præben.si apostolicæ.

SVMMARIVM.

1 *Sniam nouam promulgari non est necesse in crimine hæreseos.*
2 *Literati differunt a prudentibus.*
3 *Militare non cogitur suis stipendiijs.*
4 *Fideiussoribus absentium pœna pecuniaria infligi potest.*
5 *Principio an possit fieri sine episcopo, vel eius officiali.*
6 *Metropolitanus est iudex suffraganeorum.*
7 *Prætor sententiam suam rescindere non potest.*

CAP. X.

VT commissi. Diuisio in j.gl.[*inhe
rentes*] si.s̃.de iura.
calum.c.j.[*committendi*]non loquitur negati
ue,sicut.s̃.de of.dele.c.si.vt dixi in cle. eo.tit.
nolentes.post prin.in glo.commissariis.[*aduocandi*]ecce
1 s̃m[*interuis*]dicit Arc.ꝙ † nõ est necesse in crimine hę
resis nouam sñiam promulgari,quia iam per canones
est antiquitus promulgata,& sic potius denũciatur,vel
declaratur,q̃ promulgetur.xxiii.q.j.c.j.vide quod dicam
j̃.e.cum s̃m.in fi.[*expedierit*]quod ipsorũ prouidentiæ
& arbitrio relinquit.facit,j̃.ver.prox.nec vocatus refer-
re poterit qõnem,quod non expedit.s̃.eo. lib.de rescri.
statutũ. §. assessorẽ.[*peritos*]nõ dicit prudentes, respicit
2 ergo † literatos,qui differunt a prudẽtibus.xi.q.ii. nemo
peritiorum.& Hug.in deriuationibus dicit,ꝙ peritus idẽ
est,quod doctus,& instructus, nec de quolibet literato,
puta medico,sed de theologis,canonistis & legistis hoc
dẽt intelligi.j̃.c.vlt.§.j.cum enim de crĩe mere ecclesia-
stico tractetur.j̃.e.vt inquisitionis §.prohibemus.per ca
nones cognosci dẽr & decidi. ad hoc,xi.q.j.si quis cum
clerico.cum suffragio tñ & famulatu legũ, xi.q.iii.sum
mopere.iii.q.ix.dignũ.& c. hortamur.x.di.si in adiuto-
riũ.a's imperii⁹.matheseos risui patebit.xxvii.di. qui de
mensa.s̃m Arc.pbeant gratis,põt tñ in hoc casu recipe
re salariũ,licet non exigere,cũ negotiũ fidei quisq; de-
fendere teneatur,xi.q.j.nolite.ii.s̃m Arc.qui per hoc di
cit rũsum ad c.non licet.xi.q.iii.& xiiii.q.v.c. in prin.&
3 ad iura quæ dicunt,ꝙ † suis stipendiis quis militare nõ
cogitur,de præscrip.cum ex officij.[*consilij*]dẽt iurisperi
tũs in consilio esse cautus,in patrocinando fidelis,& iu
stus in iudicando, vt olim habebatur in procemio pri
mæ compil.qñ aũt quis teneatur ex consilio , vide j̃.de
reg.iu.nullus ex consilio.[*obedientiæ*]vide s̃.e.li. de sepul.
c.j.[*conuocandi*] tertiũ,istæ conuocationes fieri solent ad
audiendas sñias & poenas,quas inquisitores infligũt ad
videndos aliquos cruciari.& expedit fidei talia publice
fieri ad instructionem & ẽt ad terrorẽ.[*clerum*] & po-
pulum.vide,j̃.de sen.ex.si sñia.[*& ꝯ illos*]quartũ.& itel
ligitur de aliis subditis , vel non subditis,ex quo in pro-
uincia delinquendo facti sunt subditi.[*procedendi*]qualr
in criminib.rr procedatur ꝯ absentẽ,no.ii.q.ix. in sum.
de do.& contu.veritatis.ad q̃ Arc.remittens putat,ꝙ si
constat de ipsorũ perfidia,& sunt ꝯ eos solennia edicta
proposita,pronunciari poterit super crĩne,si non ꝯstat,
locus erit decr.cũ contumacia.s̃.e.dicit ẽt, ꝙ fideiusso-
sib.absentiũ poena pecuniaria infligi poterit.ff. de cust.
re.l.si quis.de quo remit.xxiii.q.v.cũ hõ.licet ibi tex. vi-
deatur aliud dicere,hoc in citatis,qui ex quo p̃uenti fue
rãt,domicilij mutatio non obest.ff.de iu.om.iu.cum q̃
dam puella.de fo.cõp.proposuisti.Si vero citati nõ erãt
tñ ibi deliquerant,rõne delicti ibi ꝯueniri pñt , & sunt
remittendi.in Aut.vt nulli iud.§. si vero quis ꝯprehẽso
rũ.de quo vide ĩ cle.de re iu. pastora. ver. ꝙ si punitio.
Arc.hic remit.iij.q.vi.c.j.& de rap.c.j.per p̃dicta sit solu
tũ,quod opponebat Io.mo.dicens, ꝙ si hic loquebatur
de sñia ferenda,stare non poterat, cũ extra territorium
citare non poterat.ff.de of.præsi.l. iij.ff.de iur.om.iu.l.fi.
Idẽ si de executiõe, s̃.de fo.ꝯ.postulasti.dicebat,ꝙ de be
neficio huius constitutionis prorogabatur iurisdõ inq
sitoris,vel de fugitiuo loquebatur, qui remittendus erat
ad requisitionẽ inquisitoris,sub quo deliquit. C. vbi de
cri.agi op.l.j.& aut.ibi signata.qua in ꝓuincia.[*necnon*]
quintũ[*scriptis*]ita replicabatur,vt oĩa comprehẽdat, &
vide,quod scripsi de ꝓb.cũ cãm.super ver.libros.[*hęreti-
cos*]repete credẽtes &c.vt s̃.i.rñ.[*& illorum*]sextũ,& tol-
le literam mitigandi,vel mutandi pęnã illorũ &c.[*obe
dientes*]q̃rit Arc.qui dicãtur sponte ad grãm redire.Rñ-
det,ꝙ illi qui veniunt.j̃.tps grãæ,licet fuerint moniti, ne
que.n.coacti vñr.ex quo a nemine sunt p̃uẽti.bñ facit,
ff.ad Treb.l.j.§.si mater.cũ seq.Arch.dicit,idẽ si post tps
grãæ,re tñ integra,q a nec personalr requisitus, nec ꝓba-
tiones ꝯeũ receptæ,ad hoc.s̃.de p̃b.si tibi absenti.cũ cõ
cor.post tps vero grãæ personalr requisitus si veniat ĩdi-
gnus est venia.licet errorẽ detegat,& remittit, C.de his
q latro.occul.l.vlt.subdit,ꝙ hic nõ loqtur de talib.obe-
dientib.q non carcerarentur,& remit.ad sum.Ho.e.tit.
§. qualr dep̃hendatur.ver. aduerte tñ.[*carcer*] qui est ad
cautelã,ne.s.noceat , vel alios ĩficiat.& vt appareat , an
in tenebris,vel in luce ambulet.s̃.e.excõicamus.§. siq.
non tñ fit hoc diffinitiue ad poenam,quia rlr qs nõ dã
natur ad poenã carceris,quod dic,vt j̃. de poe.q̃uis.dicit
tñ aduertẽdũ,ꝙ absoluti, q postea detrusi sunt in carce
rẽ , vel aliis pnĩs leuiorib.onerati nullã diffinitiuã sñiã
receperũt.absolutio.n. illa ab excõicatione fuit, quam
ipso facto incurrunt nõ a crĩe, sed si tales sponte carce
rẽ exiuerant,quilibet excusationẽ legitimã non hñs po
test vt hæreticus cõdemnari,quia fingitur ficte ꝯuersus
simulare cõfessus,vel erroris pristini recidiuus. ad id de
poe.di.ii.c.i.nam exitus acta probat.xxij.q.ij.quod ait.&
facit.34.q.j.c.j.ad fi.no. ẽt , ꝙ in sñijs ferendis,vel pnĩjs
Iniungendis redeuntibus non dẽt iudex ꝓnunciare ta-
les hr̃ticos,vel credẽtes,quia non sunt.xxiiii.q.j.hæc est
fides.vbi de hoc.ij.q.vi.hoc dicit Apl̃s. & c.qui in eccle-
sia.nec pronunciabit eos fuisse, quia modus iste nõ est
datus a iure.Sed dicet sic.q a te inuenimus ꝑ tuã confes-
sionẽ, vel ꝓbationes legitimas hr̃ticũ , vel hr̃ticos ado-
rasse,nũc aũt saniori vsus ꝯsilio vis, prout asseris,ad vni
tatẽ ecclesiæ de corde puro & fide nõ ficta redire. ideir
co te in primis abiurata oĩ hæretica prauitate iuxta for
mã eccl'iæ ab excõicationis vinculis.qb. tenebaris astri
ct⁹,absoluim⁹,si tñ ad eã eo corde redieris, & iiũcta tibi

mandata seruaueris, & quia in Deum & sanctam ecclesiam modis prædictis teneré deliquisti, ad peragendam pœnam condignam in perpetuum carcerem te detrudi volumus & præcipimus, ibidem perpetuo remanere. nec miretur quis de eo, quod dictum est sub conditione si, nam causa tollendæ q̃onis expedit sic dici & poni. vt si, quod imponitur. non seruasset, cum non absolutũ fore appareat. Arc. habuit quasdã informationes officii inquisitionis, de quibus glo. in hoc ti. pluries posuit, q̃ quæ dicant inquisitores nr̃i tp̃is, bene pronunciant, illũ fuisse hæreticum, nec video quid obsistat. [*muro*] s. c. j. mirũ 3. di. xxvi. q. vii. tpa. l. di. accedens. & c. presbyteros. Archid. [*immutandi*.] de commuratione pœnarũ Arc. remi. 82. di. psbyter. ad fi. & de voto c. i. [*priuandi*] septi mũ. & pp alternatiuã, q̃ sequitur, vel priuatos &c. q̃ reperit. j. ver. pri. vidi dubitari, quibus verbis debeat hoc casu ferri snĩa. i. an debeat priuari, an declarari. qbusdam vr̃, q̃ illud priuãdi respiciat filios vel nepotes, q̃ puniũt ex alieno facto, nũciario respiciat principales, q̃ puniuntur ex proprio. huic lecturæ obstat. j. e. fęlicis. ver. q̃ filii, vbi et filii, vel nepotes in illo minori delicto, q̃ sit hæresis, priuati nunciantur, & per eundem modũ tollitur distinctio illa, aut bñficia fuerunt collata filiis nepotib. ante delictũ parentum. aut post, primo casu priuantur, scdo priuati nunciantur, cũ collationes fuerint irritæ. s. e. c. ii. §. fi. & j. e. statutũ. in prin. sed ille. §. q̃ si quis. loquitur de beneficiis collatis ante delictum. & si dicatur, alius casus, tñ rõ est maior, vt p̃ dixi. & vr̃ q̃ istæ disiunctæ veniãt exposi tiue, in sĩnis aũt vtuntur inquisitores & ep̃i verbis prout iacent. l. priuamus, priuatos denunciamus &c. [*absentibus*] alter non. & est si. s. e. lib. de of. or. Romana. in fi. & j. e. fi. §. iubemus. [*consilio*.] non dicit consensu. & vide, quod post Hos. scrip si decle. cum veteri. super. i. gl. quo iterũ requirit licẽtia. quãq; cõsiliũ, q̃nq; consensus, q̃nque req̃sitio voti. dicit Arch. quosdã dicere hoc cõsiliũ potius requiri de honesto, q̃ de iusto. in prĩũ al. p̃positionẽ de, q̃ de sui nã vr̃ importate necessitatem sequendi consilium s̃m Vin. in decr. pe. de consti. & dixi de arb. cum olim. super gl. ii. & plene dicam. j. de reg. iu. nullus ex consilio. ad fin. per quod videtur, q̃ sine ep̃o, vel eius officiali nõ possit fieri priuatio, ad hoc hæc litera sequens, q̃ excipit vnum solũ casum: & pot esse ratio, quia ipsius ep̃i est destituere. s. e. cũ ex in iuncto. in fi. xvi. q. ii. c. j. in fi. & q. vii. inuentum. subdit aũt, q̃ si clericus paratus est corrigi. & corde nõ ficto redire ad ecclesiæ vnitatẽ, deponi nõ dẽt, vt uo. xxi. di. nũc aũt. in gl. sed vr. in fi. [*eorũque filios*.] non sic in crie læ. maie. vt no. lvj. di. satis peruersum. in his proxi. narratur. [*a suo iudice*.] i. Metropolitano. q̃ qui est iudex suffraganeorum; x. qõ. iii. quia cognouimus. in fi. in p̃nũm, q̃ exponi dẽt suo iudice. i. sinodo, xi. q. j. si clericus aduersus. 33. di. quorundam. vbi de hoc. vi. q. iii. si inter. ix. q iii. saluo. Archid. dicit primum dictũ videri verius. & ad p̃ria rñdebitur. p̃ria loqui s̃m antiqua tp̃a, q̃n oẽs causæ defendebantur. ad concilia ep̃orum s̃m Hug. & Lau. sed Arch. dicit stan dum illis capitulis, cum hic agatur de ep̃o puniendo, vt in præ. l. c. quorundam. & s̃m id suus iudex erit Metropo. existens in concilio, & remit. ad no. per Inn. & Host. de præb. grauc. [*puniendos*.] vt hæreticorum fautores s̃m Arc. qui dicit, q̃ optime facit. j. e. decreuit. ¶ Prima glo. superscriptionem exponit & summat. ¶ Glo. quid in casu, quærit, & soluit. ¶ Gl. tr̃ ponit. rñ per p̃rium & solutionem ¶ Antepenul. glo. exponit distinguendo. ¶ Pen. al le. duas concor. & q̃onẽ sol. ¶ In gl. vlt. ibi Paulus. p̃tor nõ pot rescindere per snĩam suam. & ibi acta. §. j. pœna damnatorum post dictam sententiã sine principis auctoritate minui vel ampliari non potest. ¶ In vlt. gl. ibi. §. j. vide de do. inter dilectos. super v. gl. ¶ In j. glo. ibi, plura. ferrem. ¶ In gl. iiii. in fi. sed huius rõ redditur in prin. ca piuli. ¶ In gl. sic. s. ibi. §. videlicet, cum enim ibi dicatur, q̃ oportet cum multa cautela procedi, ad tantam cautelam sunt peritorum consilia oportuna. lo. mo. ¶ In glos. quid in casu ibi, cognoscere & illud omisit quasi indubitarum. & ibi, peccauit. forsan adorando, vel dogmatizando, hoc dico, quia vbicunque fit male credens ibi peccat. & vide, quod post la. Pe. no. Cy. C. de sum. tri. l. in fi. dixit enim lac. hæreticum alienigenam per Bon. transeuntem per Bon. iudicem puniendum, & si iudex proprius illum repetat, quia ex quo hæreticus est omni loco deliquit, a. l. l. Arriani. C. de hæret. Pe. p̃ quod remittendus est ad locum, vbi plus deliquit, & vbi notoria sunt eius delicta per. l. ff. de ac. si cui. §. fi. ¶ In gl. alter. in fi. Arch. dixit hoc ideo licere, q̃ snĩa non fuit diffinitiua. quod si fuisset, non licuisset, per iura, quæ al gl. hoc intelliges per id, quod dixi super ver. carcere. ¶ In gl. ii. in fi. sed hodie dic, vt in cle. eo. tit. multorum.

S V M M A R I V M.

1 *Legem cum euangelio obseruandam dicentes sunt hæretici.*

C A P. XI.

Contra christianos. Sol. dubiũ, q̃d fortificat ibi. & si. & ampliat ibi, & sicut ritum. i. mores & obseruantias. xxviii. q. i. sæpe. Arch. vnde s̃m Hug. ritus est mos vetustior & firmior, & dr̃ a ratus & a rectus. s̃m q̃ exponimus tite. i. recte & iuste j. de priui. c. j. post prin. vide, quod de sum. tri. firmiter. ver. & hoc vtrique. super ver. tite, aliqui dñr, q̃ ritus in re, mos in sermone. [*transferint*.] lex etiam istos punit confiscatione bonorũ. C. de apostata. l. j. quod verũ accusatione pbata. vt ibi dr̃, illi qui dñt legem cũ euangelio & circuncisionẽ cũ baptismo seruandã incidunt in hæresim dãnatam. de bap. maiores. post prin. [*infantes*.] i. tunc erãt aduhi. q̃to tp̃e sint tenendi in cathechismo. vide de cõ. di. iiii. iudæi. & c. ne quod absit. [*procedendum*.] & oẽs isti sunt excõicati. s. e. excõicamus. i. pri. & §. credẽtes. Io. mo. ¶ Secũda gl. obiicit, & soluit. ¶ Tertia gl. rñ. per distinctionem & q̃onem. ¶ Quarta gl. rñ. per obie. & sol. ¶ Vl. gl. quærit, arguit. negatiue. sol. p̃riũ. ¶ In gl. j. in fi. est sciendum, q̃ p̃ secundos habet in officio inquisitionis litera Clementis quarti data Viterbij pontificatus sui anno tertio p̃ vtrosque. litera Gregorij X. data Lugd. suo anno ij. & vtraque incipit, turbato corde. & ambæ mãdabant inquisitoribus, quod hic dr̃. itẽ s vtrãque sequebatur sic. iudæos aũt, qui Christianos vtriusque sexus ad eorũ ritũ execrabilem hactenus induxerunt, aut inueneritis de cetero inducentes pœna debita puniatis. p̃dictores &c. inuocato & c. Cõstat aũt, q̃ dec. vlt. j. e. in fi. referuat mandata prædecessorum istius libri constitutionibus non obstantib. vbi aũt prædicta litera non esset, videretur, q̃ iudæi talia facientes nõ caderent in offm inquisitorum, sicut. n. non caderent pp̃ hæresium, cum constet eos large hæreticos, quia nõ credunt articulos fidei. maxime respicientes humanitatẽ Christi, vt no. xxiij. q. iij. §. qui no. & dixi. s. e. ti. c. iii. lup. i. gl. quod & voluit Gui. in Spe. de diuor. post prin. distinguentis hæreticum baptizatum a nõ baptizato, sic nec proprie cadit in eos fautoria. vnde cum fautores hæreticorum sint excõicati. s. e. excõicamus. §. credentes. hæc pœna non cadet in eos, sicut nec in eos hæreticos, vt in gl. prædictis, large tñ illi sunt fautores. imo & factores hæreticorum, qui sic trahũt baptizatos ad iudaismum: & quia talia per iudæos fieri solent, de illis loqui vr̃ hæc dec. de p̃tate tñ ecclesię super infideles & iudeos, vide, quod scripsi de voto. super his. i magna gl. tr̃ tñ pro iustitia p̃ eos recurritur ad dominos seculares, s. de iudæ. iudæi. & ca. postulasti. & c. in nõnullis. in fi. sicut & de saracinis dicitur in cle. e. ti. cedit. & quia iudæi tales recidiuantes ad iudaismum solet exbaptizare & de nouo lauare, quod purificationẽ vocãt. & cum pumice caput radere, per iudicem secularem videretur eis imponenda capitalis pœna cum dispẽdio fortunarum, vt dicit lex pen. C. de aposta. nam si rebaptizanti imponitur pœna capitis, C. ne san. bapt. l. j. fortius exbaptizanti, & radere, vel tollere volenti baptismum. & sone de tali purificatione iudæorum loquitur lex. ij. e. ti. ne san. bap. si tñ vng

ſtores volunt punire, id poſſunt per prædictam literã
tñ hodie vna cum epõ per cle.e.ti.c.j.nam prãs illa inq
ſitorum participatur epis.ſ.e.per hoc.in fi.¶In gl.ij.ibi,
quid videat, quo ad hoc,vt non puniatur vt maior. di-
cit Io.mo.& ibi.[*ignorantes*]& furioſi,dũmõ non obſtet
pcedens ɔ̃ria voluntas vt ibi,& ibi , quæris.no. ibi patet
in parte illa,& no.de hoc.c.di.nihil.¶In glo. ergo.in fi.
vbi de hoc dixi in j.q.¶In vlt.gl.ibi,qui Titius.idem Ar
chi.& in fi.& quod ibi dicitur de iudæis præuaricantib.
in Chriſtum,intelligitur de alia præuaricatione,nõ de
illa,de qua loquitur hoc capitulum.ad id.xj.q.j. relatũ.
& q.iij.exterminant.ſecundum Arc.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contractum cum hęretico tenet.*

CAP. XII.

DEcreuit. Ponit dictum, quod ſecun
do determinat ibi,ꝙ intel-
ligẽdum peccatum hæreſim.in hæreſi,quę
matrimonium ſequitur,ſimpliciter proce-
dit,quod decreuit Inn.ſed in illa quæ præceſſerat idem
ſi mulier ignorauit.Secus ſi tũc ſciuit,vt ſequitur.quod
1 decretum Inn.contraxiſſent,no.ꝙ †tenet matrimoniũ
ɔ̃ctum cum hæretico, de hoc dixi.ſ̃.de condi.ap.c.fi.ſu
per j.gl.de contractu cum excommunicato etiam cer
tum eſt,ꝙ tenet.ſ̃.de eo qui duxit in matrimo.ſignifica
ſti.[*ſciebant*]non iuuabitur ergo mulier facto,in quo de
liquit.ſi.ſ̃.e.vt commiſſi.in fi.ſm Io.mo. nec mirum ſe
cundum Arc.cum per hoc fauiſſe videatur.¶Vl.gl.ſol
uit duo dubia.¶In gl.ij.ibi,ſatis.vide de conſue.c.pen.in
antepe.gl.¶In gl.ij.in fi.dicit hic Io.mon.ꝙ hic eſt me
ra pœna,quæ non ſic ab vno,tñ ſit in alium ſicut con-
tractum,vt ibi,& præſertim cum aliquid ibi ius contra
hens habeat in dote.C.de rei vend.doce.vide,quod dixi
de conſue.c.pe.ſuper gl.antepe.¶In gl.vlt. ibi, initium.
idem Arc.qui allc.etiam de ele.dudum.& facit hoc ad
no.in cle.de conſan.& affi.eos qui.in iii.gl.

SVMMARIVM.

1 *Fęminę debent viris ſeruire.ſicut minores maioribus.*
2 *Interpretatio pro filijs eſt begnine facienda*

CAP. XIII.

STatutum. Primo ponit ius anti-
quum.ſecũdo duas de-
terminationes ipſius.prima ibi,primum.ſe
cunda ibi,hoc ſane extendi.poteſt eſſe ratio
ſm Io.mo.quia infectio in viro eſt maior, quã in mu
liere.nam maiori bono maius malum opponitur ſm
Phy.Item(vt dicit)vir eſt caput mulieris,& naturalis or
1 do requirit,ꝙ †fœminæ viris,vt minores maioribus ſer
uiant.xxxiij.q.v.eſt ordo.c.cum caput. Si quæras, quare
in duplo maior. Rñdet,ꝙ hæc qõ minus procedit, cũ
in his quæ ſunt iuris poſitiui,ratio demonſtratiua red-
di non poteſt. ſufficit ergo dicere,ꝙ ſic arbitratus eſt le-
giſlator.ff.de poſtula.l.j.§. initium inducit illud Phi. in
ethica.prudẽtis eſt vnumquodq; examinare, prout rei
natura requirit. par.n.eſt peccatum demonſtratorem
probabilia dicere,& rectorem demonſtratione experi
ri.vnde Oratius in poetica.¦Qui variare cupit rem pro-
digaliter vnam.Delfinum ſiluis depingit, fluctib. aprũ.
hoc ſane tolle literam,intelligẽdum eſſe vr̃[*non autem.*]
repete intelligẽdum vr̃ de filijs & nepotibus illorũ &c.
[*probantur*]dicit Io.mo.ꝙ huius rõ eſt, quia verba ſunt
intelligenda cum perſeuerantia, ſeu continuatione.ff.
quorum leg l.j.§.pe.qui ſatiſ.cog.l.quoties.Item ſunt in
telligenda,ſi res in eodem ſtatu perſeuerauerit.ff.de ſo.
cum quis.in prin.xxii.q.ij.ne quis.ff.iud.ſol.ſi ante.ij.rñ.
Item poſteriora tẽpora ſunt conſideranda. C.ne de ſta.
defun.l.ſi mater.& vlt.mora nocet.ff.de per.& com m.
rei ven.l.illud.in fi.[*conſtiterit*]non ergo ſunt hæretici , ſi
miſtico eccleſiæ corpori ſunt reintegrati , ad id.l.diſt.
ferrum.¶Prima glo.rñ.per qõnem,de quo Inn.¶Ter
tia gl primo dicit,quid declarat. ſecundo literam expo
nit,& id determinat.dicit opi.Acc. reprobatam ,& dat
regulam.tertia obiicit & ſoluit.¶Gl.dixit.ſ̃.primo facit
vim in verbis textus.ſecũdo arguit ad qõnem ¶Tertia
gl.ibi,non alter.vide de ver.ſig.præterea. ſecunda gl.ibi,
iſti quidem.vide ſ̃.e.lib.de fil.presby.c.ij.ſuper iii.gl.¶In
gl.ſ̃.dixit.ibi.in fi. col. iiij. vide de big. quia circa.ſuper
j.gl.¶In gl.hucuſq;.ibi,l.quiſquis.vide quod ibi no.poſt
collationem mecũ factam pp cãm quondã de Tuſcia
delatam,q reprobat,quod hic dixit Io.mo. & Arc. poſt
eum,ꝙ l.illa & eius gl.intelliguntur de hęreditate pater
na & materna,nam quo ad illa,quæ cõfiſcantur, opor
tet intelligi oẽm gradũ ab illis excluſum , vt pœna ſit
perpetuata.C.de poe.ſeruus.ſed hic loquitur de filijs ex-
cludendis a beneficijs eccleſiaſticis , & officiis publicis,
nam(vt dicit)etiam lex excludit filios ab honoribus,&
ſucceſſionibus ẽt extraneorũ,quod eſt verũ,vt ẽt videre
potes.vj.q.j.ſi quis. Et quo caſu talibus relicta perueniãt
ad fiſcũ , quo caſu ad grauatos quo ad hæredes , & quo
redeant ad delinquẽtem.vide plene per la.de Bel.in qõ
ne,quam poſuit.C.de his qui.vt Indi.¶In gl.ſ̃.dixit. ibi,
ius nouum.Idem Arc.& ibi,hoc æquũ.maxime quia p
crimen hæreſis perditur hæc prãs.ſ̃.c.ij.in fi. idem Arc.
licet Io.mo.videatur tenere ɔ̃riũ, tenet idẽ.dicit.n. illos
nõ includi,quia prohibentur alio capite. vt ſequitur in
gl.ſi tñ aliquo iure aliquid percipere deberent in bonis
paternis,illud perdunt.ſic ẽt cum quibuſdam doctorib.
nuper conſului,cum illegitimus ſit de ſanguine & gñe
improbato,& ẽt i ipſo teneatur paternũ crimẽ.C. ad l.
Iul.ma.quiſquis.Itẽ ſi puniuntur filij legi.non odibiles,
fortius puniendi ſunt legi odibiles.ſ̃.e.lib.de præb.cum
qui.cũ ſuis concor. Item hæc iura diffinite loquuntur,
ergo &c. Item cum rõ primæ ſit differens ad oẽs filios
identitatis,& non extenſionis virtute includet illegiti-
mos.bene facit.ff.de in ius vo.quique.in fi. vbi ẽt vulgo
conceptus nõ vocat matrẽ in ius ſine venia.Cy.in præ.
l.quiſquis.tenet hoc i filio nato ex certo coitu,licet dã
nato,in quo pr̃ eſt certus,& tunc locũ hẽt rõ legis illi⁹,
q̃ loquitur de ſanguine improbato.Si vero coitus talis
eſt,ex quo lex æſtimat patrem incertum. tunc ceſſat rõ
legis,& ſic ceſſat pœna.vt ſic informemus ſm legis con
ſcientiã,iu Auct.de iudi.§.oportet.inducit.ff.de ritu nu.
l.lege.§ j.& rõnem ibi poſitam.& ibi,quia circa.Io.mo.
dat illud ſimile de caſu.xxvi. di.deinde. cũ ſuis no. ¶In
gl.quia lapſi.ibi,nõ relapſi.vidi dubitari,an filij relapſo-
rum, qui tñ pęnitentes & conuerſi ſacra eccleſiæ perce
perunt, teneantur hac pœna,& vr̃ ꝙ nõ.ſ̃.e.ſuper eo in
fi.ex quo.n.conceditur talibus euchariſtia, iam ſunt de
corpore eccleſię. j.q.j.extra catholicã.& c.intra catholi
2 cã.Itẽ benigna †interpretatio eſt facienda pro filijs, qui
puniũtur crimine alieno.C.de nãli li.l. legẽ.ad idẽ iſte.
§.ſaltẽ.vſq; ad hoc non aũt.nã ſi ſtetiſſet iſte tex. in illis
terminis,ſatis pateret illos nõ includi, cũ parentes nec
tales eſſe,neq; tales deceſſiſſe probentur.ir. ɔ̃riũ, iſte ver.
duo requirit.ſ.ꝙ ſint condemnati & reincorporati, ſed
relapſi non incorporantur,ſed ſine audientia per ſecu-
larẽ curiã puniuntur.ſ̃.e.ad abolendã.§.illos quoq;.Itẽ
pp idẽ id qđ de pnĩa & eius pſecutione legr̃,nõ practi-
catur in illis.Itẽ dec.ſup eo.pruidet ſaluti aĩæ nõ corpo-
ris,quaſi talis pprie non põt dici reincorporatus. quaſi
nõ puto ꝙ ei⁹ corpus exuſtũ,vel cineres debeãt ſepeliri
in cœmiterio,cũ dec.ſup eo.ſepulturã nõ pmittat q̃ eſt
quies corporis.xiij.q.ij.aurũ.& dixi.ſ̃.de ſepul. ſuper rub.

SVMMARIVM.

1 *Abbas declaratur an con ineatur ſub nomine dignitatis.*

CAP. XIIII.

INquiſitores. Primo ponit di-
ctũ , a quo vnum
caſum excipit. ibi niſi. ſecũdo inquiſitores
iſormat qđ exceptio locũ nõ hẽt,ibi ſi rñ.
[*inquirere*]per hãc lrãm,& illa q̃ ſequitur,procedit qđ di
1 cit finis iij.gl.ɔ̃ epos,qđ hic dicit Io.mon.†declaratũ ab
batẽ non ɔ̃tineri ſub noĩe dignitatis,ſcripſi.ſ̃.e.l.de p.c.
ij.ſup gl.ij.[*inneiere*]idẽ,qđ hr̃ in cle.e.ti.nolẽtes.circa fi.
Io.An.ſuper vj.Decre.

& satis æque dici potest, ꝙ si ex qualitate, vel ex pluralitate personarum de hæresi suspectarum, si ꝯ illas inquiratur, periculum notabile, vel grandis turbatio prouentura creditur, licet illi non sint epi, prius consulendus sit Papa, facit. s̄. de transa. c. fi. & quod ibi no. & cle. hoc c. ti. c. j. ad fi. ver. ꝙ si odij, & quod ibi no. in j. gl. ¶ Prima gl. summat. ¶ Tertia gl. soluit duo dubia. ¶ In gl. no. ibi, in prin. & est simile in cle. de præben. per literas, vt ibi no. in glo. ante pe. & ibi remittant. idem Io. mona. & Arc. & in fi. concor. j. c. inquisitionis. §. prohibemus. & quod ibi no. in gl. ij. in fi.

S V M M A R I V M.

1 *Inquisitor & ordinarius si simul citent, cui sit obediendum.*

2 *Inquisitores sunt delegati Papæ.*

3 *Hæresis purgandæ factum est priuilegiatum episcopis.*

C A P. XV.

PEr hoc. Tres sunt partes, quæ patent. secũda ibi, verum. tertia ibi, si delegatur. hic patet, ꝙ inquisitor ēi gñaliter datus in prouincia habet delegatam. hoc idem probatur. j. proximo rñ. arguendo per decre. vlt. s̄. de re iudi. vbi duobus ordinarijs discordantibus tenet absolutoria. ergo isti non sunt ambo ordinarij, idē secundum veritatem probat decre. ne antiqua. s̄. e. tit. licet ad ꝯrium inducatur. s. ꝙ cum ipsorum iurisdictio non expiret, ergo sunt ordinarij, sed verius est, ꝙ fauore fidei non expirat, ergo ꝙ expirasset, concluditur ergo, ꝙ est delegata. [*volumus*] non dicit declaramus, vel aliquid tale, ne sigillet magnos viros tenentes ꝯrium, quasi Papa dando inquisitores videatur ab ordinarijs negotiũ aduocasse, & ob hoc quiescere debeant. de offi. le. licet. vt lite pen. ecclesia. ij. de ap. vt nostrum. ij. q. j. nomen. de pur. cano. c. fi. item videbatur inconueniens, ad diuersa iudicia posse quem trahi, & officia promiscuis actibus perturbari. C. de epi. & cler. l. repetita. & C. de testa. l. consulta diualia. ista succumbunt & in fauorem fidei & pp debitum ordinariorum sunt obligati de aĩabus sibi cõ
1 missis reddere rõnem. [*derogare*] quærit hic Arc. si † ordinarius & inquisitor simul citant, cui obedire teneatur. pro ordinario facit, quia eius iurisdictio firmior & antiquior, cui specialis non derogat, vt hic. ad idem extrauagans Benedicti eo. tit. ex eo. & s̄. de offi. ordi. significa-
2 uit. Sed ꝯ, inquisitores † sunt delegati Papæ, vt s̄. dixi, & patet hic, & censetur ille cuius locum tenent. ij. q. vj. si eps. lxxxiii. di. c. fi. & dist. sequen. c. i. de of. dele. sane. ergo maior, nobilior & fortior est ipsorũ iurisdictio, illi potius parendum. 8. di. quæ ꝯ. xj. q. iiij. qui resistit. facit. s̄. eo. lib. de præben. si a sede. & si dicatur, ꝙ ordinarius hēt ęqualem iurisdictionē, cum inquisitore per hoc ca. Hoc negatur, cum habeat ordinariam, nec admixta fuerit delegata, vt hic dicit ibi, si habent. no. decre. significauit. qa licet ibi absolutum per delegatum, qui postea non procedit in cã, ordinarius reducit in pristinam sñiam, non tñ dr̃, ꝙ procedit in principali, imo innuit ꝯrium. ista no. decre. hoc solum dat ordinario, quod potest. licet inquisitor procedat, & putat Arc. ꝙ citatus ēt prius corã ordinario si postea per inquisitorem citetur deserto ordinario venire debeat coram illo. ff. de re iud ꝯ pupillũ. & prædictis can. quæ ꝯ. j. & qui resistit. & sic ſm cũ non est curandum, si ordinarius in conueniendo p̄uenit, & hoc dicit verum. [*præcesserint*] non ergo hēt hic locum qñ aliter tñ procedit, no. in extraua. quam statim alleg. quod dic hodie, vt in cle. c. ti. multorum. [*communicare*] in fi s. dũ nil restat, nisi ferre sñiam, vt in extra. Bñdicti, quæ incipit. Ex eo ꝙ quędam. vnum casum excipit. ibi, ver. vnum sane [*veritas.*] quæ sæpius exagitata splendescit in lucem xxvj. q ix. c. vlt. & ideo etiam post publicationem hic can. possent per inquirentem ex officio testes examinari & recipi, vt dixi. s̄. eo. vt officiũ. in per ver. tertium. non sic ad productionem partis. vel dicit hic Arc. non conuenerint. i. non concordauerint, sic. s̄. de appel. cum speciali. post prin. conueniunt enim simul localiter, sed discordant in sñia, & intelligo siue discordent ferendo, quia proferunt ꝯrias, siue nõ ferendo, qa abstinent pronunciare, quia discordant. & hoc placet Io. mo. qui dicit, istos non posse ferre sententias aduersas. sed tunc debent remittere vtrosque simul, si tñ alter nollet, & alter faciat ordinationes factas vel fiendas, vt & i cle. hoc locum habeat. ¶ Prima gl. no. ꝯria. ¶ Secũda specificat duplicem dele. hoĩs & iuris. ¶ Glo. ad quid all. duas. cõcor. quærit & sol. ¶ Gl. licet ergo. soluit ꝯriũ. ¶ In gl. licet ergo. §. vlt. vide de acc. de his. super j. gl. ¶ In gl. j. ibi, præiudicaretur. idem Arc. & idem Io. mon. licet prius effuderit multa verba dicens, ordinariæ potestati hoc speciale fauore fidei, quia facilius iuenitur & c. xx. di. de quibus. & quia ĩtegrũ est iudicium & c. de of. dele. prudentiam. vel ſm eũ licet dr̃ specialis commissio trahatur de genere, non tñ sicut genus est priuilegiatũ, vt hic, nisi de priuilegio fiat mentio, ar. de p̄scri. veniens. &
3 ꝙ † factum hæresis purgandæ sit priuilegiatum in ep̄is, habetur. j. e. c. in fi. item præcipuum. nam eps, q est Dei vicarius & summus ille in toto orbe, & alij ep̄i in territorijs sibi commissis habent punire scelera. s̄. de of. ord. c. j. ergo & præcipuum scelus. s. hæresis, alia enim scelera committuntur in rem Dei, cuius est terra & plenitudo eius, de deci. tua. sed hæresis directo committitur in Deum, & per consequens in homines dicendum est, & sic adheret episcopalibus ossibus, quod per tales commissiones non recedit ab illo, sed multiplicatum officiũ. ¶ In glo. licet ergo. ibi, pronuntiatũ. idem Io. mon. & Arc. qui all. no. per Inn. de pur. ca. c. pe.

S V M M A R I V M.

1 *Defensio legitima nulli est deneganda.*

2 *Creditur id, quod proponit quis in libello contra se, non autem pro se.*

C A P. XVI.

VT inquisitionis. Prima gl. diuidit contra hęreticum, sit pro hæreticis, & ad correctionē & reconciliationem ipsorum fit cõtra hæreticos, vt quibus non prodest correctio, non poterat abscissio. xxiiii. qõ. iii. illud sane. [*non obsistunt*] vt ergo pro approbatis habeant. hęc tua præmissa necessario est cõcurrere [*temporales*] vide quod scripsi. s̄. e. lib. de immu. ec. eos qui. in prin. atra & dura. xxiii. q. v. de ligneribus. in fi. Arc. ecclesiæ iudicium non per seculare, vt sequitur. & j. c. proxi. in fi. [*terminetur*] licet dr̃ etiam in criminibus sine pen. non detineatur quis in carcere. fallit hoc propter enormitatem delicti, quod dic, vt j. de sen. exc. si clericos. in fi. [*condemnatos*] ergo requiritur sñia, p quã terminetur negotium, vt s̄. & xx. di. §. j. ver. cum ergo. ad idem. ff. de re iud. l. iiii. §. condemnatum. & in ca. vlt. §. j. ibi, ad fir. am. Arc. [*animaduersione*] i. pœna, qua euertitur aĩa de corpore, sic. s̄. e. ad abolendam. §. j. qui reminit. s̄. e. li. de exce. vlt. in fi. [*proclamationibus*] quæ alias prouocationes dicuntur, & remit. Arc. x̄. de ap. cum sit. in gl. proprio. [*interdictum*] hoc est planum, vbi lata est diffinitiua ꝯ eos, vnde. s̄. dixit, eos condemnatos, non sic in proces-
1 su inquisitionis, si contra iura granētur ſm Arc. † nulli enim negãda est legitima defensio. s̄. de exce. cum iter. & ne innocens grauetur, ꝯcessum est omnibus oppressis, vt appellare possint. ij. q. vj. c. ij. & iij. & facit. ea. q. non ita. oppressi vero & grauati dñt ante sñiam, vt ea. q. §. oppressi. in causa vero appellationis cognoscet de iniquitate inquirentis. s̄. de ap. interposita. in fi. & ſm eum ista litera non obstat, sed facit pro, loquitur enim de illis quos iam constabat esse tales, supponit enim illos hæreticos credentes & c. sic & constitutio Innocen. quarti, de qua hic fit mentio. dicit enim sic. item appellationes, aut proclamationes huiusmodi personarum, & cõstitutio Federici, quæ incipit. commissi nobis cęlitus. sic dicit. omne insuper proclamationis & appellationis beneficium ab hæreticis excep. & fau. eorum penitus amouemus. merito autē sic dicitur de his, quos con

stat

ſtat eſſe tales, cũ nõ debeant aliquo iuris priuilegio gau
dere, in Auth. de priuil. dot. circa mediũ, vbi ergo non ꝯ-
ſtat, illũ eſſe talem, beneficium tale iuris eidẽ negari nõ
debet. coadiuuat ſm eum, quia in tã graui crimine
cum multa oportet cautela ꝓcedi. s̃. e. vt officium. §. ve-
rum [*mere eccleſiaſticum*] non dicit ſimpliciter eccleſiaſti
cũ, ſed addit mere. & facit ad ea q̃ ſcripſi. s̃. e. li. de ſo. ꝯpe.
c. vlt. ſuper vlti. glo. [*quoquo modo*] non obſtant auctorita-
tes veteris teſta. per quas probare vr̃, hoc licere principi-
bus, nam deutero. vij. mãdatũ fuit populo Iſrael. vt aras
hæreticorũ ſubuerteret. & fuit dictũ, ſi frater tuus &c. qđ
hr̃. xxiij. q. v. ſi audieris. & q. viij. legi. & ꝙ de Hie. reg. iſtrõ.
legitur, q occidit ſacerdotes colẽtes Baal. iiij. re. x. & xxij.
q. ij. vtilẽ. & eo. li. xxiij. co. ver. rex. Ioſias oſſa hæreticorũ
cõburi fecit. ad hæc enim & ſil'ia rñdetur p id quod hr̃.
j. q. vij. §. item cũ Balaã. ver. his ita. vbi dr̃, ꝙ multa in ve-
teri teſtõ concedebãtur, quæ hodie prohibita ſunt, nec
ſunt in noſtrę actionis exẽplũ trahenda. ad idẽ. xxij. q. ij.
ſi quis perueturus. & §. præ. xxij. q. iiij. quis ignoret. & de
pę. diſt. ij. ſi enim inquit. ver. qõ. aũt. vtrobique dicitur, ſer
uiuit Abraam tpi ſuo, ſeruiamus nos legi & tpi noſtro,
fuerunt enim facta p̃terita figuræ futurorũ. xxiij. q. j. non
bella. & q. iiij. non inuenitur. ſatis aũt eſt, hoc per cõſtõ-
nem eccleſiæ expreſſe ꝓhibitũ, vt hic. & j̃. c. proxi. in fi. &
ſicubi canon eis circa hoc permittat, illud ſemp intelli-
gitur ad mandatum eccleſiæ, vel in caſum executionis
ſñię latæ per eccleſiã, vel præcepit per eam factũ, vt ſequi
tur [*ſiue captos*] ecce ſm [*alterius*] ſi intelligas altero modo
mandante ꝯtriũ tunc planũ. Si vero intelligas ẽt altero
mandante ꝯtriũ quoad hoc expeditum eſſe, quod no. s̃.
in gl. qđ ſi ſatis. tñ credo, ꝙ quo ad pęnã excõicationis,
de qua ſequitur, alteri⁹ ſolius iuſſus excuſet, ẽt altero ꝓ-
hibente [*aut tertium prompte*] habes ergo hic caſum, quo
negligentia, vel accurata tarditas habet poenã excõica-
tionis. facit. s̃. e. ver. & vt. ibi, ſine mora. & ver. vt q̃. ibi ſta-
tim aliàs. ecce quartũ [*ſi quis vero*] vltima pars. de p̃dictis
no. q a patet hic & s̃. §. proxi. in princ. & ver. vniuerſos
in prin. tota hæc decr. vſq; ad ver. necnon. ſolũ de dñis
& officialibus loquitur, & eos ſolos contingunt hę poe-
næ, ab inde ligabit alios, vt ibi dicã. ꝯ prædicta quatuor
quæ continentr̃, §. ꝓhibemus. vel lege latius, vt cõprehen
dat oĩa, q̃ habentur in parte ſcđa. ſ. ſi requiſiti non pareãt
in illorum inueſtigatione [*captione*] & cuſtodia. Itẽ indu-
ctione ad locũ, de quo illi mandauerint infra ſnũ diſtri
ctu in ſtatim puniendo dãnatos ſibi relictos. Itẽ ſi de co-
gnitione termini ſe intromiſerint, ſi ob hoc captiuos ſi-
ne licentia relaxauerint, ſi non exequantur eis iniuncta,
vel ſi ipſorum proceſſus impediãt. Statim aũt ſubdit de
ſe opponẽte vel impediẽte [*fecerit*] nõ fecere ad qđ quis
tenetur, eſt aliquid facere. ff. de reg. iur. qui non facit. &
j̃. de iniur. c. j. ver. qui vero. s̃. de ſymo. nemo. & ſic cõpre-
hẽdit ẽt culpã q̃ conſiſtit in nõ faciẽdo [*opponere*] quod
eſt ſe obſtaculũ ponere. & ideo ſubdit de impediẽte, nec
non, vt prędixi, hucusque conſtitutio ligat dños & offi-
ciales tantum. hic rõ ligat ẽt alios, quia verba hic ſonãt
[*prædictis*] vide, quod ſcripſi ſuper ver. ꝯ prędicta. ¶ Prima
gl. diuidit & ſummat. ¶ Gl. ꝙ ſi. q̃rit & ſol. ¶ Gl. no. ꝙ po-
nit regulã, tres caſus exceptos. ¶ Penultima gl. ſoluit qõ-
nem ¶ In gl. ideſt. ibi, quot. vide in eodẽ ſtatim allegatio
in penult. gl. ¶ In gl. prima ibi, cognoſcant. ſupple, nec
exeq detrectent, vel ipſorũ proceſſus ĩpediant. ¶ In gl. ſe-
cũda ibi, redegerat. cũ certis modificationib. & adiectio
nib. Io. mo. & Arc. ¶ In gl. ergo. alle. in fi. Io. mo. ĩ ſolutio
ne ꝯriorũ inſtabat. ſ. eius, quod approbo pro me, teneor
recipe ꝯ me, allegabat ĩ auth. his q ingredi. ad ap. §. illud,
2 col. itẽ † qđ ꝓponis ꝓ te in libello tibi non credit. ſed cre
dit, quod ꝓponis ꝯ te. C. de lib. cã. cũ p̃cũ. itẽ ex quo im-
probas inſtr̃m in eo, quod eſt ꝯ te, non potes te iuuare
in eo, quod eſt ꝓ te. s̃. de cẽ. cum olim. ſoluit, ꝙ ꝯria lo-
quuntur in eo, qñ factũ eſt tale de ſui natura, quod põt
eſſe pro & ꝯ nullo extrinſecus operãte, ſed hic quod pro
te eſt. tenendum eſt. & quod ꝯ te renuẽdũ, ideo quia re-
probatum, vt in e. ſi quid veri. ¶ In gl. quid ſi. ĩ fi. vide, qđ
hic dixi ſuper ver. alterius. ¶ In gl. ideſt principaliter. ibi,
iudex al. in ſe capax, quem facit incapacem magnitu-
do cauſę ſm Io. mo. ſm quẽ eſſet alias in poteſtate rei
eludere intẽtionem actoris. ff. de iuriſdic. om. iudi. ſi idẽ.
¶ In gl. no. ꝙ in fi. s̃. eo. inquiſitores. vt ibi no. in fi. iij. glo.

S V M M A R I V M.

1 *Nuptiæ nephariæ, inceſtę & inutiles quomodo differant.*
2 *Inceſtus cum quibus committatur.*
3 *Apprehenſio bonorum hæretici eſt facienda per perſonas publicas non priuatas.*
4 *Originis ratio non eſt minoris, ſeu maioris virtutis, quam ratio domicilij.*
5 *Acceſſoria dijudicantur ſecundum principalia.*

C A P. X V I I.

CVm ſecundum. Duæ ſunt par
tes. prima de
confiſcatione loqnitur. ſecunda de apprehẽ-
ſione ibi, confiſcationis. prima facit duo. in-
ducit ma. alle. quatuor argumenta legalia, ex quibus cõ-
cludit ibi, no. ſm Arc. ibi & mulier. tertiũ ibi, ac ẽt quar-
1 tũ ibi, aut verũ. [*nephariæ*] † differentia inter nepharias,
inceſtas & inutiles, no. C. de inceſt. nup. ſuper rubricã. &
hic per Arch. dicitur ibi, ꝙ ſunt nephariæ inter aſcendẽ
tes. Inceſtæ inter collaterales, conſanguineos, vel affines.
inutiles alias ꝓhibitæ, naturæ ꝯrias, quia ex illis ſoboles
ſuccreſcere non põt. xxxv. q. iij. quædã lex. ad idẽ. lvj. di. ſi
2 gẽs. Arch. [*inceſtas*] cum quibus † cõmittatur inceſtus hr̃.
xxxvj. q. j. §. cum ergo. & de nuptiis inceſtuoſis hr̃. xxxv. q.
iii. c. ij. & c. nullũ. & c. de inceſtis. vbi vide, & dicuntur ab
hominabiles Deo & hominibus, vt. e. q. nec eã [*quam re-
rum*] qũo diuerſa ſignificat, remittit Arch. ad no. per ſe.
xl. diſt. ante horã. & vide, quod no. xxiii. q. vii. ſi de rebus.
in prima gl. [*confiſcata*] intelligunt quidam. ſ. Io. mo. criẽ
permanente, ar. s̃. eo. ſtatutum. §. j. Arch. [*temporales*] du-
bitatur. ſi Bon. origine & patrimonio, quia ibi habet bo
na, conſtituit Florentiæ domicilium & ibi damnabitur
de hæreſi, an ad dñium vel cõe Bon. an Florentinũ ſpe-
ctet apprehenſio bonorũ, q̃ ſunt Bon. & ponitur, ꝙ con
ſtõnes officii tñ papales volunt, ꝙ tres partes fiant, vna
ſit iudicis ſecularis, alia officialiũ, tertia deferetur eccle-
ſiæ Romanæ, ꝓ tuitione officij, quo ad Bon. inducuntur
3 tales rationes, hic † apprenſio bonorũ facienda eſt per ꝑ-
ſonas publicas non priuatas. primum patet hic. ad hoc.
C. de bo. ꝓſcrip. l. ſi quis intra. & l. ſi quis poſt. §. ꝙ no. &
de bo. vacan. l. fi. lib. x. ſecundum patet ex primo. ad id.
C. de iure. fiſ. l. prohibitum. nec eſt ſingulis concedendũ
quod per magiſtratum publice fieri poſſit, ne occaſio ſit
maioris tumultus faciendi. ff. de reg. iu. non eſt ſingulis.
iudex aũt Florentinus quo ad bona Bononienſia eſt ꝑ-
ſona priuata, quia ſunt extra ipſius territoriũ. s̃. eo. li. de
conſti. c. ij. in fi. ff. de iuriſd. om. iud. l. fi. de offi. præ. vr. l. fi.
ergo ad Bon. nõ ad Florentinum debet occupatio vel
apprehenſio pertinere, maxime quia cum iuriſdictio-
nes per territoria ſint diſtinctæ, vt probatum eſt, & pro-
hibitum vna via, alia via per indirectum, vel medium
fieri prohibeatur. j̃. de reg. iur. cum quid. ſicut inquiſito-
res Florentini per ſe non habent iuriſdictionẽ Bono. ita
nec habere pñt per medios iudices Florentinos, nam id
ſolũ iuſſu iudicãtis põt poſſideri, qđ eſt in iuriſdictione
iubentis. ff. de bo. auth. iu. poſſ. cũ vnus. §. is qui. per decla
rationẽ igitur Florentini inquiſitoris inſurgit iuſſus oc
cupãdi, q iuſſus bona ſita Bon. nõ aſtringit. Itẽ ſicut tu-
tor datus occupat ſolũ adminiſtrationẽ bonorum, quę
ſunt intra iuriſdictionẽ dãtis ff. de tu. & cu. da. l. pupillo.
& ff. de ex. tu. l. illud. & no. e. ti. l. non ſolũ. §. & qui teſtõ.
licet per officiũ pupillus ſit ſuę adminiſtrationi cõmiſ-
ſus. ſic in damnato per ſñiam miſſo poteſtati iudicis ſe-
cularis erit hoc caſu dicendũ. Itẽ dãnatus de hęreſi Florẽ
tię eſt ẽt hęreticus Bon. ad hoc. s̃. e. vt commiſſi. ver. & ꝯ
illos. C. eo. ti. auth. gazaros. in princi. & fi. ſicut de excõica
4 to dr̃. iiii. q. v. c. vno. & xj. q. iii. c. ii. Itẽ † nõ minoris ſed ma-
ioris

foris virtutis est rõ originis, quã rõ domicilii. ff. ad municipa. l. assumptio. & l. domiciliũ. & l libertus. § præscriptio. & no. C. de mu. & ho. l. i. li x. & de hoc in q. porrorũ. super reg. qui prior. si ergo Florẽtiæ dãnatus, dr̃ dãnatus Bon. & rõ originis Bon. est potẽtior. ergo ad Bo. spectat apprehensio. itẽ Bon. iudex habetur loco possessoris rei, & Florentinus loco actoris, restat, ꝙ si casus est dubius iudicare debet pro Bon. ȝ de fide inst. inter dilectos. ad finẽ. cũ concor. nec est nouũ, ꝙ Florẽtinus habeat certa bona illius Bono. alia, ꝙ sæpe contingit, vt patet de testamen. relatum. lj. in fi. ȝ. eod. lib. de sepul. cum quis. §. j. C. de secundis nup. l. cum aliis. de suis & legit. l. de emancipatis. C. si socius liberalitatis imperialis sine hærede decess. l. vna. li. x. ff. de test. mi. l. si a milite. §. fi. & l. se. & de vete. & im. sue. l. j. & ij. Ricardus de Malũbris, qui hanc q̃õnẽ disputauit Paduæ, tenuit ꝯ. s. ꝙ ad iudicẽ ecclesiæ Florentiæ spectẽt illa bona his rõnibus. Apprehensio & occupatio bonorũ dãnati ad secularẽ iudicẽ spectat directo per concessionem papæ vel principis, nec aliter occupare posset, vt hic in fi. & in constitutionibus officij, de quibus in q̃õne dixi. & C. de bo. va. l. j. iij. & vlt. sed si princeps administratorẽ dat, puta tutorẽ, ille non solũ administrat bona pupilli, quæ sunt in prouincia sua, sed ẽt quæ sint extra prouinciã. C. de admi. tuto. l. ij. est speciale in dato a principe, quia secus in dato ab alio, vt probatum est supra, sic & iudex Florentinus a principe datus administrator, occupator & diuisor bonorũ administrabit, occupabit & diuidet non solũ bona, quæ sunt Floren. sed ẽt q̃ sunt Bon. cũ tñ extra territorium Florentinum sit priuata persona non sua auctoritate, sed per relationem ad iudicẽ Bon. hoc facit. ȝ. eo li. de fo cõpe. Romana. §. ꝯhentes. nam per iudices locorũ vbi sententiæ feruntur earũ executiones fieri dñt, vel per se, vel per relationẽ ad alios sub quib. essent res. ff. de re iudi. a diuo pio. C. de iudi. ꝓperãdũ. § sin aũt reus ergo hæc executio sñiæ latæ Florẽtiæ spectat ad Florentinũ. ꝙ de bonis Bon. relationẽ facit ad iudicẽ Bono. & ꝙ occupator sit executor, vt patet in tex. & per hoc sit r̃nsum ad primas rõnes partis ꝯriæ. Itẽ cõstat, confiscationẽ hanc fieri in pęnam dãnati, vt nudus exulet. vt al. dicitur. ff. de capi. dimi. tutelas. §. fi. C. ad l. iul. ma. l. quisquis. ff. deposi. bona fides. occupatio tamẽ & partitio fit ad subleuationẽ laborãtiũ, ꝙ patet in portione tertia. q̃ applicatur ciuitati. C. de vec. & cõ. l. fi. & C. noua vec l. j. idẽ in tertia, quæ datur officialibus, qui negotiũ peregerũt facit in Auth. de iud. §. ne autẽ labor. ff. de dona. si pater. §. fi. tertia, quæ pro officio cõseruatur, est subsidium alicuius peculij. arg. ff. de leg. iij. si chorus §. j. sed præmium & merces ibi danda sunt, vbi labor & dispendiũ imminet. ȝ. de præben. cũ sm̃. C. de fur. l. manifestissimi. §. sed cũ. de ca. tol. l. vna. §. pro ci. ergo nõ Bon. sed Florentino debetur, cui labor & dispendiũ officij in suo districtu sibi crediti imminebat, arg. C. de spon. l. j. & sic ibi cõperit apprehensio, ne doleat diligentiã adhibuisse. C. de allu. l. ij ff. de iuris & fac. ignorantia. l. regula. §. j. & ne promiscuis actibus turbentur officia. C. de testa. consulta. itẽ occupatio bonorũ est accessoriũ ad sñiam dãnationis, quæ cũ principe & necessario habet procedere, vt
¶ hic, cum ergo accessoria[a] diiudicentur sm̃ principalia.
a ȝ. de reg. iur. accessorium. & ibi concordantię. & sñia super crimine diiudicetur ex terminis iurisdictionis officij Florentini, vt in l. si quis terra. C. de bo. dã. ergo sm̃ illos terminos diiudicatur bonorũ publicatio, vbicunq; sint. facit ff. de fideiuss. si vt proponitur. itẽ cũ fit confiscatio, fiscus dr̃ succedere dãnato, vnde personalibus actionibus dependentibus de bonis confiscatis fiscus agit & ꝯuenitur, C. ad leg. Iul. de vi pu. & pri l. tutoris. de bo. dã. si vt ꝓponis. ff. so. ma. si marito. in prin. successio autẽ est vniuersum ius illius, cui succeditur. ff. de ac. pos. cum hæredes. si cer. pe. eius qui in ꝓuincia. de bo. pos. l. j. & de re. iu. hæreditas. cũ ergo Florentiæ fiat publicatio, vbi sñia fertur, & indubitatũ, ꝙ cõe Florentiæ in bonis ibi constitutis succedat, ergo & vniuersis. Itẽ cum istud ius confiscandi sit incorporale. ff. de re. di. l. j. §. quædã. & act. incorporalium. sed certo loco facti vbicunque vigorẽ extendunt. C. de col. l. filiæ. ad finẽ. ergo damnatio & publicatio facta Floren. Bon. suũ vigorẽ extẽdit. per hoc sit r̃nsum ad id, quod dicebatur. Bono. damnatum, fateor, & hoc facit pro, quia cui competit bonorum occupatio, idest apud quam stulũ proscriptionis meruit, vt in l si qs intra. occupabit bona vbicunque sita quod allegabatur de dubio, intelligitur de probabili, sed istud non est tale, vt probatũ est, alias sequeretur. ꝙ cũ negatio faciat rem dubiã. C. de ac. pos. nemo ambigit. qui. ad lib. procla. non li. l. iij. & nihil adeo certũ & c. in Auth. vt de fun. seu. in princ. semper iudicatur pro reo. sic prolixitatẽ q̃õnis illius hic totã cõprehendendo volui breuiare: fertur tñ ꝑ officiũ inquisitionis seruari ꝯriũ, & per Nic. quarũ ꝯriũ diffinitũ, quam diffinitionẽ non vidi, nouissime ẽt adoptiuus meus disputauit hanc q̃õnẽ, & quo ad partẽ, quæ debetur officialibus, sibi placuit prædicta solo, cum constitutio dicat, istã deberi officialibus, qui negotia peregerunt, quo ad alias duas partes tenuit ꝯriũ, cum generali fisco sint confiscata a tpe cõmissi criminis, inducit legẽ iij. C. de bonis vacantibus. quã inducebat Ricardus, cũ illa lex velit, ꝙ deputatus ad fiscalia in aliqua ꝓuincia, alius prouincia bona capiat, quæ deferuntur fisco. fortificat hoc æquitas, ne sit iurisdictionũ confusio. & eo fortius, cum loca, de quibus quæritur, inuicẽ essent valde remota[*promulgata*] tunc deinde facienda executio, vt no. in Auth. de incest. nup. §. j. & facit. ff. de re iud. a diuo Pio. & sm̃ hoc intelligatur. xxiij. q. v. si vos. & c. de Liguribus. in fi. xxiiij. q. j. qui ꝯ. sm̃ Arch. qui remittit. ȝ. de homi. ꝓ humani. & de pęnis. fœlicis ¶ Prima gl. summat. ¶ Glo. cum parentes. primo exponit lr̃am. secundo quærit. ponit opi. Io. & ꝯriũ soluit. ¶ Antepe. gl. dicit terminatũ antiquũ dubium, & dicit a quo tpe, casum prorogat, arguit ad quæstionem, & remittit. ¶ In glo. antepe. ibi, post cõtractum. sequitur, capitale crimen donationes factæ valent, nisi condemnatio secuta sit. ¶ In glo j. ibi, triplici, vel quadruplici vt tertium diuidatur in duo. ¶ In glo. cũ parentes. ibi no. Io. & hoc videtur placere Arch. & ibi, non potest. quasi sub conditione cõtulerit, si raptori nõ nubat. & in fi. facit ff. de adop. l. si arrogator. ¶ In gl. terminatum. ibi, commissi criminis. in tantum, ꝙ vendicãtur bona per officium, vel fiscum de manibus prioris in illo, dato precio per quotcunque manus transierint, nisi precium, vel aliquid loco precij esset in bonis hæretici, ar. ff. sol. ma. si cum dotem & l. seq. ff. de leg. j. l. imperator. & l. seq. ratio primi dicti, quia fiscus vel inquisitores vendicant rem si vendicans nõ tenetur restituere precium, C. de fur. l. inciuile. non enim habuit venditor ius vendẽdi. ff. de mino. in causæ. §. vlti. ff. de contrah. empt. l. si quis sub hoc pacto. & hoc, quia effectus damnationis retrotrahitur, vt in glo. ad id. C. ad l. Iul. maie. l. quisquis. §. emancipatio. C. de aposta. l. apostatarum. j. respon. ff. de accu. ex iudiciorum. & si hæc sunt in crimine læsæ maiest. vt in glo. fortius in crimine hæresis. ȝ. eo. vergentis. ad idem. xvij. q. iiij. sicut qui. & ibi post contractum. si tamen alienatio facta esset per volentem committere maleficium, quod postea commisit. vide in Spec. de dona. ver. item pone aliquis, & quod ibi dixi.

ADDITIO.

a ¶ Accessoria. Accessoriũ immediate sequitur suum principale, & non separatur ab eo. l. fi. & ibi Bar. in j. notabili. C. per quas perso. nob. acqui. Item sequitur naturam eius, cle. ij. & ibi Card. de præben. vbi ecclesia sequitur naturam hospitalis, cui annectitur. Et licet accessorium sit preciosius principali, tamen trahitur ad suum principale, licet sit vilius. l. hæres meus. § fi. de lega. iij. Item accessorium tenet, licet principale non teneat. l. & si his. C. de præd. mi. vbi licet venditio rei pupilli facta per tuto. eius sine decreto iudicis sit nulla, tamen valet pignoris constitutio pro ea secundum Alexan. consi. li. j. in iiij parte. Nota etiam, ꝙ accessorium rescinditur rescisso principali, non e contra. l. si cum exceptione. §. Labeo ait. & ibi Bart. ff. quod metus causa. l. j. & ibi Bal. C. de cod. l. eos. in princ. & ibi Bal. C. de vsuris. l. ex parte. l. fi. & ibi Bar. ff. fa. ercisc. Spe. de compe. iudi. a d. in prin. versi. sed quid in dele.

SVMMARIVM.

1 *Secretum quandoque dicitur, quod quinque sciunt homines.*

2 *Proconsul plenissimam iurisdictionem habet etiam super magistratus.*

CAP. XVIII.

STatuta. Diuisio in prima glo. [*& Clementis*] isti multum ampliauerunt officium inquisitionis, intantum ꝙ qa tēdebat ad noxam, habuit restringi per aliā Clementem, in cle. eo. ti. c. j. & ij. [*negotio*] idē in aliis quatuor casibus qui habentur in cle. de iudic. dispendiosam. [*potentiam*] q̄uo hoc q̄nque prodest, q̄nque nocet, remittit Arch. de ap. constitutus. ij. [*graue*] non dicit qualequale, quod pōderat Arch. alle. simile. xj. q. iij. graue. sine Dei igitur offensa reus ordine iudiciario priuari nō poterit, nisi in casu hic expresso. xxviij. di. de his. in fine [*non publice*] alle. Arc. xxx. q. vi. §. his ita. & j. de priui. episcoporū. & ibi remittit [*secreto*] quia maior est poena eius, qui dānatur hoc crimine, quā illius, qui dānatur in aliis criminibus. ideo in hoc speciale quasi maius periculū propter id immineat testibus. Io. mo. vel secūdum eum, quia in aliis criminibus regulariter non compelluntur, sed hic compelluntur fauore fidei, de quo remittit, de testi. cog. dilectorum [*procedit episcopus*] qui debet suis sumptibus procedere, nec exigere debet partem partis deputatę officio inquisitionis, vt in extra. Bon. ex eo, quod. §. pe. [*de ipsorum*] hic ponitur præpositio de. sic s̄. e. vt cōmissi. ver. priuandi [*consilio*] ad hoc j. q. i. estote. 8 4. di. c. j. [*sententiam*] sic & in crimine hęresis serenda est sententia, & sic s̄. eo. inquisitionis. ver. vbi per viros. sed ar. contra. j. de homicid.
1 c. vno. in fi. Archi. [*secretum*] dicitur quandoque † secre-
a tum[a] quod quinq; homines sciunt, de poe. dist. j. §. contra. ver. filiam. sed non sic sumitur hic, vt patet j. eo. c. ibi, alij patefecerit. & sic sumitur. iij. q. vij. sacerdos. in fi. & de poe. dist. vj. sacerdos. & s̄. eo. lib. de elect. vbi periculū. versi. nulli. s̄m Archid. [*has de causa*] rō redditur in simili. ff. de procu. l. qui duos. Item quia par in parem &c. de elect. in nouit, cum concor. s̄m Io. mo. [*cessante*] hic no. Io. mo. glo. quæ habetur ff. de don. l. ij. §. fi. ꝙ in dubio præsumitur causa impulsiua [*verum esse*] quando factum est indifferens ad impressionē istius causæ, vel illius. Secus qn̄ est limitatū ad vnum extremū, vt hic, quia hic cessante causa, quæ fuit causa iuris immutandi, cessat ius speciale. Et reditur ad ius cōe, vide quod dixi, de renun. post translationem. super glo. ar. est hic [*honorantes*] dicit Archi. Hugonem scripsisse. iiii. dist. deniq;. ꝙ tribus de causis quis relinquitur suo iudicio, vel suæ conscientiæ, s. quādo nō debet prohiberi, quia illud, de quo agitur, facere & omittere potest sine peccato. 33. q. 4. vir cum ꝓpria. vel quia timetur scandalum, quia multitudo est in causa, vt præ. c. denique. j. q. vij. quot. 23. q. 4. non potest. & c. ipsa pietas. vel quia iudicium deficit, & hoc dupliciter, vel propter personam, quæ non potest iudicari. xvij. dist. §. hinc etiā. 21. dist. nunc autem. vel propter crimē, quod occultum est. 33. distinct. habuisse. in fine. 35. qō. vj. si duo. ij. qō. v. consuluisti. ¶ Prima gl. diuidit & summat. ¶ Quarta gl. primo ponit distinctionem modernorū hodie terminatam per cle. secundo quærit, arguit pro & ꝯ, & soluit. ¶ In quarta gl. ibi. similique mō. ij. loquitur de dn̄o, qui interuenientibus actis quasi in figura iudicij seruū nominat filium. & ibi, si qn̄. vide in præ. decre. ecclesia. sup gl. C. & j. §. tēpestiuum. p̄tor p̄torē, vel cōsul consulē nō cogit hereditatem adire, nec ipse prætor institutus cogit seipsum, sed his similibus casibus adiuuat princeps. & ibi,
1 si in aliam. in fi. ibi dicitur, ꝙ † proconsul[b] plenissimam
b iurisdictionem habet etiam super magistratus. & l. seq. dicit, ꝙ maius imperium habet in prouincia post principem. & ibi. §. de plano. vide s̄. e. li. de re iudi. c. fi. super. v. gl. & ibi, vbi decretū nō expediunt de plano, q̄ libellū, vel decretū regrūt. ¶ In gl. cōmode. ibi, nepos. vide. s̄. de ver. si. intelligentia sup. iiii. gl. ¶ In gl. prima. ibi, & fictiones. Io. mo. qui facit quatuor partes, de hac parte facit tertiā ¶ In gl. distinxerunt. ibi ver. quid igitur si Archi. hoc tractat, s̄ de cle. indemnitatibus. §. si vero. & Io. mo. hic, quæ omnia decido propter clementinā. & ibi, dubitari solet. de hoc in Spe. titu. ij. §. superest. in fi. primæ colū. & ibi. si quando. & in cle. de ele. Romani. in prin. ¶ Gl. vbi ergo. in fi. idem hic Arc.

ADDITIONES.

a ¶ Secretum. Vide in Spe. de noto. crimi. §. vij. Cardi. in cle. j. §. porro. de hæreti. & in cle. ij. eo. titu. Item secretum dicitur id, quod dominus non vult sciri a seruo. l. eius qui. in fi. si cer. pe. Bal. in c. j. qui. mo. feud. amit. Alex. in l. Lucius. ff. de fideicom.

b ¶ Proconsul. Nam proconsul potest committere cognitionem meri imperij, sed non sententiam. in Spec. de leg. §. excipi potest.

SVMMARIVM.

¶ De scismaticis. Rubrica.

1 *Cardinales sunt patricij scripti in diatemate principis.*

CAP. PRIMVM.

AD succidendos. Diuisio in prima gl. & circa decr. istam parum instabo, quia hodie nō legitur, nam hæc decre. in parte reuocata fuit per extrauagā. Benedicti, quæ incipit. dudum bonæ memo. vbi restituit istos ad omnes pęnas hic insertas, & non insertas, præterquā a depositione cardinalatus beneficiorum ecclesiarū & inhabilitate ad papatū, & ad bona confiscata, quæ aliis erant concessa, licet post eum Clemens V. clementer illos ad cardinalatum restituit, & ambo in cardinalatu mortui sunt, & post Clementem. D. Io. XXII. papa. iuxta interpretationem nominis gratiosus ad cardinalatum gratiose promouit reuerendū in Christo patrem, quem dignitatis altitudine cōmendare non expedit dn̄m Io. natum ex milite, in quo virtutum viget aceruus. D. Stephano illius: D. Io. filio, quia cum posterius fuerat hic dānatus, ac demum ipsius dn̄i Cardinalis fratrem D. Iaco. qui hic licenciatus in legibus vno anno in eius extraordinariam sedem rexit ecclesię Lomberiensi præfecit episcopum. [*signum*] verba fuerant Hiero. contra Eluidiū. vide in Hieronymiano. B. [*cardinalis*] tenet hic Io. mo. cardinales non inclusos nisi fuissent expressi. & dicit sic declaratum circa reuocatoriam Bonifa. de qua. s̄. eo. lib. de concess. præ. c. vlti. s. ꝙ nō includeret duos cardinales, qui ante promotionem habuerunt in quibusdam ecclesijs canonicatus sub expectatione. nec ob. episcopus includi vt hic in gl. quia maior est rō in cardi. quia quanto sunt viciniores papę, tanto minus præsumitur poena per ipsū
1 inferri. Cardinales † autē vere sunt patricij scripti in diademate principis, Inst. qui. mo. ius pa. po. sol. §. filiusfam.
a & sunt pars[a] corporis ipsius, vi. qō. j. si quis. C. ad l. Iul. ma. quisquis. Et sunt specialiter fratres principis, & plus aliis priuilegiati. s̄. eodem lib. de offi. lega. officij. alleg. etiam, quod no. de potestate Cardinalis legati circa exemptos, de offi. leg. quod translationē. facit, quod dicam. j. de sen. excō. quia periculosum. in gl. ij. [*collegium*] an cardinales faciant collegium, no. Hostien. de iudæ. ad liberandam. vbi scripsi in ij. col. in gl. no. ꝯ. ¶ Prima gl. diuidit & summat. ¶ Gl. quanto. primo exaggerat. secundo tractat quo numero damnetur cardinalis, & an ille numerus fuerit hic seruatus. ¶ Gl. labores, adiuuat textum. soluit dubiū & remittit. ¶ Glo. ꝯ hos respon. per ob. quam soluit duplici ratione. ¶ Glo. no. arguit. pro & ꝯ. & remittit, demū id prosequitur per modum qōnis, ponens opi. & rationes Host. demum soluit & obiectioni respondens, in fi. alle. ius nouissimum. ¶ Glo. quia istius. sol. quæstionem. ¶ In gl. simile. C. ibi, l. vna. vide de cle. ma. c. j. in glo. i. ¶ In glo. no. Arc. ibi generali. l. x. decurionem etiam existentē per manus iniectionē licet ad præsidē ducere, vbi in

capiendo

capiendo præsidis deest copia. & ibi, si debitorē licet vni
creditori debitorem suum & aliorum fugientē & pecu
niam exportantē capere, & φ suum est auferre. hoc va-
let si in possessione bonorum illius missio facta nō erat,
& ibi. §. vbi decretum. vide hunc & se. s. ti. ii. i. c. vlt. gl. iiij.
¶ In glo. no. casum ibi, cognitio. & facit ad no. in cle. de
hæreti. multorum. ad fi. in gl. hoc patet. ¶ In gl. no. argu-
mentum. ibi, summi. & sic summat Arch. qui aliud hic
non not. & ibi. §. idem quoque. vide quod ibi no. in j. gl.

ADDITIO.

a ¶ Pars corporis. Cardinales dicuntur pars corporis papæ. ar. vj. q. j. §. ve
rum. secundum Lau. & Card. in cle. ij. in principio. de cel. miss.

De homicidio. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Pastor continuare tenetur solicitudinem circa oues.*
2 *Deus opus imperfectionis non nouit.*
3 *Regum proprie est facere iustitiam.*
4 *Iudicandi potestatem habens magnam pœnam infligere potest, vbi dicitur, intelligitur de ordinaria potestate.*
5 *Collatores non debent priuari iure suo sine causa.*
6 *Ciuilis ratio naturalia iura perimere non potest.*
7 *Bellorum septem sunt genera.*
8 *Diffidatus non est impugnandus, nisi prius hoc iusta sententia decernatur.*
9 *Confiscatio bonorum venit tacite, quando quis est damnatus de capitali crimine.*
10 *Potestas omnis a Deo est.*
11 *Cogitanti parcitur, qui potuit perficere & noluit.*
12 *Pœnitentes & reuertentes ad cor suscipit Deus.*

CAP. PRIMVM.

PRo humani Diuisio in i. gl. & est præ
mittendum, φ hanc decre. nō glos-
sarunt, φ cōstat, Inn. Ber. Pe. & Abb,
qui tamen Innocēcianas alias glos-
sauerunt. Stan. autem & Boat. scrip
serunt, sed nihil vtile. Hostiē. autem
satis prolixe, psecutus est istam. & vt dicit Ho. Hoc exor
dium ponit, quare Dei filius fuerit incarnatus, quomo-
do & quare beatum Petrum reliquit omnium suarum pa
storē, & quō summus Pōtifex successor est Petri & Dei
locū tenet in terris, per quod solicita cura dñici gregis
ad eum pertinet [redemptione] xii. q. ii. cum redemptor. vii.
q. i. suggestum. Arc. [descendens] dicit Ho. In hoc dedit no
bis humilitatis exēplum. vnde beatus Ber. exinaniuit se
filius Dei, quando se ad infima inclinauit, cum Deus
hominē, verbū carnem, figuli lutum, vita morticiniū
induit, cum de alto infimus, de domino seruus, de celesti
terrenus, de diuite paup, de immortali mortalis, de Dei
filio filius hominis fieri non despexit, cum fœno iacere
pertulit, paruoque lacte pastus est. per quem nec ales esu
rit, hoc fuit opus sine facti exemplo, donū sine præmio,
gratia sine merito, humilitas sine modo [temporalem] i.
corporalem. xxiij. dis. qui ēps. quia fm deitatē mori non
poterat. s. de sum. tri. c. i. fm Host. [gregem] viij. q. i. in scrip
turis. Ideo autē Christus mortuus est, resurrexit, vt viuo-
rū & mortuorū dominetur. siue ergo viuimus, siue mo-
rimur, domini sumus. i. ei viuere & mori debemus. 23.
quæst. j. §. i. vnde viuos & mortuos iudicabit. qui filii sint
se. p venerabilē. ver. sunt aūt. xxi. di. in nouo. fm Ho. [suc
1 cessores] viij. q. i. c. i. de trāsla. c. ii. & iij. [iugis]. no. φ † pastor
cōtinuare tenetur solicitudinē circa oues. de æta. & qua.
intelleximus. in fi. fm Host. vnde prælato nō sufficit oui
bus annunciare consilium. s. quid eos facere & euitare
oporteat, nisi & puniat non parentes. xxiii. q. iiii. & quidā,
& ibi de hoc in gl. non ergo noxia. vide, quod no. de re-
gula, consulti. in gl. ij. somno enim Host. ↄ scolares pigri-
tantes & prælatos negligentes, de primis reperit, quod
post eum scripsi. s. de offi. primi. c. vno. in vlt. gl. subdens,
φ tales melius facerēt, si se & suos inanibus sumptibus
non vexarent. ff. de inoffi. te. l. j. de secūdis dicit, φ discre-
te agerēt, si a tanto onere procurarent absolui, nec se tā-
tis periculis obligarent, quia subiectorum sanguinis &c.
de offi. ord. irrefragabili. nec est pastoralis excusatio &c.
s. de reg. iu. c. pe. Dicit tñ, φ si nō sileat, nec indiscrete pa-
reat, dicit cum Apostolo, mundæ manus meæ &c. xliij.
di. ephesiis [oculis] qui sunt intellectus, & affectus, de qui-
bus in psal. cxx. leuaui oculos meos ad montes. & alibi
psal. xij. illumina oculos meos, ne vnquam ob. &c. Ioā.
mo. [lucri facere] sumptum. de. j. ad corin. ix. vltra mediū
[cooperante.] vide, quod no. in cle. de mag. inter. in v. gl. di-
cit Host. ideo dictum, quia non cooperabitur tibi non
operanti. iuxta illud, Dat Deus omne bonū, sed non per
cornua taurum. Dicit autem. j. φ est gratia præueniēs, de
qua. j. cooperās, de qua hic, perficiens, quæ sequitur ex p-
2 dictis, qa Deus † opus imperfectionis non nouit, de bap.
maiores, versi. sed adhuc gratia. quæ non nisi gratis con-
fertur. i. q. j. gratia. & q. iii. saluator. Hosti. [assessiuos] qui di-
ci possunt a scindo scindis. scindunt enim animam a
corpore fm Arch. [præuenerit] ad huius intellectum re-
mittit Arch. de pe. di. iij. si ex bono. ver. non ergo [spiritua
libus] i. virtutibus. Hosti. hæc omnis potestas tribuatur a
dño. ergo non per pecuniam acquirēdā, per quod no.
Host. φ dans pecuniā, & videtur intelligere pro papatu,
vel imperio, īcidit i legē Iul. de ambitu. ff. ad. l. Iul. de am
bi. l. j. primo resp. Nec obst. quod dicit, φ lex ipsa non ha
bet locum in ciuitate Romana, quia illud intelligitur
quo ad principē iam canonice electum, quia super oēs
est. s. de elec. licet, & vt legibus solutus, φ placet dispone-
re pōt. ff. de legi. princeps. viii. q. iii. cuncta per mundū. &
c. per principalem. de quo dic, vt plene no. s. de conces.
præ. proposuit. dicit autem, φ nec excusat, nec accusat
aliquos quoad spiritualem iurisdictionē, quo ad tēpora
lē dicūt doctores, φ publica oblatio facta ab eo, qui pro
desse apperit, non præesse, admittitur, sed clandestina re-
probat. ff. de polli. l. i. & ij. ff. de admi. tu. nō existimo. viii.
q. i. qui cpatum. Host. [ad iustitiam] no. fm Hosti. quod sit
3 officiū potestatis, & qualiter a Deo sit ordinata, † vnde re
gū est proprie facere iustitiā &c. xxii. q. v. regū. ad idem
c. q. principes. & c. administratores. Arc. alli. capitula. vnū
solū prodest miles, cū homo, incestuosi. rex debet, sunt
quædā. & c. si homicidium. nā vt dicit, summū est bonū
iustitiā colere. xii. q. ii. cum deuotissimā. ad idē. xxiii. q. vj.
c. j. & dicit Host. φ iniustitia aufert nomen boni & reli-
giosi principis, vnde si caret noīe, carebit & re. C. de fer.
a nullo. de verb. sig. nā & ego. igitur non permittat ad ar-
ma venire quos pōt iurisdictione sua ↄpescere. ff. de vsu-
fruc. l. æquissimū. & iudicialis vigor, ideo &c. C. de iude.
nullus. Subdit, φ si aliquis in iustitia reddenda negligēs
est, nec alr haberi possit, erit finaliter impediendus. xxiii.
q. ij. dñs. de hoc vlti. dicā. j. de iniur. c. j. [ecclesiastica animad
uersionis.] dicit Host, hoc intelligendum de illa multipli-
ci, quā ponit finis capituli. signat contrariū decre. quarē
ri. de ver. sig. rñdet, quod ibi loquitur de censura. subdēs,
φ licet appellatione censuræ non cōtineantur nisi tria,
de quibus ibi. quando scribitur delegato, vel quo ad ip-
sius iurisdictionē, qui plus non ponatur in litera, sicut. s.
de accusa. cum dilecti. vnde non poterit beneficiis pri-
uare, deponere, nouā mulctā indicere, nec alias pœnas
infligere, de quibus sequitur, licet possit subdelegare, &
in expensis condēnare, de offi. dele. significasti. & c. in li-
teris. de dolo & contu. c. ij. de eo qui mit. c. ii. Ordinarius
tamen ecclesiasticus hæc oīa poterit, nisi prohibeatur.
s. de cle. non resi. ex tuæ. vnde ēps tribunali præest, ergo
mulctare pōt. ff. de iud. l. ij. §. fi. non ob. l. ij. in princ. ff. de
4 iuri. om. iud. nā quod ibi dicitur, φ † magnā pœnā infflige
re potest, qui habet potestatē iudicādi, intelligitur de or
dinaria potestate. ff. de ver. sig. aliud est fraus. §. j. & l. si
qua. Potest ergo ordinarius punire in pecunia. s. de deli.
pu. c. ij.

pu.c.ij.de offi.or.dilectus.& cum hoc condigna[*animad-
uerſio*] i.pœna, de pœnis .dictus. dum tamen caueas, ꝙ
propter quæſtum pecuniæ non ſuſtineat ſubditos in de-
lictis.de pęnis. licet.de offi.ord.irrefragabili, ad finem.ſi
ergo credat melius per temporalē quam per ſpiritualē
pęnam ſubditum corrigi, ſecure illam infligat, vt hic,
vt lite non conte.quem.in fi. & quia plectendo & igno-
ſcēdo &c.11.q.v.prodeſt.facit.ĵ.de ſen. ex.venerabilibus.
§.denique.vel ſi ille temporaliter ſibi non ſubeſt,ad illā
infligendam diſtri. dñm temporalem.ſ̄.de male.c.ij. de
iudi.poſtulaſti.& c.cum ſit.de vſuris. quantō. de offi.or-
di.c.j.13.q.v.adminiſtratores.conſuluit Ho. ꝙ ad euitan
dam ſuſpicionem auaritiæ tales pęnas faciat conuerti ī
pias cauſas,de iude.cum ſit.in fi.de vi. & ho.cle.[*cum ab
omni mucrone*] excōicatio dicitur mucro epiſcopalis. xvj.
q.ij.c.i.ad fi. ſupplet Hoſti.& officio poteſtatis, & iuriſdi-
ctione eccleſiaſticæ nobis commiſſo,nedum in ſpiritua
libus,ſed in temporalibus, remittit ad decre.per venera-
bilē.§.rationibus.qui fi.ſint le.dicebat Arc.ĵ. de ſen.ex.di
lecto.in eccleſia Dei duplicem mucronē ſpiritualem
& temporalem.xv.q.vj.auctoritatem.ad fin. Diuidit aūt
ſpiritualem ,quia vnus eradicans per degradationem,de
pur.ca.inter.in fi.& hic.iſte autem ad punitionem vibra
tur,nec de facili diſpenſatur,de cle.nō reſi.ex tuæ.& hūc
vibrat epiſcopus,de elect.tranſmiſſam.alter dicitur diſci
plinans.ij.q.j.multi.ſ̄.de ſen.ex.c j.qui licet adeo diuidat
per peccatum,facile ſit reconciliatio. Vibratur enim ad
correctionem tantum, vt præ.c.multi. & hunc vibrant
inferiores epis.de ſen.exc.Romana.in prin.[*metus penę*]
de vi.& ho.cle.cle.j. C.ad l.Iul.repetun.l.j.[*meta*]i.finis,li
mes,vel terminus,& dicitur a metior metitis.datur ver.
Dū tua iura metis vicinis parcito metis.i.terminis.[*ma-
gnates*] chriſtiani cum de his.qui ſūt foris nil ad nos,de
diuor.gaudemus.Hoſt.[*coacti*] cautatiue. ſ̄.de elec. cum
inter R. [*opprobrio*] ſ.quia ille ſaracenus,cum autē Chri-
ſtiani ſint filij liberæ,opprobrioſum eſt,ꝙ reuereantur fi
lios ancillæ.ſ̄. de iudeis. & ſi iudeos. & c.cum ſit.& c.ex
ſpeciali[*concilij*]Lug.vt in ſuperſcriptione,in quo fuit de-
poſitus Federicus.Hoſt. quicunque ēt ſi ſit maximi gra-
dus includitur. & dicit Hoſt. ſe audiuiſſe ab auctore talē
fuiſſe intentionem ipſius, nec eum reſtringendū ,ꝙ re-
ſpicit fauorē animarū & reipublicæ[*princeps*] vide quod
no.in cle.de bap.pñti.ſuper ver.regū[*ſecularis*] duo ſunt
ergo genera hominum,& vnius expreſſio non includet
aliud,omnes ergo includere voluit, & includuntur lay-
ci religioſi cuicūque profeſſioni applicentur,de ſen.exc.
non dubium.Hoſt.[*Chriſtianorum*]nam non dicit hoīm.
vnde per hoc iam defendi quendam prelatum, ꝯ quem
fuerat probatum , ꝙ fecerat occidi homines per aſſaſſi-
nos. debent ergo aduocati eſſe cauti in formandis arti-
culis,& ſeruare verba.facit.quod dicā.ĵ.c.proxi. & quod
no.ſ̄.e.li.de ſta.re. c.vno.§.ſanc.in j.gl.& ĵ.ti.j.c. ij.in prin.
[*predones aſſaſſinos*]alios homicidas non includit hæ pœ-
næ,ſed aliæ ciuiles & canonicæ, de quibus remittit Ho-
ſti.ad ſum.de homi.§.qua pœna[*receptauerit*]patenter,vt
differat a ſequenti ſm Hoſt. [*occultauerit*] v. igitur caſus
vides hic,quibus locum habet pœna.& dicit Hoſt.ꝙ pri
mus plus deliquit , reliqui ſm ordinem,quilibet minus
altero. ſic. ſ̄.e. ti.ſicut dignū . [*excommunicationis*] hæc eſt
prima pœna.ſecunda eſt depoſitio a dignitate & hono-
re.& hæ duæ reſpiciunt clericos & laycos.facit .xi. quæ-
ſtio.j.nullus , tertia ab ordine,quæ reſpicit clericos tan-
tum , quarta ab officio , quæ ſm eum reſpicit eccleſia-
ſticas & ſeculares perſonas. quinta a beneficio. & hoc
reſpicit ēt laycos beneficiatos ab eccleſiis pietatis ītuitu,
vel alio modo,vt no.de inſti.c.ij.de pœnis.[*in quibuſdam*]
totum tamen , quod venit in depoſitione ponimus pro
ſecunda pœna[*ipſo facto*]de aliis.xviij.caſibus excōicatio
nis, qui a iure infliguntur ipſo facto. remittit Hoſti.ad
ſum.de ſen.ex.§.quis poſſit excōicare. in prin.vide caſus
vi.ĵ.de ſen.exc.eos qui.cle.eo ti.c.j.[*collatio*] non enim ſi-
ne culpa priuari debent collatores iure ſuo,de cōſti.c.ij.

ſm Hoſt.[*conferantur*]ſic etiam hi ad quos ſpectat ſucceſ
ſio in tpalibus,occupent illa, de voto. licet.de hæreti.ex-
cōicamus.§.ſi vero.in Auth.de man.prin.§.oportet.col.
tertia[*bonis mundanis*]tertia pœna expoſitionis. Dicit Ho-
ſti.iuriſdi.quanta eſt poteſtas eccleſię ēt in mundanum,
exponit enim bona temporalia notorie delinquentiū
& inobedientium,vt hic,& inferioribus iuribus & circa
hoc vide, quod poſt eum ſcripſi, de hæreti.excōicamus.
§.ſi vero.ſuper verſ.exponit, vbi no. ꝙ etiā epiſcopus Bo.
excōicati rebellis & per annum expectati poteſt expo-
nere.Item reddit tales ineligibiles,inteſtabiles, & inhabi-
les ad qualibet officia publica , de hæreti. excōicamus.
§.credentes.& de ſen.ex. nouerit.honore & ſucceſſione
priuat,vt hic,& ſ̄.de voto.licet[*incarcerat*]de hæretic. ex-
communicamus.ij.in fi.[*verberat*]circa vindictam ſan-
guinis, de rap. in archiepiſcopatu . infligit characte-
rem ſine periculo corporali, de crimi.fal.ad audiētiam.
ſeruitutem infligit, de iudeis. ita quorundam. mulctat,
vt dixi ſuper ver.eccleſiaſticæ animaduerſionis. bona
omnia confiſcat.de iudeis.ita quorundā.& c. ad liberan
dam.& hic exilium infligit,de iudi.cū non ab homine,
l.d.accedens.ad harū pęnarū executionē ad brachiū ſe-
culare recurrit,de cle.ex.mi.c.ij.17.di.nec licuit.xxiij.q.v.
de Ligurib⁹.86.di.cum ad verum.de offi.or.c.j.& in Lō-
bar. vt epiſcopi & comites adinuicem ſibi auxiliū dent,
in rubro & nigro, neque oportet timere, ꝙ rebelles abſ-
que ſanguinis effuſione coarctari non valeant. ſ̄.e.ti.po-
ſtulaſti.Sed adhuc contra omnes hos poteſt eccleſia cē
ſuram eccleſiaſticam exercere,vt dixi.ſ̄.in glo.prædicta.
ex quibus patet eccleſiam iuriſdictionem habere non
ſolum quo ad ſpiritualia,ſed etiam quo ad tpalia , vnde
ex cauſa generalem conſtitutionem facit ꝯ tales,vt pa-
tet ex prædictis iuribus.nec mirum , quia etiam metro-
politanus cum ſuis comprouincialibus epiſcopis poteſt
contra tales procedere & ſm canones, de hæreti. excōi-
camus. §.ſi vero. & ſm leges,in Auth. de man.prin. §.ſi
vero canonicum,colla.iii.de ſanc.epi.§.oīs autem eccle-
ſiaſticus ſtatus.Dicit tamen,ſemper ęquum fore primo
per eccleſiam recurri ad tēporalem dñm , quando agi-
tur de correctione ſecularium, qui ſi nō obediāt, vtroſ-
que diſtinguat.de iude. ita quorundā. & c.ſi iudeos.& c.
poſtulaſti,& c.in nōnullis. & c.cū ſit. & c. ad liberandū.
de vſuris.poſt miſerabilem.& c.quanto. [*tanquam*] veri-
tatem no.ſicut illud Io.j. quaſi vnigeniti. Hoſti.[*æmulus*]
quaſi inuidus & inimicus. vide,quod no.43. di. ſcimus.
[*perpetuo*]per quod dicit Hoſt. treugas canonicas iſti nō
eſſe ſeruandas,de quibus.ſ̄.de tre.& pa.c.j.& ij.quaſi ine-
uitabilis importunitas vrgeat contra hos, qui animarū
& ſanctæ religionis detrimenta procurant. xxij. q. vi. ſi
nulla,cū vj.capitulis præcedentibus [*diffidatus*]hoc dicit,
quia chriſtianus chriſtianum offendere non debet,niſi
prius ipſum diffidauerit,vel iudicis, vel iuris auctoritatē
habuerit,alias eſt proditio. vnde lex dicit, ꝙ cum natu-
ra inter nos ius cognationis conſtituit , hominem ho-
mini inſidiari nephas eſt .ff.de vi & vi ar.l. vt vim. Dicit
5 autem Ho.ꝙ quidam principes hoc ipſo,ꝙ aliquos diffi-
darunt,credunt eos poſtmodum poſſe ſine calūnia im-
pugnare, ſed certū eſt, ꝙ diffidatio ſua non tollit prædi-
ctum ius cognationis,qđ firmatum eſt præcepto dñi di
centis.Matth.xxij.ad finē,diliges proximum tuū &c. &
ſic per pactum renunciari non poteſt.ff.de pac.ius agna
6 tionis.C.de pa pote.abdicatio. †nec ciuilis ratio natura-
lia iura perimere poteſt. v.di.§.j. ff.de ca.dimi.l.eas.non
valet etiam conſuetudo contraria,vel iuramentum , de
conſue.in c.fi.ſ̄.e.lib.de iureiur.c.j.tales igitur latrunculi
ſunt,& tenentur ad reſtitutionem oīum ablatorum,.ff.
de cap.& poſtlimi.reuer. hoſtes.nec peccatū remittitur
& c.ĵ.de reg.iur.peccatum. non excuſat ergo illos diffida
tio,niſi prius per iudicis ſententiam decernatur, vt.ĵ. Di-
7 cit†autem Hoſt.vij.eſſe bella. primum Romanū, ſcđm
iudiciale. tertium præſumptuoſum , quartum licitum,
quintum temerarium,ſextum voluntarium,ſeptimum
neceſſarium.

necessarium. Primum iustum, & fit per fideles contra infideles, & dicitur a Roma, quę est caput mūdi, de hoc de hære excōicamus. Secundum etiā iustum, si fiat auctoritate boni iudicis habentis merum imperium non dicētis tibi ius & debitum ordinem seruantis, & singula prædicta exponuntur in lum. vbi statim remittam. Tertiū faciunt subditi contumaces & inobedientes iudicibus, & istud sicut est iustum ex parte eius, qui iudici paret, ita præsumptuosum ex parte resistentis, de pę. di. vi. §. j. ad fi. de ma. & obe. si quis. ff. de rei ven. qui restituere. Quartum dicitur licitum, quando fit auctoritate iuris, vt hic, & C. quando licet vni. l. j. & ij. & in casibus propulsare iniuriam se, vel a socio. ĵ. de sen. excom. dilecto. Quintum, quādo deficit auctoritas iuris & iudicis, quod est temerariū in aggrediente, iustum in defendente, vt proxi. dixi. Sextū voluntarium, quod ineunt principes iniuste ma. post diffidationem, vt. ŝ. in prin. huius glo. Septimum necessarium proprie in defendente, & licitū est, de his in lum. tractauit, de treu. & pa. §. quid sit iustū, ꝑpter quod breuius hic transiui. Io. ait. xxiii. q. ij. in summa posuit. v. modos, quibus dicitur bellum iniustum, ibi vide[t] [*constiterit*] iudici, cui facienda est fides. ŝ. de rescri. c. ij. & inter cæteras. & ŝ. e. li. e. ti. statutū. §. j. in fi. & dicit Host. non requiri sententiā, sed sufficere, si iudex dicat, hoc esse probatum; & dicit ꝙ forsan propter periculū valebunt testes recepti lite non contest. & parte absente & nō citata, & pro tanto non dixit testibus, sed dixit probabilibus argumētis, & videtur hoc sumi. ff. de re mil nō oēs. §. a barbaris. debet tamen iudex attendere qualitatē personæ inamatæ, & alias circunstantias. ff. ad l. Iul. ma. famosi. ŝ. de transac. c. fi. [*diffidationis*] supple vel bonorū expoliationis s[ecundu]m Hostien. vel s[ecundu]m eū, ex quo persona est diffidata, eo ipso bona & res diffidata dicuntur, quasi viliores & accessoriæ ad personā. xii. q. j. præcipimus. de do. inter vi. & vxo. per vestras. C. de sa. sān. ec. sancimus. quod no. ŝ. de cle. ex. ꝙ a te. & dicam in gl. seque. & s[ecundu]m hoc triplex tantum erit pœna excōicationis, depositionis, & diffidationis [*sententiæ*] quo ad pœnas, vt statim dicā [*requiras*] quia sufficit huius concilii sententia. ff. de condi. insti. qui sub conditione. §. fi. xx viii. di. de his. ante finem, s[ecundu]m Host. qui dicit quod sicut aliquis non est vitandus tanquā excōicatus, vel pro deposito habendus, nisi constet de sententia iu-
8 ris, vel iudicis, sic[ut] nec tanquam diffidatus impugnandus, nisi prius hoc iusta sententia decernatur, & sic erant milites & principes seculares, vt. ŝ. dixi super. ver. diffidatus. id quod dicit, non vitari excommunicatum, temperandū est per id, quod habetur. de sen. excom. cum desideres. §. sedē. ibi. sola fama operatur euitationem ipsius ad id, quod dicit, non requiri sententiam. Arch. designat contrarium. ŝ. e. li. de hæreti. vt inquisitionis. post prin. vbi quis de hæresi dānatur, & post condēnationem quasi di. nō prius a iudice seculari recipitur. Respondet, hoc sic intelligendum, ꝙ non est necesse de pœnis prædictis exprimi in sententia, sed hoc ipso, ꝙ pronunciatum fuerit illum fautorem assassinorum, pœnæ suum sortientur effectum, quāuis in sententia specificatæ non fue-
9 rint, sicut hoc ipso ꝙ de capitali crimine quis est dānatus, tacite venit confiscatio bonorū. C. si pen. app. mors inter. l. si is qui. C. si reus vel ac. mor. l. vl. & sufficit iudicē pronunciasse accusatorem calūniarum, & si de pœna nihil dixerit. ij. q. iii. §. notandum. ij. facti quidem quæstio & c. vt ibi. eodē modo intelligi debent omnia iura canonica & ciuilia, quæ dicunt, ipso iure, vel ipso facto aliquem puniri confiscatione bonorum, vel quacunque alia pœna, vt scilicet sufficiat illum pronunciare & declarare illius criminis esse culpabilē, & locus erit pœnis iuris, ēt si in sententia non exprimatur. vt hic. ŝ. eo. li. de hæreti. cum s[ecundu]m. cū leg. quasi ibi textus inducit. & C. ad. l. Iul. ma. l. vl. C. de ac. & ob. auth. imo. C. loca. l. vl. C. de hæreti. quicūque §. ꝙ si fecerint. C. de aposta. l. j. C. vnde vi. si quis in tantā. ff. ad SC. l. tutores. §. non ar. ff. de iure fisc. l. eius qui. ff. de rescin. ven. l. fundus. in Auth. vt liti. iurēt. §. illo. §. fi. coll. viii. remittit & Arch. ad id, quod no. ĵ. de pęnis. fœlicis. ¶ Prima gl. diuidit. ¶ Quarta gl. no. tria. ¶ Gl. si mandauerit. respou. per ob. & soluit. ¶ Penul. glo. respon. per quæstionem, & soluit. ¶ In gl. no. contra. ibi. posteros non sunt ergo claues ecclesiæ condemnendæ. ŝ. de pœnis. c. fi. ¶ In gl. vero. in fi. ŝ. de voto, magnæ. §. j. de sacra vnc. c. vno. §. ad exhibendum. xj. q. iii. præcipue. ¶ In glo. potestates. ibi. Pilato. Io. xix. & vt dicit Arch. illud intelligendum est negatiue, quia nullam potestatē habebat super eum, quasi. d. super me nullam potestatem habes, & si quam habes, illam a Deo. inducit etiam illud ad Ro.
10 xiii. omnis potestas a domino Deo est. xxii. q. j. §. sic etiā siue iubente, siue sinente. xxiii. q. j. quid culpatur. iuxta fi. q. iiii. quæsitum. ¶ In gl. pro maxime. nam sequens causa impulsiua est, nam finalis est periculum animarum & correctio peccatorum s[ecundu]m Host. all. de pę. & re. cum infirmitas. ¶ In gl. probabiliter. in fi. est baro quidā saracenus, & prout dicitur, illi sui serui sunt ita nutriti, ꝙ parendo mandato domini sui credunt saluari, & dicit Host. ꝙ multi christiani principes per tales mortui sun[t]. & dicit Arch. per hanc particulam probari, decretalē nō loqui de his, qui non sunt sub alicuius dominio, sed pro pecunia homines occidunt, qui vulgariter assassini dicuntur. facit pro eo litera per prædictos, quæ sequitur. ¶ In gl. si mandauerit. ibi, ex solo mandato, quia hoc ipsum mandare est delictum consumatum, super quo vide, quod dixi de illo, qui cogitauit, & aliquid egit, sed nō perfecit, ad finem quæstionis, quam posui. ĵ. de reg. iur. in pœnis. Arch. remittit ad id, quod plene scripsit. xvii. q.
11 j. §. si ergo dicit hic Host. & Io. mo. post eum, ꝙ regulariter paretur cogitati, qui potuit perficere & noluit, quia pœnituit. ff. ad l. cor. de fal. qui falsam. de iniur. item apud Labeonem. §. si curauit. vt sic voluntas & propositum distinguat maleficia. ff. de fur. qui iniur. primo respon. xii. q. iii. ꝙ prædecessor. de sen. excom. cum voluntate. in prin. ideo delictum regulariter, in casibus non prodest pœnitentia, sed punitur conscientia criminis. Primo in hæretico, de hæreticis, ad abolendā. & excōicamus. §. credentes. Secūdo in crimine læsæ maie. l. quisquis. Tertio in conscisc[ē]te sibi mortem. ff. de bonis eorum qui mor. sibi consciuerunt. l. iii. primo respon. Quarto in extrahēte de ecclesia fugientem ad illam. C. de his qui ad eccle. confu. l. fi. §. sicubi. Quinto in hoc casu, qui nouus casus est, in his ergo casibus non excusatur quis a pęna temporali, quantumcunque pęniteat, est tamen locus pœnitētiæ spirituali & recōciliationi diuinæ, quantumcunque deliquerit. l. di. ferrum. de sum. tri. firmiter. §. penul. Sci-
12 mus enim, ꝙ pœnitentes & reuertentes ad cor suscipit Deus. in Aut. vt non luxu. contra naturā. circa prin. col. vi. nec ecclesia claudit gremiū. ŝ. e. li. de hære. super. eo. remittit Host. de his ad summam de pœnis. §. & quibus. sub. §. illud autē. ¶ In gl. vl. Host. exponit. i. non obstante appellatione, vel contradictione cuiusquam, quæ in talibus admittenda non sunt. ŝ. de offi. or. licet.

S V M M A R I V M.

1 *Patroni egentibus alimenta præbentur pro modo facultatum.*

C A P. II.

PRælatis. Primo ponit dictum, quod secundo probat per euitationē absurditatis. ibi alioquin [*querelam*] caute satis cit clericus, si dicat, conqueror potius quam accuso. & sic teneat se cum textu & eius verbis. hoc dico propter no. ij. q. vii. laicos all. c. seq. in fi. pe. gl. & per. c. nullus. iij. xj. q. i. & per id, quod no. Inn. de accu. cum. P. Puto tamē, ꝙ quamuis dicat, accuso, si tamen protestetur, vt hic, cessat irregularitas. vnde & querela inofficiosi dicitur accusatio. C. de inoffi. test. parentibus. & l. in arenā. [*prouideri*] canonem idoneam s[ecundu]m Arch. alle. quod legitur & no. lxx. q. i. de Benedicto. gl. hic in fi. aliter intelligit dictum Arch. procedere, quando de iteratione offensæ esset præsumptio contra malefactorem. puta est nobilis, vel potens vicinus ecclesiæ, deprędatus est pluries animalia

malia eccleſiæ, vel offendit pſonas ipſius, vel dāna dedit
in nemoribus, vel rebus eccleſiæ [*ad vindictam*] arg. ꝯ xlv.
di. qui emēdat, vbi de hoc. Arc. [*non debet*] intelligit Gui.
ēt ſi illū malefactorē tradant, vel capi ꝓcurent, hoc no.
in Spec. c. ii. §. iuxta. d. ver. quid ſi clericus tradat, hoc tñ
ĩtellige cū determinatione, quā ibi ſubdit, & quā plene
ponit Hoſt. in ſum. e. ti. §. qua pœna. ver. verū circa mate
riā, loquendo de illo, q ꝯriū ꝓteſtationis gerit in aīo [*dare
tur*] ꝙ fieri nō debet, de iureiu. ſi vero. Ar. ¶ Prima gl. po-
nit ſummā, & qd declaret gl. ꝓuidet, dat tria ſimilia, &
obiectionē tripliciter ſoluit. ¶ Aͣ̄pe gl. rñ. per qō. & ſol.
¶ In gl. ꝓuidet. ibi, egi. & l. harū has duas. & l. ii. l. j. de vſur.
vide in c. in nr̃a. ſ. allegato ſup. v. gl. & ibi. § alimenta. ꝓ
1 † mō facultatū p̄bentur alimenta patronis egētibus. ſed
ſi hñt, vñ ſe alat ceſſat officiū iudicis. ¶ In gl. j. in fi. & qō
nē venerialem. xi. & xiiij. eod. ti. ¶ In glo. iiii. in fi. idem
no. in Spe. de treu. & pa. ver. & no. Arc. alle. xlv. di. & qui
emendat. & j. q. iiii. qa p̄ſulatus. per quas gl. patet cōiter
teneri, ꝙ breuiter dicit gl. De ſcdo non eſt dubiū vt hic,
& in prædictis iuribus. ad idē. ꝫ. de ſen. excō. porro. & c.
parochianos. & c. ea noſcitur. & c. ꝯqueſti. & vide quod
ſcripſi. ꝫ. de iniur. olim. in vl. gl. Sed eſt de primo ſciendū,
ꝙ ſm deriuatores. Ran. idē eſt quod ira. inde Rācor. i. ira
cordis, vel odiū, ꝙ aūt illud ſit remittēdū, patet ēt ex vete
ri teſtō, Leuiti. xix. ibi. nō oderis fratrē tuū in corde tuo,
non quæras vltionē, nec memor eris iniuriæ, & Ec. x. in-
iuriæ ꝓximi ne memineris, & nil agas in operibus iniu-
riæ. Patet idem ex nouo Mat. v. Lucę. vj. diligite inimi-
cos veſtros. ꝓbatur & id tripliciter. ex Epla Io. prima ibi
patet, ꝙ per odium proximi receditur a dilectione Dei,
cōmittitur homicidiū & itur in tenebras. de primo ibi.
iiij. c. in fi. qui dixerit, diligo Deū, & fratrē ſuum oderit,
mendax eſt. de ſecundo ibi. iii. c. oīs. qui odit fratrē ſuum
homicida eſt. ſ. alæ ſuæ. de iij. ibi. ij. c. oīs, qui odit fratrē
ſuū in tenebris eſt, & in tenebris ambulat, per tenebras
peccata ſignantur. ad Ro. xiii. abiiciamus opera tenebra-
rū. & Io. iii. & de off. dele. conſuluit. qui male agit lucem
odit. dato igitur ꝙ ſis offenſus rancorē dimittere teneris.
vñ Hier. ſuper illud Mat. v. q iraſcitur fratri ſuo &c. dicit
ꝙ falſa eſt ibi lr̃a, quæ habet, ſine cā, dicens illā radendā,
quia oīs iræ occaſio tollitē, quia ira iuſtitiā Dei non ope-
ratur. fateor aūt, ꝙ licet amor debeatur proximo ſm id,
quod habet a Deo. ſ. naturā & gratiā. & ſic loquit̃ Matt.
xxii. in fi. vbi dr̃, ꝙ tota lex pendet in dilectione Dei &
proximi, non tñ eſt diligendus. ſm id quod habet a ſe,
vel a dęmone. ſ. voluntatē inordinata ad culpā, & maxi-
me ĩ effectu ſecuto, ſm id loquitur pſal. 15. odiui ecclīā
malignantiū. & c. xviii. iniquos odio habui. ad Ro. j. de-
tractores odibiles Deo. hinc eſt. ꝙ licet parentes ſm na-
turā & attinētiā ſint honorandi. Exo. xx. & in Hierony-
mo ſpecialis eſt rubrica de parentibus honorandis, ſi
tñ filios impediunt accedere ad perfectionē diuinæ gra
tiæ, ſunt odiendi, ſic procedit illud Lucæ iiii. qui nō odit
patrē & matrē, non pōt meus eſſe diſcipulus. & vide in
Hiero. ad Furiā. B. ſic loquant̃ canones 86. di. odio. 23. q.
iiii. duo iſta. & conſtat, ꝙ odire culpā in fratre ſpectat fra
tris amorē, cū eiuſdē rōnis ſit velle ipſius bonū, & odire
ipſius malū. Scias ꝙ qui compoſuit librū de virtutibus,
mollire conatus eſt duriciem præcepti de inimico dili-
gendo, curioſus in hoc, ibi videat ſub tractatu, de cha-
ritate, circa fi. & facit. xxiii. q. iiii. cum in lege. ¶ In gl. pro
uidet. ibi, vbi de hoc, & ſ. de ſen. excōm. Ro. §. caueant. &
in fine. vide, quod dixi in textu. ¶ In gl. idem ſi. in fi. & in
decreta. vltima. ne cleri. vel monaci.

CAP. III.

IS qui. † Ponit dictū, cuius cās ſubdit ibi, cū mandando [*mandat*] inter mā-
dātē & cōſulentē multæ ſunt drīæ, quas col
lige ex his, q̄ ſcripſi poſt Inn. & Hoſti. ꝫ. co.
ad audientiā. vbi inuenies multas qōnes circa id, quas
ponit ēt Speculator ĩ ſpeculo ti. ij. §. iuxta propoſitionis.
ver. ſed q̄rit̃, qñ occaſione homicidij, & tribus col. ſe. [*mu
tilet*] no. ex mutilatione ſicut ex homicidio irregularitatē
induci. cōcor. cle. c. ti. ſi furioſus. vbi de hoc nouē ꝯcordā
tias inuenies in v. glo. [*occidat*] quid ſi non occidat, ſed oc
cidat, ſatis incōſulte tractatur hæc qō in ꝑdi. decr. ad au-
dientiā. in magna gl. circa mediū gl. ver. qd ſi cōſulat, ꝙ
aliū occidat. quicqd ibi dicāt Inn. & Hoſt. quod ponit ēt
Guil. in Spe. de leg. §. iuxta. ver. qd ſi alias cōſuluit. rōnes,
q̄ ſequūtur, cōcludūt ꝯ mādātē, ꝙ ſit iuris. & ita credo, &
fortius in illo, de quo loquitur, q plus peccabat. ſ. homici
diū cōſulendo, ꝙ iſte non faciebat, imo fieri ꝓhibebat,
imo & ꝓ hāc dec. vr̃ iuris cōſulēs aggreſſionē, ſi ex illa ſe
quatur mors, vel trūcatio [*cū*] ꝓ qa. eſt. n. reddītiuū cāæ.
ij. de conſue. c. fi. aliter ponitur de cōmo. c. vno. in prin.
vbi de hoc mādando, dicit Io. mo. mādādo illicitū man
daſſe vr̃, quo veriſil̃r cōcomitari poterant, & iō inhibitio
nō profuit, quaſi ſibi ꝯrius ſit. C. de furtis. l. j. ad primū fa
cit. ſ. e. li. de re iud. abbate. ad fi. ¶ Prima gl dicit qd decla
ret. ¶ Secunda obiicit. ¶ In gl. pe. ibi, tiſt. vide in c. ſtatim
alle. ſup vl. gl. ¶ In gl. ibi, qui occidit. § in hac. penul. §. vi-
de. ꝫ. de teſt. ſicut. ſup gl. iii. ¶ In gl. j. in fi. Guil. de hoc tra-
ctat in Spe. de leg. §. iuxta. ver. ſed q̄ritur, qñ, licet nō expri
mit de illo, q expreſſe ꝓhibuerat. ¶ In gl. ij. ibi, non incur
rit. facit e. ti. dilectus. & c. ſignificaſti. & de cle. pu. in du. c.
ij. ¶ In gl. iſtud eſt. ibi, culpa. vel mora, iſta duo aſtringūt
ad caſus qui ſequuntur. C. de condi. ob turp. ca. l. fi. C. de
con. fur. l. ij. Io. mo. hic patet, de cōmo. c. vno. de depoſi.
ij. & in fi. & per hanc literam patet, decre. locum non ha
bere in illo, qui licite verberari mandabat.

De vſuris. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Vſura eſt ſpecies furti.*
2 *Pecunia non eſt bonum per ſe ſed eſt menſura bonorum.*
3 *Vſurarius punitus per iudicem eccleſiaſticum de vſura, an poſſit,*
per ſecularem poſtea puniri.
4 *Vſurarij olim dicebantur caurſini in Francia.*
5 *Vſurarius eſt maledictus ſuper omnes mercatores.*
6 *Interdictum vniuerſitatis differt ab interdicto terræ, vel loci.*
7 *Bannum poteſt præmitti, ꝙ omnes fęneratores alienigenæ infra cer*
tam diem exeant terram ſub certa pœna.

CAP. PRIMVM.

VSurarum. Diuiſio in j. gl. di-
cit Franciſcus, ꝙ
hæc conſtitutio facta fuit ꝓꝑ Floren
tinos, Senenſes, Piſtorenſes, Lucā-
nos, & Aſtēſes, q circuibant diuerſas
ꝓuincias ad exercēdas vſuras immo
deratas, & quia per multos p̄latos &
principes recipiebant̃. Ideo hic prouiſum [*voraginem*] Lu
canus. Hinc vſura vorax auideque in ſpe fenus. vorago
dr̃ profunditas, ſiue baratrū, ad quod tēdunt vſurarij ſm
Cle. ꝓprie voracitas dr̃ edacitas & guloſitas, quæ oīa cōſu
mit. & ſic primo ꝓ conſumptione & deſtructione [*animas
deuoret*] ꝯ, aīa eſt immortalis, ergo nō deuoratur. dicit Io.
mo. ſm Gregorium. iiii. dialogorū. ꝙ aīa eſt immortalis
quo ad viuere, qa illud nunquā amittit, ſed eſt mortalis
quo ad bene viuere, quod perdit per pc̄tm̄ mortale. dice-
bat hic Bar. ꝓꝑ tale periculū aīarū vſurā eſſe crimē ec-
cłiaſticū. licē qa leges tale crimen non ꝓhibebāt, immo
ꝑmittebāt attēdendo vtilitates & neceſſitates hominū,
ideo neceſſariū fuit, ꝙ canones ſe intromitterent, ne cri
men vtroque teſtō prohibitū impune tranſiret. Io. mo.
hic ſuper rubrica late proſequitur hoc dictū. primo ſic ꝓ
1 bans, ꝙ vſura nō ſit crimen eccleſiaſticū. vſura † eſt ſpēs
furti, nā qui vſurā accipit, rapinam facit. xiiii. q. iiii. ſi quis
vſurā, & q rapit, fur improbior eſt, inſti. vi bo. ra. in prin.
& in decalogo ſub prohibitione furti continetur rapi-
na. xiiii. q. v. pęnali. ſicut ergo furtū eſt ſecularis fori, ſic
& rapina,

& rapina, quæ est eius species. Etiā ɔ̄riū all. de offi. or. c. j.
de foro comp. cum sit. soluit dicens, ꝙ vsura sit ɔ̄ naturā
2 rei. nam ſm† Phylos. pecunia nō est bonū per se, sed est
mensura bonorū, ad id. ff. de ɔ̄hen. em. l. j. rñ. ff. de fide-
ius. l. si ita fideiussorē accepero. & quia mēsura nō parit,
sed partā sibi infusum reddit, ob hoc, ꝙ pecunia parit pe-
cuniā, est ɔ̄ naturā rei, licet ex rebus naturalibus acquira-
tur pecunia, & eɔ̄, sed ꝙ ex pecunia acquiratur pecunia,
est ɔ̄ naturā, vel pter. Et vide, quod plenius dicā de reg. iu.
peccatū. ver secundo quærebatur. pp hoc dicit, ꝙ dñs rei, vel
eius vicarius de hoc abusu cognoscit, eius. n. est terra &
plenitudo eius, de decimis. tua. læditur ergo per abusum
rei suæ, pp quod vicarius eius cognoscit, & pp rōnes in-
fra scriptas, ne nimis gñalis sit pdicta rō, sed in furto nō
sic, regulariter enim sic res est aperta mea sicut tua, ex
contrectatione rei non lædo naturā rei, sed pximū. Re-
gulariter dixi pp decimas & similia, quæ nō cadunt sub
regula, & certū est, ꝙ spiritualia & ab eis dependētia spe-
ctant ad ecclam, iura sunt no. reddebat ēt rōnē, quā hic
pmisi post Bar. Itē, vt dicit, ecclesia cognouit de hoc cri-
mine tpe cuius nō erat memoria, & sic haberi debet iu-
re constitutū ff. de aqua quot. & æsti. l. hoc iure. §. ductus
aquæ. & consuetudo cāni de iure seculare facit eccl'ia-
sticā; de iudiciis. nouit. circa prin. & ꝫ. e. li. de exce. c. ii. Di-
cit ergo per pdicta singula patere rñsionē ad obiectū:
subdit ergo, ꝙ est quoddā crimē ecclesiasticū, vt hæresis;
in quo nō distinguimus clericū reū a laico. ꝫ. eo. lib. de
hæreti. vt inquisitionis. §. ij. Est aliud seculare, vt homici-
diū, & hoc distinguitur ex persona, vt de cōmisso a laico
cognoscat laicus, de cōmisso per clericū cognoscat ec-
clesiasticus, & sequatur actor forū rei, de fo. cō. cū sit. Er-
go nō sequitur, si crimen est seculare, ergo tractabitur
3 in foro seculari. ¶ Quæris demū, an † punitus de vsura p
iudicē ecclesiasticū possit postea puniri per secularē. al-
le. quod sic. ꝫ. de pœnis. c. fi. in fi. de fo. cōp. cū sit. de officio
ordi. c. j. salti in eo, quod excedit. ff. vi bo. rap. l. j. Sed quō
puniet, si non est de suo foro? So. pōt ēt dici de suo foro
eo mō, quo dicuntur vtroque iure prohibitæ ſm remis-
sionē, quā dat hic. iii. gl. tractat ēt, an vsura petatur vt in-
teresse, & de hoc. e. ti. cōquestus [*exhauriret*] vt scripsi post
Inno. super rubrica, paupertas periculosa est nisi apud il-
los, quibus spāli dono Dei cōceditur, & ex ea facile pro-
ueniūt aīarum pericula & hoc fuit vna cā pꝛhibitionis
vsuræ ſm eū [*præcipimus*] & sic necessario parēdū. xiiii. q.
j. c. penul. & vlt. [*vniuersitatis*] dicitur ab vno, eo ꝙ plures
cōiungantur in vnū, sicut est vniuersitas magistrorū se-
culariū, & similiū personarū, & ſm Bar. & Io. mo. Arc.
gñalius nomē est, q̄ pcedens dictio collegiū, de hoc. ꝫ. di-
cā sup. v. collegiū [*ad hoc*] ad solā ergo habitationē vel ali-
quā honestā mercationē cōducere non prohibētur, ad
idē. ꝫ. ver. nemo. & qđ sequitur [*habitare*] repete ad hoc, ho-
nestā dixi, quia si sub alicuius ɔ̄ctus colore vsuras face-
rent, puta vendēdo mercē pro certo precio ei, qui quæ-
rit pecuniā, & nō mercē, quā statim ab ipso recuperant
pro minori, locus esset constitutioni ſm Frā. alle. ꝫ. eo.
in ciuitate & c. nauiganti. de emp. & ven. ad nostram. &
ibi, de hac fraude scripsi sup ver. mutuū, ad fi. gl. & facit
e. ti. ex grandi. §. cæterū. [*In terris suis*] ꝫ. dixit de terris ipso-
rū. ꝫ. de terris suis. per q̄ patet, ꝙ licet terra originis sit
alia a terra, in qua conducunt domū, dūmō sint sub eo-
dē dñio immediato, nō est locus huic cōstitutioni [*vsu-*
4 *rarios*] † dicit Guil. ꝙ in Italia dicuntur pstatores, in Fran-
cia caursini, ī pꝛuincia renouatores. Dicit Arc. ꝙ isti dñr
raptores. xiiii. q. iiii. siquis vsurā. & pauperū trucidatores,
& qđ dicā. sectatores turpis lucri auaritiæ cā. ca. qō. qm̄.
nec hoc infideles. in pr. c. quid dicā. ēt serui. lo. viii. cir-
ca mediū, nec pñt de Dei ecclesia appellari, nec Christo
dici subiecti. de pe. di. j. ecclesia. dicuntur ēt capitis dimi-
nutionē passi. ij. q. 7. §. qa ergo. ibi dr̄, q facit pctm̄, seruus
est peccati, tā in pœna, q̄ in culpa pñt ēt dici filij Dyabo-
li nō nascendo, sed imitando eius opa. ad hoc xxii. q. ij.
§. itē opponitur. iuxta prin. nam solo peccato sunt filij
dyaboli, de penī. di. i. § hoc idē. in fi. & iō maledicti dicū-
5 tur, vñ Io. Chriso. dicit, ꝙ † sup oēs mercatores est vsura-
rius maledictus. lxxxviii. dist. eiiciēs. palea est [*adhuc fiuri*]
si. ꝫ. de coha. cleri. sicut [*suspensionis*] iunge hic literā ipso
facto &c. quæ sequitur, periculosum est prælatis habere
iurisdictionē tpalē terrarū. Rarissima sunt loca, in qui-
bus tales vsurarij alienigenæ non habitent ad mutuādū.
ex quo cōcluditur illos, aut suspensos, si sunt epi. vel supe-
riores, aut excōicatos, si sunt inferiores [*collegium*] vi. le.
quod de collegio & vniuersitate dicā. ꝫ. de sen. excōmu.
Romana. §. j. l. sup gl. per hanc [*vniuersita.*] dubitatur, an
ēt hoc intelligatur de seculari vniuersitate. & vr̄ ꝙ non
per literā. ꝫ. si personæ fuerint ecclesiasticæ, q̄ determina-
tio videtur durare vsque ad versicu. cæterū. & sic istud se
ampliat, & distinguit ecclesiasticas psonas tm̄ ff. de au-
ro & ar. leg. si quis ita. sic xxj. di. §. j. & hoc videtur placere
clerico Pisano. Sed Guil. & Arch. ɔ̄, qui intelligunt per
collegiū designari ecclesiasticas personas simul viuētes,
per vniuersitatē ecclesiasticas & seculares separatim mo-
rantes, & sic generaliter dictū generaliter sumatur. ꝫ. de
priui. qa circa. cū concor. rigorosus est iste intellectus, &
includit fere totū orbē interdictū. & iō prima placet, vt
in j. gl. [*terra*] vide. ꝫ de ver. si. cū in partib; & per hanc lite-
6 rā & superiorē. patet † aliud esse interdictū vniuersitatis,
vel collegij ab interdicto terræ, vel loci, vt ēt dicam. ꝫ. de
sen. exc. si sñia. §. j. sirpet verbo, aliud [*laici*] cuiuscūque di-
gnitatis, cōditionis vel status. vt. ꝫ. [*cle. compescantur*] moni-
tione præmissa. dicit Fran. ordinarios in his negligētes,
qui saltim deberēt hāc constitutionē frequenter facere
publicari. ꝫ. de loca. c. j. de acc. sicut olim. ¶ Prima gl. diui-
dit & summar. ¶ Gl. hic ergo. rñdet per qōnē rōnis. secū-
do per qōnē quid si sit ciuis, vel incola. tertio, quis oriū-
dus. in fi. de differentia. v. verborū remittit. ¶ Gl. manife-
sti. rñ. per qōnē, qui sint manifesti. ¶ Glo. sic doctor. dat
tria similia. Reliquū rñ per qōnē. ¶ Gl. quid ergo. quærit
& soluit. ¶ Gl. puta. exēplificat, prorogat in qōne, arguit
negatiue & ponit opi. Gui. ¶ In gl. no. quod. ibi æquissi-
mū. cur enim patiet pror illos ad arma venire, quos pt
sua iurisdictione cōpescere. ¶ In gl. hoc igitur. ibi. l. j. Bo.
incola Mutin. origine vtrobique subit munera. vt ibi fi-
lios. coguntur filij subire munera in paterna origine, nō
in materna, ēt si ibi nati sint nō aīo constituendi domi-
cilium. ¶ In glo. sic doctor. ibi. l. præses ii. purgat præses
prouinciam malis hominibus, non distinguendo vn-
de sint. ¶ In gl. quid ergo. ibi, si qs ignorans. alias si igno-
rans qs. loquitur de illo, qui locauit: militi hoc ignorās.
& ibi, si cui, semel ɔ̄ me calumniatus iterū accusans ca-
lumniari præsumitur. ¶ In gl. puta. ibi, si vno anno. si lo-
cator pp sterilitatē pensionē remittens vsus est verbo do-
nationis, nihilominus vbertatē anni sequentis cōpen-
sat. ¶ In gl. j. ibi. & quia. idē cle. Pi. & Boat. sed Bar. & Io.
mo. qui diuidunt in tres partes tm̄. has primas duas con-
iungunt in vnā. ¶ In gl. ij. in fi. dulcedo dr̄ in recipiēte,
vorago dr̄ in soluēte. ¶ In gl. iii. in fi. & C. e. ti. aut ad hæc.
Arch. remittit ad sum. Ray. eo. ti. §. quid legibus. ¶ In gl.
no. ꝙ. in fi. & ꝫ. eo. li. de sta. mo. c. vno. in fi. pręc. respon. Io.
mo. alle. C. de lati. liber. tol. l. j. §. sed nec furandi. Arch. al-
le. xiiii. q. iiii. nec hoc quoq; ¶ In gl. hoc ergo. ibi, indige-
nas. ſm Gui. & Bar. & dicit Fran. se hoc habuisse a cōpo-
sitoribus huius constitutionis apud Lugdu. & ibi, in eis.
ſm Guil idē Fran. & Io. mo. & ibi. nō sint. Boa. dicebat,
Mediolani per iurisperitos interpretatum, ꝙ alienigena
non natus in ciuitate vel diocesi. non oriundus natus in
dioce. non in ciuitate, derisoriū est dicere. & ibi pater. nō
sic in auo, al. inquirendus esset ager Damascenus, vbi na-
tus est Adā, vt no. in pr. §. filius, & in pr. l. filios. & vide.
ꝫ. e. li. de sepul. his qui. super glo. ij. & in fi. Arch. alle. ff. de
verb. sig. pupillus. §. incola. & §. aduena. & C. de la. liber.
tol. l. j. in prin. ¶ In gl. manifesti. ibi, argumenta cū fama,
& hoc dicit Arch. sufficere quoad constitutionē istā per
eadē iura, dat simile in hæreticis. de hæreti. excōicamus.
§. j. & ī adulterio. ꝫ. de adul. marito. ¶ In gl. sic doctor. ibi,
inquirere.

7 ïgrere,dicit cle.Pi.ꝙ†ꝑmitti posset bānū,ꝙ oēs fenera
tores alienigenę.ĩ.certā diē exirent terrā sub certa poe
na.alle.de clan.despon.cū inhibitio.q ma.accu.pos.
cū in rua.¶In glo.puta.ibi notare vr̄.ad idē relatiuum
alio.nisi dicas,ꝙ ampliat per illud quocūq;.facit,quod
no.ȝ.c.li.de reli.do.c.vno.sup ver.cæterū.& ibi Gui.hoc
placet Arch.quæ dicit,ꝙ idē tenuit lo.de Cesera magi-
ster suus.& in fi.vt in ti.j.c.vno.¶In gl.ſ.talibus.in fi.cō-
cor.ȝ.eo.li.de hære.vt inquisitionis.§.vlt.in prin.¶In gl.
ſ.plaiorū.in fi.ꝙ hic no.Bar.& lo.mo.¶In gl.vi.in fi.ſe-
cūdū Guil.q all.qđ de Christo legitur,qui legē quā de-
derat carnalr̄ impleuit.xx.q.j.§.si ergo.circa mediū.sub
dit,ꝙ sæpe subditi cōquerūt,ꝙ alligātur eis onera ĩpor-
tabilia,q̄ ĩponētes digito suo tangere nolunt.xxvi.q.vii.

S V M M A R I V M.

1 *Soluere uel facere aliquid certa die,si teneor alicui sub excommu*
nicationis pęna,licet p ꝓpriū nuntiū illud solueri,vel fieri mā
dauerī.ĩ.diē,nō tū excusor a pęna,si illud solutū factū nō fuit.
2 *Corrupta sunt,quę ex corrupta radice procedunt.*
3 *Cognitio de usuris spectat potius ad vicarium,quam ad officialem*
si iudex utrunque habuerit.
4 *Summa certa commodius exprimitur in stipulationibus,quæ quā-*
ti res ea sit,habent.
5 *Damnatus quando quis dicatur adueniente retro conditione.*
6 *Postulare prohibitus per iudicē repellitur ēt aduersario patiente.*
7 *Vsuras se extorsisse si qs in ꝓsentia cōfessus est sacerdoti,sed hoc*
est occultum,nūqd sacerdos illi denegare debeat sepulturā hęre
dibus nolentibus ad dictum sacerdotis usuras restituere.
8 *Appellatio an impediat sepulturam.*
9 *Hæres,qui non fecit inuentarium,an in foro conscientię teneatur*
usuras restituere ultra uires hæreditatis.
10 *Vsurario an sufficiat dedisse hypothecam bonorum suorum.*
11 *Fideiussores an teneatur dare,,qui promisit plene cauere,uel ad sen*
sum sapientis.
12 *Paupertatis utilitatem detegi nil durius.*
13 *Domum ingredi domino inuito est iniuriam facere.*

C A P. II.

QVanquam. Diuisio sup.j.gl.& di-
cit Boa.ꝙ pcedēs respi
cit alienigenas,ista vero oēs.Dic fm Fran.
ꝙ decr.pcedens ꝓuidet,ne exigātur vsuræ,
ista ꝓuidet,vt exactę restituātur,& subdit,ꝙ hæc ꝯstitu-
tio vt thesaurus est seruāda,p quā ad restitutionē vsura-
rū indirecte vsurarii ꝯpellantur.& repete,qđ dixi.ȝ.c.li.
de foro cōpe.Romana.§.ꝯtentes.in prin.[*Acceperunt.*]
patet ergo,si nullas vsuras receperūt,quis ad vsuras mu-
tauerint,nō est,locus huic cōstitutioni,qa licet pecca-
uerint,& de peccato satisfacere teneātur,ad nullā tū re
stitutionē tenentur.caueat ergo sibi aduocat⁹,q ista cō
stitutione vult vti ad vitandū testamētū,vel sepulturam
impediendā,ne simpliciter formet articulū,ꝙ mutua-
uit ad vsurā,vt iā factū vidi.& si,qđ dixi.ȝ.tit.j.c.j.super
ver.christianorū.cū cōcor.sæpe.n.ꝯtingit,ꝙ q fœnerari
incipit alicui⁹,añ vsuræ exactionē moritur,vel pęnitet &
abstinet,q̄nque ēt nec vsuras recipit,neq; sortē. In his ꝯ
stitutio locū ñ hēt[*mandauerint*]ex hoc textu & eo,qđ di
1 cit gl.no.Guil.ꝙ†sub excōicationis pęna teneor alicui
certa die aliqd soluere,vel facere,licet p ꝓpriū nūciū il
lud solui vel fieri mādauerim.ĩ.diē,nō tū excusor a pę
na,si illud solutū,vel factū nō fuit.ad hoc.ȝ.c.li.de ele.si
ꝯpromissarius.in pri.alle.in ꝯriū.ȝ.de pig.ex lr̄is.puto,ꝙ
allegare voluit decr.significāte,ver.soluēs p nūciū veri si
militer fidū excusaretur a periurio,si ille infideliter egit.
Sed,vt ibi patet,obligat⁹ remanet ad soluēdū,& sic eget
absolutione.ĩ.de sen.excō.venerabilibus.§.idē.& qđ ibi
dicā.[*nihilominus.*]i.nō obstāte,ꝙ iie mādauerāt eis mor
tuis.& licet dicat,ꝙ mors oīa soluit,in auth.de nup.§.
disponat.col.iiii.& quod cui cōicamus viuo cōicemus
defuncto.hoc hic nō ꝓcedit,nec in aliis casibus,qbus se
pultura negatur,no.de sepul.ex parte.j.nec isti ēt in vita
cōicari debeat in aliis sacramētis,vt in.c.qa in oībus.de
vsuris.nil dicit de interesse,qa saltē quoad casum nr̄m
sufficit de vsuris caueri,ad quod alleg.Guil.imputandū
illi,qui pecuniā ad vsuras recep.de iureiuran.debitores.
& c.ad nr̄am.ii.in fi.Refert Arch.quosdā dicere,vsura-
riū teneri restituere non solum vsuras,sed ēt quicqd ex
2 illis lucratus est.rō,qa†corrupta sunt,q̄ ex corrupta radi
ce procedūt.xiiii.q.v.neque.j.q.j.principatus.Itē cū vsu-
ra dicatur rapina.xiiii.q.iiii.si quis.& raptor tenetur ad
ista,de restit.spo.grauis.ergo & vsurarius.Sed quia,vt di-
cit,scriptum est,qui nimis emungit sanguinem elicit.
prouer.30.in fi.& ȝ.de renun.nisi cum pridē.§.propter
malitiam.in fi.& iiii.di.denique.sufficere vr̄ restitutio
vsurarū.per rationē & iura in princ.allegata,ad quæ ad
das.j.q.j.in fi.C.de condi.inde.& de hoc nullū dubium
quo ad casum istum,& idē quoad omnem casum di-
xit Bar.in vene.lxxix.dicens sic dixisse Tan.& qa asserit
quosdā theologos tenere cōtrariū,scire debes,ꝙ Tho.ii.
ii.q.lxxviii.arti.iii.tenet,ꝙ si res cōsumptibilis & nō fru-
ctificans recipiatur pro vsura,vt pecunia,triticū,vel vi-
nū,& silia sufficit restituere receptā,qa de tali re quęsitū
ex industria est,non ex fructu rei,tenetur tū ad com-
pensum dāni,quod aliter in bonis suis sustinuisset p de-
tentionē illius rei.Si vero nō est vsu consumptibilis sed
fructū ferens,vt ager,domus & similia p vsurā extorta
nō solū rē sed & fructus pceptos ex re illa,cuius nō ipse
sed ille dominus erat,sibi restituere tenetur[*satisfactum*]
nō p eo qđ dicā sup ver.sit cautū [*absentibus*]idē si sunt
in loco pñtes,sed ignorant q sint,vel q̄tum pcipere,vel
pp multitudinē facile haberi nō pñt.vñ ita seruatur,ꝙ
his non requisitis ordinarius hāc cautionē recipit.& i-
terdū in talib⁹ prouidetur p ꝯstōnes sinodales dantes
certam formā,sed dūmodo satisfactū esset huic ꝯstitu
tioni,poenę huius decr.locū nō haberēt pro eo,ꝙ illis
statutis paritū nō fuisset[*vices gerētis*]i.vicario,vt ĩ.vl offi
3 ciali.si haberet†ordinarius officialē ac ēt vicariū in spi-
ritualibus,ad vicariū illū potius spectare vr̄.facit.ȝ.c.de
tēp.ordi.cū nullus.§.ii.puto tū p,quēcūq; ex eis fiat te-
nere,& sic seruat,cū ad officialis officiū bñ spectet co-
gnitio & coerctio restitutionis vsurarū,sicut & aliarū
cārū ēt matrimonialium,de cogn.spi.c.fi.[*habitat*]satis
est,ꝙ habitet,licet ciuis,vel incola nō sit.& de his.ȝ.c.p-
xi.[*fide dignis.*]vide qđ sup eo verbo dixi.ȝ.c.li.de here.fi-
lii.in fin.licet verbaliter,id licitum est [*ita quod illi*]vide
in Spe.de instr.edi.§.nūc vero aliqua.iiii.col.ver.itē po-
ne,cū qdā.vbi videbis,ꝙ de sacerdote dubitabat olī,&
qđ ibi addā de qōne.xiii.& de.q.Pilei.C.xviii.[*sit cautū.*]
ȝ.de rap.sup eo.& p hāc & p superiorē,q̄ dicit,si fuerit
satisfactū,dico sufficere quo ad sepulturā illius,q mādā-
uit vsuras restitui p quēcūq; caueatur,ēt post mortē.vñ
caute dixit auctor cauerit hic & ȝ.satisfecerit,quo
aūt ad validādū testm̄ nō sic,vt patet ex vi.glo.& no.in
cle.de sepu.eos q.in gl.si sint manifesta,forsā cū vno so
lo ꝯxit,& manifesta est q̄titas,quā extorsit,vl forsā habe
bat ministrū ad illud opus,cū quo corā multis facta rō
ne cōstat bñ q̄tū exegit.[*semper*]dicit Gui.ꝙ istud deno
tat sempiternitatē negotiorū non tpis,sic.ȝ.de resti.in
inte.c.j.& intendit,ꝙ sine aliqua excep.vel instātia,quo
tiescunq; q̄titas est manifesta.illa dēt exprimi[*in cautio-*
ne]i.instr̄o cautionis.ȝ.de fide instr.si cautio.[*exprimi fa-*
4 *cit.*]ff.de præto.stip.l.fi.vbi dr̄,ꝙ†in stipulationibus,quæ
quāti ea res est,promissionem habēt,cōmodius est cer
tā summā exprimi.¶Quid si testator in testamēto so-
lenniter expssit se pro usuris recepisse.ccc.ab.A.B.C.&
aliis innominatis iubēs illas restitui,& epm executorē
fecit,nec de illis trib⁹ nominatis apparere pōt,ꝙ aliqd
soluerint.disputādo tenuit dñs meus,ꝙ ñ obstāte ꝙ le-
gatū videat incertū fauore vlt.volūtatis eps exequetur,
& hoc modo,qa sigillatim p iuramentū ab illis trib⁹ in
quiret,q̄tum soluerint,postea per edictum vocabit oēs
qui illi vsuras soluissent,vt de illis doceant,& venienti-

bus dabit, q̄tū se soluisse docebit, & illi tres habebūt residuum inquam iurauerint, soluisse, residuum dabit pauperibus. co. ti. cū m. Si vero venientes totum habuerint illis tribus ad quantitatem iuratam satisfacient hæredes de sepul. c. vl. de rap. in literis. si aūt nullus alius veniret, dicebat, ꝙ quilibet illorū trium habeat quartā partē illius summæ, alleg. l. si quis Titio. ff. de vsufruc. accre. & aliā quartā partē det pauperibus, & nō festinet in his ꝓpter superuenientes, qui habere potuissent iustā cām ignorantiæ. q ma. accu. pos. cum in tua. de re iudic. cum Bertoldus. ei qd de iuramēto dixi ꝯuenit qō lo. de Deo, & est scda secundi libri, qua q̄rebat de vsurario, q fecit cū Titio contractū, quē qa nō fuerant soluta in primo termino, renouauit de pluri, & iterum de pluri, in fi. scdi termini in morte mandauit vsuras restitui, apparēt p̄di cta instr̄a cancellata, & per testes deponitur, illū fuisse vsurarium, & ꝙ ipsi sic credūt, quærebat qd iuris. rn̄. locū esse delationi iuramenti cōsideratis quæ hn̄t de iure iu. c. fi. Sed Arch. quærebat aliter, an sufficeret repetenti vsuras ꝓbari mutuantem fuisse publicū vsurariū ante cōtractū & tpe contractus, & post, & quod ꝯsueuit exigere instr̄a de duplo veræ sortis. Pro debitore inducebat. e. ti. cum in dioc. & decr. illo vos. de pig. & quæ ibi scripsi post Host. super vl. gl. & de homi. tua. & quod ibi scripsi super ver. inter signa. & de cle. peregri. c. ii. de hære. excōicamus. §. vl. de præsum. afferte. C. de rei vend. indicia. & quod no. C. de vsu. cum allegas in glo. super falso. Pro creditore allegat, ꝙ in dubio contra petitorē est iudicandū, de fi. instru. inter. nec seqtur, si sic fecit alios ꝯtus, ergo istum, immo præsumi debet pro instr̄o, de præsump. illud. & ponderari debet forma & tenor istr̄i, de priui. porro. de dona. cū dilecti. facit de spon. c. fi. nec incerta, vel ambigua sunt iudicanda. xxx. q. v. incerta. & xxxiii. di. habuisse. ēt si assistat conditio. ii. q. j. primo sēp. & de vsura, quia crimen est, dn̄t fieri probationes apertissimæ. ii. q. viii. sciāt. hanc partē tennit, vt in dubio stetur verbis instr̄i. ff. de excep. l. j. §. si is qui. Sed hoc non approbatur in scholis, & in iudiciis reprobatur, ipse tn̄ cautionē recipiens ordinarius vicarius, vel rector parochiæ, sed cū notarius recipit de ordinarii mandato, quis tenebitur, distingue, vt in decr. ī ꝯ. li. de præbē. si episcopus. an ordinarius quātitatē illā expresserit nec ne. [*Religiosos*] præ mittit istos tum fauor religionis, tū quia plus in illis delinquere cōsueuerunt. si. in cle. de dec. c. j. & vide, qd no. in cle. de sen. excō. c. i. in gl. mendicantes. & facit eo ti. c. pe. & quod dicā. j. de sen. ex. c. fi. in vl. gl. ad fin. [*sanctiones*] sic dictæ, qa pœna adiicitur, de hoc. iii. dist. in fum. qn̄q; latius ponit in procem. cle. in prin. [*ecclesiasticam.*] vide, qd sup eo verbo dixi, de sepult. sacris. & ī. e. li. de here. c. ii. primo rn̄so. & intelligit hoc de cimiteriata. e. ti. de sepul. c. j. in cle. [*Sepulturam.*] disputauit dn̄s meus, ꝙ locus est huic pœnę in his, q simulauerunt vsurariū sepelire, qui non cauerat, cū tn̄ vere nō illud, sed alium, vel nullū tūc hominē sepeliuissent, satis probat hoc dictū rō huius ꝓhibitionis. certū. n. est, ꝙ sepultura solennis nō ꝓdesset impęnitēti, sicut nec vilis noceret pęnitēti, de sepul. sacris. & quod ibi dixi in fi. ad illius ergo opprobriū & hæredū, & ad aliorū terrorē statutū est hoc, in cuius elusione fit hæc simulatio, quæ reducitur ad legis fraudē, de qua de priui. q̄to. cū cōcor. Itē si agentē nō excusat simulatio boni, qđ nō facit, multo min' excusare dēt simulatio mali, qđ nō facit. ꝓbatur primū de cel. miss. de homine. Itē ex eo, ꝙ isti malū exēplū dederunt aliis, & scandalizauerūt ecclesiā, excusari non dn̄t a pęna, xj. q. iii. p̄cipue. de eo q duxit in matri. cū hr̄et, ad cōfessionē, nimis durū est hoc, nec statuerat hoc ꝯcilium Lateran. nec esset absurdū, si exponeremus illud siue, qđ statim seqtur, pro &, tūc cōueniret hæc litera cū decr. ꝙ qdā de pę. & re. nā ꝯfessio peccatoris pseuerantis bn̄ auditur, cōsiliū datur, sed non absoluitur ēt ab illis peccatis, vt hic in gl. sed intelligat. ꝙ hic fallat illud generale, & illud siue, ponat alternatiue, vt dixi, durū est & nō ser

uat, qa hic pœna nō apponit, esset aūt sensus, ꝙ a tali ꝯfiteri volente quęrat sacerdos, si vult saltē cauere, als illū repellat, & talis rubor illū ad satisfactionē forsan induceret, patet aūt, ꝙ de manifestis tm̄ loquitur iste rigor vsurariorū, de test. excōicatorū. hic no. Bar. & Io. mon. de quo no. j. de sen. ex. decernimus. in vl. glo. & ibi dicā plenius sup illa. enumerāt aūt prædicti hic quosdā, q testari nō pñt, quos vide p Host. in sum. de test. §. qs potūt. & enumerati p eos, hi sunt damnati ob crimē famosum filiusfa. seruus, furiosus, mutus simul & surdus naturaliter, vel q renunciauit ꝓpriis ꝓfitendo. De eremita tenet, ꝙ testari potest, si non est professus religionis approbatæ. xix. q. iii. §. econtra. multo plures. l. xvi. enumerat Guil. de instr̄o. edi. §. cōpendiose. in prin. quorū. xiii. posuit Accur. ff. de test. l. iiii. quia vero inter illos enumerantur capite dānati naturaliter, vel ciuiliter, qui nec testari possunt, nec codicillari, nec fideicōmissum relinquere, vt patet. ff. de te. l. eius. §. j. cū sequentibus. l. qa a latronibus. §. i. & l. is cui. §. vl. de iniu. rup. & ir. te. si qs filio. §. irritū. de se. iii. l. j. §. his qui. disputauit Io. de mon. mur. de dānato de falso ad mille soluēda. j. triduū, alias decapitaretur, qui postea testamēto & codicillis q̄dā reliquit pro aīa & ad pias causas, & lapsa die tertia decapitatus fuit, an legata p̄dicta debeantur. Ad affirmatiuā allegat fauores & priuilegia taliū legatorū. q̄ patent de testa. cū esses. & c. relatum. C. de ep. & cle. si quis ad declinandū. & l. nulli. ad l. fal. auth. sifr. xxxii. q. viii. q̄uis. de cōsue. ex literis, sicut ergo illis casibus cessat rigor, sic & isto, maxime cū hoc s̄m ęquitatē canonū terminētur, vt p̄. c. relatū. nec est verisimile, ꝙ lex intellexerit in illa ꝓhibitione includere legata ꝓ aīa, ꝙ si voluisset hoc non potuisset ꝯ ius publicū, diuinū & canonicū, quia lex imperatoris est subiens legē Dei. x. dist. c. j. ii. & iii. Itē ad casū facit. xiii. q. ii. c. vlt. & cle. de pœ. c. j. Itē iste spiritu Dei ductus non subiacebat legi, de reg. licet. non obstat, ꝙ diuinū perdit, cui rn̄detur ꝑdere, ad hoc de testa. & c. relatū. ii. §. licet. sic & ī rogato restituere, si sine liberis decedat, q se & sua offerendo religioni p̄iudicat substō. de ꝓbat. ī p̄ntia. cū cōcor. Ad negatiuā inducitur, ꝙ leges prius allegatæ ꝓhibēt, nec ꝯriū reperitur iure nr̄o. ergo legi stetur. s. de no. ope. nū. c. j. quæ cū generalr loquatur, generalr senetur. xix. dist. c. j. Itē lata sn̄ia bona ꝑuenerūt ad agnatos, vel ad fiscū, iuxta di. aut. bona. C. de bo. dā. ergo dispo. de illis facta est ab illo, qui non potuit, & sic ꝓ nō dato habetur. de iurepa. ꝙ aūt. ī fi. nō obstat, ꝙ sn̄ia lata fuit sub cōditione, quia qđ dr̄ in decre. ꝓpterea. de
5 appella. speciale in sn̄ia ex. vn̄ in aliis † adueniēte cōditione retro dr̄ quis damnatus. ii. q. vj. biduum. ff. de his qui notantur infa. l. furti. nec iuuat, ꝙ legata fuerint ad pias causas, quia illa procedūt, cū testator, qđ suū est, legat, sed hic legat nō suū, nec propter fauorē taliū legatorum dēt alteri fieri iniustitia. de foro ꝯpe. ex tenore. de do. inter vir. & vxo. nup. facit de accu. qualr. de pęn. suā. facit, de vsuris. super eo. de deci. tua. j. q. i. non est putāda. Soluit, no valere, nec deberi legata, licet ecclesiis, vel ad pias cās facta sint, per decr. filius. de test. hæc vera, nisi legata illa essent obligata restitutioni, quia mala ablata certa, quibus debebāntur, vel incerta relicta pauperibus, quia tūc debentur nō tam iure legati, q̄ primęuæ obligationis. Vn̄ deducitur vt æs alienū debitū Deo, vel certis personis, & quæ Dei sunt reddenda sunt Deo. de cler. ex. ex parte. Licet ergo deferantur a lege & nō iure successionis, tn̄ transeūt cū suo onere, de pig. ex literis. cū ꝯcor. ¶ Prima gl. summat. ¶ Scda de q̄stione remittit, & soluit. ¶ Tertia soluit q̄stionē, cui dēt satisfieri. ¶ Quinta glo. primo quid dedit cām cōstitutioni. scdo de vsurario non mādante no. duo. ¶ Sexta gl. no. inducēs duo iura. scdo dupliciter obiicit & soluit. ¶ Gl. paupertas declarat tex. secundo quærit, opponit & soluit. ¶ Glo. vt secundum. primo exēplificat. scdo quærit, arguit pro & contra, & soluit distinguēdo. ¶ Gl. intelligas. soluit duo dubia, scilicet de quo loco, & quo ordinario. ¶ Glossa sic. s.

sic.s.allegat concor.reddit ratione & prorogat.¶Gl. no
mine.primo soluit duo dubia.s. quæ cautio sit idonea,
& qd si idoneā dare non potest.secundo obiicit & sol-
uit.tertio soluit alia duo dubia.¶Gl.j.si quantitas.expo
nit,quærit & soluit.¶Vlt.glo.primo exponit literā.secū
do qrit,arguit ꝓ,soluit cōtrarium.tertio soluit obiectio
nē.quarto quęrit,ponit opi.sed aliter soluit.¶In gl. pau
pertas ibi.si plures.plures habētes vnā actionē , vel plu-
res rei stipulandi,vel plures argentarii , quorum omnia
simul facta sunt,habentur loco vnius.& si fundū, seq̄t,
pignori accepisti,antequā reipublicæ obligaret ,sicut prio
res rpe,potiores iure.¶Gl.vt fm.ibi, priuilegiata. vt mi-
les,pupillus & adultus,vt sequitur in glo.& ibi si procur.
præsentis.sequitur,fuerit cautum,ex stipulatione actio-
nem vtilem dño competere nemo ambigit.& ibi. §. si.
superius allegato.& si possessio.¶In gl.intelligas.ibi.l.iii.
quæ sic iacet,dare aliquem ꝓtor dēt,cui caueat. ¶In gl.
sic.s.ibi eū pro quo.sequitur, q apud officiū cauit,exhi
bere cogitur. līē eum,qui apud acta exhibiturū quē esse
promisit,si officio non caueat, ad exhibēdum cogitur.
¶In glo.quia magis.ibi.§.si vero ignot.l.in testes produ
cti torquentur.¶In gl.ibi i.generali.quæ dicit ,ꝙ seruus
nō pōt esse tabellarius. ¶In gl.ergo tabellio.in fi.loqui-
tur de stipulatione,q̄ fit pupillo absenti'. ¶In gl. nomi-
ne.ibi,auth.generaliter.vide in c.statim alle.sup gl. ante
pe.& ibi,sed hodie.dñs non satisdat de ęstimatione litis,
sed solū de persistentia litis per iusiur. vel nudum. & ibi.
l.ii. alī.iiii.in fi.vide.s.de treu.& pace.& c.j.super gl.pe.&
6 ibi,quos prohibet † prohibitus postulare p iudicē repel-
litur ēt aduersario patiente. ¶In glo.j. ibi , cū oportet ;
§.j.distinguitur,an filiosa.obuenerit ex substātia patris,
an ex liberalitate fortunæ,vel suis laborib'. ¶In glo.pp.
ibi ēt.vide de reb.ecc.nō alienā.si qs ꝑsbyterorū.¶In vl.
gl.ibi,si idem.non essent nomina diuersa, si idē esset te
stm̄ & codicillus. ¶In j.glo.in fi.& sunt tres partes fm
Bar.& Io.mo.primo prouidet,qn̄ sepeliendi sunt vsura
rii manifesti.scdo ibi,oēs punit faciētes contrariū . ter-
tio ibi,nullus.ponit duas prohibitiones , & irritat testa-
mēta.¶In gl.ii. ibi,sacerdotes.qui est iudex istius quo ad
respiciētia forū animę,de pę.di.j.quē poenitet. vltra me-
diū.ver.q̄ritur g.& di.vi.c.j.vltra mediū.ver.caueāt.& xi.
7 q.iii.absit.& ibi.& testibus.quærit Guil. qd † si aliquis in
ꝑientia ꝯfessus est sacerdoti se vsuras extorsisse ; sed hoc
est occultum, nūquid sacerdos illi denegare debeat se-
pulturā hæredibus nolentibus ad dictū eius restituere.
vī ꝙ nō,qa nō dēt illū publicare.s.de pœ.& re. omnis.
in fi.de pę.di.j.§.hoc ergo.& di.vii.sacerdos.Itē sibi id di
centi non crederet.viii q.ii.placuit,taceat ergo. ii. q.vii.
plerique.debuit aūt sacerdos illū inducere,vt corā testi-
bus confiteretur,& caueret ita,ꝙ ab hæredibus. exactio
fieri posset.in ꝯtrium,ꝙ publice possit. alleg. quod no.
de testi.testimoniū.in glo.qn̄ grauata . quærit demū qd
de occulto fęneratore,nec confesso,nec cauente, & sic
fuit sepultus in cimiterio,an sit exhumādus, cū postea
pateat eū vsurariū. Rñdent ꝙ sic,de sepul.sacris.xiii.q.ii.
non æstimemus. & c.pro obeuntibus.de ꝯ.di.j.ecclesiam,
vbi.& c.se.23.q.ii.sane profert.vel vt dr̄ , nō exhumabit,
sed hæredes ꝑeise ad satisfactionē cogētur,vt hic in vlt.
gl.ar.23.di.quorundā.C.si reus vel accu.l.j. ex quo ei vi-
uenti cōicatū fuit,& eius oblationes recepte.s.eo.qa in
omnibus.sed quid si eo casu ante sepulturā veniant de-
bentes recipere,sed hæres vsurarii negat,dicit,ꝙ nisi pro
batio sit prompta,sepelietur,postea lis suo marte proce
dat,aīt cuique fas esset,sepulturā alterius impedire, & il-
lū vituperare,quod a iure interdr̄.C.de sepul.vio.l.fi. &
8 auth.qui domū.in contrariū alle.ꝙ † appellatio impe-
diat sepulturā.s.de sepul.ex parte.ibi soluitur in gl. ii. &
vide,quod sup ea scripsi,& ibi.libros.ad quos edēdos cū
de vsuris agitur hodie cogi pūt,p cle.c.ti.ex grādi.§.cęte
rū.vide qd dicā.j.sup gl.antepe. ¶In gl.iii.ibi, nō extātī-
bus,vel nō petētib',vel nō curātib',hoc verū, nisi remit
terent,ꝙ liberaliter & sine peccato partē vsurario sup-
plicāti ēt ,p remissione & partē soluēti.qa tūc liberatus
esset,ita ꝙ nec pauperibus solueretur fm Gos. in sum.
e.ti.vltra mediū.ver.qd si vsurarius. & Host. plenius in
sum.e.ti.§.si.ver.qd si fęnerator.& ver.se.theologi dicūt
ꝯriū,nisi totū soluāt,ꝙ pōt locū habere fm Bar. & Io.ā.
qn̄ totū soluere pōt,alias locū hēt primū dictū p līam
hic,ꝓut patiuntur facultates,vide, qd dicā. j. de regulis
iur.peccatū.sup gl.¶In gl.dicebat.ibi , elusioni. dicebat
hic Guil.ꝙ isti fęneratores de Tuscia dicebāt,ꝙ solū vl-
timus de genere damnabitur,ex quo omnes ꝑdecesso-
res mandauerāt vsuras restitui.& ibi,vires hęreditatis,&
non vltra,si fecit inuentariū.C.de iure delib. sancimus.
& in auth.de hære.& fal.§.hinc nobis.fm Guil.vidi du
9 bitari,an † in foro conscientiæ hæres,qui nō fecit inuen
tarium,teneatur vsuras restituere vltra vires hæredita-
tis.Host.tenet ꝙ nō, in sum.de test.§.pe.ver.qd si nō suf-
cit.& ii.ver.sed.& fm hoc id,qd ipse no. s. c. tua nos. &
ipse.& Ber.de rap.in literis.intelligant de foro iudiciali.
& cōstat,ꝙ sępe hi duo fori discordāt.xvii.q.iiii. c. vl. de
testi.spo.literas.de spo.tua nos.de sent.exc.inquisitioni.ad
hanc materiā ꝯueniunt,quæ scripsi. s. de Immu. eccle.
qa plerique . i magna gl.,p hoc dicto facit litera hic,pro
ut patiuntur facultates,& prædicta decr. In literis. s. de
rescri.cū si.Itē cū iudiciū Dei innitatur veritati , de sen.
excō.a nobis.scdo,& in veritate plus erat in nobis,si iste
pōt euadere iudicialē cōpulsionē,quæ sequitur opinio-
nē ex præsumptione legis,quod plus fuerit in bonis ,ex
quo omisit inuentariū.ex veritate & foro ꝯsciētię tutus
erit.ad idem facit ęquitas,qua nil deberet recipe a debē
tibus,cū defunctus nō tenetur vltra facultates , vt est di-
ctū,& patet.s.eodē,cū tu,ergo nec hæres,& p hoc solui-
tur,qd dici posset,humanā legē factā ab eo q pōt si non
nutrit peccatū,ligare in foro ꝯsciētiæ,de quo p Tho.par
te scda.q.xcvj.ar.quarto. nouissime comperi hoc dispu-
tatū Perusii per dñm Federicū de Senis,q idē tenuit ta
li ratione,qa inuentarium quo ad vsuras scdm leges, q̄
de inuentario statuūt,nō fuit hæredi necessariū, q ex de
licto defuncti non tenetur,nisi quātū ex illo puenit ad
ipsum.C.ex delic.de.l.vna.ius aūt canonicū , qd voluit
hæredē teneri,& si nil ꝑuenerit ex delicto,ægrate hinc
inde pēsata nō arctat vltra facultates vt hic. & superius
dixi,quasi ꝯcludat,ꝙ cū iure ciuili non teneatur , & ius
cau.cū non arctat ad plus in foro ꝯscientiæ nō tenetur.
¶In glo.est ergo.ibi,ex quo iste. de quo loquitur tex. q
s.mandauit vsuras restitui. & ibi. hæc poena,fm Guil.
hoc tn̄ itelligo de illo,q nesciebat se ad plus teneri , vel
nō potuit plus facere,q̄ mādare.¶In gl.paupertas.ibi. il
lā partē & totā nō habita rōne ne egeat,vt no.e.ti.cū tu.
in gl.antep.& ibi dixi,q ꝯcordant illas gl. ꝙ hic Arch.
& ibi Gui.idē cle.Pi.& Arch.& in fi.& no.s.e.tua.in pri.
gl.& fm hoc si diceremus bona hypothecata,solutum
10 esset,qd quæritur † an sufficiat vsurariū dedisse hypote-
cā bonorū suorū. & rñdet ꝙ nō , qa fm eos illa cautio
nil addit,tn̄ de hac hypoteca nō habemus textū expres
sum.& ꝯ id facit, qd scripsi post Ho.sup ꝑdi.gl. & si dicā
tur nō hypotecata,tūc aliquibus vr̄ hypotecā sufficere ,
pro qbus facit,qd no.ff.man.si mandato Titii. in gl. pe.
& ꝓcedit hoc dubiū,qn̄ idoneā dare poterat,aliter non,
vt patet in gl.nomine.& no.j.de pœnis.fęlicis.§ cū aūt.
in i.gl.¶In gl vt serui.ibi,vsufructu.quid si nudū vsum.
dic,ꝙ ex re nostra nobis acquirunt,non aūt ex opera.ff.
de vsu & habita.p seruū.in prin.& no.insti.per quas per
sonas no.acquir.§ j.secūdum Bar.& Io.mo. & ibi dixit
Bar.& post eum Io.mo.Guil. remittit ad no. in præ.l. ꝙ
procur.ff.de procu.& in Spe.de procur.§. vt aūt. versi. &
no.quod large.& ibi,si procur. l j.in fi.& ff. quod cuius-
que vniuersi.l.fin.& si qs cau.l.pe.& ibi,pensionē in fru
ctibus.de quibus.j.sequitur,nō dubitatur,sed de pensio-
ne q̄ non germinat,& ex ꝯctu debetur,cōiter legistæ ꝯ,
nisi in subsidiū,allegāt.ff.de istito.l.j.& de exerci.l.j.§.sed
ex ꝯrio.& idē Fran. Accur.in l.Iul.aī.inter eum.§.si pro
cur.ff.de actio.emp.li.qd scripsi,de deci.pastoralis. super

i.glo. ¶ In glo. intelligas, ibi, spiritualibus secundum Guil. & vide, quod scripsi de test. Ioan. super ver. dioecesanũ. & in fi. Guil. all. de offi. ordi. pastoralis. in fi. & C. de epis. & cle ri. orphanotrophos. i. respon. & remittit ad Spec. de satis. §. viso. ver. sed quis recipiet. ¶ In glo. sic. s. ibi, secundum Bar. Io. mo. & Arch ¶ In glo. quia magis. ibi. indigenis. dicit Arc. quod hoc, quod sint de parochia, non putat de substãtia, sed de bene esse, vnde sufficiet, quod sint idonei, allega. ad hoc. iiij. q. ii. ad fidem. iii. q. ix. si debitum. & quod no. iii. q. v. canonica. in i. glo. & ibi saltem duo. xxxv. q. vi. §. vl. dicit Arch. dici posse, quod cum nulli fiat praeiudicium videtur valere vnicus testis cum illo, qui recipit cautionẽ, ad id de conse. di. iiii. paruulos, in fi. & c. cum itaque. vbi de hoc. & xxvi. q. vi. is qui. bene facit. s. de testa. in oĩ. vt hic exigẽs habeaẽ pro teste, sicut ibi monẽs, & illud satis puto, si nullius praeiudicio ageretur, sed si dicat haeres ab intestato se haeredem, quia testamentũ non valuit, hic non posset negari in praeiudicium instituti. & idem in similibus. ¶ In glo. interpositio. in fi. quin posset acquiescere in cautionibus iudicialibus. vide, quod scripsi de ꝯuer. coniu. dudum. post prin. vnde sic. i. limitatur eius potestas, vt mandatum ordinarii requiratur, & hoc pp taxationem & approbationem cautionis recipiendę, de qua statim sequitur, & vide, quod pdixi sup ver. ipse tñ. ¶ In gl. idest tabellioni. in fi. lib. x. concor. ff. de adop. non aliter. & ff. de magistra. conueni. l. j. §. pe. cũ concor.

11 ¶ In glo. nomine idonee, de illo, qui promisit plene cauere, vel ad sensum sapientis, an teneatur fideiussores dare, vide in Spe. de emp. & vend. §. i. ver. quid si actum. & ver. pcedenti. & no. i. l. statim alleg. in vlt. glo. & ibi. iuret. facit, quod no. s. eo. cum tu. in glo. penul. vide, quod. s. dixi super glo. paupertates. in fi. Refert Guil. quosdã tenere, cũ nõ sepeliendũ, ex quo cauere nõ potest idonee, & sit iste rigor ad terrorẽ criminis. i. §. omnes. & sufficit sic scriptum, licet perquã durũ. vj. q. iii. scriptũ. xix. dist. in memoriã. ff. qui & a qui. l. prospexit. & in re dubia tutius est verbis seruire. s. de sponsali. iuuenis. ff. de lega. iii. non aliter. vel fiat, vt dicitur in raptore. s. de rap. sup. secundum eum. & ibi, non audietur. s. e. quia frustra. & ibi. extorserat. alle. Io. mon. ff. de nego. gest. sed an vltro. in fin. de pig. actio. l. solutum. §. solutam. & ibi secundum Gui. & Bar idẽ Ber. eo. titu. quia frustra. ad fi. secundae glo. & ibi. ex satisdatione. & si solum sacerdoti promisisset, & iurasset, vide remis. quã dedi in tex. sup versi. itaq; ipsis, Io. de Deo lib. iii. q. viii. disputauit casum illius, qui in testamento fecit duos fideicommissarios, mandans eis quod restituerent certam summam, quam male receperat, faciẽs eos pcuratores in rẽ suã, & volẽs quod etiã si viueret, duraret illa potestas, demũ sanatus petit, quod sibi cedant omne ius illis per hoc quaesitum. & tenuit, quod id petere nõ põt, cũ illud non fuerit pure testamentũ, quod patere dixit ex verbis praedictis. ¶ In glo. & si quantitas. ibi. rñdeo. idẽ cle. Pi. & Guil. & secundum eũ habebit ẽt hoc locũ, qñ Italicus in prouincia Frãcia, vel Anglia publice vsuras extorsit, & de hoc publico fama est in ciuitate sua, vbi moritur. Sed quid si hoc casu arbitratus est, postea nõ apparet prouincialis Gallicus, vel Anglicus, qui petat. dicit Guil. quod ordinarius faciet sibi edi librũ rõnũ illius, & quae ibi extorta inuenerit, restitui faciet. cle. e. tit. ex grãdi. & dicit se sic qñq; fecisse. Ia. de Bailio disputãdo tenuit ad petitionẽ pris id fieri nõ debere. induxit decr. primã de proba. cũ ꝯcor. ibi no. & satis est illi, quod hoc nulla. l. cauebaẽ. C. de colla. illã. ff. de praeuar. l. iii. i fi. s. de trãsla. c. ii. lrẽ phibitũ est res alienas rimari, ne secreta primonii di-

12 uulgenẽ. C. de alimẽ. pu. prę. l. vl. & nil durius quam paupertatis detegi vilitatẽ. C. qñ & q. quar. pars. l. it. lib. x. & iudex rimari volens posset phiberi. C. de iure fis. phibitũ. e. lib.

13 & iniuria est alterius domũ ingredi illo inulto. ff. de iniur. l. lex Cor. iudex ergo, qui dẽt aliorũ iniurias ꝯpescere, illã nõ faciat. s. de oa. ex lib. ven. c. vno. Formabat ẽt. q. in eo, qui satisdederat, hodie in satisdationib' semp exigũẽ libri rõnũ, vel saltẽ pmissio de illis tradẽdis, & no. quod dec. ex grãdi. §. ceterũ. ñ dicit, quod libri violẽter de archa tollãtur, sed quod p censurã ecclesiasticã illos edere cõpellãtur, vt ẽt ibi no. ¶ In gl. pp. in fi. idem ꝯsuluit Guil. Cle. Arc. ¶ In glo. pe. ibi, vt s. dixi. vide, quod dixi in textu. lrẽ cũ ꝯfessio debeat esse integra, vt patet. s. de pę. & re. omnis. in prin. sic & absolutio dẽt esse integra. ille autem integraliter absolui non põt, ex quo nõ cauet, ergo nulla fiet absolutio, nec in. nouit Deus opus imperfectũ. de baptis. maiores. ver. sed adhuc. & in fi. verbũ fuit. G. ¶ In vl. glo. ibi, secundum Gui. & Bar. Io. mo. & Arc. & ibi, testamẽta laicorũ secundum Guil. & Bart. & idẽ Io. mo. & ibi, dixit hic Bat. & Io. mo. & ibi, cum suis concor. specialiter alleg. Bar. & Io. mo. ff. de test. l. iiii. & l. eos, qui apud hostes. & l. si filius fa. quae iura dicunt, testamẽtum factũ p filiumfa. pupillũ, seruũ, vel ab hostibus captũ nõ ꝯualescere, licet ille mortis tpe esset sui iuris adultus, manumissus, vel reuersus, & in iis ꝯ legistae nõ reciperẽt hoc dictũ, p leges. ff. de testa. superius allegatas. & hoc in testamẽto, in codicillis ꝯtra. ff. de leg. iii. l. i. §. j. & vide, quod ibi no. ff. de bonorũ posses. secundum tab. l. i. §. exigit. volunt enim, quod testamẽtũ valuerit vtroq; tpe. s. factionis & mortis. vt ibi, sed ꝯgrue videtur distinguẽdũ, inter simplr phibitos, vt sunt illi, de quibus s. dixi, & manifestũ vsurariũ, qui ñ est simplr phibit', sed solũ vitiatur testamentũ ex defectu cuiusdã actus pambuli, qui ẽt nõ est de solennitatibus, quae insunt testamento, nec pẽdet a voluntate vel ptãte tertii, haec verba quae sic succincte i scholis solebam dicere, declarãdo dico quod Papa, vel cõciliũ hic nõ phibet vsurariũ testari, sed solũ phibet alios interesse, quasi cõmoditatẽ testãdi sibi auferat, nõ aũt faciat ipsum intestabilẽ, vel afficiat ipsi' personã. bñ tñ irritat testamentũ ex defectu illius actus praeãbuli, qui nõ est de solẽnitatibus, quae insunt testamẽto cũ nõ ꝯfectione testamẽti sit necessario adhibẽda imo qñque prius pstari põt, &, quod plus est, nec de ipsa mẽtionẽ est necesse fieri mẽtionẽ, cũ hoc nullo iure caueatur. i. de sen. ex. is, qui. ff. de praeua. l. iii. in fi. ad haec duo dantur duo similia, nã ꝯciliũ, quia pp. de elec. dũ dicit, aliter electio facta nõ valeat. nõ per id infert, eligentes fore ineligibiles actiue lrẽ si electio ibi fiat, nõ ꝯ essent alia in forma, sed ꝯ pambula, sicut est vocatio absentiũ, bũ ꝯualesceret p ꝯsensum cõteptorũ. eo. ti. quod sicut. s. e. li. de pręb. cũ in ecclesiis. Sic ergo & in pposito. cũ istud sit de pambulis, vt dixi, quod in fi. dixi, actũ illũ nõ pẽdere a tertio, dictũ fuit pp ꝯiũcta. seruũ, vel captũ ab hostibus', de quibus allegatũ erat ad ꝯriũ, vbi diceremus, quod haec cõstitutio faceret manifestũ vsurariũ intestabilem ante cautionẽ, vel vellet, quod cautio esset de solennitate pfectionis testi, planum esset secundum leges, quod altero istorũ casuũ testm nõ valeret, nec postea ꝯualesceret. ¶ Verũ est, quod scdo casu legata deberentur in iiii. casibus fauore libertatis ff. de fideic. liber. in testamento. & alimentorũ triẽnio pstitorũ. C. de fideicom. l. j. vel si dictum fuit, quod valeret iure codicillorũ. ff. de testa. ex ea scriptura, C. de fideicõ. ex testamẽto. & l. si veritas. vel si haeres scit defectũ promisit, vel soluere coepit. C. de testa. nõ dubium. Est & tertia causa, quae vitiat testm. s. vitiũ institutionis, hoc tñ nõ adaptatur huic casui. tñ p eã bene arguitur ad pdicta, p l. filio. ff. de iniust. & ir. te. & per. l. qui soluendo. ff. de haere insti. per quas leges probatur, & de ęquitate testamentũ ẽt nullũ cõualescere sublata cã ĩpedimẽti, quę inducebat nullitatẽ nõ solũ ante mortẽ, sed ẽt post. ꝯstat aũt, quod ius nostrũ innitiĩ aequitati, de trãsac. c. fi. s. eo. li. de re. pmuta. c. vno. & in cle. de ap. quis. in prin. nouissime ꝯperi Nic. Matarelli in sua solẽni disputatione hãc pratẽ tenuisse dicẽs, finẽ istius dec. intelligi, quod testamẽta nõ valeãt quo ad effectũ, alle. si. de rescripto per. l. vniuersa. C. de diuer. rescri. quae l. canonizata est. xxv. q. ii. apertius facit. l. vniuersa. C. de prec. impe. off. qui dicit, rescrip. non aliter valeat, nisi fideiussio idonea super solutione debiti prębeatur, & tñ illa postea praestita statim habẽt effectũ, hic tñ pl' subdit. l. quod sint irrita ipso iure, multũ facit, quod effect' decr. nõ laeditur ex op. praedicta. Itẽ fauor, qui debemus

testamentis

testamentis.ꝭ.de re iud.c.fi. cum concor. q̃a casus iste
multum occurrit.quandoque contra hæredes institu-
tos per uenientes ab inte.quandoque per ipsos venien-
tes ab intestato,& institutos volentes ſm.l. illud.ff.de ac
quir.hære.elidere testamentum & adire ab intestato ad
excludendum substitutiones, legata & fideicommissa,
ideo expediens putaui glo.sic desendi.

De excessibus prælatorum. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Pater debet filium nominatim exhæredare,& princeps,qui pater est iuris,legem,vel canonē etiā debet nominatim exhæredare.*
2 *Genus tantū ualet quo ad omnia, qũtū species quo ad speciem.*
3 *Princeps si scribat ex certa scientia, ualet rescriptum, alias non valet.*
4 *Princeps censetur habere scientiam legum in pectore.*
5 *Miles sciens se filium habere,instituendo alium videtur filium exhæredasse.*

CAP. PRIMVM.

CVm ex eo. Diuisio sup.ꝭ.gl. [*ciuitatibus &c.*]
vide.ꝭ.de sen. excom. si ciuitas [*locis
aliis.*] hoc ēt.ꝭ repetitur, per quod pa
tet,hoc eis nō licere extra ciuitates
castra,vel villas [*de nouo*] vide, quod
no.ꝭ.e.li.de elect.generali.super eo.
verbo,quo ad hanc decr. dr̃ nouū,quod fit post illam,vt
patet ex v.gl.[*scandala.*] hæc solent obuenire respectu cle
ricorum religiosorum,q̃bus appropinquat , & ob hoc
sunt multi religiosi priuilegiati, ne ad certam mensurā
mendicantes prope eos locare se possint [*clamores*] dicit
Arch.de clamore habetur.lj.q.j.Deus.de acc.qualiter. ii.
de testi.cum clamor.de collu.intantum.de prædictis re
ligiosis mendicantibus ,[*Nullatenus*] i. nullo modo. &
habetur idē.iii.q.v.constituimus.Arc.[*licentia.*]satis fue-
runt in hoc largi Romani Pontifices quo ad ciuitates,
in quibus religiosi mendicantes cuiuslibet ordinis non
habebāt loca,vnde vidi priuilegia aliquibus ex eis con-
cessa nominantia vltra.x.ciuitates,in quibus dabatur li
centia acquirendi noua loca , sed quando tractatur de
mutatione locorum,difficiliores se reddunt , & volunt
plenius informari [*expressam*] de off.dele.ex parte.ii.Arc.
de ꝓhibitione.i.de hac constitutione ſm Arc. vide, q̃d
dicā super glo.secus.s.acquirendo noua loca ad habitā-
dum antiqua mutando,vel alienando sine Papę licen-
tia facientem &c. [*hominum habitatio*] hoc est , quod so-
let inducere scandala,vt ꝭ.tetigi [*ac mutare.*] intelligo nō
solum de prima mutatione,qua de conuentu vadunt
ad heremum, sed ēt de mutatione loci heremi electi
ad alium locum forsan aptiorem ex cā. ¶ Prima glos.
summat,& dicit quid determinat.¶ Scd̃a glo.dicit, qui
dicantur mendicantes.Tertia no.q̃rit & remittit. ¶ Gl.
ergo,no.& remittit.¶ In gl.j.in fi.& tria facit,ponit ꝓœ
mium.scd̃o prohibitionē cum decreto. ibi , nos super
hoc.tertio prohibitionis determinationem ibi . ꝑ hoc.
¶ In glo.iii.in fi.in gl.veterani.¶ In glo.ergo necesse. in
fi.ibi etiam de hoc notauit Arch. ponens ad literam,
quod dicit Spe.de Instru. edi. §. nunc autem . versi. &
scias.vbi de priuilegio loquitur. de rescripto vide de re-
scrip.possunt.§.ratione causæ.ver.item q̃ est contra ius,
cui placet,q̃ si in rescripto,vel priuilegio dr̃, non obstā
te tali lege,vel tali canone,de quo ponit Archid.exem-
plū ꝑ decr.si apostolica.ꝭ.eo.lib.de præben.omnia valēt
si ꝯcedēs hēt ius tollēdi legē,vel canonē, vt princeps. ff.
ne q̃d in lo.pub.l.ii.§.si quis a principe. C. de testa. auth.
hoc īter liberos.ff.de exce.l.iij.in fi.& l. iiii. ꝭ. de rescrip.
nonnulli.ff.de leg.iii.si quis in prin.testamenti,quæ.l.sic
inducitur,si primū testamentum hēt clausulā deroga-
toriā scd̃o,nō valet scd̃m de primo nō faciēs mētionē,
sed quælibet legis,vel canonis cōstitutio cēsetur habere
clausulā derogatoriā.C.de preci.impe.offe. l. nec dāno-
sa.can.xxv.q.ii.ergo rescriptum ꝯ illā tenetur de illa fa-
cere mētionem,nec valet,si non faciat,& tñ ēt hoc ca
su,q̃ñ fit expressa mentio,vr̃,q̃ si scribitur super mate-
ria non impetrabili,expectari debeat secūda iussio , cū
præsumatur rescriptum falsum,de cōfirma.vti.vel in u-
ti.porrecta.ad id in auth.de man.prin.§. illud. col.iii. &
in auth.vt nulli iud.§.& hoc no.iubemus.coll.viii. Et li
cet quidam dicant,solū duobus casibus ꝓcedere , quod
dr̃ de secunda iussione.s.q̃ñ rescriptum est contra vtili-
tatem publicam,vel quando non habet subscriptionē
gloriosi q̃storis , vt in ꝑ.§. & hoc no.in auth.vt diu.ius.
sub.hab.gl. quæ tñ vr̃, q̃ etiam aliis casibus non impe-
trabilibus locum habeat ab identitate rōnis. auferetur
ergo tale rescrip.de manibus exhibentis.C. de pa.a. sa.
& tem.eorum.l.iii.qui tñ loquitur,quando ius publicū
offendit.Si vero dicatur,non obstante aliqua.l. diuersę
sunt hic opi. ¶ Specula. dicit , loquendo de priuilegio,
quod forte non sufficit hæc clausula nulla.l.specificata
ff.si quis cau.l.sed & si quis.§.quęsitum.de procurat. qui
ad agendum.in prin.eo lib.ff.de acquiren.hæredi.l.si q̃s
mihi bona.§.iussum.& quod no.de q̃ta.& qua. accepi-
mus in vl.gl.facit.xxi.q.ii.ne quis.ꝭ.de resti.spo.audita.&
C.lib.x.de peti.bonorum sub.l.ii.de confir. vti.,vel inuti.
bonæ.de do.& cōtu.c.ii.de offi.deleg.ex parte.ii.cui cō-
cor.ff.quod vi aut clā.l.j.§.deniq;.vbi dr̃,nullā exceptio
nem admitti,& tñ admittūtur.iii. hoc intelliges ꝑ no.
de rest.spo.item cū quis.in fi.j.glo.coniuncto quod ibi
addidi,ad hoc facit.ꝭ.eo.li.de excep.pia.& j.de sen.ex.cō
1 stitutionē.Itē sicut † pater nominatim debet exhęreda
re filiū.ff.de lib.& posthu.l. ii.sic princeps , qui iuris est
pater,nominatim exhæredet legem, vel canonē. ꝓ hac
opi.facit,quod no.Cy.ꝯ literas legatorū ꝓ priuilegiis lo-
rorū.C.q̃ñ impera.inter pu.& vi.l.vna.¶ Scd̃a opi.hēt , q̃
2 valeat etiam in genere,q̃a † tm̃ valet genus quo ad oīa,
q̃tum species quo ad speciē.ff.de administra.tuto.l.si plu
res.& l.si duo.in fine.vbi æquiparantur in totum dene-
gasse,vel in ea re tm̃,de qua agitur, quæ comprehende
batur in toto.facit.C.de q̃ua.præscriptio. l.ii. de præscri.
xxx.vel xl.annorū.l.oēs.ꝭ de trāsac. c.j.& de oib. ord. si
sacerdos.& quod ibi no.Item si vna. l. vel canō ꝓhibet
tantum valet decre.non obstante aliquo canone , sicut
non obstante tali canone,sicut in exhæredatione filii
non est necesse illum nominari,si vnicus est. ff. de libe.
& posth.l.ii.& iii.l. Titius.vbi habens vnicū filiū illū ex
hæredat pluraliter loquendo ,filios meos exhæredo. &
satis est,q̃ aliq̃d sit certū,licet non nominatim.ff.si cer.
pe.l.certū.ꝭ.de testibus.licet ex quadā.de consan. & affi.
3 nia.¶ Tertia opi. distinguit † vtrum princeps ex certa
scientia scribat,& tunc valet,an nō,& tūc nō valet , q̃a
non præsumitur iuris obseruantiā &c. de elec. ecclesia.
ii.C.de inoffi.test.si quando.hæc distinctio no.C.si ꝯ ius
vel vti.pu.l.vlt.& in præ.decr.ex parte.ii de offi.deleg. in
j.ii.& iii.glo.de confir.vti.vel inuti.porrecta.ad fi.iii.glo.
& exemplificamus nos scientiam & ignorantiam per
decr.nonnulli.& per ibi no.in vlt.gl.primæ partis. & vi-
de,quod super ea dixi. Et est aduertendum ,q̃ hæc opi-
nio concluderet,valere rescrip.non solū si generalia ver
ba derogatoria sint in illo,de quibus prædixi , sed etiam
si non sint. Et sic habes quartam opinionem,quæ i hoc
differt a iii.vt est dictum,& fundatur hæc opinio super
4 scientia iurium † quam princeps habere censetur in pe-
ctore,vt in præ.decr.licet.ꝭ.eo.lib.de constit. & ꝭ. de ap.
sępe.& C.de test.omnium.& sic cessat in principe ratio
illius.§.quęsitum.quæ est,q̃ aliquis specificatis singulis
casibus non renunciaret , qui in genere renunciat.co-
adiuuatur hoc per l.C. de testa. mi. sicut certi iuris. vbi
5 miles † sciens se filium habere Instituendo alium vide-
tur filium exhæredasse,licet non exprimat,ad idem. ff.
de excusatione tutor. item Vlpianus . §. vel vbi ti-

mor. absoluitur a tutela, si princeps sciens eum tutorẽ dat ei licentiam domicilium transferendi, hanc opinionem coadiuuat moderna opi. Ia. de Bel. qui tenet in auth. de testa. imperfe. coll. viii. rogatoria non faciat mẽtionem. pro quo dicto facit. §. & si quidem. eodem titu. & quomodo respondet ad. l. si quis. ff. de leg. iii. aliud scripsi in prędi. decreta. licet. super sexta glo. si hoc tibi non placet, respondetur aliter ſm Pet. de Bel. quod. l. si quis. loquitur in testatore, qui cum disponat ad voluntatem suam, imputet sibi, si voluntatem clarius non expressit. hic loquitur de principe, qui non ad suam sed ad subditorũ vtilitatem disponit, vnde nil negotio imputandum, si non loquatur apertius, ad hoc. ff. de pact. veterib⁹. ¶ Quinta opinio distinguit, an princeps proprio motu concedat priuilegium, vel rescriptum, an ad petitionem alterius. vt primo casu valeat mentione non facta. secundo casu non valeat. ad hanc bene facit. s. eodem libro, de præben. si motu proprio. & c. seq. & cle. eodem titu. si Romanus, & quod no. de mu. peti. c. ii. ad finem vlt. gl. non tamen intelligetur motus proprius, nisi hoc ibidẽ exprimatur, vt in decreta. si motu. ad primũ mẽbrum huius distinctionis adaptari posset solutio Petri, de qua proxime dixi. ¶ Sexta opinio distinguit inter priuilegia & rescripta, & hoc tangitur in glo. hic allegata in fi. & placere videtur Host. in sum. de rescrip. §. quas vires. versi. si vero sit contra ius. & versi. sed nunc. primo casu valet, cum princeps priuilegiando contra ius facere intẽdat. iii. distinc. priuilegia. de verbo. sig. abba. Secundo nõ valeat, cum rescriptum concedendo, ſm ius facere intẽdat. C. de preci. impera. offe. l. rescrip. canon. xxv. q. ii. pro hac distinctione facit mos curię, qui habet, secunda ꝑ cancellariam sine lectione transire prima non. ¶ Septima opinio, quam ponit Arch. in prę decreta. licet. habet, quod certi sunt casus, quibus oportet de iure communi, contra quos impetratur in rescripto fieri mentionẽ, vt de rescriptis. nonnulli. de ętate & qualitate. cũ te. de cle. non residen. cum dilectus. & ca. pe. & dilatari potest ad omnem casum, quo impetratur ꝯ ꝯciliũ generale, vt in c. nonnulli. vel Lateran. de capel. mo. c. pe. & vltimo. idẽ de quolibet iure, quo specialiter id cauetur, vt hic, & idem qñ iuris ordo peruertitur, vel manifestam iniquitatem cõtinet, patet primũ de rescrip. cũm q. scdm. eo. ti. c. ii. ¶ Prædicta, nõ plus dilatãdo mãm, reduci possunt ad distinctionem talem, aut rescriptũ ꝯ ius cõmune positum obtentũ habet clausulas derogatorias, aut non. primo casu, aut scribitur nominatim non obstante tali canone, vel lege. aut nõ nominatim, sed per ęquipollentiam nomini, aut generaliter, scilicet non obstante aliqua lege vel can. Secundo principali mẽbro, quãdo nõ habet clausulas derogatorias. aut est de casibus, de quibus cauetur de iure debere fieri mentionem, aut non, & tunc aut est in forma priuilegii. aut rescrip. & tunc aut proprio motu principis conceditur, aut ad petitionem alterius, & tunc aut constat de certa scientia principis, aut non. responsiones ad mẽbra patent. s. Expedito quod quæritur de verbis derogatoriis ad ius cõmune multa informatio per id potest haberi ad aliã quæstionẽ, qua quæritur de verbis derogatoriis ad priuilegia per acta, consuetudines, & statuta. s. an tollantur per verba generalia, allegationes pro & ꝯ vide s. versi. si vero. & versicu. sequenti. vltra quas, quod sufficiat in priuilegiis. patet. s. eo. c. octauo. de hęre. sicut ait. vbi de hoc dixi. & c. sequenti. in fi. & de his quatuor permixtim, quod tollantur per verba generalia, ꝓbatur in cle. de sepul. dudum. ver. nos etenim. & de sententia excõmunicatio. c. i. in fi. de priuile. consuetudinibus & statutis. s. eodẽ libro. de elec. cũ non deceat. & c. quia sępe. & in cle. de iurepa. c. j. in fi. & consue. & statutis. s. e. li. de capel. mo. c. vno. in cle. de ęta. & qua. vt hi qui. ad fi. de relig. do. qa contingit. ad fi. de priuil. & statutis in clemen. de priuile. c. i. ad fi. de pœnis, cupientes. in fine, specialiter de statutis. s. eo. lib. de hæreti. vt officiũ. §. ad conscribendas. Itẽ specialiter de consuetu. in cle. de sta. reg. c. i. §. sanc. de pœnis. si quis suadente. post pri. de priuile. specialiter. j. eo lib. de sen. excom. c. j. in fi. de sepul. c. j. de deci. c. j. de regularibus. c. j. de statu mona. attendentes. §. atque. de reli. do. c. j. ad finem. de censi. c. j. in fi. de hęre. c. j. ad fin. de priuile. c. ij. de pœniten. c. ii. de sen. excõ. cũ ex eo. sed de verbis constitutionum papalium non est dubium, tum quia apparet certa scientia, tum quia impossibilis esset declaratio propter generalitatem ipsarũ quę cunctos ligant, de consti. c. i. de rescri. autem gratiosis habentibus clausulas derogatorias vide, quod dixi. s. e. lib. de rescri. cũ aliquibus. in glo. cla. & glo. seq. facit eo. ti. si propter. Breuiter dici potest, ꝙ in omni materia si ꝑ verba derogatoria prolata licet generaliter ab eo q derogare potest, apparet eius voluntas, ꝙ generaliter omnibus derogare voluit, illi stabitur, per ea quæ dixi. s. in iii. opi. in concessionibus vero generalibus non veniũt, nisi sint expressa, quæ verisilr quis concessurus non fuisset. j. de reg. iur. in generali. & ibi videas. ¶ In pen. glo. in fi. vide, quod dixi de regula. sanc. in fi. vl. gl.

De priuilegiis & excessibus priuile. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Monachus monasterii exempti, qui stans in loco exempto percussit lapide existentem extra locum exemptum, an ab abbate, vel ab ordinario iudicetur.*
2 *Accessorij conditio sequitur principale.*
3 *Remissio respicit delicta.*
4 *Actor si fauorabilem causam foueat, item & reus, ille præfertur, qui fouet fauorabiliorem.*
5 *Iure communi utentis & priuilegio causa est fortior, quam utentis solo priuilegio.*
6 *Priuilegium legis mortuę mitius tractatur, quam priuilegium legis uiuę.*
7 *Chrisma, oleum sanctũ, consecrationes basylicarũ, & ordinationes clericorum, & his similia sunt a diocesanis episcopis postulanda.*

CAP. PRIMVM.

VOlentes. Primo præmisso proœmio, vel exordio ponit declarationem circa priuilegium exẽptionis, declarationi obiicit solum & protestatur. Scdo declarationẽ ꝓrogat ad priuilegiũ de certo iudice. Tertio determinat quid iuris de priuile. quod eximit a pœna censurę. scda ibi, & idipsum. tertia ibi, in eos. sed Io. mo. qui diuidit in v. partes. de exordio facit primam, de obiectione & solutione tertiam ibi. nunquid. dicebat Frau. ꝙ decretalis ista vocari poterat priuilegium interpretatrix. Itẽ sciendum, ꝙ multi hodie sunt exempti etiã contra hanc decr. s. vt etiam in his tribus casib. quos decre. ista pmittit, non possunt corã ordinariis conueniri, dicit tamẽ Boa. ꝙ vidit opponi contra illa priuilegia dicentia non obstante hac decr. ꝙ non valebat, cum decr. ista non sit illa, quę obuiet, quia est veteris iuris declaratoria non nouum constituens ad hoc verbũ declaratione, sed stati ibi sequitur diffinim⁹. & j. §. j. dicit decernimus, sed nec curandũ, cũ licet sit declaratio, tñ est cõstitutio, & vt dicit Io. mo. j. eo. ep̃orũ. valent talia priuilegia, quæ secuta sunt hanc decr. licet præcesserint hãc cõpilationẽ, cũ decre. ista nõ mutet, sed pri⁹ edita & approbata hic iterum approbetur, nec nouum ad ipsam adiiciat. Goffr. autem disputauit quæstionem. xvi. de priuilegio exemptionis impetrato post citationem, an iuuet in causa ꝓdicta, soluebat, quod, vbi illud priuilegium dato ꝙ ꝓcessisset, non obstaret, certũ est, ꝙ multominus obstabit ĩpetratũ post. exẽpla patet hic ipse, all. c. auth. qua ĩ ꝓuincia. C. vbi de cri. & decr. cũ capella. eo. tit. Si vero prius habitũ obstaret ad hoc, nisi appareat, ꝙ Papa causã ad

se

fe voluit reuocare,dicit idem per l.fi quis poftea.ff.de iu
di.& l.vbi.eo.tit.& per.l.tutor.ff.de exc.tut. facit.s. de fo.
compet.c. pen.eo fortius procedit hoc, fi citatio fuiffet
talis,quæ induxiffet litis pendentiam,fm formam dec.
vt lit.pen.in cle.hoc dico per decr.vlt.c.xi.vt li. pen. & p
decr.cũm quæ.ii.de tefti.& vide,quod ibi no. in ii. & iii.
glo.& fuper eis dixi,aliũ potiffime ordinarii ad hoc ela-
borare folẽt,& ipfi exẽpti,& illi.i.ordinarii.ius exigit pu
niendo illos,fi delictum eft notoriũ.s.de cẽfi.Romana.
§.notoria.Si dudum & eft cõtumax excõmunicet & p
cedatur iuxta notata,de do.& contu.veritatis.fi eft q̃ftio
de re,vel contractu,procedatur,vt s.vt li.nõ ꝯte.qm̃.§.in
aliis.& §.fe.& fm Hoft. [*exercere*] Hoft.continuat hic
ver.faluis.plus placet,prout iacet,cum proteftatio me-
lius cõiungatur affertioni negatiuæ,quã affirmatiuę, ip
fe tñ fic apeat,q̃uis dixerimus,quod i trib⁹ cafib⁹ ordina
rius hẽt poteftatem,non tñ intelligatur de illis tantum.
qa volumus effe falua iura &c.tñ illud nihilominus fa
tis facit pro Hoftien. ibi dicam, [*quia nec.*] tolle literam
1 j.conueniri poffunt[*in loco exempto*]de monaco† mon.
exempti,qui ftans in loco exempto percuffit lapide exi
ftentem extra locum exemptum , difputatum fuit bis.
vtriufque loci habita confideratione.vterque fit iudex.
f.abbas & ordinarius,cum ponderato initio fortior eft
cã primi .f.iudicis loci exẽpti,allegabatur.ff.ar.fur.cę.fi
plures.in fine.& fuit q̃ftio Egy.Cremo.quam vide ple-
nius.j.de reg.iuris,in obfcuris.Fran.s.de fo.cõpe.c.fi.di-
xit vtrũq; debere conuenire,alle.de refcr . paftoralis. de
fen.exc.cum illorũ.de monaco vero,qui extra mõ.exẽ
ptum incedit fine habitu.vr p hãc literã, ꝙ ordinarius
eum punit, fecus fi intra locũ exemptum , & fic poffet
intelligi,quod no.Inn.s.eo.recepimus.& Arc.hic,& vi-
de,quod fcripfi poft Inno.eo.tit.ex ore. in fi. Itẽ appro-
bat hæc litera folutionem Stephani prouincialis , qui
difputando tenuit,exemptum dilinquentem in loco
non exempto ligari per ftatutum epi,dum modo ftatu
tum religioni congruat,difciplinæ cõueniat & faluti p
ficiat.i.dift.ꝯfuetudo.& fic foluitur ꝯriũ de decreta. ni-
mis praua.de excef.præla.quod intellexit de religioni ꝯ
trariis.Idẽ fi fierent in fraudem exemptionũ.facit. c. ti.
quãto.de primo vide,quod dixi, de maiori. & obe. qđ
fup his.fup.j.gl.fubdit, ꝙ fic excõmunicatũ poterit de-
nunciare ep̃s,cũ denuntiando non cognofcat, nec iudi
cet,fed declaret,alleg xii.di.p̃ceptis.de refcrip. cum ꝯin
gat.ff.de acqui.re.do.l.adeo.§ cum qs.de teft. hr.dcs. §.i.
Itẽ per Id ꝯuluitur aiæ delinquẽtis. ii.q.j.multi.de cle. ex.
illud facit ad hoc,quod fcripfi poft Iac.Gof.& Hofti. de
2 offi.le nouit.fuper vlti.glo.in fi.Itẽ facit†conditio accef-
forii qđ fequitur principale,de reg.iu,acceffiorum.fcias,
ꝙ fi effet iam plena exemptio,ꝙ ꝯ hanc decr. eximeret
a foro delicti , & forfan ꝯctus & rei, tunc ceffarent p̃di-
cta,quia non ligarentur,& p ꝯfequens non denunciarẽ
tur.& iã vidi alia priuilegia & plus,qa vidi priuilegia , q̃
eximũt ẽt loca priuata,in quibus exempti habitãt,quã-
diu ibi habitant,multũ ergo in his ponderãda funt ver
ba priuilegiorum.eo.tit.porro.cũ ꝯcor. quas vide ibi gl.
iii.& fuper illa[*iniquus*]fis ergo cautus,vt cum exempto
contrahas extra locum exẽptum[*Res litigiofa.*] cõfiftat,
quod eft.j.nec,vbi funt tres cafus,qui fubdiuifi funt no
uem.fi.s.de refcript.fuper literis.& præcedens fatis pa-
tet.ad huius aũt & fequentis intellectum fcire debes,ꝙ
fi Bon.domicilio delinquit Florentię , vel ibi ꝯhat , vel
ibi rem habeat,in omnibus his cafibus cõuenitur co-
rã Bon.primũ patet.C.vbi de cri.agi oportet.l.j.& no.đ
fo.cõpe.c.fi.in j.gl.Scđm.s.eo.li. de fo. compet. Roma-
na.§.ꝯhenies.tertium.C.de præfcr.lon.tempo.l. fi. & C.
vbi in rem ac.l.fi.& no in præ.c.fi.in 4. his pofitis patet,
ad quid valet exemptio,qa fup his tribus non conueni
tur corã iudice domicilii,fiue hæc fiant,vel exiftãt in lo
co exempto, licet intra dio.vt s.fiue fiãt,fiue fint ex̃ dio.
vt hic. & fic duo habent ꝯcurrere,vt iudex domicilii co
gnofcat,primũ, ꝙ fiãt,vel fint p̃dicta intra dioce. fcđm
ꝙ in loco nõ exẽpto,& eft fi.s.e.de offi.le.c.pe. nec tũc
fimplr cognofcit ex foro domicilii, fed ex foro delicti,
ꝯctus,vl rei,& hoc eft,quod voluit gloffa, dum æquipa
rabat illum Anglico.& dicebat illum in totũ exẽptũ a
foro domicilii,ẽt quo ad poteftatẽ remittẽdi.& ifte eft
tertius cafus,q feqt,cuius mens eft,ꝙ retẽto p̃dicto the
mate Bon.domicilii,q deliqt,ꝯxit , vel rẽ litigiofã hẽt
Florentiæ,poffet p Bon.remitti i delictis ad iudicẽ Flo-
ren.id requirẽtẽ,& in ꝯctibus & re litigiofa fibi poffet
iniungere requifitus,vt Floren.cãm defenderet,hoc ifte
non poterũ de exempto. Ifta.n. proprie procedunt ex
foro domicilii,quod breuib. verbis per gl. putabã intel
ligi,tunc apertius declaraui. [*fuper iftis.*]quod poffent
exemptione ceffante,vt prædixi,[*locorum.*]in qbus exẽ-
pti habent domicilium.diocefani habeant aliquam po
teftatem,quod fequitur[*conueniantur.*]i.conueniri & re-
mitti petantur. Innoc. [*remittitur.*]de remiffione vide,
quod no.in cle.de re iudi.paftoralis.poft mediũ. ver. ꝙ
fi punitio,in glo.fed nunquid[*illuc.*]ad iudicem delicti,
per quem requiritur[*vel ipfis*]exemptis,vel illic,vbi con
traxerunt,vel eft res petita.Hoft.[*iniungendi*].q.d.in his ꝯ-
ctu.f.& re.Iudex nõ hẽt neceffe remittere,fatis ẽ ,quod
iniungat,ꝙ vadat defenfurus ibi caufam,fm Hoft. Pe.
3 & Abb.& Archi.idẽ dicentes,ꝙ†remiffio refpicit deli-
cta,iniunctio ꝯctus,vel res litigiofas. & circa hoc vide,
quod dixi fatis.s.eodem libro,de fo. compe. Romana.
§.ꝯhenies.fuper verbo citati,fi ergo nec inueniẽtur Flo
ren.nec remittuntur illuc, nec coram iudice domicilii
refpondere coguntur,quid fiet,cum remedia.§. contra
henies.non fufficiant,dicit Hoft.recurratur ad Papam,
& in hoc prodeft priuilegium exemptionis.faluis nihi
lominus .i.non eo minus,ꝙ.s.tres cafus expreffimus tã
tum fm lecturã Hoft.de qua prædixi.s.ver.exercere. vel
non obftante,quod dixerimus in pluribus cafibus eos
exemptos,non per hoc derogamus iuribus , quæ certis
cafibus poteftatem dant fuper exemptos, quæ corrige-
re per hoc non intendimus.& not.Hoft.contra illos. q
funt faciles ad afferendum iura effe correcta,fubdẽs lau
dabile forte talium magiftrorum dicta corrigere,textuf
que defendere.& facit,quod dixi.de appella.vt debitus.
fup.ili.gl.[*apoftolico priuilegio.*]quid fi actor priuilegiatus
detrahendo res,corã certo iudice hunc fic priuilegiatũ
conuenit corã illo.poterit ne reus illũ declinare , & pe-
tere,quod corã fuo iudice trahatur,nec opponas de de-
cr.ad hoc.de refcriptis.quæ non obftat,vt hic no. & ibi
ẽt in fi.ii.gl.& ne quod ibi dixi poft Compo. obftet quæ
ftioni,intellige conuentionem fieri fuper lite orta ante.
impetrationem actoris,vel poft,fed priuilegium expri-
mebat ẽt de poft exortis, vt abbreuiem , eft fciendum,
quod Iac.de Bel.qui difputauit hanc quæftionẽ , dixit,
quod præfertur actor,vel reus,qui folus fouet caufam
fauorabilem.facit.s.de regulis iur.c.fi.cum concor. nõ
tñ intendit reftringere ad illas. iiii. de quibus ibi , quod
patet,quia allegat.ff.de mino.verum. §. pen. & vlt. ex q
4 bus caufis ma.l.fin. C.fi aduer.fif.l.j.& ii.Item fi † vterq;
fauorabilem,fed alter fauorabiliorem,ille p̃fertur. ff.de
priuileg.creditorum.l.priuilegia.in autentico.de æqua-
litate dotis.§.his confequens.Si autem vterq; ęqualr p̃-
tendit fauorẽ caufæ,vel neuter id prætendit , fed folum
priuilegium perfonę,tunc fi reus habet plures iudices ꝯ
ftitutos fibi & actori electionis priuilegio attributo , vt
in fcholaribus per auth. habita.C.ne fi.p patre , erit ele-
ctio actoris.facit.ff.de pec.l.fi vero. de iudi. q prior.& l.
in tribus.& in pri. caufę fauem⁹ actori.ff.de iud.fi qs in-
tẽtione.& dubiũ ipfe actor declarat,vt ibi.ff.de verb.ob-
l.inter ftipulantẽ. §.fi Stichũ. Si vero reus habet iudicẽ
de iure cõi,& alium ex priuilegio fibi & actori tributo
electionis priuilegio,vt in viduis & fimilibus eft videre.
C.qñ.imper.inter pu.& vi.l.vna.tũc ille actor,vel re⁹, q
forũ eligit fm ius cõe p̃fertur alteri eligenti per priuile
5 gium,nam fortior†eft caufa vtentis iure cõi & priuile-
gio,q̃ vtentis folo priuilegio.C.de edi.di.Adr.toll.l.fi. &

Auth.de consangui.& vte.frat.§.fi. ˜s.de dec.suggestum.
vbi vide concor.in & super vlt.gl.constat & facilius tol
li priuilegiũ,q̃ ius cõe.˜s.de constit.cum accessissent. C.
ad Velle.antiquę.in Auth.de non alie.§.qa vero verisi-
mile .In priuilegiis datis per ius cõe , in quibus quo ad
partes nõ est dari prius,vel posterius.& facit. qd dixi ˜s.
e.li.de hære.vt officiũ.ad fi. super gl.possunt locũ habe-
re prædicta,sed in priuilegiis datis singularibus personis
vt habenda rõ prioritatis,nisi quo ad illã cãm p deroga
toriã secundi tollatur primũ.˜s. de pscrip. veniens. & de
hoc.15.q.ii.in fi.summæ.ad id.ĩ.de reg.iur.q prior.cum
concor.& facit,quod dixi.˜s.eo.li.de pac.c.j.super ver. li-
bera [*Indultum.*]per quod euidenter apparet ſm Host.
quo ad hoc Romanum Pontificem statim bullato pri-
uilegio potestatem aliis ademisse.˜s.eo.li.de conces.præ-
ben.qa cunctis.§.nec etiã. & §. ex parte [*archiepiscopus*]
primates & patriarchas includit , qa non est vis in no-
minibus.de offi.ord.duo simul. vbi de hoc.& breuiter
oẽs superiores.pp.& eius legatis de latere exceptis,vt pa-
tet.ĩ.de verb.sig. veniens [*pro ulla causa*]q̃cũque sit illa ci
uilis,vel criminalis,vel mixta.dicit Abb.s.cõtractus,de
licti,vel rei litigiosę[*præsumat.*]quod si fecerit.sñia nõ te
net vt a nõ suo iudice lata ſm Host.alle.˜s.e.lib de fo.cõ
petẽ.Roma.in fi.signat ℈riũ de his,q̃ not.& dixi post
cum.˜s.e.li.de offi.or.Romana.§.officialis.in vl.gl rñdet,
q hic p priuilegiũ oĩno subtrahitur potestas.patet,q ta
lis fuit intentio concedentis,vt hic sequitur.ibi.penitus.
& ˜s.eo.lib.de conces.præben.qa cunctis.§.ex parte. per
ius vero scriptũ nõ omnino subtrahitur, nisi apertius
hic dicatur,vt ibi.& iõ qñq; & si contra ius factũ fuerit
nõ reuocat,licet fieri nõ debuerit,vt ibi no. qñque dis-
soluitur,vt x.di.vides.& sicut mitius agitur cũ lege q̃ cũ
6 legis ministro: sic† mitius est agendum cum priuilegio
legis mortuæ,q̃ cum priuilegio legis viuę.ff.de arb. Cel
sus.de compen.si cum milite.in Auth.de testi.§.si vero
tale.[*ordinarii.*]talium priuilegiatorum. [*ubicunque*]hoc
statim moderatur,no.per hoc Franc.quod priuilegiũ
sequitur personã quocunque vadat.patet hoc.ĩ. de reg.
iur.priuilegium.[*penitus.*]etiã si ibi delinquãt.℈hant,vel
rem litigiosam habeãt[*subiectos.*]secus ergo si essent exẽ
pti.˜s.de sup.ne.præ.c.ii.& si liberẽ,non sic in casu. ˜s.eo.
li.de capel.mo.c.vno [*tã illorum*]monasteriorũ a quib*
transmittuntur [*prioratuum.*]ad quos destinantur.[*ali-
quem monacum.*]vtrobique,& sic abbas rõne abbatię po-
terit illum excõicare ,& eps rõne prioratus ,qui est suę
iurisdictionis.˜s.e.cũ capella.ſm Inn. & Host.[*morantur*]
concor.˜s.e.li.de tempor.ord.cũ nullus.in fi. in illis prio-
ratibus vel capel.non exemptis.Pe.[*licite.*]i.seruato ordi
ne & ex causa licita.alle.no.ĩ.de sent.excom.c. i. Hosti.
[*possunt*] hinc decisus est §. sane. quẽ Host.glossauerat.
& Abb.duas posuit apostillas,& Bota. posuit intellectũ
ipsius,cuius mens erat,q quia de administratione prio-
ratuũ , cuius auctoritatem geri deberet,quæstiones su-
perius emergebant,diffiniuerat Inn.q nisi aliud de spe-
ciali iure competat his,vel illis conuentuales,& qui cu
ram habent dioecesanorum auctoritate , alii simplices
mandato abbatum debeant ordinari.nimis erat præiu
dicialis hæc diffinitio.& Inn.illam non glossauit,nec ẽt
a princ.venit sub bulla,nec post ;vnde saltem nunc sit
reuocata.˜s.in procœ.huius libri,ad fi. ¶Prima gl. sum-
mat,& subdit,quid determinet. ¶Glo.ii. respon. p duas
quæstiones,in quarum prima remittit. ¶Glo.qa viden
tur,declarat ob.so,quam facit tex.¶Gl.dixit hoc, rñdet
per quæstionem & sol.¶Glo.istud.respon.per ob & du
plicem sol.¶Glo.antepe. alleg. duas concor. soluit con
trarium ;finis respon.per q̃stionẽ.¶In gl.ad idem.ibi.hę
res absens.ver.nã vbi,quem vide.˜s.eo.lib.de fo. compe.
c.2.in glo.no.¶In glo.i.in fi.& quæ no.Inno.˜s.eo.lib.re-
cepimus.& Hostien.in sum.huius tit.§. fi. sub. §. sed &
dici posset,& hic excusat prolixitatem ibi positam , di-
cens q ante hanc constitutionem totum illud scripse-
rat,& sic extollit,q iura noua pro magna parte sua opi.
approbant.¶In glo.ii.in fi.vnde legatus etiam de late-
re hoc non posset.˜s.de confir.vti.vel inuti.c.fi.dicit Ab-
bas.nec eps.de exces.pla.c.ii.nec archiepiscopus.eo.tit.si-
cut vnire.¶In glo ˜s.eod.in fi. Arch.alle.xxv.q. i. quæ ad
perpetua.& 9.q.ii.c.j. ¶In gl.qa videntur.ibi,domicilii.
hoc,& quod sequitur, declarari in textu super ver. nec
vbi.& ibi. Anglicum exemplo.In quo tñ plus hẽt dioce
sanus Bononiensis,quam in Anglico pp casus spãles, q
bus sibi subest,vt in gl.ij.¶In glo. dicit hic. in fine, dicis
Host.& Arc.post eũ,hoc posse exaudiri vsque ad.30.vel
xl.passus ſm distinctionẽ cau.17.q.iiii.sicut antiquitus.
& c.super.& c.miror.& c. diffiniuit. dummodo sint ex
muros.nam si sint intra ambitum murorum alicuius
ciuitatis,vel loci, hæc passuum priuilegium nõ habe-
bunt.17.q.iiii.quisquis.¶In glo.vt ˜s.ibi.c.vno.in fi.& ˜s.
de præscriptionibus , veniens.ver.crisma.p quẽ patet,q
7 †crisma,oleum sanctũ,consecrationes basilicarũ,& or
dinationes clericorum,& his similia sunt a dioecesan is
episcopis postulãda,nisi aliud in ipsorum priuilegiis ℈-
cedatur,alle.etiam Host. 16.q.j.interdicimus.& in fine.
vide,quod no.in cle.de sepul.dudũ. In gl. multoties.&
de pę.& re.c.ii.in glo.pe.per quas glo.de multis nouis iu-
ribus instrueris,quibus ordinarii potestatem habent in
exemptos. Ber.alle.˜s.eo.patentibus.de offic.ord.irrefra-
gabili.de sta.mo.recolentes.Host.Arch.& Abb.alle. di-
uisim. 18.q.ii.abbates,de ma.& obe.q super. & c. solitę.
istud inducebat Host.cũ aliquid tenebat ab ordinario.
˜s eo.ad hoc.& c pastoralis.& c.cum & plãtare.& c.tua-
rum.de hære.excõicamus.§.sane.¶In glo.s.in fi. tã cir-
ca conuentiones.q̃ circa remissiones.In glo.istud.ibi p̃-
terea.ibi istã solutio fuit addenda propter aliud contra-
riũ decr.vlt.de rescriptis.quod prohibet rescripta ad fu-
turas lites trahi.vnde dicebat Host. priuilegiũ istud dat
ad impetrantis defensionem.sit ergo vt fauorabile, vali
dum & dilatandum.˜s.eo.in his. rescriptum datur ad al
terius impugnationem.& ideo odiosum ad lites p̃ntes
tantũ,alle.de rescriptis.nonnulli.C.de liti.l. vlt. ad fi. C.
manda.per diuersas.circa medium. ff. de doli exceptio.
pure.§.vlt.dicebat ergo Arch.si exponatur certo.i.deter
minato per priuilegiũ expressum non per rescriptum,
soluta erunt oĩa contraria. ¶In gl.s. interdictũ. In fine.
dicit Host.q ẽt deponere illos poterunt , & in arctum
monasteriũ intrudere,si casus talis fuerit, potestati eñi
ordinariorũ non detrahit,nisi inquantũ est expressum
sicut & de præscrip dicitur.˜s.de præscri . auditis. & c. cũ
olim.¶In glo.ad idẽ.In fi.ver.nã vbi.& procedit hoc, ẽt
si ibi delinquant tunc vel contrahant ſm Inn.¶In glo.
concordat.in fi.ſm Host.idẽ Io.mo.& Arc.vide , quod
dixi post Inn.de relig.do.c.fi.§ fi.qui distinguit , an ha-
beat electionem sibi prioris,& an prioratus bona fuit di
stincta.¶In gl.vlt.ibi reuocationẽ , cui resistere nõ pos-
sunt,de sta.mo.cum ad monasteriũ.ver.tales.& in fine,
ibi præueniantur.de foro cõpe.proposuisti.ſm Host. &
Ioan.mona.Quærit hic Boat.an prior iste excõicatus,
post reuocationem & reuersionem ad claustrũ adhuc
sit excõicatus. & tenet, q si expresso pprio nomine fuit
excõicatus,adhuc remanet excõicatus , secus si solum
prioratus,vel dignitatis nomen fuit expressum , p decr.
qm Abbas.de offi.dele.vide de immu.eccl.aduersus. ad
fi.vlt.gl.absit enim,q excommunicatio prælati ex pro-
pria culpa proueniens liget successorem,nisi illam cul-
pam faciat propriam, vt ibi.

S V M M A R I V M.

1 *Ius ciuile potest legi in curia Romana.*
2 *Sedes quandoque sumitur pro potestate iudicandi.*
3 *Fructus an debeantur illi,cum quo dispensatum est, vt possit esse in studio.*

CAP. II.

CVm de diuersis. Præmissa cã prouidet. & prouisionem declarat ibi . vnde volumus , hic priuilegiatur locus studii. de priuilegiis doctorum

doctorum habetur. C. de profe. & me. l. medicos. lib. x.
ff. de excu. tu. l. sed & reprobari §. vlt. [confluant] concor.
cle. de sepul. dudu, post prin. quasi proui ſm Arc. qa ec-
clesia est vere mater. ȝ. de sum. Tri. fideli. gl. hic aūt alio-
rum. afferunt enim fructū sciētiæ in Dei ecclesia opor-
tunum. ȝ. eo. li. de elec. cū ex eo [& ciuilis] adde, quod ha-
1 bes in cle. de magis. c. j. & vide mirabile, ꝙ in † curia ro. in
ciuile legi potest, & non Perusiæ, & locis vicinis. ȝ. eo su
per specula [studentes] proprie studere est, vt ait Hug. disci
plinæ inuigilare, & cum magna animi volūtate appli-
care ad proficiendū in ea [in scholis] vide, qđ dixi. ȝ. eo. lib.
ne cle. vel mo. c. ij. in prin. super eo. verbo, & quō dicun-
tur a scholis, licet aliqñ diuertant, & quō de dantib. ope-
ram scientiæ debet intelligi, ponit hic Archid. qđ scripsi
post Goff. de magis. sup spec. [generale] non particulare
tenent. ȝ. de cle. non resi. tuæ. vbi de hoc Arc. sicut illi ha
bentes tñ prælatorū licentiā, & qui dicūtur prælati quo
ad hoc, ponit hic Arch. qđ scripsi de cle. nō resi. relatū,
post Inno. & Host. Sed tene, qđ dixi. ȝ. eo. li. de elec. licet
canō. super gl. pe ¶ Prima glo summat. ¶ Quinta ponit
duas lecturas. ¶ Gl. nunquid. quærit & soluit scđm & ter
tium dictū, rñ. per duas qōnes. ¶ Glo. vlt. rñ. per duas qō-
nes. ¶ In gl. iij. in fi. idem Io. mo. qui dicebat, ꝙ ecclesia
de non esse. cum essemus natura filij iræ. ad ephe. scđo,
ducit ad esse spirituale per sacrm baptismi. vnde ille ira
natus est auctus per gratiam, quæ gratia nō destruit na-
turam, sed perficit ſm Augustinum. ¶ In glo. istud. ibi,
sed melius. idem Io. mo. ¶ In glo. nunquid. ibi, vel locū;
2 dicebat ergo Io. mo. ꝙ licet † sedes summatur qñq; pro
potestate iudicandi. xix di. si romanorum. in auth de iu
di. §. sedebunt. coll. vj. hic accipitur pro loco comprehē-
dente locatum, & inducebat versum. Si bene sede sedes
non debes quære sedes. & ibi odium, per qđ. s. præiudica-
tur ordinario collatori. fauor enim respicit studentē, vt
hic in prin. & ibi, non proderit. idē Io. mo. qui dicit, ꝙ ta
lem denominabit ab eo, in quo se plus occupat, & re-
mittit. j. de verbo. sig. c. fin. ¶ In gl. vlt. ibi pbendæ, ar. pro
cis. 82. di. proposuisti. in gl. sufficit. & 32. di. de quibusdā;
ꝯ eos est, qđ no. xij. q. ij. Vulteranæ. & xvj. q. j. gñaliter, &
3 ibi ex dispensatione † an illi, cum quo dispensatū est, vt
possit esse in studio, debeātur hoc ipso fructus, vide, qđ
dixi de cle. non resi. tuæ. & in fin. hunc intellectū dicit
Arch. probari per decre. tuæ. de cler. nō resi. dum dicit,
quibus studiorum gratia est indultum, ponit duo, stu-
diorum in genere, & indultum, vnde disputauit Bar. in
dñica. xlij. ꝙ excusans a receptione ordinum pp ignorā
tiam, non debet ire ad studium sine licentia epi, ꝙ si fa-
ciat, vocatus non rediens poterit beneficio priuari, & vi-
de, quod dixi de cleri. non resi. relatum. & c. ex tuæ.

S V M M A R I V M.

1 *Insignia pontificalia an præscribantur per inferiores.*

C A P. III.

ABbates. Duæ sunt partes. primo tra-
ctat de benedictione sup po
pulum fienda & p abbates super hoc priui-
legiatos. scđa ibi, nec eis de col. ꝯsueuere. Ite
rum pꝰadicit quid eis liceat determinādo locū & tēpus,
scđo ibi alibi, ponit quid nō liceat, & exceptionē subdit
ibi. nisi. scđa principalis miscendo quid liceat, ponit qđ
non liceat, a quo excipit ibi, nisi eis in ecclesiis, ponit lo-
cum statim limitatum certo tempore, vel actu [matuti-
nas] istę duæ horæ solenniores sunt cœteris, vt patet in
cle. de cele. mis. si dominum. in fi. [solemnem] an facit ar-
chieps per totam prouinciam etiam in locis exemptis,
vt in cle. eo. tit. archiepo. in prin. vide, quod de presbyte-
ris Car. scripsi. ȝ. de sup. ne præ. c. j. super. ij. glo. [priuilegio]
cum solum priuilegium excipiat, vr, ꝙ cōsuetudo hoc
1 operari non possit, cum insignia † pontificalia per infe-
riores non præscribantur. xciij. dist. peruenit. ij. & c. illud
& facit. ȝ. de consue. quanto. Host. in decre. cum contin
gat. de ætate & qua. innuebat ꝯrium. s. ꝙ ex consuetudi-
ne poterat hoc cōpetere, & per id videretur, ꝙ abbates,
qui ante hanc decre. id consueuerant, adhuc possint p
decre. licet. ȝ. eo. li. de consti. sed hoc est falsum, cū con-
suetudo illa sit irrationabilis, vt pdixi, circa quod scien-
dum, ꝙ Alex. in hoc primo membro in sua extraua. nō
reseruauerat ꝯsuetudinem, quā tñ reseruauerat in mē-
bro sequenti, & tñ illud ē sublatū, vt dicā in vl. gl. [alijs]
si tñ fuerit inuitatus, poterit ordinare monacos alterius
monasterii, ar. ix. q. iij. Lugdun. vt no. Lau. & Io. lxix. dis.
qm. qđ intellexit Host. si monasteriū, ad quod inuitatur,
sit exemptum, quia in nō exempto posset epũs prohibe-
re ſm eum, vt scripsi, de æta. & qua. cū contingat. in gl.
ergo non iurisdictionem, quō talis iurisdictio per abba
tes pscribi potest, no. de pscri. auditis. in. iiij. gl. [tonsuram]
ȝ. de re iud. cum inter. in prin. de trāsa. ex literis [eis] id. s.
ꝙ conferre possit aliis quam pdictis. [Indulto] in antiqua
sequebatur, vel de consue. iam præscripta, quam literā
posuit etiam Guil. in Spe. e. tit. remota fuit p Bonifaciū,
vt sciatur hoc casu cōsuetudinem nō valere, & facit ad
id, qđ dixi sup ver. priuilegio. ¶ Prima gl. summat. ¶ Se-
cunda glo. rñ. per. q. ¶ Glo. pe. ibi dicit. ¶ In gl. ii. ibi intel
ligo idē Arch. pp identitatem rōnis, alle. ȝ. de ꝯsti. trāsla.
benefacit. j. eo. apostolicę. & in fi. de qua loquitur Guil. i
Spec. eo. tit. ¶ In glo. iii. in fi. dixit hic Arch. Alanū scrip
sisse, ꝙ tunc ecclesiæ pleno iure pertinent ad monaste-
ria, qñ in eis sacerdotes instituunt, & oēs obuentiones
pcipiunt pter stipendia ministrorū, de pben. auaritiæ. &
c. de monacis. vbi de hoc. & xvj. q. ii. in sum. ¶ In glo. s.
q̃. ibi bene dictū, & de hoc intelligatur. 16. q. j. ministra-
re, vt ibi no. & de con. dist. j. cum ad celebrandas. & in fi.
non in præsentie epo. 21. dist. denique. ¶ In glo. l. extra, in
fi. dicit Archi. ꝙ tales multi priuilegiati hoc male obser
uant, pp quod esset eis priuilegium auferendum. 74. di.
vbi ista & c. sequenti. ¶ In glo. vt ibi. in fi. de æta. & qua.
cum contingat, datur consilium, ꝙ hoc non fiat j. an-
nū probationis, quia certū est, ꝙ postea exire posset, &
fraus fieri, quæ pcauenda est, de seruis nō ordi. c. j. pro &
ꝯ. j. de sen. exc. religioso. ¶ In gl. pe. ibi inclusiue, & faciūt
hæc pro abbatib. qui benedicunt calices, patenas, vestes
sacerdotales, cruces & similia; de quib. ȝ. de sacra vnc. c.
vno. ante fi. de cō. di. j. vestimenta. nam si benedicunt &
consecrant personas, fortius & res. xij. q. j. præcipimus, a
consecratione calicis, in quo fit vnctio, vt in præal. cap.
vno. abstinere debet, in aliis superioribus & similibus,
vbi fit solum verbalis benedictio, sustineri potest, qñ ad
opus suarum ecclesiarū id agunt. alias abstinere debēt,
cum nec solenniter benedicant populum, vt hic, nec a-
quam etiam benedicant solenniter. ȝ. de conse. eccl. vel
alta. aqua. maxime, quia ipsorū benedictio simplex est,
vel ad plus mixta, vt no. in cle. de sta. mo. attendentes. §.
statuimus, de inuitatis dicam j. c. vt apostolicæ. super. ii.
glo. & in fi. vide, quod ibi dixi, vbi etiam tenet Boati. &
hic Archid. ꝙ alteri conferens imprimit characterem.

S V M M A R I V M.

1 *Litis nomen actionem significat siue in rem siue in personam.*
2 *Vindemiam pendentem si quis emerit, & si impediatur colligere vuam contra petentem pretium habet exceptionem.*
3 *Testamenti tabulas penes se depositas si quis legerit aliquibus præsentibus si hoc fecerit, vt secretum iudicium illis aperiret, iniuriarum tenetur.*

C A P. IIII.

AVctoritate. Incipiebat, quia regu-
lares, de qua loquitur
Guil. in Spe. eo. ti. & sunt tres partes. prima
ponit triplicē phibitionem ꝯ exēptos. scđa
ꝯ facientes iubet ꝯpesci p ordinarios ibi, ꝙ si. tertia pui-
dit ordinariis ꝯ cōseruatores ibi, & si quas. scđa principa
lis ibi, inhibemus. ponit inhibitionē & exceptionē. ter-
tia ibi, casus. ponit illā inhibitionē, quam declarat ibi, &
ꝯsilio. vide, qđ dixi. ȝ. eo. lib. de hæreti. sup c. capellas. vide,
qđ no. de cōs. di. j. cōcedimus [exempti] de nō exēptis nō
dubitabatur [constituere] ꝙ si fecerint, cedunt diocesano
cū suis fructib. eo. ti. cū olim. & ver. insup, & vide, qđ ibi
scripsi

ſcripſi ſuper vnica gl.talia tria pmiſſa, vel aliquod pmiſ-
ſorum[*propter hoc*] ſi pp aliam cauſam nõ cõtingit hęc
prouiſio,& dic pp hoc.ſ. quia illos a pdictis ↄpeſcunt[*in
eos*]ordinarios ↄpeſcentes hæc conſtituere eccleſias in
ſic cõſtructis celebrare,vel in aliis tpe interdicti[*cauſas*]
ſtatim ſubdit[*vel lites*]cui concor.C.de tranſact.l.cauſas
vel lites,& hic per cauſas criminales includit,nam litis,
1 †nomē actionē ſignificat,ſiue in rē, ſiue in perſonam;
ff.de ver.ſig.l. litis tm̄.ſi enim ad illos ſpectaret dñiū vti-
le,ad exēptos directum, pro iure ſuo pñt eſſe in iudicio,
& vide.qđ no.vt lit.non ↄte.qm̄.§.pe.in.j.gl.[*exempti*]in
his practicabatur iſtud,in aliis nõ expediebat, ſed & idē
in illis ſuo nomine . bene igitur poſſent eſſe vt procura-
tores illorum,niſi religio impediret,de poſtu.c.ij.qđ dic,
vt ſcripſi de re iudi.cum I.& A. in princi.[*non aſſumat*]
ſi.in ele.de deci.c.j.[*cenſuales*] ẽt cenſuales ſuos papa nõ
ſemp defendat vt exemptos, qđ dic,vt eo.ti.recepimus,
& j.eo.ſi papa.§ ſi vero.¶Prima gl.ſummat. ¶Gl.quia
ſicut.primo dat ſimilitudinem.ſcđo ſoluit.q. ¶Vltima
glo.rñ.per tres quæſtiones.ſcđa ibi,de furto.tertia ibi,eſt
iſtud.¶In glo.iij.ibi[*ſi quis autem volunt*] vide eod.ti.cum
olim ij.ſuper gl.no.ꝙ,& idē.§.ſequens. ¶In glo.viii.ibi,
[*vim facit*]ſequitur,qui.nõ ſinit poſſidentē,eo qđ poſſide
bat ſuo arbitrio vti ſiue arando &c.& ibi[*qui pendentem*]
2 qui emit † pendentē vindemiā, ſi impedictur colligere
vuam ↄ petētem pcium habet exceptionē. Si vero poſt
traditionem vuarū impedit illas calcari,vel muſtū euel
li,agit ad exhibēdum,vel iniuriarū,& ibi.§.ſi quis tabu-
3 las † ſi tabulas teſtī penes ſe depoſitas quis legit aliquib.
pñib.ſi hoc fecit,vt ſecretū iudiciū illis aperiret, iniu-
riarum tenetur.¶In.ii.gl.ibi[*patentibus*]iſta duo iura lo-
quuntur de oratoriis priuatis, de publicis loquuntur in-
ra alle.in prin.glo.& in fi, niſi hæc duo faciat de aucto-
ritate diœceſani,quod dic,vt de conſ.diſt.i, vnicuique.&
duob.capitulis ſeq.vbi de his priuatis oratoriis.¶In glo,
ecce.ibi[*non exempto*]probat ẽt decre. iſta idē de exēpto
quo ad tertiū membrū,qđ de celebrãtib.loqtur. ¶In gl.
vl.ibi[*iniuriam domini*]qđ eſt, quotieſcunq; grauatur ſub-
ditus,qa eius ſubditus,& ſm hoc pcedit ,qđ ſcripſi.ſ.de
re iudi.ad apſicæ,ver.eratq; parata,ſed Arch. dicit hoc il
lud intelligendum,qđ ibi dixit,qñ agit, ne moleſtentur.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegiorum participes non ſunt vxores,niſi exprimantur.*
2 *Immunitates iuribus,vel verbis,ſi dubium ſit de immutatione,ad
quem recurratur.*

CAP. V.

NE aliqui. Præmittit ↄſtitutionis du-
plicem cãm,& ↄſtitutionē
ſubdit ibi, oẽs, in qua exceptionē interſerit
ibi.illis,dicit Fran.ſ.eo.c.j.ꝙ priuilegium,de
quo hic loquimur,In'n.IIII.ↄceſſerat multis laicis, cleri-
cis & religioſis, ſed Alex. oĩa illa priuilegia reuocauit p-
ter ↄceſſa regib.reginis,regū filiis,aut fratrib.vel ſublimi
bus perſonis,qui antiquitus talem gratiā a ſede Apoſto
lica habuiſſent, & incipiebat illa ↄſtitutio,ad ppetuam
rei memoriam.[*Clemens*]cuius fuit hæc conſtitutio cle
mentior Alex.ſic tēperauit,vt.ſ. pter exceptos nõ extēde
retur ad ſnĩas ordinariorū,& tētationis cã pulchra fui,
& formoſa, quam ponit exordiū, & eiuſdē Clementis
fuit decre.ne aliq.ſ.e.li.de hære.[*indulgentias & priuilegia*]
vide qđ dixi.ſ.de ſepul.in nr̃a. in prin. [*vel ſecularibus*]his
duob.gñib.oẽs cõprehendit.xii.q.j.duo ſunt[*quocunque*]
interdum exprimit epos & archiepos.ſ.ca.j.§. in eos,ibi
videas[*conceſſa*] nõ intendit diſtinguere ↄceſſa ante hãc
ↄſtitutionem a concedendis poſt, ſed ꝙ quotieſcũq; de
iurib.tals priuilegij q̃retur,locus ſit ei,qđ hic dr̃,& eſt ſi.
j.de verb.ſig.priuilegium.patet,ꝙ quia in vtriſque vrgēt
rõnes,quis ponit exordiū.facit ẽt finis hic ibi, edicto p-
1 petuo reginis,arguet † talia priuilegia nõ participari vxo-
ribus,vel filiis,niſi exprimantur , ad idē qđ alle. hic glo.
[*filijs*]non dicit liberis,& vide,qđ no.in cle. de bap.pñti,
in gl.cõprehendit, & no.qđ,vt dixi.ſ.in.j.gl.decre.Alex.
excipiebat ẽt fratres regū. iſtud ergo tollit Clemens, ꝙ
intelligo,qñ ita ſunt fratres regū,quod nõ filij,vt ſi ad re
gnū promouetur,vel in illo ſuccedit, qui filius regis nõ
fuit,vt nunc eſſet in rege Frãcię reperiri. vbi aũt primo-
genitus iuxta morem ſuccedit ĩ regno, & habet fratres
ex parte illi,ex eo capite,ꝙ ſunt filij,gaudent priuilegio;
nec.n.decr.iſta reqrit,ꝙ ſint filij regū viuentiū alias ſeq-
retur,ꝙ qui habuit hoc priuilegium, ſine culpa ſua per
mortem patris hr̃e deſineret,ↄ regulam , decet.j.de reg.
iur.[*religioſis*]ſecularia ergo loca.i.ſecularium clericorū
non excipit.[*ratione*]concor.ff.de cẽſi.ætatem.in fi. [*im-
3 munitas*]ſi†de iurib.vel verbis immunitatis dubitaretur,
recurretur ad papam ſm Io.mo.& Arch. alle.ſ.eo.li.de
oſ.or.ordinarij.§.ſi vero,& ff.de reg.iu.Neratius,dũtaxat
excludit oẽs alios, de cã poſ.cũ eccleſia. [*ſententias*] ſi ad
ſnĩas hominis nõ extenditur.multominus ad ſnĩas ſta-
tuti,quæ fortius ligant , vt ſatis dixi in quæſtione,quam
poſui ſuper regula,cui licet.j.de reg.iu. Et vide,qđ dixi.ſ.
eo.li.de conſti.vt aĩarum,ſup ver.diœceſim, & proceſſus
fulminantes tales ſnĩas, de aliis nõ dubitabatur.ſ.eo.li.
eo.ti.c.j.§.vlti.[*extendi*]valebit ergo ↄ pceſſus delegatorū
executorum & conſeruatorum,ꝙ verum, niſi clauſulæ
derogatoriæ eſſent in reſcript. tales quæ in hoc priuile-
giis derogarent,de quibus ſatis dixi.ſ. tit.proxi.capi.vno.
¶ Prima glo.ſummat dicens. qño olim incipiebat. ¶In
glo.j.in fi.Guil.concor.cum glo.in Spe.eod.tit.in fi. Sed
Archid.dicit,ꝙ incipiebat ſedes apoſtolica. ¶In glo.eſt
ſimile , in fi. & in cle. de bap. præſenti.eſt tamen etiam
diſſimilitudo,quia decre.vlt.nil dicit de filiis,& decre.p-
ſenti.dicit de liberis,& addit de principibus.

SVMMARIVM.

1 *Papa non utitur baculo paſtorali.*
2 *Abbates quibus vſus anuli eſt conceſſus, an poſſint extra mona-
ſterium illo vti.*

CAP. VI.

VT apoſtolicæ. Dicit Arch. ꝙ in-
cipiebat ex parte
Guil.in Spe.eod.tit.ver. abbas quoque.dicit,
ꝙ incipiebat,exigit,& hæc eſt veritas,& præ
mittit cõſtitutionis cãm.ſecundo cõſtitutionem ponit
ibi,de fratrum,& hic facit duo,quia primo prouidet de
locis cõciliorum.ſecundo de aliis.ibi,in aliis. Iterū pri-
ma prius ſtatuit de exemptis.ii.de non exemptis ibi, nõ
exempti.[*conceſſit*] hoc,legatus ẽt de latere cõcedere nõ
poſſet,vt vt no.Guil.in Spec.tit.ii. §. nunc oſtendēdum,
1 ver.lix [*mitra*]de ea ſola prouidet.j.[*pontificalibus*] † vt ba-
culo paſtorali,quo papa nõ vtitur.ſ.de ſacra vnc.c.vno.
ad fi.& compagis,vel ſandaliis,& de his.xciij.di.§. cõpa-
gis & c.ſeq,& annlo.ſ.de vi.& ho.cleri.clerici. verſic.ſed
2 nec anulos,& ibi ſcripſi poſt Vincen.an † abbates,quib.
vſus anuli eſt conceſſus , poſſint extra mona.illo vti.&
dixi formam priuilegij attendendam, & idē no.in Spe.
hoc ti.ver.ſed qualiter. iſta decret.facit,ꝙ poſſint & alij,
no.ad id quod no.ſ.eo.abbates.in glo.ij.[*exempti*] iſtis ↄ
facientibus epi reſilire poterunt, eos coercere cum no-
torie delinquant in loco non exempto.ſ.c.i. in aliis di-
cunt Io.mo.& Arch.hunc verſi.loqui qñ talis prælatus
eſt in præſentia ſui prælati.ſ. locutus eſt,qñ ſuus prælat'
eſt præſens,licet ratio glo.faciat pro hoc dicto,nimis tñ
vr̃ reſtringi priuilegium per hoc, nec ex tex. poteſt hoc
colligi,æquitatem tñ habet, & de facto ſeruatur apud
multos,vnde videmus,ꝙ his mitris albis & planis vtun-
tur epi in præſentia legatorum & multas alias cerimo-
nias ſeruant, quæ ſuper ratione fundantur decre.iſtius,
vt non tenere Rondellum in ipſorum menſa, & his ſi-
milia.¶Prima glo.ſummat decre. & illam cõmendat.
¶Tertia glo.ſoluit qõnem. ¶Quinta gl.idem exprimit
& no.¶In glo.ij.in fi.qui tamen pp hæc ornamenta põ
tificalia nil, qđ ſit pontificalis ordinis tm̃ exercere pñt,
ſicut nec illa olim,cur epi exercebant.68.diſt. q̃uis, per
qđ deſtruitur,qđ dixit Bar.abbates mitratos poſſe virgi-
nes conſecrare,quod ponit Arch.xxvj.q.vj.c.ij.in hono

rem

rem in ecclesiarum nō in amplitudinem officij dātur
ista, vt hic. vnde vulganter dr̄, ꝙ hæc operantur pontifi-
calia in illis, ꝙ genitalia in muli-. & idē dici pōt de aliis
instructionib. de quib. Iob. 39. beatus Bernardus ꝯ istos
qui multo labore & p̄cio quærunt pontificalia insignia
priuilegia papalia sic dicit, si attenditur rerum dignitas
hanc monaci abhorret professio, si ministerium solis li
quet congruere pontificibus, profecto esse desiderant, ꝙ
videri gestiunt, meritoq; illis esse subiecti nequeunt, qb.
iam ipso se desiderio cōpareant, ꝙ si & nomen eius cō-
ferre priuilegiorum posset auctoritas, quanto putas au-
ro redimerent, vt appellarentur pontifices, quo ista o
monaci, vbi timor mentis, vbi robur frontis, qui vnq̄
probatorum monacorum hoc verbo docuit, aut exem
plo monstrauit. hoc vide in Spec. Histori. lib. 29. cap. 84.
¶ In glo. idem puto, & merito, cum fortiora sint priui-
legia data personis cōtemplatione ecclesiarum quam
contemplatione ipsarum, supra cap. proxi.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus potest i qualibet sua diocesis parte pro tribunali sedere.*
2 *Exemptio plena per subditum præscribi non potest, potest tamen subditus pręscribi ab alio & nu. 3.*
4 *Priuilegium quando dat titulū præscribendi, qualis sit ille titulus.*
5 *Error quandoque facit ius.*
6 *Possessio non adiuncta titulo, ex quo ius cōe resistit, non iuuat.*
7 *Hæreditas vacans retinet iura & actiones.*
8 *Dignius trahit ad se minus dignum, quando duo vniuntur.*
9 *Beneficia personalia licet pereant cum personis, tamen beneficia, vel immunitates concessæ locis transeunt ad posteros.*
10 *Meum id quod est ex vna causa, ex alia non potest fieri meum.*
11 *Consuetudo est optima legum communium & singularium interp̄s.*

CAP. VII.

CVm personæ. Diuisio in prima
glo. & subdiuisio
super ea. & hæc est prima Bonifacij in titu-
lo [*ordinariorum*] loquitur de illis ordinariis,
quorum intentio de iure cōi fundatur, sicut sunt epi &
superiores, qd̄ patet. j. §. pe. & vlti. Satis tñ vr̄ hanc decre.
locum hr̄e in illis ordinariis, quorū iurisdictio est iā no
toria & fundata priui. vl̄ cōsue. ꝙ nō posset negari. imò
q̄nque longe plus in facto est notoria, quàm ius cōe, vt
in partib. gallicanis in multis ecclesiarū capitulis, deca-
nis, archidiaconis & similib. examinari posset de quibus
loquitur decr. de ap. dilectis, de ver. si. ex parte. j. de fo. cō
pe. cū cōtingat. de offi. Arch. c. fi. [*subterfugientes*] s̄. e. ne
aliqui [*priuilegia*] vide, qd̄ no. xxv. q. ij. in sum. Arc. [*indul-
gentias*] vide, qd̄ dixi, de sep. in nr̄a. in prin. [*requisitu*] nō er
go vltro tenentur offerre, concor. j. de sen. ex. c. j. ver. exē
plum, de iureiu. breui [*congruo*] nō turpi vel inhonesto,
nec ponderatur hæc cōgruitas exequi distantia loci, vt
1 æqualiter distet epo & exempto † cū possit eps in quali-
bet dioces. suæ parte pro tribunali sedere, qd̄ dic, vt. s̄. e. li.
de offi. or. cū eps. [*exhibere*] dicit lex. plus est in restōne, q̄
in exhibitione. ff. de ver. si. plus est, & hic vt diuersa ponū
tur, de hoc. s̄. de dol. & contu. ex lr̄is. in. j. glo. [*tradere*] suis
expensis, cū iura sua producere teneatur, sed in hoc ca-
su priuilegium perire posset, sibi prouidetur. & vide, qd̄
no. in cle. de ap. quis. in gl. sæpius [*libertate*] lo. mo. pōde-
2 rat hoc verbū, ꝙ nō dixit exemptione, quia † plena exē-
ptio p subditum præscribi non potest. s̄. de p̄scri. cū non
3 liceat † p̄scribi tñ pōt subditus ab alio eo. tit. cū ex offi. de
re iu. cū super. & ipse subditus ēt bene pōt p̄scribere cer-
tas libertates. de p̄scri. auditis. de exces. p̄. accedentibus. de
ꝯsan. & affi. c. j. [*vel delegatis*] non placet, qd̄ dicit lo. mo.
hāc eē alternatiuā ordinis, nō electionis, vt. s. eps habeat
cognoscere, nisi ex aliqua cā suspectus esset, quo casu de
legabit, non video, vnde hoc summat, & rr̄ alternatiuæ
sunt electionis j. de re. iur. in alternatiuis [*priuilegio*] exi-
mente, vel dante cām p̄scribendi, nā. j. de vtroque prose
quitur [*expressim*]. s. integraliter legendū & trāscribendū
in articulis, de quib. q̄ritur corā ordinario, vel delegatis
4 eius & in loco securo, ꝙ cām p̄beat, q̄rit lo. mo. † qn̄ pri-
uilegium dat ti. præscribēdi, qualis sit ille titulus, rñdet,
ꝙ est titulus pro donato, vel pro suo, nā priuilegiū dat,
aliàs nō esset priuilegiū. s̄. i. his. & vbi est titulus pro do-
nato, est ēt ti. pro suo, qui gn̄alis est quo ad oēm titulū,
quo dn̄iū acquiritur. ff. pro suo. l. j. & procedit ēt, vbi est
error, dūmodo p̄babilis. ff. pro suo. l. hoiem, & l. fi. in fi.
& sic est casus. s̄. de p̄scri. cū olim. ver. priuilegiū, qd̄ dare
videbatur libertatē, erat surreptitium, qa impetratū lite
pen. s̄. vt lite pen. c. fin. de testib. cām. ij. & sic nō valebat,
dedit tñ successori impetrātis cām p̄scribēdi, qui habuit
bonā fidem & iustā ignorantiā, quo casu præscribitur ti
tulo pro suo & p̄ donato, vbi. n. esset supina ignorātia,
illi tituli nō p̄cederent. s. pro donato. l. j. primo rñso. sec⁹
vbi est verisimilis æstimatio, vt præ. l. hominē. & l. fi. quo
casu pn̄t intelligi, de his, q̄ fiunt a pręla. cū apostolica, de
5 præscrip. auditis. cū. n. † error q̄nq; ius faciat. ff. de suppel.
le. l. iij. fortius posset dare viam ad acq̄rendū ius p̄ præ-
scriptionem, vt dictis iuribus [*fundetur*] per quod videre
tur, ꝙ cum pro ipsius parte constat de petitorio, fieri de
beret pro ipso executio, de cā pos. cū dilect⁹, sed rō statī
redditur. Itē dicit lo. mo. ꝙ hic ista p̄ponuntur corā alte
ro ꝯcertātiū, ibi iudex est medi⁹ inter partes, & p̄ eundē
modū rñ. ad id, qd̄ obiicitur. §. seq̄ns. s. ꝙ iudex partem
priuare nō pōt possessione, nisi cā cognita. C. si p̄ vim vl̄
alio mō. l. ij. de iuno. q̄relam, soluit illa p̄cedere, vbi iu-
6 dex est medi⁹, vel iuste loq̄tur decret. q̄ vult, ꝙ † possessio
nō adiūcta titulo, ex quo ius cōe resistit, nō iuuat, vt ibi,
facit, de ꝯsue. c. fi. sed si possessio est adiūcta titulo nō so-
lū allegato sed ēt exhibito, illa p̄dēte pro bonis ordina
ri⁹ turbare nō poterit, vt hic, & pōt eē rō, qa cū grauet
stādo iuri corā aduersario, in hoc relenatur p̄ ostēsionē
tituli, nec postea turbetur sic adiūcta, & ꝯcor. ff. de iure-
iur. cū q. in pri. de qua possessione eidē ordinario, vel ei⁹
delegatis p̄ se sufficiens vidi dubitari, an p̄betur exēptio,
p̄bato ꝙ de mādato papæ eccl̄ia plene cū p̄sonis exem-
pta, tñ ministris destituta ꝯceditur ordini, vel collegio
nō exēpto. Ad negatiuā īducitur, de sta. mo. recolētes. §.
cœterū, vbi loc⁹ trāslatus seq̄tur ꝯditionē p̄sonarum, in
quas trāslatus est. ad idē de iurepa. c. vno. s̄. eo. li. Itē cum
a ecclesia dicatur vxor [a]. vj. q. j. sicut alterius. xxj. q. ij. sicut,
sequatur forū viri. i. collegij, q nupsit, sicut vxor. ff. de iu-
ris. om. iu. l. pe. facit. s̄. eo. li. de sepul. is q. vbi hr̄ ꝯsideratio
b vltimi mariti [b] & nō priorū. Itē cū locus designat eē re-
ligiosus corpe ibi humato alio translato. ff. de reli. & sū.
fune. l. cū in diuersis, sic ēt designat esse exēptus, cū trā-
fertur ad non exēptos, ad hāc partē facit de ma. & obe.
cū inferior, & qa nō p̄sumitur papā derogare voluisse
iurisdōni dioce. cuius honori & iuri se nolle detrahere
p̄testatur. xcix. di. nullus, ad hoc. xj. q. j. p̄uenit. In ꝯriū al-
legatur, ꝙ bn̄ficiū illi loco ꝯcessium decet eē mā surū. j.
de regu. iur. decet, cū ꝯcor. nec obstat, ꝙ fuerit ministris
7 destitutū, nā † & hr̄ditas vacās retinet iura & actiones &
8 dn̄ia. ff. de acq. re. do. l. hr̄ditas in multis. Itē † qn̄ duo vniū
tur simul, magis dignū trahit ad se minus dignū, de cō.
ecc. vel alta. ꝙ in dubiis. & s̄. eo. li. eo. tit. c. vno. & recipit
id, qd̄ est vtilius, cōcor. vide, ne se. va. c. j. in gl. ii. & est exp̄s
9 sum. ff. de cen. forma. §. q̄q. ꝙ † licet p̄sonalia beneficia
pereant cū p̄sonis. j. de reg. iur. priuilegiū tñ, beneficia, vl̄
immunitates ꝯcessę locis, vel ciuitatib. trāseunt ad poste
ros, ergo durat exēptio loci, ad qd̄ bene facit. s̄. de cap.
mo. dilectus. & de relig. do. c. ij. nec est p̄sumēdū, ꝙ papa
suā iustitiā neglexerit, q alios in iustitia tuetur. s̄. eo. li. de
immu. ecc. qm̄. facit de iureiurā. peritio. retinet ergo im-
mediatā loci subiectionē, quā habebat, & sic p̄ locū exē
ptę sunt eius p̄sonę. s̄. c. ii. hæc pars placuit fratri Iacobo,
qui disputauit hunc casum, ꝙ verū dixit, nisi religio pri
ma in loco fuisset finalis cā priuilegij, qa tunc illa cessan
te cessaret exēptio s̄m eū, qui sic succincte loq̄tur soluē
do. & facit de ver. sig. abbate. in fi. ad huius declarationē
certū est, ꝙ si ecclesia, de qua q̄rimus, nō erat sp̄aliter exē
pta, sed iō, quia omnes ecclesiæ ordinis prin. Cistersien.
vel Camaldulē. erāt exēptæ, illo ordine cessante cessabit

illa

illa exēptio. Idem qñ illa ecclesia erat specialiter exem-
pta, sed apparet exemptionē fuisse concessam fauore or
dinis ibi tunc instituti. procedit ergo dubiū, qñ speciali-
ter & simplr ecclesia fuerat exempta, nec papa expressit
exemptionē cōpetere, vel nō cōpetere surrogatis, & tūc
duplex est modus scribendi. s. iuris cōis, & gratiæ, de pri-
mo, quia papa mādat ecclesiā de religiosis alterius ordi
nis reformari, vel de secularib. clericis, si de religiosis re
formari ñ pt, vt de re. do. īter quatuor. & ne cle. vel mo.
relatū. de scdo, vt quia papa gratiose ꝯcedit certo colle-
gio, vel certo ordini, & sic collegio, hoc pōt fieri duplr. s.
p viā vnionis. xvj. q. j. & tpis. de relig. do. c. ij. & p viā trans
lationis. 7. q. j. tpis qualitas. de cō. di. j. trib. quolibet istorū
casuum puto priuilegiū exemptionis durare, & eximi
surrogatos. c. lj. Primo, qa priuilegiū est reale. & vide, qd
dixi post Dy. j. de reg. iur. priuilegiū & in qōne. Scdo, qa
hæc, q papa ꝯcedit vt propria, latissime interpramur. C.
de bonis vac. l. ij. li. x. & scripsi de ver. sign. olim, sup vl. gl.
Tertio, qa cū surrogati sustineant onera, vt in cle. de cen
si. c. j. ergo & commoda. j. de reg. iu. qui sentit, si. qd dixi,
s. eo. li. de relig. do. c. vno. in vlti. glo. In casu aūt, quo con
ceditur per viam vnionis, locus erit decre. cum capella,
eo. ti. vt vnius tm̄ ecclesiæ respectu sint exēpti illi de col-
legio, qd dic vt ibi. hoc addo, q vbi per viam translatio-
nis sedes epalis transferatur ad ecclesiā inferiorē exēptā,
vt si ecclesia sancti Andreæ fuisset exēpta, non putarē p
id epm exemptum. mouet, qa a prin. concedens id non
intendebat, nec etiam ipse transferens præsumitur hoc
voluisse, de reg. iur. in generali, cum concor. facit cle. de
procu. non pōt. Scda rō, q cū exēptio data esset ꝯ epm;
absurdum esset, q suffragaretur epo, & dicit lex euiden-
ter, iniquissimū exceptionem rei iudi. proficere ei, ꝯ quē
iudicatum est, de excep. rei iudi. l. euidenter facit de tran
sla. c. ij. ver. sed neque vti pñt ipsi ordinarij. ¶ Prima glo.
diuidit & summat. ¶ Gl. ne pcedentia, rationem reddit,
dicens opi. Inn. approbatam & Host. reprobatam ad ip-
sius rōnem rñdens. ¶ Gl. sed quare. obiicit & soluit. ¶ Gl.
mirum. obiicit & dupliciter soluit. ¶ In gl. & sic, alle. vnā
ꝯcor. signat vnum ꝯrium, & remittit. ¶ In gl. ne pceden
tia. ibi [*idem*] vide de fide instr. inter. in glo. iudicio. & ibi,
[*rationes*] sequitur, cum die & cōsule edi dñt, qñ accepta
& data alias apparere nō possent. & ibi [*edere*] nō vr̄, sub-
audi, q stipulationē totam non edidit. ¶ In glo. sed qua
re. ibi [*qui accusare*] vide in pdicto. c. j. super gl. iij. ¶ In glo.
mirum, ibi [§. *si quis ex aliena*] vide de acc. veniens. sup vl.
gl. & ibi [*prætor*] vide de electionib. qrelam. sup. j. gl. ¶ In
j. glo. in fi. & hæc vltima pars subdiuiditur, quia prima
tractat, qñ priuilegium vel sufficit, vel dat cām pscriben
di. scda ibi, si vero. qñ neutrum horum occurrit, & pro
parte summi potuit ex extrauagāti Alex. IIII. q incipit,
quia psonę, de qua et mentionē facit Guil. in spe. de ap.
§. restat. ver. si aūt iudex. & hoc eo. ti. ver. & no. ¶ In gl ad
idē. in fi. sed prima verior sm Io. mo. & Archi. ¶ In gl. s.
de. in fi. & j. q. j. estote. in fi. Arc. ¶ In gl. ne pcedentia. ibi,
§. pc. vide, qd ibi no. in vlt. glo. & qd ibi dicā. ¶ In glo. sed
quare. in fi. & in cle. de vsuris ex grādi. in gl. vide q. ¶ In
gl. mirū, in fi. idē Io. mo. Arch. remittit ad no. per Inno.
de dila. pterea. de cēsi. venerabili. de ver. sig. ex parte. ¶ In
glo. si. ibi [*auditis*] vbi de hoc, & de ver. sig. abbate [*& in fi.*]
Arc. remittit ad no. 13. di. qq. in glo. sic ergo. dicit hic Io.
10 mo. verū esse q † id, qd meum est ex vna cā, ex alia non
pōt fieri meū, & sic si p priuilegiū erat meum, pscriptio
ne meū fieri non pōt, sed, vt dicit, cōfirmari pōt vsu, pos
sessione & superioris approbatione, de fide instr. inter di
lectos, circa fi. de confir. vti. vel inuti. p totum, dicit et, q
dicta regula fallit in duob. casib. Primo, qñ dubiū est de
prima cā, ex qua dico meū, quia tunc ad cautelam pōt
meū fieri ex scda. s. de cōces. præbē. post electionē, sic est
in priuilegiis, si dubium sit, an plena libertas detur p illa,
p consuetudinem poterit declarari. at. de cōs. cū dilect⁹
11 quia † cōsuetudo legum cōium, & singulariū, vt sunt pri
uilegia, optima interpres est. ff. de legib. si de interptatio-
ne. ij. fallit, qñ mihi pingulus subuenitur p scdam, q per
primam. ff. ad. l. fal. l. 4. ponit lex casum de legatario sub
ꝯditione, qui illa pendente institutus est hæres ab hære-
de, q debebat lega. & tñ ibi dr̄, q si eueniat conditio, illi⁹
legati⁹ nō habebitur rō in Falcidia. Quærit demū, an da
tū per priuilegium, licet nō possit dari per pscriptionē,
possit augeri in terminis priuilegiū, de sepultura ꝯtinet
clausulam, salua iustitia ecclesiarū, a quib. mortuorum
corpora assumuntur, de sepul. certificari. nunquid quo
ad illam canonicā poterit per præscrip. priuilegium au-
geri, puto q nō, si pcederet hic præscriptio, esset ex titu-
lo priuilegij, & sic inspecto toto priuilegio volens pscri-
bere eēt malefidei, pp qd præscribere nō posset. s. de psc.
veniēs. j. de re. iū. c. ij. & iste approbās priuilegiū p se te-
net illud recipe ꝯ se, de cē. cū oli, ne eadē rō diuerso iure
cēseant, de dec. cū i tua. s. e. circa. ¶ In gl. sic possidētes, i
fi. Io. mo. al. de trāsla. inter. §. sed neq;. ff. so. ma. si ab hos.

ADDITIONES.

a ¶ Ecclesia dicitur vxor. Nā vxor significat ecclesiā, vir uero Christū, q nunquam dimisit ecclesiam. Bal. in marg. ver. vxor, in prin. post Inn. in c. debitum. de biga.

b ¶ Vltimi mariti. Notabis hic, q vxor sequitur vltimum maritum quo ad sepulturā gl. no. xiij. q. ij. vnaquęque. Alex. in. l. pe. in pri. de iur. o. iu.

SVMMARIVM.

1 *Interdictum an ponere possint inferiores episcopis.*

2 *Excommunicatus publice si intrat ecclesiam omnes debent exire, non tamen propter hoc sacerdos dimittat missam inexpletā. n. 3.*

4 *Episcopus an possit procedere contra exemptos, qui excommunicatos per se ad diuina recipiunt, vel sepeliunt.*

5 *Priuilegium si in quopiam dubium sit, recurritur ad concedentē.*

6 *Priuilegium non datur, vt inuitet ad delinquendum.*

7 *Priuilegiati si priuilegiorum suorum tenorem excedant, sunt per censuram ecclesiasticam coercendi.*

8 *Miles si conuenitur propter militare delictum, tunc coram magistro equitum conuenitur.*

9 *Testatus alias perfecte si tutorem non dedit filio, iudex dabit legitimum, quem lex dat ab intestato.*

10 *Positiuus gradus, comparatiuus & superlatiuus sicut dantur in dispensationibus & gratijs beneficialib. ita & in exemptionib.*

CAP. VIII.

EPiscoporum. Primo ponit qua-
druplicē prohibi-
tionem. Scdo pœnam adiicit pœnis antiqs
ibi, qui vero [*ordinis*] religionis, vide, qd dixi
s. eo. li. de reli. do. c. vno. post prin. [*scienter*] istud facit pro
lectura, quam habet vnicū esse casum, & statim dicam
[*ciuitatibus, castris, villis*] de his. j. de sen. ex. si ciuitas. in pri.
nisi quatenus ista interpositio facit dubium, & duas le-
cturas inducit, vnam sequtur prima gl. aliā tangit gl. añ-
pe. Prima intēdit, q ī ciuitatib. castris, vel villis, vel locis
aliis interdictis nō celebrēt, nisi quatenus ius pmittit, &
hoc placet, pro qua facit litera sciēter, q præcedit, & rela
tiuū aliis, qd sequitur. Itē ex alia lectura sequeretur, q pœ
na huius decre. nō haberet locū in celebrāte in ciuita-
te, castro, vel villa interdictis, sed solū in aliis locis, q ī alia
nō sint, qd esset absurdū. Et quia visum fuit cōpositori,
q. j. nō sic cōgrue poneretur, nec post dictionē interdi-
ctis, nec post dictionē a iure. Idō hic inserta fuit hæc clau
sula, cōgrue tñ locari potuisset post dictionē celebrari
diuina, & cessasset hæc prolixitas. Alia lectura vult, q in
ciuitatib. & cœtera, nō celebrent, nisi qtum ius ꝯcedit,
puta si cōstruxerunt ibi ecclesias sine auctoritate dioce-
sanorū. s. e. auctoritate, vel mēdicātes mutauerūt loca si
ne papæ lnia. s. ti. j. c. vno, sed nō puto hoc fuisse de mēte
1 pp prædictas rōnes ab ordinariis, an † inferiores ab epis
possint ponere interdictū, no. hic Archi. quod dixi post
Inno. & Host. s. de his quæ fiunt a ma. parte ca. quæsiuit,
& de hoc de ap. dilectis. aiūt, vide, quod no. in cle. de sen.
excom. grauis. in prin. [*publice*] vide, quod no. in cle. de se
2 pul. eos, in glo. de hoc, vt ergo dicit Arch. si publice † ex-
communicatus intrat ecclesiam, omnes debent exire,
xxiiij. q. j. omnis qui. & no. xj. q. iij. sicut apostoli. in glo. si

ergo,

3 ergo,vbi ẽt no.φ† sacerdos non dimittet pp hoc missã
inexpletam,quod Inn.intelligit,si canonem inceperat,
vt no.de sen.exc.nuper non sic in occulto,immo tunc
ille,qui scit eum excõicatum taliter exire debet, φ cri-
men nõ prodat.facit.vi.q.i.sũm.& qđ ibi no.in.i.glo.&
ii.q.i.si peccauerit.& xlvi.di.si clericus.qui ſm Archi. qui
inducit Ray.in sum.de sent.excõ.§.item quæritur,vtrũ
[*vel iurisdictiones*].circa istos vide,quod no.de sent.excõ.
si ciuitas.in gl.pe.& in cle.de sepul.eos qui.in glo.sed q,
de hoc hic per Arch.[*officia*]s.eo.cum & plantare.§.ex
cõicatos,& de sen.exc.nulli[*sacramenta*]ab horum rece-
ptione remotus est,etiam excõicatus minori,s.de cleri.
ex.c.vlt.& de sen.exc.c.pe.in eo tñ nõ est locus pœnæ,q̃
sequitur[*sepultura*]s.eo.vt priuilegia.s.de sepul.sacris.&
fi.s.de vsuris.c.ii.qui no.φ,respicit oĩa supradicta argu.
[*arbitrium*]hoc si fuerit iniquũ,reduci debet ad arbitriũ
boui viri.s.de arcitur.veniens.& cap.quintauallis,cuius
sñiam dicit Archid.per hanc literam videri pœnas has
solũ locum hrẽ,cum sñia hominis contemnitur [*con-
tempsit*]iustum est,vt contemnens puniatur,& iudici ɔ-
tempto satisfiat,vt hic,vide,qđ no.de ma.ɔ̃cto ɔ̃ inter,
4 eccle.c.i.in glo.penul.prolixe tractat hic Io.mo.an † ẽps
possit procedere ɔ̃ exemptos,qui excõicatos per se ad di
uina recipiunt,vel sepeliunt.& tenet φ sic.primo,cum
priuilegia se ad hos casus non extandant, nec extẽdere
possint.s.eo.cũ & plantare.§.excõicatos.s.de sent.excõ.
nulli.Scdo,quia delinquunt in rem non exemptam.al
leg.s.eo.patentib.& qđ ibi no.Inno.& eo.tit.recepimus.
Tertio alle.C.de iurisdi.om.iudi.l.magisteria.idem suc-
cincte dicit Arch.remittens ad no.vi.q.iii.placuit,sic di
cebam in scholis.& forsan sufficeret hoc pri.cum fine
huius glo.sed latius ipsius mentẽ & partim verba ponẽ
do,ne de deciso ordinarij conquerantur.est sciendũ, φ
ipse Io.dicebat hanc quæstionẽ plus facti,q̃ iuris, cũ ex
priuilegiorum tenore oporteat hoc decerni.s.e.porro,
5 & si quod † sit dubium, recurritur ad concedentem.s.e.
li.de offi.ordi.ordinarij.§.vero.si ergo prædicti super his
haberent priuilegium,nec.s.ordinarij hoc possint,vel ha
bent possessionem libertatis ex priuilegio, seruandũ est
eis,vt.s.c.proxi.& facit,qđ dixi.s.eo.c.i.in prin.vbi tamẽ
a parte priuilegia nõ resistunt,tenet,quod prædixi,& pri
6 mam rationem sic declarat † priuilegium nõ datur,vt
inuitet ad delinquendum,quod si fieret, non valeret,si-
cut nec pactum,nec consuetudo.ff.de pac.do.l.cõueni-
re.s.de consuetudine.ex parte.cum ergo nõ sint,nec es-
se possint priuilegiati in illis,ergo nec præiudicabit in il
lis exemptio,si enim eis cõicare non possunt,multomi
nus illos sepelire.& dicit,φ iura,quæ alle.glo.vlti.in dec.
cum & plantare,bene faciunt ad materiam.Circa secũ
dum,quia exempti ponendo & pulsando campanas in
domibus suis coercerentur per ordinarios,dicit ibi In-
7 noc.no.priuilegiatos † per censuram ecclesiasticã coerẽ
dos,si extra priuilegiorum suorum tenorẽ excedãt. Cir-
ca tertium dicit.l.i. C. vbi senat. vel cla,vt si clarissimus
rapit virginem,vel alienos terminos inuadit, vel alias
delinquit ordinarius.s.præses non obstãte priuilegio eũ
punit.quia reatus honorẽ excludit,modo(vt dicit)huic
legi signantur ɔ̃riæ.l.magisteriæ. C. de iurisdi.om.iudi.
8 glo.in hac.l.ɔ̃tria soluit,φ † si miles [a] conuenitur pp mi-
a litare delictum,vt quia vendidit arma, φ nõ est delictũ,
nisi quia miles tũc coram magistro militum ɔuenitur,
vt ibi. Si vero conuenitur pp crimen non militare cõ-
mune,ordinarius loci cognoscit & coercet, si crimen
est enorme,alias secus.C.de exhi.& intro.l.i. ff.de cu.reo
rum,de militib.& l.non est.in fi.ergo pp crimen cõe &
grande diocesanus animaduertet in exemptũ, non sic
in leuibus,quæ suus prælatus punit ſm regulam.s.de of
fi.ordi.quanto.& c.pe.Inducit ẽt.l.ij. C.de priuile.sco.&
§.φ si delinquentes,in auth.de man.princi.quæ vide in
decre.suarum,in prima parte. gl.inducit etiam in auth.
vt iudi.sine quo suffra.§.volumus, vbi præses prouinciæ
animaduertit in legatos principis, qui illuc missi exce-
dunt formam,sibi traditã,sic ẽt dioce. id poterit in istos
excedentes priuilegiorum formã,ad idem. C.de exc.&
exacto.l.quicunq;.li.xii.subdit etiam ista æquparari, quo
non exemptũ.vel exemptũ,sed nõ in eo,de quo agitur,
sicut æquparatur,quẽ intestatum,vel testatũ, sed nõ i eo,
9 de quo q̃ritur,vt si t.alias pfecte testatus uxorẽ non de-
dit filio,iudex dabit legitimũ, quẽ.l. dat ab intestato,ac
si intestatus esset.ff.de legi.tut.l.legitimos,in prin.& l.in
testato.ad idem,si a nõ cõpe.iudi.l.i. ff. si serui. ven.l.lo-
ci.§.competit.ɔcludit ergo, φ cũ prædicti circa hoc nõ
sint priuilegiati,nec esse possint,manifestũ est, ẽpm eos
posse punire,dicens prædictam distinctionẽ probari p
decre.cũ capella.eo.ii.hoc ſm Io.mo. pro eo facit decr.
ad hoc.in fi.eo.titu.cui rñdetur,φ non dicit,φ possit pu
nire,sed φ põt exhumare.Itẽ forsan hospitalarij tũc nõ
erant exempti,licet priuilegiati.eo.tit. cum & plantare,
circa qđ vide,quod scripsi,eod.titu.recipimus. sup.i.glo.
& per eundẽ modũ rñderi posset ad decre.patentib.idẽ
facit decre.auctoritate.s.eo.i. repõ. sed ibi delictũ fiebat
extra locũ exemptũ, quare certum est,φ si pdicti essent
exẽpti, sed loca ipsorum nõ essent exẽpta,φ esse põt.s.
c.proxi.ij.& iij.tñ tunc cõis exẽptio nõ impediret, quo-
minus puniret ordinarius talia faciẽtes.s.ca.i.cõis dixi,
pp id,qđ ibi scripsi in prin.& dixi.s.ea.gl.sed si psonas &
loca, in quib.hoc faciunt, dicamus exempta graue est
dicere exemptos p ordinarios puniri extra casus expssos
in iure,de quib.plenam remissionẽ dedi.s.c.i. sup glo,vt
s.& rõ Io.mo.q̃ dicit,eos sup prædictis priuilegiatos nõ
esse,nec priuilegiari potuisse,parũ vrget,quia idẽ ɔclude
ret de adulterio,fornicatione & quolibet delicto.¶Pri-
ma glo.summat.¶Penul.glo.primo ostendit vicinitatẽ
regularitatis. scdo tractat,an in nõ exẽptis locũ habeat
ista pœna.¶In gl.delegati.in fine. saluo qđ habes in ex-
trauaganti Bonifa.propide attendentes.¶In glo.vlt.ibi,
[*quod quidem.*]Io.mo.in præ decre.is cui.vr hoc tenere di
cens,φ hic erat malum circũstãtionatum. s. defensum
priuilegio,quod se ad casus illos nõ extẽdit, & iõ culpa
grauior,sicut.n. bonũ circũstantionatum est maius le-
ipso,sic & malũ,facit pro hoc dicto, qđ post eũ scripsi,
s.de elec.auaritiæ,super vlt.glo.& facit. supra cod.lib.de
dolo & ɔtu.cum q.& qđ ibi nota.in fi.pe.glo. & ibi,qua
si dicat,idem Arch.hic in prima sua glo. dicens,φ illud,
quantũcunq; implicat,decre.loci,hrẽ ẽt in nou exem-
ptis,pro hac parte facit,supra eo,c.cum & plantare.§.ex
cõicatos.& facit,supra eo.li.de pben.c.ii.de electione ge
nerali.post prin.Itẽ facit,qđ sequitur in textu,cuiuscũq;
ordinis & c.p quæ hæc pars vera vr, sed vellem ɔ̃riam p-
ualere pp multa pericula,q̃ imminẽt clericis, maximẽ
de illa parte,q̃ loquitur de admissione ad diuina, qa do-
cet experientia clericorũ legionẽ sigãu saltem in Italia,
de legione dixi,ne se.va.c.i.super gl.de illo.pium ergo es
set illã opi.iuuari saltem non exemptos,& pro hac opi-
nio.facit,φ decre.locata est sub titulo de priuilegijs,qua
re non conuenit titulo,nisi de priuilegiatis & exemptis
loquatur,sed rñdebis,immo conueniet, qa nõ negamus
loq in exemptis, sed dr in vtrisque,& facit, qđ scripsi,de
li.ob.c.ij.in prin.nec est nouum istos misceri, supra eo,
li.de pben.c.i.in fi.& in cle.de test.c.i. cum si. sed impu-
gnari posset hæc rñ.quia nulla decre,est in hoc tit.vel.s,
cuius casus fundetur permixtim sup priuilegiatis & nõ
priuilegiatis,vl exemptis & nõ exemptis, cõgruat igitur
ista suo vniuerso, ne ſm Augustinũ turpis esse dicatur,
8.dist.q̃ ɔ̃.de spon.du.c.fi.ad illud,quãtũcunq;,facile rñ-
10 debitur,& dicetur,φ † sicut in dispensationibus & gratijs
beneficialib.est dare positiuum, cõparatiuum & super-
latiuum,ita & in exemptionib. primum no.i.3.dist.nos
cõsuetudinem,scdm patet,supra eo.li.de rescr.duob.de
pben.si plurib.de conces.pben.si loci.& c.pe. Tertiũ pa
tet.s.c.proxi.& ex.c.i.supra eo.& his q̃ ibi dixi. dicã ergo,
φ illud implicat, exẽptos habentes plenã & pleniorem
exẽptionẽ,volẽs includi habẽtes ẽt plenissimã.facit.s.c.
lib.de officio legati,c.i.ibi,quantũcunque plenã.& c.pe,
in

in prin.ibi quantūcunq; plenariam.sic & illud quantū cunque qđ ponitur.s.c.i.in prin. solos exēptos implicat est si.qđ no. .de fil.presb.ad abolēdā,in fine pe.gl. & hoc posito ad textu sequentē facile rñdebitur.q oratio dēt esse vniformis,de baptis.maiores.ver.similiter, sicut ergo si diceret, oēs clerici cuiuscunque status & cœtera, nō icluderet laicos,sic cū dicit,oēs exēpti cuiuscūq.&c. certū q nō includit nō exēptos.qa viros purissimæ cōscię scio ex quadā pplexitate nō euitabili sine piculo rerum & psonarū tales ad officiū admisisse, iō ista sic demonstratiue descripsi,& ignoscant exēpti quibus suffragari n̄ possum.& scio q oculus ipsorū nequā nō erit; hoc euāgelica parabola prohibēte.Matthei.xx. aū medium. habent etiam multi ex ipsis super absolutionib. & dispensationibus promptiora remedia per priuilegia ipsius ab apostolica sede concessa.& per commissiones, quæ facile suis maioribus circa talia fieri solent.

ADDITIO.

a ¶Miles delinquens a quo puniri possit,no.in.l.j. C. de exhibend.re.& glo.in.l.magisteriæ.C.de iurisd.om.iudi.& in.l.desertorem.ff.de re mili.adde hic,q miles vendens arma,& equos, cum quibus promisit se pugnaturum, punitur pœna capitis,& perdit testamenti factionem, nisi sibi sit reseruata.l.& militibus.& ibi Bal.C.de testa.mili.

SVMMARIVM.

1 *Debitor,qui facto testamento & filia instituta factus est conuersus ecclesiæ illi offerens omnia sua bona saluo testamento prædicto.an creditor,cui ipsius bona fuerant obligata ex mutuo, agere debeat contra eum,vel contra ecclesiam, vel contra filiam.*

2 *Res transit cum onere.*

3 *Exemptiones sunt strictè interpretandæ, dummodo aliquid conferant.*

4 *Priuilegia nunquam extēduntur de persona ad personam, nec de loco ad locum.*

CAP. IX.

PEr exemptionem. Eximit̄ qñq; ecclīa,qñq; ipsi canonici qñq; clerici.illa tria qd importent, ordinarie declarat in qualibet partium affirmatiuè & negatiuè loquēdo. secunda ibi verum. tertia ibi,si aut ipsa ecclesia. Ioannes mona. exponit primū capitulū [*ecclesia*]i.personæ repñtantes capitulum,alle.ff.de fideiu.l.mon uo. hæc lectura non procedit,vt patet j.proximis rñsis,vbi exēptis canonicis; q capitulum faciunt,vel clericis, nō est exēpta ecclesia, ergo oportet pro loco recipi,vt dicit hic gl. ipsius.s.ecclesiæ exēptæ,an hoc locū habeat,si surrogentur nō exēpti,dixi.s.eo.cū psonæ.in gl.pe.[*monachi*]no.monasteriū hic vocari ecclesiā,sic.s. de re iudi.cum inter.in princ.& vide de hoc.s eo.lib.de sup.ne.præla.grandi. in glo.no.argumentū. & puto, q hic de abbate,vel de prælato non dixerit quasi de indubitato, facit.vij.q.j.scire debes [*conuersi*] cū hic mixtim loquatur de monasterio & ecclesia seculari.facit hæc litera ad no.s.de sen excō.non dubiū.in.j.glo.vt dicā,q si exēptione gaudent fortius īmunitate.Sciēdum est,q Io.de De.l.iiij.q.vij. disputauit de

1 †debitore, qui facto testō & filia instituta factus est conuersus ecclesiæ,illi offerens oīa sua bona, saluo testō prædicto, an creditor, cui ipsius bona fuerant obligata ex mutuo,agere debeat ꝯ eum, vel ꝯ ecclesiam,vel ꝯ filiā, q ipse conuersus cōueniri debeat.inducit, q actio erat personalis,in qua coercendā est persona,vt hic non contē.qm̄.ad fi.& c.tuæ.Item cōstat,q cōuersatio nō est solutio, vel acceptilatio, q̄ tollunt obligationes.insti.qui.mo.tol.obli.§.j.& §.item per acceptilationem. ergo remanet obligat⁹.nec hic interuenit persona,in qua possit dici nouatio. Item quare iste non cogeretur soluere, cum possit matrimonium ꝯhere.17.q.j.vt lex.subdens, q tales conuersiones in ecclesiis secularib. fiunt solum ex consuetudine.Secundo probat de filia,cū ipsa sit hæres,& ipse per conuersionem fingatur mortuus.xix.q.3. quia ingredientib.& c.seq.& authen.nunc autē.cū autē hęredi non debeatur æs alienum,de test.filius, & in hæredem nouū videatur facta nouatio, insti.qui.mo.pos. prin.& hæres cōparatur fideicommissario.de test. Ioannes.qui aīam cuiq; rei præferre debet. C .de sacrosan.ecc. cle.sancimus,ergo filia hæres tenetur. Tertio probat de ecclesia,q̄ cum emolumentum sentiat,& sibi acquireret, sentire dēt & onus.inducit multa iura sufficiat regula, qui sentit.j.de reg.iu.Imputet ēt sibi ecclesia, si non inquisiuit conditiones illius, priusq̄ illum reciperet. xviij.q.2. monasteriis.xvij.q.ij.si quis icognitus.soluit, q persona conuenienda sit,quia psonalis est actio, vt in prin.dixit. executio vero fiet in bonis, penes quęcūque sint pp hy-

a pothecā,de quia.xvj.q.iij.§.pscriptionum.in prin.q a res

2 transit a cum onere,de pig.ex literis,cū concor.& dicit, q multū habebat in vsu,q ꝯrium sentiēs peccus est. Fm pdictam solutionem per hanc decre. conuenietur vt exēptus,si ecclesia est exēpta ppetuo,quia oblati, qui.s.se & sua dederunt ecclesiæ cū effectu,vt in clemē de deci.c.j. in fin.& qđ hic de his dr,dixerat Inn.in.c. recepimus,q sunt assumpti in partē dñi,allega.xij.q.i.duo sunt,ibi cūcti Deo deuoti.cū textus ibi exponit, videlicet conuersi. illi oblati ppetuo dici pñt hi, qui suminalia vocātur.s. de arbi.cū olim,mos diuersarum religionū habet hos conuersos,& illi portāt habitum religiosum. [*item oblatos*]& illi conuersorū habitu non vtuntur, participant tñ priuilegiis,vt hic vides.& in cle.pdicta [*ipsi parochiani*] dicebat ergo Inno. in præalleg.decret.recepimus.q per exemptionē ecclesiæ nulla iura in parochianis perdit eps,dabit ergo pnīas publicas,crismabit &c. vtrāque legem spectantia exercebit.s.eo.cum olim pp.de sepul.in nostra. nec mirum fm Host. si in priuilegio magis includuntur clerici, q̄ laici, cū illi plus sint ecclesiæ connexi.Vñ & nomine ecclesiæ cōtinentur.s.eod.cū olim.ver.& q non liceat.Inducit.21.di.cleros.s.de pben. cum fm.de iudiciis,quanto.& si quæras, q̄s habebit declinat. rñde,q plebanus,vel is,qui prius habebat eps, vel alius nil enim iuris accrescit, vel decrescit in laicis.xvi.q.j.si quis laicus,ex quo populus non eximitur,sicut in decre. cū parte abbatissæ.s.eo.Sed obiicitur, cū petitur ius epale,oē tale ius cōpetens in ecclesiis clericis, vel laicis adiudicatur vel auferetur,de offi.ordi.cōquerente, quare non sic auferetur in clericis & laicis priuilegio exemptionis in totū dato.Rñdet,in iudicio vr omne ius inducere nisi expresse agatur ꝯrium.s.de cā pos.cū ecclesia.ff. de iudic.solemus. Sed in priuilegiis non sic.s.eo porro; quæ

3 pp alterius piudicium sunt restringenda fm Inno.& dicam super vlt.glo.quærebat autem ipse Host. in extrauaganti Inn.ad ppetuam,de qua prima gl. quam gl.posuit Arch.j.de ver.sign.veniens.Quid si monasteriū cum capellis sit exemptum,quis curabit populum.Rñdebat q eps.x.q.j.regenda.qui ēt poterit aliam ecclesiā ædificare, vel dare parochianis licentiam ædificandi, de consec.di.j. nemo.ar.de ec.ædi.ad audientiam.j.& ponet ibi pbrum,qui pcipiet decimas, oblationes & alia iura parochialia.xiij.q.j.c.j.de his quæ fi.a præ. pastora. Salua canonica,de qua dicetur in prin.decre.veniens. nisi ꝯ eam esset præscripta.de præscrip.cum olim. & c.auditis.eo.c. de quarta,non aūt ecclesia, hic & j.proxi.rñ.vbi eximuntur personæ & nō ecclesia,dicebant Inno.& Host.in decreta.cum capella.in principio,q ecclesia in oībus rñdebit epo,præter quam in iurisdictione clericorum. ¶Prima glo.diuidit,dicit quid declaret,& vnde sumpta.¶Secunda glo.soluit q̄stionem & remittit. ¶Glo. sicut.ca.si simile.secundo obiicit & sol.¶Penul.glo.arguit,pro te, & Ber. ¶Vltima quærit, arguit affirmatiuè,soluit ꝯtra. ¶In glo.penul.ibi [*ciuibus*] vide super glo.prędicta.¶Alia glo.j.in fine. Guil.tamen in Spec.eo.tit.versi.item hoc allegabat.cum super quę in summa dicebat,q abbas ꝯ epm agens super exemptione ecclesię monacorū & parochianorum,succubuit in vltimo,quia nil de parochianis in priuilegio dicebatur.¶In glo.ia.sicut.ibi [*cum clericis*] de variis significationi.quas habet ecclesia ibi no. et in concor.& in fine.concor.Arch.s.eo.li.de preb.

uis.j.sed Io.mo.quid voluerit, non capio, dicit enim, ꝙ ibi præmissum fuit verbum cleri. & subiectū verbū ecclesiæ.vñ tam ex dignitate ecclesiæ cathedralis, q̄ ex verbo, præmisso & alio subsecuto verbū ecclesiæ cōprehēdit totum capitulū Placen.¶ In glo.penul.in fi. vide, qđ
3 dixi sup glo.prædicta.¶ In glo.vlt.in fine.item † exēptiones sunt stricte interpretandæ, dummodo aliquid cōferant, & est rō, quia præiudicant ordinariæ ptāti, quæ fauorabilis est.xj.q.j.puenit.& q.iij.qui resistit. ſm Host.q alleg.de conces.pben.constitutus.de transla.c.fin.& ponit Arch.& dabat ipse Host.pro regula in extrauaganti
4 ad perpetuam, ꝙ † priuilegia nunq̄ extenduntur de persona ad personam, nec de loco ad locum ʒ.eod.sanè.ff.de pact.si vnus.§.pœna. Super hoc vide, quod satis scripsi, de verbo.signi.olim.de rescrip.causam.

ADDITIO.

a ¶ Res transit. Et quod res transeat cum causa sua, habetur in.l.si conuenerit.§.si fundum.ff.de pign.actio.

SVMMARIVM.

1 *Tabellio licet multa narret in instrumento, & subscribat, subscriptio, nisi aliud exprimat, non respicit narrata, sed illa solum, quæ die & loco gesta sunt.*

2 *Emptio veneni, quod ad mixtum potest esse vsui, valet.*

CAP. X.

SI papa. Primo distinguēs in verba narratiua & assertiua posuit.vj.formas verborum, quæ assertiue prolata sapiūt exemptionem, & de vltimis quatuor rōnē subdit.scđo ibi, est idem, ponit alias octo, & sic.xiiij.vsq; ibi non sic.ibi ponit tres formas, per quas nō datur exēptio.vsque ibi licet, vbi de formis aliis protestatur [*narres*] vt ēt dicit Io.mo.natura narratorum est, ꝙ probentur, & nō probēt, & hac de cā narratio, in qua erratum est in nominibus possessionū, abradi solet in literis apostolicis.ʒ.de fide instru.ex literis. ꝙ intelligas, vt ibi dixi super verbo, priuilegia doceatur, no. Arch.ad ea q̄ scripsi
1 post Inno.& Host.de proba.qm̄, ꝙ † licet tabellio multa narret ĩ instrō, & subscribat, subscriptio, nisi aliud exprimat, nō respicit narrata, sed illa solū, q̄ illis die & loco gesta sunt. subdit, & hoc qñ papa sic dicit, eximimus oēs vestras ecclesias, q̄ per vos sumpserunt regulā Augustini, quos his duximus exprimendas, narratiua dicūtur illa verba, arg.iij.q.vj. hoc qppe, & iō ex ecclesiis sic expssis nulla probatur exēpta, nisi probetur, ꝙ per eos assumpserint regulam Augustini. & dicit hoc fuisse dictū Innocentij in quadā sua additione in decre. inter dilectos.de fide instru.ante fin.super ver.alia, in qua ēt dicit, cum dixisse, priuilegia confirmatoria meliora, q̄ illa, q̄ sunt ad instar.ibi dixi [*exemptam*] hæc est prima forma [*aut eam*] secunda forma, siue hæc est tertia [*vel ad romanam*] quarta, siue quinta, vel ēt sexta [*pertinere*] repete ad romanam ecclesiā.nam hoc verbū determinat oīa proxima quatuor, & horum quatuor subdit rōnem dicens, cum.n.& c.si.id.s.quod pertineant [*concedatur*] p priuilegium operari.lxxvj.di.huius [*suprascriptum*] sententiā do.s.sup libertate [*sit libera*] septima forma.[*patiatur*] viij. [*vel quod.*] ix.[*aut si.*] x.forma [*siue quidem*] xj.[*vel quod*] xij. [*aut impetrandi.*] xiij. [*recipiantur*] xiiij. & vltima [*proprias & speciales*] satis putarē sufficere alterū, vñ in filiatione statim subdat hæc duo.in.§.penul.ponit solū alterū, rōnem de verbo, speciales reddit hic gl.q̄ incipit, sed sunt, & quod ibi addā, de verbo, vel dictione proprius idē vr̄, cū ſm phylosophum, illud est propriū, qđ soli inest, proprij ergo subiecti Papæ sunt, qui soli papæ subsunt. isto modo ēt dicuntur proprietates in diuinis, q̄.s.insunt psonis, vt scripsi de sum. Tri.damnamus. super gl.nō facit.ʒ.e.auctoritate.§.vlti.in prin.& quod ibi no. facit ad materiam, quod scripsi.ʒ.eo.li.de elect. vt circa.sup glo. pe.[*soluat*] p libros censuales solent hæc probari.ʒ. de pscri.ad audientiam, dici debet sic, & homo cēsualis exēptorum non propterea est exemptus.ʒ.eo. autoritate.in fine. [*aliqua capitula*] & statim exēplificabit [*ambo*] licet hic repetatur sæpius de cēsu annuo, nihil ad rem sit annuus, biennalis, quinquennalis, vel alterius tpis. sed respicit, ꝙ sic solet imponi ecclesiæ [*ac monasteria*] de his dicit, quia de his tractatus incipit.s.§. j. in prin. sed idē per omnia in exceptionib.ordinum, vel singularium personarum, facit.ʒ.c.proxi.& c.ep̄orum.& ĵ. de sent.excō.c. vlti.in fi.in quib.enim hic est identitatis rō. [*Modis*] miror de Archi.qui hic notauit, ꝙ modus, vel forma, quæ hr̄.ʒ.eo.tit.& ore.s. ꝙ ep̄s a fratribus monasterij aliquid iniuste non exigat, sed his debeat esse contentus, q̄ antecessores ipsorum fratrum antecessorib. suis constat rōnabiliter impendisse, sapiant exēptionem capitis non membrorum. Sed absit, ꝙ hę c verba sapiant aliquam exemptionem, nec decret.illa allegabatur pro monasterio, immo ꝯ monasterium ad improbandam exēptionem. Vnde æquè poterat dicere de alia clausula q̄ hēt, ꝙ abbas primum locum post ep̄m ĩ sinodo teneat. Vñ ſm veritatem illa decre.probat, ꝙ hæc verba non impediunt exemptionem capitis, vbi de illa alias apparet, sed vbi de illa non apparet, nedū non probarent exēptionem, immo probarent subiectionem ex sensu verborū, p alias ergo clausulas expressas in sniā ibi, tanq̄ ab ep̄ali &c.obtinuit mon.in capite non obstantib.clausulis illis, q̄ respiciebant capellas non exemptas, pp quas iudicatum fuit, abbatem ire debere ad ep̄alem sinodum & ep̄o ad certa teneri, subdebat demum Archi. ꝙ si abbas sic exemptus in capite non in membris delinqueret in illis mēbris vel in re non priuilegiata nec exēpta, diocesanus eū iudicabit puniet & deponet, si sic alias puniendus sit, vt in.c.cum capella.eo.tit.ʒ.eod.& c.j. de foro cōpe.postulasti, hæc vltima fuerunt verba Innocentij.ʒ.e. ex ore.in prin.quæ tñ ipse declarauit ibidem, & vide qđ ibi dixi in glo.in quibus. ¶ Prima glo.summat & dicit, quid declaret. ¶ Secunda glo.exemplificat. ¶ Tertia glo. signat ꝯrium & soluit. ¶ Glo. optime, allegat concor.& arguit & remittit. ¶ Glo.sed sunt.respon. per duplicem ob.prima, ad quid valeat concessio. scđa de duabus.l.& vtrerque respon. ¶ Vltima glo.nota.alle.concor.& dat simile. ¶ In glo.ij.ibi [*verba*] non statur verbis testatoris, q dixit, se nihil donasse, ex quo apparet ꝯrium. ¶ In gl.nō enim.ibi [*ad probationem*] vide in.c.statim alle.super gl.pe.
2 ¶ In glo.vlti.ibi [*§.veneni*] valet † emptio veneni, quod ad mixtum pōt esse vsui, alias non, & ibi [*qui venenum*] sequitur, dr̄, adducere debet, an bonum sit, an malum. ¶ In gl. ij.in fine.vide, qđ no.in cle.de probat.literis. in gl.narratiuis.Arch.remittit ad summam §.cōis, de fal.cā adiec. & xviij.dist.c.j.ver.itaque.in glo.hic est.Arch. subdit etiā hic tolli opi.Ioan.quam no.Ber.de rescrip. nonnulli.in glo.sic ergo, vltra medium. ¶ In glo.ꝯ vr̄.ibi [*ob aliud*] ar. ꝯ. C. de iure deli.l. cum aliquis.vbi de hoc in glo.ii. ¶ In glo.optime.ibi [*in his*] & concor. quas hic alle.Archi.ibi inuenies in vlti.glo. ¶ In glo.sed sunt ibi.s.proximo rñ. hoc patet etiam.ʒ.in quarto exemplo, sufficit enim, ꝙ dicatur specialiter ad romanam ecclesiam.pertinere vt ibi, & ibi [*subiectus*] sicut & filius meus mihi & alteri pōt esse seruus.ff.ad.l.fal.l.precia. ¶ In vlti.glo. ibi [*secundum adiunctam*] & ſm materiam, vt dicam.ĵ.de sent.excom. si ciuitas.in finē primi rñ.& ibi vt hic, & bene facit hic ad id, quod dicitur.s.eo.cum personę. in fine. primi rñ. & sic pręcedentia minuunt significatum sequentium, ff.de vino, tritico & oleo legato.l.fi.§.cui dulcia. & contra.ff.de penu le.l.nam quod.§.fi. Ioannes Andreas.

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium si est concessum monasterio de admittendis familiaribus an locum habeat in assumptis post datam priuilegij.*

CAP. XI.

LIcet. Diuisio patet, quia sunt quatuor dicta per §.diuisa diffinientia totidē dubia circa priuilegium de celebrando tēpore interdicti generaliter, de quo.ĵ.de ver. signi.cum in partibus [*ianuis*] caueant ne in illis foramina faciant, vel fenestras, vt cle.de sent.excō.c.j. [*debitus.*] dicit

dicit Io. mo. per hęc priuilegia diminuitur neruus ec clesiasticæ disciplinæ, quæ iubet interdicta seruari. ꝫ. de ꝯsueta. cum inter vos. Vnde cum hoc casu improbata sit consuetudo, vt ibi, merito priuilegium circa hoc datum strictè interpretandum. [*Cum ea*] nō literam, & statim subdit sibi, per quod collige, ꝙ in absentia dñi tales familiares sibi inuicem celebrare nō possent. [*officium*] non solum ergo missam sed & alias horas canonicas dicere possunt & audire, sic. ꝫ. de sen. exc. c. vlt. §. adiicim⁹. in prin. [*familiaribus*] de mercenariis, & his similib. intel lige sm Archid. de quibus vide, de testi. In literis, non de perpetuis & religiosis, de quibus. ꝫ. de arbi. cum olim. vt ibi dixi, & facit. ꝫ. eo. ti. per exemptionem. & s. de sta. mo. recolentes. & C. loca. l. milites. dicit Archid. ꝙ est quædam familia nec perpetua, nec mercenaria, sicut sunt clerici & religiosi morantes cum papa & cardinalibus, de quibus. ꝫ. de pœnis, fœlicis. §. permissis, qui domestici dici possunt, quia in ipsorum domibus cōmorantur priuilegiati, si concessum est mon. priuilegium de admittēdis familiaribus. an locum habeat in assumptis post datam priuilegii, disputauit hic Aegi. Cremonen. & dixi super regula, qui sentit. ꝫ. de reg. iu. & tenuit, ꝙ si assumpti post priuilegium surrogati sunt loco illorum, q extabāt tpe priuilegii, tunc ad illos extenditur, inducebat, ff. de mi. no. minoraniem. §. non solū & ꝫ. vt lite pen. ecclesia. j. cū concor. secundæ gl. inducit & rōnem, quia alias priuilegiū nō esset perpetuū. Si vero sint illis adiuncti, vt sit peradiiciant ex cā rationabili, & tunc idē alle. de cōsti. cum. M. de cēsi. quanto, cū ibi no. extraor. de furno vel molēdino. aut nuda voluntate, & tunc ad illos nō extēdunt. nec censura sic ineruetur, allegat. ꝫ. de verb. sig. c. fi. ꝫ. e. tuatum, & c. cū & plantare. § de cōsratrib. [*culpa*] ꝓcor. ꝫ. de sent. exc. si sñia §. i. nec enim iuuari debēt ex eo, in quo deliquerunt. ff. sol. mat. si ab hostibus. §. j. ꝫ. de rescrip. ex tenore. sm Io. mo. ¶ Prima glo. dicit, quid declarat. ¶ Tertia glo. aperit dubium, ꝙ rñ. potest per modū obiectionis, scdo opponit & dupliciter soluit. ¶ Pen. glo. reddit diuersitatis rōnem, quærit & soluit. ¶ In gl. cō cordat. ibi. l. ij. §. j. cum. l. sc. vsuarius domū illam inhabitat cū coniuge liberis, libertis & hospitibus. & ibi [*stipulatus fuero*] si stipulor per te non fieri, quominus illa do mo vti liceat, si vxorem meam phibeas, committitur stipulatio. & ibi [*municipibus*] vide de iurio calum. impera torum. super. j. glo. ¶ In glo. ij. in fine. idem Arch. ¶ In gl. vt. in fi. vide, quod dicam circa hoc. ꝫ. de sen. exc. c. fin. in fi. ¶ In glo. pe. in fi. dicit Arch. ꝙ non audet hoc tenere, dum priuilegium sit conuentus non aliorum, aut ergo solus celebret, aut abstineat sm eum, facit ad primum, quod de incluso no. de conse. dist. j. hoc quoque.

SVMMARIVM.

1 *Missæ quando non debeant celebrari in priuatis domibus.*
2 *Tabula altaris idem est, quod altare portabile.*

CAP. XII.

Voniam. Præminit ꝓcessionis cām. scdo conceda cpis priuilegium altaris viatici [*diuersis*] qñq; pro negotiis ecclesiæ, qñq; ad requisitionem maiorū non solum ecclesiasticorū sed & si regalia teneant. de hoc. ꝫ. de appe. cū paran. in glo. ij. [*absentare*] sine cā non debent abesse. facit. vij. q. j. peruenit. & capitulo tpis. in fine. xxiij. q. iiij. sicut. ver. ipse vero. nec excusaret cōsuetudo, vt ibi patet, ad idem. xli. di. eps de cōsecratione di. iij.
1 eps. vbi de hoc in ipsis, ibi enim missæ debent celebrari, & non in priuatis domibus. de cōsecratione di. j. c. j. in fine. & c. sicut, in fi. & c. vnicuiq;. & vide eadem di. cōce
2 dimus. vbi de tabula altaris: dr, q idem est ꝙ altare portabile, sic & baptismus in ecclesiis dandus est, ꝙ dic, vt in cle. de bapti. præsenti [*viaticum*] i. in via portandum, vel portabile, vehitur enim & portatur [*celebrare*] an hæc possint in pontificalibus, vide, quod no. in cle. eod. ti. archiepo, in glo. in pontificalib. [*facere*] in hoc excedit hic decreta. priuilegium decre. ꝙ nonnullis, vbi non diceba tur, ꝙ faceret celebrari. Idem in alio licet prius celebrare possent, in alienis tamen poterant prohiberi per dioecesanos, vt ibi no. nunc vero pp priuilegium prohiberi non poterunt. Item in decre. illa dicebatur, ꝙ qñque poterant celebrare, hic patet eos id posse singulis diebus, [*vbicunque*] s. in tota christianitate hoc alius quam papa cōcedere nō posset, vt in prædi. decre. in his. ¶ Prima glo. summat. ¶ Penul. glo. facit quatuor, primo ponit septem indulgentias eporum. Secundo aliquos habentes hoc priuilegium. Tertio de ipsius vsu. Quarto de ipsius expedientia. ¶ In. iij. glo. ibi [*nepos Proculo*] vide de ver. sig. intelligentia. super. iij. glo. ¶ In glo. penul. ibi [*dignum*] & de priuile. c. ij. §. j. & ibi [*quod nonnullis*] vide remissionem, quam ibi in principio dedi ad speculum. & ibi [*in his*] ibi dixi, an episcopus hanc indulgentiam cōcedere possit.

¶ De Iniuriis, & damno dato. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Vulgaris vnde dicatur.*
2 *Episcopus an possit cōcedere, quod clericus pro clerico pignoretur.*
3 *Pignoratio, quæ fit autoritate propriĳ iudicis, est licita præcedente tamen eius sententia super negligentia & defectu iustitia.*

CAP. PRIMVM.

ET si pignorationes. Primo ponit prohibitionis causam. Secundo ibi, vt tamē, prohibitionē. Tertio ibi, illi autem, cum moderati tpis adiunctione infligit pœnam, [*vulgaris*] hic dr vulgaris elocutio, ali bi vulgaris quasi, de pœni. di. j. vulgaris, dicuntur hæc
1 a vulgo. i. plebe. vel populo. & i dr vulgaris a volo vis, quis que enim facit quod vult [*elocutio*] cōiter erratur in orthographia, quia scribitur per c. & debet scribi per. q. quia descendit a loquor, loqueris, hoc patet cū dicis, eloquēs, non dicis elocens, & hæc dictio commēdat hoc vulgare, quasi elegans vel apta locutio [*graues legibus*] i. molestæ & exosæ, de præben, graue. cum multis similib. aliter sumitur de testi. licet ex quadam. vbi de hoc, & de electione, cum in cunctis. in prin. de varia huius significatione dantur versus.

Pondus, persona, ius, lectio, fœmina pragnans,
Quodque molestatur, dicitur esse graue.

De primo. 14. q. j. nō afferamus. de scdo vbi. ꝫ. de tertio, de his q̄ vi metuūe cā. ad audiētiā. de quarto, de cōsecratione di. ij. prima. ad quintū, de quer. i. si ex literis. de sexto hic [*prohibere*] tantum, secundum Guil. & Archid.
ꝙ is qui de represaliis nō a suo debitore sed ab aliis aliud consecutus est, saluari non potest, nisi illud vt male ablatum restituat, vt hic patet, qa nō remittitur & c. ꝫ. de reg. iur. peccatum. bona ipsarum quæ gaudent priuilegio personarum, quarum sunt, sic. ꝫ. de censi. §§. ad illas personas ecclesiasticas, vel ipsarum bona [*tempore*] tu mitur pro hora sm Guil. ꝙ de momēto in momētū ꝓputetur, sicut tps appłonis interponēdæ, de re iudic. ꝙ ad ꝯsultationem. ¶ Prima gl. summat & cōstruit. ¶ Tertia gl. inducit primo tres cōcor. scdo soluit tria obstātia. tertio qrit & soluit distinguēdo. quarto iterū qrit & soluit. ¶ Gl. pro credito. ponit duas lecturas & vnam opi. ¶ Vltima glo. j. remittit, secūdo quærit & ponit duas opiniones, tertio soluit ad dubium. ¶ In glo. ij. ibi. §. asinam. vide de ver. sig. propterea. in glo. ij. ¶ In. iij. gl. ibi [*si quis suo*] vide in regula statim alle. in prin. & ibi. l. j. pro portione hæreditaria tenetur ad credita testatoris ibi [*præsentem*] hanc vide in gl. statim alle. ¶ In vlt. gl. ibi [*si mandassem*] de cleri. ex. apostolicæ. sup gl. ij. & ibi [*si tamen*] alias si aūt, vide de. pcu. mādato. i gl. ij. & ibi [*si filius.*] vide de testi. cū venissent. sup gl. ij. ¶ In gl. ꝙ esse non dēt, ibi cum suis concor.

concor.per q̃ iura & per hanc literã dñt Bar. & Archi.
2 epm † non posse cõcedere, vt clericus pro clerico pignoret. Guil hẽt hoc pro dubio. & ibi Bar. & Io.mo. post eũ & est si.qõ, an iura cessa ɔ debitorem videantur cessa ɔ̃ fideiussorẽ, quã vide in Spe. de cessio. act. §. j. ad fi. ad qõnem ẽr vide, quod no. de sen. exc. § sequitur ver. quid si snia. [*& in fi.*] idem Io. mo. & Arc. horum dictum sane intelligas, quia si detinuit personam, licet non sit locus huic pœnæ, tñ excõicatus esset per c. si quis suadẽte. sed si bona occupasset sine offensa personæ, neutri pęnę locus erit. ¶ In gl. C. ne vxor. ibi per totũ. & auct. vt oĩno. ibi posita, sumpta de cor. vt non fiant pignorationes. §. j. col. v. ad idem. ff. quod me. cau. l. extat. C. de act. & ob. auct. imo. ¶ In gl. concor. in fi. ff. qui & a qui. ma. prospexit. quæ quid dicit, vide de fer. c. ij. super. j. gl. ¶ In gl. pro credito. ibi [*iustitiam facere*] quo casu dicebat Arc. & hoc
3 habuit hic a Gui φ † licita est pignoratio, quæ fit auctoritate proprij iudicis, præcedente tamen eius sententia super negligentia & defectu iustitiæ, alle. no. per Inn. de restit. spo. olim causam. de sen. excom. grauem. & vide. quod dixi, de foro comp. postulasti. & de app. dilectis. in gl. no appellationem. ad fin. Guido nunc concor. in disputatione sua, quam vide super regula, non debet aliqs j. de reg. iu. non putat, φ iudex spoliari possit pignorationes concedere ɔ illos, qui suæ iurisdictionis non sunt, nec propter sui conscius delictum, nec pp negligentiã iudicis & quod dicit, c. dñs. φ ciuitas plectenda est, intelligi per suum iudicem, vt intelligit Io. Fab. Et idem hic Frã. Ver. dicebat tamen Guido, dictum Arc. posse verũ esse, qñ nullus inuenitur superior, qui ciuitate negligente, vel ipsius domino iustitiam faciat, φ tamen raro continget, cum ex tali defectu iudex ecclesiasticus possit adiri secundum eum. ¶ In gl. vlt. ibi, secundum Bart. & Io. mo. & in fi. idem Gui. & Arch.

¶ De pœnis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Familiæ appellatio dominum comprehendit.*
2 *Archiepiscopus & quilibet episcopus omnem iniuriam sibi illatã tangentem ecclesiam iudicare possunt.*
3 *Iniuria clerico illata ad minus est duplex.*

CAP. PRIMVM.

Romana. Primo cum triplici modificatione declarat ius vetus & exceptionẽ subdit. secundo ibi, sibi etiam. illud prorogat moderationem tollẽs, & forsan tertiam temperans. dicebat Ho. φ hic erat vnum mandatum. φ primum dictum statim corrigitur per secundum ibi, suę personæ. & est primus casus respectu iniuriati. [*familia*] secundus casus, & non continetur hic archieps appellatione familiæ, quia facilius dẽt concedi vindicare iniu
1 riam familiæ, quã propriam, vt j. dr̃, alſ † appellatio familię dñm comprehendit, de hoc. s̃. de conc. pręb. post electionem. in 1. gl. [*alijs*] qui non sunt de familia, & est tertius casus respectu iniuriati. Host. [*concilium*] quid sit vide, xv. di. c. j iuxta fi. [*conuocat*] per literas suas, & sufficit hic vna vocatio, vt no. xiii di. si epa. & singulis annis fieri dẽt, de accu. sicut olim. de iudę cum sit. & ex omissione mala pullulant, & res ecclesiasticæ negliguntur. 18. di. peruenit. s̃m Arc. [*pp hoc*] s. pp visitationem, vel eius occasionem, & dixit Hos. φ hic & in verbo pro illo, notantur duo casus respectu iurisdictionis iniuriati. [*facto vel verbo*] quibus modis regulariter infertur iniuria. ff. de iniu l. j. Host. [*si hac*] primus casus respectu iniuriæ [*impediatur*] hoc puniunt etiam delegati, de offi. deleg. c. j. & subdelegati, eo. tit. ex literis. per quod videtur, φ ẽt si non sit notoria. archiepiscopus punire possit, cum data eis iurisdictione videantur omnia data, sine quibus expediri non potest. ff. de iuris. omn. iud. l. ij. de offi. deleg. præterea. & c. pastoralis. in prin. ff. de offi. ei. cui man. est iurisdi. l. fi. C. de test. l. nullum. ff. de pœ. l. mortis. so. secundum Inn. sine hac coerctione, quæ fit in extraneas personas, bene potest perficere iurisdictionem suam, sic cessant prædicta, subdebat Io. mo. talem arctarionem ad notoria fieri, ne archieps regulariter prohibitus hoc prætextu in omni casu iurisdictionem attentaret vsurpare, de materia vero remittit In. ad id, quod plene notauit de cen. venerabili. in gl. magna. in iii. col. per totũ maxime iuxta fi. [*dummodo*] secundus casus respectu iniuriæ. [*Punire*] sup. alſ non põt, & tunc bene continuat, quod sequitur, nisi amplius, ab vtroque dicto excipit, vt hic in vlt. glo. huius partis circa fi. [*consuetudine*] rl̃r archieps in prouincia iurisdictionem non exercet, nisi ĩ casibus, quorum vnus ratione consuetudinis, vt patet ĩ remissionib. gl. ɔ̃ria regula in epo vel ipso archiepo quo ad suam diœcesim, per quod vr̃, φ consuetudine non egeant in puniendis his, quæ non punit archieps, non per consuetudinem s̃m Ho. & vide, quod dicam super ver. spũali sibi. [*Archiepiscopo*] Rem. dum sic. s. secum specificationem factam s̃. prox. tñ. [*eisdem archiepiscopis*] vel suis, per hæc comprehendit familiares & alios quorũ ministerio vtitur, de quibus s̃. [*non contingat*] signat Arc. ɔ̃rium de decr. Romana. j̃. de pœ. & re. ibi remittit libera. s. ɔdictione vel appellatione non obstante. [*de nostra*] dicit Ho. φ papa hæc forsan triplici ratione, vt det alijs exemplum seipsos corrigendi, de accu. qualiter. j. cum concor. secũda. vt si in suis glossis inueniamus ɔ̃ria, sciamus posteriori dicto standum, vt hic, & de cogna spir. c. j. hoc nõ semper puto verum. iii. vt euidentius cognoscant archiepi gratiam sibi factam, nec sint ingrati circa suffragia ipsius aĩæ impendenda. vnde Seneca. memor sis beneficij accepti nunquam dati. [*spirituali*] si ergo de speciali gratia conceditur archiepis, datur intelligi, φ inferioribus epis, vel alijs hoc non licet s̃m Ber. ar. de præsum. nonne. 15. di. qualis. C. de proc. maritus. Sed hic dicit Host. ɔ̃rium arguendum. Et sic ex quo archieps non potest hæc in prouincia, nisi in casibus. Restat,
2 φ in sua diœce. ipse archieps † & quilibet eps² oẽm iniu
a riam sibi illatam tangentem ecclesiam iudicare põt, & tenetur, vt hic In gl. & quod dicam super ea. huius rõ, quia rl̃r per suas diœceses ordinariam iurisdictionem non casualiter sed ordinarie exercent, & vide quod dixi post eum super vet. consuetudine. [*concessione*] q̃ est hodie ius cõe quoad oẽs archiepos, si. s̃. de priul. φ nõnullis. & j̃. de sen. excom. c. fi. ¶ Prima gl. summat. ¶ Glo. & sic. alle. vnam concor. obiicit per quatuor iura remittit & soluit distinguendo. ¶ In gl φ dic. in fi. Host. remittit ad decre. Romana. s̃. e Host. de sup. neg. pra ¶ In glo. & sic. ibi. c. j. Host. alle. C. de his qui ad ecc. confu. l. denunciamus. ff. de iud. l. Iulianus quorum le. l. j primo respõ. de iurisdictione omnium iud. qui iurisdictioni. de offi. prælid. l. senatus & ibi si quis erga & c. si quis ab epo. xlv. distin. & qui emendat. 13. q. 4. Gulisarius. per Inn. s̃. eo. dilectus. Archi. & ibi. [*de male. c. j*] & satis scripsi post Inno. s̃. de verbo. sig. ex parte. ij. & ibi remisi ad summam Hostiẽ. de sen. §. quis debet sententiam, sub. § prius. hic etiam remittit Hostien. ad versi. item ratione rei, & sequentes sub eo §. & ibi [*punire*] immo vt dicit Hostien. ordinem suum decet illam remittere. C. de episc. & cle. si quis. j. & ibi [*ecclesiam*] dicebat Hostien. per decre. contingat. s̃. de senten. excommu. & c. cum desideres. in fi.
3 φ † iniuria clerico illata ad minus est duplex. s. clerici & ecclesiæ, secundam punit, si iurisdictionem habet, alle. j̃. de senten. excommu dilecto. & procedit vt hic alleg. etiam. ff. de iud. in priuatis, de pœ. si quis forte. §. fi. C. de conduc. prædi. fisca. l. vna. lib. xi. & ibi [*etiam non notorias*] immo etiam occultas. dummodo de illis constare possit s̃m Ho. & Arch. ibi. [*prorogando*] concor. s̃. e. lib de re-

gula.constõnem.de hære.statutum.lj.in fi.j.rñ.vnde nõ
turbetur Hol.vel alius de modo,quẽ tenet hic papa,cũ
iuste fecerit pronunciando inter partes, prout tñ iuris
erat,& ex iusta cã nouum ius statuẽdo,ꝙ vetus amplie
tur.sic q̃nque de iure iudicat & statim ꝯrium prouidet.
de accu.ad petitionem.in fi.de conce p̃bẽ.ex parte.¶ In
pe.gl.ibi[*alios*]s.Host.lo.mo.& Arc.& ꝑm ꝙ fit hic du-
plex prorogatio ad manifestum per famã, de quo fiet
inquisitio,& ad notorium re ipsa, per quod non impe-
ditur iurisdõ,non puto,cum nõ impeditur iurisdõ,ali-
quã distinctionẽ faciendã inter manifestũ & notoriũ,
textus.n.ista coniungens hanc distinctionẽ non patit,
dicit aũt Host.hanc lecturam,ꝙ prorogatio fiat ad ma
nifestam,amicam literæ,& ad literam violandã nullũ
ius cogit,imo benigna interpretatio faciẽda est in hac
gratia archiepiscopo facta.s̃.de priui.in his.

ADDITIO.

a ¶ Quilibet episcopus potest iudicare de iniuria sibi illata,quatenus cõ
cernit ecclesiam,non quatenus personam,no.Car.in cle.j.de fo.cõp.
post gl.in vj.no.Sed plenius loquitur in xix.q. Item eps potest esse iu-
dex in cã ecclesiæ suæ,Doc.Bar.& Bald.in l.j.C.ne quis in sua causa.
& Bar.in l.est receptum.de iur.is.om.iud.c.si cle.laicum.in fi.de foro
comp.in Spe.de arbi.§.sequitur,ver.sed nunquid abbas & tenet Sicu.
& Feli.in c.cum olim.de præsen.Io.de Imo.in c.cum venissent.de iu
di.in Spe.de legato.§.superest ver.quid si prælatus.vide Host.in sum.
de sen.& re iudi.§.quis debet.ver. sed nunquid potest episcopus Io.
An.s̃.in c.venerabili.de censi.

SVMMARIVM.

1 *Gradus dicuntur, q; gradatim conferendi sunt.*
2 *Degradatio actualis quid sit.*
3 *Episcoporum numerus est statutus per canones ad degradationẽ clericorum.*
4 *Epi de consuetudine generali audiunt cum suo clero causas criminales clericorum suorum etiam de grauibus criminibus.*
5 *Intentio mentis fortius exprimitur factis,quam verbis.*
6 *Vltimum in construendo est primum in resoluendo.*
7 *Clericus postquam de gradu deciderit,eius conditionis est, cuius fuerit ante gradum.*

CAP. II.

DEgradatio. Cõis diuisio. secũda
ibi,super quo,facit &
hic duo. primo tractat de verbali. secun-
do de actuali,ibi,actualis. Iterum secunda
duo facit,primo dans simile ponit formam subtractio
nis in signum.secundo formã verborũ ibi, poterit aũt.
& determinat no.per Gui.in Spe.de acc.§.ij.loco.ver &
no.& ver.seq.& §.4.loco.per totum.§.& per Fran. Ver.
s̃.co.lib.de re iud.ad apostolicæ.sumpta occasione a de
positione imperatoris,de qua ibi[*verbalis*]hoc potest fie
ri de absente contumaciter,& de do.& contu.veritatis,
quod dic vt ibi no.& 1.qõ.9.in sum.actualis vero requi
rit p̃sentiam,ꝙ patet per sequentia.[*gradibus*] sic dictis,
1 qa†gradatim non per saltum ꝯferendi sunt.s̃.de cler.p
sal.promo.per totum,vel quia ponunt ordinatũ in gra
du dignitatis & honoris.s̃.de maio.& ob.c.j.[*epo*]de ele
cto confirmato sunt opiniones,quas plene scripsi.s̃. de
ele.transmissam.super ver. discussionem, quæ plus fa-
uent confirmato, sicut Hosti. licet asserant,ꝙ diffinire
põt illum degradandũ,fatentur tñ,ꝙ degradare nõ po-
test.& dicit Ho.ꝙ tunc in examinatione interueniet de
bitus numerus ẽporum,ibi videas, & hoc facit ad ĩ.di-
cenda.[*assistente*]satis ostendit hæc litera numero taxa
to per canones proprium ẽpm non includi.bene ergo
dicit hæc gl.ꝙ eps sibi adiunget,& per hanc literam vr̃,
ꝙ illi ẽpi non iudicent,sed solum assideant, ꝯrium pro
batur.5.q.4.duodecim.vide,quod post Inn. scripsi.s̃. de
præbẽ graue.in gl.ad quod ẽpi.[*in sacris*]ergo in subdia-
conatu,vt in glo.[*numero*]notandum est, ꝙ de hoc nu
mero nihil repetitur.ĩ.cũ de degratione loquitur actua
li. nec per aliquod verbũ ibi positum colligere poterit
aliorum ẽporum adesse p̃ñiã, quare approbari vr̃, qđ
a dixit gl.ĩ p̃.§.ij loco.ver.& est notãdũ.ibi dicit,ꝙ†actua
2 lis degradatio est executio sñiæ depositionis, & ẽporũ
p̃ñtia, q̃ necessaria est in sñiæ ꝓlatione,non est necessa
ria in hac executione,an vero per ibi sequentia ab hoc
dicto recesserit,dubitamus.lrẽ dec.prima,s̃.c.li.de hære.
quæ fuit Greg.IX.clare vr̃ sonare ꝯriũ, quia dicit prin.
ꝙ ẽporum numerus est statutus per canones ad degra
dationẽ clericorũ.& in fi.dr̃,ꝙ solus eps eo casu degra-
dat cõuocatis abbatibus &c.Illi ergo sunt in loco ẽpo-
rum,ergo vr̃,ꝙ in loco degradationis debeant ẽpi con-
uenire præter casum hæresis.& facit,quod ibi dixi post
Arc.super vlt.gl.ad id bene facit.xi.q.iii.eps.nã si ĩ casu,
quo apparet iniuste deiectus,recipit ista ornamenta de
manu ẽporum.ergo vr̃,ꝙ de ẽporum manu fuerint ibi
subiecta.Vt aũt huius rei veritas innotescat,melius põ-
deremus oẽs textus de materia ista loquentes.c.j.xi.q.7.
in prin.sine cõcilij examine presbyterum, vel diaconẽ
non deiiciendum in medio.dicit,ꝙ solus eps honorem
auferre non potest.in fi.dr̃,ꝙ exui nõ põt vno damnã-
te sui honoris priuilegio, sed diffiniri oportet sinodali
iudicio,ad literam.huic medio & fini concordat.c.vlti.
itẽ c.si quis tumidus & infęlix.dñt cãs audiendas a vici-
nis ẽpis,& concor.1.q.8.suggero.c.si aũt.dicit,ꝙ causas
discutiant,cui concor.33.di.illud.c.non põt. de extrain
di.dicit,ꝙ sñiant,cui concor.6.q.4.per totam q̃õnem,
antiqua iura,q̃ loquuntur de clericorum degradatione
& traditione fienda curiæ seculari de numero ẽporum
nil exprimunt,vt 3.q.4.clericus.xi.q.j.si quis sacerdotũ.
& c.statuimus,de hær.ad abolendã.§.j. & c.excõicamus.
j.in prin.& c.pe.de crimi.fal.ad falsariorum.& de verb.
sig.nouimus.de degradato etiam ar.31.di.d ctum. & j.
q.ij.c.opponitur.in prin.de ser.non or.nullus.& s̃.eo.ti.
tuæ.& de crim.fal.ad audientiam. & decre.secunda.de
cle.excom.& ibi glo.supplet de hoc numero.de quo ẽt
numero interdicunt iura, quæ volũt clericum deponi
& peregrinari per orbem,vel in monasterium detrudi,
vel degradari cũ impressione caracteris, de primo. 30.
q.j.siquis sacerdos.de pœ.di.vj.sacerdos. de secundo.81.
di.dictũ.c.j.& c.si quis p̃sbyter.cum duob.seq.de pœ. &
re.omnis.in fi.s̃.e.ti.tuæ.de iii.s̃. de criml.fal. ad audien-
tiam.¶ Nunc redeundo ad iura prius allegata,q̃ de nu-
mero isto loquũtur,patet ex illis, ꝙ isti ẽpi habent exa
minare,audire,discutere,diffinire, & sententiare crimi-
nales cãs talium clericorum. bene cõueniunt verbali
degradationi ,de qua hic loquimur & non de actuali,
de qua sequitur.procedat ergo, quod dixi in principio
huius gl.& ꝑut Doct.dec.prima.de hęre.intelligetur de
degradatione verbali,cũ diffinitur actualẽ fiendã,ad cu
ius rei ꝯciliũ literati vocantur, qui in actuali inutiliter
vocarentur,ad c.ẽps.rñ.per id quod no.in Spe. præ.§.ij.
4 ver.sed nunquid tot.¶ Est aũt sciendũ,ꝙ†de consuetu-
dine gñali epi audiunt cum suo clero causas crĩales cle
ricorũ suorum ẽt de grauibus crĩbus, homicidio & si
milibus.pro quibus pœna depositionis debetur non ad
iuncto sibi hoc numero ẽporum, vbi non tendunt ad
degradationẽ actualẽ,& eos conuictos,vel cõfessos pu
niunt,& Io.Fab.cui hoc placet.15.q.7.in sum.al.c. siqđ
igitur.de quocunq; cle.c.q.quod ẽt hr̃.86.di. siquid ve-
ro.& s̃. de si. licet Hely. cũ igitur lr̃a ibi gñalr̃ de quocũ
que clerico loquitur,ergo nullum excipit,de ma.& ob.
solitę.in fi.sed ad illa iura facile rñderi posset. ꝙ loquũ
tur in inquisitione, per quam fit ordinum degradatio,
vt s̃.de acc.qualiter.vltra mediũ.Gui.tñ in j.§.4.placuit
illud dictũ,& fatetur,ꝙ de consuetudine ẽpi per se & p
officiales suos audiunt causas crĩales clericorum suorũ
facit.s̃.co.li.de of.vica.licet pro hac consuetudine vltra
sæpius allegata,facit.de iud.at si clerici.& c. cum nõ ab
homine.de fo.comp.postulasti.de hær.ad abolendam.
§.j.& §.qui vero.& in fi.ĩ.de cleri.excom.mi.latores.de
cri.fal.ad audientiam. specialius.s̃.e.lib.de consue. non
est.de offi.or.c.j.ver.nisi.& c litigantes.in fi.[*minores*]pa
tet ergo ẽt constitutum minoribus degradari posse,ad
idẽ.xi.q.1.eps.ĩ fi & 27.q.j.si quis eps.& ĩ. generaliter de
clerico loquitur,incurrit etiam irregularitatem, vt fa-

tis scripsi post Host.de cle.excõ.c.ij.in prin.[*militiæ*] de
quadruplici militia no.ff.de test.mi.l.pe.f.cœlesti,de hac
hic,æquestri legali,& remigũ,& vigilum.ibi vide.[*proce
dendum*]pp̃ sniam prius latã,vt satis,s̃.dixi.[*exauctoratio*]
quasi extra auctoritatem actio,ponitur.n.extra auctori
tatem & honorem militiæ, ponitur quũque pro delere:
Macrobius in saturnalibus,exauctorata tñ sequẽti ætа-
te.i.deleta.[*castris*]in plurali dicit expeditiones militum
vel exercitus,in singulari dicit oppidum.[*clericus*]igitur
cuiuscũq; ordinis,vt s̃.[*sacris*]i.benedictis,& ab epõ , de
con.di.j.consulto.vbi exponitur consecratio. i. benedi-
ctio.& dicit Arc. id esse ꝯ simplices sacerdotes qui be-
nedicunt corporalia,& sacerdotalia indumenta , vide,
quod scripsi,s̃.e.li.de priu.abbates.[*librum*]j̃.quo scripti
sunt exorcismi , si de exorcista loquitur, vel in quo le-
cturus est,si loquaris de lectore.2 3.di.exorcista. & c.le-
ctorũ.[*epi*] non dr̃ hic epm̃ debere esse vestitũ pontifi-
calibus,nec dr̃ hic debere fieri in ecclesia , de p̃mo oẽs
ꝯcordãt,licet ꝯriũ seruetur,& ad scd̃m vr̃ ꝯ. xii.q.iii.eps.
ibi,coram altari.vt dicit Fran.vbi s̃.& hic Arc.honestũ
ꝙ fiat in ecclesia,vbi ẽt audiuntur causæ spũales.ii.q. ij.
p̃ceptũ.de ap.qua fronte.licet aũt sit de solennitate,non
tñ de substantia degradationis,& de his p̃.§.ij.loco. ver.
& est notãdũ, & circa fi.[*primam vestem*]superpeliciũ.f.
est de congruo s̃m Io.mo.qui dicit,ꝙ multos vidit sine
hac veste tonderi.[*tonsura*]q̃a in tonsura vel psalmista-
tu nil traditur,vr̃ aliquibus degradationi locũ non esse
sed ista lr̃a probat ꝯ.[*radatur*] remotio capillorũ fit aut
per rasurã,aut per tonsurã,vtrunq; modũ hic exprimit
hoc dico,q̃a non loquitur de quadã rasione,quã pone-
bat gl.j.§ ij. ver.degradandũ.vbi dicebat,ꝙ loca capitis,
vel manuũ,q̃ fuerant iniuncta radenda erant vitro,vel
alio,hm̃õi talis rasura hic non p̃cipit,sed nec ẽt ꝓhibe-
tur.[*vestigium*]hic ponitur ꝓ signo,aliter de iu.ca.c.j.vbi
de hoc.[*poteris*]Io.mo.dicit,ꝙ hic ꝓsequitur de verbali,
dicto prius de actuali , q̃a plus mouent facta , q̃ verba,
5 & fortius † factis,q̃ verbis exprimitur mẽtis intentio, ff.
de ædi.edi.l.si tñ.§.ei,qui.ff.de le.l.de quibus.nõ fateor,ꝙ
ista sit verbalis,de qua in prin.sed est pars actualis.[*Aufe
rimus*]no.plurale,quod facit ad no.s̃.e.li.de reg.iu.c.pe.
in vi.gl.[*primũ*]inducit Io.mo.Phi.iii.ethicorũ dicentẽ,
6 ꝙ † vltimũ in construendo est primũ in resoluẽdo, exẽ
plũ in domo.¶Prima gl.ponit constõnis cãm & sum-
mat.¶Vlt.gl.ostendit,q̃ opinio approbata.& q̃ reproba
ta.secundo arguit ad opinionem & ꝯ.¶In glo.ff.de. ibi
[*ignominiæ causa*]vide de ele.cõsiderauimus super gl. pe.
& ibi[*§.pœna*]inter als pœnas militis desertoris est igno
miniosa missio.& ibi.§.vl.als pen.col.vj.ibi[*pro crimine*]
non punitur clericus per ciuilem iudicẽ , nisi per epm̃
suũ,nisi prius spoliatus sit ecclesiastico ordine. ¶ In vl.
gl.ibi.l.vlt.qui fuit decurio non torquetur in memoriã
&c.¶In gl.iii.ibi[*capituli sui*].Arc.remit.ad id,quod post
eum dixi.s̃.e.lib.de hæret.c.j.super vl.gl.¶In gl.s̃.de.in fi.
& ibi concordantiæ.¶In gl.ff.de his.ibi[*infamis*]& si nõ
exprimatur cã,ex qua exauctoratĩ. secus si simpl̃r mitte
retur,vt ibi.¶In gl.super quo.in fi.Io.mo.& Arc.remit.
ad quartũ sniarũ di.2 3.& ad librũ pontificalẽ,quẽ alleg.
scripsi de fer.non or.consuluit.¶In glo.vlt.ibi,c.ij.ꝙ for
7 tior facit ꝯ eos,cũ ibi dicat tex.ꝙ † postq̃ de gradu deci-
derit,eius conditionis est.cuius fuerat ante gradum,ad
idẽ.5 4.di. ex antiqs. ibi exuti.[*religioso*]priuilegio p̃.quõ
põt dici illũ retinere priuilegiũ, quẽ iudex secularis lici
te punit,& i fi.de quo satis hic p Ar. cui placere vr̃ hęc
opi.Lau.& sequaciũ,quã dicit placere Tho.Iun.& Ho.
ibi videas,vbi satis scripsi,ꝙ licet ista opi.vera esset, ꝙ de
gradatus ꝯficiat,ad qd̃ facit, q̃a si p papã restitueretĩ,nõ
ordinaretĩ de nouo,licet insignia ablata restitui deberẽt
nihilominus verum esset,cum priuatum priuilegio ca
nonis,quod a iure positiuo datũ eodem iure facile tol-
li potest.vnde in multis casibus aufertur etiam non de-
gradato,vt patet,s̃.eo.lib.de big.c.vno.de cleri.coniuga.
c.vnico. cum si.sed character a Deo imprimitur in ani
ma , qui per hominem non potest auferri &c.

ADDITIO.

a¶ Actualis degradatio.Degradationis forma,quæ actu fit,ponitur hic,
& in Spe.de accu.§.ij.ver.degradatur.& in §.iiii.Doct.Iac.Bu.& Bal.
in auth.presbyteri.C.de epi.& cle..Bar.in l.qui vno.§.exauctoratus.ff.
de re mili.Ang.Are.in tract.malefi.ver.caput.a spatulis.Adde hic,ꝙ
degradatio actualis fuit inuenta ad instar exauctorationis , de qua in
l.ij.§.sed si eum.ff.de infa.& ibi gl.

SVMMARIVM.

1 *Deus non vult mortem peccatoris*
2 *Carcer ad continendos homines non ad puniendos haberi debet.*

CAP. III.

QVamuis. Præmittit causam inuen-
tionis carceris , quam ap-
probat , ibi nos tñ. vel præmittit quid de
iure ciuili , cuius ꝯrium præmittit de iura.
1 cal.& s̃m Io.mo.& Arc.sit rõ,quia † Deus nõ vult mor
tem peccatoris &c. Ezech.xviii.& iii.q.iiii.his qui.2 1.q.
8.his a quibus.in auth.colla.vi.vt non luxu.ꝯ naturam,
in prin.[*reorum*]s.eorum,qui rei dñr alcuius criminis,li
cet forsans illius rei nõ sint.s̃.de ver.sig.forus.[*noscatur*]
& sic ad id solum eo videatur vtẽdũ.s.de ap.c.iii. & ibi
concor.j̃.j.gl.& super ea.& vide,quod scripsi de mo.in-
stituto solum ad recipiendas meretrices poenitentes, s̃.
e.lib.de sta.mo.c.vno.super gl.hoc spãle.[*in perpetuum*]i.
donec vixerint.ff.pro so.l.j.lxx.di.sanctorum.in primã,
[*carceri*]licet sæpe detrusionem in monasterium carce-
rem dicamus,de sen.excõ.vt famæ.facit,s̃.e.tux. tũ pu-
tat Arc.directe de carcere hoc intelligendũ,qñ habere
põt ecclesia.xvi.q.iiii.attendendũ,in fi.de aposta. nobis.
s̃.e.lib.de hære.vt inquisitionis.j.rñ.& cle.e.lib. de hære.
c.j.§.sane.& in concor.vlt.gl.[*mancipes*]i.deputes, idem
ver. de sen. excom.vt famæ.nam manu capiuntur isti
captiui ad modum mancipiorum , & liberati dici pñt
emancipati.¶Prima gl.summat.¶In glo. 3. 4.& v.resu
mi possunt per tres quęstiones.¶In gl.ij.ibi,l.j.ibi dr̃,ne
poenis carcerum perimatur,ꝙ innocentibus miserum,
noxijs non satis seuerum esse dignoscitur,& ibi.§. solẽt.
2 ibi dicitur,carcer † ad continendos homines nõ ad pu-
niendos haberi dẽt.¶In gl.iiii.ibi[*seruus*]seruus damna
tus in vincula sine temporis præfinitione perpetuo dã-
natus intelligitur.¶In gl.ij.in fi.ad idem xix. di. in me-
moriam.ij.q.v.in ecclesia.vide satis de hoc per Host. in
summa de accu.§.qualiter.in vlti.col.¶In glo. iii. in fi.
idem Arc.¶In gl.si hoc,in fi. Arc.remittit,8 1.di.dictũ.
xx.q.j.sicut qui.

SVMMARIVM.

1 *Papa si puniat Titium & cognationem ipsius vsque ad quartam generationem,an collaterales includantur.*
2 *Immunitas data generi & posteris non extenditur ad natos ex fœminis.*
3 *Vxor consulis dicitur consularis.*
4 *Exhæredatio filij nascituri non excludit filiam.*

CAP. IIII.

VBicunque. Ponit rl̃ã cũ sua exce-
ptione ibi.nisi nec , vi-
deatur tibi dictum incõgrue , vbicunque,
quasi vbi sit aduerbium loci & interrogan
tis de loco.xiii.q ii.vbicunque sepeliamur. Est enim ẽt
aduerbiũ tpis,inde vbicunque.i.qñcunque.facit,s̃.e.lib.
de ele.vbi periculum.§.pe.cum concor.& est expressũ,
xiii.qõ. ii.vbicunque temporum,vel locorum facultas
tulerit &c.est etiam qualitatis,quantitatis,& similitudi
nis,quæ non prosequor.& dato quod dicamus vbicun
que.i.in quocũque loco iuris scripti, vel non scripti nil
absurdum.[*posteris*]vt scripsi.s̃.e.ti.in quibusdam.super
ver.posteritates.certum est, ꝙ hæc pęna non compre-
hendit collaterales.sed disputauit hic Gat.quid si punit
1 † Papa Titium & cognationem suam vsque ad quartã
generationem,an collaterales includantur. soluebat.si
petitur,an debuerint puniri collaterales , rñdet ꝙ non,
cum puniantur in crimine læsæ maiestatis , vt in l.si

quis cum militibus. vi. q. iii. & per vulgaria iura, quae restringunt poenas ad auctores, si quaeritur, an potuerit: rñdet q sic ex plenitudine ptãtis, facit, s. de scisma. c. vnic. & j. c. foelicis. §. caeterum. Si quaeritur, quid papa intẽdit per verbum cognitionis, dicit cũ consulendũ, all. C. de leg. humanũ, si id fieri non potest, praesumetur noluisse collaterales punire, vt sic poena, odiũ restringatur. j. de re. iu. odia. & c. i. poenis. hoc placet, alias sequeretur, & tradoprius icludi, qui cognati sunt, ff. vnde cog. l. j. & de gradibus. l. non facile. §. j. [*certam*] fortius procederet decret. posteritate dãnata simplr sine determinatione quot. & pp maius praeiudicium. Sed tunc ad quotũ gradum extenderetur poena merito dubitatur, quod dubium decidere non glossatoris sed pontificis, & (imo [*perpetuo*] de premio vel priuilegio. ¶ In gl. afficit. vide quod fatis scri pli. de rescrip. tibi qui. super ver. affecta aliud. scilicet q & illos sufficiat, qui descendunt per foeminã. ¶ Gl. ij. fortificat tex. ¶ Glo. vl. quaerit & sol. & opi. ponit, quã determinat, ad quod signat ȝrium & sol. ¶ In gl. ij. ibi [*vacatio*] ibi dr, q immunitas liberis & posteris data ad eos tantum per

3 tinet, qui eius familiae sunt. & in l. j. §. i. ibi dr, q † immunitas data generi & posteris nõ extenditur ad natos ex foeminis, & ibi [*eos indulserunt*] tunc origo matris inspicitur, cum pater prolẽ non attrahit iuri alterius ciuitatis & idẽ si ille, & ibi [*exemplo*] ff. senatorij ordinis patris originem quisq; sequitur, & ibi [*nullus enim*] sequitur, solius materni sanguinis vinculis illigetur, & ibi [*decurionum*] filij non debent bestijs subijci, & ibi, §. fi. a l. pe. parentes & liberi decurionũ certis poenis non afficiuntur. & ibi §. in filiis, vide, qui fi. sint le. cum inter. super iii. gl. & ibi.

5 l. j. vxor † consulis dr consularis, & ibi. l. feminae. ibi dr q vxor clarissimi dr clarissima, & ibi [*liberos*] senatorũ non solum filios sed & oẽs ex ipsis, vel ipsorum liberis

4 genitos, & ibi, l. j. §. j. exhaeredatio † filij nasciturі non excludit filiam. ¶ In gl. vlt. ibi, l. Iulia. lex Iulia prohibet senatorem, eius filium vel nepotem scienter habere cum libertina, vel illa, quae artem ludicram fecit & eius filia. ¶ In gl. ij. ibi, §. i. vult gl. q tales si non gaudent priuilegio, ergo non arctentur poena, & ibi [*& non matris*] de hoc. s. de conuer. in fi. c. ij. super iii. glo. & statutum. ij. & quod dixi in cle. de bap. praesenti. in glo. comprehendit. ¶ In gl. vl. ibi [*domini ancillae*] vide, quod dixi qui fi. sint le. ex tenore. super gl. fi.

SVMMARIVM.

CAP. V.

Faelicis. Diuidit. gl. in xi. partes. licet Io. mo. diuidebat in quatuor tñ. de primis. vii. faciens vnã partẽ, dicens q tractat de insecutoribus cardinaliũ & eorũ cõplicibus citra mortẽ, & hanc subdiuidebat in xii. de vltima parte faciebat duas, secũdã ibi quapropter. dicit Arc. q sic incipit decre. prima de forme. addere poterat, s. c. li. de sen. foelicis. [*hostiliter*] i. sicut capitalis hostis. vel. i. publice & manifeste, ad hoc. l. di. de his. clericis. ij. & xi. q iii. quicunq; aut fm Arc. [*insecutus*] de insequẽte aliũ clericum remittã. j. super glo. de percussione. & haec dictio cõponitur ex in. & sequor, sic. xvii. q. iii. sicut qui. de poe. di. j. si mulier. forte fm Arc. qui & remittit. ii. q. j. in primis. ver. gloriosus. & vii. q. j. sciscitatus. & pp dictionem hostiliter, q praecedit, ponitur in mala parte, nõ sic de homi. exhibita. 21. q. 4. si ea. xlvi. dist. c. j. iuxta fi. & de mala voluntate q suis terminis non contenta punitur, hic remittit Arc. de poe. di. j. sicut. [*ceperit*] cum effu. fm Arc. qui non putat, q per insultũ, vel obsessionẽ ad domũ locus sit huic poenae, si non obsidetur ibi ad custodiam, sed ad verecundiã per ea q no. Inn. de sen. ex. nuper. Dicit & Arc. q istud verbũ quãque sumitur pro inchoare, xi. q. iii. cepisti. 24. q. j. c. vlt. de of. dele. licet aliqñ pro conuiacere, de pur. ca. inter. vt prin. aliqñ pro detinere, de homic. sicut dignũ. §. 1. s. e. lib. de re iud. ad apostolicae. ver. perpetrauit. de of. or. cũ eps. & hic. [*fecerit*] de socio fautore & defensore vide, quod no. in cle. de poe. si quis suadente, in gl. per hanc literam, [*facientes*] insecutionẽ, percussionẽ, vel captionẽ mandauerit, de sen. ex. muliere. concor. s. e. lib. de homi. is qui consiliũ. l. dist. si quis viduã. de hom. sicut dignũ. §. clericos. & c. significasti. de sen. ex. c. nuper. §. in secunda, vbi de hoc, cũ consiliũ fuerit fraudulẽtum, merito tenetur, j. de re. iu. nullus ex consilio. dr aũt cõsuluisse maleficiũ & xi. q ostendit vtilitatem, puenientẽ ex illo fm Inn. qui id no. de hom. ad audientiam. quid & sit dare consilium, fauorem, vel opẽ in delictis, remittit Io. mo. & Arc. ff. de furtis, in furti. §. commissum. Inst. de obli. q ex delicto. §. interdum. de sentẽ. excõ. nuper. §. in secunda & c. quante. [*scienter*] hanc probabit, qui eã all. cũ in alieno facto praesumat ignorantia. j. de re. iu. pliumitur. fm Arc. [*laesae maiestatis*]

1 laeditur † ergo maiestas papae laeso collaterali, sic. vi. q. j. si quis cũ, & committi vr hoc crimen & ex laesione principis inferioris a supremo, ij. q. i. in primis. ad fi. ver. si vero. & quilibet ad accusationẽ admittitur vt ibi, cũ sit crimen publicũ. C. de his qui ad ec. cõfu. l. ij. fm Arc. [*infa-*

2 *mis*] putat Arc. q quo ad has poenas & † quo ad executionem confiscationis sit necessaria snia saltem gñalis. l. q declaret illum fuisse talẽ. s. c. lib. de haere. cum fm. in fi. vnde dicit primo circa infamiam non sufficere, q probatio sit facta de crie, vel q probatum sit notoriũ, cum certi sunt modi, per quos irrogatur infamia, inter quos

3 iste non est. Itẽ cũ † infamia sit poena, & odiũ restringẽda est. j. de reg. iu. odia. itẽ posset esse probatũ per falsos

4 testes, all. quod no. Inn. de test. testimoniũ. Itẽ non † sunt paria aliquid esse probatũ, & fm probata iudicatũ. s. e. lib. de of. dele. vl. ad fi. quare dicit & in cri. lae. maie. quãtum ad infamiã requiri, aut confessionẽ in iudicio, quae confessio in publico iudicio infamat, ar. ff. de his q no. infa. qm. & C. de inter. ma. l. si tutor. aut sniam, q snia saltẽ gñalis requiritur quo ad corporalẽ poenã & quo ad confiscationẽ bonorũ & in crie laesae maie. Inst. de haer. q ab intest. §. per ȝriũ. Inst. de pub. iud. §. publicum. ff. ad l. Iul. maie. l. eorũ. C. de bo. dam. auth. bona. & ver. qcqd. & j. §. illud. all. qd no. de spon. ex parte. in iii. gl. Nõ ob. s. e. li. de bona. vt ibi dixi. Subdit, dici posset i crie laesae maiest. & tũc bona est ipsorũ dñiũ desinere esse criminosi, & incipere esse fisci ipso facto & sine snia & sine traditiõe, sicut & bona igrediẽtis monasteriũ. C. de sacros. ec. aut. igressi. & no. xix. q. vi. si qua mulier. & p In. & Ho. de pb. i pñtia. sicut adoptat' sequat possessionẽ adoptio.

fi. de

ff.de adop.si adoptatiuero simul.C.de sacrosan.ec.vt inter
diuinum.& no.s.de consue.ex literis.erit tñ postea ne-
cessaria sñia saltem in gñe,q̃ declaret eum fuisse,crimi-
nosum,anteq̃ fiat aliqua executio ẽt in bonis, vt in de-
cre.cum ßm.Et si dicas, quid nocet ei priuari bonorũ
dñio,ex quo ante sñiam nõ auferuntur. Rñdeo nocet
pp fructus medij tpis,qui debent restitui fisco,vt no. in
Auct.de incest.nup.§.1.[*diffidatus*]s.e.lib.de homi. p hu-
mani.ad fi.[*deserti*]Pla.63.29.di.c.j.iuxta fi.[*Rainerii*]sic.
33.q.4.quanto vult.ver.Nabuchodonosor.est ergo hic
iuris poena necessario imponenda, nec remitti potest
per aliũ,quã per Papã,al.Arc.xv.sicut sancti.in fi.c.16.
q.1.frater noster.iuxta fi.& facit quod no.s.e.lib.de elec.
c.1.Ponit autem hic Arc.qõnem dñicalẽ.43.di.de qua
dixi de priui.super specu.in fi.s.q si iste habebat cõem
domum vel turrim cum alio,& pars inferior sua est,su-
perior socij est.arguit,q non destruetur,ne innocens lę
datur,& quia non dẽt alteri per alterum &c.ff.de regu.
iu.non dẽt.23.q.j.quod culpatur.in fi.dicit quosdam di-
cere,q socius redimet partem delinquentis,& ad id co-
getur,& pcium dabitur fisco.ff.cõi di.l.cõi.§.vi.& C.de
5 cõi ser.man l.1.sed Bar.dixit,q †pars delinquentis infe-
rior assignabitur socio,& superior destruetur,& sic non
remanebit maleficiũ impunitũ,quod publicę vtilitatis
interest.de sen.excõ.& famæ.cũ concor.quas hic alleg.
Arc.tñ nec hoc sine graui socij dãno fieri poterit pp te
ctũ.Ad partem,q tota destruatur,all.ff.de aqua plu.ar.
sed interdũ.ff.cõi di.si is cum quo,per quã.l.probatur,q
6 †superior ꝯ in seniorem regressum habebit oĩno ,vide,
quod scripsi in Spe.e.ti.super rubr.[*Per rectam*]& virilẽ
vt sequitur.[*postulandi*]i.aduocandi,vel patrocinãdi,sic
s.de postula.io.mox[*iudicatur*]officium , quod sequitur,
& sic est genitiui.[*contra quemquam*]nisi ꝯ hæreticum eo
casu,quo admitteretur hæreticus.s.e.lib.de hær. in fidei
Arc.[*nudus*]vide,quod scripsi.s.e.lib.de ap.consecratio-
ni.super eodem verbo.[*nudi*]nudus qui nõ est tectus ali
quo tegumento,de poe.di.11.sapiens.& duob.c.seq. Arc.
qui ẽt alle.xii.q.j.clericus.in fi.[*metuatur*] id.hæc de pœ.
di.j.mensuram.vbi de hoc.& 26.q.vii.tpa cũ sex.c.seq.
Ar.ẽt hic.& j.§.præmissis.optime patet pœnam esse de
7 bere mensuram culpę,quia †mensura & mensuratum
debent esse æqualia,facit.s.de emp.& ven.c.j. patet etiã
per c.alienus.xc.dist. q oportet ßm mensuram peccati
mensurari pęnam,oĩs.n.iustitia est æqualitas,vt ait An
selmus ,q apparere põt in omni specie iustitiæ ßm lo.
mo.qui remittit ad phylophum.v.ethicorum. & vide,
quod scripsi de accu.cum dilecti.super ver.leuiter.[*vin-
dicta*]i.poena procedat.23.q.4.qui peccat.in fi.26.q.7.al-
legant.[*plagarum modos*]sumptum deutro.25.ibi,p mẽ-
sura peccati erit plagarũ modus.[*circunstantię*] semper
ponderandæ.33.q.8.cecidit.s.de testi.cum cãm.[*de cle-
ricis*]in laicis familiaribus nõ est locus huic.§.familię.
quod dic vt j.de verb.sig.c.vlt.[*præsumpserint*]non putat
Arc.q absolutio vulnerantis tales clericos per hoc ius
nouũ reseruetur Papæ.alle.s.e.§.præsenti.vbi reseruata
est certo casu,ergo non in alijs , fatetur tñ tales grauius
puniendos.q̃ si alios non familiares lesissent per hunc.
§.[*occiderit*]de occisoribus presbyterorum & inferiorũ
monachorum habetur,17.qõ.4.si quis deinceps.& c.de
presbyterorũ.& c.si quis diaconũ.& c.qui occiderit.&
de percutiente,capiente,vel expellente epm in præ.c.si
quis deinceps.& 23.q.3.quisquis.palea.& vide cle.si qs
8 suadente[*Speculum*]punire †enim transgressores est tran
sgressionis exemplar,& alios retrahit ab offensione.s.e.
lib.de scism.c.vno.ad fi.sicut ergo nos speculamur spe
culo,sic in isto speculamur metum culpæ,qui dicit me
tu transgressionis.s.e.lib.de hom.pro humani.[*Per hoc
quoque*]i.per varietatem poenarum,de quibus.s.[*sacrile-
gos tales*]s.qui contra rempublicam Romanorum , vel
contra principem,vel collaterales, vel ei assistentes ali-
quid moliuntur.& sic loquitur.d.l.quisquis.can.vii.q.j.
q̃sqs,C.ad l.Iul.ma.& l.fi.ff.co.ti.In ti.de publ.iud.§.pu

blica.in Auth.vt nulli iud.§.fi.col.ix.ßm Arc.hoc dicit,
quia licet in propria significatione sacrilegiũ sit aufer-
re sacrum de sacto,& hæc duo requiruntur cõiunctim
ßm leges,ßm canones sufficit alterum.xvii.q.iiii. quisq
ad id.ff.ad l.Iul.l.diuus.& no.C.de fur.si nõdum. & tũc
ẽt sit poena, habetur,ff.ad l.Iul.pec.sacrilegium.impro-
prie tñ ẽt ad alia crimina refertur,vt patet,C.de cri.sac.
per totum,qui titulus totus ponit improprie sacrilegiũ
de hoc vide,17.q.4.sacrilegium.& vide,quod dicã.s.iiii.
gl.[*ediderunt*]patet ergo , q per hanc poenam canonicã
non tollitur poena legalis,ad hoc.C.de sepul.viol. l. qui
sepulchra.in fi.vbi satis de hoc per Cy.facit,ff.de lib. ho.
ex.l.iii.ff.de act.& obli.l.quoties.in prin.q intellige,nisi
inquantum concurrunt,remanet ergo in altera in resi
duo,vt e.ti.de act.& ob.l.cum ex vno.& l.qui seruum.ff.
vi bo.rap.l.j.ßm Arc.& Io.mo.& dicam super gl.pen. ꝯ
prædicta facit,ff.de accu.l.quod senatus censuit,ne quis
ob idem crimẽ pluribus legibus fieret reus , & ibi satis
de hoc per quam.l.& l.q senatus.ff.de iniur.vñ,quod p̃-
dixi, procedere, qñ vtraq; poena prosequitur interesse,
sed qñ vtraq; imponitur ad vindictã, vna via electa &
peracta non agetur alia,vt no.in d.l.quod senatus.& ibi
placet Dy.Hic fuit disputatũ ẽt ĩ hac specie,de qua tex-
tus loquitur,q si poena,quæ per nouã constõnem im-
ponitur.est alia penitus diuersa a prima , quã imponit
ius cõe,exigetur vtraq; per illas tres leges , quas primo
allegaui.Si vero sunt similes.puta,quia vtraq; pecunia-
ria,tunc procedat,qđ prędixi,inq̃tum concurrũt,vnam
per aliã tolli.si vero est in poenis oĩs paritas,nõ refert,
q̃ imponatur,allegabatur,s.de fi.instru.pastoralis.[*Præ-
sumptiones*]oẽs,als loc⁹ erit poenæ ßm Arc.qa nil vñ actũ.
&c.C.ad Sil.l.pe.ff.co.l. si quis in graui.§.qui tabulas.&
peccans in parte totius est reus.s.de re. iu. defleat.de pę.
di.v.c.vl.officiales debuerũt.n.dñm informare & incita-
re,quod facere debeat, non dissimulare , vel negligere.
C.de sta.& ima.l.j.in fi.C.de pri. ca.l.1.§.primatibus.16.
di.error.& de sen.excõ. q̃tx.[*ex tali propria.i.negligentia*].
& sic ex proprio delicto non ex alieno puniuntur ßm
Arc.facit,quod no.de pę.di.j.nemo.& sic soluitur ꝯriũ
de re.non dẽt aliquis.cũ concor.j.de reg.iu.[*si postquam
res*]i.delictũ,remittit Arc.xl.di.ante oĩa.[*ad notitiã*] sic,
s.de excep.pasto.in fi.s.e.lib.de ele.vt circa.& c.cupien-
tes.vbi de hoc,super eodẽ verbo, peruenit. dubitat qũo
dicat ad notitiã peruenisse,ponit Arc.tres lecturas.Pri-
ma,q apparente solẽni accusatore instantia huius cãæ
finienda lit executioni mandanda.j.mensem a tpe litis
conte.cũ prius non currat tps instantiæ.C.de li.conte.l.
9 j.Non ob.q †instantia cãæ criĩalis durat biennio.C.vt j.
cer.tẽp.cri.qũo termineturl.vl.quia illud dare hoc spã
le,sicut & in casibus no.C.de iud.properandum.& sicut
in casu.l.j.in fi.C.vt oẽs tam ciuiq̃ mili.Non ob. q car
dinali sanctitas relinquit ignoscendi gloriã.C.de epi.&
cle.l.si quis in hoc.ibi.n.lex suadet,non prohibet & ho
nestatẽ respicit,sic.v.qõ.iii.qa epi.vel accusabit quilibet
de populo,cũ sit crimen publicũ.j.di.ius publi.ff.de pu.
iu.l.j.& facit,C.de hæ.Manicheos.Nec ob.l.fi. C. de fer.
q̃ vult dari accusatori tres dilationes & duas reo,quia iu
dex abbreuiabit numerũ dilationũ & dietũ.ff.de iudi.
nonnunq̃.& facit, qđ no.s.de of.dele.de causis.Nec ob.
q in criminibus appellatur.C.de ap.l.addictos. quia spãle
in hoc crimine lęsæ ma.q nõ appellabitur, sicut no.s.
e.lib.de hære.vt inquisitionis.C.de rap.vir.l.j.de fal.mo.
l.j.Secunda lectura est, q absque accusatore officialis
vel priuatus hoc denunciat iudici,de prima.C.de acc.
ea quidem causati.iiij.q.iiij.§.aliquando.ff. ad Turpil.l.
ab accusatione.§.nunciatores.de offi.præ.vr.l.i.§.ex fa-
ne.C.de custo.reo.l.j.& de curiosis.l.j.libro xii.de priua.
C.de episco.& clericis.l.nulli.in fi.ff.de iure fisci.l.j.ff.de
administratione tuto.l.quidam decedens.in fi.C. de di-
la.per totum.in Auth.de leno.§.4.hac enim denuncia-
tione porrecta iudex statim requiret & testes recipiet
nominatos a denunciatore , & per vnum testium

examinatum de præsentibus forsan plures habebit, ff.
custo.re.l.diuus.C.ad l.Iul.ma.quisqs.in fi.C.de fal.mo.
l.j.& si a tpe talis denunciationis.j.mensem inquisitio
nē,pronunciationē & executionē non fecerit,locus est
pęnæ,ar.C.vt intra cer.tēp.l.ij.& vlt.fiet tñ diligens exa
minatio.xi.q.iii.summopere.Nō ob.quē sine accusato-
re non debere dānari,hoc spēle pp criminis atrocitatē.
C.de epi.& cle.si quis ī hoc.vel fallit in euidenti vel no
torio de accu.euidentia.vel hodie gñale in omni crie,
vt iudex inquirat & puniat.in Auth.de col.§.iubemus,
coll.ix.ff.de of.præsi.l.congruit.in princ. Tertia lectura
est,q hic loquitur de notitia per famam,per quā auri-
bus iudicis innotuit tale scelus perpetratum,tunc.n.in
cipit currere mensis ad inquirendū & exequendū,vt est
dictum.facit,quod post Inn.dixi.s.de cle.bonæ mc.Ma
gunt.§.gl.& ita,inducit .n.fama notitiam , de hoc.§.de
rescri.cum contingat.in j.glo.ad hoc.s.de testi.licet.in,
iiii.q.iii.sæpe.ff.de acqu.hæ.cum quidam.§.quod dicit.
C.de cap.nec:nos.Arc.autem putat hunc mēsem cur-
rere ex tpe cuiuscunque notitiæ,ar.ff.de pet.hære.item
veniunt.§.petitam.& dicit,q forsan dies notitiæ nō cō
putabitur in mense. ff.si quis cau. l. j.quia cum hæc sit
pęnalis,& sit odiosum,ergo restringendū.s.e.lib. de ele,
statutū.sed de rigore videretur computatio facienda de
momento in momentum,cum litera hic dicat;postq
res &c.& facit,quod scripsi post Guil.s.in prox.c. vno.
10 in fi.[incurrant]quia † propter negligentiā alienum de-
lictum fecerint proprium.vii.q.i.§. cum aūt.versi. tali.
86.di.facientes.in fi.C.ne san,bap.l.vlt.de pri.car.l.vna.
C.de cōi.& mē;lib.ij.Archi.[ciuitas]intelligo ciuitatem
delinquere ; vel negligere, qñ collegialiter & vt cōe cō-
munitas ciuiū vel rectores ciuitatis id agunt,vel negli-
gunt,ad id,C.de sacrosa.ec.iubemus nullā.ff.de reg.iur.
aliud.§.refertur.vbi de hoc,& facit,quod no.s.de simo.
dilectus.ij.per quod patet hic exponi non debere ciuita
te pro hominibus ciuitatis, quia cum singulares delin-
quunt,prouisum erat.s.prox.& in princ.Sed dubitatur
11 † an hic appellatio ciuitatis includit diœcesim. Ar.hoc
hic prolixe prosequitur in quadam additione, quā hic
posuit post casum, quia euenit in persona dñi Neapo-
lionis car.anno Dñi.1306. & tenet, q non comprehē-
datur diœcesis.Inducit,q ista sunt diuersa.s. de rescript.
Rodulphus & e.li.e.ti.statutū.§.cum vero. & §.cū aūt
s.de of.dele.cum tñ.Item quia nec noīe ciuitatis vł ter
ritorii cōprehendi.ff.de verb.sig. l.ij.de arbi.cū dies.§.
sed arbiter.lxiii.di.ego Ludouicus s.eo.lib.de ele.funda
menta.§.vl.Optime.j.de sen.ex.si ciuitas.Et facit,quod
ibi dicam in prin.& super ver.latorē.ergo pœnalis cō-
stitutio diœcesim non includit.s.e.lib. de ele. statutum
de reg.iu.in pœnis.cum cōcor.cum ergo eps ita sit spō
sus diœcesis vt ciuitatis.vii.q.i.sicut alterius.in prin.pœ
12 na † puniens culpam ciuium,& habens fines limitatos
s.ciuitatis,non egreditur illos , nec extenditur ad diœ-
cesanos,nec super spāli parte priuet illos, cū pœna plus
extendi non debeat &c.de his q fi.a ma.par. c. cōiuit.cū
concor.ad hoc.s.ti.j.c.vno.in princ.& xxiii. qui peccat.
in fi.Item prohibitus postulare apud præsidē postulare
poterit apud legatū & procuratorē Cæsaris. † & prohi
bitus in vrbe morari manere poterit ī pomerio, vel vil
lis vrbi subiectis,non ēp.ff.de pę.l.moris.§.j.& §.erit.&
ff.de inter.& rele.l.relegatorū.§.constitutum.& §.solet.
ff.de senato.l.iij.ff.de ser.expor.cui pacto.sed si hæc obti
net in pena iudicis.fortius in pœna iuris,mitius agitur
cum l.ff.de arb.Celsus.Item sicut filius pp casum patris
dignitatē iam q̄sitam licet ex patris persona non per-
dit.ff.de sena.feminæ.& l.emancipatum.nec diœcesis p-
det dignitatem , licet per ciuitatem q̄sitam pp casum,
vel delictum ciuitatis,bene facit.ff.quemad.vsusfr. ami.
l.ep tñ.in princip.vbi habens vsumfructum in villa & per
consequens in fundo ad villam spectante predicto vsu
fructu villæ per ipsius diruptionem tenet vsumfructum
iurando,constat ēt,q ita in diœcesi sicut in ciuitate eps
locat cathedram & exercet ēpalia.s.e.lib.de of.or.cum
ēps.perdente ergo ciuitate & si dicatur ius diœcesis ab il
la tñ diœcesis non pendet,ad hoc.ff.de bo.auct.iu.pos.
cum vnus.ff.de bo.posś ta.l.si post mortem.§.fi.& ff.de
sepa.bo.l.i.§.sed si quis.C.de non nu.pe.l.pen.ad ꝯrium
all.C.de epi.& cle.nulli.§.q si in vico.C.de na.li.l.si qs.
§.j.ff.ad muni.qui ex vico.ff.de cen.forma.§.qui vero.
& sæpe iustus perit pro impio.de conse.di.j.in sacta.j.q.
13 iiii.§.item peccato.item † accessorium tollitur principa
li sublato.j.de re.iu.accessoriū.sed ad hoc rñdetur,illud
verum,qñ accessorium sine principali subsistere nō po
test,sed hic consistere pōt , ergo secus.ad hoc.C. depo.
l.iiii.& de vsu.eos.in prin,C.de iudi.l.j.tpe illius casus,de
quo dixi in prin.gl.seruatum fuit,q eps non exercebat
ēpalia in diœce.Romana.nisi in villa Centi, quia non
suberat tpali dño ciuitatis,vbi enim diœcesis non sub-
esset ciuitati,sicut est Imolæ & ī multis partibus Vltra-
montanis,minus esset dubium ; sed declaratione indi-
geret tam in hoc,quam in his, quæ sunt iurisdictionis
ēpalis,& per quam exhibeātur ēpalia,& cuius auctori-
tate,& quo loco,& q̄ sit tunc denominatio & extraneus
ēpi,& an ipse eū locū in extraneos possit exercere pon
tificalia,& quid si moritur,an eligat successor , & ad qd
ostiū[affuerit]per hanc literam putat Arc. cessare pęnā,
qñ excedentes ita sunt potētes,vel tanta est multitudo,
q ciuitas,quæ tñ non deliquit,illos punire non potest,
vel non sine graui scandalo, vt quia armis defendunt,
vel loci difficultate se protegunt ; tunc ergo rōnabili iu-
dicio nō dō faculitas adesse, sed deesse.xxiii.q.ii.quare.C.
de epi.& cle.si quis ī hoc. de his qui oē,la.l.j. [pontificale]
dignitate,quod sequitur,& exponit Arc.i.ordine,dicens
q dig.ēplis & ordo pontificalis procedenti sumitur,al
lr.s.de renun.post translationem,iuxta finem,ver.aliis
asserentibus.& s.de eo,qui renun.c.j.vbi dicit Inn.id qd
ibi notatur,renunciare dignitati in dec.post translatio-
nem.dē renunciare ordini.i.executioni ordinis vel di
gnitatis,ex quo patet per hanc priuationem ēpale offi-
cium quo ad locum ipsum esse sublatum.15.q.ij.§.ge-
neraliter.&c. seq.extincta ergo dignitate quo ad locū
obiectum est omne id,quod eā ex sequi potest,ar.opti-
mum.s.eo.lib.de hæ.accusatus.§.porro.in fi.nō poterit
ergo eps ibi ēpale officium exercere,& sic priuatur sine
culpa, sed non sine causa,de hoc.s.de priui.l.antiqua.&
nisi sic diceret,priuatio nullius esset effectus, & esset lex
ibi posita verbis ꝯ id.s.e.lib.de ele.commissa.§.porro.su
cundum Arc.ꝯ prædicta facit,quod scripsi de exce. præ
dicta,accedentibus,post Host.in tex.super glo.sed a qui,
distinguit illa,quæ sunt dignitatis & per inferiores præ-
scribuntur,& illa quæ sunt ordinis,quæ non præscribu-
tur,& pro tāto,s.in fi,magnæ gl.posui pro dubio de his
quæ sunt ēpalis iurisdictionis[priuata]quærit Arc.an car
dinalis legatus ꝯ quē commissus fuit talis excessus, pos
sit declarare has pęnas in ciuitatem & in delinquentes,
præsupposito q factum sit ita notoriū , q negari non
possit,vel q vniuersæ viciniæ populus testis est,de purg.
ca.c.pe.61.di.sacerdotibus.in fi. 24.q.ij.sane profert, 35.
q.i.quod scripsi.arguit q sic, quia cum per hāc constō
nem sit lata sententia,quæ suā executionem secum tra
hit per denunciationem amplius non ligantur , de ap.
pastoralis.igitur publicare poterit.facit, 24.qō.j.c.j.& de
elec.venerabilem.cum etiam expediat peccata nocen-
tum esse,no.s.de senten.excommu. vt famæ. hic enim
canon factum notat etiam sine sententia,sic,ff. de ritu
nup.l.palam.§. vltimo.facit etiam , quod no.s.eodem.
Romana.45.distin.& qui emendat.cum aliis remissio-
nibus,quia non suam sed ecclesiæ Romanæ iniuriam
exequitur,facit.23.q.4.Guilisarius . & cum ponatur fa-
ctum notorium,& sic probatio ; vel sententia, non est
necessaria , non est iudex causæ suæ sed potius notifica
tor pœnæ,quod potest in sua causa , nec potest accu-
ri,de appella.nouit.allegat;quod notat Innocen .de of.
fi.delega.c.j.de verborum signi. ex parte. subdit autem
sane

ſane intelligendum,quod de ſnĩa dixit, ſ.φ ſuper noto-
rio non requiritur in ſcriptis ſolenniter proferenda, vt
no.in Auth.vt iud.ſine quoquo ſuf.§.neceſſitatem. ſed
bene requiritur notificatio & declaratio.s̃.e.lib.de hær.
cum ſm.in fi.vbi tñ dubium eſſet,pone vt dixi hic ſup
ver.auferre.ita φ ibi requiratur cognitio, cum quis co-
gnitor,vel iudex in ſua cã eſſe nõ debeat.4.qõ.4. c.j.ibi
nullus vnq̃ &c.C.ne quis in ſua cã.l.j. melius eſt id fieri
per ſuperiorem ipſius cardinalis, & caueat ne notoriũ
dicat,ſi non eſt,de app.conſuluit nos.in fi.& eõ,caueat
ciuitas ne ſedicat impotentẽ, vbi potens eſt, de reſcrip.
cum contingat.§.cæterum φ ſi fecerit, punitur,C.de le.
l.ij.¶ Prima gl.ſummãdo diuidit.¶ Gl.intelligo, ponit
duas lecturas,& primam approbat.¶ Gl.ſ.rñ.per ɔ̃riũ.
¶ Gl.quæ ſint.qõ.ſol.¶ Gl.ſ.exponit & qõ.ſol. ¶ Gl. at ſi
qõnẽ ſol.¶ Gl.pe.alle.vnã concor.obiectionẽ ſoluit ar-
guit.¶ Vlti.gl.alle.duas concor.& ſpecialitatis duas rõ-
nes reddit.¶ In gl.φ tãto.ibi[*ſi quis nihil*]iniuriam ſacer-
dotum & miniſtrorum proſequimur,vt crimen publi
cum.¶ In gl.ſ.ibi[*generaliter*]vide in c. p veſtras.j̃.alle.ſi
per gl.antepe.& ibi[*filio,in fi.*]ſi pater, vel dñs inſtitutus
eſt,ipſius filio,vel ſeruo ſub cõditione legat.Et ille emã-
cipatus, vel manumiſſus petit ſatiſdari, ſufficit cautio
cũ hypotheca rerũ.¶ In gl.& fi.ibi[*relegatorum.i.reſpon.*]
præſes relegat in inſulam certam, ſi illam hẽt.Si non
in incertam,& ſcribit imperatori,vt illam aſſignet. Et
interim relegatus cuſtodiæ militis traditur,& ibi[*le.pœ-*
15 *na*]patricida † ſutus in culeo in mare proiicitur.Si mare
non ſit vicinum,beſtiis traditur.¶ In gl.pe.ibi[*placet*]in
fi.can.xvi.q.j.¶ In gl.vlt.lex vlt q̃ ſic incipit,pñti lege de-
cernimus per oĩa loca valitura,excepta hac vrbe regia,
in qua nos diuinitate propitia degẽtes,quoties vſus exe-
gerit inuocati ſingulis cauſis.atq; perſonis pñtia conſti-
tuta pſtamus.¶ In gl.iiii.ibi[*maior eſt*]alle. Arc.quod no.
xii.q.v.c.ij.& quod habetur c.cauſa & qõ.j.monet.& in
fi.& no.e.q.c.ſacrilegium. & q̃ plures ipſius ſpẽs ponit
16 hic Arc.dicens,φ † ſacrilegium committit qui res eccle
ſiæ inuadit.17.qõ.4.ſunt qui.& c. ſacrilegium.& c.ſicut
17 qui.& c.oẽs.item † qui iniuſte vexat eccleſiã.xii.q.ii.præ
dia.xvi.q.j.placet. in fi.& l.iubemus nulli.itẽ qui eccle-
ſiam vaſtat,vt in præ.c.ſicut qui.itẽ qui violãt monialẽ
quia violat templum Deo conſecratũ.17.q.ij. ſciendũ.
itẽ clericus,qui auruſpices,incantatores, vel ariolos &
cæteros ſimiles cõſuluiſſe fuerit deprehenſus.xxvi. q.v.
ſi quis eps̃.item qui indiſcrete alios perſequitur detrahẽ
do,xxiiii.q.iii.non in perpetuũ. Itẽ qui violat Immuni-
tatem eccleſiæ.xvii.q.iii.per totum.Item in caſibus qui
hñr.ead.q.§.ſacrilegium.& c.ſe.& c.qui autem.& c.cõ
ſtituit.Item qui clericum percutit.e.q.ſi quis. & in aliis
quos inueſtigator diligens poterit inuenire,& vide, qđ
dicam.j.§.vl.in ptin.¶ In gl.intelligo.ibi[*alij*]& Io mo.
[*& in fi.*]idem Arc.qui hoc prolixe proſequitur,dicens
ſe ſimplr credere ſolam ratihabitionem,ſiue placentiã
non inducere pœnam in hoc c. comprehenſam, vbi
nullus cõſenſus,cooperatio,vel exhoratio præceſſit,nec
eius noĩe factum eſt,ad hoc.ff.mand. ſi vero.§.ſi põt in
duci. no.in c.mulieres.de ſen.ex.& præ.decr.cum quis.
18 item φ † peccatum,quod ſola voluntate ɔ̃hitur, ſola vo
luntate deletur.s̃.de reg.iu.c.j.s̃.de ſimo.c.vlt.dicit tñ, φ
c.ij.q.v.qua de cã.& s̃.de of.dele.gratum.in prin,vř ſup-
ponere pro eodẽ ratũ & gratum.¶ In glo.no. nudum.
in fi.idem Arc.¶ In gl.pari.ibi[*niſi*]excipit a paritate pœ-
næ,nam vt dicit Lilla non abſoluuntur, nam nec tam
ſæuere puniuntur vt extranei.¶ in gl.regulariter.in fi.di
cit Io.mo.φ propter immenſitatem criminis non pu-
tat locum eſſe diſtinctionis.l.iij.ff.de inter. & releg. quæ
diſtinguit inter paterna & acquiſita.¶ In glo.de percuſ-
ſione.in fi.& facit ad no.de pœ.di.j. ſi quis pulſatus. nõ
enim ſpecialem pœnam hoc inducitur, φ inſequens
ſit excõicatus, & vibrãs non tñ percutientes clericum
excõicatus non ſit.Et Archi.17.q.4 ſicut qui.¶ In glo.
q̃ ſint ibi.[*legales*]hic tenet Io.mon.& ibi[*j.prouinciam*].

vel finitima,vel propinqua ſm Arc.facit pro eo,de pœ.
ſi quis ſuadente.ver.φ ſi trina.in cle.ipſe autem. alle.ii.
q.v.ſi eps̃.lxv.di.c.fi.¶ In glo.ſ.ibi[*ſuarum rerum*]Idem Io.
mo.in gl.& ſi.in fi.idem Arc.all.no.8a.di.presbyter.de-
voto.c.j.Ioan.mo.dicit idem & all.ff.de admi.re.ad ciu.
perti.l.legatum.¶ In gl.quia. prius.in fi.ad hoc. ff. man.
ſi mandauero.§.ſi is cuius.Io.mo.¶ In gl. nudum. in fi.
Ioa.mo.multum in hoc inſtat,dicẽ ſillud nudũ pactũ
non veſtitum ſtipulatione.C.de pac.ſi certis. & nuda p
miſſio cui non accedunt fideiuſſores, vel pignora, vt s̃.
§.cum autem.in j.gl.Si ergo nudum conſilium, quod
non adiicit ad maleficium faciendum, vel factũ.idem
Arc.ſed dices,ergo non eſt peccatum, quare punietur.
So.ſm Io.mo.peccatũ eſt,ſed nõ tantũ,quod cõprehẽ-
datur ſub primo rñſo huius dec.ponit exemplum in il
lo, qui poſt inſecutionẽ requiſitus ab inſequẽte aggra
uat maleficia,conſulit tñ,φ ſibi caueat,vel peccat, quia
nõ iudicat,ad quod tenetur.s̃.de fur.qui cũ fure.ſed nõ
ſuper illum habet ptãtem.s̃.de ſen.ex.quantæ.ſiue non
cum ſit diffidatus,vt hic.j.rñ.Sic ĩ prin.excõicati ex cri-
mine peccatur,& minor excõicatio ɔ̃hitur.de ſen. exc.
nuper.iſti igitur,quia plus & minus peccare põt,nõ im
ponitur certa pœna,ſed arbitraria ¶ In gl. prima.in fi.
idem Arc.¶ In gl.pe.ibi,placet.can.xvi.q.j.alle.loquen-
do de laicis,vř ille ordo cõuertendus.xvii.q.iiii.de preſ-
byterorum. xxiii.q.v.ſunt quædam.& ibi,ſunt.n. paria,
& pro tanto oĩa iudicia dicuntur abſolutoria, Inſti.de
perpe.& temp.act.in fi.dicit Io.mo.φ ſunt paria nõ in
19 toto ſed in tanto, quia † ſimplr abſolutus in omnibus
eſt abſolutus,ſed condemnatus in tanto & ſoluens ab
ſoluit a tanto,ſi tñ ex alio capite teneatur,non eſt abſo
lutus,ſed poterit conueniri,ff.de priua.delict.l.ij.ſaltẽ in
eo,quod excedit,vt no.ff.de reg.iu. nemo ex his.§.quo-
ties.& ff.com.vnde quæritur.in fi.& dixi hic in fin. tex.
ſuper ver.ediderunt,& pp hoc ſit reſponſum ad.l. licet.
§.fi.ff.na.ca.ſta.Sed q̃rit Io.mon.an vniuerſitate punita
peti poſſit aliquos ſingulares de vniuerſitate puniri?
20 Rñ.φ ſic,quia qđ † dẽt vniuerſitas,nõ debent ſinguli,&
eõ,ff.quod cuiuſque vni.l.ſicut.§.j.ff.de reg.iu.illud.§.re
fertur.& ſic eſſe poteſt,vniuerſitatem teneri & non ſin-
gulos,item teneri ſingulos & non vniuerſitatem, vt in
facto vniuerſitatis Viterbiẽ.quæ punita fuerunt aliqui
ciues puniti,ar.ff.quod vi aut clã.l.ſemper.§. ſi in ſepul-
21 chro.& quia alia † pœna cadit in peccatis vniuerſitatis,
& alia in peccatis ſingulorũ ſm Io.mo.& in fin.ſ.quod
multiplicari pñt pœnæ,vbi vna non ſufficit.¶ In gl.vlti.
ibi[*§.ciuitas*]allegatur de hære.ad abolendam. ad fi. ſed
ibi non eſt priuata.ſed priuari iubetur.& ibi, Pontifex,
& per hoc ſoluitur ɔ̃rium de deci.cum quidã.cum con
cor.s̃.de iureiu.quæ voluit,φ maioritas aggrauat in de-
lictis,vnde dicebat Io.mo. dicendo eps̃ Bon. dico locũ,
ſed dicendo eps̃ Ro.dico præeminentiã,eſt.n. vna eccle
ſia,cuius ſponſus eſt Papa & Cardi.ſunt filij primi gra-
dus.dat ſiſte de Rege Portugaliæ,qui propter loci eminẽ
tiam,vel aliam cauſam denominatur a loco illo,nec p
id detrahitur, quin ſit rex aliorum locorum regni ſui.

¶ De pœniten.& remiſſio. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Archiepiſcopus vel eius officialis quomodo poſſint dare quæſtoribus poteſtatem citandi.*

2 *Eps̃ confirmatus non ſacerdos an poſſint remiſſiones concedere.*

C A P. P R I M V M.

ROmana. Tria ſunt dicta, pri-
mũ tertiũ inhibito-
riũ,ſcđm permiſſoriũ,ſup benigna.
tertiũ ibi,in concedendis quæſtori-
bus,quod ſit iſtorũ offm̃,habes.s̃. c.
lib.de hære.vt offm̃.§.ɔpeſcendi. de-
bent aũt proponere id, quod in ſuis

literis ꝯtinetur, quasi legerent alphabetũ; vt dicit Host. per dec. cum ex eo. ſ. e. vide, quod ibi post eum dixi sup ver. literis, qui sæpe faciunt ꝯtrium abusionis et ꝓponendæ, & si ꝓpillas impediantur, ad ꝯseruatores recurrunt, sed ꝯ hoc est hodie prouisum p cle. c. ti. c. ij. [*Cretēsis archiepis*] hic incipe constructũ & tolle literam nequaquam tripotria q̃storib. & tu. citandi, & si de facto citati fuerint, non tenentur ire et allegaturi priuilegiũ, cũ constet illos non esse iudices ſm Inn. Host. & Arc. & sic impune illis nõ parebitur. de hoc. iii. q. ii. si ep̃s. & ſ. de ac. veniẽs. in vlt. gl. [*resistere*] forsan volebant p̃ aliis audiri. Ho. [*nolle parere*] forte super conuocando populum ꝑꝑ horam incongruã, q̃ dato ꝙ esset ꝯgrua, nullã iurisdõnẽ habẽt super hoc corã ipsis. [*archiep̃o*] vel officiali tribuant. huiꝰ iuris triplex est rõ ſm Host. & Io. mo. primo, quia rſr in subditis suffraganeorum ptãtem non habent. secũda, quia in hac mã non habẽt iuris executionem, sed charitatiuam solicitationẽ & hortationẽ quo ad q̃stã gratuitam. ſ. de cen. ex parte. vnde vt dicit Io. mo. cancellaria isto casu non dat literas cõpulsorias, & hoc soluit ꝯtrium de dec. j. ſ. ti. prox. k q̃ loquitur in casu, quo ꝯtentiosa iurisdictio vel quasi ad archiep̃m pertinet, quam defendit penali iudicio. ff. si quis iusdi. l. j. aduerte, quia pla-
1 ne vult dec. ista, ꝙ † archiep̃s vel eius officiales non p̃nt dare q̃storibus ptãtem sic citandi, & Ho. dicit & Arch. post eum, ꝙ ideo ptãtem illam non committũt: quia eam non habent, allegant j. q. vii. Dvabertum, de iu. pa. quod autem, de do. post diuor. resti. nuper. vbi de hoc, quod verũ puto. s. eos ptãtem non habere quo ad subditos suffraganeorum, de quibus hic loquimur, sed si archiep̃s pro fabrica ecclesiæ innititur, indulgentiam per prouinciã in suffraganeos vel eius officiales nõ permittit illã proponi sine iusta cã, & patenter impedit, vr, ꝙ illos exercere possit, cũ ptãs ipsorũ circa exortationẽ, de qua sequitur, vel esset delusoria, de of. deleg. ex literis. Et quia prima rõ, de qua dixi ĩ prin. huius gl. hic cessat, cũ sit iudex suffraganei. ſ. de of. or. pasto. post prin. huic lecturæ obstat, qa ver. sequẽs æqparat suffraganeos & subditos ipsos in hac mã. So. vnde æquiparãtur in hoc, qa a neutris põt exigi. sed qñ delinquunt sunt impares, vt prædixi. [*charitatiue*] Est. n. opus pietatis & misericordiæ. 86. di. c. vl. non tñ est ad hoc aliquis distringendus, sũt enim ab initio gratuita. ſ. de voto & vo. magnę. nõ ob. ſm Ho. ſ. de his q̃ fi. a ma. par. cap. c. fi. quia illud loquitur, qñ maior pars capituli concordat, cui rſr standum est. c. ii. c. j. Item ibi loquitur de his quorum principaliter interest. & qui ad id tenentur, & quia subsunt archiep̃o immediate, quorum totum hic est cõuersum ſm Ho. vide, quod ibi dixi super vlt. gl. an aũt licite acquisita & incerta in hũc vsum cõuerti possint auctoritate epi. dixi. ſ. c. li. de testa. c. ij. super ver. libere. ad fi. [*indulgentiis*] quas alĩ remissiones vocamus, de quibus remit. Ho. ad sum. de remis. per totum. ¶ Primæ gl. princi. & finis rñdet per qõnem, vel obiectionem. secundo remit. in glo. j. ibi quarta, quæ pertinet ad ordinationem epi. xii. q. ij. nobis. & c. Vulteranæ. x. q. iii. vnio. vbi de hoc ſm Arch. ¶ In gl. & remissionem. ibi, concedere. dicit hic Arc. ꝙ confirmatus in ep̃m non sacerdos istas concedere non potest, nec cap̃lm vacante sede. al. ſ. c. ii. de sup. neg. pla. si ep̃s. & c. ecclesiæ. vbi dr̃, ꝙ cap̃lm vacante sede administrat in sp̃ualibus. vide quod scripsi, de excę. prę. a cunctis. certatum est archiep̃m, vt hic ep̃os, vt no. j. de of. lega. c. fina. posse dare literas indulgentiarũ, tamen subditis suis tantum, supra eodẽ. quod autem. possunt tñ non subditi illis vti de suorum iudicum licentia, quod exponas, vt ibi no. & vide, quod dicam infra c. fin. super ver. episcopis.

CAP. II.

SI episcopus. Ponit dictum cuius rõnẽ subdit ibi, cũ singuli. secundo consuetudinem reprobat ibi, nulla quoque suo subdito. idem esset, si daret lnĩam gñalem sacerdoti de confessionibus audiẽdis, cũ eadẽ sit rõ: quæ leg. ĩ. & facit decr. in cle. de sepul. dudum. versi. per h. nõ. putat etiam Host. ꝙ licentiam istam vicarius epi gñalis dare possit, hoc no. in sum. eo. ti. §. cui confitendũ. in iii. col. ver. quid si quis ep̃s. & ver. seq. [*eligere*] an vnica electione cõsumetur hæc lnĩa, vide quod no. dixi. ſ. e. lib. de præben. non potest, ꝑꝑ id vtile esset exprimi, ꝙ quotiescunq; confiteri voluerit, possit sibi eligere &c. [*nulla quoq;*] determinat, quod no. Ho. ſ. de of. or. ꝯquerente. & no. vlem negatiuam, q̃ oẽm cõsuetudinem et longissimi ṫpis comprehendit. ¶ Prima gl. exponit, quærit, arguit negatiue & soluit ꝯtrũ. ¶ Tertia gl. q̃rit, qui sint casus & viii. exprimit. ¶ Gl. n. tripliciter fortificat tex. ¶ In gl. ibi [*constitutionem*] vide, quod ibi dixi. [*& in fi.*] vide, quod no. in cle. de priuile. religiosi. in gl. puto. ¶ In gl. sed qui. ibi [*blasphematoribus*] publice ſm Ho. vt ibi scripsi. & ibi [*tum sit*] vbi hoc tenet Host. ſm Archi. ꝯ. ſ. e. li. de test. c. ij. vt ibi dixi super ver. libere. de hoc per Host. in sum. e. tit. §. cui confitendum. in ti. ij. col. per Ray. in summ. huius ti. §. item nunquid parochiales. per Guil. satis in repertorio e. ii. §. sequitur videre. Io. mo. tractauit in dec. super cathedram. hodie ĩnouat in cle. de sepu. dudum. & vide, quod ibi no. ver. per hmõi, in glo. hoc intẽdit. ¶ Gl. est enim. ibi [*ecclesiis*] a quibus. s. debet percipi tale sacrm̃, omne autem patet per sequentia, & quia quã rõne posset hic primus parochialis posset & vltimus; si. quod no. de so. compe. si diligentiam. in prima glo. versi. item non potest. & in fine. sit etiam ratio: quia prælato dicitur prouer. 27. diligẽter agnosce vultũ pecoris tui, tuosque greges ꝯsidera. debet ergo per prius parochialis ad hoc laborare, ꝙ impediret talis consuetudo. ¶ In gl. vlt. ibi [*quem peniteat*] ver. tanta, & eadem verba habentur di. vi. c. j. post prin.

SVMMARIVM.

1 *Indulgentia quandoque demonstrat remissionem pœnæ.*

2 *Sacerdotes an possint dare remissiones in foro pœnitentiali.*

3 *Legati potestate abutens ipsa priuatur.*

CAP. III.

INdulgentiæ. Non diuiditur, & se summat & dicit Arch. ꝙ † quandoque indulgentia demonstrat remissionem pœnæ. ij. q. iij. in fi. qñque concessionem gratiæ. ſ. vt lite pen. c. fi. de priui. dudum. qñque dispensationem. 77. di. c. vl. in fi. & ſ. de ele. dudũ. qñque ius cõe. 23. q. j. interfectores. & 15. q. 3. de incestis. vtrobique de hoc, qñque ponitur pro vacare. vel operã dare. vnde dr̃. Indulgere gulæ noli, quæ ventris amica est, alĩ veneris. [*vel pluribus*] ꝯ. plus valere debet indulgẽtia a pluribus episcopis data. xi. dist. palam. vbi hoc no. so. hoc facit papalis restrictio, quæ potuit; tum quia omnes inferiores habent potestatem a papa, ipse vero a Deo solo. 21. di. quamuis. 22. di. c. j. item potuit hoc rõne iurisdictionis quam habet super omnes. 22. distin. in nouo. & habuit iustam causam faciẽdi propter abusum, hoc no. Inno. in dec. cum ex eo. Item dicebat Io. mo. ꝙ hic obuiatur fraudibus episcoporum, qui in alienis diœcesibus dabant indulgentiam, dicentes se facere sub spe ratificationis fiendæ per episcopos illarum, & ante hanc compilationem multum hoc frequentabatur, ita ꝙ quandoque omnium episcoporum, qui haberi poterant in Romana curia, & recipiebatur indulgentia, vidi iam vltra. xx. sigilla vni tali literæ pendere, postea prædicabatur & preconizabatur indulgentia de tot quarantenis, quot fuerãt episcopi. [*Episcopus*] etiam proprius successiue, vt scripsi in Specu. super hac rubri. notauit Innocen. supra eodem, cum ex eo. vt ibi scripsi in fine. hæc potestas episcoporum superiorum, quoniam concilium restrinxit in dedicationibus ecclesiarum ad annum, in aliis casibus ad xl. dies. restricta intelligitur quo ad publicas indulgentias. ¶ In foro

enim

enim pœnitentiali annos plures discrete tñ concedere possunt, dicit etiam ipse Inn. s. eo. lem. ꝙ aũt. in fine.
2 id quod no. ibi no. Ber. in gl. penul. quæ fuit additio. † Sa-
a cerdotes [a] dare in foro pniali remissiones & fm quotidã concedere posse, ꝙ remissionibus non suorũ iudicũ vti possint, ibi videas [*concedere*] hic tractat Arch. qões Vin. de quibus scripsi & ad tpe. remissi in decre. cũ ex eo. e. li. super ver. xl. dies. l. an dñs remissionem illa possit vti, & tenet ꝙ non, & satis in hoc iuuat. quid aũt addit, ibi scripsi. Itẽ an Papa, vel eps sibi remittere possit pniam per confessorẽ iniunctam. & tenet ꝙ non, alle. de pe. di. v. c. j. vltra mediũ, versi. ponat se oĩno. Itẽ ꝙ pniam ab epo iniũctã sacerdos non põt remittere, sed sic ep. ij. di. in lectior. Itẽ tractat, an sæpius iterans actũ, pro quo data est indulgentia ẽt vna die, toties habeat indulgentiã, & tenet ꝙ sic, nil alle. nisi dictũ Vin. recitat ẽt hic opi. Hosti. quã ibi scripsi super gl. fi. Quando. s. in dedicatione concurrunt archiepĩ & quilibet dat annũ, qui Hosti. tenet, ꝙ prouinciales habebunt annũ, & subditi epi biennium, hoc mihi non placet, vt ibi scripsi. ¶ Prima gl. dicit quid declarat. ¶ Pen. gl. quærit & soluit per tres rões, ponit opi. ɔ̃triã, cuis rõni rñdet. ¶ in gl. pe. ibi [*Trebatius*] vide de censi. cũ apostolus. super gl. qui d ergo. ¶ in glo. quid dices. ibi [*hoc verum puto*] idẽ Arc. qui ẽt alle. de despon. impu. c. j. in fi. xij. q. v. quia Io. xvij. q. iiij. q. i. nonne. de consl. di. iiij. si non sanctificatur. in fi. quod ibi not. facit ad hanc partẽ. ff. de vsuris. l. placuit. & de iure do. siue generalis. itẽ qa fauorabile est, pœnã remitti, de quo hic agitur, & sic ampliandũ, vt restringatur odiũ pœnæ. ſ. de regu. iur. odia. & ibi [*alij contra*] s. to. mo. dicens hoc procedere pp iurisdictionẽ dantis, qui faciens ɔ̃ concilium non debet ẽt in parte consequi, quod intẽdit, alle. ff. solu. matri. si ab hostibus. ij. rñ. & quia hoc non iure cõi procedit, sed ex gratia licet corpore iuris clausa. s. eo. ꝙ aũt. & c. cũ ex eo. habeat ergo locũ si nõ valet, vt ago, nec valeat vt valere põt, de quo remittit. s. eo. lib. de desp. impu. c. vno. §. j. vbi de hoc, tenet ergo, ꝙ cũ hæc sit gratia pp faciẽtes peccatũ, tota sit indebita, nã in facto animæ reus in vno, reus in oĩbus quo ad gratiam, & qua priuatur. s. de reg. iur. deflcat. & in
3 fi, & xj. q. iij. ipse vagãdi, vbi cũ text. dicat, ꝙ † abutẽs ptãte ligãdi ipsa se priuat. gl. exponit. i. priuari meret, sic intelligit ea. q. placuit. & c. plerũq;. in prin. & xij. q. ij. sæpe fit. i. fi.

ADDITIO.

a ¶ Sacerdotes. Nota hic, ꝙ indulgentiæ possunt concedi per sacerdotẽ, dummodo non sint generales, & dummodo sint discretæ ad annos, vel dies. Car. in cle. j. §. j. de priui. & idẽm Car. in cle. ij. §. j. de pe. & remi. vbi loquitur de confessione. item per commissarium episcopi nõ sacerdotis. Car. vbi. s.

De sententia excõicationis, suspen. & interd. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus medicus, qui videt hanc medicinam excommunicationis etiam iuste latæ non proficere, sed officere, illam discrete tollere potest, etiam durante contumacia.*
2 *Excommunicatio & reconciliatio an sint sacramentum.*
3 *Sententia canonis semper est iusta.*
4 *Sententia excommunicationis an sit necessario scribenda.*
5 *Resistens iuri dicitur temerarius.*
6 *Pontificalia non sunt de substantia ordinis, vel officij.*
7 *Irregularis quis dicatur.*
8 *Fornicator notorius & simoniacus si celebrant, sunt irregulares.*
9 *Appellatio præcedens in quibus casibus tueatur appellantem, & sequens non.*
10 *Homo proprie loquendo suspenditur, sed non interdicitur, nisi improprie.*
11 *Excommunicatio non fertur pro aliena culpa.*
12 *Medicus causam morbi ignorans si curat, non sui muneris est, sed fortunæ.*
13 *Interdictum extenditur ad futura.*
14 *Appellatio ab interlocutoria sicut iustificari non potest, nisi ex causa expressa, ita & excommunicationis sententia iustificari non potest, nisi ex causa expressa.*
15 *Mora vltima notet semper infra mensem.*

CAP. PRIMVM.

CVm medicinalis. Primò ponit proœmiũ. secundo statutũ circa excõicationẽ ferendam ibi, quisquis. tertio pœnam non seruantis. ibi. si quis. quarto aggrauat, vel pœnas addit ibi. superior. quinto statuiũ protogat ad suspensions & interdicti pœnas ibi. & hæc eadẽm. sexto cautos reddit illos qui pœnam incurrunt, ibi. caueat. idem Io. mo. Host. diuidebat in vij. de secunda faciens duas [*medicinalis*] fm Host. & Arch. sumitur actiue & passiue, vt sic. i. esse debeat, medicare in proferente, & medicari in eo, in quẽ proferetur, debet enim proferens ad medelã aĩæ non ad mortẽ intendere. xj. q. iij. audi. & debet esse peritus & solicitus, & traditiones artis canonice obseruare. ad id de ætate & quali. ad aures. & si tunc infirmus se exponat venio rebellionis. de homi. tua. non mendico sed sibi & suæ duriciei imputabitur, vt ibi. & eo. i. postulasti. si respicis patientem est medicina aĩæ. quia confusus ex eo, ꝙ vitiari se videt, facilius reuertitur ad ouile, vt pẽralle. c. audi. & s. e. li. de exce. pra. ad idẽ. xxxij. di §. prohibetur. & si opponatur de capitulo epi. xi. q. iii. ꝙ pp illã qñq; quis citius moritur, id inducit cotẽptus, qui est mortale peccatũ, vt sequitur, & si dicatẽ, ꝙ aĩam tollit, xx. q iij c. j. & xj. q. iij. nihil. in fi. rñ. Archid. videlicet nisi per satisfactionẽ recõciliatur ecclesię. Concludebat ergo Io. mo. ꝙ hic sunt actio & passio pro eo, ꝙ hic est motus differens per terminum a quo & ad qd, excõicatio igitur medicinalis est, & in agente qui recte operatur, & in patiente, qui paret humiliter, econuerso mortalis est in quolibet ipsorũ non recte se habẽte. Hac
1 rõne tenuit Tho. iiii. sen. di. xviii. subarticulo fi. ꝙ † prælatus medicus, qui videt hanc medicinã excõicationis ẽt iuste latæ non proficere, sed officere, illã discrete tollere põt, ẽt durante contumacia, ex quo videt illius saluti sic expedire. facit. xxiii. q v. prodest. vt ẽt inquantum est pena, sicut fertur in inuitũ, sic auferri posset ẽt ab inuito. s. de re. iur. c. j. non sic in culpa, quæ quia voluntate ɔ̃hitur sine illa non remittitur. & sic soluitur, ꝙ contumacia, ppter quã fertur, aggrauatur per contẽptũ. sup. e. per tuas. quia non absoluitur a culpa, de qua intelligitur. xxiiii. q. ij. legatur. & fm hoc minus dubium habet, quod scripsi e. li. cũ desideres, super ver. absolutus. & vide de eo q. du. in mrĩm. significasti. vl. glo. [*excõicatio*] quę est extra cõionẽ positio. xxiiii. q. iii. cũ aliquibus. & duobus. c. seq. nec fit nisi per fidelẽ & de fideli. xxiiii. q. i. §. si aũt. post prin. & ante fi. fm Arch. & scias, ꝙ Gratianus. e. q. §. sed illud.
2 vr velle, ꝙ † excõicatio & reconciliatio sint scrm, sed illud large sumitur. i. sacramentale, vt ibi no. [*mortalis*] an timor excõicationis sit iustus metus, tractat hoc Arch. & tenet ꝙ non, tu tene, qd dixi. s. quod metus cã, cũ dilectus. & ibi vide [*disciplinas*] vide. xlv. di. disciplina [*non eradicans*] i. non euellens, pęna enim ipsa non separat a Deo. xj. q. iii. qũo. cũ capitulis se. sed cã pp quã iuste fertur est radicitus euellenda. de pę. di. ij quia radix. alias virtus ibi plantari non posset, vt ibi [*non condemnat*] i. non aspernetur, vel vilipẽdat, & diuersos modos, quib. excõicatio cõtemnitur, dicam. j. c. dilecto. super ver. contemptis. [*Prouideat*] quasi præmeditetur prius. vel atite videat, non solũ ergo medicus spũalis debet esse cautus & discretus, de pę. & re. oĩs. de pę. di. j. mẽsurã. & idoneus. s. e. si eps. sed & ꝓuidus [*corrigentis*] i. Dei, ad quẽ pertinet corrigere. xliiii. dis. §. necesse. in fi. hoc ẽt facit apls, qui excõicauit in interitũ carnis, vt spũs fieret saluus. xj. q. iij. ipse ligandi. & c. se. & c. plerunque. alias potius ligatur, quã liget. xj. q. iii. illud plane. Nec obstet quo ad Deum. xxiii. q. iii. si qs non recto.

rectolʒ quo ad eccleſiã militãtem nocere videaẜ,vt ibi
[*quiſquis*] nil excipit, qui dixit quiſquis,vel quicunq;,de
mai.& obed.ſolitæ.ad.j. & de hoc de con iu.lepro. quē,
in fi. patet cm̃, ꝙ ſiue ſit ſacerdos curatus. ij.q.j.nemo.
vel alius prælatus,de offi.or. cũ ab eccleſiarum.vel abb.
de ſy.ſicut.vel prior,de ma.& obe.cũ in eccleſiis.vel Ar
chi.j.eo.Roma, & c.venerabilibus. j.rñ.aſtringitur hac
cõſtitutione,ad hoc.j.§.caueãt. ibi. iudices vniuerſi,all.
Io.mo.ſf.de hęre.inſti.l.hoc at.& vide,quod dicã.j.§.p-
xi.ſup j.gl.[*excommunicat*]i.excõicare incẽdit, loquimur in
3 ſnĩa hoĩs,q poteſt eē iuſta & iniuſta,ſnĩa † vero canonis
ſemp eſt iuſta. xl.di. erit.dicit Io.mo. hanc rõnẽ, quare
teſtes nõ cõpelluntur ſerre teſtimoniũ ſup excõicatio
ne canonis,quia illud eſſet ſup criẽ teſtificari,ſed nõ ſic
de ſnĩa hoĩs,quæ põt eſſe iniuſta.facit,quod dixi.j.de re.
iur.odia.in ſolutione qõnis in fi.[*In ſcriptis*] auctẽticis,
vel priuatis ẜm Inn.vide.s.eo.lib.de appel.cordi. ſup eo.
4 ver.& facit hæc lr̃a ad qõnẽ,de conſti.an † neceſſario ſit
ſcribenda,qm̃ ſcripſi. j.de reg. iur. nemo põt ad.& vide
quod ibi dixi in fi.[*proferat*] per ſeipſum non p notariũ,
vt quidã dicunt,alii,ꝙ ſufficit,ꝙ pñte iudice notarius le
gat,ita ꝙ iudex dicat,& nos talẽ in ſcriptis excõicamus.
Pet. de ſan. dicit Archi. hic vltimũ procedere in epõ. s.
eo.li.de re iudi.c. vlti. in aliis tenet primum dictũ[*cau-
ſam excommunicationis*] nullus em̃ ſine cã excõicandus
eſt.ij.q.j.nemo.xj.q. iii.nemo epõrũ. quæ cã non debet
eſſe minima,vt.c.q.epi.& c.nullus ſacerdotũ.Inn. ẽt cũ
denunciari mandatur,exprimi debet cã.c q.debent. in
fi.Cauſa aũt in excõicatione hoĩs eſt contumacia,vt di
cã ſuper gl.hic poſita,& patet c.ti.ſacro.in prin.[*expreſ-
ſe*]i.ſpãliter noĩatã ſpecie, noĩe & indiuiduo. ſi.ẜm Ho-
ſti.s.e.lib.de excep.pia.§.ſi quis igitur[*conſcribat*].i.ſimul
cãm & ſnĩam ſcribat, eſt enim neceſſe, ꝙ cã in ſnĩa ex-
primatur.vñ ſequitur pp quã,& cum Hoſt.Dicebat hic
Fran.ꝙ tres ſolẽnitates pręcedunt ſnĩam excõicationis.
ſ.iuſta cã,iuſtus motus iudicis,& monitio,de his.s.e.ſa-
cro. in ſnĩa requiruntur duæ, ꝙ ſnĩa feratur in ſcriptis,
& ꝙ cã inſeratur in ſcriptis,vt hic, poſt ſnĩam aliæ duæ
vna exẽplo ſnĩæ detur petenti.j. menſem,alia,ꝙ relaxe
tur ſnĩa.ſi abſolutio digne petatur.s.de offi.or. ad repri-
mendũ. diuerſæ aũt ſunt pœnæ prædicta non ſeruãtiũ,
vt in prædictis iuribus patet[*infra menſem*] eſt ſciendum,
ꝙ hic olim ſequebatur lr̃a poſt diẽ finẽ ſi fuerint &c.Et
hanc lr̃am,quia eſſe videbatur ꝯ opi.Hoſt.de qua hic di
cã ſuper gl. ipſe ſic ordinabat, infra mẽſem ſi fuerit req-
ſitus poſt diẽ ſnĩæ. & iõ dixit poſt diẽ, quia antequã lata
eſſet ſnĩa,eius exẽplum peti non poterat. facit. s.de de-
ſpon.impu.ad diſſoluendũ,c.ſi concor. Arch.ẽt non ad
uertens,ꝙ lr̃a eſſet deciſa, nec venit ſub bulla, gloſſat il-
lã,& ordinat,vt prædixi, quare hoc ſcripſi,videbis ſuper
gl.[*vel literas*]dicit Hoſt.hoc patere, ꝙ nedum per lr̃am
originalẽ & auctẽtica ſigillo iudicis,ſed ẽt per ipſius exẽ
plum ſigillatũ de excõicatione ſubditi ſit fides. ad idem
xij.q.iii.curę.de treu.& pa.c.j.de pro.poſt ceſſionẽ,vbi de
hoc,non debuit dicere Hoſt.hoc hic patere,cũ hic non
loquatur de exẽplo,ſed de eius requiſitione, nec hic lo-
quitur de ſigillo excõicantis, poterat aũt id dicere argu
endo,vt ſicut de requiſitione ſit fides per ſigillũ,ſic & de
excõicatione per exẽplũ ſigillatũ[*conſtitutionis*] quo ad
verba & mentẽ. ff.de legi. ſcire leges. Hoſti. [*temerarius*]
5 no.Hoſtiẽ.ꝙ † qui iuri reſiſtit,temerarius dr̃.j.eo.dilecto,
dicit Io.mo.per.l.cum quid.quã alle.hic gl.ꝙ temere fa
cit,q fatue,ſtulte, vel ſine cã fecit[*violator*]dr̃ nedũ vim
inferens,ſed ẽt corruptor,vel contaminator,ſeu pollu-
tor,vñ temere polluens & puniens ſubditũ eſt huius cõ
ſtitutionis violator,dicit Hoſt. puta,quia ex odio nõ ex
charitate proceſſit, vt in prin. vel cãm non expreſſit in
ſcriptis,vel non excõicauit in ſcriptis, vel requiſitus. j.
mẽſem exẽplũ non tradidit[*& diuinis*] ſi hoc non fuiſ-
ſet additũ extra eccl̃iam celebrare potuiſſet,vt no.j.e. is
cui.iii.gl.dicebat ergo Inn.ꝙ ſiue quis ſuſpẽdatur a diui
nis,ſiue ab officio,vel ab executione officij,vel a celebra
tione miſſæ, vel ab alio quolibet huius irregularis eſt,
ſi ꝯ iterdictũ faciat.vt hic,& s.c.ii. d re iu.cũ æterni.xj.q.
iii.ſi qs epĩs dãnatur,ꝙ ſi ſuſpẽditur a põtificalibus,& po
ſtea cũ illis celebrat,dicũt quidã forte nõ male ẜm Inn.
& placet Gui.in Spe.ti.ij.§.iuxta.C.ver.quid ſi quis epĩs,
ꝙ nõ eſt iuris,cũ id nullo iure caueatur.facit.j. c.is qui.
& qa pœnæ molliendæ ſunt,de pę. di.j.pœnę.itẽ põtifi-
6 calia † nõ ſunt de ſubſtãtia ordinis,vł officij,qa ſine illis
quodlibet officiũ fieri põt,ſubdit Hoſt.ꝙ ergo ſi talis cõ
ſecrat vel ordinat ẜm illos,qui dicunt, ꝙ epãtus non eſt
ordo,nõ erit irregularis,ſed ipſe ꝯriũ tenet,ꝙ ſit ordo,re
mittẽs ad no.de ſacr.vnctio.c.vno,poſt prin.de cõſecra.
eccl vel alta qua nec talia ſunt ſine põtificalibus ſolẽni
ter expediẽda,& rõne epãlis ordinis cõpetunt,vt in iuri
bus ſupradictis.& lxviii.diſt.corepi.& no.de elec.ꝙ ſicut
§.pterea.de vſu pal.c.fi.Io.mo.hic ſic probat,vt dicit,ille
7 eſt † ꝓprie irregularis[a] qui ordinẽ habẽs & eius executio
a ne carẽs ſe diuinis immiſcet, ordines aũt ſacri ſunt de-
putati ad ſacrificiũ corpis Chriſti,cuius ꝯficiendi ſacer
dos ptãtẽ habet, diaconus diſpẽſat hoc ſacramẽtũ a ſa-
cerdote cõfectũ, ſubdiaconatus eſt ſacer, qa miniſtrat
ad id ſacra vaſa,patet p id ſacerdotiũ mai[9] reliqs ſacr̃is,
cuius cõſecratio ſupaddita facit eũ ſacerdotẽ magnũ
in hoc,ꝙ ſacerdotiũ aliis cõferre põt, nõ differt ergo ſa
cerdos ab epõ ſpecie, ſed ſicut maius & minus, p quod
cõcludit, ꝙ licet ſuſpẽſus a diuinis ſe immiſcens ſit ir-
regularis,non tñ ſuſpenſus a pontificalibus, qa non eſt
ſuſpens[9] a diuinis, ſed ab additamẽto ad diuina,quare
ordinãs,vel cõſecrans aliquos irregularis nõ eſt. Rede-
undo ad gl. Inn.q̃ro,qd ſi ſuſpenditur a participatione
ſcr̃orũ: Dic,ꝙ participãdo nõ eſt irregularis.s. de cle.ex.
c.fi.talia enim nõ ſunt ordinis,nã & layci participãt ſa-
cr̃is ẜm In. qui dicit,quoſdã dicere,idẽ de ſuſpẽſo a col-
latione ſacr̃orũ,cũ quædã ſacr̃a, vt bap.ẽt per laycũ cõ-
feratur, de con.diſ.iiii.conſtat.& qa ſępe ſacr̃a eccleſiæ
ſine ſolẽnitate officij conferuntur. Itẽ licet ad ſuſpenſio
nẽ qñque ſequatur, ꝙ qs ſuſpenſus celebrare nõ debet,
hoc tñ nõ eſt ex natura ſuſpenſionis ſed ex quadã acci
dentali cõſequentia,& his rõnibus cõſideratis excõica-
tus minori celebrãs nullã irregularitatẽ incurrit. s. de
8 cle.ex.c.fi.ẜm Inn.qui dicit hic & Hoſt.poſt ipm̃, ꝙ † no
torius fornicator & ſimoniacus. dicit Ho. ſi celebrant,
ſunt irregulares, cũ ſint ſuſpenſi per canones a diuinis.
Inn.remittit,de ex.præ.tanta. Hoſt.s.de co.cle.veſtra. &
de ſymo.tanta.audire tñ poſſunt diuina, qd ꝓbat lr̃a.j.
exequi ſicut prius,ẜm Inn.ẽt dicit Io. mo.ꝙ tenẽtur ad
officiũ iſti,de quibus dictũ eſt,nõ vt officiantes,ſed vt ſe
creto debitũ ꝓſoluẽtes.aĩs pęna pſtaret immunitatem,
quod eſſẽ non debet.ff.de inter.& rele.l.relegatorũ.in fi.
[*ſuſpenſus*] ipſo facto, & eſt locus huic pœnæ, ẽt ſi ſnĩa
lata niſi in ſcriptis aĩs nõ tenuerit, puta pp legitimã ap-
pellationẽ præcedẽtẽ,vt dicã poſt Ab.j. c.ſtatuimus. in
fi.[*ſuperior*] quiſquis ſit ille, dũmodo ĩmediate ſuperior
ſit ẜm Ho.[*ſnĩam ipſam*] dicit Hoſt. in qua deficit vnũ de
quatuor,quæ dixi ſuper ver.violator,relaxans hoc in ꝯ-
fuſione pferentis, dici põt prima pœna, quæ oĩbus eſt
cõis ẜm Hoſt.ſed hic opponitur, ꝙ eſſet pronuncianda
nulla C.de ſen.& inter. l.prolatã.ij.q.vj.verſi.itẽ ſnĩa.Rñ
det Hoſt.hoc ſpãle in hac ſnĩa.xj.q.iii.c.j.& ſit rõ,reuerẽ
tia cenſuræ,de excep.pia.& vt obediẽdo creſcat per me-
ritũ.xj.q.iii.quid ergo. & vide, quod poſt Gof.ſcripſi, de
off.dele.cũ cõtingat. ſuper ver. impendẽda,& quia Ber.
hic dixerat,ꝙ ẽ ſimilis relaxatio.s.de reſcr.ab excõicato.
qõ excõicatur ꝯ cõciliũ generale.ſacro,Hoſt. hoc repre
hendit per eãdẽ decre. ſacro.ver. grauatur, vbi patet, ꝙ
abſoluitur cum iur̃o.Si Ber.intellexerit de relaxatione,
quã facere debet excõmunicatus, bñ dicit, ille enim ſi-
ne difficultate relaxare debet,vt ibi,ſuperior aũt non re-
laxat.ſed abſoluit,& vt dixit Hoſti. abſolutio cõpetit in
dubio,reuocatio,vel relaxatio cũ de iniuſtitia ꝯſtat.Idẽ
Arch.[*expenſas*]ſecunda pœna omnibus cõis[*intereſſe*]
quod ẜm Hoſt.ſufficiet probari per iuramẽtũ,cũ ſurgat

ex malo

ex malo, de quo remittit ad sum. de sen. excō. §. quis sit effectus. §. sed quia aliquoties. & idē no. in decre. sacro. su per eo. ver. & adde q̄d ibi no. Itē Io. mo. qui remittit, ̄s. de fo. cōp. dilecti. & vt dicit Hos. alia est cōdēnatio expēsarū alia dānorū. ̄s. de iniur. in nostra [*cōdemnetur*] tertia pœna oībus cōis. Host. & alias puniat, prout æquū visum fuerit iudicanti. ff. de va. & extraor. cog. l. fina. & c. quarta pœna oibus cōis, & sunt aliæ, de quibus Host. remittit. ̄j. eo, statuimus. ad finē. constat ēt, q̄ qui in multis delinquit, multipliciter puniendus. ̄s. e. lib. de appel. c. j. in fi. & de re iudi. cū æterni. in fi. vt pœna docēt, ad hoc. 17. quæst. j. si homo esset. xxviii. di. qui ea. & c. quia sunt culpæ [*sententias*] concor. ̄s. e. sacro. ver. cumque [*fulminare*] fulminat ergo indeliberatus, deliberatus aūt profert, vt ̄s. §. j. in princ. [*sententijs*] quæ fiunt ab officio, vel bñficio: vel a sacramentis, nā in aliis interdictis secus, de hoc. ̄s. de appellat. ad hoc. quia Inn. per hanc gl. Inn. dicebat Hosti. intelligendam lucrā de sententiis in personas non in loca obseruari. no. hic. x. in quibus cōparātur hæc tria. quorum quatuor posuerat hic Ber. & duo addebat Abbas. & aliqua scripsi in prin. decre. ad hoc qm̄. Primo, quia huius cōstitutionis forma ipsorū quælibet est seruanda,
9 vt hic. Secundo, quia † in his tribus præcedens appellatio tuetur appellationē, sequens nō. ̄s de app. ad hoc quoniā. & c. pastoralis. ̄j. e. is cui. §. vlti. Tertio, quia neutri debent celebrare diuina, ex quo sunt interdicta, de cle. ex. c. ij. & c. postulasti. §. fi. Quarto qa vtranque snīam præcedere debet monitio. ̄s. de appel. reprehensibilis. Quinto, quia vterque iurat prius, quā absoluatur, & in vtroque fieri pōt absolutio ad cautelā. ̄s. e. venerabili. Sexto, quia vtraq; snīa ēt superioribus est seruanda. ̄s. de offi. or. cū ab ecclesiarū. Septimo qa neuter durante snīa eligere, vel eligi, vel testificari potest. ̄s. de confir. cum dilectus. de electionib. cum inter. & de exception. apostolicæ. de testi. veniens. & in fi. Octauo, quia nō debet superior aliqd de ipsis disponere partibus non vocatis. ̄s. eo. lib. de ap. Romana. §. fi. & ̄j. eo. Romana. in princ. Nono, quia spāles filij apostolicæ sedis nulla istarū snīarū possunt ligari. ̄j. ti. j. veniens. & in priuilegiis solent illa inseri. ̄s. eo. lib. de priui. c. j. §. vltimo. Decimo, quia oīa cōprehendit appellatio censuræ. ̄s. de ver. signi. quærenti. dicit aūt, q̄ illa differunt a participatione, qa cū suspenso vel interdicto participare possum, nisi spāliter participatio esset interdicta. ff. de pœnis. mot. de seruis expor. cui peccato. [*cū excōicatio*] no. quod ire. cau. satris. dicit
10 ēt cū Ber. q̄ † proprie loquendo homo suspenditur, sed nō interdicitur, nisi improprie, vt ̄s. de rel. do. cum dilectus. de cle. ex. postulasti. in fi. Loca vero proprie interdicuntur ̄s. de spon. non est. licet in pœnā personarū, quæ delinquunt, & non loca, in auth. de man. prin. §. oportet. col. iii. debet ergo pp̄ id fieri distinctio potius in personis, q̄ in facultatib. xvj. q. vj. illud. in fi. tertio, quia effectus excōicationis latæ non pōt suspendi. reliquarū sic, de hoc satis in prin. decre. ad hoc qm̄. Quarta differentia patet. ̄j. eo. qa periculosū. Quinta patet. ̄j. eo. ti. prītī. Sexta. ̄j. eo. Romana. ad fi. Septima & octaua. ̄j. c. fin. §. j.
11 ver. dummō. & §. in festiuitatibus. Nona, quia † excōicatio non fertur pro aliena culpa. xxiiii. q. iii. si habes. interdictū & suspensio sic. ̄j. eo. si snīa. §. j. xvii. q. iiii. miror [*suspensionis*] vnius mēsis, de qua. ̄s. [*officii*] ad benedictionē mēsæ putabat Ber. & ponit Host. & Io. mo. hanc irregularitatis pœnā nō extendi, licet illa officio videant̄ incūbere. xliiii. di. pro reuerentia. & c. non liceat. de cōse. di. v. in oībus. Idē Guil. in Spe. ti. ii. §. iuxta. ꝓpositionis. ver. qd de benedicente, vbi tenet ꝯriū in benedicente aquā, per c. de cōs. di. iii. aquā [*irregularitatem*] qd si interest diuinis. Arc. hic ponit ad literā, quod scripsi post Inn. & Host. ̄s. de excess. præla. tanta. super ver. violauit. in prin. gl. vbi de hoc videas. ¶ Prima glo. summat ¶ Gl. vt quia. exēplificat, secūdo quærit, ponit opl. & soluit, tertio no. duas differentias. ¶ Gl. alias ergo. circa requisitionē hāc quatuor dicta ponit. ¶ Gl. ista alle. duas concor. q̄rit, allegat, affirmatiuē soluit ꝯriū. ¶ Gl. nunquid. quærit, & affirmatiue arguit, & ꝯriū soluit. secunda pars soluit qōnē. ¶ In gl. allegat ergo. ibi iudicibus can. in proxima cōcor. ¶ In gl. nunqd. ibi [*§. doli mali*] vis cōtinet in se dolū, sed non conuertitur. & ibi [*eum quem temere*] temere vocans in ius reddit sumptus litis. & ibi [*aequissimum*] non patietur prætor ad arma & rixā ꝓcedere, quos pōt sua iurisdictione cōpescere [*recusauit*] vide, qa gl. ponit. ¶ In gl. vt q̄a, ibi [*posse*] exēpla cōtumaciæ, nec aliter iusta snīa ab hoīe ferri pōt, & facit, quod dicā statim sup hac gl. Arch. ponebat alia exēpla de vocato, qui non vadit ad sinodū. v. q. ij. ꝑsenti. xviii. dis. si quis eps. & c. seq. in eo qui nō ꝓsequitur accusationē ceptā. iii. q. v. c. j. vel recusat facere id, quod pertinet ad ꝑcipientis officiū. vii. q. j. qa frater. idē si præcipiat, ne fornicetur cū certa fœmina, illū non parentē sine monitione, q̄ emendet, excōicare poterit, qa vere cōtumax est, refert aūt quosdā idē dicere, si super fornicatiōe gñaliter, vel simpliciter monuerit, q̄ ipse nō credit, qa sicut pro contumacia super expresso crimine debet excōmunicari vt hic, sic & sup expresso moueri, ar. ij. q. j. nemo. & huius snīæ fuit Inn. de ver. signi. ex parte. j. & ibi [*exprimere in scriptura & in scriptis excommunicare*] dicebat Host. q̄ sicut corporalis medicus prius cām infirmitatis inquirit, als cōpeteret sibi illud Galeni. Si cām
12 † ignoras, qūo curas, nō est tui muneris, sed fortunæ. sic & in spūalibus, & q̄ inquirenda sit cā, alle. de trans. c. fi. de lib. ob. c. ni. de spō. ex literis ̄j. de despon. impu. c. ii. de accu. cū dilecti. 19. di. c. j. & ii. C. de edic. di. Adria. tol. l. fi. ff. de transac. cū hi. §. nihil interest. & ibi [*dicunt quidam*] quod placet Io. mo. & Arch. & vide ̄j. in gl. per hoc inducunt ēt rōnē pœnæ moliendæ, de pœni. di. j. §. pœnæ. & ibi [*sed tutius*] scđm Host. qui & opi. attribuit Inno. sed veritas est, q̄ Inn. alternatiue sic locutus est, q̄ nullā elegit, nisi dicamus, vt scripsi post Host. ̄s. de pœnis. c. j. sup ver. de nostra. q̄ in opinionib' ꝯriis, quas ponit Inn. sua sit vltima. & ibi [*duas*] Arch. ponit alias duas, quia illa trahit secū executionē, de ap. pastoralis. alia nō. de iureiu.
13 venientes. Itē qa † interdictū extēditur ad futura. ̄s. eod. a nobis. de insti. ex frequentibus. aliæ non signāt ꝯria. ̄j. eo. Romana. §. caueant. ̄s. de sepul. in nostra. vtrobique tol. lūtur. & ibi [*non est necesse*] sūmo non tñ, ita q̄ cautius est non exprimere vt ibi [*& in fi.*] rōne huius multū instat Host. sed dic, q̄ cū excōicatio nō suspenditur per appel. sequētē. ̄j. e. is cui. diffinitiua vero sic, equū fuit causā exprimi, & imputet sibi, qui non appellauit a diffinitiua, vel sit de arbitrariis, sed ꝓsequendo Host. multū ipse dicebat mirandū, cū hoc sit, q̄ excōicationis, quæ fertur ab hoīe, vnica sit cā. i. cōtumacia. eo. ti. sacro. in prin. facit. xj. q. iii. nemo. & c. certū. in diffinitiuis non, diuersæ causæ possint occurrere. ̄s. de re iudi. cū cām. in fi. potius fuisset dicēdū ꝯriū, q̄ in illis esset exprimenda in ista nō sicut nec exprimitur ab eo, qui rē vendicat, qa vendicationis vnica est cā. s. dñiū. ff. de ex. rei iud. si mater. §. eadē. & §. actiones. si eñ est vnica, ergo certa. ff. si cer. peta. l. certū. dicit Host. q̄ si est vnica, tāto facilius exprimi pōt, sed verū est, q̄ licet gñalis cā sit vnica, causæ tñ cōtumaciæ sunt diuersæ, & ēt dixi super prin. huius gl. Habet ergo se contumacia ad spūalem curā, sicut infirmitas ad carnalē, cuius medico non sufficit scire illū infirmū, nisi & sciat infirmitatis cām. sic nec spiritualis scire contumaciā, nisi sciat & speciē. hæc enim sunt de traditionibus huius artis, q̄ ordo seruetur, & cā exprimatur, & snīa bono zelo ferat̄, & vltimū patet ex primis. vnde ꝓferens habet probare snīam iustā quo ad prima duo, quo ad tertiū ꝓbet cōquerens, quod dicit probari per decre. sacro. in prin. & ver. cumque. dicit ēt, q̄ excōicatio plus percipiat interlocutorie, quo. f. ad ptātē reuocandi, sicut aūt a iudice interloquente nō receditur per appellationē cā nō expressa, ita & iudex nō repellat sub diū per excōicationē, nisi cū expressione causæ. In diffinitiua vero cū appellent sine expressione causæ, sic &
14 ꝓferri pōt sine expressione causæ, dicit Io. mo. sicut † appellatio

pellatio ab interlocutoria iustificari non pōt, nisi ex cā expressa, q̄ dic, vt in cle. de app. appellationi. ita & excōicationis sn̄ia iustificari non pōt nisi ex cā expressa, & ideo exprimenda est. facit, qđ dicā. ĩ. e. venerabilibus. in fi. ¶ In gl. totale. vnde dicit Host. q̄ cōtinere debet excōicationē de verbo ad verbum & annū & diē, ar. de relcr. eā re. ii. q. viii. libellorū. ¶ In gl. per hoc. in fi. quasi di. nihilominus ferri debet in scriptis, & exprimi cā, q̄ ita cōueniunt gn̄ali sicut speciali sn̄iæ, imo plus generali, quæ non debet ferri nisi ex cā. ĩ. eo. Romana. §. caueant. plus dixit Host. q̄ si innominatus, q̄ cōprehendi poterat sub generali, petat exemplum, debet sibi concedi. ¶ In glo. alias ergo. ibi [*loco & tempore*] quod declarat Inn. vt si peteret a iudice, dū egrat, dū ostiū dicit, dū vult lectū intrare, itē debet expectare. & hoc vult secunda concor. non eīn debet esse semp cū sacco paratus, ff. de solu. quod dicimus. qui si iudex offert & excōicatus non vult recipe-
15 re, licet iudex prius denegasset, dicit Host. q̄ † semper infra mensem vltima mora nocet. ff. de peri. & cōmo. rei vendi. illud. quid si excōicatus statim petiit, & congruo tēpore expectauit, postea se absentauit, nec reperitur, dicit Host. & Arch. post eū, q̄ iudex debet mittere ad domū illius requirendo familiā & amicos. & in ecclesia publicare, q̄ per eū non stat, quin illud executioni tradat, & ɔsuluit, q̄ super altare ponat vnū, & aliud mittet ad illius domū, tradendo illud familię ipsius, & si nullus vellet recipere, dimittatur super bancā, & de hoc fiat instr̄m, sicut & de requisitione hic dr̄, & per hunc modū pœnā de qua hic dr̄, euitabit, allē. de ap. c. fi. de eo q̄ mit. in pos. c. fi. de do. & contu. c. fi. de offi. or. pastoralis. ad fi. & in fi. s̄m Inn. sed Host. dicit, mensem currere post sententiā & requisitionē, & idē Arc. licet æquitatē habere videatur hæc opi. dictū tn̄ gl. & Inn. vr̄ pterendū, cū ex ɔ̄rio sequeretur, q̄ post plures annos requirēs arctaret, p ferentē ad hāc pœnā, q̄ durū esset, cū interdū taliū scripturarū nō habeatur plena cura, & sæpe pereant, p hoc vides, quare in tex. psecutus fui lr̄am illā, post diē sn̄iæ, q̄ oli erat in tex. sed fuit in hac cōpilatione decisa, & illa decisio satis vr̄ facere pro opi. Host. sed ēt illa lr̄a nō impugnat, quod. s̄. dixi. non eīn dicit infra mensem, postq̄ fuerit reqsitus, sed dicit infra mēsem, si fuerit requisitus, vnde teneo quod. s̄. ¶ In gl. illa sunt. in fi. idē Ho. Io. mo. & Arch. ¶ In gl. quotiēcūque. ibi [*seruare debeat*] idē Host. & cū eo Io. mo. & Arch. dicit Host. q̄ satis æquū esset, regulares prælatos nō includi. arg. de appel. reprehensibilis. & c. cū speciali. in fi. tenet tn̄ ɔ̄riū, cum lr̄a sic gn̄aliter loquat, & qa in dubio tenedū est certius, & seruiendū verbis edicti, & quia hæc decret. innititur nō subtilitati sed veritati, quam decet maxime religiosos seruare. ¶ In gl. elapso. i fi. dicit Host. hoc verū. si sn̄iam seruauit, & peccatū ɔfessus sit, & pęnituerit. als sp quo ad se suspēsus remanet. s̄. de coha. cle. & mu. c. fi. ¶ In gl. de hac. ibi [*is cui*] Inn. in decre. sacro. recte tenuit, qđ ibi terminatū est. j. & ij. rn̄so. hic vr̄ innuere ɔ̄riū, q̄ sic suspensus celebrans non sit irregularis, cum suspendere ab ingressu ecclesiæ, non sit suspendere ab officio, cum etiam extra ecclesiam celebretur. & Host. ponēdo hoc dictū Inn. expresse ponit de eo, qui celebrat in ecclesia. ipsi tn̄ ɔ̄riū tenuerunt in decre. sacro. & hic loquitur Inn. opi. recitādo quorundā, vt placet ex eius verbis. ¶ In gl. s. in fi. vn̄ dicunt Ber. & Hosti. q̄ sine mora, sine satisdatione, sine causæ cognitione, & sine aliquo excōicati grauamine hoc fiet, cū euidēter appareat ɔ̄ constitutionē latū fuisse. ¶ In gl. quare in officio. ibi [*si quis episcopus*] & ĩ. c. is cui. in fi. primi rn̄. & in fi. idē hic Ber. & Ho. dicebat Fran. q̄ si intrat cū aliis legendo & cātando, locus est irregularitati, & sic intelligit illud, sicut prius positū, ĩ. c. si qs eps. ¶ In gl. pe. in fi. idē est, vt dicunt Ber. Inn. Hosti. & Arch. qa quo ad celebrationem diuinorū non est inter istos differentia, ita eīn phibiti sunt isti, sicut illi, sicut aūt requiritur contēptus in excōicato celebrāte ad hoc, vt iudicetur irregularis, q̄ probant s̄m Inn. verba pdictorū canonū, quia vnus dicit, ausi fuerint, alter, dicit psumpserint, sic & in suspēsis, vn̄ ignorātia, si est probabilis, eos excusat, si est crassa & erronea, eos nō excusat, sed reddet eos habiles ad dispensationem. s̄. de cle. excō. mi. apostolicæ. vn̄ vt scripsi, c. ri. clerici. sup. j. gl. habet ɔsuetudo, q̄ cū talib⁹, q̄ claues n̄ ɔtēpserūt, legati de latere dispēsāt.

ADDITIO.

a Irregularis. Quid sit irregularis, habetur, quid autem sit irregularitas, vide Bal. in addi. spe. de dispen. §. iiij. & ibi spe. & Cardi. in cle. j. xv. q. de ho. q̄ est impedimentum, seu repulsio diuini officij, quæ ipso iure iustigitur deciisori; per c. fin. de temp. or. Et quotuplex sit, refert Car. in cle. j. in iiij. nota. & q. xvij. de homi.

SUMMARIUM.

1 *Absolutio non est necessaria, vbi constat appellationem legitimā præcessisse.*

2 *Appellationem præcessisse si constat, sed dubitatur an sit iusta, fit absolutio ad cautelam cum cautione tamen de satisfaciendo, si apparebit iustam fuisse sententiam.*

3 *Excommunicatus si ius commune habet contra se, ei tn̄ est obicandum, dum est in probatione illius articuli, an sit exemptus.*

4 *Iniuria veritatem non satis est probare, nisi probetur notoria iuris vel facti.*

5 *Contemptus aliquando dicitur offensa, quæ si fuerit manifesta, præcedit emenda.*

6 *Appellatione pendente status appellationis remanet integer.*

7 *Dubitare de singulis non est inutile.*

8 *Absolutio ad cautelam nūquam venit, quando per commissionem legati potest prouideri super excommunicatione, nisi specialiter sit commissa.*

9 *Absolutio ad cautelam quid sit.*

10 *Cautela est proprie futurorum.*

11 *Clemens tertius primus fuit, qui expressit hoc verbum, ad cautelā.*

12 *Iudex quando debeat exprimere causam propter quam de nullitate sententiæ dubitatur.*

13 *Absolutio omnis etiam delecta non ad cautelam dicitur gratia.*

14 *Absolutio impediri potest per aduersarium opponentem, sententiam latam esse pro manifesta offensa.*

15 *Obiectio de manifesta offensa an procedat contra omnem potētem absolutionem ad cautelam.*

16 *Terminus octo dierum quare præfigitur ad probandam manifestam offensam.*

CAP. II.

SOlet nonnullis. Duæ sunt partes, in pria duplex quæstio. secunda ibi. & an. in secunda ibi, in primā ad vtrāque respō. & primo soluit primā. secundo excipit ibi. tertio exceptionē moderatur ibi. in quo casu. secunda secundę distinguit iudicialia & extraiudicialia, scđm ibi. extra iudiciū. & protestor, q̄ prolixa & confusa verba Inn, sup hac decre. me nō siuerunt esse breuiloquū. Ad intellectum aūt decr. q̄rebar Boa. quod erat facilius concedendū absolutio vera, vel absolutio ad cautelā. Rn̄det, q̄ qō residet in hoc. 2 quid sit impetrabilius iustitia, vel gr̄a. hoc intelligas per id, quod dicā. ĩ. sup ver. non negetur. Itē sciendū, q̄ Ioā. mo. hic diffinit absolutionē ad cautelā, de quo dicā in fi. expeditis gl. [*ad cautelam*] licet Inn. & Ho. hic instēt, an locū habeat absolutio ad cautelā, cū ex iurisdictionis defectu sn̄ia dr̄ esse nulla, tu dic in qualibet nullitate hoc locum habere. & hoc placet Host. ab idētitate rōnis, & pp hoc istud principiū loquitur gn̄aliter, & cōcor. Vin. s. de rescrip. ab excōicato. vbi dicebat, q̄ in decre. p tuas. illi duo casus ponebantur exēpli gr̄a. Et ponit hic Hosti. octo exēpla nullitatis, quæ & plura inde no. ĩ. e. pn̄ti. in gl. ij. non est ergo necesse mihi petere absolutionē, vbi nego me ligatū, ad cautelā tn̄ peti pōt, de of. dele. cū cōtingat. Dicit hic Inn. & Host. post eū, q̄ si ille, qui dicebat sn̄iam nullā ex defectu iurisdictionis, obtinuit, & ipse habet cōscientiā, q̄ fuerit iudex, pp quod ad cautelā extra iudiciū petit absolui. dicendū est ei, q̄ si habet psumptionē violentā & cōscientiā, q̄ esse: suus iudex, sine cautela & cū satisfactione debet petere absolutionē,

arg.

arg. ff. de pac. vul. significantibus, si turbat, adhuc petat
absolui, & satisfaciat si sine alterius iniuria fieri põt, si ñ
põt sine iniuria, tũc sine satisfactione occulte petat, & re
cipiat absolutionẽ, q̃ si excõicator denegat facere sine sa-
tisfactione alteri iniuriose recurret ad superiorẽ, qui eã
faciet. ar. ff. de iur. pa. nullus. & ꝓbatur hoc. ff. e. in quisitio
nis. hæc perplexitas tollitur, qñ a principio absolutionẽ
ad cautelã petit in iudicio, q̃ põt, vt ꝑdixi [*nullam*] dicit
Franc. sed male, q̃ idẽ si iniustã, hoc est falsũ, vt patet. ff.
eo. per tuas; fatetur eñ se ligatũ; ergo habet necesse dice
re absolutionẽ petere, nisi ad cautelam; potuit tñ error
Fran. procedere a gl. Ber. qui dixit, q̃ cũ olim in duobus
casibus fieret absolutio ad cautelã, hæc ꝯstitutio statuit,
q̃ cuilibet absolutionẽ petenti ad cautelã corã quocũ-
que iudice cõcedatur, hoc est falsũ, vt ꝑdixi, non enim
præstatur hæc absolutionis forma, nisi cũ nullitas sñiæ
allegatur; imo an in omni nullitate locũ habeat, reuo-
catur in dubiũ, vt ff. dixi, & adde, quod dicã sup. iii. gl. &
ipse Fran. dicebat, q̃ dubiũ primæ q̃õnis textus procede
bat, qa ꝯrietas videbatur in dicendo sñiam nullã, & pe-
tendo absolutionem; & sic non videbatur audiendus,
sed illud verũ, si simpliciter peteret [*contradicentes*] ex di
1 ctis Inn. format hic Host. quatuor regulas. Prima, q̃ † ab
solutio nõ est necessaria, vbi constat, appellationẽ legiti
mã præcessisse. ff. de offi. deleg. cũ olim Abb. in fi. Secun-
da, q̃ si constat, q̃ iusta sñia præcesserit appellationẽ, an
tequã ei cõiectus, est absolutio faciẽda, ff. e. cũ desideres,
Tertia, q̃ si dubitetur, vtrũ appellatio præcesserit, vel se-
cuta fuerit, & cõstat bis appellatũ, fit interpretatio ꝓ ap-
pellãte. ff. de testi. cũ tu. de ele. in i. illud. vel tertiũ. Quar
2 ta, † q̃ sit constat appellationẽ præcessisse, sed dubitatur,
an sit iusta, fit absolutio ad cautelã cũ cautione tñ de sa
tisfaciendo, si apparebit iustã fuisse sñiam vt hic, nõ tñ
valet appellatio, nisi cã fuerit expressa. ff. eo. lib. de ap. c. i.
de cuius expressione & veritate iudex habet inquirere.
ꝯ q. v. iudicantẽ. & si de expressione causæ non probat
appellans, nõ fiet absolutio ad cautelã, nã vt dicit Innoc;
in iudiciis non prodest veritas, nisi probata in foro ani-
mæ secus. primũ patet. de re iudica. cũ super. & c. i. subos
ta. secundũ, de hom. significasti. ii. de spon. ma. not [*arti
culo*] quid si quæratur, vtrũ sit appellatũ: vel vtrũ cã expres
sa sit legitima, tũc sibi nõ cõmunicabitur ẽt in extraiu-
dicialib. ar. ff. de ap. Romana. §. i. & n. ff. eo. p tuas. nisi for-
san modico tpe. dũ quærit aduocatũ, dũ cõducit hospi-
tiũ, vel cõponit sarcinulas, ar. ff. ex qui. cau. ma. l. ab ho-
stibus. §. si. quid si constet cãm legitimã, sed dicitur fal-
sa, semper põt cõicari extra iudiciũ, quãdiu appellatio-
nẽ proloqui põt. postea vero nõ. ff. de ap. ꝑsonas. & c. cũ
sit. facit. j. eo. licet. Quid si dicitur sñia nulla ex aliis cau-
sis, qa ꝓferens non erat suus iudex, distingue, aut ius cõe
facit pro proferente, vt quia excõicatus est de sua dioc:
& tunc non cõicabitur ei, nisi euidenter appareat nulli-
tas sententiæ. aut facit contra proferentem, puta, quia il
le est de dioce. aliena. & tunc ei cõicari potest, nisi cõsta-
ret euidenter sententiam esse iustam. ad hoc de app. soli
citudinem. & c. dilectis. in fi. facit de elec. venerabilem.
de rescri. cum contingat. de his autem, quæ medio tem
pore facit. remittit Inn. ad decre. pia. Dicit demum Inn.
3 melius videri, q̃ † & si excõicatus ius cõe habeat cõtra
se, et tamen est cõicandum, dum est in probatione illi9
articuli, an sit exemptus. cuius contrarium dicere graue
esset; nam si ipse te consulat, an debeat petere absolutio
nem ab excõicatore, tu consules, q̃ non, quia graue de-
trimentum fieret per id ecclesiæ suæ exemptæ. & si lici-
tum non esset hoc ei consulere, incideres in excõica-
tionem maiorẽ cõicando in crimine criminoso. i. con-
silium dando super eo, pro quo est excõicatus. ff. eo. nu-
per. j. eo. statuimus. quod esset absurdum ſm Innoc. qui
obiicit, q̃ ſm hoc insurgit cõtrarietas, quia propter ma
nifestam offensam denegatur absolutio, & ea non ob-
stante conceditur cõio. Respondet, q̃ primum est dene
gare gratiam, ad quam faciendam quis non tenetur, vt
dicam in gl. seq. secundò esset denegare iustitiã, & sic fa-
cere iniuriã, s. credendo vni parti in alterius præiudiciũ:
etiã si excõicator sit pars, vt sequitur, non negetur, p hoc
& per id, qd quærebat, an sine ꝯdictionis obstaculo &c.
Vr, q̃ absolutionem his casib. petitam ad cautelam supe
rior denegare nõ debeat, qd vr velle Ber. vt scripsi super
ver. nulla. Sed Inn contra, cum hæc absolutio sit de gra
tia. nã de iure esset, vt primo constaret de veritate causæ,
quã fieret absolutio. ff. de off. dele. cum contingat. & ꝯ ra
tionem huius inducta est hæc gratia, & sic nõ extendẽ-
da. ff. de leg. qd non rõne. nisi hæc fiat ab eo, qui potest,
& cũ Inn. fecerit hanc constitutionẽ, & nunc exprimat
intentionem suam, nil vr vltra quærendum. dicit Host.
q̃ nõ exprimit hoc vt papa, sed vt magister, & dicit se pe
ab eo audiuisse, q̃ nõ intẽdebat, q̃ gl. suæ facerẽt ius; Sed
nõne præsumitur ꝓ sñia iudicis, de renun. in ꝓsentia. Di
cit Inn. in ꝓiudiciũ alterius ꝓsumẽdũ nõ esse, quia oĩno
sit iusta, nec est ẽt aliquis condẽnandus ex ꝓsumptioni
bus, sed ex veris & iustis probationib. põt ergo superior
hanc absolõnem præstare, & si voluerit denegare ex di-
uersis coniecturis ad istorũ alterũ animũ informando;
ar. ff. de testi. præterea. & c. in nostra. & vide quod j. dicã i
2. membro formæ. Nec ob. hæc litera, quæ intelligitur,
negari non debere ad petitionẽ aduersarii, vt sequitur,
sed quid si excõicatus dicit sñiam nullam ꝑp exceptio-
nẽ suam. Dicunt quidã, q̃ non habet locũ absolutio ad
cautelã, sed prosequatur ius suũ, & exemptione probata
pronunciabitur sñiam fore nullam. & si dicat, q̃ iudex
noluit dare terminũ ad exẽptionẽ probãdã, & ꝑp id ex
defectu iudiciarii ordinis sñiam dicat nullã, cogetur iu-
dex eo ꝓbato sñiam reuocare, inquantũ de facto ꝓcesse
rit. als si diceres locũ esse in hoc casu absolutioni ad cau
telã, seq̃ret absurdũ, qa sem ꝑ illud iurisdõni ordinariæ, q
se dicit exẽptũ. ex quo sic absoluet, nec ad suũ iudicẽ re-
mittet, q busdã vr, q̃ sit absoluẽdus ad cautelã, & eũ ñ suã,
qa ipse exẽptus se obligat si ñ reputat, ẽ tñ necessaria ad
cautelã aliorũ, ne ipse exẽpt9 ex eo, q̃ ab aliis vitatur pa-
tiatur aliqñ detrimẽtũ. sed Inn. dicit primã opi. veriorẽ,
licet aliqñ & pertato superior. maxime papa talẽ ex cã
possit ad cautelã absoluere vocatis primitus euocandis
Host. placet, q̃ possit absolui, qñcũq; superiori videbitur;
ex quo nullitas allegatur, vt dixi super ver. ad cautelam:
Nec ob. absurditas, de qua ꝓxi. opponebatur, quia æque
posset mẽtiri de errore intolerabili, vel alia nullitate, nec
illud ẽt mouet, quia citantur, quos res tangit, vt statim
seq̃tur. citatus vero ꝯtrũ iudici ostẽdere poterit. Itẽ non
deficiet ꝑtis puniẽdi mẽdacẽ [*vel cõicator, vel aduersarius*]
hoc intellige iuxta distin. decr. venerabilib. in prin. j. eo:
& p hoc patet partẽ citãdã, vt proxime dixi, vel saltẽ sibi
significandũ, si aliqd vult opponere, qd negari non põt,
saltẽ ꝑp ꝯdictionẽ sibi permissam, de qua sequit, q̃ verũ
nisi spãle periculũ esset in mora. vel nisi papa ẽt extra iu
diciũ gratiã faciat, & sic loquit ſm Host. ff. e. xi. venerabi
li. & c. sacro. §. i. [*nisi*] ista exceptio quo casu procedat. &
quõ ꝓbetur, dicã in fi. qd ibi ponit Inn. [*manifesta*] i. noto
4 ria, vt in gl. dicebat ergo Inn. q̃ † nõ est satis ꝓbare verita
tẽ iniuriæ. nisi ꝓbetur notoria iuris, vel facti, hẽbit ergo
probare aliqd factũ manifestũ, qd in sua natura sit iniu-
riosũ, & tale, qd sufficit ad excõicationẽ ꝓferendã. qd si
excõicator, vl is, p quo lata est, ꝓbauit iniuria manifestã
excõicatus dicit, q̃ nõ fuit iniuria, cũ id fecerit ad tuitio
nẽ iurisdictionis suæ, ff. de ele. cũ eccl'ia. & ad id ꝓbandũ petit dila
tionẽ, nunquid interim absoluetur. dicit Inn. & idẽ Ho.
q̃ nõ, qa hic nil põt aduersario ĩputari. C. de tẽ. in int. re.
l. peredæ. & ĩputet sibi. qa replicauit, & ꝓbauit. cũ fuit op
positũ de manifesta offensa. ad hoc ff. e. li. de testi. ꝑsẽtiũ.
& ff. de ꝓb. licet. ver. in dubio, & adde, qd hic no. ĩ gl. dixit
Ber. dicas, & exigetur ab eo iurm, q̃ id malitiosè nõ op
ponat ſm Fran. facit ff. e. li. de sur. cal. c. ii. in fi. offensa fa-
cta ꝯ hoĩem, de qua monitus satisfacere noluit ad man
datũ iudicis. & iõ fuit excõicatus. vnde non est absoluẽ
dus nisi satisfactione ꝑmissã, vt sequitur, & probatur. de
verbo.

verbo. si. ex parte. & c. cũ olim. ſm Ber. & pp decre. vene
rabilib. ſ. c. decidi pōt notatũ hic per eũ. & Hoſt. q poſt
Inn. diſtinguũt. an iub:atur. quod eſt in faciendo, puta,
q te reſtituas, vel exhibeas, de qbus no. de do. & cõt. c. ij.
5 in j. gl. & tunc cõtẽptus dr̃ offenſa, quæ ſi fuerit maniſe
ſta, præcedit emenda. ſi vero iubeatur, q eſt in veniẽdo,
tunc cotẽptus eſt contumacia, & ſufficit cautio. Sed hic
ẽt diſtinguitur, an ſit manifeſta, vt ibi. §. ſecus. & §. ſequẽ
tibus [*viij. dierum*] non computato die, in quo ꝑponit ſm
Hoſt. per iura hic alle. in prin. gl. [*probauerit*] & ſi non ꝓ
bauerit cõdẽnetur in expenſis per hoc factis. ſ. de excẽ
pia. de reſti. ſpo. frequens. c. l. ſ. de dolo. ſinia. c. ñ fundata
ſit intentio actoris ſm Fran. [*ſufficiens*] quid ſi de hac ſa
tiſfactione, vel de inferiori ſatiſdatione ſit diſcordia in
ter ptes, quia alter dicit illã nimis magnã, alter nimis
paruã. dic ſm Inn. ad. arbitriũ iudicis non alterius par
tiũ recurrendũ. ſ. de ver. ſi. cũ olim ff. de pig. ac. ſi ſeruos.
Sed qd ſi de ſatiſfactione maxime iudex dubitat, an ſit
ſufficiens, nũquid hoc dubio pendente differretur abſo
lutio? hic q nõ, ſed facta ſatiſfactione vſque ad quãtita
tẽ, de qua certũ eſt, & recepta ſufficienti cautione ſuper
dubio ſtatim fiet abſolutio, arg. ſ. de eo qui mit. in poſ.
c. ii. & iii. Et dicit Hoſti. hoc bene ꝓbari. ſ. eo. ſacro. §. vlt.
[*cautio*] dicit Io. mo. hoc ſumi potuiſſe ex. l. iii. C. qui. ad
lib pro. nõ licet. nam ſi poſſeſſus in ſeruũ proclamat in
libertatẽ, aſſertio, negatio & ꝑſumptio, q ſit liber & ꝯria
poſt faciunt rẽ dubiã iſte aut ſtatim acquiſita ex re dñi
ca vel operis debet reſtituere poſterior. ſed q̃ſita ex deſti
tutione, vel donatione nõ, donec cõſtabit illũ liberũ vel
ſeruũ, & qa iſta pẽdent ex euentu iudicii cępti, ꝓſpicie
tur huic cauſę per cautionẽ. dicit gl. j. cautelã. i. p fideiuſ
ſores idoneos, vel taliẽ cautionẽ iuratoriam. C. de aſſer
tio l. j. §. ſuper. & ſi hoc nõ pōt fieri ꝓſpicietur per ſeque
ſtrũ, vt. d. l. ii. in fi. & C. de or. cog. l. fi. & qa hoc caſu non
pōt fieri ſequeſtratio, recipietur ꝑdicta cautio, ſ. vt lit. nõ
cõte. tuæ. [*pendente*] ex hoc ſcire pendẽte ẽt, an abſolutio
ne indigeat, an ꝓnũciari debeat non ligatus, de offi. de
leg. cũ cõtingat [*euitetur*] cũ enĩ ſarcatur ſe excõicatũ, li
cet poſt appellationẽ & confeſſus in iure & c. ſ. de cõfeſ.
c. j. merito iudex illũ repellet. donec de appellatione cõ
ſtet, ſi prius abſoluatur ad cautelã, tñ q hic dr̃ illũ non
euitãdũ, intelligitur ſi de excõicatione excipiatur, tene
retur enim, quod cũ ipſo fieret, ſi non excipietur. de ex
6 ce. pia [*extra iudicium*] hoc eſt in iudicũ, qa ſ pendente ap
pellatione remanet integer ſtatus appellantis. ff. de in
iuſ. rup. & irri. te. l. ſi qs exhęredato. §. hi aũt oẽs. & §. ſeq.
ergo non debet vitari, qa nec appellatione pendente,
nec iure priuãdus eſt cõione ecclię. in qua erat, nec puer
tenda eſt hmõi quaſi poſt liberta. in qua erãt. ff. nu no.
ap. pen. vna. ſ. vt li. pẽ c. i. & ii. ſm Hoſt. vn q tit. c. i. [*legiti*
mis] vel cõibus. ſ. eo. lib de excep. pia. cum pp ſpãlẽ rõnẽ
in his caſibus nõ vitetur excõicatus extra iudiciũ, patet
a ꝯrio, q ſaltẽ vbi ſnĩa nõ aſſeritur fore nulla ĩ oib. alijs,
ẽt extra iudiciũ euitabitur, ar. xxv. di. qualis. de ꝑſum. nõ
ne. ff. de iudi. cũ ꝑtor. ergo nulli notorio excõicato cõi
cari debet in ꝯctibus, nec valet, quod ibi agit excõicatus
ad vtilitatẽ ſuam ſm Hoſti. qui remittit ad notata in
decre. pia. [*Admittatur*] olim iſte finis reſtringebatur ad
ſnĩas ẽporum per decre. quia periculoſũ. ſed illa pars ho
die eſt ſublata. ¶ Prima gl. ſum mat. ¶ Tertia glo. rñ. per
qõ. an ẽt delegatus abſoluat ad cautela. ponit duas opi.
ꝯrias ad ſecundã obiicit. & rñdet dupliciter. ¶ Gl. i. expo
nit, prorogat, dubiũ ſoluit, quod per quatuor iura exepli
ficat. ¶ Gl. dixit, rñdet per qõne, an ex cã augeatur dila
tio. ¶ Antepe. gl. de rõne q̃rit, & tres reddit. ¶ Vltima gl.
reſpon. per qõnem, an ſtatim efficax ſit amiſſio. ſoluit
& remit it, ſignat contrarium & ibi remittit. ¶ In glo.
quia. ibi [*l. vlti.*] vide in c. qua fronte. de appellation. in
gl. qa pp. ¶ In gl. antepe. ibi [*quoti s*] vide de reſti. cãm. ij.
ſuper vl. gl. ibi [*quidem ſecundum*] in opus publicũ perpe
tuo datis & dãnati in inſulã ea, quæ ſunt iuris ciuilis nõ
habent, ſed habẽt, q̃ ſunt iuris gentiũ. ¶ In gl. ij. in fi. de q
7 bus philoſophus. † Dubitare de ſingulis non eſt inutile.
Io. mo. ¶ In gl. iii. ibi [*quod quilibet*] Ber. in duob' errauit,
primũ dixit in textu ſuper ver. nulla. ſecundu ſuſpenſit,
ex eo, quod decre. per tuas. c. ii. dixerat, quod ſedes Apo
ſtolica cõſueuerat cõcedere abſolutionẽ ad cautelam,
& quaſi intelligeret id inferioribus nõ licere, dixit hoc
nouũ per hanc decre. inductũ, quod quilibet & c. vt ſe
quitur, ſed illa verba non ponebantur ibi ad deſignan
dũ aliud ſpãle in papa, ſed ad inſtruẽdũ, quale remediũ
poſſet haberi in illo dubio. & ibi [*ordinarius*] ẽt & ipſe q
excõicauit q̃ſque ſic abſoluit, vt ſcripſi poſt Inno. &
Hoſt. ſ. c. per tuas. ſuper ver. conſueuerit. ver. quid ſi ali
cui. & ibi [*alij*] Hoſt. & Io. mon. ſed Arch. non vult acce
dere huic dicto, dans caſum de illo qui per teſtes vult ꝓ
bare qui ſunt excõicati, & per alios liquere nõ pōt, vide
tur, q ẽt delegatus tales abſoluet ad cautelã, ar. de teſti.
veniens [*& in fi.*] inducit, quod ibi no. Gof. & Hoſt. & fa
cit, quod poſt Hoſt. ſcripſi in dec. per tuas. in ver. quẽ ꝑx.
allegaui. & Io. mo. ſatis prolixe vult accedere huic dicto
8 dicẽs, q † qñ per cõmiſſionẽ legati pōt ꝓuideri ſuper ex
cõicatione, nunquã venit abſolutio ad cautelã, niſi ſpe
cialiter ſit ꝯmiſſa, ſed qñ nil eſt tactũ in reſcripto, ſed in
cidit canões de excõicatione teſtis, vt dictũ eſt, puta ab
ſolutionẽ ad cautelã per quẽcunque iudicẽ ẽt delegatũ
fieri poſſe, per c. veniens. & dicit ſic fuiſſẽ factũ in deciſa
decre. vlti. de iudi. Tamen rñderi poſſet, illud factũ de ex
preſſo mandato papæ, inducit iura quæ dicunt licere in
cidenter, quod non licet principaliter, de teſti. cũ ſinted.
c. pe. cũ cõcor. Ne igitur iudici & parti ſit cõl io iuriſdi
ctionis, poterit, qd aĩs non poſſet. ff. de iu. om. iu. ſi idẽ. §.
j. Subdit tñ, q abſolutio teſtis eo caſu nõ eſt vera, ſed du
rat depoſitione durãte, arg. ſ. de priuile. vt priuilegia. &
no. ſ. de ap. ad hoc. q in caſu vero huius capli eſt vera,
& eſt rõ ſm eũ, quia abſolutio teſtis, vel eligere debẽtis
in decre. apoſtolicæ. de excep. ꝓuidet negotiis, quibus
expeditis reincidit ĩ ſnĩam, vñ tũc nõ datur cautio, & ꝓ
pter morã modici tpis nõ eſt periculũ. ff. de iud. ſi debi
tori. nec fit ꝯ excõicantẽ, vel illud pro quo lata eſt illa
abſolutio, quia non fit ꝯ illos, ꝓuideri debet eis per cau
tionẽ, & ſunt vocãdi, vt dixi ĩ tex. ſup. ver. excõicator. er
go nõ puto, q ĩferiores iudices illas abſolũones ſpãles fieri
poſſe, de quibus prædixi, licet papa illas faciat, vt ſcripſi
in præce. c. veniens. ſuper vlt. gl. & ibi [*cauſe*] nedũ princi
palis, ſed appellationis, & cũ ſcribitur ſub hac forma, ſi
inueneris excõicationis ſnĩam poſt applõnẽ latã, pro
nuncies illã nullã. & ibi [*non poteſt*] q. d. nõ per id pōt com
modius expediri [*& in fi.*] qua ſi auditores habebant ordi
nariã de hoc in cle. de reſcri auditor. in j. gl. ¶ In glo. hĩ
milis. in fi. vide. qd no. de eo q du. ſi ma. ſignificaſti. in
vl. gl. ¶ In gl. i. retorq. ibi [*canonis*] ſed cũ ſnĩa canonis ſẽp
ſit iuſta. iu. diſt. erit. quo in illa procedit hoc dictum. So.
dubiũ pōt eſſe in facto. ſ. e. cu deſideres. §. i. & nõ eſſet ab
ſurdũ dicere idẽ in probabili dubio, minus facit, quod
no. ſ. e. venerabilibus. §. porro, & quod ibi addã, & quod
no. in cle. de ſepul. eos ¶ In gl. dixit. ver. ibi, dixi in glo. li
cet enim. & ibi [*audiendum*] ſcan. hic ꝯ in caſu huius ca
pituli, cũ nil pereat aduerſario, cui prouidetur per ido
neã cautionẽ, vt hic. & ſ. de verb. ſig. ex parte. & propter
periculum materiæ, vt. ſ. & in fi. dixit Inn. idẽ dicẽdũ in
excep. ſpoliationis & aliis, in quibus certus terminus da
tur ad aliquid proban. ¶ In gl. in ſpiritualibus. in fi. vt ibi
ſcripſi ſuper glo. pe. & idẽ hic Arch. ¶ In glo. quærit. ibi
Ber. & hoc Inn. & Hoſt. & ibi [*iudicialis*] C. de hære. qm.
& ibi [*extraiudicialis*] ff. de procu. mutus. i. rñſo. cum con
cor. & in fi. quarta, quia extra iudiciũ non eſt paratus iu
dex medius, ſicut in iudicio. facit. ſ. de appel. ſæpe, ſm
Hoſt. & Io. mo. & facit, quod no. ſ. tit. j. c. pe. in vl. glo. ad
huc addit Io. mo. q compoſitus leuius impeditur, vnde
ſimpliciora maioris durationis exiſtunt, ſed iudicialia
ſunt cõpoſita, & a multis pẽdẽt. ſ. iudice actore & reo,
extraiudicialia cõſtet ab vno, ergo vt. ſ. ¶ In glo. vltima
ibi [*bene admiſſum*] dicit hic Inno. quoſdam dicere, q in

electio-

electionibus nedũ antequã recipiantur probationes su
per veritate causæ appellationis, sed antequã incipiat ꝓ
sequi appellationẽ, si dicat is, cui excõicatio opponitur,
se appellasse, admittitur cum protestatione, ꝙ alij non
intendunt secum coeligere, vel celebrare, si excõica-
tus est, sed ꝑꝑ reuerentiã eius, ad quẽ appellauit, eum oõ
repellunt, valebit aũt vel non vox, iuxta distinctionem
gl. sed si notoriũ esset, appellationẽ non tenere, nõ solũ
vox excõicati non ꝓbet suffragiũ, sed ẽt vox coeligẽtiũ,
qui sponte admiserunt eũ ẽt cũ protestatione, non vale
bit, de procur. c. fi. de hoc no. s. de elec. illa. & ibi videas.
& de appel. dilectis. in fi. & de appel. solicitudinem. in du
biis aũt multũ valet ꝓtestatio, de cõsti. cũ M. de elec. ca-
mana. In priuata vero familiaritate maxime in occul-
to, vbi illi, qui excõicatus dr̃, nullũ fit præiudiciũ, tutius
est, illũ vitare. xxiiii. q. j. oĩs. xi. q. iii. curiæ. In electionibus
ãt & aliis, vbi sibi ex vitatione fieret ꝓiudiciũ, tutius est,
illũ cũ protestatione admittere quã vitare. ar. vj. q. ij. c. ii.
sed si ille pñs esset, qñ excõicatur, vel denunciatur, nil di
cit, de app. vel alio quod annullet sñiam, valebit tũc ele-
ctio facta illo abñte, nec ꝑꝑ prædictũ contẽptũ cessabi-
tur, quia fuit in culpa nil de suo iure ꝓstãdo, & caplm̃
fuit sine culpa, al's aũt si cõiẽpta protestatione excõicati,
vel denũtiatione excõicatoris elegerunt, valebit electio,
si sine veritate erat excõicatus, & cessabiliter, si excõica-
tio non tenebat, vel ꝑꝑ ꝓcedẽtẽ appellationẽ, vel ꝑꝑ aliã
cãm. s. de appel. dilectus. in fi. plus vr̃, ꝙ licet eps̃ in præ-
sentia capl̃i excõicet absentẽ ẽi expressa iusta cã, quia cũ
ille posset iustas cãs habere, ꝑꝑ quas nõ teneret excõica
tio, caplm̃ citabit illũ ad electionẽ, non tñ illũ salutabit
in literis, quia ꝓsumitur pro sñia ordinarij saltẽ in his le
uibus, & parũ pro iudicialibus. xi. q. iii. curæ. de renun. in
ꝓsentia. ponẽt autem in literis, quõ ordinarius excõica
uit illũ, & si putat excõicationẽ tenere, non veniat, si cre
dit illã non tenere, veniat, & cũ excõicato nõ intẽdunt
eligere, partẽ huius gl. posuit Compo. s. de elec. illa. vt. j.
scripsi ad fi. mag. gl. expeditis glossis vt multa hic scripta
per Inn. quæ Host. Arch. & alij omiserunt, possumus in
cludere & narrare circa per Io. mon. hic no. per modũ
summæ materiã apprehẽdã, plura tñ summæ ipsius mẽ
bra expediã remittendo. ¶ Est aũt ꝓmittendũ, ꝙ de ab-
solutione ad cautelã loquitur Alex. III. de ap. ad pñiã.
saluo quod dicetur. j. in tertio mẽbro. Clemẽs tertius. e.
ti. cũ desideres. §. j. Inn. III. e. ti. per tuas. & de test. veniens.
in fi. Hono. tertius eo. ti. venerabili. Greg. IX. de exce. apo
stolicę. Inn. IIII. hic, & j. e. venerabilibus. Greg. X. j. e. præ-
senti. ¶ Quæro igitur, qd sit absolutio ad cautelã. scd̃m,
quare sic dicatur. tertio qñ fuerit inuẽta. quarto a quib.
sñiis fiat, quĩto. qñ fiat. sexto, qual'r fiat. septĩo, ꝑ q̃ verba.
octauo, ad qd fiat. nono ꝑ quẽ fiat. decimo. an fiat neces
sario. vndecimo, an ĩpediri possit, ne fiat. ¶ De primo di-
9 xit hic Io. mo. ꝙ † absolutio ad cautelã est vera, seu puta-
tiua ab excõicatione liberatio, eos, quos res tãgit, prospi-
ciens, restrictio ad executionẽ non est cõgrua, vt statim
patebit, quare loco illius dicerẽ, ab ecc'iastica censura li
beratio. diffinitionis aũt ptes nõ prosequor, quia veritas
per inferiora patebit, & maxime per ea q̃ dicã super sex-
to mẽbro. ¶ Ad ii. vltra ea, q̃ scripsi de excep. apostolicę.
10 in gl. dicit Inn. & in gl. vl. dico, ꝙ † cautela est proprie fu-
turorũ, de accu. qualr. ij. ver. & iõ. de simo. licet Heli. post
prin. & s. e. cũ desideres. j. tñ. vbi de hoc in glo. ij. & s. de
ser. non or. c. j. hic tñ diuersa respicit primo illũ, qui ab-
soluitur, & hoc dupl'r, primo, quia licet nõ putet se liga-
tũ ꝑꝑ scrupulũ conscientiæ., vel duplicitatis ambiguũ,
caute se habens petit absolui. secũdo, qa licet nullũ scru
pulũ habeat, sibi ꝓuidet ꝯ dãna, q̃ sibi obuenire possent,
si de facto ab aliis vitaretur, vel si interim in iudiciis nõ
reciperetur, vt actor, vt hic in fi. & sic patet secunda cau
tela. s. aliorũ cõicare volentiũ, q forsan cũ suo dãno ꝓ-
prio abstinuissent, vel sibi ꝯ conscientiã cõicando pec-
cassent, & q̃nque ponderatur cautela negotiorũ vigen-
tiũ, vt dixi super. iii. gl. est & alia cautela eius, qui illũ ex-
cõicare fecit, qa pro eo ab isto recipitur cautio, vt hic, &
vide, quod dixi in tex. super ver. cautio. sed hoc non est
spãle huius formæ, & si dicas, imo quia hæc cautio ha
bet spãlẽ formã ꝑꝑ dubiũ nullitatis. Rñdeo, ꝙ idẽ in du
bio iustitiæ. s. e. per tuas, ad fi. de off. dele. cũ contingat. in
fi. & no. s. e. venerabili. in vl. gl. hic proprie respiciunt ex-
cõicationẽ fortius, quã suspensionẽ, vel interdictũ, in q-
bus licet periculũ immineat, non tñ tm̃, de qua tñ vide
quod scripsi in prin. glo. decre. apostolicæ. ¶ Ad tertiũ di
co, ꝙ iura antiqua hoc remediũ ñ cogitauerũt, nec ob.
xiiii. q. i. audiuimus. vt ibi no. & ꝙ de hac absolutione
non possit illud intelligi, patet, quia ibi constabat sñiam
esse nullã. Itẽ ibi nulla cautio fuit recepta iuratoria, vel
alia, bõ ergo dicit gl. ꝙ absolutio ponitur improprie, &
per eũdẽ modũ posset intelligi decr. Alex. III. de ap. pœ
nitentiã. nã cũ ibi præponatur, ꝙ ille ꝓsbyter non erat
excõicatus de iure, ergo absolutioni ad cautelam locus
non erat, vt prædixi, & sic factũ respicit, vt ẽt no. de test.
dilatio. in vlt. gl. si ãt de absolutione ad cautelã intellige-
re velis, est dicendũ, ꝙ tpe absolutionis non constat de
nullitate, sed post absolutionẽ cõstitit de iustitia ꝓcedẽ
tis applonis, & per ꝯñs de nullitate, & illud tp̃s põdera-
11 uit auctor cũ scripsit excõicatori, dicemus ergo ꝙ † Cle-
mẽs. III. primus fuit, qui expressit hoc verbũ ad cautelã,
in decre. cũ desideres. §. j. licet forsan ipe Alex. habueri-
mus eius effectũ, vt. s. ¶ Ad iiij. dico, ꝙ fit a sententiis la
tis in hoĩes cõprehensis applone censuræ, de ver. si. quæ
renti. ita tñ, ꝙ nõ extendatur ad interdicta gñalia loca,
vt. j. eo. præsenti. an tamen extendatur ab interdicta ec
clesiarum, ibi dicam, de executione, patet hic, & j. eo. ve
nerabilis. & quatuor primis iuribus alle. in prin. huius
glo. & de suspensione patet. e. ti. venerabili. & de excep.
apostolicæ. de interdicto hoĩs, qa idẽ quod suspensio. &
quo ad sacramenta habet effectum excõicationis, dici-
mus idẽ, vt no. j. e. præsenti. in gl. pe. vbi igitur de harum
sñiarũ nullitate dubitatur, locus erit huic absolutioni,
vel relaxationi, ꝓdicta vera in sñiis, per quas ligatur ho-
mo, in sententiis vero canonis, de quibus nõ dubitatur,
quin sint iustæ. iiii. dl. erit. nõ vr̃ hæc absolutio locũ ha-
bere. tu dic ꝯ, si occurrat dubiũ facti. s. e. cũ desideres. §. j.
& forsan idẽ in probabili dubio iuris, vt dixi super gl. j.
notoria. de minori vero excõicatione, cuius absolutio
fit sine iuramento, & nullo vocato & a sacerdote. s. e. nu
per. §. in secundo. non est facienda absolutio ad cau-
telã ¶ Ad quintũ, licet quidã dixerint, ꝙ solũ qñ post ap
pellationẽ, dicitur lata sñia, vel ꝙ cõtinet errorem into
lerabilem, locus sit huic absolutioni, veritas tñ ab iden-
titate rõnis sumpta habet idem in qualibet nullitate, ex
quo. n. dico sñiam nullã, auditor hoc probare volens ab
solutione petita. s. de offi. dele. cum cõtingat. possum tñ
illã petere ad cautelã. s. e. c. per tuas. hĩc est, ꝙ huius dec.
prin. gñaliter ponit de nullitate. & ꝙ hic in prin. dixi sup
verbo ad cautelã, si vero dicat̃ sñia nõ nulla, sed iniusta,
nõ dat̃ absolõ ad cautelã; simpl'r. n. hẽt absolutionẽ pete
re, cum ligatus sit licet iniuste, vñ nõ auditur ponẽs cer-
tũ ꝓ dubio, imo per hoc claues contẽnit. & vide, quod
12 hic in prin. dixi sup ver. nullã. concludo igitur, ꝙ ibi cõ
stat eã aliquã, licet iniusta dicatur. peti. n. debet simplici
ter absolutio, fortius vbi est aliqua & iusta, qñ vero ꝑꝑ
appellationẽ ꝓcedentẽ dr̃ nulla, oportet, ꝙ ꝯstet appel-
latũ & ex cã ꝓbabili, & tunc ꝑꝑ dubiũ veritatis fit hæc
absolutio, prius nõ, & vide, quod scripsi super ver. sine ꝯ
dictionis. ¶ Ad sextum dico, ꝙ fieri debet vocato illo,
cuius interest iuxta distinctionẽ decre. venerabilibus. in
prin. j. c. hoc ꝓbat hæc decre. vt hic scripsi super ver. ex-
cõicator. cũ. n. certo casu impediri possit hæc absolutio
ꝑ aduersarium. vt hic, fateri oportet, eum requirendũ.
facit s. de testi. significauit. j. e. li. de ele. c. fi. Item fieri de-
bet cum cautione de parendo, si apparebit eum iuste
ligatum vt hic. ver. competens &c. cum. n. hæc absolu-
tio fiat solũ in dubio, vt ꝓdixi. quod dubiũ per probatio
nes postea certificabitur, per quas patebat, an absolutio
iuste

habeatur pro putatiua & imaginaria, ꝙ erit, cũ patebit
eum non fuisse ligatũ, an pro vera. l. cũ apparebit, illum
iuste ligatum, male esset in hunc casum prouisum ad-
uersario, si nõ cauiller, & per hęc verba intelliges diffi-
nitionẽ, quã in prin c. ded. ¶ Ad septimũ dico, quibusdã
videri verbu relaxationis plus cõpetere in hoc casu, quã
verbũ absolutionis, quasi relaxio sit cõius verbũ, quod
adaptari põt ad ius & ad factũ. facit. s̄. c. venerabili. de ex
ccp. apostolicæ. j̄. eo. venerabilibus. §. sed & si. & j̄. c. põti.
& s̄ de testi. dilecto. in fi. & quod ibi no. in vl. glo. & s̄ de
rescri. capl̄m. vbi de hoc in gl. fi. si ergo per probationes
patebit sn̄iam nullã intelligetur fuisse relaxatio facti,
nõ diceretur iuris. & facit, quod dixi post Hosti. de offi.
or. c. pe. sup fi. vl. gl. in decre. pdicta venerabilibus. j̄. eo. ẽt
in casu quo, de nullitate dubitatur, vtitur ver. absolutio-
nis, vt ibi patet in §. pen. & vl. idẽ faciunt omnia alia iu-
ra allegata in prin. gl. & hoc, pp quod de ver. oõ vr̄ curã-
du. & erit semper idẽ sensus, ex quo adiungitur ad cau-
12 telam. † debet tñ iudex exprimere cãm, pp quã de nulli
tate sn̄iæ dubitatur, nec curo, an ordine verborũ p̄cedat
absolutio, an ipsius dubij expressio, & an dicat, absolui-
mus ad cautelã, pro eo quod &c. an dicat cũ dubitetur
&c. iõ absoluimus &c. est simile. s̄. de con. vtili vel inuti.
c. pe. & facit. s̄. e. c. proximo. §. j. ¶ Rñsio ad octauũ satis
patet ex his, quę dicta sunt ĩ mẽbro secudo. dicit lo. mo.
& Arch. ꝙ introducta est spãliter ad vitandũ animæ pi-
culũ, de ap. qua fronte. §. j. fateor dictũ, sed decre. illa de
hac spẽ absolutionis nõ loquitur. fit ergo ad habẽdã in
dubitatã pticipationem sacramẽtorũ & hominũ, quæ
prius erat dubia, & peccatorũ inductiua, vt ibi dixi inci-
denter, fit ẽt ad prouisione aduersarij, qñque fit ab pro-
uisionẽ negotiorũ, puta vt fiat ecclesiæ prouisio. de ex-
ce. apostolicæ. vt habeatur veritas a teste, vt in decre. ve-
niẽs, de testi. vt procedat actoris petitio realis vel perso-
nalis, ꝯ quẽ de excõicatione excipitur. & ipse replicat de
nullitate. ¶ Ad nonũ rñdetur, ꝙ fit per superiorẽ illius,
q tulit sn̄iam. de hoc tñ mẽbro, & an hęc absolutio fie
ri possit per pferentẽ, & an per delegatũ, satis hoc in ter
tia gl. & sup illa. ¶ Ad decimũ rñdetur, ꝙ fit de gratia ñ
de iuris necessitate, licet Ber dixerit per hanc decre. sta-
tuti, ꝙ cuilibet petenti cõcedatur. vt dixi in tex. sup ver.
nulla. sed primũ verius s̄m Inn. & Host. & de hoc satis
hic scripsi sup ver. non negetur. vnde decre. venerabili
bus. §. sed & ex cã, & §. pe. & vl. semp vtitur ver. põt, nun-
quã dicit debet. licẽ decre. venerabilis. s̄. c. dicit, de grã rela
xauimus ad cautelã ad decre. istã rñdetur, vt ibi scripsi,
ꝙ non negatur ad petitionẽ excõicatoris, vel aduersarij,
nec accipio hic gratiam large, sicut. s̄. de rescri. sedes. in
13 princ. sed ꝙ † omnis absolutio ẽt facta non ad cautelã
dr̄ gratia. s̄. e. p tuas. ver. valet. & decętero. & c. cũ illorũ.
ver. ꝙ si clericũ. cõi⁹ dicit bñficiũ, eo. ti. nõ dubiũ. c. nosci
tur. cũ desideres. & c ad eminentiam. sed dico gratiam
stricte, ad quã superior necessario ñ tenet. & facit, quod
dixi in prin. decre. sed ꝙ non sit gratia, vr̄, ꝙ cũ apparet il
lũ iuste ligatũ, cogitur satisfacere. grã vero dñt esse mã-
suetæ. j̄. de re iu. decet. dicit lo. mo. non inconueniẽs, ꝙ
vnũ fiat gratiosẽ, cuius cã cessante, q̄ gratiã induxit, ces-
sat gratia, mãdetur exequẽdũ, quod iuris est, sic. n. fit, cũ
dubitatur de aliquo, an sit filius, decernuntur ei alimẽ-
ta, q̄ postea denegãtur, cũ apparuerit de ꝯtio cã cognita.
ff. de his q sunt sui vel ali. iur. l. si iudex. hæc verba nõ sũt
necessaria, nã absit, ꝙ gratia absolonis factæ reuocet̄, sed
sic conuenit eo tpe, hoc. n. fuerat cogitatũ & actũ, ꝙ si
apparet sn̄iam iustã satisfaceret per cautionẽ, ergo rece
ptã in cũ casum, distringetur ad id. ¶ Ad xj. rñdetur, per
14 hãc decr. certũ esse, ꝙ † ne fiat absolutio, impediri põt p
aduersariũ opponẽtẽ sn̄iam latã esse p manifesta offen
sa, hẽt tñ hoc probari. j̄. dies. viij. vt hic. ¶ Nec aggredior
cõsulẽ hæc scripta p Inn. quærens de quatuor. primo,
15 an † ꝯ oẽm petentẽ absolutionẽ ad cautelã pcedat ob-
iectio de manifesta offensa. & dicit Inno. ꝙ solũ pcedit,
cũ petit absolutio sn̄iæ latæ post appel. probata. n. mani
festa offensa apparet, appl̄onẽ non tenuisse. s̄. e. cũ sit. &
pposuit, nõ cõpetit aũt, qñ dr̄ nulla pp intolerabilẽ erro
rẽ, quasi impossibile sit, ꝙ error talis sit manifesta cã, qua
re qs iuste excõicetur, cũ sit huius ꝯriũ. s. cã iniustæ ex-
cõicatiõis. Idẽ si dicatur nulla ex defectu iurisdictionis
proferentis, nã priusquã cõstet, an sit iudex, non est reci
pienda probatio manifestæ offensæ. ¶ Secũdo q̄ro qua-
liter illius manifestæ offensæ fiat pbatio, & an sufficiat
pcedere pbationes factas in cã principali? Vr̄ ꝙ non,
nã talis manifestatio tolli posset p pbationes inducẽdas
in cã appellationis, licet qñ appellatũ nõ esset, sufficeret
pbare ꝯ absolutionẽ petentẽ ab iniusta sn̄ia offensã fuis
se manifestã excõicati p euidẽtiã facti, vel p cõfessionẽ,
vel per pbationẽ. s̄. de ver. si. cũ olim. exẽplũ huius, cõdẽ
natus rite de furto, qa nõ patebat, fuit excõicatus, petit
talis absolui, dicens sn̄iam iniustã, non arctabitur exci-
piẽs pbare manifestũ furtũ p euidẽtiã facti, cõfessionẽ,
vel pbationes corã primo iudice receptas, vel p nouas,
sed satis est sibi, ex quo ille non appellauit, notoriũ iuris
insurgens ex re iudicata. s̄. de ver. si. ex pte. & idẽ si sit ap-
pellatũ, & non est psecutus appellationẽ. si vero fuit ap-
pellatum, si excommunicetur appellans, post appella-
tionem non tenet excõicatio, & tũc absoluetur ad cau-
telã. s̄. eo. per tuas. & hic, si vero excõicetur appellãs post
sn̄iam, & añ appellationẽ, tũc officio iudicis obtinebit
reuocationẽ huius sn̄ię, sicut & aliorũ grauaminũ, quæ
fierent illo intermedio, vt no. s̄. de exce. dilectę. & p hoc
vr̄ Ino. cui⁹ verbũ nũc posuit ad lrãm ꝯriũ ei, quod no.
j̄. c. venerabilibus. §. porro. in gl. ij. ibi dicã. ad prædicta fa
cit. s̄. de appel. nõ solũ. subdit Inn. idẽ dicendũ, si appella
tur a mandato vel interlocutoria data cũ cãæ cognitio
ne. s̄. de ele. cũ dilecti. de re iudi. ꝙ ad cõsultationẽ. dicit
ergo offensam manifestã pbari nõ solũ p euidentiã, vel
vel cõfessionẽ, sed ẽt p probationẽ, cũ receptis pbationi
bus iudex tulit diffinitiuã sup furto. sed si dixit excõico
talẽ, nisi tñ emendauerit pro furto. s̄. de appella. p̄terea.
& iste petit absolutionẽ ab excõicatione vt iniusta, exci
pietur ꝯ eũ nõ solũ de notorio facti, vel cõfessione, sed
ẽt per pbationes ab excõicatore receptas factũ fuit eius
furtũ manifestũ, quare nõ est absoluendus. s̄. de verb. si.
cũ olim. dicit ẽt, ꝙ sunt casus, vbi ñ per probationes ab
excommunicatore receptas, sed per facti euidentiam,
vel cõfessionẽ pbatur offensa manifesta, vt si iudex nul
lo iudiciario ordine seruato monuit, vt satisfaceret de
rapina, vel mãdauit, ꝙ testimoniũ redderet ĩ aliqua cã,
vel aliquid simile, quod qa nõ fecit, excõicauit illũ, ex-
cõicatus petit absolui, vt ab iniusta, qa nullus ordo p̄ces-
serit, excipi poterit de manifesta offensa dicẽdo, ꝙ or-
do seruari non debuit, quia rapina fuerit manifesta per
eius cõfessionẽ, vel p euidẽtiã facti. Idẽ dicit de teste. in
quo nõ requirit̄ ordo. sed est de iure notoriũ, ꝙ debuit
testificari, nisi legitimã excusationẽ pponeret. iõ dictũ
est, p̄dicta pcedere, vbi nõ est seruatus ordo iuris, quia si
seruaretur, mãdatũ trãsiret in rẽ iudica. de re iud. ꝙ ad
cõsultationẽ. & sic nõ esset necesse pbare offensam ma
nifestã, quia sufficeret exceptio mandati. a quo nõ esset
16 appellatũ. ¶ Tertio † q̄ro, quare p̄ficitur terminus viij.
dierũ ad pbãdũ manifestã offensam ꝯ petẽtẽ absolutio
nẽ ad cautelã, & p̄figitur terminus id opponẽti ꝯ peten
tẽ absolutionẽ ab iniusta sn̄ia? Dicit Inn. ꝙ ratio diuer-
sitatis põt colligi ex p̄dictis, nã primo casu modicũ p̄iu
diciũ fit non probanti. j̄. terminũ, nã eadẽ exceptio cõ-
petet opponẽti, cũ absolutus vult psequi appellationẽ.
s. de app. cũ si. & c. pposuit. sed secundo casu si excep-
tio manifestæ offensæ non pbaretur pp breuitatẽ ter-
mini, si fieret absolutio, fieret ppetuũ præiudiciũ aduer
sario, q decętero non posset agere ex p̄cedenti monitio
ne, vel mandato fratris sine ordine iuris. C. cõmi. epi. p
totum. licet qñqoe post absolutionem possit inchoare
cãm principalem, secus in mandatis ordine iuris factis,
vt dictũ est. s̄. refert Inn. aliquos dicere, ꝙ idem termi-
nus præfigetur vtrisque, & s̄m istos quæstio non pro-
cedit

cedit. ¶ Quarto quæro, quid si is, cui opponitur manifesta offensa, ne absoluatur, vult deponere pignora pro satisfactione apud ædem sacrā, nunquid statim absoluetur, dicunt qdam q sic, quia maliciis hominū non est indulgendum. Inn. ꝯdicens, q non est malitia, imò prouidentia, quia si ille non debet, excōicatio sibi non nocet. s̄. eo. inquisitioni, & si nō admitteretur, posset malū euenire illi cui satisfaciendū est, quia excōicatus sciens se debere pp confusionem excōicatoris, non prorogabit causam, quam cessante tutore confusionis illius per absolutionem forsan pro posse prorogabit non obstante deposito, iudex aūt, cui nil probatū est, nil mādare p̄t.

SVMMARIVM.

1 *Constitutio interpretans locum habet solum in eo casu, quo locum habet ius interpretatum.*
2 *Excommunicationem minorem incurrens denunciari non potest illa minori ligatus, nisi conuictus, vel confessus.*
3 *Communicare cum excommunicato est mortale.*
4 *Iudex in propria causa nemo esse debet.*

CAP. III.

STatuimus. Primo ponit prohibitionem de snīa nō ferenda cū quadam protestatione. Scđo dat modum, qđo ferri pōt ibi, q si. Tertio vitiat snīam aliter latam, & cōminatur ferenti ibi, aliter iudicium. tolle literam infra [*præsumant excommunicare &c.*] ab eo pondera literam istā, quā nullus glossantiū pōderauit præter Ab. qui sic dixit in summario intellectu in participantes excōic. a se lata snīa nulla est, nisi cōpetēti monitione p̄missa, plane etenim vī, q hic prohibitio respiciet solum factum excōicantis per hanc literam. nimis. n. excōicantes erant proni ad talē snīam proferendam, excōico te cū participib. vt hic in gl. pe. q̃ forma periculosa erat, & iō necessaria fuit prouisio, sed decre. ĩ. eo. cōstitutionem. & c. statutū. generalius loquuntur, nō re
1 petendo hanc literā, sed ad id rñderi posset, q † constitutio interp̄tans locū hēt solū in eo casu, quo locū hēt ius interp̄tatum, in anth. col. iij. de filiis ante instru. do. natis. circa fi. & facit, qđ dicā in decre. statutū. sup ver. declaratione, ex quo cōcluderetur, q si eps excōicaret participantes excōica. ab Archip. vel alio epo licet snīa posset esse iniusta, nō esset p hanc cōstitutionem nulla [*minori*] de diuersis speciebus excōicationis ēt minoris no. s̄. e. c. pe. [*excommunicare*] nec in genere dicendo, excōico oēs participantes ꝯtati. nec in spē dicēdo excōico Petrū, qa cōicat Martino s̄m Innoc. [*damnato*] i. excōicato, vel est adiectiuū illius dictionis crimine, cui conuenit. s̄. eo. nuper. ibi, rōne damnati criminis. & no. q in hisq̃ participant in crimine nō prohibetur hic fieri gnālis excōicatio s̄m Host. & Io. mo. & dicit Host. q cōicans in crimine hoc casu incurreret duas snīas. s. iuris & hominis, & de scđa bene fatetur, q prolator illā nō incurreret, & facit ad q̄stionem, quā posui sup regula, cui licet. ĩ. de reg. iur. q si rñdet antipositæ s̄m Host. q satis patet. [*Iudex*] ex hoc gnāli ver. posito. s̄. in prin. patet, ēt delegatū hāc aggrauationem facere, ad hoc. ĩ. eo. statutū. in fi. & s̄. eo. li. de offi. dele. c. ij. iuxta finem, & de priuile. eporum, s̄m Archi. sed Abb. hic tenuit ꝯrium, dicens nullo iure caueri, q delegatus hāc snīam ferre possit, & delegatus iurisdictionem nō exercet nisi in cōtentio. In rescripto. s̄. de of. deleg. P. & G. & c. cum olim. & licet inueniat, q p̄t excōicare impediētes iurisdictionē suam, de of. dele. c. j. & impediētes partē in producendis testib. vel probationib. s̄. de testi. tā literis. & c. constitutis. ĩ. & q snīam suā exeqtur, de of. dele. significasti. hoc tñ nō inueni t, q participātes excōicet. & iō potestatē suam, q̃ stricti iuris est, nō extēdat. pro eo facit, qđ no. s̄. c. pri. in iij. gl. dicit statutū, quā Abb. nō vidit, bene facit p primo dicto vt ēt ibi
2 dicā [*labitur*] dicit Io. mo. q † is q incurrit minorē, denunciari nō pōt illa minori ligatus, nisi de eo cōuictus fuerit, vel cōfessus. facit ad hoc, qa ēt in snīa iuris ꝯstare debet de crimine. s̄. eod. de homici. pro humani. in fi. [*post monitionem*] ergo nō simul cū monitione, & vide. qđ dicam. ĩ. eo. cōstitutionē sup ver. p̄missa [*canonicam*] Host. hic voluit sufficere generalem, vbi ferri dēt snīa gnalis, hoc nō placet, & vide qđ hic dixi. ĩ. eo. cōstitutionē. sup
3 gl. s. pprii. [*censura*] no. q † cōicare excōicato est mortale. ex quo pp id potest quis excōicari maiori, hoc verū post monitionē, de hoc hic per Host. & Arch. vel vt dicit Host. de hære. excōicamus. §. si vero. ver. si qui. aut cōicare non denūciato est veniale, post denunciationē solēniter factā est mortale, vide qđ plene scripsi, qđ metus cā. sacris. vltima. q. Arc. remittit. xj. q. iij. rogo [*pœnam*] no. Abb. quē puniri de eo, qđ nō sortitur effectum, & facit s̄m eum ad q̄stionem de iudice, qui excōicauit non in scriptis, snīa forte pp præcedentē applonem nō tenuit, q nihilominus incurrit pœnam capituli cū medicinalis. s̄. eo. vbi ēt dixi sup ver. suspensus [*legitimam*] i. lege canonica exp̄ssam, vt in vlt. gl. poterunt & debebūt, cū antiquæ pœnæ p̄seruentur, sic. s̄. tit. ij. c. fi. §. per hoc, & merito, qa cum curare deberet p suam inordinationē accidit. s̄. eo. cū medicinalis. in prin. Io. mo. ¶ Prima glo. tria ponit summā declarationem & prorogationē. ¶ Gl. s̄. eo. alle. tria iura, tractat q̄stionem de epo cōicāte excōicato p se, ponit opi. Ber. & ꝯriam ĩ fi. all. pro prima. ¶ Pe. gl. no. & remittit. ¶ In gl. s̄. e. ibi. l. pe. neq; imperare sibi,
4 neque phibere qs pōt. & ibi. Iulianus. ii. iniquū † est aliquem suæ rei iudicem esse. ¶ In glo. j. in fi. & illæ duæ in scholis cū ista legēdæ q̃ & cōiūctæ fuissent, nisi obstetisset diuersitas auctorū. ¶ In glo. puta. ibi [*& similibus*] dabat Host. versum.

Si pro delictis anathema quis efficiatur.
Os, orare, vale, communio, mensa negatur.

Et ĩ fi. & de eo quod Ber. no. hic de viro & patre, an vxori vel filio excōicatis cōicare possint, ibi scripsi super gl. pe. & de materia glo. eo. tit. cum desideres. in quarta glo. plenius p Host. in remis. quā ibi dedi ad summā eo. ti. §. fi. super §. vtile. ¶ In. gl. s̄. eo. nuper. ibi [*notantur*] hic verū dicendo, q decre. illa īducat nouā excōicationis speciē, vel dic aliter & melius, vt ibi dixi in fi. & ibi [*ligatus est*] nō sic in papa, vt no. s̄. eo. nulli. & ibi tenet Host. Inno. s̄. eo. tit. qđ in dubiis, & hoc mihi placet, vt scripsi sup glō. colligitur. Idē hic Io. mo. & Arch. Host. remittit ad sum. eo. ti. §. & q̃ sit pœna. sub. §. qđ si eps. ponit ēt hic Arc. qđ scripsi post Inn. in p̄. c. qđ in dubiis. s̄. epm q excōicauit aliquē cū his, q auxiliū dederūt, excōicatū nō esse, licet fuerit de auxiliatorib. & in fi. dic, q illud pcedit ex vi reseruationis. si dices, qs ergo absoluet hūc epm? Rñdeo, q ipsius supior, cū difficultas hic nō sinat excōicatorē adiri, vt in eadē decr. nup. in fi. ¶ In glo. s. maiori. vt sic ꝯtumacia crescēte crescat & pœna. xxxi. di. qm̄ ĩ Romā. ĩ fi. vt lite nō ꝯtest. qm̄. §. vl. ¶ In glo. pe. ibi [*ipso iure*] Boa. noluit fateri hāc snīā nullā, licet fateret als iiustā, sicut & dr̄ de excōicatione lata sine cā. s̄. e. sacro. pp quod dicit, quosdā dicere, qđ nō tenet quo ad Deū vt hic, quo ad ecclesiā bñ. s̄. e. a nobis. vel cū error exprimitur, qa dt se excōicasse nō monitū, tūc nō tenet. ipsa aūt decr. dēt intelligi de participātib9, q nō subsunt pferēti snīam, sed de subiectis bene tenet, hic ñ sunt digna relatu ¶ In vl. gl. ĩ fi. Host. & post eū Io. mo. & Arc. dicūt, q tenētur iniuriarū. xi. q. iii. illud. & c. temerariū. & de sacrilegio. xxii. q. iii. ñ ĩ perpetuū. & carebit ad tps arbitrariū ꝯmunione hominū & igressu eccl̄ię. ea. q. de illicita. & ad has pœnas ꝯ eū agetur corā ipsi9 superiore. ĩ. codē. venerabilibus. §. ii.

CAP. IIII.

QVia periculosum. C. epi nullā pœnā interdicti, vel suspensionis incurrunt, nisi in sententia sint expressi. & tria facit. p̄mittit ꝯstitutiōis cām, scđo ꝯstōnē ponit priuilegiātē epos ibi, nos. tertio excipit ibi., nisi. & vt dixi istud qa ē redditiuū cāæ [*vt episcopi*] no. Host. s̄. de cle. non resi. ii. Cardinalē hoc priuilegio gaudere, q ītelligas ēt de ñ epis. vide, qđ

dixi post Io.mo.s̃.eo.lib.de scisma.c.vno.ver. oēm,[*con-
stitutionis*]vide,qđ no.in cle.de poenis. cupientes.glo.no.
nouā practicā[*interdicti vel suspensionis*] qa sicut in singu-
lari pmisit, sic tn singulari prosequitur. [*incurrant*]licet
eximantur a poena transgrediendo,tñ grauius peccant,
q̃ alij.s̃.de transla.c.ij.ad fi.Host. expressa gñalia igitur vł
vniuersalia verba oīs, qlibet & qcunq; nō sufficiūt,nisi
exprimantur epi.¶ Prima gl exprimit periculū,de quo
dicit tex.¶ Tertia glo. rñdet per.q.ponit opi.antiquā &
modernam ꝯriam,pro rōne remittit.¶ Pen.ponit anti
quam literā & opi.Host.quam improbat. ¶ Prima glo.
ibi.§.ij.al.iij.vide,de iura.calū.c.& sup.j.gl.¶ In glo.vt si.
ibi.§.hoc edictum.vide de rescri.sedes. sup.ij.gl. ¶ In gl.
secus[*ibi priuilegiare.*]Idem Inn.Host.Io.mo. & Arch.&
Fran.& in fi.vt.s̃.eo.li.de homi.pro humani.qđ fuit po-
tissima cā subtractionis antiquæ literæ ſm Host. qui di-
cit,ꝙ in prima editione bene fuerat positum de excōi-
catione,sed postea sublatum, & sic non errauit Guil.in
eo qđ scripsit in Spec.de leg.§.nunc de epōrum.ver.ipsi
quoq; in multis,vt ibi ēt scrip.¶ In glo.pe.ibi [*sed dic con-
tra*]idem Io.mo. ¶ In glo.vlt.in fi.dicebatur ibi,ꝙ id,qđ
dicit fi.ipsius.c.solet. non extendetur ad sñias epōrum,
vel archiepōrum,vt ibi etiam dixi in fine.

SVMMARIVM.

1 *Restauratio licet non cadat in quadam crimina, sicut est homici-
cidium & periurium,cadit tamen satisfactio.*

2 *Interdictum corporis respicit singulos in materia, cuius corpus nō
est capax.*

3 *Vniuersitas potest agere & conueniri per procuratorem suum,sed
consensum alicui facto præstare suo membro nō potest, cum nec
consensum sui corporis,nec corpus habeat.*

4 *Appellatio facta nomine capituli an tueatur singulos canonicos.*

5 *Mandatum episcopi quando liget successorem.*

6 *Episcopus an absoluat excommunicatum per canonem archiepisco
palem non reseruantem absolutionem.*

7 *Prohibere penitus est potestatem in totum auferre.*

8 *Vniuersitas quid sit.*

9 *Vniuersitas,communitas,collegium,corpus ,societas sunt quasi si-
nonima.*

10 *Possumus illud,quod commode possumus.*

CAP. V.

Romana. Diuisio ī.j. gl. [*excōicationis*]
ista coueniunt ꝯcor.s̃.c.i.§.
& hic eadem[*iurisdictionem*]ordinariā,fortī'
si delegatam,vel subdelegatā, cū tūc recur-
ratur ad delegātes.s̃.de offi.dele.sup q̄stionū,ſm Hostič.
[*omissis*]nō est mēs literæ,ꝙ facta prius ad eos remissio-
ne archiep̄s vel officialis pñt absoluere', vt patet.j.eo.ve-
nerabilib.j.rñ.sed est sensus,ꝙ illos debēt adire pro ablo
lutione nō istos,salua ꝯsuetudine,de qua seqtur,tñ & si-
ne ꝯsuetudine applo scda ad archiep̄m emissa gradatī.
j.proximo de illis ad ep̄m. scdo de ep̄o ad archiep̄m fa-
ceret eū iudicē[*subiectos*]immediate.s̃.eo.a nobis.j.Inn.
[*tantum*]negatiuā sapit,de cā pos.cū ecclesia, & intēdit,
ꝙ dioecesanos ligat,prouinciales non,vt in gl. p̄sentibus,
de futuris dicet.j.§. proxi.[*competenti*] speciali vel gñali,
prout specialem, vel gñalem sñiam ferre intendit Host.
Io.mo.& Arc.[*caueant*]archiep̄s,& officiales sui,& huic
literæ concordat.iii.q.ix.caueant.& expō.i.hanc cautelā
adhibeant,& quia.j.non apponitur decretum,nec ver-
bum,quod id sapiat,dico sñiam ꝯ hunc. §. latam tene-
re,licet sit iniusta,vt probatur.s̃.eod.sacro.j.rñ.vbi ponit
ver.prohibemus.& §.caueat.vbi ponit hoc verbū, & tñ
vtrobiq; sñia ꝯ id lata tenet, facit, quod ſm Ber.no.j.§.
proxi.[*sñias*]excōicationis, suspensionis & interdicti,de
quib. in prin. sed ab excōicatione maxime cauendum
est ſm Host. tale quid,nonne absurdum & iniuriosum
esset,si dicat plat',excōico Io. An. si furtū fecerit,si adul
terium cōmiserit,cum tñ ad ista paratus, vel suspectus
nō sim,tamen dicere posset,excōico te, si aliquid facies
ꝯ præcepta decalogi, vel ꝯ iura canonica. Idem dico de
forma sequenti,debet enim me primo monere,vt satis
faciam ex quo nullum de trib.interuenit, non.n.cōcur
rere debent monitio & fulminatio,nisi ex cā, nec mi-
rum, cum ēt in monitione interuenire debeant dierū
interualla,nisi ex causa.j.eo.constitutionem. nec distin
guo,an sit tale factum, quod restaurationem recipiat,
vt furtum,vel rapina,an tale,qđ non recipiat,vt homici
1 dium & periurium, licet Fran.hic ꝯ.licet†.n.in ista nō
cadat restauratio,cadit tñ satisfactio, & de hac hic loq-
tur.hæc vera,saluo eo,qđ dixi,de exces. præla.c.j.sup glo.
& ita[*quibus*]mora,culpa vel offensa[*taliter*]ꝙ omnino
multis crassanti ib.locum habet.ff.de poenis, aut facta.§.
fi.vt poena vnius sit metus multorum.C. ad legem Iul.
repetun.l.j.& meta p̄sumptionis.s̃.eo. lib. de homici.
pro humani.Host. [*In vniuersitatem vel collegium*]vide qđ
dixi s̃.eo.li.de vsuris.c.j.ver.qui non. & hic sup gl.prohi-
bemus. huius prohibitionis rōnem subnectit [*nolentes
animarum &c.*] dicit Host. hanc rōnem sibi nō placere,
nisi dicatur, ꝙ p vinculū vniuersitatis vincularētur sin-
guli,& pro tanto conabatur iūgere rōnem hic in textu
sequentē finem decreta. vt.s̃.[*soli*]culpabiles puniātur,
2 negligentes innoxij.tu dic†ꝙ in materia, cuius corpus
nō est capax, interdictū corporis respicit singulos, hoc
patet.j.c.si sñia.§.vl.vnde dicebat hic Innoc.ex litera se-
quenti patere,ꝙ si ꝯ capitulum impetrētur literæ,ꝙ co
gantur ad alicuius receptionem,ꝙ delegatus coget sin-
gulos canonicos ad illius receptionē, licet ꝯ capitulum
non ꝯ singulos impetratum sit rescriptū, & hoc ea rō-
ne,quia mandatū capitulo factum,vt aliquid faciat,in-
telligendum est, ꝙ canonici & alia membra capli id fa
ciant.s̃.de p̄b.pro illorum,qa capitulum, qđ est totū In-
tellectuale,& res incorporalis nil facere pōt, nisi p mē-
bra sua.Item vł,si mādetur delegato,ꝙ cogat vniuersita
tē facere solutionem debiti,venditionem, permutatio-
nem,vel aliud simile,cogenda sunt mēbra illi facto ex-
pressum p̄stare cōsensum,& sic de omnib. quæ in facto
cōsistunt,& q̄ per vniuersitatem fieri non pñt,de extra-
neo vero impediente vniuersitatem adimplere, qđ dēt,
remittit Inn.de off.dele.sane.& alle.ꝯ prædicta. xii.q.ij.q
3 manumittitur.solutio leuis ſm eū, nam vniuersitas†be
ne pōt hr̄e libertum,& agere & conueniri per procura
torem suū,sed consensum alicui facto præstare suo mē
bro non potest,cum nec ꝯsensum sui corporis, nec cor
pus habet. Dicit aūt in prædictis casibus videri, ꝙ si ali-
cui cōmissa est cā vniuersitatis,ꝙ per dele.vbi expediret
cogenda essent mēbra præstare consensum In faciēdo
procuratorem,& alia similia vitare,si enim ligaret,talis
sententia absentes & anniculi essent excommunicati,
ꝙ est absurdum,sed iuste poterit sic ferri sententia,excō
munico illos omnes de vniuersitate, qui fuere manda-
to nostro rebelles, sententia autem interdicti, per quā
punitur quis pro delicto alterius,iustè fertur in vniuer-
sitatem.s̃.de spon.non est,in excommunicatione secus
.xxiiij.q.iij.si habes, secundum Inno.Host.Io. mo. [*inno-
xios*]de illo,qui non commisit culpam, nec cōmittere
potuit,propter quam est excommunicatus, vt si est in-
fans,vel si eunuchus monialem dicitur grauidasse,& vi-
de,quod nota.in Spec.de confes.§.ij.ver.xj. videtur velle
Arch.ꝙ si omnia ista concurrant,ꝙ non commisit, qđ
committere non potuit,& hoc sit notorium & actu p-
manens,quod non liget sententia, quasi notorium ha-
beat vim illam,quam erroris expressio.j.c.ij.§.pe.& vlt.
facit cle.de re iu.pastoralis.ver.pisana . & ver. vt illud,de
actu permanente dixit,quia si esset actu transiens secus,
probatione opus esset, dat exemplum de excōicato, ꝙ
hæreticos duxit ad patrem morientem, vt manum ei
consolationis imponerent,de quo.s̃.eod.li.de hære.filij,
& notorium est illum tunc fuisse posthumum, qs repu
tabit eum sñia tali ligatū, & tamen sñia talis timenda
est.licet iniusta.xi. q.i. quib.vnde probatio erit necessa-
ria ſm eum,istud exemplum nō bene placet, qa nō vi-
deo,quare notorium actu pmanēs post sñiam effectiuè
plus debeat annullare sñiam, q̃ notorium persistens

tempore

tempore sniæ coniuncto per monitionem notorij tpe
sniæ,cum tempore innocentiæ. ad qd bene facit decre.
pastoralis,& simile,quod scripsi in materia negatiuæ.ṡ.
de elec. bonæ.j. sicut ergo notorium sniæ fauens illam
in tm̃ fortificat, ꝙ ab illa non licet appellari,de app.cũ
su.& c.peruenit.& c.consuluit.quæ tñ loquuntur in no
torio actu transeunte,ita & fortius tale notoriũ resistẽs
sniæ habet illã reddere nullã, potissime cũ fauorabilio-
res sint absolutiones,q̃ ꝯdẽnationes. ṡ. de ꝓba.ex literis,
cum ꝯcor.nam posito notorio impossibilitatis negatur
ois obligatio ĵ.de reg.iur.nemo pot. & sic eõiuncti red-
ditur notoria iniquitas,& per ꝯñs nullitas sniæ,quã sicut
annullat notoriũ in ꝑsona iudicis, de re iudi. ad ꝓban-
dum,sic & annullare dẽt notorium in cã. Si vero sit no
torium,qd nõ cõmisit,tñ non negatur, q̃ vi cõmittere
potuerit,vide qd dixi.ṡ.eo.ꝑ tuas.sup glo. error[irretiri]ꝙ
cõtumacia,vel culpa nõ est de necessitate excõicationis
quo ad vinculum.vinculat.n.ẽt iniusta, bñ m̃ est de sub
stantia,vel necessitate iustæ excõicationis,& facit ad no.
de ele.bonæ.i.in fi.gl.q̃ incipit.& soli culpabiles . dicunt
quidã,vt referũt Inn.& Host.ꝙ ẽt isti culpabiles non ex-
cõicabuntur,nisi prius moneantur, & ꝯ ipsos cã cogni-
ta procedatur.ṡ.eo.sacro.ii.q.j nemo.nec sufficiet præce
dens requisitio vniuersitatis,alia est.n.cã vniuersitatis.vł
capituli a cã singulorũ. xij.q.ij.q manumittitur,nam qd
ad singulares,si capl̃m nõ vult recipere aliquem in ca-
nonicũ,vel si capitulum citatũ nõ cõparet,nã & si veni
ret singularis,nõ admitteretur sine mãdato, vel cautio-
ne,nec possent singulares expedire, q̃ ad capitulum pti-
nent , de his q̃ fi a maio par.ca.c.j.& ij.ad materiã vide,
qd scripsi.ṡ.eo.li.de ꝯces.ꝓben.si capitulo. in prin.cũ sua
remiss.& hic forsan voluit Io.mo.qui dixit hic , ꝙ qñ &
qualiter puniendi sint culpabiles, tenenda erat doctri-
na tradita.ṡ.§.caueant.alij dicunt & forte melius ꝟm In
no.ꝙ auctoritate huius ꝯstitutionis iudices pñt excõica
re tales sine noua cãæ cognitione, dummodo ꝯstet illos
culpabiles, nam hoc solum requirit iste finis. Sed si de
culpa nõ cõstat,abstinere debent,& tunc illos vocare te
4 neretur.ij.q.j.nos inquã.& c.nemo.sed q̃runt, an † applo
facta nomine capituli tueatur singulares canonicos,vt
de cætero non valeat snĩa ꝯ eos?Rñdent,ꝙ si iudex erat
delegatus,tuebitur illa appellatio singulares, ẽt culpabi-
les,& in quos ante appellationem potuisset ferri snĩa,qa
sublato principali commisso.s.cã vniuersitatis, sublatũ
est accessorium.ṡ.de cõstitutio.translato.ĵ.de reg.iur.ac
cessorium,ꝑ iustam ergo appellationem & in principa
li & in accessoriis desinet esse iudex. Si aũt est ordinarius,
a quo per capitulum appellatum est in aliquo negotio,
cum illud per appel.sit delatum ad superiorem, pro illo
singularem canonicũ excõicare nõ poterit.iij.q.vj.mul
tum.& c.dudum.de of.le.licet.ꝙ si fecerit, capitulũ pe-
tere poterit snĩam pronunciare nullam,si capituli inter
est,vt quia nomine capituli, vel ipsum defendendo fe-
cit id,ꝑꝑ quod excõicatus est, vel quia capl̃m diffama-
tur,pro quo suus canonicus sic denunciatur,vel alia iu-
sta cã,ad hoc.ff.de fer.l.j.§.si vero. de app. dilecti.ij.sed si
capitulum vellet dicere snĩam in canonicum latã iniu
stam,non audiretur,quia nec ille audiretur,nisi prius ab
solutionem peteret.ṡ.eod.per tuas , & qd dictum est de
excommunicato pro capitulo, dicendum est ẽt de re-
ctoribus ciuitatum excõicatis pro ciuitatibus. ¶Prima
glo.diuidendo summat.¶Gl.can.ponit dr̃iam inter ca-
nonem archiepi & eius snĩam. ¶Gl.quia tractus,signat
ꝯtrium,& tripliciter soluit , iterũ signat ꝯtrium & soluit .
¶Glo.est ne.quærit & soluit. ¶Glo.vt in coniugato.po
nit exemplum,q̃rit obiiciendo,& soluit . ¶ Antepe.glo.
rñ.per qd.& ponit duas opi. ¶In glo.quia tractus.ibi.l.j.
hanc.l.& l.egi.vide de sepul.in nostra.super.v.gl.& ibi.§.
alimenta.vide.ṡ.eo.li.de homici.c.ij.super glo.prouidet,
& ibi in bonæ.alias in omnibus.vide de maior. & obed.
cum in ecclesiis,super.j.glo.¶In glo.l.in fine.partes pa-
tent per.§. ¶In glo.& in fi. & hoc per Archi.quia ad id,
qd hic dr̃. Arch.excommunicare, signat ꝯtrium.vj.q.iii.
c.ij.& ṡ.de offi.Archi.archidiaconis,vide qd ibi no.& in
c.cum satis.& vltra ibi no. inducit hic Archi.pro archi-
diaconis,de offi.or.cum ab ecclesiarũ,vbi plebanus inl-
not archidiacono excõicat . Itẽ parochialis sacerdos.ij.
q.j.nemo.& no.24.q.iij.tam sacerdos,ad canonem ꝓdi-
ctum rñdet,ꝙ loquitur de cõibus causis,in quibus tam
metropol.q̃ suffraganei sunt ordinarij,vt in cã epi,ꝑsby-
teri,vel diaconi & aliis , q̃ respiciunt statum prouinciæ,
vel loquitur distributiuè,vt causæ eporum ad metropol.
inferiorũ vero ad suum epm̃,referantur,vt ibi no.Hug.
¶In glo & sic.ibi.§.j.Io.alle.de no.ope.nun.significanti-
bus.magis proprie facit,de ꝓben. referẽte . quæ loquitur
de Remensi.¶In gl.canõ.ibi,sicut olim.Idem Inn.Host.
Io.mo.& Arch.& Fran.facit viij.di. qui ꝯ mores.vbi vi-
de ꝑ eum,qd hic ponit circa hoc Arch. & in Spe.de cõ
sti.ver.& no.de hoc ẽt ꝯ.eo.tit.a nobis.j. ¶In glo.excõi-
co.in fi.vel dicit excõico.P. quia ædificat , vel ædificaue-
rat in cœmiterio ecclesiæ ꝟm Inn.qui idẽ repetit de gñа
li,de qua in seq.glo.¶In glo.ṡ.eo.in fi.& ĵ.c.ꝯstitutionẽ,
& ibi dicam,qd hic no.Host.de non ferẽda snĩa,quã iu-
dex credit nõ proficere.¶In glo.quia tractatus.ibi [audi-
tis]vbi de hoc & ṡ.de sepul.in nostra.& eo.li.de homi.c.
5 ij.& ibi[ipso facto]& refert hic Arc.quosdã tenere,ꝙ † ta-
le statutum epi ligat successorẽ . dicit ipse,ꝙ Hu.lxiij.di.
Adrianus,credit ꝯtrium,dicit tñ.ꝙ successor ligatur snĩa
canonis volẽtis,ꝙ cõmittens actũ dãnatũ, eius dãnatio
ne se inuoluat.24.q.i.c.j.in fi.hoc non placet. & vide,qd
dixi.ṡ.e.li.de cõst.c.ij.ij.rñ.in prin. & ibi remissi ad regu-
lã ciuilẽ.ĵ.de reg.iur.& in fi.& sic habes vnã dr̃iam inter
statutũ & snĩam quo ad excõicationẽ, quã infligũt,aliã
collige ex gl.q̃ incipit canõ.ṡ.e.c.iij.;est in ptãre absoluẽ-
di,quã collige ex eo,qd scripsi,de ꝓben.graue. ad fi.super
ver.relaxetur.quartã circa idẽ ex eo,qd scripsi,de insti.ex
6 frequentib.sup vlt.glo.volũt hæ duæ remissiones,ꝙ † ab-
soluat eps excõicatũ ꝑ canonẽ archiepalem nõ reseruã
tem absolutionẽ. Item excõicatum ꝑ statutum ꝯfirma
tum ꝑ papam,a snĩa tñ archiepi ꝑ papam ꝯfirmata nõ
absoluit.quintam quo ad durationem ipsius.collige ex
eo,qd no.in ꝓdicta decre.a nobis.ĵ.eo.tit.in fi.pe.gl.ꝑ de
cre.si.de offi.leg.sextã trimembrẽ colligas hic,qa snĩam
ꝓcedere dẽt mora,culpa,vel offensa,ꝙ nõ est in statuto,
& hic redimus ad primã , qa proprium est statuti ligare
futura.septimam , quia snĩam hẽt ꝓcedere monitio,als
ꝓferens incurrit pœnam decre.sacro.eo.li. qd est in sta-
tuto ꝑꝑ rationem prædictam.octauam ꝟm opinionẽ q̃
hẽt, valere statutum editum nõ ĩ scriptis.collige ex eo,
qd dixi.ĵ.de regu.iur. nemo pot.ad fi.in fi.qõnis.nonam
hẽt op.ꝙ excõicatio ꝑ statutum ligat superiorem & suc
cessorem,ꝙ nullo modo posset snĩam ꝟm omnes , hãc
disputãdo iprobaui in.q.ad quam.ṡ.remissi.¶In gl.ꝯdẽ-
natus.in fi.Inno.& Host.idem ponunt,cum primus ter
minus fuit hominis, vt quia præceperat iudex , ꝙ ĵ.xx.
dies solueret.& quærit Host.qd si appellet pẽdente scdo
termino,ꝙ teneat,alle.de appel.præterea,tenet ꝯtrium,di
cens decr.illam intelligi,qñ infra primũ terminum, &
infra dies a tpe prolati mandati,vel sniæ appellauit,alias
per appellationem nõ releuatur. ṡ. de appe. qõnẽ.& de
re iu.ꝙ ad consultationem.dic vt dixi in dicta decre.pre
terea.ij.¶In glo.vt in coniugato . ibi [condemnationem fa-
ctam de non moroso]puta promisi restituere centum, quã-
do creditor peteret , quæ prius in iudicio petiit, & con-
fessus fuit.¶In glo.pone exemplum [in fi.] vel pone per
decreta.ad nostram.ij.de iureiur. & per decret.primam
& vltimam , de eo,qui fur.or.te.Innocen. dicit & Host.
ꝙ iusta causa esset , si excommunicaret cruce signatos
non portantes publice crucem,nõ enim debent,subtra
here bonũ exemplum,sup.nec se celare, vel ꝟm eos ex-
cõicat tolerantes hæreticos,vel cõsimiles.ṡ. de hære.ex-
cõicamus.§.credentes, & xxiiij. q.iij. si habes. Io.mo.po-
nit exemplum,qñ nescitur,quis commiserit delictum,
ꝑ decre.si sacerdos.de offi.or. & dicit , quod cancellaria

dat formam, quæ dr̄ ꝯ occultos detentores. Frā. impro-
bat exemplum iudicū, qui mandant p̄sbyteris, ꝙ citent
aliquos, alias illos excōicant, tu potes addere iustā cām,
qn̄ consentit ille, in quem fertur, vt cōtinuè seruatur in
recipientib. mutuum, qui sponte recipiunt p̄ceptū sub
pœna excōicationis, quā extunc de soluēdo ī termino,
de quo cōuenit. facit regula scienti. cū cōcor. j. de reg. iu.
¶ In glo. an vniuersitas, [in fi.] ibi dedi alias remissiones;
vbi ēt scripsi, an possit vniuersitas de publico crimine p
sindicum accusare, & vide, qđ dixi. ī. tit. ij. c. vl. sup gl. pe.
de singulari, an puniri possit vniuersitate punita. ¶ In gl.
7 per hanc. ibi [quidem] Host. qui dicebat, ꝙ penitus prohi
bere est potestatem in totum auferre. Idem Ioā. mo. &
Archi. & idē Frā. addens rōnem, ꝙ hoc est priuilegium
vniuersitatis, ꝯ qđ snīa lata nō tenet. ī. eo. li. de cōcess. p̄b.
qa cunctis. de priuile. volentes. simile qđ post eum dixi,
ī. eo. li. de excep. pia. sup gl. licet. n. & de offi. or. romana,
super gl. licet. & ibi videas solutionem huius dicti, & ibi
mā capax, vt hic plenius intelligatur vltra ea, q̄ de sino-
do, cōcilio, coetu & cōuentu hn̄r per Isido. xv. dist. c. j. in
fi. est sciendum, ꝙ, prout dicit hic Io. mo. vniuersitas di-
cta est ab vniuerso, & vniuersum dr̄ quasi in vnū versū,
qn̄. s. plures habent ius, vel cām cōuerti in vnū, vt faciāt
vniuersitatem, quia. s. hoc eis concessum est ab his, q su-
8 per hoc ius habent. ff. de col. illi. l. iij. Itē vniuersitas † est
plurium corporū inter se distantium vno noīe speciali
ter eis deputato collectio, & p hoc vniuersitas ab exor-
dio in vno ꝯstitui non pōt, licet in vno cōseruari possit,
ff. qđ cuiusque vniuer. sicut. §. fi. & de hoc. ī. de postula.
9 gratū. cū ꝯcor. Ista vero nomina † vniuersitas, cōitas, col
legium, corpus, societas sunt quasi idē significantia. vā
cōitas dicta est a cōi, & est cōe ꝯpositum a con & mu-
nium. i. officiū, quasi cōio pluriū in vnū officiū. ī. de p-
cu. cōsulti. vt quia habent arcā cōem, sigillū cōe, vnū re
ctorē & cōsimilia, ar. ī. de exce. p̄la. dilecta. Collegiū aūt
dr̄, quasi in vnū collectū, & est collegiū s̄m Papi. socie-
tas collegarum in vno honore positorū, & hoc pōt di-
ci caplm, de quo dixi. ī. de rescr. caplm. in prin. & ep̄s cū
capitulo faciunt vnū corpus, cuius ep̄s caput, canonici
mēbra. ī. de his q̄ fi. a p̄la. sine cōsensu capituli. nouit, &
ista dicūtur vnum nō simplr sed aggregatione, sicut ar-
cha est vnū aggregatione, & dom⁹, & grex. qa. x. oues fa-
ciunt gregē. ff. de abige. l. oues. & ob hoc nullū horum
est vera p̄sona, q̄ est rei rōnabilis indiuidua substātia, in-
de collegium dr̄ psona non vera sed repraesentata. ff. de fi
deius. l. mortuo. excōicatio aūt ligat solū veram psonā,
de offi. dele. c. pe. & ī. de iureiur. sicut. iij. de reli. do. cū di-
lectus. & habentem animam rōnalem. ī. c. j. de re. eccle.
non alienan. si quis presbyterorum. Item baptizatū. xi.
q. iij. omnis christianus. sed vniuersitas caret anima &
baptismo, ideo hic penitus prohibetur vniuersitas excō
municari. ꝙ est sic, pōt aūt subtrahere, ꝙ excōicatio la-
ta sit nulla, ar. C. de leg. non dubium, ex verbis liquet, ꝙ
hic est fortior prohibitio quam. ī. eod. lib. de offic. ordi.
romana. §. pe. & facit in auth. de ali. & emphi. §. sanctis-
simas. col. ix. Item ibi est vera persona, hic repraesentata.
Item ibi materia capax & apta ad recipiendam hāc pę-
nam, licet modus nō sit aptus, sed hæc persona represen
tata nō est capax impressionis excōicationis, & ob hoc
nil agit, quia s̄m philosophum, actus actiuorum sunt
in patiente bene disposito. nam si referatur ad verā per-
sonam, cōtingeret vnius diei puerum vel absentē liga-
ri. Itē agere in singulis in hoc casu nō est posse, cū potē
10 tia sit de genere bonorum s̄m Phylo. & † ob hoc illud
possumus, qđ commodè possumus. ff. de ver. sig. l. nepos
Proculo, & per hoc sit rn̄sum ad illud generale, si nō va
let vt ago, valeat vt valere pōt. de quo. ī. eo. li. de despon.
impu. c. vno, qđ est intelligendū, si nō sequitur ex eo in-
cōueniēs, vt ibi. hic aūt sequeretur incōueniens, de quo
p̄dixi. facit ad p̄dicta. xij. q. ij. q manumittitur. ff. de acqu.
pos. qui vniuersitas, in prin. de vsuca. cū qui ædes. in pri.
& Lecturā mixtura. per quas leges patet, ꝙ possidere, vel
vsucapere vniuersā non respicit singula, & vide, qđ dixi
post Inno. & Host. supra eo. ti. grauem. in glo. ciues. & su-
pra de iureiur. veritatis. super vlt. glo. & c. sicut. iij. prope
fi. Et in fi. & quid tunc de successoribus, an ligētur, vide,
quod no. xxiiij. q. iij. c. i. in prin. & vij. q. j. sicut vir. de inter
dicto. not. j. eo. li. sententia, in glo. antepe.

S V M M A R I V M.

1 *Cuilibet dicens nihil excipit.*
2 *Societas ius fraternitatis habet.*
3 *Clerici quando possint arma mouere.*
4 *Res violenta non praescribitur, nisi prius purgato vitio.*

C A P. VI.

Dilecto. Primo ponit allegationē & cō-
clusionem generalem, ex qua
secūdo infert specialem ibi, & quam tertio
fortificat per argm̄ a. minori ibi, & quidē,
& dixit Host. ꝙ hæc decre. dirigebatur cuidam fratri mi
nori pœnitentiario papæ, qui legatus erat in illis partib.
& vocabatur frater Io. Lemocin. qui sup hoc papam ꝯ-
sulierat, an decano licuerit vtroq; gladio se tueri, ꝯque-
stus. n. fuerat s̄m Host. & Boa. Balinus quidam, ꝙ ipse
decanus oīa Cesar erat, qa vt presbyter & vt miles, nūc
censura, nunc armis procedebat ꝯ ipsum & eius terrā, li
cuit iuris auctoritate, quare ex parte decani bellū erat li
citū ex parte Balini temerarium, ꝙ sonat verbū iniurio-
se, qđ sequitur scđm Host. & vide, qđ scripsi post eū. ī. e.
li. de homi. pro humani. sup ver. diffidatur [iniuriose] cir-
ca hoc remittit Inn. ad ea q̄ dixi, supra de so. cōp. verum
[non aderat] maximè s̄m Host. & Ar. & p hoc subaudi-
tū & forte, p qđ p̄cedit, soluitur obiectio, per quā sumi-
tur a ꝯtrio, ꝙ si decanus tpali gladio se tueri potuisset, ad
spirituale recurrere non debeat. se tueri hoc licet clerico
vel laico, ēt si iudex suus ordinari⁹ ordine iudiciario nō
seruato insurrierur ī reb. vel psona s̄m Inn. C. de iure fis.
l. prohibitū. li. x. in auth. vt iudi. sine quo. suf. §. volum⁹,
col. ij. dicit tn̄ Inn. quo ad hoc ordinariū p̄cessum, & q
habitus est p modū inq̄sitionis, de accu. inquisitionis. &
c. sup his. de offi. ord. c. j. & talis p̄cessus est legitimus etiā
s̄m leges. ī auth. de coll. §. iubemus. ff. de offi. p̄sil. l. ꝯgruit.
Idem Ioā. mo. & facit, qđ dixi, de resti. spo. ꝯquerentie. in
prin. & in fi. cū concor. qđ dicit hic Inn. esse ordinariū
processum in modum inq̄sitionis, ꝯtrium vr̄ ei, qđ dixit,
de accu. cum oporteat. vbi post eum scripsi sup ver. nō
subito. circa medium glo. ver. nec mireris. soluc p id, qđ
dicit in prin. illius glo. defendere, & qn̄ ad talē tuitionē,
vl defensionē fertur excōicatio, nō est necessaria moni
tio, de hoc p Inn. de cen. venerabili. in mag. gl. vltra me-
dium [commouere] repete potuit [praesertim.] Idem si nulla
alia cā, vel excōicatio præcessisset. Inn. [alijs causis] forsā
manifestas iniurias inferebat ecclesiæ, de ver. si. ex parte,
iij. vel fecerat statuta ꝯ libertatē ecclesiæ, vel ipsius eccle
siæ hoīes opprimebat, de imu. ec. nō minus. & c. aduer-
sus & ī. e. nouerit. & c. grauē. s̄m Host. [ipsum decanum ex-
inde]. s. qa illū excōicauerat [contemptis] cōtēnitur excōi-
cationis snīa multis modis. primo, qn̄ excōicatus accu-
mulat culpā culpæ. scđo, qn̄ ex certa scīa intrat ecclesiā
ēt qn̄ non dr̄ officium. 24. q. iij. clericus. 15. dist. c. j. circa
pri. nisi cā p̄dicationis, qua audita exeat. ī. e. rn̄so. tertio,
qn̄ non intrat ecclesiā, sed ad valuas audit officiū, ꝙ est
ꝯ iura, de pę. qđ in te. ī. eo. p̄mittimus. de priuile. qđ non
nullis, & clerici hoc faciētes & nō abstinētes puniri de-
berēt, ad hoc. ī. eo. significauit. quarto, qa cōioni catholi
corū, quos euitare pōt, se ingerit, de cle. exc. mi. illud. §. il-
lud. quinto, qn̄ nimis dormit in snīa sic ligatus. ī. eo. per
tuas. ver. verū. & maximè vltra annum. xi. q. iij. rursus &
c. qcunq;. de hæreti. excōicamus. §. si vero mucro. vide. ī.
eo. li. de homi. pro humani. sup eodē verbo, vbi īuenies,
p hoc dicit Arch. & quidē no. optimā rōnem Innocē.
1 [cuilibet] iudici & priuato clerico & laico † nil excipit. n.
qui dixit cuilibet, de maio. & obe. solitæ. ad fi. s̄m Host.
2 [vitio] multo fortius socio, nam dicit lex ꝙ † societas ius
fraternitatis habet. ff. pro socio. l. verum. in principio,
[auxilium]

[*auxilium*]nedum cōsilium.& dicit Host.hic terminari, qđ disputat Gratia.23.q.i.per totū [*participes*]dicit Host. hic expediri opiniones notatas.s̄.eo.quantæ.s.ꝙ ligatur, qui potest ēt vt priuatus prohibere clericū verberari, & id nō facit,pōt hoc procedere, cū dolose omittit,vt ibi scripsi in fi.[*profectò*]imo multofortius.Inn.quasi ex ordine charitatis pl⁹ sibi,q̄ proximo teneatur,vt in glo.decano. vide qđ no.23.q.viij.in pri.vbi no.†qn̄ clerici possint arma mouere.Host.hic recitās opi.ibi no.quas ēt videre potes p eum In sum.de treug.& pa.vbi remittā in gl.dicit,ꝙ clerici habētes tēporalē iurisdictionē indistīcte pro defensione sua & suorū pōt sumere arma, quia hęc iura permittunt,vt.s̄.in prin.& 23.q.i.noli.cū capitulis sequentib.ꝙ si tpalē iurisdictionē nō habēt,non licet eis arma sumere in propria psona, nisi ad defensionē,vel nisi hortando.23 q.vi.§.ecce.ꝙ sibimet.q.d.sine requisitione alterius iudicis, quia respublica est nō priuata Ho.[*ecclesiasticum*] dū tñ ecclesiasticus nō exerceatur nec pro sua,nec pro aliena iniuria, nisi in hoīes suæ iurisdictionis. materialis aūt defensio pro se & suis exerceri pōt, ēt in hoīes cuiuscunq; iurisdōnis ₰m Inn.qui ēt refert quosdā dicere, ꝙ ēt incōtinēti nō possit qs excōicari p rapina, nisi p̄missa monitione,tñ (vt dicit) meli⁹ vr̄, ꝙ si rapina est manifesta,possit statim excōicari, nisi incōtinēti eā restituat,si est pn̄s,est.n.iusta cā. vel si non est ibi,fiat infra certū tp̄s, qđ duxerit p̄figendū.s̄.c.pxi.§.caueāt.ff.de rei vē.si res mobilis.& l.fe.[*alterum altero*]quasi ēt tpalē ecclesiastico, & ecclesiasticū tpali[*maxime*]q.d. potuit gladiū tpalē ad aliū ptinentē suo spēciali iuuare & auxiliū tpalis ad aliū ptinētis in sui spūalis auxiliū ꝯuocare,de quo nulli dubiū.xcvj.di.cū ad verum.& x.di.cum ad verum.xxiij.di.q.v.de liminib.de iu di.cū nō ab homine.de cle.ex.c.ij.de male.statuimus.& in Lombar.vt epi & comites sibiinuicē auxiliū dent,in rubro & nigro.& de deci.c.de decimis. & l.fi.in auth. iusiur.quod p̄sta.§.æquus ero.col.ij.& vt dif.iudi.coll.ix. [*exerceri*]ꝯsuluit Ho.spiritualē p̄mittit quasi lucē & ducē,demū ad tpalem recurri, quasi ad maleū,de homi. postulasti.23.q.v.miles.& c.ille gladium.dicit ēt p hoc, c. comprobari. qđ notauit in sum.de treu.& pa.§.ꝙ sit iustū.& de resti.spo.§.j. & pp ibi scripta aliqua de illis p eū hic repetita decido. ¶Prima gl.summat.¶Secunda rñ.per ob.de.c.q̄ sunt.¶Antep.gl.obiicit & soluit.¶Vlt. gl.obiicit & sol.p diuersitatem vsus.¶In gl.iij.ibi reperi. qđ facit Host. & si qd addit.vide vbi.s̄.remissi.¶In glo. no.ga[*in fi.*]vñ dicit hic Host.ꝙ quādiu purgata fuerit rebellio & cōtumacia Ballni, quicqd facit decanus,iuste ad sui defensionē facere vr̄, ēt si impugnet,dat simile,ꝙ
4 †res violēta nō p̄scribitur, nisi prius purgato vitio,insti. de vsuc.§.furtiuæ,& §.qđ aūt. Itē reus excōicatus in iudicio grauatur appellans q̄uis applonem prosequendo agat pōderato initio vr̄ se defendere de excep. cū inter, dilecti.dilecte.& c.significauerunt.sic & infidelis cōiux iniustè agens,licet relinquatur, vr̄ relinquere, de diuor, quāto.ver fi.n. ¶In glo turbarus [*in fi.*].i.prouocationē ad cām,alibi ponitur pro imitatione boni exēpli,vñ cātat ecclesia in festo martyrū.Marcelli & Petri,quorum gaudemus meritis,prouocemur exēplis.Io.mo.& Arc. ¶In glo.ꝯ rales[*in fi.*]dicebat ergo hic Inn. nō licere clericis,vel laicis aliquos, quos crederent, vel certo scirent iniuste excōicatos iuuare ꝯ excōicatorē, cogendo eum relaxare sniam, vel abstinere a denūtiatione,qa nec licere eos cogere iudicem secularē ad suam sniam relaxandam.dicit enim hāc decre.locum hr̄e,maxime vbi infertur corporalis violentia nō verbalis,subdit aūt,ꝙ si prælatus excōicaret aliquem,si oppressum habētem iustam cām iuuaret armis materialib. vel alio modo,cū snia sit sub cōditione,ille poterit appellare,& postea eū iuuare.s̄.de ap.præterea.ij.¶In gl. quia ordinaria ibi[*si non licet*]Host.inducit illud,miserere animæ tuæ placens Deo.& 86.dist. non satis. C.de serui.l.p̄ses.ff.de his q sibi mor.ꝯcil.l.j.¶In glo. ergo cuilibet.ibi [*ubi*]de hoc.C.de cōmer.& merca.l.ij.vbi plures c5cor.de hoc. ¶In glo. pen in fi.dicit Ioan.mona. ꝙ ista non sunt aduersantia, sed sibi mutuum subsidium præstantia, vt hic in fine.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio iustificari non potest, quando est appellatum ante diffinitiuam,nisi ex actis iam habitis.*
2 *Excommunicatio iusta non fertur ab homine,nisi pro contumacia.*
3 *Prælati & ecclesiastici imponere & exigere possunt pœnas pecuniarias.*
4 *Archiepiscopus nō est competens iudex,cum excommunicatur ad petitionem partis.*
5 *Excommunicatio non suspenditur per appellationem.*

CAP. VII.

VEnerabilibus. Alias incipit,cęterum. & sic all. Ioan.mo.dicit,habet multa dicta, & primo vsq; ad.§.porro.ostendit,qn̄ habeat, vel nō habeat archieps iurisdictionem absoluendi excommunicatos a subditis suffraganeorum, vel ab ipsis suffraganeis.secundo vsq; ad.§.sed si.ostendit eo casu,quo a iudice est absolutio ante oīa fienda, nisi in casib.tertio ibi, sed & si §.penul.& vltimo,tractat de absolutione ad cautelam dādā,qn̄ de nullitate sn̄iæ dubitatur. quarto in.§. sane.quid, qn̄ de nullitate iustitia quæritur.quinto in.§. denique,quandam cōsuetudinem approbat.summabitur autem ₰m has partes.& primo super.j.gl. reliquæ in textu.dicunt Io.mo.& Arch.ꝙ inter archiepm Rothomagen. & eius suffraganeos grandis fuit quæstio corā Inn. IIII. & vt dicunt ex registro patere. primo proponebant suffraganei ꝯ archiepm querelam super multis articulis.secundo pars archiepi rndebat ad illa,& hæ duæ partes sunt decisæ.tertio per ipsum Inno.fuit sententiatum & cōstitutum vt hic, & q̄ plura,etiam de hac parte tria sunt decisa,& de eadem materia absolutionis & de eodem Rothomagen.& suffraganeis loquitur decre.ad reprimendam.s̄.de of.or.dicit autem Arch.se de libro do. Inno.quasdam glo.habuisse,quæ hic ponentur ad literam,p hoc patet,ꝙ Guil.in Spe.de cōpe.iudi.adi.§ sequitur.in fi.male dicebat hanc decre.fuisse Alex.IIII.suspicor aūt, ꝙ hic de principio decisum continebat Id,qđ ibi hr̄ ante fi.ver.Item no.& pp id allegabatur pro rubrica,de fo.compe.[*excōicatis*]suspensis. vel interdictis.s̄.e. romana.j.rñ.[*litigantibus*] vel non litigantib.ad hoc.J.§. attamen.& §.similiter.& §.fi.[*audienda*]ad hoc, supra eo. li.de fo.comp.romana.j.rñ.& pro.licet copulet,satis est ꝙ ad alterū horū agatur,cū semp metropolitanus sit iudex cōpetens rei [*secus*] s.quia non audiet illum excōicatū[*de illo*]ipso suffraganeo[*quoniam*] pro qa.redditiuū causæ[*spectat*] principaliter alle. iudex sniam per se latā defendere pōt.ij.q.vj.quo cū epi.& c.hoc ēt. vbi de hoc, & vide,quod scripsi,de rescri.dilectus.j.in prin.alle.Arc. & no.Innoc.de transac.decetero. & de procura.in nostra,quia ipsius,supra de ap.cum speciali.Inno.¶Porro. hæc pars secūda hoc intendit,archieps In casibus,in quib; iurisdictionem habet ante cognitionē causæ absoluit excōicatum ad petitionem partis, vel ex officio,nisi dicatur excōicatus pro manifestis offensa vel contumacia,& contumaciæ præsumptæ & manifestæ ponit exēpla[*offensa*].s̄.c.proxi.[*manifesta*].s̄.de ver.si.ex parte.Inn. [*citatus*]an credatur nuncio hic Arch.cui placet,qđ no. Io.iiij.q.iij.testes.alias incipit patroni.vide, qđ scripsi,de ap.cū parati.super.iij.glo. [*querimoniam*] vel supplicationis vel restitutionis In integ. quæ petat, vel supplicet se restitui ad causam agendam sine pœna expensarum,vt plene notauimus.s̄.de proc.querelam. de resti.in integ. ex literis.vel applonis,per quam dicat reuocādā sniam. C.quō & qn̄ iudex.ab eo. cōi enim iure cum snia transierit in re iudi.sibi subueniri non potest.Item vr̄.si tātū snia excōicationis simpliciter lata est.s.excōico.P.e.quia fuit contumax in tali termino, vel terminis hæc.n.snia licet non sit diffinitiua, tamen si non sit appellatū,transit in rē iudi.s̄.de re iudi.ꝙ ad cōsultationem.salvē quo

ad hoc, vt super expensis & cõtumacia excusanda vlterius non audiatur, semp tñ auditur pro absolutione petenda, quia nunq̃, quominus satisfacienti detur absolutio, transit in rẽ iudi. Inno. [aduersario] cpo, vel illo, ꝗ quo lata fuit snia [nec pendẽ.] C. de iudi. iancimus. Innocẽ. s. vt lit. non cõte. q̃m. § in aliis. Ioã. mo. [impendi] s. expensatũ restitutione nõ facta, ꝗ patet ex ver. seq. & hoc sonat illud penitus, qđ præcedit. & hr de offi. dele. cũ cõtingat. § fi. & hoc vr̃ expediri, quod no. s. de testi. co. c. ij. in vlt. glo. cum suis remissionib. & vide, quod ibi dixi. secus autẽ, iste. § & præcedens determinat notata in spe. de contuma. §. j. ver. & no. & §. fi. ver. sed nunquid excõicatus, & plenius vide in cle. de do. & cõtu. si aũt. in vlt. gl. [confiteatur] & sic ostĩetur se grauiter peccasse, vt patet. xj. q. iij. certum. 14. di. c. j. ¶. q. i. sciendum. & no. 8 q. i. in summa. Archid. præuiderat forsan iudice sibi aliquem terminum statuente Archid. [compareret] ff. de re iudi. contumacia. Inn. [præfixa] sic. s. eo. li. de do. & cõtu. actor. Arc. & hoc ipsum, vbicunq; ergo iudex superior, põt absoluere, vel condẽnare in cã pro qua excõicatio lata est, dẽt absolue re excõicatum, nisi obiiciatur de manifesta offensa, vt dictum est. Inn. [probare velit] sed ex quib. actis dicit Io.

1 mo. nõ ex nouis, quia cum sit appellatum ante diffinitiuã, talis appellatio iustificari nõ põt nisi ex actis iã habitis. s. de ap. interposita. §. si. facit. s. eod. li. de ap. cordi. & cle. eo. ti. appellanti. de iam actis ergo intelligatur, si fuit negatum sup exce.* [instructum] vel pro alia, si forsan factum iudicis non fuit instructũ, & pp id fuit appellatũ, vt qa noluit iudex dare quartam productionem testiũ cũ iuris solẽnitate. s. de testi. vltra tertiam. nam, vt dicit Arch. tunc, quia negotiũ non fuit instructũ corã primo iudice, & p legitimã applonem iurisdictio transfusa est in archiepm, hoc coram eo probari poterit, vt coram iudice competenti [audiendus] no. ad id, de quo satis dixi. s. de ap. ex parte. i. de quo hic Archi. approbans opinionem Host. quam ibi videas [deberet] rõ, quia tunc & ĩ principali & in accessoriis esset offensa manifesta ßm Io. mo. & Arch. vocant accessorium negotiũ expensarum. Sed si ex causa. tertia pars. & §. iste eum. §. pe. & vl. hoc dicunt, excõicatio lata post appellationem interpo situã ex cã probabili non statim pronuntiatur nulla, sed fieri põt relaxatio ad cautelam, ẽt anteq̃ incipiat de veritate causæ cognoscere. Idem si dicatur lata per intolerabilem errorem, & in õrium error ille probabiliter defendatur, appellet ẽt extra iudiciũ. ff. §. fin. [illico] idẽ ver. C. de appel. litigatoribus. ca. ii. q. vj. in fi. ver. litigatoribus, [nullam] debet tamen recipi probatio appellantis sup veritate, de ap. interposita. Innoc. [ad cautelam] probabiliter dubuatur, an teneat excõicatio. s. eo. solet. In. [relaxare] ẽt prinsq̃ incipiat de veritate causæ cognoscere. j. e. §. fi. ¶ Sanè. hæc pars quarta hoc intendit, si certũ est, excõicationem esse iniustam, fiet remissio, si certũ est eam esse iniustam, non fiet, si est dubium, fieri põt relaxatio, sed honestius est remittere, tenet tñ relaxatio, vbi archieps est iudex, licet non fiat remissio [manifestum excessum] i. manifestam contumaciam descẽdentem ex aliquo ex

2 cessu, quod dr̃, quia † ab homine non fertur excõicatio iusta nisi pro contumacia, & vide. qđ scripsi. s. ca. i. super glo. vt quia. in prin. & in fi. [periculum speciale] non enim loquitur de illo generali, de quo. xj. q. iij. epi si a sacerdotali. illud enim cum sit regulare, non veniret exceptiue in mora. supra de app. qua fronte. & s. eo. sacro. §. i. [prorsus] i. omnino vel penitus sine difficultate, supra eo. c. j. §. superior. & expone vt ibi [mox] de hac dictione, supra de elec. quia propter. super eadem dictione cum suis remiss. [dubitetur] exequitur oĩa mẽbra. sau: pilat pro, aut õ, aut dubitatur, cõpetit quid discernitur per superiora. ¶ Deniq; hæc quinta & vltl. pars in diuisione hoc intẽdit, archieps in casib. in quib excõicare põt, si consuetudo hẽt emendas pecuniarias põt exigere [suffraganei] in hoc erat dubitatio, quasi de suis subditis nõ dubitaretur [emendas] i. supra de offi. or. dilectus, de his emẽdis dicim⁹,

ꝗ præfati illas imbursare non debẽt, de quo vide no. de poe. c. ij. in gl. ij. & qđ sup ea dixi [secundum consuetudinem]

3 dũ allegatur hæc decre. ꝗ † prlati ecclesiastici imponere & exigere põt pœnas pecuniarias, rñdetur, ꝗ hæc decr. probat õrium, cum de cõsuetudine dicat, hæc licere quasi nõ de iure, sed dici põt, quo ad subditos suffraganeorũ põderatur hæc cõsuetudo, vel aliter põderatur cõsuetudo patriæ quo ad casum, q̃bus licebat excõicare, per quã licebat emendas exigere, remissiones dabo sup glo. põt. no. qnia hic & j. §. proxi. & supra §. sed si ex cã, cum loqtur de absolutione ad cautelã, semp dicit, põt, nõ dicit, debet, ꝑterea, quæ scripsi. s. eo. solet super ver. nõ negetur. & in. x. membro summæ. [Patenter expressum] idẽ tex. supra eo. solet. i. rñ. in fi. & supra de of. dele. cũ cõtingat, refert Arch. quosdã dicere. nõ esse intolerabilẽ errorẽ, si scribatur pro irregulari, esset aũt intolerabilis, si scribere tur pro criminoso in crimine perseuerante hic in literis expsso, alias licet ẽt diceretur error intolerabilis, non tñ esset patens vt hic, vel expsus, vel apertus, vt sequitur, qđ hic requiritur. alii dicunt sufficere, ꝙ error sit notorius, ẽt si nõ exprimatur in literis, arg. ff. de of. vica. c. j. & vide, qđ dixi, supra eo. Romana §. vlt. Arch. putat non sufficere, si sit notorium, nisi sit expressum, vt hic & in iuribus in princi. allegatis ad idem. ii. q. vj. §. item si snia õ ius, & facit, quod no. in gl. quam statim inducam vltra mediũ, & quod ibi dixi. hic textus exponit id, per qđ expedita sunt notata, supra cap. per tuas. in glo. error [bonum est] vt orare, officium dicere, ieiunare, infirmos visitare & similia [illicitum] vt hominẽ offendere, pacem frangerẽ, ĩ infm venire, & similia asserat, nisi aliquid assereret, qđ faceret casum dubium, statim pronũciaretur nulla, sed ex quo res habet tractũ, sicut in appellatione, ita & hic fiet absolutio [prohibuisset] respicit prima duo exempla, [iniunxisset] respicit ver. aut qua extra iudiciũ, hoc & illud priusq̃, qđ sequitur, adduxit ad. §. sed si ex cã. ¶ Prima glo. summat principium. ¶ Glo. post diffinitiuã, quærit & soluit, ponit opin. contrariam. ¶ Glo. sic. supra in. p. q. an captus a priuato &c. ¶ Pe. glo. rñ. per quæstionem & sol. ¶ Vltima glo. ponit differentiam. ¶ In. j. glo. in. fi. sub

4 dens, ꝗ † archieps non est competens iudex, cum excõicatur ad petitionem partis sine applone petit absolui, vel alias de parte cõqueritur, cũ non suffraganeus, sed is, pro quo lata est snia, illam defendere debeat, si vero petit suffraganeum pro iniusta excõicatione puniri, tunc est iudex idoneus. Idem si petit absolui a snia lata per suffraganeum procedẽtem ex officio, hoc vult pars prima reliquas in tex. summaui. ¶ In gl. supra eo. in fi. vide, qđ dixi, supra eo. statuimus. sup vl. gl. ¶ In gl. vt supra, in fi. vide, qđ ibi no. in gl. sed qualiter, & supra eo. sacro. ver. cũq;, in. j. gl. ¶ In glo. post diffinitiuã. ibi [post excommunicationem] q † per appellationẽ non suspenditur excõica-

5 tio, supra de of. ordi. ad reprimendã. Inn. & ibi. nõ solũ, supra eo. lib. de app. & ibi [necessaria absolutio] idẽ Guil. in Spe. de ap. §. de of. a. ver. si vero post scias, quod Archi. in decre. non solum. tenuit, ꝗ per iudices officiuni sic obtinet reuocari talem excõicationem, sicut alia attentata. inducit gl. Inno. supra c. solet. cuius dictũ ibi ad literã videas in. x. membro summæ. ver. si vero excõicatur appellans, & idem dicit hic æquparans talem sniam sniæ latæ post appellationem, & tñ fatetur hic, ꝗ hoc casu necessaria est absolutio, aut corrigere voluit, quod dixerat, aut est sibi õrius, aut vult inducere nouum casum, quo snia nulla eget absolutione, quod non capio. dicit autem ipse, ꝗ in libro domini Inno. erat hic talis litera appellatum, q̃m priusq̃ incipit de appellationis causa cognosci, absolui debet appellans, exceptis &c. fuit remotum, quia satis id exprimebat litera præcedẽs. & ibi, [alij dicunt.] Io. mo. hic & j. eo. ti. ex cu. §. fin. qđ tñ ibi intelligitur, q̃n appellatum est a snia diffinitiua, vt tunc suspendatur totum, quicquid factum est in præiudicium deliberationis pẽdentis. Secus si solum ab executione. dicebat ergo, ꝗ ex quo est iudicatum, inest executio

directo,

directo, vel indirecto, debet ergo iudicatum suam hře executionem, ex quo per appōnem suspensum nō est rt, ergo appellare ab executione directa vł indirecta nil est, quia non tangit id, a quo ortum habet executio, nā talis dat liberum antecedens, a quo ortum habet execu tio, & negat consequens ad illud. [executionem indicati, & sic loquitur, de ap. cōstitutus. vbi decanus, nō appel lauit a confirmatione, sed confirmationis executione, pp quod appellatio fuit repulsa, nec admittit vt per viā exceptionis, licet agere possit, & dicit ibi, quod dū erat vicecancellarius multas literas cassauit, in quibus narra batur appellatum non a prouisione sed ad prouisionis execution. & in fi. Item credēdum est, ꝙ hæc litera mu tata fuisset, vel detracta, si fuisset correcta, sicut. s̄. e. quia periculosum. & s̄. c. i. §. j. & ꝫ ipsum Io. mo. facit, qđ post eum scripsi. s̄. eo. li. de hæreti. vt officium. §. pe. sup vlt. gl. ꝙ inter istas decreta non est prius & posterius approba tione. ¶ In glo. quos. vide in fi. glo. Inn. dicit Io. mo. ꝙ li cet illis casibus nō relaxetur excōicatio, iudex tñ appel lationis postq̄ cognoscere incepit, an sit recipienda ap pellatio, ihibere poterit, ne dicta excōicationis sñia exe cutioni mandetur, vt ibi ¶ In glo. sic. s̄. ibi etiam a priua to. Arch. ꝫ per l. statim alle. cui gl. rñdet. & in fi. & pro batur per cle. de pœnis, multorum ver. illis. ¶ In gl. puta, ibi, [*vt fluminum*] sicut fuit quarto die Ianuarii & pluribus sequentib. In flumine reincur. annis dñi. Mccccxxv. qđ ita creuit, ꝙ pluribus dieb. transiri non poterat [*& multa*] aliquid exprimit hic Archi. & vt dicit, ca. peruenit. xviij. dist. vult, ꝙ debet esse necessitas vrgens & inexcusabilis, & remittit ibi. & ea. di. eps̄. & c. placuit. xxiij. di. c. ōis filiꝰ, de conse. di. iiij. hi qui. ¶ In gl. quasi. ibi [*vere*] quidam ꝫ, pro quibus facit, quod no. s̄. de in inte. rest. l. fi. in vl. gl. & C. quō & qñ iu. consentaneum. in gl. præsentata. & l. se. ibi. j. gl. dicebat & Arc. ꝙ eo casu licebat procedi ad sen tentiam, inducens no. per Inno. de accu. ad petitionē. vi de remiss. quam hic dedi in tex. ad cle. eū gl. cōcor. Iac. de Ra. & Pe. de Bel. sub dubio forte, vt Cy. citat in auth. qui semel. C. quō & qñ, vide in. x. q. & ad ꝫrium rñdēr, ꝙ citationes tres fiunt non solum ad contumaciam ꝓ sumendam, sed & ad malitiam cōuincendam. C. de iu di. auth. iubemus. s̄. de dolo. prout in gl. iusta. in fi. s̄. c. li. de off. dele. statuimus. ij. ¶ In gl. ad idem. in fi. lo. mo. al le. ff. quæ sen. sine app. re. l. j. §. item eū. & ff. de tuto. & cu. da. ab his. l. scire. ¶ In glo. excōicatio. ibi [*vel post*] hoc ho nestius, quā id facere in absolutione ob decre. ad aures, de simo. & vide. quod dixi sup ver. ꝫrium. vbi & allego. xlix. constitutionem cōcilij generalis, cuius mentē po sui, de accu. sicut olim. & in fi. ibi dedi remissiones, quas & hic dat Arch. xviij. di. quę. & xciij. di. c. vlt. 36. q. v. si qs, cuiuslibet. 2 1. q. v. si vos. & per Host. in sum. de offi. or. §. quid ptinet. ¶ In glo. ꝙ hic, in fi. sed duo addit, ꝙ dixi hic in textu in vlt. glo. ¶ In gl. pe. in fi. de hoc p Inn. & Host. eo. titu. per tuas. vbi dixerat Host. §. pura absolutione, ꝙ illam facere non poterat Archieps. nisi prius constaret esse veram cām appellationis, & extunc habebit optio nem absoluendi vel remittendi, vt ibi scripsi circa finē sed vt ibi dicit Inno. optionē intelligi non pōt, ꝙ hēat, postq̄ cognouit iuste appellatū, quia tunc iniuste ageret remittendo ad eum qui excōicauit iniustē, de quo pu niendus esset. Itē si constat, appellationē iniustā, malesa ceret absoluendo eū, quē tenetur remittere, vt ibi, ergo nō datur optio, qđ tñ velle vř decre. Alex. in decr. ipsa p tuas. dicebat aūt illā loq̄ fm antiqua tpa, qñ licebat ap pellare sine cā, de ap. cū sit rō, vñ qa nō cognoscebatur de appellationis cā, sed de principali, merito dabatur op tio absoluendi, vel remittēdi, sed eū postea per iura no ua trāsferatur iurisdictio in superiorē nisi appareat ap pellationem esse iustā, non erit locus illi optioni, sed ex pectabitur, ꝙ appareat de iustitia appellationis, vt pos sit absoluere, hæc satis sunt hic expedita tam in pura ab solutione, neque sit, qñ appellatum est post excōicatio nem. s̄. in prin. q̄ in absolutione ad cautelam, qñ appel latio præcessit, de qua hic l fi. de prima tñ refert quosdā dicere, ꝙ a sñia excōicationis appellari pōt sine expssio ne causæ, sicut & diffinitiua, ꝙ sibi non placet, eū inter positio eius non suspēdat effectū sñiæ, de ap. pastoralis, habet ergo deserere principale negotiū, ad qđ necessariū est eam ex cā iusta & vera interpositā, de ap. vt debitus, eum ergo ꝫ sñiam illum effectū operari nō possit, quē appellatio ad diffinitiuam ꝫ ipsum patet equiparationē faciendam nō esse, de qua. s̄. sed æquiparandam esse ap pellationi a granamine, hoc intendunt verba Inno. fa cit, quod dixi. s̄. c. j. super glo. vt quia. in fi.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatus aduocationem exercens an teneatur ad restitu tionem salarij inde percepti.*
2 *Testamentum imperfectum quando valeat.*
3 *Testamentum quid sit.*
4 *Excommunicatus comparatur relegato.*
5 *Deportatus potest emere, vēdere, cōtrahere & alium sibi obligare.*
6 *Excommunicatio iniusta an aliquando liget.*
7 *Excommunicatio de sui natura est potius medicina, quam pœna.*
8 *Vsurarius si manifestus est, irritatur ipsius testamentum.*
9 *Notarius si est excommunicatus, non tamen sententialiter damna tus, valet instrumentum ab eo confectum.*

CAP. VIII.

Decernimus. Nō diuiditur, decer nit tñ, qui sunt cogē di, qua pœna, per quē, qua forma, & ad qđ, & hoc trimēbre, & de hac decre. eam ramē allegando fecerat mentionem Ab. de excep. pia. dicens ꝙ Alex. IIII. statuerat etiam a seculari foro tales repellē dos, & hæc decre. fuit pars illius, quia nonnulli. s̄. de im mu. eccle. eo. li. vt ibi dixi in prin. [*seculares*] vide, quod di xi in decret. pia. super ver. opponatur. & super gl. intelli gas [*ecclesiasticis iudicibus*]. i. epiścopis, qui proprie sunt iu dices ordinarij tam in ciuitate, ꝙ diocesi. xj. q. j. de psona, fm Arch. ergo idem dico in oī eo, qui haberet in loco ępalem iurisdictionē vel quasi, ꝙ esse pōt. s̄. eo. li. de pri uile. facit. 14. q. v. administratores. & ꝫcor. qđ scripsi. s̄. de testa. lo. sup ver. diocesanum. & facit, qđ no. s̄. eo. lib. de vsuris, qđ. in glo. intelligas, & no. ꝙ duæ decre. quas vlt. alle. j. glo. dicunt de locis ordinariis permissa. tolle lite ram [*compellantur*] quæ est. j. [*repellere*] nō enim debet se cularis potestas illum ad. j. scripta recipere, quē sua ma ter exclusit, vt saluus fieret spiritus eius. xj. q. iij. audi. Io. mo. hanc autem repulsionem de notorio facere debet iudex, etiam nullo opponente, vel compellente, de ex cep. exceptionem [*excommunicatus*] maiori. supra cod. si quem. credet autē secularis iudex illi ecclesiastico hoc dicenti. [illum excōicatum fm Io. mo. quia non secula ris iudicis sed ecclesiastici est hæc cognitio, facit. j. eod. si iudex. cum concor. vbi autem inter iudicem ecclesiasti cum & partem esset quæstio, aut ille negat se excōica tum, & tunc & corā ecclesiastico iudice probare habet excōicans, ꝙ per suas literas fieri poterit, de quo dic, vt sa tis no. de proba. post cessionem, cum suis remis. Si vero fatetur se excōicatum, sed dicit sententiam nullam, vel iniustam, dic vt supra ca. proxi. & supra eo. solet. fm Io.
1 mo. [*patrocinando*] nota. Host. de exce. pia. ꝙ † excommu nicatus aduocationem exercens teneatur ad restitutio nem salarij inde percepti, alle. supra de iudeis. cum si. Itē facit hæc litera pro Gui. qui no. in Spec. de offi. ordi. iu di. §. i. in fi. ꝙ inuitis etiam partibus ex officio suo iudex talem repellit, nam, vt hic vides, compellit ad hoc etiā secularem, idem not. in Specu. §. impedierit. in princi. [*cuius*] idem ver. infra eodem si iudex, supra eod. libro de sta. mona. periculoso. §. porro. & vide, quod ibi scripsi, [*& in iudicio*] in ecclesiastico foro testificabatur excom municatus in casu, supra eo. li. de hæreti. in fidei fauorē. ¶ Prima glo. fortificat textum, & allegat tria similia. ¶ Tertia glo. ampliat textum in vno, in secundo remit tit. ¶ Vltima glo. primo tex. coadiuuat. secundo

quærit, circa id dat quatuor remissiones, arguit pro, opi. ponit, ad quam inducit vnum textum pro & ꝯ. tertio q̃rit & ponit opinio. pro & ꝯ & tertiam distinguentem. ¶In glo. vlti. §. j. vlti. colum. viij. & ibi. [*Barbarius*] cuius mens hꝫ in. §. statim alle. & ibi. l. j. vide de resti. cog. præterea. super glo. non ergo. ¶In gl. j. ibi [*duo sunt*] & cle. de iureiuran. Romani. de re iudi. pastoralis. ad finem. ver. nos tam ¶In glo. vlt. ibi [*testificari*] an post absolutionē hoc possit. prolixè tractat hic Archi. de quo satis. iiij. q. j. in sum ma. & dixi plene post Inn. ꝫ. de testi. testimoniū, cuius Inno. opi. hæc placet Arch. ibi. vide. quod hic dixit. & ibi [*non potest*] etiam ꝑ excommunicatum, de quo in Spec. de teste. §. j. ver. sed nunquid excōicatus, & ver. seq. & ibi per Host. & Archi. & ibi per Gar. & Ioā. mo. & ibi ſ̃m Host. & Guar. idem Io. mo. in præ. decre. qq. quia si manifestus vsurarius non testatur vt ibi, multominus excommunicatus. idem tenuit do. Stephanus prouincialis in sua disputatione, inducens in aut. coll. viij vt cū de ap. co. §. generalem. item quia generaliter prohibita est cōio excommunicato. volēs ergo dici hoc pmissū, inducat ius expssum, alleg. de transla. c. ij. ver. sed neque, & qđ ibi no. & hæc fuit rō Host. qui etiam per præ. §. generalē. tenebat, ꝙ non poterat hæres institui. & idē Gar. Io. mo. iste ꝑdictus, & no. Host. in sum. de testa. §. ꝗs sit effectus. ver. & prodest hoc notare. Ad hanc partē facit, ꝗa nō pōt esse arbiter, vt no. ff. de arbi. l. Pedius. §. j. Guil. in Spec. de arbitro. § differt. ver. item ſ̃m eum, sed Inn. i dicta decret. cū voluntate. & eo. ti. vt ibi scripsi in gl. clec molinas. nil allegando dixit, excōicatum testari posse. idē Arch. in decre. pra. & idem Pe. & Abb. in distinctionibus præter casum. §. credentes, ipsorū rō, ꝗa [*vt dicunt*] ipse donare pōt, vt patet in præ. c. cum voluntate, ergo & legare. C. de leg. l. si. cū legatum sit donatio a testatore relicta, insti. de leg. circa prin. & sic pōt testari, qđ est hæ
a redibus prouidere, & litigia vitare, propter qđ valet q̃nque testm̄ imperfectum. C. fami. ercis. l. si. C. de testamē. hac consultissima. §. ex imperfecto. & ex ꝯrio sequeretur, ꝙ non posset animæ suæ prouidere relinquendo ad pias causas, qđ tamen non est prohibendū, de sent. exc. rō. & c. inter. Item ꝯhere pōt, eo. titu. si venier. quod licet inter viuos fortius licet in vl. voluntate. C. de su. ca. l. j. & Insti. eo. tit. ff. de annu. le. l. j. immo, ꝙ non licet inter viuos, tū licitum est in vltima voluntate, vt adulto minori libertates dare, in auth. vt sponsar. §. j. insti. qui & ex qui. cau. §. ergo. Item cū infamis possit testari. C. de secun. nup. l. j. quare non ipse, cū ipse ēt a cōibus actib. sit exclusus. ff. de his qui no. infa. l. ii. §. miles. ff. de testi. l. iij. §. lege. C. de digni. l. ij. li. xij. & §. credentes. q. ꝫ. allegatur, & auth. credentes. C. de hær. vbi sunt eadem verba, multum facit pro hac parte, vt sequitur in glo. nam si spāle est in excōicato pp credentiā, vel similem cām, cui solū post annū interdicitur testi factio, relinquitur, ꝙ eius ꝯrium est gnāle in excōicato ob aliam cām & infra annum. xxv. di. qualis. cū concor. ff. ad mu. l. j. ad finē, maxime cū excōicatus non pdat bona, nec sit ppea perditu-
3 rus. & † testm̄ sit dispō, qua qs disponit quid de reb. suis post mortē fieri velit. ff. de testa. l. j. ergo excōicatus testari poterit, cū habeat rerū administrationem & dñiū, vñ
4 dr † cōparandus [a] relegato, vt no. de ap. pastoralis. in vlt.
a gl. q testari pōt. ff. de inter. & rele. l. relegatorū. §. j. & §. seq. & si diceretur, alias nō valere, valet saltē inter psonas. C. de ince. nup. l. siquis incesti. C. de hære. l. cognouimus. & in ꝑ. §. generalē. vt cū de ap. co. & xix. q. iij. si qua mulier. quædam aūt. C. de sacrosan. ecc. & facit. C. de secū. nup.
5 l. fœminæ. Item † ēt deportatus pōt vendere, emere, ꝯhere. & aliū sibi obligare. ergo & excōicatus. C. de bo. dā. l. ij. Itē cum valeant cū eo acta in iudicio, ex quo nō fuit exceptum, vt in c. pia. quare nō valebūt acta extra iudiciū, cū in iudicio quasi ꝯhamus. ff. de pecul. l. iii. §. idem scribit. imo fortius debent valere, ad hoc. ꝫ. eo. li. de procu. qui gnāliter. in fi. nā iura ad hoc solū arctāt eū, vt repellatur & vitetur, si nō repellitur, nō vitatur, licet in eo peccare possit, valet tā, qđ agit. ¶Est sciendū, ꝙ laco. de Bel. plene disputās hanc q̃stionē in auth. de sanctis. epis. § oib. hanc partē tenet. ſ. ꝙ testm̄ excōicati valeat vtens certis rōnib. vltra supradictas, quas fortiter coadiunabo, prima, ꝗa testari pōt quicūq; non est expsse prohibitus. ff. de testa. si q̃ramus, cum edictū testandi sit phibitorium certarum personarū. & vide similia. ꝫ. eo. li. de pcu. c. j. j. rō. & qđ ibi no. in vl. gl. & excōicatus nō est de expsse phibitis, vt insti. qui. nō est p. fa. test. §. fi. ergo testari poterit. nam oia a iure licet expsse nō prohibita. C. de reli. l. statuas. fi. et q. cau. ma. l. nec nō. §. ꝙ eis, & potissime testari, cū nil tm̄ debeatur hominibus & c. de sacrosan. ec cle. l. j. & iura hic appetunt, vt dispositi a morientib. impleantur. xiij. q. ij. vltima voluntas. & in auth. de hære. & fal. §. exheredatos. intantum ꝙ puniunt nō implentes, xij. q. j. Siluester. ꝫ. de test. si hæredes, de voto. licet. C. de si deiussi. fi. Secunda rō, quia regula datur, ꝙ testari potest oīs ille, q retinet libertatē, ciuitatē, familiā & bona, nec est expsse prohibitus. ff. de pa. l. quidam. & de leg. iij. l. j. §. hi quib. sed excōicatus est talis, ergo testari pōt, nam & a cōione fideliū segregantur, si bona non amisit, testari pōt. C. de aposta. l. apostatarū, & de hære. l. manicheos. l. cognouim⁹. & auth. ibi posita, nec est dubitandū, ꝗn retineat dñium, cū retineat ēt titulū bñficiorū & dignitatū. ꝫ. eo. lib. de offic. delega. si is cui. licet post annū possit illos priuare. xi. q. iij. rursus. & c. gœunq;. Tertia rō, ꝗa licet forma testādi sit de iure publico, vel ciuili, voluntas & potestas testādi sunt de iure naturæ vel gentiū. C. de testa. l. testādi. ff. de iusti. & iure. l. j. §. ius naturale. & l. di. i⁹ naturale, sic & ꝯtus. ff. de iusti. & iure. l. ex hoc iur. sed iura nālia sunt immutabilia. vj. dist. §. is. insti. de iure naturali. §. sed naturalia. sed testamentum voluntatis nuncupatione fit corā. vij. testibus. C. de testamen. hac cōsultissima. §. per nuncupationem, ergo excōicatus rudē & simplicem voluntatē coram testibus exprimendo testari poterit, ex quo iura gētiū hic sup voluntate fundātur, & ista, q voluntate vel cōsensu firmantur, ex quo de ꝯsensu apparet, nō facile impediūtur. de spō. c. j. & c. cū apud vñ valet matrimo. ab excōicato ꝯtum. ꝫ. de eo q duxit in matri. signi. Item valet professio ab eo facta, & ordinatio de ipso facta quo ad impressionem caracteris, patet vtrunq; de sent. exc. cū illorū, quare nō valebit testm̄. Quartam rōnem tangit, q̃ multum vrget, & iō instabo circa illam, & est talis, excōicatio ab homine lata est pœna contumaciæ. ꝫ. eo. sacro. in prin. & dixi. ꝫ. c. j.
6 super glo. vt quia. Item † quia q̃nque est iniusta, & tamē ligat. ꝫ. c. proxi. §. si vero, de nulla nō dico, quia indubitatum est, testm̄ valere, si appareat excōicationis sniam fuisse nullam, ꝗa verum est illum non excōicatū, de of. dele. cū contingat. facit. ff. de iniu. rup. & ir. te. siquis filio, §. quid tamen, sed nonne absurdum & durū esset ppeō tumaciam & eius pœnam, quē prohiberi a testando, & facit. ꝫ. de ꝯti. ex literis, & qđ ibi no. in glo. dicit hic i fi. nā & ſ̃m leges cōtumacia & eius pœna nō phibet quē ab actibus ciuilib. C. de modo mulc. l. j. C. de requi. reis. l. j. vbi de hoc. Idem & fortius, vbi nulla culpa interuenit, quia excōicatio fuit iniusta. & hoc vide, qđ dixi, de testi. testimonium. in gl. si dicas. ver. ad hoc rñdet. Item,
7 † de sui natura excōicatio potius est medicina [b] q̃ pœna,
b ꝫ. c. j. & ibi hoc satis exposui in prin. & si dicatur, pœna, tamen temporalis est, nō ppetua. Nec ob. x. q. j. quia facerdos. & xxvj. quęst. j. de viduis. j. in fi. & de coha. cle. & mulieri. clericos. vt ibi no. & x. q. ij. perpetua. in. j. gl. Item facile interdū ꝯhitur, vt statim dicam, & facile tollitur, vt satis patuit. ꝫ. c. proxi. Itē si loquitur de excōicatione iuris, q̃ est pena criminis, videre potes, quod no. ꝫ. eo. titu. eos q. in glo. & super illa tangentur centum. xiiij. casus, ex quibus ꝯhitur, si ponderabis qualitates illorum casuū, bene iudicabis graue, ꝙ illæ culpę reddant aliquem intestabilem, exempli gratia, tolle primum casum, quē ponit illa glo. de decre. ꝫ. cod. lib. de ele. vbi periculum. §. nulli, tempore inclusionis secretæ alloquutus fui cardinalē,

vel

vel ad eum miſi nunciũ, vel ſcripturã, excõicatus ſum.
iudicabis ne ęquum me fore inteſtabilẽ ex hac culpa,
alias culpas proſequere, ſi placet, ex quibus ↄcludo hãc
partẽ tenendã, ꝙ valeat teſtm̃ excõicati, niſi vbi expſſe
vitiatur, vt in §. credẽtes. ne talis medicina, vel tpalis pę-
na ex ↄtumacia, vel culpa, vel ſine culpa ꝓueniens, & q̃
facile tollitur, tam rigoroſã pęnã iure nõ ſpecifice expſ
ſam iducat, mouet ad hãc partẽ experiẽtia, q̃ docet eos,
q cupiũt infringere teſtamẽta ſup teſtatoris excõicatio
ne probanda falſas probationes exequi. itẽ cum multi
ſint caſus, quibus excõicatio ↄhitur, vt proxime dixi, cu
rioſus ſup altero iſtorũ forte veras probationes iueniet.
itẽ ſæpe de abſolutionibus vere factis nõ põt haberi pro
batio, vel haberet teſtator, quam ignorat hæres ĩ termi-
nis fuerunt forſan mille excõicati tpe rebellionis Ferra
riæ pp mercimonia cũ illis habita & trãſitũ p ciuitatẽ,
q poſtmodũ abſoluti p religioſos, quibus fuit cõmiſſũ
abſolutionẽ probare nõ poſſent probato de tali teſtato
re, ꝙ illo tpe publice mercatus fuit cũ Ferrarien. durũ
eſſet p hoc annullari teſtm̃, q̃ oĩa retrahere debẽt ab opi
nione ↄtria, & p pdicta ſit rñſum ad primã all' pro par-
te ↄtria. ga. §. pe. in auth. de priui. dotis, de hæretico loqĩ,
nõ ſimplr excõicato, & eodẽ modo rñdetur ad §. gñalẽ.
vt cũ de ap. co. Ad ſcdam rñdetur, ꝙ actus legitimi ci
uiles vel communes ſumuntur diuerſis modis, vt ſatis
ſcripſi in decr. pia. ſuper gl. olim. ibi videas. Itẽ nõ oĩs, q
ciuilib' actibus repellũt, prohibẽt teſtari, de relegato, &
infami dictũ eſt. s. Itẽ videas in adulto & in fęmina, pa-
tet primũ. ff. de mu. & ho. ad rẽ publicã. ff. de teſti. l. in teſti
moniũ. can. iiii. q. iii. de fęmina, patet. s. de arbi. dilecti. C.
de arb. l. fi. ff. de re. iur. l. ii. & tñ vterque teſtari põt. ff. de te
ſta. l. v. s. de proba. in pñtia. de teſt. iudicante. Ad tertiã
rñſum eſt. s. per id, qđ dicã. ĩ. & qđ no. Ber. de appe. paſto
ralis. nec dici põt ↄtriũ, cũ retineat ciuitatẽ, familiam &
bona, vt s. ꝙ deportatus non facit. §. credentes. oſtẽſum
eſt. s. & ĩ. in gl. quod facit pro ſolutione decre. q̃q̃. non
8 ob. quia † ibi vſurarius ſi manifeſtus eſt & non cauit ex-
preſſe, irritatur ipſius teſtm̃, vt ibi plene ſcripſi ſup vlt.
gl. In hoc aũt edicto ꝓhibitorio nõ eſt arguendũ de ex-
preſſo ad nõ expreſſum, ẽt ſi par, vel maior æqtas, vel rõ
ſubſiſteret. facit, quod no. ĩ. de reg. iu. in pęnis. Ratio alle
gata de prohibita communione non concludit ad ca-
ſum noſtrũ, ſed concluderet contra participantem, q di
ceret ſe nõ ligatũ minori, cũ. n. gñalis ſit prohibitio, xi.
q. iii. ſicut apoſtolicũ. cũ capitulis ſequentibus, ſi dicit ſe
a gñalitate exẽptũ hic oſtendit. & ſic rñdetur ad decre.
ſcdam. ver. ſed neque, de tranſla. dicere aũt participãtes
pp id ligatos minori nõ ↄcludit teſtm̃ nõ valere. & idẽ
ſi dicas, ꝙ ipſe peccat exquirendo cõionẽ illorũ, de cle.
ex. mi. c. illud. §. illud nã p id nõ ↄcludit nõ valere teſtm̃,
ſicut & peccat, q ſine cã immutat teſtm̃, qđ iurauerat
nõ mutare, & tñ teſtm̃ tenet, vt ſatis dixi in q̃õne, q̃ inci
pit. Marcus. quã videas ſup reg. quod ſemel. ĩ. de regu.
iur. & de hoc not. xiii. q. ii. vltima voluntas. ſic & in decr.
prima. licet peccet ſe ingerẽdo, & alii peccẽt ſibi cõicã-
do, tenet tñ iudiciũ cũ ipſo auctore habitũ, ex quo nõ
fuit exceptum, nec põt ↄcludi id, qđ cũ peccato fit non
valere, cuius ↄtrium ꝓbat. ſupra de ſpon. ſicut. & c. pe. de
ſpõ. duo. c. j. ad id qđ de arbitrio dictũ eſt, rñdetur, id pro
pter publicũ officiũ iudicandi, ad cuius inſtar arbitria
ſunt redacta. ff. de arbi. l. i. ſicut ergo ſi eſt publicus, non
pronũciat vt iudex. de re. iu. ad ꝓbãdũ. ita nec vt arbiter,
& an pronũciare poſſit vt arbitrator, ſatis dixi ſup regu-
la. dolo facit. ĩ. de re. iur. in q̃õ. ſed ſi vera eſſet opinio ↄ-
ria, quod nego. qđ ſi tpe ↄdiri teſtamẽti erat excõicat',
ſed mortis tpe abſolutus, vel ↄ. vide, quod ſcripſi ſupra
e. li. de vſur. q̃q̃. ſup vlt. gl. & ibi, ſm eos. Accurſius ęqui-
parat eũ illi, cui interdictũ eſt aq̃, loco cuius ſuccedit de-
portatio, habetur id & not. inſti. de capi. di. §. minor. de
pa. l. ii. §. i. ſed Ber. in decr. paſtoralis. de app. in vlt. gl. ęqui
parat eũ ĩ relegato, ꝙ eſt verius, vt patet p ſuperiora, nec
in p oĩa cõparat ei, vt dixi ſup illa gl vlt. & ibi. & Gui. ti.
p. de inſtr. edi. §. reſtat. ver. qđ ſi inſtr̃m cõfectũ eſt. & in
ver. ibi ſequẽti tractat de nõ notorio, q publice exercet
officiũ, de hæretico ibi in ver. qđ ſi inſtrumẽtũ cõfectũ
ſit. & facit ad horũ dictum, quod no. Ber. in §. credẽtes.
in gl. ſic ſupra. & idẽ tenẽt Pet. & Abb. in diſt. n. ſup decr.
pia. Inn. in decr. pia. dicit primo, ꝙ qa ſcriptura ſumit au
ctoritatẽ ex pſona ſcribẽtis. ideo non valet, cũ eſt ab ex
9 cõicato cõfecta. Subdit demũ, ꝙ † ſi notarius excõicat'
eſt, non tñ ſententialiter dãnatus, valet inſtr̃m ab eo ↄ-
fectũ. fatetur, ꝙ aliq ↄ. q alleg. decr. conſulti. de ꝓcura. &
c. nullus. hic alleg. in gl. dicit rñderi poſſe ad decr. ꝙ loqĩ
de his, q pſtãt auctoritatẽ inſtrumẽto, qđ ſit auctenticũ,
non de his q̃ dicunt, vel fiunt in inſtr̃o, canon vero lo-
quitur de ſcripturis, quas faciũt excõicati nõ rõne pu-
blici officii ſed ꝓprio motu. Itẽ ibi loqtur de damnatis
nõ de toleratis, de teſte excõicato in inſtr̃o inſcripto di-
cit, ꝙ dũmodo nõ ſit ſuſpectũ inſtrumentũ, alias bñ va
lebit, ſed ſi eſſet ſuſpectũ, nõ daretur fides inſtr̃o p teſtẽ
nũc ſuſpectũ, vel excõicatũ, licet dici poſſet, ꝙ ſi nũc eſt
abſolutus, q̃uis inſcriptionis tpe eſſet excõicatus, bene
nũc per ſuũ teſtimoniũ det fidẽ inſtrumẽto, hoc dictũ
ponit Guil. in Spe. de inſtr. edi. §. inſtr̃m. verſi. qđ ſi teſtis.
ponit ergo differentiã inter ea, quæ aguntur in iudicio,
& ea q̃ aguntur extra iudiciũ, qa prima valent, ſcda nõ
valent, vt inſtrumẽtũ, & huiuſmodi, quę facit ex officio
publico. ſi ſententialiter eſt dãnatus, fatetur, ꝙ aliqui ↄ. ſi
aũt ſint talia, q̃ non aguntur ex publico officio, vt actio
nes, ↄctus & hmõi valent, etiam ſi publice & ſolẽniter
ſit excommunicatus, vt no. de do. & ↄtu. veritatis. de ex-
cep. exceptionẽ. valet ẽt ea q̃ facit in iudicio vt actor, ex
quo non excipitur, vt in decr. pia. Secus ſi iudex ſenten-
tialiter, vel alias publice excommunicatus eſſet, qa non
valet, quod agit, ẽt ſi non excipitur, de re iud. ad ꝓbãdũ,
& dicit, ꝙ ratio diuerſitatis eſt, qa plus veretur pars obii
cere iudici q̃ aduerſario, & quia plus afficit proceſſum
excommunicatio iudicis, quam partium.

ADDITIONES.

a ¶ Comparandus. Excommunicatus ęquiparatur deportato, uel ſarace
no, per Bal. in addi. Spe. de ſpon. ver. pari ratione. gl. inſti. de capi. dim.
§. media. & gl. in c. paſtoralis. de appel. Item ęquiparatur interdicto,
cle. ii. & ibi Card. de ſenten. excomu.
b ¶ Medicina. Adde hic, quod habetur ſupra in c. quum medicinalis. de
ſen. excom. Bar. in l. fi. C. ſi a non competenti iud. & Bal. in l. j. C. de hę-
re. inſti. in Spec. de poſſeſ. §. vii. verſi. quid ſi. Itẽ no. ꝙ excommunica-
tio quo ad Deum & eccleſiam triumphantem nihil addit, quia ſtatim
ꝙ quis delinquit, eſt excommunicatus quo ad Deum. glo. ſingu. in c.
quod dictum. xxiiii. q. j. ſecundum do. Philip. in c. dilectis. de appel.

SVMMARIVM.

1 *Loqui, nuncium mittere, uel literam æquiparantur.*

CAP. IX.

Conſtitutionem. Duæ ſunt partes. pr̃a
declarat conſtitutionẽ. Item ſecũda ibi, ſta
tuimus. dat formã monitionum. & vnum
caſum excipit ibi, niſi ea participatione. per hanc literã
dicebat Bar. ꝙ dato, ꝙ per eum, qui poſſet, ferretur talis
ſnĩa, puta per Papam, hi qui participando nõ incurrũt
minorem, vt in glo. non ligarentur alii ſnĩa pmiſſa. idẽ
ver. ĩ eo. ſtatutũ. s. e. ſtatuimus. dicit poſt monitionẽ, per
q̃ vr̃, ꝙ ſimul cũ monitione ẽt nominatim fienda ſnĩa
in hoc caſu fulminare non poſſint, ſed lapſum termini
debeãt expectare. & ſit hoc ſpeciale ĩ hoc caſu [*ſcrupulũ*]
i. aſperitatem. qa qñ quis dubitat, ſuã ↄſciẽtiã ſtimulat
ſm Bar. habẽt. j. regum. xxv. non erit tibi hoc ſingultũ
& in ſcrupulũ cordis, & ſic ponitur ꝓ aſperitate, anxie-
tate animi, remorſu conſcientiæ. dubietate, difficulta-
te, nodoſitate & obſcuritate ſm deriuatores [*ſtatuimus*]
ſtudioſe ponitur hic. §. vt ſciatur. id, quod ſeqtur, eſſe ge-
nerale, nec reſtringi ad caſum. ſupra ꝓximum. vñ dicit
Boa. ꝙ poterãt de his duabus partibus duę fieri decret.
[*iura.*] ſupra eo, ſacro. de ap. reprehenſibilis. & c. cũ ſpe-
ciali. xii. q. ii. indigne. xxiii. q. iii. de illicita. & ſiĩa [*iudices*]
ſic large loquũur, vt eps & inferiores ordinarios & de-
legatos

legatos includat.facit.ĵ.eo.ſtatutū[*aliter ea*]ſ.interualla.
& forte ꝑpter hoc conciliū.ſupra c.ſacro.non dixit tri-
na,ſed dixit cōpetenti monitione.¶Prima gl.ſummat.
¶Tertia glo.diſtinguit duplicē participationē & ſoluit
qōnē.¶Glo.ſ.pr⁹mo dicit,q̄ ſit noīalis monitio. ſecun-
do ponit opi.quā non approbat. tertio q̄rit, arguit ꝓ,&
ſoluit ꝯtrū.¶Glo.dicit.ponit tres formas trinæ monitio
nis.¶In tertia gl.ibi[*& licet*]ēt nunciū,liberā pſonā ꝯſti
tuis te debitorē, & ille miniſterium tm̄ pſtare poſſe vr̄.
¶In gl.ſ.ibi[*certum.*] vide ſupra de reſcrip. ſignificante.
in prima glo.& ibi[*ſi duo.*];in fi.tm̄ valet in ea re, de qua
agitur,tutori adminiſtrationē denegari,q̄tū ſi in totū de
negata fuiſſet, & ibi.l.iii.§.fi.ſi fur,vel fugitiuus, vel eius
ſocius a me recepit,vt id indicet, illud condico. ¶In gl.
vlt.[*æquiſſimum*]vide ſupra c.li.& ti.c.j.ſuper gl.nunquid.
& ibi.l.j.rñ.ſi tenetur,q inſtitorē ꝓpoſuit,fortius qui ma
giſtrū nauis,nā plus pōt de inſtitore diſquiri, q̄ de magi
ſtro,qa quandoq; nec locus &c.¶In gl. denotat. ibi. &
Gar.& Ioā.mo.idē Hug.in p̄.c.qm̄ multos.& ibi. [*§.nul-*
1 *li.*]iſtc.§.Iō.de excōicatione maiori,ſed ſic īducitur† ꝙ
parantur loq,nunciū mittere,vel literā.& in fi.facit.xxi.
q.ii.lex diuinæ. in prin. paſ. eſt. & vt dicit Io. mo.cōſtat
quē alteri loqni ēt nutu & ſignis,facit. ſ̄. de ſpon. cū ap̄.
cū con.Inducit illud Ouid ii.Nutu,verbiſque loqr̄,& fa
cta loquuntur.22.q.ii. cauete. & Greg iiii. dialogorū de
quodā monacho dicit, & ſi verbis taceret, facta loque
bantur.Hieronymus ꝯ Iouinianum.ad fi.de noſtro gre
ge triſtes pallidi,ſordidati & quaſi peregrini huius ſecu-
li licet ſermone taceant, habitu loquuntur & geſtu. &
facit hoc ꝓ Carthuſien. quib⁹ aliquibus detrahunt, ꝙ
nō p̄dicāt.¶In gl.ſ.qn̄.in fi.q.d.ꝙ aſ.bene pōt fieri moni
tio generalis.ſ̄.de offi.ord.ſi ſacerdos, ſ̄.de iudę. & ſi iu-
dæos.in fi.de vſur.poſt miſerabilē. & vide ꝯcor.ſupra c.
Romana.§.caueāt.ſuper gl.pone exēplū.¶In gl. i.l. pro
priis. ibi[*dicunt tamen quidam*]Hoſt.ſ̄.c.ſtatuimus,quē ex-
cuſo,qa non vidit hanc decr.ſed Gar.ēt ſup hoc.c.dicit,
hāc opinionē magis iuri ꝯſonā,ſed ꝯria ſit ſeuerior,dice
bat,ꝙ ad gn̄alē excōicationē ita cōueniebat gn̄alis mo
nitio ſicut ad ſpālē ſpālis,vt ſequit̄ in glo. vt dicit Hoſt.
forſan in ſpeciali non ſufficiet pergamenum,ſubdebat
aūt.ꝙ ſi poſt factā gn̄alem monitionē dicat̄ aliqs ꝯmu
nicaſſe,non denūciabitur, niſi ad rationē poſitus con-
uincatur,de accu. ſi conſtiterit. de vſu.cū in dioceſi. de
cle.ex.mi.propoſuit.ſic fit in vniuerſali petitione, nam
adiudicata hæreditate in ſingularibus nō fit executio.ni
ſi probent̄ hęreditariæ.ff.de pę.hære.irē videndū.§. vlti.
& l.ſe.& no.de reſt.ſpo.cū ad ſedē.in fi.ſecūdæ gl. dabat
aūt hic practicā gn̄alis monitionis,quā ad ſpecialē re-
ducere poſſumus,vt ſic dicat, cū Titiū excōicauerim⁹,
qui non emendat longo tp̄e expectatus, ſed medicinā
ſibi propinatā contemnit in aīæ ſuæ periculū.& ſcanda
lū plurimorū,vel ſic, qa non vitiat̄, fortius indureſcit,
ex quo ſibi & aliis periculū noſcitur imminere, ideo
monemus.A.B.C.D.ne cum ipſo decętero cōionē, vel
participium aliquod habere p̄ſumāt,ſed.ĵ.dies tot,quos,
vel quorum.x.ꝓ primo &c.ab ipſius participio in totū
abſtineant,nec vr̄,ꝙ ſubdere poſſit,alioquin ex nunc p
id,quod dixi ſup ver.p̄miſſa.& ibi[*ſed uerius.*]Idem Ioā.
mo.& Arch.[*& in fi.*]ſimile,quod no.ſ̄. c. li. de conceſ.
p̄bē.ſi capitulo.in prin. vj.gl.¶In gl.dicit ergo. in fi. ſ̄m
Guil.& Arch.ſed Io.mo.dicit,ꝙ hoc nō cōſonat literę,
vnde ſi fit vna ſola monitio,habebit dies expreſſos,ſicut
faciunt executores.ſ.duos pro primo,duos ꝓ ſecundo.&
duos pro tertio &c.p literā hic,dierū,videtur, ꝙ ad mi-
nus duo dies requiruntur ꝓ quolibet termino. ĵ. de reg.
iur.pluralis.Guil.dicit,hoc arbitrariū,et ad hāc partē,ꝙ
ſufficiat vna dies,Abbas in decr.ſacro.alle.ff.de pu.iudi.
inter accuſatorē.vt ibi dicit tex.p triduū p dies ſingulos
Titius citatus.Cle.Pi.alſ.ff.de p̄g.act.ſi conuenit.in fi. &
quod ibi no.¶In gl.vlt.In fi.quādoq; res celeritatē deſi-
derat.ff.de dā.inſe.l.i.q̄rit Hoſt.ſ̄. c. Romana. §. ſed nec.
qd ſi iudex veriſimiliter p̄ſumit,ꝙ hi,q ſunt ad arma pa
rati per excōicationem nō deſiſtent a malo concepto,
ꝯſulit,ꝙ nō fulminet,ſed dicat ſub pœna excōicationis
p̄cipio,ꝙ deponatis arma, vel ꝙ intretis hoſpitia,vel di-
ſcedatis de loco ſ̄m currētia, aīs ſententia non eſſet me
dicinalis,ſed mortalis contra id.ſ̄.c.j.& facit.ſ̄. de coha-
bi.clericorum,clericos.

SVMMARIVM.

1 *Interdictū generale in terrā,vel loca non relaxatur ad cautelam.*
2 *Interdictū generale nō pōt ꝓferri in locū ſine ſpāli licētia Papæ.*
3 *Excōicatus quare excommunicatur & non excommunicat.*
4 *Excommunicatio an vitietur ex defectu clauis ſcientię.*

CAP. X.

PRæſenti. Breue eſt, nec eget diuiſio-
ne,vel ſumma,licet multū
egeat notione rōnis,vt in gl.& eſt ſciendū,
ꝙ Guil.hic quaſi viderit integram, & Arch.
poſt eum dicunt,ꝙ quidam aſſeruit ſe poſt appellatio-
nē excommunicatum & interdictū in vxorē, familiā
& terrā ſuā prolatū,petiit ad cautelā abſolui ab excōica
1 ne,& p̄dictū interdictū relaxari. Rn̄detur,ꝙ†gn̄ale inter
dictū in terram vel loca non relaxatur ad cautelā,& ex
hoc no.Gui.ſpāle in vxorem & familiam relaxari poſſe,
vt in glo.bn̄ficiū gratioſum,de quo ſatis dixi.ſ̄.c.ſolet. lo
ca etiam in ſpeciales eccleſias ſ̄m Arch.q dicit,quod ſi
bene attendatur intentio cōcilii,patebit idē in interdi-
cto loci ſpecialis,ꝙ in generali interdicto caſtri, ſeu vil-
lę,ſed Io.mo.contradicens,ꝙ interdicta eccleſia ſi præ-
latus & canonici petunt eius relaxationem,ſ̄m hāc for-
mā relaxari poterit,& ſeruabit regulam,niſi ī caſu, quo
illā reperit vitiatam.ff.de iure in.l.j.& hoc ſecundum vr̄
verius.& licet fatear decr.locū habere in interdicto lo-
ci ſpecialis,dummodo illud interdictum ſit, interdicta
tn̄ eccleſiarum nego eſſe generalia quoad effectū gn̄a-
lis interdicti,etiam ſi interdicerentur oēs eccleſiæ ciui-
tatis,vel prouinciæ, puta propter decimas non ſolutas,
vel procurationes legatorū,vel conſimiles,vnde ſi dicas
eccleſias loci interdictas,non putes,ꝙ tunc ſit locus de-
cre.alma.ĵ.c.§.adiicimus.vt ibi no.j.glo.qa tūc nō pote
rit in eccleſiis celebrari ēt baſſā voce &c. extra eccleſias
illas etiam in loco illo celebrari poterit alta voce ſub tē
torio,vel in eccleſia loci,ſi qua eſſet non interdicta, nec
tunc locus eſſet denegationi ſepulturæ hominibus illi⁹
loci,ſaluo quod habes.ĵ.c.ſi ciuitas.in fi. & aliorū ſacra
mētorū & diuinorū officiorū,q̄ niſi inquātū permiſſa
reperiuntur vetant̄ tp̄e generalis interdicti.c. fi. poſt pri.
& in extrauaganti Bonifacii prouide.in prin.& ꝯ, ſi vil
la,vel caſtrū ſint interdicta, etiā ſi vnica, vel nulla eſſet
ibi eccleſia,interdictū dicitur generale, vt ſcripſi in de-
cre.cū in partibus.de ver.ſign.in fi.& loc⁹ erit pęnis gn̄a
lis interdicti,vt ſ̄.cū igit̄ decr.hic aperte de generali lo-
ci interdicto loquatur,verius videtur,quod dicit Io.mo.
vt in interdicto eccleſiæ locū nō habeat,ſic etiā eſt alia
2 differentia inter iſta,qa†generale interdictū in locum
proferri nō pōt ſine ſpeciali Papę licentia pro pecunia
rio debito,vt in extrauaganti Boni. prouide.quæ prohi-
bitio in ſpeciali locum nō habet,ſic & aliud eſt interdi
cere ciuitatē,vel locū,quā interdicere ciues, vniuerſita-
tē,vel collegiū,vt ĵ.c.ſi ſniſa.§.j.vbi dicā ſup gl.aliud.ſi er-
go executor gratię, quia nō recipitur is,cui datus eſt,ad
mādatū ipſius excōmunicet canonicos, & īterdicat ec-
cleſiā,vt ſępius accidit,& canonici pp appellationē p̄ce
dentem,vel alia cauſa,dicant ſententias illas nullas, re-
laxari poterit ad cautelam.& hoc placet,& ſic exponi-
mus;alia loca, puta regna, prouincias,comitatus, ba-
ronias,vel villas.[*aliquatenus.*]i.aliquo tenore,modo,vel
forma.ſic.ĵ.c.vlt.§.illis etiam.¶Prima glo.obiiciendo q̄
rit,tres opi.ponit,quas reprobat & ſoluit. ¶Secunda gl.
ponit 12.caſus, quibus excommunicatio nulla. ¶Pen.
gl.remittit,quærit & ſol.¶In glo.j.ibi.[*terminato.*]vide de
do.& contu.finem.in fi.glo.ſed nunquid.¶In glo.j.ibi.
[*non roborentur.*]& ſic extirpandæ ſunt.lxviii.di.corepi.cū
ratione vincendum ſit.13.q.vi.vides.nec recipiēda ſunt
quæ

quæ opinione vacua non rōne, vel auctoritate Iuuanē.
xxvi. dist. deinde. sic dico de solutione Francisci, q dice-
bat, q quia tales snīæ mature feruntur. s. e. Romana. in
fi. sic debet tolli mature, all. de elec. ecclesia ii. Boa. dice
bat, q qñ singularis petebat absolui ab interdicto loci,
fatue petit, q a ipsius satisfactio non requiritur, q fateor,
vt no. j. c. si. ver. nec tūc. & scripsi post Inn. de pę. & re. qđ
In te. super vlt. glo. sed hoc nil ad ꝓposituū vt ibi. q te. ſm
Guil. dūt. ¶ In gl. quod sit. ibi [*sed excommunicato.*] ratio ve
3 ro † quare excommunicatus excommunicatur & non
excommunicat, satis patet, vt dicit Io. mo. nil. n. impedit
ligatū vno vinculo ligati sc̄do. s. de inde. ita quorūdam,
sed excōicare est iurisdictionis, cuius exercitiū excōica-
tus nō hēt. s. e. lib. de offi. vica. Romana. de re iu. ad ꝓbā-
dū. hīc cū sit extra cōionē, aliū ab ea nō pōt excludere,
sicut nec possessus possidet. ff. de adul. sic eueniet. & ibi c.
vlt. s. e. de priuil. aūt. & ibi [*octauo.*] istos octo notauerat.
Host. s. e. solet. duos sequentes posuerāt hic Bar. & Ioan.
mo. Fran. addebat casus. s. co. li. de offi. ord. Romana. in
fi. sed dic vt ibi, itē. s. e. Romana, in fi. ibi, videas in gl. per.
hanc, & sup ea. & ibi. c. quanto. & c. ti. supra. e. li. c. j. olim
4 fuit hic disputatum, an † vitietur excōicatio ex defectu
clauis scientię, cū. s. fertur a ꝓlato oīno illa claue caren-
te, allegatur hæc gl. q hunc casum nō enumerat inter
alios nullitatis casus, in hac qōne nō insto, tū q a ꝑ mul:
tos negatur, sciētiā esse clauē, tū q a cōstat excōicationē
& censurā ecclīæ nō ex sciētia, sed ex potestate & aucto
ritate receptā ligare, q satis expeditur ꝑ ex. Io. quia quo
rūdam. ver. q aūt. cū sequentibus, vbi habet clauis diffi-
nitio, remissionē etiā de hoc dedi, de sum. trin. firmiter.
§. vna. & facit quod scripsi, de ęta. & qua. c. fi. ¶ In glo. q
fur. ibi. [*specialiter*] Idem si generaliter, puta in vniuer-
sitatē, vel collegiū secundum Fran. & ibi [*dic quod bene.*]
idem Guil. Gar. Cle. Pi. Boa. Io. & Arch. & ibi. [*ad caute-
lam.*] ad hoc. s. eo. venerabili. quam decr. hic tenuit Inn.
supra de appel. ad hoc qm. in i. gl. s. q fiebat absolutio ad
cautelam in interdicto sicut in excōicatione, quod in-
tellige de interdicto personæ non loci per hanc decret.
¶ In gl. vl. in fi. idem Gar. Io. mo. & Arch.

SVMMARIVM.

1 *Pęna grauatur per perseuerantiam duorum mensium.*

CAP. XL.

Quicunque. Hæc decre. habuit bre
uiloquū dictatorē, ita
q pp multa ipsius membra vix potest breui-
summari, propter quod gl. nō summauit.
diuidendo tñ dici potest, q primo excommunicat cū
certis limitationibus dantes licentiam offendendi i per
sonis, vel rebus, vel suorū exercentes contra aliquos ec-
clesiasticā censurā, vel exerceri facientes, vel illam faciē
tes seruare. sc̄do ibi eandem pœnā prorogat ad vtenię,
vel motu proprio id agentem. tertio ibi. q aūt. pœnā ag-
grauat. & dixit Fran. q quia multi prælati timebant qñ
que exercere censurā propter grauamina q eis vel suis
Inferebant. ideo edita fuit hæc constitutio [*princeps.*] vi-
de, quod no. in cle. de bap. ꝓleni i. sup ver. regū [*interdicti.*]
satis puto, q si propter principē, vel dñm interdicat ter-
ra. locus fit huic cōstitutioni, cū ipsius satisfactio requi-
ratur, & sic in ipsum dr̄ snīa esse ꝓlata, j. co. si snīa. & rū.
facit. s. e. dilecto [*sententia.*] in aliis ergo sententiis, vel pę-
nis nō hēt locū cōstitutio ista. vel ipsius pœna. ad idē li
tera, tales, quæ. j. sequitur [*licentia*] no. q a nō solū iuben-
tes, vel mandantes ligat hęc cōstitutio, sed ēt licētiā dā-
tes, q minus est ſm Guil. & Arc. & hoc est ad modū eo
rū, q trahunt aliquē de sua ꝓtectione, & hoc sępe quo
ad clericos vtuntur laici [*capiendi.*] de capiētibus epos
dic hodie, vt in cle de pęnis. siqs suadente. [*suorum*] sic
xxiii. dist. cōis filius. s. de test. de cętero. iii. q. xi. neganda.
Arc. [*re integra reuocauerunt*] facit ad qōnē no. j. eo. cū qs.
in glo. ii. [*nisi bona*] hic recitabat Gar. & Io. mo. post eum
ea quæ scripsi de ap. præterea. ii. s. de prorogatione ter-
mini dati ad soluendum, & an quandocunque intra ter-
minum appellaretur, & quod circa secundum dicit Io.
mo. ibi dixi [*præmissorum.*] i. occidere capere in personis
suis, vel suoru grauare, vel eos, pp quos latæ sunt, vel ob-
1 seruantes [*duorum mensium*] no. per † ꝑseuerantiā duorum
mēsium grauati pęnā. & facit ad ea. q dixi de cle. co͠su.
Io. in iu. q. vbi hæc decr. allegatur in fi. [*obtinere.*] ꝑter q̄
in mortis articulo. j. eo. eos qui. s. de of. or pastoralis. vbi
de hoc. ¶ Prima gl. dicit vñ orta, soluit dubiū & solutio
nis obstaculū. ¶ Gl. lra. obiicit & dupliciter soluit. ¶ Gl.
pę. quærit & soluit. ¶ Vltima gl. dat simile. ¶ In glo. scilt
cet. ibi. l. iii. §. j. si res commodata redditur deteriorata ꝓ-
stari oportet quod interest. ¶ In glo. sic. ibi. s. quoties. vi-
de hanc. & l. liber homo s. e. mulieres. super vlt. gl. ¶ In
glo. j. in fi. dicebat Guil. q vniuersale quicunque, singu-
los comprehendit. ff. de hęred. insti. l. hoc articulo quis-
que. ff. de pig. act. si necessarias. §. si annua. de offi. præ. l. ii.
s. de ma. & obe. solitę. ad fi. per quam patet etiam impe-
ratorem includi, vt dicit hic Arch. tñ d cit Guil. signū
vniuersale quandoque ponitur, ꝓ particulari. j. q. vii. siqs
oēm. xv. q. j. mulier. ¶ In glo. & in fi. s. de ma. & obe. oēs.
Arch. alle. lxiii. di. Valentinianus. & ii. q. vii. §. item cum
Balaam. ver. sed notandū. ¶ In iiii glo ibi [*ut familiarē*] al
le. Guil. xii. q. ii. ecclesiarū seruos. vel filii vel serui, insti.
de his qui sunt sui vel ali iur. per totū, vel domestici. C.
de his qui ad eccle. confu l. ꝓsenti §. sane. & de his no. ii.
q. v. in summa. Item vxores & mācipia. C. de epi. & cle.
l. ii. & coloni. lxxxix. dist. iudicatum. C. de re. l. quicunq;.
lib. xii. & de quibus habetur. iiii. q. iii. l. vlt. & xv. q. iii. non
est. ¶ In glo. lra sequens. ibi [*non restituerit.*] idē Arch. &
hoc videtur voluisse Guil qui dicit, rem integram hoc
dixi, priusquam ad grauandum personas processum sit,
sed Gar. & Io. mo. exponunt re integra, i. iniuria nōdū
illata in persona, vel rebus. ¶ In gl. vlt. ibi [*denunciati fue-
runt*] in his sufficit denunciatio, quia sunt ipso iure ex-
cōicati, sed idē in aliis incendiariis. ex quo excommu-
nicati fuerint & denunciati ſm Gar. Io. mona. de hoc
vide in decr. statim allegata cum suis remis.

SVMMARIVM.

1 *Iudex secularis potest summarie de clericatu probationē recipere.*
2 *Seruus fugitiuus licet se gerat pro libero, non tamē est in possessio-
ne libertatis.*
3 *Emptor fundi, a quo res euincitur necesse hēt denunciare auctorē.*
4 *Facies ad instar cęlestis pulchritudinis facta fędari non debet.*

CAP. XLI.

Si iudex. Diuiditur in duas partes. pri-
ma dicit, q ad iudicē eccle-
siasticum pertinet cognoscere cām parte
vocata de clericatu, quem allegat, nō ad iu-
dicē laicorum, & cām reddit. secunda pars ibi, & si. sub-
diuiditur in tres. primo ponit tres casus, quibus ante co
gnitionem fit remissio. secundo ibi. idē. addit quartum
quē probat triplici argumento legali. tertio ibi non sic.
ponit quintū, quo non fit remissio ante cognitionē, iu
dex tñ laycus interim nō ꝓcedit, & hic incipiūt consti
tutiones Bonifacii. & ista prima est expediens & vtilis
valde, sępissime practicatur per curiā, remissionē dedi.
s. eo. decernimus. [*repetat.*] dixit Inn. in decr. vt famę. q
prælatus reperit clericum etiā nolentē & se laycū ꝓfitē
tē, q a est iniuria ecclesiæ eo. ti. contingit. ii. q. j. in primis.
in prin. dicit etiā, q pōt ep̄s, maxime si est ordinarius
capientis ꝓcedere in modū inquisitionis ꝯ detinētem,
q a crimen sacrilegii est clericū detinere. xvii. q. iiii. quis-
quis. & c. si quis deinceps. & c. sequen. & hoc verū, si fa-
ma est eū esse clericū. Si vero est notoriū, tūc sine inqsi
tione requirit eum & excōmunicat detinentē. dicit ēt,
q si clericus nolens, vel inuitus etiam sup cā ciuili con-
ueniatur coram seculari iudice, prælatus suus pōt illū
ēt inuitū abstrahere a iudicio seculari, de fo. comp. si di
ligenti. xi. q. j. inolita. & c. placuit. & c. de persona. & pōt
iudicē punire quasi de sacrilegio, & arg. supra de fo. cō-
pe. c. i. si tñ prælatus ageret ꝓ recuperatione clerici sui,
quē laicus vt laicus possideret, vel officio iudicis, vel rei
vendi.

vendi de iure canon. vel præiudiciali, de quibus no. sup. de maio. & obe. inter quatuor. tūc agere debet. coram iudice rei. C. vbi causa status. l. ii. Bm Inn. [ecclesiasticum]
1 videbatur quibusdam contrarium, q † iudex secularis possit summarie de clericatu probationem recipere, quasi per id cognoscendo, an sua sit iurisdictio, facit, de rescri. super literis. ff. de iud. siquis ex aliena. sed hoc est falsum, & ratio statim sequitur [absque.] pro fine, ponit. Arch. remittit sup. eo. lib. de procu. qui generaliter. & vide quod ibi dixi [communiter.] vide quātum operatur cōmunis opinio, vel fama. Arch. ad hoc faciunt iura, quæ allegat hæc glo. [incontinenti.] nec præcipiti festinatione, nec moratoria cunctatione. ff. de admi. tuto. l. tutor q repertorium. i. respon. in fi. Bm Arch. de hac dictione. supra de testi. co. præterea. de mu. pe. c. i. de appel. an sit. de no. ope. nuncia. significantibus. [deprehensus.] an capientes talem habentem habitū sint excōmunicati, remittit Arc. supra c. li. vt famę. §. i. supra de pœnis. presbyteri. l. di. si quis dyaconus. l. xxxi. di. presbyter. [tonsuram] videlicet, hic aperte probat tex. q habitus clericalis consistit in duobus. s. in tonsura & vestibus, quod est bene notādū. & de tonsura vide, quod no. in cle. de vi. & hone. cle. qm. in glo. si ergo. itē vide de his vestibus no. in cle. c. j. I gl. dicūr quidā. in fi. [constet de contrario.] de hac pura negatiua. s. q non sit clericus, constare poterit per positionem cōfessatā. sup. e. li. de confes. c. i. posset etiā hic contrarium cadere in affirmatiuā, si diceretur, priuatus priuilegio clericali, vt in casibus nor. sup. in glo. hic ideo. hic tñ sciendum, q quando esset penitus illiteratus, vrgens præsumptio esset contra eū, q clericus non esset cum tali clericatus, vel prima tonsura conferri non debeat. s. e. lib. de tempo. ordi. nullus. cum concor. quas ibi scripsi supra ver. illiterato [existit] tunc dicitur quis se ge-
2 rere pro libero, nō quando fugitiuus est, licet. n. † seruus fugitiuus se gerat pro libero, non ideo est in possessione libertatis. C. de agri. & cen. cū seimus. lib. xl. sed cum diu fuit in possessione libertatis, paratus subire iudicium liberale. arg. ff. de acquiren. pos. possideri. §. si seruus. & l. p cum. §. vlt. & ponitur diu, pro decennio. ff. qui & a q. ma. l. si eū. §. Aristo. sed & si ipse alicuius per. v annos se gessit pro libero, & mortuus est filius, liber erit. C. ne de sta. defunc. si patet. & fauore libertatis contra ecclesiam currit hæc præscriptio. s. de coniu. ser. sed non ob. quod ibi dicitur de decennio, quia narrat, vt ibi no. & quomodo in monacho locū non habet, quod de libertatis possessione prædixi, dūmodo constet de monachatu, ponit hic Arch. ad literam, quod posuit Host. scripsi. s. de reg. c. si super ver. fugitiuos. ibi vide [angariarum] vide de immu. ecc cle. non minus. in iii. gl. [reprehenditur] ad hoc. eo. lib. xii. de prępo. fac. cubi. l. i. in fi. ibi. sub habitu &c. hinc est, q sub iudice talibus deputato litigabitur, si quis contrarium voluerit dicere. C. eo. tit. l. pe. §. si vero cuidam. Arch. [nō sic] statim declarat quō non lic. s. qa nō remittitur, donec &c ante deprehensionem paulo ante hic intendit, certum est. n. q oīs clericus aliquo tempore prius habitus est pro laico [restituendus] ecclesiastico iudici [incumbit] dicit Io. mo. q ad hoc admittitur beneficio concesso clericali ordini, nam aīs non videret admittendus 5 illa, quę factis suis tam dilucide protestatus est. s. de proba. per tuas. cum suis cōcor [iudicii] secularis penitus. s. e. Romana. §. vlt. ¶ Prima gl. ponit summā, & quid declarat. ¶ Secunda gl. inducit tria similia. ¶ Glo. coram. primo signat contrariū & soluit. secundo quęrit opponendo, & dupliciter soluit. ¶ In gl. secunda. ibi. l. i. §. i. p interdicta, vel cognitiones ptorias petimus, quos in præse habemus. & ibi. [de iure.] sequitur. incolarū, qd quęque ciuitas sibi vendicat pūdū prouinciarū est cognitio. ¶ In
3 gl. puta. ibi [emptor] † fundi a quo res euincitur, necesse hēt denunciare auctori vel ipsius heredi. ¶ In glo. sic. ff. ibi. l. iii. vide. s. eo. ri. ad hoc. super gl. ii. [& ibi [Barbarius] cuius casus habetur. iii. q. vii. §. tria. ¶ In glo. vt in quo. ibi. §. si quis virgines. huius casum habes. s. e. in audientia.

¶ In gl. C. de. ibi. [eam quæ] quę reperitur in possessione libertat s dolo malo ęquiparatur ancillę. & ibi [liberis. §. fi.] qui sine dolo est in possessione libertatis, de libertate in seruitute petur, dñs pbat. & ibi [cui necessitas.] pbandi de ingenuitate sua non incumbit vltro, si ipse pbare desi deret, audiendus est. ibi [circa] si eū, qui est in possessione ingenuitatis, dico libertinum, habeo hoc pbare, ipse tñ si ducia sui iuris posset in se onus pbādi suscipere. ¶ In glo.
4 hoc habes. ibi [si quis.] † facies ad instar cęlestis pulchritudinis facta fędari nō debet. ¶ In gl. multa. ibi. [illud.] vide de pœnis constitutis. sup glo. ii. ¶ In gl. corā. ibi l. di. diuinis. pōt crimē esse tam graue, qd nec fideiussoribus, nec militibus cōmittit. q reus esse dr̄, sed carceris pęnā ante supplicium sustinet. ¶ In gl. plus. ibi. l. iii. incipit. si crimē cā. in seq. concor. ¶ In gl. si. in fi. facit ad hoc. s. de ap. dilectis. & Arch. remittit ad ibi no. per Inn. & s. de seruis nō or. c. ii. de ma. & obe. inter quatuor. & Azonē i sum. C. vbi cā status. ¶ In gl. puta. ibi [emptor] fundi. ff. de re iud. de vnoquoque. & s. de emp. & ven. c. si. Io. mo. ¶ In gl. hoc ideo. ibi [bigamus] saluo quod not. s. eo. l. de biga. c. j. in gl. vere. & ibi de vi. & ho. cleri. c. vno. adde quod habes in cle. eo. ti. c. j. in fi. idē Arch. hic. vide, quod scripsi. sup. c. ti. perpēdim' contingit. ii. super glo. & p hoc fine distinctionū prolixitate videre potes casus, quibus clericus perdit priuilegiū clericale. ¶ In gl. cum. in fi. vnde sup. dixit absq; alia cognitione, hic dicit ante cognitionē. ¶ In gl. vt in quo. I fi. Archi alle. xxv. dist. qualis. xxiii. q. ii. nec quicquam. & s. eo. in præsentia ¶ In gl. hic habes. & ibi. [cum stigma] coctura igneorum vulnerū. Arch. dicūt deriuatores quod est signum, caracter, cicatrix, coctura, inustio, quæ fit calido ferro, ad Gala. vi. stigmata dñi nostri Iesu Christi I corpore meo porto. ¶ In glo. multo. in fi. dicit Io. mo. q est rōdigna nota, qa hic plura faciebāt ipsum, quā pro ipso, vt patet in tex. & ideo a pluribus denominabit. & Bm illud iudicabitur, vt no. j. ti. proxi. c. vlt. ¶ In gl. coram. ibi [ecclesiastica] idē Io. mo. & Arch. & in fi. idē Ar. vide, quod dicā super glo. proxi. & quod dixi in q. mer. super regula non licet. j. de reg. iur. ¶ In gl. no. qñ. in fi. Arc. alle. vi. ecclesia. bene. c. vno. C. de fur. ciuile. circa hoc quod tractamus de onere probandi titulum incumbente possessori, dicebat Io. mo. q vbi actor agit contra reū de re, quā re' possidet, vt illā sibi restituat, quam, dicit suā, vel sibi debitam, qa cæteris paribus plus in ludo hēt possessor q petitor, actore nō pbāte obtinet reus, & nihil pbans. & vt dicit hoc æquitas actionis publicianæ. ff. de publicia. per iotum, sed si actor nō agit ad possessionē euincēdā, quam reus habet, sed ad aliū finem, tunc secus. vet. gra. si videt episcopus tenentē beneficiū esse in possessione clericatus qa possessio nō sufficit, cogere poterit illū facere fidē de clericatu. ii. q. j. legum. de rescr. cū adeo. de translac. ex lris. dicit tñ, q vbi antiqua esset possessio repuare illā calumniosam petitionem & psument illū clericū, ar. ff. de ritu nup. in liberę. secus in facto recenti nāc, sic nunc aliter se habēti, vt faciunt barattatores, arg. sup. de præsump. illud. & vide; quod ibi scripsi in gl. sequenti. & de spon. consultationi. super ver. testib'. dicit aūt, q in eo qui contendit de beneficio firmiter diceret, q debet pbare se clericū vt in c. cum adeo. & c. ex literis. secus vbi diu inconcusse tenuisset.

CAP. XIII.

Statutum. Duo facit. ponit constitutionem prorogantē, cui scdo decretum adiūcit ibi, decernentes. & vide, q difficile est prouidere malitiis, qa faciles erant iudices excōicare cum participibus, ēmanauit decretalis statuimus, quæ vetuit participantes excōica ri maiori nisi monitione pmissa faciebant iudices fraudē faciēdo monitionē generalē, & 5 hos puidit Gregorius in c. constitutionem. sed demum iudices, q excōmunicare non poterāt participantes, nisi noīatim monitos, si ne monitione dicebāt, excōmunico talē, & suspēndo a diuinis oēs sibi participantes, vel faciebant generalem monitionem

monitionem de non participando sub poena suspēsio
nis,vel interdicti[*declarationem.*]ergo non ampliauit, sed
declarauit casum,& facit ad id,quod dixi in decr.statui
mus.super ver.ab eo[*præmissa.*]vide,quod dixi.s̄.eo. ɔsti-
tutionē.sup eodē ver.delegatis.dicūt qdā delegatos hoc
posse,cū hoc exprimitur in rescripto.als nō,ɔriū placet
Arch.per hanc literā alleg. hic de osti.dele. præterea. &
c.prudentiam.§.cæterum.& vide,quod dixi. s̄. c. statui-
mus. sup ver. iudex [*easdem*] suspensionis vel interdicti.
¶ Prima gl.summat.¶ Vltima dat duo similia. ¶In gl.
vltima.in fin.§.& hæc eadem.quid dices,si adhuc alias
sententias proferant quæ non sint sub appellatione cē
suræ,puto de illis non prouisum,qa ɔ illas extant reme
dia etiam sequentium appellationum , per quas suspē-
duntur,quę desunt in istis.j.c.is cui,in fin.

S V M M A R V I M.

1 *Appellans ante sententiam non potest prosequi, nisi causam in ap pellatione expressam.*

2 *Probatio eiusdem rei fit quandoque ad diuersos fines.*

3 *Sententia,a qua fuit appellatum, firmata executio interim facta est etiam firmata,licet fieri non debuisset.*

C A P. XIIII.

Icet. Primo obiectioni respondet.Secū-
do questionem soluit.ibi , excom-
municatus post appellationem, Io. intelli-
git de ap. interposita a diffinitiua , & iudex
nihilominus excōicauit illū nō parentē executioni,nō
curo de hoc,an a diffinitiua,vel prius fuerit appellatū,
& vide quod dicā in fi.& sup gl.antep.[*prosequentis.*]vel
alias expresse,vel tacite renunciantis.s̄. de app. solicitu-
dinē.ad finē.[*ut debuit*]si ergo habuisset impedimētum,
vel insta causa subesset,quare ꝓsequi nō potuit, vel non
tenebatur,ita qđ appareret appellatio non esse deserta,
non esset locus denunciationi,de qua sequit̄ p hāc lite-
rā.facit cle.de ap.sicut appellationē.& c.q̄diu. nunciari
debebit,quod est.j.[*euitari*]non putat Arch. ꝙ talis ce-
lebrās sit irregularis,si de veritate ligatus nō est , & licet
hic iubeat ipsum per alios vitari,non tū iubetur hic , ꝙ
ipse se gerat pro excōicato,ad hoc.s̄.de ap.ad ꝓsentiā.vbi
hoc no.Inn.& eo.tit.dilectis.in fi.s̄.eo. solet . in fin. facit
xi.q. iii.nō dēt.& c. illud plane. Nec ob. ꝙ in gerendo se
diuinis vr̄ cōtēnere sui pastoris sniam, & p id ligari.s̄.
c.j.cū concor.nā illa intelligunt̄ de snia iniusta , q̄ ligat
quo ad ecclesiā,& si non quo ad Deum , hic loquimur
de nulla,quę nec ligat quo ad ecclesiā, vt hic in princi.
licet qn̄q; de facto tollat̄,de testi.dilecto.& præ.c.ad prę
1 sentiam.vel alle.ɔ.appellans † ante sniam non potest ꝓ
sequi,nisi cām in appellatione expressam , patet in cle.
de app.appellanti.solutio dici posset,ꝙ hic appellauit a
diffinitiua.dic verius,ꝙ hic non prosequitur appellatio
nē,nec vt ꝓsequens audiretur,cum sit deserta,vt in cle.
de ap.sicut.& c.si appellationem.sed agit de nullitate pe
tēs se declarari nō ligatū,omnē ergo declarationis cām
prosequi pōt.primū aūt.i.appellationis ꝓsecutio habet
fieri corā iudice appellationis,istud vero fieri poterit co
rā quocunq; iudice cōpetēti.& adde,quod dicā sup gl.
2 antepen.& sic no. ꝙ † eiusdem rei ꝓbatio fit qn̄q; ad di-
uersos fines.simile.s̄.de testi. veniens.ii. de test.spo. soli-
cite.& bn̄ facit,quod dixi de ap.ad hoc si in vna.sup pri
ma glo.[*nullitate*]facit hæc decr.ad qō.Io.de qua est vlti
ma.ii.libri,& est talis.cū Seyus minor.xxv.annis publi-
ce matrimoniū cōtraxisset,& ɔsumasset , postea Titius
vxorē euicit.sed ipse a snia appellauit,sed nō fuit ꝓsecu
tus,lapso decēnio,& illo facto maiore Titius accusat il-
lū de adulterio corā iudice seculari.q̄rebat qd iuris,ante
oīa id,qđ de ætate dicit,nō pondero,cū in cā matrimo
niali minor.xxv.agat & defendat vt maior olim & ho
die,de testi.spo.ex parte,de iudi.c.fi.s̄.c. li.primo ꝓ Titio
facit res iudicata,cui acquieuit appellans nō ꝓsequēdo
ii.q.vi.appellatore.de ap.cū sit.c.sępe.patet ergo p sniam
illā vxorē Titii,& sic cognoscēs illā adulter est , ꝓ Seyo
sic inducit̄ hæc decr.Seyus tuetur se p nulitatē snię , in
qua decepta fuit ecclesia p falsas ꝓbationes, cōstat aūt,
ꝙ qa lata fuit ɔ matrimoniū,nō transit in rē iudicatā,
de re iud.lenor.lator.& c.cōsanguinei. p negligētiā er-
go nō ꝓsequētis nō cōualescit,vt hic, hoc ergo ad sui
defensionē ꝓbato apparebit illū nō adulterū,& soluen
do hoc tenuit,dicens ꝙ ecclesiasticus iudex de hoc co-
gnoscet,& mādabit iudici seculari, ꝙ interim superse-
deat accusationi,de or.co.tuā.p hāc decr.puto , ꝙ sepa
rabit̄ Seyus a cōiuge,donec cognitū sit de cā, vt sic per
sniam & negligentiā propriā appellantis Seyus priuet̄
possessione coniugis, sicut hic pp illa duo priuat̄ posses
sione cōionis.Nec obst.vt si.pē.laudabilē.qa ibi nō cō-
currunt illa duo,si dicas ad hoc non agit̄.rn̄deo , eccle-
sia ex officio hoc faciet,nec aliter, illū audiet. facit sup.
de matrimonio clan.c. j. & iii. nā ēt hic ꝓcedit ex offi-
cio ad hāc denūciationē in pœnis negligētis & pp peri
culū cōmunionis.sup.c.li.de excep.pia. ¶ Prima glo po-
nit,qđ declarat,& summat.¶Secūda gl.rn̄.p quæstio.&
soluit.¶Glo.ɔ.obiicit & soluit.¶Gl.no. ad q̄stionē. ar-
guit negatiue,ponit opi.ɔriā,q̄ adiuuat. & coadiuuatio-
ni respondet.¶ Vltima gl.rn̄det p ɔriū,qđ dupliciter sol
uit.¶In gl.secunda.ibi.§. falsus. vide in c. statim alle. in
gl secūda.¶In prima gl.ibi[*moderni.*]dicit hic Io. mo. ꝙ
Inno.ibi vacillabat,vt dicit Arc.Inn.ibi dicebat, ꝙ post
transactū tēpus appellationis ꝓsequēdæ qs nō poterat
dicere excōicationis sniam esse nullā ex ea cā , qa post
appellationē latā,qa prosecutionem omittēdo ligare in
ceperat snia,per.l. furti.ad quā hic rn̄detur in quarta gl.
¶In gl.& ibi puto.idē Arch.¶In gl.ɔ.ff.in fine.idē Arc.
q alleg.sup.de cōsue.ad nostram.& C.si a nō cōpe. p to
tū.¶In gl.no.ibi [*contrarium*]& ibi Arch. ¶In gl .antep.
in fi.hæc glossella ꝓcedit in appellatione interposita an
te sniam,sed qd si appellatio illa postq̄ fuerat reus non
parens excōicatus fuerat interposita a diffinitiua , ꝙ
qua intellexit Io. mo. vt in prin. dixi. ōro qd neglecta
appellationis ꝓsecutione veniet nunc ꝓbādū. certū est,
ꝙ p præ.dec.nō solū.de ap.sup.c.si.veniebat reuocāda p
modū nullitatis , ēt nō verificata iustitia appellationis,
ex quo apparebat appellatum debito mō & tpe.qđ suffi
cere puto ēt in hoc casu,qn̄ agitur, vt declaret nulla ꝓ-
bato.n.qđ ꝓxime dixi, nisi ex aduerso probaret casum
fuisse,quo nō potuit appellari,vel ante excōmunicatio
nē renūciatū ap.vel aliquid tale,vt c.ti.Romana.§.si ve-
ro.& §.si aūt apparebit excōicationē nō tenuisse,& p ɔ
sequēs sic poterit declarari,& graue forte dicere ɔriū, ex
quo sequeretur, ꝙ p acta antiqua,vel p nouas ꝓbationes
probare deberet iniquitatē sniæ.sed op. in appellatione
interposita a snia locū nō hēt hæc decr. p. l. ex cā.ff. de
3 app.quę a ɔrio ꝓbat † quod firmata snia,a qua fuerat ap
pellatū,firmata sit executio interim facta,licet fieri nō
debuisset,& hoc ɔriū intelliges p no.in decr.nō solū. in
quarta gl.Io.mo.qui mouit hoc dubium distinguit in-
ter directā executionē iudicati & nō directam sed obli
quā.lex illa loqtur in directa,q̄ fit per possessionis tradi
tionē,de qua vel solutionē eius de quo fuerat iudicatū.
deserta igitur appellatione tollitur suspensio , vel extin
ctio iudicati, quam induxerat appellatio, & hoc casu
manet firma directa executio . licet male facta , quam
de nouo,si facta non esset,vel si reuocaretur , fieri opor-
tet.sup.de re iudi.cū aliquibus.ad euitandū ergo circui-
tum.vt cle.de rescrip.auditor,cū concor. firmato prin-
cipali,idest iudicato firmatur accessoriū. i. talis directa
executio,secundo vero casu qn̄ executio nō est directa,
licet fiat, vt ad executionem iudicati veniatur,vt in casu
nostro,cū excōmunicatur victus,qa nō paret,nō firma
tur accessoriū principali firmato vt hic,nec mirū,si cō
ualescit directa sequela fortius,q̄ nō directa, nā ex ma-
iori propinquitate aliqđ tenet,quod remotius nō tene-
ret.C.de vsuris.per retentionē.C.de pac.l.petēs, ꝙ aūt di
recta non sit ita vicina iudicato, sicut directa per se pa-
tet.maneat ergo,vt dixi,ne bis idem iteretur,qd esset ne
cessario iterandum,sed excōmunicatio nō est necessa-

rio

rio iteranda, forsan.n.desertor appellationis parebit exe
cutioni, & sic victor habebit intentũ, & actus illius ne-
gligentis excõmunicati interim facti non lædentur, &
sic est eligendũ, qđ victori prodest, & male excõmuni-
cato nõ obest. ff. de euic, in creditore. & hoc maxime ec
clesiasticis viris. s. de postula, c. fi. ¶In vlt. glo. ibi. [*reperit.*]
ad hoc, q matr. accu. pos. insuper. & qđ ibi no. in j. gl. &
ibi, pendente. ante vero quã litẽ moueat, repellit, & sic
posset intelligi decr. per tuas. e. ti, vt dixit Inn. s. e. qa pocu
lorum. in fi. & in fi. Idẽ Arch. qui ẽt dicebat, q p denun-
ciatione iudicis prima facie p̃sumitur, de reus. in p̃senti-
tia. de ele. bonę. ver. & p his. licet per illam amplius non
ligetur, de appel. pastoralis. in fi.

S V M M A R I V M.

1 *Debitor non potest capi pro debito.*

C A P. XV.

SI clericos. Duæ sunt partes. secũda ibi, eosdem. prima facit
tria, soluit dubiũ, quod dupliciter fortificat
ibi. & per. & ibi, licet. causam reddit ibi. cũ
his. secunda dat regulã, a qua duos casus ẽxcipit ibi, nisi
& no. q dicit clericos nõ distinguendo, an sint, vel non
sint in sacris, in modo tñ capiendi & detinendi dẽr in
his haberi distinctio, xlv. distin. cum beatus [*commissos.*]
hæc litera demonstrat s̃m Arch. q de his excessibus cõ
stabat iudici, alleg. xx. q. ii. c. j. ibi. [*conuicti.*] & in fi. ibi [*de-
tectus fuerit*] s. de depo. grauis. ver. quocirca. s. de pœnis.
tuę. & quod ibi no. & eo. tit. q̃uis. s. e. lib. inducit decre. vt
famę. q dicit, postq̃ fuerint de crimine canonice cõdẽ-
nati, ergo non prius, nisi essent notorii. s. de accu. euiden
tia. nec ẽt notorio vt dicit obedire parato violẽtia dẽt in
ferri, vt in c. famę. de iud. cũ non ab homine. nisi suspe-
cti essent, q obedire nollent, vt quia alias eluserunt, de
ap. quæstioni. alle. ẽt, qđ no. s. eod. si vero. in quarta glo.
contra p̃dicta posset notari, q litera non dicit cõmissos
ab eis excessus, quasi innuat, q vbi cõstat de delicto, licet
ignoretur persona. p veritate habẽda ex delicto punien
do possint capi clerici, & multi sic seruãt, sed lr̃a sequẽs
facit p Arch. q dicit, q includuntur, vt puniantur, licet
non sint incorrigibiles, quare cauẽãt sibi p̃lati, q nimis
ad talia promoti sunt, & se & alios illaqueant [*excessus.*]
graues, Nec ob. xxv. dist. c. j. & vl. de vita & ho. cle. a crapu
la. de accu. cũ, dilecti. ff. de accu. leuia. & bene dicit exces-
1 sus, † quia p debito quis capi non debet. s. de pign. c. ii. ẽt
si ad id se obligasset. sed dic vt s. de iureiu. ex rescrip. [*ca-
pi.*] cõcor. s. eo. li. de offi. ord. cũ ep̃s. xxvii. q. j. si custos. &
c. si homo esses. & c. si qs rapuerit. ad finẽ. xviii. q. ii. abba
tes. s̃m Arc. ne fugiãt, cũ sint suspecti, vt qa nil possidẽt
in loco delicti, vel sunt alienigenę. ff. de his q̃ in frau.
cre. ait p̃tor. §. si debitorem. & q satis. cog. si fideiussor. §.
vlt. [*debita.*] s. de iureiu. statura. nisi dispẽsetur p eũ, q pos
sit alias arbitrari. s. de of. dele. de causis. i fi. & in cle. de te
sta. c. vno, in fi. & vide. s. de pœnis. licet. sunt aũt varię pę
nę pro delictorũ varietate statutę s̃m canon. s. de offi.
ord. ad reprimendam. debent aũt esse cõdigne cõpetẽ-
tes non excedentes modũ culpę, hic ordinate probatur.
xvj. q. vl. cognouimus. sup. e. ppendimus. de sta. re. ea q̃.
§. j. facit, quod ibi dixi, & de accus. cũ dilecti. super ver. le
uiter. ad idẽ. xxiii. q. iiii. q peccat. in fi. xlv. di. cum beatus.
sup. de homi. sicut dignũ [*postea*] scilicet crimine proba-
to. xv. q. vlt. c. vlt. in fi. [*credimus.*] vide hic quadruplicatũ.
sup. de deci. pastoralis. [*ex proposito.*] i. scienter, malitiose,
& iniuriose. Arch. [*eodem.*] determinat no. in Spe. de ac-
cusatione. §. j. ver. sed pone [*parendo iuri*] no. qa non tenẽ
tur cauere de parendo eius voluntati, vel arbitratui, nec
appellationi renunciari, facit sup. de appel. ad hoc. ff. q
satis. cog. l. fi. vnde caueant sibi prælati nostri tp̃is, q etiã
cõstitutos in sacris & in dignitatibus detinẽt inuitos, ni-
si sic caueant [*enormitas*] vt in falsario literarũ papaliũ,
vel eos, qui tales falsas literas p̃sentarunt, de crimine fal
si, ad falsariorũ. xlx. dist. in memoriã. sup. de fal. sup eo.
de rescrip. c. ii. in infamatu, q episcopũ suũ occidit. ii. q.
v. sup cã, vel de hæresi. s. e. li. de her. vt inquisitionis. versi.
& vi p̃latus, idẽ in similibus ¶Prima gl. summat, diui-
dit, & dicit, qđ corrigit & declarat. ¶Secũda rũ. per quæ
stio. ¶Gl. cõcor. alle. vnã cõcor. signat vnũ cõtrium ponit
duas opi. quas reprobat, demum soluit. ¶Glo. xvii. alle.
duo iura arguens ad q̃stionẽ, & ponẽs tres solutiones ip
sius. ¶Penul. rñ. p q̃stionẽ. ¶In gl. scđa ibi. [*l ultima*] Io.
iudices mulctant executores delinquentes, licet alii in
plus, alii in minus. ¶In glo. scđa. ibi. [*dico.*] idẽ Arc. & ibi
iurisdictionẽ puniendi crimina, vt j. ni. gl. & in remissio
ne quã dat finis gl & facit cle. de cele. mis. c. j. in fi. & ibi
[*alii dicunt*] Io. mo. olim hic tenuit, sed postea addidit, vt
sequitur in gl. vt ibi, iustitię, vel disciplinæ de re. c. vl. ¶In
gl. ad idẽ. in fin. imponẽda est. n. seuientibus freni tẽpe-
ries, vt C. de custo. reorũ. l. ii. in fi. ¶In gl. xvii. ibi [*domini-
cali.*] xxxii. ¶In gl pe. ibi darent. idẽ Arch. & ibi. [*agere.*]
inst. de obl. ex delicto. § furti. & ff. de reg. iu. plus cautio-
nis. ¶In vlt. gl. in fi. facit. xxii q. vlt. c. vlt. sup. de cõfes. c.
j. sup. e. li. de hæresi. in fidei. & c. accusatus. § licet.

S V M M A R I V M.

1 *Interdictum quando fit in terram alicuius, illa etiam, cuius habet vsumfructum, videtur interdicta.*
2 *Baro si vendat terram interdictam, non per hoc tollitur interdictũ.*
3 *Vniuersitas delinquere potest.*
4 *Præsentes nõ possunt facere constitutionem in præiudiciũ absentiũ.*
5 *Contradicere expresse plus est, quam non consentire.*
6 *Interdicti pœna quando ligetur vnus pro alio.*
7 *Capituli nomine generaliter posito singulares personę ipsius capituli designantur.*
8 *Clerici an sint interdicti, quando ecclesia est interdicta.*
9 *Interdictum ciuitatis, vel loci differt ab interdicto vniuersitatis, vel collegij.*

C A P. XVI.

SI sententia. Tres sunt partes, quæ patent. prima soluit du
biũ & excipit ibi. nisi. & solutionem decla-
rat ibi. vnde. secunda ibi. cæterũ. soluit secũ-
dum duas limitationes interserens ibi, qui culpabiles.
& ibi, dũmodo. tertia ibi. cum no. soluit tertiũ rationẽ
interserens ibi, ne sñia interdicti. idẽ in qualibet alia sen
tentia, cuius illa corpora essent capacia, cũ eadẽ sit rõ.
[*econuerso*] licet exp̃sso populo nõ veniat clerus, vbi tñ
districtualibus alicuius dominii, vel prouincialibus. pu-
ta Anglicis daretur priuilegiũ, vel immunitas, clerici
illius domicilii, vel prouinciæ bene participabunt pri-
uilegio vel ĩmunitate, vt scripsi sup. e. li. de offi. dele. c. vlt.
§. j. sup ver. distric. & sup. de fo. cõpe. dilecti. sup ver. Angli
cis [*dominii.*] id quod no. sup. de postu. c. j. in gl. bona sunt,
& quod de terra dotali & de pignorata scripsi, post, vide
licet sup illa gl. hic ponit Arc. ibi vide, & addẽdo ad ibi
1 dicta sciendũ † q cũ interdicit alicuius terra, ẽt illa, cuius
hẽt vsũfructũ, interdicta vr̃, cũ in multis casibus vsusfru
ctus sit pars dominii, vt ff. de insti. §. j. ii. & iii. ff q satis. co.
l. pe. & de reli. & sump. fu. l. ii. §. j. itẽ si baro, cuiꝰ terra est
interdicta, in diuersis prouinciis hẽt terrã. s. partẽ in vna
& partẽ in alia, si pro diuiso omnes illæ partes dicũt in
terdictæ, secus si pro indiuiso ne innocens puniatur, hũ
facit sup. de sepul. sacris. & quod ibi no. ff. de ri. nup. illud.
de aur. & arg. leg. quintus. facit cle. de concess. p̃ben. c. j.
vbi decretũ non ligat in incertũ. idẽ si ille baro post in-
terdictũ nouã terrã acquirat, nisi verba sententiæ id ex-
primant, illa interdicta non erit, facit quod no. s. de pri-
uil. cũ capl̃a. in j. gl. & quod sup ea scripsi. s. de rescrip. c.
vlt. cũ concor. ff. de iudi. nõ potest. & de dã. infec. l. dant.
2 §. si is q. si aũt † baro vẽdit, vel perdit terrã sic interdictã,
nõ p hoc tollitur interdictũ, sed tolletur ab illo, q tulit, q
tñ, vbi fraus non interuenerit, sed cessante interdicti cã
in illo tollendo facilẽ exhibebit, ad vtrunq; facit. s. e. sa-
cris. [*vel rectoris.*] facit s̃m Arch. pro opi. Tan & Host. cõ
Vin. i. q pro contumacia ep̃i possit ciuitas interdici, hoc
norant. s. de offi. dele. sane. ii. ibi dixi in fi. [*Ciuitas*] interdi
cta ciues de ciuitate, & ciuibus, vide, quod dicã. j. c. pro-
xi.

xi.in prin.[*qui culpabiles.*]concor.j.c.vlt.§. illis.de priui.
quod nonnullis.eo.ti.licet.in fi.s.eo.li.[*vel rectorem*]not.
hic diuersa,vt sdñs est ppetuus & proprietarius, rector
vt plurimũ tẽporalis,& quasi vicarius in eis.facit.xxiiii.
q.iiii.§.sed qui.ff.quod metus cã.isti quidẽ[*interdicti*]quo
casu ciues ẽt tunc ex iusta causa absentes includuntur
ẞm Arch.alleg.xxxi.q.j.ꝙ si dormierit.in prin.dicit. n.
ꝙ poena semper & vbicunq; seqĩ delinquentẽ,& eos in
quorũ personis punĩt.pro eo facit,quia nõ dubiũ ciues
ẽt innocentes includi,ad primũ dictũ Arch. signat ꝯ-
riũ,de deci.vt animarũ.s.c.lib.de cõstit.nõ soluit.tu dic,
ꝙ snĩa ordinarii,quæ punit culpam præteritam in delin
quente,vel alios innoxiis ligat expressos ẽt generaliter,
vt si puniat ciues propter culpã dñi vt hic,sed snĩa statu
ti puniens futuras culpas in delinquentes tñ non ligat
ignorantes,nec ẽt ex dioce.delinquentes vt ibi.item est
aduertendũ,ꝙ hic loqĩ de sententia interdicti,qua puni
ri potest innocẽs,vt p̄dixi. ¶ Vidi sępius dubitari p reli-
giosos,maxime de his,quę.s.dixi. s.;an delinquentibus
regentibus ciuitatẽ,vel delinquente vniuersitate, pp qd
delictũ interdictũ latũ est generalr in ꝯsiliarios,vel vni
uersitatem,illi cõsiliarii vel de vniuersitate . q tũc erant
absentes,vel q cõtradixerunt sint interdicti.¶ Ad affir-
matiuã adducuntur oĩa iura,q̃ pbãt factũ a maiori par
te corporis a toto corpore factũ videri.lxv.dist. c. j. ii.&
iii.x.q.ii.hoc ius.de elec.cũ inter cau.in prin.& c.qa pro
pter.& c.ecclesia.ii.de his q̃ fi.a ma.par.cap.c.j.ff.ad mu-
ni.quod maior.& l.municeps.de decr.ab ord.fa.l. iii. qd
cuius.vni.no.l.nonnulli.& l.sc.C.de decu. l. nominatio-
3 nũ.& de leg.l.pe.& vlt.& ꝯstat,quod †vniuersitas delin-
quere põt,sup quo vide,qd no.de symo.dilectus.ii. ꝯstat
ẽt pro vnius delicto ciuitatẽ, vel vniuersitatẽ ĩterdici vt
hic,cum concor.ex ꝯrio vilipenderet censura & snĩa in
terdicti ꝯ istud c.& sequens.& licet durum sit tales liga-
ri,ex quo tñ sic sine excep.fuit lata snĩa a iure,vel iudice
licet dura sit,seruanda est. j.q.iii.scriptũ. ff. qui & a qui-
bus.prospexit. xi.qõ.iii.c.j.bene facit ,qd not.de poe. &
re.quod in te.in vlt.gl.& qd sup ea dixi. ¶ In ꝯriũ,decre.
statuta & banna nõ ligant ,pbabiliter ignorantes,q ma.
accu.nõ pos.c.si.ergo absens nõ ligabitur,& qñque plus
operatur absentia,q̃ ꝯdictio.de elec.bonæ.ii.c .venerabi-
4 lẽ.ff.de arb.li in tres.Item † p̄sentes in p̄iudiciũ absentiũ
nõ possunt facere cõstitutionẽ voluntariam, vel decre-
tũ,de ꝯstit.cum oẽs.itẽ absens & ignorans ex malo nõ
obligatur.ff.de actio.& obliga.ex maleficiis. §. j. & dicit
lex cõsensum nõ ignorãtiam volumus obligari.C.de ta
bula.l.generali.li.x.bene facit.ff.de magis.cõue.l.j.vbi ex
facto decimarũ nõ tenẽtur tunc absentes.idẽ in familia
seruorum absente tempore quo dñs fuit occisus quo ad
Sillenianũ.ff.ad Sille.l.j.§.hoc aũt,& §. si quis in villa.&
§.se.C.de adul.l.in adulterii.& de sica.l.fina.de ꝯdicenti-
bus idẽ & multofortius de symo.sic de homi.Petrus.pl⁹
5 †.n.est expresse ꝯdicere,q̃ nõ consentire, vt ibi &c. poe-
na Petri limitari debeat ad eius auctores , de his quæ fi.
a ma.par.quæ sunt.C.de pęnis.sancimus . de constitu.c.
ii.& isti fuere resistentes,ergo &c.bene facit. C.de ap.qd
iudices.de poeni.di.j.nemo.& quod ibi not.facit.ii.q. vii.
quapropter.sup.e.li.de elec.generali.vbi contradicẽs ex-
cusatur a poena,facit de rebus eccle.non ali. c.ii.eo. lib.
itẽ contradicendo de facto illicito bene fecerunt nedũ
minor pars sed & vnus solus,de his quæ fi.a ma. par. ca.
c.i.de reb.ec.nõ ali.si quis presbyterorũ. ergo nõ debẽt
poena.C.de meta. deuotum. li.xii. C.de adul.Gracchus.
itẽ satis fuit istis facere,quod potuerunt.xxii.q. ii. faciat.
ff.de verb.sig.l.nepos Proculo.de poen.l.mortis. sic & ser
uus,qui in suffragium dñi fecit,quod potuit, saltem cla
mando excusatur a poena Silleniani. ff.ad Sillenia. l.j. §.
hoc aũt.& §.excusantur.puniantur ergo soli consentiẽ
tes.& potissime maiores.sup.eod.Romana.i fi.de simo.
dilectus.ii.& c.veniens.de cle.ex.laiores.¶ Multis religio
sis videtur per has vltimas rationes absentes vel cõtradi
centes ligatos non esse tali sententia interdicti etiam
6 quo ad ecclesiam.& quod †dicitur poena interdicti vnũ
pro alio ligari,intelligunt de p̄sente & tacente,qui gesta
videtur taciturnitate firmasse,C. de his qui a non do. l.
vlt.ff.de cu.l.pe.§. fi.facit sup.vt li.non contc.c.j.in fi.s.e.
lib.de iureiur.c.fi.§.j.sup.eo.quanto.& c.dilecto.sicut er
go in omni edicto etiam generali excipitur iusta excu-
satio,de rescrip.si qñ.de offi.dele.ex parte.ii.sup.eo.decre
to.vbi de hoc in j.glo.sic & tali generali snĩa iuste excu-
satus per ꝯdictionẽ vel absentiam non ligabitur,& quia
hoc hẽt æquitatẽ,ẽt si ius expressum deficiat , tenendũ
vr̃,sup.de transac.c.vl.ad finẽ.s.eo.li. de rerũ permu. c.
vno ff.de aqua plu.ar.l.ii.§.item Varus.in fi.¶ Iste textus
dictum istorũ nõ patitur,p quẽ patet aperte nõ culpa-
biles pp delictum dñi generali ciuiũ interdicto ligari,p
pter qd p rõnes prius inductas tenendũ est primũ,licet
fatear certis casibus culpabiles a nõ culpabilibus distin
gui,vt in concor.quas dedi super ver. culpabiles. fateor
etiam quo ad Deũ illos insontes.eo.titu.a nobis.ii.s. eo,
li. de re iudi.c.j.in prin.[*licet*]sciebamus,quod poterant,
si admittebantur, sed de hoc dubitamus , an licite & si-
ne peccato possent,sic.j.eo. qm̃ [*populus*]quid sit popu-
lus,vñ dicatur,scripsi de ele.fundamenta.§.ne autem.su
7 per ver.populo[*constat*] hic plane patet,ꝙ†noie capitu-
li generaliter posito singulares personæ ipsius c. designẽ
tur,ẞm Arc.ex quo sequitur,interdicto.c.singulares per
sonas.c.interdictas.[*careat.*]sic prouidẽdum est, ne vile-
scat.j.c.proximo.ibi vide[*perceptio*] quæ duo tollit inter
dictum.j.c.fi.post princip.¶ Prima gl.summat & dicit
quid approbet & declaret.¶ Tertia gl. fortificat tex. per
tria iura,signat ꝯriũ & soluit.¶ In gl.& sic.ibi[*quod*]vide
in præ.c.abbate.sup gl.sic.ff.¶ In gl.ii. in fi. sed per eandẽ
8 decre.videtur,ꝙ† per interdicta ecclesiastica interdicti
fiunt eius clerici,sicut exempti sunt exempta ecclesia,
sed ꝯriũ sumitur.j.§. proxi. quo ad nõ culpabiles , & ad
decr.per excẽptionem,responde per regulã in poenis. j.
de reg.iur.per decr.statutũ.s.eo.li.de elec. ¶ in gl. aliud,
ibi [*ciues.*] sup. & aliud interdicere ciues tñ , ex quo ẽt
9 dicit Arch.manifeste colligi,ꝙ†aliud est interdictũ ci-
uitatis, vel loci ab interdicto vniuersitatis , vel collegii,
quod etiã dicit probari sup.eo.li.de vsuris.vsurarum. vt
ibi dixi super ver.terrę.& facit.s.eo.li.de cen.q̃q̃.in fi.in-
terdicta ergo vniuersitate poterunt clerici ianuis aper-
tis & pulsatis campanis alta voce celebrare, excommu
nicatis tñ & interdictis exclusis,cũ hoc non sit ,phibitũ,
interdicto vero loco ibi celebrari nõ potest,nisi vt dr̃ in
c.vlt.& facit,quod dixi.s.c.p̄senti.sup ver. loca. ¶ In glo.
quia vniuersitas.ibi.[*Romana.*]in fi.nã vt ibi satis scripsi,
ista cadunt in animã rationalẽ & personam veram nõ
representatam.& in fi.non sic in iuramento, quod si-
cut a principio non obligasset ad periurium illos , qui
non iurassent,sic nec successores , vt scripsi de iureiur.
veritatis.super fi.gl. ratio diuersitatis,quia etiam inno-
cens de populo per interdictum latum in populum a
principio ligabatur,vt s.dixi.

S V M M A R I V M.

1 *Ciuitas quid sit,item & villa & oppidum.num.3.& 4.*
2 *Ciuitatis appellatione an locus,vel persona contineantur.*
5 *Priuileg.vel immunitas cõcessa ciuitati an includat castra, vel villas.*
6 *Beneficiorum pluralitas est inimica canonibus .*
7 *Romæ fieri videntur, quę in continentibus ędificiis fiunt.*

C A P. X V I I.

SI ciuitas. Duæ sunt partes.secunda ibi rõne.prima soluit dubium & obiectioni r̃ndet ibi,nã licet. scda pars distĩguit scdm mẽbrũ ibi. secus [*castrũ aut villa*]illa tria sæpe sic vt diuersa ponuntur.s.c. lib. de rescrip.statutum.§.cum vero.de sup.ne.prala grãdi. cir-
ca medium.& de immu.&c. c.j.§.j.de excess.p̄la. c. vno.
de priuil.episcoporum. prima duo ponuntur . de verb.
sig.cũ in panibus.in fi.& illa duo & loca alia ponit decr.
præsenti.s.eo.& de.cen q̃q̃.ad finẽ,de oppido , & muni-
cipio.ad.ii.xxiii.q.viii.i qualibet, p q̃ patet, qd hæc tria
diffe-

differũt specie sicut & noīe.xxi.dist.cleros.de deci. ad audictiā.C.de cod.si idẽ.de primis tribus tractãs hic ponit Io.mo.dat cãm pleni⁹ dicẽdi & deriuatorũ verba ponẽ

1 di,dicit aũt,φ† ciuitas dicta ẽ quasi ciuiũ vnitas, sed diffinitionẽ nõ posuit.qdã dicũt, φ ciuitas est multitudo hominũ societatis vinculo adunata ad simul iure viuẽdũ.& hæc fuit Isidori.xv.ethy. q ẽt dixit ciuitatẽ nõ saxa,sed habitatores vocari.hic not.Arc. de rescrip. statutũ.§.sed nec.vbi ẽt ponit ; qđ ĩ.dicã sup ver. terminari. Alii,φ est collectio multorũ hominũ episcopũ habẽs & fossatis vallata,& hanc sequuntur Italici,⁊ φ & ⁊. lxxx. dist.epi.& c.illud.& s̄.de priui.c.j.p quę patet nõ in qualibet ciuitate,sed in populosa dignitatẽ episcopalẽ ɔstitui.Restat igitur,φ ẽt dr̄ ciuitas nõ habẽs episcopũ ,& hoc multi vltramontani sequũt,alii φ ciuitas est multorũ hominũ honesta cõuentio in loco certo ędificia vicina cõstruentiũ ad simul iure viuẽdum ,vel est collectio ædificiorũ facta p multitudinẽ hominũ simul habitare volẽtiũ.& vr̄ Caym fuisse primus ædificator ciuitatis.Gen.iiii.& vi-di.§.his ita.decre.nr̄a.cũ cõcor. ap-

2 pellationeꝭ ciuitatis locũ non personas ponderare vide

a tur.qdã dicũt,vt Isidorus,φ vrbs ª ꝑprie respicit mænia.& de hac.ff.de verb.sign.l.ii.& l.pupillus.§.vrbis.& ibi patet,qđ dicit̃ ab vrbo,& vrbare est aratro diffinire , quod in ciuitate condenda adhiberi solet.castrũ dr̄ a castrando q in castro castratur licentia habitantiũ ne pateant hostibus passim vagãdo,ita Hug.vel dr̄ casa alta ,vel casa stricta,qa habitatio castri nõ dẽt esse diffusa,ne multa custodia egeat ẽm Io.mo.& ẽm hoc casa fortis, palatiũ,vel castrũ põt esse sine districtũ,vel territorio. i. iure terrẽdi ẽm præ.l.pupillus.§.territoriũ. p singulas.n. pro uincias possũt fundorũ dñi ipsos ambitu murali vallare.C.de ædi.pri.l.p ꝑuincias.ea altitudine quã volunt, si statutus vel vsitatus nõ sit modus,eo.titu.l.j.ff.quod vi aut clam.l.pe.& vlt.§.penul.& hoc casu ꝓcedat,qđ dicit Inno.in decr.cũ ad iodẽ.de restir.spo.& ibi scripsi in gl. no.libellũ.dicẽs , quod castrũ a iure nõ hẽt pertinẽtias, nec limitationẽ, sed facto hominũ hoc non cõsueuit habere,& hoc secũdo mõ põt intelligi,qđ no.de religi. do.cũ ven.vt ibi scripsi in gl.il.ante fi.ver.vbi vero poterit.facit ẽt,qđ post eũ scripsi,de offi.ord.cũ ab ecclesia rũ.sup.j.glo.ver. sed nũquid ,qlibet,& qđ dixi de excef. ꝓla.dilecta.sup.j.gl.ad fi.lex dicit,φ castellũ proprie dr̄ in limitẽ imperii factũ.C.de fun.limi.l.i.lib.xi.& C.de offi.ꝑ.ꝑtor. l.in noīe dñi.circa finem.Villa dr̄ a vallis qua

3 si vallata,qa nõ munitione ᵇ murorum, sed vallatione fortificatur,multorũ vltramontanorũ vulgare largius sumit villã,dicũt.n.de Parisius vel Bononia,quod est bo

4 na villa,vel pulchra,vel magna villa. De oppido ᶜ sciendum est,φ aduertabiliter ponitur p valde.ii.q.vii.laycos.

c & laici.nominaliter dicunt de maiores , quod ponit pro qualibet ciuitate ꝑter Romam. Itẽ pro castro magno,nã cũ dicat̃ ab ops opis cõpositũ cũ do das, sonat quasi dans opẽ vel opes,vel ab opibus ibi reponẽdis ,qa munitũ ɔ hostes.ff.de verbo.sig.pupillus. §. oppidũ . dicunt.n. φ oppidẽ scriptũ per duo p, dr̄ ab appositione murorũ ẽm hoc diuersimode scribetur. ¶Municipiũ, de quo,de test.in inte. cõstitutus .cõponit̃ a muniũ & capio,& est locus habens a principe aliquod ius minoris,vel maioris officii,vel dr̄ a muneribus,vel officiis,qa munera,vel tributa debita reddit.dicũt qdã, ꝑprie municipiũ dici castrũ munitissimũ in finibus regionis capiens munera pp stipendiarios ibi pro custodia manẽtes.municipes aũt largius sumunt in l.j.ff. ad municip. q ſic dicit,municipẽ facit aut natiuitas , aut manumissio,aut adoptio, & ꝑprie municipes appellant̃ muneris participes recepti in ciuitate , vt munera nobiscũ facerent , sed nũc abusiue municeps dicimus suę cuiusque

5 ciuitatis ciuis, & valet hoc scire.cũ quæritur,an ꝑ priuilegiũ,vel immunitas cõcessa ciuitati, vel ciuibus icludat castrũ,vel villas,vel diocesanos.qđ disputauit Ia. de Bel. in auth.qbus mo,na.coll. vii. & per decre. Rodulfus. s̄.

de rescr. vr̄ φ nõ.& vide quod dixi s̄.eo.li.de pœnis.fallicis.in fi. super ver. ciuitas. satis dici potest per hanc decre.& per iura quæ alle.ii.gl.& q ibi addam, φ nisi aliud mente concedentis appareat,vel nisi vsus loquendi , vel religionis consuetudo aliud inducat,non includat nisi ciuitatem,suburbia,& continentia ædificia,& natos ibidem,siue de ciuibus cogitauit vt de vniuersis.siue vt singulis.ff. de rebus du.l.ciuibus.& l.cũ senatus.ff.de conce. pben.e.pe.ar.ff.ad munici.l.j.C.de ag.in rebus.l.fi. li. xi. cum concor.Item vbi aliud haberet vsus loquendi, vel regionis consuetudo,nam illi stabitur.s̄.de spon.ex literis.j.& no.de pnuilegiis.quia circa.ad finẽ vltimę gl. & pbatur.ff.de leg.iii.l.nũmis, & de le.j. si seruus plurium. §.vlt. quæ leges quid dicant, vide.s̄.de cen.ex parte. sup iii.glo.& de leg.iii.l.seruis vrbanis.& l.librorum. §.quod tamen Cassius.& sic dicendo minus lędamus iis com mune.facit.s̄.de coniue.cum dilectus.C.de inoffi. testa. si quando.In princi.& de testa.mi.l.iii.quia tam benefi cia Interpretamur latius,quam priuilegia, vt plene scri psi.s̄.de verbo.signi.olim.super vlt.gloss. in illis appella tio ciuitatis intelligeretur cum suis adiacentibus pertinentiis & territoriis,ar.ff.de offi.præfec.vrbis.l. j. §. cum vrbem.C.de bo.vacan.l.si quando.lib.x.& ff.de leg.j. l.si quid relictum.& l.ciuitatibus.a contrario[*subijciantur*] quod sine speciali Papæ licentia pro pecuniario de bito fieri non potest,per extrauagan. Bonifa.prouide. [*interdictio*] an clues per id sint interdicti,die vt s̄.c.proxi.§.j.& vide,quod scripsi post Inn.de præben.in Lateran.in pri. [*continentia*]& vide quod scripsi de postu.c. j. ver. nec valet.super versi.adherebat[*interdicta*] subtilizauit hic Arc. dicens φ in istis non expressis in interdicto hominis, q veniunt per sequentiam ,est interdictum iuris, licet cau satum ab interdicto hominis ; vt sic interdicta ciuitate vel ecclesia per hominem continentia ędificia, vel capella & cœmiteriũ ɔtigua interdicto iuris interdicta.iter dicet.hoc nõ placet, cũ ex vi verborũ hic declaret̃ illa dicta,vbi aut ẽ non ex vi verborum ,sed ex subsequenti culpa procederent pœna, vt in communicante excommunicato in crimine,tunc fateor illam esse pœnã iuris causatam a sententia hominis,vt satis scripsi.s̄. eo.nup. constat.n.φ hic sententia est eadem culpa , & ibi duplex culpa & duplex sñia,subdit Arch.φ in interdicto iuris si conditio reseruauit absolutionem,planum est,φ ipse solum absoluit,si non reseruauit , putat , φ diocesanus absolnat.s̄.cod. nuper.& de præben.graue.in fi. & quod ibi dixi.sed quærit qđ si ex eodem delicto excommunicati sunt singulares & interdicta vniuersitas,vel locus a iure communi. Dicit Archid.φ si reseruata est absolutio excommunicationis Papæ, licet de absolutione interdicti mentio facta non fuerit, videatur etiam ipsius absolutio reseruata,nam quot.vitium ex eodem iudice & c.C.de nupt.si libertã.cũ sit æquitatis idẽ similia iura suadet.s̄.de ɔfir.vti.vel inuti.cũ dilecte. & ibi concor. in iii.glo.cum.n.hęc duo includantur apostolicæ censurę ,de verb.sig.ꝗrenti.& de vno dr̄ & c.s̄. de ɔsti. trãslato. ẽm eũ. Ad ɔriũ posset adduci ,qa duobus suppositis& altero solo reseruato vider̃ alterum cõcessisse.s̄.de psũp. nõne,cũ sua materia terminari.ff.de pen.leg.l.nã quod. §.pe.facit.C.de offi.præ.ꝑ.Africę.In noīe dñi.ii. col.ver. & clausurę ꝑuinciarũ,& est si.avil.q. iiii. q.& dicit Arc. hoc satis terminari,quod quærebat. s̄. de rescri. Rodulfus.La quo loco incipiat diocesis,licet ipse dicat, φ a cõ tinentibus ędificiis.& facit quod dictum est.s̄.ista litera videt̃ obstare,q non vult de vi verborum cõprehẽdi nomine ciuitatis vltra ambitũ murorũ,& ĩ casu hic expsso ponit aliqđ speciale.& iõ dicit,hoc tñ casu,rñ quo ad casum decr.statutũ.vt ibi notauit,stat primo dicto, vt.s̄. in suburbiis possint audiri causæ,scias φ Vincen. ibi dicebat, φ parochiani ecclesiarũ ciuitatis , lʒ longe extra muros extendatur parochia , appellatione ciuitatensium poterunt cõueniri,allegat de deci. apostolicæ [*latiorem*] no.hic Io.mo.& Arc.post eũ,verba pp materiã. de qua loquuntur

loquitur, extēdi, alle. ff. loca. ex cōducto. §. Pap. al. est lex. & incipit. li vno. vbi donatio pp sterilitatem intelligitur remissio vel trāsactio. ff. de ver. obli. stipulatio ista. §. hæc quoque stipulatio. vbi verbū possessionis, pp stipulantē seruum intelligitur de naturali, dāt simile in verbo bñficii, quod non cōprehendit dignitatem. s̄. de præbē. c. si. & tñ in materia fauorabili cōprehendit. s̄. de ver. sig. c. pe. ad idē. j. de reg. iur. c. j. Itē in regula in gñali eo. tit. sub xlvj. mēbro, qd ibi signaui, repetit idē, & addit, ꝙ pluralis locutio bñficiorū in materia odiosa restringit ad duo, in quo numero & non in minori saluari pōt. j. de regu. iur. pluralis primū patet. s̄. eo. lib. de præben. is cui. & c.
6 non pōt. §. j. rō odij patet† ex pluralitate bñficiorū, quæ est inimica canonū. s̄. de præben. qa intantū. cuius ↄriū in materia fauorabili, vt in præ. decre. pe. & s̄. eo. lib. de rescrip. si pp. & c. si gratiose. facit ad hoc, quod no. s̄. eo. li. de priui. si papa. in vl. glo. hæc verba dicit Io. mo. ꝓpter quādam distinctionē tractā per Accur. ff. de verb. signi. l. ij. quā faciebat inter Romam & ciuitatē Romanā, Bononiā & ciuitatē Bononiensem, dicens ꝙ prima appellatione bene veniunt continentia ædificia, secunda non pp adiectiuū, quod restringit, sicut minus est dicere, homo albus, q̄ homo, quasi ista adiectiua arctent substātiua. quibus adiiciūtur, sed hic fuit extēsio pp cām expressam in textu. & ideo subdit prius dictū, rñdet ad l. si cōis seruus. ff. de sti. seruorū. q̄ vr̄ prædictis obstare, ꝙ ibi non erat oppositio in substātia, vel in loco, vt i p̄dictis exemplis, sed qualitas præcedens, vel subsequens, quæ tunc trahit stipulationē qñque ad virilē, qñque ad dominicam portionē ex causis ibi positis, & in dubio cēsetur stipulatio pro virilibus, si propria nomina p̄ponantur, aīs pro dominicis, vt eo. tit. l. seruus cōis. ij. [*simili*] s. ne vilipendatur sñīa interdicti [*sepeliri*] dicit Arch. ꝙ ↄriū faciens violat interdictū, pp quod punientur, vt. j̄. ca. proxi. de ex. p̄. tanta. de postu. c. j. & remittit. s̄. eo. lib. de priuil. eꝑorum. [*secus*] qa & in capella celebrari poterit & in cęmiterio sepeliri [*si ei*] s. ecclesiæ interdictæ non existat capella, vel cęmiteriū. ¶ Prima gl. summat. ¶ Quinta soluit qōnē. ¶ Penul. gl. dat simile, quærit & soluit. ¶ In gl. ij. ibi. l. ij. quæ sic dicit, vrbis appellatio muris Romę, aut con-
7 tinētibus ędificiis finitur. & ibi [*ædificia*] sequitur †Romę fieri videntur, quæ in cōtinentibus ædificiis fiunt. & ibi [*Alphenus*] al. vt Alphenus. & idē quod. s̄. & ibi [*qui in continentib. ædificiis*] sequitur, vrbis nati, Romæ nati intelliguntur. ¶ In gl. ii. in fi. & l. pupillus. §. incola. & mille passus. & l. collegarū. §. j. & de hoc. lxiii. di. ego Ludouicus. facit. j. q. j. sicut Christus. & quod ibi no. ff. de ↄhen. emp. creditor. §. vlt. C. de bo. vacan. l. ij. lib. x. ff. de le. iii. l. p̄diis, § vlt. ¶ In gl. ad idē. ibi. c. proxi. ibi tñ criminabatur, vel effectu carebat, hic aliquē effectū habebat, sed vilipendebat, & ↄcor. s̄. de priui. vt priuilegia. i fi. ¶ In gl. ↄtigua. in fi. vide, qđ dixi. s̄. c. li. de ↄse. eccl. vel al. c. vno. sup gl. cōtigua. ¶ In gl. pe. in fi. facit, quod no. e. ti. a nobis lj. i fi. pe. gl. & vide, quod no. in cle. de sepul. eos qui. in gl. sed qui.

ADDITIONES.

a ¶ Vrbs. Quod ciuitas & vrbs sint idē, no. l. præscript. & l. singulorū. C. de ædif. pri. Bar. in l. sed reprobari. §. fi. in lec. Ni. de neap. ff. de excu. tu.
b ¶ Munitione murorū. Villa dicitur, quæ non est muris circūdata. Bar. post gl. in l. si hære. §. vicis. de leg. j. Et venit appellatione terræ. c. quū in partibus. de ver. sig. Item dicitur pars ciuitatis. Ang. in auth. qui. mo. nat. effi. sui. §. si quis. el. ij. ver. no. sing. istum textum.
c ¶ De oppido. Oppidum terra murata non habet episcopum. Bald. in l. j. C. quæ sit long. cons. vide tex. in l. pupillus. §. oppidum. de ver. sig. & Alex. in l. j. §. sin autem. de ope. no. nun. quod est genus aptum comprehendere ciuitatem, & castrum. §. illud. el. fi. in proœ. ff.

SVMMARIVM.

1 *Celebrans in loco interdicto & sciens illum interdictum ab homine, vel a iure, licet id non sit, per denunciationem tenetur.*

CAP. XVIII.

IS qui in ecclesia. Duę sūt partes. secunda ibi, is vero. prima soluit duo dubia. scđm ibi. vel, q & rōnē interserit ibi. cū id. secūda ponit pęnam violantis interdictum, declarando quis violat, & quid importet pęna [*nodatis*] quos hostiarius de ecclesia potest expellere. xxj. di. cleros. vbi de hoc in gl. vlt. [*scienter*] istud expone vt illud. j̄. ꝓxi. §. temerarie. nam primo casu diuinæ laudis organa sunt suspensa. de conse. cc. vel al. c. fi. & est simile de iurepa. c. j. & ii. & sic temere celebrat, secūdo casu peccat ꝭm Arc. facit, qđ dixi, qđ me. cā sacris. in iure concor. ff. de præua. l. iii. in fi. & C. de coll. l. illā. patet ergo, ꝙ veritas est de iure positiuo, vt ēt dixerat Inn. de renun. nisi. §. ꝑsonæ. no. de cle. ex. c. fi. & ꝓ tanto ibi dicebat, Papā in omni veritate dispensare posse [*laqueum*] s̄. eo. li. de re iudi. cū æterni [*interdicto*] de cessatione diuinorū, de qua. s̄. eo. lib. de offic. ordi. si canonici. no. hic Arch. id, quod ibi dixi super quarta glo. q̄ incipit, de ista priuilegiatus. s̄. eo. li. de priuilegiis. licet. & c. fi. Io. mo. alleg. de priuilegiis. vt priuilegia. §. illud [*incurrit*] hoc ēt tenebat in Spe. de leg. §. iusta. B. ver. sed quæritur, vtrū. ¶ Prima gl. dicit qd declaret. ¶ In gl. j. in fi. & Host. de cōsec. eccl. c. fi. Pet. & Abb. de p̄ben. in Lateranē. Gui. in Spe. ti. ij. § iuxta. v. versi. illud quoq;. vbi ēt dicit idē de celebrante in ecclesia, cuius hostia clausit episcopus, & reliquias substulit pp discordiā patronorū, de iurepa. c. j. & ij. ¶ In gl. iii. ibi [*episcoporum*] vide quod ibi dixi super gl. penul. ¶ In gl. suspensi. in fine. idē Host. de cle. excommu. c. fi. & Guil. in præ. §. v. ver. in suspensis. ¶ In gl. secus
1 in fine. putat Arch. ꝙ† is, qui scit locū interdictū ab homine, vel a iure, licet id non sit publicum, per denunciationē ligeī hac pęna, nisi sit occultū, & hoc, qa celebrare volūtariū est. & vide de hoc in cle. c. ti. grauis. in iii. gl.

CAP. XIX.

QVoniam. Ponit dictū, cuius vrgentem rationem pręmittit. [*confirmationem*] quam qui recipere contemneret, verus christianus non esset, de conse. dist. v. c. j. & c. vt ieiuni. Arch. [*licite*] s̄. e. ti. si sñīa. §. j. in fi. posse p̄mittere hic lr̄am dubiū nō existit terra. s̄. c. p̄senti. de ver. sig. cū in partibus confici, non tñ alia voce & pulsatis cāpanis, cum hoc hic non exprimatur. ad hoc s̄. eo. permittimus. Io. mo. & Arch. & idē Host. in c. permittimus. corrigens se in eo, ꝙ prius tenuerat cōtrariū. ¶ Pri. gl. ponit summā, & qd declaret. ¶ Vlt. gl. iustificat tex. ¶ In gl. pe. i fi. & vide, qđ de m̄rimonio & ordine ibi dixi post Inn. tñ est aduertēdū, ꝙ illa iura loquebant̄ de baptismo paruulorū tm̄, hic exprimitur de adultis, qđ placuerat Vinc. in decr. tñ. ¶ In gl. vl. in fi. Io. mo. all. s̄. de of. del. præterea. ff. de proc. ad rē mobilē. & l. ad legatū.

SVMMARIVM.

1 *Excommunicatio minor separat ab introitu ecclesiæ.*
2 *Interdicto durante an liceat in ecclesia orare.*
3 *Excommunicati, interdicti, suspensi ecclesiam intrare non debent, quandiu sunt prohibiti ab ingressu ecclesię.*
4 *Suspensio respicit effectum executionis.*
5 *Suspensus ab ecclesiastico beneficio tantum, si appellet, non abstinebit a beneficio.*

CAP. XX.

IS cui. Diuisio patet, quia tria sunt dicta [*ingressus*] hoc casu nō videtur prohibitus transitus per ecclesiam, licet Hugo.
1 xj. q. iii. si inimicus, ꝙ† ēt minor excōicatio
2 separat ab introitu ecclesiæ, quod Arch. hic non credit. ad hoc. s̄. de excep. a nobis. & quod no. j. q. j. qui studet. di
2 cunt quidam, ꝙ † Interdicto durante ibi non licet orare, de pœnis, distin. j. qui sane. xxxiii. q. iiii. vir cum pro
3 pria. in prin. vbi vide in gl. ii. Ray. dixit, ꝙ† excommunicati, interdicti, vel suspensi ab ingressu ecclesiæ quandiu sic sunt ligati, ecclesiā intrare non debent, arg. p̄. c. cū vir. & 21. di. cleros. & facit, quod dicā [*Interdicta*] v. q. ii. pręsenti. sed ibi loquitur ēt de auditu, tñ constat per hanc decre. ꝙ solum audire non inducit irregularitatē. Item qa ibi specialiter vltra ingressum, ꝓhibetur auditus, dicūt qdā illū nō inclusū in suspensione ab ingressu, nisi fuisset expressus, sed ↄūtia, quā ponit hæc dec. ꝓbat ↄriū, si Io. And. super vj. Dec.

cui prius. sic. s. c. j. in fi. vbi vide [*in ecclesia*] pt ergo q si in ec clesia sepelliri, quod dic, vt xiii. q. ii. nullus. [*nisi pęnituerit*] non dicit, q relaxatio sit necessaria, sed sola poenitentia videtur sufficere, sed tutum est, q fiat relaxatio, quæ in morte fieri posset ēt a sacerdote, de sepul. c. vlt. [*sepeliri*] aliquos casus quibus prohibetur sepultura cœmeterii ponit hic Arch. quos habes no. de sepul. ex parte. sup hoc ēt vet. signabat Io. mo. ɔtrium. de dec. episcoporum. s. e. lib. de priui. vbi vr̄ eos plus debere grauari, satis exquisite hoc facit, nec video qd velit, nisi dicamus obiectionē procedere, qa suspensis illis ab ingressu reseruātur anti quę pœnæ, solutionē aūt quā hic dabat, ibi vide sup gl. penul. [*suspenso*] de interdicto nō dicit, qa de illo non dubitabatur p dec. ad hoc qm. s. de ap. sed de suspēsione nō sic erat expressum. Itē no. quo ad ingressū ecclesiæ, quod s. dicitur interdictū, hic dicit suspensionē [*suspenduntur*] Instat hic Io. mo. in rōne diuersitatis, quare aliud in his sententiis, q̄ in aliis diffinitiuis, quæ extinguūtur, vel suspenduntur per appellationē, sed ratio habetur, de app. pastoralis, quia trahunt secum executionem. suspensio
4 † aūt proprie respicit effectū executionis sēdæ, si nō fuisset appellatū. s. de re iudi. cū aliquibus. istæ aūt sententiæ secū habent executionē. ergo illi suspensioni non est locus, quod intellige, qn pure feruntur, si vero in diē, vel sub conditione, ante diē, vel conditionē appellatio interdicta ēt post x. dies bene suspēderet, fm Io. mo. & de hoc satis dixi. s. de ap. præterea. s. & circa primū vide, qd no. in præ. decre. pastoralis. in gl. hæc ratio, & quod super ea dixi, subdebat Io. mo. appellationē bene suspendere effectum excōicationis, qn lata esset inter diffinitiuā & appellationē interdictā a diffinitiua per decr. non solū. de ap. secus si appellatū esset ab executione. vide. s. eo. venerabilibus. §. porro. vbi inuenies, quod hic dixit super gl. post diffinitiuā, vbi cōgruentius ponitur. ¶ Prima gl. dicit, quid approbet. ¶ Quarta glo. dat simile, qōnē soluit. ¶ Vltima gl. alle. concor. secundo soluit qōnē. tertio quærit. remittit, duas opiniones ponit & soluit. ¶ In glo. vlti. ibi [*non tantum*] a sententia supplicii appellat non solū dānatus. sed ēt alius pro ipso. & ibi [*constitutiones*] vt in signes latrones, concitatores seditionū & duces factionū. ¶ In gl. j. in fi. quia Inn. videbatur ɔriū dicere in decre. cū medicinalis. s. eo. ideo vide, quod ibi scripsi super gl. de hac. ¶ In gl. iii. in fi. idē Inn. & Host. in decre. sacro. & Guil. in Spe. de l. §. iuxta. ver. quid si quis suspenditur. Arch. hic. & s. de offic. dele. c. ij. ¶ In gl. sicut. in fi. & talis illusio reprobatur. s. eo. si sñia. §. vlti. & c. se. j. rū. cum cōcor. & j. e. eos qui. ¶ In gl. ista ergo. ibi [*& igitur*] ff. de ler. expor. cui pro. ff. de inter. & rele. per totū. & ibi [*placuit Inno.*] quia Arch. ɔriū op. attribuit. Ipsius verba hic ponā
5 quasi ad literā. dicit enim sic, videtur dicendum † q qn quis suspenditur ab ecclesiastico bñficio tm̄, q per talē suspensionem si appellet, non abstinebit a beneficio, sic & in tēporalibus dictū est, vnde si appellauit, percipiet beneficiū sicut prius, quasi quadā temporalitate suspensus videatur, alle. s. c. j. §. si quis. ibi. ab ingressu ecclesię & diuinis, alij dicunt idem in omni suspensione ecclesiastica & interdicto. s. q appellatio non suspendit, cum hæc decre. non distinguat. & no. q interdictum, siue suspēsio ab officio vel beneficio habet similitudinem cū excōicatione in eo, quod neutrum per appellationē suspenditur & c. istud vltimū demōstrat' secundā superiorē opinionē placuisse Inn. & hæc mouit glossam vltra doctrinam Host. dedit de opinionibus Inn. in decre. Romana. s. e. lib. de pœnis. vbi vide super versi. de nostra. & ibi satis videntur. Idem hic Arch. eadem ratione.

ADDITIO.

a ¶ Minor. Excōicatio minor a quibus repellat, no. Car. in cle. j. vij. q. de sent. excō. Et qn excōicatio dicatur minor, vel maior, no. in c. si celebrat. de cler. exc. mini. c. qōnē. & s. c. statuimus. & gl. in c. illa. de elec. q dicit maiore dici, qñ qs excōicatur principaliter. Sed minor dr̄, qñ qs cū eo participat, non qñ cū participante participat. xj. q. iij. qm multos, nisi quando quis est excommunicatus etiam cum fautoribus & participantibus. xj. q. iij. excellentissimus. secundum d. glo.

SVMMARIVM.

1 *Episcopus quando possit exemptum absoluere.*
2 *Liber non est, qui non potest liberum habitum sumere.*

CAP. XXI.

Religioso. Diuisio patet. secūda ibi. quis. & satis se summat. [*iniecit*] præsupponit eū religiosum, dum percussit, nam si prius percussisset, non videbatur dubium, quin per episcopū posset absolui his casibus, de quibus sequitur [*euagandi*] quod animabus eorum periculosum est. s. de regula. c. fi. in prin. & s. eo. lib. ne cle. vel mo. c. ii. in prin. & huic literæ concor. s. eo. cū illorū. versi. nos tamen. & quia ista ratio cōisest
1 ad exemptos & non exēptos, videtur, q episcopus etiā exemptos hoc casu possit absoluere, sed maxime illos qui deliquerunt in loco non exempto, super quo vide, quod dixi. s. eo. lib. de priuile. c. j. super versi. in loco exēpto. hoc aūt concesso satis patet, q ēt talē nouitiū monitione exēpti episcopus absoluere poterit. facit, quod no. s. e. de monialibus, & quod dixi. s. eo. canonica. in j. gl. quod intelligo, ēt si ante nouiciatū deliquit, ex quo prius episcopus poterat illū absoluere, vt. j. dicā [*cum esset*] j. incōmutabiliter, censetur tamen religiosus commutabiliter. dat Ioan. mo. simile in legato speciei, cuius dñium hæreditate adita legatario cōpetit, tamē cōmutabiliter. s. si non acceptauerit, alle. ff. de le. j. si ita. §. j. [*non possit*] Arch. tenet hic. q talē nouitiū prius excōicatum per can. si quis suadente. Abbas pōt absoluere, inducit decre. cū illorū. ver. & alibi. vbi dicitur, qui religionis habitū acceperūt, satis est ergo fm eū, q sint in habitu, inducit opinionē Ray. & Host. & quod no. Inn. eo. ti. monachi. in ipse Inn. tenet ɔtrium in præ. decre. cū illorū. ver. nos tñ & videas & teneas, quod ibi scripsi, vbi ēt cōcordaui ɔrietatem Inn. & ibi teneo, q aut professionem tacitā, vel expressam id non possit. facit hæc litera. si ergo casus talis est, quo possit episcopus absoluere, requirat episcopum. s. proxi. responsio. [*si quis*] includit patrē qui filium etiam impuberem violenter trahetur de ecclesia vel eius habitu, & eo fortius si etiā clericus erat. Nō ob. supra de sent. excō. cū voluntate, quia istud non pōt attribui correctio. Nec ob. xx. q. ii. c. ii. supra de regu. c. ii. quia licet pater impuberem reuocare & coram superiore repetere possit, vt ibi, non tamen debet violentiam inferre. facit sup. eo. lib. de preb. eū qui. C. de iudeis. nullus. & vnde vi. si quis in tantā. ¶ Prima gl. dicit, quid declaret, approbet, & reprobet. ¶ Secunda glo. exprimit. vj. exēpla. ¶ Tertia gl. obiicit & soluit. ¶ Antepenul. gl. rū. per contrarium. ¶ In glo. ij. ibi [*leuiter*] non ergo restringo ad leuissimam, super quo vide, quod ibi satis notaui super finē primæ gl. ¶ In gl. ɔtrium, ibi [*& puto*] etiam ratione præmissa, ne propter religionē sit deterior ipsorū conditio. ¶ In gl. & ob hanc. ibi [*non vt liber*] non mirū, quia per libertatē perit ipsius dño. & ideo poterit illum interim vt seruum dare pro noxa, salua ipsi statulibero spe libertatis vt ibi, sed per nouitiatum nil alteri perit. Itē assumptio habitus immutat statū istius, & exhibet
2 eū vt religiosum, quia non est† in statu liber, qui nullū habitum liberatis assumit. Indicamus ergo illū ex habitu, quod defert. facit sup. eo. si iudex. ver. iustū. Item no vtitur per propriā voluntatem profitendo religioni se obligat, statuliber voluntate & actu non facit se liberū. & si dicas, imo & in professione requiritur abbatis con sensus, de reg. ad apostolicam. fateor, sed abbas professionem recipiendo acquirit dñs libertatē, dādo perdit, & nō est eadē ratio & c. C. de codicillis. l. fin. cum igitur, vt dixi in textu, censeamus nouitium religiosum, licet commurabiliter, propter hoc conuenimus eum in foro ecclesiastico, vt dixi supra eo. lib. de reg. be neficium super magna glo. post princ. & hic dicit Archi. merito gaudent immunitate, & facit, quod sequitur in glo. side ibi seculari. & in tacite professo in casu quo locus est & nitentiæ. j. triduum. s. eo. li. de regula. constitutionē.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus ad factum illud tenetur implere, quanciùs commode poterit.*

2 *Legati non absoluunt in casibus reseruatis papæ præterquam de manuum iniectione in clericum.*

CAP. XV.

Os qui, [*de iure*] si erat sn̄ia canonis, ille absoluit, cui canon reseruauit, aā ordinarius, si est hominis, ille, qui protulit, dēt absoluere, in eius defectum, vel negligentiam, si est delegatus, aditur delegās, si est ordinarius adiitur superior. hæc patent de of. dele. prudentiam. §. sexta. de offi. or. ad reprimendum. & c. pastoralis. ẜ. eo. ti. nuper. [*impedimentum*] perpetuum, ẜ. e. quis. de senectute quo eius impedimentum potest dici anomalum, scripsi post Host. s. e. ꝙ de his. ad fi. [*absoluuntur*] ista litera vr̄ facere ꝯ Inn. in eo, quod scripsi. ẜ. eo. quis. super vet. excusetur. qui talem ab solutionis permissionē restringit ad excōicatos pp ma nuum iniectionem, ibi videbis. i. impedimentis permis sis. [*debebant*] non dicit, poterant, & sic non facit pro Ho stien. in eo quod scripsi. c. ti. ea noscit. in vl. gl. [*Quamcito commode*] ad huius intellectum, quod repetitur. ẜ. prox. si sponso. in fi. vide, quod no. in cle. de poe. si quis suadente. i. gl. antepe. [*poterunt*] dicit Io. mo. absolutus per iurm in absolutione præstitum tenetur ad factū sibi p iurm

1 iniūctum, obligatus aūt ad factū, illud tenetur implere, qcito commode poterit. ff. de ver. ob. continuus. §. cū ita. & l. interdum. ff. de ope. lib. l. cum patronus. § fi. & l. si libertus. iuste ergo reincidit, si id nō facit. [*cōtempserit*] vitium notat, fm Arc. sic. x. di. quis dicat. 11. di. quicūq;. ẜ. de ap. cum parati. intelligit aūt contemptū hoc ipso, ꝙ iusta cā cessante se non prætentat illi, a quo fuerat absoluendus, vt no. ij. q. vii. Metropolitanū. [*præsentare*] in propria persona. ẜ. e. quod de his. in fi. tractat hic Arc. an absolutio possit peti per proc. ponēs opi. Inn. quam plenius scripsi. ẜ. e. cum desideres. i. respō. in fi. [*recepturi*] ẜ. e. decętero. ea noscitur. & c. quis. in fi. [*satisfacturi*] iuxta facultates proprias. ẜ. e. ea noscitur. fm Arc. qui gl. hic il lud proprias. & quod dicit esse ibi in textu, & tn̄ nō est nec erat in antiqua, quam ob hoc vidi. dicit aūt per id patere facultates ecclesiæ, quas habet ad vsum, ad id non teneri. alle. xvi. q. vi. §. vlt. pro eo facit cle. de hæ. no lentes. §. i. & ẜ. de ap. reprehensibilis. vide, quod no. de p. de multa. in iiij. gl. [*in eadem*] hoc verbo vtitur dec. qōnē. de ap. & cle. de pœ. si quis suadente. in fi. sed dec. sacro. e. ti. §. no. in fi. & ẜ. de of. or. significauit dicunt in pristinā dec. ad reprimendam. eo. tit. de offi. or. neutrum ponit. dicit hic Io. mo. ꝙ est eadem genere, si numero & pristi na. i. similis pristinæ, vult ergo hæc dec. ꝙ sic olim abso lutus non parens absoluenti reducebatur per hominē in pristinam, sic hodie in casibus his sine hominis ministerio recidat ipso iure, cum si ad ministerium homi nis recurri deberet, causę cognitio & tractus longus ne cessarius esset, quod redundaret in aliorum dispendiū, quos res tangit, qua de causa ne illudantur censuræ, in litera merito sic statui debuit. & facit. 16. q. 6. si quis de corpore. & quod ibi no. [*vel legatis*] in absolutis ergo ab alijs non habet locum hic. [*a quibus sententys*] iuris, non hōis fm Io. mo. qui dicit, ꝙ Papa vel legatus non absol uit ab illis de stilo curię, sed remittit, fallit, vbi delegatus nō potest absoluere, de offi. dele. quærenti. vel mortuus est, nec alius succedit in delegatione, de offi. or. pastoralis. Idem puto qn̄ successor bene succedit in delegatione, sed non est spes de festina prouisione. facit. ẜ. de offi cio delegati. si is cui. eodem lib. hoc in delegato, episco po enim succederet capitulum. ẜ. eodem lib. de maio. & obe. c. vno. putat etiam Ioan. mona. in casibus prædi ctis delegatorum si absolutus non pareat, non reinci dit ipso iure sed per sententiam hominis, vt sic stet an tiquæ rſtē, nisi in eo quod apparet viciata. C. de ap. pcipi mus. hæc oia cessant, si late recipias lrā, vt verba sonat, & hoc placet per prin. huius capituli, quod etiam gn̄alr loquitur, & de vtrisque exprimit. ¶ Item scias gn̄aliter, ꝙ Arc. exaltans hic vocem dicit hanc literam optime facere ꝯ opi. Host. pro ꝯria opi. quæ habet, ꝙ legati ab soluant etiam in enormi, quod scripsi plenius. ẜ. eo. lib. de of. leg. c. j. licet hæc opinio placeat, vt scripsi, ẜ. e. ti. ad eminentiam. vbi videas, tn̄ ꝙ hæc decr. faciat, non con cedo, cum in nulla huius parte tractetur de ptāte lega torum in absoluendo, sed de absolutis per legatum a sn̄ijs, a quibus pūt, quæcunq; sint illæ, non dat ergo eis iste textus aliquam potestatem. & facit. ẜ. e. lib. de referi.

2 si gratiose. in fi. plus dico † ꝙ in casibus reseruatis Papæ præter manuum iniectionem in clericum, de quib. ex pressionem factam super gl. legati nō absoluunt, nam illo casu quod cœpit ex spāli concessione competere, & aliter non licebat, reditum fuit postea ad ius cōe, vt patet de of. leg. ꝙ translationem. & c. pe. & vide ꝯrietatē in Arc. per quam fatetur, ꝙ non a quibus suis sn̄ijs absol uunt, nam statim hic subdit, legatū absoluere nō posse excōicatos nominatim a papa, immo nec excommunicatos a delegatis papæ, de of. leg. studuisti. de of. or. pastoralis. in fi. nisi super hoc habeat spāle mandatum, su per quo sibi nō credet, nisi ostenderet. C. de man. prin. l. i. ẜ. de priui. porro. in fi. sed si literas perdit, probet amis sionem & tenorem. ẜ. de priui. cum olim. argu. de cleri. pere. inter quatuor. sufficit tn̄ si simul fuerit publicata, in Auc. vt fratrum filij. §. illud. C. de test. publicati. ẜ. de fide instru. si instā. alle. ad hoc dictum Vin. ẜ. de ele. ve nerabilem. [*suscepturi*] quia in curia Romana, vel curiis legatorū circunstantiæ, & in ponendis pnījs ponderan dæ, vel in satisfactionibus arbitrandæ, non facile sciri possent, solent tales remitti super his ad ordinarios, vel alios, qui sunt in partibus, quos ante hanc constitutionem qnque absoluti non curabant adire, & est simile, ẜ. de of. ord. significauit. ¶ Prima glo. dicit, quid corrigit & summat. ¶ Secunda enumerat triginta duos casus excōmunicationum huius libri, & remittit. lib. clemen tinarum. ¶ In gl. ij. ibi. [*casus*] triginta casus iuris veteris collegit Host. in summa c. ti. ẜ. cætero. in prin. & ibi [*hu ius sexti*] de infertis loquitur gl. hoc dico, quia vna serua ta addit alium. ẜ. ti. prox. exiit. in fi. duos etiam induxit Bonifacius post compil. huius lib. per extrauagan. detestandæ. & c. statuimus. & in fin. quæ fuit additio ex illis casib. ibi notatis. xvi. sn̄ni papales. i. reseruati papæ, quos ibi signāter expressi, in supra scriptis vero pauci sunt pa pales, s. quintus. 23. 28. Item trigesimus post perseueran tiam duorū mensium, sed non prius. dec. cle. de immu. ec. omitto, quia reuocata, ex his etiam casibus quatuor requirit satisfactionem ante solutionem, quos vide, ẜ. e. solet. in gl. j. notoria. ¶ In gl. nō dixit. ibi, vera fuit. idem Io. mo. hic in prin.

SVMMARIVM.

1 *Procurator meus generalis facit aliquid, ad quod nō habebat spāle mādatum nōie meo, ex quo scio, resistere debeo & purgare.*

2 *Excommunicatio canonis est pœna delicti.*

3 *Retrotrahi quotupliciter consideretur.*

CAP. XVI.

Vm quis. Duo sunt dicta. secundū ibi, si vero. vtrunq; sui rōnem subdit. primū ibi, cū rati. scdm ibi, cū quis mandato. Io. de Dc. Ii. q. xviii. tenet, ꝙ si quis mandat vnū nominatū ex tribus clericis simul incedētib. capi, & alios duos non grauari, & mādatario Id exequi volente noiatus aufugit, res tn̄ eis. & alij duo fuerūt capti, & se tenemerūt, ille mandās, vel nūcī ex cōicati nō sunt, ga ꝯ volūtatē ipsorū illi duo capti fuerūt. de sicut tuis. & de homi. Petr⁹. putat tn̄, ꝙ ga cām dāni dederūt, de dāno qd passi sūt teneāt, de iniu. c. fi. 13. q. 7. Propterea ratū. ẜ. e. li. de pœ. felicis. i. prin. de iureiu. cū Ipositionib. sed p dec. illā vr̄, ꝙ nō reqrat ad pēnā ratiha bitio. imo sola nō ꝯdictio, ex quo sciuit, inducat pēnā.

1 So. vt dicit Io. mo. si † gn̄alis pcu. meus facit aliqd. ad qd

Io. An. super vj. Decr. non

non habebat spāle, noīe meo, ex quo sciui, resistere de-
beo, & purgare. & sic loquitur illa dec. vt s. vt lit. non cō
te. c. j. in fi. de offi. dele. cum olim. & C. de inces. nup. cum
ancillis. & C. deserto. l. j. lib. xii. & tunc est ratihabitio p̄
sumpta. ii. q. j. notum. Idem in casu dec. q̄tx. s. eo. in eo q
iniectionē pōt prohibere, & non ꝓhibet, licet in ꝓtāte
non sit ſm Io. mo. s. e. dilecto. Idē cū gestū noīe meo, li
cet non per procuratorē, ratū habeo, teneor, vt hic. & di
cit Io. mo. ꝙ sic fuit diffinitum in facto archiepi Lugd.
ꝯ regem Daciæ [*incunctanter*] i. indubitanter. sic. xi. di. no
li in cis. de scisma. fraternitati. iii. q. vj. hoc quippe. in fi.
s. de his q̄ fi. a ma. par. ca. c. j. in prin. vel. i. sine mora post
ratihabitionē verā vel p̄sumptā, ad hoc ff. de admi. tut.
tutor qui repertoriū. §. j. cunctari. n. idem quod dubita-
re, vel quod morari, vt ēt dicebat Io. mo. ſm quē nō sic
esse in oblone conditionali, in qua perinde est cōditio-
ne existente, ac si a principio fuisset pure ꝯctum. ff. qui
po. in pig. ha. l. potior. & est rō: quia spes erat in debitum
iri. Insti. de ver. ob. §. ex conditionali. non mirum ergo
si reducitur ad tp̄s, quo fuit ꝯctum, cum in ꝯctibus pon
deremus initium. ff. de verb. ob. continuus. §. cum quis.
sed cum verberatur, licet contēplatione mei in nullo,
tunc sum obligatus ex alieno facto, j. q. iiii. c. j. & c. sequē
ti. sed principiat obligatio, & pro tunc teneor, ff. de neg.
ge. si ego, vbi ergo ad certum obligationis præsagium
vt in obligatione conditionali, vel prorogatione de re
ad rem, vt de of. del. cū olim. ratihabitio trahitur retro,
alle. C. de do. inter vi. & vxo. l. donationes. at vbi nullum
præsagium. i. oblonis, tūc solum obligetur a tp̄e, quo ra
2 tificat. ad id, de conse. di. 4. tunc valere. sic ē t rō, quia † ex
cōicatio canonis est pœna delicti, nec ligat non delin-
quentē, de const. cognoscentes. de test. co. c. ij. cum aūt
ratificat, tunc primo deliquit. & sic tūc primo ligatur.
[*si vero*] aduersatiua, quia præcedēs ligatur, iste vero nō.
[*pecces*] sed nunquid mortaliter, vel venialiter, graue eēt
dicere, ꝙ hoc esset mortale. cū facile obueniat, pp quod
vr̄ dignū venia, & sic veniale. & facit, quod scripsi. s. qd
me. ca. sacris. in vli. q. [*ratam*] i. gratam. ne ꝯdicat finis ca
pituli. [*propter hoc*] i. pp placentiam vel ratihabitionem.
¶ Prima gl. dicit, quid declarat, & subdens hunc casum
regularum exemplum. ¶ Secūda gl. quærit, ponit opin.
ꝯ quam alle. duo iura, demum subdit alias duas opi. &
secūdam approbat. ¶ Gl. puta, exemplificat, quærit, opi.
ponit. ¶ Gl. ex ratio. rū. per quæstionem. ¶ In gl. ij. ibi [*si
quis mihi bona*] ad fi. si pater, qui iusserat filium adire, peni
teat, priusquam adeat, nō valet aditio. ¶ In gl. ij. ibi [*ex
communicatum*] secus ſm eum ibi qn̄ mandans moritur
ante manuum iniectionem, alij ꝯ, ꝙ sic plus placet Ar
chi. sed dic vt ibi scripsi. & ibi [*non esse*] Host. sic posuit di
ctum Inn. sed ipse Inn. vr̄ hic tenere, qn̄ tam tarde pœ-
nituit, ꝙ non potuit reuocare, als secus, hæc distinctio
colligitur ex prin. & fine suæ gl. & ibi, [*aliquis mandauit*]
& est. 89. di. & in fi. quosdam casus, quibus pnīa liberat
a pœna, posui, de iure pa. cum laici. super j. gl. ¶ In gl. pu
ta. in fi. tractat hic Arc. & disputationi reliquit, an sit idē
in hæretico occulto, & facit, quod no. 24. q. j. in j. & ii. gl.
vide, quod no. in cle. de hæ. c. j. ad fi. in gl. hoc patet. ¶ In
gl. erant. ibi [*anterioris*] & sic soluitur, qd dicebat Io. mo.
& Arc. post eum, legem loquentem de malefi. ff. de vi
& vi ar. l. j. §. quot. cautius locutam fuisse, quia non di-
xit, ꝙ in maleficijs traheretur retro, sed solum compa-
rabat mandato. & idem rēa iuris gn̄alius loquens. ff. de
3 reg. iu. hoc iure. §. deiecit. vnde intendit gl. ꝙ † dupliciter
cōsideratur retrotrahi. vno modo, ꝙ trahatur ad dictū
prius habitum, & ad eius tp̄s. alio modo, ꝙ ad primum
solum trahatur, & non ad secūdum. & ita hic. & ibi. ve-
nerabilibus. §. porro. idem hic Io. mo. & Arc. ¶ In gl. pe
nul. in fi. tunc tamen incurro minorem & secundum
hoc exemplum, quod dicit textus vltius, intelligendū
esse de maiori.

SVMMARIVM.

1 Interdictum vniuersitatis differt ab vniuersitate loci.

2 Clerici an possint interesse diuinis in extraneis ecclesiis priuilegiatis de celebrando tempore interdicti.

3 Corpus Christi an debeat concedi tempore interdicti.

4 Corpus Christi debet recipi a Christianis in tribus primis solennitatibus.

5 Completorium comprehenditur sub vespere.

6 Gratia infusa plus vel minus affluit, prout subiectum gratiæ, plus vel minus se coaptat influenti.

CAP. IIII.

ALma. Diuisio in fi. primæ glo. & circa
hāc dictionem, alma, vide, quod
dixi de of. custo. c. ii. super eod. verbo, & hr̄
idem verbum. s. e. lib. de reli. & ve. sa. c. vno.
post prin. [*terris seu locis*] & sic loquitur de gn̄ali interdi
cto. vt j. §. adiicimus. in j. glo. [*subtrahuntur*] in hoc vr̄ eis
fieri iniuria, vt patet, s. de of. or. si canonici. §. si aūt. Arc.
[*ab homine*] co. hic Arc. quod scripsi post Hos. de his q̄ fi.
a ma. parte c. quæ sunt super ver. non debes & reprehē
de Arc. vt ibi Hos. [*articulo*] dicit Arc. si fuerint absoluti,
nam si absolutionem contēnerent decederent in mor
tali, & denegaretur eis sepultura. 23. q. 5. placuit. cum §.
seq. [*aliquantulum*] improprie loquitur, ad hoc enim ad
pnīam admittuntur, vt absoluantur. [*illis etiam*] tolle li-
teram. j. non est pnię beneficium aliquatenus denegā
dum. [*lata*] quam ferre potest ep̄s de consilio capituli,
s. de exce præ. c. j. de his quæ fi. a ma. par. cap. quæsiuit. de
his quæ fi. a præ. quanto. Arc. [*concedendum*] ne fructum
habeant ex eo, quod deliquerunt, concor. s. e. lib. de hæ-
re. vt commissi. in fi. & c. decreuit. Io. mo. [*vniuersitas*] dif
1 fert † interdictū vniuersitatis ab interdicto loci, de hoc
dixi. s. e. si snīa. super gl. prima aliud. ¶ Adiicimus, vt scri
psi, e. ti. permittimus. super ver. in ebdomada. iste §. locū
non habet ibi. vbi papa præcipit exire clerum reseruā-
tis parochialibus presbyteris pro sacris præbendis, quæ
permittuntur tp̄e interdicti, & tunc hodie locus est illi
dec. vide etiam, quod scripsi, s. e. lib. de ele. statutum. sup
j gl. [*celebrentur*] a proprijs monachis, vel clericis eccle-
się cuiuscunq;, quod satis innuit litera sequens, sed Arc.
alle. etiam, s. eo. is qui. §. j. & tunc non admittuntur ex-
tranei. s. e. lib. de priui. licet. & c. qm̄. dicebat ergo Pe. in
dec, quod in se. de poe. & re. de cle. ex. mi. illud. ꝙ clerici
2 † non poterant interesse diuinis in extraneis ecclesijs
priuilegiatis de celebrando tp̄e interdicti, cum dec. illa
ꝙ in te. solum in sepultura priuilegiet eos super laicos.
durum est hoc dictum, ſm quod beneficiatus vnius ec
clesiæ in alia tunc celebrare, vel concelebrare non pōt,
per quod ēt dubitatur de clericis seruientibus p̄sbyterū
qui p̄sbyteri soli sunt i ecclesijs instituti, de quibus. s. de
vi. & ho. cle. vt quisque. vel si habent sociū institutū, ille
tn̄ abest. in his tn̄ qui nimis emungunt &c. s. de renun.
nisi cū pridem. §. pp malitiā. in fi. & vide, quod no. s. eo.
lib. de pri. licet. in gl. pe. & quod super ea dixi, & scias, ꝙ
Io. mo. in quadam additione hic tenuit, ꝙ dec. ista loq
tur de missa conuentuali, ꝙ apparet, quia de distributio
nibus loquitur, pp quod innuit, ꝙ monachi missas pe-
culiares dicere non poterunt, cū illæ permissæ nō sint
& sic remaneant prohibitæ pp interdictū, nō puto, ꝙ
ꝙ hæc additio sua fuerit sic dignissima, & lr̄a ista aper-
te permittit missas vt prius celebrari. Item vniuersum
ecclesiæ seruat ꝯrium [*sub missa*] quatuor ponit, quorū
cuiusq; transgressio violat interdictū, vt dixi post Hos.
s. e. permittimus. super ver. non pulsatis. [*campanis*] diuer
sa signa pulsationis cāpanarū scripsi, de of. custo. c. j. sup
j. gl. [*non pulsatis*] cū . n. illud sit signū vocans populum
ad diuina. s. de of. custo. c. j. de homi. Io. ergo tunc signū
illud fieri non dēt, quia si non debent admitti, ergo nec
vocari ſm Arc. [*quam clerici*] concor. s. e. lib. de priui. per
exemptionē. [*boris*] vide, quod no. in cle. de æta. & qua.
vt hi qui ad fi. i gl. no. [*Admittant*] i. no recipiāt. [*adessent*]
dicit Arch. ꝙ adesse debent cum effectu celebrando &
cantando. xci. dist. c. j. & c. clericus victum. xcij. dist. c. vl.
& l. di.

& l.di.contumaces.[*in festiuitatibus*]iste §.qui multā hēt
æquitatē, tendit ad norā clericorum, quia vt plurimū
in locis interdictis & rebellibus sunt multi excōicati,
& tales de facto per clericos expelli non pñt, nec pñt ēt
sine periculo abstinere.[*festiuitatibus*] Arc.hic posuit, qđ
ponunt Hug.& alij deriuatores in c.festū.qui dñt, ꝙ fe-
stum est lignū ī summitate domus, ad quod alia ligna
tendant, & sic hoīes ad festa conueniunt, vel dr̄ a feria,
quasi feriatū, & sic de con se.di.j.c.j.in prin.& ꝫ.de ferijs.
conquestus.dies festi, dies sunt ocij & religionis, sola.n.
res diuina his diebus fieri dēt, dñt aūt, ꝙ solennitates ꝑ-
prie ad hoīes pertinent. vnde perfecto officio defuncti
dr̄ quis solennia peregisse, sed j. patet, ꝙ ēt festa solenni
tates dñr & dies, in cle.de iud.dudū.in fi.& vt aliqd mo-
ribus proficiens habeamus, scias, ꝙ Greg.in Homel. de
octauis paschæ sic loquitur. Ecclesię solennia pascalia
egimus, sed ita nobis viuēdū est, vt peruenire ad æterna
festa mereamur. transeunt cuncta, q̄ ipaliter festiua ce-
lebrant. curate, qui in his solēnitatibus interestis, ne ab
æterna solēnitate separemini. Quid.n. prodest interes-
se festis hoīum, si deesse cōtingat festis angelorū. vmbra
.n. venturæ solennitatis est p̄sens solennitas, quā idcirco
annue agimus, vt ad illā, q̄ nō est annua, sed continua
& perpetua, perducamur amē.[*diuinorum officiorum*] nō
3 sacrorum, vnde non credit Arc. ꝙ †tunc concedi possit
corpus Christi, & hoc indubitanter tenens, nā ista pars
a §.adiicim⁹.citra nil tractat de sacris.& facit, quod no.
ꝫ.in gl.sed nunquid.facit ēt.ꝫ.§.sanc.& §.cæteris.qui seq
tur. Itē constat, ꝙ locus est interdictus, in quo de iuris ꝑ
missione celebratur, sicut olim in casu.ꝫ.de priui.vt pri
uilegia. illud ergo solum licet, quod expresse permissū
4 est.& per prędicta sit rñsum ad canones† qui dñt, fideles
debere corpus Christi recipere in tribus primis festiui
tatibus hic expressis.de cons.di.ij.& si non frequentius.
& c.seculares.& c.oīs hō.vel ī paschate, de pœ.& re.oīs.
q̄ iura procedunt Interdicto & alia ꝓhibitione cessanti
bus, allegant ēt ad ꝯriū violatores interdictorū literā, q̄
sequitur, q̄ ꝓhibet dantes cām interdicto appropinqua-
re alteri dñt illi ad cōem corporis Christi recipienda, q̄
ibi solet recipi & conferri, quasi alij ad id appropinqua-
re possint: Rñdetur, ꝙ iam isti recedunt a primo suo di
cto, vt participatio diuinorū nō importet participatio-
nē eucharistiæ, cū s̄m hoc illa concedatur, ista negat.
Itē negat, ꝙ talis sit sensus lr̄æ, sed hic vult, ꝙ pp oppro-
brii culpę remotis maneant sic.l.dist.in capite. reliqui
vero orate ad altare offerre & facere silia poterīt, & nō
poterunt ēt tunc mortui sepeliri, vt no. cle.de sepu.eos.
qui.in gl.hic dicit.nā & eā ꝓximè expressa de spe recō-
ciliationis cessat in illis, & ꝓbat̄ de priui.cū & plantare.
§.ꝙ il.[*ab apostoli se.*]q̄a nec alius posset, vt no.de app.ad
hoc qm̄.in fi.j.glo.[*cum quibus liber*]ecclesiasticis ꝑsonis,
de quibus ꝑmilit, & hoc ꝓbat ver.celebrent, qđ sequitur.
[*celebrent*]per hāc lr̄am vē solui, qđ dubitatur; an priui-
legia superaudiendo ante hāc decr. ꝯcessa ꝑcipue laicis
sint per hunc finē reuocata, ꝑcipue laicis dixi, q̄a clā ēt,
ꝑcedens illos non includit.& facit ad hoc.ꝫ.e.lib.de pri
ui.licet.& sic sit solutū, qđ sæpe q̄situ est de istis pœnitē-
tibus tertij ordinis S. Fran. Itē humiliatorū de cruce si-
gnatis quo ad priora priuilegia ipsorū superaudiendo
priora dico, q̄a de posteriorib. vt dicit vlt.gl. nō esset du-
biū, sed ꝯ istos facit ꝯnexitas in celebrādo & audiēdo,
vt sic vnius ꝓhibitio īcludat & reliquū, de ꝯsti.trāslato.
cū ꝯcor.ꝫ.e.li.ne cle.vel mo.c.ij.in fi. Itē auditus sine ce-
lebratione esse non pōt, sed nō ꝯueuit, qđ patet.& facit
qđ dixi ī ꝑ.c.lj.sup fi.pe.gl.sed modus celebrādi super⁹
expressus est, ꝙ excludāt̄ interdicti, nisi in quatuor festiui
tatib. anni. Itē quo ad illos pęnitētes illa sunt priui.ordi-
nū, & sic vocāt ī cle.de sen.ex.cū ex eo.ergo &c.q̄ decr.
ēt modicū hēt rōnis, si ꝑ minores nō possint admitti,
& ꝑ alios possint, sed patēs erit rō, si dicam⁹, ꝙ ꝑ nullos
possit admitti, licet soli minores incurrant pœnam il-
lius constitutionis, quia plus in hoc peccabant, cōcor.

quod no.in cle.de deci.c.j.in j.gl.quare vtilis esset decla-
ratio vbi no.priuilegium non esset datum audientibus
sed admittētib. licet de certis, puta ꝙ possit tales admit-
tere, tunc non esset dubiū id reuocatū ꝑ hunc fi. ¶ Pri-
ma gl. summat & diuidit. ¶ Secunda gl.al.duas concor-
dat sic & ponit notabile. ¶ Glo.permittebat, specificat
sacra permissa. ¶ Gl.sed nunquid.q̄rit, arguit pro, soluit
ꝯtrium. ¶ Gl.quid de.quærit, arguit affirmatiue, sed ꝯtriū
soluit. ¶ Gl.no.primo diffinit alternatiue.secundo quæ
rit & soluit. ¶ Vlt.glo.primo exemplificat.secundo sol-
uit duo dubia ¶ In glo.j.ibi quatuor partes.lo.mo.diui-
dit in vii.facit de secunda tres, & de tertia duas. ¶ In gl.
iii.ibi[*non est*]ibi dixi de sacro ordinis post Inn.& ibi[*si-
cut*]fatetur ergo gl. ꝙ confertur, & de hoc plene dixi, de
sacra vnc.in c.vno.post prin. ¶ In glo.iiii.in fi. sic quod
dicit Hie.ad Ieruchiam. Et vbi loquitur de natis in obsi
dione, q̄o desiderabant, quam non nouerant liberta-
tem. ¶ In gl.vide quod ibi Gof.Tan.& Vin. ¶ In glo.sed
nunquid.ibi, sed dic.idem Arc.& in fi.& sic circa sacer.
nihil sit immutatum nisi quo ad pniam.& idem Arc.
¶ In gl.tunc enim.ibi[*a sacerdote*]ꝫ.de sepul.c.fi. ¶ In gl.
facit ad ea ibi, ꝙ in te.& vide, qđ post Inn.dixi super finē
vlti.gl. ¶ In glo.no.intelligas in fi.ad huius intellectum
vide, quod scripsi.ꝫ.e.pñti super ver.loca. ¶ In glo. noīe.
in fi.vide, quod no.& dixi.ꝫ.e.lib.de sup.ne.præl.grandi.
in ver.præsertim.in gl.Go.& super ipsa. ¶ In gl.termina
tam.ibi, natiuitatis.vel annūciationis, de quo plus vide-
batur.& ibi vt hic vides, & ꝫ.de obser.ieiu.c.j.& ibi[*ad ve
speras*]idem Archi.& facit cle.de reli.c.j.in fi. & hoc ex
obseruantia est indubitatum, hoc dico, quia quidam ꝯ
dicentes per literam.j.diebus ꝑdictis solum in die festi-
uitatis id licere, nam dies dr̄ a dio, ꝙ est claritas, q̄ est
de mane ad sero, vel si sumatur Romano more, vt in-
cipiat & finat ī media nocte.ff.de fe. more Romano.ꝫ.
de of.deleg.consuluit.adhuc excludemus vesperas vigi-
liæ.ad hoc & similia rñde, vt no.in dec.hic all.de fe.c.ij.
in gl.ij.& vide, quod scripsi de homi.si perfodiens.super
5 ver.oritur sol.& ibi[*completorium*]Ar.dicit ꝯ, cum †cō
pletorium comprehendatur sub vespere, xi. q.iii.si quis
ep̄s in concilio.& no.xcii.dist.c.fi. Item quia hæc gratia
amplianda ꝫ.e.lib.de ꝑb.quis ante factum tene cū glo.
& abstineas a completorio post factū, piū esset tenere
cū Arc.& vide similia no.in cle.de priui.c.j.in gl.puro,
In fi.& hoc est de dubiis, q̄ declarari petiui in cle. de re-
lig.c.j.ver.intelleximus.& dato ꝙ s̄m dictū glo.cantans
solenniter completorium esset iuris, quia tñ per errorē
opinione fulcitum id egit, & non in contemptum cla-
uium, esset dispensabilis per legatum, vt dixi de cle.exc.
mi.clerici. ¶ In gl.pe.ibi.[*qui peccauerunt*]dicit Io.mona.
6 †gratia effusa plus vel minus affluit, prout subiectum
gratiæ plus vel minus se coaptat influenti.al. quod no.
xvi.q.j. possessiones.& ff.de vin & ha.plenum.§.j.& §.
equitij. ¶ In vlt.gl.ibi & puto.Idem hic Arc.

¶ De verbo.signi. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Desertum non semper ex significatione vocabuli requirit excessum memoriæ, vt in appellatione deserta.*
2 *Ecclesia dicitur deserta per non residentiam.*
3 *Libertas non dicitur plena, nisi quis ab vtraque lege sit liber.*
4 *Præsentatio, quam facit patronus, sufficit, vt postea commissa curam concedere videatur patronus & curam temporalium.*
5 *Episcopus an prohibere possit, ꝙ parochiani non recipiant sacramenta a rectore, quandiu toleratur.*
6 *Lite non contestata bene proceditur in causa appellationis.*
7 *Canonica etiam decimarum debetur de iure communi.*
8 *Papa non potest remittere decimas.*
9 *Protestatio non est necessaria de iuribus acquisitis post sententiā.*
10 *Subditus licet contra proprium ep̄m libertatem ꝑscribere nō possit tamen alterius libertatem etiam proprij ep̄i præscribere pōt.*

CAP. PRIMVM.

VEniens. Diuiditur in v. partes primo declarat,
quid conferat priuilegium filiatio
nis. secundo ibi, illum. qui locus di
catur desertus circa ecclesias taliũ
locorum quatuor articulos decla-
rat. tertio in §. caeterum. distinxit ar-
ticulum decimarum. quarto ibi, in aliis fit reseruatio
iuris epãlis & parochialis. quinto ibi per declarationem
fit protestatio de iure vtriusque. & scias, prout. j. tangit
glo. quae incipit, sed in quo fratres templi & hospitalis
in quaestione, quam habebant cum epõ. Tibiriacensi ꝑ
duxerunt quaedam priuilegia Alexandri & Lucij, de
quorum certis verbis dubitabatur, quid significarent,
quod hic in prin. diffinitur, sed Inn. tãgit & Abbas cla
rius. ꝙ hic loquitur de quodã ordine, qui dr̃ S. Iacobi, &
eĩbi Hispania, & sunt laici vxorati, certis diebus in septi
mana abstinentes a thoro vxorũ, habent. n. clericos in
ordine suo. & sic legendo cessarent aliquę obiectiones
de quibus. j. dr̃. [*dictos fratres*] templi & hospitalis, vel alr
vt s. [*non intelligi*] facit ad id, quod dixi, de priuile. recepi
mus. super. j. gl. [*si templarius*] & hospitalarius hic loquit.
[*alias non*] ex illo priuile. ſm Ber. [*vel*] i. ꝑ illud, vel. i. illa
rõne. q. d. haec est mens verborũ legato. ergo cũ legatus
liget eos in hoc exẽptos, patet ſm Ab. legatos posse co-
gnoscere de causis exẽptorũ, quod dicit alibi tam clare
non probari. [*a quoquã*] superfluit saltẽ proposito si velis
cõiũgere quoquã cũ dictione ab alio, q̃ pcedit. [*desertum*]
hic desertũ post habitationẽ põt dici. [*nouale*] s. e. qd per
1 nouale. Inn. [*in praemissis*] bene dicit. qa † desertũ nõ sem
per ex significatiõe vocabuli requirit excessum memo
riae vt in applone deserta. C. de ap. qm. in cle. de ap. sicut
2 appellationem. & c. si applonem. & † ecclesia dr̃ deserta
per non residentiã. vii. q. j. si quis ꝑsbyter. facit, de cle. nõ
resi. c. ij. & tales clerici dñr desertores. xxi. q. ij. placuit. &
Legistae habent rubricam, de desertoribus. co. li. xii. [*cul-
tus*] deriuatores dñt & decre. ista concordat, ꝙ locus iõ
dr̃ desertus, quia non seritur, aut quia habitatio deserit,
hic vult litera cum certo tpis spacio quo ad hunc casũ.
[*vltra*] sonat in negatiuã. i. ꝙ nõ est memoria, ꝙ ꝑ chri
stianos fuerit habitatus, & de hoc s. e. lib. de prescrip. c. j.
ad fi. & est sile illud tñ, quod hr̃, de cã pos. cũ ecclesia.
[*memoriam*] hic formauit Inn. vnam gl. magnã valde, q̃
principaliter tractat, quid veniat in ꝓbatione, cũ mo-
nasterium priuilegiatũ super decimis noualiũ certae pa
rochiae agit ꝯ rectorẽ parochiae, quasi possessor earum,
& eꝯ. rector agit ꝯ mona. vt illas sibi dimittat in pace,
quam gl. hic non pono, quia quasi ad literam in Spec.
de ꝓtoba. §. j. ver. vlt. quaeritur. illã inuenies tñ ver. ibi, quid
si non est, vsq; ad ver. & no. ꝙ ꝑscri. non fuit de hac glo.
Inn. q̃ permixta ipsius glo. in dec. quid per nouale. durat
vsq; ad ver. breuiter aũt no. sed fuit illa pars Vin. in dec.
fi. de priuile. [*plena*] latum ver. ꝙ non attentauit Bonifa
cius ponere. s. e. lib. de priuile. si papa. tñ restringitur per
literam praecedentem in n. ii. & sequentẽ, vt ſm & c. per
q̃ patet, ꝙ haec plenitudo restringitur ad l. diocesanam:
3 vnde dicebat Inn. ꝙ † non dr̃ plena libertas, nisi quis ab
vtraque lege sit liber. [*quę fedm*] iste est secundus articu.
[*interdicto*] respicit loca & personas. excõicatio personas
tm̃ [*quas*] tertius articulus [*easdem*] quartus articulus, ꝑ
quos clericos. hic operatur priuilegiũ, ꝙ als non licet.
s. de insti. ad decorẽ. de sta. mo. & Dei timore. Host. [*ido
neos*] alias non debet recipi. sed poterunt ecclesiae, cum
exemptae non sint, per epõs de aliis clericis idoneis ordi
nari. s. de sup. ne ꝑla. c. ij. Ho. [*examinandi*] Arc. hic posuit
quandam glossam, quam de lib. D. Inno. habisse dixit,
quam quia communiter non hr̃, ad ipsius instar non
mutatis verbis ponã ad literam, dixit. n. sic. Idcirco cleri
ci fratrum praesentantur epĩs & examinantur ab eis, qa
hmõi ecclesiae non erant exemptae, & ideo clerici per
epõs erant in eis instituendi, secus autem esset, si eccle-
siae essent exẽptae ex toto, qa tunc instituerentur clerici
ꝑ fratres. 16. q. ij. c. j. sed & tunc si populus non est exem
ptus, rector ecclesiae institutus per fratres recipiet curã
ab epõ, & reddet sibi rõnem populi. & ibit ad conciliũ
epãle, & recipiet ibi statuta sinodi, & rñdebit de quarta
decimarum & oblationũ & mortuariorũ, & hmõi, q̃
sibi a populo obuenerint, & ꝑstabit sibi reuerentiã, obse
quiũ & honorẽ rõne populi, & alia q̃ alij rectores ꝑstãt
epõ, arg. s. de priui. ex ore. de ma. & obe. quod super. nec
est ꝯ hoc, quod diximus. s. ꝙ dẽt recipere curam aĩarũ
ab epõ, quia eadẽ rõne vr̃, ꝙ qñ eps instituit aliquem
in ecclesia nõ exempta, vbi clericus est patronus, ꝙ de-
beret recipere curã temporalium a patrono, sed nõ est
simile, quia curam animarum non potest quis habere
nisi per epm̃, cui subest, vel vicarium eius, xvi. q. vij. nul-
lus. s. de offi. archi. cu m satis. s. de insti. ex frequentibus.
vicarius autem non vr̃ abbas exemptus. Secus autẽ est
in cura temporalium, quae intelligitur data hoc ipso,
4 ꝙ concessa est cura aĩarum. Item potest dici, ꝙ † praesen
tatio, quã facit patronus, sufficit, vt postea cõmissa cu-
ra animarum concedere videatur patronis & curam
tpalium. examinare aũt eũ non debebit eps, quia nõ in
stituit eum in ecclesia, imo abbas, nec confirmat, neq;
ei manum imponit, tales. n. examinandi sunt. s. de ele.
venerabilem. & c. nihil. cura. n. aĩarum in hoc casu nõ
est pricipalis, sed accessoria, ex quo. n. per patronũ cleri
cũ instituitus est, & cura aĩarum quasi accusatoria est,
& ideo ẽt nulla eius exceptio admittitur, nisi forte insa
nia laboraret. s. de ap. ꝯstitutis. s. de accu. accedens, nec
accusabatur a populo, vel ab alio coram epõ. Item eps
de crĩbus eius, vel negligentia non inquirit, quia nõ est
iudex eius. Sed si est negligens, vel ẽt absens, tunc eps po
test dare licẽtiam populo, quod ab alio recipiant pniã
5 & alia sacrã. s. de of. or. inter caetera. in fi. sed eps non † ꝓ-
hibebit, quod parochiani non recipiant sacrã ab huius
rectore, quandiu toleratur. 2. q. 4. nonne. nisi sciret, vel
vehementer praesumeret, ꝙ parochianos vellet rector
trahere ad errorem, vel ad peccandum, tunc. n. nõ qua
si iudex, nec in forma iudicij, sed quasi superior rectoris
eius. & cui ẽt prae aliis, & super alios est commissa cura
eius parochiae, poterit eis mandare, ꝙ ab eo non reci-
piant sacrã. s. de diuor. quanto. tñ bene caueat iste eps,
quia si postea rector conqueritur de eo, oportet eũ pro-
bare causas & praesumptiones, quare hoc fecit, quas si
non probauerit, punietur, ar. s. de exce. praela. c. ij. ad hoc
aũt rector, si appellent parochiani extra iudicium, ap-
pellandus est abbas suus, & haec appellatio plus habet
vim prouocationis ad iudicium, q̃ appellationis. s. de
ap. cum sis. sed si appelletur ab eo iudicio, tunc appellã-
dus est eps, a quo eos habet, ar. de ma. & obe. solitae. sicut
ecclesia vacante custodiam habebit populi quo ad cu-
ram. lxiii. di. si in plebibus. officia tñ audiẽt in parochia-
li ecclesia etiam vacante etiam ab extraneo sacerdote,
quia locus ille corporalis ad hoc deputatus est. s. de pa-
rochia. vt dominicis. imo si rector processisset inquirẽ-
do contra parochianum, appellabitur eps, & tunc voca
bit rectorem, vt defendat processum suum. s. de app. cũ
speciali. circa finem. & si non apparuerit, procedet eps:
6 † quia in causa appellationis bene proceditur li. non cõ
test. Inn. hanc gl. habui de lib. D. Inn. originali non mu
tato verbo, quam pauci, aut nulli habent. & ideo eam
sic transcripsi, & sic posui post eum, sic loquitur Arc. vi
de dec. per exemptionẽ. s. e. lib. de priui. subiectae. etiam
si ecclesiae essent exemptae. s. eod. lib. de priui. per exem
ptionem. & ibi super ver. ipsi parochiani. iuenies, quod
no. hic Arc. de quadam gl. Host. posita super extrauagã
ti, ad perpetuam. [*alijs bonis*] mobilibus ſm Hostiẽ. ſm
quem de immobilibus quid iuris dicitur. j. §. in aliis.
7 [*vel tertia*] hic euidenter patet, ꝙ † de iure communi de
betur canonica etiam decimarum, de deci. qm̃. & c. du
dum. de praescri. de quarta. de offi. or. cõquerẽte. als hoc
non

non esset priuilegiũ Host.[*quolibet*] alio priuilegio vel cõsuetudine.de deci.cũ sint homines.& c.apostolicæ. Hosti.[*reseruatio*] sic.s.de resta.officij.& c.de his[*defensionibus*] præscriptionibus,exceptionibus,& his similibus,de quibus remittit Host.s.de li.obte.exceptione,eo.li.[*iuribus*] cõibus,vel specialib[9], putã priuilegiis vel cõsuetudinib. de exces.prxla.accedentibus.s.eo.lib.de priuile.volentes. in fin.Boati.exponit de cõpositione,vel re iudicata,quæ si super his prius factæ fuerant, seruabantur.[*derogari*] remittit Inn.ad no.s.eo.olim. ibi vide super verbo. aperiẽdũ.¶ Prima gl.summat.¶ Quinta gl. soluit duo dubia.¶ Gl.sed in quo.obiicit & soluit exprimendo sex in quibus obtinẽt isti fratres.¶ Gl.vltima rñ.per ob.& sol. ¶ In gl.j.in fi.quod in capitulo sequitur. ideo non summaui,quia nõ respicit titulũ.¶ In gl.satis puto.ibi[*interdictum*] hic patet.s.titu.j.in cuĩ cõuicto, tertio rñ. cũ primo & secũdo ad idẽ. s.e.ti.c.j.§.si qs contum.cis, cũ illa decre.sacro.eo.ti.& decre.epor ũ.s.eo.li.de priuile.& decre.secunda.s.e.lib.de offi.dele.¶ In glo.sqa.in fi.hoc teneas,licet Host.dicat, q verbũ vltra memoriã hominũ terminate põt clausulã præcedentẽ,quasi priuilegiũ locũ nõ habeat,si est memoria,q locus fuerit cultus,quã uis per saracenos,q non placet,& ipse fatetur,q lectura gl.benignior,licet,vt dicit alia,iustior,qa priuilegiũ est p iudiciale.¶ In glo.est lex.in fi.vnde sub diocesanis poterunt conueniri sm Inn.& vide,quod no.s.eo.lib.de priuileg.c.j.§.in eos.in gl.ij.¶ In gl.sed in quo.ibi[*sibi ipsis*] dicebat ergo Hosti.& post eũ Ioan.mo.& Arc.q isti grauantur in vno,qa soluunt,ad quod nõ te.per pre.decre. ex parte.sed statim releuantur in alio, qa soluunt clericis ordinis sui iuxta regulã. s.de paroch.c.j.& ff.de iureiur.eũ qui.in prin.vnde dicebat Ioã.mo. in habentibus symbolũ.i.cõueniẽtiã facilior est transitus.argu.s.de te-

8 sta.requisisti.§.secus.Boat.dicebat,q pp opi.q habet spa pã decimas remittere nõ posse, cũ sint de iure diuino, de qua no.s.de deci.a nobis. ad conscientias istorũ saluandas sic erat prouisum,vel sm eũ intelligatur. q soluũt de his, de qbus soluere priuilegio cessãte deberẽt, istæ difficultates cessant, si dicamus, q de aliis religiosis loquatur,vt hic dixi in fi.primæ gl.& facit, quod dicã infra per gl.ic.¶ In glo.s.de.in fi.vnde dicebat Inn.q hic vult ista moderatio, q iste ordo sancti Iacobi de quesi, post concil.integras decimas soluant, intellige parochiis,qbus debentur.¶ In glo.vltima.ibi.[*suborta*] dicit ergo Io. mo.opponendo,hãc protestatione inutilẽ per hæc iura & per leges.C.de iudi.sub specie. & C.sen.rescin. nõ posse.l.ar.in si.de iuribus omissis, quæ cõpetebant tẽpore iu-

9 dicati,hoc pcedere nõ vr.dẽt de iuribus acquisitis post sniam non erat pstatio necessaria, cũ illa per iudicatũ nõ lędãtur.s.de exce.c.pe.ff.de exce.rei iu.& an eadẽ. §.si partẽ.& l.si rẽ meã.& l.si & hoc accedit ad primõ rñdet,q iura & defensiones pristinæ iure priuato inspecto sublata sunt,vt in cõtris,secus inspecto iure publico & ex cã pstationis cõseruantis defensiones & iura omissa, arg.ff.de re iudi.imperatores. dicit ergo hic solã pstationẽ cõseruatiuã iura omissa, nã papa qui est supra ius de cõcel.præ. ppomit.legẽ, quã vult imponit sniæ, quã dat,vel tradit partibus.ff.de solu.in l.j. j.rñ.& C. eo. ti.l.j. vel sm eũ pstatio non est hic iuris cõseruatiua,sed declaratiua,& hos effectus & alios habet pstatio,de quibus remittit,j.ti.j.in generali.dicit ergo, q qñ super certo articulo actũ est,nõ nocet in aliis.cap. C. de transac. si de certa.& no.s.de transac.c.j.bñ tñ nocet in aliis pbationibus, vt iure cõi videãtur exclusæ, vt in iuribus hic in prin.allegatis, sed si agatur in genere psonali, vel reali, absolutio obest in oibus tã causis, quã pbationibus, qa ius suũ quodcũque & vndecũq; vr in iudiciũ deduxisse.ff. de excep.rei iudi. & an eadẽ.§.vt tñ. s.eo.li.de re iudi.abbate.qrit demũ ipse Io.mo.qd incũbat epo hic pbare, & qd religiosis. Rñdet, q eps diligenter videre debet,si ius cõe,quod est p eo,possessione, vsu,vel cõsuetudine innatũ,nã & leges firmantur frequẽti iudiciorũ vsu, & lõga cõsuetudine approbãtur,sicut et p dessuetudinẽ abeunt.C.de veteri iure enu.l.j.§. sed si quæ leges.iiii.di. §.leges.& §.vl. videat et si priuilegiũ abrogat ius cõe,vel illi derogat q sunt diuersa.ff.e.ti.derogatur.& dixi.s.de cõsue.c.fi.j.rñ.in fi.sic & hoc priuilegiũ nõ abrogat ,sed derogat iuri cõi in certis articulis,videat et si pscriptũ esset priuilegio.s.de priuile.si de terra.& c.accedentibus.Itẽ si pars religiosorũ vult se priuilegio iuuare,sicut dãte cãm pscribẽdi,q requirit,qñ pscriptio est iuri cõi cõtria.s.e.li. de pscri.c.j.& si tunc religiosus excedere velit metas priuilegii,in excessu iuste repellitur,dat exemplũ, si allegat priuilegiũ de libera sepultura , cũ in priuilegio apponi solet clausula,salua canonica &c. de sepultu.certificari. si iste et cõ canonicã se velit iuuare pscriptione,vel cõsuetudine,qa mãlã fidẽ habet, in eo quod excedit nõ pscri. s.de præscri.veniẽs.j.rñ.j.possessor.videat et eps,si priuilegiũ expresse nõ tollit ius cõe,& si in aliis nõ possit salua si.& si graue pĩudiciũ offert,qa tunc nõ tollit,argu.C.de app.pcipimus.in fi.s.de priui.pastoralis.& c.in his.de de ci. suggestũ. Itẽ pars religiosorũ videat diligẽter priuilegiũ,& an iuuetur cõsuetudine,q qñque interpretatr priuilegiũ,de cõsue.dilectus.& si priuilegiũ iuuatur cõsuetudine firmante priuilegiũ, vt no.de præscri. veniẽs.tũc

10 pscribitur cõ ius cõe,de pscri.auditis. † nã licet subditus cõ pprium epm libertatẽ pscribere nõ possit alterius libertatẽ et proprii epi præscribere põt,vt.d.c. auditis.& c.cum nõ licet.& c.de quarta. qrit , qd si vtraque pars suã intentionẽ probat. Rñdet,q iudex cõsiderabit,q pars efficaciores habeat rõnes,& cuius partis testes dicãt verisimiliora,de re iud.suborta.de testi.in nostra.insti.de cõtrahen. emp.§. diuersæ, sunt & alia cõsideranda , quæ habentur ff.de test.l.iii.præsertim.§.eiusdem, secundum Io.mo.

S V M M A R I V M.

1 *Monasteria includuntur appellatione ecclesiarum*,
2 *Coniuratio quid sit.*
3 *Monachus etiam vtilitatem monasterij tractare non potest sine licentia superioris.*
4 *Negari non potest,quod visus affirmat.*
5 *Certum aliquid esse,vel leuiter posse fieri,paria sunt.*
6 *Crimen probatur per instrumentum, vbi de voluntate illius, contra quem producitur,confectum fuit instrumentum.*

CAP. II.

Constitutionẽ. Diuisio in prima glo:& olim incipiebat,coniurationũ. & fuit multũ decisa, cuiusuis ecclesiæ cathedralis, vel inferioris secularis.vel regularis, nã in monachis eadẽ pœna,cũ eadẽ sit ratio,& fortior. s.e. lib.de hæret. accusa-

1 tus.ad fi.& † monasteria [a] includũtur appellatione eccle

2 siarum,de hoc.s.de sup.neg.p.grandi. in glo.no.ad iudiciũ do.papę dicebat ór integra,vt his verbis vtamur Ar-

3 chi.[*conspiratores*] dicit Arch.q sm Hug.coniuratio † est plurũ in vnũ iuratio, & differt a cõspiratione, qa fit cũ iuramento,illa sine,fit eñ pmissio, vel pactio sine iuramento,dicta a cõspirando.i.simul spirando,qñ.s.plures spirant,flant,& tendunt in vnũ, & põt dici a cõ & spiritu.i.superbia vel elatione.¶ Subdebat aũt hic qõnẽ,quã disputauerat,q erat,an monachi,qui per publicũ instrumentũ se ligarunt & iurarunt inuicẽ se iuuare cõ abbatẽ ipsorũ dilapidatorẽ,& cõ omnẽ alium monacum damnificantẽ, sint conspiratores a iure reprobati . Arguit q

3 sic † cũ monachus et vtilitatem monasterij tractare nõ põt sine superioris licentia.xvij.q.j.monachi.ii. & c.qui vere.de postulã.c.ij.facit. viii. q.ij. diffinimus.in fi.xx. q. iiii.c.ii.& iii. cum ergo et in licitis monachi propria voluntate vti non possunt.& isti ea vsi fuerunt,conspiratores fuerunt & puniendi. xi.q. j.coniurationum.potissime.quia tales coniurationes non a zelo iustitiæ, sed ab odij fomite pcedere videntur de symo.licet Heli.in fi.ii. c.per tuas.vers.nos vero.& ideo tales generaliter reprobantur.iii.q.iii.conspiratores.xi.q.j.coniurationũ. cum iiii.se.de re iudi.cum I.& A.inducit et,quod no. Inn.& Hosti.

Host.de elec.bonæ.ii.vbi scripsi super glo.i.item leges &
talia reprobant. C. de his qui ad ec. confu. l. denuncia-
mus. C.de monopoli.l.j.ff.de col. illi.l.j. si obiiciatur de
c.sane.xvii.q.vii.rñdetur,ꝙ ibi nõ loquitur de conspira-
tione,sed fuit ibi scismatici abiuratio,& fidei catholicæ
ꝓfessio,ſm Hug.& La.& facit quod no.ii.q.vii.sacerdo-
tes.nẽ no. V in.s.de testibus co.c.fi.oẽm coniurationẽ ꝓ-
sumi illicitã, & facit in.l.i.feu.de pace te.hac edictali.§.ↄ
uenticulas.¶ In pri.ũ,cũ ad aliquod honestũ fit colliga-
tio,nõ est cõspiratio,sed potius ↄcordia & vnio,ad hoc
facit.ff.de col.ill.l.j.& facit in Auth.vt cũ de app.co.§.si
quis de pdictis.vbi dr̃,ꝙ beatissimi patriarchæ vna cõspi
ratione & cõcordia vnã fidẽ pdicãt.& facit xj.q.j. si qui
clericorũ.ibi rebelli coniuratione,& ibi auctoritate in-
terdicente, & quod ibi no. & quod ibi dicit,psumptio,
ſm La.exponitur.i.temeritas.& patet.e.q.si clerici, ibi.
calũnias machinãtes & ↄiurationũ.in prin. ꝙ loqui-
tur de diuisione, q̃ sonat in malũ.de cõ.dist.ii.prima. &
vt dicit,de bona conspiratione põt intelligi.de ele. cum
ecclesia.de cã pos.cũ olĩ.de test.co.dilectorũ.iii.q.j.nulli.
xc.di.pcipimus.de tre.& pa.c.i.facit de re iudi.c.j.cũ I.&
A.vbi de aliorũ mandato monachi erant in cã, & vide
batur cõspiratio,nec tñ fuit reprobata, ad idẽ de acc.p-
latorũ.in prin.& quod leg.& no.iii.q.ij.quia ca.& facit,
quod no.Gof.& Host.de iudi.exhibita vt ibi scripsi sup
j.in.gl.& facit de iureiu.petitio.& decre.vl.de te.co.loq-
tur de coniuratione veritatis celandæ, & de tali ẽt 89.
dis.c.ii.& xviii.q.ij.§.ecce, loquitur de mala ↄuentua mo
nachorum,alle.quod no.Hosti.in sum.de iureiu. § vlt.
ver.si vero,& hanc partẽ tenet, quod & tenet Hug. in p.
c.si q clericorũ.[*liquido*] i.manifeste [*legitimas*] C.de fru.
& li.ex.nõ ignoret.ff.de pe.hæ.l.aliud.ff.de le.ii.qui solli
dũ.§.ẽt.ſm Io.mo.& Ar.[*Prohibet*] ↄ id.ff. de admi.tu.l.
quot.§.sicut[*adigit*] i.cõpellit,vel adiungit, & cõponitur
ex ad,& ago.¶ Prima gl.diuidit & summat,& dicit qd
primo declaret.¶ Quarta gl.obiicit,sol. solutionẽ forti-
ficat.¶ Gl.ex hoc.no. ad qõnẽ,quã soluit distinguendo.
¶ Gl.xj.q.iii.primo ponit pœnã conspiratorum , & tres
actus a quib.repellũtur vñ dicãtur : secũdo trac. de plato
authorizante.tertio no.ad qõ.¶ In gl. ibi[*eaque*] sequit,
cõmendandi cã in venditionibus dicuntur,si palã appa
reant,venditorẽ non obligant.& ibi[*Lig.*] incipit.si alte
rius.vide de probationibus,tertio,super.fi.gl.ibi[*certum*]
vide de rescriptis.significante.sup.ul.& ibi[*illud*] vide de
confirm.vti.vel inuti.cũ dilecte.sup.iii.gl.& ibi[*nescit*] le
gitur,excusandũ esse diuus Pius rescripsit.& ibi[§.*i.*] oli
stipulabantur per hæc verba,spondes spondeo,promit-
tis,pmitto , sed hodie verba non curamus sed sententiã
¶ In gl.ex hoc.ibi.l.i.§.ij.habentes ius corporis,vel colle
gij,hre põt res cões,& archã cõem,& sindicũ.¶ In glo.
videbantur.ibi euidenter apparet.Macrobius sup som.
4 Scipi.lib.ij.char.xxiii.† negari non põt,quod visus affir-
5 mat,& ibi fiet certũ.sint ergo patiat aliquid esse,vel leui
ter posse fieri certũ, ff. de dã.infec.l.dãni §. Sabini.C. de
adul.quãuis. ſm Io.mo.facit.s.de po.c.j.in fi. qui mat.
acc.pos.insup.& quod ibi no.in j.gl.dicebat ergo Io.mo.
dupliciter dici certũ,aut qa ex se appet qd, quale & quã
tũ,aut alia demõstratione, vt in l.certũ.hic alle.aut,qa
põt fieri certũ,vt cũ pmittitur vinũ & granũ, quod est
in horreo, quod per apertionem horrei fiet certum.ff.
de ver.ob.vbi aũt nõ apparet.§ sed qd vinũ.sic si exami
nabitur electus,scietur qd sit in suo horreo. ¶ In glo.ex
hoc.ibi[*ea literis*] & hoc scripsi post Cõp. Inn. & Hosti.
co.ti.cũ oẽs.in prin.& ibi videas,quõ tñ deant ad deor.
cũ dilectus.de cler.nõ resi. & vide,quod scripsi de rescri
ptis,cõstitutus.sup.ver.p diacõnũ.¶ In gl.x.q.i.ibi,ↄ cõi.
qd de aliis vide.s.de re iudi.cũ.l.& A.in vl.gl.&quod su
p ea dixi.& ibi[*cum in positionibus*] vbi ẽt de hoc in iiii.gl.
& facit,quod no.ff.ad turpil.in senatus.in vl.gl.& C. ad.l.
6 aqui.ↄ.negantẽ.in j.gl.disputaui & terminaui †probari
crimen per instrumentũ , vbi de voluntate illius,ↄ quẽ
producitur,cõsctũ fuit instrumento,vt hic & ibi.& ãll.

di.neq;,al.no. & vide in merc.j.de re.iu.semel.mal.¶ In
glo.vlt.ibi[*non est obligatorium*]& ibi habes casum.l.con-
uenire.ff.de pac.do.quam hic alleg.Ioan.mon.& Arch.

CAP. III.

Exijt, qui seminat. In fi. j. gl. idẽ Ar. dicit Io.mo.ideo sistoratẽ,illã phibitionẽ tñ
& eius pœnas Io. XX. suspendit ad aposto-
licæ sedis bñplacitũ p cõstitutionẽ suã , qa nõnunquã.

SVMMARIVM.

1 *Persona excommunicantur & loca interdicuntur.*
2 *Calum & cella in quibus conueniant.*
3 *Vita contemplatiua in quibus praemineat actiuæ.*

CAP. IIII.

Priuilegium. Non diuiditur, qa pendet vsque ad
vltimã dictionẽ[*habitantes*] ẽt ad tẽpus Ar-
1 chi.& hic.j.in.gl.[*interdicto*] no.† psonas ex-
cõicari, & loca interdici.xi.q.iiii. nemo episcoporũ. de
cleri.ex. mi. postulastis. tñ.i. Io. mo.[*prioratus*] ꝙ de his
posset intelligi.videbatur p decr.s.de transact. pterea. de
ecclesiis vero vel capellis, ꝙ intelligerent noie cellarũ
monasterij,vt per.c.xviii.q.ij.quã sit.in prin.cũ sua glo:
[*deputata*] patet hoc in cellis heremi camaldulen. de q-
bus dixi,de elect.cũ monasteriũ. sup gl.ij.plenius de re-
gula.sane.in fi. vlt. gl.vbi videas,qñ sit expediens vita so
litaria[*defendunt*] dicit Io.mo. ꝙ huius rõ est,qa vnũ de
duobus,de vno principaliter, & de alio non principali-
ter,ipsum simplr sumptũ debet intelligi de eo,de quo p
prius,siue principalius dicebatur , & est casus expressus
in hac materia,de priul.qm per.C.de his qui ve.æta.im
pe.l.fi.ff.de le.ij.cũ pr. §. de hæreditatẽ filius. & l. si ita q-
in testamento.in fi. de do.inter vi.& vxo.cũ hic status
§.si donator.& l.sed mors.de verb.ob.ex ea parte. §.insu
lã.& no. in Authen.de nup.§.per occasionẽ. coll.iiii.&
in hoc plus se extẽdit Io.mo.quã expediat, vel materia
c.istius exquirat,imo aliqua plus congruere viderentur
decr.primæ.s.e. coapietur aũt ppósito quod pdixi, quia
cũ de celis datũ sit priuilegium,& de illis vt prius loqua
mur,vt de solitariis locis,q dupl'r celant, vt dicã sup gl.
ad alia referri nõ debent,& facit in Auth.de monachis.
§.cogitã.col.j.¶ Prima gl.summat.¶ Scda gl.soluit du-
biũ.¶ A super.gl.declarat textũ.¶ In glo.pp hoc.in fi.als
locari potuisset sub ti.s.pxi.vel sub ti.de priuilegiis.¶ In
gl.cella.ibi[*a celando*] hoc importat occultationẽ, & se-
quitur inde qdã.Hostia clande celer, vt cla postea celer
ĩ alia significatione ponit p sculpere,vñ Ouidius. Mate
teriã superabat opus.nã multas illic Equora celant . &
sic sclupẽdo materiæ datur forma,q ornat,& cella mo-
nachũ,quẽ mũdo celat p contẽplationẽ ornat Deo, &
hoc potissime de talibus solitariis cellis dr̃. & pdicatorũ
2 respectu ſm be.Ber.inter † cælũ & cellã est cognatio nõ
solũ nois,sed & pietatis, quod eñ in cellis celatur & ge-
ritur,hoc in celis.s.Deo vacare & frui, p quod de cella ĩ
cælũ ascenditur.& in fi.pp quod in ordine Carthusieñ;
de quo dixi.s.de deci.c.ij.eo.lib.& s.titu.px ↄstitutionẽ
nõ habet locũ quo ad cellas fratrũ,qui sunt in claustris
ipsorũ,q regulariter sunt duodecim,habẽt eñ illi cõio
nem claustri ecclesiæ & capituli & ceteris diebus refe-
ctorij,vt ẽt scripsi de reg.sane.in fi.magnæ gl.¶ In glo.iu
est.in fi.dictio cõpolita a con,& viuo.vñ & simul come
dẽtes conuiuere dicuntur. Arch.¶ In gl.vlt. in fi. Archi.
inducit illud Gregorij,ꝙ quis ex corde nobis est appetẽ
da. viii.q.i. in scriptis.versi. quies. propter quod videtur
contemplatiua præcellere.ad idem.e.q. cui episcopatũ,
3 quod dicit verum ſm Augu. nam.xij. sunt † in quibus
a vita^a cõtẽplatiua pemineat actiuæ,vt dr̃ in sum. de vir-
tutibus,vbi tractat de peminentia vitæ ↄtẽplatiuæ ad acti
uam.& vide,quod scripsi de reg.sane.in magna glo.

ADDITIO.

a ¶ Vita cõtẽplatiua. Nota hic,ꝙ ↄtra.bñ ij.q.vij.sancta quippe.cum gl.
de reuũ.c.nũ.in fi.vide de his a.c.diuersis.de cle.ↄit.& i.c.licet.de re.

SVM.

SVMMARIVM

1 *Priuilegium quandoque persistit in persona priuilegiati.*
2 *Meum, tuum, suum ad diuersos loquendi modos relata important idem suppositum.*
3 *Iurans suum non esse, debet adiicere, nec commune.*
4 *Iudiciorum auctoritas non debet esse in pendenti.*
5 *Priuilegium papæ non debet ius alterius absorbere.*
6 *Princeps non debet ius alterius perimere.*
7 *Familiæ nomen secundum diuersitatem casuum diuersimode sumitur.*
8 *Legatum vxori, si ante mortem diuertit, sibi non debetur.*
9 *Foramen non dicitur causa continua foraminis, quo habet extramitti aqua manu missa, secus si sit aqua de cælo cadens.*
10 *Priuilegia dicuntur odiosa, dum concurrunt fauor & odium.*

CAP. V.

SIcut nobis. Cōis diuisio, qa in prima consultatio a verbis duplicis gratiæ causata, in secūda latior rñsio ibi. breui. vel ibi, valet. latitudo rñsiōis
patet in verbo, sīlibus. & in ver. ēt si curasti. cui loquir.
nō apparet si Cardinali. vel epō scribit, habent isti ꝯmē-
sales ipsorū hodie priuilegiū a iure cōi super officio di-
cendo, quod habes in clemen. de cele. mis. dignū. hæc āt
duo, q̄ hic cōtinentur, nō habent a iure cōi, sed de spāli
gr̄a, vt statim sequitur. de primo cōstat. de secundo quo
ad Cardinales vide, quod scripsi de cleri. non resi. cū di-
lectus. sup vlti. gl. de episcopo scripsi. e. titu. ad audientiā.
1 in gl. vlt. [*tibi*] dicit Io. mo. † priuilegiū qñque persistit in
psona priuilegiati. s̄. e. li. de cōces. pben. qa cunctis. §. j. qñ
que deriuat̄ in alios, vt hic, ar. ff. de ma. vin. l. iii. & istud
est priuilegia deriuantis. s̄. eo. li. de pben. si cui, & ideo di
cit ibi & hic. & eo. ti. de præben. quāuis tibi. post prin. ibi
gratiā tibi factā, quo tñ ad effectū priuilegiū est illius, in
quē deriuatur gratia [*beneficia*] late ponitur, vt ēt maiora
cōprehēdat. s̄. eo. tit, c. pe. & vide, quod ibi scripsi in prin.
& in fi. s̄. eo. li. de rescri. si pp. in prin. ibi ēt scripsi de bñ-
ficiis exēptorū [*clericorum*] hic nō taxatur numerus, qñ-
que taxatur, vt dicā. j. in gl. quærit. & patet. s̄. de præben.
quāuis. ij. & tunc an numerus impleatur in primo dece
dentibus, ibi no. in glo. ista duo. in fi. & plenius super ea
scripsi, quomodo ēt in illo numero nō imputantur bñ
ficia, quæ alias iure proprio, vel deuoluto poterat cōfer-
re, ibi scripsi plene post prin. in gl. si ergo. posset tñ impu
tare conferendo illa auctoritate apostolica, vt. j. dicā su-
2 per ver. possis. [*suorum*] dicit Io. mo. ꝙ † tuū, suū, & meū
ad diuersos loquendi modos relata important idē sup-
positū, qa ego de his loquens dicā, clerici mei, tu ad me
loquendo dices. clerici tui, duo de hoc inter se loquētes
dicerent. clerici sui; & sic de vno istorū pronominū dr̄,
& de alio intelligitur, & de hoc ff. eo. ti. pupil. ad fi. vbi dr̄
ꝙ verbū, suū, ambiguum est, vtrum. s. de toto, an de par-
3 te significet, & ideo † qui iurat suū non esse, dēt aducere,
nec commune esse. & facit, qđ no. ff. de pcu. Pōponius.
§. sed & is. alle. Io. mo. ꝯtrium, ꝙ nō sit ambiguū. ff. de in-
terro. ac. si defensor. §. i. ff. de exce. rei iu. si qs cū totū. §. i.
rñdet, ꝙ vt accidens denominet subiectū, oportet, ꝙ epi
subiecto ꝯueniat in totū, vel p parte maiori. ff. de le. iij. l.
legatis seruis. §. si vn⁹. & dixit Philos. & de scuto dimidio
albo, & dimidio nigro non pōt dici quid est ibi simplr,
sed qđ s̄m qd. & hæc se cōpati pñt in eodē subiecto, vel
ꝙ Socrates sit niger, & tñ sit albus ī pede. & iō in his nō
est ꝯña, sed cōpatientia de vno ad alterū. & ideo verbū,
meū, de vi verbi dēt itelligi, ꝙ sit meū simplr. i. in omni
sui parte, seu maiori, & qđ dicit lex pupil. dēt adiicere,
& c. intelligendū est dubitationis tollendæ cā, vt ibi no.
& dicit, ꝙ putat falsam gl. q̄ est ibi, §. sed & is. qa liquet,
qđ est cōe, nō pōt ppriè dici meū, ff. de ri. nup. illud. j. rñ.
& ff. de au. & ar. le. l. q tibi. licet quo ad quosdā certos act⁹
qñq; cōe censeat̄ meū, vt in d. l. illud, ij. rñ. & hoc sit ibi
fauore matrimonij. & C. de cōi ser. ma. l. j. & ij. fit fauore
libertatis, q̄ oīb. reb. fauorabilior est. ff. de re. iur. libertas.
4 ꝙ in aliis duab. ll. dr̄, intelligit † pp auctoritatē iudiciorū,
q̄ non dēt esse in pendenti. ff. de iud. non quēadmodum
[*cedentium*] vbi aliqd non exprimitur, dēt fieri cessio in
manib. eius, ad quē spectat, ad hoc s̄. e. lib. de præb. dndū.
vbi receptio renūciationis fuit expresse permissa. & hoc
placet. & tñ de hoc Arc. all. pro, & ꝯ, & nō eligit. primò,
ꝙ in manib. priuilegiati cedere possit, iducit, ꝙ collatio-
ne concessa vr̄ ꝯcessum oē id, per qđ ad ꝯcessionē perue
nitur. ff. de iu. om. iu. l. ij. de of. del. pterea. & c. suspitionis.
sicut vr̄ ꝯcessum cohęrēs ei, quod est ꝯcessum. j. q. j. sicut
Christus, 44. di. in prin. cū oīa eiusdē generis debeāt eius
dē iuris cēseri, vt no. xcv. di. illud. in vlt. gl. cū ergo ꝯferre
nō possit, nisi vacet, per ꝯñs potestatē habebit renuncia-
tionē acceptādi, facit ff. de ser. vr. pd. l. iij. §. pe. de ac. emp.
creditor. §. illud. C. de bo. vac. l. ij. lib. x. ff. si ser. vē. testatrix
inducere poterat. s̄. ti. px. q̄. ¶ In ꝯtrium, ver. cedentiū, dēt
ciuiliter intelligi, vt cessio sit iudicia & talis, q̄ facit be-
neficiū vacare. s. facta in man⁹ sui superioris. vij. q. j. eps
de loc. & de renun. admonet. & c. ꝙ in dubiis. & c. vlt. vj.
5 q. iij. deniq;. 18. q. ij. abbates. [*propter*] nec † dēt priuilegiū
papæ ius alterius absorbere. xcix. di. c. fi. de ecc. ædi. ad au
dientiā. ij. de confir. vti. vel inuti. c. vlt. de off. or. licet. & re
6 mittit de rescri. cum aliquib. neque † dēt princeps ius al
terius perimere, licet possit differre. C. de preci. imp. of. l.
quoties. & p renūciationē in totū absorberi pōt ius epi,
qđ hēt in persona renūciantis, ꝯ id. lvj. di. satis peruersū.
facit xxv. q. ij. seruatis. & xj. q. i. peruenit. & ff. de his, q̄ ī fr.
cre. si pater. vbi libera peculij administratio filio ꝯcessa
intellr sine fraude creditorū. & sufficere debet priuilegia
to, ꝙ sine alterius pīudicio post renūciationē in manu
destituere valentis factā beneficiū ꝯferre possit, de priui
legijs ī his. quare dixi destituere valētis, vide no. in cle. de
renun. c. vno. ad fi. super ver. manib. decedentiū. qñq; cu
ria dat potestatē in aliis vacationib. præter mortē, vt scri
psi. s̄. e. li. de rescr. susceptū [*possit*] voluntati ergo ipsius &
nō necessitati subiicit, vt no. j. ti. j. c. j. in gl. ij. & no. qa hic
non exprimitur auctoritate nostra, sicut in decr. quis. ij.
de præb. tñ subintellr saltē quo ad illa, q̄ alias cōferre nō
poterat in illis, si vult vti gr̄a, & illius virtute ꝯferre dicet̄
factum auctoritate apostolica, ī lr̄is aūt facultatis bene
distinguitur, an eo casu sit ibi expresū auctoritate apo-
stolica, vel non. s̄. eo. li. de rescr. cū aliquib. in fi. [*quodque*]
sonat, &, ꝙ, & eadē coniunctio. s̄ eo. li. de ele. licet canō.
post prin. & ponit formā scdæ gr̄æ, & æque dicere pote
rat, vel ꝙ: qa pcedit declaratio inferior in his formis cō
iūctis vel diuersis: nam & in similib. procedit, vt seqtur,
[*præbēdatum*] si ecclesia nō hēt pbēdas distinctas. vide, qđ
no. s̄. eo. li. de ele. non resi. c. vno. in gl. pe. cū suis remiss.
[*vt*] regulariter vt, denotat modū, circa qđ vide, qđ no.
de ꝯd. appo. verū. in gl. ij. & super ea. hic ergo sonat in si-
cut, vel eo modo, quo perciperet, si &c. [*dubitamus*] vide,
qđ dixi s̄. ti. j. soler. super gl. ij. [*breui*] sic s̄. de iureiu. breui.
de breuitate vide, qđ dixi. s̄. de pę. & re. significauit. & s̄. e.
l. de testa. si pr̄. super j. gl. [*oraculo*] hoc exponitur. s̄. eo. lib.
de ele. ppetuæ. in prin. [*& similibus*] de duobus casib. quæ
rebatur, & de similib. rñdetur [*per te*] alias pro te, & hāc
habuit Io. mo. q p id notabat, ꝙ non de nepotib⁹ intelli
git & asinis deferratis, q nō sunt p, sed ꝯ: nam principa-
lis tō considerāda est, ff. de auct. præst. l. j. in prin. & ar. ff.
de sta. ho. l. q̄ritur. & Arc. ēt monebat priuilegiatū p ea-
dē iura, vt caueret, ne haberet aliquos non p se, sed ad fi
nē priuilegij participandi, propterea semper cōpertum
est, ꝙ volentes beneficia concedi nepotib. faciunt se ta-
lium capellanos, vt ipsi priuilegiati eis renunciātib. illis
ea cōferant: interdū ēt priuilegiati hoc pcurant, cū spes
est pximę vacationis, vt suis conferre possint. de secūdo
satis est notū ad finē tm̄ hñdorū fructuū taliū capella-
nias pcurari sepissime, vt pxi. dixi, hoc aūt voluit litera
sequens, dū dicit [*quæsiti, vel recepti*] qñq;. n. quæruntur hic
plati, qñq; quæruntur [*familiares*] statim subdit [*domesticos commensales*] de familiarib. & domesticis diuisim hr̄ 47.
di. §. necesse. ver. hinc ēt. ij. q. vij. peruenit. iij. q v. c. j. 4. q. 3.
ēt. q̄ ē lex C. de testi. xj. q. iij. qm̄ multos. 24. q. 3. §. vt ergo.
§. de

§.de offi.delega.insinuante.de off.iud.c.j.de arbitris.cum
olim.de testi.i lris.vbi de hoc,de cle.nõ resi.cũ dilectus.
§.e.l.de censibus.exigit.de priuilegiis licet.de hęre.filij.in
fi.de pœnis.c.j.& vlt. §.pmissis.in cle. de deci.c.j.de cele.
mis.dignũ.de priuilegiis.c.j. in fi. leges multæ de his lo-
quuntur,sufficeret tñ.l.pronnnciano.ff.eo.titu. cũ.l.seq.
ad idẽ.ff.de ædil.edic.ædiles.§.sami.C.de his q ad ec.cõf.
l.vlt.§.sane.ibi concor.de hoc.C.de asse. & do. l. iii. iiii.
& v.& vltionibus.C.de do.& pte.per totũ.lib .xii.veritas
7 aũt est,q sm † diuersitatẽ casuũ diuersimode sumit nõ
mẽ familiæ,vt patet in præ.l.pnũciatio.hic ergo & simi
libus sumitur,vt hic declaratur,cõstat aũt,q hoc nõ su
mitur p cõstitutis in dñica , vel patria ptãte , nec prius
astrictis aliquo vinculo cognationis,seruitutis, vel qua-
si, sed pro liberis psoñis, de quibus. §.e.lib. de priuil.au-
ctoritate.§.si.seipsos deputãtes ad seruitium honestũ ali
cuius dñi, qui mercenariis æquantur , quia p mercede
seruiunt saltẽ victus stricte sumpti. vñ dicit hic, tuis ex-
pensis domestici,cõmensales. ɔhitur ergo hæc familia-
ritas cõi cõsensu recipientis & recepti.licet ẽt dicatur re
ceptũ qñque ad id p recipientẽ cogi, facit.xvj.q.j.qui ve-
re.ver.nisi forte. & eadẽ rõne nos aũt. & no.ij.q.vij. cũ
pastoris.& j.q.j.merito . quare si coactio non sit absolu-
ta,qa tunc secus.§. quod met. cau.sacris.vbi de hoc, ha-
bet aũt hæc familiaritas quoddã instar societatis,quæ li-
cet cõsensu pluriũ ɔhatur,alterius renunciatione dissol
uitur,instit.de soci.§.manet.ff.pro socio.l. ij. & l.si cõue-
nerit.Si ergo dñs licentiat familiarẽ,vel familiaris licen
tiat seipsum sine fraude,cessant hæc priuilegia, cũ desie-
8 rit esse familiaris,sicut † legatũ vxori,si añ mortẽ diuer-
tit,sibi non debetur.ff.de leg iii.i.ẽ legato. §.pe.& de au.
& argen.le.l.ii.& iii.de fraude dixi,qa si ɔstitutus in mor
tis articulo de bñficio cedere volẽs ad frandandũ priui-
legiatũ diuertit,nihilominus confert, si tũc vacabit. fa-
cit lra superior.& §.eo.li.de renun.c.ij.& optime prę.§.
manet.& ff.pro socio.actione.§. diximus. in quibus dr,
q si socius omniũ bonorũ hæreditate sibi delata prius-
quã adeat societati renũciat , illã cõicare cogit,si adeat.
[*existunt*] quærit Io.mo. si eps cũ tpis pfinitione habeat
hoc priuilegiũ,vt quatuor clerici suis obsequiis insisten
tes percipiant fructus bñficiorum suorũ, & illos eligit,
alter cedit,vel decedit,an illius loco possit aliũ surroga-
re .dicit q sic,argu.ff.qui.mo. vsusfru.ami.l.sicut in ãn-
nos.allegare poterat Io.decr.qa circa.de priuile.cũ iuri-
bus ibi.alle.in prin.vlt.gl.ad idẽ.ff. de leg.iii. si ita fuerit,
vbi ẽt eius, qui est natus post testm̃ , vel eius qui post in
famiã venit,habetur rõ.& ff.de fun. instru.si mancipia,
vbi si testator legauit fundũ cũ instro & mancipiis,q ibi
erãt,veniũt ẽt mancipia post inducta colendi cã in il-
lo fundo,sed rõ,qa illa veniebãt appellatione instrumẽ
ti,vt ibi no.in j.gl.sed ipse Io.in ɔriũ alleg.ff.de leg. iii.fi-
deicõmissa.§.si quis decẽ.Rñdet.illud ideo,ne hæres in
īfinitũ obligetur, & ne legatario detur occasio fame cõ
sumẽdi .Itẽ cũ epo nõ clerico facta sit gratia.vt in prin.
dixi,ipsius persona est personaliter attendẽda,& per hũc
modũ soluuntur ɔria decre.cũ ī tua.§.de deci.de rescrip.
ad hoc.c.fi.& decre.eo.ti.in cle.de l.si ita.ff.de aur. & ar-
gento legato . ff. de leg. iii. seruos suos. per eandẽ ẽt rõnẽ
dicimus,gratiã hãc in vtroque sui mẽbro extẽdi ad bñfi
cia ẽt postea acqsita,& nõ restringi ad illa,q habebãt cle
rici tpe datæ ipsius priuilegij, satis hic pbatur, quia vide-
mus has gratias de dignitatibus & maxime secundã, vt
dixi.§.e.lib.de rescript.c.vlt.sup.iii.gl.ex quo cũ sint per

petuæ,fateri oportet, q illis participant ẽt qui nati non
erant tẽpore quo datæ sunt, ergo fortius nõdũ bñficiati
[*suis expensis*] pvidet ɔ fraudem vsitatã in mẽbro secun
do , quas diuites clerici suis expensis stabant in familia
sic priuilegiatorũ,vt fructus in absentia pcipere possent
[*etiam si*] in hoc ẽt amplius instruxi,quã peteretur,vt in
princi.dixi.¶ Prima gl.summat.¶ Secũda de duabus q̃-
stionib⁹ remittit. ¶ Quarta gl.rñ.per qõ.¶ Quinta exẽ
plificat,obiectionẽ soluit,& rõnẽ reddit.¶ Vlti.gl.soluit
duo dubia.¶ In gl.penul.ibi[*si cui*] vide in proœmio cõ-
9 pil.Gre.super vlt.gl.ibi[*foramen*] † nõ dr cã continua fo-
raminis, quo habet extramitti aqua,manu missa secus,
si sit aqua de cælo cadens.¶ In gl.ibi[*§.facer*] vide de cle
ri.nõ resi.ad audiẽtiã.in & super gl.ij.¶ In gl.ij.ibi[*in cu-
ria*] de hoc hic Archidiaconus q nõ põt, vt ibi dixi,in fi.
in gl.ista duo.¶ In gl.per hoc.ibi[*declaratoria*] idẽ Io.mo.
& eadẽ rõne,& in fi. & in hoc plus habet declaratio .f.
quo ad pterita,quã ordinatio,statutũ, vel prorogatio, q̃
pprie respiciunt futura,pbatur vtrũque.§.eo.lib.de re g.
constitutionẽ.de pœnis.Romana.de hære.statutũ.in j i.
j.rñ.& per hoc deciditur qõ,an declarationes factæ su p
deci.bñficiorũ.per Boni. & pdecessores,de quib⁹ scrip i
in cle.de deci.c.ij.in j.gl.locũ habeant in debitis per suc
cessores impositis? Et dico q sic rõne pdicta,& hoc veri i
quo ad illa capitula , q̃ sunt eadẽ in literis successorum,
quæ in literis Bonifa.in illis enĩ capitulis,quę mutata es-
sent,certũ est,q deficiente c.deficit ipsius declaratio,vt
in cle.de immuni.ec.qm̃.facit in Auth.de fil.ante nupt.
instru.ita.circa fi.coll.iii.cõstat aũt,q per Cle.V.& dñm
Io.in positione decimæ de forma prædecessorum plura
10 capitula sunt mutata.¶ In gl.v.ibi,odiosum.† cũ concur
runt fauor & odiũ,dicimus priuilegia odiosa.exẽpla vi-
de notata.§.de for.cõpe.si diligenti.in j.gl.ista tñ priuile
gia licet respectibus, qui sequuntur,dicantur odiosa, qa
pręiudicant iuri cõi,quod est propriũ priuilegiorũ,vt sa
tis scripsi.§.e.tit. olim. qa tñ istorũ effectus deriuatur in
alios,vt dixi super ver.tibi . minus no.ambitio in impe
trante.& ideo in aliquibus late illa recipimus,vt dixi su-
per verbo,existunt.& ibi minuitur,ɔ decre.§.de cõsti.ex
parte.& ibi[*stipendiam*] & sic est ɔ.xxxi.di.præter hoc.de
cle.nõ resi.in fi.c.pe.de ap.pastoralis.ī fi.¶ In gl.pe.in fi.
Io.mo.alleg.ff.de cõdi.& demon.si ita quis.ff.de leg.iii.q
cõcubinã.§.vxori.ff.de an.leg Meuia.§.vxore.ff.de ver.si
gni.in alsũ.§.fi. Arch.allegat.xxij.di.c.ij.de cons.di. v.sint
tibi.& c.nũquã.in prin. xxiii.his igitur. in fi.xxv.dist.c.j.
versi.archipresbyter . de offi.archipresby.c.j. de fri.c.vlt.
in fi.xxxj.di.si layci.xxxvj.di.§.ecce.iuxta prin.& de hoc
de cã pos.cũ ecclesia.in gl. ex hoc.per q iura dicit nõ de
quolibet instanti, sed de tẽpore congruo hoc debere in-
telligi,dicebat ẽt Io.mo. q illud cõtinue intelligebatur
nõ representantis actualitate,sed sui representatione &
habitualitate ad actũ per ll.quas alleg.gl.quare clericus
præsulis, vel principis sic priuilegiati priuilegio gaudet,
si continet,offert.licet vsus non sit continuus, alias sibi
iudiciũ mãducat & bibit, & est si. quod scripsi de mag.
sup spe. super versi.studentes.¶ In gl.vlt.ibi[*abesse*] Item
Arch.qui tñ signat ɔriũ.§.eo. lib.de elect.si postquã.§.j.
nõ soluit.Tñ dic,q illud speciale,ne propter eius absen
tiã protelaretur vacatio. Itẽ ibi sibi potuit prouideri, si iu-
stam causam habebat absentiæ obtinendo licentiam.
Item nec ille textus amarissime sumitur , vt ibi not. in
glo.& ita.in fi.& ibi [*dimittere*] hoc melius intelliges per
no.§.de voto.quod super his.in iii.glo.Ioan.And.

Opus aureæ Nouellæ peritissimi viri Io. And. super Sexto Decret. feliciter explicit.